VALTIOPÄIVÄT

1971

ASIAKIRJAT

VIIDES OSA

HELSINKI 1972
VALTION PAINATUSKESKUS

SISÄLLYS

Viides osa

I

Lak.al. miet.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi *maankäyttölainoista* annetun lain muuttamisesta 1
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 18.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi *lypsylehmien* määrän vähentämisestä maksettavista palkkioista annetun lain muuttamisesta .. 2
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 26.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 6 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi eräiden *luottojen vakauttamisesta* 3
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 34.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi *kansakoululaitoksen* viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta 4
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 37.
Eduskunnan toivomus.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi *koulujärjestelmän* perusteista annetun lain muuttamisesta 5
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 44.
Eduskunnan toivomus.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 viiden lakialoitteen johdosta, joista kolme sisältää ehdotuksen laiksi *taloudellisen kasvun* turvaamisesta vuonna 1971 ja kaksi ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta 6
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 45.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen *avioliittolain* muuttamisesta 7

Lak.al. miet.

Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 46.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi *rikoslain* 28 luvun muuttamisesta 8
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 47.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 18 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi *maidon* tuottajahinnan parantamisesta ja voin kotimaisesta alennusmyynnistä 9
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 50.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 12 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi *huoneenvuokralain* muuttamisesta 10
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 88.
Eduskunnan toivomus.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 14 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laeiksi rikoslain muuttamisesta ja vaarallisten *rikoksenuusijain* eristämisestä annetun lain muuttamisesta 11
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö n:o 91.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 33 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi *maanhankinnan* rajoittamisesta .. 12
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 170.
Eduskunnan toivomus.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 26 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotukset laiksi *sairausvakuutuslain* muuttamisesta 13
Suuren valiokunnan niistä antama mietintö n:o 198.
Eduskunnan hyväksymä laki.

II

A

Toiv.al. miet.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1970 *tulo- ja menoarvioon* 1

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Turun seudun *helikopteritarpeen* huomioon ottamista .. 2

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen *asevelvollisten* päivärahan korottamisesta .. 3

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Satakunnan käsivälitteisten *puhelinkeskusten* automatisoimista 4

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *puhelinliikenteen* automatisointia Kymen läänissä 5

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *radiopuhelinverkon* aikaansaamista Pohjois-Lapin erämaa-alueille 6

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *erämaapuhelinverkon* rakentamista Lapin teiden varsille .. 7

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pohjois-Karjalan liittämistä automaattiseen *puhelinverkostoon* 8

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa linjojen lisäämistä *puhelinliikenteen* kaukovalinta-alueilla .. 9

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *autojen* pakokaasujen puhdistuslaitteiden säätämistä pakollisiksi 10

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *tiemestarin* tukikohdan rakentamista Multian kuntaan 11

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *moottoritien* rakentamista Jyväskylän—Vaajakosken välille 12

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 10 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Keuruun—Multian—Uuraisten *tien* rakentamista 13

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* rakentamista Vesannolta Pängätsalon, Patasalon ja Iitsalon saarten kautta Konginkankaalle 14

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 12 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Parkanon—Kurun—Ruoveden *maantien* parantamista 15

Toiv.al. miet.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 13 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kankaanpään—Lavian maantien *alikäytävän* korjaamista Porin—Haapamäen rataosuudella 16

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 14 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kasittulan — Tervaniemen — Luhalahden — Viljakkalan — Kyröskosken *maantien* perusparantamista 17

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Sarvelan—Hulkon *maantien* perusparantamista 18

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 16 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Lavian—Kankaanpään—Honkajoen *maantien* rakentamista 19

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 17 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Alajärven Kurejoen ja Kuortaneen Ruonan välisen *maantien* öljysorastamista 20

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 18 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Ähtärin—Töysän—Alavuden *maantien* rakentamista 21

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 19 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* perusparantamista Peräseinäjoen Luomankylästä Juupakylän kautta Alavuden Sapsalammille 22

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 20 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Mannisen—Virtalan *maantien* parantamista Alavuden kunnassa 23

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 21 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Marttilan—Kyrön—Riihikosken—Niitynpään *tien* rakentamista 24

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 22 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa moottoriajoneuvojen *katsastustoimintaorganisaation* kehittämistä 25

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimuksen toimittamista *karjantarkkailuyhdistysten* toiminnasta ja varainkäytöstä 26

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 23 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *postiautonkuljettajien* yksin ajon lopettamista 27

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 24 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *autonajokortin* saamisen ehtona olevan ikärajan alentamista 28

Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat lisäystä vuoden 1970 *tulo- ja menoarvioon* 29

Toiv.al. miet.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee kuntien ja kuntainliittojen *luotonsaannin* varmistamista 30

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee *kunnallispankin* perustamista 31

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 25 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *traktoriliikenteen* saattamista muun moottoriajoneuvoliikenteen velvollisuuksien piiriin 32

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 26 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat *tietoliikenneyhteyksien* parantamista kehitysalueille sekä puhelin- ja telexmaksujen etäisyyshaitan poistamista 33

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 4 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat maataloudellisten *oppilaitosten* perustamista 34

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 27 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* rakentamista Kuopion—Jyväskylän valtatieltä Rautalammin kirkonkylään 35

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 28 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Käärmelahden—Koivusaaren—Hamulan yksityistien muuttamista *paikallistieksi* 36

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 29 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa huoltotieluokkaa olevien *yleisten teiden* rakentamisen mahdollistamista 37

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 30 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kantomaanpään—Raanujärven *tien* perusparantamista 38

Lakivaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee määrärahan ottamista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesitykseen Kriminaalihuolto r.y:lle nuorten *rikoksentekijäin* huoltoa ja ehdonalaisten valvontaa varten 39

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 31 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Muuruveden—Juankosken *maantien* rakentamista 40

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 32 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* rakentamista Vanttauskoskelta Sierilään Kemijoen eteläpuolella 41

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 33 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa suljettujen alueiden *liikenteen* erivapauksien poistamista 42

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 34 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *puhelinvälittäjäin* työllisyyden turvaamista siirryttäessä automaattisiin puhelinyhteyksiin 43

Toiv.al. miet.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 35 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* rakentamista Inarin kunnassa olevaan Angeliin .. 44

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 36 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nuasjärven—Mäntyjärven *maantien* rakentamista 45

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 37 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Aavasaksan itäpuolen *yksityistien* rakentamista 46

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 38 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Karungin—Aapajoen—Raumon *paikallistien* peruskorjaamista 47

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 39 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *tiesuunnittelumäärärahojen* lisäämistä TVH:n Keski-Pohjanmaan ja Oulun piirin alueella 48

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 40 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Takalon—Leppärannan *paikallistien* ja siihen liittyvän Pyhäjoen yli johtavan sillan rakentamista 49

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 41 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pyhäjoen—Vihannin *maantien* perusparannussuunnitelman aikaansaamista 50

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 42 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat *tie- ja vesirakennuslaitoksen* ja postilaitoksen varikon rakentamista Joensuuhun 51
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *ammattikurssitoimintaa* Etelä-Karjalan metsänhoitopiirissä 52

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 43 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Korpijärven—Raanujärven—Ylipään *tien* rakentamista 53

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 44 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Muonion—Kittilän *maantien* perusparantamista 54

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 45 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nuotiorannan—Portimojärven *tien* rakentamista Ylitornion kunnassa 55

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 46 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pessalompolon—Sirkkakosken *tiesuunnan* tutkimista 56

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 47 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *polkutien* rakentamista Näkkälän kylään Enontekiön kunnassa 57

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 48 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *lossiyhteyden* aikaansaamista Ounasjoen yli Raattaman ja Ketomellan välisellä polkutiellä 58

Toiv.al. miet.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen *varusmiesten* terveydenhuollon parantamisesta .. 59

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen *varusmiesten* ensiapukoulutuksen lisäämisestä .. 60

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat *voin* ja margariinin hintasuhteen muuttamista 61

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 10 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat *turkiseläintarhausta* koskevan neuvonta-, tutkimus- ja koetoiminnan tehostamista 62
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa toimenpiteitä *maankäyttölainsäädännön* kokonaisuudistuksen aikaansaamiseksi 63

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 12 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset täyttävän *tautitarkkailun* järjestämistä 64
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat *kalataloushallinnon* kehittämistä 65

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat *määrärahan* sisällyttämistä hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971 66

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Utin *kasarmirakennusten* uusimisesta 67

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Luonetjärvelle siirrettävien *joukkojen* siirtymisajankohdista 68

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Seinäjoen sotilaspiirin henkilökunnan *asuntotalon* rakentamisesta 69

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Dragsvikin *varuskunta-alueen* rakennustöiden nopeammasta toteuttamisesta 70

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maatilatalouden *rakennerationalisoinnin* aikaansaamista kehitysalueen I vyöhykkeellä 71

Toiv.al. miet.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimuksen suorittamista Tengeliönjoen vesistön *tulvatilanteen* parantamiseksi 72

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 16 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nilsiän ja Säyneisten kunnissa olevien Siikajärven ja Ala-Luostajärven *säännöstelyn* aloittamista 73

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 17 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *viljavaraston* rakentamista Itä-Uudellemaalle 74
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 19 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *metsälannoitteiden* hintojen alentamista 75

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee SOK:n ja OTK:n harjoittamaa *pankkitoimintaa* 76

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee pankkien *palkkatilipalvelun* tehostamista 77

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 50 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Salon *ohikulkutien* rakennustyön aloittamista 78
Eduskunnan toivomus.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 51 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa vanhojen maanteiden ja paikallisteiden *maitolaituri- sekä bussipysäkkilevennysten* rakentamista valtion varoilla 79

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 52 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *talousteiden* rakentamista kehitysalueille 80

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 53 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa kolmen *kasuuniloiston* sijoittamista Perämeren alueelle 81

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 54 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Raahen edustalla olevan Bachus-nimisen matalikon *ruoppaamista* 82

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 55 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Hailuodon huomioon ottamista Perämeren *talvisataman* sijoituspaikkaa tutkittaessa 83

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 56 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Ylikiimingin—Korven *maantien* rakentamista 84

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 57 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Taavetin—

Toiv.al. miet.

Miehikkälän—Virojoen *maantien* uudelleenrakentamista 85

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 58 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Elimäen—Ruotsinpyhtään *runkotien* rakentamista 86

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 20 toivomuslaitteen johdosta, joka tarkoittaa *lisämaiden* jakamista pienviljelijöille Karvian työlaitoksen maista 87
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 21 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maitopulverin myymistä *minkkitarhaajille* alennettuun hintaan 88

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa metsäojituksen aiheuttamien viljelysmaan *ojitusten* kustannusten jakamista myös metsien osalle 89
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa hallaalueiden *rehuviljakaupan* järjestämistä 90
Eduskunnan toivomus.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 24 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa sianrehujen *ruokintakoeaseman* aikaansaamista Pohjois-Pohjanmaan sikatalouskoeasemalle 91

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 59 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Oulun, Raahen ja Tankarin *luotsiasemien* rakentamista 92

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 60 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa päätöksenteon samanaikaistamista *yksityisteiden* liittymä- ja järjestelysuunnitelmien osalta 93

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 61 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimusta Tiutisen saaresta mantereelle johtavan *tie- ja siltayhteyden* rakentamisen kustannuksista 94

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 10 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen *rajajääkärien* oikeudellisen aseman vakiinnuttamisesta 95
Eduskunnan toivomus.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat *määrärahan* ottamista vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 96

Lakivaliokunnan mietintö n:o 13 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee *maistraattien* lakkauttamista 97

Toiv.al. miet.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta määrärahasta *eduskuntatyön* kehittämisen suunnittelemiseen 98

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat *määrärahan* ottamista vuoden 1972 tulo- ja menoarvioehdotukseen 99

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteiden johdosta, joissa ehdotetaan toivomusta *määrärahan* ottamisesta vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 100

Lakivaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee *täysi-ikäisyysrajan* alentamista 101

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 62 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa itäisen *sisääntulotien* rakentamista Kuusankoskelle 102

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 63 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kouvolan—Heinolan *maantien* rakennustöiden aloittamista välillä Voikkaa—Jaala 103

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 64 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Virojoen—Miehikkälän — Pyhällön — Haapalan — Kouvolan *maantien* rakentamista 104

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 65 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat TVH:n *tukikohdan* rakentamista Pylkönmäelle .. 105

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 66 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Lievestuoreen—Toivakan *maantien* parantamista 106

Lakivaliokunnan mietintö n:o 16 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka koskevat vapaudessa tapahtuvan *kriminaalihuollon* järjestämistä 107

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 67 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Saarijärven—Myllymäen *maantien* peruskorjaamista ... 108

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 68 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pylkönmäen —Kolkanlahden *paikallistien* perusparantamista .. 109

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 69 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kalmarin—Sapran *paikallistien* rakentamista 110

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 70 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *maantien* rakentamista Pudasjärven Kouvalta Taivalkosken Kylmälän kautta Sampilaan 111

Toiv.al. miet.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 71 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa *paikallistien* rakentamista Saviniemestä Tiittolaan 112

B

Toiv.al. miet.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen *varusmiesten* ilmaisista lomamatkoista (A. V: 2 1970 vp.) 53
Eduskunnan toivomus.

III

Kysymys n:o

Vilponiemi ym.: Liikehuoneistojen vuokralaisten oikeusturvan parantamisesta 1

Juvela ym.: Finnairin lentokonehankinnoista 2

Perheentupa ym.: Suomen pitämisestä ydinasesodan uhan vaaravyöhykkeen ulkopuolella 3

Tarjanne ym.: Otaniemen ylioppilasravintolan rakennuskustannusten loppuosan rahoittamisesta 4

Junnila: Suomen asennetta Nordek-hankkeeseen koskevasta tanskalaislehden väitteestä 5

Lindeman: Om justering av kommunreformplanerna 6

Lindeman: Kuntauudistussuunnitelmien tarkistamisesta 6

Korsbäck m. fl.: Om de svårigheter förhöjningarna av priset på brännolja åsamkat växthusodlarna 7

Korsbäck ym.: Polttoöljyn hinnankorotusten kasvihuoneviljelijöille aiheuttamista vaikeuksista .. 7

Vilmi: Lapin läänin työllisyystilanteesta 8

Sinisalo: Julkisista viroista eläkettä saavien siirtymisestä muihin toimiin 9

H. Linna ym.: Maatilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verottamisesta 10

Kaipainen ym.: Ulkomailla toimivien suomalaisten yritysten valvonnan lisäämisestä 11

Tähkämaa: Arvionvaraisuuteen perustuvan verotuksen yhdenmukaistamisesta 12

Vikatmaa ym.: Tupakoinnin haittavaikutuksista .. 13

Korsbäck m. fl.: Om avsättningen för senaste års potatisskörd 14

Korsbäck ym.: Viime vuoden perunasadon markkinoimisesta 14

Orrenmaa: Matemaattisten aineiden opettajien palkkauksellisten epäkohtien korjaamisesta 15

Männistö ym.: Sotilasavustuslain tulkinnasta 16

Kysymys n:o

Ehrnrooth: Om den verksamhet representanter för Syd-Vietnams interimistiska revolutionsregering bedriver i Finland 17

Ehrnrooth: Etelä-Vietnamin väliaikaisen vallankumoushallituksen edustajan toiminnasta Suomessa 17

Sinisalo ym.: Kauppataseen vajauksen tasapainoittamisesta 18

Järvenpää: Yhteislaitumien käytöstä 19

Pekkala ym.: Vuokra-alueiden lunastuskorvauksia saaneiden asemasta maalaiskunnissa 20

Kohtala: Potilaiden tarpeettomasta pitämisestä mielisairaaloissa 21

Koivunen ym.: Tulo- ja menoarvion momentilla 32.87.88 olevien varojen myöntämisestä pienteollisuuslainoiksi 22

Sigfrids: Om det försvårade rehabiliteringsarbetet vid de skyddade verkstäderna 23

Sigfrids: Suojatyöpaikkojen kuntoutustoiminnan vaikeutumisesta 23

Juvela ym.: Entisten punakaartilaisten korvausasian ratkaisemisesta 24

Tuominen: Hallituksen suhtautumisesta Suomen Ylioppilaskuntien Liiton järjestämään konferenssiin "Ylioppilaat ja Afrikan vapautusliike" 25

H. Niskanen ym.: Valtateiden valaisemisesta Oulun kaupungin asuntoalueiden kohdalla 26

Seppä: Kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamisesta (Ks. n:o 7) 27

Suksi: Aivovauriolasten hoidon ja koulutuksen järjestämisestä 28

Mustonen ym.: Moottorisahavähennyksen toteuttamisesta verotuksessa 29

Voutilainen ym.: Maanostokeinottelun ehkäisemisestä 30

Pursiainen ym.: Aseiden ja ammusten viennin lopettamisesta kriisialueille 31

Kysymys n:o

Vilmi ym.: Lokan allasalueeseen maata menettäneiden lisämaakysymyksen ratkaisemisesta 32

Mäkelä ym.: Sairausvakuutuslain matkakustannusten korvaamista koskevien säännösten soveltamisesta eräissä tapauksissa 33

Puhakka ym.: Kaukaa tarjotusta työstä kieltäytyneen työttömyyskassa-avustuksen epäämisestä .. 34

H. Westerlund: Om pensionsförsäkringspremierna för delägare i sterbhus och i andra sammanslutningar, vilka idkar lantbruk 35

H. Westerlund: Maataloutta harjoittavien kuolinpesien ja muiden yhteenliittymien eläkevakuutusmaksuista 35

Koskinen: Helsingistä pohjoiseen perjantai-iltaisin lähtevän lisäjunan saattamisesta liikenteeseen .. 36

Hemmi: Valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojan ja -hoitajan ohjesäännön aikaansaamisesta 37

Luja ym.: Ylimääräisten valtion virastotyöntekijäin aseman parantamisesta 38

Weckman ym.: Vakuutusyhtiöiden velvoittamisesta maksamaan sairaaloille vakuutettujensa sairaanhoidosta aiheutuvat kustannukset 39

S. Westerlund: Kauniaisten aseman määräämisestä pikajunien pysähdyspaikaksi 40

Liedes ym.: Verovapaan tulon hankkimisesta aiheutuvien menojen vähennyskelpoisuudesta maatilatalouden verotuksessa 41

Härkönen: Maatalousväestöön kuuluvien invalidien autoveron palauttamatta jättämisestä 42

Salama: Asemaravintolain sulkemisesta 43

Vilmi ym.: Rajavartiolaitoksen talonmiesten palkkauksesta 44

Kurppa: Uudenkaupungin—Loimaan—Forssan tieyhteyksien parantamisesta 45

Linkola: Kouvolan—Kotkan henkilöjunaliikenteen supistamisesta 46

Åsvik ym.: Rakennuslakon alkamisajankohdan siirtämisestä 47

Stenbäck: Om preventiv bekämpning av oljeskador 48

Stenbäck: Öljyvahinkojen ennalta ehkäisemisestä 48

Sinisalo: Rautateiden henkilöliikennesupistusten peruuttamisesta Kymenlaakson alueella 49

Kysymys n:o

Sinisalo ym.: Maakaasun käyttöä koskevien lisäselvitysten suorittamisesta 50

Linkola: Valtionrautateiden rahtitasoitusmääräysten vaikutuksesta Haminan ja Kotkan satamien toimintaan 51

Tähkämaa: Kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamisesta 52

Ruokola ym.: Ennakkoverotukseen liittyvien epäkohtien poistamisesta 53

Kaipainen ym.: Esityksen antamisesta Helsingin seudun kuntien yhteistoiminnasta 54

Härkönen ym.: Määrärahasta teiden tehostettuun kunnossapitoon 55

Tähkämaa ym.: Maatalousväestön ansiotasosta .. 56

I. Suominen ym.: Yksityisen yrittäjän toimintavapauden turvaamisesta kaupan alalla 57

Mäkelä ym.: Tapaturma- ja liikennevakuutuslakeihin perustuvien kalliinajanlisien korottamisesta 58

Pekkarinen ym.: Kotimaisten vaahtosammutuslaitteiden hankkimisesta metsähallituksen käyttöön 59

Sinisalo: Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaiden työntekijäin työllisyyden turvaamisesta 60

Laatio: Vesioikeusasiain käsittelyn hitaudesta 61

Orrenmaa: Kesäyliopistojen toimintamahdollisuuksien parantamisesta 62

Orrenmaa ym.: Liikehuoneistojen vuokralaisten toimintavapauden turvaamisesta 63

Laaksonen ym.: Ammattientarkastustoiminnan tehostamisesta 64

Ensio Laine ym.: Sosiaalisin perustein tapahtuvan alennusvoin myynnin uudelleen aloittamisesta .. 65

Hemmi: Pohjois-Suomen rakennussuunnittelun laatimisesta pohjoissuomalaisin voimin 66

Suomi ym.: Harkintaan perustuvan mielivaltaisen verotuksen estämisestä 67

Ilaskivi ym.: Eräiden puolustusvoimissa palvelleiden henkilöiden eläkkeiden tarkistamisesta 68

Linkola: Kansaneläkkeiden anomismenettelyn tehostamisesta 69

Kaipainen: Epäsiveellisten julkaisujen levittämisen estämisestä annetun lain tarkoituksenmukaisuudesta 70

Koppanen: Nuorten elämänuran valinnan helpottamisesta 71

Kysymys n:o

H. Westerlund: Om utbetalningen av ersättningar föranledda av vägbyggen 72

H. Westerlund: Teiden rakentamisesta johtuvien korvausten suorittamisesta 72

Kainulainen ym.: Vanhan virkamieseläkelain perusteella eläkettä saavien aseman korjaamisesta 73

Suomi ym.: Linja-autojen turvallisuudesta 74

Melin m. fl.: Om utredning angående ökad användning av brännturv 75

Melin ym.: Selvityksen toimittamisesta polttoturpeen käytön lisäämisestä 75

Salo: Mehiläistalouden edistämiseen tarkoitetun avustusmäärärahan jakamisesta 76

Härkönen: Lammastalouden harjoittajien tuotantoedellytysten parantamisesta 77

H. Linna ym.: Polarturskaan kohdistuvan liikevaihtoveron poistamisesta 78

Myyryläinen ym.: Tartuntataudin leviämisen estämiseksi eristetylle henkilölle suoritettavasta korvauksesta 79

Ensio Laine ym.: Rakennustyönantajien julistaman työsulun aiheuttamien kustannusten perimisestä rakennuttajilta 80

Ensio Laine ym.: Maataloustraktorien verottoman polttoöljyn käyttöä koskevien säännösten tarkistamisesta 81

Loikkanen ym.: Väkivaltaisesta esiintymisestä työtaistelujen yhteydessä 82

Kurppa: Invalidien auto- ja moottoripyöräveron palautusjärjestelmän yksinkertaistamisesta 83

Hemmi: Vuokramiehen valintamahdollisuuden turvaamisesta siirtotonttien osalta 84

A-K. Aalto ym.: Kuntoutustoiminnan kehittämisestä 85

Juvela ym.: Raaka-ainepuun saannin turvaamisesta korien valmistajille valtion metsistä 86

Friberg: Helsingin itäisten kaupunginosien postipalveluolojen parantamisesta 87

Koivunen: Keinomunuaisen käyttöönsaannista Keski-Suomen keskussairaalassa 88

L. Aalto: Vaarallisia eläimiä koskevan lainsäädännön aikaansaamisesta 89

Sandelin ym.: Tampereen säilyttämisestä reittiliikenteen piirissä 90

Kysymys n:o

Linkola: Vastausjärjestyksestä kirjallisiin kysymyksiin 91

Luja: Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueellisten kokonaisuuksien säilyttämisestä 92

Juvela ym.: Pienten työeläkkeiden verovapaudesta 93

Rekonen: Lääninhallituksen toiminnan aloittamisesta Tampereella 94

Koskinen ym.: Historian oppikirjoissa esiintyvien virheiden poistamisesta 95

Lehmonen ym.: Elatusapujen ennakoiden takaisinperinnästä 96

Honkonen ym.: Kodinperustamislainamäärärahan ottamisesta ensi vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen 97

Voutilainen ym.: Lieksan puhelinkeskuksen toimintamahdollisuuksien parantamisesta 98

Salama ym.: Talous- ja yhteiskuntatiedollisen koulutuksen tehostamisesta 99

Rekonen: Paloturvallisuuden tehostamisesta Ylisen keskuslaitoksessa 100

Ensio Laine ym.: Opiskelijain ja heidän perheittensä toimeentuloturvan järjestämisestä 101

O. Kangas ym.: Uskonnollisille järjestöille myönnettyjen nuorisokasvatustyöhön tarkoitettujen avustusten määrästä 102

Kortesalmi: Potilaiden käsittelystä sairaaloissa .. 103

Tikkanen ym.: TVL:n Kainuun piirin piiri-insinöörin viran täyttämisestä 104

Luja: Ammatinvalinnanohjaustoimistojen perustamisesta Espoon kauppalaan ja Helsingin maalaiskuntaan 105

Rekonen ym.: Antolainauskoron alentamisesta .. 106

Koskinen ym.: Napalmin käytön ehkäisemisestä puolustusvoimissa 107

Vilmi: Valtion Karungin kunnan Kukkolan jakokunnan osakkaille suorittaman korvausmäärän korottamisesta 108

Hemmi: Terveyssisarten palkkaukseen myönnettävien valtionapujen lakkauttamisesta eräissä tapauksissa 109

Nevalainen: Kelirikon vuoksi maanteihin kohdistuvien liikennerajoitusten supistamisesta 110

Ahonen: Metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamisesta 111

Kysymys n:o

Liedes ym.: Palkkausehtojen huonontamisesta TVL:n työttömyystyömailla 112

Rekonen ym.: Työntekijäin työturvallisuuden tehostamisesta 113

Liedes ym.: Polttopuun saannin vaikeutumisesta metsähallituksen alueilta 114

Korsbäck m. fl.: Om ersättande av översvämningsskador 115

Korsbäck ym.: Tulvavahinkojen korvaamisesta .. 115

Kortesalmi ym.: Verojäämien suorittamismenettelyn tarkistamisesta 116

Lehmonen ym.: Tapaturmakorvausten kalliinajanlisien korottamisesta 117

Kauppi ym.: Parkinsonin taudin hoidossa käytetyn L-dopa-nimisen lääkkeen korvattavuudesta 118

Vilmi ym.: Valtion tienhoitokaluston käyttämisestä yksityisteiden kunnossapitoon 119

Sillantaus: Peruskoululaisten lukiomenestystä koskevan selvittelyn julkistamisesta 120

Sillantaus: Tontinomistajan kadun rakentamis- ja kunnossapitovelvollisuuden helpottamisesta .. 121

Honkonen: Määrärahasta Pirkanmaan maakuntakirjaston tehtävien antamiseksi Tampereen kaupunginkirjastolle 122

Vilmi ym.: Asuntolainamäärärahojen jakoperusteiden muuttamisesta 123

Kurppa: Peltojen salaojitustoiminnan edistämisestä 124

Junnila: Toimenpiteistä aseelliseen vallankumoukseen tähtäävän kiihotustyön johdosta 125

Koppanen: Junayhteyksien huonontamisesta pääkaupungin lähiliikenteessä 126

Saarto ym.: Linja-autonkuljettajien toimeentulon turvaamisesta 127

Salama ym.: Ravintola-alan koulutuksen lisäämisestä 128

Lehmonen ym.: Esityksen antamisesta laiksi ehkäisyneuvonnasta ja perhesuunnittelusta 129

Järvenpää: Niinisalon koeampuma-asemalta myydyn ammusromun räjähtämisen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta 130

Honkonen: Koulukirjastotoiminnan järjestämisestä peruskoulu-uudistuksen yhteydessä 131

Mäkelä ym.: Sosiaalisista eduista työntekijäin siirtyessä valtiojohtoisesta yhtiöstä toiseen 132

Kysymys n:o

Kurppa: Valtion viljavarastolle tarjottavan viljan vastaanoton nopeuttamisesta 133

Kurppa: Maakaapelivaurioista viljelijöille aiheutuvan riskin poistamisesta 134

Kurppa: Tilastotietojen keruun pienyrityksille aiheuttamien kustannusten vähentämisestä 135

Männistö ym.: Työmatkakuljetuksen järjestämisestä puolustusministeriön Kuopiossa oleville työmailla 136

Penttinen ym.: Terä- ja ampuma-aseen hallussapidosta annettujen määräysten tiukentamisesta .. 137

Tuomioja ym.: Ajokortin peruuttamisessa omaksuttujen perusteiden yhtenäistämisestä 138

Lepistö ym.: Selvityksen suorittamisesta Merenkurkun maayhteyden aikaansaamisesta 139

Laatio ym.: Kansaneläkelaitoksen hallinnon uudelleen järjestämisestä 140

Heino: Kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikärajan alentamisesta 141

Toivanen: Oppilaanhuollon kehittämisessä vallitsevien puutteiden poistamisesta 142

Hemmi: Oulujärven yli rakennettavaksi suunnitellusta maantiestä aiheutuvista haitoista 143

Eskman ym.: Liikevaihtoon sidotun vuokraustoiminnan estämisestä vähittäiskaupan alalla 144

Rosnell: Lastensuojelulainsäädännön uudistamisesta 145

Mäkinen ym.: Soiden ojitustoiminnassa noudatettujen perusteiden tarkistamisesta 146

Koskinen ym.: Konkurssiin joutuneen Valubetoni Oy:n työntekijäin toimeentulon turvaamisesta 147

Knuuttila ym.: Pistesiirtymäjärjestelmän soveltamisesta peruskouluun siirryttäessä 148

I. Suominen ym.: Toimenpiteistä vuokra-asuntotilanteen parantamiseksi 149

Stenbäck: Om planläggning av ett internationellt system för rörledningstransporter 150

Stenbäck: Kansainvälisen putkikuljetusjärjestelmän suunnittelun aloittamisesta 150

Aas ym.: Vuokrattaviin kesä- ja lomamökkeihin kohdistuvan verotuksen yhtenäistämisestä 151

Sinisalo ym.: Satamien käytöstä perittävien maksujen tarkistamisjärjestelmän parantamisesta 152

Sinisalo: Kotkan pohjoisen sisääntulotien suunnittelun aloittamisesta 153

Kysymys n:o

Sinisalo ym.: Tonttikeinottelun estämiseksi tarvittavien toimenpiteiden suorittamatta jättämisestä 154

Saarto ym.: Pakollisen liikennevakuutuksen bonusjärjestelmän tarkistamisesta 155

Härkönen ym.: Kasvattivanhempien oikeudesta sotilasvammalain mukaisiin etuuksiin 156

Liedes ym.: Pohjois-Suomen tulvavahinkojen korvaamisesta valtion varoilla 157

Rekonen: Ulkomaisten yhtiöiden pääoman viennin estämisestä 158

Laatio ym.: Metsätyömiesten suojatyövälineiden hankinta- ja kunnossapitokustannusten vähennysoikeudesta verotuksessa 159

Laine ym.: Kuntomarssin järjestämisestä 160

Saarto ym.: Valtion laitosten hankintojen suuntaamisesta kotimaahan 161

Sinisalo: Karhulan ammattikoulun oppilaiden työhön sopivaisuutta koskevan luokittelun lopettamisesta 162

Honkonen ym.: Liike- ja toimistoalojen työntekijäin aseman parantamisesta 163

E. Niemelä: Säämingin saaristotien rakentamisesta 164

E. Niemelä: Seikanlammen—Säimenen—Leppälahden maantien parantamisesta 165

Kaipainen ym.: Sairausvakuutuspäivärahan epäämisestä sosiaalisten syiden perusteella suoritetun abortin takia 166

Turunen: Elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta 167

Luja ym.: Helsingin ja sen lähikuntien rajantarkistuksista 168

Koivisto ym.: Puhelinverkon automatisoinnin johdosta työttömiksi joutuvien puhelinapulaisten työllisyyden turvaamisesta 169

Laine ym.: Työttömien toimeentulon turvaamisesta 170

Koskinen ym.: Valtionrautateiden hoitaman linja-autoliikenteen lopettamisesta linjalla Toijala—Valkeakoski 171

Vilmi: Maantien rakentamisesta Simojoen pohjoispuolelle Alaniemen sillalta Tainijoen paikallistiehen 172

Nieminen ym.: Lahden ja Lusin välisen moottoritien rakentamisesta 173

Laine ym.: Sotaa vastustaneiden menetysten korvaamisesta 174

Kysymys n:o

Hostila ym.: Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttamisesta 175

Voutilainen ym.: Valtakunnallisten raittiusjärjestöjen toimintaedellytysten turvaamisesta 176

Rekonen ym.: Aseiden viennin estämisestä kriisialueille 177

Kurppa: Kotimaisen kuorma-auton markkinointimahdollisuuksien parantamisesta 178

Melin m. fl.: Om indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning 179

Melin ym.: Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttamisesta (Ks. n:o 175) 179

H. Westerlund: Om förbättrande av polisens beredskap 180

H. Westerlund: Poliisin toimintavalmiuden parantamisesta 180

O. Kangas ym.: Asuntomäärärahojen ohjaamisesta haja-asutusalueelle 181

Silander ym.: Liikunnanopettajien koulutuksen jatkamisesta Helsingissä (Ks. n:o 175) 182

Sinisalo ym.: Toimenpiteistä poliittisista syistä 1930-luvulla tuomittujen arvostuksen palauttamisesta 183

H. Westerlund: Om den praxis bostadsstyrelsen iakttagit vid beviljandet av bostadslån 184

H. Westerlund: Asuntohallituksen noudattamasta käytännöstä asuntolainoja myönnettäessä 184

Juvela ym.: Punakaartilaisten vankileirikärsimysten korvaamisesta 185

Sinisalo: Oppikirjoiksi sisällöltään sopimattomien julkaisujen poistamisesta 186

Kurppa: Veronkantokustannusten jakoperusteiden tarkistamisesta 187

Ehrnrooth: Om villkoren i avtalet om jordgasimport 188

Ehrnrooth: Maakaasun tuontia koskevan sopimuksen ehdoista 188

Juvela ym.: Honkilahden—Mestilän tien rakentamisesta 189

Mäkelä ym.: Poliisipiirien virastotyön rationalisoimisesta 190

Korsbäck: Om möjligheterna att erhålla egnahemslån utom byggnadsplanerat område 191

Korsbäck: Omakotilainan saantimahdollisuuksista rakennuskaavoittamattomalla alueella 191

Kysymys n:o

Kohtala: Työllisyyden turvaamisesta Hämeenlinnan alueella 192

Jaatinen: Työnantajille oppisopimuslain mukaisesti suoritettavien korvausten korottamisesta .. 193

Korsbäck: Om utvecklande av fårskötseln 194

Korsbäck: Lammastalouden kehittämisestä 194

Tiilikainen: Svetogorskin tehtaiden rakentamisesta suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä 195

Suomi ym.: Laitilan ammattikurssikeskuksen oppilaiden asunto- ja vapaa-aikatilojen parantamisesta 196

Kohtala: Hämeenlinnan ja Urjalan välisen tieyhteyden parantamisesta 197

Kohtala: Auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailuihin kohdistuvan leimaverovelvollisuuden poistamisesta 198

H. Westerlund m. fl.: Om igångsättande av export av foderhavre 199

H. Westerlund ym.: Rehukauran maastaviennin käynnistämisestä 199

Aas: Mikkelin työvoimapiirin perustamisesta 200

Melin m. fl.: Om beaktande av den ekonomiska ställningen för pensionär med små inkomster i avdragen från pensionsinkomst 201

Melin ym.: Pienituloisten eläkkeensaajien taloudellisen aseman huomioon ottamisesta eläketuloista tehtävissä vähennyksissä 201

Tuominen ym.: Sibelius-Akatemian pakollisen kurssiohjelman sisällöstä 202

Häikiö ym.: Kuvaamataidon opetuksesta peruskoulussa 203

Pohjonen ym.: Vaalean rahkaturpeen hyväksikäytön tehostamisesta 204

Stenbäck: Om justering av stadgandena om statsunderstödet för folkskollärarnas avlöning 205

Stenbäck: Kansakoulunopettajien palkkaukseen annettavaa valtionapua koskevien säännösten tarkistamisesta 205

Stenbäck: Justeringsförfarandet i fråga om statens pensioner 206

Stenbäck: Valtion eläkkeiden tarkistusmenettelystä 206

Sinisalo: Gutzeitin laatikkotehtaalta irtisanottujen työläisten toimeentulomahdollisuuksien turvaamisesta 207

Vikatmaa ym.: Reumahoidon järjestämisestä 208

Kysymys n:o

Melin m. fl.: Om tryggande av de civilblindas utkomst 209

Melin ym.: Siviilisokeiden toimeentulon turvaamisesta 209

Suomi ym.: Ammattikoululaisten koulupäivän tuntimäärien tarkistamisesta 210

Taipale: Liikenneturvallisuustyön keskuselimen perustamisesta 211

Pohjonen ym.: Yksityistielain mukaisten avustusten maksattamisesta 212

Pohjonen ym.: Vuokramiehen oikeudesta käyttää siirtokustannuskorvaus osakehuoneiston hankintaan 213

Laine ym.: Salon ohikulkutien rakentamisesta .. 214

Kauppi ym.: Ilmajoen työlaitoksen henkilöstön työllisyyden turvaamisesta 215

Vilmi ym.: Metsäverotuksesta Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa 216

Järvenpää ym.: Valtion lainoituksesta kaava-alueiden ulkopuolisessa rakennustoiminnassa 217

Junnila: Erään maantieteen oppikirjan sensuroimisesta 218

Vilmi ym.: Ylimääräistä sotaeläkettä koskevien hakemusten käsittelyn jouduttamisesta 219

Terästö ym.: Valtion oppikoulun poikien käsityönopettajan kelpoisuudesta peruskoulun vastaaviin virkoihin 220

Rosnell ym.: Maitovalmisteiden vähittäismyynnin valvonnan tehostamisesta 221

Lehmonen ym.: Asuntotaajamien pesulaliikkeiden saattamisesta Kehitysaluerahaston myöntämän rahoitustuen piiriin 222

Honkonen: Soittimiin kohdistuvan liikevaihtoveron lisäveron poistamisesta 223

Suomi ym.: Korkeakoulujen hallinnonuudistusta koskevan lakiesityksen antamisesta 224

Vaittinen: Hammaslahden tieyhteyksien parantamisesta 225

Laine: Teollisuuden aiheuttaman pölyn ja savukaasujen leviämisen estämisestä 226

Melin m. fl.: Om förfarandet vid utfärdande av registerutdrag för adoptivbarn 227

Melin ym.: Menettelystä ottolapsien rekisteriotteita annettaessa 227

Vaittinen ym.: Alkoholin mainonnasta 228

Kysymys n:o

Pohjonen ym.: Täydennysojitusalueiden verovapaudesta 229

Räsänen ym.: Yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten piirissä tapahtuvan epäterveen liiketoiminnan lopettamisesta 230

Koskinen: Rakennusliike Peruskiila Oy:n menettelystä asunnon ostajia kohtaan 231

Sinisalo ym.: Arvonlisäverojärjestelmään liittyvien selvitysten saattamisesta julkisuuteen 232

Vaittinen ym.: Aborttitilanteesta 233

Kaarna ym.: Virkapuhelimien järjestämisestä metsänparannustehtävissä toimiville metsäteknikoille 234

Vilmi ym.: Lapin ja Oulun läänissä sijaitsevien kruunuluontoisten tilojen omistussuhteiden selvittämisestä 235

Salama ym.: Veneliikennelain valvontaa koskevien säännösten tarkistamisesta 236

Vilmi ym.: Maankäyttölain mukaisten sähköistämislainojen lainakaton korottamisesta 237

Sinisalo ym.: Ammattikoulujen oppilasasuntolain järjestyssääntöjen tarkistamisesta 238

Koskinen: Reserviläisjärjestöjen vapaaehtoisten jäsenten kouluttamisesta puolustuslaitoksen piirissä 239

Järvenpää: Henkilöjunaliikenteen aloittamisesta Porin ja Mäntyluodon välillä 240

Räsänen ym.: Kyläkoulujen oppilasminimistä peruskouluun siirryttäessä 241

Linkola ym.: Ihmisen kuolinhetken määrittelystä 242

Kortesalmi: Huumausaineiden käytön ja markkinoinnin leviämisen estämisestä 243

Eskman ym.: Terveydenhoitosäännösten vähittäiskaupalle aiheuttamien haittojen poistamisesta .. 244

Kohtala: Lammin ja Padasjoen välisen tieyhteyden parantamisesta 245

Suomi ym.: Ammattikoulujen lukuvuoden lyhentämisestä 246

Lindeman: Om anvisande av vissa skärgårdsområden vid Finska viken för den obesuttna civilbefolkningens rekreationsbruk 247

Lindeman: Eräiden Suomenlahden saaristoalueiden osoittamisesta maataomistamattoman siviiliväestön virkistyskäyttöä varten 247

Turunen: Savonlinnassa sijaitsevan Inkilänniemen telakan toimintaedellytysten parantamisesta .. 248

Kysymys n:o

Turunen: Kuntien järjestämän vajaatyökykyisten työtoiminnan saattamisesta valtionavun piiriin 249

Hara ym.: Liikaa perittyjen verojen takaisin maksamisesta 250

Kauppi ym.: Psykiatrista terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta 251

Härkönen ym.: Maankäyttötoimikuntien maanostovaltuuksien lisäämisestä 252

Kaarlonen ym.: Valtion koulukotitoiminnan turvaamisesta 253

H. Niskanen ym.: Sairaalain ja muiden laitosten siivoustöiden luovuttamisesta yksityisten yritysten tehtäväksi 254

Stenbäck: Om förbättrande av kommunikationerna i Borgåbygden 255

Stenbäck: Porvoon seudun liikenneyhteyksien parantamisesta 255

Kohtala: Rintamasotilaseläkelain soveltamisessa havaittujen epäkohtien korjaamisesta 256

Tikkanen: Ylivieskan kaupungin määräämisestä toiseen paikkakuntakalleusluokkaan 257

Vilmi ym.: Sotilasvammalain mukaisten korvaushakemusten käsittelyn kiirehtimisestä 258

Kohtala: Someron—Forssan—Urjalan tieyhteyden rakentamisesta 259

Kohtala: Toijalasta valtatielle n:o 3 johtavan kantatien parantamisesta 260

Männistö ym.: Omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden verovapaudesta 261

Saarto ym.: Korvauksen myöntämisestä kuulovammoja saaneille VR:n Pasilan ja Hyvinkään konepajojen työntekijöille 262

Kaipainen: Kunnallisista luottamustoimista maksettavien palkkioiden ottamisesta huomioon eläkettä määrättäessä 263

I. Suominen: Energiantuotannon sijoittamisohjelmasta 264

Karpola ym.: Vaivaisprosenttia koskevien säännösten kumoamisesta 265

Procopé m. fl.: Om omsättningsbeskattningen på basen av prövning 266

Procopé ym.: Arvioon perustuvasta liikevaihtoverotuksesta 266

Melin m. fl.: Om erhållande av privat kapital till produktionen av hyresbostäder 267

Kysymys n:o

Melin ym.: Yksityisen pääoman saamisesta vuokra-asuntotuotantoon 267

Toivanen: Valtion perhe-eläkettä saavien leskien saattamisesta keskenään tasavertaiseen asemaan 268

Hemmi: Teollisuuspiiritoimistojen neuvojien ja toimistoapulaisten aseman parantamisesta 269

Hemmi: Ammattikurssikeskusten opettajien ja terveyssisaren aseman parantamisesta 270

Nieminen: Heinolan alueella vallitsevan työttömyyden torjumisesta 271

Kurppa: Salaojitustöiden aloituslupakäytännön lopettamisesta 272

Kurppa: Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttämisestä 273

Ahde: Teollisuudessa käytettävien vaarallisten aineiden käytön valvonnan tehostamisesta 274

S. Westerlund: Oppimismateriaalin hyväksymisprosessin nopeuttamisesta 275

Sinisalo: Yleisradion Lappeenrannan ja Kotkan aluetoimitusten toimittajain nimityksen tarkistamisesta 276

Eskman ym.: Alennuksen myöntämisestä rautateillä kaikille työkyvyttömyyseläkkeen saajille 277

Lillqvist: Om olikheterna i folkskollärarnas pensionsförmåner 278

Lillqvist: Kansakoulunopettajien eläke-etujen erilaisuudesta 278

Melin: Om utredning angående statens möjligheter att delta i byggnadskostnaderna för Helsingfors metro 279

Melin: Valtion osallistumismahdollisuuksista Helsingin metron rakentamiskustannuksiin 279

Vilponiemi: Asuntoedun verotuksen poistamisesta 280

Taipale: Suojelupoliisin toiminnasta 281

Tähkämaa: Ulkolaisen vehnän tuonnin lopettamisesta 282

Breilin: Kouluhallituksen ja ammattikasvatushallituksen antamien ohjeiden ristiriitaisuudesta .. 283

Paasivuori ym.: Sairausvakuutuspäivärahan maksamisesta lasta huoltavalle lapsen sairausajalta .. 284

Friberg ym.: Puolustuslaitoksen aluksissa meripalvelusta suorittavien saattamisesta työaikasäännösten piiriin 285

Rytkönen ym.: Sosiaalietujen myöntämisestä metsätyöläisille kokonaisansion perusteella 286

Kysymys n:o

Rytkönen ym.: Esityksen antamisesta verotulojen menetyksen korvaamisesta kunnille valtion varoista 287

Kurppa: Liikaa maksettujen eläkkeiden takaisinperimisestä 288

Tuominen ym.: Virallisen ulkopolitiikan kanssa ristiriidassa olevan opetusmateriaalin käyttämisestä 289

Laatio: Kehitysalueiden kuljetustuesta 290

Aro ym.: Ensi tammikuussa toimitettavien valtiollisten vaalien laillisuuden selvittämisestä 291

L. Aalto: Varattomien lapsien sosiaaliturvan parantamisesta 292

Juvela ym.: Pirttijärven maankäyttösuunnitelman toteuttamisesta Parkanossa 293

Puhakka ym.: Kaatuneiden neuvostoliittolaisten sotilaiden jäännösten häpäisemisen estämisestä Kuhmossa 294

Lillqvist m. fl.: Om förbättrande av ställningen för dem, som blivit utanför arbetspensionslagstiftningen 295

Lillqvist ym.: Työeläkelainsäädännön ulkopuolelle jääneiden aseman parantamisesta 295

Sinisalo ym.: Yhteyksien solmimisesta Etelä-Vietnamin Tasavallan Väliaikaiseen Vallankumoushallitukseen 296

Sundqvist ym.: Varuskunta-alueella tapahtuvan poliittisen värväystoiminnan estämisestä 297

Lankinen: Taidehistorian opetuksen tehostamisesta Helsingin yliopistossa 298

Suomi ym.: Erään aikakauslehden Neuvostoliiton vastaisesta kirjoittelusta 299

Järvenpää: Alle 20-vuotiaiden työllisyyskurssilaisten päivärahan korottamisesta (Jäänyt vastaamatta) 300

Laine ym.: Peruskoulujärjestelmään siirtymisestä Turun ja Porin läänissä 301

Honkonen ym.: Liike- ja toimistoapulaisten sosiaalisen aseman parantamisesta 302

Laine ym.: Sillan rakentamisesta Loimaan ratapihalle 303

Tiekso ym.: Polttoaineiden kuljetustaksoista 304

Härkönen: Saarijärven postitoimiston sijaintipaikasta 305

Koskenniemi ym.: Maaseudun vähävaraisten talouksien sähköistyksen tukemisesta (Jäänyt vastaamatta) 306

Kysymys n:o

Laine ym.: Työturvallisuustoiminnan tehostamisesta työpaikoilla 307

Haapasalo ym.: Polttoainekuljetusten suorittajien ansiotason alenemisen estämisestä 308

Kortesalmi: Säiliöautojen rahtimaksujen alentamisesta 309

Mattila: Lisäalueiden liittämisestä Helsingin kaupunkiin 310

Rekonen ym.: Vähimmäiskansaneläkkeen korottamisesta 311

Kysymys n:o

Saarto ym.: Julkisen liikenteen palvelutason parantamisesta Helsingissä ja sen ympäristössä .. 312

Saarto: Leppävaaran Liikenne Oy:n työntekijäin toimeentulon turvaamisesta (Jäänyt vastaamatta) 313

Nieminen: Työttömyyden torjumisesta Mikkelin läänissä (Jäänyt vastaamatta) 314

Rekonen ym.: Työllisyyden turvaamisesta (Jäänyt vastaamatta) 315

Laine: Postin palveluksessa olevien sanomalehdenkantajien palkkojen korottamisesta (Jäänyt vastaamatta) 316

Valtiopäivillä 1970 ja 1971 annetut, mietintöihin liittämättä jääneet lausunnot

Viittauslehti.

Lakivaliokunnan lausunto n:o 4 hallituksen esityksestä n:o 69 Pariisissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyyn yleissopimukseen ja siihen liittyvään, Brysselissä tehtyyn lisäyleissopimukseen sisältyvien eräiden määräysten hyväksymisestä sekä atomivastuulaiksi. — Ks. A. I.

Laki- ja talousvaliokunnan lausunto n:o 4 hallituksen esityksestä n:o 41 laiksi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista. — Ks. A. I.

Perustuslakivaliokunnan lausunto n:o 1 ed. Liedeksen ym. lakialoitteesta n:o 72, joka sisältää ehdotukset laeiksi hallitusmuodon 65 §:n, valtiopäiväjärjestyksen 82 a §:n ja valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta.

Lakivaliokunnan lausunto n:o 3 ed. Aron ym. lakialoitteesta n:o 30, joka sisältää ehdotukset laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Laki- ja talousvaliokunnan lausunto n:o 1 ed. Silanderin ym. lakialoitteesta n:o 29, joka sisältää ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen, kunnallislain, kunnallisvaalilain ja kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Sosiaalivaliokunnan lausunto n:o 2 ed. Aron ym. lakialoitteesta n:o 30, joka sisältää ehdotukset laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Puolustusasiainvaliokunnan lausunto n:o 1 (1970 vp.) ed. Rekosen ym. lakialoitteesta n:o 10 (1970 vp.), joka sisältää ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Suomen Eduskunnan päätös.

(Asialuettelo: — Ks. Pöytäkirjat III.)

VIIDES OSA

I

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölainoista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Niinikosken ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 249 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina vs. hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä maatalousneuvos Reino Jänttiä maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Voimassa olevien säännösten mukaan myönnetään maankäyttölainat Osuuspankkien Keskus Oy:n, Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen välityksellä laissa tarkemmin säädettyä menettelyä noudattaen. Käsiteltävänä olevan lakialoitteen tarkoituksena on maankäyttölainoista annetun lain (354/58) muuttaminen siten, että lainat myöntäisi paikallinen rahalaitos, jonka päätös olisi alistettava asutuspiirin (nykyisin maatalouspiiri) vahvistettavaksi.

Maankäyttölainojen myöntämismenettelyn muuttaminen lakialoitteessa tarkoitetun mukaiseksi ei ole mahdollista muuttamalla vain maankäyttölainoista annetun lain 14 §:n 3 momenttia, kuten lakialoitteessa ehdotetaan, vaan tällöin olisi tarpeen useiden muidenkin lainkohtien muuttaminen. Sitä paitsi järjestelmä ei lainkaan soveltuisi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen välityksellä jaettavien lainojen myöntämismenettelyyn. Sanotut seikat huomioon ottaen ja kun valiokunta ei ole tullut vakuuttuneeksi maankäyttölainojen myöntämismenettelyn muuttamisen tarkoituksenmukaisuudestakaan ainakaan tässä vaiheessa, jolloin maankäyttölainsäädännön uudistaminen on valmistelun alaisena, valiokunta ei ole asettunut aloitetta puoltamaan.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 249 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen Hykkäälä.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 18 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölainoista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Niinisken ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 249 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannatusmaan maa- ja metsätalousvaliokunnan miennössä n:o 3 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 249 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi lypsylehmien määrän vähentämisestä maksettavista palkkioista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Vennamon ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 262 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijana vt. hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä valiokunta esittää seuraavaa.

Lypsylehmien määrän vähentämisestä maksettavista palkkioista 6 päivänä maaliskuuta 1970 annetun lain (189/70) 10 §:n mukaan voidaan sanotussa laissa tarkoitettuja sopimuksia tehdä vuoden 1970 aikana. Kun näin ollen sanottuun lakiin ei enää ole mahdollista tehdä sellaisia muutoksia, joita lakialoitteessa tarkoitetaan, valiokunta ei ole asettunut puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 262 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 26 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi lypsylehmien määrän vähentämisestä maksettavista palkkioista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Vennamon ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 262 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 262 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 6 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi eräiden luottojen vakauttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Karpolan ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 251 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina vt. hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä maatalousneuvos Reino Jänttiä maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevaan lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan voitaisiin maatilatalouden velkarasituksen helpottamiseksi myöntää vakauttamislainaa maatalouden perusluotosta annetun lain (156/65) tai maankäyttölain (353/58) nojalla luotonsaantikelpoiselle henkilölle, joka on tilan, alueen tai määräosan hankkimista tahi maatilan rakentamista varten ottanut luottolaitoksesta tavanmukaisin ehdoin lainaa tammikuun 1 päivän 1960 jälkeisenä aikana. Lainoitustoiminnassa noudatettaisiin muutoin soveltuvin osin maatalouden perusluotosta annettua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Näin ollen vakauttamislainat myönnettäisiin rahalaitosten omista varoista, ja niiden vuotuinen korko olisi viisi prosenttia.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan maatalousministeriö on asettanut 4 päivänä marraskuuta 1970 toimikunnan tutkimaan mahdollisuuksia lähinnä ulosmittauksen kohteeksi joutuneiden maatilatalouden harjoittamiseen käytettyjen kiinteistöjen pakkohuutokauppojen estämiseksi vakauttamislainoja maatilatalouden kehittämisrahastosta myöntämällä sekä tekemään ehdotuksensa tarpeellisiksi lainsäädännöllisiksi ja muiksi toimenpiteiksi. Toimikunnan on suoritettava tehtävänsä toukokuun loppuun 1971 mennessä. Kun asia näin ollen on erityisen toimikunnan valmisteltavana, valiokunta ei ole asettunut puoltamaan lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta edellyttää kuitenkin, että hallitus antaa, toimikunnan saatua työnsä valmiiksi, asiasta kiireellisesti esityksen eduskunnalle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 251 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 34 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi eräiden luottojen vakauttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Karjalan ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 251 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 251 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten ed. Toivasen ym. lakialoitteen n:o 228 (1970 vp.) ja ed. Salaman ym. lakialoitteen n:o 230 (1970 vp.), jotka molemmat sisältävät ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta. Valiokunta on käsitellyt aloitteet yhdessä läheisesti toisiinsa liittyvinä. Kuultuaan asiantuntijoina rehtori S. Apajalahtea Oppikoulunopettajain Keskusjärjestöstä, päätoimittaja A. Henttosta Suomen Opettajain Liitosta, opetusministeri J. Itälää, osastopäällikkö V. Kalliota opetusministeriöstä ja hallitussihteeri L. Sinivirtaa valtiovarainministeriöstä valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Lakialoitteessa n:o 228 (1970 vp.) ehdotetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain 17 §:ään, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (290/66), lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan opettajanviran haltija, jolle ehdotetun lainkohdan voimaan tullessa tai 31 päivään heinäkuuta 1973 mennessä kertyy 30 eläkkeeseen oikeuttavaa virkavuotta, on oikeutettu täyteen eläkkeeseen, vaikka hän ei ole täyttänyt säädettyä 60 vuoden eläkeikää. Lakialoitteessa n:o 230 (1970 vp.) ehdotetaan puheena olevan lain 17 §:ää muutettavaksi siten, että eläkeikä alenee 60 vuodesta 58 vuoteen ja että asetuksella voidaan säätää eräissä opettajan viroissa, joiden laatu sitä vaatii, eläkeikä alemmaksi kuin 58 vuotta, mutta ei kuitenkaan alemmaksi kuin 55 vuotta. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi, että lakkautettavan viran haltijalla on oikeus eläkkeeseen 30 vuotta palveltuaan, vaikka hän ei täytä säädettyä eläkeikää.

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 1971.

Aloitteiden perusteluihin yhtyen valiokunta on todennut, että kansakoulunopettajien työllisyystilanne on viime aikoina huomattavasti vaikeutunut. Erityisesti tämä koskee varsinaisen kansakoulun luokanopettajia. Opettajien sijoittuminen uuteen peruskouluun samoin kuin muille työelämän aloille edellyttää useimmissa tapauksissa lisä- tai uudelleen koulutusta. Tämä on kuitenkin etenkin vanhimpien ikäluokkien kohdalla vaikeasti toteutettavissa. Valiokunnan mielestä on sekä opettajien että uuden koulujärjestelmän toteuttamisen kannalta tärkeää, että tilannetta pyritään siirtymävaiheessa helpottamaan tekemällä opettajien eläkkeelle siirtyminen mahdolliseksi nykyistä aikaisemmin. Toisaalta on kuitenkin otettava huomioon, että peruskoulun opettajien palkkaus- ja eläkekysymys on parhaillaan selvitettävänä. Näin ollen valiokunta ei pidä eläkekysymystä koskevan erillisratkaisun aikaansaamista lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten pohjalta ainakaan tässä viheessa tarkoituksenmukaisena.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 228 ja 230 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Samalla valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus, antaessaan eduskunnalle peruskoulua koskevia esityksiä, ottaisi tarkoituksenmukaisessa laajuudessa huomioon peruskouluun siirtymisen ja opettajien työllisyyden asettamat vaatimukset opettajien eläkeikää mahdollisuuksien mukaan joko pysyvästi tai määräajaksi alentamalla.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, O. Kangas, Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Westerholm, Ääri sekä varajäsen Terästö.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 37 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä tarkoitetut ed. Toivasen ym. lakialoitteen n:o 228 ja ed. Salaman ym. lakialoitteen n:o 230 (molemmat 1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 228 ja 230 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1971.

Eduskunnan toivomus opettajien eläkeiän alentamisesta.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty kaksi lakialoitetta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 3 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 37, on, hyläten lakialoitteet, päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus, antaessaan Eduskunnalle peruskoulua koskevia esityksiä, ottaisi tarkoituksenmukaisessa laajuudessa huomioon peruskouluun siirtymisen ja opettajien työllisyyden asettamat vaatimukset opettajien eläkeikää mahdollisuuksien mukaan joko pysyvästi tai määräajaksi alentamalla.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten ed. Maijalan ym. lakialoitteen n:o 219 (1970 vp.) ja ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 220 (1970 vp.), jotka molemmat sisältävät ehdotuksen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta. Valiokunta on käsitellyt aloitteet yhdessä samaa asiaa koskevina. Kuultuaan asiantuntijoina oikeustieteen kandidaatti M. Höystiä ja maisteri N. Honkalaa Yksityisoppikoulujen Liitosta, osastopäällikkö S. Kalliota Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö V. Kalliota opetusministeriöstä, varatuomari M. Kangasniemeä Suomen Kunnallisliitosta ja budjettisihteeri H. Seppälää valtiovarainministeriöstä valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Aloitteiden perusteluissa on todettu, että kunnan ja valtion on korvattava koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 21 §:ssä tarkoitetun korvaavan koulun ylläpitäjälle kaikki ne menot, jotka johtuvat korvaavan koulun käytössä olevan rakennuksen tai sen osan rakennusvelkojen kuoletuksista ja koroista, rakennuksen korjausmenoista ja irtaimiston käytöstä. Kunta ei kuitenkaan saisi näihin menoihinsa valtionapua muutoin kuin siinä tapauksessa, että koulurakennuksen omistaa joku muu kuin koulun ylläpitäjä, esim. erillinen osakeyhtiö, säätiö tms. Näin ollen kunnan oikeus valtionavun saamiseen riippuisi siitä, millä tavalla kunnan alueella sijaitsevan ja korvaavana kouluna toimivan yksityisoppikoulun omistussuhteet on järjestetty. Suuri osa yksityisoppikouluista on omistussuhteiltaan sellaisia, joiden kohdalta kunta joutuisi edellä sanotun mukaisesti vastaamaan kysymyksessä olevista menoista ilman valtionapua. Sitä on pidettävä kuntien kannalta kohtuuttomana erityisesti siinäkin, kun suurivelkaiset koulut sijaitsevat huomattavalta osalta syrjäseuduilla ja laitakaupunkialueilla, joille oppikouluja on saatu vasta vime aikoina. Tästä syystä aloitteissa ehdotetaan koulujärjestelmän perusteista annettua lakia selvennettäväksi niin, ettei korvaavan koulun kiinteän ja irtaimen omaisuuden käytöstä aiheutuviin menoihin kunnalle tuleva valtionapu ole siitä riippuvainen, omistaako koulurakennuksen koulun ylläpitäjä vai muu omistaja.

Toisaalta on kuitenkin otettava huomioon, että muutosehdotusten tekeminen peruskoulun valtionapusäännöksiin on äskettäin annettu peruskoulun valtionaputoimikunnan tehtäväksi. Kun myös aloitteissa tarkoitettu asia tulee tässä yhteydessä käsiteltäväksi, ei valiokunnan mielestä ole tarkoituksenmukaista säätää lakia käsiteltävinä olevien aloitteiden pohjalta.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 219 ja 220 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Samalla valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin koulujärjestelmän perusteista annetun lain valtionapusäännösten selventämiseksi siten, että kunnalla on kouluviranomaisten määräämissä tapauksissa oikeus saada valtionapu niihin tarpeellisiin menoihin, jotka sen on sopimuksen mukaan maksettava yksityiselle oppikoululle koulun kiinteän omaisuuden käyttämisestä kunnan peruskoulua korvaavan koulun tarpeisiin.

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Honkonen, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Ahde, Hetemäki, Häggblom, Häkämies, Karhuvaara, Kortesalmi, Pursiainen, Salama, Suomi, Toivanen, Westerholm ja Ääri.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 44 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä tarkoitetut ed. Maijalan ym. lakialoitteen n:o 219 ja ed. Sillantauksen lakialoitteen n:o 220 (molemmat 1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 219 ja 220 (molemmat 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Eduskunnan toivomus koulujärjestelmän perusteista annetun lain valtionapusäännösten selventämisestä.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty kaksi lakialoitetta, jotka molemmat sisältävät ehdotuksen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 5 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 44, on, hyläten lakialoitteet, päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus tutkisi onko mahdollisuuksia koulujärjestelmän perusteista annetun lain valtionapusäännösten selventämiseksi siten, että kunnalla olisi kouluviranomaisten määräämissä tapauksissa mahdollisuus saada valtionapua niihin tarpeellisiin menoihin, jotka sen on sopimuksen mukaan maksettava yksityiselle oppikoululle koulun kiinteän omaisuuden käyttämisestä kunnan peruskoulua korvaavan koulun tarpeisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 viiden lakialoitteen johdosta, joista kolme sisältää ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta vuonna 1971 ja kaksi ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 1 päivältä joulukuuta 1970 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmisteltavasti käsiteltäväksi ed. S. Suomisen lakialoitteen n:o 405 (1970 vp.) sekä 3 päivältä samaa joulukuuta ed. Rihtniemen ym. lakialoitteen n:o 406 (1970 vp.) ja ed. I. Suomisen ym. lakialoitteen n:o 407 (1970 vp.), jotka jokainen sisältävät ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta vuonna 1971. Samassa tarkoituksessa eduskunta on pöytäkirjanottein mainitun joulukuun 18 päivältä lähettänyt perustuslakivaliokuntaan ed. I. Suomisen ym. lakialoitteen n:o 411 (1970 vp.) ja ed. Koppasen ym. lakialoitteen n:o 412 (1970 vp.), joihin kumpaankin sisältyy ehdotus laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt aloitteet samaa asiaa koskevina toistensa yhteydessä ja esittää niiden johdosta seuraavaa.

Jokaisen edellä mainitun aloitteen tarkoituksena on vakaan taloudellisen kehityksen turvaamiseksi ja hinta- ja kustannustason vakaana pitämiseksi antaa säännöksiä indeksiehdon käytön edelleen rajoittamisesta sekä hallitukselle valtuudet valvoa ja säännöstellä hintoja ja maksuja. Asiasisällöltään käsiteltävänä olevat lakiehdotukset poikkeavat toisistaan vain eräiden yksityiskohtien osalta. Aloitteisiin n:o 405, 406 ja 407 sisältyvät lakiehdotukset on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 1971 loppuun ja aloitteisiin n:o 411 ja 412 sisältyvät lakiehdotukset maaliskuun loppuun 1972.

Hallitus antoi vuoden 1970 valtiopäivillä eduskunnalle esityksen n:o 183 laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta sekä laiksi eräiden sopimusten tarkistamisen järjestelystä. Ensiksi mainitun lakiehdotuksen tarkoituksena oli, niin kuin nyt käsiteltävänä oleviin aloitteisiin sisältyvien lakiehdotustenkin tarkoituksena, vakaan taloudellisen kehityksen turvaamiseksi sekä hinta- ja kustannustason vakaana pitämiseksi toisaalta rajoittaa indeksiehdon käyttömahdollisuutta sekä toisaalta antaa hallitukselle valtuudet hintojen ja maksujen säännöstelemiseen. Laki ehdotettiin olemaan voimassa maaliskuun loppuun 1972. Perustuslakivaliokunnan annettua esityksen johdosta mietintönsä 17 päivänä joulukuuta 1970 eduskunta hyväksyi saman joulukuun 22 päivänä esitykseen sisältyneen lakiehdotuksen pohjalta lain taloudellisen kasvun turvaamisesta. Sittemmin laki on vahvistettu ja se on tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 1971.

Käsiteltävinä oleviin aloitteisiin sisältyvät lakiehdotukset poikkeavat asialliselta sisällöltään hallituksen esityksen perusteella hyväksytystä, edellä mainitusta laista lähinnä vain hallitukselle annettavia säännöstelyvaltuuksia koskevien eräiden yksittäisten säännösten osalta. Kun eduskunta käsitellessään hallituksen esitykseen sisältynyttä lakiehdotusta ja hyväksyessään sen pohjalta puheena olevan lain, joutui määrittelemään kantansa myös niihin kysymyksiin, joiden kohdalta näihin aloitteisiin sisältyvät lakiehdotukset poikkeavat hyväksytystä laista, voidaan aloitteisiin sisältyvät lakiehdotukset tällä kerralla hylätä.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnoittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 405, 406, 407, 411 ja 412 (kaikki 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Salmenkivi, Seppä, Suksi ja Åsvik sekä varajäsen Paananen.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 45 viiden lakialoitteen johdosta, joista kolme sisältää ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta vuonna 1971 ja kaksi ehdotuksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä tarkoitetut lakialoitteet, nimittäin ed. S. Suomisen ym. n:o 405, ed. Rihtniemen ym. n:o 406, ed. I. Suomisen ym. n:o 407, ed. I. Suomisen ym. n:o 411 ja ed. Koppasen ym. n:o 412 (kaikki 1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 11 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 405, 406, 407, 411 ja 412 (kaikki 1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen avioliittolain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmisteltavaksi ed. Koiviston ym. lakialoitteen n:o 21 (1970 vp.), joka sisältää ehdotuksen laiksi avioliittolain muuttamisesta.

Lakialoitteen tarkoituksena on antaa naiselle oikeus avioliiton solmiessaan valita, käyttääkö hän yhä sitä sukunimeä, mikä hänellä oli naimattomana ollessaan, miehensä sukunimeä vai sitä nimeä, mikä hänellä oli naimattomana ollessaan, ja miehensä nimeä niin yhdistettynä, että hänen nimensä käy miehen nimen edellä.

Valtioneuvosto on 19 päivänä marraskuuta 1970 asettanut avioliittolakikomitean, jonka tehtävänä on tarvittavin osin yhteistyössä holhouslainsäädännön uudistamiskomitean sekä muiden perheoikeuden alalla toimivien komiteoiden kanssa sekä seuraten Tanskassa ja Ruotsissa tapahtuvaa avioliittolain uudistustyötä, valmistaa ehdotus sellaisiksi avioliittolakiin sekä siihen liittyviin lakeihin tehtäviksi muutoksiksi, joita komitea pitää tarpeellisina. Toimeksiannon mukaan komitean tulee ehdotustaan valmistaessaan ottaa huomioon naisten asemaa tutkineen komitean mietinnössä (1970: A 8) avioliittolain uudistamisesta esitetyt näkökohdat. Komitean ehdotus voi käsittää avioliittolainsäädännön kokonais- tai osittaisuudistuksen.

Mainitun komitean asettamisen johdosta valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, ettei avioliittolakia ja siihen liittyviä säännöksiä muutettaisi ennen komitean työn valmistumista erillisin lainsäädäntötoimenpitein, ellei siihen ole erittäin painavia syitä. Vaikka lakialoitteen perusteluissa on esitetty huomionarvoisia näkökohtia sen puolesta, että vaimolle annettaisiin oikeus ehdotetuin tavoin valita, mitä sukunimeä hän käyttää, ei valiokunta ole katsonut ehdotettua avioliittolain muuttamista niin kiireelliseksi toimenpiteeksi, että se olisi toteutettava erikseen jo tässä vaiheessa. Näin ollen olisi lakialoitteeseen sisältyvän ehdotuksen kohdalta jäätävä odottamaan mainitun komitean selvitystä ja kannanottoa.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että puheena olevaan lakialoitteeseen n:o 21 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Hemmi, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen ja Vikatmaa.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 46 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen avioliittolain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Koiviston ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 21 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 21 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi rikoslain 28 luvun muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan ed. Knuuttilan ym. lakialoitteen n:o 28 (1970 vp.), joka sisältää ehdotuksen laiksi rikoslain 28 luvun muuttamisesta.

Edellä mainitun lakialoitteen tarkoituksena on rikoslain 28 luvun 2 §:n törkeää varkautta koskevan säännöksen muuttaminen siten, että luovuttaisiin säännöksen nykyisestä tuomioistuimen harkintavaltaa sitovasta yksityiskohtaisesta kirjoitustavasta, sekä sanotun luvun murtoa ja kansalaisluottamuksen menettämistä koskevien säännösten kumoaminen.

Oikeusministeriössä on 22 päivänä joulukuuta 1970 valmistunut ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräitä varallisuusrikoksia ja veropetosta koskevien säännösten muuttamisesta, josta valtioneuvosto on pyytänyt laintarkastuskunnan lausunnon 11 päivänä helmikuuta 1971. Esitysehdotuksen tarkoituksena on tarkistaa eräät varallisuusrikoksia koskevat säännökset, jotka nykyisessä muodossaan saattavat johtaa yksityistapauksissa kohtuuttomiin tai muuten yleistä oikeuskäsitystä loukkaaviin rangaistuksiin taikka jotka muusta syystä vaativat kiireellistä uudistamista. Siihen sisältyy mm. ehdotus rikoslain voimassa olevan 28 luvun uudistamisesta kokonaisuudessaan huomioon ottaen myös ne näkökohdat, jotka lakialoitteen perusteluissa on esitetty. Edellä tarkoitettu esitys annettaneen eduskunnalle vuoden 1971 valtiopäivien aikana. Tämän vuoksi valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että lakialoitteessa tarkoitetut säännökset uudistetaan odotettavissa olevan hallituksen esityksen eikä aloitteen pohjalta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että puheena olevaan lakialoitteeseen n:o 28 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Hemmi, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen ja Vikatmaa.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 47 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi rikoslain 28 luvun muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Knuuttilan ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 28 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 28 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 18 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi maidon tuottajahinnan parantamisesta ja voin kotimaisesta alennysmyynnistä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Vennamon ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 263 (1970 vp.). Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä ylijohtaja Hannes Tiaista maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan lakialoitteen mukaan valtioneuvoston olisi ryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin maatalouden tuotantokustannusten kaikissa mahdollisissa suhteissa alentamiseksi, jolloin olisi poistettava myös manttaalimaksu ja pakollinen metsänhoitomaksu. Lisäksi valtioneuvoston olisi huolehdittava siitä, että karjatalouden harjoittamisesta maksetaan asianmukaisen toimeentulon turvaava korvaus tuotteista. Valtioneuvoston olisi myös myytävä voivuoret ja mahdollisesti myöhemmin esiintyvä voin ylituotanto kotimaassa margariinin hinnalla. Voita, josta ei saataisi ulkomailla vähintään margariinia vastaavaa hintaa, myös kuljetuskustannukset huomioon ottaen, ei olisi lupa myydä ulkomaille, vaan se olisi myytävä alennettuun hintaan kotimaassa.

Lakialoitteen tarkoituksena on siten useiden voimassa olevien lakien muuttaminen. Kun tähän ei valiokunnan käsityksen mukaan ole lakialoitteen pohjalta mahdollisuuksia ja kun lakialoitteen mukaan valtioneuvoston olisi lisäksi ryhdyttävä useihin sellaisiin tiettyyn päämäärään johtaviin toimenpiteisiin, joiden toteuttamista varten lakialoitteeseen ei sisälly säännösehdotuksia, valiokunta ei ole asettunut puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 263 (1970 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Puhakka, Raatikainen ja H. Westerlund sekä varajäsen L. Linna.

Vastalause.

Maamme viljelijäväestön ansiotaso on viime aikoina jäänyt pahasti jälkeen muiden vastaavien väestöryhmien ansiotasosta. Maidosta saatava ansio muodostaa edelleenkin valtaosan

talonpoikien rahatuloista. Maidon tuotantoa on kuitenkin ylituotannon varjolla voimakkaasti rajoitettu. Valtiovallan taholta on osoitettu nurjamielistä suhtautumista maidontuottajiin mm. maidon markkinoimismaksun ja lehmien tapporahan muodossa. Näin on saatu maidontuotanto laskemaan, mutta samalla ovat maatalousväestön toimeentulomahdollisuudet kaventuneet ja työnsaanti vähentynyt. Runsas ravintorasvojen tuonti ulkomailta on aiheuttanut voivarastojen kasvun ja siten rajoittanut karjatalousväestön yrittämisen vapautta.

Lakialoitteessa n:o 263 vuodelta 1970 kiinnitetään edelleen vakavaa huomiota maatalouden tuotantokustannusten rakenteeseen. Talonpoikia on rasitettu sellaisillakin kustannuserillä, jotka eivät ole välttämättömiä, mutta jotka alentavat maatalousväestön toimeentulomahdollisuuksia. Elämisen mahdollisuudet ovat varsinkin pientiloilla jo muutoinkin erittäin ankeat. Tällaisista kustannuseristä mainittakoon useissa tapauksissa luvattoman suuret jalostus- ja välityskustannukset.

Edellä olevaan ja lakialoitteeseen n:o 263 (1970 vp.) perustuen ja kun nykyisessä tilanteessa ei näytä olevan mahdollisuutta saada hyväksytyksi edellä mainittua SMP:n karjaväkeä puoltavaa lakialoitetta, ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus toimenpiteillään turvatakseen karjataloutta harjoittavien viljelijöiden työllisyyden ja toimeentulomahdollisuudet korottaa maidon tuottajahintaa, alentaa maatalouden tuotantokustannuksia, poistaa maidon markkinointimaksun, rajoittaa ravintorasvojen maahantuontia ja markkinoi mahdollisen voiylijäämän kotimaan markkinoille alennettuun hintaan.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1970.

Pentti Antila. **Lauri Linna.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 50 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi maidon tuottajahinnan parantamisesta ja voin kotimaisesta alennusmyynnistä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Vennamon ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 263 (1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 18 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 263 (1970 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 12 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi huoneenvuokralain muuttamisesta.

Eduskunta on lähettänyt lakivaliokuntaan päätöspöytäkirjan ottein 5 päivältä toukokuuta 1970 ed. Vilponiemen lakialoitteen n:o 25 (1970 vp.) ja päätöspöytäkirjan ottein 5 päivältä maaliskuuta 1971 ed. Juvelan ym. lakialoitteen n:o 36, jotka molemmat sisältävät samasanaisen ehdotuksen laiksi huoneenvuokralain muuttamisesta. Samassa yhteydessä valiokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 29 päivänä toukokuuta 1970 lähetetyn ed. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 102 (1970 vp.) liiketarkoituksiin vuokrattujen huonetilojen vuokramisten aseman turvaamisesta. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina hallitusneuvos Olof Ojala sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pentti Kurkela oikeusministeriöstä, oikeustieteen lisensiaatti Pentti Kivinen Suomen Tukkukauppiaiden Liitosta, toimitusjohtaja, tohtori Heikki Nuutinen Suomen Vähittäiskauppiasliitosta, ekonomi Alpo Neuvonen Kesko Oy:stä ja toimitusjohtaja Moe Saastamoinen Valtakunnan Kauppiasliitosta.

Lakialoitteiden perusteluissa on lausuttu, että liikehuoneistoja koskeviin vuokrasopimuksiin on nykyisin liitetty ehtoja, jotka kohtuuttomasti rajoittavat vuokralaisen liiketoimintaa, sekä katsottu, etteivät nykyiset säännökset ole riittäviä turvaamaan vuokralaisia tällaisia ehtoja vastaan. Sen vuoksi aloitteissa ehdotetaan otettavaksi 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun huoneenvuokralain vuokraoikeuden menettämistä koskevaan lukuun säännös, minkä mukaan ehto, jolla rajoitetaan liikehuoneiston vuokralaisen vapautta tavaranhankkijansa, tavaravalikoimansa tai menekinedistämistoimenpiteittensä valintaan, on mitätön. Toivomusaloitteessa taas ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin liiketarkoituksiin vuokrattujen huonetilojen vuokramiesten aseman turvaamiseksi mielivaltaa ja kohtuuttomuutta vastaan.

Aloitteissa tarkoitetut, tavallisesti tukkukaupan ja vähittäiskauppiaan välillä tehdyt sopimukset ovat, nimitettiinpä niitä vuokrasopimuksiksi tai yhteistyösopimuksiksi, erittäin laaja-alaisia eivätkä siten vastaa tavanomaista vuokrasopimusta taikka muutakaan yksittäistä oikeussuhdetta sääntelevää sopimustyyppiä. Tämän vuoksi sanottuja sopimuksia koskevat moneen eri oikeuden alaan kuuluvat säännökset, joista huoneenvuokralaki on ainoastaan yksi. Huoneenvuokralain kohdalta voidaan todeta, että vuokrasopimukseksi nimitetyn yhteistyösopimuksen ehtojen pätemättömiksi toteamiseen on eräissä tapauksissa mahdollisuus huoneenvuokralain 33 §:n mukaan sekä ehtojen sovittelemiseen saman lain 48 §:n 1 momentin nojalla. Näiden säännösten tarjoamat mahdollisuudet ovat kuitenkin vähäiset kaikkien vuokrasopimuksiksi nimitettyjen yhteistyösopimusten ehtojen sovittelemiseksi ja, mikäli yhteistyösopimusta ei voida pitää vuokrasopimuksena, erittäin vähäiset.

Valiokunta on todennut eräiden epäkohtien olemassaolon, mutta myös toisaalta havainnut, ettei mitään yhtenäistä selvitystä aloitteissa tarkoitettujen sopimusten kokonaisvaikutuksesta ole olemassa. Voidaan kuitenkin lähteä siitä, että yhteistyösopimuksista on vähittäiskauppiaalle myös etuja, jotka lakiehdotusten mukaisen säännöksen toteutuessa ehkä menetettäisiin. Valiokunta katsoo myös, ettei ehdotetulla säännöksellä voida turvata tyydyttävästi vuokralaisen asemaa niissäkään tapauksissa, joissa kysymyksessä olevien sopimusehtojen soveltaminen on johtanut kohtuuttomaan lopputulokseen. Tämän vuoksi valiokunta on päätynyt ehdottamaan mainittuihin lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämistä.

Valiokunta pitää kuitenkin asianmukaisena, että voimassa olevaa lainsäädäntöä tarkistettaisiin niin, että jos ns. yhteistyösopimuksiin sisältyy kohtuuttomia sopimusehtoja, niitä voitaisiin sovitella. Tämä edellyttäisi kuitenkin tällaisten sopimusten kokonaisvaikutusten selvittämistä.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että puheena olevat lakialoitteisiin n:o 25 (1970 vp.) ja 36 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lisäksi valiokunta ehdottaa mainittujen lakialoitteiden ja toivomusaloitteen n:o 102 (1970 vp.) pohjalta eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, esiintyykö liikehuoneistoja koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvissä ns. yhteistyösopimuksissa vuokralaisen kannalta, huomioon ottaen sopimussuhteen kokonaisuudessaan, kohtuuttomia sopimusehtoja, sekä tarvittaessa ryhtyisi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, että kohtuuttomia sopimusehtoja voidaan sovitella tai katsoa ne mitättömiksi.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Friberg, Hemmi, Huotari, Kauppila, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä ja Tähkämaa sekä varajäsenet Sigfrids ja Åsvik.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 88 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi huoneenvuokralain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään edellä tarkoitetut lakialoitteet, nimittäin ed. Vilponiemen n:o 25 (1970 vp.) ja ed. Juvelan ym. n:o 36, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 12 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 25 (1970 vp.) ja 36 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1971.

Eduskunnan toivomus vuokrasopimuksiin liittyvien kohtuuttomien sopimusehtojen sovittelemisesta.

Eduskunnassa on vuosien 1970 ja 1971 valtiopäivillä tehty lakialoitteita, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi huoneenvuokralain muuttamisesta, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 12 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 88, on, hyläten lakialoitteet, päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, esiintyykö liikehuoneistoja koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvissä ns. yhteistyösopimuksissa vuokralaisen kannalta, huomioon ottaen sopimussuhteen kokonaisuudessaan, kohtuuttomia sopimusehtoja, sekä tarvittaessa ryhtyisi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, että kohtuuttomia sopimusehtoja voidaan sovitella tai katsoa ne mitättömiksi.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 14 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laeiksi rikoslain muuttamisesta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 5 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan ed. Pursiaisen ym. lakialoitteen n:o 26 (1970 vp.), joka sisältää ehdotukset laeiksi rikoslain ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta. Samassa yhteydessä valiokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 29 päivänä toukokuuta 1970 lähetetyn ed. Ahteen ym. toivomusaloitteen n:o 51 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus rikoslain 6 luvun säännösten kumoamisesta.

Edellä mainittujen lakialoitteen ja toivomusaloitteen tarkoituksena on rikoksen uusimiseen perustuvia rangaistusten enentämisperusteita koskevien rikoslain 6 luvun säännösten kumoaminen. Käsitellessään ed. Perheentuvan ym. lakialoitetta n:o 8 (1969 vp.) laiksi rikoslain ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta valiokunta on mietinnössään n:o 29 (1969 vp.), jossa aloite on ehdotettu hylättäväksi, todennut, että nykyisen rikoksen uusimista koskevan järjestelmän muuttamista puoltavat erilaiset näkökohdat. Kaavamainen järjestelmä johtaa helposti kohtuuttomiin lopputuloksiin. Muissa pohjoismaissa ei tunneta vastaavaa järjestelmää, jonka lähtökohdat eivät ole tyydyttäviä pohjoismaissa nykyisin vallitsevien kriminaalipoliittisten käsitysten mukaan.

Valiokunnan käytettävänä olevien tietojen mukaan oikeusministeriö on 9 päivänä lokakuuta 1969 antanut 17 päivänä toukokuuta 1968 asetetun rikoskonkurenssitoimikunnan tehtäväksi harkita rikoksen uusimista koskevien rikoslain 6 luvun ja siihen liittyvien säännösten uudistamista ja yksinkertaistamista siten, että tuomioistuimelle jää nykyistä suurempi harkintavalta rangaistusten mittaamisessa rikoksen uusijoille, sekä laatia asiassa tarpeellisiksi havaittavat säädösehdotukset. Toimikunnan odotetaan antavan mietintönsä kuluvan vuoden aikana.

Rikoksen uusimista koskevan säännöstön muuttamista on valiokunnan mielestä pidettävä kiireellisenä tehtävänä. Asia on kuitenkin laajakantoinen sekä liittyy muiden rangaistusten mittaamista koskevien säännösten ja seuraamusjärjestelmän uudistamiseen. Tämän vuoksi ei ole asianmukaista toteuttaa kysymyksessä olevan säännöstön uudistamista aloitteiden pohjalta, vaan on jäätävä odottamaan rikoskonkurenssitoimikunnan työn valmistumista ja sen perusteella laadittavia muutosehdotuksia. Valiokunta kuitenkin pitää välttämättömänä, että vireillä olevaa valmistelutyötä kiirehditään.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 26 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 51 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Friberg, Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen, Tähkämaa ja Vikatmaa.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 91 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotukset laeiksi rikoslain muuttamisesta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Pursiaien ym. edellä tarkoitetun lakialoitteen n:o 26 1970 vp.), päättänyt yhtyä kannattamaan akivaliokunnan mietinnössä n:o 14 tehtyä hylkäysehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteeseen n:o 26 (1970 vp.) sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 33 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi maanhankinnan rajoittamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 5 päivältä viime maaliskuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Pekkarisen ym. lakialoitteen n:o 115, joka sisältää ehdotuksen laiksi maanhankkimisen rajoittamisesta, ja ed. Volotisen ym. lakialoitteen n:o 116, joka sisältää ehdotuksen laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Heikki Liipolaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä vt. osastopäällikkö Martti Siroa maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Valiokunnan saamien tietojen mukaan on maa- ja metsätalousministeriön toimesta valmisteltu ehdotus laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta. Sen kysymyksen selvittämistä varten, onko tarpeen rajoittaa muidenkin kuin yhteisöjen maanhankintaa, maatilahallitus on tehnyt maa- ja metsätalousministeriölle esityksen komitean asettamiseksi. Valiokunnan käsityksen mukaan tulisi hallituksen antaa eduskunnalle esitys yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta sekä lisäksi selvityttää muiden kuin yhteisöjen, lähinnä tilakeinottelijoiden ja heihin verrattavien, maanhankinnan rajoittamisen tarpeellisuus. Valiokunta ei tämän vuoksi ole asettunut puoltamaan lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä, mutta katsoo tarpeelliseksi kiinnittää hallituksen huomiota asiaan.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 115 ja 116 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Samalla valiokunta ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta sekä selvityttäisi, onko tarpeen rajoittaa muidenkin kuin yhteisöjen maanhankintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin saatu selvitys antaa aihetta.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Vartia ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Suuren valiokunnan mietintö n:o 170 kahden lakialoitteen johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi maanhankinnan rajoittamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään ed. Pekkarisen ym. ja ed. Volotisen ym. edellä tarkoitetut lakialoitteet n:ot 115 ja 116, päättänyt ryhtyä kannattamaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 33 tehtyjä hylkäysehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hylätä lakialoitteisiin n:ot 115 ja 116 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan toivomus maanhankintalain rajoittamisesta.

Eduskunnassa on tehty kaksi lakialoitetta, jotka sisältävät ehdotuksen laiksi maanhankinnan rajoittamisesta, ja Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 33 ja Suuri valiokunta mietintönsä n:o 170, on hyläten lakialoitteet, päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus kiireellisesti antaisi Eduskunnalle esityksen laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta sekä selvityttäisi, onko tarpeen rajoittaa muidenkin kuin yhteisöjen maanhankintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin saatu selvitys antaa aihetta.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 26 lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotukset laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 5 päivänä toukokuuta 1970 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Paanasen ym. lakialoitteen n:o 332 (1970 vp.) laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, ed. Saimon ym. ja ed. Weckmanin ym. samannimiset lakialoitteet n:o 338 ja 339 (molemmat 1970 vp.), 5 päivänä maaliskuuta 1971 ed. Aron ym. lakialoitteen n:o 130 laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja ed. H. Linnan ym. ja ed. Silanderin ym. samannimiset lakialoitteet n:o 132 ja 137, 23 päivänä marraskuuta 1971 ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 222 laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta ja ed. Aition ym. ja ed. Ilaskiven ym. samannimiset lakialoitteet n:o 223 ja 224, 25 päivänä marraskuuta 1971 ed. Eskmanin ym. lakialoitteen n:o 225 laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta ja 26 päivänä marraskuuta 1971 ed. Granvikin ym. lakialoitteen n:o 226 laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta. Valiokunta, joka on käsitellyt edellä mainitut lakialoitteet yhdessä, on lisäksi niiden yhteydessä käsitellyt samaa asiaa koskevana ed. Kainulaisen ym. toivomusaloitteen n:o 618 alimman sairauspäivärahan korottamisesta ja ylimmän alentamisesta.

Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Erkki Mäkelää sosiaali- ja terveysministeriöstä, budjettisihteeri Pekka Pitsinkiä valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Olavi Suihkoa kansaneläkelaitoksesta, maatalous- ja metsätieteen kandidaatti Heimo Tuomarlaa Maataloustuottajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Pekka Morria Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, varatuomari Tapani Kahria Suomen Työnantajain Keskusliitosta ja pääsihteeri Lauri Hyppöstä Toimihenkilö- ja virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Kaikki puheena olevat lakialoitteet sisältävät ehdotuksen sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamisesta, joka koskee sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan suuruuden määräytymistä.

Ed. Paanasen ym. lakialoitteessa n:o 332 (1970 vp.) ehdotetaan muun ohella sairausvakuutuslain 16 §:n muuttamista siten, että milloin vakuutetun verotuksessa todetut työtulot asetuksella säädettävänä kalenterivuotena ovat olleet vähintään 5 000 markkaa, päivärahan määrä olisi päivää kohti kaksi promillea vakuutetun työtuloista kuitenkin siten, että päivärahan määrää laskettaessa ei otettaisi huomioon sitä tulojen osaa, joka ylittää 20 000 markkaa. Jos vakuutetulla ei ole ollut edellä tarkoitettuna aikana työtuloa tai sen määrä ei ole noussut 5 000 markkaan, olisi päivärahan määrä päivää kohti kymmenen markkaa.

Ed. H. Linnan ym. lakialoitteessa n:o 132 ehdotetaan sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettavaksi siten, että päiväraha olisi kaikille saman suuruinen eli 15 markkaa päivässä. Sama ehdotus sisältyy ed. Silanderin ym. lakialoitteeseen n:o 137 kuitenkin sillä lisäyksellä, että mainittua päivärahan määrää voitaisiin nostaa 15 markasta ylöspäin kunkin vakuutetun suorittamien maksujen mukaan.

Ed. Aron lakialoitteessa n:o 130 samoin kuin ed. Ilaskiven ym. lakialoitteessa n:o 224, ed. Eskmanin ym. lakialoitteessa n:o 225 ja ed. Granvikin ym. lakialoitteessa n:o 226 ehdotetaan sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettavaksi siten, että vähimmäispäivärahan määrä olisi 10 markkaa, ed. Saimon ym. lakialoitteessa n:o 338 (1970 vp.) siten, että se olisi 12 markkaa sekä ed. Weckmanin ym. lakialoitteessa n:o 339 (1970 vp.), ed. Silanderin ym. lakialoitteessa n:o 222 ja ed. Aition ym. lakialoitteessa n:o 223 siten, että vähimmäispäivärahan suuruus olisi 15 markkaa.

Kuten eräiden aloitteiden perusteluissa todetaan, hallitus on 16 päivänä marraskuuta 1971 peruuttanut 22 päivänä lokakuuta 1971 antamansa esityksen n:o 176 laiksi sairausvu-

kuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta. Mainitussa esityksessä ehdotettiin sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettavaksi siten, että vähimmäispäivärahaa nostettaisiin nykyisestä 7,50 markasta 10 markkaan.

Säännökset sairausvakuutuslain mukaisen päivä- ja äitiysrahan määrästä sisältyvät lain 16 §:n 1 momenttiin. Näitä määriä valtioneuvostolla on valta lain 76 §:n nojalla korottaa enintään huhtikuusta 1963 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavaksi, työtulon ylärajaa ei kuitenkaan 31 päivän joulukuuta 1970 jälkeen. Mainitun säännöksen nojalla päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärää ja siihen oikeuttavan työtulon alarajaa on korotettu viimeksi 1 päivästä maaliskuuta 1971 alkaen.

Sairausvakuutuspäivärahan tulisi turvata vähimmäistoimeentulo sairauden aikana. Tältä kannalta katsoen päivärahan vähimmäismäärä on liian pieni. Alimman sairauspäivärahan riittämättömyys sairausturvan antajana ilmenee esim. siitä, että sairaus edelleen on yleisin huoltoavun tarpeen aiheuttaja. Vuonna 1970 suoritettujen sairaalamaksujen korotusten jälkeen ei sairausvakuutuksen alin päiväraha riitä sairaalamaksujen suorittamiseen halvimmissakaan hoitomaksuluokissa. Tämän vuoksi valiokunta pitää sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan nostamista välttämättömänä.

Pienimpään päivä- ja äitiysrahaan oikeutettuja ovat henkilöt, joilla ei ole työtuloja tai joiden työtulot jäävät alle laissa mainitun alarajan. Vuonna 1970 maksetuista sairaus- ja äitiyspäivärahoista oli noin 50 % vähimmäismääräisiä. Tämä merkitsee sitä, että huomattava osa myös työssä käyvästä väestöstä sai korvaukseksi alimman päivärahan sairauden aiheuttaman työansion menetyksestä. Tälle väestönosalle alimman päivä- ja äitiysrahan korotuksella on erittäin huomattava merkitys vähimmäistoimeentulon turvaamisessa sairauden tai raskauden aikana.

Harkitessaan sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan suuruutta valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että vähimmäispäivärahan pitäisi vastata etujärjestöjen sopimuksessa eräistä vuotta 1971 ja osaa vuodesta 1972 koskevasta työehtosopimusratkaisusta edellytettyä vähimmäispalkkaa. Tämän mukaan vähimmäispäivärahan suuruus olisi noin 10 markkaa. Se myös vastaisi sairaalamaksuja halvimmissa hoitomaksuluokissa. Valiokunta onkin päättänyt ottaa vähimmäispäivärahan korottamista tarkoittavan sairausvakuutuslain muutosta käsitellessään käsittelyn pohjaksi ed. Ilaskiven ym. lakialoitteen n:o 224 ja ed. Eskmanin ym. lakialoitteen n:o 225, joihin sisältyvät lakiehdotukset ovat samanlaiset ja joiden mukaan sairausvakuutuslain 16 §:ää muutettaisiin siten, että vähimmäispäivärahan suuruus olisi 10 markkaa. Tästä aiheutuvat lisäkustannukset olisivat valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuonna 1972 35 milj. markkaa. Hyväksyessään edellä mainitut aloitteet valiokunta ehdottaa muihin lakialoitteisiin sisältyvät ehdotukset hylättäväksi.

Ed. Kainulaisen ym. toivomusaloitteessa n:o 618 ehdotetaan, että hallitus kiireellisesti valmistelisi esityksen, jolla alin sairauspäiväraha korotetaan 15 markkaan samalla kun sairauspäivärahan ylintä määrää huomattavasti alennetaan. Ehdottaessaan edellä todetun mukaisesti sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan korottamista valiokunta ehdottaa toivomusaloitteen hylkäämistä.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi lakialoitteisiin n:o 224 ja 225 sisältyvän näin kuuluvan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuutuslain (364/63) 16 ja 76 §, sellaisena kuin laissa (842/70), näin kuuluviksi:

16 §.

Milloin vakuutetun verotuksessa todetut työtulot asetuksella säädettävänä kalenterivuotena ovat olleet vähintään 6 700 markkaa, päivärahan määrä on päivää kohti puolitoista promillea vakuutetun tässä pykälässä tarkoitetuista työtuloista, kuitenkin siten, että päivärahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon sitä tulojen osaa,

4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvase on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa

joka ylittää 25 500 markkaa. Jos vakuutetulla ei ole ollut edellä tarkoitettuna aikana työtuloa tai sen määrä ei ole noussut 6 700 markkaan, on päivärahan määrä päivää kohti 10 markkaa.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

76 §.

Jos maan yleinen palkkataso on noussut, valtioneuvostolla on oikeus korottaa päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärää ja siihen oikeuttavan työtulon alarajaa koskevia, tämän lain 16 §:ssä säädettyjä markkamääriä enintään tammikuusta 1972 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi lakialoitteisiin n:o 332, 338 ja 339 (kaikki 1970 vp.) ja n:o 130, 132, 137, 222, 223 ja 226 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi toivomusaloitteen n:o 618.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hostila, varapuheenjohtaja Salolainen, jäsenet Aro, Granvik, Juvela, Laine, Lankinen, H. Linna, Luja-Vepsä, Mäkelä, Saimo, Terästö, Tupamäki sekä varajäsenet Pursiainen ja Syrjä.

Vastalauseita.

I.

Sosialivaliokunnassa ainoastaan keskustapuolueen edustajat kannattivat ed. H. Linnan lakialoitetta n:o 132 vuoden 1971 valtiopäiviltä, jossa esitettiin sellaista muutosta sairausvakuutuslakiin, että sairaus- ja äitiyspäiväraha määrättäisiin kaikille 15 markan suuruiseksi.

Sosialivaliokunnan enemmistön kielteistä suhtautumista 15 markan tasasuuruiseen sairauspäivärahaesitykseen on pidettävä sosiaalisessa mielessä varsin yllättävänä. Keskustapuolue ei voi hyväksyä sen eriarvoisuuden säilyttämistä, johon sosialivaliokunnan enemmistö on mietinnössään päätynyt. Valiokunnan enemmistö on hyväksynyt korkeimman sairaus- ja äitiyspäivärahan säilyttämisen edelleen 38,25 mk ja vähimmäispäivärahan korottamisen 7,50 mk:sta 10 mk:n. Vähimmäispäivärahan korottaminen 2,50 markalla merkitsee lisämenoja valtiolle 35 miljoonaa markkaa vuodessa, kun päivärahan eneimmäisraja säilytetään ennallaan.

Keskustapuolueen 15 markan samansuuruinen sairaus- ja äitiyspäivärahaesitys olisi merkinnyt vuositasolla lisämenoja valtiolle 41 miljoonaa markkaa eli vain 6 miljoonaa markkaa enemmän kuin valiokunnan enemmistön hyväksymä esitys. Sosialisessa mielessä ei voida hyväksyä sellaista eriarvoisuutta, että sairaus- ja äitiyspäiväraha on paremmassa taloudellisessa asemassa oleville ihmisille markkamääräisesti suurempi kuin heikossa taloudellisessa asemassa eläville. Sairaus- ja äitiyspäiväraha pitäisi olla kaikille niille ihmisille samansuuruinen, jotka ovat sitä oikeute-

tut saamaan, sillä eivät köyhälle ihmiselle sairaudesta eikä äitiydestä aiheutuvat välttämättömät menot ole sen pienemmät kuin rikkaallakaan.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

eduskunnan hyväksyttäväksi lain seuraavassa muodossa:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 17 § ja* muutetaan *(poist.)* 16 ja 76 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70, näin kuuluviksi:

16 §.

Päivärahan määrä on päivää kohti viisitoista markkaa.

(2 mom. *poist.)*

76 §.

Jos maan yleinen palkkataso on noussut, valtioneuvostolla on oikeus korottaa *päivä- ja äitiysrahaa koskevaa tämän lain 16 §:ssä säädettyä markkamäärää* enintään tammikuusta 1972 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavasti.

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Heimo Linna. **Sylvi Saimo.**

II.

Koska valiokunnan enemmistö päätti äänin 8—7 jättää sairausvakuutuslain perusteella maksettavan päivärahan ja äitiysrahan vähimmäismäärän kohtuuttoman alhaiseksi eikä laki näin ollen täytä tarkoitustaan turvata sairaille ihmisille jokapäiväiseen toimeentuloon tarvittava taloudellinen tuki, emme voi tyytyä valiokunnan päätökseen. Sairauspäivärahan saajista noin toinen puoli ja äitiysrahan saajista vieläkin useampi joutuu tyytymään vähimmäispäivärahaan eli runsaan 200 markan kuukausituloon. Näin pienillä tuloilla ei selvitä sairauskustannuksista, lääkärinpalkkioista, matkakulujen omakustannusosuuksista, ravinnon ja vaatetuksen hankinnasta, asumiskuluista ym. Nyt esitetty vähäinen vähimmäis- ja äitiyspäivärahan korotus ei riitä edes pääministeri Auran ensimmäisen hallituksen ja lukuisten kunnallisvaltuustojen toimeenpanemiin sairaalamaksujen sekä kuluvan vuoden aikana suoritettujen hintojen, verojen ja maksujen korotusten aiheuttaman elinkustannusten nousun korvaamiseen. Näin ollen päivärahan korottaminen 15 markkaan olisi välttämätöntä.

Päivärahan korottamisen vastustamiseen on sisältynyt mitä häikäilemättömimpiä toimenpiteitä, joita emme voi hyväksyä. Eräs niistä oli Auran virkamieshallituksen valtiovarainministerin Päiviö Hetemäen uhkaus päivärahan korotusesityksen peruuttamisesta ja tämän uhkauksen toteuttaminen. Samaan luokkaan on luettavissa se jarrutus, jota sosiaalivaliokunnan eräiden ryhmien ja jäsenten ehdotukset päivärahaasian käsittelyn keskeyttämisestä tarkoittivat. Edelleen on käsittelyä haluttu jarruttaa viittaamalla rahoituksen epäselvyyteen.

Vähimmäispäivärahan korotus ehdottamaamme summaan voidaan rahoittaa valtion tulo- ja menoarvioon otettavien varojen avulla, kuten kansandemokraattisen eduskuntaryhmän rahaasia-aloitteessa on ehdotettu. Käsiteltäessä hallituksen esitystä sairausvakuutusmaksun korottamisesta me edellytimme työnantajien vakuutusmaksuosuuden lisäämistä lukuun ottamatta pieniä ja työvoimavaltaisia yrittäjiä, mutta vastus-

timme palkansaajien ja muiden vakuutettujen maksurasituksen lisäämistä, koska se olisi kohtuuttomasti rasittanut hinnankorotusvyörystä ja lisäveroista raskaimman taakan kantanutta vähävaraista väestöä. Myös SAK:n taholta oli lausuttu jyrkän torjuva kanta sairausvakuutusmaksun korottamiseen nähden. Näin ollen puolustimme vähävaraisten ja pienituloisten palkansaajien sekä pienyrittäjien asiaa ja SAK:n kantaa vastustaessamme sairasvakuutusmaksun korottamista. Oikeampi tapa on rahoittaa sairasvakuutuskustannukset valtion ja suurtyönantajien varoilla. Valtion rahoitusosuudesta päätetään ensi vuoden tulo- ja menoarviokäsittelyn yhteydessä. Me emme voi hyväksyä valtion toimenpiteitä sen vetäytyessä pois velvollisuudesta osallistua sairasvakuutuksen kustannuksiin, joihin valtion piti alkuperäisten suunnitelmien mukaan osallistua kolmanneksella.

Mainituilla perusteilla esitämme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/65) 16 ja 76 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70), näin kuuluviksi:

16 §.

Milloin vakuutetun verotuksessa todetut työtulot asetuksella säädettävänä kalenterivuotena ovat olleet vähintään *10 000* markkaa, päivärahan määrä on päivää kohti puolitoista promillea vakuutetun tässä pykälässä tarkoitetuista työtuloista, kuitenkin siten, että päivärahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon sitä tulojen osaa, joka ylittää 25 500 markkaa. Jos vakuutetulla ei ole ollut edellä tarkoitettuna aikana työtuloa tai sen määrä ei ole noussut *10 000* markkaan, on päivärahan määrä päivää kohti *15* markkaa.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

76 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Ensio Laine. Aulis Juvela. Terho Pursiainen.

III.

Sairausvakuutuslain mukaan on päivä- ja äitiysraha maksettu prosentuaalisesti saajan tulojen mukaan. Ylärajaa ei kuitenkaan ole enää voitu nostaa 31 päivän joulukuuta 1970 jälkeen. Tästä huolimatta on 1 päivänä maaliskuuta 1971 korotettu alin päiväraha ollut vain kolmas osa suurimmasta päivärahasta. Kun lisäksi lapsista aiheutuva korotuskin on prosenttilinjan mukainen vaihdellen 3,75—19,12 markkaan, vaihtelee sairauspäivältä saatu korvaus näin ollen peräti rajoissa 7,50—57,37 markkaa. Kun otamme huomioon, että vuonna 1970 suoritetuista päivärahoista peräti 47,7 % ja äitiysrahoista 55,2 % oli juuri tätä vähimmäispäivärahaa, ymmärrämme kuinka suuresta kohtuuttoman huonoon ja epä-tasa-arvoiseen asemaan joutuneiden sairaiden määrästä on kysymys. Samaan aikaan sairausvakuutuspäivärahoja maksettiin yhteensä

183,5 miljoonaa markkaa, mistä seuraa, että jos maksetut päivärahat olisi maksettu jokaiselle sairastavalle saman suuruisena jokaiselta päivältä, olisi jokainen saanut noin 11 markkaa jokaiselta päivältä.

Kun päivärahan suuruus on 1,5 promillea verotetusta vuositulosta, seuraa tästä se, että päiväraha itse asiassa on suurituloisilla prosentuaalisestikin suurempi kuin pienituloisella kun sitä verrataan todella käteen saatavaan tuloon, johon sitä luonnollisesti tulee verrata, koska päivärahastakaan ei veroa pidätetä. Näin nurinkurinen on tilanne Pohjoismaista vain Suomessa, muualla on tämä täysin kohtuuton epäkohta poistettu jo vuosia sitten.

Maatalousyrittäjän kohdalla tilanne on myöskin epäoikeudenmukainen. Maanviljelijä joutuu maksamaan sairausvakuutusmaksun ns. puhtaan tulon mukaisesti, mutta saa päivärahan laskelmallisen työtulonsa mukaan. Tästä on se seuraus, että tilallinen saa huomattavasti pienemmän päivärahan kuin hänen maksamiensa vakuutusmaksujen mukaan kuuluisi saada, sillä päivärahan perusteena oleva työtulo on aina ratkaisevasti pienempi kuin puhdas tulo. Niinpä maanviljelijät ja erityisesti heidän emäntänsä saavatkin melkein poikkeuksetta vain alimman päivärahan.

Hallituksen esityksessä no 176 esitettiin vähimmäispäivärahan korottamista 10 markkaan sekä tämän osittaista sitomista palkkaindeksiin. Tätä myöhemmin peruutettua esitystä voidaan pitää edistysaskeleena kohti tasa-arvoisempaa järjestelmää. Kuitenkin on niin, että sairastaminen aiheuttaa kuluja jokaiselle sairastavalle tuloista riippumatta saman verran. Sairaalamaksu on kaikille saman suuruinen. Tämän lisäksi on itsestään selvää, että pienituloisten perheelle on sairaus taloudellisesti monin verroin raskaampi koettelemus kuin sille, joka on työssä ollessaan ansainnut hyvin ja pystynyt keräämään myös säästöjä. Jotta yhdenvertaisuus toteutuisi sairaus- ja äitiyspäivärahan kohdalla, tulisi ehdottomasti päästä siihen, että päiväraha samoin kuin myös äitiysraha olisivat jokaiselle saman suuruiset tuloista riippumatta. Itse asiassa sosiaaliset syyt vaatisivat päivärahan muuttamista niin, että päiväraha olisi kääntäen verrannollinen tuloihin; siis pienituloiselle suurempi päiväraha kuin suurituloiselle.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty erilaisten ehdotettujen järjestelmien aiheuttamat kustannukset ensi vuonna asiantuntijoiden mukaan:

alaraja 10 markkaa	35	milj.mk
alaraja 12 markkaa	65	„
alaraja 15 markkaa	120	„
tasapäivärahaa 15 markkaa	41	„

Voidaan siis todeta, että 15 markan tasapäiväraha jokaiselle tuloista riippumatta jokaiselta sairauspäivältä aiheuttaa vain 6 miljoonan markan lisäkustannuksen verrattuna hallituksen esitykseen päivärahan korottamisesta vähintään 10 markkaan. Tasapäivärahan, jonka suuruus on riittävä, toteuttaminen ei siis ole kiinni ainakaan valtion rahoituksesta.

Yleisesti kustannuksista voidaan todeta seuraavaa: Sairausvakuutuslain mukaan myös valtio osallistuu toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin. Tämän osuuden piti olla 33 %. Kun sairausvakuutuksen kokonaiskulut vuonna 1970 olivat 501,6 miljooaa markkaa, olisi valtion osuuden tästä pitänyt olla 167 miljoonaa markkaa. Tästä huolimatta ei valtio todellisuudessa ole osallistunut vuoden 1966 jälkeen kustannuksiin penninkään vertaa.

Asian käsittelyn aikana on valtion osuudesta ensi vuonna esitetty valtion omien asiantuntijoitten taholta peräti erilaisia lukuja. Aluksi ilmoitettiin, että ilman päivärahan alarajan korotusta on lisärahoituksen tarve 79 milj. mk, muutamaa viikkoa myöhemmin vastaava summa olikin noussut jo 120 milj. markkaan, ja lopulta budjettisihteeri ilmoitti, että vastaava rahoitustarve onkin vain 50 milj. markkaa. Eräät muut asiantuntijat mm. SAK:n ja STK:n asiantuntijat olivat päätyneet laskelmissaan sellaisiin tuloksiin, että valtion rahoitusosuutta ei tarvittaisi ollenkaan ensi vuonnakaan, vaikka maksujen korotusta ei suoritettukaan.

Loppujen lopuksi näyttää siltä, että valtion rahoitusosuus ei nouse suinkaan kohtuuttomaksi vaikka päivärahan korotusesityksistä hyväksyttäisiin mikä tahansa. Erityisen edullinen on systeemin muuttaminen tasapäivärahaan pohjautuvaksi.

Hallituksen esityksessä on päivärahan sitominen palkkatasoon jätetty valtioneuvoston harkinnan ja hyvän tahdon varaan. On jo riittävästi esimerkkejä siitä, että mikäli korotukset indeksin nousua vastaten jäävät hallituksen päätettäväksi, ei hallitus ole tätä velvollisuuttaan täyttänyt, vaan korotukset ovat lähes poikkeuksetta olleet pienempiä kuin indeksin nousu olisi edellyttänyt tai korotusta ei ole tullut ollenkaan. Jotta ei tämän lain kohdalla päivärahojen korotusta jätettäisi harkinnan varaan, tulisi lakiin ot-

taa selvä säännös siitä, että korotukset on suoritettava aina palkkatason nousua vastaavasti.

Koska valiokunta ei mietinnössään ole hyväksynyt edellä esitettyjä korjauksia, vaan on entisten hallituspuolueiden ja Kokoomuksen voimin ajanut läpi vain hallituksen esityksen mukaisen esityksen, emme voi yhtyä valiokunnan mietintöön.

Mainituilla perusteilla sekä viitaten ed. Tupamäen lakialoitteeseen no 221/71 sekä ed. Silanderin lakialoitteeseen no 137/71 ehdotamme,

että laki hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 16 ja 76 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70), näin kuuluviksi:

16 §.

Päivärahan määrä on päivää kohti 15 markkaa.

(2 mom. *poist.*)

76 §.

Tämän lain 16 §:ssä säädettyä päivä- ja äitiysrahan määrää korotetaan tammikuusta 1972 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavasti.

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Olavi Tupamäki. **Eino Syrjä.**

Suuren valiokunnan mietintö n:o 198 eräiden lakialoitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotukset laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään seuraavat edellä tarkoitetut lakialoitteet: ed. Paanasen ym. n:o 332, ed. Saimon ym. n:o 338 ja ed. Weckmanin ym. n:o 339 (kaikki 1970 vp.) sekä ed. Aron ym. n:o 130, ed. H. Linnan ym. n:o 132, ed. Silanderin ym. n:ot 137 ja 222, ed. Aition ym. n:o 223, ed. Ilaskiven ym. n:o 224, ed. Eskmanin ym. n:o 225 ja ed. Granvikin ym. n:o 226, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 26 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi lakialoitteiden 224 ja 225 pohjalta hyväksyä ehdotuksen laiksi sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta sosiaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 332, 338 ja 339 (kaikki 1970 vp.) sekä 130, 132, 137, 222, 223 ja 226 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan kahden lakialoitteen johdosta hyväksymä laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Eduskunnassa on näillä valtiopäivillä tehty kaksi lakialoitetta jotka sisältävät ehdotukset laiksi sairausvakuutuslainm uuttamisesta ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 26 sekä Suuri valiokunta mietintönsä n:o 198.

Sairausvakuutuspäivärahan tulisi turvata vähimmäistoimeentulo sairauden aikana. Tältä kannalta katsoen päivärahan vähimmäismäärä on liian pieni. Alimman sairauspäivärahan riittämättömyys sairausturvan antajana ilmenee esim. sitä, että sairaus edelleen on yleisin huoltoavun tarpeen aiheuttaja. Vuonna 1970 suoritettujen sairaalamaksujen korotusten jälkeen ei sairausvakuutuksen alin päiväraha riitä sairaalamaksujen suorittamiseen halvimmissakaan hoitomaksuluokissa. Tämän vuoksi Eduskunta pitää sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan nostamista välttämättömänä.

Edellä esitetyn perusteella Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 16 ja 76 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (842/70), näin kuuluviksi:

16 §.

Milloin vakuutetun verotuksessa todetut työtulot asetuksella säädettävänä kalenterivuotena ovat olleet vähintään 6 700 markkaa, päivärahan määrä on päivää kohti puolitoista promillea vakuutetun tässä pykälässä tarkoiteutista työtuloista, kuitenkin siten, että päivärahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon sitä tulojen osaa, joka ylittää 25 500 markkaa. Jos vakuutetulla ei ole ollut edellä tarkoitettuna aikana työtuloa tai sen määrä ei ole noussut 6 700 markkaan, on päivärahan määrä päivää kohti 10 markkaa.

Mitä työtulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään asetuksella.

76 §.

Jos maan yleinen palkkataso on noussut, valtioneuvostolla on oikeus korottaa päivä- ja äitiysrahan vähimmäismäärää ja siihen oikeuttavan työtulon alarajaa koskevia, tämän lain 16 §:ssä säädettyjä markkamääriä enintään tammikuusta 1972 alkaen laskettua palkkatason nousua vastaavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

II

A.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1970 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivänä toukokuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Koskenniemen ym. toivomusaloitteen n:o 818 (1970 vp.) lisäyksestä vuoden 1970 tulo- ja menoarvioon kuntien taloudellisen aseman parantamiseksi.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Liedes, Loikkanen, Salmivuori, Stenbäck, Syrjä, Tikkanen ja Volotinen.

Kun valiokunta ei ole ehtinyt käsitellä aloitetta vuonna 1970, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että toivomusaloite n:o 818 (1970 vp.) katsottaisiin rauenneeksi.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Turun seudun helikopteritarpeen huomioon ottamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivänä toukokuuta 1970 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Häggblomin ym. toivomusaloitteen n:o 787 (1970 vp.), jossa ehdotetaan toivomusta, että hallitus vuoden 1971 tulo- ja menoarviota laadittaessa ottaisi huomioon Turun seudulle sijoitettavan raskaan tai keskiraskaan helikopterin tarpeen.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Kun valiokunta ei ole ehtinyt käsitellä aloitetta ja kun vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesitys on jo annettu eduskunnalle, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että toivomusaloite n:o 787 (1970 vp.) katsottaisiin rauenneeksi.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kaarna, varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Jokinen, R. Kangas, Liedes, Loikkanen, Salmivuori, Stenbäck, Syrjä, Tikkanen ja Volotinen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteiden johdosta, jotka sisältävät ehdotuksen asevelvollisten päivärahan korottamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Breilinin ym. toivomusaloitteen n:o 2216 (1970 Vp.) asevelvollisten päivärahan korottamisesta sekä ed. Kurpan ym. toivomusaloitteen n:o 2225 (1970 Vp.) asevelvollisten päivärahan korottamisesta. Puolustusasiainvaliokunta esittää seuraavaa.

Eduskunta on vastauksessaan Hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971 edellyttänyt, että Hallitus selvittää kiireellisesti mahdollisuudet asevelvollisten päivärahan korottamiseksi. Puolustusasiainvaliokunta edellyttää yhtyen Eduskunnan kannanottoon, että asevelvollisten päivärahan korottaminen toteutettaisiin mahdollisimman nopeasti.

Edellä olevan nojalla puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Breilinin ym. toivomusaloitteen n:o 2216 (1970 Vp.) ja ed. Kurpan ym. toivomusaloitteen n:o 2225 (1970 Vp.).

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, jäsenet Aas, Breilin, Friberg, Heino, Lepistö, Puhakka, Suokas, I. Suominen ja H. Westerlund sekä varajäsenet Häkämies ja Tiilikainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Satakunnan käsivälitteisten puhelinkeskusten automatisoimista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä ammikuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antian ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 773 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, ohtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät toivovat kiireellisiä toimenpiteitä, että Satakunnan puhelinpiiri perustettaisiin, että kaikki Satakunnan käsivälitteiset puhelinkeskukset automatisoitaisiin vuoden 1972 loppuun mennessä ja että posti- ja lennätinhallitus saisi oikeuden tilata heti tarvittavat automaattikeskukset. Tämän johdosta on posti- a lennätinhallituksen taholta ilmoitettu, että ähes puolet Porin verkkoryhmässä olevista posti- ja lennätinlaitoksen tilaajista on liitetty automaattikeskuksiin ja että loput näistä keskuksista on tehtyjen suunnitelmien mukaan tarkoitus automatisoida niin nopeasti kuin se laitetoimitusten ja teknisten vaikeuksien rajoissa on mahdollista. Porin verkkoryhmän automaattilaitteiden hankinta on näin ollen jo valmisteilla. Automatisoinnin viivästyminen on johtunut aikaisemmin myönnettyjen määrärahojen niukkuudesta. Hallinnollisella aluejaolla ei ole ollut osuutta tähän epäkohtaan. Kun Satakunnan alueella on posti- ja lennätinlaitoksen tilaajia vain n. 8 000 ja kun sen kaukoliikenne jää vähäiseksi muihin piireihin verrattuna, ei sen muodostamista omaksi piiriksi voida riittävästi perustella.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1773 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa puhelinliikenteen automatisointia Kymen läänissä.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä ukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-ınnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. uotarin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen o 1837 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuul-t asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, htaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja artti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät pyytävät kiireellisiä toimen-teitä puhelinliikenteen automatisoimiseksi ıatran ja muiden sellaisten paikkakuntien ıhdalla Kymen läänissä, joissa puhelinliikenne ı nykyisin ylikuormitettu. Posti- ja lennätin-llituksen taholta on tämän johdosta ilmoi-ttu, että Imatra lähiympäristöineen on auto-matisoitu ja liitetty kaukoverkkoon. Vuonna 1971 tapahtuu eräitten päätekeskusalueiden automatisointi ja kaukoverkkoon liittäminen Haminan ja Lappeenrannan ympäristöissä. Muilta osin Kymen läänin automatisoimattomat paikkakunnat on posti- ja lennätinlaitoksen ohjelmassa vuosina 1973—1976. Automatisoin-nin toteuttaminen jää riippumaan investointi-varojen saannista, viestiasemarakennusten ra-kentamismahdollisuuksista sekä suunnitteluhen-kilökunnan palkkaamisesta ja palveluksessa pitämisestä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kun-nioitaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1837 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet aa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjoh-ja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmi-vuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa radiopuhelinverkon aikaansaamista Pohjois-Lapin erämaa-alueille.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Mykkäsen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1965 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät toivovat kiireellisiä toimenpiteitä radiopuhelinverkon aikaansaamiseksi Pohjois-Lapin erämaa-alueille. Tämän johdosta on posti- ja lennätinhallituksen taholta ilmoitettu, että sen suunnitelmiin kuuluu parantaa syrjäseutujen puhelinoloja myös sekä radiolinkkien että autoradiopuhelinverkon avulla. Erityisesti Pohjois-Suomeen on asennettu kymmenittäin yksikanavaisia radiolinkkejä erämaa-alueilla asuville puhelimen tarvitsijoille ja useita kymmeniä järjestelmiä on parhaillaan hankittavina. Vuoden 1968 marraskuussa on tehty päätös koko maan peittävän autoradioverkon rakentamisesta ja tällä hetkellä on jo Pohjois-Suomen alueella valmiina Muonion tukiasema. Rovaniemen ja Pyhätunturin sekä Kaamasen tukiasemat ovat parhaillaan rakenteilla. Tämän verkon tilaajiksi voidaan ottaa myös kiinteisiin paikkoihin sijoitettuja radiopuhelimia. Sen avulla voidaan hoitaa suurin osa aloitteessa mainitusta puhelintarpeesta. Aloitteen tarkoittamiin toimenpiteisiin on näin ollen jo ryhdytty.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1965 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa erämaapuhelinverkon rakentamista Lapin teiden varsille.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Mykkäsen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1966 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät toivovat kiireellisiä toimenpiteitä erämaapuhelinverkon luomiseksi Lapin teiden varsille. Posti- ja lennätinhallituksen taholta on tämän johdosta ilmoitettu, että valtion tulo- ja menoarvioon vuodelle 1971 sisältyy uusien puhelintoimipaikkojen perustamismäärärahaan 100 000 markan suuruinen summa aloitteen tarkoittamaa erämaa- ja hätäpuhelinverkon rakentamista varten. Tällä määrärahalla voidaan kysymyksessä oleva verkko toteuttaa siinä laajuudessa kuin nykyisin muut toteuttamisedellytykset sallivat. Erämaa- ja hätäpuhelinverkon laajempi toteuttaminen vaatii eri viranomaisten keskeistä yhteisselvittelyä, joka sekin on parhaillaan vireillä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1966 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pohjois-Karjalan liittämistä automaattiseen puhelinverkostoon.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Poutiaisen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 2060 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät toivovat kiireellisiä toimenpiteitä Pohjois-Karjalan liittämiseksi valtakunnalliseen ja automaattiseen puhelinverkkoon. Posti- ja lennätinhallituksen taholta on tämän johdosta ilmoitettu, että radiolinkkireittien rakentaminen kaukoautomaattijohtojen saamiseksi väleille Kuopio—Joensuu ja Lieksa—Nurmes ovat vireillä. Joensuun laitesuojan rakennustyöt alkavat kohdakkoin ja Joensuun kaukoautomaattikeskuksen hankintatarjoukset ovat tulossa. Niin ikään ovat vireillä Nurmeksen paikallis- ja kaukoautomaattisen keskuksen asentaminen sekä Valtimon ja Lieksan teletalojen suunnittelu. Lieksan verkkoryhmän paikallis- ja kaukokeskuksen hankinta on tilausvaiheessa. Näistä odotetaan Nurmeksen ja Valtimon keskusten solmuryhmien valmistuvan vuoden 1972 alussa, Lieksan verkkoryhmän vuoden 1973 aikana ja Joensuun kaukokeskuksen vuoden 1974 aikana. Aloitteen tarkoittamiin toimenpiteisiin on siis jo ryhdytty.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 2060 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkottaa linjojen lisäämistä puhelinliikenteen kaukovalinta-alueilla.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Tupamäen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 2145 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta.

Aloitteentekijät toivovat toimenpiteitä linjojen lisäämiseksi puhelinliikenteen kaukovalinta-alueilla, missä esiintyy merkittävää ylikuormitusta. Tämän johdosta on posti- ja lennätinhallituksen taholta ilmoitettu, että vaikka päätehtävänä onkin koko maan saattaminen tilaajavalintaisen kaukopuhelinliikenteen piiriin, on jo olevan verkon yhteystarpeen tyydyttäminen asetettu etusijalle. Tässä mielessä yhteyksien lisääämiseksi tehdään kaikki mahdollinen. Kun puhelinlaitteet vaativat omat huonetilansa ja niiden rakentaminen on sidottu valtion muuhun rakennustoimintaan, ei tarvittavia laajennuksia päästä aina toteuttamaan toivotulla joutuisuudelle. Puhelinlaitteiden toimitusaikojen pitentymiset ovat osaltaan vaikuttaneet ja vaikuttavat edelleen suunnitelmien toteutusta viivyttävästi. Kun aloitteen perusteluissa mainitaan, ettei yhteyksien lisääminen aiheuttaisi lisäkuluja, koska lisätulot korvaisivat syntyneet kustannukset, on todettava, että posti- ja lennätinhallitus toimii bruttobudjettiperiaatteella, joten lisääntyneet tulot eivät välittömästi helpota investointivarojen niukkuutta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 2145 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa autojen pakokaasujen puhdistuslaitteiden säätämistä pakollisiksi.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Tarjanteen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 2140 (1970 vp.).

Aloitteentekijät ovat sitä mieltä, että eräiden teknillisten laitteiden avulla on mahdollista huomattavasti vähentää autojen pakokaasujen haittavaikutuksia, ja ehdottavat sen vuoksi, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin autojen pakokaasujen puhdistuslaitteiden säätämiseksi pakollisiksi autoihin sekä toimenpiteisiin näiden puhdistuslaitteiden säätämiseksi verovapaiksi.

Kulkulaitosvaliokunta on lakialoitteen n:o 385 (1970 vp.) johdosta antamassaan mietinnössä muun muassa lausunut, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan mitään teknillisesti tyydyttävä jälkipoltinta tai muuta laitetta ei ole olemassa auton pakokaasujen puhdistamiseksi. Tämän vuoksi ja viitaten sanotussa mietinnössä pakokaasujen saastevaikutusten vähentämisestä muuten lausuttuun valiokunta ei voi puoltaa aloitteen hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 2140 (1970 vp,) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Loikkanen, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tiemestarin tukikohdan rakentamista Multian kuntaan.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Ahosen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1766 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan tiemestarin tukikohtien rakentamisessa noudatetaan kiireellisyysjärjestystä, koska tarkoitukseen ei ole käytettävissä riittävästi määrärahoja. Nyt kysymyksessä olevalla alueella on parhaillaan vireillä tontin hankkiminen Keuruun tiemestaripiirin päätukikohtaa varten. Aloitteen tarkoittaman Multian sivutukikohdan rakentaminen ei sisälly ensisijaisten rakennuskohteiden joukkoon. Nykyvaiheessa ei aloitetta voida puoltaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1766 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa moottoritien rakentamista Jyväskylän—Vaajakosken välille.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Ahosen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1767 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan aloitteen tarkoittaman, Jyväskylän kaupungin ja Jyväskylän maalaiskunnan alueille tulevan moottoritien rakentamissuunnitelma on valmistunut ja sen käsittely on parhaillaan vireillä. Tarkoituksena on esittää töiden aloittamiseen tarvittava määräraha sisällytettäväksi johonkin lähivuosien tulo- ja menoarvioon. Toivomusaloite ei valiokunnan mielestä anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1767 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 10 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Keuruun—Multian—Uuraisten tien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Ahosen ym. toivomusaloitteen n:o 1769 (1970 vp.) Multian—Uuraisten tien öljysorastamisesta ja ed. Ahosen ym. toivomusaloitteen n:o 1770 (1970 vp.) Keuruun—Multian tien rakentamisesta.

Valiokunta on aloitteita käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan Mäntän ja Keuruun välinen maantieosuus on parannettu niin, ettei tiellä enää ole painorajoituksia eikä sanottavaa kelirikkoa. Vuoden 1971 valtion tulo- ja menoarvioesitystä eduskunnassa käsiteltäessä yleisten teiden tekemiseen tarkoitettuun määrärahaan lisättiin Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiirin alamomentille 100 000 markkaa käytettäväksi Keuruun—Multian maantien kuntoonsaattamiseksi Toljaanmäen kohdalla. Tämä noin 1,5 km pituinen parannustyö on tarkoitus aloittaa kuluvan vuoden syksyllä. Muilta osin kysymyksessä olevan tiejakson parantaminen on tarkoitus hoitaa mahdollisuuksien mukaan tehostetun kunnossapidon ryhmään kuuluvana työnä. Näin ollen aloitteet eivät anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1769 ja 1770 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien rakentamista Vesannolta Pängätsalon, Patasalon ja Iitsalon saarten kautta Konginkankaalle.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä okokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Ahosen m. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1772 1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa ie- ja vesirakennushallituksesta.

Kulkulaitosvaliokunta on mietinnössään n:o 2 (1969 vp.) lausunut kysymyksessä olevasta iehankkeesta seuraavaa: "Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusloitteen tarkoittama uusi tieyhteys tulisi olemaan kokonaispituudeltaan n. 35 km. Tie jouluttaisiin suuntaamaan Keiteleen vesistön yli ainakin viidestä eri kohtaa. Tiehankkeen toteuttaminen tulisi muodostumaan varsin kalliiksi. Kun ennen näin laajan tiehankkeen toteuttamista on välttämätöntä suorittaa laajoja taloudellisia tutkimuksia tieyhteyden kannattavuudesta ja kun yleissuunnitelmaakaan ei ole vielä laadittu, ei tien rakentamishanketta voida puoltaa." Huomioon ottaen, ettei olosuhteissa ole tapahtunut muutosta, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1772 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet saa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja inkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 12 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Parkanon—Kurun—Ruoveden maantien parantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antilan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1775 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maantien liikenne on noin 250—350 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa, joten tie on liikenteellisen merkityksensä puolesta katsottava varsin vähäliikenteiseksi. Tien parantamiseksi ei ole laadittu suunnitelmaa. Käytettävissä olevien suunnittelu- ja investointimäärärahojen niukkuudesta johtuen tietä ei myöskään aivan lähitulevaisuudessa voitane sijoittaa parannusohjelmaan. Sen sijaan, mikäli tien liikenteellinen merkitys tulisi kasvamaan, tiellä saattaisi olla perusteltua suorittaa tehostettua kunnossapitoa ja mahdollisesti öljysorastusta. Nykyvaiheessa ei aloitetta voida puoltaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1775 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 13 toivomusaloitteeen johdosta, joka tarkoittaa Kankaanpään—Lavian maantien alikäytävän korjaamista Porin—Haapamäen rata-osuudella.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Anti-an ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 776 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut siantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie-a vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksessa on parhail-aan laadittavana Kankaanpään rakennuskaavan naanteiden parantamissuunnitelma. Siihen tu-ee sisältymään myös toivomusaloitteen tarkoit-aman alikäytävän parantaminen, sillä nykyinen alikulkukorkeus 3,7 m ei tyydytä liikenteen vaatimuksia. Suunnitelma valmistunee noin vuoden kuluessa. Sen jälkeen hankkeen toteuttaminen jää riippumaan käytettävissä olevan määrärahan riittävyydestä. Näin ollen ja kun aloitteen tarkoittamiin toimenpiteisiin on jo ryhdytty, enemmät toimenpiteet ovat tarpeettomia.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1776 (1970 vp.) hylätttäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet saa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja inkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 14 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kasittulan—Tervaniemen—Luhalahden—Viljakkalan—Kyröskosken maantien perusparantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Anilan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 777 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut siantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- a vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen nukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maanien perusparantamiseksi ei ole laadittu suunnielmaa. Sen sijaan tie- ja vesirakennushallitus n alustavasti tutkinut Kyrösjärven ylittämään tarkoitetun Ikaalisten—Vähäröyhiön paikallistien aikaansaamista. Tämäkin suunnittelutyö on kiireellisemmiksi katsottavien tiehankkeiden takia jouduttu keskeyttämään ja siirtämään myöhempään ajankohtaan. Vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen ja kun paikkakunnan liikenneolojen parantamiseksi on vireillä edellä mainittu paikallistiehanke, valiokunta ei katso voivansa puoltaa aloitetta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1777 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet saa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja inkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Sarvelan—Hulkon maantien perusparantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antilan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1779 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maantien liikenne on nykyisin noin 300 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa, joten tien on katsottava kuuluvan vähäliikenteisten maanteiden ryhmään. Maantien perusparantamissuunnitelmaa ei ole laadittu. Mikäli tien liikennemäärät tulisivat nousemaan, tiellä olisi mahdollista suorittaa tehostettua kunnossapitoa ja mahdollisesti öljysorastusta. Nykyvaiheessa ei aloitetta voida puoltaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1779 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 16 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Lavian—Kankaanpään—Honkajoen maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antilan ym. toivomusaloitteen n:o 1780 (1970 vp.) Lavian—Kankaanpään—Honkajoen maantien rakentamisesta ja ed. Juvelan ym. toivomusaloitteen n:o 1864 (1970 vp.) Kankaanpään—Honkajoen maantien parantamisesta.

Valiokunta on aloitteita käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteiden tarkoittaman tiejakson Lavian—Kankaanpään tieosan parannussuunnitelma on valmistunut, mutta asian käsittely on vielä kesken. Kankaanpään—Honkajoen tieosan alkuosan eli Kankaanpään—Alahonkajoen välisen maantien parantamiseksi on kuluvan vuoden menoarviossa varattu 280 000 markan suuruinen määräraha, jolla työt voidaan aloittaa. Tämän työn kokonaiskustannusarvio on noin 3 500 000 markkaa. Valiokunnan mielestä toivomusaloitteet eivät enää anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1780 ja 1864 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 17 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Alajärven Kurejoen ja Kuortaneen Ruonan välisen maantien öljysorastamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Asunmaan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1782 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamalla tieosalla on vuoden 1970 kesällä suoritettu tehostettuun kunnossapitoon kuuluvaa öljysorastusta. Tätä työtä on tarkoitus jatkaa tulevana kesänä, jolloin noin 19.5 km pituinen tieosa Kurejoki —Lappakangas saataisiin varustetuksi öljysorakulutuskerroksella. Lappakankaan—Ruonan välinen tieosa on jo aikaisemmin kuntoonpantu ja varustettu öljysorakulutuskerroksella. Kun tien liikenne on vain 150—250 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa, ei suurempiin parannustöihin ole riittäviä perusteita.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1782 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 18 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Ähtärin—Töysän—Alavuden maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Asunmaan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1783 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maantien parannussuunnitelmat ovat olleet valmisteltavina ja Alavuden—Töysän tieosaa koskeva parannussuunnitelma on jo vahvistettu. Kuluvan vuoden menoarvioon sisältyy 576 000 markan suuruinen määräraha maantien parantamiseksi Töysän kirkonkylän kohdalla. Määrärahalla päästään aloittamaan työt, joiden kokonaiskustannusarvio on noin 2 300 000 markkaa. Näin ollen, kun toimenpiteisiin on jo ryhdytty, enemmät toimenpiteet ovat tarpeettomat.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1783 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 19 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien perusparantamista Peräseinäjoen Luomankylästä Juupakylän kautta Alavuden Sapsalammille.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Asunmaan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1784 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman tieyhteyden rakentamisesta on tehty tielain mukainen aloite. Aloitteen johdosta suoritetussa käsittelyssä on todettu, että tieyhteys saattaa tulla kysymykseen paikallistieyhteytenä. Kun asia näin ollen on jo vireillä, mutta tielain mukainen käsittely on vielä kesken, valiokunnan mielestä aloite ei tässä vaiheessa anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1784 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 20 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Mannisen—Virtalan maantien parantamista Alavuden kunnassa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Asunmaan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1785 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Toivomusaloitteen tarkoittaman maantien parantamiseksi on Koskisillan ja Karsinakosken sillan uudelleen rakentamisen johdosta kuluvan vuoden menoarviossa varattu 380 000 markan suuruinen määräraha töiden aloittamista varten. Siltojen uudelleen rakentamisen ja siinä yhteydessä tehtävän noin kahden kilometrin pituisen tien parantamisen kokonaiskustannusarvio on noin 1 170 000 markkaa. Näin ollen ja kun töiden aloittamista varten osalla aloitteen tarkoittamaa tietä on jo määräraha varattu, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1785 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 21 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Marttilan—Kyrön—Riihikosken—Niitynpään tien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Breilinin yllä mainitun toivomusaloiteen n:o 1792 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamalla tiejaksolla on viimeksi suoritetun liikennelaskennan mukaan ollut varsin vähäinen liikenne, vain noin 100—200 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa. Kiireellisemmiksi katsottujen tiehankkeiden takia ei ole ollut mahdollista sisällyttää tätä tiejaksoa parantamisohjelmiin. Tiejaksoon sisältyvällä noin 10 km pituisella tieosalla Kyrö—Tilkanen tultaneen suorittamaan tehostetun kunnossapidon töitä lähivuosina tarkoitukseen myönnettävien määrärahojen rajoissa. Toivomusaloitetta ei näin ollen voida puoltaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1792 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä väräjäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 22 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa moottoriajoneuvojen katsastustoimintaorganisaation kehittämistä.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Bernerin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1786 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana hallitusneuvos Mauno Satulia liikenneministeriöstä.

Aloitteen tekijät kiinnittävät huomiota moottoriajoneuvojen katsastustoimintaorganisaation kehittämisen tarpeellisuuteen ja viittaavat katsastustoiminnan järjestelyyn Ruotsissa. Heidän mielestään ennen nykyisen järjestelmän muuttamista olisi suoritettava perusteellinen tutkimus. He suosittelevat katsastustoimintaorganisaation kehittämistä valtionenemmistöisen osakeyhtiön pohjalta.

Liikenneministeriön taholta on ilmoitettu, että katsastustyövoiman käytön rationalisointi ja yleisön palvelun joustavuuden lisääminen edellyttävät jatkuvia toimenpiteitä katsastusmäärien tasoittamiseksi eri kuukausina. Sen jälkeen kun vuonna 1968 oli siirrytty yleensä puhelimitse tapahtuvaan katsastusten ennakkotilaukseen, työmäärät ovat oleellisesti tasoittuneet. Tähän on vaikuttanut myös marraskuun loppuun pidennetty katsastusaika. Kun katsastusten painopiste varemmin on ollut puolivuotisjaksolla touko—lokakuu, oli vuonna 1970 tällä jaksolla noin 7 % vähemmän katsastuksia kuin sitä edeltäneellä puolivuotiskaudella marraskuusta huhtikuun loppuun. Ministeriön käsityksen mukaan kuormitusta voidaan pitää varsin tasaisena.

Liikenneministeriössä on tarkoin seurattu Ruotsin katsastusyhtiön ratkaisuja katsastusasemaverkoston toteuttamiseksi ja katsastustoimen muunkin kehittämisen hyväksi. Suunnitellut katsastusasemat perustuvat pääosiltaan juuri Ruotsista saatuihin kokemuksiin. Katsastustoiminnan siirtymisen katsastusasemille on laskettu tapahtuvan lähimmän viiden vuoden aikana. Ruotsalaisen järjestelmän mukaisesti työmäärän tasaisuus pyritään takaamaan siten, että katsastuskuukausi määrätään riippuvaksi auton rekisteritunnuksesta.

Nykyisessä muodossaan katsastusorganisaatio on toiminut maaliskuusta 1968 alkaen. Järjestelmää johdetaan keskitetysti autorekisterikeskuksesta. Tähän järjestelmään siirtymistä edelsi myös toisen vaihtoehdon, valtiojohtoisen osakeyhtiön perustamisen selvittely. Yhtiömuotoisesta organisaatiosta ei kuitenkaan silloin katsottu saatavan sellaisia etuja, joita ei saavutettaisi keskitetyn valtion organisaation puitteissa. Sidonnaisuudesta valtion vuotuiseen talousarvioon ei ole ollut aloitteessa esitettyjä haittoja. Lisähenkilökunnan palkkaukseen on saatu riittävästi määrärahoja ja kuluvan vuoden talousarviossa on määräraha katsastusasemaverkoston toteuttamisen aloittamiseen. Asemien rakentamiseen tarvittavat määrärahat tullaan kattamaan katsastusmaksuihin sisältyvällä asemamaksuosuudella, jota koskeva asetus on voimassa viime helmikuun alusta lukien. Mikäli vuosittain kertyvät maksut saadaan suunnitelmien mukaan katsastustoiminnan käyttöön, ei nykyinen organisaatio estä katsastustoiminnan kehittämistä nykyajan vaatimuksia vastaavaksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1786 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rodén ja Tikkanen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimuksen toimittamista karjantarkkailuyhdistysten toiminnasta ja varainkäytöstä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. L. Aallon ym. toivomusaloitteen n:o 1165 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus suorituttaisi kiireellisesti tutkimuksen karjantarkkailuyhdistysten toiminnasta ja varainkäytöstä ja ottaisi markittavaksi, missä määrin on lainkaan tarkoituksenmukaista, että tällaista toimintaa tuetaan valtion varoista maksettavin avustuksin. Kuultuaan asiantuntijoina maatalousneuvos Eino Lähdeojaa maatalousministeriöstä ja maatalousneuvos Ossian Palvaa maataloushallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan toivomusaloitteen perusteluissa on viitattu niihin huomautuksiin, joita valtiontilintarkastajat ovat kertomuksessaan vuodelta 1966 tehneet karjantarkkailuyhdistyksille maksetuista valtion avustuksista. Tämän jälkeen on pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpitoyhtymien valtionavustuksista 27 päivänä heinäkuuta 1962 annettua lakia kuitenkin muutettu 28 päivänä marraskuuta 1969 annetulla lailla (733/69). Tämän huomioon ottaen ja kun karjantarkkailuyhdistyksille suoritettu avustus on valiokunnan saamien selvitysten mukaan viimeisten neljän vuoden aikana pienentynyt sekä markkamääräisesti että prosentuaalisesti ja kun valiokunnan käsityksen mukaan karjantarkkailuyhdistysten toimintaa on tarpeen edelleenkin tukea valtion avustuksin, valiokunta katsoo, ettei toivomusaloitteessa ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle ole perusteltua aihetta.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1165 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Lepistö, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 23 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa postiautonkuljettajien yksin ajon lopettamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Tupamäen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 2146 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina johtaja Mauri Kajoa ja apulaisjohtaja Martti Marttista posti- ja lennätinhallituksesta.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön 20 päivänä kesäkuuta 1967 asettama ja 4 päivänä heinäkuuta 1969 mietintönsä jättänyt, toivomusaloitteen tarkoittamaa asiaa selvitellyt toimikunta, jossa myös työntekijöiden ja heidän ammattijärjestönsä edustus oli mukana, hyväksyi yksimielisenä mainitun yksinajon. Valtiovarainministeriö on liikenneministeriölle osoitetussa, 11 päivälle maaliskuuta 1970 päivätyssä kirjelmässään määrännyt, että posti- ja lennätinhallituksen asiana on edellä mainitun toimikunnan mietinnössään esittämiä periaatteita noudattaen antaa tarkempia ohjeita tämän päätöksen soveltamisesta ja yksinajopalkkioiden maksattamisesta. Samalla ministeriö on vahvistanut yksinajopalkkioiden suuruudet eri ajotehtävien mukaan.

Posti- ja lennätinhallituksen taholta on ilmoitettu, että kysymyksessä oleva järjestelmä perustuu sen taloudellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Pohjoismaissa eikä tiettävästi muuallakaan maailmassa käytetä apumiestä vastaavanlaisissa ajotehtävissä eikä yleensä niissäkään tehtävissä, missä Suomessa vieläkin on autopostimies. Vaativammatkin ajotehtävät suoritetaan yksinajona. Turvallisuuskysymyksiin on jatkuvasti kiinnitetty huomiota. Niinpä parhaillaan on hankkeilla radiopuhelimien asentaminen ajoneuvoihin nimenomaan turvallisuuden varmistamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 2146 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Niinikoski, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 24 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa autonajokortin saamisen ehtona olevan ikärajan alentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä ukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-nnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haran ı. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1821 970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut iantuntijoina hallitusneuvos Mauno Satulia kenneministeriöstä ja johtaja Taisto Hon-sta Suomen Kuorma-autoliitto ry:stä.

Aloitteen tekijät toivovat toimenpiteitä voi-assa olevien määräysten muuttamiseksi siten, tä yksityisajokortin saamisen edellytyksenä eva ikäraja alennettaisiin 18 vuodesta 17 vuo-en ja vastaavasti ammattimaisen ajokortin alta 20 vuodesta 19 vuoteen. Ehdotuk-n perusteluissa he viittaavat siihen, että torison tekninillinen taitaminen ja vastuun-nto ovat kehittyneet, kun kouluissa on an-ttu systemaattista liikenneopetusta, johon emmillä asteilla on liittynyt myös autonajon keiden hallitseminen. Niin ikään heidän mu-ansa nuoret autonkuljettajat eivät ole syyl-tyneet huolimattomuuteen tai taitamatto-uuteen yleisemmin kuin varttuneempaan ikään tineet.

Sekä liikenne- ja että opetusministeriön ta-lta on ilmoitettu, ettei kouluissa annetta-an liikenneopetukseen toistaiseksi liity au-najon alkeita muuta kuin eräissä poikkeusta-uksissa. Edellytykset tehokkaan ja yhtenäi-n liikennekasvatuksen antamiselle kansakou-ssa ja tulevassa peruskoulussa ovat olemassa. n sijaan oppikouluun siirtyvien osalta säänl-llinen liikenneopetus katkeaa ja peruskoulun keisessä koulutuksessa se on vähäistä ja ha-naista. Ajotutkintoon valmentavan opetuksen tarve on kuitenkin suuri kysymyksessä olevassa iässä olevien keskuudessa. Tämän vuoksi kysymys peruskoulutuksessa annettavalle liikennekasvatukselle rakentuvan liikenneopetuksen ja -kasvatuksen asemasta ja tavoitteista toisen asteen koulutuksessa on annettu työryhmän selvitettäväksi ensi toukokuun loppuun mennessä. Tässä työryhmässä ovat edustettuina liikenne-, opetus- ja valtiovarainministeriö, koulu- ja ammattikasvatushallitus, Talja ry, Suomen Autokoululiitto ja Autokoulunopettajain liitto. Käynnistetty selvitystyö antaa pohjan myös aloitteen tarkoittamaan kysymyksen käsittelylle.

Liikenneministeriön taholta on esitetty sekä Taljan että tilastollisen päätoimiston laatimien tilastojen yhdistelmät pääsyyllisten moottori-ajoneuvon kuljettajien ikäjakautumasta kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa vuosina 1968 ja 1969. Tilastolukemat nuorten ikäluokkien kohdalla ovat suuremmat kuin ylemmissä ikäluokissa. Liikenneministeriön taholta on niin ikään ilmoitettu, että Wienin tieliikennesopimuksen mukaan jokainen sopimusvaltio voi kieltäytyä hyväksymästä alueellaan ajokorttia, jonka haltija ei ole täyttänyt 18 vuotta, sekä C-, D- tai E-ajokorttia, jonka haltija ei ole täyttänyt 21 vuotta. Uudessa ajokorttiasetuksessa tullaan ammattiajokortin käsite poistamaan ja kuorma-autoa kuljettamaan oikeuttavan C-ajokortin saamisen ikärajaksi on suunniteltu 18 ikävuotta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1821 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-et osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheen-ıtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huo-i, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat lisäystä vuoden 1970 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 iivältä toukokuuta 1970 lähettänyt talousva-kunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Jämnin ym. toivomusaloitteen n:o 612 (1970 ›.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksytväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti esitisi riittävät määrärahat vuoden 1970 lisämearvioon tuberkuloosi- ja mielisairaslakien muisia lisättyjä valtionapuja varten sekä riittäin lisäyksen kunnallisista yleissairaaloista antun lain tarkoittamaa lisättyä valtionapua varn ja vahvistaisi niiden perusteet, ed. R. Kanan ym. toivomusaloitteen n:o 626 (1970 ›.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksytväksi toivomus, että hallitus antaisi Eduskunlle esityksen riittävän määrärahan ottamista lisäyksenä vuoden 1970 tulo- ja menoarvoon ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen johtamaan, organisoimaan ja järjestämään sotaveteraanien vuosittaista ilmaista terveystarkastusta ja ed. H. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 643 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen 5 miljoonan markan määrärahan ottamisesta lisäyksenä vuoden 1970 tulo- ja menoarvioon valtionavustuksiksi kunnille terveyskeskusten perustamista ja ylläpitoa varten.

Kun aloitteiden tarkoituksena on määrärahan ottaminen lisäyksenä vuoden 1970 tulo- ja menoarvioon, eikä niitä ole ehditty käsitellä sanotun tulo- ja menoarvion voimassaoloaikana, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 612, 626 ja 643 (kaikki 1970 vp.) katsottaisiin rauenneiksi.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet aa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohla Ruokola, jäsenet Aitio, Heino, Kaipainen, hmonen, L. Linna, Myyryläinen, Paasivuori, Penttinen, Räsänen, Sigfrids, Sutinen ja Vaittinen sekä varajäsenet Lankinen, Luja ja Poutanen.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee kuntien ja kuntainliittojen luotonsaannin varmistamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Jämsénin ym. edellä mainitun toivomusaloitteen n:o 567 (1970 vp.), jossa esitetään eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin kuntien ja kuntainliittojen tarkoituksenmukaisen luotonsaannin varmistamiseksi. Kuultuaan asiantuntijoina johtaja L. O. Johansonia Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Mauno Kangasniemeä Suomen Kunnallisliiton ja Finlands Svenska Landskommunernas Förbundin edustajana, pääjohtaja Heikki Tuomista Postipankista, ylijohtaja Jussi Linnamoa pankkitarkastusvirastosta, kauppalanjohtaja Teppo Tiihosta, pääjohtaja Seppo Konttista Osuuspankkien Keskuspankista, pääjohtaja Onni Särökaria Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista, kunnanjohtaja Raimo Aueria, pankinjohtaja Heikki Valvannetta Suomen Pankista ja johtaja A. M. Miettistä Kunnallisesta eläkelaitoksesta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Valiokunta on jo antaessaan vuoden 1970 varsinaisilla valtiopäivillä mietintönsä n:o 1 Suomen Pankin hallintoa ja tilaa vuonna 1969 koskeneen tarkastuksen johdosta pitänyt perusteltuina ja tarpeellisina vuonna 1969 yleisölle myydyillä ja ulkomailla liikkeeseen lasketuilla obligaatiolainoilla toteutettuja erityisluottojärjestelyitä kuntien investointien rahoittamiseksi ja tärkeänä, että kuntien ja kuntainliittojen erityisen vaikeaksi käynyttä rahoitustilannetta voidaan edelleen helpottaa myös tällaisin toimenpitein.

Valiokunta on myös todennut, että valtiovallan toimesta on jo ryhdytty eräisiin toivomusaloitteessa tarkoitettua kuntien ja kuntainliittojen rahoitushuoltoa edistäviin toimenpiteisiin. Näihin kuuluu valiokunnan käsityksen mukaan kuntien taloussuunnittelukomitean ja pysyvän kuntien luottoasiain neuvottelukunnan asettaminen valtioneuvoston päätöksillä. Edellinen on jo antanut mietintönsä (Komiteanmietintö 1970: B 84). Viimeksi mainitun nimenomaiseksi tehtäväksi annettiin kunnallishallinnon luottorahoitukseen kohdistuva selvitys- ja tutkimustyö, luoton saannin edistäminen sekä kotimaisista että ulkomaisista lähteistä, aloitteiden tekeminen luottokysymyksissä sekä lausuntojen antaminen luotonkäytöstä kunnallistaloudessa.

Kuntien ja kuntainliittojen rahoitustarpeiden tyydyttämiseen ei ole valiokunnan käsityksen mukaan vielä kuitenkaan kiinnitetty riittävää huomiota. Kunnallishallinto joutuu nimittäin kilpailemaan luotonotossa valtiovallan ja elinkeinoelämän kanssa. Luotonkäyttö ei toisaalta ratkaise kunnallistalouden perusvaikeuksia, vaan tärkeämpää on tarkoituksenmukaisen tehtävä- ja kustannusjaon aikaansaaminen valtion ja kuntien välille.

Edellä esitetyillä perusteilla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan toivomusaloitteen.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Alenius, Ilaskivi, Korsbäck, Maijala, E. Niskanen, Rodén ja Vilponiemi sekä varajäsenet Isomursu ja Pekkala.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee kunnallispankin perustamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Rytkösen ym. edellä mainitun toivomusaloitteen n:o 571 (1970 vp.). Aloitteessa esitetään eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus viipymättä ryhtyisi toimenpiteisiin kuntia, kuntainliittoja, kunnallisia keskusjärjestöjä sekä näiden määräysvallassa olevia yhteisöjä palvelevan osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen perustamiseksi sekä antaisi sen toiminnan kannalta tarpeelliset lakiesitykset eduskunnalle. Kuultuaan asiantuntijoina johtaja L. O. Johansonia Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Mauno Kangasniemeä Suomen Kunnallisliiton ja Finlands Svenska Landskommunernas Förbundin edustajana, pääjohtaja Heikki Tuomista Postipankista, ylijohtaja Jussi Linnamoa pankkitarkastusvirastosta, kauppalanjohtaja Teppo Tiihosta, pääjohtaja Seppo Konttista Osuuspankkien Keskuspankista, pääjohtaja Onni Särökaria Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista, kunnanjohtaja Raimo Aueria, pankinjohtaja Heikki Valvannetta Suomen Pankista ja johtaja A. M. Miettistä Kunnallisesta eläkelaitoksesta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Valiokunta on todennut, että kuntien ja kuntainliittojen rahoitushuollossa on esiintynyt toivomusaloitteen perusteluissa tarkoitettuja vaikeuksia. Ne eivät kuitenkaan ilmeisesti ainakaan ensisijaisesti johdu luotonsaannin vaikeutumisesta, sillä valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden lausuntojen mukaan on kuntien ja kuntainliittojen osuus maan koko luottokannasta vähäisessä määrin ja niiden osuus luottokannan lisäyksestä tuntuvastikin kasvanut.

Valiokunta on antaessaan vuoden 1970 varsinaisilla valtiopäivillä mietintönsä n:o 1 Suomen Pankin hallintoa ja tilaa vuonna 1969 koskeneen tarkastuksen johdosta kiinnittänyt huomiota niihin erityisluottojärjestelyihin, jotka on kuntien investointien rahoittamiseksi toteutettu vuonna 1969 yleisölle myydyillä ja ulkomailla liikkeeseen lasketuilla obligaatiolainoilla, ja pitänyt tärkeänä, että kuntien ja kuntainliittojen erityisen vaikeaksi käynyttä rahoitustilannetta voidaan edelleen helpottaa myös tällaisin toimenpitein. Valiokunta toteaa käsityksenään, että tällaiset erityisluottojärjestelyt voidaan jatkossakin tarkoituksenmukaisesti toteuttaa Suomen Pankin ja eri rahalaitosryhmiä edustavien kiinnitysluottopankkien yhteisin toimenpitein.

Valiokunnan käsityksen mukaan ei toivomusaloitteessa perustettavaksi ehdotettu kunnallispankki loisi uusia rahoitusmahdollisuuksia, sikäli kuin se hankkisi varoja kotimaisilta pääomamarkkinoilta. Perustellusti ei voida myöskään odottaa, että toimintaansa aloittava pankki saisi hankituksi kuntien ja kuntainliittojen tarpeisiin ulkomaista pääomaa paremmin ehdoin kuin edellä mainitut kiinnitysluottopankit. Kunnallispankin perustamisen voitaisiin niin ikään odottaa häiritsevän kuntien ja kuntainliittojen nykyisiä pankkisuhteita ja siten vaikeuttavan paitsi suurten myös kehitysalueen kuntien luotonsaantia.

Edellä esitetyillä perusteilla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan toivomusaloitteen.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Alenius, Ilaskivi, Korsbäck, Maijala, E. Niskanen, Rodén ja Vilponiemi sekä varajäsenet Isomursu ja Pekkala.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 25 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa traktoriliikenteen saattamista muun moottoriajoneuvoliikenteen velvollisuuksien piiriin.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haran ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1822 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana hallitusneuvos Mauno Satulia liikenneministeriöstä ja johtaja Taisto Honkasta Suomen Kuorma-autoliitto ry:stä.

Vuonna 1966 muutettiin moottoriajoneuvoasetuksen 59 §:n 1 momentin f-kohtaa siten, että traktorin perävaunussa tulee olla taka- ja suuntavalot, milloin perävaunua käytetään olosuhteissa, joissa tieliikenneasetuksen mukaan on käytettävä valoja. Kun nimenomaan perävaunujen puutteellisia valovarusteita pidettiin muuta liikennettä vaarantavana traktoreilla kuljetuksia suoritettaessa, katsottiin muutetun määräyksen poistavan tämän epäkohdan aiheuttamatta kohtuuttomia kustannuksia sellaisten, maatilatalouden sisäisiin kuljetuksiin käytettyjen perävaunujen osalta, joita vain valoisana aikana joudutaan kuljettamaan yleisellä tiellä ja tällöinkin usein vain perävaunun siirtämiseksi tilan osalta toiselle.

Kun pientiloilla traktoreiden käyttö on perusteltavissa vain silloin, kun oman maatilatalouden edellyttämien kuljetusten ja työkoneena käytön ohessa suoritetaan myös metsätöitä ja niihin liittyviä kuljetuksia, esiintyy eräissä maamme osissa varsin runsaasti traktoriperävaunuyhdistelmien käyttöä maanteillä. Moottoriajoneuvoverolainsäädännön mukaan tällaiset traktorit joutuvat maksamaan ajoneuvokohtaisen veron lisäksi myös dieselöljyn hintaan sisältyvän osan moottoriajoneuvoverosta ja ovat tässä suhteessa rinnastettavissa kuorma-autoihin. Mainitut kuljetukset eivät vaadi liikennelupaa, mutta mikäli traktoria käytetään kuljetuksiin, jotka edellyttävät liikenneluvan olemassaoloa, tulee kuljettajalla olla kuorma-auton ammattiajokortti.

Traktoreiden varustemääräykset täyttävät voimassa olevat kansainväliset vaatimukset. Kuorma-autoihin ja niiden perävaunuihin rinnastettaessa on eräitä poikkeuksia olemassa. Traktoreissa ja niiden perävaunuissa ei vaadita jarruvaloja eikä roiskesuojia, perävaunukytkentää vetotraktoriin ei tarvitse erikseen hyväksyttää eikä ajoneuvoja vuosittain uusintakatsastaa. Mainitut vähäiset varustepuutteet selittyvät traktorin alhaiseksi määrätyn nopeuden perusteella ja katsastuksen puuttumisesta mahdollisesti aiheutuvat epäkohdat ovat torjuttavissa näihin ajoneuvoihin kohdistetulla tehokkaammalla valvonnalla, josta Liikkuva Poliisi on huolehtinut. Traktorit käyttävät tieliikennelain tarkoittamaa tietä suhteellisen vähän verrattuna muihin moottoriajoneuvoihin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1822 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Asunmaa, Huotari, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen, R. Kangas ja Myyryläinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 26 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat tietoliikenneyhteyksien parantamista kehitysalueille sekä puhelin- ja telexmaksujen etäisyyshaitan poistamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Kortesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 1906 (1970 vp.) puhelin- ja telexmaksujen etäisyyshaitan poistamisesta ja ed. Laation ym. toivomusaloitteen n:o 1925 (1970 vp.) tietoliikenneyhteyksien parantamisesta kehitysalueille ja maksujen saattamisesta samanlaisiksi koko maassa.

Valiokunta on aloitteita käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta sekä varatuomari Risto Piepposta keskuskauppakamarista.

Molemmat aloitteet pyrkivät kohentamaan kehitysalueiden yritystoiminnan toimintaedellytyksiä. Niin posti- ja lennätinhallitus kuin yksityisetkin puhelinlaitokset ponnistelevat kaukoautomatisoitujen yhteyksien toteuttamiseksi alkaneen vuosikymmenen aikana. Telexliikenne on jo automatisoitu koko maassa ja uusia telexkeskuksia perustetaan tarpeen mukaan määrärahojen sallimissa rajoissa.

Nykyisessä kaukopuhelutaksassa on pitkien etäisyyksien haittavaikutuksia lievennetty varsin pitkälle. Puhelumaksujen yhtenäistäminen koko maassa kotimaisten kaukopuhelujen ja verkkoryhmän sisäisten puhelujen osalta etäisyydestä riippumattomaksi postimaksujen tapaan ei ole käytännössä toistaiseksi toteutettavissa. Maamme puhelintoimi on 74 puhelinlaitoksen hoidossa. Yhden ainoan maksun soveltaminen yksinomaan kaikkiin kaukopuheluihin aiheuttaisi liian suuren maksueron kaukopuhelujen ja verkkoryhmän sisäisten puhelujen välillä. Yhtenäismaksun toteuttamista koko maassa helpottaisi maan puhelintoimen saattaminen yhden yrittäjän hoitoon. Maksun yhtenäistäminen etäisyydestä riippumattomaksi kotimaisessa telexliikenteessä, joka on yhden yrittäjän hoidossa, on mahdollista toteuttaa. Se vaatii kuitenkin yksityiskohtaista selvittelyä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1906 ja 1925 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Asunmaa, Huotari, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen, R. Kangas ja Myyryläinen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 4 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat maataloudellisten oppilaitosten perustamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Kaarlosen ym. toivomusaloitteen n:o 1213 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin Ylivieskan maamiesopiston rakennusvaiheen toteuttamiseks, ed. Karpolan ym. toivomusaloitteen n:o 1222 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin karjatalousopiston perustamiseksi Koivikon tilalle Kiteelle, ja ed. Kortesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 1230 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireesti toimiin Muhoksen Koivikon koulutilan muodostamiseksi opistoasteiseksi maatalousoppilaitokseksi. Kuultuaan asiantuntijana tarkastaja Paavo Veitonmäkeä ammattikasvatushallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Kuten toivomusaloitteen n:o 1213 perusteluissa todetaan, osti valtio vuonna 1962 Ylivieskan kunnalta maatilan Pohjois-Suomeen perustettavaa maamiesopistoa varten. Maataloushallituksen ehdotukset määrärahan saamiseksi valtion tulo- ja menoarvioon opiston koulutilan rakennusten rakentamiseksi ja opistorakennusten suunnittelua varten eivät kuitenkaan johtaneet tulokseen, mikä osaltaan johtui siitä, että esiintyi erimielisyyttä opiston sijoituspaikasta. Sijoituspaikoiksi esitettiin Ylivieskan lisäksi Muhosta ja Ilmajokea. Tilanne maatalousopistojen (entisten maamiesopistojen) tarpeen kohdalla on nyttemmin muuttunut. Opistoista valmistuvia agrologeja ei ole tarpeen kouluttaa enää siinä määrin kuin noin 10 vuotta takaperin. Nykyisin toiminnassa olevat kaksi suomenkielistä maatalousopistoa (Mustialan ja Hyvinkään) sekä yksi ruotsinkielinen maatalousopisto (Högre svenska lantbruksläroverket) kouluttavat nykyistä ja ainakin lähitulevaisuutta varten riittävästi agrologeja. Ylivieskassa olevaa koulutilaa hoidetaan nykyisin sivutilana Haapajärvellä sijaitsevasta Kalajokilaakson maamieskoulusta käsin.

Maamme ainoa karjatalousopisto sijaitsee Kuopion kaupungissa. Opiston tilat ovat riittävät nykyistä koulutustarvetta varten. Opistosta valmistuu vuosittain 22—24 karjatalousteknikkoa. Käytännön harjoituksia varten on opistolla käytettävänä Kuopion kaupungin alueella sijaitseva havaintonavetta. Kiteellä sijaitsevalle Koivikon koulutilalle on rakennettu talousrakennukset ja koulutilan henkilökuntaa varten asunnot. Varsinaista koulurakennusta ei ole vielä rakennettu. Koulutoiminta on tarkoitus aloittaa tilan vanhassa päärakennuksessa suorittamalla siinä välttämätön peruskorjaus. Pyhäselän kunnassa sijaitseva yksityisluontoinen Pohjois-Karjalan karjatalouskoulu tulisi tällöin lakkautettavaksi ja sen sijasta aloitettaisiin käytännöllistietopuolisen karjanhoitokoulun toiminta Kiteellä. Suunnitelmien mukaan ei muuta koulutustoimintaa ole tarkoitus Kiteellä toistaiseksi aloittaa. Laajempi opetustoiminta, esimerkiksi karjatalousopiston siirtäminen Kiteelle, vaatisi uuden koulurakennuksen ja oppilasasuntolan rakentamista. Kun karjatalousopisto voi varsin tyydyttävästi ja koulutettavien määrää vastaavasti toimia Kuopiossa ja karjanhoitokoulun toiminta tarpeellisissa puitteissa voidaan aloittaa varsin pienin lisäkustannuksin Kiteellä, ei toivomusaloitteessa n:o 1222 ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle näytä olevan aihetta.

Koivikon maatalousoppilaitoksessa Muhoksella toimii nykyisin karjatalouskoulu ja maanviljelyskoulu, joilla molemmilla Pohjois-Suomen maataloutta silmällä pitäen on tärkeä merkityksensä. Tämän lisäksi on pidetty vuosittain erilaisia kursseja, joista puutarha-alan kurssit ovat olleet huomattavimmat. Agrologeja valmistavia maatalousopistoja on, kuten edellä on mainittu, katsottava koulutustarpeeseen nähden maassamme olevan riittävästi samoin kuin mui-

takin sellaisia maatalouden opistoja, jotka valmistavat koulutettuja henkilöitä pääasiallisesti vieraan palvelukseen. Ainoana opistona vastaisuudessa saattaisi tulla kysymykseen maatalousyrittäjiä varten perustettava maanviljelijäopisto, joita maassmme on nykyisin toiminnassa kaksi. Kun on tehty ehdotuksia tällaisen opiston perustamisesta muun muassa Itä-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaalle, on maanviljelijäopistojen tarve ja sijoituspaikat ensin tarpeen selvittää ennen kuin asiassa ryhdytään enempiin toimenpiteisiin.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1213, 1222 ja 1230 (kaikki 1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1970.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen Rodén.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 27 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien rakentamista Kuopion—Jyväskylän valtatieltä Rautalammin kirkonkylään.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Eskelisen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1795 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väino Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen antaman selvityksen mukaan toivomusaloitteessa mainittu Suonenjoen—Hankasalmen valtatieosuus on jo valmistunut. Parhaillaan suoritetaan tieverkkoselvitystä edullisimman ja tarkoituksenmukaisimman tieyhteyden aikaansaamiseksi Rautalammin kirkonkylästä uudelle valtatielle. Kun aloitteen tarkoittamiin toimenpiteisiin näin ollen on jo ryhdytty, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1795 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 28 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Käärmelahden—Koivusaaren—Hamulan yksityistien muuttamista paikallistieksi.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-:unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Eskeisen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o .796 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogtrömiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen nukaan toivomusaloitteen tarkoittaman yksityien tien paikallistieksi muuttamisesta on tehty ielain mukainen aloite. Sen käsittelyn yhteydessä on todettu, ettei tie täytä liikenteelliseltä merkitykseltään paikallistielle asetettavia vaatimuksia. Näin ollen mainittu tielain mukaisessa järjestyksessä tehty aloite on tie- ja vesirakennushallituksen 21 päivänä tammikuuta 1970 antamalla päätöksellä rauetettu.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1796 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet)saa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja)inkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 29 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa huoltotieluokkaa olevien yleisten teiden rakentamisen mahdollistamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1802 (1070 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Lapin läänin alueella tie- ja vesirakennushallituksen hoidossa olevien polkuteiden määrä ylittää 1 200 km. Ratsain ja poroilla tapahtuva liikenne näillä teillä on menettänyt merkityksensä. Polkuteitä on jatkuvasti pyritty parantamaan ja useat niistä ovat edullisena vuodenaikana liikennöitävissä jopa keveillä autoillakin. Kulkulaitosvaliokunta on varemmin kiinnittänyt huomiota tarpeeseen saattaa näitä teitä suuremmassa määrin yleisen liikenteen käyttöön. Tie- ja vesirakennushallituksen taholta on nyt ilmoitettu, että siellä on herätetty kysymys erityisen erämaatieluokan aikaansaamisesta. Tällöin erämaatien teknilliset vaatimukset ja mahdolliset vastuukysymykset liikennöimisen kannalta jouduttaisiin yksityiskohtaisesti selvittämään ja tekemään tarpeelliset muutosesitykset voimassaolevaan lainsäädäntöön. Kun asia näin ollen on keskusvirastotasolla harkittavana, aloite ei tässä vaiheessa anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1802 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 30 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kantomaanpään—Raanujärven tien perusparantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä :oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-:unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Han-iirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen ı:o 1803 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuul-ut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skog-:trömiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen nukaan toivomusaloitteen tarkoittaman tieosan iikenne on varsin vähäistä, noin 200 moottori-ıjoneuvoa vuorokaudessa. Tämän vuoksi sekä ıuomioon ottaen tarkoitukseen käytettävissä ɔlevien määrärahojen niukkuuden ja monet odottavat kiireelliset tiehankkeet, aloitteen tarkoittaman tieosan parannussuunnitelman laatimiseen ei ole ollut riittäviä perusteita. Mikäli tien liikenteellinen merkitys tulee kasvamaan, ensi sijassa olisikin harkittava parannustöitä suoritettavaksi tehostetun kunnossapidon määrärahoin. Nykyvaiheessa ei aloitetta voida puoltaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1803 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet ɔsaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee määrärahan ottamista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesitykseen Kriminaalihuolto r.y:lle nuorten rikoksentekijäin huoltoa ja ehdonalaisten valvontaa varten.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 80 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi valtion vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesitykseen Kriminaalihuolto r.y:lle riittävästi varoja, jotta se voisi harjoittaa todella tehokasta nuorten rikoksentekijäin vapaata kriminaalihuoltoa ja lisäksi kykenisi ottamaan valvontaansa toimintapaikkakunnillaan myös kaikki vankilasta ehdonalaisesti vapautuneet rikoksentekijät.

Koska vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesitys jo on annettu Eduskunnalle, lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että puheena oleva toivomusaloite n:o 80 (1970 vp.) katsottaisiin rauenneeksi.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tuominen ja Tähkämaa sekä varajäsenet Aas, A. Niemelä ja Salmivuori.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 31 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Muuruveden—Juankosken maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä ıukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-ınnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Eske-ɜen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 797 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuul-ıt asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skog-römiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen ıukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maan-en rakentamisesta on tehty tielain mukainen oite. Sen käsittelyn yhteydessä on todettu, :tä, kun Muuruveden — Juankosken tieyh-:ys on vuonna 1967 tehostetulla kunnossapi-dolla parannettu ja tämän tien voidaan katsoa riittävän tyydyttämään kuntien välisen liikennetarpeen, aloitteessa esitetty uusi tieyhteys ei täytä maanteille asetettavia liikenteellisiä vaatimuksia. Näin ollen mainittu tielain mukaisessa järjestyksessä tehty aloite on tie- ja vesirakennushallituksen 17 päivänä syyskuuta 1970 antamalla päätöksellä rauetettu.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1797 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet ɜaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohta-. Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 32 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien rakentamista Vanttauskoskelta Sierilään Kemijoen eteläpuolella.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1805 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen toimesta laaditaan parhaillaan suunnitelmaa noin 25 km pituisen paikallistien rakentamiseksi Kemijoen eteläpuolelle välille Ylikörkkö — Vanttauskoski. Tämä suunnitelma valmistuu kuluvan vuoden aikana ja se on tarkoitus toteuttaa paikallisteiden rakentamiseen varattavilla määrärahoilla. Kun toivomusaloitteen tarkoittama tiehanke näin ollen on jo suunnitteilla, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1805 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 33 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa suljettujen alueiden liikenteen erivapauksien poistamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Bernerin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1788 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana hallitusneuvos Mauno Satulia liikenneministeriöstä ja johtaja Taisto Honkasta Suomen Kuorma-autoliitto ry:stä.

Eduskunta on vuoden 1969 valtiopäivillä lausunut hallitukselle toivomuksen, että se ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin ns. suljetuilla alueilla esiintyvän epäterveen kuljetustoiminnan valvonnan tehostamiseksi ja siinä ilmenevien epäkohtien poistamiseksi. Kulkulaitosvaliokunta, joka edellyttää toivomuksen mukaisten toimenpiteiden olevan jo vireillä, ei katso tarpeelliseksi puoltaa aloitetta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1788 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen, Myyryläinen ja Nevalainen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 34 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa puhelinvälittäjäin työllisyyden turvaamista siirryttäessä automaattisiin puhelinyhteyksiin.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antilan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1774 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Oiva Saloilaa, johtaja Veikko Johanssonia ja apulaisjohtaja Martti Tuhkasta posti- ja lennätinhallituksesta sekä osastopäällikkö Jorma Korvenheimoa puolustusministeriöstä ja toimistopäällikkö Holger Quickiä työvoimaministeriöstä.

Posti- ja lennätinhallituksen ilmoituksen mukaan puhelinverkon automatisoinnin johdosta päätoimisten, virkasuhteessa olevien puhelinvirkailijoiden lukumäärä, joka nykyisin on n. 4 500, tulee 15 vuoden aikana asteettain pienenemään n. 3 500 virkailijalla, joista vakinaisia ja ylimääräisiä on n. 1 550—1 700. Tämä vähennys tapahtuu osittain luonnollisen vaihtumisen, eroamisten, eläkkeelle siirtymisten ja kuolemantapausten kautta. Huomattavaa muihin tehtäviin kouluttamista ja siirtämistä myös tarvitaan. Vuodesta 1959 alkaen on yli 400 puhelinvirkailijaa siirretty posti- ja lennätinlaitoksen muihin tehtäviin.

Puolustusministeriön taholta on valiokunnalle ilmoitettu, että puolustuslaitos, joka joutuu käyttämään runsaasti varusmiehiä ja värvättyjä henkilöitä puhelinvälittäjän tehtävissä, voisi ottaa mm. näihin tehtäviin posti- ja lennätinlaitoksen palveluksesta vapautuvia edellyttäen, että heidän vähäistä lisäkouluttamistaan ja palkkaustaan varten osoitetaan tarvittavat määrärahat.

Työvoimaministeriön taholta on niin ikään ilmoitettu, että vapautuvia puhelunvälittäjiä voidaan pienellä koulutuksella sijoittaa erilaisiin valtion hallinnon tehtäviin työllisyystilanteesta riippuen. Tarvittavaa lisäkoulutusta varten on ammattikasvatushallituksella tarpeelliset määrärahat. Ministeriö tutkii parhaillaan ammattikasvatushallituksen kanssa puheena olevaa kysymystä koko laajuudessaan.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1774 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 35 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien rakentamista Inarin kunnassa olevaan Angeliin.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1806 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Nykyisin johtaa Inarin kunnan Riutulasta n. 52 km pituinen polkutie Angeliin. Tämän tieyhteyden rakentamisesta maantieksi on myös Inarin kunta tehnyt aloitteen vuonna 1964. Hankittujen selvitysten perusteella hanketta ei ole pidetty ajankohtaisena. Tie- ja vesirakennushallitus tulee sen sijaan polkutievaroilla parantamaan tätä tieyhteyttä siihen kuntoon, että se tyydyttää välttämättömän liikennetarpeen.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1806 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 36 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nuasjärven—Mäntyjärven maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1807 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan Pellon kunta on aikanaan tehnyt esityksen, että suoritettaisiin tutkimus maantien rakentamiseksi Nuasjärveltä Rattosjärvelle. Hankittujen selvitysten perusteella tie- ja vesirakennushallitus pitää todennäköisenä, että aloitteen tarkoittama tieyhteys olisi toteutettavissa paikallistiehankkeena. Kun paikallisteiden tekemiseen käytettävissä olevat määrärahat ovat riittämättömät, hankkeen toteuttamisajankohtaa ei tässä yhteydessä ole mahdollista määritellä. Näin ollen ja kun hankkeen toteuttaminen on jo vireillä tielain mukaisessa järjestyksessä, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa

että toivomusaloite n:o 1807 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 37 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Aavasaksan itäpuolen yksityistien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1808 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Toivomusaloitteen johdosta on todettava, että yksityistielain mukaan yksityisen tien rakentaminen ei ole tieviranomaisten hoidettava asia, vaan tapahtuu se perustettavan tiekunnan toimesta. Yksityisen tien tekemiseen voidaan lain mukaan saada valtionavustusta, jota on anottava lääninhallitukselta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1808 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 38 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Karungin—Aapajoen —Raumon paikallistien peruskorjaamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1809 (1970vp .).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen taholta on kiinnitetty huomiota siihen, että nykyisen tielain voimaantulon jälkeen n. 29 000 km kunnan-, kylä- ja asutusteitä siirtyi paikallisteiksi. Pääosa niistä on ollut valtion hoidossa lähes kymmenen vuotta. Yhä enenevässä määrässä näillä teillä esiintyy parantamistarpeita. Nimenomaan teillä olevat sillat ovat heikentyneet ja vaativat pikaisia toimenpiteitä siltojen korjaamiseksi tai uudelleen rakentamiseksi. Paikallisteiden rakentamista ja parantamista varten on valtion menoarviossa vuosittain yhteismääräraha. Edellyttäen, että vuoden 1972 menoarviossa tämä määräraha on riittävä, tie- ja vesirakennushallitus tulee suunnitelmansa mukaisesti uudelleen rakentamaan toivomusaloitteen tarkoittamalla paikallistiellä olevan Mustajoen sillan. Samassa yhteydessä on tarkoitus suorittaa vähäisiä tien parantamistöitä. Laajempaa tien parantamista ei toistaiseksi ole mahdollista toteuttaa. Näin ollen ja kun asia on jo vireillä tie- ja vesirakennushallituksessa, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1809 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 39 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tiesuunnittelumäärärahojen lisäämistä TVH:n Keski-Pohjanmaan ja Oulun piirin alueella.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1823 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Valtion vuosittaisessa tulo- ja menoarviossa on teiden tutkimus- ja suunnittelutoimintaa varten yhteismääräraha. Tämän toiminnan päämäärinä ovat yleisten teiden liikenneolosuhteiden ja tieliikenteen kehityksen selvittäminen sekä tieverkon kehittämisen ja tienpitotoimenpiteiden suunnittelu. Tutkimus- ja suunnittelutehtävien kysyntä riippuu ensi sijassa tienpitotoimenpiteiden laajuudesta. Eri asteisia tiesuunnitelmia on tarkoitus tuottaa siinä laajuudessa kuin käytettävissä olevat mahdollisuudet sallivat ne myös toteuttaa. Suunnittelumäärärahat jakautuvat eri tie- ja vesirakennuspiirien alueille liikennesuoritteen mukaisesti. Tie- ja vesirakennushallituksen mielestä ei ole asiallista varata erillistä korotettua tiesuunnittelumäärärahaa määrätyn tai määrättyjen tie- ja vesirakennuspiirien alueilla suoritettavia tutkimuksia varten.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1823 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 40 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Takalon—Leppärannan paikallistien ja siihen liittyvän Pyhäjoen yli johtavan sillan rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1824 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan Oulaisten kunta on aikanaan tehnyt tielain mukaisen aloitteen kysymyksessä olevan n. 500 metrin pituisen paikallistien rakentamiseksi. Tällöin on myös laadittu suunnitelma n. 50 m — aukkoisen, osittain puurakenteisen sillan tekemisestä. Kun tämä tielain mukainen aloite on edelleen käsittelyn alaisena ja kun siltasuunnitelmat joudutaan laatimaan uudestaan nykyisiä kuormituksia vastaaviksi, ei aloite tässä vaiheessa anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1824 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 41 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pyhäjoen—Vihannin maantien perusparannussuunnitelman aikaansaamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1825 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen käsityksen mukaan Vihannin liikenneyhteyksiä sekä Oulaisten suuntaan että Raaheen on pidetätvä varsin hyvinä. Nykyinen maantie Pyhäjoen ja Vihannin välillä on liikenteelliseltä merkitykseltään varsin vähäinen. Vuonna 1970 suoritetun liikennelaskennan mukaan liikennemäärä oli n. 140 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa. Tien hoitaminen normaalein kunnossapitotoimin ei ole vielä osoittautunut ylivoimaiseksi. Sen vuoksi ja mikäli tien liikenteellinen merkitys kasvaa, ensi sijaisesti tulevat kysymykseen tehostettuun kunnossapitoon kuuluvat toimenpiteet. Muun laatuiset parannukset eivät nykyvaiheessa ole perusteltuja.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1825 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 42 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat tie- ja vesirakennuslaitoksen ja postilaitoksen varikon rakentamista Joensuuhun.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Nevalaisen ym. toivomusaloitteen n:o 1984 (1970 vp.) Joensuun postiautovarikon rakentamisesta ja ed. Puhakan ym. toivomusaloitteen n:o 2078 (1970 vp.) TVL:n ja postilaitoksen yhteisvarikon rakentamisesta Joensuuhun.

Valiokunta on aloitteita käsitellessään kuullut asiantuntijoina pääjohtaja Martti Niskalaa tie- ja vesirakennushallituksesta, toimistopäällikkö Maunu Ilpoista posti- ja lennätinhallituksesta, rakennusneuvos Erik Wilhelm Silveniusta liikenneministeriöstä sekä hallitusneuvos Uuno Havua ja esittelijä Matti Tanneria valtiovarainministeriöstä.

Valtioneuvoston vuonna 1962 asettama valtion korjaamotilanteen selvittelykomitea on 28. 10. 1967 antamassaan mietinnössä suositellut valtion työvirastojen ja liikelaitosten moottoriajoneuvo- ja työkonekaluston korjaustoiminnan paikkakunnallista keskittämistä virastojen yhteiseen ja kaikkien virastojen ulkopuoliseen puolueettomaan valtion liikelaitoksena toimivaan korjaamoon, jonka johtoelimen muodostaisivat korjaamoa pääasiallisesti käyttävien virastojen edustajat. Tällaisen yhteiskorjaamon perustamista komitea on esittänyt muun muassa Joensuuhun. Nykyinen liikenneministeriö on yhtynyt posti- ja lennätinlaitoksen ja tie- ja vesirakennuslaitoksen mielipiteistä poiketen komitean yhteiskorjaamoa suosittavaan kantaan.

Kun sekä posti- ja lennätinlaitoksen että tie- ja vesirakennuslaitoksen hallinnassa olevat korjaamotilat eivät mahdollista yhteiskorjaamon aikaansaamista, valtion virastojen ja Joensuun kaupungin kesken on käyty neuvotteluja aluevaihdosta. Valtioneuvoston vuonna 1967 asettama Joensuun aluevaihtokomitea, jonka tehtävänä oli selvittää valtion ja Joensuun kaupungin väliset maa-aluetarpeet sekä laatia esitys tarvittavasta aluevaihdosta ja sopimusluonnoksesta, on 29. 5. 1969 antamassaan mietinnössä tehnyt ehdotuksensa, jonka toteuttaminen mahdollistaisi myös kysymyksessä olevan yhteiskorjaamon perustamisen.

Valtion korjaamotilanteen selvittelykomitean suosittelemista valtion yhteiskorjaamoista Vaasan valtion konekorjaamohanke on edistynyt niin pitkälle, että kuluvan vuoden menoarvion mukaan sitä ryhdytään tänä vuonna rakentamaan. Turun vastaavanlainen korjaamo on suunnitteilla. Joensuun yhteiskorjaamohanke sensijaan on juuttunut kiinni kysymyksessä olevien virastojen vastustukseen ja valmistavien toimenpiteiden hitauteen. Kymmenen viime vuoden aikana tie- ja vesirakennushallinnon Joensuun korjaamokysymyksessä ei ole tapahtunut edistystä ja posti- ja lennätinlaitoksen kohdalla tilapäisratkaisuna on vuokrasuhde, joka on varsin kallis valtiolle. Näin jatkuu tilanne siitä huolimatta, että yhteiskorjaamohankkeen toteuttamista varten tarpeelliset aluejärjestelyt eivät tiettävästi enää ole asiallisesti esteenä.

Kulkulaitosvaliokunnan käsityksen mukaan omaksuttu valtion virastojen ja laitosten yhteiskorjaamolinja, josta tosin ei ole käytännön kokemuksia, tarjoaa siinä määrin mahdollisuuksia korjaamotoiminnan tehostamiseen sekä sijoitus- ja käyttömenojen säästöön, että nyt kysymyksessä olevan Joensuun yhteiskorjaamohankkeen kohdalla ei pitäisi jäädä enää odottamaan, vaan käynnissä olevia valmistavia toimenpiteitä olisi joudutettava, koska yhteisvarikkohankkeen toteuttaminen joka tapauksessa tuo nykytilanteeseen korjausta vasta vuosien kuluttua.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiirehtisi toimenpiteitä posti- ja lennätinlaitoksen ja tie- ja vesirakennuslaitoksen moottoriajoneuvoja työkonekaluston korjaustoiminnan keskittämiseksi Joensuussa.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi, Salmivuori ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Eduskunnan toivomus posti- ja lennätinlaitoksen ja vesirakennuslaitoksen korjaustoiminnan keskittämisestä Joensuussa.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä ehty kaksi toivomusaloitetta, jotka tarkoittavat tie- ja vesirakennuslaitoksen ja postilaitoksen varikon rakentamista Joensuuhun, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Kulkulaitosvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 42, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus kiirehtisi toimenpiteitä posti- ja lennätinlaitoksen ja tie- ja vesirakennuslaitoksen moottoriajoneuvoja työkonekaluston korjaustoiminnan keskittämiseksi Joensuussa.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa ammattikurssitoimintaa Etelä-Karjalan metsänhoitopiirissä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Huotarin ym. toivomusaloitteen n:o 1199 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin metsäalan ammattikurssitoiminnan aloittamiseksi Etelä-Karjalan metsänhoitopiirin alueella. Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maa- ja metsätalousministeriöstä, tarkastaja Heikka Rönkköä metsähallituksesta ja osastoupäällikkö Aarre Aroa Keskusmetsälautakunta asiapiosta valiokunta esittää seuraavaa.

Metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaan metsäoppilaitoksissa voidaan antaa koulumuotoista ja kurssimuotoista opetusta. Kurssimuotoista opetusta voidaan järjestää joko metsäoppilaitoksessa tai sen toimesta muualla. Pelkkää kurssitoimintaa varten metsäoppilaitoksia ei nykyisten säännösten mukaan voida perustaa.

Kun Etelä-Karjalan piirimetsälautakunnan alueella toimii metsäoppilaitoksista Kotkan puutalousopisto, voidaan sen toimesta järjestää myös metsänomistajille tarkoitettua kurssitoimintaa. Opiston oma kurssikeskus, Palvaanjärvi, sijaitsee Miehikkälän kunnassa ja siten eteläisellä paikalla Etelä-Karjalaa. Kurssikeskuksen rakennukset ovat vast'ikään valmistuneita, joten ulkonaiset puitteet kurssimuotoiseen opetukseen ovat hyvät. Tämän opetuksen johtamista ja valvomista varten tarvitaan kuitenkin henkilökuntaa puutalousopiston jo nykyisin alimitoitetun opettajavoiman tueksi. Kurssitoiminnan järjestäminen ei ole sidottu Palvaanjärven kurssikeskukseen, vaan sitä on mahdollista järjestää puutalousopiston toimesta myös koko maakunnan alueella. Etelä-Karjalan välittömässä läheisyydessä sijaitsee nimittäin kolme piirimetsälautakunnan omistamaa metsäkoulua (Iitissä, Mäntyharjulla ja Sääminginssä), joiden toimesta järjestettyihin kursseihin myös Etelä-Karjalan metsänomistajia osallistuu säännöllisesti. Kun näiden koulujen kapasiteettia voitaisiin koulumuotoisen opetuksen osalta käyttää vielä nykyistä paremmin hyväksi, metsäkoulun rakentamisesta Etelä-Karjalan piirimetsälautakunnan alueelle on pidättäydytty. Metsänomistajien koulutusta Etelä-Karjalan alueella kehitettäessä on huomio kohdistettava Kotkan puutalousopiston Palvaanjärven kurssikeskuksen toimintaedellytysten parantamiseen. Kurssitoiminnan järjestämiseen esim. tyhjäksi jääneissä kansakouluissa on vain rajoitetut mahdollisuudet. Tällaisen järjestelyn onnistumiseksi tarvitaan kiinteä kurssikeskus, jonka hallussa on tarpeellinen kalusto sekä käytännön sovellutuksiin välttämättömästi tarvittavaa harjoitusmetsää.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1199 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Hasunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 43 toivomusaloitteen josdosta, joka tarkoittaa Korpijärven—Raanujärven—Ylipään tien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1810 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallitukselle on tehty aloite noin 2 km:n pituisen Metsälän yksityistien muuttamisesta yleiseksi tieksi. Tämän aloitteen käsittely on vielä kesken. Metsälän tie tulisi olemaan osa aloitteen tarkoittamasta uudesta tiestä, joka puolestaan yhdistäisi kaksi paikallistietä. Koska uudesta tieyhteydestä ei koko väliltä ole olemassa tielain mukaista aloitetta, ei tie- ja vesirakennushallitus ole voinut tutkia yksityiskohtaisesti tien liikenteellistä merkitystä. Mikäli tiehanke aikanaan tulee ajankohtaiseksi, tulisi se paikallistienä rakennettavaksi ja rahoitettavaksi paikallisteiden tekemiseen varattavilla yhteismäärärahoilla.

Edelä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1810 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 44 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Muonion—Kittilän maantien perusparantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1811 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Muoniosta Kittilän kautta Rovaniemelle johtavasta maantiestä on jo parannettu tieosa Kaukonen—Kittilä ja Kitilän kirkonkylän kohta. Parhaillaan ovat työt käynnissä Alakylän—Kaukosen välillä ja Sirkankylän kohdalla. Ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat ja tiehankkeen kiireellisyysjärjestyksen tie- ja vesirakennushallitus ei vielä ole voinut sisällyttää po. tien laajempaa parannusta ohjelmaansa. Tien liikenteellisen merkityksen kasvaessa joudutaan harkitsemaan tulevia parannustöitä ja mm. tehostetun kunnossapidon ulottamista myös tälle aloitteen tarkoittamalle tielle.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1811 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 45 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nuotiorannan—Portimojärven tien rakentamista Ylitornion kunnassa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1812 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallitukselle on aikanaan tehty aloite aloitteessa tarkoitetun maantien rakentamisesta. Kun tie ei tie- ja vesirakennushallituksen mielestä täytä yleisistä teistä annetun lain 7 §:n maantielle asettamia liikenteellisiä vaatimuksia, on aloitteen annettu raueta. Kuitenkin on katsottu, että tie saattaisi ehkä tulla kysymykseen paikallistiehankkeena. Tässä tarkoituksessa aloitteesta on hankittu paikallistielausunnot. Asian alustavassa käsittelyssä tie- ja vesirakennushallituksessa on todettu, ettei hanke toistaiseksi ole ajankohtainen, minkä vuoksi rakennussuunnitelman laatimiselle ei vielä ole riittäviä perusteita.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1812 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 46 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pessalompolon—Sirkkakosken tiesuunnan tutkimista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1814 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallitukselle on tehty aloite toivomusaloitteessa tarkoitettuun tiejaksoon kuuluvan noin 5,6 km:n pituisen Sirkan —Kaaranneskosken yksityisen tien muuttamisesta paikallistieksi. Aloitteen johdosta suoritetussa tielain mukaisessa käsittelyssä on todettu, että tie ei täytä yleiselle tielle asetettavia vaatimuksia, minkä vuoksi aloitteen on annettu raueta.

On todennäköistä, että aloitteen tarkoittama uusi tieyhteys ei tulisi täyttämään yleiselle tielle asetettavia vaatimuksia. Kun tiellä kuitenkin saattaisi olla merkitystä puutavarakuljetuksille, olisi tie- ja vesirakennushallituksen mielestä harkittava mahdollisuuksia rakentaa po. välille metsäautotie.

Edellä esitetyn perusteella valtiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1814 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 47 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa polkutien rakentamista Näkkälän kylään Enontekiön kunnassa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1815 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen toimesta on laadittu suunnitelma polkutien rakentamiseksi Palojärveltä Näkkälään. Suunnitelmaa joudutaan vielä jossain määrin tarkistamaan, minkä jälkeen tie- ja vesirakennushallitus pyrkii sijoittamaan po. tien rakentamisen lähivuosien ao. määrärahan käyttösuunnitelmaan.

Koska toivomusaloitteessa tarkoitettu polkutiehanke on edistynyt varsin pitkälle, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1815 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 48 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lossiyhteyden aikaansaamista Ounasjoen yli Raattaman ja Ketomellan välisellä polkutiellä.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistavasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1820 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Raattaman ja Ketomellan välillä oleva maantien luonteinen polkutie on tyydyttävässä liikennekunnossa. Vuoden 1970 työohjelmaan sisältyi Raattaman—Peltovuoman välisen polkutien parantaminen. Tämän toimenpiteen voidaan nykyoloissa katsoa tyydyttävän liikenteen asettamat vaatimukset. Mikäli aloitteen tarkoittamalla polkutiellä tulee esiintymään riittävästi liikennetarvetta, tulee tie- ja vesirakennushallitus tutkimaan mahdollisuuksia kevytrakenteisen lossin sijoittamiseksi Ounasjoen yli po. polkutielle.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1820 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Orrenmaa, Rekonen, Rodén ja Salmivuori sekä varajäsenet Jokinen ja Tarvajärvi.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen varusmiesten terveydenhuollon parantamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Hemmin ym. toivomusaloitteen n:o 2220 (1970 vp.) varusmiesten terveydenhuollon parantamisesta. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina lääkintäkontraamiraali E. Helskettä pääesikunnasta ja hallitussihteeri T. Siivosta puolustusministeriöstä.

Puolustusasiainvaliokunta on mietinnössään n:o 2, mikä käsittelee hallituksen esitystä n:o 198 asevelvollisuuslain muutokseksi, todennut asiantuntijalausuntoihin nojautuen, että puolustuslaitoksen lääkintähuoltoa on kehitettävä tehokkuuden lisäämiseksi. Valiokunta edellyttää, että lääkintähuollon parantaminen suoritetaan viivytyksettä ja kokonaisvaltaisesti siten, että puolustuslaitoksen sisäisen lääkintäjärjestelmän kehittämisen ohella kiinnitetään huomiota sen merkitykseen ja osuuteen valtakunnallisessa hoitojärjestelmässä. Ed. Hemmin aloitteen mukainen varusmiesten terveydenhuollon parantamisesitys olisi tutkittava lääkintähuollon kokonaisjärjestelyn puitteissa.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Hemmin toivomusaloitteen n:o 2220 (1970 vp.).

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Aas, Breilin, Friberg, Heino, Kantola, Knuuttila, Lepistö, Puhakka, Rönkkö, Suokas, I. Suominen, H. Westerlund sekä varajäsen Häkämies.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen varusmiesten ensiapukoulutuksen lisäämisestä.

Eduskunta on pöytäkirjaottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Honkosen ym. toivomusaloitteen n:o 2222 (1970 vp.) varusmiesten ensiapukoulutuksen lisäämisestä. Valiokunta on kuullut asiantuntijana lääkintäkontraamiraali E. Helskettä pääesikunnasta.

Puolustusasiainvaliokunta on mietinnössään n:o 2 käsitellessään Hallituksen esitystä n:o 198 asevelvollisuuslain muutokseksi todennut, että puolustuslaitoksen lääkintähuoltoa on kehitettävä tehokkuuden lisäämiseksi. Mainitun käsittelyn yhteydessä saatujen asiantuntijalausuntojen perusteella on valiokunta tullut siihen tulokseen, että varusmiesten ensiapukoulutus on puolustuslaitoksessa hoidettu asiallisesti käsittäen sekä teoreettista koulutusta että harjoituksia. Eräät liikenneonnettomuustapaukset osoittavat, että varusmiehet ovat pystyneet toimimaan tilanteen mukaisesti. Suoritettaessa vertailua muiden maiden vastaavaan koulutukseen voitiin todeta koulutuksemme olevan tarkoituksenmukaisesti järjestetyn Puolustusasiainvaliokunta edellyttää kuitenkin, että lääkintähuollon kehittämisen yhteydessä myös parannetaan koulutusta ja samalla tehostetaan varusmiesten ensiapukoulutusta.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Honkosen toivomusaloitteen n:o 2222 (1970 vp.).

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Aas, Breilin, Friberg, Heino, Kantola, Knuuttila, Lepistö, Puhakka, Rönkkö, Suokas, I. Suominen, H. Westerlund sekä varajäsen Häkämies.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat voin ja margariinin hintasuhteen muuttamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. toivomusaloitteen n:o 1201 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus yhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin voin kuluttajahinnan alentamiseksi sekä vastaavasti margariinin hinnan korottamiseksi, jotta syyskuussa 1967 vallinnut hintasuhde voin ja margariinin välillä saavutettaisiin, ed. Pekkarisen ym. toivomusaloitteen n:o 1285 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin, jotka johtaisivat voin ja margariinin hintasuhteen muuttumiseen sellaiseksi, että voille varmistettaisiin vapaat markkinat toimaassa, ja ed. Uusitalon ym. toivomusaloitteen n:o 1324 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin margariinin ja voin hintasuhteen muuttamiseksi voille edullisemmaksi. Kuultuaan asiantuntijoina erityistutkija Lauri Pölkkiä maa- ja metsätalousministeriöstä sekä ylijohtaja Hannes Tiaista maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan oli margariinin ja voin hintasuhde vuonna 1958 0.67, vuonna 1967 0.59 ja vuonna 1970 0.49. Hintasuhteiden muutosten on todettu merkinneen huomattaviakin kulutussuhteiden muutoksia, joskin muutkin tekijät ovat olleet asiaan vaikuttamassa. Toisaalta on voitu todeta, ettei tulotason kasvu ole viime aikoina lisännyt voin kulutusta samassa suhteessa kuin aikaisemmin ja ettei myöskään voin hinnan ja sen sekä margariinin hinnan välisen suhteen muutoksilla ole enää ollut yhtä suurta vaikutusta voin kulutukseen kuin aikaisempina vuosina. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kuluvan vuoden alusta lukien margariinin ja voin hintasuhde on 0.53 sekä pehmeän margariinin ja voin hintasuhde 0.86, valiokunta katsoo, ettei ole perusteltua aihetta toivomusaloitteissa tarkoitettujen toivomusten lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1201, 1285 ja 1324 (kaikki 1970 vp.) hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 10 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat turkiseläintarhausta koskevan neuvonta-, tutkimus- ja koetoiminnan tehostamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Korsbäckin ym. toivomusaloitteen n:o 1226 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin turkiseläintarhausta koskevan neuvonta-, tutkimus- ja koetoiminnan tehostamiseksi, ja ed. L. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 1246 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton saaman, neuvontatyöhön käytettävän määrärahan lisäämiseksi kuuden neuvontatyötä tekevän konsulentin palkkaamiseksi ja että konsulenttien toimialueita määrättäessä erityisesti otettaisiin huomioon kehitysalueilla olevien turkistarhojen neuvontatarpeet. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Tauno Mäkeä maa- ja metsätalousministeriöstä, ylijohtaja Hannes Tiaista maatilahallituksesta, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Esko Poutiaista maatalouden tutkimuskeskuksesta, toimistopäällikkö Lauri Lehtosta ammattikasvatushallituksesta ja toiminnanjohtaja Åke Qvistiä Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitosta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävinä olevien toivomusaloitteiden perusteluissa on korostettu toisaalta turkiseläinten tuottamisen, lähinnä minkkitarhauksen, huomattavaa merkitystä työllistäjänä, rehunkuluttajana ja vientitulojen tuojana, sekä toisaalta sitä vähäistä tukea, mitä valtion toimesta on annettu turkiseläintarhauksen neuvonta-, tutkimus- ja koetoimintaan. Toivomusaloitteiden perusteluissa esitettyihin tietoihin, jotka valiokunnan saamien selvitysten mukaan ovat tosiasioita vastaavia, nojautuen valiokunta onkin sitä mieltä, että hallituksen toimesta olisi selvitettävä, onko ja missä määrin tarpeen tehostaa turkiseläintarhausta koskevaa neuvonta-, tutkimus- ja koetoimintaa.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, onko ja missä määrin tarpeen tehostaa turkiseläintarhausta koskevaa neuvonta-, tutkimus- ja koetoimintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Eduskunnan toivomus turkiseläintarhausta koskevan neuvonta-, tutkimus- ja koetoiminnan tehostamisesta.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä ehty kaksi toivomusaloitetta, jotka tarkoittavat urkiseläintarhausta koskevan neuvonta-, tutkinus- ja koetoiminnan tehostamista, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsäalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä 1:o 10, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, onko ja missä määrin tarpeen tehostaa turkiseläintarhausta koskevaa neuvonta-, tutkimus- ja koetoimintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa toimenpiteitä maankäyttölainsäädännön kokonaisuudistuksen aikaansaamiseksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 äivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja ıetsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteläväksi ed. Bernerin ym. toivomusaloitteen n:o 174 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunan päätettäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin maankäyttölainsäädännön kokonaisuudistuksen aikaansaaıiseksi ja tähän liittyvän hallinnollisen lainäädännön uudelleen järjestämiseksi. Kuultuaan siantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ı metsätalousministeriöstä sekä toimistopäällikkö Martti Siroa maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Maatilakomitean jätettyä 27 päivänä maaliuuta 1969 maankäyttölainsäädännön uudistaıista tarkoittavan mietintönsä, maatalousminisıeriö asetti 4 päivänä kesäkuuta 1969 työryhmän, joka otti nimekseen Maatilalainsäädäntötoimikunta, kiireellisesti tarkistamaan maatilakomitean mietintöön kuuluvan maatilalain ja siihen liittyvän lainsäädännön. Maatilalainsäädäntötoimikunta jätti mietintönsä maatalousministeriölle 25 päivänä tammikuuta 1971. Saman kuun 18 päivänä jätti Lapin maatalouskomitea I mietintönsä, joka sisältää selvityksen Lapin läänin maatalouden nykyisestä tilasta. Kun näin ollen maankäyttölainsäädännön kokonaisuudistus on parhaillaan vireillä ja kun maataloushallitus ja asutushallitus on vastikään yhdistetty yhdeksi keskusvirastoksi, maatilahallitukseksi, valiokunta ei katso olevan perusteltua aihetta käsiteltävänä olevassa toivomusaloitteessa ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1174 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-eet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheen-ȷhtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 12 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset täyttävän tautitarkkailun järjestämistä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haapasalon ym. toivomusaloitteen n:o 1181 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset täyttävän tautitarkkailun järjestämiseksi maahamme. Kuultuaan asiantuntijoina eläinlääkintöneuvos Klaus Tapania ja ylitarkastaja Heikki Pitkästä maa- ja metsätalousministeriöstä sekä kalastusbiologi Gösta Bergmania Suomen Kalastusyhdistyksestä valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan toivomusaloitteen perustelujen mukaan ei maassamme ole toistaiseksi todettu vaarallisia tarttuvia kalatauteja, jotka ovat aiheuttaneet Ruotsissa, Norjassa ja ennen kaikkea Tanskassa suuria taloudellisia tappioita kalanviljelyssä. Tähän on ehkä osaltaan vaikuttanut se tiukka tuontisäännöstely, jota maassamme on harjoitettu vuodesta 1965 lähtien. Kun pelkkää tuontisäännöstelyä ei kuitenkaan voida katsoa riittäväksi toimenpiteeksi maamme kalakantojen terveyden turvaamiseksi tulevaisuutta ajatellen, olisi maahan aloitteen mukaan saatava kiireellisesti aikaan asianmukaisesti järjestetty viljeltävien kalojen terveystarkkailu, mitä myös kalojen vienti ulkomaille edellyttää.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan on maassamme kahden viime vuoden aikana suoritettu sivutoimisesti parin henkilön voimin kalojen tautitarkkailua. Toiminta on siten ollut perin vaatimatonta, mistä johtuen muun muassa Ruotsin viranomaiset ovat alkaneet suhtautua epäillen Suomessa harjoitettavaan kalojen tautitarkkailuun. Toivomusaloitteen perusteluihin yhtyen valiokunta onkin sitä mieltä, että hallituksen tulisi ryhtyä toimenpiteisiin kansainväliset vaatimukset täyttävän tautitarkkailun tehostamiseksi.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset käsittävän tautitarkkailun tehostamiseksi.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Eduskunnan toivomus istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset täyttävän tautitarkkailun järjestämisestä.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset täyttävän tautitarkkailun järjestämistä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 12, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset käsittävän tautitarkkailun tehostamiseksi.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat kalataloushallinnon kehittämistä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Landströmin ym. toivomusaloitteen n:o 1238 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin kalataloushallinnon tehokkaan piiriorganisaation luomiseksi, ja ed. Sinisalon ym. toivomusaloitteen n:o 1309 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi valmistelemaan sellaisia uudistuksia, että kalataloutta kehitetään itsenäisenä kokonaisuutena ja sen taloudellinen ja hallinnollinen johto keskitetään. Kuultuaan asiantuntijoina ylitarkastaja Heikki Pitkästä maa- ja metsätalousministeriöstä ja kalastusbiologi Gösta Bergmania Suomen Kalastusyhdistyksestä valiokunta esittää seuraavaa.

Kalataloushallinnossa on 1 päivänä maaliskuuta 1971 suoritettu uudelleenjärjestely, jolloin aikaisemmin maataloushallituksen kalatalousosastolle kuuluneet tehtävät on siirretty välittömästi maa- ja metsätalousministeriön toimesta suoritettaviksi. Kun lisäksi otetaan huomioon, että valtioneuvosto on 22 päivänä heinäkuuta 1970 asettanut komitean, jonka tehtävänä on 1 päivään syyskuuta 1971 mennessä tarkistaa Kalastusneuvontatoimikunnan mietintö kalatalousneuvonnan keskittämisestä, valiokunta katsoo, ettei ole perusteltua aihetta käsiteltävinä olevissa toivomusaloitteissa ehdotettujen toivomusten lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 1238 ja 1309 (kumpikin 1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen ja Vilmi sekä varajäsen Granvik.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat määrärahan sisällyttämistä hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971.

Eduskunta on pöytäkirjaottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Hanhirovan toiv.al. n:o 2219 (1970 vp.) korotetusta määrärahasta puolustus- ja rajavartiolaitoksen virkamiehille maksettavaa siirtorahaa varten ja ed. Mäki-Hakolan ym. toiv.al. n:o 2228 (1970 vp.) määrärahasta Ilmajoen lääkintävarikon rakennustöiden aloittamiseen.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1971.

Sen johdosta ettei valiokunta ole ehtinyt käsitellä edellä mainittuja aloitteita ennen kuin hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971 annettiin eduskunnalle, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 2219 (1970 vp.) ja 2228 (1970 vp.) katsottaisiin rauenneiksi.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Aas, Breilin, Heino, Kantola, Knuuttila, Lepistö, Mattila, Puhakka, Suokas ja Tarvajärvi sekä varajäsen Pekonen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Utin kasarmirakennusten uusimisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Häkämiehen ym. toivomusaloitteen n:o 2223 (1970 vp.) Utin kasarmirakennusten uusimisesta. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö V. Nokoa ja sosiaalitarkastaja Aarttur Paasosta puolustusministeriöstä.

Utin varuskuntaan on sijoitettu Laskuvarjojääkärikoulu ja Kuljetuslentolaivue, joiden varusmiesvahvuus tällä hetkellä on 232 miestä. Näistä on 100 miestä majoitettuna vuonna 1967 rakennettuun kasarmiin ja loput on sijoitettuna parakkeihin. Suunnitellut joukko-osastojen siirrot vähentävät muutaman vuoden kuluttua tilantarvetta.

Puolustuslaitoksen rakennustoiminta perustuu pitkän tähtäyksen suunnitteluun. Tarkistuksia suoritetaan säännöllisesti määräraha- ja työllisyystilanteen määrittämissä puitteissa, minkä lisäksi joukko-osastojen siirrot paikkakunnalta toiselle vaikuttavat ratkaisuihin.

Puolustusasiainvaliokunta on todennut, että puolustuslaitoksen talonrakennustoimintaa hoidetaan asiallisin perustein. Puolustusministeriö huolehtii siitä, että Utin varuskunnassa varusmiesten majoitusolosuhteet kokonaisjärjestelyn puitteissa saatetaan asialliselle tasolle. Valiokunta katsoo, että sillä ei tässä vaiheessa ole aihetta esittää muutoksia puolustuslaitoksen valtakunnalliseen rakentamisjärjestykseen.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Häkämiehen ym. toivomusaloitteen n:o 2223 (1970 vp.).

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Breilin, Heino, Knuuttila, Lepistö, Suokas, I. Suominen ja H. Westerlund sekä varajäsenet Kortesalmi, Ensio Laine ja Pekonen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Luonetjärvelle siirrettävien joukkojen siirtymisajankohdista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Jaatisen ym. toivomusaloitteen n:o 2224 (1970 vp.) Luonetjärvelle siirrettävien joukkojen siirtymäajankohdista. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö V. Nokoa ja sosiaalitarkastaja Arttur Paasosta puolustusministeriöstä.

Luonetjärven vruskunnan rakennustoiminta liittyy osana puolustuslaitoksen valtakunnalliseen rakennussuunnitelmaan. Tämä varuskunta kuuluu myös niihin alueisiin, joiden kehittämiseen vaikuttavat joukko-osastojen siirtosuunnitelmat. Luonetjärveltä muuttaa vuosien 1973—74 aikana joukkoja Rovaniemelle, jolloin on edellytykset siirtää laitoksia Helsingistä Luonetjärvelle. Tässä vaiheessa on siis rakennustoiminnan loppuun saattaminen Rovaniemellä tärkeätä. Siirtosuunnitelman toteuttaminen aiheuttaa sen, että Luonetjärvelle olisi aikaansaatava mainittuun ajankohtaan mennessä lähinnä kantahenkilökunnan asuntoja n. 40 kappaletta.

Puolustusasiainvaliokunta on todennut, että puolustuslaitoksen rakennustoimintaa hoidetaan suunnitelmallisesti pitkällä tähtäyksellä. Suunnitelmat tarkistetaan tarvittaessa myönnetyt määrärahat ja myös työllisyystilanne huomioon ottaen. Puolustusasiainvaliokunta ei tässä vaiheessa katso olevan aihetta puuttua puolustuslaitoksen rakennustoiminnan kokonaisvaltaiseen järjestelmään. Luonetjärven uudisrakennustarve sisältyy puolustuslaitoksen rakennussuunnitelmiin.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Jaatisen ym. toivomusaloitteen n:o 2224 (1970 vp.).

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Breilin, Heino, Knuuttila, Lepistö, Suokas, I. Suominen ja H. Westerlund sekä varajäsenet Kortesalmi, Ensio Laine ja Pekonen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Seinäjoen sotilaspiirin henkilökunnan asuntotalon rakentamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Mäki-Hakolan ym. toivomusaloitteen n:o 2227 (1970 vp.). Seinäjoen sotilaspiirin henkilökunnan asuntotalon rakentamisesta. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö V. Nokoa ja sosiaalitarkastaja Arttur Paasosta puolustusministeriöstä.

Seinäjoen sotilaspiirin henkilökunta asuu pääasiassa vanhoissa puurakennuksissa, jotka eivät vastaa nykyajan vaatimuksia. Valtion rakennustoimikunta asetti ensimmäiselle sijalle Seinäjoen virastotalon rakentamisen, johon oli varattu toimistotilat sotilaspiirin esikuntaa varten. Taloon sijoitettiin myös sotilaspiirin päällikön virka-asunto. Virastotalo on ollut käytössä vuodesta 1968 lähtien.

Puolustuslaitoksella on tällä hetkellä toiminnassa 25 työmaata. Kokonaisuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että työt näissä kohteissa suoritetaan loppuun. Nykytilanteessa aiheuttaisi uusien työkohteiden aloittaminen työvoiman hajoittamisen ja hidastaisi täten rakennustoiminnan sunniteltua toteuttamista. Lähinnä työllisyyspoliittiset kysymykset ovat aiheuttaneet sen, että Seinäjoella ei ole saatu avatuksi työmaata sotilaspiirin henkilöstön asuntojen rakentamiseksi.

Puolustusasiainvaliokunta on todennut, että puolustuslaitoksen rakennustoiminta perustuu pitkän tähtäyksen suunnitteluun, mitä tarvittaessa tarkistetaan myös työllisyystilanne huomioon ottaen. Seinäjoen sotilaspiirin asuintalo sisältyy puolustusministeriön rakennussunnitelmiin ja toteutetaan mahdollisuuksien avautuessa.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Mäki-Hakolan ym. toivomusaloitteen n:o 2227 (1970 vp.).

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Breilin, Heino, Knuuttila, Lepistö, Suokas, I. Suominen ja H. Westerlund sekä varajäsenet Kortesalmi, Ensio Laine ja Pekonen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen Dragsvikin varuskunta-alueen rakennustöiden nopeammasta toteuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Procopén ym. toivomusaloitteen n:o 2230 (1970 vp.) Dragsvikin varuskunta-alueen rakennustöiden nopeuttamisesta. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö V. Nokoa ja sosiaalitarkastaja Arttur Paasosta puolustusministeriöstä.

Dragsvikin varuskunnassa on helmikuussa 1971 saatu valmiiksi aloitteessa mainitut 12 kantahenkilökunnan asuntoa. Seuraavana rakennuskohteena on keittiö- ja ruokailurakennus, minkä puolustusministeriö on valinnut ensimmäiseksi kohteeksi nykyisen vastaavan rakennuksen huonon kunnon takia. Tähän työhön liittyen on tarkoitus kunnostaa lisää 12 asuntoa ja rakentaa uusi lastentarha. Aloitteessa mainittu päävartio-, paloasema- ja soittokuntarakennus, minkä rakentaminen oli tilapäisesti keskeytettävä, on nyt sisustusvaiheessa ja valmistunee vuoden 1972 alkupuoliskolla. Huomattava on, että työllisyyskysymysten asiallinen hoito aiheuttaa töiden lopettamisen määräajaksi tietyissä kohteissa valtakunnan alueella. Tämä tapahtuu usein kesäisin.

Puolustusasiainvaliokunta on todennut, että puolustuslaitoksen rakennustoiminta tapahtuu suunnitelmallisesti ja valtakunnan puitteissa myös kokonaisvaltaisesti. Valiokunta katsoo, että Dragsvikin varuskunnan rakennustilanteen parantamiseksi annettu puolustusministeriön selvitys on asiallinen ja sosiaalisten olojen kehittämisen kannalta tarkoituksenmukainen.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen esittää,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Procopén ym. toivomusaloitteen n:o 2230 (1970 vp.).

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Breilin, Heino, Knuuttila, Lepistö, Suokas, I. Suominen ja H. Westerlund sekä varajäsenet Kortesalmi, Ensio Laine ja Pekonen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maatilatalouden rakennerationalisoinnin aikaansaamista kehitysalueen I vyöhykkeellä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. toivomusaloitteen n:o 1182 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin kehitysalueen I vyöhykkeellä maatilatalouden rakennerationalisoinnin aikaansaamiseksi ja tilojen elinkelpoistamiseksi. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä toimistopäällikkö Martti Siroa maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Maankäyttölainsäädännön kokonaisuudistus on parhaillaan valmistelun alaisena. Kun lisäksi Lapin maatalouskomitea, joka 18 päivänä tammikuuta 1971 on antanut I mietintönsä, parhaillaan jatkaa työtään laatiakseen maatilatalouden kehittämisohjelmn Lapin lääniä varten, valiokunta ei katso olevan aihetta aloitteessa tarkoitetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1182 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Puhakka, Raatikainen, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimuksen suorittamista Tengeliönjoen vesistön tulvatilanteen parantamiseksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hanhirovan ym. toivomusaloitteen n:o 1186 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin tutkimuksen suorittamiseksi Tengeliönjoen vesistön tulvatilanteen parantamiseksi. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Paavo Väisästä maa- ja metsätalousministeriöstä sekä vesihallintoneuvos Runo Savisaarta vesihallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan toivomusaloitteen perusteluissa on mainittu tulvatilanteen Tengeliönjoen vesistössä viime vuosina huonontuneen. Syynä tähän saattaa perustelujen mukaan olla muun muassa laajat ojitustyöt ja paljaaksihakkuut joen vesistöalueella.

Valiokunnan saaminen selvitysten mukaan Lapin vesipiirin vesitoimiston käsitys asiasta on seuraava. Kun Tengeliönjoen järvialtaitten verrattain kylmä pintavesi purkautuu jokeen, se välillä Miekojärvi—Luonionkoski pysyy sulana, mutta Luonionkoskessa suuresta nopeudesta johtuen jäähtyy alle 0° C ja aiheuttaa jäätymisen heti, kun veden nopeus kosken alapäässä alenee. Niin kauan kuin kosket olivat perkaamatta, väyläkivet kohottivat jään katokseksi, joten alijäähtymistä ei tapahtunut tai jäähtyminen oli harvinaista, paitsi aivan jokisuulla. Jäähtymisalttiutta lisää se, että väylä on sekä Luonionkoskessa että Tiskinivassa leveä ja veden syvyys hyvin pieni.

Lapin vesipiirin vesitoimisto on esittänyt vesihallitukselle, että asian edelleen selvittämistä varten myönnettäisiin tutkimusmääräraha. Vesihallitus on kuitenkin pyytänyt vesipiiriltä vielä lisäselvityksiä. Kun asia joka tapauksessa on parhaillaan vireillä, valiokunta ei katso olevan aihetta aloitteessa ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1186 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Puhakka, Raatikainen, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsenen L. Linna.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 16 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Nilsiän ja Säyneisten kunnissa olevien Siikajärven ja Ala-Luostajärven säännöstelyn aloittamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Pekkarisen ym. toivomusaloitteen n:o 1289 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin Nilsiän ja Säyneisten kunnissa olevien Siikajärven ja Ala-Luostajärven vedenpinnan alentamis- ja turvavesisäännöstelytöiden aloittamiseksi. Kuultuaan asiantuntijana toimistopäällikkö Simo Muotialaa vesihallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Pisanvirta sijaitsee Säyneisten kunnassa Vuotjärven ja Ala-Siikajärven välillä. Valiokunnan saamien tietojen mukaan on Kuopion maanviljelysinsinööripiirin toimesta selvitetty Pisanvirran perkauksen ja siihen liittyvän Ala- ja Ylä-Siikajärven järjestelyä. Ala- ja Ylä-Siikajärvi ovat tulvan aikana samassa tasossa, mutta muutoin erillisiä järviä. Selvityksen perusteella on todettu, ettei Pisanvirran perkauksella ole merkitystä uitolle eikä voimataloudelle. Pisanvirran perkaus aiheuttaisi haittoja 12 km² suuruisen Ala-Siikajärven kalataloudelle ja alentaisi maisemallisesti varsin kauniin Ala-Siikajärven arvoa. Vähäisillä väylän siivousluontoisilla perkauksilla ei Pisanvirran yläpuolisia tulvavedenpintoja voida merkittävästi alentaa. Onkin katsottu, ettei Pisanvirran perkauksen toimeenpanoa voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Ala-Siikajärven yläpuolella Luostanjoessa ja Ylä-Siikajärven alueella voidaan toteuttaa erillisiä perkauksia, joiden toimeenpano ei edellytä Pisanvirran perkausta. Eräitä näistä toimenpiteistä voidaan pitää tarpeellisina ja niitä koskevat yksityiskohtaiset selvitykset ovat Kuopion vesipiirissä tutkittavina.

Edellä lausutun perusteella valiokunta ei ole asettunut toivomusaloitetta puoltamaan, vaan kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1289 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Puhakka, Raatikainen, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 17 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa viljavaraston rakentamista Itä-Uudellemaalle.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. H. Westerlundin ym. toivomusaloitteen n:o 1345 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin mahdollisuuksien luomiseksi Valtion Viljavarastolle viljavaraston rakentamiseen Itä-Uudellemaalle. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä, toimitusjohtaja Risto Vasaraa Valtion Viljavarastosta, agrologi Arvo Handolinia Maataloustuottajain Keskusliitosta ja agronomi Tor Nymalmia Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista valiokunta esittää seuraavaa.

Valtion Viljavaraston rakennusohjelman toteuttaminen on viime vuosina tapahtunut yksinomaan varastolaajennuksen linjaa noudattaen. Tämä rakennustapa on osoittautunut myös taloudellisesti edulliseksi. Laajennukset ovat keskittyneet päätuotanto- ja kulutusalueille, joissa varastotilojen tarve on ollut ja on edelleenkin suurin.

Kun päätuotantoalueitten varastopisteet ovat saavuttaneet tai saavuttamassa kapasiteetin, josta niitä ei ole tarkoituksenmukaista lisätä, näyttää ilmeiseltä, että on tarpeen perustaa myös uusi varastopiste lähinnä Etelä-Suomeen. Valiokunnan saamien selvitysten mukaan tulisi tällöin ehkä varteenotettavimpana sijoituspaikkana kysymykseen Itä-Uusimaa. Tämän vuoksi ja kun käyttökelpoisten tonttien saaminen on vaikeutumassa vuosi vuodelta sekä huomioon ottaen ne asiatiedot, jotka toivomusaloitteen perusteluissa on esitetty ja jotka, kuten valiokunnalle on ilmoitettu, ovat tosiasioita vastaavia, valiokunta on sitä mieltä, että hallituksen olisi jo tässä vaiheessa selvitettävä, olisiko Itä-Uudellemaalle perustettava Valtion Viljavaraston alainen viljavarasto.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, olisiko Itä-Uudellemaalle perustettava Valtion Viljavaraston alainen viljavarasto, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Puhakka, Raatikainen, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Eduskunnan toivomus viljavaraston rakentamisesta Itä-Uudellemaalle.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa viljavaraston rakentamista Itä-Uudellemaalle, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 17, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, olisiko Itä-Uudellemaalle perustettava Valtion Viljavaraston alainen viljavarasto, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 19 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa metsälannoitteiden hintojen alentamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. toivomusaloitteen n:o 1187 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin lain säätämiseksi metsänlannoitukseen käytettävien lannoitteiden hintojen alentamisesta, jonka mukaan valtion tulo- ja menoarvioon otettaisiin vuosina 1971—75 tarpeellinen määräraha käytettäväksi metsänlannoitukseen käytettävien lannoitteiden hintojen alentamiseen. Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maa- ja metsätalousministeriöstä, ylimetsänhoitaja Reino Luukkosta metsähallituksesta, metsänhoitaja Allan Antolaa Keskusmetsälautakunta Tapiosta ja agronomi Lauri Iisakkilaa Rikkihappo Oy:stä valiokunta esittää seuraavaa.

Metsänlannoitus, joka on todettu tehokkaimmaksi toimenpiteeksi pyrittäessä nopeasti lisäämään puuntuottoa, otettiin metsänparannuslakia muuttamalla vuonna 1968 uutena työlajina metsänparannuslainsäädäntöön. Lannoitustoiminta muulta kuin sellaisen peruslannoituksen osalta, jota on tuettu samoilla ehdoilla kuin metsäojitusta, on kuitenkin jäänyt vähäiseksi. Metsänparannuslainsäädännön tarkistamistoimikunta onkin 29 päivänä maaliskuuta 1971 jättänyt maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksensa metsänparannuslain muuttamisesta muun muassa metsänlannoitusta koskevien säännösten osalta. Toimikunta ei ole ehdottanut lannoitteiden hintojen alentamista, vaan on katsonut, että asia olisi hoidettava metsänparannuslaissa tarkoitettuja avustuksia ja lainoja myöntämällä. Kun asia siten on parhaillaan maa- ja metsätalousministeriössä käsiteltävänä, valiokunta ei katso olevan aihetta toivomusaloitteessa ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1187 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Puhakka, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee SOK:n ja OTK:n harjoittamaa pankkitoimintaa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Syrjän ym. edellä mainitun toivomusaloitteen n:o 574 (1970 vp.). Aloitteessa esitetään eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, joilla selvitettäisiin, onko oikeudenmukaista, että SOK:lla ja OTK:lla on oikeus harjoittaa pankkitoimintaa, joka saattaa yksityisyrittäjät niitä huonompaan asemaan. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Jussi Linnamoa pankkitarkastusvirastosta, osastopäällikkö Kalevi Viinikaista Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta, osastopäällikkö Sakari Honkasta Osuustukkukaupasta sekä Suomen Yksityisten Vähittäiskauppiaiden Keskusliitto r. y:n edustajina kauppias Ilmari Sänttiä ja kauppias Aarne Tyynelää valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 1971.

Valiokunta on todennut, että kysymys kauppaliikettä harjoittavien osuuskuntien oikeudesta säästökassatalletusten vastaanottamiseen osuuskunnan jäseniltä on vuonna 1969 toteutetun pankkilainsäädäntömme kokonaisuudistuksen yhteydessä selvitetty. Osuuskuntalain muuttamisesta 29 päivänä elokuuta 1969 annetun lain (549/69) mukaan valtiovarainministeriö antaa tarpeellisia määräyksiä tämän säästökassatoiminnan valvonnasta ja tarkastuksesta. Aloitteessa mainituilla SOK:lla ja OTK:lla ei sen sijaan ole oikeutta tällaisen rajoitetun pankkitoiminnan harjoittamiseen.

Edellä esitetyillä perusteilla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan toivomusaloitteen.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Jaatinen, Maijala ja Suominen, S. sekä varajäsenet Isomursu, Lindeman, Pekkala ja Tarjanne.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 5 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee pankkien palkkatilipalvelun tehostamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Vennamon ym. edellä mainitun toivomusaloitteen n:o 577 (1970 vp.). Aloitteessa esitetään eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus selvityttäisi, millä tavalla pankkitoimintaa on maassamme kehitettävä ja se järjestettävä, jotta palkan ja korvauksen saaja ei joudu millään tavalla kärsimään, kun hänen saatavansa maksetaan työnantajan toimesta pankin tilille. Kuultuaan asiantuntijana ylijohtaja Jussi Linnamoa pankkitarkastusvirastosta valiokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 1971.

Valiokunnan saamien tietojen mukaan saattaa pankkien välittämien palkkojen ja tuotetilitysten kulussa yksittäistapauksissa ilmetä viivytystä. Tällaiset tapaukset voidaan kuitenkin selvittää pankkien tarkastuselinten toimesta. Valiokunnan kuuleman asiantuntijalausunnon mukaan ei pankkien toimipaikkaverkosto liioin ole viime aikoina harventunut aloitteen perusteluissa edellytetyin tavoin.

Edellä esitetyillä perusteilla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan toivomusaloitteen.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja Rytkönen, varapuheenjohtaja Penttinen, jäsenet Jaatinen, Maijala ja S. Suominen sekä varajäsenet Isomursu, Lindeman, Pekkala ja Tarjanne.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 50 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Salon ohikulkutien rakennustyön aloittamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Breilinin yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1791 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Eino Riihimäkeä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Toivomusaloite tarkoittaa Salon kaupungin katuverkon kautta kulkevan Helsingin—Turun valtatien siirtämistä pohjoisemmaksi Salon kaupungin asemakaavassa varatulle liikennealueelle, jolloin valtatietä olisi rakennettava noin 4 km pituudelta. Kun kulkulaitosvaliokunta vuoden 1969 valtiopäivillä käsitteli samaa asiaa, tie- ja vesirakennushallituksen taholta ilmoitettiin parhaillaan laadittavan tieverkkoselvitystä ja yleissuunnitelmaa Helsingin—Turun valtatien rakentamiseksi moottoritieksi välillä Lohjanharju—Piikkiö noin 150 km pituudelta. Tähän yleissuunnitteluun ilmoitettiin liittyvän useita moottoritievaihtoehtoja Salon kaupungin kohdalla. Suunnittelutyön keskeneräisyyden ja vaiheratkaisumahdollisuudet rakentamistyössä huomioon ottaen valiokunta ei silloin katsonut olleen riittäviä edellytyksiä puoltaa tehtyä toivomusaloitetta.

Esillä olevan toivomusaloitteen käsittelyn yhteydessä kulkulaitosvaliokunnalla on ollut tilaisuus tutustua asiaan myös paikan päällä. Tällöin on käynyt selville, että Salon kaupungin halki kulkeva Helsingin—Turun valtatien liikenne on mittavuudessaan suurta rasitusta ja haittaa kaupungille aiheuttava. Kysymys valtatien liikenteen siirtämisestä ohikulkutielle on sen vuoksi kiireellistä ratkaisua vaativa asia. Yksinpä valtatien kaupungille aiheuttama kunnossapitorasitus on kohtuuton. Sen vuoksi ja kun vireillä olevat selvittelyt tieliikenteen uudelleen järjestämiseksi eivät vieläkään ole edistyneet niin pitkälle, että suunnitelma tilanteen korjaamiseksi olisi hahmottunut ja ohitustien rakennustöiden alkaminen olisi näköpiirissä ja kun asian pitkittyminen lähitulevaisuudessa tekee tilanteen Salon kaupungissa kestämättömäksi, valiokunnan mielestä keskeneräisiä selvittelytöitä olisi joudutettava.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiirehtisi Salon kaupungin ohitustien rakentamiseen liittyvää selvitystyötä niin, että ohitustien rakentamiseen voitaisiin ryhtyä.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Eduskunnan toivomus Salon ohikulkutien rakentamisesta.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa Salon ohikulkutien rakennustyön aloittamista, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Kulkulaitosvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 50, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus kiirehtisi Salon kaupungin ohitustien rakentamiseen liittyvää selvitystyötä niin, että ohitustien rakentamiseen voitaisiin ryhtyä.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 51 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa vanhojen maanteiden ja paikallisteiden maitolaituri- sekä bussipysäkkilevennysten rakentamista valtion varoilla.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1826 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen antaman selvityksen mukaan valtion vuotuisessa tulo- ja menoarviossa yleisten teiden liikennekelpoisuuden ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi varatulla määrärahalla, jonka suuruus tänä vuonna on 4 500 000 mk, on tehty mm. vanhoille teille linja-autojen pysähtymistasanteita ja näin pyritty parantamaan niiden liikenneturvallisuutta. Maitolaituritasanteiden rakentaminen kuuluu maitolaiturin omistajalle. Sen sijaan näiden tasanteiden kunnossapito ja talvisin myös auraus kuuluvat tienpitäjälle. Kun vanhoilla maanteillä on suoritettu liikennekelpoisuuden parantamiseen kuuluvia töitä, kuten ajoradan varustamista joko öljysora- tai bitumiliuossorakerroksella, tie- ja vesirakennushallitus on yleensä samassa yhteydessä pyrkinyt rakentamaan myös linja-autojen pysähtymistasanteita, jos vain maanomistajan kanssa on päästy sopimukseen tarvittavasta lisätiealueesta. Samassa yhteydessä se on pyrkinyt rakentamaan riittävässä määrin maitolaituritasanteita, mikäli tiealueesta ja maitolaituritasanteen rakennuskustannuksista on voitu sopia maanomistajan kanssa. Tie- ja vesirakennushallitus pitääkin nykyistä järjestelmää tarkoituksenmukaisena ja sen tarkoituksena on vielä tehostaa tätä toimintaa, jos vain tarkoitukseen osoitettavat määrärahat sen sallivat.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1826 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 52 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa talousteiden rakentamista kehitysalueille.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Haukipuron ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1827 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Valtakunnan yleinen tieverkko, joka kokonaispituudeltaan on noin 72 400 km, palvelee merkittävällä tavalla nimenoman maa- ja metsätalouden kuljetuksia. Varsinkin paikallistiet useassa tapauksessa palvelevat ensi sijassa maa- ja metsätaloutta. Samaa voidaan sanoa niistä noin 24 500 km käsittävistä yksityisteistä, joille valtion varoista myönnetään kunnossapitoavustusta. Metsätalouden kuljetustarpeen tyydyttämiseksi on rakennettu myös suuri määrä metsäautoteitä. Valtion varoin tuetaan näiden teiden aikaansaamista myöntämällä metsänparannuslain mukaisia halpakorkoisia lainoja teiden rakentamiseen. Näin ollen eri asteisten teiden suunnittelu ja rakentaminen on järjestetty varsin tarkoituksenmukaisella tavalla. Yksityistielaki antaa erittäin hyvät mahdollisuudet toivomusaloitteen tarkoittamien alempiasteisten teiden rakentamiseen. Nykyoloissa ei tarvittane muita toimenpiteitä kuin että eri tieryhmien rakentamiseen pyritään irrottamaan riittävästi määrärahoja.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1827 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 53 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa kolmen kasuuniloiston sijoittamista Perämeren alueelle.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hemmin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1829 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Helge Jääsaloa merenkulkuhallituksesta.

Merenkulkuhallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamista kasuuniloistoista kahden, Kemin ja Nukkujan loistojen rakentaminen on tarpeen. Isomatalan loiston rakentaminen ei ole vielä ajankohtainen. Mainitut kaksi loistoa sisältyvät myös merenkulkuhallituksen rakentamisohjelmaan. Merenkulkuhallitus on ottanut niiden rakentamisen vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseensä. Tarkoitukseen olisi saatava yhteensä 4 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1829 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 54 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Raahen edustalla olevan Bachus-nimisen matalikon ruoppaamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1979 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hemmin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1830 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Helge Jääsaloa merenkulkuhallituksesta.

Merenkulkuhallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittama Bachus-niminen matalikko on osittain ruopattu 1960-luvun alkupuolella. Väylä on tosin vaivalloinen kiertää, mutta se ei ole aiheuttanut vaurioita merenkululle. Merenkulkuhallitus ei pidä ruoppausta tällä hetkellä ajankohtaisena.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1830 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 55 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Hailuodon huomioon ottamista Perämeren talvisataman sijoituspaikkaa tutkittaessa.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hemmin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1831 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Helge Jääsaloa merenkulkuhallituksesta.

Merenkulkuhallituksen ilmoituksen mukaan kysymystä Hailuodon sopivuudesta Perämeren talvisatamaksi on käsitelty Pohjois-Suomen satamatoimikunnassa. Huomioon ottaen, että Hailuodon ympärillä olevat vedet ovat matalat ja jäiden ahtautuminen on tavallista, Hailuotoa ei pidetä sopivana talvisataman sijoituspaikaksi. Kun sitä paitsi Hailuodon liikenneyhteydet ovat huonot, rautatie- ja maantieyhteydet puuttuvat, merenkulkuhallitus ei puolla Hailuotoa talvisatamaksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1831 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 56 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Ylikiimingin—Korven maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hjerpen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen :o 1834 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuul-at asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skog-trömiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen ukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maan-ien, jota ei normaalein kunnossapitotoimenpi-ein voida enää pitää liikennettä tyydyttävässä unnossa ja jolla on erittäin heikkokuntoinen Vepsänjoen silta, parannussuunnitelman laatiminen on sijoitettu kuluvan vuoden suunnitteluohjelmaan. Suunnitelma tulisi käsittämään tien rakenteen parantamista noin 28 km pituudelta ja noin 0,8 km pituudelta uuden tien tekemistä. Alustavien laskelmien mukaan kokonaiskustannusarvio tulee olemaan noin 3,4 milj. markkaa. Työ on tarkoitus saada ensi tilassa käyntiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1834 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-eet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheen-ohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Här-könen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Or-renmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä vara-jäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 57 toivomusaloitteen johdosta ,joka tarkoittaa Taavetin—Miehikkälän—Virojoen maantien uudelleenrakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Huotarin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1839 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan Virojoen—Taavetin maantiejakso ei kaikilta osiltaan tyydytä nykyisen liikenteen tarpeita. Vuoden 1970 yleisen liikennelaskennan mukaan tiejakson liikennemäärät vaihtelivat 150—540 moottoriajoneuvoon vuorokaudessa.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Tien liikenteellisen merkityksen vähäisyyden ja tarkoitukseen käytettävissä olevien määrärahojen niukkuuden vuoksi tämän maantiejakson parantamistoimenpiteisiin ei ole voitu ryhtyä. Tie- ja vesirakennushallitus pitää todennäköisenä, että tiejakson parannustyöt joudutaan ensi sijassa suunnittelemaan ns. tehostetun kunnossapidon muodossa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1839 (1970 vp.) hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 58 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Elimäen—Ruotsinpyhtään runkotien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Huotarin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1840 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamalla tiejaksolla vuonna 1970 suoritetun yleisen liikennelaskennan mukaan liikennemäärät vaihtelivat 260—430 moottoriajoneuvoon vuorokaudessa.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Tähän mennessä ei ole ollut mahdollisuutta ryhtyä laatimaan parannussuunnitelmaa, vaan tulee se ennakkotutkimusten mukaan ajankohtaiseksi vuonna 1975 tai sen jälkeen. Ensi sijassa jouduttaneen suorittamaan tien kantavuuteen ja liikenneturvallisuuteen tähtääviä toimenpiteitä, jotka kuuluvat lähinnä tehostetun kunnossapidon piiriin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1840 (1970 vp.) hylättäisiin.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 20 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisämaiden jakamista pienviljelijöille Karvian työlaitoksen maista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Antilan ym. toivomusaloitteen n:o 1168 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin, että niistä entisen Karvian erityistyölaitoksen maista, jotka eivät ole välttämättömiä metsäntutkimuslaitoksen toiminnalle, jaettaisiin lisämaita lähiseudun pienviljelijöille. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä, maatalousneuvos Leo Norkamoa maatilahallituksesta sekä maatalous- ja metsätieteen tohtori Eero Paavilaista metsäntutkimuslaitoksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan on asutushallitus vuonna 1970 katsonut, huomioon ottaen valtion maan käyttämisestä ja maan pakkolunastamisesta maankäyttölain tarkoituksiin annetun lain (maanhankkimislain) 16 §:n 1 momentin 1 kohdan, jonka mukaan ei saa ottaa eikä pakkolunastaa yleishyödyllisten laitosten ja säätiöiden, koulujen sekä tieteellisten laitosten tarkoitusten toteuttamista varten tarpeellisia alueita, ettei ole olemassa edellytyksiä ryhtyä metsäntutkimuslaitoksen hallintaan siirrettyihin Karvian erityistyölaitoksen maihin kohdistuviin maan hankkimista tarkoittaviin toimenpiteisiin. Vaikka edellytyksiä maan hankkimiseen maanhankkimislain mukaan ei olekaan katsottu olevan olemassa, valiokunta saamansa selvityksen perusteella ja huomioon ottaen, että ne Karvian erityistyölaitoksen pellot, jotka eivät ole välttämättömiä metsäntutkimuslaitoksen toiminnalle, voidaan lailla siirtää maatilahallituksen hallintaan maankäyttölain tarkoituksiin käytettäväksi, katsoo, että asia olisi joka tapauksessa hallituksen toimesta selvitettävä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätetttäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, onko tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin lisäalueiden antamiseksi sellaisista entisen Karvian erityistyölaitoksen maista, jotka eivät ole välttämättömiä metsäntutkimuslaitoksen toiminnalle.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja H. Westerlund sekä varajäsen Tähkämaa.

Eduskunnan toivomus lisäalueiden antamisesta entisen Karvian erityistyölaitoksen maista.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa lisämaiden jakamista pienviljelijöille Karvian työlaitoksen maista, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 20, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, onko tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin lisäalueiden antamiseksi sellaisista entisen Karvian erityistyölaitoksen maista, jotka eivät ole välttämättömiä metsäntutkimuslaitoksen toiminnalle.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 21 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maitopulverin myymistä minkkitarhaajille alennettuun hintaan.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Granvikin ym. toivomusaloitteen n:o 1179 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin maitopulverin myymiseksi minkkitarhaajille alennettuun hintaan. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä sekä ylijohtaja Hannes Tiaista maatilahallituksesta valiokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevaa toivomusaloitetta on perusteltu sillä, että maitotaloustuotteiden kohdalla on olemassa ylituotantoa. Valiokunnan saamien selvitysten mukaan ei maitopulverin osalta kuitenkaan enää ole ylituotantoa, mikä johtuu lähinnä valkuaisrehujen tuonnin supistamisesta. Kun näin ollen ei ole tarvetta myydä maitopulveria alennettuun hintaan, valiokunta ei katso olevan aihetta aloitteessa ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1179 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja H. Westerlund sekä varajäsen Tähkämaa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa metsäojituksen aiheuttamien viljelysmaan ojitusten kustannusten jakamista myös metsien osalle.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Kaarlosen ym. toivomusaloitteen n:o 1210 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti tutkituttaisi metsäojituksen viljelysmaaojitukselle aiheuttamat lisäkaivuuvaatimukset sekä haitat ja jakaisi ojituskustannukset myös metsiä koskeviksi. Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maa- ja metsätalousministeriöstä, ylimetsänhoitaja Reino Luukkosta metsähallituksesta, toimistopäällikkö Simo Muotialaa vesihallituksesta ja varatuomari Bruuno Mattilaa Maataloustuottajain Keskusliitosta valiokunta esittää seuraavaa.

Vesilain mukaan on metsäojitukset suunniteltava ja toteutettava siten, ettei siitä aiheudu alapuolella oleville maille vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa. Valiokunnan saamien selvitysten mukaan tämä ei kuitenkaan ole ollut käytännössä aina mahdollista. Laajojen valuma-alueiden metsäojitukset on nimittäin yleensä tehty vähitellen useiden vuosien aikana monina erillisinä pieninä hankkeina ja yleensä ilman virallisia ojitustoimituksia. Kunkin pienen suoalueen ojittaminen erillisenä ilman, että alapuolen maanomistajat olisivat vaatineet ojitustoimitusta ja alapuolen valtaojien ja muiden vesiväylien syventämistä, on ollut mahdollista, koska kunkin erillisen metsäojitushankkeen aiheuttamia tulvanlisäyksiä ja vettymisvahinkoja on erittäin vaikea selvittää, ja kun nämä selvitykset tarvittavine ojitustoimituksineen ja oikeudenkäynteineen tulisivat aiheuttamaan maanomistajille huomattavia kustannuksia.

Edellä sanotun perusteella ja yhtyen toivomusaloitteen perusteluissa lausuttuun valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus selvityttäisi, missä määrin metsäojitukset ovat aiheuttaneet vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa toisten omistamille maille, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys antaa aihetta.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja H. Westerlund sekä varajäsen Tähkämaa.

Eduskunnan toivomus metsäojitusten aiheuttamien vahinkojen selvittämisestä.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa metsäojituksen aiheuttamien viljelysmaan ojitusten kustannusten jakamista myös metsien osalle, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 22, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvityttäisi, missä määrin metsäojitukset ovat aiheuttaneet vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa toisten omistamille maille, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys antaa aihetta.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa halla-alueiden rehuviljakaupan järjestämistä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. H. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 1242 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin halla-alueiden rehuviljakaupan uudelleen järjestämiseksi siten, että näillä alueilla turvataan pysyvästi rehuviljan saanti sellaisella hinnnalla, joka Etelä-Suomen tuotantoalueilla rehuviljan tuottajalle maksetaan. Kuultuaan asiantuntijoina ylijohtaja Eino Lähdeojaa maa- ja metsätalousministeriöstä, toimitusjohtaja Risto Vasaraa Valtion Viljavarastosta, agronomi Reino Urosta Maataloustuottajain Keskusliitosta ja agronomi Tor Nymalmia Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista valiokunta esittää seuraavaa.

Valiokunnan saamien selvitysten mukaan rehujen vähittäishinnat vaihtelevat eri osissa maata huomattavasti. Maataloustuotteiden hinnanmuodostuskomitean suorittamien selvitysten mukaan olivat vähittäishintojen erot Pohjois- ja Etelä-Suomen välillä Pohjois-Suomessa maksettavista maantierahtiavustuksista huolimatta kaura- ja ohrarehujauhoissa 8—9 penniä, munitusrehuseoksissa 5—6 penniä, sikojen täysrehuseoksissa 7—8 penniä ja lypsykarjanrehuseoksissa 4—5 penniä kilolta. Viime vuoden maaliskuun 4 päivänä valtioneuvostolle mietintönsä jättänyt rehukomitea puolestaan katsoi, että rehujen hintaeroa maan eri osien välillä olisi pyrittävä mahdollisuuksien mukaan tasoittamaan. Asian hoitamiseksi komitea ehdotti rahtialennuksen myöntämistä, jonka toteuttamista varten olisi valtion tulo- ja menoarviossa valtionrautateille tariffien alentamisesta aiheutuvasta tappiosta suoritettavia korvauksia varten varattuun määrärahaan myönnettävä komitean ehdotuksen mukaan noin 500 000 markan lisäys vuotta kohti. Komitean ehdotus ei ole johtanut tulokseen.

Yhtyen toivomusaloitteen perusteluissa lausuttuun sekä edellä mainitut seikat ja lisäksi sen huomioon ottaen, että muillakin aloilla pyritään kehitysalueiden väestön toimeentulomahdollisuuksia parantamaan, valiokunta on sitä mieltä, että asiassa olisi hallituksen toimesta ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Tällöin tulisi ilmeisesti kysymykseen lähinnä rahtiavustusten myöntäminen ja tariffien alentaminen.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin rehuviljakaupan uudelleen järjestämiseksi siten, että lähinnä Pohjois-Suomessa turvataan pysyvästi rehuviljan saanti Etelä-Suomen hintatasoon verrattavalla hinnalla.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Asunmaa, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, Mustonen, Nikkilä, Puhakka, Raatikainen, Vartia ja H. Westerlund sekä varajäsen Tähkämaa.

Eduskunnan toivomus rehuviljakaupan uudelleen järjestämisestä.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa hallaalueiden rehuviljakaupan järjestämistä, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 23, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin rehuviljakaupan uudelleen järjestämiseksi siten, että lähinnä Pohjois-Suomessa turvataan pysyvästi rehuviljan saanti Etelä-Suomen hintatasoon verrattavalla hinnalla.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 24 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa sianrehujen ruokintakoeaseman aikaansaamista Pohjois-Pohjanmaan sikatalouskoeasemalle.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. L. Linnan ym. toivomusaloitteen n:o 1244 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin sianrehujen ruokintakoeaseman aikaansaamiseksi Pohjois-Pohjanmaan sikatalouskoeasemalle. Kuultuaan asiantuntijoina agronomi Juhani Karjalaista maa- ja metsätalousministeriöstä, ylijohtaja Hannes Tiaista maatilahallituksesta, professori Kalle Maijalaa Maatalouden tutkimuskeskuksesta, agronomi Tapio Mattilaa Maataloustuottajain Keskusliitosta ja johtaja Kalervo Hyppölää Vaasan Höyrymylly Oy:stä valiokunta esittää seuraavaa.

Valiokunta yhtyy periaatteessa siihen toivomusaloitteen perusteluissa lausuttuun, että valtakunnallinen sianrehujen ruokintakoeasema olisi saatava aikaan. Kun kuitenkin koeaseman sijaintipaikka olisi hallituksen toimesta selvitettävä, valiokunta ei katso mahdolliseksi asettua puoltamaan toivomusaloitteen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1244 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Nevalainen, jäsenet A-K. Aalto, Antila, Järvenpää, Lepistö, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Mustonen, Raatikainen, Vartia, H. Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen L. Linna.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 59 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Oulun, Raahen ja Tankarin luotsiasemien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hemnin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1832 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana pääjohtaja Helge Jääsaloa merenkulkuhallituksesta.

Merenkulkuhallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamista luotsiasemista tärkein ja kiireellisin on Tankari. Sen rakentamisen kokonaiskustannukset on arvioitu 900 000 markaksi. Merenkulkuhallitus on sisällyttänyt vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseensä 500 000 markkaa töiden aloittamista varten.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1832 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 60 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa päätöksenteon samanaikaistamista yksityisteiden liittymä- ja järjestelysuunnitelmien osalta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä oukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvalio-unnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hemnin ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1833 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut siantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogtrömiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Yksityisteiden liittymä- ja järjestelysuunnielmia koskevien päätösten tekemisen samanaiaistaminen edellyttäisi lainsäädäntöä muutettaaksi siten, että vahvistamistoimenpiteet suoittaisi yksi ja sama viranomainen. Nykyisin tiea vesirakennushallitus vahvistaa päätöksellään iittymien paikat suunnitelmassa ja lääninhalitus antaa rakennussuunnitelmapäätöksensä. Kesäkuun 30 päivänä 1967 annetussa tielain muutoksessa ei tie- ja vesirakennushallitukselle atsottu voitavan antaa päätösvaltaa sekä liittymä- että yksityistiejärjestelyjen osalta.

Tie- ja vesirakennushallituksen taholta on iinnitetty huomiota siihen, että yksityisteiden liittymä- ja järjestelysuunnitelmaa koskevista päätöksistä on asianomaisilla valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja että tätä oikeutta käytetään huomattavasti runsaammin kuin yleisiä teitä koskevien suunnitelmien ollessa kysymyksessä. Tämä seikka osaltaan viivästyttää suunnitelmien toteuttamista. Käytännössä on pyritty siihen, että yksityisteiden liittymä- ja järjestelysuunnitelma olisi lainvoimainen jo siinä vaiheessa, kun päätien rakentamis- tai parantamistyöt aloitetaan. Lisäksi on hukkakustannusten välttämiseksi pyritty työnaikaiset tilapäisyhteydet rakentamaan liittymä- ja järjestelysuunnitelman edellyttämille paikoille. Lainsäädännön muuttamista ei tie- ja vesirakennushallituksessa pidetä tarpeellisena.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1833 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-eet osaa puheenjohtaja Virtanen, varapuheen-ohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsenet Jokinen ja S. Suominen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 61 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa tutkimusta Tiutisen saaresta mantereelle johtavan tie- ja siltayhteyden rakentamisen kustannuksista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hostilan ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1836 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana rakennusneuvos Väinö Skogströmiä tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan kuluvan vuoden helmikuun 1 päivänä on tehty tielain mukainen aloite paikallistien aikaansaamiseksi Tiutisen saareen ja Kotkan kaupunki on varannut määrärahan tietyön aloittamista varten. Tielain mukaisessa alustavassa käsittelyssä on todettu, että Hallan saari, jonka kautta tieyhteys Tiutiseen olisi rakennettava, on tiheään rakennettu ja, koska saarella sijaitsee Kymi Oy:n sahalaitos lautatarhoineen ja satama, on kulkuyhteyden johtaminen Hallan saaren kautta jo kaavoituksellisista syistä hankala. Niin ikään on todettu, että liikenneyhteys olisi toteutettava ensi sijaisesti kadunrakentamisena, sillä kysymyksessä on Kotkan kaupunkiin kuuluvan lähinnä kaupunginosaksi katsottavan rajoitetun asutusalueen kulkuyhteys kaupungin keskustaan. Näin ollen ja kun asia on tielain mukaisessa järjestyksessä vireillä, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1836 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Sinkkonen, jäsenet Aas, Asunmaa, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Orrenmaa, Rodén ja Tikkanen sekä varajäsen Myyryläinen.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 10 toivomusaloitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen rajajääkärien oikeudellisen aseman vakiinnuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle käsiteltäväksi ed. Vaittisen ym. toivomusaloitteen n:o 2233 (1970 vp.) rajajääkärien oikeudellisen aseman vakiinnuttamisesta. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina kenraalimajuri O. A. Kaakista ja osastopäällikkö A. Sariolaa rajavartiostojen esikunnasta sekä rajaylijääkäri R. Waseniusta Rajajääkäriliitto ry:stä.

Toivomusaloitteessa ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi viipymättä toimenpiteisiin rajajääkärien oikeudellisen aseman vakiinnuttamiseksi sekä valtion virkamiehille kuuluvien taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien ulottamiseksi koskemaan myös rajajääkäreitä.

Rajavartiolaitoksen kantamiesvahvuus on tällä hetkellä 1 299 rajajääkäriä ja 188 ylirajajääkäriä. Kantamiesten palvelussuhde, jota on pidettävä julkisoikeudellisena, perustuu kantamiehen ja asianomaisen rajavartioston komentajan keskenään tekemään kirjalliseen palvelussopimukseen. Palvelussopimus, missä määritetään kantamiehen oikeudet ja velvollisuudet, on voimassa yhden vuoden ja jatkuu sen jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sopimusta jommalta kummalta puolen sanota irti vähintään kaksi viikkoa ennen sopimuskauden päättymistä. Sopimus voidaan irtisanoa yksipuolisestikin. Kantamiehen eroamisikä on 50 vuotta ja eläkeoikeus määrätyy virkamiesten eläkelain säännösten mukaisesti. Kantamies ei kuitenkaan nykyisen alhaisen eroamisiän takia voi saada täyttä eläkettä.

Kantamiesten palkkauksessa noudatetaan bruttopalkkaperiaatetta ja se vaihtelee palkkaluokkien A 6 ja A 10 välillä riippuen asianomaisen koulutuksesta. Peruspalkan lisäksi maksetaan ns ammattimiespalkkiota tehtävästä riippuen 22,50 markasta 37,50 markkaan kuukaudessa. Tähän palkkioon oikeutettuja on tällä hetkellä kaikkiaan 213 miestä. Lisäksi maksetaan kantamiehille samojen perusteiden mukaan kuin virkamiehille syrjäseutulisää, sunnuntaityökorvausta sekä ilta- ja ylityölisää. Kantamiesten oikeus matkakustannusten korvaukseen ja päivärahaan eroaa virkamiesten oikeudesta siinä, että kantamiehille ei makseta päivärahaa komppanian toimintapiirin alueella, leireistä eikä koulutustilaisuuksista.

Kantamiehiltä peritään luontaiseduista kuten vaatetuksesta, puhtaanapidosta, sairaanhoidosta, yhteismajoituksesta, perheasunnosta jne määräsumma kuukaudess.a Muonituksesta hän myös joutuu maksamaan samojen perusteiden mukaan kuin virkamies. Puolustusasiainvaliokunta on todennut, että kantamiesten taloudellisissa ja sosiaalisissa oikeuksissa on viime aikoina tapahtunut kehitystä. Kuitenkin on merkittäviä epäkohtia olemassa, kun heidän asemaansa verrataan virkasuhteisten oikeuksiin. Erityisen selvä on ero tarkasteltaessa palvelussuhteen pysyvyyttä, minkä lisäksi edellä mainituissa taloudellisissa eduissa, eläkevuosien karttumisen kohdalla kuin myös vuosilomien suhteen on poikkeavuutta.

Kantamiesten nykyinen palvelussuhde on syntynyt rajavartiolaitokselle määrättyjä tehtäviä silmällä pitäen. Henkilöjärjestelyissä on otettava huomioon tehtävien sotilaallinen luonne ja hyvää fyysistä kuntoa vaativat näkökohdat. Aikaisemmin vallinneen käsityksen mukaan on kantamiehen palvelu katsottu nuorelle miehelle sopivaksi tilapäiseksi työksi, jona aikana hän harkitsee ja valitsee varsinaisen elämäntehtävänsä. Yhteiskunnan kehityksen mukanaan tuoma sosiaalisen turvallisuuden kasvaminen on myös vaikuttanut kantamiesten asemaan. Täten palvelu rajavartiostoissa on muuttamassa luonnettaa nsiten, että se nähdään varsinaisena ammattina. Kantamiesten palvelussuhteen järjestely vaikuttaa oleellisesti rajavartiolaitoksen luonteeseen ja toimintaedellytyksiin eikä ole puhtaasti sosiaalinen vaan

myös organisatoorinen kysymys. Puolustusasiainvaliokunnalta on puuttunut edellytykset tässä vaiheessa selvittää yksityiskohtaisesti kaikki ne tekijät ja näkökohdat seuraamuksineen, mitkä vaikuttavat kantamiesten oikeudellisen aseman vakiinnuttamiseen. Kysymyksen laajuus edellyttää tarkkaa tutkimusta. Rajavartiolaitokselle on ilmeisesti etua siitä, että kantamiesten asemaa parannetaan, jolloin palvelukseen saadaan hyvää ainesta.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1971.

Edellä olevan perusteella puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa Eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen

että Hallitus selvittäisi kiireellisesti mahdollisuudet rajavartiolaitoksen kantamiesten oikeudellisen aseman vakiinnuttamiseksi sekä taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien tarkistamiseksi.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund, varapuheenjohtaja Koskenniemi ja jäsenet Aas, Breilin, Friberg, Heino, Kantola, Knuuttila, Lepistö, Tarvajärvi ja H. Westerlund sekä varajäsenet Häkämies ja Kortesalmi.

Eduskunnan toivomus rajajääkärien oikeudellisen aseman vakiinnuttamisesta.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä tehty toivomusaloite, joka tarkoittaa rajajääkärien oikeudellisen aseman vakiinnuttamista, ja nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Puolustusasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä n:o 10, on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus selvittäisi kiireellisesti mahdollisuudet rajavartiolaitoksen kantamiesten oikeudellisen aseman vakiinnuttamiseksi sekä taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien tarkistamiseksi.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat määrärahan ottamista vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein viime maaliskuun 16 päivältä lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi seuraavat toivomusaloitteet:

ed. Kaupin ym. toiv.al. n:o 249, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän suuruisen määrärahan päihtyneiden selviämisaseman perustamiseksi Helsinkiin,

ed. Kaupin ym. toiv.al. n:o 250, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen tarvittavan suuruisen määrärahan Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitoksen koulutalon suunnittelua ja rakennustöiden aloittamista varten,

ed. Koskenniemen ym. toiv.al. n:o 256, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi valtion vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen määrärahan Aavasaksan matkailuhotellin rakentamiseen,

ed. Koskenniemen ym. toiv.al. n:o 257, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen 3 000 000 markan määrärahan ylimääräisenä avustuksena myönnettäväksi vaikeuksiin joutuneille kunnille mielisairaslain aiheuttamien kustannusten peittämiseen,

ed. Koskenniemen ym. toiv.al. n:o 258, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen 3 000 000 markan määrärahan ylimääräisenä avustuksena myönnettäväksi vaikeuksiin joutuneille kunnille tuberkuloosilain aiheuttamien kustannusten peittämiseen,

ed. Myyryläisen ym. toiv.al. n:o 269, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän suuren määrärahan myönnettäväksi lainoina tasapuolisesti eri vesistöalueiden ja eri alustyyppien kesken matkailua palvelevan laivaliikenteen harjoittajille,

ed. Orrenmaan ym. toiv.al. n:o 274, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 50 000 markan määrärahan Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitoksen koulurakennuksen suunnittelutöiden rahoittamiseksi,

ed. Räsäsen ym. toiv.al. n:o 283, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 50 000 markan suuruisen määrärahan psoriasis-ihottumaa sairastavien terveysmatkoja varten,

ed. Turusen toiv.al. n:o 300, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 500 000 markan määrärahan avustuksiksi matkailua palveleville laivaliikenteen harjoittajille,

ed. Vaittisen ym. toiv.al. n:o 308, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen määrärahan kodinhoitajain matkakustannusten saattamiseksi valtionavun piiriin,

ed. Vaittisen ym. toiv.al. n:o 309, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen määrärahan käytettäväksi Sairaanhoidon tutkimuslaitoksen suorittaman tutkimustoiminnan tukemiseen,

ed. Vilmin ym. toiv.al. n:o 321, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 3 000 000 markan määrärahan mielisairaslain mukaista lisättyä valtionapua varten, ja

ed. Vilmin ym. toiv.al. n:o 322, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 1 000 000 markan määrärahan tuberkuloosilain mukaista lisättyä valtionapua varten.

Sen johdosta, ettei valiokunta ole ehtinyt käsitellä edellä mainittuja aloitteita ennen kuin hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 annettiin eduskunnalle, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 249, 250, 256—258, 269, 274, 283, 300, 308, 309, 321 ja 322 katsottaisiin rauenneiksi.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paananen, varapuheenjohtaja Ruokola, jäsenet Heino, Hemmi, Kaipainen, Kauppi, Lehmonen, L. Linna, Myyryläinen, Paasivuori, Penttinen, Salo, Sigfrids, Sutinen, Tiekso ja Vaittinen.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 13 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee maistraattien lakkauttamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan ed. Ensio Laineen ym. toivomusaloitteen n:o 71 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus antaisi eduskunnalle sellaisen lakiesityksen, että kaupunkeja taloudellisesti rasittamatta maistraatin tehtävät siirrettäisiin kunnallisille elimille ja valtion hallintoviranomaisille sekä yleisille tuomioistuimille ja että maistraatti lakkautettaisiin.

Valiokunnan käytettävänä olevien tietojen mukaan valtioneuvosto on 2 päivänä joulukuuta 1965 asettanut kaupunkien erityisrasituskomitean, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus ns. vanhojen kaupunkien muita kuin tuomioistuin- ja syyttäjälaitoksen ylläpitämiseen liittyviä erityisrasituksia sekä ns. uusien kaupunkien ja kauppaloiden järjestysoikeuksia koskevien säännösten tarkistamisesta asianomaisilta kohdilta ja kysymyksessä olevien tehtävien hoidon uudelleen järjestämisestä ottaen huomioon pyrkimyksen eri kuntamuotoihin kuuluvien kuntien asemassa vallitsevien lainsäädäntöön perustuvien erojen poistamiseen samoin kuin ehdotuksen tuulaakimaksun kantamisoikeuden poistamisesta. Komitea on antanut mietintönsä valtioneuvostolle 17 päivänä joulukuuta 1970 (1970: A 20). Mietintöön sisältyy mm. ehdotus laiksi maistraattien ja järjestysoikeuksien lakkauttamisesta, jonka mukaan niiden tehtävät siirrettäisiin muille viranomaisille. Mietinnöstä on pyydetty lausunnot eri etupiireiltä. Selostetun lainvalmistelutyön päätyttyä ratkeaa, voidaanko eduskunnalle antaa komitean mietinnön mukainen ehdotus laiksi maistraattien ja järjestysoikeuksien lakkauttamisesta.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 71 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Friberg, Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikaniemi, Särkkä, Tähkämaa ja Vikatmaa.

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta määrärahasta eduskuntatyön kehittämisen suunnittelemiseen.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 16 päivältä maaliskuuta 1971 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Kurpan ym. toivomusaloitteen n:o 5, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen määrärahan eduskuntatyön kehittämisen suunnitteluun.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1971.

Sen johdosta, että perustuslakivaliokunta ei ole ehtinyt käsitellä edellä mainittua aloitetta ennen kuin hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 annettiin eduskunnalle, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että ed. Kurpan toivomusaloite n:o 5 katsottaisiin rauenneeksi.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Kantola, jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Kohtala, Koskenniemi, Maijala, Orrenmaa, Pekkala, Salmenkivi, Seppä, Silander, Suksi, Vilponiemi ja Åsvik sekä varajäsen Niinikoski.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 11 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat määrärahan ottamista vuoden 1972 tulo- ja menoarvioehdotukseen.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein maaliskuun 16 päivältä 1971 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi seuraavat toivomusaloitteet:

Ed.Breilinin ym. toiv.al. n:o 986, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen 10 000 markan määrärahan Varusmiesliiton toiminnan tukemiseen.

Ed. Koppasen ym. toiv.al. n:o 995, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän suuren määrärahan puolustusvoimain perushankintaohjelman eli ns. PV-ohjelman toteuttamiseksi.

Ed. Koppasen ym. toiv.al. n:o 996, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen momentille 27.14.02 riittävän suuren määrärahan varusmiesten ja kadettien päivärahan korottamiseksi 1 markalla.

Ed. Lankisen ym. toiv.al. n:o 1000, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän suuren määrärahan varusmiesten päivärahan korottamiseksi kaksinkertaiseksi nykyisestään.

Ed. Mäkelän ym. toiv.al. n:o 1004, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän määrärahan Raumalle rakennettavan Kuuskajaskarin linnakkeen etappi- ja asuinrakennuksen töiden aloittamista varten.

Ed. Saimon ym. toiv.al. n:o 1006, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin Asevarikko 4:n varastotilojen laajennustöiden aloittamiseksi Laukaan Lievestuoreella ja ottaisi tähän tarkoitukseen riittävän määrärahan vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Ed. S. Westerlundin ym. toiv.al. n:o 1011, jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen määrärahan seitsemän sosiaalisihteerin viran perustamiseksi sotilaslääänien esikuntiin.

Sen johdosta, ettei puolustusasiainvaliokunta ole ehtinyt käsitellä edellä mainittuja aloitteita ennen kuin hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 annettiin eduskunnalle, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 986, 995, 996, 1000, 1004, 1006 ja 1011 katsottaisiin rauenneiksi.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn ovat valiokunnassa ottaneet osaa puheenjohtaja S. Westerlund ja jäsenet Breilin, Friberg, Heino, Knuuttila, Lepistö, Puhakka, Rönkkö, I. Suominen, Tarvajärvi, H. Westerlund sekä varajäsen Häkämies.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteiden johdosta, joissa ehdotetaan toivomusta määrärahan ottamisesta vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 16 päivänä maaliskuuta 1971 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Häggblomin ym. toivomusaloitteen n:o 336, ed. Linkolan ym. toivomusaloitteen n:o 352, ed. E. Niemelän ym. toivomusaloitteen n:o 356 ja ed. Salolaisen ym. toivomusaloitteen n:o 372, joissa kaikissa ehdotetaan toivomusta määrärahan ottamisesta vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Kun valiokunta ei ole ennättänyt käsitellä puheena olevia toivomusaloitteita ja vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitys jo on annettu Eduskunnalle, valiokunta ehdottaa kunnioittavasti,

että toivomusaloitteet n:o 336, 352, 356 ja 372 katsottaisiin rauenneiksi.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Mäkinen, jäsenet Breilin, Forsman, Jokinen, R. Kangas, Liedes, Loikkanen, Mäki, Pekonen, Saarto, Stenbäck, Syrjä, S. Westerlund ja Volotinen sekä varajäsenet Järvenpää ja Salmenkivi.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 15 toivomusaloitteen johdosta, joka koskee täysi-ikäisyysrajan alentamista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmisteltavaksi ed. Tupamäen ym. toivomusaloitteen n:o 97 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen täysi-ikäisyysikärajan alentamisesta kahdeksaantoista vuoteen.

Vastauksessaan hallituksen esitykseen n:o 23 (1969 vp.) valtiopäiväjärjestyksessä olevaa vaalioikeusikärajaa ja holhouslain täysi-ikäisyysrajaa koskevien sekä eräiden niihin liittyvien säännösten muuttamisesta 13 päivältä toukokuuta 1969 eduskunta on, hyväksyessään esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, edellyttänyt, että hallitus kiireellisesti tutkituttaa täysivaltaisuus- sekä erityisesti valtiollisen äänioikeusikärajan alentamisen mahdollisuuden sekä antaa sitä koskevan esityksen eduskunnalle. Täysi-ikäisyysrajan osalta asia on 8 päivänä huhtikuuta 1965 asetetun holhouslainsäädännön uudistamiskomitean käsiteltävänä.

Täysi-ikäisyysraja on nykyään kaikissa viidessä pohjoismaassa sama eli kaksikymmentä vuotta. Kun sanotun rajan erilaisuudesta eri valtioissa saattaa, varsinkin milloin valtioiden välillä on vilkas vuorovaikutus, aiheutua vaikeita ristiriitatilanteita ja oikeuden menetyksiä, on pidetty tärkeänä, ettei saavutettua yhdenmukaisuutta täysi-ikäisyysrajan suhteen vaarannettaisi. Muissa pohjoismaissa ei tällä hetkellä ole pidetty ajankohtaisena tämän rajan alentamista, vaan asiaa tutkitaan edelleen yhteispohjoismaisen lakiyhteistyön puitteissa sekä laajemmassakin yhteydessä Euroopan neuvoston toimesta asetetussa täysi-ikäisyysrajaa käsittelevässä komiteassa, johon Suomikin tarkkailijana osallistuu.

Toimeksiantonsa mukaan holhouslainsäädännön uudistamiskomitean tulee valmistaa yhteistoiminnassa muissa pohjoismaissa vastaavaan tehtävään määrättyjen asiantuntijoiden kanssa ehdotus holhouslainsäädännön uudistamiseksi. Yksityisoikeudellista täysivaltaisuusikärajaa koskevat tärkeimmät säännökset sisältyvät juuri holhouslakiin. Koska valiokunta pitää tärkeänä, että mahdollinen täysi-ikäisyysrajan alentaminen tapahtuu yhteisymmärryksessä muiden pohjoismaiden kanssa, ei sen mielestä asiassa olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin ennen mainitun komitean työn valmistumista, joka tapahtunee vuoden 1971 aikana. Tämän vuoksi valiokunta ei myöskään ole katsonut olevan syytä toivomusaloitteessa ehdotetun toivomuksen esittämiseen.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 97 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen, jäsenet Hemmi, Huotari, Kauppila, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Siikaniemi, Särkkä ja Tähkämaa sekä varajäsen Aas.

Vastalause.

Toivomusaloitteen perusteluissa mainituista syistä on yleisesti katsottu, että täysi-ikäisyysrajaa olisi alennettava. Valiokunnan mietinnössä aloitteen hylkäämistä onkin perusteltu sillä, että täysi-ikäisyysrajan tulisi olla kaikissa pohjoismaissa sama. Asiallisesti ei kuitenkaan ole olemassa estettä toteuttaa täysi-ikäisyysrajan alentamista Suomessa aikaisemmin kuin muissa pohjoismaissa. Vaikka täysi-ikäisyysraja Suomessa eroaisi toivomusaloitteessa tarkoitetun lainsäädännön toteuduttua muissa pohjoismaissa noudatetusta, ei ole uskottavaa, että tästä voisi aiheutua mietinnössä mainittuja ristiriitatilanteita tai oikeuden menetyksiä.

Edellä olevaan viitaten kunnioittaen ehdotamme,

että toivomusaloite n:o 97 (1970 vp.) hyväksyttäisiin.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1971.

Eino Poutiainen. **Kalevi Huotari.**

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 62 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa itäisen sisääntulotien rakentamista Kuusankoskelle.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hykkäälän ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1842 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen toimesta on laadittu Kouvolan—Kuusankosken tieverkon kehittämisselvitys. Sen mukaisesti on tarkoitus rakentaa tiejaksoon Kymenlaakso—Heinola kuuluvana kysymyksessä oleva Kuusankosken itäinen sisääntulotie. Tätä tiehanketta ei kuitenkaan ole liikenteellisistä syistä mahdollista toteuttaa erillisenä, vaan se on kytkettävä Kouvolan—Kuusankosken alueen tieverkon uudelleenjärjestelyihin, jolloin uudesta tiestä tulee myös kannattava. Näin ollen ja kun toivomusaloitteen tarkoittaman tien suunnittelutyöt ja muut selvitykset ovat jo käynnissä, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1842 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 63 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kouvolan—Heinolan maantien rakennustöiden aloittamista välillä Voikkaa—Jaala.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Hykkäälän ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1843 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on 2 172 000 markan suuruinen määräraha Kouvolan—Heinolan maantien rakentamiseksi välillä valtatie 6 — Kouvolan—Mikkelin maantie. Tiejaksoa Kouvola—Heinola on jo ryhdytty tärkeimmiltä osiltaan rakentamaan. Kun rakennustöiden edistyminen on riippuvainen tarkoitukseen käytettävissä olevista määrärahoista ja kun nämä vuotuiset määrärahat suuresti rajoittavat jopa kiireellisiksi katsottujen hankkeiden toteuttamista, valiokunta ei katso voivansa puoltaa toivomusaloitteen hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1843 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 64 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Virojoen—Miehikkälän—Pyhällön—Haapalan—Kouvolan maantien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä ɔukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliounnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Häkäniehen yllä mainitun toivomusaloiteen n:o 846 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullɪt asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa ie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen ıukaan Sippolan, Vehkalahden ja Miehikkäin kunnat tekivät vuonna 1964 aloitteen, joka isältää osan toivomusaloitteen tarkoittaman eyhteyden rakentamisesta. Aloitteen tekovaieessa tiehanketta ei kuitenkaan pidetty ajanohtaisena. Kun nyt on tie- ja vesirakennushallituksen toimesta ryhdytty vuoden 1971 suunnitteluohjelmaan kuuluvana työnä laatimaan tieverkkoselvitystä Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan seutukaava-alueen pääteistä, tullaan tässä selvityksessä ottamaan huomioon myös kysymyksessä olevan tiehankkeen toteuttamismahdollisuudet. Näin ollen ja kun asiaa on siis ryhdytty selvittämään, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1846 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-
eet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, ısunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 65 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat TVH:n tukikohdan rakentamista Pylkönmäelle.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. toivomusaloitteen n:o 1849 (1970 vp.) ja ed. Lehmosen ym. toivomusaloitteen n:o 1938 (1970 vp.), jotka molemmat tarkoittavat yllä mainitun tukikohdan rakentamista.

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan parhaillaan on vireillä tontin hankkiminen Saarijärven tiemestaripiirin päätukikohtaa varten. Kun tämä päätukikohta olisi rakennettava ensin, ei toivomusaloitteiden tarkoittaman sivutukikohdan rakentaminen sisälly tie- ja vesirakennushallituksen tukikohtien rakennusohjelmaan. Tämän vuoksi ja kun erillisen määrärahan osoittamista sivutukikohtien rakentamista varten ei olisi pidettävä asianmukaisena, valiokunta ei ole katsonut voivansa puoltaa aloitteiden hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1849 ja 1938 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 66 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Lievestuoreen—Toivakan maantien parantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. toivomusaloitteen n:o 1850 (1970 vp.) ja ed. Knuuttilan ym. toivomusaloitteen n:o 1896 (1970 vp.), jotka molemmat tarkoittavat yllä mainitun maantien parantamista.

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteiden tarkoittamasta tiestä n. 11.5 km pituinen osa kuuluu vuoden 1971 suunnitteluohjelmaan nimellä valtatie n:o 13—Mikkelin piirin raja. Tien parannussuunnitelman laatiminen on jo käynnistetty. Näin ollen aloitteet eivät anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1850 ja 1896 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rekonen, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen R. Kangas.

Lakivaliokunnan mietintö n:o 16 kolmen toivomusaloitteen johdosta, jotka koskevat vapaudessa tapahtuvan kriminaalihuollon järjestämistä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt lakivaliokuntaan valmisteltavaksi ed. Hemmin ym. toivomusaloitteen n:o 58 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin vankiloistamme vapautuvien vankien tehokkaan uudelleen- ja jälleenkouluttamisen aikaansaamiseksi, ed. Kortesalmen ym. toivomusaloitteen n:o 66 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireesti toimiin vankilasta vapautuneiden jälkihuollon kehittämiseksi siten, että käytettäisiin nykyistä enemmän hyväksi jo olemassa olevaa sosiaalilautakunnan organisaatiota ja lautakunnan valitsemia yksityishenkilöitä vankilasta vapautuneiden jälkihuollon hoitamiseksi ja heidän työhön sijoittamisekseen, sekä ed. Vikatmaan ym. toivomusaloitteen n:o 108 (1970 vp.), jossa on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus asettaisi komitean, jonka tehtävänä olisi laatia suunnitelma vapaudessa tapahtuvan kriminaalihuollon kokonaisorganisaatiosta, sen rahoitustarpeista ja sen toimintatehon kehittämisestä kriminaalipoliittisesti tarkoituksenmukaiselle tasolle.

Valiokunnan käytettävänä olevien tietojen mukaan valtioneuvosto on 12 päivänä marraskuuta 1970 asettanut kriminaalihuoltokomitean, jonka tehtävänä on selvittää, a) millaisia toimintoja on vapaudessa tapahtuvaan kriminaalihuoltoon sisällytettävä, b) miten vapaudessa tapahtuva kriminaalihuolto on organisoitava ja c) miten vapaudessa tapahtuva kriminaalihuolto on rahoitettava. Komitea jätti keväällä 1971 ehdotuksensa niistä toimenpiteistä, joiden toteuttamiseksi sen mielestä oli otettava määräraha vuoden 1972 tulo- ja menoarvioon. Lopullinen mietintönsä komitean on jätettävä 31 päivään joulukuuta 1971 mennessä.

Mainitun komitean toimeksianto vastaa toivomusaloitteessa n:o 108 (1970 vp.) ehdotettua toivomusta. Koska toivomusaloitteessa n:o 58 (1970 vp.) tarkoitettu vapautuvien vankien uudelleen- ja jälleenkouluttaminen sekä toivomusaloitteessa n:o 66 (1970 vp.) edellytetty sosiaalilautakuntien ja sen määräämien yksityishenkilöiden käyttö kriminaalihuollon organisaatiossa tulee toimeksiannon mukaan komitean harkittavaksi, valiokunta ei katso olevan syytä viimeksi mainitussa aloitteissakaan ehdotettujen toivomusten esittämiseen.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 58, 66 ja 108 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ehrnrooth, varapuheenjohtaja Karkinen sekä jäsenet Friberg, Hemmi, Huotari, Kauppila, Koskinen, H. Niskanen, Poutanen, Poutiainen, Raatikainen, Salo, Siikanemi, Särkkä, Tuominen, Tähkämaa ja Vikatmaa.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 67 kahden toivomusaloitteen johdosta, jotka tarkoittavat Saarijärven—Myllymäen maantien peruskorjaamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. toivomusaloitteen n:o 1851 (1970 vp.) Saarijärven—Myllymäen maantien peruskorjaamisesta ja ed. Koivusen ym. toivomusaloitteen n:o 1899 (1970 vp.) Saarijärven—Myllymäen maantien perusparantamissuunnitelmien toteuttamisesta.

Valiokunta on aloitteita käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman maantien liikenne vaihtelee 70:stä 500:aan henkilöautoyksikköön vuorokaudessa. Liikenne on vilkkainta tiejakson Myllymäen ja Saarijärven puoleisissa päissä. Kun tie on tyypiltään vanha savisoratie, sen liikennekelpoisuuden parantamiseksi olisi suoritettava ns. tehostettuun kunnossapitoon kuuluvat työt, jolloin tie voitaisiin varustaa öljysorakulutuskerroksella. Mikäli tarkoitukseen käytettävissä olevat määrärahat sallivat, tie- ja vesirakennushallitus tulee sisällyttämään tien peruskorjauksen lähivuosien ohjelmaan.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 1851 ja 1899 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 68 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Pylkönmäen—Kolkanlahden paikallistien perusparantamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1852 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman, noin 25 km pituisen paikallistiejakson Pylkönmäeltä Saarijärvelle liikennemäärä vaihtelee 70:stä 150:een moottoriajoneuvoon vuorokaudessa. Tie- ja vesirakennushallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin tiejaksoon sisältyvän Kolkanpuron heikon sillan uudelleen rakentamiseksi, jolloin paikallistien liikennekelpoisuus paranee. Siltatyön yhteydessä korjataan myös tietä. Tässä vaiheessa aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1852 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 69 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa Kalmarin—Sapran paikallistien rakentamista.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Härkösen ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1853 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman paikallistien tutkiminen ja suunnitelman laatiminen on sisältynyt vuoden 1969 suunnitteluohjelmaan. Varsinainen tiesuunnitelma on jo valmistunut ja sen tarkistaminen on parhaillaan käynnissä. Tie- ja vesirakennushallituksen tarkoituksena on vielä selvittää, voitaisiinko tämä tie rakentaa paikallisteiden rakentamisessa sovellettuja normeja alentaen, mikä alentaisi myös rakentamiskustannuksia. Tämän jälkeen tie- ja vesirakennushallitus tulee käytettävissä olevien määrärahojen sen salliessa sisällyttämään tien rakentamisen rahoitusohjelmaansa. Näin ollen ja kun tiehankkeen toteuttaminen on jo edistynyt varsin pitkälle, ei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1853 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä värajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 70 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa maantien rakentamista Pudasjärven Kouvalta Taivalkosken Kylmälän kautta Sampilaan.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Isomursun ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1855 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittamasta uudesta tieyhteydestä on vireillä tieasetuksen mukainen aloite. Hankittujen lausuntojen ja muun selvityksen perusteella näyttää todennäköiseltä, että hanke voidaan toteuttaa paikallistienä. Tien merkitystä tulee lisäämään Rautaruukki Oy:n Mustavaaran kaivos, jonka tarvitseman työvoiman kuljetuksessa tie Kouvalta Loukusaan on tarpeellinen. Tie- ja vesirakennushallitus on jo ryhtynyt toimenpiteisiin tietutkimuksen ja suunnitelman laatimiseksi Kouvalta Loukusaan johtavan paikallistien rakentamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1855 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Asunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 71 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa paikallistien rakentamista Saviniemestä Tiittolaan.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 29 päivältä toukokuuta 1970 lähettänyt kulkulaitosvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi ed. Isonursun ym. yllä mainitun toivomusaloitteen n:o 1856 (1970 vp.).

Valiokunta on aloitetta käsitellessään kuullut asiantuntijana yli-insinööri Risto Rankamoa tie- ja vesirakennushallituksesta.

Tie- ja vesirakennushallituksen ilmoituksen mukaan toivomusaloitteen tarkoittaman paikallistien rakentaminen sisältyy vuoden 1971 suunnitteluohjelmaan. Tie- ja vesirakennushallitus tulee käytettävissään olevien määrärahojen rajoissa selvittämään, milloin tiehanke voidaan ottaa työohjelmaan. Aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 1856 (1970 vp.) hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Virtanen, jäsenet Aas, Åsunmaa, Forsman, Huotari, Härkönen, Jaatinen, Knuuttila, Loikkanen, Niinikoski, Procopé, Rodén, Salmi ja Tikkanen sekä varajäsen Jokinen.

B.

Eduskunnan toivomus varusmiesten ilmaisista lomamatkoista.

Eduskunnassa on vuoden 1970 valtiopäivillä hty neljä toivomusaloitetta, jotka tarkoittavat rusmiesten ilmaisia lomamatkoja, ja Puolustusasiainvaliokunta on asiasta antanut mietönsä n:o 3.

Nyt koolla oleva Eduskunta on päättänyt usua toivomuksen,

että Hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin varusmiesten, soittaja- ja ratsuttajaoppilaiden sekä siviilipalvelumiesten varuskunta-alueen ulkopuolelle tapahtuvien kotilomamatkojen järjestämiseksi siten, että ne olisivat ilmaisia valtion omistamissa kulkuneuvoissa ja että Hallitus tutkisi mahdollisuudet siirtyä maksuttomiin matkoihin myös yksityisten omistamissa kulkuneuvoissa.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

III

Kirj. ksm. n:o 1.

Vilponiemi ym.: Liikehuoneistojen vuokralaisten oikeusturvan parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sen johdosta, että vastausta kirjalliseen kysymykseen n:o 215 (1970 vp.) ei ole annettu ennen valtiopäivien päättymistä, ja kun kysymys näin ollen on rauennut, uudistamme kysymyksen seuraavan sisältöisenä.

Voimassa olevan huoneenvuokralain 33 §:n mukaan on ostojen keskittäminen vuokraoikeuden säilyttämisen ehtona mitätön. Edellä mainitusta lain nimenomaisesta säädöksestä huolimatta ovat eräät öljytuotteiden ja etenkin elintarvikealan tukkukauppaa harjoittavat vuokranantajat ryhtyneet yhä lisääntyvässä määrin vaatimaan, heistä jo muutenkin monella tavalla riippuvaisuussuhteessa olevilta, vuokralaisiltaan, erittäin tiukkoja ja yrittäjien toimintavapautta jyrkästi rajoittavia yhteistyö- ja/tai vuokrasopimuksia. Viimeksi julkisuuteenkin tulleen tiedon mukaan on erään keskustukkuliikkeen yhteistyösopimuksessa mm. seuraavia yrittäjän toimintavapautta ja oikeusturvaakin loukkaavia, jyrkkiä ehtoja:

Sopimus velvoittaa kuulumaan vain määrättyyn kaupalliseen järjestöön, samalla kun se rajoittaa kauppiaan oikeutta järjestää kirjanpitonsa hänen haluamallaan, edullisimmalla tavalla. TEL-maksuista kauppiaalle työnantajana kertyvän lainaosuuden hänen on siirrettävä tukkuliikkeen käytettäväksi. Vakuutukset on tehtävä tukkuliikkeen osoittamasta vakuutuslaitoksesta, minkä lisäksi kauppiaan on otettava henkivakuutus, joka pantataan tukkuliikkeen mahdollisten saatavien ja sopimuksen rikkomisesta aiheutuneen sopimussakon maksamisen vakuudeksi. Mahdollisuutta pitää kaupan useampia rinnakkaisia kahvituotteita on hyvin jyrkästi rajoitettu. Tavarahankintojaan ei kauppias voi suorittaa kuin yhdeltä ainoalta tukkuliikkeeltä. Sopimuksen mukaan on tukkuliikkeellä oikeus koska tahansa tarkastaa kauppiaan kirjanpito ja hänen tavaravarastonsa. Sopimuksen rikkomisesta hän on velvollinen maksamaan sovitun suuruisen sopimussakon, jonka alentaminen tai poistaminen ei liioin ole mahdollista. Huoneenvuokralain, vuokraajan turvaksi tarkoitettujen nykyisten ja kenties tulevienkin määräysten kiertämiseksi, on sopimus laadittu yhteistyöeikä vuokrasopimuksen muotoon.

Edellä selostetun tapaisilla sopimuksilla on vuokranantajana esiintyvällä tukkuliikkeellä mahdollisuus kokonaan estää vuokralaistaan käyttämästä hyväkseen ensi vuoden aikana muuttuvia, teollisuuden tarjoamia markkinointiehtoja. Tämän lisäksi on perusteltua aihetta epäillä, että mainitut sopimukset ovat varallisuusoikeudellisista oikeustoimista (13. 6. 1929/228) annetun lain 3. luvun 31 §:n ja 38 §:n vastaisia. Velvoite vain määrättyyn, vuokranantajan osoittamaan, järjestöön kuulumisesta ei liioin voi olla Suomen perustuslain II luvun 10 §:n säädösten henkeen ja tarkoitukseen hyväksyttävästi sovellettavissa.

Yhteistyösopimuksiin ovat eräät vuokranantajina esiintyneet tukkuliikkeet onnistuneet hankkimaan allekirjoituksia painostusta ja pakotteita hyväkseen käyttäen, onpa muutamien vuokranantajien kohdalta suorastaan aihetta epäillä, että he ovat saattaneet syyllistyä rikoslain 38. luvun 10 §:ssä mainittuun menettelyyn.

Kuluttajille tämän tapaisten sopimusten mukanaan tuoma kehitys aiheuttaa entistä rajoitetumman tavaravalikoiman ja kauppiaan ostopaikan valinnan vapauden loppuessa myöskin kohoavan hintatason.

Kaikkeen edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen eräiden öljytuotteiden ja elintarvikealan tukkukauppaa harjoittavien vuokranantajien vuokralaisiltaan vaatimista, heidän toi-

mintavapauttaan rajoittavista, vuokra- ja/tai yhteistyösopimuksista,

ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä liikehuoneistojen vuokralaisten oikeusturvan parantamiseksi ja kuluttajien etuja loukkaavan kehityksen lopettamiseksi?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

Väinö Vilponiemi. Uljas Mäkelä. Margit Eskman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Väinö Vilponiemen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 1.

> "Onko Hallitus tietoinen eräiden öljytuotteiden ja elintarvikealan tukkukauppaa harjoittavien vuokranantajien vuokralaisiltaan vaatimista, heidän toimintavapauttaan rajoittavista, vuokraja/tai yhteistyösopimuksista,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä liikehuoneistojen vuokralaisten oikeusturvan parantamiseksi ja kuluttajien etuja loukkaavan kehityksen lopettamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nyt puheena olevat sopimukset, nimitettiinpä niitä vuokrasopimuksiksi tai yhteistyösopimuksiksi, ovat erittäin laaja-alaisia, eivätkä siten vastaa tavanomaista vuokrasopimusta yhtä vähän kuin muutakaan yksittäistä oikeussuhdetta sääntelevää sopimustyyppiä. Tästä johtuu, että kirjallisessa kysymyksessä kosketelluista asioista vain osa kuuluu oikeusministeriön toimialaan. Vastaukseni perustuu tämän vuoksi olennaisilta osilta niihin tietoihin, jotka olen saanut kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä sosiaali- ja terveysministeriöltä.

Yhdistymisvapauden kannalta katsottuna jäsenvelvoitetta, jonka mukaan aatteellisen yhdistyksen jäsen ei saa kuulua kilpaileviin tai muihin tietyllä alalla toimiviin järjestöihin, ei sellaisenaan voida pitää yhdistyslain tai hyvän tavan vastaisena. Taloudellisissa yhdistyksissä niiden jäsenille tai elinkeinoelämän yhteistyösopimuksissa sopijapuolille asetettujen erilaisten velvoitusten pätevyyttä ja vaikutuksia on kuitenkin tarkasteltava lukuisiin eri lakeihin sisältyvien säännösten valossa. Tällaisia määräyksiä sisältyy mm. oikeustoimilakiin, ns. vakauttamislakeihin, hinta- ja vuokrasäännöstelyä koskeviin erikoissäännöksiin, huoneenvuokralakiin sekä taloudellisen kilpailun edistämisestä vuonna 1964 annettuun lakiin.

Öljyalan osalta kauppa- ja teollisuusministeriön alaisessa elinkeinovapausvirastossa on kilpailunrajoitusrekisteriin merkitty kahdeksan keskusliikkeen toimeenpanemaa järjestelyä. Lisäksi elinkeinovapausvirasto suorittaa parhaillaan öljyalan markkinointijärjestelyjä koskevaa tutkimusta. Elintarvikealan tukkuporrasta koskevien ryhmittymien osalta on neljä järjestelyä jo rekisteröity ja lisäksi kaksi rekisteröintivaiheessa, mutta eduskuntakyselyn tarkoittamaa järjestelyä ei ole vielä rekisteröity.

Kysymys edellä mainittujen öljyalan sopimusten laillisuudesta on oikeuskanslerinvirastossa tutkittavana sen johdosta, että Suomen Bensiinikauppiaitten Liitto r.y:n taholta on 16 päivänä lokakuuta 1970 jätetty apulaisoikeuskanslerille kantelu. Kantelun tekijä on katsonut, että näiden sopimusten kohdalta on rikottu hintasäännöstelyä ja vakauttamisen turvaamiseksi annettuja määräyksiä. Asiassa on oikeuskanslerinvirasto pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön hintaosaston sekä hinta- ja palkkaneuvoston vuokrajaoston lausunnot.

Hallitus seuraa edelleen kehitystä kysymyksessä tarkoitetulla alalla ja tulee edellä mainittujen selvitysten valmistuttua ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitykset saattavat antaa aihetta.

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1971.

Oikeusministeri *E. O. Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt en avskrift av följande av riksdagsman Väinö Vilponiemi m.fl. ställda spörsmål nr 1:

> "Är Regeringen medveten om att vissa hyresvärdar, som idkar partihandel med oljeprodukter och livsmedel, av sina hyresgäster avkrävt hyres- och/eller samarbetsavtal, vilka inskränker de sistnämndas verksamhetsfrihet,
>
> och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förbättra rättsskyddet för dem som hyr affärslägenheter och för att stoppa en utveckling som kränker konsumenternas intressen?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande.

Nu ifrågavarande avtal spänner över ett mycket brett område helt oberoende av om de kallas hyresavtal eller samarbetsavtal, och kan därför ej jämföras med vare sig sedvanliga hyresavtal eller andra slag av avtal, vilka reglerar ett enskilt rättsförhållande. Härav följer att blott en del av de i spörsmålet berörda frågorna faller under justitieministeriets verksamhetsområde. Mitt svar bygger därför i väsentliga delar på uppgifter, som jag erhållit från handels- och industriministeriet och från social- och hälsovårdsministeriet.

Med tanke på föreningsfriheten kan icke en medlemsförpliktelse av det slag att medlem av ideell förening ej får vara ansluten till konkurrerande eller andra inom en viss bransch verkande organisationer, som sådan betraktas såsom stridande mot föreningslagen eller mot god sed. Giltigheten och verkan av olika förpliktelser som åläggs medlemmarna i ekonomiska föreningar eller parterna i samarbetsavtal inom näringslivet bör likväl granskas i ljuset av bestämmelserna i en mångfald olika lagar. Sådana bestämmelser ingår bl.a. i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, i de s.k. stabiliseringslagarna, i specialstadgandena rörande pris- och hyresreglering, i hyreslagen och i 1964 års lag om främjande av ekonomisk konkurrens.

I fråga om oljebranschen har det under handels- och industriministeriet lydande näringsfrihetsverket i konkurrensbegränsningsregistret infört åtta av centralaffärerna genomförda regleringar. Näringsfrihetsverket gör därtill som bäst en undersökning av oljebranschens marknadsföringssystem. Med avseende å grupperingarna inom livsmedelsbranschens grossistled har redan fyra regleringar registrerats varjämte tvenne befinner sig i registreringsstadiet. Någon reglering av det slag som avses i riksdagsspörsmålet har emellertid ännu ej registrerats.

Frågan om lagligheten av förenämnda avtal inom oljebranschen utreds inom justitiekanslersämbetet på den grund att Suomen Bensiinikauppiaitten Liitto r.y. benämnda förening den 16 oktober 1970 inlämnat ett klagomål till justitiekanslerns adjoint. Klaganden anser att man i fråga om dessa avtal brutit mot prisregleringen och de för stabiliseringens tryggande givna bestämmelserna. Justitiekanslersämbetet har i denna fråga inbegärt utlåtanden av social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning och av pris- och lönerådets hyressektion.

Regeringen följer fortfarande med utvecklingen på ifrågavarande område och kommer när förenämnda utredningar blivit färdiga att vidtaga sådana åtgärder, som utredningarna kan ge anledning till.

Helsingfors den 10 februari 1971.

Justitieminister *E. O. Tuominen.*

Juvela ym.: Finnairin lentokonehankinnoista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Finnairin johtavissa elimissä tehtiin äskettäin päätös kahden DC-10-tyyppisen suihkukoneen ostamisesta Yhdysvalloista. Konehankintojen yhteishinta kohoaa 200 milj. markkaan. Kyseisten suihkukoneiden hankinta liittyy Finnairin pyrkimykseen jatkuvasti tehostaa ja parantaa matkustajien palvelua.

Finnairin konehankinnat ovat näihin saakka suuntautuneet pääasiassa Yhdysvaltoihin ja Ranskaan. Tiettävästi valtiojohtoinen Finnair ei ole riittävässä määrin selvityttänyt minkälaisia mahdollisuuksia esim. naapurimaamme Neuvostoliitto voisi tässä suhteessa tarjota. Kuten tunnettua on Neuvostoliitto eräs lentokonerakennuksen johtavia maita maailmassa. Kun Finnair joutuu vastaisuudessakin täydentämään lentokalustoaan tulisi tällöin myös Neuvostoliiton tarjoamat mahdollisuudet ottaa huomioon. Näiden mahdollisuuksien tutkiminen ja hyväksikäyttö olisi välttämätöntä senkin vuoksi, että pyrittäisiin jatkuvasti etsimään uusia tuontikohteita vastapainoksi lisääntyneille Neuvostoliiton ostoille Suomesta.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus huolehtia siitä, että Finnairin konehankintoja vastaisuudessa suoritettaessa myös Neuvostoliiton lentokoneteollisuuden tarjoamat mahdollisuudet tarkoin tutkitaan?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

Aulis Juvela.
Kaisu Weckman.
Helvi Niskanen.
Anna-Liisa Jokinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aulis Juvelan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 2:

> "Aikooko Hallitus huolehtia siitä että Finnairin konehankintoja vastaisuudessa suoritettaessa myös Neuvostoliiton lentokoneteollisuuden tarjoamat mahdollisuudet tarkoin tutkitaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Finnair Oy:n lentoliikenne jakaantuu kotimaan ja ulkomaan liikenteen harjoittamiseen. Siitä ulkomaan lentoliikenne muodostaa nykyisin yli kolme neljättäosaa ja siinä vallitsee — kuten jo vuosikymmeniä — ankara lentoyhtiöiden välinen kilpailu. Sama koskee, joskaan ei yhtä näkyvästi, kotimaan liikennettä muun muassa siksi, että osittain samoja lentokoneita ja henkilöstöä käytetään molemmissa. Menestyvän lentotoiminnan perusedellytyksenä on, että lentoyhtiön lentokalusta on, olosuhteet huomioon ottaen, oikein valittua.

Finnair Oy:n piirissä on jatkuvasti seurattu alan kehitystä eri puolilla maailmaa. Yhtiön käytössä on sen toiminnan aikana ollut amerikkalaista, englantilaista, ranskalaista ja saksalaista lentokalustoa. Hankintojen yhteydessä on tutkittu myös hollantilaisia, itäsaksalaisia, japanilaisia, kanadalaisia, länsisaksalaisia, neuvostoliittolaisia ja ruotsalaisia liikennelentokoneita.

Mitä erikseen tulee neuvostoliittolaisiin koneisiin, on Finnair Oy:llä v. 1956 aloitetun, molemminpuolisen lentoliikenteen puitteissa ollut runsaasti mahdollisuuksia tutustua Aeroflotin käytössä olevaan lentokalustoon. Tämän lisäksi on pyritty selvittämään tarvittavia lisätietoja lentokonetyypeittäin. Erityisesti on mainittava vuosina 1964, 1967 ja 1969 Moskovassa ja Helsingissä suoritetut Neuvostoliitossa valmistettujen liikennelentokoneiden tutkimukset. Suoritettujen kosketusten yhteydessä saatuja tietoja on täydennetty kansainvälisissä ilmailunäyttelyissä ja alan ammattijulkaisujen avulla, kuten tapahtuu muidenkin maiden kohdalla. Toisaalta ei Finnair Oy:lle aina ole tarjoutunut tilaisuutta sen haluamassa määrin saada neuvostoliittolaisten liikennelentokoneita koskevia tavanmukaisia yksityiskohtaisia teknisiä tietoja, suorittaa niillä omin ohjaajin kokeilulentoja sekä päästä tutustumaan valmistajatehtaisiin. Nämä vähäisemmät vaikeudet eivät kuitenkaan ole olleet olennaisia yhtiön pyrkiessä ratkaisemaan konehankintojaan mukaanlukien Neuvostoliiton lentokoneteollisuuden tarjoamat mahdollisuudet.

Hankintapäätöksiä tehdessään Finnair Oy:n on yhtäältä otettava huomioon ankara kilpailu kansainvälisillä markkinoilla nimenomaan ulkolaisista matkustajista. Toisaalta ahtaat kannattavuusmarginaalit johtavat sellaisten konetyyppien valintaan, joilla voidaan saavuttaa tehokas käyttö ja reittirakenne huomioonottaen mahdollisimman alhainen kustannustaso. Vaikka näiden valintatekijöiden rajoissa ei tähän mennessä ole ollut mahdollista sijoittaa tilauksia Neuvostoliittoon, tulee Finnair Oy muiden hankintalähteiden rinnalla kiinnittämään huomiota Neuvostoliiton laajan ja nopeasti kehittyvän lentokoneteollisuuden tuotteisiin ja tutkimaan, mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat tulevaisuuden liikennetarpeita tyydytettäessä.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Aulis Juvela m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 2:

> "Har Regeringen för avsikt att draga försorg om att då maskinanskaffningar för Finnair i framtiden göres, också de möjligheter Sovjetunionens flygplansindustri erbjuder noggrant undersökes?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den flygtrafik som Finnair Oy bedriver fördelar sig på inhemsk och utländsk trafik. Den utländska flygtrafikens andel utgör för närvarande över tre fjärdedelar, och inom den råder — såsom fallet varit redan i årtionden — stark konkurrens flygbolagen emellan. Detsamma gäller, fastän icke lika åskådligt, den inhemska trafiken bl.a. på grund av att delvis samma flygplan och personal kommer till användning i båda fallen. En grundförutsättning för framgångsrik flygverksamhet är, att flygbolagets flygmateriel, med beaktande av omständigheterna, är rätt vald.

Inom Finnair Oy har man fortgående följt med utvecklingen på detta område i olika delar av världen. Under sin verksamhet har bolaget haft i bruk amerikansk, engelsk, fransk och tysk flygmateriel. I samband med anskaffningar har också holländska, östtyska, japanska, kanadensiska, västtyska, sovjetiska och svenska trafikflygplan undersökts.

Vad särskilt de sovjetiska maskinerna beträffar har Finnair Oy inom ramen för den år 1956 inledda ömsesidiga flygtrafiken haft rikliga möjligheter att bekanta sig med den flygmateriel som Aeroflot förfogar över. Dessutom har man försökt få nödiga tilläggsuppgifter om de skilda flygplanstyperna. Särskilt bör nämnas de under åren 1964, 1967 och 1969 i Moskva och Helsingfors utförda undersökningarna angående trafikflygplan som tillverkats i Sovjetunionen. De uppgifter som erhållits vid direkta kontakter har kompletterats vid internationella luftfartsutställningar och med hjälp av fackpublikationer på området, på samma sätt som i fråga om andra länder. Å andra sidan har Finnair Oy icke alltid haft tillfälle att i den omfattning bolaget önskat erhålla sedvanliga detaljerade tekniska uppgifter angående sovjetiska trafikflygplan, att utföra provflygningar med dem med egna piloter och att få bekanta sig med de tillverkande fabrikerna. Dessa smärre svårigheter har dock icke varit väsentliga då bolaget har avgjort frågor om anskaffningar av plan, med beaktande även av de möjligheter Sovjetunionens flygmaskinsindustri erbjuder.

Finnair Oy måste, när bolaget fattar beslut om anskaffningar, å ena sidan taga i beaktande den starka konkurrens som råder på den internationella marknaden särskilt om utländska passagerare. Å andra sidan leder de knappa lönsamhetsmarginalerna till val av sådana maskintyper, med vilka man kan uppnå effektiv drift och med beaktande av ruttstrukturen en så låg kostnadsnivå som möjligt. Fastän det icke hittills har varit möjligt att inom ramen för dessa vid valet av plan bestämmande faktorer placera beställningar i Sovjetunionen, kommer Finnair Oy att vid sidan av andra anskaffningskällor fästa uppmärksamhet vid produkterna av Sovjetunionens omfattande och i snabb utveckling stadda flygmaskinsindustri och att undersöka vilka möjligheter de erbjuder då det gäller att tillfredsställa framtida trafikbehov.

Helsingfors den 26 februari 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 3.

Perheentupa ym.: Suomen pitämisestä ydinasesodan uhan vaaravyöhykkeen ulkopuolella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme ulkopoliittinen johto on johdonmukaisesti parin vuosikymmenen ajan asettunut tukemaan ehdotuksia ja toimenpiteitä jännityksen lieventämiseksi maailmassa ja erityisesti Euroopassa. Maamme on suhtautunut myönteisesti kaikkiin ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on ydinaseiden leviämisen ehkäiseminen ja ydinaseettomien vyöhykkeiden aikaansaaminen.

Erityisesti on tässä yhteydessä todettava Tasavallan Presidentin Urho Kekkosen 28. 5. 1963 tekemä ehdotus ydinaseettomasta Pohjolasta eräänä askeleena kansainvälisen turvallisuuden rakentamisen ja ydinasesodan vaaran vähentämisen tiellä sekä Tasavallan Presidentin 29. 11. 1965 tekemä ilmoitus siitä, että Suomi on valmis harkitsemaan sellaisia sopimusjärjestelyjä, jotka rauhoittaisivat Suomen ja Norjan välisen raja-alueen mahdollisilta sotatoimilta myös suurvaltojen välisen selkkauksen varalta. Samoin kuin Suomen hallituksen 5. 5. 1969 kaikille Euroopan valtioiden hallituksille sekä Itä- ja Länsi-Saksan, samoin kuin Yhdysvaltojen ja Kanadan hallituksille jättämä muistio Euroopan turvallisuuskysymyksiä käsittelevän konferenssin järjestämisestä sekä siihen liittyneet ja vireillä olevat jatkotoimenpiteet.

Ottawassa pidettiin 29—30. 10. 1970 NATO:n ydinaseiden suunnitteluryhmän kokous. "Washington Post"-lehden tarkkailija Mikel Getler kirjoitti 31. 10. 1970, että NATO:n jäsenmaiden puolustusministerit ilmoittivat eilen illalla Ottawassa saaneensa aikaan sopimuksen poliittisista kannanotoista ydinmiinojen mahdollisesta käyttämisestä Euroopassa. Artikkelissa todetaan edelleen, että em. ryhmä sopi mainituista kannanotoista sen jälkeen kun ydinmiinojen osuus (rooli) oli tutkittu loppuun saakka. Ottawasta informoi asiaa 30. 10. myös Associated Pressin ja UPI:n lehtimies.

Mainittua sopimusta on tulkittu siten, että siihen sisältyvät uudet määräykset antavat NATO-joukkojen komentajille oikeuden suunnitella ydinmiinojen mahdollista siirtämistä varikkopaikoista NATO:n jäsenmaiden raja-alueille ts. alueille, missä niitä tultaisiin käyttämään kriisitilanteen syntyessä. On itsestään selvää, että jo tällainen suunnitelma saati sen toteuttaminen on täysin ristiriidassa kaikkien em. Suomen hallituksen taholta tehtyjen aloitteiden kanssa. Lisäksi mainittu toimenpide merkitsisi maallemme ja sen väestölle puolueettomuuspyrkimyksistämme huolimatta joutumista suoranaisen ydinasesodan uhan piiriin.

Mielestämme edellä esitetynlaiset suunnitelmat tekevät kysymyksen ydinaseettomasta Pohjolasta ja Suomen ja Norjan välisen raja-alueen rauhoittamisesta entistä polttavammaksi.

Edellä mainitun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen suunnitelmista ydinmiinojen siirtämiseksi NATO:n jäsenmaiden raja-alueille, ja jos on, tuleeko Hallitus uudistamaan aloitteen ydinaseettomasta Pohjolasta ja Suomen ja Norjan välisen raja-alueen rauhoittamisesta suurvaltojen välisen selkkauksen varalta tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin Suomen pitämiseksi ydinasesodan uhan vaaravyöhykkeen ulkopuolella?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

A-V. Perheentupa. Matti Ahde. Erkki Tuomioja.
Osmo Kaipainen. Kaisa Raatikainen. Tellervo Koivisto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja A-V. Perheentupa ym. esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen suunnitelmista ydinmiinojen siirtämiseksi NATO:n jäsenmaiden raja-alueille, ja jos on, tuleeko Hallitus uudistamaan aloitteen ydinaseettomasta Pohjolasta ja Suomen ja Norjan välisen raja-alueen rauhoittamisesta suurvaltojen välisen selkkauksen varalta tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin Suomen pitämiseksi ydinasesodan uhan vaaravyöhykkeen ulkopuolella?"

Vastauksena arv. kysymyksen ensimmäiseen osaan totean, että Suomen hallituksella ei ole mitään tietoja kyseessä olevista suunnitelmista.

Kysymyksessä esitetyt tiedot ydinmiinojen siirtämisestä Pohjois-Atlantin Liiton jäsenmaiden raja-alueille ovat lehdistöspekulointia. Ydinaseongelmaan liittyy monitahoinen tekninen, sotilaallinen ja poliittinen problematiikka. Mainitut miinat edustavat vain erästä tyyppiä laajassa ydinasevalikoimassa, jonka eri tyypeillä on hyvin erilaatuisia ja erisuuruisia tuhovaikutuksia sekä vaihtelevia sotilaallisia käyttömahdollisuuksia. Johtavilla ydinasevaltioilla on teknisen mahdollisuus suorittaa hyökkäys koska tahansa ja missä tahansa haluamansa kokoisilla ydinräjähteillä. Miinojen sijoittaminen on siten melko epätodennäköistä. Julkisen huomion kiinnittäminen pelkästään tällaiseen osakysymykseen saattaisi johtaa pois kokonaisproblematiikasta eikä olisi omiaan edistämään yrityksiä ydinaseuhkan torjumiseksi kansainvälisin toimenpitein.

Väitteitä ydinmiinoituksen sijoittamisesta valtioalueemme lähellä sijaitsevalle NATO:n omalle raja-alueelle sekä tästä Suomen väestölle koituvasta ydinaseuhkasta voidaan pitää ulkopoliittisten etujemme vastaisina. Ne sisältävät epäsuoran perusteettoman viittauksen siihen, että Norja olisi luopunut vakiintuneesta ydinasepolitiikastaan, jonka mukaan sillä ei normaalioloissa ole ydinaseita alueellaan. Ydinmiinat luonnollisesti räjähtävät ainoastaan silloin, kun niiden yli tapahtuu maavoimien hyökkäys. Tämän takia tällaisten väitteiden saatetaan tulkita sisältävän myös perättömän ja loukkaavan väitteen toisen osapuolen hyökkäystarkoituksista. Kysymyksessä mainitun lehden levittämät huhut ovat siten valitettavia puolueettomuuspolitiikkamme uskottavuuden ja hyvien naapuruussuhteittemme kannalta.

Tasavallan presidentin vuosina 1963 ja 1965 esittämät ajatukset Pohjolan ydinaseettomuudesta sekä Suomen ja Norjan välisen raja-alueen sulkemisesta mahdollisen suurvaltaselkkauksen ulkopuolelle ovat edelleen voimassa. On myös huomattava, että Suomi ja Ruotsi maaliskuun 1970 jälkeen, ydinsulkusopimuksen tultua voimaan, itse asiassa muodostavat ydinaseettoman vyöhykkeen, koska ne sopimuksessa ovat sitoutuneet olemaan itse hankkimatta ydinaseita ja koska ne puolueettomina valtioina luonnollisestikaan eivät ota alueelleen minkään muun valtion omistamia ydinaseita.

Kansainvälistä tunnustusta saavuttanut toimintamme Yhdistyneissä Kansakunnissa tähänastisista tärkeimmän asevalvontasopimuksen, ydinsulkusopimuksen, aikaan saamiseksi, maamme valitseminen SALT-neuvottelujen tapahtumapaikaksi sekä toimintamme Euroopan turvallisuuskysymysten ratkaisemisen hyväksi riittävät osoituksiksi Suomen hallituksen jatkuvasta työskentelystä turvallisuuspolitiikkamme edellytysten parantamiseksi ja Suomen pitämiseksi sodan ja selkkausten vaaran ulkopuolella. Varmimman takeen tässäkin suhteessa tarjoaa puolueettomuuspolitiikkamme johdonmukainen ja tinkimätön noudattaminen.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsman A-V. Perheentupa m. fl. till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om planerna på att förflytta atomminor till NATO:s medlemsländers gränsområden, och om den är,
>
> kommer Regeringen att förnya förslagen om ett kärnvapenfritt Norden och om att gränsområdet mellan Finland och Norge skulle hållas utanför en eventuell stormaktskonflikt, eller att företa några andra åtgärder för att hålla Finland utanför riskzonen för kärnvapenkrig?"

Såsom svar på första delen av detta spörsmål får jag anföra att Finlands regering inte har några uppgifter om ifrågavarande planer.

De i spörsmålet framlagda uppgifterna om förflyttandet av atomminor till NATO-ländernas gränstrakter, är tidningsspekulationer. Till kärnvapenproblemet hör en mångfacetterad teknisk, militär och politisk problematik. De nämnda minorna representerar en enda typ av vapen i den stora kärnvapenkollektionen. De olika typernas förstörelseverkningar är mycket olika till karaktär och omfattning och deras militära användningsmöjligheter är mycket skiftande. Det är tekniskt möjligt för de ledande kärnvapenmakterna att företa ett anfall när som helst och var som helst med så stora kärnladdningar de själva önskar. Utplacering av minor är sålunda tämligen osannolikt. Fästandet av offentlig uppmärksamhet endast vid en dylik detaljfråga, skulle kunna leda bort från helhetsproblematiken och skulle inte vara ägnat att främja försöken att med internationella åtgärder motverka kärnvapenhotet.

Påståendena om placerandet av en atomminering i närheten av vårt territorium på NATO:s eget gränsområde, och om det kärnvapenhot som härav skulle förorsakas Finlands befolkning, kan anses strida emot våra utrikespolitiska intressen. De innehåller en indirekt, ogrundad hänvisning till att Norge skulle ha avvikit från sin tidigare kärnvapenpolitik, enligt vilken detta land inte under normala förhållanden har kärnvapen på sitt territorium. Atomminorna detonerar självfallet endast i fall ett anfall med landstridskrafter sker över dem. Därför kan dylika påståenden också tolkas så att de innebär ett ogrundat och sårande påstående om den andra partens anfallsavsikter. De av den i spörsmålet nämnda tidningen utspridda ryktena är därför beklagliga med tanke på trovärdigheten av vår neutralitetspolitik och med tanke på våra goda grannförbindelser.

De av Republikens president åren 1963 och 1965 framförda tankarna om ett kärnvapenfritt Norden samt om att gränsområdet mellan Finland och Norge skulle hållas utanför en eventuell stormaktsflikt, är fortfarande i kraft. Man bör även märka att Finland och Sverige sedan mars 1970, efter det ickespridningsavtalet trätt i kraft, i själva verket utgör en kärnvapenfri zon, eftersom de enligt avtalet förbundit sig att inte själva skaffa sig kärnvapen, och eftersom de såsom neutrala stater självfallet inte tillåter någon annan stats kärnvapen på sitt område.

Vår internationellt erkända verksamhet i Förenta Nationerna för att få till stånd det hittills viktigaste vapenkontrollavtalet, ickespridningsavtalet, valet av vårt land till säte för SALT-förhandlingarna samt vår verksamhet för lösandet av Europas säkerhetsfrågor räcker som bevis för Finlands regerings fortgående arbete för förbättrandet av förutsättningarna för vår säkerhetspolitik och för att hålla Finland utanför riskerna för krig och konflikter. Den säkraste garantin också i detta avseende ger ett konsekvent och osvikligt iakttagande av vår neutralitetspolitik.

Helsingfors den 3 mars 1971.

Ministern för utrikesärendena *Väinö Leskinen.*

Tarjanne ym.: Otaniemen ylioppilasravintolan rakennuskustannusten loppuosan rahoittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Otaniemessä on opiskelijoiden ruokailu järstetty tavalla, joka poikkeaa Suomen muissa orkeakouluissa ja yliopistoissa noudatettavasta äytännöstä: opiskelijoiden ruokailutiloista ja ıokailun järjestämisestä vastaa ylioppilaskunta. lainitusta järjestelystä sovittiin valtion ja yli-ppilaskunnan välillä Otaniemi-suunnitelmasta iätettäessä.

Järjestelmän hyöty on kaksipuolinen: toisaalta eknillisen korkeakoulun päärakennukseen ei e tarvinnut varata tiloja oppilaiden eikä virkai-joiden ruokailua varten ja toisaalta on ylioppi-skunnan pääasiallisesti iltaisin käyttämiin ko-ıustiloihin saatu tehokasta päivätoimintaa. On uomattava erityisesti, että opiskelijaruokala ipolissa ruokailee lisäksi päivittäin suuri jouk-ı Teknillisen korkeakoulun virkailijoita.

Useissa yliopistoissa toimii yliopiston tiloissa man vuokraa tai nimellisellä vuokralla jonkin-isen tukijärjestön (esim. Ylioppilastuki r.y.) läpitämä ruokala. Valtio on tällöin yliopiston ıkentamisen yhteydessä osoittanut tilat ruoka-a varten ja hankkinut sinne kaluston. Näin on ıianlaita Helsingin, Jyväskylän ja Tampereen iopistoissa.

Vuonna 1962 asiaa Teknillisen Korkeakoulun lioppilaskunnan osalta käsiteltäessä sisältyi val-on menoarvioon periaatepäätös, että valtio vas-a ylioppilaiden ruokailutilojen rakentamisen heuttamista kustannuksista 1 250 000 mark-ıa. Tämä periaatepäätös on menoarvion 13 Pl. vulla 435 kohta 42.

Koska rakentamiskustannukset sitten huomat-ıvasti nousivat, mikä budjettikäsittelyssä v. 968 todettiin (13 Pl. sivu 323, kohta 50) vas-taten ylioppilasruokalan osalta ainakin 2 milj. markkaa, myönnettiin lisämomentti ylioppilas-ravintolan osalta kulujen peittämiseen.

Vuosina 1967—71 ei valtion menoarviossa anomuksista huolimatta kuitenkaan loppurahoitusta ole myönnetty. Erityisesti huomattavaa on, että vuonna 1968 eduskunta edellytti "hallituksen huolehtivan siitä, että loppuosa siitä rahoituksesta, mikä on luvattu ylioppilasravintolan rakennuskustannuksiin, viivyttelemättä saadaan käyttöön tätä rakennustyötä varten."

Otaniemeen rakennetun ylioppilasravintolan rakennuskustannuksiin on, huomioiden v. 1970 viimeisessä lisäbudjetissa 250 000 markan lainan osalta myönnetty maksuvapautus, myönnetty 1 milj. markkaa avustusta ja 500 000 markkaa lainaa, yhteensä 1,5 milj. markkaa. Puuttuvilta osin on ylioppilaskunta joutunut järjestämään rahoituksen lyhytaikaisilla tilapäisluotoilla, jotka edelleen ovat maksamatta.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että Otaniemeen rakennetun ylioppilasravintolan osalta on loppuosa 500 000 markkaa luvatusta kokonaisrahoituksesta vielä myöntämättä Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnalle, ja jos on,

mitkä ovat perustelut sille, ettei kyseistä määrärahaa ole myönnetty, ja mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen korjaamiseksi?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

Pekka Tarjanne.
Sakari Knuuttila.
Kuuno Honkonen.
G. Laatio.
Aslak Aas.
Antero Salmenkivi.
Anna-Liisa Linkola.
Seppo Westerlund.
Raino Westerholm.
V. O. Mäkinen.
Pekka Haarla.
Pentti Mäki-Hakola.
Ingvar S. Melin.
Mikko Kaarna.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeen ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Tarjanteen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 4:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Otaniemeen rakennetun ylioppilasravintolan osalta on loppuosa 500 000 markkaa luvatusta kokonaisrahoituksesta vielä myöntämättä Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnalle, ja jos on,
>
> mitkä ovat perustelut sille, ettei kyseistä määrärahaa ole myönnetty, ja mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Puheena olevassa kyselyssä mainitaan valtion vuoden 1962 menoarvioon sisältyneen periaatepäätöksen siitä, että valtio vastaa ylioppilaiden ruokailutilojen rakentamisen aiheuttamista kustannuksista 1 250 000 markkaa. Edelleen mainitaan, että vuoden 1968 (pitäisi olla 1966) budjettikäsittelyssä todettiin ylioppilasruokalan rakennuskustannuksiksi, mukaan lukien keittiökoneet ja kalustot, ainakin 2 milj. markkaa ja että vuonna 1968 eduskunta edellytti "hallituksen huolehtivan siitä, että loppuosa siitä rahoituksesta, mikä on luvattu ylioppilasravintolan rakennuskustannuksiin, viivyttelemättä saadaan käyttöön tätä rakennustyötä varten." Kysymyksessä todetaan tämän jälkeen rakennuskustannuksia varten yhteensä myönnetyn valtion avustuksia 1 000 000 markkaa sekä lainoja 500 000 markkaa ja edellytetään että näiden erien, yhteensä 1 500 000 markkaa lisäksi on luvattu valtion taholta suorittaa vielä 500 000 markkaa Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnalle. Tämän vuoksi kauppa- ja teollisuusministeriön taholta on useaan otteeseen esitetty kyseisen määrärahan sisällyttämis tulo- ja menoarvioesityksiin.

Siltä osin kuin asia koskee valtiovarainmin teriön toimialaa on asianomainen ministeriö a tamassaan lausunnossa todennut "eduskuntak selyn perustuvan edellä mainituilta kohdin v heelliseen lähtökohtaan. Vuoden 1962 meno: vio ei sisällä mitään periaatepäätöstä siitä, et valtio olisi ottanut vastatakseen ylioppilasravi tolan rakentamiskustannukset kokonaan. Ky: lyssä mainittu vuoden 1962 menoarvion m mentin 13 Pl. XVIII: 42 perustelu sisältää e dotuksen opiskelijain ruokailun järjestämisestä valtion osallistumisesta osakuntatalon rakennu kustannuksiin tämän päämäärän toteuttamisel ylioppilasravintolan osalta siten, että no 1 250 000 markan suuruisiksi arvioiduista 1 kentamiskustannuksista rahoitetaan saman m noarvion toisessa kohdassa ehdotetun 250 0(markan avustuslainan lisäksi kertamenoksi m(kityllä valtion avustuksella 250 000 markk: Vuoden 1963 menoarvion vastaavissa kohdis ehdotetaan puolestaan, että valtio osallistu edellä mainittujen rahoituserien lisäksi oppil: ruokalan rakentamiskustannuksiin, ottaen hu mioon osakuntatalon tontin vuokraaminen v: tiolta muodollista vuokraa vastaan, 150 0(markan kertamenoluonteisella avustuksella samansuuruisella avustuslainalla. Vuoden 19(menoarvion vastaavan momentin perusteluis todetaan oppilasruokalan rakennuskustannuksi si noin 1 360 000 markkaa sekä kokonaiskusta nuksiksi, mukaan lukien keittiökoneet ja irt: misto, noin 1 750 000 markkaa. Ylioppilas: vintolan rakennuskustannuksiin on tässä meno: viossa myönnetty 100 000 markan kertamen luonteinen avustus ja saman suuruinen avustu laina. Vuoden 1966 menoarviossa todetaan y oppilasravintolan rakennuskustannuksiksi, m kaan lukien keittiökoneet ja kalusto, no 2 000 000 markkaa ja ehdotetaan aikaisemm ylioppilasravintolan rakentamista varten myö nettyjen yhteensä 1 000 000 markkaan nou: vien avustusten ja lainojen lisäksi 250 000 m:

kan kertamenoluonteinen avustus sekä vastaavansuuruinen avustuslaina.

Vuoden 1970 viidennen lisämenoarvion yhteydessä päätti eduskunta antaa suostumuksensa valtion varoista vuonna 1966 Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnalle ylioppilasravintolan rakentamista varten myönnetyn 250 000 markan lainan takaisin maksamisesta vapauttamiseen. Perusteluna tätä ratkaisua koskevalle hallituksen ehdotukselle oli ylioppilaskunnan vaikea taloudellinen asema, mihin puolestaan oli johtanut osakuntatalo Dipolin rakennuskustannusten nousu 11,9 milj. markkaan alkuperäisestä 3,7 milj. markan kustannusarviosta sekä näin syntyneen rakennuskustannusten lisäyksen osittain tapahtunut hoitaminen lyhytaikaiselle rahoitukselle osan jäädessä rahoitusvajaukseksi.

Edellä mainittujen menoarvion kohtien osalta voidaan todeta, ettei vuoden 1962 menoarvioesitykseen eikä vuosien 1963, 1964 ja 1966 menoarvioesityksiinkään sisälly sitoumusta ylioppilasravintolan rakentamiskustannusten rahoittamiseksi kokonaan valtion varoista. Se, että määrärahat on myönnetty kertamenoina, osoittaa vielä korostetusti sitä, että menoarvioesityksissä on kulloinkin edellytetty valtion osallistumisen kyseiseen hankkeeseen tulleen lopullisesti järjestetyksi. Niissä poikkeustapauksissa, jolloin on tehty periaatepäätöksen muodossa menoarvioperusteluissa hallitusta ja eduskuntaa seuraavina vuosina sitovaksi tarkoitettu päätös, on esitetty selvästi vastattavien kustannusten kokonaismarkkamäärä tai sen laskuperuste. Menoarvioon samalla ehdotetun markkamäärän yhteydessä on tällöin maininta "tällä kertaa", "ensimmäisenä eränä" tai muuta vastaavaa. Avustettavan kohteen kustannusarvio ei menoarvioesityksen perusteluissa osoita yksin sellaisenaan avustuksen määrää.

Lisäksi voidaan todeta, että jo osakuntatalo Dipolin rakennushankkeen alkuvaiheissa on ollut tiedossa, että osakuntataloa on ollut tarkoitus käyttää varsinaisen ylioppilastoiminnan ohella erilaiseen ulkopuoliselle yleisölle markkinoitavaan kongressi-, kokous-, näyttely- sekä yleisöravintolakäyttöön. Ylioppilasravintolan ja yleisöravintolan toimiessa pääosiltaan yhteisin tiloin, laittein ja kalustein varastojen, keittiön sekä ruokasalien osalta, ei ole ollut perusteita vastaavaan rahoitusjärjestelyyn kuin korkeakoulujen yhteyteen rakennetuissa ylioppilasravintoloissa.

Eduskunnan vastauksessa vuoden 1968 tuloja menoarvioesitykseen oleva lausuma perustunee eduskunnalle annettuihin erheellisiin tietoihin. Kun vuoden 1970 lisämenoarviossa on ylioppilaskunta vapautettu vuonna 1966 myönnetyn 250 000 markan lainan takaisin maksusta, on näin ollen valtion osuus opiskelijaruokalan osalta ravintolan rahoituksesta tullut lopullisesti hoidetuksi".

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Tarjanne m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 4:

> "Är Regeringen medveten om att Tekniska högskolans studentkår ännu icke för den i Otnäs uppförda studentrestaurangen beviljats det av den utlovade totalfinansieringen återstående beloppet av 500 000 mk, och om så är fallet,
>
> vilken är motiveringen till att det ifrågavarande anslaget icke blivit beviljat och vad har Regeringen för avsikt att göra för att rätta till förhållandet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet nämnes att i 1962 års utgiftsstat intagits ett principbeslut om att staten svarar för de kostnader på 1 250 000 mk, vilka föranleds av byggandet av studenternas matsalar. Vidare nämnes, att det vid budgetbehandlingen år 1968 (borde vara 1966) konstaterats, att byggnadskostnaderna för studentrestaurangen, inklusive köksmaskiner och andra inventarier, skulle komma att uppgå till minst 2 milj. mk och att riksdagen år 1968 förutsatte, "att regeringen skulle dra försorg om att återstoden av den finansiering, som utlovats för Otnäs studentrestaurangs byggnadskostnader, ofördröjligen skulle kunna disponeras för detta byggnadsarbete". I spörsmålet konstateras därefter att för bestridande av byggnadskostnaderna beviljats sammanlagt 1 000 000 mk i statsunderstöd samt 500 000 mk i lån och förutsättes att utöver dessa poster på sammanlagt 1 500 000 mk från statens sida utlovats ytterligare 500 000 mk till Tekniska högskolans studentkår. På grund härav har man på handels- och industriministeriets sida upprepade gånger föreslagit att ifrågavarande anslag skulle upptas i statsförslagspropositioner.

Till den del ärendet berör finansministeriets verksamhetsområde har sagda ministerium i sitt utlåtande konstaterat, att riksdagsspörsmålet i de ovannämnda punkterna har en felaktig utgångspunkt. Statsförslaget för år 1962 innehåller ej något principbeslut om att staten skulle ha påtagit sig byggnadskostnaderna för studentrestaurangen helt och hållet. Motiveringen för det i spörsmålet nämnda momentet 13 Ht. XVIII: 42 i statsförslaget för år 1962 innehåller förslag om anordnande av matsalar för studenterna och om statens deltagande i byggnadskostnaderna för nationshuset så att detta ändamål skulle uppnås i fråga om studentrestaurangen sålunda, att för finansieringen av de till 1 250 000 mk beräknade kostnaderna, utöver det under en annan punkt i samma utgiftsstat beviljade understödslånet på 250 000 mk, skulle som engångsutgift i statsunderstöd observeras 250 000 mk. Under motsvarande moment i utgiftsstaten för år 1963 föreslås åter, att staten förutom med de ovannämnda finansieringsposterna skulle deltaga i byggnadskostnaderna för studentrestaurangen, — med beaktande av arrenderingen av nationshusets tomt av staten mot ett formellt arrende — med ett understöd på 150 000 mk som engångsanslag och med ett lika stort understödslån. I motiveringen för motsvarande moment i 1964 års statsförslag konstateras, att kostnaderna för uppförandet av studentrestaurangen uppgår till 1 360 000 mk samt totalkostnaderna jämte köksmaskiner och inventarier till 1 750 000 mk. För bestridande av byggnadskostnaderna för studentrestaurangen har i detta statsförslag beviljats ett understöd av engångskaraktär på 100 000 mk och ett lika stort understödslån. I statsförslaget för år 1966 konstateras, att kostnaderna för byggandet av studentrestaurangen, köksmaskiner och andra inventarier inberäknade, uppgår till omkring 2 000 000 mk, och föreslås utöver de tidigare för byggandet av student-

restaurangen beviljade understöden och lånen till ett sammanlagt belopp av 1 000 000 mark, ett understöd av engångskaraktär på 250 000 mk och ett understödslån till motsvarande belopp.

I samband med 1970 års femte tilläggsbudget beslöt riksdagen att medgiva befrielse från betalningen av det lån på 250 000 mk som av statens medel år 1966 beviljats Tekniska Högskolans Studentkår för uppförande av en studentrestaurang. Som motivering för regeringens förslag angående detta avgörande angavs studentkårens svåra ekonomiska situation, vilken åter hade förorsakats av att byggnadskostnaderna för nationshuset Dipoli hade stigit till 11,9 milj. mk, medan det ursprungliga kostnadsförslaget slutade på 3,7 milj. mk, samt av att denna ökning av byggnadskostnaderna delvis hade skötts genom kortfristig finansiering och delvis kvarstod som finansieringsunderskott.

I fråga om de ovannämnda punkterna i utgiftsstaterna kan konstateras, att varken i budgetpropositionen för år 1962 eller i budgetpropositionerna för åren 1963, 1964 och 1966 ingår någon förbindelse om att finansieringen av studentrestaurangens byggnadskostnader skulle ske helt med statens medel. Det faktum, att anslagen beviljats som engångsutgifter, understryker alldeles speciellt, att det i resp. budgetpropositioner har förutsatts, att statens deltagande i projektet i fråga blivit slutgiltigt ordnat. I de undantagsfall då i motiveringen för en utgiftsstat har fattats ett beslut som har form av principbeslut, vilket är avsett att vara bindande för regeringen och riksdagen under följande år, har tydligt angivits totalbeloppet av de kostnader, vilka ansvarigheten gäller eller de grunder enligt vilka detta skall uträknas. I samband med det i utgiftsstaten föreslagna beloppet har i dylikt fall sagts "denna gång", "såsom första rat" eller något liknande. Kostnadsförslaget för de projekt understödet gäller anger icke i motiveringen för utgiftsstaten såsom sådant understödets belopp.

Ytterligare må konstateras, att det redan i byggnadsprojektets begynnelseskede i fråga om nationshuset Dipoli har varit känt, att avsikten varit att utnyttja nationshuset icke blott för egentlig studentverksamhet utan även för marknadsföring till allmänheten för kongress-, mötes-, utställnings- samt restaurangbruk. Då studentrestaurangen och restaurangen för allmänheten huvudsakligen bedrivs i gemensamma utrymmen och med gemensamma anordningar och inventarier i fråga om förråd, kök samt matsalar, har anledning icke funnits till likadana finansieringsarrangemang som i fråga om de studentrestauranger som byggts i anslutning till högskolor.

Riksdagens uttalande i dess svar på statsverkspropositionen för år 1968 torde basera sig på felaktiga uppgifter som riksdagen erhållit. Då studentkåren i en tilläggsbudget för år 1970 har medgivits befrielse från återbetalningen av det år 1966 beviljade lånet på 250 000 mk, har frågan om statens andel i finansieringen av restaurangen sålunda, för så vitt det gäller studentmatsalarna blivit slutgiltigt ordnad."

Helsingfors den 3 mars 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Junnila: Suomen asennetta Nordek-hankkeeseen koskevasta tanskalaislehden väitteestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sen johdosta, että vastausta kirjalliseen kysymykseen n:o 224 (1970 vp.) ei ole annettu ennen valtiopäivien päättymistä ja kun kysymys näin ollen on rauennut, uudistan sanotun kysymyksen seuraavan sisältöisenä:

Eräässä tämän päivän helsinkiläisessä aamulehdessä selostetaan tanskalaisen Berlingske Aftenavis-nimisen lehden artikkelia taannoisista Nordek-hankkeista. Mainitussa tanskalaisessa artikkelissa esitetään sellainen väite, että Suomen taholta olisi ilmoitettu jo kesällä 1969 EEC-viranomaisille Brysselissä, että Suomi ei tule osallistumaan Nordekiin. Tämän väitteen mukaan tällainen ilmoitus olisi siis tehty — muita Pohjoismaita asianmukaisesti informoimatta — jo suunnilleen puoli vuotta ennen kuin Suomen hallitus joulukuun alussa 1969 peruutti Turkuun suunnitellun Pohjoismaiden pääministerien kokouksen, missä kokouksessa juuri Nordek-hankkeen oli tarkoitus olla pääministerien neuvottelujen keskeisenä aiheena.

Tämä tanskalaisen lehden väite on todella hämmästyttävä. Sillä jos se olisi totta, se merkitsisi sitä, että korkeat suomalaiset viranomaiset olisivat kuukausimääriä johtaneet harhaan sekä pohjoismaisia pääministereitä ja Nordek-hanketta valmistellutta korkeantason pohjoismaista asiantuntijatoimikuntaa, että myös esim. Suomen eduskuntaa, jonka piirissä vielä vuoden 1969 syysistuntokauden aikana joulukuun alkupäiviin asti yleisesti uskottiin, että Suomen hallitus osallistui tosissaan silloin monilla eri tasoilla käytyihin Nordek-neuvotteluihin. Tanskalaislehden artikkelista saattaa myös saada sellaisen käsityksen, että myös Suomen hallituksen pääosalta ja ehkä jopa silloiselta pääministeriltä olisi salattu tuo Brysselissä tehty suomalainen ilmoitus.

Asia on sen laatuinen, että se on välttämättä perusteellisesti selvitettävä. Jos näet tanskalaislehden väitteitä ei suomalaiselta taholta todella vakuuttavasti kumota, se johtaa mm. sellaisen maallemme varsin haitallisen käsityksen leviämiseen, että Suomen ulkopolitiikka olisi, kuten mainittu lehti suoraan viittaakin, menettelytavoiltaan laskematonta ja epäluotettavaa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Miten Hallituksen käsityksen mukaan on voinut syntyä eräässä tanskalaisessa sanomalehdessä esitetty väite siitä, että Suomen taholta olisi jo kesällä 1969 — siis Nordek-neuvottelujen Pohjoismaiden kesken ollessa täydessä käynnissä ja ilman, että mainittujen neuvottelujen muita pohjoismaisia osapuolia olisi Suomen taholta asianomaisesti informoitu — ilmoitettu Brysselin EEC-viranomaisille, että Suomi ei tule osallistumaan Nordekiin,
>
> ja miten Hallitus aikoo huolehtia siitä, että tällaiset väitteet eivät pääse leviämään ja luomaan kuvaa Suomen ulkopolitiikan menettelytapojen laskemattomuudesta ja epäluotettavuudesta?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

T. Junnila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja T. Junnila 3 päivänä helmikuuta 1971 esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Miten Hallituksen käsityksen mukaan on voinut syntyä eräässä tanskalaisessa sanomalehdessä esitetty väite siitä, että Suomen taholta olisi jo kesällä 1969 — siis Nordek-neuvottelujen Pohjoismaiden kesken ollessa täydessä käynnissä ja ilman, että mainittujen neuvottelujen muita pohjoismaisia osapuolia olisi Suomen taholta asianomaisesti informoitu — ilmoitettu Brysselin EEC-viranomaisille, että Suomi ei tule osallistumaan Nordekiin,
>
> ja miten Hallitus aikoo huolehtia siitä, että tällaiset väitteet eivät pääse leviämään ja luomaan kuvaa Suomen ulkopolitiikan menettelytapojen laskemattomuudesta ja epäluotettavuudesta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kun Nordek-neuvottelut olivat käynnissä ja kun toisaalta Euroopan integraatiokysymyksissä tapahtui liikehtimistä, Suomen hallituksen taholta korostettiin useissa julkisissa lausunnoissa, että Suomi ei halua käyttää Nordekia pääsytienä EEC:hen vaan näemme Nordekin itseisarvona. Sama näkökohta tuli esille Suomen hallituksen tiedonannossa maaliskuussa 1970, kun hallitus katsoi, että silloisessa tilanteessa Nordek-sopimus ei näytä täyttävän sopimuksen vakavuudelle ja pysyvyydelle asetettavia vaatimuksia. Hallituksen käsitys Nordekin asemasta laajemmassa eurooppalaisessa integraatiokehityksessä ilmoitettiin siten täysin selvästi julkisuudessa jo varhaisessa vaiheessa.

Suomen ensimmäinen virallinen yhteys EEC:hen syntyi tammikuussa 1970 (eikä tammikuussa 1969, kuten puheena olevassa lehdessä väitettiin), kun Suomen ulkoasiainministerillä oli virallisen Belgian vierailunsa yhteydessä tilaisuus tavata EEC:n komission silloinen puheenjohtaja Jean Rey. Tämä tapaaminen oli kuitenkin kohteliaisuuskäynnin luonteinen. Suomen toivomus ryhtyä kilpailuedellytystemme turvaamiseksi keskusteluihin EEC:n kanssa esitettiin EEC:lle vasta 6. 4. 1970.

Hallituksella ei ole tietoa siitä millä tavalla kysymyksessä mainittu tanskalaisen lehden väärinkäsitys on voinut syntyä. Lehdessä esitetyt väitteet on hallituksen taholta julkisuudessa dementoitu.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Ministeri *Olavi J. Mattila.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har riksdagsman T. Junnila den 13 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet ställt följande spörsmål:

> "Hur har enligt Regeringens uppfattning det i en dansk tidning förekommande påståendet uppkommit, att från finsk sida skulle meddelats EEC-myndigheterna i Bryssel redan under sommaren 1969 — dvs. medan Nordek-förhandlingarna mellan de nordiska länderna var i full gång och utan att de övriga nordiska förhandlingsparterna skulle vederbörligen ha blivit informerade därom från finsk sida —, att Finland inte kommer att deltaga i Nordek,
>
> och hur avser Regeringen se till att dylika påståenden inte får tillfälle att breda ut sig och skapa en uppfattning av oberäknelighet och opålitlighet beträffande Finlands utrikespolitiks tillvägagångssätt?"

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Medan Nordek-förhandlingarna pågick och å andra sidan en aktivitet utvecklades beträffande den europeiska integrationsfrågan, betonades från Finlands regerings sida i flere offentliga uttalanden, att Finland inte avser göra bruk av Nordek som en infartsväg till EEC, utan att vi uppfattar Nordek som ett egenvärde. Samma synpunkt framkom i finska regeringens meddelande i mars 1970, då regeringen ansåg, att Nordek-traktaten i den då rådande situationen inte syntes uppfylla de krav som bör ställas på traktatens stabilitet och varaktighet. Regeringens uppfattning om Nordeks position i en vidare europeisk integrationsutveckling fördes sålunda fullt klart fram i offentligheten redan i ett tidigt skede.

Finlands första officiella kontakt med EEC uppstod i januari 1970 (alltså inte i januari 1969, som ifrågavarande tidning påstod), då Finlands utrikesminister i samband med sitt officiella besök i Belgien hade tillfälle att sammanträffa med EEC-kommissionens dåvarande ordförande Jean Rey. Detta sammanträffande var dock till sin natur en artighetsvisit. Finlands önskan att för tryggandet av våra konkurrensförutsättningar inleda diskussioner med EEC framfördes åt EEC först den 6. 4. 1970.

Regeringen äger ej kännedom om på vilket sätt den i spörsmålet nämnda danska tidningens missuppfattning kan ha uppkommit. De av tidningen framförda påståendena har i offentligheten dementerats av regeringen.

Helsingfors den 19 februari 1971.

Minister *Olavi J. Mattila.*

Skriftl. spm. nr 6.

Lindeman: Om justering av kommunreformplanerna.

Till Riksdagens Herr Talman.

Kommunreformplaneringen har nu pågått i över fyra år. Det senaste skedet var, att kommunreformkommissionen vid inrikesministeriet den 26. 6. 1970 till ministeriet överlämnade sitt förslag till justeringar av planerna, vilket förslag därefter utkom i tryck senare på hösten.

Planeringsprocessen har skett i ytterst demokratisk ordning och varit sällsynt grundlig. Bl. a. har kommunerna varit i tillfälle att avge sin åsikt upprepade gånger under planeringens gång. Kommunerna har också till följd härav i mycket börjat anpassa sig till planeringen och kommunreformkommissionens slutliga förslag har i stor utsträckning accepterats ute på fältet.

Ur den finlandssvenska befolkningens synpunkt är kommunreformkommissionens förslag också tillfredsställande. För den finlandssvenska befolkningen är det av stor betydelse att de nu föreliggande planerna i brådskande ordning justeras av inrikesministeriet och att justeringen sker utan större ingrepp eller ändringar i kommunreformkommissionens förslag.

I många fall har kommunreformplaneringen inverkat hämmande på kommunernas aktivitet. Mången gång har den dessutom lockat kommuner att företa oändamålsenliga investeringar. Det osäkerhetstillstånd som nu råder borde inte i onödan upprätthållas länge till. Kommunerna behöver nu slutligt besked om sin ställning i planeringen. Kommunreformplaneringen borde nu rimligen vara klar samt fastställas såsom planerna nu utformats.

Det är därför man med stigande förvåning och oro kunnat konstatera, att den slutliga justeringen av kommunreformplanerna dröjer. Justeringen borde vara lätt med hänsyn till det grundliga arbete som nedsatts på planeringen. Av någon orsak som inte kunnat övertygande motiveras har inrikesministeriet den 15. 10. 1970 inbegärt yttranden över kommunreformkommissionens förslag, utan att detta förutsätts i planeringslagstiftningen.

Man börjar få det intrycket att inrikesministeriet medvetet fördröjer justeringen av planerna och inte aktivt arbetar för att fullgöra det planeringsuppdrag som riksdagen givit ministeriet i planeringslagen för kommunreformen (13/1967). Om detta är fallet medför dylika försummelser stor skada för samhällsutvecklingen i landet. Det finns också en betydande risk att de nu föreliggande planerna, om justeringen av dem dröjer eller ändringar i dem vidtas i större utsträckning, blir föråldrade eller orealistiska och att en ny uppslitande planeringsprocess till följd härav igångsätts.

En ansvarsmedveten inställning till samhällsutvecklingens och kommunalförvaltningens behov samt till medborgarnas behov av en förbättrad samhällsservice förutsätter, att kommunreformen inte behandlas lättvindigt eller såsom slagträ av någon medlem eller grupp i regeringen. Kommunreformen är en oundgänglig fas i utvecklingen vilket utvecklingen i Sverige och Danmark senaste år utvisar. Att fördröja kommunreformen genom att eventuellt använda den som köpslagan för frampressandet av otillräckligt förberedda reformer med långt mindre angelägenhetsgrad, vittnar icke heller om vilja att fullgöra det av riksdagen givna uppdraget.

Med hänvisning till det ovan sagda och till riksdagsordningens 37 § 1 moment framställer undertecknad vördsamt följande spörsmål till vederbörande medlem av statsrådet:

> När ämnar inrikesministeriet slutligt justera de nu föreliggande kommunreformplanerna,
>
> ämnar ministeriet vid justeringen av planerna följa kommunreformkommissionens justeringsförslag som tillkom-

mit i demokratisk ordning och med iakttagande av gällande lagstiftning och inrikesministeriets med stöd av denna utfärdade cirkulär och

hur ämnar Regeringen trygga den svenskspråkiga befolkningens intresse av en snar fastställelse av de nuvarande kommunreformplanerna?

Helsingfors den 3 februari 1971.

Lars Lindeman.

Lindeman: Kuntauudistussuunnitelmien tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuntauudistuksen suunnittelu on nyt ollut käynnissä yli neljän vuoden ajan. Viimeisin vaihe oli, että sisäasiainministeriön kuntauudistusneuvottelukunta 26. 6. 1970 jätti ministeriölle ehdotuksensa suunnitelmien tarkistamiseksi, mikä ehdotus sen jälkeen ilmestyi myöhemmin syksyllä painettuna.

Suunnitteluprosessi on tapahtunut erittäin demokraattisessa järjestyksessä ja se on ollut harvinaisen perusteellinen. Mm. kunnilla on ollut toistuvasti tilaisuus mielipiteenilmaisuun suunnittelun kestäessä. Kunnat ovat myös tämän seurauksena ryhtyneet sopeutumaan suunnitteluun ja kuntauudistusneuvottelukunnan lopulliset ehdotukset on suurelta osin hyväksytty ulkona kentällä.

Suomenruotsalaisen väestönosan kannalta katsoen kuntauudistustoimikunnan ehdotukset ovat myös tyydyttäviä. Suomenruotsalaiselle väestölle on erittäin tärkeätä, että nyt olemassaolevat suunnitelmat kiireellisesti sisäasiainministeriön toimesta tarkistetaan ja että tarkistaminen tapahtuu puuttumatta suurestikaan kuntauudistusneuvottelukunnan ehdotuksiin tai niitä muuttamatta.

Monissa tapauksissa kuntauudistuksen suunnittelu on vaikuttanut ehkäisevästi kuntien toimintaan. Monia kertoja se sitä paitsi on houkutellut kunnat ryhtymään epätarkoituksenmukaisiin investointeihin. Sitä epävarmuuden tilaa, joka nyt vallitsee, ei turhaan tulisi enää pitkittää. Kunnille on välttämätöntä nyt lopulta saada tieto asemastaan suunnittelussa. Kuntauudistussuunnittelun tulisi nyt kohtuuden nimessä olla selvä ja se olisi lyötävä lukkoon suunnitelmien nykymuodon mukaisesti.

Siksi on kasvavalla ihmetyksellä ja levottomuudella voitu todeta, että kuntauudistussuunnitelmien lopullinen tarkistaminen viipyy. Tarkistamisen tulisi olla helppoa ottaen huomioon sen perusteellisen työn, joka suunnittelun yhteydessä on tehty. Jostakin syystä, jota ei ole voitu vakuuttavasti perustella, sisäasiainministeriö 15. 10. 1970 pyysi lausuntoja kuntauudistustoimikunnan ehdotuksista ilman, että tätä olisi edellytetty suunnittelulainsäädännössä.

Vähitellen valtaa alaa vaikutelma, että sisäasiainministeriö tietoisesti viivyttelee suunnitelmien tarkistamista työskentelemättä aktiivisesti sen suunnittelutehtävän täyttämiseksi, jonka eduskunta on ministeriölle kuntauudistuksen suunnittelulaissa (13/1967) antanut. Jos näin on, aiheuttavat tämänkaltaiset laiminlyönnit suurta vahinkoa yhteiskuntakehitykselle maassa. On olemassa myös merkittävä vaara, että nyt olemassa olevat suunnitelmat, jos niiden tarkistaminen viipyy tai niihin tehdään muutoksia suuremmassa laajuudessa, vanhentuvat tai käyvät epärealistisiksi ja että tämän seurauksena käynnistetään uusi repivä suunnitteluprosessi.

Vastuuntuntoinen asennoituminen yhteiskuntakehityksen ja kunnallishallinnon tarpeita sekä kansalaisten parempien yhteiskunnallisten palvelusten tarvetta kohtaan edellyttää, ettei kuntauudistusta käsitellä kevytmielisesti ja ettei kukaan tai mikään ryhmä hallituksessa käytä sitä lyömäaseena. Kuntauudistus on välttämätön kehitysvaihe, minkä Ruotsissa ja Tanskassa viime vuosina tapahtunut kehitys osoittaa. Kuntauudistuksen viivästyminen käyttämällä sitä mahdollisesti kaupanhieronnassa riittämättömästi valmisteltujen, paljon vähäisemmän kiireellisyysasteen omaavien uudistusten aikaansaamiseksi ei myöskään todista tahdosta täyttää eduskunnan antama tehtävä.

Yllä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin sisäasiainministeriö aikoo lopullisesti tarkistaa nykyiset kuntauudistussuunnitelmat,

aikooko ministeriö suunnitelmia tarkistaessaan seurata kuntauudistuksen neuvottelukunnan tarkistusehdotusta, joka on syntynyt demokraattisessa järjestyksessä ja voimassa oleva lainsäädäntö sekä sisäasiainministeriön sen nojalla laatima kiertokirje huomioiden ja

miten Hallitus aikoo turvata ruotsinkielisen väestön etujen mukaisen nykyisten kuntauudistussuunnitelmien pikaisen vahvistamisen?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

Lars Lindeman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 14 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen tietoon toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Lars Lindemanin kirjallisesta kysymyksestä n:o 6, jossa tiedustellaan:

> "Milloin sisäasiainministeriö aikoo lopullisesti tarkistaa nykyiset kuntauudistussuunnitelmat,
>
> aikooko ministeriö suunnitelmia tarkistaessaan seurata kuntauudistuksen neuvottelukunnan tarkistusehdotusta, joka on syntynyt demokraattisessa järjestyksessä ja voimassa oleva lainsäädäntö sekä sisäasiainministeriön sen nojalla laatima kiertokirje huomioiden ja
>
> miten Hallitus aikoo turvata ruotsinkielisen väestön etujen mukaisen nykyisten kuntauudistussuunnitelmien pikaisen vahvistamisen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sisäasiainministeriön apuna toimiva kuntauudistuksen neuvottelukunta päätyi kesäkuussa 1970 valmistuneessa mietinnössään ehdottamaan lukuisten kuntien osalta sellaisia tarkistuksia lääninhallitusten ehdotuksiin kuntauudistusta koskeviksi suunnitelmiksi, etteivät asianomaisten kuntien valtuustot olleet aikaisemmin saaneet tilaisuutta lausua mielipidettään ehdotetusta ratkaisusta. Näiden ehdotusten osalta on ollut tarpeen varata kuntien valtuustoille ja asianomaisille lääninhallituksille vielä mahdollisuus lausunnon antamiseen tai huomautusten esittämiseen. Tätä koskeva määräaika on päättynyt tammikuun lopussa 1971. Kuntauudistuksen neuvottelukunnan toimesta käydään lausunnot ja huomautukset kiireellisesti läpi ja tehdään ministeriölle esitys siitä, onko niiden johdosta syytä muuttaa neuvottelukunnan ehdotusta. Tämä esitys saataneen lähimpien viikkojen aikana.

Sisäasiainministeriö ei näin ollen vielä ole voinut ottaa kantaa siihen, mitä tarkistuksia lääninhallitusten ehdotuksiin kuntauudistusta koskeviksi suunnitelmiksi olisi tehtävä ja voivatko tarkistukset tapahtua kuntauudistuksen neuvottelukunnan ehdotuksen mukaisesti.

Kuntauudistusta koskevien suunnitelmien vahvistaminen sellaisin tarkistuksin, mitkä sisäasiainministeriö ehkä katsoo aiheellisiksi, ei ole ollut vielä paikallaan siitäkään syystä, että asia kiinteästi liittyy siihen, minkä sisältöinen kuntauudistuksen toteuttamista tarkoittavan lainsäädännön tulisi eräiden keskeisten kysymysten osalta olla. Lausunnot kuntauudistuksen neuvottelukunnan siitä mietinnöstä, mihin ehdotukset sanotuksi lainsäädännöksi sisältyvät, on kylläkin saatu, mutta asian käsitteleminen valtioneuvostossa on siirretty siksi, kunnes edellä mainitut lausunnot ja huomautukset on tammikuun loppuun 1971 mennessä saatu ja ennätetty sisäasiainministeriössä käsitellä.

Milloin ja minkä sisältöisinä suunnitelmat kuntien yhdistämisestä ja kuntien yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta voidaan vahvistaa, ei näin ollen vielä ole mahdollista ilmoittaa. Sisäasiainministeriö on tietoinen siitä, että kuntauudistusta koskevat ratkaisut on pyrittävä saamaan selviksi niin pian kuin on mahdollista vaarantamatta mahdollisuuksia asian huolelliseen ja kaikinpuoliseen harkintaan.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 februari 1971 nr 14 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Lars Lindeman ställda skriftliga spörsmål nr 6:

> "När ämnar inrikesministeriet slutligt justera de nu föreliggande kommunreformplanerna,
>
> ämnar ministeriet vid justeringen av planerna följa kommunreformkommissionens justeringsförslag, som tillkommit i demokratisk ordning och med iakttagande av gällande lagstiftning och inrikesministeriets med stöd av denna utfärdade cirkulär och
>
> hur ämnar Regeringen trygga den svenskspråkiga befolkningens intresse av en snar fastställelse av de nuvarande kommunreformplanerna?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Rådgivande kommissionen för planering av kommunreformen, som bistår ministeriet för inrikesärendena, föreslog i sitt betänkande, som blev färdigt i juni 1970, i fråga om talrika kommuner sådana justeringar i länsstyrelsernas förslag till planer rörande kommunreformen, att vederbörande kommuners fullmäktige icke tidigare hade varit i tillfälle att uttala sin åsikt om den föreslagna lösningen. I fråga om dessa förslag har det varit nödvändigt att ytterligare reservera möjlighet för kommunernas fullmäktige och vederbörande länsstyrelser att avge utlåtande eller framställa anmärkningar. Tiden härför utgick vid utgången av januari 1971. Den rådgivande kommissionen för planering av kommunreformen går i brådskande ordning igenom utlåtandena och anmärkningarna och framlägger för ministeriet sitt förslag, varav framgår, huruvida det är skäl att på grund av dessa utlåtanden och anmärkningar ändra kommissionens förslag. Detta förslag torde bli färdigt inom närmaste veckorna.

Ministeriet för inrikesärendena har sålunda icke ännu kunnat taga ställning till frågan, vilka justeringar som borde göras i länsstyrelsernas förslag rörande kommunreformplanerna och huruvida justeringarna kan ske i enlighet med det av kommissionen för planering av kommunreformen uppgjorda förslaget.

En fastställelse av kommunreformplanerna med sådana justeringar som ministeriet för inrikesärendena kanske anser motiverade, har icke ännu varit aktuell även av den orsaken, att frågan intimt ansluter sig till frågan om av vilket innehåll den lagstiftning, genom vilken kommunreformen förverkligas, borde vara beträffande vissa centrala frågor. Utlåtanden angående det av kommunreformkommissionen utarbetade betänkande, i vilket förslagen till sagda lagstiftning ingår, har visserligen erhållits, men ärendets handläggning i statsrådet har uppskjutits tills ovan nämnda utlåtanden och anmärkningar skulle erhållas vid utgången av januari månad 1971 och tills ärendet har hunnit handläggas i ministeriet för inrikesärendena.

Det är sålunda icke ännu möjligt att säga när planerna rörande kommunsammanslagning och bildande av samarbetsområden för kommuner kan fastställas och av vilket innehåll de blir. Ministeriet för inrikesärendena är medvetet om, att man bör sträva till att få lösningarna av kommunreformfrågan klara så snart som möjligt utan att möjligheterna till en omsorgsfull och allsidig prövning av saken äventyras.

Helsingfors den 16 februari 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Skriftl. spm. nr 7.

Korsbäck m. fl.: Om de svårigheter förhöjningarna av priset på brännolja åsamkat växthusodlarna.

Till Riksdagens Herr Talman.

De prisförhöjningar på brännolja, som senast skett och tidigare i olika repriser under ett års tid, har särskilt hårt drabbat trädgårdsodlarna, vilka för uppvärmning av växthusen använder denna olja. Läget är nu sådant, att de kostnadsökningar, som nämnda prisförhöjningar medfört, tvingar i stor utsträckning växthusodlarna att upphöra med sin näring, som hittills gett dem och deras familjer en nödtorftig försörjning och således bl. a. gett dem möjlighet att icke betunga statens ekonomi i form av arbetslösa.

För närvarande är priset på brännolja 50 % högre än för ett år sedan. Då brännoljan utgör växthusodlingens största utgiftspost, är näringens lönsamhet i högsta grad beroende av brännoljepriset. Under senare år har de näringspolitiska problemen och även trädgårdsskötseln särskilt inom u-områdena varit en förgrundsfråga i landets beslutsfattande organ. Ett exempel härför är bl. a. att den u-områdeslag, som antogs av riksdagen under fjolåret omfattar även trädgårdsnäringen. Som en följd av denna lag har flera nya växthusanläggningar anlagts särskilt i Österbotten. De kraftiga prisförhöjningarna på brännolja innebär ett allvarligt hot mot växthusodlingens lönsamhet, för såväl tidigare odlare som för de nya, vilka nu med u-områdesstöd etablerat sig inom trädgårdsbranschen.

I allmänhet inleds numera bl. a. tomatodlingssäsongen på hösten året innan den egentliga odlingen påbörjas allmänt. Odlarna beställde plantor för 1971 års behov redan i augusti—september i fjol. Då plantbeställningarna jämte tiden för plantering slogs fast, var den nu rådande oljeprissituationen inte känd. I detta läge är det omöjligt att lägga om odlingsplanen. De odlare, som icke orkar bära de ekonomiska förlusterna, blir tvungna att upphöra med växthusodlingen. Växthusodlarna berörs av oljeprisförhöjningarna på samma sätt som andra medborgare då det gäller boendekostnader och frakter men dessutom drabbas de härigenom av en mycket allvarlig produktionskostnadsstegring som äventyrar näringens fortbestånd. Brännoljepriset bör därför med samhällets stöd hållas på en sådan nivå att näringen kan fortbestå.

Med stöd av det ovan anförda och med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen får undertecknade till besvarande av vederbörande minister framställa följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om att de förhöjningar av priset på brännolja, som vidtagits i olika repriser under ett års tid utan kompensation åt växthusodlare, nu medfört så stora kostnadsökningar att dessa odlare saknar eller har ytterst ringa möjligheter att fortsätta med sin näring, och om så är,
>
> vilka åtgärder kommer Regeringen att vidtaga för att prisförhöjningarna på brännolja icke skall omintetgöra möjligheterna att även nu och framdeles ekonomiskt upprätthålla trädgårds- och främst tomatodling i växthus, som uppvärmes med brännolja?

Helsingfors den 3 februari 1971.

Verner Korsbäck. Ragnar Granvik.

Korsbäck ym.: Polttoöljyn hinnankorotusten kasvihuoneviljelijöille aiheuttamista vaikeuksista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viimeksi ja aikaisemmin vuoden kuluessa toistuvasti tapahtuneet lämmitysöljyn hinnankorotukset ovat erityisen vaikeasti kohdistuneet puutarhaviljelijöihin, jotka käyttävät tätä öljyä kasvihuoneiden lämmittämiseen. Tilanne on nyt sellainen, että kustannusten lisäykset, jotka mainituista hinnankorotuksista ovat aiheutuneet, pakottavat kasvihuoneviljelijät laajalti lopettamaan elinkeinonsa harjoittamisen, mikä tähän asti on antanut heille ja heidän perheilleen välttävän toimeentulon ja siten mm. mahdollistanut, etteivät he työttöminä ole rasittaneet valtiontaloutta.

Tätä nykyä polttoöljyn hinta on 50 % korkeampi kuin vuosi sitten. Koska polttoöljy muodostaa kasvihuoneviljelyssä suurimman menoerän, on elinkeinon kannattavuus mitä suurimmassa määrin polttoöljyn hinnasta riippuvainen. Viime vuosina elinkeinopoliittiset ongelmat ja myös puutarhaviljely erityisesti kehitysalueilla ovat olleet etualalla maan päätöksentekoelimissä. Yhtenä esimerkkinä tästä on mm., että se kehitysaluelaki, jonka eduskunta viime vuonna hyväksyi, käsittää myös puutarhaviljelyelinkeinon. Tämän lain johdosta on useita uusia kasvihuoneita perustettu etenkin Pohjanmaalle. Polttoöljyn suuret hinnankorotukset merkitsevät vakavaa uhkaa kasvihuoneviljelyn kannattavuudelle, niin hyvin aikaisemmille viljelijöille kuin uusillekin, jotka nyt kehitysaluetuen turvin ovat ryhtyneet puutarha-alalle.

Yleisesti aloitetaan nyttemmin mm. tomaatinviljelykausi syksyllä vuotta ennen varsinaisen viljelyn aloittamista. Viljelijät tilasivat taimia vuoden 1971 tarpeeseen jo viime vuoden elosyyskuussa. Kun taimitilaukset ja istutusajankohta määrättiin, ei nyt vallitseva öljynhintatilanne ollut tiedossa. Tässä vaiheessa on mahdotonta kokonaan muuttaa viljelysuunnitelmaa. Niiden viljelijöiden, jotka eivät jaksa kantaa taloudellisia tappioita, on pakko lopettaa kasvihuoneviljely. Öljynhintojen nousu koskee kasvihuoneviljelijöitä samalla tavoin kuin muita kansalaisia mitä asumiskustannuksiin ja kuljetuksiin tulee, mutta lisäksi heitä näin kohtaa hyvin vakava tuotantokustannusten nousu, joka vaarantaa elinkeinon jatkuvuuden. Polttoöljyn hinta tulee tämän vuoksi yhteiskunnan tuella pitää sellaisella tasolla, että elinkeinonharjoitus voi jatkua.

Yllä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin allekirjoittaneet esittävät valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että ne polttoöljyn hinnankorotukset, joita yhden vuoden aikana on toistuvasti suoritettu ilman kasvihuoneviljelijöille tulevaa kompensaatiota, ovat nyt aiheuttaneet niin suuren kustannuslisän, että näiltä viljelijöiltä puuttuu tai heillä on vain erittäin pienet mahdollisuudet elinkeinonharjoituksensa jatkamiseen, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus tulee ryhtymään, jotteivät polttoöljyn hinnankorotukset mitätöi mahdollisuuksia nyt ja vastaisuudessa harjoittaa puutarha- ja lähinnä tomaatinviljelyä polttoöljyllä lämmitettävissä kasvihuoneissa?

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1971.

Verner Korsbäck. Ragnar Granvik.

Kirj. ksm. n:o 27.

Seppä: Kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kasvihuoneviljely on maassamme joutunut erittäin suuriin vaikeuksiin tapahtuneiden polttoöljyjen suurien hinnankorotuksien johdosta. Tapahtuneet tuotantokustannusten nousut uhkaavat vakavasti varsinkin pienten kasvihuoneviljelmien, perheyritysten toimeentulomahdollisuuksia. Maamme kasvihuoneviljelmät, joita on kaikkiaan noin 3 000 kpl, käyttivät 1969 maatalouslaskennan mukaan kevyttä polttoöljyä 94,3 milj. litraa ja raskasta polttoöljyä 32 355 tonnia. Kiinteiden polttoaineiden käyttö on supistunut melko vähäiseksi.

Eräänä kasvihuonepitäjänä mainittakoon Teuvan kunta, jossa on yli 200 alan yritystä ja lasinalainen viljelysala on noin 12 ha. Lasinalaisviljelyn merkitys Teuvan kunnassa on jo työllisyyden kannalta varsin merkittävä, sillä kasvihuoneet ovat varustukseltaan vaatimattomia ja siten työvaltaisia ja työvoimaa sitovia. Voidaan sanoa, että kasvihuoneviljely on vaikuttanut hyvin ratkaisevasti Teuvan kunnan vaikean työllisyystilanteen paranemiseen. Myös kunnan verotulojen muodostuksessa tämä tuotantoala on varsin merkittävä.

Teuvan kasvihuoneista on suurin osa vielä teknilliseltä varustukseltaan niin vaatimattomia, että polttoainekustannuksien osuus menoista on 60—70 %, kun ei oteta huomioon oman työn arvoa. Polttoöljyn kulutus paikkakunnalla on ollut noin 1 750 000 litraa. Kun hintataso on runsaan vuoden kuluessa kohonnut lähes kaksinkertaiseksi, on selvää, että kasvihuoneviljely on muodostunut täysin tappiolliseksi ja satoja kasvihuoneviljelijöitä on uhkaamassa tuotannon lopettaminen ja työttömyys.

Uhkaavan tilanteen korjaamiseksi odotetaan valtiovallan taholta nopeita toimenpiteitä. Syntyneessä tilanteessa näyttäisi ainoalta mahdolliselta ratkaisulta hintasubvention myöntäminen kasvihuoneviljelmien käyttämästä polttoöljystä siten, että sen hintataso palaisi viime vuoden alun tasolle.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen kasvihuoneviljelyn kannattavuuden täydellisestä romahtamisesta, joka on seurauksena polttoöljyn suuresta hinnannoususta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamiseksi sekä työllisyyden turvaamiseksi tällä alalla?

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1971.

Mauri Seppä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Korsbäckin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 7:

> "Onko Hallitus tietoinen, että ne polttoöljyn hinnankorotukset, joita yhden vuoden aikana on toistuvasti suoritettu ilman kasvihuoneviljelijöille tulevaa kompensaatiota, ovat nyt aiheuttaneet niin suuren kustannuslisän, että näiltä viljelijöiltä puuttuu tai heillä on vain erittäin pienet mahdollisuudet elinkeinonharjoituksensa jatkamiseen, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus tulee ryhtymään, jotteivät polttoöljyn hinnankorotukset mitätöi mahdollisuuksia nyt ja vastaisuudessa harjoittaa puutarha- ja lähinnä tomaatinviljelyä polttoöljyllä lämmitettävissä kasvihuoneissa?"

sekä 12 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella jäljennöksen kansanedustaja Sepän näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 27:

> "Onko Hallitus tietoinen kasvihuoneviljelyn kannattavuuden täydellisestä romahtamisesta, joka on seurauksena polttoöljyn suuresta hinnannoususta, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamiseksi sekä työllisyyden turvaamiseksi tällä alalla?"

Vastauksena edellämainittuihin kysymyksiin esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nestemäiset polttoaineet ovat hinnanvahvistuksen alaisia. Ennen uusien hintojen vahvistamista on laskelmat tarkastettu huolellisesti ja hankittu hinta- ja palkkaneuvoston tai hintaneuvoston suostumus, jos kysymyksessä on ollut hinnankorotus. Vuoden 1970 aikana on koko maailmassa ollut nouseva suunta nestemäisten polttoaineiden hinnoissa Lähi-Idän kriisin, nestemäisten polttoaineiden nopeasti kohonneen kysynnän, öljyä tuottavien maiden odotettavissa olevien veronkorotusten ja fossiilisten polttoaineiden niukkuuden johdosta. Meilläkin nousivat polttoöljyn hinnat maailmanmarkkinanoteerausten ja rahtien nousun johdosta. Tätä ennen alenivat polttoöljyn hinnat jatkuvasti vuoden 1968 maaliskuusta tammikuun puoliväliin 1970 asti. Siten ei polttoöljyn hintojen vahvistaminen ole ollut ainoastaan hintojen korottamista vaan hintoja on myös alennettu silloin kun kustannukset ovat laskeneet. Lisäksi on laivarahdit tasoitettu 3 kuukauden jaksojen osalle suurien heilahdusten välttämiseksi.

Tietäen polttoöljyn hinnan suuren merkityksen kasvihuoneviljelylle, on hinnanvahvistuspäätöksissä pyritty erikoisesti huolehtimaan tästä määräämällä, että kauppapuutarhoille samoin kuin asunto- ja kiinteistöyhtiöille on myönnettävä alennusta penniä 0,50 litralta.

Polttoöljylle ei toistaiseksi ole tarjolla taloudellisempaa vaihtoehtoa kasvihuoneiden lämmitykseen käytettäväksi. Puu on kallista poltettavaksi ja turpeen polton tekniikkaa kasvihuoneissa ei ole vielä riittävästi kehitetty. Huomattavaa lämmityskustannuksien säästöä voitaisiin kuitenkin aikaansaada rationalisoinnilla, uusimalla vanhentuneita lämmityslaitteita, suurentamalla yksiköitä ja siirtymällä raskaaseen polttoöljyyn.

Kun kasvihuoneviljelyn tuotteet eivät ole hintasäännöstelyn alaisia, voivat hinnat vaihdella mm. vuodenaikojen mukaan. Hinnat voidaan siis tarkistaa kulloisienkin tuotantokustannuksien mukaisiksi. Hintatason tarkistaminen olisi kohtuullista, koska kasvihuonetuotteiden hinnat ovat kaikesta kustannuksien noususta huolimatta edelleen suunnilleen samalla tasolla kuin kymmenkunta vuotta sitten. Oikean hinnanmuodostuksen edellytyksenä on kuitenkin viljelijäin nykyistä kiinteämpi yhteistoiminta, jotta he voi-

sivat tasavertaisina neuvotella järjestyneen kaupan kanssa hinnoista sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Mahdollisen uuden polttoöljyn hinnanalennusjärjestelmän toteuttaminen kauppapuutarhoille edellyttäisi varojen saamista hintojen alentamiseksi. Alennukseen tarvittavia rahoja ei nyt ole käytettävissä. Toisaalta polttoöljyn hinnanalennusten antaminen vain jollekin elinkeinoryhmälle on vaikea toteuttaa eikä siihen ole havaittu olevan mahdollisuuksia.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Korsbäck m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 7:

> "Är Regeringen medveten om att de förhöjningar av priset på brännolja, som vidtagits i olika repriser under ett års tid utan kompensation åt växthusodlare, nu medfört så stora kostnadsökningar att dessa odlare saknar eller har ytterst ringa möjligheter att fortsätta med sin näring, och om så är,
>
> vilka åtgärder kommer Regeringen att vidtaga för att prisförhöjningarna på brännolja icke skall omintetgöra möjligheterna att även nu och framdeles ekonomiskt upprätthålla trädgårds- och främst tomatodling i växthus, som uppvärmes med brännolja?"

samt med Eder skrivelse av den 12 februari 1971 avskrift av följande av riksdagsman Seppä ställda skriftliga spörsmål nr 27:

> "Är Regeringen medveten om lönsamhetens katastrofala nedgång i fråga om växthusodling, vilken är en följd av den stora förhöjningen av brännoljepriset, och om så är fallet, vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att trygga växthusodlingens lönsamhet samt sysselsättningen på detta område?"

Såsom svar på dessa spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Flytande bränsle är underkastat prisfastställelse. Innan nya priser fastställts har kalkylerna omsorgsfullt granskats samt pris- och lönerådets eller prisrådets samtycke införskaffats om fråga varit om en prisförhöjning. Under år 1970 var i hela världen tendensen stigande i fråga om priserna på flytande bränsle på grund av krisen i Främre Orienten, den i snabb takt ökade efterfrågan på flytande bränsle, skatteförhöjningarna som emotses i de länder som producerar olja och den knappa tillgången på fossilt bränsle. Också hos oss steg priserna på brännolja till följd av de stegrade världsmarknadsnoteringarna och frakterna. Därförinnan sjönk priserna på brännolja fortgående från mars 1968 till medlet av januari 1970. Sålunda har fastställelsen av priserna på brännolja icke enbart inneburit höjning av priserna utan dessa har även sänkts då kostnaderna sjunkit. Dessutom har fartygsfrakterna utjämnats för perioder om 3 månader för att stora fluktuationer skall undvikas.

Med kännedom om brännoljeprisets stora betydelse för växhusodlingen har man i prisfastställelsebesluten vinnlagt sig om att taga hänsyn till detta genom att bestämma, att handelsträdgårdar liksom bostads- och fastighetsbolag skall beviljas en rabatt av 0,50 penni per liter.

Något mer ekonomiskt alternativ för brännolja som skulle kunna användas för uppvärmning av växthus står än så länge icke till buds. Det är dyrt att använda trä som bränsle och tekniken i fråga om torv som bränsle i växthus har ännu ej utvecklats tillräckligt. En avsevärd inbesparing av uppvärmningskostnaderna skulle man dock kunna åstadkomma genom rationalisering, genom förnyande av föråldrade uppvärmningsanordningar, genom förstoring av enheterna och genom att övergå till användning av tung brännolja.

Då produkterna av växthusodling icke är underkastade prisreglementering, kan priserna variera bl. a. enligt årstiderna. Priserna kan alltså justeras i enlighet med de vid olika tidpunkter gällande produktionskostnaderna. En justering av prisnivån skulle vara skälig, ty priserna på växthusprodukter är trots kostnadsstegringen alltjämt ungefär på samma nivå som för ett tiotal år sedan. En förutsättning för en riktig prisbildning är dock ett fastare samarbete odlarna emellan än vad som nu är fallet för att de på jämställd bas skulle kunna förhandla med

den organiserade handeln om priserna såväl lokalt som på riksomfattande bas.

Genomförandet av ett eventuellt nytt prissänkningssystem i fråga om brännolja för handelsträdgårdar skulle förutsätta att medel för prissänkningarna skulle kunna erhållas. För prissänkningen nödiga penningmedel står icke nu till förfogande. Å andra sidan är det svårt att genomföra nedsättningar av priset på brännolja endast i fråga om en viss näringsgrupp och några möjligheter härtill har man icke kommit på.

Helsingfors den 4 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Vilmi: Lapin läänin työllisyystilanteesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lapin läänin alueen työllisyystilanne on uhkaavasti vaikeutumassa. Kortistot on jouduttu avaamaan lähes kaikissa kunnissa ja tällä hetkellä on työttömien työnhakijoiden määrä lähes 4 500 työntekijää, eli 5 prosenttia koko läänin työvoimasta. Rovaniemen työvoimapiirin käsityksen mukaan tilanne pahenee päivä päivältä, ja jo kuluvan helmikuun kuluessa ollaan tilanteessa, jolloin työttömien määrä kohoaa pahimpien työttömyysvuosien huippulukemiin.

Lapin työllisyystilanteen jyrkkä huononeminen ei ole tullut mitenkään yllätyksenä. TVH:n työohjelmia on supistettu ja työntekijöiden määrää vähennetty. Samoin on menetelty monien Lapin Vesipiirin työkohteitten osalta. Myös valtion muut rakennustyökohteet ovat Lapin läänin alueella kovin vähäiset. Edullisesta talvesta ja lumiolosuhteista johtuen myös metsätöiden huippu on jo sivuutettu, joten työpaikat tulevat tältäkin osaa kevätkaudella tuntuvasti vähenemään. Yhtenä perussyynä Lapin työllisyystilanteen vaikeutumiseen ovat maataloustuotannon rajoittamista koskevat toimenpiteet, joiden vaikutus Lapissa tunnetaan erittäin raskaana. Peltojen paketointi ja lehmien teurastukset ovat vieneet siihen, että Lapin maidontuotanto on kääntynyt jyrkkään laskuun. Maidosta saatavat myyntitulot ovat päivää kohden vähentyneet vuoden 1970 aikana noin yhdellä vanhalla miljoonalla markalla, mikä käytännössä merkitsee noin 500 maataloudesta toimeentulon saaneen viljelijän siirtymistä työttömyyskortistoihin. Maitoa joudutaan nyt tuomaan Lapin läänin meijereihin kaukaa Oulun läänin eteläosasta saakka, vaikka kannattavat maitomarkkinat olisivat Pohjois-Ruotsissa.

Jotta Lapin työllisyystilanne ei pääsisi muodostumaan täysin katastrofaaliseksi, on valtion työkohteita avattava kiireesti lisää. Nopeimmin tämä tapahtuu TVH:n ja vesipiirin uusien työkohteitten käynnistämisellä. Molempien keskusvirastojen alaisia ja suunnittelemia sopivia työkohteita on eri puolilla Lapin lääniä riittävästi. Myös uusien pysyvien työpaikkojen luomiseen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että Lapin läänin työllisyystilanne on uhkaavasti huonontumassa, ja jos tietää,
>
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uusien työkohteitten avaamiseksi ja työttömyyttä lisäävien tekijöiden poistamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 1971.

Pekka Vilmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pekka Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 8:

> "Tietääkö Hallitus, että Lapin läänin työllisyystilanne on uhkaavasti huonontumassa, ja jos tietää,
>
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uusien työkohteitten avaamiseksi ja työttömyyttä lisäävien tekijöiden poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Rovaniemen työvoimapiirissä oli viime vuonna työllisyystilanne suhdannenousun ansiosta parempi kuin vuosiin. Tosin työttömyysaste ei täällä päässyt samoihin lukemiin muun Suomen kanssa. Se on kuitenkin pudonnut vuoden 1968 tasosta viime vuoteen lähes 3 %:lla eli 7.1 %:sta 4.2 %:iin. Työllisyystilanteen kehitystä Rovaniemen työvoimapiirissä kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana kuvaa seuraava asetelma:

	1968 keskim./v.	1969 keskim./v.	1970 keskim./v.
Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ja työttömyysaste (koko valtakunta)	6 000	4 900	3 400
	7.1 %	6.0 %	4.2 %
	(4.0 %)	(2.8 %)	(1.9 %)
Työvoimatoimikuntien kortistoissa	1 650	1 150	450
Työttömyyskorvausta saaneet	1 400	1 000	400

Lukusarja osoittaa, että työnvälityksen työttömien työnhakijoiden määrä oli viime vuonna supistunut vuodesta 1968 lähes puoleen ja työvoimatoimikuntien kortistoihin hyväksyttyjen määrä neljänteen osaan. Kehitys on siten ollut varsin myönteinen.

Tähän myönteiseen kehitykseen on ollut ehkä suurimpana vaikuttajana metsäkauppatoiminnan vilkastuminen ja siihen liittyen kantoraha- ja hakkuutulojen voimakas lisääntyminen maatilatalouden piirissä. Myös rakennustoiminta on ollut varsinkin suuremmissa asutuskeskuksissa vilkasta ja erityisesti Kemi—Tornion talousalueella, jossa teollisuudella on meneillään huomattavat investointiohjelmat.

Rovaniemen työvoimapiirin työttömyysaste on tällä hetkellä 5 % (koko valtakunta 2.1 %) ja työttömien työnhakijoiden määrä 4 220 eli sama määrä kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Työvoimatoimikuntien kortistoissa on 783 henkilöä ja korvausta maksetaan 693 henkilölle. Vastaavat luvut viime vuonna olivat 754 ja 595. Edellä kuvattu myönteinen kehitys on siten pysähtymässä.

On totta, että tämän melko myönteisen kehityksen vastapainona on ollut samanaikaisesti valtion työohjelmien supistuminen viime vuosina. Myös kuluvan vuoden työohjelma on suppeampi kuin viime vuonna. Näin siitä huolimatta, että työvoimaministeriö on sijoittanut käytettävissään olevalta työllisyyden turvaamiseen tarkoitetulta momentilta kuluvalle kevätkaudelle Rovaniemen työvoimapiirin alueelle lähes 30 % momentin koko määrärahasta. Työvirastojen lähes kaikki valmiit käyttökelpoiset suunnitelmat onkin voitu rahoittaa. Valitetta-

vasti on todettava, että työtä ei sittenkään ole riittävästi I työjaksolla tarjolla. Kesäkaudella tilanne kuitenkin paranee ja työvoiman kysyntä ja tarjonta tasapainottuvat, työohjelman tarjotessa työpaikkoja enemmänkin kuin vuosi sitten vastaavana ajanjaksona.

Pysyvämpää parannusta työllisyyteen on sensijaan pyritty aikaansaamaan tehostamalla ammattikoulutusta. Kapasiteettia on lisätty viime vuosina sekä varsinaisissa ammattikouluissa että ammattikurssitoiminnan piirissä. Uudet ammattikoulut ovat alkaneet toimintansa Sodankylässä ja Rovaniemellä ja ammattikurssien oppilasmäärät ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 1968 lähtien. Pysyvien työpaikkojen lisäämiseksi on käynnissä Leveäselän ja Kolarin kaivosten perustamistyöt. Samaan tähtää Outokumpu Oy:n terästehtaan sijoittamispäätös Tornion hyväksi. Myös kehitysaluerahaston perustaminen toivottavasti tulee lisäämään tekijöitä, jotka poistavat työttömyyttä vastaisuudessa.

Hallitus on tietoinen Lapin läänin työllisyystilanteen heikkenemisestä. Työvoimaministeriössä tutkitaankin parhaillaan, mitä mahdollisuuksia on vielä tämän talvi- ja kevätkauden aikana lisätä työvirastojen töitä tilanteen helpottamiseksi. Tilannekuvaa arvioitaessa ja vastaavia työvoimapoliittisia toimenpiteitä suunniteltaessa olisi kuitenkin ensi sijassa pyrittävä löytämään keinot pysyvien työpaikkojen lisäämiseksi ja vähentämään siten läänin alttiutta niin työvoiman kausi- kuin suhdannevaihteluillekin.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte, som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 4 februari 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande av riksdagsmännen Pekka Vilmi m. fl. ställda spörsmål nr 8:

> "Är Regeringen medveten om, att sysselsättningsläget i Lapplands län håller på att hotfullt förändras; och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för öppnandet av nya arbetsobjekt och avlägsnandet av de faktorer, som ökar arbetslösheten?"

Som svar på detta spörsmål önskar jag vördsamt framhålla:

Sysselsättningsläget var i Rovaniemi arbetskraftsdistrikt senaste år på grund av konjunkturstegringen bättre än på många år. Arbetslöshetsgraden nådde visserligen inte samma siffror som i det övriga Finland, men sjönk dock från 1968 års nivå med närmare 3 %, dvs. från 7.1 till 4.2 %. Sysselsättningslägets utveckling i Rovaniemi arbetskraftsdistrikt under de tre senaste åren framgår av följande uppställning:

	1968 medeltal/år	1969 medeltal/år	1970 medeltal/år
Arbetslösa arbetssökande i arbetsförmedlingen samt arbetslöshetsgrad (hela riket)	6 000	4 900	3 400
	7.1 %	6.0 %	4.2 %
	(4.0 %)	(2.8 %)	(1.9 %)
I arbetskraftskommissionernas register	1 650	1 150	450
Erhållit arbetslöshetsersättning	1 400	1 000	400

Dessa siffror visar, att antalet arbetslösa arbetssökande i arbetsförmedlingen från år 1968 har minskat med nästan hälften och antalet i arbetskraftskommissionernas register intagna till en fjärdedel. Utvecklingen har sålunda varit rätt gynnsam.

Den faktor, som kanske mest har föranlett denna gynnsamma utveckling, var den livligare skogskommersen och i anslutning därtill en kraftig stegring av stubbhyra och avverkningspriser inom gårdsbrukshushållningen. Också byggnadsverksamheten har varit livlig, isynnerhet i större bosättningscentra och särskilt inom Kemi—Torneå ekonomiska region, där industrin har betydande investeringsprogram i gång.

Arbetslöshetsgraden i Rovaniemi arbetskraftsdistrikt är för närvarande 5 % (i hela riket 2.1 %) och antalet arbetslösa arbetssökande 4 220, eller detsamma som vid denna tidpunkt senaste år. I arbetskraftskommissionernas register har intagits 783 personer, och arbetslöshetsersättning utbetalas åt 693. Motsvarande siffror senaste år var 754 resp. 595. Den ovan skildrade gynnsamma utvecklingen håller alltså på att stagnera.

Det är sant, att som motvikt till denna rätt gynnsamma utveckling statens arbetsprogram samtidigt de senaste åren har reducerats. Också i år är arbetsprogrammet mindre än förra året, trots att arbetskraftsministeriet denna vårsäsong har placerat nästan 30 % av det anslag det har till sin disposition på momentet för sysselsättningens tryggande inom Rovaniemi arbetskraftsdistrikt. Största delen av arbetsverkens färdiga och användbara projekt har kunnat finansieras.

Dessvärre måste man konstatera, att arbete ändå inte finns tillräckligt under första arbetsperioden. Under sommaren förbättras läget dock och jämvikten mellan arbetskraftsutbud och -efterfrågan återställs, i det att arbetsprogrammet då erbjuder fler arbetsplatser än under motsvarande tid för ett år sedan.

En mera bestående förbättring av sysselsättningen har man däremot försökt skapa genom att effektivera yrkesutbildningen. Kapaciteten har de senaste åren utökats såväl i egentliga yrkesskolor som genom yrkeskursverksamhet. Nya yrkesskolor har inlett sin verksamhet i Sodankylä och Rovaniemi, och elevantalet vid yrkeskurserna har fördubblats sedan år 1968. I syfte att öka antalet permanenta arbetsplatser pågår grundläggningsarbeten vid Leveäselkä och Kolari gruvor. Samma syfte har beslutet att förlägga Outokumpu Oy:s stålverk i Torneå. Man hoppas också att grudandet av utvecklingsområdesfonden skall öka de faktorer, som i framtiden eliminerar arbetslösheten.

Regeringen är medveten om det försämrade sysselsättningsläget i Lapplands län. I arbetskraftsministeriet undersöks som bäst möjligheterna att ännu denna vinter och vår öka arbetsverkens arbeten i avsikt att förbättra läget. Vid en bedömning av det aktuella läget och vid planering av motsvarande arbetskraftspolitiska åtgärder borde man likväl i främsta rummet försöka finna utvägar att öka antalet permanenta arbetsplatser och sålunda minska länets disposition för såväl säsong- som konjunkturmässiga fluktuationer i användningen av arbetskraft.

Helsingfors den 25 februari 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Sinisalo: Julkisista viroista eläkettä saavien siirtymisestä muihin toimiin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1970 valtiopäiville jättämäni kirjallisen eduskuntakyselyn rauettua valtiopäivien päättämisen vuoksi ennen vastauksen antamista eduskunnalle jätän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi uudelleen seuraavan eduskuntakyselyn.

Julkisessa keskustelussa ja myös mm. eduskunnassa on useaan kertaan kiinnitetty huomiota siihen kansalaisten yleisesti epäkohtana toteamaan seikkaan, että eräistä viroista ja toimista suhteellisen alhaisessa iässä eläkkeelle siirtyneet hakeutuvat eläkkeen saatuaan uusiin virkoihin ja töihin. Kun samaan aikaan esiintyy työttömyyttä ja kun eläke on tarkoitettu turvaamaan toimeentulon ilman uutta virka- tai työsuhdetta, voidaankin vallitseva tilanne todeta kiireellistä korjausta kaipaavaksi. Asia koskee valtiovaltaa mm. siksi, että esim. puolustuslaitoksen palveluksesta eläkkeelle siirtyvät usein esiintyvät edelleen työmarkkinoilla ja tietenkin siksi, että paitsi valtion myös muut eläkesäännökset annetaan laeilla.

Kiinnittäessäni tähän asiaan huomiota lokakuussa 1969 jättämälläni eduskuntakyselyllä valtiovarainministeriön taholta ilmoitettiin, että asia on otettu esille valtion henkilökuntaasioiden yhteydessä. Edelleen todettiin, että yksityisen sektorin osalta järjestely kaivannee erikoislainsäädäntötoimenpiteitä.

Koska tämän jälkeen ei näiden toimenpiteiden edistymisestä ole saatu selvitystä esitän kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisin toimenpitein Hallitus on aikonut estää julkisista viroista eläkettä saavien siirtymisen täysipalkkaisiin toimiin ja sen, ettei ainakaan valtion ja kuntien virkoihin ja toimiin valittaisi kohtuullisen toimeentulon turvaavaa eläkettä saavia henkilöitä?

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime helmikuun 4 päivänä päivätyssä ja saman kuukauden 5 päivänä valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle saapuneessa kirjeessä olette Te, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Sinisalon Teille antamasta kirjeestä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on tehty seuraava kysymys:

> "Millaisin toimenpitein Hallitus on aikonut estää julkisista viroista eläkettä saavien siirtymisen täysipalkkaisiin toimiin ja sen, ettei ainakaan valtion ja kuntien virkoihin ja toimiin valittaisi kohtuullisen toimeentulon turvaavaa eläkettä saavia henkilöitä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Esillä oleva asia on ollut useissa yhteyksissä esillä. Valtion nykyisessä eläkejärjestelmässä samoin kuin muissa uusissa eläkejärjestelmissä toteutetun ansaintaperiaatteen mukaan katsotaan eläke vanhuuden tai työkyvyttömyyden varalle säästyneeksi palkan osaksi siten, että palkansaajan bruttoansiosta vain osa maksetaan palvelussuhteen kestäessä käteisenä palkkana ja muu osa siitä siirtyy maksettavaksi myöhemmin eläkkeenä eläkeoikeuden edellytysten täytyttyä. Tällaista ansioeläkettä ei voi pidättää, vaikka asianomainen eläkkeellä ollessaan vielä olisi työssä.

Kunnallisten ja muiden julkisten yhdyskuntien kuin myös yksityisten työnantajien palveluksessa ilmeisesti myös on julkisista varoista eläkettä saavia henkilöitä. Heidän lukumäärästään ei käytettävissäni ole tietoja.

Saattaa herättää ymmärrettävää arvostelua, että aikaisemman palveluksensa perusteella eläkettä saava henkilö hakeutuu uudelleen työhön ja siten vaikeuttaa työtä ja ansioita vailla olevien henkilöiden sijoittumista koulutustaan ja kykyjään vastaaviin tehtäviin työelämässä. Asiantilan muuttaminen on kuitenkin varsin monisäikeinen. Toisaalta kysymys on siitä, pitäisikö lainsäädännöllä rajoittaa työkykyisten ja -haluisten henkilöiden hakeutumista työhön silloin, kun heillä jo on palkka jostakin työstä tai eläke aikaisemmasta työstä, ja minkälaisin perustein tällaisia rajoituksia sovellettaisiin ja miten suhtaudutaan yksityisten oikeuteen valita työntekijänsä. Toisaalta kysymys on tarkoituksenmukaisuusongelmasta ja siitä, että työnantajan harkinnasta riippuu, missä määrin työpaikkoja täytetään eläkkeellä olevilla henkilöillä.

Lainsäädännön osalta avautuu tässä yhteydessä laaja periaatteellinen ongelmakenttä jo siinä mielessä, minkälaisiin tulonsaantimahdollisuuksiin työhaluinen ihminen on oikeutettu. Näin laajojen periaatteellisten asioiden ratkaisemista on lisäksi erittäin vaikea kytkeä muuttuviin olosuhteisiin. Sitä paitsi tärkeä tekijä on myös se, katsotaanko, niinkuin nyt tehdään, eläke osaksi palkkaa, jonka asianomainen on aikanaan ansainnut, mutta joka hänelle maksetaan jälkikäteen, vai pidetäänkö eläkettä kohtuullisen toimeentulon turvaavana elatuksena, jonka työnantaja on velvollinen työntekijöilleen turvaamaan. Nykyisen eläkeperiaatteen mukaan ei valtiokaan voine ottaa keneltään pois hänen jo ansaitsemaansa palkkaa siinäkään tapauksessa, että asianomainen valtiolta poisjäätyään hakeutuu uuteen työhön. Koko tämä kysymys ei lainsäädännön osalta olekaan vain valtion ja sen palveluksessa olleiden välisiä palkkaussuhteita koskeva, vaan paljon laajempi ja koko yhteiskuntaa koskeva kysymys.

Sellaisia henkilöitä, jotka saavat valtion eläkettä ja samalla ovat valtion palveluksessa virka- tai työsuhteessa, on viimeksi suoritetun tiedustelun mukaan yhteensä 106. Heille maksetut palkkiot eivät yleensä ole merkittäviä lukuunottamatta puolustuslaitoksen palveluksessa olevia.

Valtion virastot ja laitokset ovat tässä suhteessa olleet varsin pidättyväisiä, kun otetaan huomioon, että valtion palveluksessa kaikkiaan on n. 100 000 virkamiestä ja n. 70 000—80 000 työntekijää. Mahdollisuus paranevien eläke-etu-

jen avulla säilyttää elintasonsa eläkkeellä ollessa samanlaisena kuin se on ollut asianomaisen työssä ollessa johtanee myös kehitystä siihen suuntaan, että eläkkeellä olevat henkilöt tulevaisuudessa eivät hakeudukaan uudelleen työhön samassa määrin kuin nykyisin on asianlaita.

Kysymyksessä kosketeltu asia työssä olevien eläkeläisten osalta liittyy läheisesti ministeri Jussi Linnamon puheenjohdolla toimivan eläkejärjestelmäkomitean tehtäväpiiriin ja tullee niin ollen käsiteltäväksi mainitussa komiteassa.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Kyselyssä on puututtu kansalaisia ja varsinkin työnsaantivaikeuksissa olevia erittäin paljon askarruttaneeseen tärkeään asiaan. Voidaan kuitenkin tietyissä tilanteissa pitää yhteiskunnalle edullisena sitä, että eläkkeellä oleva käyttää työvoimansa ja kokemuksensa sen hyväksi. Tämän vuoksi joudutaan ratkaisua haettaessa ottamaan huomioon toisilleen vastakkaisia näkökohtia eikä hyvän ratkaisun löytäminen ole yksinkertaista. Asiaan tullaan hallituksen taholta kiinnittämään huomiota.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagen Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 senaste februari, som kom vederbörande medlem av statsrådet tillhanda den 5 samma månad, för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Sinisalo ställda spörsmål:

> "Genom hurudana åtgärder har Regeringen ämnat hindra, att de som åtnjuter pension av offentliga tjänster får anställning i befattningar med full lön och att åtminstone inte personer med skälig pension utses att bekläda statliga och kommunala tjänster eller befattningar?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Föreliggande sak har kommit fram i många sammanhang. Enligt den intjäningsprincip som omfattats i statens nuvarande pensionssystem liksom i andra nyare pensionssystem anses pensionen såsom en inbesparad del av lönen, som utgår på ålderdomen och vid arbetsoförmåga, så att endast en del av lönetagarens bruttoförtjänst, medan anställningsförhållandet varar, utbetalas i form av kontant lön. Återstoden betalas senare i form av pension, så snart förutsättningarna för erhållande av pension uppfylles. En sådan intjänad pension kan icke innehållas i det fall att vederbörande ännu är i arbete såsom pensionerad.

I kommuners och andra offentliga samfunds ävensom i privata arbetsgivares tjänst finns uppenbarligen också personer som uppbär pension av allmänna medel. Om deras antal finns inga tillgängliga uppgifter.

Det kan väcka kritik, att en person som åtnjuter pension från tidigare anställning ånyo söker arbete och sålunda försvårar placeringen av personer utan arbete och förtjänst i arbetslivet i enlighet med deras utbildning och kapacitet. Frågan om en ändring av detta sakförhållande är emellertid mycket komplicerad. Å ena sidan är det fråga om huruvida man genom legislativa åtgärder borde begränsa arbetsföra och arbetsvilliga personers möjligheter att söka sig arbete i det fall att de redan åtnjuter lön i någon tjänst eller pension från tidigare arbete, och på vilka grunder dylika begränsningar skulle tillämpas och om hur man skall förhålla sig till den enskildes rätt att välja arbetstagare. Å andra sidan är det fråga om ett ändamålsenlighetsproblem och om att arbetsgivaren själv har att pröva i vilken utsträckning arbetsplatser besättes med pensionerade.

I lagstiftningen öppnar sig i detta sammanhang ett vidsträckt problemfält redan i frågan vilka inkomstmöjligheter en arbetsvillig människa har rätt att räkna med. Det är dessutom mycket svårt att sammankoppla avgörandet av så omfattande principiella saker med de föränderliga förhållandena. En viktig faktor är även, huruvida pensionen såsom nu betraktas som en del av den lön vederbörande på sin tid tjänat in men som betalats till honom i efterskott eller om pensionen skall anses vara ett underhållsbidrag som tillförsäkrar vederbörande en skälig utkomst och som arbetsgivaren är skyldig att tillhandahålla sina arbetstagare. Enligt nugällande pensionsprincip torde inte ens staten kunna beröva någon hans redan intjänade lön ens i det fall att vederbörande efter att ha lämnat statsanställningen söker sig annat arbete. Hela denna fråga är inte heller från lagstiftningssynpunkt någon fråga om avlöningsförhållandena mellan staten och de i statens tjänst anställda utan en mycket vidlyftigare fråga som rör hela samhället.

Antalet personer med statspension vilka innehar statsanställning i tjänste- eller arbetsförhållande är enligt senaste förfrågan sammanlagt 106. De arvoden dessa personer uppbär är i allmänhet inte av någon större betydelse, med undantag av de i försvarsväsendets tjänst anställdas arvoden.

Statens ämbetsverk och inrättningar har i detta avseende varit synnerligen återhållsamma,

när man tager i betraktande, att staten i sin tjänst har inalles omkring 100 000 tjänstemän och ca 70 000—80 000 arbetstagare. Möjligheten att med hjälp av förbättrade pensionsförmåner hålla samma levnadsstandard som under tiden i aktivt arbete torde även leda utvecklingen i den riktningen, att pensionerade icke framdeles söker sig in i förvärvslivet i samma utsträckning som för närvarande.

Den i spörsmålet berörda frågan hör till den del den gäller pensionerade i arbete till det område som behandlas av den under minister Jussi Linnamos ordförandeskap arbetande pensionssystemskommittén och torde sålunda komma att behandlas av nämnda kommitté.

Spörsmålet ingriper i en viktig sak, som i hög grad har sysselsatt medborgarna och i synnerhet dem som har svårt att få arbete. Man kan likväl i vissa förhållanden anse det fördelaktigt för samhället, att de pensionerade använder sin arbetskraft och sina erfarenheter till statens bästa. Därför gäller det att beakta många kontroversiella synpunkter, när man söker lösningen, och att finna en bra lösning är inte lätt. Saken kommer att ägnas uppmärksamhet från regeringens sida.

Helsingfors den 2 mars 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 10.

H. Linna ym.: Maatilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on joulukuussa 1970 hyväksynyt pienin muutoksin hallituksen lakiesityksen n:o 133 vuoden 1970 valtiopäiviltä maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta.

Tämän lainmuutoksen eräs keskeisin kohta oli maatilatalouden tuloverolain (543/67) 5 § 1 momentin 12 kohdan poistaminen, joka tarkoitti, että verovelvollisen ja hänen perheensä yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen maatalous- ja puutarhatuotteiden luovutushintaa ei katsota maatalouden veronalaiseksi tuloksi.

Maatilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden vapauttamisella veronalaisuudesta pyrittiin erikoisesti keventämään pienten viljelmien verotusta, joilla se oli kohonnut kohtuuttomasti vuonna 1968 voimaan tulleen maatilatalouden tuloverolain (543/67) johdosta.

Eduskuntakäsittelyssä poistettiin hallituksen esityksestä n:o 133 vuoden 1970 valtiopäiviltä muutoksiksi maatilatalouden tuloverolakiin 7 §:n 6 kohta, joka olisi edellyttänyt, että verovapaan tulon hankkimisesta aiheutuneita kustannuksia ei hyväksytä muuta kuin verovapaan tulon ylittävältä osalta maatalouden menoiksi.

Tällä muutoksella Eduskunta halusi selventää hallituksen lakiesityksen tarkoitusta, että kysymys on verohelpotuksen antamisesta pienviljelijäväestölle vapauttamalla tilalta kotikäyttöön otettavat tuotteet verosta niin, että verovapaus ei aiheuta mitään vähennyksiä maatalouden menoissa.

Verohallituksen antamat ohjeet maatilatalouden veroilmoituksen täyttämiseksi ovat paljastaneet vastuunalaisten veroviranomaisten piirissä ainakin osittain vallitsevan käsityksen oikeaksi, joka on se, että eduskunnan tarkoitusta yritetään "vesittää" tilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verovapauden osalta. Verohallitus vaatii lisäselvityksinä tietoja verovapaiden kotikäyttöön tilalta otettujen tuotteiden tuotantokustannusten selvittelyä varten. Verohallituksella on tietenkin oikeus tällaisten selvitysten pyytämiseen, mutta on todettava, että nämäkin tiedot lisäävät veroilmoituksen täyttämisestä maanviljelijöille aiheutuvaa työtä, joka jo ennestään on moninkertainen monia muita ammatteja harjoittaviin veronmaksajiin verrattuna.

Lisäksi on todettava, että verohallituksen pyytämien selvitysten takana näyttää selvästi kuvastuvan sellainen pyrkimys, että siltä taholta yritetään lain tulkinnalla pienentää sitä etua mikä erikoisesti suuriperheisille pienviljelijöille saatiin tilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verovapaudella.

Kun eduskunta hyväksyi hallituksen lakiesityksen muutoksista maatilatalouden tuloverolakiin tilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verovapauden osalta hallituksen lakiesityksen tarkoitusta selventäen jää hallituksen velvollisuudeksi valvoa, että käytännön verotuksessa toteutetaan eduskunnan tahtoa.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että verohallituksen ohjeet maatilatalouden veroilmoituksen täyttämiseksi ovat aiheuttaneet pienviljelijöiden keskuudessa huolestumista sen johdosta, että niissä velvoitetaan selvittämään tilalta ns. kotikäyttöön otettujen tuotteiden osalta niihin kohdistuvien menojen selvittämistä varten tuotteiden vuotuiset käyttömäärät, yksikköhinnat ja kunkin tuotteen koko määrän todennäköinen luovutushinta vuodessa sekä lisäksi kuinka

monta 16 vuotta täyttänyttä ja sitä nuorempaa henkilöä on kuulunut verovelvollisen perheeseen, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt, että eduskunnan hyväksymää maatilatalouden tuloverolain muutosta tilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verovapauden osalta käytännön verotuksessa toteutetaan niin ettei näiden tuotteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia vähennetä maatalouden menoista?

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1971.

Heimo Linna.
Yrjö Sinkkonen.
Esko Pekonen.
Mikko Kaarna.
Taisto Tähkämaa.
Tahvo Rönkkö.
Pentti Pekkarinen.
J. E. Partanen.
Erkki Haukipuro.
Orvokki Kangas.

Paavo Niinikoski.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Heimo Linnan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 10:

> "Onko Hallitus tietoinen, että verohallituksen ohjeet maatilatalouden veroilmoituksen täyttämiseksi ovat aiheuttaneet pienviljelijöiden keskuudessa huolestumista sen johdosta, että niissä velvoitetaan selvittämään tilalta ns. kotikäyttöön otettujen tuotteiden osalta niihin kohdistuvien menojen selvittämistä varten tuotteiden vuotuiset käyttömäärät, yksikköhinnat ja kunkin tuotteen koko määrän todennäköinen luovutushinta vuodessa sekä lisäksi kuinka monta 16 vuotta täyttänyttä ja sitä nuorempaa henkilöä on kuulunut verovelvollisen perheeseen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt, että eduskunnan hyväksymää maatilatalouden tuloverolain muutosta tilalta kotikäyttöön otettujen tuotteiden verovapauden osalta käytännön verotuksessa toteutetaan niin ettei näiden tuotteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia vähennetä maatalouden menoista?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtiovarainministeriö on pyytänyt puheena olevasta eduskuntakysymyksestä verohallituksen lausunnon. Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa: "Maatilatalouden tuloverolain 4 §:ssä säädetään mm., että maatalouden puhdas tulo on "saatujen *tulojen,* joihin ei kuitenkaan lueta verovelvollisen ja hänen perheensä yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen maatalous- ja puutarhatuotteiden luovutushintaa, ja *tulon* hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden menojen erotus". Sanaa tulo on lakia tulkittaessa katsottava käytetyn kummassakin alleviivatussa kohdassa samassa merkityksessä. Sen vuoksi ovat siinä tarkoitettuihin verovapaisiin luontoisetuihin kohdistuvat menot vähennyskelvottomia lainkohdan sanamuodon mukaan. Tulo- ja omaisuusverolain 27 §:n 1 kohdassa on verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannukset säädetty vähennyskelvottomiksi valtionverotuksessa. Kunnallisverotuksen osalta on sama sääntö julkilausuttu KKunA:n 55 §:n 1 kohdassa ja MKunA:n 82 §:n 7 kohdassa. Tämä elantokustannusten vähentämiskielto on yleinen. Se koskee myös kaikkia niitä verovelvollisia, joiden verotettavan tulon määrityksessä sovelletaan maatilatalouden tuloverolakia. Suomessa — samoinkuin muuallakin — on sekä oikeuskäytännössä että -teoriassa pidetty ehdottomana sääntönä, että verovapaan tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot eivät ole tuloverotuksessa vähennyskelpoisia, ellei nimenomaan ole toisin säädetty. Tämän säännön pätevyys on todettu mm. hallituksen esityksissä eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta (172/67) ja laiksi maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta (133/70). Sen varaan on rakennettu myös korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu 1962 II 249. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta todettiin mm. seuraavaa: "Maatilatalouden tuloverolain 7 §:ään ehdotetaan lisättäväksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n 2 kohdan mukainen säännös siitä, että tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja eivät ole verovapaan tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot, kuitenkin niin, että verovapaan tulon ylittävä osa menoista katsotaan vähennyskelpoiseksi. Tämä sääntö on verolainsäädännössä yleisesti hyväksytty ja se vastaa myös meillä oikeuskäytännössä omaksuttua kantaa." Tämä hallituksen

maatilatalouden tuloverolain 7 §:ään esittämä lisäys poistettiin eduskuntakäsittelyn aikana lakitekstistä, kuten valiokunnat mietinnöissään toteavat, "tarpeettomana" eli siis ilmeisestikin sen vuoksi, että säännön katsottiin olevan voimassa ilman asiaa koskevaa nimenomaista normiakin. Jos yleisesti hyväksytystä ja hallituksenkin esityksessään toteamasta säännöstä olisi maatilatalouden tuloverotuksen osalta tahdottu poiketa, olisi siihen tarvittu asiaa koskeva nimenomainen säännös. Edellä esitetyn perusteella verohallitus maatilatalouden veroilmoituksen täyttämisohjeita laatiessaan katsoi, ettei verovelvollisen ja hänen perheensä yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen maatalous- ja puutarhatuotteiden hankkimismenoja voitane pitää tuloverotuksessa vähennyskelpoisina. Tämän vuoksi ohjeiden kohdassa 65 (s. 24) lausuttiin, että kohdassa ilmoitetaan verovelvollisen ruokataloudessa käytetyt, omalta tilalta saadut maatalous- ja puutarhatuotteet lomakkeen mukaisesti eriteltyinä. Ilman näitä tietoja ei niihin kohdistuvien menojen mahdollisesti tarpeellinen arvioiminen olisi mahdollista. Keskusverolautakunta on edellä tarkoitettua asiaa koskevaan ennakkotietohakemukseen 28. 1. 1971 antamassaan päätöksessä ollut toisella kannalla kuin verohallitus. "Keskusverolautakunta on maatilatalouden tuloverolain 4 §:ään viitaten ja koska po. tarkoitukseen otettujen tuotteiden luovutushinta ei ole veronalaista tuloa ja kun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 7 §:ssä eikä muuallakaan laissa ole säännöstä, joka estäisi hakemuksessa tarkoitettujen menojen vähentämisen maatilatalouden veronalaisista tuloista, asiasta äänestettyään katsonut, että maatilatalouden harjoittaja saa maataloutensa tulosta vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot myös siltä osalta kuin ne ehkä kohdistuvat edellä tarkoitettuun verovapaaseen tuloon. Verohallituksen valituksen perusteella on asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavana."

Kysymyksessä tarkoitettu asia on, kuten verohallituksen antamassa lausunnossa todetaan, saatettu keskusverolautakunnan antaman päätöksen osalta korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi. Valtiovarainministeriö seuraa asian kehittymistä ja ryhtyy tarvittaessa sen vaatimiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Heimo Linna m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att skattestyrelsens direktiv för ifyllande av blanketten för deklaration av inkomst av gårdsbruk har väckt oro bland småbrukarna, på grund av att direktiven ålägger dem att för utredningen av utgifterna för sk. husbehovsprodukter från lägenheten uppge de mängder som använts under året, prisen per enhet och det sannolika överlåtelsepriset per år för hela mängden av varje slag av produkter samt dessutom hur många personer som fyllt 16 år och hur många som är yngre, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit, för att icke den av riksdagen antagna ändringen av inkomstskattelagen för gårdsbruk beträffande skattefrihet för de produkter från lägenheten, som används för husbehov, vid beskattningen i praktiken skall bli tillämpad så, att ej kostnaderna för produktionen av dessa alster avdras från utgifterna för lantbruket?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Finansministeriet har begärt skattestyrelsens yttrande om föreliggande riksdagsspörsmål. I yttrandet konstateras bl. a. följande:

" I 4 § inkomstskattelagen för gårdsbruk stadgas bl. a., att nettoinkomsten av lantbruk utgörs av "skillnaden mellan den uppburna *inkomsten,* vari dock icke inräknas överlåtelsepriset för från lägenheten erhållna lantbruks- och trädgårdsprodukter, vilka använts i den skattskyldiges och hans familjs privata hushåll, och utgifterna för *inkomstens* förvärvande och bibehållande". Ordet "inkomst" bör vid tolkningen av lagen anses vara använt i samma bemärkelse i vartdera av de understreckade fallen. Därför är de utgifter som hänför sig till där avsedda skattefria naturaförmåner enligt lagrummets ordalydelse icke avdragsgilla. Enligt 27 § 1 punkten lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt är den skattekyldiges och hans familjs levnadskostnader inte avdragbara i statsbeskattningen. För kommunalbeskattningens vidkommande är samma regel uttalad i 55 § 1 punkten förordningen angående kommunalförvaltning i stad och 82 § 7 punkten förordningen angående kommunalförvaltning på landet. Detta förbud mot avdrag av levnadskostnader är allmänt. Det gäller också alla de skattskyldiga, i fråga om vilka inkomstskattelagen för gårdsbruk tillämpas vid bestämningen av den beskattningsbara inkomsten. I Finland — liksom annorstädes — har det såväl i rättspraxis som i doktrin ansetts såsom en absolut regel, att utgifterna för förvärvande och bibehållande av skattefri inkomst icke är avdragbara i inkomstbeskattningen, såframt ej annat är uttryckligen stadgat. Denna regels giltighet har konstaterats bl. a. i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (172/67) och i propositionen med förslag till lag angående ändring av inkomstskattelagen för gårdsbruk (133/70). Därpå bygger även högsta förvaltningsdomstolens avgörande 1962 II 249. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring av inkomstskattelagen för gårdsbruk konstaterades bl. a. följande: "I 7 § inkomstskattelagen för gårdsbruk föreslås tillägg av ett stadgande, som motsvarar stadgandet i 16 § 2 punkten lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, enligt vilket utgifter för förvärvade

och bibehållande av skattefri inkomst inte är utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande likväl så, att den del av utgifterna som överskjuter den skattefria inkomsten anses avdragbar. Denna regel är vedertagen i skattelagstiftningen, och den överensstämmer också med den ståndpunkt vår rättspraxis intar." Detta tillägg till 7 § inkomstskattelagen för gårdsbruk, som hade föreslagits av regeringen, avlägsnades under riksdagsbehandlingen ur lagtexten, såsom utskotten i sina betänkanden har konstaterat "såsom onödigt", dvs. uppenbarligen fördenskull att regeln ansågs vara i kraft också utan någon uttrycklig norm. Om man i fråga om gårdsbrukets inkomstbeskattning hade velat avvika från en allmänt vedertagen och även i regeringens proposition konstaterad regel, skulle ett uttryckligt stadgande därom ha behövts. På grundval av det ovan anförda ansåg skattestyrelsen, när den uppgjorde anvisningarna för ifyllande av gårdsbrukets skattedeklarationsblankett, att ej från lägenhet erhållna lantbruks- och trädgårdsprodukter, som använts i den skattskyldiges och hans familjs hushåll, torde kunna anses avdragbara vid inkomstbeskattningen. Därför sades i punkt 65 av anvisningarna (s. 26), att under punkten skulle uppges de lantbruks- och trädgårdsprodukter från lägenheten som använts i den skattskyldiges privata hushåll, specificerade enligt blanketten. Utan dessa uppgifter vore det inte möjligt att företa en eventuellt nödvändig uppskattning av de utgifter som hänför sig till dem. Centralskattenämnden har i ett beslut 28. 1. 1971 på en anhållan om förhandsbesked i ovan avsedda sak intagit en annan ståndpunkt än skattestyrelsen. "Centralskattenämnden har med hänvisning till 4 § inkomstskattelagen för gårdsbruk och emedan överlåtelsepriset på de produkter, som använts för ifrågavarande ändamål, icke är skattepliktig inkomst och då det varken i 7 § inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/67) eller annorstädes i lag finns något stadgande som skulle hindra avdrag av de i ansökan avsedda utgifterna från den skattepliktiga inkomsten av gårdsbruk, efter omröstning ansett, att den som idkar gårdsbruk från sin inkomst av lantbruk får avdra utgifterna för inkomstens förvärvande och bibehållande även till den del de hänför sig till förenämnda skattefria inkomst. Skattestyrelsen har i saken anfört besvär, vilka som bäst prövas av högsta förvaltningsdomstolen."

Den i spörsmålet avsedda frågan har såsom av skattestyrelsens yttrande framgår, för så vitt det gäller centralskattenämndens beslut dragits under högsta förvaltningsdomstolens prövning. Finansministeriet kommer att följa med sakens utveckling och vid behov vidta därav påkallade åtgärder.

Helsingfors den 16 februari 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kaipainen ym.: Ulkomailla toimivien suomalaisten yritysten valvonnan lisäämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sen johdosta, että Hallitus ei vuoden 1970 valtiopäivien aikana ehtinyt vastata kirjalliseen kysymykseemme n:o 222, mikä kysymys ulkomailla toimivien suomalaisten yritysten valvonnan lisäämisestä näin ollen raukesi, esitämme kunnioittavasti tämän kysymyksen uudestaan.

Julkisuudessa on viime aikoina kerrottu, että Portugalissa toimisi neljä suomalaista vaatetusalan yritystä, joista eräät ovat siirtäneet koko massatuotantonsa sinne. Suomalaisten yritysten aktiviteetti on sinänsä hyvä asia, samaten kansainvälisen kilpailuasemamme turvaaminen, kunhan se tapahtuu tavalla, joka vastaa meillä hyväksyttyjä periaatteita. Näin ei asia ainakaan käytettävissä olevien tietojen valossa ole niiden yritysten osalta, jotka ovat sijoittaneet tekstiilituotantoaan Portugaliin. On käynyt ilmi, että yritysten palveluksessa on huomattavia määriä lapsityövoimaa, jopa niin, että alle 14 vuotiaatkin suorittavat Portugalin lakien vastaisesti 10-tuntisia työpäiviä räikeästi alipalkattuina, jopa vain 15 escudon eli noin 2 markan päivä-palkalla. Seuraavassa on esitetty luettelo kesällä 1970 Nordica-nimisen yhtiön palveluksessa Portugalissa olleista henkilöistä. Nordica on tiettävästi Helsingin Kutomo ja Kravatti Osakeyhtiön sisaryhtiö.

Nimi	Ikä	Työhönotto pvm	Palkka päiv., esc.
Abilia Reis	17	25. 1. 68	33
Adalia Marques	14	7. 1. 69	17
Adelaide Reis	17	4. 1. 68	36
Adelaide Reis Lima	16	22. 9. 69	17
Adriano Marques	17	13. 3. 70	40
Alberto Barbosa	26	26. 8. 69	35
Albina Macieira	17	9. 1. 68	28
Alice Ferreira	15	16. 3. 70	24
Alice Silva Duque	15	18. 2. 70	16
Almerinda Maia	17	11. 11. 69	17
Alexandrina Castro	14	25. 11. 68	20
Alzira Fernandes	25	24. 8. 68	36
Amelia Figueiredo	16	18. 10. 69	20
António Braga Fern.	17	5. 5. 70	100
Ana Araujo Faria	34	29. 4. 68	34
Ana Maria Monteiro	18	26. 12. 67	36
Ana Maria Abrunhosa	14	22. 9. 69	16
Ana Ma Silva Pontes	14	22. 1. 70	17
Ana Marques André	13	8. 1. 70	18
Angela Ma Gongalves	13	9. 9. 69	16
Angela da Silva Lopes	19	8. 4. 68	30
Beatriz Maravalhas	20	8. 1. 70	24
Bernardina Pires	66	22. 9. 69	42
Bertilina Craveiro	14	6. 1. 70	15

Brazelina F. Costa	18	27. 1. 70	25
Candina Ma Crista	14	13. 11. 69	17
Carlos Rocha	24	10. 2. 70	50
Carminda Martins	18	9. 12. 69	20
Carolina Irene	13	5. 1. 70	15
Clarisse da Silva	17	22. 1. 70	18
Daria Silva	16	2. 8. 68	17
Diamantina Marques	17	26. 5. 69	20
Diamantino Romero	19	2. 4. 70	48
Esperanga Capelao	20	15. 9. 69	24
Esperanca Pontes	21	24. 3. 69	28
Evaristo da Costa	14	28. 10. 69	25
Eva Maravalhas	22	8. 1. 70	24
Felismina Leituga	18	10. 12. 67	36
Fernanda Neiva	16	11. 12. 67	28
Fernanda Barres	15	11. 6. 69	20
Fernando Leite	25	1. 9. 69	50
Florinda Silva	17	5. 2. 70	26
Ilda Ma Figueiredo	18	26. 12. 67	28
Ilidia Ma M. Silva	18	30. 9. 68	36
Isabel Marques Vent	15	18. 8. 69	16
Ilda Nova Braga	21	22. 12. 67	34
Joaquina Ferreira	33	2. 3. 70	30
Joaquina Giesteira	18	24. 7. 68	32
Joaguina Vilaga	15	15. 9. 69	16
Joaquim Saavedra	25	10. 12. 69	50
Joaquim Fern. Santos	18	1. 5. 69	50
Joaquim C. Oliveira	27	8. 1. 68	65
Joaquim Herminio	26	17. 7. 69	57
José Alf. V. Costa	24	25. 8. 69	65
José Ant. S. Pereira	13	23. 4. 70	15
José Eduardo Sá M.	15	24. 11. 69	25
José Manuel Monteiro	20	2. 4. 69	50
Julieta Baptista	15	11. 3. 69	17
Laurinda A. Silva	17	27. 1. 70	22
Laurinda Serra L.	12	17. 4. 70	14
Luis Antonio Monteiro	16	23. 1. 69	30
Lusia Sousa Julio	23	5. 1. 68	34
Manuel Arm Mont.	36	6. 11. 67	90
Manuel Correia C.	36	6. 12. 69	110
Manuel Cruz Almeida	18	25. 11. 69	50
Margarida Domingues	17	22. 12. 67	28
Margarida S. Rosas	18	2. 2. 70	22
Margarida Casal	13	5. 1. 70	15
Ma Albina M. Pereira	25	27. 12. 67	36
Ma Adélia F. Teix.	18	6. 1. 70	16
Ma Adélia Morgado	17	12. 1. 70	22
Ma Alice Alves V.	16	29. 7. 69	26
Ma Alice C. Castro	16	23. 7. 68	32
Ma Alice Gomes V.	18	24. 11. 69	24
Ma Alice Pinto	17	26. 1. 70	15
Ma Alice Vidal N.	18	11. 7. 68	28
Ma Alivio F. Bicho	15	19. 12. 67	30
Ma Alivio Marafona	14	18. 2. 70	16

Ma Angelina V. Cast.	16	12. 8. 68	30
Ma Candida S. Carv.	22	29. 1. 70	25
Ma Carmo A. Morim	19	18. 12. 67	36
Ma Carmo C. Novo	17	4. 12. 67	36
Ma Carmo C. Castro	18	18. 3. 68	27
Ma Carmo S. Sencadas	19	21. 1. 70	25
Ma Conceigao C. F. er.	17	9. 1. 68	30
Ma Conceigao Cast.	14	30. 9. 68	17
Ma Conceigao Dourado	13	8. 1. 70	18
Ma Conceigao F. Teixe	15	14. 8. 69	18
Ma Conceigao Teixeira	18	13. 12. 67	34
Ma Conceigao Comes	19	13. 12. 67	39
Ma Conceigao Marafona	28	14. 5. 68	36
Ma Conceigao Antunes	16	13. 4. 70	18
Ma de Desterro	18	1. 7. 68	36
Ma Domingues Fernandes	21	22. 12. 67	36
Ma Dores Baptista	15	13. 12. 68	17
Ma Dores Fernandes	19	25. 4. 68	34
Ma Dores Graga Ramos	17	18. 3. 68	32
Ma Dores Sencadas	22	13. 4. 70	20
Ma Emilia Moura	17	4. 1. 68	34
Ma Ermelinda Nunes	14	16. 12. 68	20
Ma Fangueiro da Silva	21	13. 12. 67	34
Ma Fatima Macedo	14	9. 9. 69	16
Ma Fatima Figueiredo	17	21. 1. 70	20
Ma Fatima Lopes	17	15. 12. 67	34
Ma Fatima Pontes Rosa	21	22. 4. 69	26
Ma Fatima Cepa	17	26. 12. 67	32
Ma Fatima Santos Martins	18	6. 1. 70	15
Ma Fatima Santos Neves	16	18. 2. 70	32
Ma Fernanda Graga Cruz	18	18. 2. 70	32
Ma Fernanda Pereira	18	12. 1. 70	25
Ma Fernanda Azevedo	16	17. 2. 69	20
Ma Fernanda Maio Ramos	18	6. 9. 68	34
Ma Fernanda Marques	14	12. 12. 68	17
Ma Fernanda Martins	15	14. 1. 70	16
Ma Filomena Reis	15	25. 7. 68	24
Ma Gorete Cruz	16	27. 2. 68	30
Ma Graga Matos Castro	17	4. 12. 67	36
Ma Graga Torres Santos	17	12. 8. 68	26
Ma Graga Torres Pereira	13	27. 9. 69	16
Ma Graziela Martins	17	22. 12. 67	25
Ma Guillermina Fonseca	21	2. 9. 68	36
Ma Helena Rocha	15	13. 10. 69	20
Ma Helena Castro	14	21. 2. 69	23
Ma Hora Clara	18	1. 12. 69	22
Ma Ines Marques	15	27. 11. 68	26
Ma Isabel Figueiredo	23	6. 1. 69	34
Ma Ivone Pontes	20	8. 9. 69	26
Ma Izilda Marques	16	18. 4. 70	20
Ma Izilda Rodrigues	22	13. 12. 68	34
Ma Jose Teixeira	34	11. 8. 70	34
Ma Jose Granja	14	9. 2. 70	20
Ma Jose Lopes	13	29. 9. 69	16

Ma Jose Lopes Santos	24	20. 12. 67	36
Ma Jose Gomes Vinha	17	2. 1. 68	32
Ma Leopoldina Castro	16	5. 9. 68	36
Ma Lourdes Agonia	14	13. 12. 69	24
Ma Lourdes Morais	22	24. 11. 69	28
Ma Lourdes Gomes	14	15. 4. 70	18
Ma Manuela Coelho	17	26. 12. 67	30
Ma Manuela Bicho	14	21. 4. 69	16
Ma Marcelina Lopes	19	6. 12. 67	30
Ma Marcolina Moita	22	12. 1. 70	22
Ma Manuela Maravalhas	15	8. 1. 70	20
Ma Natalia Costa	19	24. 11. 69	22
Ma Natalia Ferreira	15	13. 5. 69	17
Ma Odete Pinto	17	8. 8. 68	28
Ma Odete do Vale	18	21. 4. 70	20
Ma Olivia Fernandes	22	29. 11. 67	42
Ma Piedade Barbosa	22	11. 12. 67	34
Ma Regina Marques	20	18. 12. 67	34
Ma Rosa Ferreira	15	25. 2. 70	16
Ma Rosa Viana Coentrae	15	10. 7. 68	22
Ma Sameiro Marques	13	26. 1. 70	15
Ma Silva Barbosa	18	18. 12. 67	34
Olivia Marques	14	9. 9. 69	16
Olinda Sampaio	12	16. 3. 70	15
Palmira Pinheiro	19	5. 12. 67	34
Rita Gomes	22	23. 9. 68	30
Rosa Gomes Flores	18	4. 7. 68	24
Rosa Ma Lopes	15	29. 2. 68	28
Rosa Maio Pereira	19	18. 12. 67	34
Secundio Simoes	36	2. 6. 69	110
Siria Baptista	22	18. 12. 67	34
Rosa Corete Oliveira	18	12. 1. 70	22
Rosa Isabel Frasco	15	3. 2. 70	18
Rosa Pires Costa	16	27. 1. 69	26
Telme Silvano	16	4. 5. 70	25
Zulmira Morgado	37	15. 4. 70	34
Artur Flores	37	14. 5. 70	60
Jose Delfim Correia	14	16. 6. 70	20
Brizida Figueirede	16	10. 7. 70	17
Joaquim Reis Lapa	15	8. 7. 70	25
Ma Conceigao Lopes	33	14. 7. 70	25

Luettelo osoittaa, että työntekijöistä 86 % on naisia, sekä edelleen, että 174:stä työntekijästä 12 eli noin 7 % on alle 14-vuotiaita, joiden pitäminen työssä lienee Portugalinkin lakien vastaista. Työntekijöistä on 38 eli noin 22 % iältään 14—15-vuotiaita ja kaikkiaan 67 eli noin 39 % alle 17-vuotiaita.

Edellä esitetty osoittaa selvästi, että syyt siihen, että kyseinen suomalainen yritys on sijoittanut suurimman osan tuotantoaan Portugaliin, ovat moraalisesti varsin hämäriä: on pyritty löytämään maa, jossa lapsityövoiman riistolla, mitättömiä palkkoja maksamalla, voidaan saada tuotantokustannukset alhaisemmiksi kuin kotimaassa. Maamme vientimahdollisuuksien ja kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen ei voine missään tapauksessa olla kiinni moraalisesti näin tuomittavista seikoista.

Portugali ei voine olla tässä suhteessa missään poikkeusasemassa, vaan kansainvälisen kaupan yhdentyminen aiheuttanee sen, että suomalaiset yritykset yhä suuremmassa määrässä sijoittuvat sellaisiin maihin, joissa ne kapitalismin periaatteiden mukaan voivat to-

teuttaa voiton maksimointipyrkimyksiään tavalla, jota kotimaassa ei hyväksytä. Päinvastoin on tietysti todennäköistä, että meille suuntautuu samoista syistä ulkomaista yritystoimintaa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että ulkomailla toimivissa suomalaisissa yrityksissä esiintyy epäterveitä piirteitä, mm. lapsityövoiman väärinkäyttöä, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ulkomaille sijoitettavaan suomalaiseen yritystoimintaan kohdistuvan valvonnan lisäämiseksi?

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1971.

Osmo Kaipainen.
Erkki Tuomioja.
Ulf Sundqvist.
U. H. Voutilainen.
Matti Ahde.
Leo Kohtala.
Tellervo Koivisto.
Kaarle Salmivuori.
Ralf Friberg.
Kalevi Sorsa.
A-V. Perheentupa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja Osmo Kaipainen ym. esittänyt hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että ulkomailla toimivissa suomalaisissa yrityksissä esiintyy epäterveitä piirteitä, mm. lapsityövoiman väärinkäyttöä, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ulkomaille sijoitettavaan suomalaiseen yritystoimintaan kohdistuvan valvonnan lisäämiseksi?"

Vastauksena tehtyyn kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy omistaa Portugalissa Empresa de Confeccoes Nordica das Caxinas S.A.R.L.-nimisen osakeyhtiön koko osakepääoman. Tämä yhtiö perustettiin 6. 4. 1967. Perustamisen syyksi ao. teollisuuslaitos ilmoittaa sen, että Suomeen tuodaan eräistä alhaisen palkkatason maista niin halvalla eräitä alan massa-artikkeleita, ettei kilpaileva tuotanto meidän palkkatasollamme yleensä ole kannattavaa. Tämän vuoksi Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy päätti siirtää tällaisten tuotteiden valmistuksen Portugaliin ja keskittyä kehittämään kotimaista tuotantoaan sellaisten laatu- ja muotituotteiden varassa, joiden kohdalla vastaavaa tuontipainetta ei ole olemassa.

Portugalissa sijaitsevan tehtaan liikevaihto oli v. 1970 n. 2.7 milj. mk, kun taas Suomessa emoyhtiön valmistuksen arvo oli noin 9.5 milj. mk. Siirtyminen korkeampilaatuisiin tuotteisiin omassa maassa on onnistunut niin hyvin, että valmistus Suomessa on vuosien 1967 ja 1970 välisenä aikana kasvanut nopeammin kuin valmistus Portugalissa.

Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy:n ilmoituksen mukaan kysymyksessä mainitut palkat eivät enää ole ajankohtaisia, sillä niiden perusteella laskettu keskipäiväansio olisi Esc. 29,—, kun se kuitenkin yhtiön ilmoituksen mukaan v. 1970 kesä—elokuussa nousi jo arvoon Esc. 55,— päivässä. Portugalin sosialiministeriön antaman ilmoituksen mukaan täyttävät palkat ko. maan trikooteollisuuden työehtosopimusten asettamat vaatimukset. Kuitenkin ilmoittaa ministeriö, että uudessa työehtosopimuksessa on odotettavissa kohtalaisia korotuksia palkkoihin.

Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy:n ilmoituksen mukaan on jokainen työhönotto Portugalissa alistettava paikallisten työvoimaviranomaisten hyväksyttäväksi ennen työn aloittamista. Kysymykseen liittyvässä palkkaluettelossa on yhtiön ilmoituksen mukaan mukana varsinaisen työvoiman joukkoon sijoitettuna myös viranomaisten toimesta yhtiölle osoitetut ammattioppilaat.

Yleisesti ei millään maalla ole mahdollisuuksia suoranaisesti vaikuttaa toisessa maassa kotipaikan omaavan osakeyhtiön toimintaan. Tällä tavoinhan ruotsalaistenkin Suomeen perustamat valmisvaate- ym. tehtaat toimivat täysin Suomen lakien alaisina, suomalaisten viranomaisten valvonnassa ja noudattaen sijaintimaansa työehtosopimuksia. Tämä vaikutusmahdollisuuksien puute on todettu myöskin Ruotsissa, kun siellä on ollut esillä kysymys ruotsalaisten yhtiöiden Portugalissa harjoittamasta palkkapolitiikasta. Suomen Pankilla on tosin valuutan säännöstelylain mukaan mahdollisuus valvoa pääomasiirtoja ulkomaille, mutta tämä laki edellyttää säännöstelytoimenpiteisiin ryhdyttävän vain oman maamme maksukyvyn turvaamiseksi. Täten tätä lakia ei voida käyttää hyväksi esimerkiksi nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa.

Yleensä voi vielä todeta, että kehittyneemmistä maista tapahtuvat teollisuuslaitosten perustamiset vähemmän kehittyneisiin maihin yleensä johtavat palkkatason nousuun ko. teollisuuden alalla. Näinhän väitetään Suomessakin

tapahtuvan valmistevaateteollisuuden alalla ja sama ilmenee siitäkin Portugalin sosialiministeriön lausumasta, että on odotettavissa uusi työehtosopimus, jossa palkkoja koroitetaan.

Kaiken edellä esitetyn perusteella katson, ettei valtiolla kysymyksessä esitetyssä tapauksessa ole ollut eikä ole mahdollisuuksia puuttua toisen maan sisäisiin, sen viranomaisten valvontaan kuuluviin asioihin.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsman Osmo Kaipainen m. fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att hos finska företag utomlands förekommer osunda drag, bl.a. missbruk av barnarbetskraft, och om så är fallet, till vilka åtgärder ärnar Regeringen skrida för ökande av kontrollen över finsk företagsverksamhet i utlandet?"

Såsom svar på detta spörmål får jag vördsamt anföra följande:

Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy äger i Portugal hela aktiekapitalet i Empresa de Confeccoes Nordica das Caxinas S.A.R.L. benämnda aktiebolag. Detta bolag grundades 6. 4. 1967. Såsom orsak för grundandet meddelar ifrågavarande industriföretag, att till Finland från vissa länder med låg lönenivå införs särskilda mass-artiklar så billigt, att konkurrerande produktion i allmänhet icke lönar sig med vår lönenivå. Fördenskull beslöt Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy flytta tillverkningen av sådana produkter till Portugal och koncentrera sig på att utveckla sin inhemska produktion av sådana kvalitets- och modeprodukter, beträffande vilka motsvarande importtryck icke finns.

Den i Portugal belägna fabrikens omsättning var år 1970 ca 2.7 milj. mk, medan värdet av moderbolagets tillverkning i Finland var omkring 9.5 milj. mk. Övergången till produkter av högre kvalitet i det egna landet har lyckats så bra, att tillverkningen i Finland under tiden mellan 1967 och 1970 ökats snabbare än tillverkningen i Portugal.

Enligt meddelande från Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy är de i spörsmålet nämnda lönerna icke mera aktuella, ty den på basen av dessa löner beräknade medeldagsförtjänsten skulle vara Esc. 29,— medan dagsförtjänsten enligt meddelande från bolaget redan i juni—augusti år 1970 steg till Esc. 55,—. Enligt uppgift från Portugals socialministerium uppfyller lönerna de fordringar som ställs i kollektivavtalen för trikåindustrin i sagda land. Ministeriet meddelar dock, att avsevärda löneförhöjningar kan emotses i det nya kollektivavtalet.

Enligt meddelande från Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy skall varje anställande i arbete i Portugal underställas de lokala arbetskraftsmyndigheternas godkännande innan arbetet inleds. I den till spörsmålet fogade lönelistan ingår enligt meddelande från bolaget bland den egentliga arbetskraften även yrkeslärlingar, som på åtgärd av myndigheterna anvisats bolaget.

Allmänt sett har inget land möjlighet att direkt inverka på verksamheten i ett aktiebolag, som har hemort i annat land. På detta sätt fungerar ju även konfektions- m. fl. fabriker som svenskar grundat i Finland, helt underställda Finlands lagar, under kontroll av finska myndigheter och med iakttagande av kollektivavtalen i förläggningslandet. Denna brist på möjligheter att inverka på förhållandena har konstaterats även i Sverige, då frågan om svenska bolags lönepolitik i Portugal varit före. Finlands Bank har visserligen enligt lagen om valutareglementering möjlighet att kontrollera kapitalöverföringar till utlandet, men denna lag förutsätter reglementeringsåtgärder endast för tryggande av vårt eget lands betalningsförmåga. Denna lag kan sålunda icke tillämpas exempelvis på det nu ifrågavarande fallet.

I allmänhet må vidare konstateras, att grundande av industriföretag från mer utvecklade länders sida i mindre utvecklade länder ofta leder till stegring av lönenivån inom ifrågavarande industribransch. Detta påstås ju vara fallet även i Finland inom konfektionsindustrin

och samma sak framgår även av Portugals socialministeriums uttalande om att ett nytt kollektivavtal med löneförhöjningar är att vänta.

På grund av allt det ovan sagda anser jag, att staten i det i spörsmålet anförda fallet icke har haft och icke har möjlighet att ingripa i annat lands interna ärenden som står under kontroll av myndigheterna i detta land.

Helsingfors den 4 mars 1971.

Minister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 12.

Tähkämaa: Arvionvaraisuuteen perustuvan verotuksen yhdenmukaistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nyt eduskunnassa hyväksytyksi tulleen maatilatalouden tuloverolain muuttamisen jälkeenkin jää siihen eräitä epäkohtia, jotka perustuvat verotuksen arviovaraisuuteen, kuten emännän ja isännän työtulon määrittely, asuntoetuuden, oman auton ja puhelimen käytön kohdalla.

Vuodelta 1968 toimitettu verotus osoitti, että käytetyt arvioperusteet olivat varsin yleisesti tulopuolella liian korkeat ja menopuolella taas liian alhaiset. Lisäksi oli todettavissa huomattavaa erilaisuutta eri verolautakuntien arvioissa. Emännän ja isännän työnarvon arviolla on hyvin merkittävä vaikutus valtion verotuksessa. Kun suoritetussa verotuksessa nämä ovat useimmiten arvioitu todellista alhaisemmaksi, niin ei työtulo- samoin kuin vähemmän ansainneen aviopuolisovähennykselläkään ole ollut lain tarkoittamaa merkitystä maatalouden verotuksessa. Työtulon arvio on usein sidottu tilan peltopinta-alaan, joka on väärä arvion peruste. Työmäärä tilalla ei ole riippuvainen pinta-alasta, vaan tuotantosuunnasta, esim. karjatilalla työmäärä on suuri pienestä pinta-alastakin huolimatta. Verottaja on ymmärtänyt väärin koko maatalouden puhtaantuoton hankkimistavan, koska ainoastaan osa tulosta katsotaan muodostuvan työstä. Perheviljelmillä tila ei ole sijoitus, vaan se on työpaikka eli ansioväline. Koko tulo muodostuu yksinomaan perheenjäsenten työstä, mitään pääomatuloja ei synny. Siksi verottajankin tulisi pyrkiä siihen, että koko puhdastulo katsottaisiin työtuloksi.

Työn arvon arvioimisessa usein on hyväksytty vain maataloustyöstä maksettava ohjepalkka perustaksi. Tämäkään ei ole todellisia olosuhteita vastaava, sillä vierasta työvoimaa maataloustöihin harvoin saadaan ohjepalkalla. Lisäksi ei ole otettu huomioon johtotyön, ylipitkän työpäivän ja -viikon korottavaa vaikutusta tuntipalkkaan.

Asuntoetuuden arvioinnissa ei ole myöskään otettu huomioon syrjäisestä sijainnista johtuvan käyvän vuokra-arvon alenemista. Oman auton ja puhelimen käytön tarvetta ei voida yksin kytkeä tilan pinta-alaan vaan tilan tuotantosuunta on myös huomioitava.

Edellä mainitut epäkohdat eivät ole niinkään laista johtuvia vaan verottajan tulkinnasta ja niistä ohjeista, jotka valtiovarainministeriö verolautakunnille antaa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta eri verolautakuntien arvionvaraisuuteen perustuva verotus saataisiin yhdenmukaiseksi ja todella tilakohtaiseksi todellisia olosuhteita vastaavaksi?

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1971.

Taisto Tähkämaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja T. Tähkämaan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 12:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta eri verolautakuntien arvionvaraisuuteen perustuva verotus saataisiin yhdenmukaiseksi ja todella tilakohtaiseksi todellisia olosuhteita vastaavaksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kansanedustaja Tähkämaa on kirjallisessa kyselyssään kiinnittänyt huomiota maatalousverotuksessa arvioitaviin emännän ja isännän työtulon ja asuntoedun määriin sekä oman auton ja puhelimen käytöstä aiheutuneiden kulujen suuruuteen. Käytettyjä arvioperusteita hän on pitänyt tulopuolella liian korkeina ja menopuolella liian alhaisina sekä lausunut lisäksi, että verolautakuntien arvioissa on todettavissa huomattavaa erilaisuutta.

Edellä tarkoitettuja oman työn arvon ja asuntoedun määrien arvioimista varten ovat valtiovarainministeriö ja verohallitus antaneet ohjeet niistä perusteista, joiden mukaan kysymyksessä olevat arviot verotuksessa voidaan suorittaa. Sitovia määräyksiä tätä varten ei lain mukaan ole ollut mahdollista antaa.

Maatilatalouden tuloverolain voimaan tulon jälkeen ovat tulo- ja omaisuusverolain 28 § 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetun prosenttivähennyksen perusteeksi pantavan oman työn arvon määräämiseksi annetut ohjeet olleet perusteiltaan samanlaiset kuin ennen maatalousverotuksen uudistusta, jolloin sanotun työn arvo luettiin aviopuolison työn arvoa lukuun ottamatta veronalaiseksi tuloksi. Tämä on johtunut muun muassa siitä, että lain mukaisena perusteena kysymyksessä olevan työn arvolle oli aikaisemmin samoin kuin on nytkin pidettävä sitä, mitä vastaavasta työstä olisi ollut vieraalle maksettava. Kun sanottuja työn arvoja ei aikaisemmin pidetty maatalouden harjoittajien taholla liian alhaisina vaan useimmiten liian korkeina, on vaikea ymmärtää, että ne nyt olisivat, niin kuin kysyjä väittää, liian alhaiset. Verovelvollisen ja hänen puolisonsa työn arvo voi tietyissä tapauksissa olla yhtä suuri kuin maatalouden puhdas tulo. Näin ei kuitenkaan voi olla silloin, kun puhdas tulo on suurempi kuin mitä omasta työstä olisi vieraalle jouduttu maksamaan. Maatalous on silloin tuottanut myös korkoa siihen sijoitetulle pääomalle ja ehkä myös yrittäjän voittoa. Edellä mainittu periaate käy ilmi myös oman työn arvon määräämistä varten annetuista yleisohjeista. Verolautakunnat ovat joissain tapauksissa antaneet paikallisten olosuhteiden perusteella verovalmistelua varten edellä tarkoitettuja yleisohjeita täydentäviä omia ohjeita työn arvon määräämisestä.

Asuntoedun määräämistä varten on viime vuosina lähetetty verotoimistoille vain tilastollisen päätoimiston keräämät tiedot käyvistä vuokrista. Verolautakunnat ovat niitä hyväksi käyttäen sekä tiettyä vyöhykejakoa ja asuntojen luokitusta soveltaen vahvistaneet verotuksessa käytettävät asuntoedun arvot. Huomioon ottaen sen, että maatilatalouden tuloverolain mukaan myös omana asuntona olevasta rakennuksesta aiheutuneet menot hankintamenon poistoa lukuun ottamatta voidaan vähentää maatalouden menona, ei verolautakuntien vahvistama asuntoedun arvo maataloudessa ehkä harvoja syrjäseutuja lukuun ottamatta valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ole voinut olla liian korkea eikä korkeampi kuin muiden samalla paikkakunnalla oman asunnon omistavien kohdalla. Sitä vastoin nykyaikaisten ja erikoisesti sähköllä tai öljyllä toimivilla läm-

mitysjärjestelmillä varustettujen asuntojen ollessa kysymyksessä ovat maataloutta harjoittavat verovelvolliset saattaneet päästä asuntoedun osalta edellä mainitusta syystä verotuksessa edullisempaan asemaan kuin muut oman asunnon omistajat.

Kun verolautakuntien antamissa valmisteluohjeissa niin edellä tarkoitetuissa tapauksissa kuin eräiltä muiltakin osin on ollut havaittavissa sellaisia eroavuuksia, joita ei voida paikallisetkaan näkökohdat huomioon ottaen pitää perusteltuina, on viime vuosina lääninverotoimistojen toimesta laadittu suosituksia verolautakunnille valmisteluohjeiden yhtänäistämiseksi. Sitä ennen ovat suositusten laatimiseen eri lääneissä osallistuneet henkilöt neuvotelleet ja sopineet keskenään suosituksissa huomioon otettavista periaatteista ja perusteista, jotta tarpeettomia eroja eri läänien välillä voitaisiin välttää.

Edellä tarkoitetuista yhtenäistämispyrkimyksistä huolimatta ei verovalmisteluohjeissa ole päästy riittävään yhdenmukaisuuteen eikä oikeudenmukaisuuteen kaikissa yksittäistapauksissa. Oman työn arvon määräämisessä, kun sanotun työn määrä saman kokoisillakin tiloilla voi olla eri suuruinen, on täysin oikeaan tulokseen pääseminen yksittäistapauksissa mahdollista vain sen kautta, että verovelvolliset esittävät entistä luotettavammat selvitykset suoritetuista oman työn määristä. Sitä vastoin yksityiskohtaistenkin ohjeiden perusteella tapahtuvassa oman työn arvon määräämisessä jouduttaan vain entistä kaavamaisempaan tulokseen, joka voi yksittäistapauksissa merkitä huomattavaa epäoikeudenmukaisuutta.

Asuntoedun määräämisen osalta esiintyy verotuksessa epätasaisuutta pääasiassa sellaisista syistä, joita ei nykyisen lain puitteissa ole mahdollistakaan saada poistettua. Sen vuoksi perheverotuksen tarkistamistoimikunta onkin ehdottanut asuntoedun verotuksen järjestettäväksi kokonaan uudella perusteella. Sanottua uudistusta ei kuitenkaan ehdoteta maatalouteen kuuluvia asuntoja koskevaksi. Niiden osalta ehdotetaan nykyisen järjestelmän mukainen asunnon laskettu vuokra sekä asunnon lämmityksen ja valaistuksen todennäköinen korvaus määrättäväksi niin, että lasketun vuokran vaikutus maataloutta harjoittavien verovelvollisten veroihin mahdollisuuksien mukaan vastaa muiden oman asunnon omistajien asuntoedun verotusta.

Mitä kysymyksessä esitettyihin vähennyskelpoisiin auto- ja puhelinmenoihin tulee, ei niiden arvioimiseksi asian laadusta johtuen ole mahdollista antaa oikeudenmukaiseen verotukseen johtavia ohjeita. Sen vuoksi ko. menot on yksittäistapauksittain ilmoitettava verolomakkeessa 2 ilmenevällä tavalla eli esitettävä selvitys auto- ja puhelinmenoista kokonaisuudessaan sekä toisaalta selvitys siitä osasta ko. menoja, joka vastaa auton ja puhelimen käyttöä maatalouden tarkoituksiin.

Kuten edellä esitetystä käy ilmi, on ed. Tähkämaan tekemässä kysymyksessä tarkoitettuja epäkohtia pyritty poistamaan. Valtiovarainministeriö tulee edelleen seuraamaan verotuksen toimittamista ja tällöin kiinnittämään huomiota siihen, että verotus mahdollisuuksien mukaan muodostuu entistä yhdenmukaisemmaksi.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman T. Tähkämaa ställda spörsmål nr 12:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att få den på uppskattning grundade beskattningen i de skilda skattenämnderna enhetlig och faktiskt lägenhetsbestämd, så att den motsvarar de verkliga förhållandena?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Riksdagsman Tähkämaa har i sitt skriftliga spörsmål fäst uppmärksamhet vid frågan till vilka belopp husmors och husbondes arbetsinkomst och bostadsförmån skall värderas vid lantbruksbeskattningen samt vid storleken av utgifterna för användningen av egen bil och telefon. Han har ansett de tillämpade uppskattningsgrunderna för höga på inkomstsidan och för låga på utgiftssidan och dessutom anfört, att anmärkningsvärda olikheter i skattenämndernas värderingar kan konstateras.

För beräkningen av värdet av eget arbete och bostadsförmån har finansministeriet och skattestyrelsen meddelat anvisningar angående de grunder, enligt vilka ifrågavarande beräkningar kan utföras vid beskattningen. Några bindande föreskrifter härför har det enligt lagen icke varit möjligt att utfärda.

Sedan inkomstskattelagen för gårdsbruk trädde i kraft, har de anvisningar för fastställande av värdet av det egna arbete som skall läggas till grund för det i 28 § 1 mom. 11 punkten lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt avsedda procentavdraget till sina grunder varit likadana som före lantbruksbeskattningsreformen, då värdet av sagda arbete, med undantag för värdet av makens arbete, räknades som skattepliktig inkomst. Detta har bland annat berott på att såsom lagenlig grund för värdet av ifrågavarande arbete tidigare, liksom för närvarande, ansågs det belopp man skulle ha varit tvungen att erlägga till främmande person för motsvarande arbete. Då sagda värden av arbete icke tidigare av lantbruksidkarna ansetts alltför låga utan oftast alltför höga, är det svårt att förstå, att de nu, enligt spörsmålsställaren, skulle vara alltför låga. Värdet av skattskyldigs och makens arbete kan i vissa fall vara lika stort som nettoinkomsten av lantbruket. Detta kan dock icke vara fallet, när nettoinkomsten är större än vad man för eget arbete skulle ha varit tvungen att betala åt främmande person. Lantbruket har då även avkastat ränta på det däri investerade kapitalet och kanske även företagarvinst. Ovan nämnda princip framgår även av de allmänna föreskifter som utfärdats för bestämmande av värdet av det egna arbetet. På grund av de lokala förhållandena har skattenämnderna i vissa fall för skatteberedningen meddelat egna anvisningar för fastställande av värdet av det egna arbetet, vilka kompletterat ovan avsedda allmänna föreskrifter.

För fastställandet av bostadsförmån har till skattebyråerna de senaste åren endast översänts av Statistiska centralbyrån insamlade uppgifter om gängse hyror. Skattenämnderna har genom att använda sig av dessa samt genom tillämpning av en viss regionindelning och klassificering av bostäderna fastställt de värden för bostadsförmånen som skall användas vid beskattningen. Med beaktande av att utgifter för byggnad som utgör egen bostad, med undantag av avskrivning på anskaffningsutgiften, enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk kan avdras som lantbruksutgift, har det av skattenämnderna fastställda värdet av bostadsförmån inom lantbruket enligt finansministeriets uppfattning icke kunnat vara alltför högt och icke högre än beträffande andra innehavare av egen bostad på samma ort, måhända med undantag av ett fåtal avsides belägna trakter. Däremot har

skattskyldiga som bedriver lantbruk, om de har haft moderna bostäder, i synnerhet sådana som har med elektricitet eller olja fungerande uppvärmningssystem, av ovan nämnd orsak beträffande bostadsförmånen kunnat komma i ett fördelaktigare läge vid beskattningen än andra innehavare av egen bostad.

Då det i skattenämndernas anvisningar för skatteberedningen såväl i ovan avsedda fall som i vissa andra avseenden har kunnat förekomma sådana olikheter som icke ens med beaktande av lokala synpunkter kan anses motiverade, har länsskattebyråerna under de senaste åren uppgjort rekommendationer för skattenämnderna för förenhetligande av anvisningarna för skatteberedningen. Därförinnan har de personer som i länen har deltagit i uppgörandet av dessa rekommendationer rådgjort med varandra och sinsemellan kommit överens om de principer och grunder som bör beaktas i rekommendationerna, för att onödiga olikheter i de olika länens praxis skall kunna undvikas.

Trots ovan avsedda strävanden till förenhetligande har man icke i anvisningarna för skatteberedningen uppnått tillräcklig enhetlighet och rättvisa i alla enskilda fall. Vid fastställandet av värdet av det egna arbetet, är det möjligt att i de enskilda fallen komma till rätt reslutat endast genom att de skattskyldiga företer tillförlitligare utredningar än förut om de utförda arbetsmängderna, då dessa kan vara olika stora även på lägenheter av samma storlek. Om värdet av det egna arbetet skulle fastställas enligt mer detaljerade anvisningar, skulle man däremot komma till ett ännu mera schematiskt resultat än tidigare, vilket i de enskilda fallen kan leda till avsevärd orättvisa.

I fråga om fastställandet av bostadsförmån förekommer det ojämheter i beskattningen huvudsakligen av sådana orsaker som det icke ens är möjligt att avlägsna inom ramen för gällande lag. Därför har kommissionen för revidering av familjebeskattningen föreslagit, att beskattningen av bostadsförmån ordnas på alldeles nya grunder. Enligt förslaget skulle sagda revidering likväl icke beröra till lantbruket hörande bostäder. I fråga om dessa föreslås, att den beräknade bostadshyran enligt det nuvarande systemet samt den sannolika ersättningen för värme och lyse för bostaden fastställes så, att den beräknade hyrans inverkan på skatterna för skattepliktiga som idkar jordbruk så vitt möjligt mosvarar beskattningen av andra ägare till egen bostad.

Vad de i spörsmålet nämnda avdragsgilla bil- och telefonutgifterna angår, är det på grund av frågans beskaffenhet omöjligt att meddela sådana anvisningar om upskattningen av dem som skulle leda till en rättvis beskattning. På grund härav bör ifrågavarande utgifter i varje enskilt fall uppges på sätt som framgår av skatteblankett 2, dvs. så att utredning företes dels om bil- och telefonutgifterna i sin helhet, dels om den del av ifrågavarande utgifter, som motsvarar användningen av bilen och telefonen för lantbruksändamål.

Såsom av det ovan anförda framgår, har man strävat till att avlägsna de missförhållanden som avses i riksdagsman Tähkämaas spörsmål. Finansministeriet kommer även i fortsättningen att följa med verkställandet av beskattningen och att därvid försöka se till, att beskattningen så långt det är möjligt blir enhetligare än tidigare.

Helsingfors den 22 februari 1971.

Finansminister *Car Olof Tallgren.*

Vikatmaa ym.: Tupakoinnin haittavaikutuksista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suomessa kiinnitettiin tupakoinnin haittavaikutuksiin yleistä huomiota 1960-luvun alussa. Tällöin eduskunta lausui toivomuksen, jossa se kehotti hallitusta selvittämään kysymystä. Vuonna 1966 valmistui valtioneuvoston asettaman tupakkakomitean mietintö, jossa esitettiin selvä toimenpideohjelma tupakoinnin haittavaikutusten rajoittamiseksi. Lukuunottamatta tupakkavalmisteveron korotusta olivat komitean esitykset yksimielisiä. Myöhemmin annetuissa lausunnoissa ovat tiettävästi kaikki ne elimet, joilta lausuntoa on pyydetty, kannattaneet tehtyjä toimenpide-esityksiä. Poikkeuksena on ollut Tupakkatehtaiden Yhdistys ry, joka kannatti muita paitsi tupakkavalmisteveron korottamista.

Kun valtioneuvosto ei toimeenpannut tupakkakomitean toimenpide-esityksiä, jättivät useat kansanterveysjärjestöt vuosina 1966—1969 toistuvasti kirjelmiään sosiaali- ja terveysministerille tiedustellen viivyttelyn syytä ja vaatien valtiovaltaa ryhtymään kiireellisesti toimenpiteisiin tupakoinnin rajoittamiseksi. Tiettävästi myöskin Lääkintöhallitus on toistuvasti tehnyt vastaavia esityksiä sosiaali- ja terveysministeriölle. Tupakkakomitean yksimielisistä esityksistä ja niitä kannattavista lausunnoista sekä kansanterveysjärjestöjen kiirehtimisestä huolimatta ei valtioneuvosto toteuttanut mainittuna ajanjaksona muita toimenpide-esityksiä kuin valmisteveron korottamisen. Tämäkin toimenpide tapahtui mitä suurimmalla todennäköisyydellä pelkästään taloudellisista syistä valmisteverotuoton lisäämiseksi.

Vuoden 1969 syksyllä asetti sosiaali- ja terveysministeriö tupakkakomitean esittämän tupakkaneuvottelukunnan, jonka jäseniksi nimitettiin lähinnä eri ministeriöiden edustajia. Erityisesti on huomattava, ettei neuvottelukuntaan kutsuttu kansanterveysjärjestöjen, tupakkateollisuuden ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen edustajia.

Neuvottelukuntaa nimitettäessä ei sille osoitettu erityisiä toimintamäärärahoja. Näin siitäkin huolimatta, että toimeksianto edellyttää paitsi selvityksiä ja tutkimuksia myös käytännöllistä tiedotustoimintaa, koulutustilaisuuksien järjestämistä jne. Kun neuvottelukunta anoi valtion kolmanteen lisätalousarvioon perustellulla anomuksella 80 000 markan määrärahaa, supistettiin se neljänteen osaan. On huomattava, että tupakkakomitean esitykset ja useissa teollistuneissa maissa tehdyt suunnitelmat, tutkimukset ja toimenpiteet antavat erittäin selkeän pohjan tupakoinnin rajoittamistyössä. Näin ollen tupakkaneuvottelukunnan tehtävän toteuttaminen ei edellytä pitkäaikaista valmistelevaa suunnittelutyötä. Käytännön toiminta voitaisiin aloittaa välittömästi, jos taloudelliset edellytykset siihen olisivat olemassa.

Tupakkaneuvottelukunnan käytössä on erittäin niukat määrärahat. Kun tätä verrataan toisaalta tupakointiin liittyvien sairauksien yleisyyteen ja niiden aiheuttamiin kansantaloudellisiin menetyksiin ja toisaalta tupakkateollisuuden laajaan mainontaan, johon käytetään yli 12 milj. markkaa vuodessa, ei voi olla epäselvää, että tupakoinnin rajoittamiseen varatut määrärahat eivät läheskään vastaa ongelman vakavuutta ja kansanterveydellistä merkitystä. Valtio saa tuloja tupakkateollisuudelta ja tupakkavalmisteiden verotuksesta yhteensä 500 milj. markkaa vuodessa ja valmisteiden vähittäismyyntihinnasta noin 75 % muodostuu valmisteverosta ja liikevaihtoverosta. Näin ollen valtio hyötyy taloudellisesti eniten tupakoinnista ja säätelee myös valmisteiden hinnanmuodostusta, joten vastuu tupakoinnin haittavaikutuksista kuuluu ensisijaisesti valtiolle ja vasta toissijaisesti tupakkateollisuudelle.

Valtion ja tupakkateollisuuden välillä on tiettävästi käyty neuvotteluja tupakkavalmisteiden hinnan korottamisesta. Tupakkakomitea esitti hinnan korotusta yhtenä tupakoinnin rajoitus-

muotona. Käytännössä on kuitenkin todettu, että hinnan korotus yksinään ilman muita toimenpiteitä johtaa ainoastaan lyhytaikaiseen kulutuksen laskuun. Toistaiseksi toimeenpannut hinnankorotukset ovat poikkeuksetta lisänneet valmisteveron kokonaistuottoa. Useat kansainväliset asiantuntijat ovat korostaneet, että tupakkavalmisteiden hinnan korotus on tehokas kulutuksen rajoittaja ainoastaan silloin kun se toteutetaan osana laajempaa tupakointia koskevaa ehkäisevän terveydenhuollon ohjelmaa. Tällöin hinnan korotus yhdistyy tehokkaaseen terveyskasvatukseen ja muihin kulutusta ohjaaviin toimenpiteisiin muodostaen käytännöllisen käyttäytymisen muutosta vahvistavan tekijän.

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1971.

Juha Vikatmaa.
Jouni Mykkänen.
Pertti Salolainen.
Erkki Häkämies.

Jos taas korotus toteutetaan ilman muuta toimintaa, voidaan sitä pitää tupakoinnin rajoittamisen kannalta lähes merkityksettömänä ja kysymyksessä on siten ainoastaan valtion taloudellisin perustein tehty päätös.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin, esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko tupakointi Hallituksen mielestä merkittävä kansanterveyshaitta ja vastaavatko tämänhetkiset toimenpiteet asiassa ongelman vakavuutta?

Pär Stenbäck.
Ilkka Suominen.
Salme Katajavuori.
Aslak Aas.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Juha Vikatmaan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 13:

> "Onko tupakointi Hallituksen mielestä merkittävä kansanterveyshaitta ja vastaavatko tämänhetkiset toimenpiteet asiassa ongelman vakavuutta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tupakkaneuvottelukuntaa koskevan asettamiskirjelmän mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on pyrkiä rajoittamaan tupakan käyttöä toimimalla yhteistyössä vapaaehtoisten järjestöjen kanssa tupakan käyttöön liittyvien terveydellisten vaarojen tiedottamiseksi yleisölle, harjoittamalla oma-aloitteista tiedoitustoimintaa tupakan käytön vähentämiseksi, suorittamalla selvityksiä tupakan käyttötavan yleisyydestä, käyttöön johtavista asenteista ja mahdollisuuksista vaikuttaa niihin, ja suorittamalla selvityksiä tupakan käytön rajoittamiseksi tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksesta sekä antaa viranomaisille lausuntoja tupakan käyttöön liittyvistä terveydellisistä kysymyksistä.

Kuten edellä olevasta selviää, ei neuvottelukunnan tehtävänä ole suorittaa asiassa tutkimustyötä, vaan saattaa sopivalla tavalla se tieto, mikä tällä hetkellä asiasta on, yleiseen tietouteen siten, että se vaikuttaisi asenteita muuttavasti. Tupakointi on tapa, jonka poisjuurruttaminen varsinkin kauemmin tähän tottuneiden osalta on vaikea tehtävä, mutta tupakoinnin haittavaikutuksia on siinä määrin eri puolilla maailmaa tutkittu, että mikäli nämä tutkimustulokset oikealla tavalla saatetaan yleiseen tietouteen, ovat ne omiaan muuttamaan asenteita tuohon tapaan nähden. Tämä nähdäkseni on neuvottelukunnan keskeisin tehtävä.

Lasten ja nuorison keskuudessa tehtävälle valistustyölle on useimmissa maissa annettu etusija tupakoinnin vastustamista tarkoittavassa toiminnassa. Tätä on painotettu myös lääkintöhallituksen kaikille lääkäreille, hammaslääkäreille, terveyssisarille, kunnankätilöille ja sairaalalaitoksille lähettämässä tupakoinnin vaaroja ja vähentämistä koskevassa selostuksessa. Opetusministeriö, jonka toimialaan nuorisotyö kuuluu, on saamani tiedon mukaan kansalaistaito-nimiseen uuteen oppiaineeseen sisällyttänyt tupakan käyttöön liittyvien vaarojen selvittämisen. Oppikoulujen osalta vastaavaa opetusta annetaan terveysopin yhteydessä.

Valistustyö, joka tupakkakomitean ehdotuksista kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan, tulee tehostumaan merkittävästi nykyisestään, kun kansanterveystyötä koskevan lainsäädännön uusiminen on saatu toteutetuksi. Sen mukaanhan kunnat tulevat saamaan valtionapua terveysneuvontaan, joten se on omiaan tehostamaan kuntien toimintaa tälläkin alalla. Käsitykseni mukaan vain tehokkaalla valistustyöllä, ei kielloilla ja rajoituksilla, asiassa päästään myönteisiin tuloksiin, joskin se tapahtuu valitettavan hitaasti.

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 februari 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet en avskrift av följande av riksdagsman Juha Vikatmaa m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 13:

> "Är tobaksrökningen enligt Regeringens åsikt till avsevärt men för folkhälsan och motsvarar de åtgärder som hittills vidtagits i saken problemets allvar?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt skrivelsen rörande tobaksdelegationens tillsättande har delegationen till uppgift att sträva till att begränsa användningen av tobak genom att samarbeta med frivilliga organisationer i syfte att informera allmänheten om de faror för hälsan användningen av tobak innebär, genom att på eget initiativ utöva informationsverksamhet för att minska användningen av tobak, genom att göra utredningar angående utbredningen av bruket att använda tobak, de attityder, som leder till användning av tobak, och möjligheterna att påverka dem och genom att utreda verkan av de åtgärder, som vidtagits för att begränsa tobaksrökningen. Delegationen har vidare att avge utlåtanden till myndigheter i hälsofrågor, förknippade med användningen av tobak.

Som av ovanstående framgår, har delegationen inte till uppgift att utföra forskningsarbete i saken utan att på lämpligt sätt bringa det man för närvarande vet om saken till allmänhetens kännedom så, att det genom sin verkan ändrar attityderna. Tobaksrökningen är en svårutrotad vana, i synnerhet då det är fråga om människor som en längre tid varit vana att röka, men tobaksrökningens menliga verkningar har utforskats på olika håll i världen i sådan grad, att forskningsresultaten, om de på rätt sätt bringas till allmänhetens kännedom, är ägnade att ändra inställningen till denna vana. Detta är enligt min uppfattning delegationens viktigaste uppgift.

Upplysningsarbetet bland barn och ungdom har i de flesta länder ställts i främsta rummet i verksamheten för bekämpande av tobaksrökningen. Dettta har betonats även i den redogörelse för tobaksrökningens faror och möjligheterna att minska rökandet som medicinalstyrelsen utsänt till alla läkare, tandläkare, hälsosystrar, kommunala barnmorskor och sjukhus. Undervisningsministeriet till vars verksamhetsområde ungdomsarbetet hör har, enligt vad jag inhämtat, i det nya läroämne som kallas medborgarfärdighet inrymt klargörande av de faror som är förenade med användningen av tobak. I läroverken ges motsvarande undervisning i samband med undervisningen i hälsolära.

Upplysningsarbetet, som enligt vad tobakskommittén föreslagit hör till social- och hälsovårdsministeriets verksamhetsområde, kommer att effektiveras avsevärt, när revisionen av lagstiftningen om folkhälsoarbetet blivit genomförd. Enligt den kommer ju kommunerna att erhålla statsunderstöd för hälsorådgivning, vilket är ägnat att effektivera kommunernas verksamhet även på detta område. Enligt min uppfattning kan man endast genom effektivt upplysningsarbete, inte genom förbud och restriktioner, uppnå positiva resultat, även om det sker beklagligt långsamt.

Helsingfors den 26 februari 1971.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Skriftl. spm. nr 14.

Korsbäck m. fl.: Om avsättningen för senaste års potatisskörd.

Till Riksdagens Herr Talman.

Under senaste år var potatisskörden rekordartat stor, vilket bl. a. framgår av nedananförda, lantbruksministeriets statistik:

Hela landet

	1 000 ha	ton/ha	milj. kg
1965	72.7	17.3	1 257
1966	67.7	15.8	1 066
1967	64.5	13.7	880
1968	64.5	14.1	908
1969	58.2	13.4	779
1970	60.1	18.9	1 136

Finskspråkiga Syd-Österbotten

1970	9.5	20.8	197.5

Svenska Österbotten

1970	3.7	17.8	65.7

Enbart inom Lappfjärd, Sideby, Tjöck, Bötom och Storå kommuner var potatisarealen ca 2 000 ha.

För närvarande finnes mycket stora lager potatis hos odlare, vilka icke uppgjort odlingskontrakt. Då stärkelsefabrikerna inställt sina inköp av andra odlare, kommer dessa att icke få avsättning för senaste års potatisskörd, om statens spannmålsförråd icke ges rätt och ekonomiska möjligheter att inköpa potatismjöl såsom säkerhetslager. En annan utväg att öka åtgången av potatismjöl vore, åtminstone i viss utsträckning, att ersätta den stärkelsemängd som pappersindustrin använder och som importeras. Importen av sådan stärkelse är ca 30 milj. kg per år.

På grund av vad som ovan anförts och med hänvisning till § 37 mom. 1 i RO får undertecknade vördsamt till besvarande av vederbörande minister framställa följande spörsmål:

Är Regeringen medveten om att i landet finnes överskott på potatis, som icke kommer att, under nuvarande förhållanden, kunna marknadsföras före innevarande års skörd, och om så är,

ämnar Regeringen vidtaga åtgärder och vilka för att ordna avsättning för senaste års hela potatisskörd?

Helsingfors den 5 februari 1971.

Verner Korsbäck.
Elly Sigfrids.

Ragnar Granvik.
Evald Häggblom.

Korsbäck ym.: Viime vuoden perunasadon markkinoimisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuonna perunasato oli ennätysmäisen suuri, mikä mm. käy ilmi allaesitetystä maatalousministeriön tilastosta:

Koko maa

	1 000 ha	tn/ha	milj. kg
1965	72.7	17.3	1 257
1966	67.7	15.8	1 066
1967	64.5	13.7	880
1968	64.5	14.1	908
1969	58.2	13.4	779
1970	60.1	18.9	1 136

Suomenkielinen Etelä-Pohjanmaa

1970	9.5	20.8	197.5

Ruotsinkielinen Pohjanmaa

1970	3.7	17.8	65.7

Yksistään Lapväärtin, Siipyyn, Tiukan, Karijoen ja Isojoen kunnissa oli perunanviljelyala n. 2 000 ha.

Tällä haavaa on viljelijöillä, jotka eivät ole tehneet viljelysopimusta hyvin suuret varastot perunaa. Koska tärkkelystehtaat ovat lopettaneet ostonsa muilta viljelijöiltä, eivät nämä tule saamaan viime vuoden perunasatoa kaupaksi, jollei valtion viljavarastolle anneta oikeutta ja taloudellisia mahdollisuuksia perunajauhon ostamiseen varmuusvarastoksi. Toisena keinona perunajauhon menekin lisäämiseksi olisi, ainakin tietyssä määrin, paperiteollisuuden käyttämän ja maahantuotetun tärkkelyksen korvaaminen. Sellaisen tärkkelyksen tuonti on n. 30 milj. kg vuodessa.

Yllä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten allekirjoittaneet esittävät valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että maassa on perunaylijäämä, jota ei nykyolosuhteissa voida markkinoida ennen kuluvan vuoden sadonkorjuuta ja jos on,

aikooko Hallitus ryhtyä ja millaisiin toimenpiteisiin viime vuoden koko perunasadon markkinoinnin järjestämiseksi?

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1971.

Verner Korsbäck.
Elly Sigfrids.
Ragnar Granvik.
Evald Häggblom.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 8 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Verner Korsbäckin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 14:

> "Onko Hallitus tietoinen, että maassa on perunaylijäämä, jota ei nykyolosuhteissa voida markkinoida ennen kuluvan vuoden sadonkorjuuta ja jos on,
> aikooko Hallitus ryhtyä ja millaisiin toimenpiteisiin viime vuoden koko perunasadon markkinoinnin järjestämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vuoden 1970 hyvästä perunasadosta johtuen on perunan tarjonta teollisuudelle ollut runsasta. Tästä johtuen perunajauhoja valmistettiin 20.3 milj. kiloa eli kaksi kertaa vuotuista kulutusta vastaava määrä. Kun valtion viljavaraston perunajauhovarastot edellisen vuoden suhteellisen vähäisestä valmistuksesta johtuen olivat alhaiset eli noin 4 milj. kiloa, oli valtion viljavarastolla edellytyksiä perunajauhovarastojen lisäämiseen. Päämääränä on pidetty, että perunajauhojen varmuusvarastot olisivat noin vuoden tarvetta vastaavat. Valtion viljavaraston ostot ovat olleet yhteensä 5.5 milj. kiloa ja varastot ovat tällä hetkellä 9.5 milj. kiloa. Näin runsaan oston edellytykseksi kuitenkin asetettiin, että tärkkelysteollisuus omalla tahollaan tulisi ryhtymään toimenpiteisiin perunajauhon menekin lisäämiseksi. Vuoden 1971 aikana tullaankin perunajauhoja käyttämään glukoositeollisuuden raaka-aineeksi noin 2 milj. kiloa ja liima- ja sidosaineteollisuuden raaka-aineeksi noin 2 milj. kiloa. Perunajauhon kokonaismenekki vuonna 1971 tulee nousemaan noin 16 milj. kiloon. Näistä toimenpiteistä huolimatta tulee valtion viljavaraston perunajauhovarastojen lisäksi jäämään ylivuotiseksi noin 4 milj. kiloa perunajauhoja.

Vuodesta 1967 lähtien on ollut voimassa järjestelmä, jonka mukaan perunjauhojen hinnan alentamiseen silloin kun se myydään kotimaisen liima- ja sidosaineteollisuuden raaka-aineeksi tai käytetään tärkkelyssiirapin valmistukseen, voidaan myöntää valtion varoja siihen määrään saakka, että mainitut teollisuudet saavat raaka-ainetta maailmanmarkkinahintaan. Tämä järjestelmä on antanut mahdollisuuden tietyssä määrin perunajauhon edelleen jalostamiseen. Kuluvan vuoden valtion tulo- ja menoarviossa on perunajauhon hinnan alentamiseen osoitettu 1 000 000 markan määräraha.

Maassamme on ollut suunnitteilla varsinaisen modifiointiteollisuuden aikaansaaminen, joka merkitsisi sitä, että tällä hetkellä maahan tuotavat tärkkelyspohjaiset liima-aineet ja glukoosin valmistukseen käytettävä maissi voitaisiin korvata kotimaisella perunajauholla. Tällaisen teollisuuden perustamisesta on vastikään tehty periaatepäätös. Lopullinen päätös modifioimistehtaan perustamisesta tultaneen tekemään kuluvan maaliskuun aikana. Kysymyksen selvittelyä varten on myös kauppa- ja teollisuusministeriöstä asetettu 23 päivänä helmikuuta 1971 erityinen asiantuntijatoimikunta.

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 8 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Verner Korsbäck m. fl. ställda spörsmål nr 14:

> "Är Regeringen medveten om att i landet finnes överskott på potatis, som icke kommer att, under nuvarande förhållanden, kunna marknadsföras före innevarande års skörd, och om så är,
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder och vilka för att ordna avsättning för senaste års hela potatisskörd?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till följd av 1970 års goda potatisskörd har utbudet av potatis till industrin varit rikligt. Av denna orsak tillverkades 20.3 milj. kilogram potatismjöl, vilken kvantitet är dubbelt så stor som den årliga konsumtionen. Då statens spannmålsförråds lager av potatismjöl på grund av den relativt ringa tillverkningen under föregående år var små eller ca 4 milj. kilogram, hade statens spannmålsförråd möjligheter att öka lagren av potatismjöl. Man har ställt som mål, att säkerhetsupplagringen av potatismjöl skulle motsvara ungefär ett års behov. Statens spannmålsförråds köp har omfattat sammanlagt 5.5 milj. kilogram och i lager finnes för närvarande 9.5 milj. kilogram. Såsom en förutsättning för så stora köp gällde dock, att stärkelseindustrin på sitt håll skulle vidtaga åtgärder för att öka avsättningen av potatismjöl. Under år 1971 kommer också att såsom råämne för glykosindustrin användas ca 2 milj. kilogram och såsom råämne för lim- och bindemedelsindustrin ca 2 milj. kilogram potatismjöl. Den totala avsättningen av potatismjöl torde år 1971 uppgå till ca 16 milj. kilogram. Trots dessa åtgärder kommer ca 4 milj. kilogram potatismjöl utöver statens spannmålsförråds potatismjölslager att bli överårigt.

Sedan år 1967 har ett sådant system varit i kraft, att för sänkning av priset på potatismjöl som säljs till råämne i den inhemska lim- och bindemedelsindustrin eller användes för tillverkning av stärkelsesirap kan beviljas statsmedel till ett sådant belopp, att nämnda industrier erhåller råvaran till världsmarknadspris. Detta system har i viss mån möjliggjort vidare förädling av potatismjölet. I innevarande års statsförslag har för sänkning av priset på potatismjöl anvisats ett anslag av 1 000 000 mark.

Man har i vårt land haft planer på att åstadkomma en egentlig modifieringsindustri, vilket skulle innebära att de limämnen på stärkelsebas och den majs som användes för tillverkning av glykos, vilka för närvarande importeras till landet, skulle kunna ersättas med inhemskt potatismjöl. Helt nyligen har ett principbeslut fattats om grundande av en dylik industri. Slutligt beslut om inrättande av en modifieringsfabrik torde komma att fattas under mars månad detta år. För frågans utredning tillsatte också handels- och industriministeriet den 23 februari 1971 en särskild expertkommission.

Helsingfors den 1 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen*.

Orrenmaa: Matemaattisten aineiden opettajien palkkaukseliisten epäkohtien korjaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kouluviranomaisia ja muita oppikoulutoimintaa läheltä seuranneita on huolestuttanut se, että maamme oppikouluissa on jatkuvasti huomattavan suuri osa matemaattisten aineiden opetuksesta epäpätevien opettajien käsissä. Viimeksi keväällä 1970 avoimiksi julistetuista valtion oppikoulujen kyseisistä viroista voitiin täyttää vain 20 %. Avoimia virkoja ja toimia oli yhteensä 178 ja niistä täytettiin 36.

Asiantilaan on syytä kiinnittää vakavaa huomiota juuri tällä hetkellä kahdestakin syystä. Ensinnäkin voidaan todeta matemaattisten aineiden merkityksen nykyisessä teknillistyvässä maailmassa jatkuvasti lisääntyvän. Erityisesti matematiikan perustietoja tarvitaan yhä useammalla alalla. Toisaalta meneillään oleva matematiikan opetuksen uudistus asettaa kasvavia vaatimuksia opettajien pätevyydelle. Ei voida luottaa siihen, että vuoden kerrallaan epäpätevänä virkaansa hoitava opettaja on halukas osallistumaan yhä tärkeämmäksi tulevaan jatkokoulutukseen, eikä häneltä voida tätä vaatia.

Matemaattisten aineiden opettajien pulaan on puuttunut mm. ylioppilastutkintoa uudistava komitea, joka katsoo sen olevan muuten välttämättömän uudistuksen esteenä. Mietinnössään (1968: A 7/6. 63) komitea esittää mm. seuraavaa: "Ylioppilastutkintokomitea on ajoittaessaan pakollisten eli runkoaineitten luvun kahdeksi ollut täysin tietoinen matematiikan merkityksestä nykyisessä teknillistyneessä maailmassa. Komitea on kuitenkin halunnut säilyttää matematiikassa valinnan vapauden mm. siitä syystä, että pätevistä opettajavoimista ainakin toistaiseksi on tuntuvaa pulaa."

Viime vuosikymmenellä ovat toimenpiteet vallitsevan opettajapulan poistamiseksi kohdistuneet lähinnä näiden aineiden korkeakoulupiskelupaikkojen lisäämiseen. Niinpä luonnontieteiden ja filosofian kandidaatteja valmistetaan nykyisin myös Jyväskylän ja Oulun yliopistoissa ja eräin matemaattisin aineyhdistelmin myös Tampereen yliopistossa. Loppututkinnon suorittaneiden määrä onkin jossain määrin lisääntynyt. Samanaikaisesti on kuitenkin matemaattis-luonnontieteellisen koulutuksen saaneiden henkilöiden tarve myös opetustehtävien ulkopuolella kasvanut samassa suhteessa. Kun opetustoimi ei voi palkkauksessa kilpailla talouselämän kanssa, on odotettavissa matemaattisten aineiden opettajapulan jatkuminen lähes nykyisen suuruisena, ellei myös muihin toimenpiteisiin ryhdytä. Entinen opetusministeri Johannes Virolainen onkin edustaja Linkolan suulliseen kysymykseen antamassaan vastauksessa eduskunnassa 28. 4. 1970 todennut, että seuraavat hallitukset joutuvat paneutumaan tähän asiaan uudelleen.

Suoranaiseen palkkakilpailuun talouselämän kanssa ei tietenkään voida matemaattisen koulutuksen saaneista henkilöistä lähteä. Muiden aineiden opettajiin verrattuna esiintyy kuitenkin matemaattisten aineiden opettajien palkkauksessa epäkohtia, joiden poistaminen tekisi alan kilpailukykyisemmäksi. Samoin olisi mahdollista tarkistaa kelpoisuusvaatimuksia ilman että se vaikuttaisi merkittävästi opettajien asialliseen pätevyyteen. Nämä toimenpiteet rinnan loppututkinnon suorittaneiden lisäämisen kanssa tekisivät mahdolliseksi pätevien opettajien käsissä olevien tuntien suhteellisen lukumäärän nousemisen nykyisestä n. 50 %:sta muutaman vuoden sisällä.

Suurin epäkohta palkkauksessa on se, että kaikille opettajille ei korvata sitä työtä, minkä he joutuvat tekemään fysiikan ja kemian oppituntien normaalin valmistamisen lisäksi tunnilla suoritettavien demonstraatioiden valmisteluun. Se vaatii yli 1/2 tunnin työn oppituntia kohden, joten palkattoman työn osuus nousee huomattavaksi varsinkin niiden opettajien kohdalla, joilla pääosa opetustunneista koostuu kyseisistä aineista. Nykyinen käytäntö on se, että normaalilyseoissa ja seminaareissa sekä noin 60

%:ssa yksityisiä oppikouluja maksetaan tästä työstä, mutta valtion muissa oppikouluissa ei makseta. Koska pätevillä opettajilla on mahdollisuus valita pelkkä matematiikka opetusaineekseen ja saada täten koko suorittamansa työ palkkaperusteiden alaiseksi, kohdistuu opettajapula raskaimmin juuri fysiikkaan ja kemiaan. Näiden aineiden opetukseen kuuluvat nämä ns. demonstraatiotunnit yleisesti tunnustettuina. Asian on todennut mm. ns. Laurilan komitea mietinnössään v. 1965 samoinkuin kouluhallitus kirjeessään 2161/12. 1. 66.

Oppikoulunopettajien siirtyessä viime syksynä kokonaispalkkajärjestelmään, jossa eri suuruisen opetusvelvollisuuden avulla korvataan eri aineissa toisistaan määrällisesti poikkeava kotityö, on useissa tapauksissa matemaattisten aineiden opettajien ansiotaso entisestään alentunut. Tässä suhteessa olisi syytä tutkia mahdollisuuksia tarkistuksiin, samoinkuin ns. kokoelmienhoitokorvauksen osalta.

Matematiikan opetuksen uudistus tulee aiheuttamaan jatkokoulutuksen tarvetta. Tämän järjestäminen niin, että se ei aiheuta opettajille kustannuksia eikä vapaa- ja loma-ajan menetyksiä, on niin ikään tärkeätä.

Erityisesti yleisimpiin, so. matematiikan, kemian ja fysiikan lehtorien virkoihin on kelpoisuusvaatimuksia pidettävä liian korkeina. Ei saataisiin opiskelijoita kiinnostavammaksi, jos lisättäisiin yhden ja kahden aineen virkoja, jolloin loppututkinnon muut aineet ja niissä suoritetut arvosanat jäisivät opiskelijan oman kiinnostuksen ja harrastuksen varaan.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtion päiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaiselle jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen matemaattisten aineiden opettajista vallitsevaan pulaan vaikuttavista palkkauksellisista epäkohdista erityisesti ns. demonstraatiolisän osalta, ja jos on,

onko Hallitus ryhtynyt tai aikoo ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi?

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Juhani Orrenmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helmikuun 9 päivänä 1971 päivätyssä ja saman kuukauden 10 päivänä valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle saapuneessa kirjeessä olette Te, Herra Puhemies valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettäneet jäljennöksen edustaja Juhani Orrenmaan Teille antamasta kirjeestä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on tehty seuraava kysymys:

> "Onko Hallitus tietoinen matemaattisten aineiden opettajista vallitsevaan pulaan vaikuttavista palkkauksellisista epäkohdista erityisesti ns. demonstraatiolisän osalta, ja jos on,
> onko Hallitus ryhtynyt tai aikooko ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä on kiinnitetty huomiota oppikoulujen matemaattisten aineiden opettajien oikeuteen saada varsinaisen palkkauksen lisäksi ns. demonstraatiolisää. Valtion oppikouluista on vain normaalilyseoiden fysiikan ja kemian opettajille suoritettu erillinen palkkio luokkatuntien ulkopuolella suoritettavasta demonstraatio-opetuksen valmistelusta. Fysiikan ja kemian opettaja on ennen vuoden 1970 opetusalan palkkaratkaisua saanut erillisen palkkion puolesta luokkatuntiensa määrästä. Joissakin yksityisoppikouluissa on maksettu fysiikan ja kemian opettajille vastaavaa demonstraatiolisää. Lisän suuruus vaihtelee 10—50 prosenttiin näiden aineiden luokkatuntien yhteisestä tuntimäärästä. Tätä ei ole katsottu valtionapuun oikeuttavaksi palkkaukseksi, mutta sitä ei myöskään ole katsottu sellaiseksi ylipalkaksi, mikä vähentäisi yksityisoppikoululle myönnettävää valtionapua.

Valtion vuoden 1970 virkamiespalkkaratkaisuun liittyen valtioneuvosto teki 7 päivänä heinäkuuta 1970 periaatepäätöksen valtion oppilaitosten opettajien palkkauksen ja työvelvollisuuden tarkistamisesta. Sanotun periaatepäätöksen nojalla siirryttiin oppikoulujen opettajien palkkauksessa 1. 9. 1970 lukien kokonaispalkkausjärjestelmään siten, että luokan ulkopuolisen työn erilliskorvauksista mahdollisuuksien mukaan luovuttiin. Oppikoulujen eri opettajaryhmien opetuksen valmistelu-, kokeiden ja harjoitusten tarkastus- ja muussa luokan ulkopuolisessa työmäärässä esiintyvät vaihtelut otettiin huomioon porrastamalla opettajien opetusvelvollisuuksia.

Demonstraatio-ohjelman valmistelusta normaalilyseoissa, joissa annetaan myös uusille opettajille opettajaharjoittelua, katsottiin kuitenkin aiheutuvan siinä määrin lisätyötä, että erityisen lisän suorittaminen fysiikan ja kemian opettajille on edelleen aiheellista. He saavat nykyisin lukea tästä työstä hyväkseen opetusvelvollisuuteensa kummastakin aineesta yhden viikkotunnin kutakin opettamaansa luokkaa kohden.

Valtion oppikouluissa hoidetaan nykyisin noin 50 prosenttia fysiikan ja kemian tunneista muodollisesti epäpätevien opettajien toimesta. Yksityisoppikouluissa pätevien opettajien vajaus on jonkin verran pienempi. Pätevien opettajavoimien huomattava vajaus nimenomaan fysiikan ja kemian opetuksen kohdalla johtuu monista tekijöistä. Yhtenä syynä vajauksen muodostumiseen on ollut puute opettajaharjoittelupaikoista. Vajauksen syntymiseen on myös merkittävästi vaikuttanut fyysikkojen ja kemistien hyvät sijoittumismahdollisuudet teollisuuteen ja muille elinkeinoelämän aloille sekä sairaaloihin.

Hallituksen mielestä valtion ja yksityisten oppilaitosten ei tulisi ryhtyä kilpailemaan talouselämän kanssa matemaattisen koulutuksen saaneesta henkilökunnasta. Fysiikan ja kemian opetuksessa ilmenevää vajausta pätevistä opettajista tulisi pyrkiä poistamaan muilla keinoilla. Opettajaharjoittelupaikkojen osalta on jo saatu aikaan lisäystä. Tällä hetkellä auskultantteja on noin 190, kun heitä oli edellisenä lukuvuonna noin 150. Matemaattisten aineiden opettajan

virkojen ja toimien kelpoisuusehtojen tarkistaminen tulee esille koulunuudistuksen toteuttamisen yhteydessä. Korkeakoululaitosta kehitettäessä on myös kiinnitetty huomiota opiskelijapaikkojen lisäämiseen luonnontieteissä.

Matemaattisten aineiden opettajien palkkauksen osalta hallituksen tavoitteena on, että säilytetään oikeat palkkaussuhteet oppikoulujen eri opettajaryhmien välillä. Aikaisemmin käytössä olleista kotityökorvausjärjestelmistä on todettu aiheutuneen siinä määrin epäkohtia, että opettajien palkkausjärjestelmää tulisi vastaisuudessakin kehittää edellä mainitun valtioneuvoston periaatepäätöksen tarkoittaman kokonaispalkkausjärjestelmän periaatteiden mukaisesti, jolloin virasta maksettava varsinainen palkkaus muodostaa muiden virkamiesten tapaan pääasiallisen osan opettajan ansiosta. Samalla olisi palkkausperusteita kehitettävä siten, että myös opettajien kohdalla palkkauksessa noudatetaan valtion ja vastaavissa valtionapua saavissa laitoksissa samoja perusteita. Opettajia edustavat järjestöt ovat tiettävästi myös hyväksyneet edellä mainitut periaatteet.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 9 februari 1971, vilken kom vederbörande medlem av statsrådet tillhanda den 10 samma månad, för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Juhani Orrenmaa ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om de missförhållanden med avseende på lönen, som medverkar till bristen på lärare i matematiska ämnen, särskilt beträffande det s.k. demonstrationstillägget, och om så är fallet,
>
> har Regeringen vidtagit eller ärnar den vidtaga åtgärder för avhjälpande av dessa missförhållanden?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet har fästs uppmärksamhet vid läroverkens matematiklärares rätt att utöver den ordinarie avlöningen erhålla s.k. demonstrationstillägg. I statens läroverk har endast till lärarna i fysik och kemi vid normallyceerna erlagts särskilt arvode för förberedelser utom klasstimmarna för demonstrationsundervisning. Lärare i fysik och kemi erhöll före 1970 års lönebeslut angående undervisningsområdet särskilt arvode för hälften av antalet av sina klasstimmar. I en del privata läroverk har till lärare i fysik och kemi erlagts motsvarande demonstrationstillägg. Tilläggets storlek växlar från 10—50 procent av det sammanlagda antalet klasstimmar i dessa ämnen. Detta har icke betraktats såsom till statsunderstöd berättigande avlöning, men icke heller såsom sådan överbetalning, som skulle minska statsunderstödet åt privatskolan.

Statsrådet fattade i anslutning till 1970 års tjänstemannalönebeslut den 7 juli 1970 principbeslut om justering av lärarnas vid statens läroanstalter avlöning och arbetsskyldighet. Med stöd av sagda principbeslut skedde övergång till totallönesystem räknat från 1. 9. 1970 vid avlöningen av läroverkslärarna så, att särskild ersättning för arbete utom klass såvitt möjligt frångicks. Växlingarna inom läroverkens olika lärargruppers undervisning i fråga om förberedelse för undervisningen, granskning av prov och övningar och i annan arbetsgrupp utom klass beaktades genom gradering av lärarnas undervisningsskyldighet.

Förberedelser för demonstrationsprogram i normallyceer, där även nya lärare får auskultera, ansågs dock medföra så mycket extra arbete, att det alltjämt var skäl att erlägga särskilt tillägg till lärare i fysik och kemi. De får numera för sådant arbete för vartdera ämnet som hör till deras undervisningsskyldighet räkna sig till godo en veckotimme per klass där de undervisar.

I statens läroverk handhas för närvarande omkring 50 procent av timmarna i fysik och kemi av lärare som icke är formellt kompetenta. I de privata läroverken är underskottet på kompetenta lärare något mindre. Den avsevärda bristen på kompetenta lärarkrafter, särskilt i fråga om undervisningen i fysik och kemi, beror på många faktorer. En orsak till att underskott uppkommit har varit bristen på auskultantplatser. Till uppkomsten av brist har också avsevärt inverkat fysikernas och kemisternas goda möjligheter att bli placerade i industrin och andra områden av näringslivet samt sjukhusen.

Enligt regeringens åsikt borde staten och privata läroanstalter icke börja konkurrera med näringslivet om personal med matematisk utbildning. Underskottet på kompetenta lärare i fysik och kemi borde avhjälpas genom andra medel. I fråga om auskultantplatser har ökning redan åstadkommits. I detta nu är antalet auskultanter omkring 190 mot 150 senaste läsår. Justering av kompetensvillkoren för lärartjänster och -befattningar i de matematiska ämnena tas upp i samband med skolreformens förverkligande. Vid utvecklandet av högskole-

väsendet har även fästs uppmärksamhet på ökande av antalet platser för studerande i naturvetenskaperna.

I fråga om avlöningen av lärare i de matematiska ämnena har regeringen såsom mål, att riktiga avlöningsförhållanden mellan läroverkens olika lärargrupper bibehålles. De tidigare tillämpade systemen med ersättning för hemarbete har konstaterats leda till så stora missförhållanden, att lärarnas avlöningssystem även framdeles borde utvecklas enligt principerna för det i statsrådets nämnda principbeslut avsedda totallönesystemet, varvid den egentliga avlöningen i tjänst utgör den huvudsakliga delen av lärarens inkomst, liksom för andra tjänstemän. Samtidigt borde avlöningsgrunderna utvecklas så, att även i fråga om lärare samma grunder tillämpas som i statens läroanstalter och läroanstalter som erhåller statsunderstöd. De organisationer som företräder lärarna har veterligen också godkänt ovannämnda principer.

Helsingfors den 8 mars 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Männistö ym.: Sotilasavustuslain tulkinnasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maaliskuun 8 päivänä 1968 antoi hallitus esityksen eduskunnalle laiksi sotilasavustuslain muuttamisesta. Esityksen perusteluissa sanottiin mm. seuraavaa:

"Käytännössä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että 22 päivänä heinäkuuta 1948 annettu sotilasavustuslaki (566/48), jota on osittain muutettu 25 päivänä huhtikuuta 1958 annetulla lailla (175/58), ei anna jokaisessa tapauksessa riittäviä mahdollisuuksia vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten omaisten huollon järjestämiseen tyydyttävällä tavalla. Lisäksi on tämän lain eräiden säännösten soveltamisessa ilmennyt tulkintaerimielisyyksiä, mistä on aiheutunut ristiriitaa lakia soveltavien viranomaisten välille. Hallitus on tämän vuoksi katsonut tarpeelliseksi antaa käsillä olevan esityksen sotilasavustuslain muuttamiseksi siten, että mainitut epäkohdat voitaisiin vastaisuudessa välttää".

Hallituksen esityksen perusteella uusittu sotilasavustuslaki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1969. (658/68).

Käytännön toiminnassa ei kuitenkaan ole vieläkään päästy sellaiseen lain soveltamiseen, että asevelvollisten omaisten huolto olisi voitu järjestää tyydyttävällä tavalla. Kun jonkun kunnan sosiaalilautakunta on pyrkinyt huollon asevelvollisen omaisille tyydyttävästi järjestämään on lääninhallituksen portaassa se estetty liian ahtaalla sotilasavustuslain tulkinnalla. Ristiriitoja syntyy lakia soveltavien valtion ja kunnan viranomaisten välille. Eräänä esimerkkinä lain tulkinnasta tapaus:

N. kunnan sosiaalilautakunta on kokouksessaan 4/11 1970 myöntänyt asevelvollisuuttansa suorittamassa olevan A. P:n vaimolle ja alaikäiselle lapselle sotilasavustuksen. H. lääninhallitus on päätöksellä n:o 380/V 21 päivänä joulukuuta 1970 kehoittanut lautakuntaa lakkauttamaan sotilasavustuksen toistaiseksi, koska asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan hakijoilla on talletuksia 2 554 markkaa. Ennen lautakunnan päätöstä on sotilasavustuksen saajalle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

Asevelvollisen A. P:n ja hänen vaimonsa lausunnossa sanotaan näin: "Ilmoitamme täten teille, että ne säästöt, jotka olemme saaneet säästettyä tilillemme ovat pohjarahana oman kodin hankkimista varten".

7 päivänä tammikuuta 1971 sosiaalilautakunta päätti sosiaalitarkkaaja R:n esityksestä maksaa edelleen 1. 1. 1971 lukien hakijoille tarkistetun määräisen sotilasavustuksen kuukausittain suoritettavaksi, vaikka lautakunta oli tietoinen siitä, että sotilasavustuslain 11 §:n perusteella lääninhallitus voi kieltäytyä sitä valtion varoista korvaamasta.

Nykyisin oman asunnon saaminen edellyttää sitä, että asianomaiset asunnon tarvitsijat säästävät etukäteen pankkiin rahaa, koska ne muutoin eivät anna asunnon ja kodin hankinnoissa tarvittavia luottoja. Lääninhallituksen ahtaan tulkinnan mukaan nuorten parien on käytettävä kodin perustamiseen varatut pienet säästöt perheen elämiseen sinä aikana kun päämies on asevelvollisuuttansa suorittamassa. Jos tämän jälkeen vielä sisua riittää, niin asevelvollinen joutuu vapaaksi päästyään aloittamaan säästämisensä uudelleen ja haaveet oman kodin aikaansaamisesta siirtyvät pitkälle tulevaisuuteen. Näin ahtaasti tulkitaan lakia, vaikka hallitus perusteluissaan on luvannut lain muutoksella antaa täytäntöönpanoviranomaisille mahdollisuuden asevelvollisten omaisten huollon järjestämiseen tyydyttävällä tavalla.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen sotilasavustuslain toimeenpanon tarkastusviranomaisten liian ahtaasta lain tulkinnasta, ja

mitä Hallitus aikoo tehdä asevelvollisten omaisten huollon saattamiseksi tyydyttävälle kannalle?

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Lauha Männistö. Aulis Juvela. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Männistön ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 16:

> "Onko Hallitus tietoinen sotilasavustuslain toimeenpanon tarkastusviranomaisten liian ahtaasta lain tulkinnasta, ja
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä asevelvollisten omaisten huollon saattamiseksi tyydyttävälle kannalle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on aikanaan vahvistanut sotilasavustuslain muuttamisesta 5 päivänä joulukuuta 1968 annetun lain (658/68) edellyttämät yleiset perusteet sotilasavustuksen suuruuden määrittelemistä varten. Sen jälkeen kun sanottu laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1969 on myönnettyjen sotilasavustusten lukumäärä ja keskimääräinen suuruus selvästi noussut. Kun sotilasavustuksiin käytettiin vuonna 1968 noin 6.7 miljoonaa markkaa, tarvittiin niihin vuonna 1969 noin 8.5 ja vuonna 1970 noin 10.5 miljoonaa markkaa. Vuonna 1968 myönnettiin yhteensä 6 413 avustusta ja vuonna 1969 niitä oli 7 070. Avustusten keskimääräinen suuruus oli vuonna 1968 noin 820 markkaa ja vuonna 1969 noin 1 012 markkaa. Avustusten lukumäärä ja keskimääräinen suuruus vuonna 1970 ei ole vielä tiedossa.

Mainitut luvut osoittavat, että käytäntö sotilasavustuksista päätettäessä on ollut avustuksen saajille lain muutoksen jälkeen edullisempi kuin ennen sitä. Luvuista ilmenee myös, että vahvistettuja perusteita yleensä on noudatettu. Jossain määrin saattaa epätasaisuutta kuitenkin ilmetä eri läänien kesken.

Annettujen ohjeiden mukaan sotilasavustusasiaa ratkaistaessa ei tulisi ottaa huomioon kohtuullisen suuruista säästöä, jos säästöllä on pyritty johonkin sellaiseen tarkoin määrättyyn ja lain kannalta hyväksyttävään tavoitteeseen kuten oman asunnon hankkimiseen tai opintolainan korkojen maksamiseen. Ehtona on että tavoite voidaan osoittaa uskottavaksi.

Lääninhallituksen päätökseen, jolla kunnalta on evätty korvaus suoritetusta sotilasavustuksesta, sillä on oikeus hakea muutosta sosiaalihallitukselta. Valituksen johdosta voidaan mahdollinen liian ahdas tulkinta oikaista. Sosiaalihallituksen tarkastaja on myös kunnissa suoritetuissa tarkastuksissa sekä neuvotteluissa lääninhallituksen esittelijöiden kanssa ohjannut käytäntöä sotilasavustusasioissa mahdollisimman yhdenmukaiseksi ja lain tarkoitusta vastaavaksi.

Helsingissä 8 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 9 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Männistö m.fl. ställda spörsmål nr 16:

> "Är Regeringen medveten om att militärunderstödslagens verkställighet tolkas alltför snävt av kontrollmyndigheterna, och
>
> vad ämnar Regeringen göra för att försörjningen av värnpliktigas anhöriga skall ordnas på ett mer tillfredställande sätt?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Social- och hälsovårdsministeriet fastställde på sin tid de i lagen den 5 december 1968 om ändring av militärunderstödslagen (658/68) förutsatta allmänna grunderna för bestämmande av militärunderstödets storlek. Efter det att sagda lag trädde i kraft den 1 januari 1969 har antalet beviljade militärunderstöd och deras medelbelopp stigit betydligt. Medan till militärunderstöd år 1968 användes omkring 6,7 miljoner mark, erfordrades för dem år 1969 omkring 8,5 och år 1970 omkring 10,5 miljoner mark. År 1968 beviljades sammanlagt 6 413 understöd och år 1969 var deras antal 7 070. Understödens storlek var år 1968 i medeltal omkring 820 mark och år 1969 omkring 1 012 mark. Understödens antal och storlek år 1970 är icke ännu känt.

Nämnda siffror visar, att praxis vid beviljande av militärunderstöd varit fördelaktigare för understödstagarna efter lagändringen än tidigare. Av siffrorna framgår också, att de fastställda grunderna i allmänhet följts. Ojämnhet kan dock i viss mån förekomma mellan de olika länen.

Enligt meddelade föreskrifter borde vid avgörande av militärunderstödsärende icke beaktas besparingar till skäligt belopp, om man genom sparandet eftersträvat något sådant noggrant angivet, från lagens synpunkt godtagbart mål, som anskaffning av egen bostad eller betalning av räntor på studielån. Villkor är, att målet kan göras troligt.

Länsstyrelses beslut, varigenom kommun förvägrats ersättning för erlagt militärunderstöd, kan överklagas hos socialstyrelsen. Eventuell alltför snäv tolkning kan rättas på grund av besvär. Socialstyrelsens inspektör har även vid inspektioner i kommunerna och vid överläggningar med länsstyrelsens föredragande dirigerat praxis i socialhjälpsärenden mot så stor enhetlighet och överensstämmelse med lagens syfte som möjligt.

Helsingfors den 8 mars 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Ehrnrooth: Om den verksamhet representanter för Syd-Vietnams interimistiska revolutionsregering bedriver i Finland.

Till Riksdagens Herr Talman.

Senaste vår öppnade "Syd-Vietnams interimistiska revolutionsregering" i Helsingfors en informationsbyrå. I dess ledning ställdes herr Tran Van Hue, som enligt vad utrikesminister Leskinen den 9 juni 1970 meddelade i svaret på en muntlig riksdagsfråga, hade beviljats tre månaders uppehållstillstånd i vårt land av ambassaden i Moskva.

Utrikesministern har i riksdagen också anfört, att herr Van Hue under uppehållet i Finland betraktas såsom utländsk tidningsman utan officiell ställning. Det förutsattes, sade utrikesministern, att herr Van Hue i vårt land observerar samma rättigheter och skyldigheter, vilka gäller varje finländsk journalist utomlands. Något undantag hade inte gjorts i herr Van Hues fall, tillade minister Leskinen.

Utrikesministerns försäkran beträffande den status herr Van Hue åtnjuter under sitt uppehåll i Finland, vilket för övrigt ser ut att utsträcka sig mycket långt över de tre månader honom ursprungligen hade beviljats, kommer i märklig dager inför den aktivitet herr Van Hue här energiskt bedriver. Bland annat har han den 5 december senaste år uppträtt vid det kampmöte, som den s.k. fredsmarschens arrangörer, en grupp vänsterradikaler, hade anordnat i Mässhallen i Helsingfors. Detta framträdande har varken varit hans första eller sista politiska propagandainsats här i landet. Sålunda har han senast i går, den 7 februari, enligt tidningsreferat från ett möte, som de s.k. fredskämparna hade anordnat i Gamla Studenthuset i Helsingfors, hållit ett tal, som i likhet med det föregående här nämnda anförandet, utgjorde ett grovt och naturligtvis ensidigt angrepp mot Amerikas Förenta Stater och dess åtgärder för att förhindra kommunisterna att störta den lagliga regeringen i Syd-Vietnam.

Ingen finländsk journalist med tillstånd att i den egenskapen vistas i främmande land har, såsom regeringen vet, rätt att bedriva politisk propaganda vid möten i uppehållslandet. Den politiska aktivitet herr Van Hue målmedvetet utövat i vårt land står i bjärt strid med vår neutralitetspolitik. Regeringen kan blunda för detta faktum, med det kan inte undgå att inverka på trovärdigheten av den officiella utrikespolitiken. Med utrikesministerns spörsmålssvar i minnet förundrar man sig över den passivitet han och regeringen visat inför den roll en med turistvisum försedd person fortgående tillåts spela i landet.

Hänvisande till det ovan anförda framställer jag med stöd av riksdagsordningens 37 § 1 mom. följande spörsmål för besvarande av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om den verksamhet representanten för Syd-Vietnams s.k. interimistiska revolutionsregering bedriver i vårt land i strid med villkoren för det uppehållstillstånd honom beviljats, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att i brådskande ordning tillse, att denna med den officiella utrikespolitiska linjen oförenliga verksamhet upphör?"

Helsingfors den 8 februari 1971.

Georg C. Ehrnrooth.

Ehrnrooth: Etelä-Vietnamin väliaikaisen vallankumoushallituksen edustajan toiminnasta Suomessa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime keväänä "Etelä-Vietnamin väliaikainen vallankumoushallitus" avasi tiedonantotoimiston Helsingissä. Sen johtoon asetettiin herra Tran Van Hue, jolle ulkoministeri Leskisen suulliseen eduskuntakyselyyn 9 päivänä kesäkuuta 1970 antaman vastauksen mukaan Moskovan suurlähetystö oli myöntänyt kolmen kuukauden oleskeluluvan maassamme.

Ulkoministeri on eduskunnassa sanonut myös, että herra Van Hue'ta pidetään hänen Suomessa oleskellessaan ulkomaisena sanomalehtimiehenä, jolla ei ole virallista asemaa. Edellytettiin, ulkoministeri sanoi, että herra Van Hue'lla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin jokaisella suomalaisella sanomalehtimiehellä ulkomailla. Mitään poikkeusta ei herra Van Hue'n tapauksessa ollut tehty, ministeri Leskinen lisäsi.

Ulkoministerin herra Van Hue'n Suomessa oloaikanaan, mikä muuten näyttää jatkuvan paljon yli niiden kolmen kuukauden, jotka hänelle alunperin oli myönnetty, nauttimaa asemaa koskeva vakuutus joutuu outoon valoon tarkasteltaessa sitä toimintaa, jota herra Van Hue täällä tarmokkaasti harjoittaa. Muun muassa hän on 5 päivänä joulukuuta viime vuonna esiintynyt siinä taistelukokouksessa, jonka nk. rauhanmarssin järjestäjät, ryhmä vasemmisto-radikaaleja, oli järjestänyt Helsingin Messuhalliin. Tämä esiintyminen ei ole ollut sen paremmin hänen ensimmäinen kuin viimeinenkään poliittinen propagandapanoksensa tässä maassa. Niinpä hän viimeksi eilen, 7. helmikuuta, eräistä nk. rauhanpuolustajien Vanhassa Ylioppilastalossa Helsingissä pitämää kokousta koskevan sanomalehtiselostuksen mukaan oli pitänyt puheen, joka samoin kuin edellinen tässä mainittu esitys, oli karkea ja tietenkin yksipuolinen hyökkäys Amerikan Yhdysvaltoja vastaan ja tämän valtion toimenpiteitä kohtaan, joiden tarkoituksena on estää kommunisteja kaatamasta Etelä-Vietnamin laillista hallitusta.

Kenelläkään suomalaisella sanomalehtimiehellä, jolla siinä ominaisuudessa on lupa oleskellä vieraassa maassa, ei ole, kuten hallitus tietää, oikeutta harjoittaa poliittista propagandaa oleskelumaassa pidettävissä kokouksissa. Se poliittinen toiminta, jota herra Van Hue määrätietoisesti maassamme harjoittaa, on räikeästi puolueettomuuspolitiikkamme vastaista. Hallitus voi ummistaa silmänsä tältä tosiasialta, mutta se ei voi olla vaikuttamatta virallisen ulkopolitiikan uskottavuuteen. Ulkoministerin kyselyyn antama vastaus mielessä on ihmeteltävä sitä passiivisuutta, jota hän ja hallitus on osoittanut sitä osaa kohtaan, jota turistiviisumilla varustetun henkilön jatkuvasti annetaan maassa esittää.

Yllä esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä toiminnasta, jota Etelä-Vietnamin nk. väliaikaisen vallankumoushallituksen edustaja harjoittaa maassamme vastoin hänelle myönnetyn oleskeluluvan ehtoja, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus kiireellisesti huolehtia siitä, että tämä virallisen ulkopoliittisen linjan vastainen toiminta lakkaa?

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 1971.

Georg C. Ehrnrooth.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja Georg C. Ehrnrooth esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

"Onko Hallitus tietoinen siitä toiminnasta, jota Etelä-Vietnamin nk. väliaikaisen vallankumoushallituksen edustaja harjoittaa maassamme vastoin hänelle myönnetyn oleskeluluvan ehtoja, ja jos on,

aikooko Hallitus kiireellisesti huolehtia siitä, että tämä virallisen ulkopoliittisen linjan vastainen toiminta lakkaa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan:

Herra Van Hue toimii Suomessa lehtimiehenä edustaen Etelä-Vietnamin väliaikaisen vallankumoushallituksen tiedotustoimistoa ja hänet on muiden ulkomaisten kirjeenvaihtajien tapaan merkitty ulkoasiainministeriön sanomalehtiasiaintoimiston pitämään ulkomaankirjeenvaihtajien luetteloon. Herra Van Huelle on ulkoasiainministeriön taholta kerrottu, että Suomessa noudatetun käytännön mukaisesti ulkomaalaisten lehtimiesten tulee pidättyä poliittisesta toiminnasta. Sisäasiainministeriö, jonka toimipiiriin kuuluu ulkomaan kansalaisten oleskelulupien myöntäminen, on myöntänyt herra Van Huelle oleskeluluvan 1. 8. 1970 alkaen yhdeksi vuodeksi. Ulkoasiainministeriölle ei ole tullut ilmoitusta mistään sellaisesta, joka aiheuttaisi toimenpiteitä herra Van Huen kirjeenvaihtaja-aseman tarkistamiseen. Ministeriö seuraa edelleen tilannetta ja lähtee siitä, että herra Van Hue antamansa vakuutuksen mukaan toimii ulkolaisille kirjeenvaihtajille asetettujen toimintaedellytysten puitteissa. Herra Van Huen kanssa on myös viime aikoina keskusteltu tässä mielessä.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsman Georg C. Ehrnrooth till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om den verksamhet representanten för Syd-Vietnams s.k. interimistiska revolutionsregering bedriver i vårt land i strid med villkoren för det uppehållstillstånd honom beviljats, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att i brådskande ordning tillse, att denna med den officiella utrikespolitiska linjen oförenliga verksamhet upphör?

Som svar på spörsmålet får jag anföra följande:

Herr Van Hue är verksam i Finland som journalist och representerar Syd-Vietnams interimistiska revolutionsregerings informationsbyrå. Han är i likhet med andra utländska korrespondenter införd i den förteckning över utländska korrespondenter, som utrikesministeriets pressbyrå håller. Från utrikesministeriets sida har man framfört till herr Van Hue att enligt den i Finland följda praktiken utländska korrespondenter bör avhålla sig från politisk verksamhet. Inrikesministeriet, till vilkens verksamhetsområde hör beviljande av vistelsetillstånd åt utlänningar, har beviljat herrr Van Hue vistelsetillstånd från och med 1. 8. 1970 för ett år framåt. Utrikesministeriet har inte fått något meddelande om något sådant, som skulle förorsaka åtgärder angående precisering av herr Van Hues ställning som korrespondent. Ministeriet följer fortsättningsvis med situationen och utgår från, att herr Van Hue enligt den av honom avgivna försäkran agerar inom ramen av de verksamhetsförutsättningar som gäller utländska korrespondenter. Saken har nyligen diskuterats med herr Van Hue.

Helsingfors den 5 mars 1971.

Ministern för utrikesärendena *Väinö Leskinen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme kauppataseen vajaus viime vuodelta muodostui 1 389.1 milj. markaksi.

Erikoisen suureksi muodostui jo perinteisesti voimakkaasti alijäämäisen maamme ja Länsi-Saksan kaupan vajauksen vaikutus kauppataseeseen. Länsi-Saksan tuonnin ja viennin luvut ovat viime vuosilta olleet Suomen ulkomaankauppatilaston mukaan seuraavat:

	milj. mk		
	Vienti Länsi-Saksaan	Tuonti Länsi-Saksasta	Alijäämä (—)
1962	422	795	— 373
1963	442	695	— 253
1964	477	831	— 354
1965	512	996	— 484
1966	535	942	— 407
1967	448	927	— 479
1968	722	1 034	— 312
1969	836	1 410	— 574
1970	1 029.1	1 880.7	— 851.6

Saksan Liittotasavallan kanssa tapahtuva kauppa on aiheuttanut viime vuonna 61.2 prosenttia kauppataseemme kokonaisvajauksesta.

Näyttää ilmeiselle, että maamme ulkomaankaupassa toistuu se, mikä siinä tapahtui jo vuoden 1957 devalvoinnin jälkeen. Silloinkin kauppatase pysyi aktiivisena vain aivan lyhyen aikaa. Kun vuoden 1967 devalvaatio pantiin toimeen ja sen jälkeen alettiin harjoittaa ns. vakauttamispolitiikkaa, väitettiin sen tuovan vakavuutta myös kauppataseeseen. Nyt voidaan nähdä, että ns. vakauttamisen nimissä työtätekeviltä vaaditut uhraukset ovat myös tältä kohdin olleet koko kansantalouden kannalta hyödyttömiä.

Kauppataseen vajaus ei ole huonosti kasvaneen viennin, vaan valtavasti paisuvan tuonnin aiheuttama. Viime vuodet ovat osoittaneet, että tasapainoiseen ulkomaankauppaan ei voida päästä työtätekevän väestön tulojen kasvua rajoittamalla, mitä ns. kulutuskasvun rajoittamisen politiikka merkitsi ennen vuoden 1967 devalvaatiota ja tulopolitiikka on merkinnyt sen jälkeen. Osoituksena siitä, mistä aiheutuu kauppataseemme vajauksen kasvu, on se, että viime vuoden tuonnin lisäyksestä raaka-aineiden ja investointitavaroiden osuus oli 74 %.

Emme voi pitää oikeana jälleen voimistunutta pyrkimystä käyttää kauppatasetta perusteena monopolikapitalistien pyrkiessä voittojensa lisäämiseen työtätekevän väestön kustannuksella. Siksi pidämme välttämättömänä, että hallitus ryhtyy toisensuuntaisiin toimenpiteisiin. Nykytilanne pakottaa turvautumaan kansainvälisten sopimusten poikkeussääntöihin, jotka tekevät tilapäisesti mahdolliseksi tuonnin määrällisen rajoittamisen. Rajoitustoimenpiteet on kohdistettava sellaisiin artikkeleihin, jotka ovat helposti korvattavissa kotimaisella tuotannolla tahi tuonnilla bilateraalisen kaupan maista ja vallitsevan tilanteen valossa erikoisesti tuotteisiin joita tuodaan Länsi-Saksasta. Samaan aikaan olisi lisättävä kauppaa ja taloudellista yhteistyötä yleensä erikoisesti sosialistisen maiden kanssa, jotka tarjoavat vakaat ja tasapainoisen taloudellisen yhteistyön markkinat.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä hyväksikäyttämään kansainvälisten sopimusten poikkeussäännöksiä ja toteuttamaan tuonnin rajoittamistoimenpiteitä mm. Länsi-Saksan osalta ennätyksellisen suuren kauppataseen vajauksen tasapainoittamiseksi?

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Taisto Sinisalo.
Rainer Virtanen.
Ensio Laine.
Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa ovat kansanedustajat Taisto Sinisalo ym. 9 päivänä helmikuuta 1971 esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Aikooko hallitus ryhtyä hyväksikäyttämään kansainvälisten sopimusten poikkeussäännöksiä ja toteuttamaan tuonnin rajoittamistoimenpiteitä mm. Länsi-Saksan osalta ennätyksellisen suuren kauppataseen vajauksen tasapainoittamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Viime vuoden kauppataseen alijäämä muodostui tullihallituksen tilastojen mukaan 1 389 milj. markaksi, mikä jakaantui siten, että EEC-maiden kanssa käyty kauppa osoitti 726 miljoonan, idänkauppa 238 miljoonan, EFTA-maiden 135 miljoonan ja muiden maiden kanssa käyty kauppa 290 miljoonan markan alijäämää. Ulkomaankauppamme oli siten vajaukselista laajalla rintamalla, joskin on todettava, että sosialististen maiden kanssa syntynyt vajaus on vain tilapäinen ilmiö kauppavaihdon tasapainottuessa ajan mittaan bilateraalikaupan luonteen mukaisesti.

Kauppataseen suuri vajauksellisuus johtui tullihallituksen mukaan lähinnä siitä, että vientiteollisuus toimi lähellä kapasiteettinsa yläraja kun taas tuontikysyntä kasvoi entistä voimakkaammin. Tuonnin lisäyksestä tuli teollisuuden raaka-aineiden ja investointitavaroiden osalle 74 %, eli suunnilleen sama kuin edellisenäkin vuonna, mikä osoittaa, että tuontimme menee pääasiallisesti kotimaista ja vientikysyntää tyydyttävän teollisuustuotannon ylläpitämiseen. Tuotantommehan perustuu suurelta osalta ulkomaisille raaka-aineille, tuotantotarvikkeille ja investointitavaroille, mikä liittyy kiinteästi pienen ja omilta resursseiltaan yksipuolisen maan taloudelliseen kasvuun. Suoranaisen kulutuskysynnän osuus tuonnistamme on verrattain pieni. Valmiita kulutustavaroita oli viime vuoden tuonnistamme käytössä olevan tavararyhmäjaottelun mukaan 18.1 prosenttia edellisen vuoden prosenttiosuuden ollessa 19.2.

Tuonnissamme yleensä, ja erityisesti tuonnissa Saksan Liittotasavallasta, olivat suurimmat tavararyhmät mekaaniset koneet ja laitteet, rauta ja teräs sekä sähkökoneet ja -laitteet. Nämä ovat tuotteita, jotka ovat välttämättömiä taloudelliselle kasvulle ja tuotantokoneiston laajentamiselle. Viime vuoden tilanteessa näiden tavaroiden tuonti olisi joka tapauksessa lisännyt kauppataseen alijäämää lyhyellä tähtäyksellä olisipa ne tuotu mistä lähteestä tahansa, sillä vientiteollisuus toimi jo täydellä tehollaan eikä siten olisi voinut tasapainottaa kauppaa.

Noususuhdanteeseen liittyvien negatiivisten ilmiöiden vaimentamiseksi ja tuontikysynnän rajoittamiseksi ryhdyttiin viime vuonna luotonantoa rajoittaviin toimenpiteisiin ja lyhytaikaisen tuontiluoton käyttöön on ryhdytty soveltamaan määräyksiä, joiden tarkoituksena on tuonnin kasvun hillitseminen. Näiden toimenpiteiden odotetaan vaikuttavan täydellä tehollaan vasta kuluvana vuonna.

Kauppataseen vajauksellisuus ei sinänsä tullut yllätyksenä, sillä Suomen olosuhteissa tällainen ilmiö liittyy voimakkaaseen taloudelliseen kehitykseen. Vajaus oli tosin odottamattoman suuri. Kauppataseen luvut eivät kuitenkaan ole ainoa perusta, jolta syntynyttä vajaustilannetta on arvosteltava. Maan ulkomaiseen maksuvalmiuteen vaikuttavat muut erät tasapainottivat vaihtotasetta merkittävästi. Kauppataseen alijäämästä huolimatta maksutaseessa ja valuuttavarannossa ei ainakaan tällä hetkellä ilmene heikkoutta; valuuttavaranto lisääntyi viime vuonna yli 500 milj. markalla.

Tällä hetkellä on ennenaikaista ryhtyä ennustamaan minkälaiseksi kauppatase tulee muo-

dostumaan kuluvana vuonna. Joskaan hallituksella ei ole tällä hetkellä aikomusta ryhtyä tuontia rajoittaviin kauppapoliittisiin toimenpiteisiin, se seuraa tarkoin tilanteen kehittymistä ja selvittää parhaillaan yhdessä Suomen Pankin kanssa, millä tavoin tämän suuruusluokan alijäämän toistuminen voidaan tarvittaessa estää. Näissä selvityksissä otetaan huomioon kaikki mahdollisuudet, jotka Suomen noudattaman eisyrjivän kauppapolitiikan, kansainvälisten sitoumustemme tai kansainvälisen käytännön nojalla ovat käytettävissä maksutaseen turvaamiseksi. Näin ollen tuontirajoituksia ei voida kohdistaa yksityiseen maahan.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Olavi J. Mattila.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 §, 1 mom. riksdagsordningen anger, har riksdagsman Taisto Sinisalo m. fl. den 9 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet ställt följande spörsmål:

> "Avser Regeringen skrida till att utnyttja undantagsbestämmelserna i de internationella avtalen och verkställa importbegränsande åtgärder för att balansera det bl. a. beträffande Väst-Tyskland rekordstora underskottet i handelsbalansen?"

Som svar på detta spörsmål anför jag vördsammast följande:

Senaste års underskott i handelsbalansen uppgick enligt tullstyrelsens statistik till 1389 milj. mark, som fördelade sig sålunda, att handeln med EEC-länderna uppvisade ett underskott på 726 milj. mark, östhandeln 238 milj., handeln med EFTA-länderna 135 milj. och handeln med övriga länder 290 milj. mark. Vår utrikeshandel uppvisade sålunda ett underskott på bred front, om också man bör konstatera, att underskottet, som uppkommit med de socialistiska länderna endast är ett övergående fenomen, i det att handelsutbytet med tiden balanseras enligt den bilaterala handelns natur.

Det stora underskottet i handelsbalansen berodde enligt tullstyrelsen närmast på att exportindustrin arbetade nära den övre gränsen för sin kapasitet medan åter importefterfrågan ökade kraftigare än tidigare. Av exportökningen utgjorde industrins råvaror och investeringsvarorna 74 %, eller i det närmaste samma andel som under det föregående året, vilket utvisar, att vår import förbrukas i huvudsak till upprätthållandet av den industriproduktion, som tillfredsställer vår inhemska och vår exports efterfrågan. Vår produktion baserar ju sig till en stor del på utländska råvaror, produktionsförnödenheter och investeringsvaror, vilket sammanhänger intimt med den ekonomiska tillväxten i ett litet och beträffande sina egna resurser ensidigt utrustat land. Andelen av den direkta konsumtionsefterfrågan i vår import är relativt liten. De färdiga konsumtionsvarorna i vår import under senaste år utgjorde enligt tillgängliga varugrupperingsuppgifter 18.1 procent, medan den procentuella andelen under det föregående året var 19.2. I vår import i allmänhet, och speciellt i vår import från Förbundsrepubliken Tyskland, utgjordes de största varugrupperna av mekaniska maskiner och apparater, järn och stål samt elektriska maskiner och apparater. Dessa är produkter, vilka är nödvändiga för den ekonomiska tillväxten och utvidgningen av produktionsmaskineriet. I den situation, som rådde senaste år skulle importen av dessa varor i varje fall ha ökat underskottet i handelsbalansen på kort sikt, om sedan importen av dem skulle ha skett från vilken källa som helst, emedan exportindustrin då redan fungerade med sin fulla effekt och kunde sålunda ej uppbalansera handeln.

För att dämpa de negativa fenomen, vilka hör samman med högkonjunkturen och för att begränsa importefterfrågan tillgreps senaste år åtgärder för att begränsa kreditgivningen och beträffande användningen av kortfristig importkredit har man börjat tillämpa bestämmelser, vilka syftar till att hejda importökningen. Dessa åtgärder väntas verka med full kraft först under innevarande år.

Underskottet i handelsbalansen kom inte i och för sig som någon överraskning, emedan ett dylikt fenomen i Finlands förhållanden sammanhänger med kraftig ekonomisk utveckling. Underskottet var visserligen oväntat stort. Siffrorna i handelsbalansen utgör dock inte den enda bas, utgående från vilken den uppkomna underskottssituationen bör betraktas. De övriga posterna, som inverkar på landets utländska likviditet hade en betydande utjämnande effekt på bytesbalansen. Trots under-

skottet i handelsbalansen existerar det inte åtminstone för tillfället någon svaghet i betalningsbalansen och valutareserven; valutareserven ökade senaste år med mer än 500 milj. mark.

Det är för tillfället för tidigt att börja förutspå på vilket sätt handelsbalansen kommer att gestalta sig under innevarande år. Fastän regeringen för ögonblicket inte har för avsikt att skrida till handelspolitiska åtgärder avsedda att begränsa importen, följer den uppmärksamt situationens utveckling och utreder för närvarande i samarbete med Finlands Bank, hur en upprepning av uppkomsten av ett underskott av denna storleksordning vid behov kan förhindras. Vid dessa utredningar tas alla möjligheter i beaktande, vilka på basen av Finlands icke-diskriminatoriska handelspolitik, våra internationella förpliktelser eller internationell praxis står till förfogande. Sålunda kan importrestriktionerna inte riktas mot ett enskilt land.

Helsingfors den 5 mars 1971.

Minister *Olavi J. Mattila*

Kirj. ksm. n:o 19.

Järvenpää: Yhteislaitumien käytöstä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sotien jälkeisinä vuosina muodostettiin maanhankintalain perusteella huomattavan paljon eri puolille maatamme yhteislaitumia. Näin annettiin tuhansille laitumen puutteessa oleville pienviljelijöille mahdollisuus laiduntaa karjaansa valtiolta vuokratuilla yhteislaitumilla. Vuosien kuluessa ovat yhä useammat pienviljelijät luopuneet lehmistä ja monilla laitumilla on laiduntaminen loppunut. Mutta vielä on kuitenkin paljon sellaisia yhteislaitumia, joilla olisi käyttöä. Nyt vain käytännössä on epävarmuutta laiduntamisen mahdollisuuksista, kun sopimukset tehdään vuodeksi kerrallaan ja usein liian myöhään kevättalvella. Se synnyttää epävarmuutta laitumien tarvitsijain keskuudessa siitä, saako vielä seuraavaksi kesäksi lehmänsä yhteislaitumelle. Tämä on monelle yhden ja kahden lehmän omistajalle tärkeä elinkysymys.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Toinen epäkohta on se, että maankäyttötoimikuntien taholta ei ole riittävän ripeästi jaettu käyttämättömiä laitumia lisämaiksi pienviljelijöille. Myös tähän mennessä suoritetuissa myynneissä on liiaksi unohdettu myydä yhteislaitumet nimenomaan lähellä oleville pienviljelijöille lisämaiksi.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä maankäyttötoimikuntien toiminnan tehostamiseksi käyttämättömien yhteislaitumien jakamisen nopeuttamiseksi lisämaiksi pienviljelijöille sekä laiduntaoikeuksien turvaamiseksi vielä yhteislaitumia tarvitseville?

Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Järvenpään näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 19:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä maankäyttötoimikuntien toiminnan tehostamiseksi käyttämättömien yhteislaitumien jakamisen nopeuttamiseksi lisämaiksi pienviljelijöille sekä laiduntaoikeuksien turvaamiseksi vielä yhteislaitumia tarvitseville?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maanhankintalain mukaisesta käytöstä vapautuneesta yhteislaitumesta laaditaan maankäyttölain mukainen käyttösuunnitelma. Ennen käyttösuunnitelman vahvistamista on tällaisia laidunalueita vuokrattu väliaikaisesti yhdeksi kasvukaudeksi kerrallaan. Käyttösuunnitelmat on tehty asutushallituksen määräyksestä. Vallinneen maatalouden ylituotantotilanteen johdosta annettuihin yleismääräyksiin ja -ohjeisiin liittyen asutushallitus määräsi 18. 4. 1969 keskeytettäväksi sellaisten käyttösuunnitelmien laatimisen, joissa tulisi perustettavaksi yhteislaidun. Sittemmin onkin käyttösuunnitelmissa päätetty edellä tarkoitettujen alueiden käyttämisestä ensi sijassa lisäalueiksi. Mikäli yhteislaiduntarvetta esiintyy ja lailliset edellytykset yhteislaitumen perustamiseen ovat olemassa, tullaan kuitenkin välttämättömissä tapauksissa maatilahallituksen toimesta vastedes harkitsemaan myös niiden perustamista. Todettakoon, että osa laidunalueista sijaitsee asutuskeskuksissa tai niiden lähettyvillä ja ne kuuluvat usein vahvistetun tai laadittavana olevan rakennuskaavan alueeseen. Tämän vuoksi ei tällaisten laidunalueiden maankäyttölain mukaiseen käyttämiseen ole yleensä ollut edellytyksiä.

Jos maankäyttötoimikuntien työskentelyssä todetaan kysymyksessä viitattua aiheetonta viivyttelyä, tullaan asiassa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 9 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Järvenpää ställda spörsmål nr 19:

> "Till vilka åtgärder ärnar Regeringen skrida för effektivering av jorddispositionsnämndernas verksamhet så att fördelningen av oanvända, samfällda beten såsom tillskottsjord åt småbrukare och för tryggande av betesrätten för dem som ännu behöver samfällda betesmarker, skulle påskyndas?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Över samfälld betesmark som frigjorts från användning enligt jordanskaffningslagen uppgörs en dispositionsplan enligt sagda lag. Innan plan fastställts har sådana betesområden utarrenderats tillfälligt för en växtperiod i sänder. Dispositionsplanerna har uppgjorts på förordnande från kolonisationsstyrelsen. I anslutning till de allmänna bestämmelser och föreskrifter som utfärdats på grund av den överproduktion som rått inom jordbruket, förordnade kolonisationsstyrelsen 18. 4. 1969, att uppgörande av sådana dispositionsplaner, genom vilka samfällt bete skulle inrättas, skulle avbrytas. Sedermera har också i dispositionsplanerna beslutits, att ovan avsedda områden i främsta rummet skulle användas såsom tillskottsområden. Om behov av samfällt bete förekommer och lagliga förutsättningar för inrättande av sådant finns, kommer dock även inrättande av sådana beten i trängande fall framdeles att övervägas på åtgärd av jordbruksstyrelsen. Konstateras må, att en del av betesområdena är belägna i bostadscentra eller i närheten av sådana och ofta hör till fastställt byggnadsplaneområde eller sådant som håller på att planeras. Fördenskull har förutsättningar för användning av sådana betesområden enligt jorddispositionslagen i allmänhet icke funnits.

Om i jorddispositionskommissionernas verksamhet konstateras i spörsmålet antytt obefogat dröjsmål, kommer nödiga åtgärder att vidtagas i saken.

Helsingfors den 9 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Pekkala ym.: Vuokra-alueiden lunastuskorvauksia saaneiden asemasta maalaiskunnissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuokra-alueiden järjestelyjä on toteutettu maaseudulla eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa 16 päivänä elokuuta 1958 annetun lain (361/58) perusteella, sekä kaupungeissa ja kauppaloissa vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa 9 päivänä maaliskuuta 1962 annetun lain (218/62) perusteella.

Kaupunkeja ja kauppaloita koskevaa lakia annettaessa oli käytännössä todettu, että vuokra-alueiden järjestelytoimitukset valituksineen vaativat huomattavan pitkän ajan. Niinpä inflaation vaikutus vuokra-alueiden järjestelyssä määrätyissä korvauksissa näytteli huomattavan suurta osaa, ja toimituksissa määrätyt korvaukset eivät hinta- ja palkkatason kohoamisen vuoksi enää vastanneet siirron toteutumishetkellä todellisia kustannuksia. Tämän johdosta myöhemmin säädetyssä laissa kaupunkien ja kauppaloiden alueella tapahtuvista vuokra-alueiden järjestelytoimituksista annetun lain 13 §:ssä tehtiin mahdolliseksi asianosaisten hakea erityistä toimitusta maanmittauskonttorilta tämän epäkohdan korjaamiseksi.

Vastaavaa epäoikeudenmukaisuutta on ilmennyt luonnollisesti myös maalaiskuntien puolella tapahtuvissa vuokra-alueiden järjestelytoimituksissa. Siirtymään joutuneet on saatettu suuriin taloudellisiin vaikeuksiin, koska inflaatio on syönyt heidän korvauksensa. Voimassaolevan lain mukaan maalaiskunnissa ei kuitenkaan voida hakea erityistä toimitusta tämän epäkohdan korjaamiseksi, kuten kaupunki- ja kauppalakunnissa on laita. Jotta tällainen asuinpaikasta johtuva eriarvoisuus voitaisiin poistaa, olisi asiaa koskevaa lakia siten muutettava, että myös maalaiskunnissa asuvat korvauksensaajat voivat anoa erityistä toimitusta kyseisen epäkohdan korjaamiseksi.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä saattaakseen maalaiskunnissa asuvat vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain perusteella korvauksia saaneet samaan asemaan kaupungeissa ja kauppaloissa asuvien vastaavia korvauksia saaneiden kanssa?

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1971.

Ahti Pekkala. Paavo Niinikoski.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 10 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pekkalan ym. näin kuuluvasta kysymyksestä n:o 20:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä saattaakseen maalaiskunnissa asuvat vuokra-alueiden lunastamisesta annetun lain perusteella korvauksia saaneet samaan asemaan kaupungeissa ja kauppaloissa asuvien vastaavia korvauksia saaneiden kanssa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maalaiskunnissa olevia vuokra-alueita koskevat lunastamistoimitukset on käytännöllisesti katsoen suoritettu loppuun. Näissä toimituksissa on vuokramiesten siirtoja ja niistä aiheutuvia siirtokustannusten korvauksia jouduttu määräämään suhteellisen harvoissa tapauksissa. Sanottujen siirtotapauksen osalta on selvittelyn alaisena, onko ja mistä syystä siirron toteuttaminen siinä määrin viivästynyt, että toimituksessa määrättyjen siirtokustannusten korvausten voidaan katsoa hinta- ja palkkatason nousun vuoksi jääneen siirron toteuttamisajankohdan mukaisia kustannuksia olennaisesti pienemmiksi. Selvityksen valmistuttua maa- ja metsätalousministeriö tulee harkitsemaan, onko esityksen antamista lain muuttamiseksi siten, että siirtymään joutuneet vuokramiehet voisivat hakea erityistä toimitusta siirtokustannuskorvausten korottamiseksi kohonneita kustannuksia vastaaviksi, pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 10 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Pekkala m.fl. ställda spörsmål nr 20:

> "Vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för att bringa i landskommunerna bosatta personer som erhållit ersättning enligt lagen om inlösen av vissa lagområden i samma ställning som i städer och köpingar bosatta personer som erhållit motsvarande ersättningar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Inlösningsförrättningarna i fråga om de i landskommunerna belägna legoområdena har praktiskt taget blivit slutförda. Vid dessa förrättningar har man i relativt få fall blivit tvungen att bestämma om förflyttning av legotagare och om ersättningar för härav föranledda förflyttningskostnader. I fråga om de nämnda förflyttningsfallen håller man på att utreda, huruvida och av vilken orsak förverkligandet av förflyttningen har fördröjts i så hög grad, att de vid förättningen bestämda ersättningarna för förflyttningskostnaderna, till följd av den stegrade pris- och lönenivån, kan anses ha blivit väsentligen mindre än kostnaderna vid tidpunkten för förflyttningen. Så snart utredningen har blivit färdig kommer jord- och skogsbruksministeriet att överväga, huruvida det bör anses vara motiverat att avlåta en proposition med förslag till lag om ändring av lagen sålunda, att de legotagare som blivit förflyttade skulle kunna ansöka om särskild förrättning i syfte att höja ersättningarna för förflyttningskostnaderna så, att dessa skulle motsvara de stegrade kostnaderna.

Helsingfors den 10 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme on mielisairaalapaikkoja noin 4 ›millelle väestöstä, mikä on suhteellisesti kol- ınneksi eniten koko maailmassa. Kaikista raalapaikoista mielisairauksien hoitoon maas- nme on varattu noin 40 %. Vielä vuoden 63 lopussa tehdyn selvityksen mukaan yli olet sairaalassa olleista potilaista oli ollut llä jo yli kaksi vuotta. Mielisairaalat ovat n ollen toimineet suuressa määrin eräänlai- a säilytyspaikkoina.

Jo viime vuosikymmenellä ryhdyttiin kiin- tämään huomiota avohoitoon ja sairaaloiden stannuskriisiin. Psykiatrisessa hoidossa alet- ı korostaa lyhyempien hoitoaikojen, lomien, ja päiväsairaaloiden, prykiatristen huoltotoi- stojen ja suojatyön merkitystä potilaiden ntoutumiselle. Ennen kaikkea alettiin pitää imielekkäänä edellä mainitun kaltaista mieli- raaloiden runsasta käyttöä.

Äskettäin tehdyn selvityksen mukaan yli % mielisairaaloissa olevista pitkäaikaisista kiatrisista potilaista voitaisiin siirtää avo- toon, jos tarjolla olisi heille riittävästi asun- oita tai asuntoja. Monilla tahoilla tätä ar- ta on pidetty jopa liian alhaisena. Yksistään lsingissä on lähes 200 potilasta mielisairaa- ısa erilaisten sosiaalisten syiden vuoksi ja dät voitaisiin kotiuttaa, mikäli tavanmukai- asuntoja tai erityisasuntoloita olisi vain tar- a. Vastaavasti Kanta-Hämeen mielisairaaloissa on myös pitkälti toistasataa potilasta, jotka asuntojen turvin voitaisiin kotiuttaa.

Maassamme on arvioitu, että aikuisia varten tarvitaan noin 30 varsinaista psykiatrista asuntolapaikkaa 100 000 asukasta kohti. Siirtymävaiheessa tämän lisäksi tarvittaisiin huomattava määrä normaaliasuntoja, joihin potilaat voisivat siirtyä ilman asuntomarkkinoiden vaikeita mutkia.

Edeltävät seikat on tuotu esiin jo riittävän usein ja selkeästi psykiatriaa edustavien asiantuntijoiden taholta, jotta niitä voitaisiin enää ylimalkaisesti sivuuttaa. Paitsi kansantaloudellisista syistä myös ennen kaikkea potilaiden itsensä kannalta asia tulisi saattaa pikaiseen ratkaisuun. Monet kuntainliitotkin olisivat valmiita jo toimimaan, mutta asuntolakysymys muodostuu vaikeaksi, kun tarkoitukseen ei ole saatavissa valtionapua. Sen sijaan potilaiden tarpeettomaan mielisairaaloissa pitämiseen valtionapua tuntuu saavan kohtalaisen helpostikin.

Edellä esitetyn johdosta esitän kunnioittavasti valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimiin hallitus on aikonut ryhtyä mielisairaaloissa tarpeettomasti olevien psykiatristen potilaiden asuntokysymyksen ratkaisemiseksi?

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 10 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Leo Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 21:

> "Mihin toimiin hallitus on aikonut ryhtyä mielisairaaloissa tarpeettomasti olevien psykiatristen potilaiden asuntokysymyksen ratkaisemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

On todettava, ettei nykyisin voimassaoleva ja vuonna 1952 säädetty mielisairaslaki tunne sellaista psykiatrista avohoitomuotoa kuin asuntolatoiminta, joten se ei ole toistaiseksi voinut kuulua valtionavun piiriin. Tämän lain voimaantulon jälkeen on psykiatristen sairauksien hoidossa tapahtunut nopeaa kehitystä. Sielullisiin sairauksiin ja niiden oireisiin vaikuttavien lääkeaineiden kehittäminen on muuttanut psykiatristen sairaaloiden luonnetta huomattavasti. Hoitoajat ovat lyhentyneet. Aktiivisen kuntoutustoiminnan tehostaminen nopeuttaa ja helpottaa palaamista sairaalasta yhteiskuntaan.

Yleinen asennoituminen psyykkisesti poikkeavia kohtaan on samanaikaisesti hitaasti muuttumassa vähemmän vieroksuvaksi. Maassa aikanaan vallinneen mielisairaalapaikkojen suuren puutteen vuoksi kehitettiin 1950-luvulla psyykkisesti pitkäaikaissairaiden hoitoa varten ns. B-sairaalajärjestelmä. Näin syntyi melko vahva laitoskeskeinen hoitojärjestelmä, jonka rinna ei avohoitoa ole samanaikaisesti kyetty riit västi kehittämään. Avohoitopalvelujen ni kuus, työllisyys- ja etenkin yleinen asuntoma kinoiden kireys on pakottanut monet jo sair destaan riittävästi toipuneet, mutta asuntoa työtä vailla olevat viipymään liian pitkään toshoidossa. Eräät kaupunkikunnat ovatkin sä vaiheessa ryhtyneet tukemaan asuntola minnan kehittämistä. Psykiatriseen avohoitc liitetystä asuntolatoiminnasta saadut kokem set meillä ja muissa maissa, mm. Hollanni ja Englannissa viittaavat siihen, että sen tu miseen olisi meilläkin tehokkaammin ryhd tävä. Eri mielisairaanhuoltopiireissä suoritet jen selvitysten perusteella n. 10—15 % mi sairaaloissa olevista potilaista olisi välittömi siirrettävissä (valvottuihin tai osittain valv tuihin) asuntoloihin. Tämä merkitsisi n. 1 5 —2 500 asuntolapaikan tarvetta. Asuntolapa katarpeen arviointiin vaikuttaa kuitenkin h mattavasti yleisen asuntopolitiikan kautta pahtuva kehitys, koska osa potilaista voisi s raan siirtyä takaisin yhteiskuntaan ilman as tolavälivaihettakin.

Lääkintöhallituksessa on parhaillaan valn tumisvaiheessa v. 1964 mielisairaslain tarki miskomitean mietinnön pohjalta mielisairasl muutosehdotus, johon sisältyy myös asunt toiminnan ottaminen avohoitomuotojen jo koon ja valtionavun piiriin. Tämän lainm toksen kautta on tarkoitus tehostaa jo liikke lähtenyttä asuntolatoiminnan kehitystä ja tu psykiatrisen avohoidon laajentamista ja tarp toman laitoshoidon vähentämistä.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse r den 10 februari 1971 till vederbörande med- m av statsrådet för avgivande av svar över- int avskrift av följande av riksdagsman Leo ohtala ställda skriftliga spörsmål nr 21:

> "Vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att lösa bostadsfrågan för psykiatriska patienter, vilka onödigt vistas i sinnessjukhus?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt ıföra följande:

Det kan konstateras, att gällande sinnessjuk- g, som stiftades år 1952, icke känner en dan form av psykiatrisk öppen vård som ternatverksamhet, varför denna icke hittills ır kunnat bli föremål för statsunderstöd. Efter raftträdandet av sagda lag har vården av ykiatriska sjukdomar undergått en snabb ut- ckling. Utvecklandet av läkemedel, som ver- ır på själsliga sjukdomar och dessa sjukdo- ars symptom, har i avsevärd grad förändrat psykiatriska sjukhusens karaktär. Vårdtider- . har blivit kortare. Effektiveringen av aktiv habiliteringsverksamhet påskyndar och under- tar återvändandet från sjukhuset till sam- llet.

Den allmänna inställningen till dem som i ykiskt hänseende är avvikande håller sam- ligt på att långsamt bli mindre avog. På und av den stora brist som på sin tid rådde fråga om vårdplatser på sinnessjukhus ut- cklades på 1950-talet det s.k. B-sjukhussyste- et för vården av dem som långvarigt var ykiskt sjuka. På detta sätt uppstod ett till stalter rätt kraftigt centraliserat vårdsystem. an har icke vid sidan av detta och samtidigt nnat utveckla den öppna vården i tillräcklig utsträckning. Den knappa tillgången på tjänster inom den öppna vården, sysselsättningsläget och i synnerhet den allmänna stramheten på bostadsmarknaden har tvingat många sådana personer, som tillfrisknat tillräckligt men som saknat bostad och arbete, att stanna kvar alltför länge i anstaltsvård. Vissa stadskommuner har därför i detta skede börjat stöda utvecklandet av internatverksamheten. De erfarenheter som man har fått av internatverksamhet i anslutning till psykiatrisk öppen vård hos oss och i andra länder, bl.a. i Holland och England, ger anledning att tro, att man också hos oss borde vinnlägga sig om att ge denna ett effektivare stöd. På basen av utredningar som verkställts inom olika sinnessjukvårdskretsar skulle ungefär 10—15 % av patienterna i sinnessjukhusen omedelbart kunna överföras till (övervakade eller delvis övervakade) internat. Detta skulle innebära ett behov av ca 1 500—2 500 internatplatser. På beräkningarna angående behovet av internatplatser inverkar emellertid i avsevärd grad den utveckling som sker genom den allmänna bostadspolitiken, emedan en del av patienterna skulle kunna överföras direkt till samhällslivet utan internatmellanskedet.

I medicinalstyrelsen håller man som bäst på att få färdigt ett förslag till ändring av sinnessjuklagen som baserar sig på kommitténs för revision av sinnessjuklagen betänkande, och i detta ingår även införlivandet av internatverksamheten med formerna för den öppna vården och statsunderstödssystemet. Genom denna lagändrig har man för avsikt att effektivera det redan påbörjade utvecklandet av internatverksamheten, att stöda utvidgandet av den psykiatriska öppna vården och minska onödig anstaltsvård.

Helsingfors den 10 mars 1971.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Kirj. ksm. n:o 22.

Koivunen ym.: Tulo-ja menoarvion momentilla 32.87.88 olevien varojen myöntämisestä pienteollisuuslainoiksi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtion kuluvan vuoden talousarvioesityksen momentin 32.87.88 (Valtion osuus kehitysaluerahasto Oy:n osakepääomasta ja kehitysalueiden pienteollisuuslainat) perusteluissa sanottiin mm.: "Kun on mahdollista, että osakeyhtiötä ei saada perustetuksi heti vuoden alusta ja kun on tarpeen myöntää välittömästi kehitysalueiden pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle ja muita niihin verrattavia elinkeinoja harjoittaville yrityksille halpakorkoisia pienteollisuuslainoja, ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan vuoden 1971 alusta lukien tarvittaessa käyttää enintään 15 000 000 mk valtioneuvoston määräämin ehdoin pienteollisuuslainoihin".

Tiedustelin talousarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä hallituksen asianomaiselta ministeriltä, että tuleeko valtioneuvosto heti talousarvion vahvistamisen jälkeen irroittamaan em. määrärahan ja ilmoittamaan lainojen saantiedellytyksen lainojen tarvitsijoille. Ministerin vastaus oli myönteinen, että näin tullaan tekemään. Nyt varoja kuitenkaan ei ole ilmoitettu haettaviksi, vaikka talousarvio on vahvistettu ja vuosi meneillään jo toista kuukautta. Kaiken lisäksi on kuulunut arvailuja, ettei lainoja talousarvion perusteluissa esitetyllä tavalla irroitettaisikaan haettavaksi, vaan odotettaisiin kehitysaluerahaston toiminnan alkamista. Kehitysaluerahaston toimintaan saamisen on arveltu tapahtuvan aikaisintaan toukokuussa.

Jos pienyrittäjät joutuvat näin pitkään odottamaan kehitysalueiden halpakorkoisten lainojen anomista, niin silloin tapahtuu monia vaikeita asioita. Pienyritysten sijoitusten liikkeelle lähtö siirtyy kohtuuttomasti, joka sellaisenaan vaikuttaa jopa ulkomaista tuontia lisäävästi ja ulosvientiä supistavasti, pahentaen ennestäänkin vaikeaa kauppataseen passiivisuutta. Samalla asiantila muodostuu kehitysalueiden työllisyyden kannalta erittäin valitettavaksi. Käsityksemme mukaan hallituksen tulisi kiireesti toimia niin, että kehitysalueen pienteollisuus saisi anottavakseen ja käyttöönsä talousarviossa edellytetyt lainavarat mahdollisimman vähin lisäviivytyksin.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tuleeko Hallitus viivytyksittä irroittamaan talousarvion momentilta 32.87.88 (Valtion osuus kehitysaluerahasto Oy:n osakepääomasta ja kehitysalueiden pienteollisuuslainat) momentin perusteluissa edellytetyn lainavarauksen kehitysalueen pienteollisuuslainoiksi valtioneuvoston määräämin ehdoin?

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1971.

Matti Koivunen.
Helvi Niskanen.
Toivo Åsvik.
Paavo Aitio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja Matti Koivunen ym. esittänyt hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Tuleeko Hallitus viivytyksittä irroittamaan talousarvion momentilta 32.87.88 (Valtion osuus kehitysaluerahasto Oy:n osakepääomasta ja kehitysalueiden pienteollisuuslainat) momentin perusteluissa edellytetyn lainavarauksen kehitysalueen pienteollisuuslainoiksi valtioneuvoston määräämin ehdoin?"

Tehdyn kysymyksen johdosta esitän vastauksena kunnioittaen seuraavaa:

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion momentin 32.87.88 perustelujen mukaan voidaan ennen Kehitysaluerahasto Oy:n toiminnan alkua momentin määrärahasta myöntää kehitysalueiden teollisuudelle pienteollisuuslainoja enintään 15 milj. markkaa. Momentille sisältyy siten kahdenlaista määrärahaa, määrärahaa osakepääoman merkitsemistä varten ja määrärahaa pienteollisuuslainojen myöntämistä varten. Tämä merkitsee sitä, että mikäli momentilta myönnetään pienteollisuuslainoja, niin vastaavasti vähenee se määrä, millä valtio voi merkitä ja maksaa Kehitysaluerahasto Oy:n osakkeita. Tämä johtuu siitä, että pienteollisuuslainoja myönnettäessä ei niiden korkoja ja kuoletuksia voida osoittaa maksettavaksi Kehitysaluerahasto Oy:lle, vaan suoraan valtiolle, joka on lainan antaja.

Hallitus on katsonut, että kehitysalueiden pienteollisuuden edistämisasiassa Kehitysaluerahasto Oy:n toiminta on ensiarvoisen tärkeätä. Tämän rahalaitoksen toiminta saadaan vakaalle pohjalle vain, jos sille alussa kyetään myöntämään kyllin suuri osakepääoma, jolloin myöskin sen mahdollisuudet saada lainarahoitusta ovat paremmat. Tämän johdosta valtioneuvosto päätti istunnossaan 11. 2. 1971, että koko tämän momentin määrärahalla 30 milj. markalla merkitään Kehitysaluerahasto Oy:n osakkeita.

Tehdessään tämän päätöksen hallitus siis samalla ratkaisi sen, ettei tästä määrärahasta voida myöntää pienteollisuuslainoja ennen kuin Kehitysaluerahasto Oy on aloittanut toimintansa. Kun Kehitysaluerahasto Oy:n toiminta kuitenkin saadaan alkuun jo tämän kevään kuluessa, ei tämä muutamien kuukausien viivytys voi vaikuttaa ratkaisevasti kehitysalueiden pienteollisuuden kehitysmahdollisuuksiin. On näet huomattava, että kehitysalueiden pienteollisuudella on mahdollisuuksia saada valtion tukea myöskin muiden luottojen osalta ns. korkotukiluottojen muodossa. Näiden luottojen, joiden kohdalla valtio maksaa osan pienyrittäjien ottamien luottojen koroista, merkitys on ollut huomattava. Sitä kuvaa se seikka, että vuoden 1970 kuluessa valtio sitoutui korkotuen myöntämiseen kehitysalueiden pienteollisuuden ottamille, yhteensä kaikkiaan 18 259 350 mk lainoille. Tämänkin vuoden alkupuolella on näitä korkotukiluottoja jo haettu ja käsitelty, niin että niitä on 10. 3. 1971 mennessä hyväksytty kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta kehitysalueiden pienteollisuudelle kaikkiaan 2 783 000 mk.

Edellä esitetyn perusteella katson, että Kehitysaluerahasto Oy:n mahdollisimman nopea ja tehokas liikkeelle saaminen on tällä hetkellä tärkein kehitysaluepoliittinen pienteollisuuden edistämistoimenpide. Tämän vuoksi ja kun pienteollisuuslainojen myöntämistarvetta osittain korvaa korkotukiluottojen hyväksyminen, on hallituksen päätös merkitä koko momentilla olevalla 30 000 000 markan määrärahalla Kehitysaluerahasto Oy:n osakkeita ilmeisen asiallinen.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsman Koivunen m.fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Kommer Regeringen att utan dröjsmål från momentet 32.87.88 i statsförslaget (Statens andel av Utvecklingsområdesfonden Ab:s aktiekapital samt utvecklingsområdenas småindustrilån) frigöra den i motiveringen för momentet förutsatta lånereserveringen till småindustrilån på av staten fastställda villkor?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt motiveringen för mom. 32.87.88 i innevarande års statsförslag kan innan Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet inleds av anslaget under momentet beviljas småindustrilån åt industrin inom utvecklingsområdena högst 15 milj. mark. I anslaget under momentet ingår alltså anslag av två olika slag, nämligen anslag för tecknande av aktiekapital och anslag för beviljande av småindustrilån. Detta innebär, att om från momenet beviljas småindustrilån, så minskas i motsvarande grad det belopp, med vilket staten kan teckna och betala aktier i Utvecklingsområdesfonden Ab. Detta beror på att räntan och amorteringen på småindustrilån då lånet beviljas icke kan anvisas att betalas till Utvecklingsområdesfonden Ab utan direkt till staten, som är långivaren.

Regeringen har ansett att i fråga om främjandet av småindustrin inom utvecklingsområdena är Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet av synnerligen stor betydelse. Denna penninginrättnings verksamhet kan utövas på stabil grund endast om man i begynnelseskedet kan bevilja den ett tillräckligt stort aktiekapital varvid också inrättningens möjligheter att erhålla lånefinansiering är bättre. Fördenskull beslöt statsrådet vid sitt sammanträde 11. 2. 1971 att hela anslaget under detta moment, 30 milj. mark, användes för teckning av aktier i Utvecklingsområdesfonden Ab.

Då regeringen fattade sitt beslut innebar detta samtidigt, att småindustrilån icke kan beviljas från anslaget i fråga innan Utvecklingsområdesfonden Ab har inlett sin verksamhet. Då Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet dock kommer att kunna inledas redan under loppet av innevarande vår, kan detta dröjsmål om några månader icke ha någon avgörande verkan på utvecklingsmöjligheterna för småindustrin inom utvecklingsområdena. Det bör nämligen observeras, att småindustrin inom utvecklingsområdena har möjligheter att erhålla stöd av staten också i fråga om andra krediter i form av s.k. räntestödskrediter. Dessa krediter, för vilka staten erlägger en del av räntan på de krediter som upptagits av småföretagare, har varit av stor betydelse. Detta belyses av att staten under år 1970 förband sig att bevilja räntestöd för lån till ett sammanlagt belopp av 18 259 350 mk, vilka upptagits av småindustrin inom utvecklingsområdena. Också under början av detta år har dylika räntestödskrediter redan sökts och behandlats, och före 10. 3. 1971 har genom handels- och industriministeriets försorg godkänts sådana för småindustrin inom utvecklingsområdena till ett sammanlagt belopp av 2 783 000 mk.

På grund av det ovan anförda anser jag, att den viktigaste utvecklingsområdespolitiska åtgärden för närvarande i syfte att främja småindustrin är att så snabbt och effektivt som möjligt få Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet i gång. Fördenskull, och då behovet att bevilja småindustrilån i viss mån kompenseras av godkännandet av räntestödskrediter, är regeringens beslut att med hela det under momentet reserverade anslaget om 30 000 000 mark teckna aktier i Utvecklingsområdesfonden Ab, uppenbarligen sakligt.

Helsingfors den 10 mars 1971.

Minister *K. F. Haapasalo.*

Skriftl. spm. nr 23.

Sigfrids: Om det försvårade rehabiliteringsarbetet vid de skyddade verkstäderna.

Till Riksdagens Herr Talman.

Under de senaste åren har man i vårt land strävat till att med samhällets stöd upprätta skyddade verkstäder, där invalider, som inte har möjlighet att få arbete på den fria arbetsmarknaden, bereds tillfälle att göra en arbetsinsats efter sin förmåga. Detta initiativ har hälsats med stor tillfredsställelse av invaliderna själva. Den skyddade verkstaden har hjälp dem ut ur den isolering, som deras handikap försatt dem i. De har i arbetet känt sig göra en positiv samhällsinsats. De har naturligtvis fått betalt för sitt arbete och detta har de upplevat som en sporre till nya ansträngningar.

Nu har en olägenhet yppat sig i detta arbete. De flesta av invaliderna åtnjuter pension. Enligt folkpensionslagen minskar de behovsprövade stöddelarna, om pensionstagaren uppnår en viss årsinkomst. I vissa fall bortfaller stöddelarna helt. Dessa inkomsttrösklar är så låga, att också den blygsamma inkomst en invalid kan få av sitt arbete i en skyddad verkstad är tillräcklig för att beröva honom folkpensionens stöddel. Han ställs då inför ett mycket svårt val. Han måste antingen avstå från den trygghet den fulla pensionen innebär och tro att hans krafter också i framtiden förslår till att skaffa honom en nödtorftig utkomst eller också måste han avstå från det stimulerande arbetet i verkstaden för att få behålla pensionen. En sådan konflikt försvårar avsevärt invalidens situation.

Hänvisande till det anförda ber jag att i den ordning 37 § 1 mom. riksdagsordningen föreskriver få ställa följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem i statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att de skyddade verkstädernas rehabiliteringsarbete försvåras av att de i folkpensionslagen stadgade inkomstgränserna för erhållande av folkpensionens stöddel är så snäva och
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga med anledning av detta?

Helsingfors den 11 februari 1971.

Elly Sigfrids.

Sigfrids: Suojatyöpaikkojen kuntoutustoiminnan vaikeutumisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosina on maassamme pyritty yhteiskunnan tuella järjestämään suojatyöpajoja, joissa invaliideille, joilla ei ole mahdollisuutta työn saantiin vapailla työmarkkinoilla, suodaan tilaisuus kykyjensä mukaisen työpanoksen antamiseen. Invalidit ovat itse tervehtineet tätä aloitetta suurella tyydytyksellä. Suojatyöpaja on auttanut heidät ulos heidän vammansa aiheuttamasta eristyksestä. Työssä he ovat tunteneet antavansa myönteisen panoksen yhteiskunnalle. Heille on tietenkin maksettu työstä ja tämän he ovat kokeneet kannustimena uusiin ponnistuksiin.

Nyt on tässä työssä ilmaantunut muuan epäkohta. Useimmat invalideista nauttivat eläkettä. Kansaneläkelain mukaan tarveharkintaiset tukiosat vähenevät, mikäli eläkkeensaaja saa tietyn vuositulon. Tietyissä tapauksissa tukiosat jäävät kokonaan pois. Nämä tulokynnykset ovat niin matalia, että myös se vaatimaton tulo, jonka invalidi voi saada työstään suojatyöpajassa riittää riistämään häneltä kansaneläkkeen tukiosan. Hän joutuu silloin hyvin vaikean valinnan eteen. Hänen täytyy joko luopua siitä turvallisuudesta, jota täysi eläke merkitsee ja uskoa, että hänen voimansa myös vastaisuudessa riittävät välttävän tulon hankkimiseen tai täytyy hänen luopua mieltävirkistävästä työskentelystä työpajassa saadakseen pitää eläkkeen. Sellainen ristiriita vaikeuttaa huomattavasti invalidin asemaa.

Esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että suojatyöpajojen kuntoutustoiminta vaikeutuu sen johdosta, että kansaneläkelaissa tukiosan saamisen ehdoksi säädetyt tulorajat ovat ahtaat, ja jos on, mihin toimenpiteisin Hallitus aikoo tämän johdosta ryhtyä?

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1971.

Elly Sigfrids.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Elly Sigfridsin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 23:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että suojatyöpajojen kuntoutustoiminta vaikeutuu sen johdosta, että kansaneläkelaissa tukiosan saamisen ehdoksi säädetyt tulorajat ovat ahtaat, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo tämän johdosta ryhtyä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Suojatyöpajoissa ja muissakin suojatyöpaikoissa saatua tuloa pidetään kansaneläkelain mukaista tukiosaa määrättäessä, edellyttäen että työ ei ole tilapäistä, asianomaisen vuositulona. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sanotun tulon ylittäessä I kuntaryhmässä yksinäisen kohdalla 4 910 markkaa vuodessa, ei tukiosaa enää suoriteta.

Invaliidihuoltolakia muutettiin kuluvan vuoden alussa niin, että yhdistysten ja säätiöiden mahdollisuuksia sellaisen työtoiminnan järjestämistä varten, joka pääasiassa perustuu invaliidityövoiman käyttöön, tuntuvasti parannettiin. Tämä lisää huomattavasti mahdollisuuksia uusien suojatyöpaikkojen perustamiseen ja niiden toiminnan tehostamiseen. Sanottu lainmuutos on kokeilumuotoisena voimassa vuoden 1975 loppuun. Paitsi mainittua toimenpidettä tullaan vajaakykyisten työntekijäin asemaan kiinnittämään erityistä huomiota ja tässä yhteydessä tutkimaan myös kysymystä siitä, olisiko suojatyöpaikassa saatu työtulo joko kokonaan tai tietyltä osalta säädettävä etuoikeutetuksi tuloksi tukiosaa määrättäessä.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 11 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Elly Sigfrids undertecknat skriftligt spörsmål nr 23 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att de skyddade verkstädernas rehabiliteringsarbete försvåras av att de i folkpensionslagen stadgade inkomstgränserna för erhållande av folkpensionens stöddel är så snäva och
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga med anledning av detta?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Inkomst av arbete i skyddad verkstad eller på annan skyddad arbetsplats betraktas vid bestämmande av enligt folkpensionslagen utgående understödsdel såsom vederbörandes årsinkomst under förutsättning att arbetet icke är av tillfällig natur. I praktiken innebär detta, att understödsdel icke utgår om inkomst av skyddat arbete i I kommungruppen för ensamstående person överstiger 4 910 mark om året.

Lagen om invalidvård ändrades vid ingången av detta år så, att möjligheterna för föreningar och stiftelser att anordna sådan arbetsverksamhet, som huvudsakligen baserar sig på användning av invalidarbetskraft, blev kännbart bättre. Härmed har möjligheterna att inrätta nya skyddade arbetsställen och göra de skyddade arbetsställenas verksamhet effektivare betydligt ökat. Sagda lagändring är i försöksyfte i kraft till utgången av år 1975. Också i övrigt kommer särskild uppmärksamhet att ägnas de handikappade arbetstagarnas ställning och i samband härmed kommer man även att utreda frågan, huruvida inkomst av arbete på skyddad arbetsplats antingen i sin helhet eller till viss del borde betraktas såsom privilegierad inkomst vid understödsdelens bestämmande.

Helsingfors den 12 mars 1971.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Kirj. ksm. n:o 24.

Juvela ym.: Entisten punakaartilaisten korvausasian ratkaisemisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1918 kansalaissotaan osallistuneita entisiä punakaartilaisia on arvioitu olevan elossa noin 7000—8 000 henkeä. Melkein kaikki he joutuivat läpikäymään vankileirien kärsimysten tien, jonka seurauksena yleensä jokaiselle jäi pysyvä vamma elimistöön. Monet lisäksi heistä menettivät vangiksi joutuessaan henkilökohtaista omaisuuttaan. Kaikki nämä menetykset ovat yhä yhteiskunnan taholta korvaamatta. Kun vv. 1939—1944 sotiin osallistuneiden entisten rintamamiesten eläkekysymys on nyttemmin saamassa ainakin osittaisen myönteisen ratkaisun, olisi oikeudenmukaista, että myös entisten punakaartilaisten korvausasia saataisiin päätökseen mahdollisimman pian. Tämä entisiin punakaartilaisiin kohdistunut vääryys olisi joka tapauksessa oikaistava nyt kun se vielä on mahdollista. Asia voitaisiin ratkaista joko ylimääräisen eläkkeen tai kertakaikkisen korvauksen muodossa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus toimia niin, että entisten punakaartilaisten vankileirikärsimyksiä ja -menetyksiä koskeva korvausasia saatetaan myönteiseen ratkaisuun mahdollisimman pian?

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1971.

Aulis Juvela.
Anna-Liisa Jokinen.
Kaisu Weckman.
Veikko Salmi.
Niilo Koskenniemi.
Heimo Rekonen.
Matti Järvenpää.
Aarne Koskinen.
Kuuno Honkonen.
Helvi Niskanen.
Terho Pursiainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 87 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Juvelan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 24:

"Aikooko Hallitus toimia niin, että entisten punakaartilaisten vankileirikärsimyksiä ja -menetyksiä koskeva korvausasia saatetaan myönteiseen ratkaisuun mahdollisimman pian?"

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Vuoden 1918 sotaan osallistuneiden vankilassa tai vankileirillä olleiden punakaartilaisten korvauskysymyksen ratkaisemiseksi on valtiovarainministeriö asettanut 21 päivänä heinäkuuta 1970 toimikunnan. Sen tehtävänä on mm. tutkia mahdollisuuksia kertakaikkisen korvauksen suorittamiseksi entisille punakaartilaisille. Toimikunnan saatua työnsä valmiiksi, mikä tapahtunee lähiaikoina, asia otettaneen välittömästi valtioneuvostossa käsiteltäväksi.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 februari 1971 nr 87 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Juvela m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 24

> "Har Regeringen för avsikt att handla så, att erstättningsfrågan angående före detta rödgardisters lidanden i fånglägren och förluster bringas till ett positivt avgörande så snart som möjligt?"

Helsingfors den 26 februari 1971.

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

För avgörande av ersättningsfrågan rörande de rödgardister som deltagit i 1918 års krig och som varit i fängelse eller fångläger tillsatte finansministeriet den 21 februari 1970 en kommitté. Denna har bl. a. till uppgift att undersöka möjligheterna att till f.d. rödgardister erlägga en engångsersättning. Så snart kommittén har fått sitt arbete färdigt, vilket torde ske inom en snar framtid, torde ärendet omedelbart upptagas till behandling i statsrådet.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Tuominen: Hallituksen suhtautumisesta Suomen Ylioppilaskuntien Liiton järjestämään konferenssiin "Ylioppilaat ja Afrikan vapautusliike".

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suomen Ylioppilaskuntien Liitto järjestää yhteistyössä IUS:n (International Union of Students) kanssa 14. ja 15. 2. 71 Helsingissä konferenssin 'Ylioppilaat ja Afrikan vapautusliike". SYL:n kannalta vapautusliiketeeman sopivuutta osoittaa paitsi voimakkaasti kasvanut Afrikkaa koskeva tiedontarve, myös Suomen toiminta YK:ssa sekä YK:n yleiskokouksen julistama yleismaailmallinen rotusorron ja rotuerottelun vastustuksen vuosi. Konferenssi saa Suomen oloille harvinaisen laajat puitteet. Siihen osallistuu arviolta 150 ulkomaista osanottajaa noin 70 maasta. Edustettuina ovat tiettävästi Afrikan vapautusliikkeet, Euroopan kansalliset ylioppilasliitot sekä IUS:n afrikkalaiset, aasialaiset ja etelä-amerikkalaiset jäsenliitot. SYL:n lisäksi osallistuvat Suomesta konferenssiin tarkkailijoina SYL:n jäsenliitot, poliittiset nuoriso- ja opiskelijajärjestöt sekä muita kansainväliseen toimintaan perehtyneitä järjestöjä.

Suomen Ylioppilaskuntien Liitto on kääntynyt Ulkoasiainministeriön puoleen pyytäen valtiovallan tukea konferenssin järjestelyille. Tarjoaahan konferenssi ainutlaatuisen edullisen tilaisuuden suomalaisille perehtyä Afrikan nykytilanteeseen ja erityisesti vapautusliikkeen näkökulmaan. Afrikan vaikeudet liittyvät olennaiselta osaltaan kolonialismin jatkumiseen, jonka YK on tuominnut rikokseksi, joka on ristiriidassa YK:n peruskirjan, siirtomaakansojen itsenäisyyttä koskevan julistuksen sekä kansainvälisen oikeuden kanssa. YK:n 25:ssa yleiskokouksessa 24. 10. 1970 yksimielisesti hyväksytyssä toimintaohjelmassa itsenäisyyden myöntämisestä siirtomaille ja niiden kansoille sanotaankin: "Erityistä painoa tulee panna ohjelmiin, jotka käsittelevät YK:n toimintaa siirtomaavallan lopettamiseksi, tilannetta siirtomaavallan alaisilla alueilla ja siirtomaissa asuvien kansojen ja kansallisten vapautusrintamien käymää vapautustaistelua." Konferenssi noudattaa näin ollen tätä YK:n hyväksymän toimintaohjelman vetoomusta.

Myös Suomi on toiminnallaan YK:ssa antanut yleisluontoisen tukensa Afrikan kansojen pyrkimyksille saavuttaa poliittiset perusoikeutensa. Suomi ei tunnusta eikä hyväksy Etelä-Rhodesiassa toimivaa laitonta vähemmistöhallitusta eikä sen harjoittamaa rotuerottelua. Suomi ei myöskään tunnusta Etelä-Afrikan Tasavallan minkäänlaisia oikeuksia Namibian tai sen kansan suhteen tai Portugalin afrikkalaisilla siirtomaillaan harjoittamaa siirtomaapolitiikkaa. Näin ollen on luonnollista, että Suomi tukee näiden Afrikan kansojen pyrkimyksiä vapautua rotuerottelusta ja kolonialismista. Tämän päämäärän puolesta toimivat Afrikan vapautusliikkeet, joiden edustajien osallistuminen tekee SYL:n järjestämästä konferenssista erityisen mielenkiintoisen.

On kuitenkin hämmästyttävää, että Ulkoasiainministeriö vastauksessaan Suomen Ylioppilaskuntien Liiton konferenssia koskevaan muistioon tulkitsee asian niin, että "Suomen hallitus ei katso voivansa kansainvälisen oikeuden ja YK:n peruskirjan periaatteiden sitomana tukea väkivaltaisin keinoin toimivia ryhmittymiä." Konferenssi on tarkoitettu antamaan enemmän informatiota Afrikan tilanteesta ja erityisesti tilanteesta niissä Afrikan osissa, joissa kolonialismi ja rotusyrjintä kaikkine rikoksineen vielä toimii ja vaikuttaa. Tällaista informatiota YK:n yleiskokouksen viime lokakuussa hyväksymissä juhla-asiakirjoissa kehoitettiin myös valtioitten toimesta tehostamaan. Edellämainitussa toimintaohjelmassa, joka sisältyy juhla-asiakirjoihin, sanotaan mm.: "Jäsenvaltioiden on annettava kaikki tarvittava moraalinen ja aineellinen tuki siirtomaissa asuville kansoille niiden taistelussa vapauden ja itsenäisyyden puolesta. Jäsenvaltioiden on aloitettava voimakas ja pitkäaikainen kamppailu niitä ul-

komaisia taloudellisia, finanssi- tai muita etupyrkimyksiä vastaan, jotka siirtomaissa toimivat siirtomaavaltojen ja niiden liittolaisten hyväksi, koska nämä ovat suurin este päätöslauselmassa 15 ja 14 mainittujen päämäärien saavuttamiselle. Kaikkien valtioiden on ryhdyttävä toimiin saattaakseen yleisen mielipiteen tietoiseksi aktiivisen avun tarpeesta siirtomaavallan täydellisen lopettamisen toteuttamiseksi. Ja erityisesti on luotava tyydyttävät edellytykset kansallisten ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen toiminnalle kolonialismin alaisten kansojen tukemiseksi. YK:n ja kaikkien valtioiden tulee tehostaa julkista tiedoitustoimintaansa siirtomaiden vapautumisesta kaikkien tiedoitusvälineiden, julkaisujen, radion ja television avulla."

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1971.

Mirjam Tuominen.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Miten hallitus katsoo YK:n yleiskokouksen 24. 10. 1970 juhla-asiakirjoissa hyväksymää toimintaohjelmaa siirtomaakansojen itsenäisyyden toteuttamiseksi vastaavan sekä YK:n julistaman yleismaailmallisen rotusorron ja rotuerottelun vastustuksen vuoden kanssa sopusoinnussa olevan kielteisen suhtautumisen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton järjestämään konferenssiin "Ylioppilaat ja Afrikan vapautusliike"?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja Mirjam Tuominen esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Miten hallitus katsoo YK:n yleiskokouksen 24. 10. 1970 juhla-asiakirjoissa hyväksymää toimintaohjelmaa siirtomaakansojen itsenäisyyden toteuttamiseksi vastaavan sekä YK:n julistaman yleismaailmallisen rotusorron ja rotuerottelun vastustuksen vuoden kanssa sopusoinnussa olevan kielteisen suhtautumisen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton järjestämään konferenssiin 'Ylioppilaat ja Afrikan vapautusliike'?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan.

Suomen hallitus on YK:ssa johdonmukaisesti noudattanut politiikkaa, joka tukee itsenäisyyttä vailla olevien Afrikan kansojen pyrkimyksiä perusoikeuksiensa toteuttamiseen. Tämä hallituksen linja tuli erityisen selvästi esille jäsenyytemme aikana YK:n turvallisuusneuvostossa, joka hyväksyi useita joko yksinomaan Suomen tai Suomen ja eräitten afroaasialaisten maitten yhteistyön tuloksena esitettyjä päätöslauselmia itsemääräämisoikeutta vailla olevien Afrikan kansojen asemaan liittyvissä kysymyksissä. Näistä ehkä merkittävin oli Suomen aloitteesta asetettu ns. Namibian alakomitean suosituksiin perustuva turvallisuusneuvoston päätöslauselma n:o 283, joka sisältää laajan ohjelman toimenpiteeksi Etelä-Afrikan tasavaltaa vastaan tarkoituksella tukea Namibian kansan itsenäisyyspyrkimyksiä. Hallitus on myös useissa tilaisuuksissa, mm. Pohjoismaiden ulkoministerikokouksien yhteydessä, tuonut esille johdonmukaisen kielteisen kantansa Etelä-Afrikan tasavallan ja Portugalin Afrikassa sijaitsevilla itsemääräämisoikeutta vailla olevilla alueilla noudattaman politiikan suhteen. Ei siten voine olla mitään epätietoisuutta Suomen hallituksen asenteesta itsemääräämisoikeutta vailla olevien Afrikan kansojen pyrkimyksiin nähden.

YK:n viime yleiskokous ei päässyt asiallisesti yksimielisyyteen siirtomaakansojen vapauttamisohjelmaa koskevasta päätöslauselmasta. Päätöslauselma tosin hyväksyttiin 12. 10. 1970, mutta sen väkivallan käyttöä koskevat suositukset olivat tärkeinä syinä siihen, että 15 jäsenvaltiota, joiden joukossa Suomi ja muut Pohjoismaat pidättäytyivät siitä äänestettäessä. Lisäksi 20 valtiota, niiden joukossa myös seitsemän afrikkalaista maata, jätti osallistumatta äänestykseen.

Todettakoon, että 24. 10. 1970 hyväksytty juhlaistunnon yleisjulistus voitiin, toisin kuin vapauttamisohjelma, hyväksyä yksimielisesti. Siirtomaiden vapauttamiskysymyksen kohdalla tähän tulokseen pääsemistä helpotti ratkaisevasti se, että ko. julistuksessa vahvistettiin toiminnan nimenomaiseksi ohjeeksi YK:n peruskirjan tavoitteet ja periaatteet.

Mehän olemme jo aikaisemmin ulkoministeriön toimesta todenneet, että Suomi ei tue väkivaltaista toimintaa riippumatta siitä, esiintyykö sitä Afrikassa tai muualla. Tämä ilmoitus vastaa hallituksen kantaa. Väkivaltaisen toiminnan hyväksyminen ja sen tukeminen olisi ristiriidassa, ei ainoastaan kansainvälisten sitoumuksiemme kanssa, vaan myöskin sen puolueettomuuspolitiikkamme peruskäsityksen kanssa, että ristiriitoja ja selkkauksia on pyrittävä selvittämään rauhanomaista tietä ja muilla keinoilla ilman väkivallan teitä.

Näistä periaatteista johtuu, että ulkoasiainministeriö ei antamassaan lausunnossa katsonut voivansa suositella julkisista varoista annettavaa tukea väkivaltaista toimintaa harjoittavien ryhmittymien konferenssitoiminnalle. Mutta ulkoministeriön taholta ei otettu kielteistä kantaa konferenssin järjestämiseen sinänsä, mikä kannanotto ei kuulukaan ulkoasiainministeriön toimialaan. Ministeriön lausunnossa nimen-

omaan tähdennettiin Suomen kansalaisten yleistä oikeutta kokoontumis- ja ilmaisuvapauden puitteissa harrastaa vapaata kansalaistoimintaa.

Palautettakoon samalla mieleen, että hallitus on valtionvarainhoidon sallimissa puitteissa osoittanut jatkuvasti määrärahoja useille YK:n rahastoille humanitääriseen apuun, jonka tarve on syntynyt Etelä-Afrikan Tasavallan ja Portugalin afrikkalaisilla alueillaan harjoittaman politiikan takia.

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on YK:n Etelä-Afrikan apartheid-politiikan uhrien avustamisrahastoa varten varattu 105 000 mk ja eteläisen Afrikan yhdistettyä harjoitteluohjelmaa varten 126 000 mk sekä YK:n pakolaisasiain pääkomissaarin ohjelmaa varten 314 000 mk. Tämän lisäksi on tämän vuoden tulo- ja menoarviossa varattu 63 000 mk ns. Namibia-rahastoa varten, jonka perustamisesta periaatteessa YK:n viime yleiskokous teki päätöksen Suomen ehdotuksesta. Rahaston tarkoituksena on laajan avustus- ja koulutusohjelman puitteissa valmistaa Namibian kansaa tulevaa itsenäisyyttä varten.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsman Mirjam Tuominen till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Hur anser Regeringen att den negativa inställningen till den av Studentkårernas Förbund anordnade konferensen 'Studenterna och den afrikanska befrielserörelsen' harmonierar med det av FNs generalförsamling den 24. 10. 1970 antagna verksamhetsprogrammet för förverkligande av kolonifolkens befrielse samt det av FN proklamerade universella året för motstånd mot rasförtryck och rassegregation?"

Som svar på spörsmålet får jag anföra följande:

Finlands regering har i FN konsekvent följt en politik som stöder de icke-självständiga afrikanska folkens strävanden att förverkliga sina grundrättigheter. Denna regeringens linje kom speciellt klart fram under vår tid som medlem av FNs säkerhetsråd, då flera resolutioner godkändes som ett resultat av antingen enbart Finlands arbete eller Finlands och vissa afroasiatiska läders samarbete i frågor rörande de afrikanska folks situation som inte har självbestämmanderätt. Det kanske mest betydelsefulla av dessa var säkerhetsrådets resolution nr 283, som grundar sig på en rekommendation av den på finskt initiativ tillsatta sk. Namibiaunderkommittén och som innehåller ett omfattande program för åtgärder riktade mot republiken Syd-Afrika som stöd för det namibiska folkets självständighetssträvanden. Regeringen har också vid flera tillfällen, bl. a. vid nordiska utrikesministermötena, framfört sin konsekvent negativa inställning till den politik som Syd-Afrikanska republiken och Portugal bedriver på de områden i Afrika som är utan självbestämmanderätt. Det torde således inte förekomma någon ovisshet i fråga om den finska regeringens inställning till strävandena hos de afrikanska folk som icke har självbestämmanderätt.

FNs senaste generalförsamling kom inte till något sakligt samförstånd beträffande ett beslut om ett befrielseprogram för koloniländernas folk. Visserligen godkändes beslutet den 12. 10. 1970, men dess rekommendationer om användande av våld var en viktig orsak, till att 15 medlemsstater, däribland Finland och de övriga nordiska länderna, avstod vid omröstningen. Dessutom deltog 20 stater, därav 7 afrikanska, inte i omröstningen.

Det kan konstateras att den allmänna deklaration som godkändes vid jubileumssessionen den 24. 10. 1970, i motsats till befrielseprogrammet, kunde godkännas enhälligt. Uppnåendet av detta resultat i fråga om koloniländernas befrielseproblem underlättades på ett avgörande sätt av att i ifrågavarande deklaration syftemålen och principerna i FNs grundstadga bekräftades såsom uttrycligt direktiv för denna verksamhet.

Vi har ju redan tidigare på utrikesministeriets försorg konstaterat, att Finland inte stöder våldsåtgärder oberoende av om de framträder i Afrika eller annorstädes. Detta meddelande motsvarar regeringens ståndpunkt. Ett godkännande och understödande av våld skulle stå i ett motsatsförhållande icke endast till våra internationella förbindelser, utan även till det grundbegrepp i vår neutralitetspolitik som säger att konflikter och tvister bör försöka lösas på fredlig väg och med andra medel än våld.

På grund av dessa principer ansåg sig utrikesministeriet i sitt uttalande icke kunna rekommendera att ur offentliga medel skulle ges stöd för sådana grupperingars konferensverksamhet som utövar våld. Men utrikesministeriet har inte intagit en negativ hållning till anordnandet av konferensen som sådan, ett sådant ställningsstagande hör ju inte heller till utrikesministeriets verksamhetsområde. I ministeriets uttalande hänvisades uttryckligen till finska medborgares allmänna rätt att utöva fri med-

borgarverksamhet inom ramen för församlings- och uttrycksfriheten.

Låt oss samtidigt erinra om att regeringen inom de gränser som skötseln av statsfinanserna tillåter, fortgående har anslagit medel till flera av FNs fonder för humanitär hjälp, vilket behov har uppstått som en följd av den politik som Syd-Afrika och Portugal bedriver på sina afrikanska områden.

För FNs biståndsfond för offren för Syd-Afrikas apartheidpolitik har i detta års budget reserverats 105 000 mark och för det förenade träningsprogrammet för sydliga Afrika 126 000 mk, samt för FNs program som utarbetats av huvudkommissarien för flyktingfrågor 314 000 mark. Dessutom har i detta års budget reserverats 63 000 mark för den sk. Namibiafonden, som FNs senaste generalförsamling på Finlands initiativ i princip beslöt stifta. Syftet med fonden är att medelst ett omfattande bistånds- och skolningsprogram förbereda Namibias folk för sin framtida självständighet.

Helsingfors den 5 mars 1971.

Ministern för utrikesärendena *Väinö Leskinen.*

H. Niskanen ym.: Valtateiden valaisemisesta Oulun kaupungin asuntoalueiden kohdalla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oulun kaupungin läpi kulkevat valtatiet n:o 4 ja 20 sekä Kainuun tie ovat valaisemattomina muodostuneet pimeänä vuodenaikana liikenteellisesti erittäin vaarallisiksi. Jalankulkijat ja pyöräilijät ovat useasti joutuneet yliajetuksi ja eräät tapaukset ovat vaatineet ihmishenkiä. Useat onnettomuudet olisi ilmeisesti voitu välttää mikäli kyseiset tiet olisivat olleet valaistuja.

Nämä valtatiet kulkevat monien asuntoalueiden kuten valtatie 4 Pateniemen ja Kiviniemen läpi ja valtatie n:o 20 Hintan, Korvensuoran ja Korvenkylän läpi, tällöin nämä valtatiet ovat alueiden sisäisen liikenteen pääväyliä. Alueiden asukkaat ovat jalka- ja pyöräteiden puuttuessa pakotettuja käyttämään vilkaasti liikennöityjä valtateitä. Myös monen pienen lapsen koulutienä on valaisematon valtatie.

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1971.

Helvi Niskanen.

Alueiden asukkaiden ja pienkiinteistöyhdistysten taholta on useiden vuosien aikana vaadittu teiden valaisemista vedoten näiden vaarallisuuteen. Myös Oulun kaupunki on neuvotteluilla TVH:n edustajien kanssa pyrkinyt aikaansaamaan myönteisen ratkaisun, mutta toistaiseksi tuloksetta.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä Oulun kaupungin asuntoalueiden lävitse kulkevien valtateiden valaisemiseksi?

Kauko Hjerppe.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja H. Niskasen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 26:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Oulun kaupungin asuntoalueiden lävitse kulkevien valtateiden valaisemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kuluvan vuoden valtion tulo- ja menoarviossa on momentin 31.24.14 kohdalla varattu yleisten teiden liikennekelpoisuuden ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi 4 500 000 markan määräraha. Momentin perusteluissa mainitaan mm., että yleisten teiden valaiseminen on katsottava erittäin tärkeäksi liikenneturvallisuutta parantavaksi toimenpiteeksi ja että vilkkaasti liikennöidyillä, lähinnä moottoriteillä olisi kasvavan liikenteen vuoksi valaistussuunnitelmien toteuttamista jatkettava.

Ko. määrärahan käyttösuunnitelmaan on kuluvalle vuodelle sisällytetty kiinteän tievalaistuksen osalta töitä yhteensä 1 472 000 markan arvosta. Po. Oulun kaupungin alueella olevien teiden valaisemiseksi on tienpitäjän toimesta laadittu kiinteän liikennevalaistuksen rakentamissuunnitelmat valtatielle n:o 8 välille Kiviniemen risteys—Nokela sekä valtatielle n:o 29 välille Hintantie—Hintan risteys. Edelleen on valaistussuunnitelma valmistunut valtatielle n:o 4 välille Koskelan paikallistien liittymä—Kalimenkylän paikallistien liittymä. Laaditut valaistussuunnitelmat edellyttävät arviolta n. 300 000 —600 000 markan investointia. Laadittaessa pitemmän ajan määrärahojen käyttösuunnitelmaa on ohjelmaan otettu kiinteän valaistuksen rakentaminen myös seuraaville tieosille: valtatien n:o 4 väli Kempeleen kunnan raja—Kiviniemi ja Oulun Pohjoinen tulotie sekä valtatie n:o 20 väli Hintta—Korpi. Edelleen on tarkoitus seuraavana viisivuotiskautena ryhtyä toimenpiteisiin valtatien n:o 4 valaisemiseksi välillä Kalimenkylän paikallistien liittymä—Kello sekä Oulun—Muhoksen maantien valaisemiseksi välillä Raksila—Joutsentie. Suunnitelmien toteuttaminen ja kaupungin osallistuminen kustannuksiin on parhaillaan lausunnolla Oulun kaupungilla.

Edellä esitetystä käy selville, että tieviranomaisten toimesta on kiinnitetty vakavaa huomiota kysymyksessä mainittujen maanteiden valaisemiseen. Kysymyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden osalta voidaan viitata edellä mainittuihin jo laadittuihin suunnitelmiin. Käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa tullaan laaditut valaistussuunnitelmat niiden käsittelyn ja tarkistamisen jälkeen ja kun kustannusten jaosta kunnan kanssa on päästy sopimukseen, toteuttamaan yhteistoiminnassa kuntien kanssa siinä kiireellisyysjärjestyksessä kuin teiden liikenteellinen merkitys edellyttää.

Helsingissä, maaliskuun 12 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman H. Niskanen m. fl. ställda spörsmål nr 26:

> "Till vilka åtgärder ärnar Regeringen skrida för åstadkommande av belysning på huvudvägarna genom Uleåborgs stads bostadsområden?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I statsförslaget för innevarande år har under momentet 31.24.14 observerats ett anslag om 4 500 000 mk till förbättrande av de allmänna vägarnas trafikduglighet och trafiksäkerheten på dem. I motiveringen för momentet nämns bl.a., att underhållet av vägbelysningen på de allmänna vägarna måste anses vara en synnerligen viktig åtgärd till förbättrande av trafiksäkerheten och att förverkligandet av belysningsplanerna rörande livligt trafikerade vägar, närmast motorvägar, på grund av den växande trafiken borde fortsättas.

I dispositionsplanen rörande ifrågavarande anslag har för innevarande år intagits arbeten till ett värde av sammanlagt 1 474 000 mk för åstadkommande av fast vägbelysning. Vad beträffar belysningen på ifrågavarande vägar inom Uleåborgs stads område har genom väghållarens försorg uppgjorts planer för anläggande av fast vägbelysning på huvudväg nr 8 på sträckan Kiviniemi korsning—Nokela och på huvudväg nr 29 på sträckan Hintantie—Hintta korsning. Vidare har en belysningsplan för huvudväg nr 4 på sträckan Koskela bygdevägsanslutning —Kalimenkylä blivit färdig. Ds uppgjorda belysningsplanerna förutsätter enligt uppskattning en investering på ca 300 000—500 000 mk. Vid uppgörande av dispositionsplan för anslag på längre sikt har i programmet intagits anläggande av fast belysning även på följande vägdelar: på huvudväg nr 4 sträckan Kempele kommuns gräns—Kiviniemi och norra infartsvägen till Uleåborg samt huvudväg nr 20 på sträckan Hintta—Korpi. Vidare har man för avsikt att under den följande femårsperioden skrida till åtgärder för belysning på huvudväg nr 4, sträckan Kalimenkylä byggdevägsanslutning —Kello samt för belysning på landsvägen Uleåborg—Muhos på sträckan Raksila—Joutsentie. Planernas förverkligande och stadens deltagande i kostnaderna har tillställts Uleåborgs stad för utlåtande.

Av ovanstående framgår, att på åtgärd av vägmyndigheterna allvarlig uppmärksamhet fästs vid åstadkommande av belysning på nämnda landsvägar. Beträffande de i spörsmålet avsedda åtgärderna hänvisas till ovan nämnda redan uppgjorda planer. Inom ramen för disponibla anslag kommer belysningsplanerna att efter behandling och justering och sedan överenskommelse om fördelningen av kostnaderna träffats med kommunen, förverkligas i samråd med kommunerna, i den skyndsamhetsordning som vägarnas betydelse för trafiken förutsätter.

Helsingfors, den 12 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 27.

Seppä: Kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamisesta.

(Kysymyksen n:o 7 yhteydessä)

Kirj. ksm. n:o 28.

Suksi: Aivovauriolasten hoidon ja koulutuksen järjestämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hyväksyessään lain koulujärjestelmän perusteista vuonna 1968 liitti eduskunta lakiin ponnen, jossa edellytetään, "että uuteen koulujärjestelmään siirryttäessä erityiskouluja ja -luokkia kehittämällä huolehditaan tehokkaasti niiden lasten opetuksen järjestämisestä, jotka fyysisen tai psyykkisen sairauden, vian tai vamman vuoksi eivät voi seurata opetusta normaaliluokilla."

Lainsäädännön puuttuessa ei ponnen edellyttämää opetusta ole voitu täydellisesti järjestää, vaan suuressa osassa maata ovat vajaaliikkeiset aivovauriolapset vailla tarvittavaa opetusta ja hoitoa.

Vaikeasti vajaaliikkeiset aivovauriolapset on hoidettu tähän saakka Helsingin ja Oulun laitoksissa, joiden paikat ovat riittämättömät. Tästä johtuu, että useimmat tähän ryhmään kuuluvat lapset ovat jääneet ilman riittävää opetusta ja tähän liittyvää hoitoa. Näitä lapsia hoidetaan kotona, lastensairaaloissa yms. Järjestelmällinen ja kokonaisvaltainen hoito puuttuu suurimmassa osassa maatamme. Keskivaikeat vajaaliikkeiset aivovauriolapset ovat usein älyllisesti hyvin kehittyneitä. Näitä lapsia varten on olemassa joissakin lääneissä CP-luokat. Keskivaikean CP-lapsen joutuessa käymään koulunsa vieraalla paikkakunnalla olisi tapausten vähyyden vuoksi myös CP-lasten asuntola tai majoitus järjestettävä ko. keskuskuntaan. Tällöin olisi otettava huomioon, että ylipitkät kulpetusmatkat muodostuvat helposti liian rasittaviksi.

Kuopiossa on toiminut ainoana Suomessa CP-lasten asuntola jo yhdeksän vuotta. Asuntola on havaittu hyväksi ratkaisuksi, mutta sen ylläpitäminen on osoittautunut asuntolaa hoitavalle yhdistykselle ylivoimaiseksi. Nykyisin on lievästi vajaaliikkeiset aivovauriolapset hoidettu osaksi kotikunnan kouluissa ja osaksi erityisluokilla läänien keskuksissa. Näitä lapsia varten tarvittaisiin erikoisvälineitä kouluihin ja lääkärien antamia ohjeita olisi mahdollisuuksien mukaan pystyttävä noudattamaan.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Katsooko Hallitus, etteivät kaikki aivovauriolapset saa tarpeellista hoitoa ja koulutusta sekä pitäisikö Hallituksen mielestä läänien pääkaupunkeihin tai vastaaviin keskuksiin järjestää erityisopetusta ja tarvittavat asuntotilat CP-lapsille valtion tai kuntien kustannuksella, ja jos katsoo,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi eduskunnan vuonna 1968 hyväksymän ponnen edellytysten toteuttamiseksi?

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 1971.

Keijo Suksi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 130 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Keijo Suksen kirjallisesta kysymyksestä n:o 28, jossa tiedustellaan:

> "Katsooko Hallitus, etteivät kaikki aivovauriolapset saa tarpeellista hoitoa ja koulutusta sekä pitäisikö Hallituksen mielestä läänien pääkaupunkeihin tai vastaaviin keskuksiin järjestää erityisopetusta ja tarvittavat asuntotilat CP-lapsille valtion tai kuntien kustannuksella, ja jos katsoo,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi eduskunnan vuonna 1968 hyväksymän ponnen edellytysten toteuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Aivovauriolasten erityisopetus ja siihen liittyvä hoito tapahtuu nykyisin kahdella linjalla lähinnä sosiaali- ja kouluhallituksen toimesta. Invaliidihuoltolain (682/62) nojalla on sanotussa laissa tarkoitettujen aivovauriolasten pohjakoulutusta varten olemassa Raajarikkojen koulusäätiön Ruskeasuon koulu ja Oulun raajarikkoisten lastenkoti r.y:n Lohipadon koulu sekä Samfundet Folkhälsan'in cp-osasto. Niissä on vahvistettuja paikkoja yhteensä 218. Lisäksi on sosiaalihallitus invaliidihuoltolain nojalla myöntänyt pohjakoulutusta yksityisopetuksena asianomaisen invalidin kotona. Tämän ohella on kouluhallitus järjestänyt muille aivovauriolapsille erityisopetusta eräillä paikkakunnilla.

Kun puheena olevan erityisopetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen suunnittelu on annettu valtion komitean selvitettäväksi ja kun sosiaalihallitus on taloussuunnitelmassaan esittänyt aivovauriolasten erityisopetuksen siirtämistä kokonaan kouluhallitukselle, ei tässä vaiheessa ennen sanotun komitean työn valmistumista ole katsottu aiheelliseksi puheena olevassa suhteessa ryhtyä lisätoimenpiteisiin. Komitean mietinnön valmistuttua tullaan asia kokonaisuudessaan ottamaan harkittavaksi ja päätettäväksi.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 februari 1971 nr 130 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Keijo Suksi ställda skriftliga spörsmål nr 28:

> "Anser Regeringen, att alla hjärnskadade barn icke erhåller tillräcklig vård och utbildning samt borde enligt Regeringens åsikt i länens huvudstäder eller i motsvarande centra anordnas specialundervisning och nödiga bostadsutrymmen för CP-barn på statens eller kommunernas bekostnad, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rätta till situationen och fullfölja förutsättningarna för riksdagens år 1968 godkända kläm?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Specialundervisningen och den till denna anslutna vården av hjärnskadade barn sker nuförtiden på två linjer närmast genom social- och skolstyrelsens försorg. Med stöd av lagen om invalidvård (682/62) finns för elementarutbildning av i sagda lag avsedda hjärnskadade barn Skolstiftelsens för vanföra skola i Brunakärr och Oulun raajarikkoisten lastenkoti r.y. benämnda förenings skola Lohipato samt Samfundet Folkhälsans cp-avdelning. I dessa finns sammanlagt 218 fastställda platser. Dessutom har socialstyrelsen med stöd av lagen om invalidvård beviljat elementarutbildning i form av privatundervisning i vederbörande invalids hem. Därutöver har skolstyrelsen för andra hjärnskadade barn anordnat specialundervisning på vissa orter.

Då planeringen av ett ändamålsenligt anordnande av ifrågavarande specialundervisning har uppdragits åt en statslig kommitté och då socialstyrelsen i sin ekonomiska plan har föreslagit, att hjärnskadade barns psecialundervisning helt skulle överföras på skolstyrelsen, har man icke i detta skede, innan den nämnda kommitténs arbete blir färdigt, ansett ändamålsenligt att vidta tilläggsåtgärder i ifrågavarande hänseende. Så snart kommitténs betänkande har blivit färdigt, kommer saken i sin helhet att upptagas till prövning och avgörande.

Helsingfors den 9 mars 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Mustonen ym.: Moottorisahavähennyksen toteuttamisesta verotuksessa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Metsätyöläisille annettava moottorisahavähennys on viime vuosina ollut 30 %, kun se sitä ennen oli 40 %. Vuoden 1971 talousarvion käsittelyn yhteydessä eduskunta hyväksyi lain, jolla sanottu moottorisahavähennys on edelleen 30 %, ellei verovelvollinen pyydä verojohtajalta 40 % vähennysoikeutta. Tällä vaihtoehtopäätöksellään eduskunta tahtoi hälventää sitä tyytymättömyyttä, joka metsätyöläisten keskuudessa syntyi silloin, kun moottorisahavähennys muutettiin 40 %:sta 30 %:iin.

Valitettavasti verohallitus on tulkinnut eduskunnan tahdon vastaisesti edellä mainittua lain muutosta, lähettämällä lääninhallituksille ja kuntien verojohtajille kirjelmän, jossa ei annettaisi ennakkoveron osalta metsätyöläisen valita 30 ja 40 % vaihtoehtoa, vaan ennakko tulisi olla jokaiselle sama eli 30 %. Sitten vasta lopullista verotusta suoritettaessa pyynnöstä annettaisiin 40 %:n vähennysoikeus.

Tällainen menttely on täysin ristiriidassa eduskunnan tarkoittaman lain muutoksen kanssa. Käytäntö on ollut aina se, että kun puhutaan moottorisahavähennyksestä, niin sillä tarkoitetaan nimenomaan ennakon pidätyksestä vapautettavaa osuutta. Verojohtajat ovatkin aivan oikein ehtineet vuoden alussa antaa jo metsätyömiehille, jotka sitä ovat pyytäneet verokirjaan sen merkinnän, joka edellyttää 40 %:n verovapautta ennakkoveron osalta.

Tämä verohallituksen mukainen menettely ei ole sopusoinnussa eduskunnan tarkoittaman lain kanssa jo siitäkään syystä, että sellaiselle metsätyömiehelle, joka haluaisi moottorisahavähennyksen 40 % ei sitä annettaisi ennen kuin vasta lopullisessa verotuksessa, jolloin yhdestä kahteen vuoteen otettaisiin tietoisesti pienituloisilta metsätyömiehiltä 10 % isommasta tulosta vero sisään ilman korkohyvitystä ja tämä ei voi olla oikeudenmukainen menettely.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että verohallitus toteuttaisi eduskunnan tahdon mukaista menettelyä moottorisahavähennyksen osalta käytännössä?

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 1971.

Heikki Mustonen.

Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 22 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Heikki Mustosen kirjallisesta kysymyksestä n:o 29:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että verohallitus toteuttaisi eduskunnan tahdon mukaista menettelyä moottorisahavähennyksen osalta käytännössä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Työn suorittamisesta aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta ennakonpidätystä toimitettaessa annetun valtiovarainministeriön päätöksen (833/69) 3 §:n mukaan saadaan työn suorittamisesta palkan tai palkkion saajalle aiheutuneiden kustannusten osuudeksi kokonaisansiosta laskea moottorisahaa yksin käytettäessä 30 prosenttia. Jatkettaessa eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain voimassaoloaikaa vuodeksi 1971 lain 1 §:ään lisättiin eduskuntakäsittelyn yhteydessä uusi 2 momentti, jonka mukaan verojohtajalla on oikeus määrätä yksinään työskentelevän verovelvollisen pyynnöstä, että hänen palkkatulostaan vähennetään moottorisahan käytöstä aiheutuneina kustannuksina 30 prosentin sijasta 40 prosenttia.

Kun edellä mainitussa valtiovarainministeriön päätöksessä ei ole lainmuutosta vastaavaa ennakonpidätystä toimitettaessa noudatettavaa säännöstä, verohallitus on lääninverotoimistoille ja verotoimistoille lähettämässään kirjeessä n:o 80/26. 01. 1971 käsityksenään ilmoittanut, että lainmuutosta ei voida ottaa huomioon ennakonpidätystä toimitettaessa.

Kun ennakkoperinnän tarkoituksena on, että ennakkona pidätettyjen tai maksettujen määrien tulee vastata verovuoden lopullisia veroja ja maksuja, valtiovarainministeriö on 19 päivänä maaliskuuta 1971 antamallaan päätöksellä muuttanut työn suorittamisesta aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta ennakonpidätystä toimitettaessa antamaansa edellä tarkoitettua päätöstään siten, että ennakonpidätystä toimitettaessa on moottorisahaa puun kaadossa tai puutavaran valmistamisessa käyttävän yksinään työskentelevän palkan tai palkkion saajan kustannusten osuudeksi laskettava 40 prosenttia kokonaisansiosta, mikäli palkan tai palkkion saaja esittää asianomaisen verojohtajan todistuksen siitä, että hänen palkkatulostaan on määrätty tehtäväksi moottorisahan käytöstä aiheutuneina kustannuksina 40 prosentin suuruinen vähennys. Tätä päätöstä sovelletaan vuonna 1971 toimitettavassa ennakonpidätyksessä.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 22 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Heikki Mustonen ställda skriftliga spörsmål nr 29:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att uppnå att skattestyrelsen i praktiken skulle förverkliga ett förfarande som överensstämmer med riksdagens vilja i fråga om avdraget vid användning av motorsåg?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 3 § i finansministeriets beslut om beräkning vid förskottsinnehållning av kostnader för arbetets utförande (833/69) må såsom lön- eller arvodestagaren av arbetets utförande tillskyndade kostnaders andel av hans totala förtjänst beräknas 30 procent vid användning av motorsåg, om han använder den ensam. När giltighetstiden för lagen om vissa avdrag vid beskattning av löneinkomst förlängdes till att omfatta år 1971 fogades under riksdagsbehandlingen till lagens 1 § ett nytt 2 mom., enligt vilket skattedirektör har rätt att på begäran av skatteskyldig, som arbetar ensam, förordna, att från den skattskyldiges löneinkomst såsom kostnader för användning av motorsåg i stället för 30 procent skall avdragas 40 procent.

Då finansministeriets ovannämnda beslut inte innehåller något mot lagändringen svarande stadgande, som skulle äga tillämpning vid förskottsinnehållning, har skattestyrelsen i sin skrivelse nr 80/26. 1. 1971 till länsskattebyråerna och skattebyråerna meddelat, att dess uppfattning är att lagändringen ej kan beaktas när förskottsinnehållning sker.

Emedan syftet med förskottsuppbörd är att de belopp som har uppburits eller betalats i förskott skall motsvara de slutgiltiga skatterna och avgifterna för skatteåret, har finansministeriet genom beslut den 19 mars 1971 ändrat sitt ovan avsedda beslut om beräkning vid förskottsinnehållning av kostnader för arbetets utförande, så att då lön- eller arvodestagare använder motorsåg vid fällning av träd eller framställning av virke och arbetar ensam, skall såsom hans kostnadsandel beräknas 40 procent av hans totala förtjänst, om lön- eller arvodestagaren företer av vederbörande skattedirektör utfärdat intyg över att från hans löneinkomst har bestämts att vid beskattningen avdragas 40 procent såsom kostnader för användning av motorsåg. Detta beslut skall tillämpas vid förskottinnehållning år 1971.

Helsingfors den 24 mars 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Voutilainen ym.: Maanostokeinottelun ehkäisemisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hallituksen ohjelmassa on, sen ohella että pyritään tehostamaan maatalouden rationalisointia ja pientilojen elinkelpoisuutta, pyrkimys estää erilainen tilakeinottelu ja maan joutuminen sellaisille, jotka eivät ole varsinaista viljelijäväestöä.

Maatalousministeriö määräsi ilmeisesti hallitusohjelmasta johtuen 16. 9. 70 toimikunnan valmistamaan esitystä, jolla rajoitetaan yhteisöjen maanhankintaa. Tätä tarkoittava mietintö valmistui 20. 11. 70. Tutkimus ja selvitys maatalousministeriön toimesta on jäänyt kuitenkin puolinaiseksi, sillä varsinaiset tilakeinottelijat ovat jääneet vaille huomiota.

Mainittakoon, että asutustilojen myyntirajoitusten poistaminen noin kaksi vuotta sitten pelasti monet asutustilalliset kasaantuneista taloudellisista vaikeuksista kun oli saatu mahdollisuus vaihtaa tila rahaksi. Seurauksena tästä oli räjähdysmäinen tilojen myynnin lisääntyminen ja asukkaiden muutto Ruotsiin, Etelä-Suomeen tai yleensä asutuskeskuksiin. Myös tässä on eräs tekijä maaseudun tyhjentymisen selitykseksi.

Edellä mainitusta on hyvänä esimerkkinä Pohjois-Karjalasta mm. Pielisjärven pitäjä, joka on maakunnan muuttotappiollisin pitäjä. Saatujen selvitysten mukaan on kahden viimeisen vuoden aikana pitäjässä viljelijäväestö menettänyt maa-alueita noin 8 000—8 500 hehtaaria. Mietinnön tarkoittamat puutavarayhtiöt ovat ostaneet näitä alueita arviolta noin 4 000—4 500 hehtaaria, metsähallitus noin 1 000—1 500 hehtaaria sekä yksityiset liike- ja pankkimiehet ym. vastaavat noin 2 500 hehtaaria. Nimenomaan viimeksimainittu ryhmä ostelee maita lähinnä hyötymistarkoituksessa.

Lisäksi maan runsas tarjonta ja asutustilallisten uskomattoman vähäinen tietämys omistamansa kiinteistön todellisesta hinnasta on johtanut myös polkuhintoihin. Maatalouden neuvontajärjestöt ja toisaalta asutusviranomaiset eivät ole olleet kiinnostuneita valvomaan asutustilallisten etuja tarpeellisilla neuvoilla ja ohjauksella, joka olisi ollut tarpeen. Onpa esiintynyt tapauksia, että valtion palkkaa joko suoraan tai välillisesti saava viranomainen on esiintynyt tilojen ostajana tai välittäjänä. Nimenomaan keinottelutarkoituksessa olevat maanhankkijat, useinkin pelkästään hyötymistarkoituksessa, ovat olleet laajasti asutustilallisten maiden ostajina ja päässeet suuriin voittoihin jopa hädänalaisessa asemassa olleiden ja tietämättömien asutustilallisten kustannuksella.

Valtion eli metsähallituksen maanostotoimintaa on pikemminkin jarrutettu ja tekemään ostotapahtumat monimutkaisiksi ja aikaa vieväksi jopa niin, että kauppatapahtuma ei ole enää ajankohtainen silloin kun valtio voisi olla ostajana. Myös varojen puute jarruttaa valtion maanhankintaa riittävän tehokkaasti.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että asutustilallisten maa-alueiden ostajina suuressa määrin esiintyy tilakeinottelijoina pidettäviä yksityisiä henkilöitä ja jos on,
>
> onko Hallitus ryhtynyt tai aikooko ryhtyä toimenpiteisiin tutkimuksen suorittamiseksi edellä mainitunlaisen maanostokeinottelun laajuuden selvittämiseksi ja ehkäisemiseksi?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

U. H. Voutilainen.
Margit Eskman.
Valdemar Sandelin.
Sylvi Siltanen.
Urho E. Knuuti.
Lyyli Aalto.
Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Voutilaisen ym. näin kuuluvasta kysymyksestä n:o 30:

> "Onko Hallitus tietoinen, että asutustilallisten maa-alueiden ostajina suuressa määrin esiintyy tilakeinottelijoina pidettäviä yksityisiä henkilöitä ja jos on,
>
> onko Hallitus ryhtynyt tai aikooko ryhtyä toimenpiteisiin tutkimuksen suorittamiseksi edellä mainitunlaisen maanostokeinottelun laajuuden selvittämiseksi ja ehkäisemiseksi?"

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Haliltuksen tiedossa on, että kysymyksessä tarkoitettua keinotteluluonteista maanostotoimintaa on viime aikoina esiintynyt tavallista runsaammin. Tämän johdosta on parhaillaan harkittavana kysymys komitean asettamisesta selvittämään, missä määrin sanotunlaista toimintaa on esiintynyt sekä olisiko tarpeen lainsäädännöllisesti rajoittaa yksityisten henkilöiden maanhankintaa. Todettakoon, että maatalousministeriölle on viime vuoden lopulla jätetty komiteanmietintö yhtiöiden, osuuskuntien, yhdistyksien ja säätiöiden maanhankinnan rajoittamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Voutilainen m. fl. ställda spörsmål nr 30:

> "Är Regeringen medveten om, att såsom uppköpare av innehavares av kolonisationslägenheter jordområden i stor utsträckning uppträder privatpersoner, vilka måste betraktas som lägenhetsjobbare, och om så är fallet,
>
> har Regeringen vidtagit eller ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för verkställande av undersökningar för utredande av, hur omfattande dylikt jordköpsjobberi är och för hindrande av sådant?"

Helsingfors den 19 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Regeringen har sig bekant, att i spörsmålet avsedda jobberiartade jorduppköpsverksamhet under den senaste tiden har förekommit rikligare än vanligt. På grund härav övervägs som bäst tillsättandet av en kommitté för utredning av, i vilken mån dylik verksamhet har förekommit samt huruvida det vore av behovet påkallat att i lagstiftningsväg begränsa privatpersoners jordanskaffning. Det kan konstateras, att till lantbruksministeriet i slutet av senaste år överlämnades ett kommittébetänkande angående lagstiftning om begränsande av bolags, andelslags, föreningars och stiftelsers jordanskaffning.

Pursiainen ym.: Aseiden ja ammusten viennin lopettamisesta kriisialueille.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston vuoden 1963 suosituksessa kehotetaan kaikkia YK:n jäsenmaita lopettamaan kaikentyyppisten aseiden ja ammusten vienti Etelä-Afrikan tasavaltaan. Pohjoismaiden ulkoministerit ilmaisivat saman vuoden syyskuussa yhteisessä kommunikeassa tyytyväisyytensä YK:n päätöslauselmaan ja totesivat, että pohjoismaat itse ovat sallineet eivätkä tule sallimaan tällaista vientiä. Suomen hallitus on esittänyt myös oman kantansa. Sen esitti vuonna 1963 silloinen ulkoministeri Veli Merikoski, joka totesi eduskunnalle: "Koska pienenkin määrän metsästys- ja urheiluaseiden vieminen voi herättää perustelematonta epäilystä Suomen asenteesta Yhdistyneiden Kansakuntien päätöslauselmaan, on hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin ilmoituksenaan estää kokonaan sanotunlainen vienti." Eduskunnan ulkoasianvaliokunnan pääsis samalta vuodelta kieltää niinikään aseiden ja ammustarvikkeiden viennin Etelä-Afrikkaan. ulkoasianministeriö on ilmoittanut noudattaansa käytäntöä, jonka mukaan sotaa käyviin maihin ja kriisialueille ei viedä aseita.

Vientikiellon jälkeen alkoi aseiden ja ammusten vienti Etelä-Afrikan tasavallan poliittisesti taloudellisesti alistamiin Lesothoon, Swazimaahan ja Botswanaan niin että vuonna 1970 sen viennin arvo näihin kolmeen maahan oli 21 397 markkaa ja 1969 269 635 markkaa.

Näillä mailla on Etelä-Afrikan kanssa — josta myös niiden ulkomaankauppa on täysin riippuvainen — niin kiinteä tulliyhteistyö, että esim. Lesothon tullilaitos on Etelä-Afrikan tullilaitoksen alainen. Vientimme arvo oli vuonna 1969 poikkeustilassa olevaan Lesothoon 51 537 markkaa (koko määrä aseita ja ammuksia), Botswanaan 123 171 markkaa (98 % aseita) ja Swazimaahan 116 943 markkaa (aseita ja ammuksia 83 %). Suomeen tuotiin vuonna 1969 Botswanasta tuotteita 646 markan edestä. Lesothon ja Swazimaan kohdalla ei ole tuonnista tullimerkintää.

Näistä maista ei siis käytännöllisesti katsoen tuoda mitään, sen sijaan sinne vietiin s. 1969 aseita yli kymmenen kertaa enemmän kuin koko muuhun Afrikkaan yhteensä.

Tansaniaa hallitsevan TANU-puolueen nuorisojärjestö kiinnitti vuonna 1969 vakavaa huomiota siihen, että pohjoismaat yhdessä imperialististen maiden kanssa huolehtivat Etelä-Afrikan tasavallan asetarpeesta.

Edellä esitetyn perusteella esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä lopettaakseen aseiden ja ammusten viennin kriisialueille?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Terho Pursiainen. Heimo Rekonen. V. J. Rytkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Terho Pursiaisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 31:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä lopettaakseen aseiden ja ammusten viennin kriisialueille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hallitus on myöntäessään lupia ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden maastavientiin tarkoin noudattanut Yhdistyneiden Kansakuntien Turvallisuusneuvoston vuosien 1963, 1965 ja 1966 suosituksissa Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenmaille antamia kehotuksia kaikentyyppisten aseiden ja ammusten viennin lopettamisesta. Ensiksi mainitun mukaan ei viennin tule tapahtua Etelä-Afrikkaan, vuoden 1965 suosituksen mukaan Rhodesiaan eikä vuoden 1966 suosituksen mukaan myöskään Portugaliin ja sen alusmaihin. Myöntäessään lupia ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden maastavientiin vuoden 1971 aikana on valtioneuvosto päätöksissään ulottanut rajoituksen edellämainittujen maiden lisäksi käsittämään myös kriisialueet ja määrännyt, että luvan saaneen yhtiön tulee ennen kunkin vientierän toimittamista sisäasiainministeriön kautta ulkoasiainministeriöltä tarkistaa, että aiottu vientimaa ei ole kriisialuetta.

Sisäasiainministeriö pyytää ennen vientiluvan hakemuksen esittelemistä hakemuksesta ulkoasiainministeriön lausunnon. Nämä lausuntopyynnöt on käsitelty valtioneuvoston ulkoasiainvaliokunnassa.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse v den 19 februari 1971 till vederbörande med- :m av statsrådet för avgivande av svar över- int avskrift av följande av riksdagsman Terho ursiainen m. fl. ställda spörsmål nr 31:

> "Till vilka åtgärder ärnar Regeringen skrida för att göra slut på exporten av vapen och ammunition till krisområden?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vörd- ımt anföra följande:

Regeringen har vid beviljande av koncession ör utförsel av skjutvapen och skjutförnöden- eter noggrant iakttagit Förenta Nationernas äkerhetsråds uppmaningar i rekommendatio- er åren 1963, 1965 och 1966 till Förenta ationernas medlemsstater om upphörande ed export av alla typer av vapen och ammunition. Enligt den förstnämnda rekommendationen skall export icke ske till Sydafrika, enligt 1965 års rekommendation icke till Rhodesia och enligt 1966 års rekommendation icke heller till Portugal och dess kolonier. Vid beviljande av tillstånd till export av vapen och skjutförnödenheter under år 1971 har statsrådet i sina beslut utsträckt begränsningen till att utöver ovan nämnda länder även omfatta krisområden och förordat, att bolag, som erhållit tillstånd, före leverans av respektive exportkontingent genom ministeriet för inrikesärendena hos ministeriet för utrikesärendena bör kontrollera, att det avsedda exportlandet icke är krisområde.

Ministeriet för inrikesärdena inbegär, innan ansökan om exporttillstånd, föredrages, utlåtande från ministeriet för utrikesärendena om ansökan. Dessa anhållanden om utlåtande har behandlats i statsrådets utskott för utrikesärenden.

Helsingfors den 9 mars 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Kirj. ksm. n:o 32.

Vilmi ym.: Lokan allasalueeseen maata menettäneiden lisämaakysymyksen ratkaisemisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sodankylän kunnassa olevan Lokan allasaluetta koskevat käyttösuunnitelmat ovat olleet ratkaisematta vuodesta 1966 lähtien. Ratkaisua on viivästyttänyt vuonna 1967 tapahtunut maankäyttölain muutos.

Kuitenkaan maankäyttölain poikkeussäännökset eivät saisi olla esteenä tämän asian hoitamiselle. Ovathan monet lisämaata hakeneista menettäneet allasalueeseen maata ja useissa tapauksissa rakennuksensakin, joten hakijoiden tilat ovat käyneet elinkelvottomiksi. Yhteiskunnan taholta tapahtuisi suoranainen vääryys, ellei pakollisia menetyksiä hyvitettäisi. Tulisihan Kemijoen vesistön säännöstelyn johdosta maansa luovuttaneiden asuttamisesta vuonna 1963 annetun lain mukaan antaa maata maankäyttölain nojalla kaikille niille, jotka ovat maata ns. allasaluelain mukaan luovuttaneet.

Rovaniemen maankäyttötoimikunta on kiirehtinyt asian ratkaisemista useaan otteeseen. Asutushallituksen toimesta onkin jo viime vuoden puolella ilmoitettu, että hankittujen lisäselvitysten perusteella tullaan esittämään lainsäädännöllisten rajoitusten poistamista. Lokakuun 20 päivänä 1970 eduskunnan kyselytunnilla annettiin myös valtioneuvoston jäsenen toimesta vastaus, että rajoittavat säännökset tullaan poistamaan, ja että lainmuutos on tarkoituksena saada eduskuntakäsittelyyn jo vuoden 1970 aikana. Luvattua ja kauan odotettua esitystä ei ole vieläkään annettu, mikä aiheuttaa ymmärrettävää tyytymättömyyttä ja levottomuutta maata menettäneiden keskuudessa.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Sodankylän kunnassa olevaan Lokan allasalueeseen maata menettäneiden lisämaakysymyksen ratkaisemiseksi?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Pekka Vilmi.
Reino Kangas.
Paavo Niinikoski.
Esko Härkönen.
Matti Ruokola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Vilmin ym. näin kuuluvasta kysymyksestä n:o 32:

"Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Sodankylän kunnassa olevaan Lokan allasalueeseen maata menettäneiden lisämaakysymyksen ratkaisemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä mainitun asian hoitamiseksi on valmisteltu lainmuutosesitys. Valmistelutyötä on viivästyttänyt eräiden lisäselvitysten hankkiminen. Maa- ja metsätalousministeriön toimesta pyritään esitys saamaan eduskuntakäsittelyyn ensi tilassa.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Vilmi m. fl. ställda spörsmål nr 32:

> "När ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för avgörande av frågan om tillskottsjord för dem som förlorat jord till Lokka dammområde i Sodankylä kommun?"

Helsingfors den 19 mars 1971.

Som svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

För skötseln av i spörsmålet nämnda ärende har en proposition till lagändring utarbetats. Införskaffandet av tilläggsutredningar har dock fördröjt beredningsarbetena. På åtgärd av jord- och skogsbruksministeriet försöker man få propositionen till riksdagsbehandling så snart som möjligt.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 33.

Mäkelä ym.: Sairausvakuutuslain matkakustannusten korvaamista koskevien säännösten soveltamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sairausvakuutuslain mukaan korvataan vakuutetulle muun muassa korvattavan sairauden vuoksi tehdyt välttämättömät matkat sairaalaan ja takaisin sairaalasta. Näin on lain nimenomaisen säännöksen mukaan laita myös silloin, kun vakuutettu on matkan tekemiseksi joutunut turvautumaan huoltoapuun. Sairausvakuutusviranomaiset ovat kuitenkin tulkinneet lakia siten, että sairausvakuutuslaki ei peittäisi tällaisia matkoja silloin, kun kysymyksessä on matka hoitolaitokseen, jossa annettavasta hoidosta sosiaalilautakunta on antanut maksusitoumuksen. Käytännössä tämä koskee lähinnä mielisairaalassa annettavaa hoitoa.

Sairausvakuutusviranomaiset perustavat kannanottonsa siihen sairausvakuutusasetuksen määräykseen, jonka mukaan sairausvakuutuslain mukaista etuutta ei makseta sellaisen vakuutetun osalta, joka laitoshoitooon kuuluvana saa puheena olevan etuuden. Nyt kysymyksessä olevia laitoksia koskevista säännöksistä käy kuitenkin selvästi ilmi, että matkat kotoa sairaalaan ja takaisin kotiin eivät kuulu laitoksessa annettavaan hoitoon. Tämän kannan on myös sosiaaliministeriö asian johdosta antamassaan lausunnossa omaksunut. Sosiaaliviranomaisten keskuudessa sairausvakuutusviranomaisten kannanotto on herättänyt ihmetystä.

Puheena oleva laintulkinta aiheuttaa sen, että nimenomaan vähävaraiset vakuutetut joutuvat huonompaan asemaan kuin varakkaammat, jotka itse voivat välittömästi kustantaa matkansa. Annettu huoltoapu joudutaan näet usein perimään takaisin vakuutetulta, joka siten joutuu lopullisesti kokonaisuudessaan kustantamaan matkansa, joiden kulut nimenomaan mielisairaalaan kuljetustapauksissa yleensä ovat poikkeuksellisen suuret.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että sairausvakuutusviranomaiset tarkastuslautakunnan enemmistöä myöten soveltavat sairausvakuutuslain matkakustannusten korvaamista koskevia säännöksiä siten, että ne vähävaraiset kansalaiset, joiden kuljetus esim. mieliraisaalaan joudutaan ensi vaiheessa suorittamaan sosiaalilautakunnan kustannuksella, tässä suhteessa jäävät vaille sairausvakuutuslain suojaa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä jotta vähävaraiset kansalaiset sairausvakuutuslain mukaisten, sairaanhoitolaitokseen tehtyjen matkojen suhteen kaikissa tapauksissa tulisivat samaan asemaan niiden kanssa, jotka huoltoapuun turvaamatta voivat matkansa kustantaa?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Uljas Mäkelä.
Sinikka Luja.
A-V. Perheentupa.
Margit Eskman.
Aune Salama.
Eero Salo.
Väinö Vilponiemi.
Sylvi Saimo.
Ensio Laine.
Viljo Suokas.
Kaarle Salmivuori.
Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Uljas Mäkelän ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 33:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että sairausvakuutusviranomaiset tarkastuslautakunnan enemmistöä myöten soveltavat sairausvakuutuslain matkakustannusten korvaamista koskevia säännöksiä siten, että ne vähävaraiset kansalaiset, joiden kuljetus esim. mielisairaalaan joudutaan ensi vaiheessa suorittamaan sosiaalilautakunnan kustannuksella, tässä suhteessa jäävät vaille sairausvakuutuslain suojaa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä jotta vähävaraiset kansalaiset sairausvakuutuslain mukaisten, sairaanhoitolaitokseen tehtyjen matkojen suhteen kaikissa tapauksissa tulisivat samaan asemaan niiden kanssa, jotka huoltoapuun turvaamatta voivat matkansa kustantaa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Mielisairaslain ja -asetuksen säännösten nojalla sosiaalilautakunnat huolehtivat nykyisin huomattavan monissa tapauksissa hoidon hankkimisesta mielisairaille. Tämä tapahtuu tavallisesti siten, että sosiaalilautakunta kustantaa huoltoapuna lääkärintarkastuksesta aiheutuvat menot ja potilaan matkan mielisairaalaan sekä antaa sairaalalle maksusitoumuksen, jossa se sitoutuu maksamaan sairaalalle potilaan puolesta huoltoapuna hoidosta aiheutuneet kustannukset. Sairausvakuutuslainsäädäntö ei ole tätä käytäntöä muuttanut.

Sosiaalilautakunnan oikeudesta sairausvakuutuslain mukaisiin korvauksiin on säännös sairausvakuutuslain 29 §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan sosiaalilautakunnalla on, jos se on antanut vakuutetulle huoltoapua lääkärin tai lääketieteellisen laboratorion palkkion suorittamista, lääkkeiden hankkimista tai matkakustannuksia varten, oikeus saada sairausvakuutustoimikunnalta sille annettavaa tilitystä vastaan se osa suorittamastaan huoltoavusta, jonka sairausvakuutustoimikunta olisi velvollinen vastaavana korvauksena vakuutetulle suorittamaan.

Säännös merkitsee sitä, että sosiaalilautakunnalla on oikeus saada korvaus avohuoltona sairaanhoitokustannuksiin antamansa huoltoavun kustannuksista. Sen sijaan säännös ei koske tapauksia, jolloin sairaanhoitokustannukset sisältyvät vakuutetulle huoltoapuna annetun laitoshoidon kustannuksiin. Sairausvakuutuslakia säädettäessä on lähdetty siitä, ettei sairausvakuutus korvaa kustannuksia, joista joku toinen jo on lain nojalla vastuussa. Sairausvakuutuslain 24 §:ssä onkin säädetty, ettei korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista ja päivärahaa suoriteta siltä ajalta, minkä vakuutettu on asetuksella säädettävissä tapauksissa julkisessa laitoshoidossa. Sairausvakuutusasetuksen 19 §:n 1 momentin viimeinen lause sisältää tätä koskevan oikeusohjeen. Sen mukaan sairausvakuutuslain mukaista etuutta ei makseta julkisessa huoltolaitoksessa hoidettavan vakuutetun osalta, jos hän tuossa laitoshoidossa ollessaan saa laitoshoitoon sisältyvänä sen etuuden, joka muutoin sairausvakuutuksesta korvattaisiin. Tarkastuslautakunta, joka on ylin muutoksenhakuaste sairausvakuutuslain mukaisissa korvausasioissa, on omaksunut lukuisissa vuosina 1966—1971 kuntien valitusten johdosta antamisaan päätöksissä sen kannan, ettei sosiaalilautakunnalla ole oikeutta saada korvausta laitoshoitona huoltoapua saavan sairaanhoidon kustannuksista.

Edellä selostetut periaatteet koskevat vallitsevan käytännön mukaan myös niitä tapauksia, joissa sosiaalilautakunta on ryhtynyt toimenpiteisiin laitoshoidon antamiseksi huoltoapuna mielisairaaksi epäillylle henkilölle. Tällaiselle

henkilölle ei yleensä voida hänen huoltoapuna tarvitsemaansa laitoshoitoa antaa kunnalliskodissa taikka muussa tämän tyyppisessä laitoksessa, vaan mainittu laitoshoito on annettava mielisairaalassa. Näin ollen mielisairaala tulee laitoksena samaan asemaan kuin esimerkiksi kunnalliskoti. Mielisairaalassa sosiaalilautakunnan kustantamassa hoidossa olevalla on siten myös oikeus saada laitoshoitoon kuuluvana kaikki, mitä hän tarvitsee, jolloin sairaanhoidollisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset jäävät tässäkin tapauksessa sairausvakuutusasetuksen 19 §:n 1 momentin viimeisen lauseen ilmaiseman periaatteen mukaan sairausvakuutuksen ulkopuolelle.

Kun huoltoapuna annettuun laitoshoitoon käsitteellisesti kuuluu, että se sisältää kaiken, mitä potilas tarvitsee, on sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen suorittamisen kannalta ratkaisevaa, milloin laitoshoidon on katsottava alkavan, toisin sanoen, mistä lähtien syntyvät kustannukset jo sisältyvät laitoshoitoon. Tarkastuslautakunta on johdonmukaisesti noudattanut sitä linjaa, että laitoshoito mielisairaalaan otettaessa alkaa käsitteellisesti sinä hetkenä, jolloin sosiaalilautakunta ryhtyy toimenpiteisiin huollettavan toimittamiseksi laitoshoitoon. Tällöin matka kotoa laitokseen ja itse laitoksessa annettava hoito muodostavat käsitteenä jakamattoman kokonaisuuden, josta seuraa, että matkaa laitokseen on jo pidettävä laitoshoitoon kuuluvana etuutena eikä siitäkään siten voida maksaa sosiaalilautakunnalle korvausta sairausvakuutuslain mukaan.

Jos huollettava itse rahoittaa matkan mielisairaalaan ja sosiaalilautakunta ottaa huoltoapuna vastatakseen vasta niistä kustannuksista, jotka itse laitoksessa annettavasta hoidosta aiheutuvat, laitoshoidon on katsottu alkavan vasta vasta laitokseen saapumisesta. Jos taas sosiaalilautakunta on huolehtinut vakuutetun toimittamisesta mielisairaalaan, mutta vakuutettu on itse kustantanut laitoksessa annettavan hoidon, sosiaalilautakunnalla on katsottu olevan oikeus korvaukseen matkakustannuksista sairausvakuutuslain 29 §:n 2 momentin nojalla.

Edellä selostettu matkakustannusten korvaamista koskeva asia on sosiaalilautakuntien taholta aiheuttanut tyytymättömyyttä. Vaikkakin vakuutetuille asialla on vähäisempi merkitys, koska mielisairauden johdosta annettu huoltoapu on voitu periä takaisin vain poikkeustapauksissa ennen 1 päivää tammikuuta 1971 voimaan tullutta huoltoapulain muutosta, jossa kunnan oikeutta huoltoavun takaisin perintään on entisestäänkin supistettu, tullaan siihen muutoksia sairausvakuutuslakiin harkittaessa kiinnittämään huomiota.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 19 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av rikdagsman Uljas Mäkelä m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 33 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att sjukförsäkringsmyndigheterna ända till majoriteten av prövningsnämnden tillämpar sjukförsäkringslagens stadganden om ersättning för resekostnader så, att de mindre bemedlade medborgare, vilkas resor till exempelvis sinnessjukhus i första hand måste bekostas av socialnämnden, i detta avseende blir utan det skydd sjukförsäkringslagen erbjuder, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att mindre bemedlade medborgare när det gäller i sjukförsäkringslagen avsedda resor till sjukvårdsanstalt i samtliga fall skall komma i samma ställning som de medborgare vilka har möjlighet att bekosta sina resor utan att behöva ty sig till socialhjälp?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag anföra följande:

Med stöd av stadgandena i sinnessjuklagen och sinnessjukförordningen ombesörjer socialnämnderna nuförtiden i anmärkningsvärt stor utsträckning att sinnessjuka personer kommer under vård. Detta sker vanligen så, att socialnämnden i form av socialhjälp erlägger kostnaderna för läkarundersökning och patientens resa till sinnessjukhuset samt lämnar sjukhuset en betalningsförbindelse, där den förbinder sig att till sjukhuset på patientens vägnar i form av socialhjälp erlägga de av vården förorsakade kostnaderna. Sjukförsäkringslagstiftningen har ej medfört någon förändring i denna praxis.

Ett stadgande om socialnämndens rätt till ersättningar, som utgår enligt sjukförsäkringslagen, ingår i 29 § 2 mom. sjukförsäkringslagen. Enligt detta stadgande äger socialnämnden, om den beviljat försäkrad socialhjälp för erläggande av arvode till läkare eller medicinskt laboratorium, för anskaffning av läkemedel eller för resekostnader, rätt att av sjukförsäkringsbestyrelsen mot redovisning uppbära den del av den erlagda socialhjälpen som bestyrelsen vore pliktig att i motsvarande ersättning utgiva till den försäkrade.

Stadgandet innebär, att socialnämnden äger rätt att erhålla ersättning för kostnaderna för socialhjälp, som den lämnat för sjukvårdskostnader i form av öppen vård. Stadgandet gäller däremot ej sådana fall, där sjukvårdskostnaderna ingår i kostnaderna för anstaltsvård, som lämnats den försäkrade i form av socialhjälp. Vid sjukförsäkringslagens stiftande har man utgått från att sjukförsäkringen ej bör lämna ersättning för kostnader, som någon annan redan enligt lag är ansvarig för. I 24 § sjukförsäkringslagen stadgas, att ersättning för sjukvårdskostnader och dagpenning inte utgår för den tid försäkrad i fall, varom stadgas i förordning, åtnjuter offentlig anstaltsvård. Den sista satsen i 19 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen innehåller en rättsnorm angående detta. Enligt denna utses i sjukförsäkringslagen avsedd förmån inte för försäkrad, som erhåller vård i offentlig vårdanstalt och som medan han erhåller denna anstaltsvård i anslutning till anstaltsvården erhåller den förmån, vilken sjukförsäkringen eljest skulle ersätta. Prövnigsnämnden, som är den högsta rättsmedelsinstansen i ersättningsärenden enligt sjukförsäkringslagen, har i talrika utslag från åren 1966—1971, som den utfärdat till följd av besvär anförda av kommuner, fattat den ståndpunkten, att socialnämnden inte äger rätt till ersättning för kostnaderna för sådan persons sjukvård, som uppbär socialhjälp i form av anstaltsvård.

Ovan angivna principer gäller enligt rådande praxis även i det fall, där socialnämnd har skridit till åtgärder för att lämna anstaltsvård

i form av socialhjälp åt person som misstänks lida av sinnessjukdom. Åt dylik person kan den anstaltsvård han behöver i form socialhjälp i allmänhet inte lämnas på kommunalhem eller annan liknande anstalt, utan sagda anstaltsvård måste meddelas på sinnessjukhus. Under sådana förhållanden kommer sinnessjukhusen såsom anstalter att stå i samma ställning som t. ex. kommunalhemmen. Sinnessjukhuspatient, vars vård bekostas av socialnämnden, äger sålunda även rätt at såsom hörande till anstaltsvården få allt han behöver, varvid kostnaderna för sjukvårdsåtgärderna också i detta fall i enlighet med den i sista satsen i 19 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen uttryckta principen stannar utanför sjukförsäkringen.

Då anstaltsvård, som lämnas i form av socialhjälp, överenstämmande med begreppet omfattar allt vad patienten behöver, har det avgörande betydelse för utgivandet av ersättning enligt sjukförsäkringslagen vid vilken tidpunkt anstaltsvården bör anses begynna, dvs. från vilken tidpunkt räknat de uppkomna kostnaderna hänför sig till anstaltsvården. Prövningsnämnden har konsekvent följt den linjen, att anstaltsvården vid intagning på sinnessjukhus begreppsenligt begynner vid den tidpunkt, då socialnämnden skrider till åtgärder för befordrande av den vårdbehövande till anstalt för vård. Härvid bildar resan från hemmet till anstalten och den vid anstalten meddelade vården såsom begrepp en odelbar helhet, varav följer, attt resan till anstalten redan bör betraktas såsom en i anstaltsvården ingående förmån varför enligt sjukförsäkringslagen inte heller för denna kan utgivas ersättning till socialnämnden.

Om den vårdbehövande själv finansierar resan till sinnessjukhuset och socialnämnden åtar sig att i form av socialhjälp svara endast för de kostnader, som härrör från själva vården vid anstalten, bör anstaltsvården anses begynna först då den vårdbehövande anländer till anstalten. Har åter socialnämnden ombesörjt befordringen av den försäkrade till sinnessjukhus medan den försäkrade själv stått för kostnaderna för den vid anstalten meddelade vården, bör socialnämnden med stöd av 29 § 2 mom. sjukförsäkringslagen anses vara berättigad till ersättning för resekostnaderna.

De ovan anförda principerna angående utgivande av ersättning för resekostnader har på många håll bland socialnämnderna väckt missnöje. Även om frågan är av mindre betydelse för de försäkrade, emedan socialhjälp som givits till följd ov sinnessjukdom endast i undantagsfall har kunnat återindrivas före den ändring av lagen om socialhjälp, som trädde i kraft den 1 januari 1971 och som ytterligare begränsade kommunens rätt att återindriva lämnad socialhjälp, kommer den att ägnas uppmärksamhet vid övervägande av nya ändringar i sjukförsäkringslagen.

Helsingfors den 23 mars 1971.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Kirj. ksm. n:o 34.

Puhakka ym.: Kaukaa tarjotusta työstä kieltäytyneen työttömyyskassa-avustuksen epäämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sosiaali- ja terveysministeriön työttömyysavustusasian tehtäviä hoitavat virkamiehet ovat antaneet useita lausuntoja, joissa on asetuttu kielteiselle kannalla työttömyysavustuksen maksamiseen vaikka asiallisin perustein olisi voitu puoltaa avustuksen maksamista. Edellä sanotun perusteeksi esitämme muutaman esimerkin: Viitasaaren työasiamies oli 9. 10. 1970 osoittanut erään työnhakijan Enso Gutzeit Oy:n työmaalle, joka sijaitsi 18 kilometrin päässä omasta asunnosta. Työmaalle ei oltu järjestetty majoitusta eikä kuljetusta. Jos linja-autossa matkustaen olisi käynyt työssä olisi työaika jäänyt n. 3 tuntiin päivässä. Kun työntekijä moottoriajoneuvon puuttuessa ei voinut ottaa työtä vastaan epäsi sosiaali- ja terveysministeriön toimihenkilö 8. 7. 1971 antamallaan lausunnolla hänelle työttömyyskassa-avustuksen maksamisen.

Vielä epäoikeudenmukaisempaa on ollut evätä avustus eräältä kuhmolaiselta työntekijältä. Kuhmon työasiamies oli osoittanut 19. 10. 1970 työntekijän 30 kilometrin päässä kotoaan olevalle työmaalle. Työmaalle ei oltu järjestetty majoitusta eikä kuljetusta. Työmaalle ei ollut edes päivittäistä linja-autoyhteyttä. Kun työntekijä oman ajoneuvon puuttuessa kieltäytyi työmaalle menosta, epäsi sosiaali- ja terveysministeriön virkamies 13. 1. 1971 antamassaan lausunnossa hänelle kassa-avustuksen maksamisen.

Kerrotunlaisia tapauksia on useita. Hylkäävät lausunnot niihin ovat annettu valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain 20 §:n 1 mom. 4 kohdan perusteella. Sen mukaan voidaan evätä kassa-avustus vain, jos kieltäytyy ottamasta vastaan ilman pätéviä perusteita tarjotun työn. Edellä kerrotuissa tapauksissa on ollut pätevä peruste tarjotusta työstä kieltäytymiseen. Ei voida edellyttää, että jokainen metsätyömies omistaa moottoriajoneuvon. Sitä eivät kykene läheskään kaikki metsätyömiehet itselleen hankkimaan, sillä metsätöissä palkkaus on edelleen alhainen ja sen lisäksi töiden kausiluontoisuus pienentää vuosiansioiden määrää. On kohtuutonta asettaa varattomalle metsätyömiehelle sellainen vaatimus, että hänen tulisi ostaa moottoriajoneuvo. Vielä kohtuuttomampaa on vaatia, että metsätyömies kävellen kävisi päivittäin 30 kilometrin päässä työssä.

Edellä sanotun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kauaksi asunnostaan sellaisille työmaille, joissa ei ole majoitusta eikä työmaalle kuljetusta, osoitetuilta henkilöiltä jotka eivät moottoriajoneuvon puuttuessa ole voineet ottaa tarjottua työtä vastaan, ovat sosiaali- ja terveysministeriön työttömyyskassa-avustusasioita hoitavat virkamiehet lausunnollaan evänneet työttömyyskassa-avustuksen maksamisen, ja jos on
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisen ja työntekijöiden kohdalla kohtuuttomuuksiin johtavan käytännön muuttamiseksi?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Pauli Puhakka.
Rainer Virtanen.
Taisto Sinisalo.
Ensio Laine.
Siiri Lehmonen.
Irma Rosnell.
Matti Koivunen.
Helvi Niskanen.
Oili Suomi.
Lauha Männistö.
Heikki Mustonen.
Toivo Åsvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pauli Puhakan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 34:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että kauaksi asunnostaan sellaisille työmaille, joissa ei ole majoitusta eikä työmaalle kuljetusta, osoitetuilta henkilöiltä, jotka eivät moottoriajoneuvon puuttuessa ole voineet ottaa tarjottua työtä vastaan, ovat sosiaali- ja terveysministeriön työttömyyskassa-avustusasioita hoitavat virkamiehet lausunnollaan evänneet työttömyyskassa-avustuksen maksamisen, ja jos on
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisen ja työntekijöiden kohdalla kohtuuttomuuksiin johtavan käytännön muuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Valtakunnallisista työttömyyskassoista 23 päivänä maaliskuuta 1934 annetun lain 25 a §:n mukaan niissä tapauksissa, joissa työttömyyskassa on suorittanut avustusta jäsenelleen, joka on kieltäytynyt hänelle tarjotusta työstä, sosiaali- ja terveysministeriön tulee ennen kassan apurahahakemuksen ratkaisua hankkia asiasta työttömyysvakuutusasiain neuvottelukunnan lausunto. Ministeriö on tehnyt kassoille mahdolliseksi pyytää etukäteen ministeriöltä lausunto jäsenten työstä kieltäytymistapauksista. Ministeriö on hankkinut näistä neuvottelukunnan lausunnon, joka on ollut yksimielinen, ja kaikissa tapauksissa ministeriön lausunto on ollut neuvottelukunnan lausunnon mukainen. Ministeriön lausunto ei kuitenkaan ole kassaa sitova. Mikäli kassa suorittaa avustuksen jäsenelleen, ja ministeriö epää valtion apurahan tältä osin, kassa voi hakea muutosta ministeriön päätökseen korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Ministeriö tulee kuitenkin kiinnittämään huomiota metsätyömiesten oikeuteen saada työttömyysavustusta silloin, kun tarjotusta metsätyöstä on kieltäydytty matkaperusteella, ja antamaan asiasta tarpeelliset soveltamisohjeet.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 19 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Pauli Puhakka m. fl. undertecknat spörsmål nr 34 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att tjänstemän, som vid social- och hälsovårdsministeriet handhar understödsärenden avseende arbetslöshetskassorna, med sitt utlåtande förvägrat personer, som anvisats arbete på avlägset från bostaden belägna arbetsplatser utan att inkvartering eller transport kunnat anordnas och som, då de ej haft motorfordon till sitt förfogande, icke kunnat mottaga det erbjudna arbetet, rätt till arbetslöshetskasseunderstöd, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidta för att ändra denna orättvisa praxis, som för arbetstagarnas vidkommande leder till orimligheter?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 25 a § lagen den 23 mars 1934 om riksomfattande arbetslöshetskassor skall social- och hälsovårdsministeriet i de fall där arbetslöshetskassa erlagt understöd till medlem, som vägrat mottaga erbjudet arbete, innan ärendet rörande kassans bidragsansökan avgöres, i saken inhämta utlåtande av delegationen för arbetslöshetsförsäkringsärenden. Ministeriet har givit kassorna möjlighet att på förhand begära utlåtande av ministeriet i ärenden, som berör fall där medlem vägrat mottaga erbjudet arbete. I dylika fall har ministeriet av delegationen inbegärt utlåtande, vilket varit enhälligt, och har ministeriets utlåtande i samtliga fall överensstämt med delegationens. Ministeriets utlåtande är likväl ej bindande för kassorna. Om kassa erlägger understöd till medlem och ministeriet förvägrar kassan statsbidrag till denna del, kan kassan söka ändring i ministeriets beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Ministeriet kommer likväl att ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om skogsarbetares rätt till arbetslöshetsunderstöd, då de vägrat att mottaga erbjudet skogsarbete på grund av kommunikationssvårigheter, och utfärdar senare nödiga tillämpningsföreskrifter i denna angelägenhet.

Helsingfors den 17 mars 1971.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Skriftl. spm. nr 35.

H. Westerlund: Om pensionsförsäkringspremierna för delägare i sterbhus och i andra sammanslutningar, vilka idkar lantbruk.

Till Riksdagens Herr Talman.

Enligt gällande lag om pension för lantbruksföretagare (467/69) bestämmes den pensionsgrundande arbetsinkomsten för sterbhus- och lantbrukssammanslutningar, där flera personer utför arbete för gemensam räkning, avvikande från vad som gäller för en normal lantbruksföretagare. I dylika fall skall arealen av brukningsenhetens jordbruksjord först divideras med antalet personer, som utför husbondearbete. För de sålunda uppkomna delarealerna bestämmes arbetsinkomsten särskilt för var och en enligt samma regel som då det är fråga om brukningsenhet med endast en husbonde, d.v.s. 500 mk per ha för 12 ha och 120 mk per ha för återstoden upp till 30 ha. Arbetsinkomsten för de olika delarealerna sammanräknas och den erhållna arbetsinkomsten fördelas mellan antalet husbönder och husmödrar.

Detta system för uträkning av delägarnas arbetsinkomst måste anses som skäligt och riktigt emedan varje husbonde och husmor i sammanslutningen på detta sätt får ungefär samma arbetsinkomst som den arbetsinkomst vilken skulle ha erhållits om motsvarande andel av arealen bebrukats som självständig lägenhet. När det däremot gäller uträknandet av försäkringspremien har man gått in för ett system, som ger delägarna i sammanslutningen betydligt högre premier än normalt för samma förmån. Orsaken härtill är att då det gäller sammanslutningar sammanräknas arbetsinkomsterna för alla inom sammanslutningen verkande personer på vilken pensionspremien fastställes (under 1970 för 5 000 mk 2 %, därefter 5 %), varefter envars andel erhålles genom att totalpremien fördelas i förhållande till den fastställda arbetsinkomsten. Sålunda kommer den lägre premieprocenten att i mycket ringa grad inverka sänkande på den enskilda delägarens slutliga premie. Skulle däremot sammanslutningens husbönder envar som självständig lägenhet bebruka sin andel av sammanslutningen kunde de påräkna en betydligt lägre premie eller m.a.o. normalpremie.

Den nu rådande omständigheten har i många fall lett till att en husbonde i en sammanslutning betalar 50 % högre premie än den normala premien utan att kunna påräkna förbättrade förmåner. Detta att man endast på grund av det sätt på vilket husbonden bedriver sin ägda eller besuttna jordbruksjord — som självständig lägenhet eller som sammanslutning — ställs i helt olika situation i fråga om premien kan inte ha varit lagstiftarens avsikt. Varje husbonde (familj) inom en lantbrukssammanslutning bör betraktas som en skild enhet för vilken premien beräknas på normalt sätt utgående från den fastställda arbetsinkomsten.

Med hänvisning till det ovan sagda och hänvisande till 37 § 1 mom. RO framställer undertecknad vördsamt följande spörsmål till vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att systemet för beräknandet av pensionspremien för lantbruksföretagare inom sterbhus och annan lantbrukssammanslutning leder till betydligt högre premie än om ifrågavarande person skulle bedriva sin andel av sammanslutningen som självständig lägenhet, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidta för att eliminera ovan påtalade missförhållanden?

Helsingfors den 19 februari 1971.

Henrik Westerlund.

H. Westerlund: Maataloutta harjoittavien kuolinpesien ja muiden yhteenliittymien eläkevakuutusmaksuista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voimassa olevan maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaan määrätään eläkkeen perustana oleva työtulo kuolinpesien ja maatalousyhteisöjen osalta, joissa useat henkilöt työskentelevät yhteiseen lukuun, eri tavoin kuin mitä normaalin maatalousyrittäjän osalta on voimassa. Tämän kaltaisissa tapauksissa on viljely-yksikön maatalousmaan pinta-ala ensin jaettava isännäntyötä suorittavien henkilöiden lukumäärällä. Siten syntyneiden osapinta-alojen suhteen työtulo määritellään erikseen kunkin osalta samojen sääntöjen mukaan kuin kyseen ollessa ainoastaan yhden isännän hoitamasta viljelmästä, ts. 500 mk hehtaarilta 12 hehtaarista ja 120 mk hehtaarilta jäljelläolevasta aina 30 hehtaariin saakka. Eri osaalojen työtulo lasketaan yhteen ja saatu työtulo jaetaan isäntien ja emäntien lukumäärällä.

Tätä järjestelmää osakkaiden työtulon laskemiseksi on pidettävä kohtuullisena ja oikeana, koska yhteisöjen jokainen isäntä ja emäntä saa täten suunnilleen saman työtulon, kuin se työtulo, joka olisi saatu, jos vastaavaa pinta-alan osaa olisi viljelty itsenäisenä tilana. Sitä vastoin on vakuutusmaksua laskettaessa omaksuttu järjestelmä, jonka johdosta yhteenliittymän osakkaiden vakuutusmaksut ovat huomattavasti korkeammat kuin normaalisti samasta etuudesta. Syynä tähän on, että yhteisöjen ollessa kyseessä kaikkien yhteisön piirissä vaikuttavien henkilöiden työtulo lasketaan yhteen, mistä vakuutusmaksu sitten määrätään (vuoden 1970 aikana 2 % 5 000 markasta ja sen jälkeen 5 %), minkä jälkeen kunkin osuus saadaan jaottamalla kokonaisvakuutusmaksu suhteessa määriteltyyn työtuloon. Siten matalampi vakuutusmaksuprosentti hyvin vähäisessä määrin vaikuttaa alentavasti yksittäisen osakkaan lopulliseen vakuutusmaksuun. Jos sitä vastoin yhteisön isännät kukin viljelisivät osaansa yhteenliittymästä itsenäisenä tilana, saisivat he laskea maksavansa huomattavasti matalamman vakuutusmaksun eli toisin sanoen normaalimaksun.

Nyt vallitseva asiaintila on monissa tapauksissa johtanut siihen, että isäntä yhteenliittymässä maksaa 50 % normaalia korkeampaa vakuutusmaksua ilman, että voisi laskea hyväkseen parempia etuuksia. Se seikka, että vain se tapa, jolla isäntä viljelee omistamaansa tai hallinnassaan olevaa maanviljelysmaata — itsenäisenä tilana tai yhteenliittymänä — asetetaan hänet täysin eri asemaan vakuutusmaksun suhteen, ei ole voinut olla lainsäätäjän tarkoitus. Kutakin isäntää (perhettä) maanviljelysyhteenliittymässä on pidettävä erillisenä yksikkönä, jolle vakuutusmaksu lasketaan normaalilla tavalla lähtien määritellystä työtulosta.

Yllä sanottuun viitaten allekirjoittanut valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esittää kunnioittaen valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että järjestelmä eläkevakuutusmaksun laskemiseksi kuolinpesissä ja muissa maanviljelystä harjoittavissa yhteenliittymissä johtaa huomattavasti korkeampaan vakuutusmaksuun, kuin jos kyseinen henkilö viljelisi osuuttaan yhteenliittymästä itsenäisenä tilana, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämän epäkohdan poistamiseksi?

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1971.

Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Henrik Westerlundin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 35:

> "Onko Hallitus tietoinen, että järjestelmä eläkevakuutusmaksun laskemiseksi kuolinpesissä ja muissa maanviljelystä harjoittavissa yhteenliittymissä johtaa huomattavasti korkeampaan vakuutusmaksuun, kuin jos kyseinen henkilö viljelisi osuuttaan yhteenliittymästä itsenäisenä tilana, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämän epäkohdan poistamiseksi?"

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maatalousyrittäjien samoin kuin muidenkin yrittäjien eläkevakuutusmaksut on lainsäätäjä periaatteessa tarkoittanut yhtä suuriksi kuin mitä työsuhteessa olevistakin joudutaan maksamaan. Lähinnä maatalouspoliittisista syistä on tästä pääsäännöstä poiketen pientiloille haluttu antaa tukea siten, että tilalle vakuutusmaksua määrättäessä vuositulon ensimmäisestä 5 000 markasta otetaan huomioon vain 2/5. Tuki on tilakohtainen eikä henkilökohtainen samaan tapaan kuin viljelmäkoon mukaan pinta-alalisäkin. Tämän periaatteen mukaista ei olisi, jos suuremmalla tilalla sanotun alennuksen voisi saada useampaan kertaan silloin, kun isännän työtä suorittaa yhtä useampi henkilö.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 19 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Henrik Westerlund undertecknat skriftligt spörsmål nr 35 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att systemet för beräknandet av pensionspremien för lantbruksföretagare inom sterbhus och annan lantbrukssammanslutning leder till betydligt högre premie än om ifrågavarande person skulle bedriva sin andel av sammanslutningen som självständig lägenhet, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidta för att eliminera ovan påtalade missförhållanden?"

Helsingfors den 17 mars 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I princip har lagstiftaren avsett att lantbruksföretagarnas ävensom de övriga företagarnas pensionspremier bör vara av samma storlek som de avgifter, vilka betalas för dem som står i arbetsförhållande. Närmast av jordbrukspolitiska skäl har man med avvikelse från denna huvudregel velat ge småbruken stöd så, att vid bestämmande av premie för lägenheten av årsinkomstens första 5 000 mark beaktas endast 2/5. Stödet är ej personligt utan hänför sig till lägenheten på samma sätt som arealtillägget, vilket bestäms på basen av odlingens storlek. Det vore ej förenligt med denna princip, att sagda nedsättning för en större lägenhet kunde utgå flera gånger i det fall att husbondens arbete utfördes av flera än en person.

Kirj. ksm. n:o 36.

Koskinen: Helsingistä pohjoiseen perjantai-iltaisin lähtevän lisäjunan saattamisesta liikenteeseen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Rautateiden matkustajaliikenne Helsingistä kohti pohjoista ei suju matkustajia täysin tyydyttävällä tavalla. Huomauttamista riittää monista eri syistä, mutta tällä hetkellä yleinen tyytymättömyys kohdistuu perjantai-illan ruuhka-aikaan. Lähtevät junat kello 17.05 ja kello 18.00 ovat tällöin ylikansoitettuja koska silloin työviikon päätyttyä mm. työläiset ja opiskelijat matkustavat kotiseudulleen.

Tilanteen helpottamiseksi olisi lisäjuna viipymättä asetettava liikenteeseen ja tiettävästi sopivin aika olisi joko kello 16.30 tai noin tuntia myöhemmin. Aikataulun mukainen muu liikenne samalla radalla ei tietenkään saa häiriintyä. Tämä ahdinkotilanne on jatkunut jo pitemmän ajan ja lisääntyvän matkustajaliikenteen vuoksi edelleen vaikeutuu, ellei lisäjunaa saada.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen matkustajaliikenteen ruuhkatilanteesta Helsingin asemalla perjantai-iltaisin pohjoiseen suuntautuvalla rataosuudella, ja jos on, ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin lisäjunan saattamiseksi liikenteeseen?

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Aarne Koskinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aarne Koskisen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 36.

> "Onko Hallitus tietoinen matkustajaliikenteen ruuhkatilanteesta Helsingin asemalla perjantai-iltaisin pohjoiseen suuntautuvalla rataosuudella, ja jos on, ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin lisäjunan saattamiseksi liikenteeseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Helsingissä, maaliskuun 22 päivänä 1971.

Syinä kyselyssä tarkoitettuihin liikenteellisiin vaikeuksiin Helsingin asemalla viikonloppuina ovat suurimmaksi osaksi olleet rataosalla Helsinki—Riihimäki suoritetut perusparannus- ja sähköistystyöt. Näiden töiden tultua nyt lähes loppuunsuoritetuiksi on tulevan toukokuun 23 päivänä voimaan tulevaan aikatauluun suunniteltu asetettavaksi pikajuna, joka perjantaisin lähtisi Helsingistä klo 16.00 ja jonka tuloajat olisivat Tampereella klo 18.40, Haapamäellä klo 20.50 ja Seinäjoella klo 22.56. Tämän pikajunan muut pysähdysasemat ovat Riihimäki, Hämeenlinna, Toijala, Orivesi, Vilppula, Mylymäki, Ähtäri ja Alavus.

Hallitus uskoo uuden junan kulkuun asettamisen huomattavasti vähentävän sitä ruuhkaa, joka nykyisin kohdistuu Helsingin asemalla perjantai-iltaisin muihin Pohjanmaan juniin.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Aarne Koskinen ställda spörsmål nr 36.

> "Är Regeringen medveten om rusningen till de från på Helsingfors station norrut gående persontågen om fredagskvällarna, och om så är fallet ämnar Regeringen ofördröjligen skrida till åtgärder för insättande av extratåg i trafiken?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

De i spörsmålet avsedda trafiksvårigheterna på Helsingfors station under veckosluten har till största delen berott på de grundförbättrings- och elektrifieringsarbeten som har utrörts på bandelen Helsingfors—Riihimäki. Då dessa arbeten nu är i det närmaste slutförda, har man planerat att i den tidtabell som träder i kraft den 23 instundande maj insätta ett snälltåg, som på fredagarna skulle avgå från Helsingfors kl 16.00 och ankomma till Tammerfors kl 18.40, till Haapamäki kl 20.50 och till Seinäjoki kl 22.56. Tåget skulle desutom stanna i Riihimäki, Tavastehus, Toijala, Orivesi, Vilppula, Myllymäki, Ähtäri och Alavo.

Regeringen utgår ifrån att insättandet av det nya tåget i trafik avsevärt skall minska rusningen till de övriga tågen till Österbotten från Helsingfors station på fredagskvällarna.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Hemmi: Valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojan ja -hoitajan ohjesäännön aikaansaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Laki valtion keskusammattikouluista astui voimaan v. 1946. Koulujen perustamisen yhteydessä tuli ajankohtaiseksi myös oppilasasuntoloiden rakentaminen näiden koulujen yhteyteen, oppilaathan valitaan maakunnista varsin laajoilta alueilta ja näin ollen oli välttämätöntä vieraspaikkakuntalaisia varten saada asuntolat koulun yhteyteen.

Keskusammattikouluja on maassamme tällä hetkellä 8. Asuntoloita varten joissa keskimäärin on 250—300 oppilasta, tarvittiin luonnollisesti henkilökuntaa; aluksi perustettiin niihin asuntolanhoitajan toimet. Kuitenkin huomattiin varsin pian, että oppilaiden sairaan- ja terveydenhuollosta oppilaskodeissa oli ryhdyttävä huolehtimaan. Tätä varten keskusammattikouluihin perustettiin v. 1956 alussa uusi virka, asuntolanvalvojan virka, jonka tehtäviin sisällytettiin e.m. sairaan- ja terveydenhoidollisten tehtävien lisäksi myös suuri määrä oppilaskodin piiriin kuuluvia tehtäviä, jotka todettiin jo alkuunsa menevän asuntolanhoitajan tehtävien kanssa osittain päällekkäin.

Keskusammattikoulut kuuluivat v:een 1968 saakka Kauppa- ja teollisuusministeriön ammattikasvatusosaston hallintaan, e.m. vuodesta lähtien Opetusministeriön ammattikasvatushallitukselle. V. 1956 tuli keskusammattikouluille Kauppa- ja teollisuusministeriöstä ylitarkastaja Tyyne Alangon laatima luonnos k.o. koulujen asuntolanvalvojien ja asuntolanhoitajien ohjesäännöksi.

Sen mukaan asuntolanvalvojan tehtäviin kuuluu: 1) kaikkien oppilaiden sairashuolto, 2) tyttöjen asuntolan valvonta, 3) asuntolan ylivalvonta.

Yksilöitynä e.m. tehtävät käytännössä kohdassa 1: Sairashuoltoon sisältyvät tehtävät:

Sairaskierron suorittaminen aamuisin ja iltapäivisin oppilasasuntoloissa ja tarvittavan sairashoidon antaminen vuodepotilaina oleville oppilaille.

Päivittäin määrätunteina aamu- ja iltapäivisin sekä iltaisin päivystysvastaanotto tarkoitukseen varatussa vastaanottohuoneessa. Vastaanotoilla annetaan ensiapua tapaturmissa, otetaan vastaan uusia sairaustapauksia, huolehditaan potilaiden toimittamisesta lääkärin vastaanotolle (ei omaa lääkäriä) ja tarvittaessa sairaalaan, hoidetaan sairaskortisto ja muut kirjalliset tehtävät, valmistetaan siteitä, tarkistetaan ja täydennetään ajoittain työpajoihin sijoitettujen lääkekaappien lääkevarastot jne. Tehtäviin kuuluu lisäksi avunanto äkillisissä sairaustapauksissa ja tapaturmissa muinakin kuin päivystysaikoina. Sunnuntaisin ja juhlapäivinä sairaskierrot ja sairashoito asuntolassa.

Esim. Oulun Keskusammattikoulu ei ole edellä mainittua ohjesääntöluonnosta vahvistanut, koska asuntolanvalvojan kohdalla nimenomaan alusta lähtien on puuttunut toimenhaltijain pätevyysvaatimus. Oulun Keskusammattikoulun johtokunta käsitteli ohjesääntöluonnoksen kokouksessaan 28. 5. 1963, mutta halusi siihen sen vahvistaakseen lisätietoja Kauppa- ja teollisuusministeriöltä 29. 6. 1963 KD/1443. Kirjelmään ei ole tullut vieläkään vastausta! Ohjesääntö on edelleen hyväksymättä! Kuten asuntolanvalvojan tehtävät osoittavat, on se ehdottomasti vähintään sairaanhoitajan ammattipätevyyden vaatimaa työtä. Tehtävissä onkin sekä sairaanhoitajia että terveyssisaria, mutta kahdessa keskusammattikoulussa on asuntolanvalvojina henkilö, jolla ei ole lainkaan sairaanhoitajakoulutusta!

Toistuvista esityksistä ja pyynnöistä huolimatta keskusammattikoulujen asuntolanvalvojien asema on edelleen sama kuin v. 1956. Palkkaluokka A 12 ei mitenkään vastaa koulutusta ja työn määrää eikä laatua. Sunnuntai-, ilta- ja yötyö on täysin korvauksetonta. Asuntolanhoitaja ei myöskään ole oikeutettu sunnuntai- ja ylityökorvauksiin. Palkkauksen osalta kyseessä olevien koulujen asuntolanhoitajan

edut ovat huonommat kuin vastaavasti kansakoulujen.

Kansanterveyslain piiriin tulevaisuudessa esityksen mukaan tulee kuulumaan myös valtion keskusammattikoulujen oppilaiden terveydenhuolto. Sen ratkaistavaksi ei kuitenkaan jääne oppilasasuntoloiden asuntolanvalvojien ja -hoitajien koulutus- ja pätevyystason määrittely.

Edellä mainitun johdosta ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojan ja asuntolanhoitajan sellaisen ohjesäännön aikaansaamiseksi, jossa määritellään näiden toimihenkilöiden koulutus- ja ammattipätevyysvaatimukset, sekä koulutusta ja tehtäviä vastaavat palkka ym. etuudet ja myös ammattinimikkeen tarkistus asuntolanvalvojan osalta?

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kerttu Hemmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 37:

> "Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojan ja asuntolanhoitajan sellaisen ohjesäännön aikaansaamiseksi, jossa määritellään näiden toimihenkilöiden koulutus- ja ammattipätevyysvaatimukset, sekä koulutusta ja tehtäviä vastaavat palkka ym. etuudet ja myös ammattinimikkeen tarkistus asuntolanvalvojan osalta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Opetusministeriö on tietoinen epäkohdista, joita nykyisellään aiheutuu siitä, että ei ole olemassa valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojia eikä asuntolanhoitajia varten vahvistettuja ohjesääntöjä. Opetusministeriö ja ammattikasvatushallitus eivät myöskään ole nykyisen lainsäädännön puitteissa voineet tarkoituksenmukaisella tavalla järjestää ammattikoulujen oppilaiden terveydenhuoltoa. Opetusministeriö on 13. 3. 1969 asettanut komitean, jonka tehtävänä on selvittää, millä tavalla opiskelevan nuorison terveydenhuolto olisi järjestettävä. Komitea, joka on ottanut nimekseen Opiskelijoiden terveydenhuoltokomitea, ei ole vielä jättänyt mietintöään.

Tehtäväksi annon mukaan komitean työ tulee käsittämään maamme kaikkien opiskelijoiden terveydenhuollon, siis valtion keskusammattikoulujenkin, tekemättä eroa oppilaskodeissa tai muualla asuvien välillä. Näin ollen ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä kouluissa suoritettavien tehtävien järjestelytoimenpiteisiin, ennenkuin ollaan selvillä, millaiseksi kokonaisratkaisu tulee muodostumaan.

Kun opiskelevan nuorison terveydenhuoltoa koskeva suunnitelma on valmistunut ja vahvistettu käytännössä toteutettavaksi, ammattikasvatushallitus tulee kartoittamaan valtion keskusammattikoulujen oppilaskotien hoitohenkilöstölle kuuluvat työt ja tehtävät, selvittämään toimiin ja virkoihin edellytettävät kelpoisuudet sekä ammattinimikkeet ja laatimaan malliohjesäännön keskusammattikoulujen käyttöön. Viran ja toimenhaltijoiden palkkaus määräytyy valtion virkaehtosopimuksen mukaisesti.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kerttu Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 37:

> "Vilka åtgärder har regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att för elevhems föreståndare och -vårdarinnor vid statens centralyrkesskolor åstadkomma ett reglemente som anger fordringarna på dessa funktionärers utbildning och yrkeskompetens samt lönen och andra förmåner i förhållande till utbildningen och uppgifterna och för att få till stånd en revidering av yrkesbenämningen "asuntolanvalvoja"?

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Undervisningsministeriet är medvetet om de missförhållanden som för närvarande föranleds av att det inte finns några fastställda reglementen för elevhemsföreståndare och -vårdarinnor vid statens centralyrkesskolor. Undervisningsministeriet och yrkesutbildningsstyrelsen har icke heller inom ramen för den nuvarande lagstiftningen kunnat på ett ändamålsenligt sätt ordna yrkesskolelevernas hälsovård. Undervisningsministeriet tillsatte 13. 3. 1969 en kommitté, som har till uppgift att utreda på vilket sätt den studerande ungdomens hälsovård borde ordnas. Kommittén, som har antagit namnet "Kommittén för hälsovården i läroanstalter", har ännu icke avlåtit sitt betänkande.

Enligt uppdraget kommer kommitténs arbete att omfatta hälsovården i fråga om alla som bedriver studier i vårt land, alltså även eleverna vid statens centralyrkesskolor, utan att någon skillnad göres mellan dem som bor i elevhem och dem som bor annorstädes. Det är sålunda icke ändamålsenligt att vidta åtgärder för anordnandet av uppgifterna i skolorna, innan man är på det klara med hurudan totallösningen kommer att bli.

Så snart planen angående den studerande ungdomens hälsovård har blivit uppgjord och fastställd att tas i bruk, kommer yrkesutbildningsstyrelsen att kartlägga arbete och uppgifterna för vårdpersonalen vid statens centralyrkesskolors elevhem, att utreda kompetensfordringarna för tjänster och befattningar samt yrkesbenämningarna och att utarbeta ett modellreglemente för centralyrkesskolorna. Avlöningen för innehavarna av tjänst eller befattning bestäms i enlighet med statens tjänstekollektivavtal.

Helsingfors den 23 mars 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Luja ym.: Ylimääräisten valtion virastotyöntekijäin aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön loitteesta luotiin 1930-luvulla väliaikaiseksi rkoitettu järjestelmä lievittämään henkisen lan työttömyyttä.

Ylimääräisten virastovaratöiden järjestelystä 9 päivänä heinäkuuta 1949 annetulla asetukella (547/49) ryhdyttiin työttömiksi jääneitä enkisen alan työntekijöitä sijoittamaan valtion rastoihin ja laitoksiin ylimääräisiksi virastoratyöntekijöiksi. Asetuksen mukaan virastoöntekijän tuli hoitaa sellaisia tehtäviä, joihin rastojen oma työvoima ei riittänyt. Valtion lo- ja menoarviossa on vuosittain varattu imääräisten virastovaratyöntekijäin palkkaukten tarkoitettu määräraha.

Virastotyöntekijöiden määrä on vuosien mitan vähitellen kasvanut niin, että nykyisin i virastoissa työskentelee lähes 1 500 ylimääistä virastotyöntekijää.

Virastotyöntekijät työskentelevät valtion vistoissa vakinaisten viran- ja toimenhaltijain nssa samoissa tehtävissä. Valtion virastoissa virastotyöntekijöitä, jotka ovat olleet näissä öttömyystöissä samassa virastossa jopa 10—) vuoden ajan. Monissa virastoissa on toinnta rakentunut niin kiinteästi tämän työiman varaan, etteivät ne voi toimia ilman tä. Palkkauksen, ikälisien, eläkejärjestelyjen irtisanomissuojan suhteen virastotyöntekijöitä kuitenkaan rinnasteta samaa työtä tekeviin ltion viran- ja toimenhaltijoihin.

Virastoihin on näin muodostunut vakinain pätevyyteensä ja työsuorituksiinsa nähden palkattu sosiaalisiin etuihin nähden syrjityssä emassa oleva työntekijäryhmä.

Suurimmalle osalle virastotyöntekijöitä maktaan Y 5—6 palkkioluokan mukaista palkkaa, ikka heidän koulutustasonsa ja ammattipäteytensä edellyttäisivät, että heille maksettain ainakin valtion A-palkkaustaulukon 8—12 lkkausluokkien mukaista palkkaa. Palkkion luokituksessa on myös selvästi havaittavissa naistyöntekijäin syrjiminen. Heille maksettavat palkkiot ovat säännöllisesti 2—3 palkkioluokkaa alemmat kuin miesten, vaikka koulutus ja sosiaalinen asema olisivat molemmilla samat. Naistyöntekijäin syrjimistä osoittaa myös se, että jos naispuolinen ylimääräinen virastotyöntekijä menee naimisiin, hän joutuu jättämään työnsä.

Virastotyöntekijöiden syrjimistä osoittaa myös se, että mikäli virastoissa on vapautunut virkoja tai uusia virkoja on perustettu, ei niihin ole nimitetty vuosikausia tehtävää hoitanutta ylimääräistä virastotyöntekijää, vaan toimeen on palkattu muu ulkopuolinen henkilö.

Valtion virastot ovat nähneet ylimääräisten virastotyöntekijöiden sijoittamisesta oivallisen kiertotien lisähenkilökunnan hankkimiseen edullisesti, koska työvoiman palkkaus ei rasita lainkaan viraston omaa budjettia. On näin ollen ymmärrettävää, että valtion virastot ja laitokset eivät omasta puolestaan ole tehneet mitään ylimääräisten virastotyöntekijöiden aseman parantamiseksi. Tästä syystä hallituksen tulisi ryhtyä kiireellisesti toimenpiteisiin ylimääräisten virastotyöntekijäin nimikkeellä tapahtuvan työvoiman väärinkäytön estämiseksi.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ylimääräisten valtion virastotyöntekijäin nimikkeellä tapahtuvan työvoiman väärinkäytön estämiseksi ja valtion virastotyöntekijäin saattamiseksi palkkauksen, ikälisien, sosiaalisten etujen ja virassa etenemismahdollisuuksien suhteen nykyistä tasaveroisempaan asemaan muiden valtion virkamies- ja toimihenkilöryhmien kanssa?

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 1971.

Sinikka Luja.

Edit Terästö.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helmikuun 24 päivänä 1971 päivätyssä ja saman kuukauden 25 päivänä palkkausasioita käsittelevälle ministerille saapuneessa kirjeessä olette Te, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Lujan ym. Teille antamasta kirjelmästä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on tehty seuraava kysymys:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ylimääräisten valtion virastotyöntekijäin nimikkeellä tapahtuvan työvoiman väärinkäytön estämiseksi ja valtion virastotyöntekijäin saattamiseksi palkkauksen, ikälisien, sosiaalisten etujen ja virassa etenemismahdollisuuksien suhteen nykyistä tasaveroisempaan asemaan muiden valtion virkamies- ja toimihenkilöryhmien kanssa?"

Kun kysymys kuuluu toimialaan valtiovarainministeriössä, esitän vastauksena kysymykseen kunnioittavasti seuraavaa:

Ylimääräisistä virastotöistä annetun ja edelleen voimassa olevan asetuksen (547/49) 1 §:n mukaan työttömäksi jääneen henkisen työntekijän, jonka toimeentulo on riippuvainen ansiotoiminnasta, voi työvoimaministeriö osoittaa ylimääräisiin virastotöihin, jolloin asianomaisen palkkaus suoritetaan tarkoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa varatusta määrärahasta. Ylimääräisen virastotyöntekijän asema nykyisellään on lähellä valtion tilapäisten toimihenkilöiden asemaa. Ylimääräisissä virastotöissä toimivalla on raskauden ja synnytyksen sekä sairauden nojalla tapahtuneen työsuhteen keskeytyksen ajalta oikeus palkkaukseen siten kuin valtion tilapäisen toimihenkilön oikeudesta näihin etuihin on säädetty. Myös oikeus vuosilomaan määräytyy yleensä samojen perusteiden mukaan kuin kysymyksen ollessa valtion tilapäisestä toimihenkilöstä. Niin ikään ylimääräisillä virastotyöntekijöillä on eläketurva valtion eläkelain perusteella.

Joulukuun 16 päivänä 1970 tehdyn valtio virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskeva valtion yleisen virkaehtosopimuksen 11 §:n momentin mukaan ylimääräisten virastotyöi tekijäin osalta suoritetaan sopimuskaude aikana uudelleenjärjestelyjä asiaa tutkivan kom tean työn valmistuttua pyrkien asian nopeaa käsittelyyn. Kyseisen toimikunnan — henkise alan työllisyysturvatoimikunnan — työ on j valmistunut ja se on jättänyt mietintönsä (K miteanmietintö 1971: B 5) kuluvan vuode tammikuun lopussa työvoimaministeriölle. Mi tinnössään toimikunta on keskittynyt tutk maan nimenomaan sitä, missä määrin työllisyy turvajärjestelmämme tasapuolisen peittävyyde aikaansaamiseksi on aiheellista tehostaa työl syysturvaa henkisen alan työttömien osalta.

Henkisen alan työllisyysturvatoimikunta c todennut, että ylimääräisistä virastotöistä ann tussa asetuksessa edellytetty töiden ylimääräi luonteisuus on käytännössä jätetty vaille riitt vää huomiota. Toimikunta toteaa tämän jo dosta, että kuten muultakin osin työllisyy turvajärjestelmässämme on yleensä edellytett tulee myös uudistettavan henkisen alan työl syysturvan tukitoimenpiteiden olla työttömä yhtämittaisesti käytettävissä vain määrätj enimmäisajan. Tämän mukaisesti toimikun ehdottaa ylimääräisistä virastotöistä annett asetusta uudistettavaksi siten, että yhtäjakso nen työssäoloaika on määrättävä enintään kak vuotta kestäväksi sekä asetettava nykyistä s vemmät vaatimukset virastotöiden ylimääräi luonteisuudelle ja että ylimääräisten virast työntekijäin kortistoon pääsemisen edellytyks täsmennetään vastaamaan työllisyyslakiin perı tuvan työllisyysturvan saamisen edellytyksi Uudistettuun työllisyysturvaan siirryttäessä ol kohtuullista ja tarkoituksenmukaista palka sellaiset virastotyöntekijät, jotka ovat usea man vuoden olleet saman viraston tai laitoks palveluksessa, viraston omilla varsinaisilla pal kausmäärärahoilla. Mikäli viraston omat pal kausmäärärahat eivät tähän riitä, olisi si toimikunnan näkemyksen mukaan voita

myöntää riittävä lisämääräraha. Tämän järjestelyn yhteydessä lisämääräraha tulisi kysymykseen vain tapauksissa, joissa virasto pitää virastotyöntekijöitä niin sopivina puheena oleviin pysyväisluonteisiin tehtäviin, että se katsoisi voivansa palkata heidät omallakin määrärahallaan, mikäli se olisi riittävä. Edellä mainituissa järjestelytapauksissa tulisi toimikunnan mielestä kysymykseen ensi sijassa yksityisoikeudellinen työsuhde, milloin viraston palveluksessa vastaavissa tehtävissä on työsuhteista henkilökuntaa. Muulloin soveltuvin palvelussuhde olisi tilapäinen virkasuhde.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Mikäli edellä selostetut toimikunnassa hahmotellut uudistukset toteutetaan, tulee ylimääräisten virastotyöntekijöiden asemaan merkittäviä parannuksia. Asiaa valmistellaan parhaillaan työvoimaministeriössä. Ylimääräisten virastotyöntekijöiden oikeusaseman järjestely edellyttää kuitenkin myös samanaikaisesti tapahtuvaa mainittujen henkilöiden työllisyysturvan uudistamista. Myös tältä osin on nyt uudistuksia valmisteilla.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herra Talman, med Eder skrivelse av den 24 februari 1971, vilken kom ministern för handläggning av avlöningsärenden tillhanda den 25 samma månad, till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Luja m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att förhindra missbruk av den arbetskraft som går under namnet extra arbetstagare vid ämbetsverk och för att dessa statens arbetstagare med avseende på avlöning, ålderstillägg, sociala förmåner och möjligheter till avancemang i tjänsten skall bli mera jämställda med statens övriga tjänstemanna- och funktionärsgrupper än vad nu är fallet?"

Då saken gäller mitt verksamhetsområde i finansministeriet, får jag såsom svar på spörsmålet vördsamt anföra följande:

Enligt 1 § förordningen om extra arbeten vid ämbetsverken (547/49), som fortfarande är i kraft, kan arbetskraftsministeriet för arbetslösa intellektuella arbetstagare, vilka för sin utkomst är beroende av förvärvsarbete, anordna extra arbete vid ämbetsverk, varvid lönen erlägges ur anslag i statsförslaget. Dessa extra arbetstagare vid ämbetsverk intar numera en ställning som är rätt lik statens tillfälliga funktionärers. Person i extra arbete vid ämbetsverk har rätt till lön under tiden för avbrott i arbetsförhlllandet på grund av havandeskap och barnsbörd samt sjukdom på sätt om statens tillfälliga funktionärers rätt till dessa förmåner är stadgat. Även rätten till semester bestämmes i allmänhet enligt samma grunder som för statens tillfälliga funktionärer. Likaså åtnjuter extra arbetstagare vid ämbetsverk pensionsskydd med stöd av statens pensionslag.

Enligt 11 § 2 mom. av statens allmänna tjänstekollektivavtal av den 16 december 1970 om villkoren för statstjänstemännens anställningsförhållande genomförs i fråga om extra arbetstagare vid ämbetsverk under avtalsperioden omorganisation efter det att den kommitté som undersöker saken har fått sitt arbete färdigt, varvid en snabb behandling av ärendet eftersträvas. Ifrägavarande kommission — kommissionen för sysselsättningsskydd åt intellektuella — har redan fått sitt arbete färdigt och inlämnat sitt betänkande (Kommittebetänkande 1971: B 5) till arbetskraftsministeriet i slutet av januari innevarande år. I betänkandet har kommissionen koncentrerat sig på att undersöka just i vilken mån det skulle vara skäl att för åstadkommande av en rättvis täckning hos vårt sysselsättningsskyddssystem effektivera sysselsättningsskyddet för intellektuella arbetlösa.

Kommissionen för sysselsättningsskydd åt intellektuella har konstaterat, att man inte i praktiken i tillräckligt hög grad har beaktat, att förordningen om extra arbeten vid ämbetsverken betonar arbetenas karaktär av extra arbeten. Kommissionen konstaterar på grund härav, att stödåtgärderna inom ett förnyat sysselsättningsskydd för intellektuella skall stå till arbetslösa intellektuellas förfogande endast en viss maximitid i följd, såsom det i övrigt förutsätts i vårt sysselsättningsskyddssystem i allmänhet. I enlighet härmed föreslår kommissionen en sådan revision av förordningen om extra arbeten vid ämbetsverken, att den tid sådant arbete får innehas i en följd fastslås till högst två år samt att klarare fordringar än för närvarande bör ställas på ämbetsverksarbetets karaktär av extra arbete och att fordringarna för intagning av extra arbetstagare vid ämbetsverken i kortregistret preciseras så, att de motsvarar förutsättningarna för erhållande av sysselsättningsskydd enligt lagen om sysselsättning. Vid övergång till det förnyade sysselsättningsskyddet vore det skäligt och ändamålsenligt att anställa sådana ämbetsverksarbetare, som har varit i tjänst vid samma ämbetsverk eller inrättning i flera år, med statens egna ordinarie avlöningsanslag. Om ämbetsverkets

egna avlöningsanslag iske förslår härtill, borde ämbetsverket enligt kommissionens åsikt kunna beviljas tillräckligt stort tilläggsanslag. I samband med detta arrangemang skulle extra anslag komma i fråga endast i de fall då ämbetsverket anser ämbetsverksarbetare så lämpliga för ifrågavarande uppgifter av bestående natur, att det skulle anse sig kunna anställa dem även med sitt eget anslag, om detta skulle vara tillräckligt. I ovan nämnda regleringsfall skulle enligt kommissionens åsikt privaträttsligt arbetsförhållande i främsta rummet komma i fråga, om ämbetsverket i sin tjänst har personal i arbetsförhållande i motsvarande uppgifter. Eljest skulle det lämpligaste tjänsteförhållandet vara tillfälligt tjänsteförhållande.

Om ovan beskrivna, av kommissionen uppskisserade reformer genomförs, kommer ifrågavarande extra arbetstagares ställning att förbättras avsevärt. Saken bereds som bäst i arbetskraftsministeriet. Organiseringen av ifrågavarande extra arbetstagares rättsliga ställning förutsätter dock även en samtidigt genomförd förnyelse av nämnda personers sysselsättningsskydd. Även till denna del pågår revisioner.

Helsingfors den 24 mars 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Weckman ym.: Vakuutusyhtiöiden velvoittamisesta maksamaan sairaaloille vakuutettujensa sairaanhoidosta aiheutuvat kustannukset.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme sairaaloissa on päivittäin hoidettavana noin 24 000 erilaisissa työtapaturmissa ja liikennevahingoissa loukkautunutta. Tapaturmavakuutuslain 8 §:n ja liikennevakuutuslain 4 §:n nojalla vakuutusyhtiöt ovat vastuussa kaikista näiden tapaturmien aiheuttamista sairaalakuluista. Siitä huolimatta sairaalalaitos ei peri vakuutusyhtiöiltä todellisia sairaanhoidon aiheuttamia kuluja, vaan vain vahvistetut hoitopäivämaksut, vaikka niiden määrät on vahvistettu nimenomaan yksityisten kansalaisten tukemista eikä suinkaan vakuutusyhtiöiden rikastuttamista varten. Varsinkin liikenneonnettomuudet aiheuttavat usein kallovammoja ja selkärangan vioittumia, joiden johdosta potilaat saattavat olla sairaalahoidossa vuosikaupalla, jotkut koko loppuikänsä. Tämä rasittaa valtion ja kuntien taloutta, jonka kustannukset viime kädessä peritään työllä eläviltä kansalaisilta. Näin joutuvat varattomat ja vähävaraiset ihmiset tahtomattaan keräämään omaisuuksia upporikkaille vakuutusyhtiöille.

Yhteiskunnalle aiheuttaa yksi potilaspaikka 120—150 markan päivämenot. Kun vakuutusyhtiöt maksavat näistä menoista vain murto-osan, on helppo laskea, miten jättiläismäisen lahjan ne saavat vuosittain veronmaksajilta. Vakuutusyhtiöiden saaman tuen poistaminen keventäisi huomattavasti julkista taloutta veronmaksajien eduksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että vakuutusyhtiöt eivät maksa niille lain mukaan kuuluvaa osuutta lakisääteisten vakuutusten perusteella korvattavan sairaanhoidon kuluista, vaan väärin perustein saavat yhteiskunnalta erittäin huomattavaa tukea, ja aikooko Hallitus ryhtyä toimiin tämän vakuutusyhtiöille kuuluvan rasituksen poistamiseksi veronmaksajilta ja siirtämiseksi vakuutusyhtiöille?

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 1971.

Kaisu Weckman. Pekka Salla. Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 24 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kaisu Weckmanin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 39:

> "Tietääkö Hallitus, että vakuutusyhtiöt eivät maksa niille lain mukaan kuuluvaa osuutta lakisääteisten vakuutusten perusteella korvattavan sairaanhoidon kuluista, vaan väärin perustein saavat yhteiskunnalta erittäin huomattavaa tukea, ja aikooko Hallitus ryhtyä toimiin tämän vakuutusyhtiöille kuuluvan rasituksen poistamiseksi veronmaksajilta ja siirtämiseksi vakuutusyhtiöille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Sekä pakollisessa tapaturmavakuutuksessa että liikennevakuutuksessa vakuutusyhtiöiden vastuu rajoittuu sairaalassa hoidettavana olevalta potilaalta perittävän hoitopäivämaksun suorittamiseen. Tätä vastuuta vastaavasti ovat myös vakuutusmaksut kummassakin vakuutuslajissa mitoitettu. Sairaalalle yhdestä potilaspaikasta aiheutuvien todellisten kustannusten korvaaminen edellyttäisi lain muutosta. Mahdollisuuksia sanotunlaiseen muutokseen tullaan kuitenkin harkitsemaan.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *A-L. Tiekso.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 24 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Kaisu Weckman m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 39 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att försäkringsbolagen inte betalar sin lagenliga andel av utgifterna för sådan sjukvård, vars kostnader skall ersättas på grundvalen av lagstadgade försäkringar, utan på orätta grunder av samhället uppbär ett synnerligen betydande stöd, och ämnar Regeringen vidta åtgärder för att överföra dessa utgifter, som skattebetalarna nu är belastade med, på försäkringsbolagen?"

Helsingfors den 23 mars 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Inom både den obligatoriska olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen begränsas försäkringsbolagens ansvar till erläggandet av den vårddagsavgift, som uppbärs av en patient som vårdas på sjukhus. I överensstämmelse med detta ansvar är också försäkringspremierna inom vardera försäkringsgrenen bestämda. Ett ersättande av de faktiska kostnader, som åsamkas sjukhusen av en patientplats, skulle förutsätta en lagändring. Möjligheterna till ändring av nämnda slag kommer likväl att övervägas.

Social- och hälsovårdsminister *A-L. Tiekso.*

Kirj. ksm. n:o 40.

S. Westerlund: Kauniaisten aseman määräämisestä pikajunien pysähdyspaikaksi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Espoon kauppalan asukkaiden matkustaessa rautateitse länteen tulee heidän ensin matkata Helsinkiin, jonne matkaa eräissä tapauksissa on kymmeniä kilometrejä. Kun Espoossa ja Kauniaisten kauppalassa on yhteensä yli 100 000 asukasta, niin voidaan pitää todennäköisenä, että Turun pikajunan käyttäjiä on näiltä paikkakunnilta joka päivä.

Kauniaisten rautatieasema sijaitsee keskellä Espoota, ja asemalle ovat hyvät yhteydet joka puolelta Espoota sekä linja-autoilla että paikallisjunilla. Kuitenkaan pikajunat eivät nykyisellään pysähdy Kauniaisissa. Mikäli ne pysähtyisivät, helpottuisi matkustaminen oleellisesti. Sitäpaitsi nyt usein vajaat pikajunat Kauniaisista Helsinkiin tulisivat käytetyksi tehokkaammin, koska moni saattaisi käyttää hyväksi tätä mahdollisuutta päivittäisillä matkoillaan Helsinkiin ja myös päinvastoin. Kauniainen on myös tarpeeksi kaukana Helsingistä pikajunan pysähdyspaikkana. Se, että Kauniaista ei ole määrätty pikajunien pysähdyspaikaksi vaikuttaakin perusteettomalta.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Kauniaisten rautatieasemaa ei ole määrätty pikajunien pysähdyspaikaksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Seppo Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Seppo Westerlundin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 40:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Kauniaisten rautatieasemaa ei ole määrätty pikajunien pysähdyspaikaksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Pyrittäessä kehittämään suurten asutuskeskusten välistä kaukoliikennettä on tavoitteena mm. pidetty junanopeuksien lisäämistä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin mahdollisimman pitkiä matkaosuuksia, joilla junat eivät pysähdy. Rataosan Helsinki—Kirkkonummi väliasemilta Turun suuntaan pysähtyvät Kirkkonummen asemalla pikajunat P 29 (lähtö Helsingistä klo 7.20) ja P 35 (lähtö Helsingistä klo 12.40) sekä paluusuunnassa P 30, joka saapuu Helsinkiin klo 20.30. Näiden junien keräilyjunina toimivat nopeat sähköjunat. Niitä käyttäen voidaan matkat Kauniaisista suorittaa joustavasti Kirkkonummen kautta tärkeimpien junayhteyksien osalta.

Kauniaisten—Helsingin liikenteessä on nykyisin sähköpaikallisjunatiheys neljä junaparia tunnissa ruuhka-aikoina ja kaksi junaparia tunnissa muuna aikana päivästä. Hallitus on tietoinen, että tämä järjestely ei vielä täysin vastaa nykyistä joustavaa liikennetarvetta. Hallitus onkin kiinnittänyt erityistä huomiota liikennemäärien suureen lisäykseen Helsingin lähiympäristössä ja uhrannut ja edelleen uhraa huomattavasti varoja paikallisliikenteen kaikinpuoliseksi kehittämiseksi tällä alueella. Kun pikajunien käyttäminen matkustajien kuljettamiseen Helsingin läheisistä asutuskeskuksista ei ole tarkoituksenmukaista, on asia hallituksen mielestä pyrittävä ratkaisemaan muilla tarkoitustaan vastaavilla liikennejärjestelyillä, joita liikenneministeriössä parhaillaan selvitetään.

Helsingissä maaliskuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Seppo Westerlund ställda spörsmål nr 40:

> "Är Regeringen medveten om att Grankulla järnvägsstation icke är bestämd att vara en plats där snälltåg stannar, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen skrida till åtgärder för att detta missförhållande skall bli avhjälpt?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I strävan att utveckla fjärrtrafiken mellan större bostadscentrum ingår bl. a. även bemödanden att öka tågens hastighet. För att detta mål skall nås, måste emellertid de avsnitt inom vilka tågen inte stannar, vara så långa som möjligt. Av mellanstationerna på bandelen Helsingfors—Kyrkslätt i riktningen Åbo är Kyrkslätts station en plats där snälltåg stannar, nämligen P 29 (avgång från Helsingfors kl. 7.20) och P 35 (avgång från Helsingfors kl. 12.40) och i returriktningen P 30, som ankommer till Helsingfors kl. 20.30. Såsom uppsamlingståg för dem fungerar de snabba elektriska tågen. Med anlitande av dem kan resor från Grankulla ske smidigt över Kyrkslätt vad de viktigaste tågförbindelserna beträffar.

I trafiken Grankulla—Helsingfors är den lokala eltågstätheten för närvarande fyra tågpar i timmen under rusningstid och två par i timmen andra tider av dagen. Regeringen är medveten om att detta arrangemang ännu icke fullt motsvarar det nuvarande behovet av smidig trafik. Regeringen har fäst särskild uppmärksamhet vid den stora ökningen av trafiken inom Helsingfors närmaste omgivning och har offrat och offrar fortfarande betydande summor på ett allsidigt utvecklande av lokaltrafiken inom detta område. Då det inte är på sin plats att använda snälltåg för befordran av passagerare från bostadscentrum i Helsingfors närhet, måste frågan enligt regeringens åsikt lösas genom andra ändamålsenliga trafikarrangemang, vilka som bäst utreds i trafikministeriet.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 41.

Liedes ym.: Verovapaan tulon hankkimisesta aiheutuvien menojen vähennyskelpoisuudesta maatilatalouden verotuksessa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime joulukuussa hyväksyttiin eduskunnassa maatilatalouden tuloverolain muutos, jonka seurauksena viljelijäin omassa perheessä käyttämät maataloustuotteet vapautettiin veronalaisuudesta. Muutosta koskeneen hallituksen esityksen n:o 133 mukaan vähennyskelpoiseksi menoksi ei olisi hyväksytty 7 §:n 6 kohdassa mainittua omassa perheessä käytetyn verovapaan tulon hankkimiseen tarvittua menoa, kuten lannoitetms. kustannuksia. Eduskunta kuitenkin poisti mainitun 6 kohdan ja teki siten verovapaan tulon hankkimiseenkin tarvittavat menot vähennyskelpoisiksi.

Lain voimaantulon jälkeen on kuitenkin verohallitus tulkinnut lainmuutoksen sellaiseksi, että se ei edellyttäisi verovapaan tulon hankkimiseen tarvittavia menoja vähennyskelpoiseksi. Keskusverolautakunta on puolestaan 28. 1. 1971 antamassaan päätöksessä ollut toisella kannalla ja edellyttää, että maatilatalouden harjoittaja saa maataloutensa tulosta vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot myös siltä osin kuin ne kohdistuvat edellä tarkoitettuun verovapaaseen tuloon.

Kun verohallituksen kannanotto ja sen antamat ohjeet eivät ole samansisältöiset eduskunnan päätöksien kanssa olisi valtioneuvoston ryhdyttävä nopeisiin toimenpiteisiin, ettei verotuksessa tule aiheutumaan haittoja verovelvollisille verohallituksen virheellisen kannanoton johdosta.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että maatilatalouden tuloverolain edellyttämän tulon hankkimiseksi tarvitun menon vähennyskelpoisuudesta ovat veroviranomaiset antaneet virheellisiä verotusohjeita, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että maatilatalouden harjoittaja saa maataloutensa tulosta vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot myös niiltä osin kuin ne kohdistuvat oman perheen kulutusta koskevaan verovapaaseen tuloon?

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Pentti Liedes.
Toivo Åsvik.
Matti Järvenpää.
Irma Rosnell.
Kauko Hjerppe.
Matti Koivunen.
Helvi Niskanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pentti Liedeksen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 41:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että maatilatalouden tuloverolain edellyttämän tulon hankkimiseksi tarvitun menon vähennyskelpoisuudesta ovat veroviranomaiset antaneet virheellisiä verotusohjeita, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että maatilatalouden harjoittaja saa maataloutensa tulosta vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot myös niiltä osin kuin ne kohdistuvat oman perheen kulutusta koskevaan verovapaaseen tuloon?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingissä 22 päivänä maaliskuuta 1971.

Viime helmikuun 16 päivänä päivätyssä vastauksessani kansanedustaja Heimo Linnan ym. tekemään, samaa asiaa koskevaan kysymykseen ilmoitin, että lain tulkinnassa on ilmennyt erilaisia kannanottoja verovelvollisen ja hänen perheensä yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen maatalous- ja puutarhatuotteiden hankkimismenojen vähennyskelpoisuudesta tuloverotuksessa. Verohallituksen toimesta on asia tästä syystä saatettu keskusverolautakunnan 28 päivänä tammikuuta 1971 antaman ennakkotietopäätöksen osalta korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi. Mainitussa vastauksessa ilmoitin vielä, että valtiovarainministeriö seuraa tämän asian kehittymistä ja ryhtyy tarvittaessa sen vaatimiin toimenpiteisiin. Puheena olevaa valitusta ei vielä ole korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistu. Verotuslain 99 §:n 2 momentin mukaan valitukset keskusverolautakunnan ennakkotietopäätöksestä käsitellään kuitenkin kiireellisinä asioina korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Pentti Liedes m. fl. ställda spörsmål nr 41:

> "Är Regeringen medveten om att skattemyndigheterna givit oriktiga beskattningsanvisningar om avdragbarheten hos utgift för förvärvande av inkomst enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att idkare av gårdsbruk från inkomsten av sitt lantbruk skall få avdra utgifterna för inkomstens förvärvande och bevarande även till den del de hänför sig till den skattefria inkomst som den egna familjens konsumtion utgör?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande.

Helsingfors den 22 mars 1971.

I mitt svar den 16 senaste februari på riksdagsman Heimo Linnas m. fl. spörsmål i samma sak meddelade jag, att lagen har tolkats olika vad beträffar rätten att vid inkomstbeskattningen avdra utgifterna för förvärvande av de jordbruks- och trädgårdsprodukter från lägenheten som den skattskyldige och hans familj använder i sitt privata hushåll. Saken har på grund härav genom skattestyrelsens försorg underställts högsta förvaltningsdomstolens prövning till den del den berör ett av centralskattenämnden den 28 januari 1971 utfärdat beslut rörande förhandsbesked. I nämnda svar meddelade jag vidare, att finansministeriet följer med sakens utveckling och vid behov skrider till därav påkallade åtgärder. Ifrågavarande besvär har ännu icke avgjorts i högsta förvaltningdomstolen. Enligt 99 § 2 mom. beskattningslagen behandlas dock besvär över beslut av centralskattenämnden, vari förhandsbesked meddelats, i brådskande ordning i högsta förvaltningsdomstolen.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 42.

Härkönen: Maatalousväestöön kuuluvien invalidien autoveron palauttamatta jättämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain nojalla on invalideilla mahdollisuus määrätyin edellytyksin saada takaisin moottoriajoneuvon hintaan sisältyvä autovero joko kokonaan tai osaksi.

Autoveron palautuksen myöntäminen riippuu hakijan invaliditeetin laadusta ja vaikeudesta sekä siitä, onko ajoneuvo hakijalle toimen tai työn hoitamiseksi oleellisen tarpeellinen.

Autoveron palautushakemukset käsittelee ja ratkaisee tullihallitus. Aikaisemmin tullihallitus on pyytänyt hakemuksista invalidijärjestöjen lausunnot, mutta tästä käytännöstä on ikävä kyllä luovuttu. Hakemusten käsittelyssä on tullihallitus myös alkanut noudattaa entistä tiukempaa tulkintaa. Tätä osoittaa mm. se, että kielteisiä päätöksiä annettiin vuoden 1970 aikana yli neljä prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden aikana. Hylkäämisprosentti oli vuonna 1970 23.7.

Auto on monelle invalidille välttämättömyys. Vaikka sitä ei suoranaisesti tarvittaisikaan työmatkoihin, voi ammatin harjoittaminen olla suuresti riippuvainen omasta kulkuneuvosta. Tullihallituksen tiukasta tulkintalinjasta johtuen on monessa tapauksessa annettu kielteinen päätös, vaikka yleisen oikeustajun mukaan hakijalle aivan ilmeisesti pitäisi palauttaa autovero joko kokonaan tai ainakin osittain.

Tullihallituksen toiminnassa on outoa myös se, että se ei enää pyydä hakemuksista lausuntoja invalidijärjestöiltä. Invalidien omilla järjestöillä olisi mahdollisuudet puolueettomaan ja asiantuntevaan lausuntoon, mutta tällaista tullihallitus ei siis halua.

Tullihallitus on myös noudattanut käytäntöä, jonka mukaan pienviljelijän tai maanviljelijän ei juuri katsota tarvitsevan autoa työnsä hoitamisessa. Nykyaikaisessa yhteiskunnassa on kuitenkin varsinkin syrjäseuduilla asuville invalidiviljelijöille auto suorastaan välttämätön tilan hoitoon kuuluvien asioiden hoitamiseksi. Etäisyydet palvelupisteisiin saattavat olla tavattoman pitkät ja yleisissä kulkuneuvoissa on invalidien joskus aivan mahdoton kulkea, mikäli yleensä joukkokuljetusvälineitä on tarjollakaan. Siksi tullihallituksen pitäisi ratkaisuissaan ottaa huomioon viljelijä-invalidin erikoislaatuiset tarpeet.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko hallitus tietoinen siitä, että tullihallitus on, ratkaistessaan moottoriajoneuvon autoveron palauttamisia invalideille, jättänyt huomioimatta oman auton tarpeellisuuden maanviljelijäväestölle?

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Esko Härkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Esko Härkösen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä:

> "Onko hallitus tietoinen siitä, että tullihallitus on, ratkaistessaan moottoriajoneuvon autoveron palauttamisia invalideille, jättänyt huomioimatta oman auton tarpeellisuuden maanviljelijäväestölle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 17 §:n nojalla tullihallituksen tulee palauttaa hakemuksesta invalidille, joka hakemukseen liittämiensä todisteiden ja selvitysten avulla on osoittanut täyttävänsä laissa hakijan invaliditeetin ja auton tarpeellisuuden suhteen säädetyt edellytykset, tämän omistaman ajoneuvon hintaan sisältyvän autoveron joko kokonaan tai osittain, mikäli autoa invalidin henkilökohtaisen käyttötarpeen huomioon ottaen voidaan pitää kohtuuhintaisena ja hakijan tarvetta vastaavana.

Hakemukseen liitettävien todistusten ja selvitysten antajien piiriä ei ole rajoitettu. Hakijalla on näin ollen mahdollisuus pyytää lausuntoja myös invalidijärjestöiltä, mikäli hän pitää lausunnon hankkimista tarpeellisena. Jos hakemukseen liitetyt selvitykset ovat olleet puutteellisia, on hakijalle varattu tilaisuus täydentää hakemustaan näiltä osin, ennen kuin asia on tullihallituksessa otettu lopullisesti ratkaistavaksi.

Hakemusasiakirjoissa annettujen tietojen luotettavuuden varmistamiseksi ja todellisten olosuhteiden selville saamiseksi on myös tullihallituksella viran puolesta oikeus pyytää lausuntoja ja selvityksiä eri lähteistä. Tässä tarkoituksessa voidaan lausuntoja pyytää myös invalidijärjestöiltä. Kun hakemusasiakirjat kuitenkin sisältävät yksityistä henkilöä koskevia salassa pidettäviä tietoja, ei tullihallituksella ole oikeutta luovuttaa sen haltuun uskottuja asiakirjoja ilman hakijan nimenomaista lupaa muille kuin hakijalle itselleen tai hänen valtuuttamalleen asiamiehelle.

Hylättyjen hakemusten pääosa on muodostunut tapauksista, joissa perhe, jonka yksi jäsen on invalidi, on hankkinut käyttöönsä auton, rekisteröinyt sen invalidin nimiin ja hakenut tämän nimissä ajoneuvosta veronpalautusta, vaikka invalidin henkilökohtainen auton käyttötarve on muodostanut vain vähäisen osan auton kokonaiskäytöstä. Tämä menettely johtunee varsin laajalle levinneestä käsityksestä, jonka mukaan vaikeavammainen invalidi on oikeutettu saamaan omistamastaan autosta veronpalautuksen yksinomaan invaliditeettinsa perusteella. Sanotunlaatuisten tapausten jatkuvasti lisääntynyt osuus hakemuksen kokonaismäärästä on tullihallituksen ilmoituksen mukaan pääasiallisena syynä hylättyjen hakemusten prosentuaalisen osuuden kasvuun.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan varsinaista maanviljelystä ei sinänsä voida pitää sellaisena työnä, jonka hoitamiseksi nimenomaan henkilöauto olisi olennaisen tarpeellinen, koska saatavissa on jatkuvasti ollut maatilataloudessa esiintyviin erilaisiin käyttötarkoituksiin paremmin soveltuvia kohtuuhintaisia autoverotta maahan tuotuja pakettiautoja, joita maanviljelystä harjoittavat invalidit voivat tarvittaessa käyttää myös kulkuvälineenään toimittaessaan tilan hoitoon liittyviä asioita.

Edellä sanotun perusteella katson, että tullihallitus on invalidien autoveron palautushakemuksia käsitellessään toiminut maanviljelijäväestönkin osalta autoverolain säännösten mukaisesti.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt en avskrift av följande, av riksdagsman Esko Härkönen ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att tullstyrelsen, när den har avgjort frågor om återbäring av bilskatt till invalider, har underlåtit att beakta jordbrukarbefolkningens behov av egna bilar?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Tullstyrelsen skall med stöd av 17 § lagen om bil- och motorcykelskatt på ansökan av invalid, vilken med hjälp av intyg och utredningar, som har fogats till ansökningen, har ådagalagt att han uppfyller de förutsättningar i fråga om sökandens invaliditet och behovet av bil som är stadgade i lagen, till honom helt eller delvis återbetala den bilskatt som ingår i priset för sådant fordon som denne äger, om bilen med beaktande av vederbörande invalids personliga behov kan anses betinga ett skäligt pris och motsvara sökandens behov.

Några begränsningar har icke angivits för vem som kan avgiva sådana intyg och utredningar som kan fogas till ansökan. Sökande kan därför också begära utlåtande av invalidorganisationer, om han finner erforderligt att inhämta utlåtande i saken. Om de till ansökningen fogade utredningarna har varit ofullständiga har sökanden beretts tillfälle att komplettera sin ansökan på dessa punkter, innan saken slutgiltigt har avgjorts inom tullstyrelsen.

För att tillförlitligheten hos de uppgifter som har lämnats i ansökningshandlingarna skall kunna bekräftas och de verkliga förhållandena klarläggas är också tullstyrelsen berättigad att på tjänstens vägnar inbegära utlåtanden och utredningar från olika källor. I detta syfte kan utlåtanden inbegäras också hos invalidorganisationerna. Då ansökningshandlingarna emellertid innehåller sådana uppgifter om enskild person som bör hållas hemliga, är tullstyrelsen icke berättigad att utan uttryckligt tillstånd av sökanden överlämna handlingar, som har anförtrotts tullstyrelsen, till andra än sökanden själv eller hans befullmäktigade ombud.

Största delen av de ansökningar som har avvisats har gällt fall då familjer, där en medlem är invalid, har skaffat sig bil, registrerat denna i invalidens namn och i dennes namn ansökt om skatteåterbäring för fordonet, ehuru vederbörande invalids personliga behov av bil har motsvarat endast en liten del av bilens hela användning. Detta tillvägagångssätt torde bero på den mycket allmänna uppfattningen att en person med höggradig invaliditet vore berättigad att få skatteåterbäring för sin bil enbart på grund av sin invaliditet. Fall av detta slag utgör en ständigt växande del av det sammanlagda antalet ansökningar, och denna omständighet är enligt tullstyrelsens uppfattning den främsta orsaken till att den procentuella andelen avvisade ansökningar har ökats.

Enligt finansministeriets uppfattning kan egentligt jordbruk icke i och för sig anses utgöra ett sådant arbete, att en personbil uttryckligen skulle vara av väsentlig betydelse för dess utförande, emedan paketbilar, vilka bättre lämpar sig för olika ändamål inom gårdsbruket och betingar skäliga priser samt importeras fria från bilskatt, hela tiden har stått till buds och då invalider, vilka idkar jordbruk, vid behov också kan använda vagnar av detta slag som transportmedel vid skötseln av gårdarnas angelägenheter.

På grundval av vad ovan anförts anser jag att tullstyrelsen, när den har behandlat ansökningar från invalider om återbäring av bilskatt, har förfarit i överensstämmelse med stadgandena i lagen om bilskatt, också när det gäller jordbrukarbefolkningen.

Helsingfors den 24 mars 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Salama: Asemaravintolain sulkemisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vastuu matkustajien viihtyvyydestä rautateillä kuuluu ensisijassa ja viime kädessä Valtionrautateille. Viihtyvyys ei käsitä ainoastaan olosuhteita ja palvelua junissa, vaan siihen on katsottava kuuluvan myös matkustajista huolehtiminen rautatieasemilla. Olennaisena osana rautatieasemien palveluun kuuluu asemaravintola.

Vaikka ravintoloilla ei olekaan enää samaa merkitystä kuin aikaisemmin mm. junien seisonta-aikojen lyhennettyä, on junaa odottavien ja vaihtavien matkustajien kannalta tärkeätä, että kahvila tai ravintola on aseman yhteydessä. Matkustajien lisäksi ravintolalla tai kahvilalla on merkitystä myös monille rautateiden palveluksessa oleville.

Rautateillä matkustavia huolestuttaa tieto useiden asemaravintoloiden sulkemisesta näinä aikoina. Jyväskylän asemaravintola on jo suljettu ja pian tapahtuu sama Haapamäen, Hyvinkään ja Keravan asemilla. Syyksi ravintoloiden sulkemiseen on Matkaravinto Oy:n taholta ilmoitettu mainittujen ravintoloiden kannattamattomuus.

Olivatpa syyt asemaravintoloiden sulkemiseen mitkä tahansa, niin kieltämätön tosiasia on, että niiden sulkeminen merkitsee matkustajien palvelun heikentymistä. Asemaravintoloiden sulkeminen merkitsee myös kymmenille ihmisille etupäässä naisille ansiotyön menetystä. Esimerkiksi Haapamäellä joutuisi asemaravintolan sulkemisen vuoksi työttömäksi 10 henkilöä.

Yhtä lailla kuin on parannettu matkustusta junissa on parannettava matkustajien palvelua ja viihtyvyyttä myös asemilla. Tätä vastuuta ei Valtionrautatiet voi sysätä muiden kannettavaksi.

Edellä mainitun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Haapamäen ja eräiden muiden asemaravintoloiden suunniteltu sulkeminen merkitsisi rautateillä matkustavien ja rautateiden palveluksessa olevan henkilökunnan palvelun olennaista heikkenemistä ja kymmenille ihmisille ansiotyön menetystä, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä edellä mainittujen rautateillä matkustavien viihtyvyyttä heikentävien toimenpiteiden estämiseksi?

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1971.

Aune Salama.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aune Salaman näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 43:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Haapamäen ja eräiden muiden asemaravintoloiden suunniteltu sulkeminen merkitsisi rautateillä matkustavien ja rautateiden palveluksessa olevan henkilökunnan palvelun olennaista heikkenemistä ja kymmenille ihmisille ansiotyön menetystä, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä edellä mainittujen rautateillä matkustavien viihtyvyyttä heikentävien toimenpiteiden estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Menneeseen aikaan verrattuna asemaravintolat ovat nykyisin huomattavasti menettäneet merkitystään monestakin syystä. Junien kulkua on nopeutettu, eikä matkustavan yleisön enää tarvitse monestikaan jäädä odottelemaan asemaravintoloissa junien lähtöjä ja saapumisia, koska asemille saavutaan ja niiltä poistutaan nykyisin yleensä hyvin ajoitetuilla linja-autoilla taikka yksityis- tai vuokra-autoilla. Näissä muuttuneissa oloissa asemaravintoloiden pito on monessa tapauksessa käynyt kannattamattomaksi. Sen vuoksi ovat useat alan yrittäjät irtisanoneet sopimuksensa eikä uusia yrittäjiä ole helposti ilmaantunut. On huomattava, ettei VR:n varsinaiseen toimintaan kuulu asemaravintoloiden pito.

Rautatiehallitus onkin ryhtynyt kiinnittämään erityistä huomiota matkustavan yleisön hyvinvointiin ja viihtyisyyteen itse junissa. Niiden palvelutehoa on viime aikoina parannettu ja monipuolistettu sitä mukaa kuin uusi kalusto on tehnyt tämän mahdolliseksi.

Tässä yhteydessä mainittakoon esimerkinomaisesti, että Hyvinkään ja Haapamäen asemilla on tarkoitus jatkaa ravintolanpitoa ilman pitempiä katkoja. Jyväskylän asemalla tullaan kunnostamaan entisen asemaravintolarakennuksen tiloihin asemakahvilan tyyppinen yleisönpalvelupiste.

Helsingissä 22 päivänä maaliskuuta 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Aune Salama ställda spörsmål nr 43:

> "Är Regeringen medveten om att den planerade stängningen av Haapamäki och en del andra järnvägsstationers restauranger skulle innebära en väsentlig försämring av servicen för tågresenärerna och personalen vid statsjärnvägarna och att ett tiotal personer därigenom skulle förlora sitt förvärvsarbete, och om så är fallet,
>
> vad ämnar Regeringen göra till förhindrande av ovan nämnda åtgärder som vore ägnade att minska tågresenärernas trivsel?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Stationsrestaurangerna har av många skäl i hög grad förlorat sin betydelse. Tågen går snabbare, och den resande allmänheten behöver numera sällan invänta tågens avgång och ankomst i stationsrestaurangerna, då man i allmänhet far till och från järnvägsstationerna med väl tidsordnade bussar eller privat- eller taxibilar. Under dessa förändrade förhållanden har det i många fall blivit olönsamt att hålla stationsrestauranger. Flera företagare i branschen har därför sagt upp sin kontrakt, och det har varit svårt att finna nya. Att märka är, att det inte hör till statsjärnvägarnas egentliga verksamhet att upprätthålla stationsrestauranger.

Järnvägsstyrelsen har gått in för att öka den resande allmänhetens välbefinnande och trivsel på själva tågen. Servicen har förbättrats under den senaste tiden och gjorts mångsidigare i den mån ny materiel möjliggjort sådant.

I detta sammanhang må nämnas som exempel, att man har för avsikt att fortsätta restaurationerna på Hyvinge och Haapamäki stationer utan längre avbrott. På Jyväskylä station kommer ett serviceställe av stationskafétyp att iståndsättas i den forna stations restaurangbyggningens lokaliteter.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 44.

Vilmi ym.: Rajavartiolaitoksen talonmiesten palkkauksesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Puolustuslaitoksessa olevat talonmiesten toimet ovat vakinaisia toimia, joissa palkkausta koskevat edut on järjestetty sen mukaan. Samoin Rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien rajajääkäreiden, pääemäntien, keittäjien ym. palkkaus on järjestetty aivan oikein siten, että he saavat ikälisät ja syrjäseutulisät, vaikka eivät olekaan vakinaisissa virkasuhteisissa toimissa.

Vastaavasti Rajavartiolaitoksen palveluksessa olevat yksityissuhteissa olevat talonmiehet ovat näitä etuja vailla, vaikka toimi muutoin on vakinaisen toimen luonteinen. Työsuhteesta johtuen Rajavartioston talonmiehet ovatkin jääneet vuodesta 1958 lähtien monia palkkaluokkia jälkeen vastaavista puolustuslaitoksen talonmiesten palkkauksesta. Kuitenkin myös Rajavartioston palveluksessa olevien ns. siviilitalonmiesten työ on erittäin vastuullista, joten se olisi palkkauksessa rinnastettava puolustuslaitoksessa oleviin virkasuhteisiin toimiin. Kyseessä oleva talonmiesten ryhmä on vuosikymmenen aikana jäänyt erittäin suureen palkkakuoppaan, joten tällä kohtaa olisi korjaus suoritettava ensitilassa.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että rajavartiolaitoksen yksityissuhteissa olevat talonmiehet ovat jääneet huomattavasti jälkeen yleisestä ansiotasosta, ja jos tietää, milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin talonmiesten palkkauksessa olevien puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi?

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Pekka Vilmi. Paavo Niinikoski. Pentti Poutanen.
Orvokki Kangas. Aaro Lintilä. Esko Härkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pekka Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 44:

> "Tietääkö Hallitus, että rajavartiolaitoksen yksityissuhteissa olevat talonmiehet ovat jääneet huomattavasti jälkeen yleisestä ansiotasosta, ja jos tietää, milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin talonmiesten palkkauksessa olevien puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Rajavartiostojen esikunnan ilmoituksen mukaan kysymyksessä tarkoitettuja kiinteistönhoitohenkilöstöön kuuluvia on rajavartiolaitoksessa 25 henkilöä, joiden kuukausipalkat vaihtelevat 711 markasta 1 079 markkaan. Voimassa olevat palkat perustuvat Valtion Työntekijäin liitto Vaty r.y:n ja Puolustusministeriön välisen työehtosopimuksen, johon sopimukseen rajavartiostojen esikunta on osapuolten suostumuksella liittynyt, palkkasopimukseen. Niiden väitetty jälkeenjääneisyys johtunee siitä, että palkkoja verrataan virkasuhteessa palvelevien palkkoihin.

Puolustuslaitoksessa, johon kysymyksen perusteluissa viitataan, on jokin määrä kiinteistönhoitotehtävistä sodan jälkeen muodostettu ylimääräisiksi toimiksi, mutta saadun tiedon mukaan kehitys puolustuslaitoksessa on kulkemassa siihen suuntaan, että sanotunlaisiin tehtäviin palkataan yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa olevia.

Kun rajavartiolaitoksen kiinteistöt ovat kooltaan ja käyttötarkoitukseltaan hyvin erilaisia ja kiinteistön hoitotehtävien tekijälleen asettamat vaatimukset pätevyyteen ja työmäärään nähden toisistaan hyvinkin paljon poikkeavia, rajavartiostojen esikunta pitää nykyistä, yksityisoikeudelliseen työsopimussuhteeseen perustuvaa palkkaustapaa edelleen tarkoituksenmukaisimpana.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt en avskrift av följande av riksdagsman Pekka Vilmi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 44:

> "Är Regeringen medveten om att gränsbevakningsväsendets i privat arbetsförhållande anställda gårdskarlars löner har blivit avsevärt efter den allmänna förtjänstnivån, och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för avhjälpande av bristerna och missförhållandena i sagda gårdskarlars avlöning?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt uppgift från staben för gränsbevakningsavdelningarna finns det vid gränsbevakningsväsendet 25 sådana till den för skötseln av fastigheterna anställda personalen hörande personer som avses i spörsmålet, och deras månadslöner varierar mellan 711 och 1 079 mark. Gällande löner baserar sig på ett löneavtal som ingår i ett mellan Valtion Työntekijäin liitto Vaty r.y. benämnda förening och försvarsministeriet ingånget kollektivavtal, som staben för gränsbevakningsavdelningarna med parternas samtycke biträtt. Deras påstådda eftersläpning torde bero på att de jämförs med i tjänsteförhållande anställdas löner.

Inom försvarsväsendet, som det hänvisas till i motiveringen för spörsmålet, har för de med skötseln av fastigheterna förenade uppgifterna i någon mån inrättats extraordinarie befattningar efter kriget, men enligt uppgift går utvecklingen inom försvarsväsendet i den riktningen, att för sådana uppgifter avlönas personal i privaträttsligt arbetsavtalsförhållande.

Då gränsbevakningsväsendets fastigheter är mycket olika till storleken och avsedda för mycket olika ändamål och då de med skötseln av fastigheterna förenade uppgifterna i hög grad skiljer sig från varandra med avseende på den kompetens de kräver och den arbetsmängd de medför anser staben för gränsbevakningsavdelningarna att det nuvarande, på privaträttsligt arbetsavtalsförhållande baserade avlöningssättet fortfarande är det mest ändamålsenliga.

Helsingfors den 30 mars 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Kurppa: Uudenkaupungin—Loimaan—Forssan tieyhteyksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kulkulaitosvaliokunnan mietinnön 103/1965 erusteella eduskunta jo vuonna 1965 totesi, ttä Uudenkaupungin—Loimaan—Forssan väsen tieyhteyksien parantamiseen olisi kiinnitettävä pikaista huomiota ja lausui hallitusta elvoittavan toivomuksen, että hallitus ryhtyisi iireellisiin toimenpiteisiin Uuudenkaupungin—oimaan—Forssan tieyhteyksien parantamiseksi.

Tähän mennessä, jolloin em. eduskunnan uusumasta toivomuksesta on kulunut jo yli vuotta, ei tarvittaviin toimiin k.o. tieyhteyen parantamiseksi ole vielä ryhdytty. Nykyisen tiestön huono kunto muodostaa kuitenkin oka vuosi yhä pahemman pullonkaulan lisääntyvien teollisuustuotteiden, kuten lannoitteiden, estekaasujen sekä puutavaran ja sokerijuurikaan kuljetukselle. Eritoten Laitilan ja Yläeen välinen tieosa, joka on hyvin mutkaista ja eikkoa ja osin paikallistietä, olisi rakennettava nsitilassa, sillä nykyisin raskas liikenne on kunollisen tieyhteyden puuttuessa pakoitettu pitiin kiertoteihin.

Vakka-Suomessa on koettu jo pitkän ajan ipeänä puutteena kunnollisen tieyhteyden puuttuminen itä—länsi-suunnassa. Tiehanketta Uudenkaupungin, Loimaan ja Forssan kaupunkien ja tien vaikutuspiirissä olevien kuntien taholta on ajettu viime vuosikymmenen alusta alkaen. Tieyhteyksien parantamisen kiireellisyyttä korostaa mm. Uudenkaupungin autotehtaan liikennetarve Sisä-Suomeen.

Todettakoon tässä yhteydessä myös, että Varsinais-Suomen maaseutu on jäänyt toisarvoiseen asemaan valtakunnan tieverkostoa kehitettäessä, sillä vaikka Varsinais-Suomen liikennesuorite ja väkiluku ovat 8.3 % valtakunnan vastaavista luvuista, tulee koko maan tiemäärärahoista Varsinais-Suomen osalle alle 4.5 %.

Edellä olevaan viitaten sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän kunnioittaen seuraavan kysymyksen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi:

> Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä Uudenkaupungin — Loimaan — Forssan välisten tieyhteyksien parantamiseksi eduskunnan tästä lausuman toivomuksen toteuttamiseksi?

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 45:

> "Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä Uudenkaupungin — Loimaan — Forssan välisten tieyhteyksien parantamiseksi Eduskunnan tästä lausuman toivomuksen toteuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitetusta tieyhteydestä on äskettäin parannettu väli Uusikaupunki—Laitila. Lisäksi tiehankkeeseen liittyviä selvityksiä ja suunnitelmia on laadittu väleiltä Laitila—Yläne, Yläne—Loimaa ja Loimaa—Forssa.

Välillä Laitila—Yläne on tutkittu toisaalta suoraa yhteyttä ja toisaalta Hinnerjoen ja Honkilahden kautta kulkevaa tieyhteyttä. Selvityksissä on ilmennyt, että jälkimmäinen vaihtoehto on sekä taloudellisessa että toiminnallisessa mielessä edellistä oleellisesti edullisempi. Selvitysten perusteella voitaneenkin katsoa, että Laitilan—Yläneen tieyhteyden parantaminen on tarkoituksenmukaisimmin suoritettavissa parantamalla olemassa olevia teitä välillä Laitila—Hinnerjoki ja Hinnerjoki—Yläne. Todettakoon tässä yhteydessä, että enempää Lounais-Suomen kuin Satakunnankaan runkokaavassa ei ole esitetty suoraa tieyhteyttä välillä. Laitila—Yläne. Lopullisen tiesuunnitelman laatiminen Laitilan—Hinnerjoen välille tieosalla Laitila—Suontaka sisältyy kuluvan vuoden tiesuunnitteluohjelmaan.

Yläneen—Loimaan maantien uudelleen rakentamiseksi välillä Oripää—Loimaa on jo laadittu yleissuunnitelma. Siinä yhteydessä on suoritettu tieverkkoselvitys, jossa on tutkittu kolmea vaihtoehtoista yleissuuntaa ko. välillä. Selvityksessä on todettu, ettei mitään mainituista uusista vaihtoehdoista ole niukat ti määrärahat huomioonottaen tarkoituksenmu kaista ja mahdollista toteuttaa, vaan tieyhteytt on edullisinta ja taloudellisinta kehittää para tamalla olemassa olevaa maantietä Yläneen Loimaan välillä. Todettakoon, että Loimaa seutukaavaliiton seutukaavatyön yhteydessä o välillä Yläne—Loimaa tutkittu toisaalta Or pään ja toisaalta Virttaan ja Alastaron kaut kulkevaa tiesuuntavaihtoehtoa. Näissäkin tu kimuksissa on päädytty siihen, että Yläneen-Loimaan tieyhteyttä voidaan tarkoituksenmu kaisimmin parantaa nykyistä maantietä kunno tamalla. Mainittakoon, että Oripään—Loimaa välillä on tieosa Oripää—Haaroinen päälly tetty öljysoralla v. 1967 ja tieosa Haaroinen-Hirvikoski v. 1970.

Välillä Loimaa—Forssa suoritetussa tieverl koselvityksessä on todettu, että tieyhteys c tarkoituksenmukaisimmin parannettavissa r kentamalla uudelleen väli Loimaa—Palikkal Palikkalan risteys sijaitsee Turun—Forssan-Hämeenlinnan valtatiellä. Lopullisen tiesuu nitelman laatiminen tälle välille sisältyy tiev ranomaisten kuluvan vuoden tiesuunnitteluo jelmaan.

Nykyaikaisessa tienpidossa ei voida ajatell että teiden parantamiseen ryhdyttäisiin ilm huolellisia tutkimuksia ja suunnittelua varsi kin kun on kysymys niin huomattavasta ja pi kästä tiehankkeesta kuin Uusikaupunki—Lo maa—Forssa. Suunnitteluvaihe kestää tapau sesta riippuen 3—6 vuoteen, jonka jälkeen vo daan vasta päättää rahoituksesta ja työhön ry tymisestä. Kuten edellä esitetystä selviää, tässä tapauksessa suunnittelun eriasteisia to menpiteitä jo suoritettu koko ko. tieyhteyd pituudelta ja eräiltä osin päästy jo lopullise suunnitteluun, jonka perusteella voidaan sitt aikanaan ryhtyä parantamistyötä suorittamaa Tämän vuoksi voidaankin todeta, päinvasto kuin kysymyksessä, että toimiin Uudenkaupu gin—Loimaan—Forssan tieyhteyden parantan seksi on jo ryhdytty.

Helsingissä maaliskuun 25 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ar Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av en 26 februari 1971 till vederbörande med- :m av statsrådet för avgivande av svar över- int en avskrift av följande av riksdagsman launo Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 5:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för förbättring av vägförbindelserna Nystad — Loimaa — Forssa i enlighet med Riksdagens hemställan härom?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördamt anföra följande:

Av den i spörsmålet avsedda vägförbindelen har sträckan Nystad—Laitila nyligen förättrats. Dessutom har utredningar och planer anslutning till vägprojektet uppgjorts för :räckorna Laitila—Yläne, Yläne—Loimaa och oimaa—Forssa.

På sträckan Laitila—Yläne har undersökts å na sidan en direkt vägförbindelse och å andra dan en förbindelse över Hinnerjoki och Honilahti. Vid utredningarna har det framgått, tt det senare alternativet från såväl ekonomisk ɔm funktionell synpunkt sett är väsentligt förelaktigare än det förra. På basen av utredingarna torde det alltså kunna anses, att förättringen av vägförbindelsen mellan Laitila ch Yläne mest ändamålsenligt kan ske genom t de redan existerande vägarna mellan Laitila ch Hinnerjoki samt Hinnerjoki och Yläne ɔrbättras. Det må i detta sammanhang konsta:ras, att ingen direkt vägförbindelse mellan aitila och Yläne är angiven vare sig i stomlanen för sydvästra Finland eller i stomplanen ɔr Satakunta. Upprättande av slutlig vägplan ɔr sträckan Laitila—Suontaka på vägen mel- n Laitila och Hinnerjoki ingår i innevarande :s vägplaneringsprogram.

För ombyggnaden av landsvägen Yläne—oimaa mellan Oripää och Loimaa har redan ppgjorts en allmän plan. I det sammanhanget ar en vägnätsutredning gjorts, varvid tre alterɑtiva allmänna sträckningar har undersökts ɔr ifrågavarande sträcka. Härvid har det onstaterats, att det med beaktande av de knappa väganslagen inte är ändamålsenligt eller möjligt att förverkliga något av sagda nya alternativ utan är fördelaktigast och mest ekonomiskt att utveckla vägförbindelsen genom att förbättra den redan existerande landsvägen mellan Yläne och Loimaa. Det må konstateras, att två alternativa sträckningar för vägen Yläne—Loimaa, den ena över Oripää och den andra över Virttaa och Alastaro, har undersökts i samband med Loimaa regionplansförbunds regionalplanearbete. Också vid dessa undersökningar har man kommit till att vägförbindelsen mellan Yläne och Loimaa mest ändamålsenligt kan förbättras genom att den nuvarande landsvägen iståndsättas. Det må nämnas, att mellan Oripää och Loimaa vägsträckan Oripää—Haaroinen har belagts med oljegrus år 1967 och vägsträckan Haaroinen—Hirvikoski år 1970.

Vad beträffar sträckan Loimaa—Forssa har vid vägnätsutredning konstaterats, att vägförbindelsen mest ändamålsenligt kan förbättras genom omyggande av sträckan Loimaa—Palikkala. Palikkala korsning ligger på huvudvägen Åbo—Forssa—Tavastehus. Upprättande av slutlig vägplan för förenämnda sträcka ingår i vägmyndigheternas vägplaneringsprogram för innevarande år.

Vid modern väghållning kan det inte tänkas, att vägförbättringar skulle företas utan omsorgsfull undersökning och planering, i synnerhet då det är fråga om ett så betydande vägprojekt och en så lång sträcka som vägen Nystad — Loimaa — Forssa. Planeringsskedet räcker, beroende på omständigheterna 3—6 år, och först därefter kan beslut fattas om finansieringen och påbörjandet av arbetet. Som av det ovan anförda framgår, har i detta fall planeringsåtgärder på olika stadier redan vidtagits för ifrågavarande vägförbindelse i hela dess längd, och till vissa delar har man redan hunnit till den slutliga planeringen, på basen av vilken man sedan i sinom tid kan börja utföra förbättringsarbetet. Därför kan det konstateras, att tvärtemot vad spörsmålet låter påskina åtgärder redan har vidtagits för förbättring av vägförbindelsen Nystad—Loimaa —Forssa.

Helsingfors den 25 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Linkola: Kouvolan—Kotkan henkilöjunaliikenteen supistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Matkustajajunien liikennöintiä Kouvolan—Kotkan välisellä radalla on viime vuonna vähennetty. Paikallisjunia käyttävä yleisö ja eräät Kymenlaakson kauppakamarin jäsenet ovat pyytäneet kauppakamarin hallitusta käsittelemään syntynyttä liikenneongelmaa ja ryhtymään yleisen edun mukaisiin toimiin.

Kauppakamarin hallitus on tutkinut Kouvolan—Kotkan radan paikallisliikenteeseen liittyviä asioita ja todennut seuraavaa.

Kouvolasta Kotkaan lähtevät iltapäivisin matkustajajunat vain klo 12.15 ja 15.30 ja Kotkasta Kouvolaan vain klo 16.20 ja 21.45.

Kymin aseman—Inkeroisten aseman välisellä alueella rautatien lähituntumassa on melkoisesti sellaista omakotiasutusta, joka on syntynyt rautatien varteen siinä vakaassa uskossa, että VR:n hoitamat liikenneyhteydet takaavat jatkuvasti säännöllisen matkustuksen työ- ja koulupaikkakunnille joko Inkeroisiin, Karhulaan taikka Kotkaan.

Eräille tällaisille asutusalueille ei ole ainakaan toistaiseksi sellaisia maanteitä, että esim. yksityinen linja-autoliikenne voitaisiin ohjata näiden kylien (Inkeroisten—Juurikorven—Tavastilan välillä), kautta. Tämän vuoksi Tavastilan—Kouvolan runkotietä ajaviin linja-autoihin aikovien sanottujen kylien asukkaitten on kuljettava joko jalan, suksilla, potkukelkoilla tai polkupyörillä useitten kilometrien matka ja käytettävä kohtuuttoman pitkä aika työ- ja koulumatkaansa verrattuna sihen, mikä kului VR:n paikallisjunien liikennöidessä ennen vuonna 1970 tapahtunutta supistusta noudatettujen aikataulujen mukaisesti.

Karhulaan ja Kotkaan on mahdotonta päästä junalla Kouvolasta klo 15.30 jälkeen, minkä vuoksi vuorotyössä käyvien on turvauduttava joko yksityisiin tai satunnaisiin kuljetusneuvoihin taikka vuokrattava asunto työpaikkakunnaltaan yötyövuorojen ajaksi.

Savosta ja Vuoksenlaaksosta tai Riihimäen suunnasta iltapäivällä Kouvolaan saapuvilla ja edelleen Kotkan radan varrella oleville paikkakunnille aikovilla ei ole mitään mahdollisuutta samana päivänä jatkaa matkaansa Kouvolasta junalla.

Edellä selostetut tutkimusten tulokset osoittavat selvästi, ettei ole olemassa perusteltuja syitä matkustajajunien lukumäärän vähentämiseen rataosalla Kouvola—Kotka. Päinvastoin sanotulla rataosalla olisi otettava likenteeseen lisää uusi matkustajajunapari, joka liikennöisi iltaisin. Se olisi tarpeen jatkuvasti lisääntyviä työ-, koulu-, turisti-, teatteri-, musiikkikoulutus- jne matkoja varten.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen niistä haitoista, jotka henkilöjunaliikenteen supistaminen rataosalla Kouvola—Kotka on aiheuttanut alueen väestölle,
>
> ja mitä Hallitus aikoo tehdä mainitun liikenteen lisäämiseksi yleisen edun ja alueen väestön tarpeen edellyttämään määrään?

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä helmikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Liisa Linkolan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 46:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä haitoista, jotka henkilöjunaliikenteen supistaminen rataosalla Kouvola—Kotka on aiheuttanut alueen väestölle,
>
> ja mitä Hallitus aikoo tehdä mainitun liikenteen lisäämiseksi yleisen edun ja alueen väestön tarpeen edellyttämään määrään?"

Vastauksena edustaja Linkolan yllämainittuun kysymykseen viittaan kunnioittaen siihen vastaukseen, jonka tänään olen antanut kansanedustaja Sinisalon samoja asioita koskettelevan kysymyksen johdosta. Mainitusta vastauksesta ilmenevät ne syyt, jotka ovat vaikuttaneet henkilöliikenteen supistuksiin sekä ne haitat, jotka näistä supistuksista ovat aiheutuneet paikalliselle väestölle ja muille matkustavaisille. Siinä on myös viitattu Eduskunnan lausumaan, joka sisältyy sen vastaukseen hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1971, ja jossa Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän mahdollisuudet paikallisluontoisen henkilöliikenteen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi muuallakin kuin pääkaupungissa ja sen välittömässä läheisyydessä. Liikenneministeriö onkin, niinkuin mainitusta vastauksesta ilmenee, toistaiseksi keskeyttänyt suunnitellut lisäsupistukset ja asettanut 18 päivänä maaliskuuta 1971 toimikunnan, jonka tehtävänä on selvittää, missä laajuudessa on tarkoituksenmukaista hoitaa valtionrautateiden paikallisluontoista henkilöliikennettä ottaen mm. huomioon Eduskunnan lausuman.

Helsingissä maaliskuun 23 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Anna-Liisa Linkola ställda spörsmål nr 46:

> "Är Regeringen medveten om de olägenheter som inskränkningen av persontågstrafiken på bandelen Kouvola—Kotka medfört för områdets befolkning,
>
> och vad ämnar Regeringen göra i syfte att öka nämnda trafik på det sätt det allmännas intresse och områdets befolknings behov förutsätter?"

Såsom svar på riksdagsledamoten Linkolas ovannämnda spörsmål hänvisar jag vördsamt till det svar som jag i dag avgivit på riksdagsman Sinisalos spörsmål, vilket berör samma saker. Av nämnda svar framgår orsakerna till inskränkningen av persontrafiken och de olägenheter dessa inskränkningar medför för ortsbefolkningen och andra resande. Där hänvisas även till Riksdagens uttalande i svaret på regeringens statsverksproposition för år 1971, vari Riksdagen förutsätter att Regeringen utreder möjligheterna att bibehålla och utveckla statsjärnvägarnas persontrafik av lokal karaktär också annorstädes än i huvudstaden och dess omedelbara närhet. Trafikministeriet har såsom av nämnda svar framgår, tills vidare inställt planerade nya begränsningar och den 18 mars 1971 tillsatt en kommission med uppgift att utreda i vilken omfattning det är ändamålsenligt att sköta statsjärnvägarnas persontrafik av lokal natur med beaktande bl. a. av Riksdagens uttalande.

Helsingfors den 23 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 47.

Åsvik ym.: Rakennuslakon alkamisajankohdan siirtämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Talonrakennusalalla aloitettiin neuvottelut viime vuoden marraskuussa, mutta vieläkään ei rakennustyöläisten esityksiin työnantajien taholla ole suostuttu. Lukuun ottamatta UKK-linjan mukaisia palkankorotuksia on tilanne likimain lähtöasemissa. Suomen Rakennusteollisuusliitolla olisi ollut mahdollisuus marraskuusta lähtien käsitellä asiallisesti Rakennustyöläisten liiton esityksiä ja näin pyrkiä kehittämään rakennusalaa palveleva työehtosopimus. Kun työnantajapuoli pitää jääräpäisesti kiinni omasta linjastaan ja mielipiteiden lähentymistä ei ole juuri tapahtunut, ei ole myöskään perusteita lakon siirtämiselle. Ei voida olettaa, että lähimmän kahden viikon aikana työnantajat ilman työtaistelua suostuisivat sopimaan uusista työehtosopimuksista.

Talonrakennusala ei ole työriitojen sovittelulain edellyttämä ns. elintärkeä ala, jonka osalta siirto olisi tämän vuoksi perusteltavissa. Toisaalta lakon alkamisajan siirtoa ei ole laajemmissakaan ja vakavammissakaan tapauksissa tehty. Tässä tapauksessa ei voida välttyä siltä käsitykseltä, että lakon alkamisajan siirtäminen palvelee yksinomaan työnantajien asiaa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitkä ovat Hallituksen käsityksen mukaan ne perusteet, joilla Suomen Rakennustyöläisten liiton ilmoittamaa lakon alkamisaikaa siirrettiin kahdella viikolla, ja aikooko Hallitus peruuttaa asianomaisen ministerin antaman siirtoa koskevan päätöksen?

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 1971.

Toivo Åsvik.
Siiri Lehmonen.
Heikki Mustonen.
Matti Koivunen.
Taisto Sinisalo.
Pauli Puhakka.
Rainer Virtanen.
Lauri Kantola.
Aarne Koskinen.
Heimo Rekonen.
Ensio Laine.
Mirjam Tuominen.
Oili Suomi.
Irma Rosnell.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 26 päivältä helmikuuta 1971 n:o 212 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Toivo Åsvikin ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mitkä ovat Hallituksen käsityksen mukaan ne perusteet, joilla Suomen Rakennustyöläisten liiton ilmoittamaa lakon alkamisaikaa siirrettiin kahdella viikolla, ja aikooko Hallitus peruuttaa asianomaisen ministerin antaman siirtoa koskevan päätöksen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kun laki työriitojen sovittelusta vuonna 1962 uudistettiin, muutettiin myös niiden säännösten sisällystä, jotka koskivat viranomaisen mahdollisuutta määräajaksi kieltää aiotun työnseisauksen toimeenpano. Aikaisemmassa, vuodelta 1946 peräisin olevassa laissa lueteltiin ne alat, joiden osalta työnseisauksen väliaikainen kielto oli mahdollista. Tällaisina mainittiin rautatie-, laiva-, lento- tai lennätinliikenne, posti-, puhelin-, voima-, sähkö-, kaasu-, vesijohto-, puolustus-, poliisi-, vankeinhoito-, lääkintö- tai palolaitos sekä välttämätön elintarvikekuljetus taikka muu edellä mainittuihin verrattava laitos, yritys tai työ. Rakennusalaa ei siis luettelossa mainittu.

Lainsäädäntöä uudistettaessa sai tämä lainkohta (8 §) seuraavan muodon: "Sosiaaliministeriö voi työriidassa, jonka johdosta aiotun työnseisauksen tai sen laajentamisen katsotaan sen laajuuden tai työalan laadun puolesta kohdistuvan yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin tai huomattavasti vahingoittavan yleistä etua, riittävän ajan varaamiseksi sovittelua varten kieltää aiottuun työnseisaukseen tai sen laajentamiseen ryhtymisen tai sen toimeenpanon enintään 14 vuorokauden ajaksi työtaistelun ilmoitetusta alkamishetkestä lukien." Aloitteen kieltopäätöksen antamiseen tekee lain täytäntöönpanoasetuksen mukaan työriitojen valtakunnansovittelija.

Työalojen luettelon poisjättämistä perusteltiin asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (1961 vp. n:o 52) seuraavasti: "Muutosta on pidettävä välttämättömänä, koska esimerkiksi sellaisilla aloilla kuin metalli-, puu- tai paperiteollisuus, syntynyt työnseisaus saattaa olla paljon enemmän yleistä etua vahingoittava kuin jonkin kaupungin kaasulaitoksessa syntynyt selkkaus. Toisaalta ehdotetaan kielto-oikeutta kuitenkin rajoitettavaksi siten, että sen käyttäminen voisi tulla kysymykseen vain riittävän ajan varaamiseksi sovittelua varten. Jos sovittelu siis olisi loppuun saatettu, ei väliaikaista kieltoa enää voitaisi käyttää."

Vaikka Rakennustyöläisten Liitto ry esittäessään uhkavaatimuksen työnantajapuolelle työtaistelusta, joka aloitettaisiin 25. 2. 1971 klo 6.00, oli rajoittanut työtaistelutoimenpiteensä vain eräiden työnantajien työmaita koskeviksi ja jättänyt myös eräät työt lakon alaisillakin rakennus- ja voimalaitostyömailla lakosta vapaiksi töiksi, katsoi valtakunnansovittelija Paavo J. Paavola kuitenkin, huomioon ottaen lakon laajuuden ja sen, ettei hänellä jo muidenkin käynnissä olevien sovittelutehtävien takia ollut mahdollisuutta suorittaa sovittelua loppuun ilmoitettuun määräpäivään mennessä, että oli aiheellista tehdä esitys lakon alkamisen siirtämisestä. Ministeriö antoikin 19. 2. 1971 siirtopäätöksen.

Esimerkkinä siitä, minkälaisissa tapauksissa edellä selostettua työriitojen sovittelulain 8 §:ää on sovellettu, mainittakoon, että siirtopäätöksiä annettiin vuonna 1966 mm. paperi- ja puumassateollisuudessa, kemiallisen puunjalostusteollisuuden sähkötöiden osalta, elintarvikealalla, ahtausalalla, kemian perusteollisuudessa, kalkki- ja sementtiteollisuudessa sekä yleisradion teknillisten toimihenkilöiden kohdalla. Vuonna 1968 tehtiin kieltopäätös liike-

ja säästöpankkien sekä osuuskassojen osalta ja vuonna 1969 paperi- ja puumassateollisuuden korjaamojen ja voimalaitosten metallityöntekijöiden osalta.

Kun kysymyksen loppuosassa tiedustellaan, aikooko Hallitus peruuttaa asianomaisen ministerin antaman siirtoa koskevan päätöksen, totean, että kysymyksellä tältä osin ei enää ole ajankohtaista merkitystä, koska ministeriön päätöksen mukainen kahden viikon siirtoaika on jo kulunut umpeen. Sitä paitsi näyttää asiain ratkaisemisesta valtioneuvostossa ja sen ministeriöissä 30. 3. 1922 annetun lain (79/22) 2 §:n 2 momentin sanamuodosta, sellaisena kuin se on 6. 2. 1931 annetussa laissa (49/31), johtuvan, että valtioneuvosto ei voisikaan, kun asian ratkaisu on lailla jätetty sosiaali- ja terveysministeriön harkintaan, ottaa asiaa käsiteltäväkseen ja päättää siinä toisin kuin mitä ministeriö on tehnyt.

Helsingissä 22 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 212 av den 26 februari 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande, av riksdagsman Toivo Åsvik m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka är enligt Regeringens uppfattning de grunder på vilka den tidpunkt för inledande av strejk som hade meddelats av Finlands Byggnadsarbetarförbund uppsköts med två veckor, och ämnar Regeringen återkalla vederbörande ministers beslut om uppskovet?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag härmed vördsamt anföra följande:

När lagstiftningen om medling i arbetstvister förnyades år 1962 ändrades också innehållet i de stadganden som gällde myndigheternas möjlighet att för viss tid förbjuda tillämnad arbetsinställelse. I den tidigare lagen av år 1946 uppräknades de branscher inom vilka temporärt förbud mot arbetsnedläggelse var möjligt. Såsom sådana branscher nämndes järnvägs-, fartygs-, flyg- eller telegraftrafiken, post- eller telefonväsendet, kraft-, elektricitets-, gas- eller vattenledningsverk, försvars-, polis-, fångvårds-, medicinal- eller brandväsendet samt nödvändig transport av livsmedel eller annat med ovannämnda jämförligt verk, företag eller arbete. Byggnadsbranschen nämndes således inte i denna uppräkning.

Vid reformen av lagstiftningen fick detta lagrum (8 §) följande lydelse: "Vid arbetstvist, på grund varav tillämnad arbetsinställelse eller utvidgande av sådan med hänsyn till dess omfattning eller arbetsområdets beskaffenhet anses beröra samhällets livsviktiga funktioner eller avsevärt skada allmänt intresse, må socialministeriet, i syfte att reservera tillräcklig tid för medling, för en tid av högst 14 dygn, räknat från den meddelade tidpunkten för arbetsstridens begynnande, förbjuda den tillämnade arbetsinställelsen eller utvidgningen av denna." Initiativ till beslut om förbud tages enligt förordningen om lagens verkställighet av riksförlikningsmannen.

Utelämnandet av förteckningen över arbetsområdena motiverades i regeringens proposition i ärendet (1961 rd. n:o 52) på följande sätt: "Ändringen bör anses vara nödvändig, emedan en arbetsinställelse på t. ex. sådana områden som metall-, trä- eller pappersindustrin kan vara i mycket högre grad skadlig för det allmänna intresset än en konflikt vid någon stads gasverk. Å andra sidan föreslås likväl en sådan begränsning av förbudsrätten, att förbud endast kunde komma i fråga för att bereda tillräcklig tid för medling. Om medlingen sålunda slutförts, skulle ett temporärt förbud icke längre kunna tillgripas."

Ehuru Byggnadsarbetarförbundet, när det till arbetsgivarparten framförde ultimatum om en arbetsstrid, som skulle börja 25. 2. 1971 kl. 6.00, hade begränsat sina stridsåtgärder, så att de skulle beröra endast vissa arbetsgivares arbetsplatser, och dessutom ställt en del arbeten vid strejkbelagda kraftverks- och andra byggen utanför strejken, ansåg riksförlikningsmannen Paavo J. Paavola ändå, med hänsyn till strejkens omfattning och till att han redan på grund av andra pågående medlingsuppdrag inte hade möjlighet att slutföra medlingen före den utsatta dagen, det motiverat att göra framställning om att strejkens början skulle uppskjutas. Ministeriet utfärdade därför 19. 2. 1971 ett beslut om uppskov.

Såsom exempel på sådana fall i vilka ovan nämnda 8 § i lagen om medling i arbetstvister har tillämpats må nämnas, att beslut om uppskov gavs år 1966 bl. a. vid tvister inom pappers- och trämassaindustrin, den kemiska träförädlingsindustrins elarbeten, livsmedelsbranschen, stuveribranschen, den kemiska basindustrin, kalk- och cementindustrin samt i fråga om rundradions tekniska funktionärer. År 1968 fattades beslut om förbud

i fråga om affärs- och sparbankerna samt andelskassorna och år 1969 i fråga om metallarbetarna vid pappers- och trämassaindustrins reparationsverkstäder och kraftverk.

När det i slutet av spörsmålet frågas om Regeringen ämnar återkalla vederbörande ministers beslut om uppskovet, konstaterar jag att spörsmålet till denna del inte längre har någon aktuell betydelse, emedan den tid av två veckor som avses i ministeriets beslut redan har gått till ända. Dessutom synes av ordalydelsen i 2 § 2 mom. lagen 30. 3. 1922 om ärendenas handläggning i statsrådet och dess ministerier (79/22), sådant detta lagrum lyder i lagen 6. 2. 1931 (49/31), följa, att statsrådet icke heller, när avgörandet i saken genom lagen har gjorts beroende av social- och hälsovårdsministeriets prövning, skulle kunna upptaga ärendet till behandling och däri besluta annorlunda än vad ministeriet har gjort.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Skriftl. spm. nr 48.

Stenbäck: Om preventiv bekämpning av oljeskador.

Till Riksdagens Herr Talman.

I väntan på det förslag till oljeskyddslag, som redan en längre tid förberetts, kan man konstatera, att för oljeskyddet i 1971 års statsbudget endast reserverats 600 000 mark. I den tredje tilläggsbudgeten för 1970 beviljades för detta ändamål 1 355 000 mark. Som ett positivt drag i innevarande års budget kan konstateras, att medel reserverats för avlöningen av en överinspektör och en inspektör för oljeskyddsfrågor vid sjöfartsstyrelsen.

Ansvaret för oljebekämpningen vid våra kuster och i insjövattnen åligger i sista hand sjöfartsstyrelsen. I praktiken har dock sjöfartsstyrelsen fått ge bekämpningsuppdragen på entreprenad vid en större olycka. Det statliga oljebolaget Neste Oy har därför införskaffat varierande bekämpningsmateriel för användning vid oljeolyckor i anknyttning till bolagets anläggningar. Också endel kommuner har skaffat sig bekämpningsmateriel i mindre skala.

Under de senaste åren har det främst utomlands konstruerats nya bekämpningsmetoder för användning vid oljekatastrofer. En sådan metod är det amerikanska ASPS-systemet, som tagits i bruk längs USA:s kuster. I detta nu torde 8 dylika system ha köpts av amerikanska kustbevakningen och 20—40 finns på önskelistan. Systemets stora fördel är att det kan förhindra oljeskador preventivt då en oljetanker havererar. Systemet transporteras till olycksplatsen med helikopter, flyg eller båt och dess tekniska egenskaper garanterar att oljan i den havererade tankern mycket snabbt kan pumpas över i den gummibeklädda nylonbehållare, som rymmer ca 500 ton eller ca 530 000 liter råolja. Pumpningshastigheten är avsevärd, ca 3 785 liter per minut. ASPS-systemet torde kunna utnyttjas också i full storm och har utprovats i dylik vindstyrka (74 km/h och våghöjd 3.6 m). Systemet kan användas upprepade gånger och då det förpackat på lämpligt sätt är lätt att transportera, kan ett system med lätthet täcka stora kustområden. Priset för ett ASPS-system torde röra sig kring ca 320 000 mark.

Det förefaller synnerligen angeläget att ett eller flera dylika system med det snaraste inköps till Finland. Vid ett tankerhaveri, då en större mängd olja hotar att förstöra kusterna, kan ett ASPS-system komma till användning. Om ASPS-metoden kan förhindra en enda större katasrof, har investeringen lönat sig. Dessvärre måste man räkna med många tankerolyckor under de kommande åren också i finländska farvatten. Under den senaste tioårsperioden har det förekommit ca 550 fartygskollisioner i världen, i vilka tankers har varit inblandade.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställes följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit för att förbättra den tekniska beredskapen vid oljekatastrofer, samt,
>
> har Regeringen för avsikt att till Finland anskaffa det amerikanska ASPS-systemet för preventiv bekämpning av oljeskador vid tankerolyckor?

Helsingfors den 2 mars 1971.

Pär Stenbäck.

Kirj. ksm. n:o 48. *Suomennos.*

Stenbäck: Öljyvahinkojen ennalta ehkäisemisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Odoteltaessa esitystä öljysuojalaiksi, jota jo pitkähkön ajan on valmisteltu, voidaan todeta, että vuoden 1971 valtion tulo- ja menoarviossa öljyntorjuntaan on varattu ainoastaan 600 000 markkaa. Vuoden 1970 kolmannessa lisäbudjetissa tähän tarkoitukseen myönnettiin 1 355 000 markkaa. Kuluvan vuoden budjetin myönteisenä piirteenä voidaan todeta, että varoja on osoitettu öljysuojakysymyksiä käsittelevän ylitarkastajan ja tarkastajan palkkaamiseksi merenkulkuhallitukseen.

Vastuu öljyntorjunnasta rannikoillamme ja sisävesillämme kuuluu viime kädessä merenkulkuhallitukselle. Käytännössä merenkulkuhallitus kuitenkin on joutunut antamaan torjuntatehtäviä urakalla suoritettavaksi suurehkon onnettomuuden tapahduttua. Valtion öljy-yhtiö Neste Oy on sen vuoksi hankkinut erilaista torjuntavälineistöä yhtiön laitosten yhteydessä tapahtuvissa öljyonnettomuuksissa käytettäväksi. Myös joukko kuntia on hankkinut torjuntamateriaalia vähemmässä määrin.

Viime vuosina on lähinnä ulkomailla konstruoitu uusia torjuntamenetelmiä öljykatastrofien yhteydessä käytettäviksi. Sellainen menetelmä on amerikkalainen ASPS-järjestelmä, joka on otettu käyttöön USA:n rannikoilla. Tällä hetkellä lienee Yhdysvaltojen rannikkovartiosto ostanut 8 sellaista järjestelmää ja 20—40 on toivomuslistalla. Järjestelmän suurena etuna on, että se voi ennakolta ehkäistä öljyvahingot säiliöaluksen haaksirikkoutuessa. Järjestelmä kuljetetaan onnettomuuspaikalle helikopterilla, lentokoneella tai veneellä ja sen tekniset ominaisuudet takaavat, että haaksirikkoutuneessa säiliöaluksessa oleva öljy hyvin nopeasti voidaan pumpata kumipäällysteiseen nailonsäiliöön, johon mahtuu n. 500 tonnia eli n. 530 000 litraa raakaöljyä. Pumppausnopeus on huomattava, n. 3 785 litraa minuutissa. ASPS-järjestelmää voitaneen käyttää myös kovalla myrskyllä ja sitä on kokeiltu sellaisen tuulenvoimakkuuden vallitessa (74 km/t aallonkorkeuden ollessa 3.6 m). Järjestelmää voidaan käyttää yhä uudestaan ja koska se pakattuna sopivalla tavalla on helppo kuljettaa, voi yksi ainoa järjestelmä helposti kattaa suuret rannikkoalueet. ASPS-järjestelmän hinta lienee n. 320 000 markan tienoilla.

Tuntuu erityisen tärkeältä, että yksi tai useampia tämänkaltaisia järjestelmiä mitä pikimmin ostettaisiin Suomeen. Säiliöalushaaksirikossa, jolloin suurehko määrä öljyä uhkaa tuhota rannikot, voidaan ASPS järjestelmää käyttää. Jos ASPS menetelmä voi estää yhdenkin suurehkon katastrofin, investointi on osoittautunut kannattavaksi. Valitettavasti on tulevina vuosina odotettavissa useita säiliöalusonnettomuuksia Suomenkin vesillä. Viimeksi kuluneen kymmenvuotiskauden aikana on maailmassa tapahtunut n. 550 alusten yhteenajoa, joissa säiliöalukset ovat olleet osapuolena.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Misin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt parantaakseen teknistä valmiutta öljykatastrofien varalta sekä,
>
> onko Hallituksen aikomuksena hankkia Suomeen amerikkalaista ASPS-järjestelmää öljyvahinkojen ennaltaehkäisemiseksi säiliöalusonnettomuuksien sattuessa?

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Pär Stenbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Stenbäckin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 48:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt parantaakseen teknistä valmiutta öljykatastrofien varalta sekä,
> onko Hallituksen aikomuksena hankkia Suomeen amerikkalaista ASPS-järjestelmää öljyvahinkojen ennaltaehkäisemiseksi säiliöalusonnettomuuksien sattuessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Öljysuojalainsäädännön uudistamistoimikunta jätti viime maaliskuun 3 päivänä kauppa- ja teollisuusministeriölle ehdotuksensa laiksi ja asetukseksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta. Ministeriö on pyytänyt toimikunnan ehdotuksesta lausunnot kuluvan huhtikuun 16 päivään mennessä ja välittömästi lausuntojen saavuttua tullaan ministeriössä valmistelemaan ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta.

Mietinnössään toimikunta on todennut säädöksiä tarvittavan mm. seuraavista asioista:

— aluksia koskevista öljyvahinkojen ehkäisemistä tarkoittavista turvallisuusmääräyksistä,
— öljysuojatoiminnan hallinnollisesta järjestelystä ja
— öljyvahinkojen torjunnassa tarvittavien laitteiden ja tarvikkeiden hankkimisesta.

Edellä mainituista teknillisen valmiuden parantamiseen liittyvistä seikoista voidaan lyhyesti todeta seuraavaa:

Normaalien merilain nojalla annettujen aluksia koskevien turvallisuusmääräysten avulla pyritään parantamaan nimenomaan aluksen omaa turvallisuutta. Ottamalla öljysuojalainsäädäntöön erillinen määräys viranomaisten mahdollisuudesta antaa aluksia koskevia turvallisuusmääräyksiä, varataan viranomaisille mahdollisuus antaa myös sellaisia aluksia koskevia turvallisuusmääräyksiä, joiden ainoana tarkoituksena on veteen päässeen öljyn aiheuttaman vahingon ennalta ehkäiseminen.

Öljysuojatoiminnan kehittäminen ja järjestäminen on tarkoitus uskoa merenkulkuhallituksen tehtäväksi, kun taas varsinainen öljyvahinkojen torjunta tulisi jäämään kuntien velvollisuudeksi. Tämän toiminnan aiheuttamista lisäkustannuksista tulisi kunnilla olemaan oikeus saada korvausta perustettavaksi kaavaillun öljyvahinkojen korvausrahaston varoista.

Öljysuojatoiminnassa tarvittavien ns. perusvalmiuteen tarvittavien laitteiden hankkimisen toimikunta on esittänyt säädettäväksi kuntien velvollisuudeksi, niin että kunnat pystyisivät omatoimisesti ainakin aloittamaan alueellaan tapahtuneen öljyvahingon torjumisen. Valtion velvollisuutena olisi kuntien kantokyvylle liian raskaaksi käyvien laitteiden hankkiminen sekä öljysuojatoiminnan kannalta keskeisimpiin kohteisiin perustettavien öljyntorjunta-asemien varustaminen.

Vuoden 1970 lisämenoarvioon otetulla määrärahalla hankittiin välttävä perusvalmius öljyvahinkojen torjunnassa. Vuoden 1971 menoarvioon ei esitetty hankintamäärärahaa, koska ennen laajempiin hankintoihin ryhtymistä haluttiin saada tietoja tutkimuksista, joita eri puolilla maailmaa tehdään öljyvahinkojen torjuntavälineiden kehittämiseksi. Alalla tapahtuva tutkimushan on varsin nuorta ja sen mukaisesti kehitys hyvin nopeaa.

Saamansa tehtävän mukaisesti merenkulkuhallitus kerää ja kortistoi tietoja kaikista markkinoille tulevista öljyvahinkojen torjuntalaitteista ja -menetelmistä ja sillä onkin tiedot jokseenkin kaikista laitteista ja menetelmistä, jotka tähän mennessä on markkinoitu.

Kansanedustaja Stenbäckin tiedustelema Amerikassa kehitetty ilmateitse siirrettävä säiliöalusten tyhjennysjärjestelmä on merenkulkuhallituksessa tunnettu. Laitteistoon kuuluu

polttomoottorikäyttöinen pumppu ja kokoontaitettavat säiliöt joihin öljy pumputaan. Erikoisuuksina laitteistossa on, että voimansiirto moottorista pumppuun tapahtuu hydraulisesti ja että laitteisto on tehty soveliaaksi helikopterikuljetukseen. Tämä laitteisto on pääasiassa suunniteltu käytettäväksi vuoroveden ja valtameren mainingin vaikutuksen alaisille merialueille, joissa merenkäynti uhkaa alusta täydellisellä tuholla. Tästä johtuen laitteisto on suunniteltu niin suuritehoiseksi, että sen käyttäminen Suomen rannikkoalueella ei liene tarkoituksenmukaista. Toisaalta laitteisto suuren tehonsa vuoksi on niin painava, ettei sen kuljetuksiin ole käytettävissä soveliasta helikopterikalustoa. Merenkulkuhallitus seuraa tarkoin tämän amerikkalaisen laitteiston edelleenkehittymistä.

Hallitus tulee esittämään tarkoitukseen määrärahoja heti kun on saatavissa samaan ideaan perustuvia tai vastaavia pumppuamislaitteistoja, jotka soveltuvat rannikkomme olosuhteisiin sekä hankittavaksi suunnitelluilla keskiraskailla helikoptereilla siirrettäväksi.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 2 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pär Stenbäck ställda spörsmål nr 48:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit för att förbättra den tekniska beredskapen vid oljekatastrofer, samt
> har Regeringen för avsikt att till Finland anskaffa det amerikanska ASPS-systemet för preventiv bekämpning av oljeskador vid tankerolyckor?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Kommissionen för revidering av oljeskyddslagstiftningen inlämnade den 3 senaste mars till handels- och industriministeriet sitt förslag till lag och förordning om bekämpande av oljeskador som förorsakas av fartyg. Ministeriet har inbegärt utlåtanden om kommissionens förslag före den 16 innevarande april, och ministeriet kommer så snart utlåtandena ingått att uppgöra förslag till regeringens proposition med förslag till lag om bekämpande av oljeskador som förorsakas av fartyg.

I sitt betänkande har kommissionen konstaterat, att stadganden behövs bl.a. angående följande omständigheter:

— säkerhetsåtgärder rörande fartyg i syfte att förebygga oljeskador,
— administrativ organisering av oljeskyddsverksamheten och
— anskaffning av anordningar och förnödenheter för bekämpning av oljeskador.

Angående ovan nämnda omständigheter i syfte att öka den tekniska beredskapen må konstateras följande:

Man försöker genom normala med stöd av sjölagen utfärdade säkerhetsföreskrifter rörande fartyg förbättra speciellt fartygets egen säkerhet. Genom att i oljeskyddslagstiftningen inta en särskild bestämmelse om myndigheternas möjligheter att utfärda säkerhetsbestämmelser om fartyg, ges myndigheterna möjlighet att utfärda även sådana säkerhetsföreskrifter om fartyg som har såsom enda syfte att förebygga skada genom oljeutsläpp i vattnet.

Avsikten är att uppdra åt sjöfartsstyrelsen att utveckla och organisera oljeskyddsverksamheten, medan den egentliga bekämpningen av oljeskador skulle komma att åligga kommunerna. Dessa skulle ha rätt att erhålla ersättning för de merkostnader denna verksamhet medför ur en tilltänkt fond för ersättande av oljeskador.

Kommissionen har föreslagit, att skyldighet att anskaffa de anordningar som behövs för en första beredskap i oljeskyddsverksamheten skulle påföras kommunerna, så att dessa åtminstone skulle kunna igångsätta bekämpningen av oljeskador som inträffat på deras område. Det skulle åligga staten att anskaffa anordningar som blir för betungande för kommunerna och att utrusta oljebekämpningsstationer, som skulle inrättas på platser av central betydelse för oljeskyddsverksamheten.

Med ett anslag i en tilläggsbudget för år 1970 anskaffades den utrustning som fordras för primär beredskap vid bekämpning av oljeskador. I statsförslaget för år 1971 föreslogs inga anskaffningsanslag, då man innan större anskaffningar inleds, önskade få uppgifter om de undersökningar som utförs på olika håll i världen för utvecklande av oljebekämpningsmaterielen. Forskningen på området är ju rätt ung och utvecklingen därför mycket snabb.

I enlighet med sin uppgift insamlar och registrerar sjöfartsstyrelsen uppgifter om alla de anordningar och förfaringssätt för bekämpning av oljeskador som kommer ut i marknaden, och den har förnärvarande uppgifter om nästan alla anordningar och metoder som hittills har marknadsförts.

Det i riksdagsman Stenbäcks spörsmål nämnda amerikanska systemet med en luftledes transportabel anordning för tömning av tank-

fartyg känner sjöfartsstyrelsen till. Till anordningen hör en med förbränningsmotor driven pump och hopvikbara behållare i vilka oljan pumpas in. Utmärkande för systemet är, att kraftöverföringen från motorn till pumpen sker hydrauliskt och att anordningen är lämplig för transport med helikopter. Denna anordning är huvudsakligen planerad att användas på havsområden med tidvatten och oceandyningar, där sjögången hotar fartyget med totalförlisning. På grund härav har man gjort anordningen så, att det icke torde vara ändamålsenligt att använda den inom Finlands kustområden. Å andra sidan är anordningen på grund av sin stora effekt så tung, att någon lämplig helikoptermateriel för transporten icke står till förfogande. Sjöfartsstyrelsen följer noggrant med vidareutvecklandet av denna amerikanska anordning.

Regeringen kommer att föreslå anslag för ändamålet så snart sådana på samma idé baserade eller motsvarande pumpanordningar står att få som lämpar sig för förhållandena vid våra kuster och som kan transporteras med de medeltunga helikoptrar, som man har planer på att anskaffa.

Helsingfors den 2 april 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Kirj. ksm. n:o 49.

Sinisalo: Rautateiden henkilöliikennesupistusten peruuttamisesta Kymenlaakson alueella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Henkilöliikenteen supistukset rataosalla Kotka—Kouvola, ja sen kokonaan lopettaminen rataosalla Inkeroinen—Hamina, ovat herättäneet laajaa tyytymättömyyttä Kymenlaaksossa. Toimenpiteellä on vaikeutettu mm. kotipaikkakunnan ulkopuolella työssä käyvien, varusmiesten ja yleensä junaa käyttävien matkustusmahdollisuuksia. Eihän esim. Kouvolasta Kotkaan ole nykyisellään henkilöjunayhteyttä lainkaan iltaisin, koska päivittäin viimeinen juna lähtee jo klo 15.30.

Hiljattain julkistetut tiedot liikenneministeriön toimenpiteistä uusien supistusten peruuttamiseksi, joita mm. Kymenlaakson osalta oli jo valmisteltu, on otettu vastaan tyydytyksellä. Tilanne ei kuitenkaan nykyisellään ole jo suoritettujen supistusten vuoksi edes tyydyttävä.

Kaiken edellä sanotun perusteella olisi ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin henkilöliikenteen lisäämiseksi Kymenlaaksossa. Tätä koskevia esityksiä on tehtykin mm. eduskunnassa useampaan kertaan ja viime aikoina on eräiden yhteisöjen toimesta kiirehditty tällaisia ratkaisuja.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että rautateiden henkilöliikennesupistukset Kymenlaakson alueella peruutettaisiin lisäämällä henkilöliikennettä Kotka—Kouvola rataosalla ja saattamalla Haminan kaupunki jälleen henkilöliikenteen piiriin?

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 49:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että rautateiden henkilöliikennesupistukset Kymenlaakson alueella peruutettaisiin lisäämällä henkilöliikennettä Kotka—Kouvola rataosalla ja saattamalla Haminan kaupunki jälleen henkilöliikenteen piiriin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksessä mainituilla rataosilla on henkilölikennettä aikataulujen mukaan viime aikoina huomattavasti supistettu tai kokonaan lakkautettu. Nämä toimenpiteet ovat tuntuvasti muuttaneet Kymenlaakson liikenneoloja ja ilmeisesti aiheuttaneet ainakin osittaisia vaikeuksia joillekin asutustaajamille ja harvaan asuttujen alueiden väestölle. Näitä paikallisliikenteen supistuksia on perusteltu, paitsi kannattamattomuustekijöillä, myös sillä seikalla, että Kouvolan ja Kotkan sekä Haminan välillä suoritetaan raskaita ja usein toistuvia rautatiekuljetuksia viimeksi mainittujen kaupunkien satamiin. Näiden kuljetusten vuoksi rautatiehallitus on katsonut, että mikäli henkilöliikenne palautetaan näillä rataosilla entiselleen, radan läpäisykyky joutuu liian kovalle koetukselle.

Helsingissä maaliskuun 23 päivänä 1971.

Kun paikallisliikenteen supistaminen maassamme monilla rataosilla on herättänyt tyytymättömyyttä laajoissa kansalaispiireissä, on asiaan kiinnittänyt huomiota myös Eduskunta. Se onkin vastauksessaan hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1971 edellyttänyt hallituksen selvittävän mahdollisuudet valtionrautateiden paikallisluontoisen henkilöliikenteen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi muuallakin kuin pääkaupungissa ja sen välittömässä läheisyydessä, ottaen huomioon mm. yhteistoiminnan kuntien kanssa. Edelleen Eduskunta on samassa yhteydessä lausunut, että paikallisen henkilöliikenteen kannattavuuden lisäämiseksi olisi myös aikatauluja pyrittävä tarkistamaan niin, että ne sopisivat entistä paremmin työntekijöiden ja koululaisten matka-aikoihin ja samalla olisivat yhteensovitetut kaukoliikenteen kulkuaikojen kanssa.

Edellä olevan johdosta liikenneministeriö on katsonut tarpeelliseksi toistaiseksi keskeyttää suunnitellut lisäsupistukset. Asian kaikinpuoliseksi valaisemiseksi liikenneministeriö on lisäksi 18 päivänä maaliskuuta 1971 asettanut hallitusneuvos Martti Mäenpään puheenjohdolla toimikunnan, jonka tehtävänä on selvittää, missä laajuudessa on tarkoituksenmukaista hoitaa valtionrautateiden paikallisluontoista henkilöliikennettä ottaen mm. huomioon edellä mainitut Eduskunnan lausumat. On toivottavaa, että näin asetettu toimikunta saa työnsä päätökseen niin ajoissa, etteivät kyselyssä tarkoitetut haitat ja vaikeudet pääse pitemmän aikaa vaikuttamaan.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 2 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda skriftliga spörsmål nr 49:

> "Har Regeringen för avsikt att vidtaga sådana åtgärder, att inskränkningarna i järnvägarnas persontrafik inom Kymmenedalen upphävs genom ökning av persontrafiken på bansträckan Kotka—Kouvola och sålunda att persontrafiken återkommer att omfatta även Fredrikshamns stad?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

På de i spörsmålet nämnda bandelarna har persontrafiken enligt tidtabellerna under senaste tid inskränkts i avsevärd grad eller helt inställts. Genom dessa åtgärder har trafikförhållandena i Kymmenedalen på ett kännbart sätt ändrats och åtminstone partiella svårigheter uppenbarligen förorsakats vissa tätorter och befolkningen inom glest bebygga områden. Såsom motivering för dessa inskränkningar av lokaltrafiken har anförts dels olönsamhetsfaktorer dels även den omständigheten, att mellan Kouvola och Kotka samt Fredrikshamn utförs tunga och ofta återkommande järnvägstransporter till de sistnämnda städernas hamnar. På grund av dessa transporter har härnvägsstyrelsen ansett, att om persontrafiken på dessa bendelar återupptas i sin tidigare omfattning, så kommer detta att utgöra en alltför stor påfrestning för banans förmåga att svälja trafiken.

Då inskränkningen av lokaltrafiken på flere bandelar i landet har väckt missnöje inom vida medborgarkretsar, har också riksdagen fäst uppmärksamhet vid saken. Den har också i sitt svar på regeringens proposition angående statsförslaget för år 1971 förutsatt, att regeringen utreder möjligheterna att bibehålla och utveckla statsjärnvägarnas persontrafik av lokal karaktär också annorstädes än i huvudstaden och dess omedelbara närhet, med beaktande bl. a. av samarbetet med kommunerna. Vidare har riksdagen i detta sammanhang yttrat, att man för att öka den lokala persontrafikens lönsamhet också borde försöka justera tidtabellerna så, att dessa bättre än tidigare skulle rätta sig efter arbetstagarnas och skolelevernas resetider och att de tillika vore samordnade med fjärrtrafikens tidtabeller.

På grund av det ovan sagda har trafikministeriet ansett nödigt att tills vidare avbryta de ytterligare inskränkningar som planerats. För allsidigt belysande av saken har trafikministeriet den 18 mars 1971 tillsatt en kommitté med regeringsrådet Martti Mäenpää som ordförande. Kommittén har i uppdrag att utreda i vilken omfattning det är ändamålsenligt att upprätthålla statsjärnvägarnas persontrafik av lokal karaktär med beaktande bl. a. av riksdagens ovan nämnda uttalanden. Det är önskvärt, att den sålunda tillsatta kommittén får sitt arbete slutfört i så god tid, att verkningarna av de i spörsmålet avsedda missförhållandena och svårigheterna icke blir långvariga.

Helsingfors den 23 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Kirj. ksm. n:o 50.

Sinisalo ym.: Maakaasun käyttöä koskevien lisäselvitysten suorittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maakaasutoimitusten aloittamista Neuvostoliitosta maahamme koskeneet neuvottelut ovat edistyneet niin pitkälle, että päiväjärjestykseen on astunut tämän maallemme uuden energia- ja raaka-ainelähteen käytön yksityiskohtainen suunnittelu.

Viime vuonna valmistunut suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökomission luonnonkaasutyöryhmän mietintö lienee katsottava niin alustavaa laatua olevaksi selvitykseksi, että se ei voi antaa perustaa maakaasun käytön tarkoituksenmukaiselle järjestetylle. Luonnonkaasutyöryhmä on todennut mietinnössään itsekin, että "se ei ole sopiva elin pitemmälle suoritettavaan selvitystyöhön . . .".

Lisäksi on otettava huomioon, että komitean eräät perustavaa laatua olevat näkökannat ovat joutuneet vakavan arvostelun kohteeksi. Tätä arvostelua tukee mm. vertailu Ruotsissa tehtyihin maakaasun käyttösuunnitelmiin.

Suomalaisessa selvityksessä katsotaan, ettei maakaasun toimituksen aloittamisella saa "aiheuttaa haittaa muiden energiamuotojen tai öljyteollisuuden luonnolliselle kehitykselle". Ruotsalainen tutkimus taas, mm. kannattavuusperusteisiin nojautuen, pitää maakaasun käyttöä niin edullisena vaihtoehtona, että se mahdollistaa ns. vanhojen energialähteiden käyttöön perustuvien suunnitelmien supistuksia. Mm. näistä erilaisista lähtökohdista lähtien suomalaiset tutkimukset ovat päätyneet ehdottamaan maakaasun käyttöä lähinnä vain kaukosiirtoverkon ja sen harvojen haarojen avulla vain suurteollisuuden tarpeisiin kun taas Ruotsissa on pidetty tarkoituksenmukaisena ja välttämättömänäkin alueellisten lähijakeluverkostojen suunnittelua ja rakentamista yhtä aikaa maakaasun runkoverkon kanssa.

Kommunistit ja kansandemokraatit ovat edellisen ja tämän eduskunnan aikana mm. eduskunnassa sekä muissa yhteyksissä pitäneet välttämättömänä, että samalla kun suoritetaan perusselvityksiä ja periaateratkaisu maakaasun hankinnan aloittamisesta pantaisiin vireille myös sellaiset yksityiskohtaiset selvitykset joihin nojautuen maakaasun käyttö alun perin voitaisiin suunnitella sen tarjoamia monipuolisia ja edullisia mahdollisuuksia vastaavasti energia- ja myös raaka-ainelähteenä. Niinpä on tehty ehdotuksia tähän raaka-aineeseen perustuvasti mm. kemiallisen teollisuuden kehittämismahdollisuuksien yksityiskohtaisesta selvittämisestä.

Kaikki edellä mainitut seikat osoittavat, että maakaasun käytöstä olisi nopeasti suoritettava täydennys- ja lisäselvityksiä, joihin nojautuen tulisi suunnitella nyt kaavaillun runkoverkon ohella myös mahdollisimman tarkoituksenmukainen lähialuejakeluverkko Etelä-Suomeen. Tällaisen laaja-alueisen verkon suunnittelun perustaksi todettakoon, että vaikka maakaasun lähijakeluverkko onkin kallis investointi niin eräiden keski-eurooppalaisten arvioiden mukaan maksaa nykyaikainen maakaasun jakeluverkko kuitenkin vain 15—20 % vastaavan lämpöenergiamäärän siirtävän kaukolämpöverkon rakennuskustannuksista.

Maakaasun alueellisen ja paikalliskäytön yksityiskohtainen suunnittelu on kiireellinen myös siksi, että näin voitaisiin välttää ne virheet ja hukkainvestoinnit, joita saattaa tapahtua jos esim. kunnallisen kaukolämmitystoiminnan suunnittelussa ei ole tiedossa eikä käytettävissä maakaasun tarjoamia mahdollisuuksia.

Edelleen todettakoon, että taloudellisten ja teknillisten etuisuuksien ohella maakaasun mahdollisimman laaja käyttö mm. energialähteenä on erittäin tarkoituksenmukaista myös ympäristösuojelun näkökannoilta. Maakaasun käyttöhän on vapaa asiallisesti kaikilta saastevaikutuksilta.

Koska maakaasun käyttö mm. edellä mainitulla perusteella yhdistyy Etelä-Suomen kaupunkien ja ensi vaiheessa nimenomaan Kaak-

kois-Suomen alueen intresseihin olisi tarvittavat lisätutkimukset pyrittävä suorittamaan yhteistoiminnassa Etelä-Suomen kaupunkien sekä muiden alueellisten suunnittelutyötä suorittavien elinten kanssa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus aikonut suorituttaa maakaasun käyttöä koskevia lisäselvityksiä turvatakseen, että jo kaasun kuljetuksessa tarvittavan perusverkon suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä voitaisiin suunnitella ja rakentaa maakaasun lähijakeluverkko Etelä-Suomeen mm. kaupunkien kaukolämmitystoimintaa palvelemaan?

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.
Oili Suomi.
Ensio Laine.
Aarne Koskinen.
Heimo Rekonen.
Toivo Åsvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianosaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 50:

> "Onko Hallitus aikonut suorituttaa maakaasun käyttöä koskevia lisäselvityksiä turvatakseen, että jo kaasun kuljetuksessa tarvittavan perusverkon suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä voitaisiin suunnitella ja rakentaa maakaasun lähijakeluverkko Etelä-Suomeen mm. kaupunkien kaukolämmitystoimintaa palvelemaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maakaasukysymystä käsiteltäessä on ensimmäisenä tavoitteena ollut määritellä ne määrät, joita maassamme voitaisiin käyttää, pääverkoston vaatimat investoinnit sekä näiden tietojen ja kilpailevien polttoaineiden hintojen perusteella se hinta, millä maakaasun osto meille voi olla mahdollista.

Näitä kysymyksiä käsiteltäessä ovat teollisuus- ja voimalaitoskäyttö määräävässä asemassa, koska maiden välisen taloudellisen yhteistyökomission asettama työryhmä katsoi muun kulutuksen alkuvaiheessa voivan nousta korkeintaan 10 prosenttiin. Vaikka paikallisjakelussa kaasusta saadaankin huomattavasti korkeampi hinta, vaatii paikallisverkostojen rakentaminen niin suuria investointeja ja sitä kautta korko- ja kuoletuskustannuksia, ettei näin pieni käyttöosuus voi ratkaisevasti vaikuttaa ostohintatasoon. Kun pääverkoston putkille on heti alusta alkaen kannattavuuden vuoksi saatava täysi kuormitus, on myöskin tämä aikaansaatavissa vain suurkuluttajien avulla. Paikalliskulutuksen kasvaessa voidaan sitten tarpeen vaatiessa vähentää, kuten muissakin maissa, kaasun käyttöä voimalaitoksissa, joissa se tarjoaa ehkä pienimmät edut.

Kaikissa niissä maissa, joissa maakaasua on otettu käyttöön, on käyttö aluksi keskittynyt juuri teollisuuteen ja voimatalouteen ja vasta vuosien kuluessa paikalliskulutus on ehtinyt kasvaa. Esimerkkeinä tästä voidaan mainita, että kun Neuvostoliitossa suurimittakaavaiseen maakaasun käyttöön ryhdyttiin 1950-luvun alussa, on siellä vuosien kuluessa paikalliskulutus v. 1968 mennessä ehtinyt nousta 12.4 prosenttiin. Länsi-Saksassa ryhdyttiin maakaasun käyttöön taas 1960-luvun alkupuolella ja oli siellä vuosikymmenen vaihteessa kotitalous- ja lämmityskaasun kulutus vasta noin 5 prosenttia kokonaiskulutuksesta.

Edellä oleviin lukuihin verrattuna voidaan arvioita, jonka mukaan meillä jo varsin pian kotitalous- ja huoneenlämmitystarkoituksiin voitaisiin käyttää 10 prosenttia koko kaasumäärästä, pitää varsin korkeana. Meillähän tilannetta vaikeuttavat sekä muihin maihin verrattuna hajanainen asutus että maakaasulle muutettavaksi sopivien kaupunkikaasuverkostojen lähes täydellinen puuttuminen. Niinpä Helsingin kaupungin v. 1969 kaasun kulutus edustaa vain 0.6 prosenttia suunnitellusta 3 miljardin m^3 vuosituonnista.

Maakaasun tuontikysymys alkaa nyt olla ratkaisuvaiheessa. Sen jälkeen kun ratkaisu on tapahtunut, tunnetaan mahdollinen tuontihinta ja vasta se antaa mahdollisuudet tarkempien käyttölaskelmien ja -suunnitelmien teolle. Tällöin tulee esiin myös kysymys, rakennetaanko paikallisverkostot eri yrittäjien kuten esimerkeksi kuntien toimesta, niin kuin tapahtuu hyvin paljon verrattavissa olevassa sähkönjakelussa. Koska paikallisverkostojen rakentaminen vaatii myös varsin suuria pääomia, lienee kokemuksen aikaansaamiseksi syytä rakentaa ensin sopivalle paikkakunnalle yksi paikallisverkosto, jonka rakentamistyöstä saatavia kokemuksia voitaisiin käyttää hyväksi muiden paikallisverkostojen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Edelläesitettyyn perustuen katson, että maakaasukysymyksessä on ensin saatava ratkaisu sen mahdollisen tuonnin aloittamisesta ja vasta

sen jälkeen voidaan ryhtyä neuvottelemaan mahdollisia paikallisverkostoja ajattelevien paikkakuntien edustajien kanssa siitä, miten asia näiden kohdalla olisi parhaiten ratkaistavissa sekä aloittamaan paikallisverkostojen rakentamiseen liittyvä selvittely- ja suunnittelutyö.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 2 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 50:

> "Ämnar Regeringen låta utföra ytterligare utredningar angående användningen av jordgas för att försäkra sig om, att ett närdistributionsnät för jordgas redan i samband med planeringen och byggandet av det för transporten av gasen erforderliga grundnätet skall kunna planeras och byggas i södra Finland för att tjäna bl. a. städernas fjärruppvärmningsverksamhet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vid behandlingen av jordgasfrågan har det första målet varit att bestämma de mängder, som skulle kunna användas i vårt land, de investeringar huvudnätet fordrar och på basen av dessa uppgifter och prisen på de konkurrerande bränslena det pris till vilket det kan vara möjligt för oss att köpa jordgas.

Vid behandlingen av dessa frågor är användningen i industrier och kraftverk i en avgörande ställning, enär den arbetsgrupp den finsk-sovjetiska ekonomiska samarbetskommissionen tillsatt har ansett att den övriga förbrukningen i första skedet kan uppgå till högst 10 procent. Även om man vid lokal distribution får ett betydligt högre pris för gasen, fordrar byggandet av lokala nät så stora investeringar och därigenom så höga ränte- och amorteringskostnader, att en så liten andel av användningen inte i avgörande grad kan inverka på inköpsnivån. Då huvudnätets rör genast från början för lönsamhetens skull måste få full belastning, kan även denna åstadkommas endast med hjälp av storkonsumenter. När den lokala förbrukningen ökar, kan man sedan vid behov liksom i andra länder minska användingen av gas i kraftverk, där den måhända erbjuder de minsta fördelarna.

I alla de länder, i vilka jordgas har tagits i bruk, har användningen till en början koncentrerats just till industrin och krafthushållningen, och först under årens lopp har den lokala förbrukningen hunnit växa fram. Som exempel härpå må nämnas, att den lokala förbrukningen i Sovjetunionen, där man i början av 1950-talet började använda jordgas i stor skala, under årens lopp fram till år 1968 hade hunnit stiga till 12.4 procent. I Västtyskland åter började man använda jordgas i början av 1960-talet, och där utgjorde förbrukningen av gas för hushålls- och uppvärmningsändamål vid övergången till följande decennium först omkring 5 procent av totalförbrukningen.

Jämfört med ovanstående siffror kan den beräkning, enligt vilken man hos oss rätt snart skulle kunna använda 10 procent av hela gasmängden för hushålls- och rumsuppvärmningsändamål, anses vara i högsta laget. Hos oss försvåras ju situationen både genom den i jämförelse med andra länder spridda bebyggelsen och genom att stadsgasledningsnät som skulle vara lämpliga att ändras så att de skulle kunna användas för jordgas så gott som helt saknas. Till exempel Helsingfors stads gasförbrukning år 1969 representerar bara 0.6 procent av den planerade årsimporten på 3 miljarder m^3.

Frågan om import av jordgas står snart inför sitt avgörande. Efter det avgörandet skett känner man det eventuella importpriset, och först det ger möjligheter att göra upp noggrannare beräkningar och planer beträffande användningen av gasen. Härvid aktualiseras också frågan om huruvida de lokala näten skall byggas av olika företagare, t. ex. kommunerna, såsom fallet är i fråga om den i mycket likartade eldistributionen. Då byggandet av lokala nät dessutom fordrar rätt stora kapital, torde det vara skäl att för att få erfarenhet av saken först på en lämplig ort bygga bara ett lokalt nät, varefter de erfarenheter detta byggnadsarbete ger skulle kunna utnyttjas vid planeringen och förverkligandet av andra lokala nät.

Med stöd av det ovan anförda anser jag, att man i jordgasfrågan först måste få till stånd ett avgörande beträffande den eventuella importen av jordgas, och att man först därefter kan börja underhandla med representanter för de orter, som planerar eventuella lokala nät, om hur frågan bäst kan lösas för deras vidkommande samt påbörja det utrednings- och planeringsarbete som byggandet av de lokala näten förutsätter.

Helsingfors den 31 mars 1971.

Minister *Olavi Salonen.*

Linkola: Valtionrautateiden rahtitasoitusmääräysten vaikutuksesta Haminan ja Kotkan satamien toimintaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtaosa maamme viennistä ja tuonnista ıpahtuu satamien kautta. Kun ulkomaankaup-amme lyhimmät kuljetustiet länteen käyvät ıerien yli, hoitaa valtionrautatiet kuljetuksen ıtamaan ja satamasta. Tällöin täytyy rautatie-ikenteen vienti- ja tuontikuljetusten osalta ıpahtua kiinteässä yhteistyössä laivaliikenteen anssa. Rautatie- ja laivaliikenteen yhteen-ɔvittamisessa esiintyy monia vaikeuksia, jotka ıeillä johtuvat pääasiassa ilmastollisista teki-ɔistä. Osa satamista on talvella jääesteiden ıkia suljettuina, jonka takia vienti- ja tuonti-uljetukset joudutaan hoitamaan kauempana levien satamien kautta. Pidentyneet kuljetus-ıatkat lisäävät jo sellaisenaan kustannuksia ɔrkeampien rahtien muodossa. Rautatielaitok-:n ja valtiovallan toimenpitein on näitä ıikeuksia pyritty helpottamaan rahtitasoituksin :kä muilla tariffitoimenpiteillä.

Rautateiden tariffipolitiikan perusteet on ääritelty valtionrautateiden talouden hoidon eisistä perusteista annetussa laissa, joka /kyisessä muodossaan on ollut voimassa vuo-:n 1951 alusta lukien. Maksuperusteiden :sityiskohdat ja kuljetusmaksujen yleinen taso ıhvistetaan lain mukaan asetuksella. Nykyisin ı tariffisääntöasetus siinä muodossa kuin se uutettiin vuoden 1971 alusta. Lain mukaan Yleisten perusteiden mukaan kannettavista aksuista voidaan myöntää alennuksia, mikäli on liiketaloudellisesti perusteltavissa. Jos ıljetusmaksut muista kuin liiketaloudellisista istä määrätään yleistä tasoa alemmiksi, korva-an valtionrautateille näin aiheutuva tulojen enetys tulo- ja menoarvioon otetun määrä-han puitteissa". Tämä lain kohta säätelee uressa määrin, miten ja missä portaassa riffipolitiikkaa hoidetaan.

Muilla kuin liiketaloudellisilla syillä myön-ttävistä alennuksista päättää valtioneuvosto kenneministeriön esityksestä. Nämä alennuk-set korvataan rautateille erikoismäärärahasta, jollainen on ollut valtion budjetissa vuodesta 1951 alkaen. Tässä tarkoitettuja muita syitä voivat olla yleiset kansantaloudelliset, sivistyk-selliset, sosiaaliset, työllisyys- ja aluepoliittiset yms. näkökohdat. Kauppamerenkulkuun liit-tyvä huomattavin tariffipoliittinen toimenpide, vientitavaran rahtitasoitukset, suoritettiin val-tioneuvostossa vuoden 1969 loppupuolella. Näitä rahtitasoitusmääräyksiä on osittain muu-tettu marraskuussa 1970.

Aikaisemmin oli rahtitasoitusten päätarkoi-tuksena alentaa lähinnä Pohjois- ja Itä-Suomessa sijaitsevien teollisuuslaitosten vienti-tavarakuljetusten aiheuttamia kustannuksia tal-visaikaisissa vaikeissa olosuhteissa ja edistää jääesteiden takia sulkeutuvien satamien liiken-teen jakautumista mahdollisimman tasaisesti avoinna olevien satamien kesken. Nämä tekijät yhdessä työllisyys- ja aluepoliittisten näkö-kohtien kanssa ovat ratkaisevia nykyisin voi-massa olevista rahtitasoituksista päätettäessä. Rahtitasoitukset on määrätty olemaan voimassa määrätyt kuukaudet talvella.

Rahdit on porrastettu. Tällaisella porrastuk-sella on haluttu estää vientitavaran kuljetus tarpeettoman kaukana olevaan satamaan, mikä ilmeisesti olisi seurauksena, jos rahti kaikkiin satamiin olisi saman suuruinen. Tässä mielessä satamat on myöskin ryhmitelty.

Joulukuun alusta 1969 voimaan tulleiden ja marraskuussa 1970 muutettujen rahtitasoitus-määräysten mukaan tuetaan vientikuljetuksia Itä-Suomen osalta myös avoveden aikana. Rautatiehallitus on oikeutettu myöntämään kuljetusmaksuista alennuksia rahtitasoituksia koskevien määräysten 6. kohdan mukaan "Kajaanin, Kontiomäen, Iisalmen, Kuopion, Savonlinnan, Joensuun, Lieksan, Jyväskylän, Äänekosken, Pieksämäen, Varkauden ja Mikke-lin liikennealueilta olevilta liikennepaikoilta

kautta vuoden vanerituotteiden sekä lastu-, rima- ja kuitulevyjen osalta Valkon, Helsingin, Hangon, Turun ja Naantalin satamiin sekä pahvin ja kartongin osalta Valkon satamaan yhtä suuri kuin samasta lähetyksestä perittäisiin lähetysliikennepaikalta Hillon satamaan lähetettäessä kuitenkin siten, että rahti kannetaan vähintään 100 kilometriä. — Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan myös lähetettäessä paperia, kartonkia tai pahvia Hangon valtion satamaan. Edut myönnetään paperille, kartongille ja pahville kautta vuoden myös Kouvolan, Lappeenrannan ja Imatran liikennealueilta Hangon valtion satamaan lähetettäessä."

Ko. rahtitasoitusmääräysten kohta on Haminan ja Kotkan kaupungeille epäoikeudenmukainen ja on niiden vaikutuksesta selvästi ollut todettavissa näiden kaupunkien satamien liikenteen vähentymistä. Vuoden 1970 aikana on näin siirretty 123 000 tn tavaraa Haminan ja Kotkan satamien vaikutusalueelta. Valtio on suorittanut rahtialennuksia 684 000 mk valtionrautatielle ts. valtio on siirtänyt rahaa toisesta taskusta toiseen. Tämä tuntuu sen sijaan Haminan ja Kotkan satamien ylläpitäjien, kuntien, taloudessa ja viime kädessä yksityiseen veronmaksajaan kohdistuvana. Molemmat satamakaupungit ovat rakentaneet satamansa omin varoin sekä laajentaneet niitä voidakseen palvella maamme vientiteollisuutta. Parhaillaan on Kotkassa käynnissä uuden ns. Hietasen sataman rakennustyöt kokonaiskustannuksiltaan 26 milj. mk sekä Haminan Hiirenkarille suunnitellaan 4.5 milj. mk maksavaa peräporttilaivapaikkaa. Nämä laajennukset perustuvat Etelä-Suomen satamatoimikunnan mietinnön tuloksiin sekä Itä-Suomen puunjalostusteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvuun.

Nyt on olemassa suunnitelmia siirtää Haminan ja Kotkan satamien vaikutusalueella olevan teollisuuden kasvu, eritoten lastu-, rima- ja kuitulevyjen huomattava tuotannon kasvu, rahtitasoitusmääräysten turvin ohi Haminan ja Kotkan satamien. Tällä tavalla pyritään vaaran tamaan ko. satamien toimintaa sekä siirtämää työpaikkoja ja taloudellista aktiviteettia It Suomesta Länsi-Suomeen. Asiaintilan korjaam seksi olisi rahtitasoitusten 6. kohta poistettav Ellei se ole mahdollista, olisi rahtitasoitu määräyksiin otettava uusi säännös, jonka sisä lön tulisi olla: "Lähetettäessä tuontitavar Haminan ja Kotkan satamista Lahden, He singin, Riihimäen, Tampereen, Turun Karjaan liikennealueille, peritään lähetykses rahtia siten kuin tavara olisi saapun Helsingin, Hangon, Turun tai Naantalin sat maan kuitenkin siten, että rahti kanneta vähintään 100 kilometriltä."

Kun aikoinaan muutettiin rahtitasoitu määräyksiä, ei varmaankaan ollut tarkoitukse aiheuttaa suurempia siirtymiä satamien liike teessä. Kokemukset uusista rahtitasoitusmää yksistä jo ensimmäisenä voimassaolovuote osoittavat vinosuuntausta. On välttämätön korjata epäkohdat mahdollisimman pian jo vuoden 1972 tulo- ja menoarvion yhteydes

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valti päiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esit kunnioittaen valtioneuvoston asianomais jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomic siihen, että valtioneuvoston vahvis mien rautateiden rahtitasoituksia k kevien määräysten vuoksi tullaan h mattava osa Haminan ja Kotkan sa mien vaikutusalueilta rahtialennuks oikeutetuista rautatiekuljetuksista ohj maan ohi Haminan ja Kotkan satami ja aiheutetaan siten mainittujen k punkien kunnallistaloudelle tuntu tappioita,

ja mitä Hallitus aikoo tehdä ra tasoitusten saattamiseksi oikeudenm kaiseksi Haminan ja Kotkan kohdal

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971

Anna-Liisa Linkola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Liisa Linkolan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 51:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että valtioneuvoston vahvistamien rautateiden rahtitasoituksia koskevien määräysten vuoksi tullaan huomattava osa Haminan ja Kotkan satamien vaikutusalueilta rahtialennuksiin oikeutetuista rautatiekuljetuksista ohjaamaan ohi Haminan ja Kotkan satamien ja aiheutetaan siten mainittujen kaupunkien kunnallistaloudelle tuntuvia tappioita,
>
> ja mitä Hallitus aikoo tehdä rahtitasoitusten saattamiseksi oikeudenmukaiseksi Haminan ja Kotkan kohdalla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Niinkuin kyselyn perusteluista käy ilmi, valtionrautateiden rahtitasoitusmääräykset ovat tarpeelliset monistakin syistä. Näistä mainittakoon maamme vientiteollisuuden tukeminen ja sen kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttäminen, kehitysalue- ja työllisyyspolitiikan tavoitteiden saavuttaminen, satamien sulkeutuminen ja laivaliikenteen vaikeutuminen jääesteiden takia ja näihin liittyvä jäänmurtajatoiminta ja kalliiksi tuleva laivojen jäävahvistaminen, täysi-, osa- ja täytelasteina eri puolilta maatamme kerättävän vientitavaran kuljettaminen määrättyyn linja- tai muuhun laivaan sekä monet muut näihin verrattavat yleisluontoiset seikat. Tuontiteollisuudella ei ole vastaavia rahtitasoitushelpotuksia maamme rautateillä.

Kullakin edellämainitulla rahtitasoitusmääräyksellä on eriarvoinen merkitys maamme vientisatamista yleensä puhuttaessa. Niinpä Pohjanlahden vientisatamat, joissa tärkeintä osaa tässä suhteessa näyttelee satamien ja meriväylien jäätyminen talvisaikaan, eroavat Etelä-Suomen vientisatamista pääasiallisesti siinä suhteessa, että viimeksimainittujen satamien kohdalla ovat etualalla kehitysaluepoliittiset näkökohdat, Hangon valtionsataman turvaaminen ympärivuotiseksi satamaksi sekä eräiden vientierien kerääminen siihen satamaan, johon linjalaiva tai muu tilattu laiva on saapunut. Tyypillisiä ympärivuotisia rahtitasoitusten alaisia tuotteita ovat vanhastaan olleet kyselyssä tarkoitetut vanerituotteet sekä kuitu-, lastu- ja rimalevyt, koska ne yleensä toimitetaan hajallaan olevilta tehtailta pienissä lähetyserissä vientisatamaan. Sisällyttämällä Hangon sataman ohella muutkin Etelä-Suomen satamat po. pienlähetysten osalta rahtitasoitusten piiriin, on näiden lähetysten kuljettamisessa rautateitse aikaansaatu vientiteollisuuden edellyttämää kuljetusolojen joustavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Kyselyssä nimenomaan korostetaan, että mainitut rahtitasoitukset aiheuttavat Kotkan ja Haminan kaupunkien kunnallistaloudelle tuntuvia tappioita. Kun asia nyt on tullut näille kaupungeille ajankohtaiseksi, johtunee se ennenkaikkea siitä, että Puhoksella pian valmistuu Pellos Oy:n kuitulevytehdas, jonka tuotteita rahtitasoitusten avulla todennäköisesti tullaan ainakin osittain laivaamaan muissakin kuin Kotkan ja Haminan satamissa. On myönnettävä, että Kotkan kaupunki nykyisin laajentaa satamaansa huomattavasti ja että sen kapasiteetti sen johdosta suurenee lähitulevaisuudessa. Vientiteollisuutemme ja laivanvarustajat tuskin kuitenkaan ovat halukkaita sitomaan kuljetuksensa kaikissa jää- ym. oloissa yhteen tai kahteen satamaan. Se osa Pellos Oy:n vanerituotteista sekä kuitu-, rima- ja lastulevyistä, jotka laivataan jonkin muun Etelä-Suomen sataman kautta, eivät ilmeisesti paljoakaan vähennä Kotkan ja Haminan satamaliikennetuloja. Sitäpaitsi on huomattava, että rahtitasoitusten johdosta Kotkan ja Haminan satamat hyötyvät niistä kuljetuksista, joita suoritetaan huomatta-

valla alennuksella Pohjois-Suomesta näihin eteläisiin satamiin. Joka tapauksessa olisi rahtitasoitusten päämääristä ja niiden tuottamasta joustavuudesta vaikeata poiketa lähinnä jonkin erityisen tuotantolaitoksen kohdalla, kun itse järjestelmä on puhtaasti lähetysalueellinen ja lähinnä kehitysaluepoliittisten näkökohtien sanelema.

Helsingissä, maaliskuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Anna-Liisa Linkola ställda skriftliga spörsmål nr 51:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att de av statsrådet fastställda bestämmelserna angående statsjärnvägarnas fraktutjämningar leder till att en avsevärd del av de till fraktnedsättningar berättigade järnvägstransporterna inom Fredrikshamns och Kotka hamnars verkningsområde kommer att dirigeras förbi dessa städers hamnar, varigenom städernas kommunalhushållning förorsakas kännbara förluster,
>
> och vad har Regeringen för avsikt att göra för att fraktutjämningarna i fråga om Fredrikshamn och Kotka skall bli rättvisa?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Såsom av motiveringen för spörsmålet framgår är statsjärnvägarnas fraktutjämningsbestämmelser nödiga av flere skäl. De behövs till stöd för landets exportindustri och för bevarande av dennas internationella konkurrenskraft, för att utvecklingsområdes- och sysselsättningspolitikens mål skall kunna uppnås, för att hamnar stängs och fartygstrafiken till följd av ishinder försvåras och för den med dessa omständigheter sammanhängande isbrytarverksamheten och isförstärkningen av fartyg, vilken ställer sig dyr, för transporten av exportgods, som såsom hel-, del- och fyllnadslast uppsamlas i olika delar av landet, till visst linje- eller annat fartyg samt för flere andra med dessa jämförliga ändamål av allmän natur. Importindustrin åtnjuter icke motsvarande fraktutjämningslättnader på landets järnvägar.

Betydelsen av envar av de ovan nämnda fraktutjämningsbestämmelserna är av olika värde, då man talar om landets exporthamnar i allmänhet. Sålunda skiljer sig hamnarna vid Bottniska viken, för vilkas del den viktigaste faktorn i detta avseende utgörs av hamnarnas och farledernas tillfrysning vintertid, från exporthamnarna i södra Finland huvudsakligen i det hänseendet, att förgrundsfaktorerna i fråga om de sistnämnda hamnarna är utvecklingsområdespolitiska synpunkter, säkerställandet av Hangö statshamn såsom hamn året runt samt den omständigheten att vissa exportpartier måste uppsamlas i den hamn som anlöpts av linjefartyg eller annat rekvirerat fartyg. Typiska produkter, vilka året runt åtjnutit fraktutjämningar, har sedan gammalt varit i spörsmålet avsedda fanerprodukter, spånplattor samt wall- och blockboard, emedan dessa produkter i allmänhet i små leveranspartier levereras till exporthamnen från fabriker, som är spridda på olika håll. Genom att fraktutjämningarna i fråga om dessa små leveranser utom Hangö hamn gäller även de övriga sydfinska hamnarna, har beträffande transporten av dessa små leveranser per järnväg åstadkommits av exportindustrin förutsatt smidighet och ändamålsenlighet i transportförhållandena.

I spörsmålet understryks speciellt, att de nämnda fraktutjämningarna för Fredrikshamns och Kotka stad förorsakar kännbara förluster för kommunalhushållningen. Då frågan nu har blivit aktuell för dessa städer, torde detta framför allt bero på att Pellos Oy:s wallboardfabrik i Puhos snart blir färdig och att dess produkter med hjälp av fraktutjämningar troligtvis kommer att åtminstone delvis skeppas från andra hamnar än Kotka och Fredrikshamn. Det måste medges, att Kotka stad för närvarande utvidgar sin hamn i avsevärd grad, och att hamnens kapacitet på grund härav inom den närmaste framtiden kommer att ökas. Vår exportindustri och skeppsrederierna är dock knappast villiga att binda sina transporter under alla is- m.fl. förhållanden till en eller två bestämda hamnar. Den del av Pellos

Oy:s fanerprodukter, spånplattor samt wall- och blockboard som skeppas genom någon annan sydfinsk hamn kommer uppenbarligen icke att i nämnvärd grad minska hamntrafikinkomsterna i Kotka och Fredrikshamn. Dessutom är att märka, att Kotka och Fredrikshamns hamnar på grund av fraktutjämningarna har nytta av dessa transporter, som med kännbar rabatt utförs från norra Finland till dessa sydliga hamnar. I varje fall skulle det vara svårt att i fråga om någon viss produktionsinrättning göra avvikelser från målen för fraktutjämningarna och avstå från den smidighet dessa medför, då själva systemet är utarbetat helt med tanke på leveransområden och närmast dikteras av utvecklingsområdespolitiska synpunkter.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto*.

Kirj. ksm. n:o 52.

Tähkämaa: Kasvihuoneviljelyn kannattavuuden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Polttoöljyjen hintojen suuret korotukset viime kuukausien aikana ovat merkinneet maamme kasvihuoneviljelmille erittäin suurta kustannusten nousua. Eri toimenpitein aiheutetut hintojen korotukset ovat nostaneet polttoöljyn hintaa yli 50 %.

Polttoainekustannusten osuus kaikista kasvihuoneviljelmien tuotantokustannuksista on nykyään noin 40 % ja varsinaisista viljelykustannuksista noin 55 %. Erikoisesti tomaatin ja kurkun viljelyssä ovat polttoaineiden hinnan korotukset aiheuttaneet rajun nousun tuotantokustannuksissa. Kasvihuoneviljelmät ovat erikoinen ammattiala, jossa polttoainekustannukset muodostavat ylivoimaisesti suurimman osan tuotantokustannuksista. Tämän kustannustekijän osuutta Suomessa vielä lisää pohjoinen kylmä ilmanalamme, joka merkittävällä tavalla heikentää meidän kilpailukykyä ulkolaista tuontia vastaan. Edellä kerrotuista syistä pitäisi meillä luonnollisesti pyrkiä alhaisiin polttoainehintoihin kasvihuoneviljelymme kilpailukyvyn parantamiseksi. Vuonna 1969 suoritettu tutkimus on osoittanut, että Suomessa polttoöljyjen hinnat jo ennen edellä mainittuja hinnankorotuksiakin olivat päinvastoin korkeammat kuin esim. Tanskassa ja Ruotsissa.

Tapahtuneet tuotantokustannusten nousut uhkaavat varsinkin pienten kasvihuoneviljelmien, perheyritysten toimeentulomahdollisuuksia. Valtaosa, lukumäärältään yli 90 %, maamme kasvihuoneviljelmistä on perheyrityksiä. Eräissä tapauksissa ollaan pakotettuja toiminnan täydelliseen lopettamiseen. Jo nykyisellään on kasvihuoneviljelmiemme kannattavuus ollut huolestuttavan heikko johtuen siitä, että tuotteiden hintataso on pysynyt toistakymmentä vuotta ennallaan tai jopa laskenut. Puutarhatuotteiden kohdalla ei näytä olevan mahdollisuuksia korottaa tuotteiden hintoja tuotantokustannusten nousua vastaavassa määrin, mikä johtuu markkinoiden rakenteesta. Hinnanmuodostusmekanismi on puutarhatuotemarkkinoilla aivan toisenlainen kuin esim. teollisuustuotteilla. Tästä syystä viljelijät joutuvat yksin maksamaan tuotantokustannuksissa tapahtuneet nousut.

Kasvihuoneviljelmien lopettaminen tietäisi maaseudun muutenkin liian vähäisen yritystoiminnan supistumista ja työtilaisuuksien vähenemistä. Erittäin valitettavaa on se, että kotimaisen tuotannon supistuttua se johtaa tuonnin kasvuun ja valuuttamenojen lisäykseen, koska vihanneksista on tullut jokapäiväinen käyttöartikkeli ja kotimaisia tuotteita arvostetaan ulkolaisia paremmiksi tuoreutensa ja raikkautensa vuoksi.

Edellä esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitä Hallitus aikoo tehdä, että polttoöljyjen hinnankorotusten aiheuttama kustannusten nousu kompensoidaan kasvihuoneviljelmille, jotta kannattavan tuotannon edellytykset turvattaisiin ja estettäisiin tuonnin lisääntyminen?

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Taisto Tähkämaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Tähkämaan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 52:

> "Mitä Hallitus aikoo tehdä, että polttoöljyjen hinnankorotusten aiheuttama kustannusten nousu kompensoidaan kasvihuoneviljelmille, jotta kannattavan tuotannon edellytykset turvattaisiin ja estettäisiin tuonnin lisääntyminen?"

Vastauksena edellämainittuun kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nestemäiset polttoaineet ovat hinnanvahvistuksen alaisia. Ennen uusien hintojen vahvistamista on laskelmat tarkastettu huolellisesti ja hankittu hinta- ja palkkaneuvoston tai hintaneuvoston suostumus, jos kysymyksessä on ollut hinnankorotus. Vuoden 1970 aikana on koko maailmassa ollut nouseva suunta nestemäisten polttoaineiden hinnoissa Lähi-Idän kriisin, nestemäisten polttoaineiden nopeasti kohonneen kysynnän, öljyä tuottavien maiden odotettavissa olevien veronkorotusten ja fossiilisten polttoaineiden niukkuuden johdosta. Meilläkin nousivat polttoöljyn hinnat maailmanmarkkinanoteerausten ja rahtien nousun johdosta. Tätä ennen alenivat polttoöljyn hinnat jatkuvasti vuoden 1968 maaliskuusta tammikuun puoliväliin 1970 asti. Siten ei polttoöljyn hintojen vahvistaminen ole ollut ainoastaan hintojen korottamista vaan hintoja on myös alennettu silloin kun kustannukset ovat laskeneet. Lisäksi on laivarahdit tasoitettu 3 kuukauden jaksojen osalle suurien heilahdusten välittämiseksi.

Tietäen polttoöljyn hinnan suuren merkityksen kasvihuoneviljelylle, on hinnanvahvistuspäätöksissä pyritty erikoisesti huolehtimaan tästä määräämällä, että kauppapuutarhoille samoin kuin asunto- ja kiinteistöyhtiöille on myönnettävä alennusta penniä 0,50 litralta.

Polttoöljylle ei toistaiseksi ole tarjolla taloudellisempaa vaihtoehtoa kasvihuoneiden lämmitykseen käytettäväksi. Puu on kallista poltettavaksi ja turpeen polton tekniikkaa kasvihuoneissa ei ole vielä riittävästi kehitetty. Huomattavaa lämmityskustannuksien säästöä voitaisiin kuitenkin aikaansaada rationalisoinnilla, uusimalla vanhentuneita lämmityslaitteita, suurentamalla yksiköitä ja siirtymällä raskaaseen polttoöljyyn.

Kun kasvihuoneviljelyn tuotteet eivät ole hintasäännöstelyn alaisia, voivat hinnat vaihdella mm. vuodenaikojen mukaan. Hinnat voidaan siis tarkistaa kulloisienkin tuotantokustannuksien mukaisiksi. Hintatason tarkistaminen olisi kohtuullista, koska kasvihuonetuotteiden hinnat ovat kaikesta kustannuksien noususta huolimatta edelleen suunnilleen samalla tasolla kuin kymmenkunta vuotta sitten. Oikean hinnanmuodostuksen edellytyksenä on kuitenkin viljelijäin nykyistä kiinteämpi yhteistoiminta, jotta he voisivat tasavertaisina neuvotella järjestyneen kaupan kanssa hinnoista sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Mahdollisen uuden polttoöljyn hinnanalennusjärjestelmän toteuttaminen kauppapuutarhoille edellyttäisi varojen saamista hintojen alentamiseksi. Alennukseen tarvittavia rahoja ei nyt ole käytettävissä. Toisaalta polttoöljyn hinnanalennusten antaminen vain jollekin elinkeinoryhmälle on vaikea toteuttaa eikä siihen ole havaittu olevan mahdollisuuksia.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Tähkämaa ställda skriftliga spörsmål nr 52:

> "Vad har Regeringen för avsikt att göra, för att växthusodlingarna skall bli kompenserade för den av prisförhöjningarna i fråga om brännoljor föranledda kostnadsstegringen, så att förutsättningar för en lönsam produktion säkras och ökning av importen förhindras?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Flytande bränsle är underkastat prisfastställelse. Innan nya priser fastställts har kalkylerna omsorgsfullt granskats samt pris- och lönerådets eller prisrådets samtycke införskaffats om fråga varit om en prisförhöjning. Under år 1970 var i hela världen tendensen stigande i fråga om priserna på flytande bränsle på grund av krisen i Främre Orienten, den i snabb takt ökade efterfrågan på flytande bränsle, skatteförhöjningarna som emotses i de länder som producerar olja och den knappa tillgången på fossilt bränsle. Också hos oss steg priserna på brännolja till följd av de stegrade världsmarknadsnoteringarna och frakterna. Därförinnan sjönk priserna på brännolja fortgående från mars 1968 till medlet av januari 1970. Sålunda har fastställelsen av priserna på brännolja icke enbart inneburit höjning av priserna på brännolja utan dessa har även sänkts då kostnaderna sjunkit. Dessutom har fartygsfrakterna utjämnats för perioder om 3 månader för att stora fluktuationer skall undvikas.

Med kännedom om brännoljeprisets stora betydelse för växthusodlingen har man i prisfastställelsebesluten vinnlagt sig om att taga hänsyn till detta genom att bestämma, att handelsträdgårdar liksom bostads- och fastighetsbolag skall beviljas en rabatt av 0,50 penni per liter.

Något mer ekonomiskt alternativ för brännolja som skulle kunna användas för uppvärmning av växthus står än så länge icke till buds. Det är dyrt att använda trä som bränsle och tekniken i fråga om torv som bränsle i växthus har ännu ej utvecklats tillräckligt. En avsevärd inbesparing av uppvärmningskostnaderna skulle man dock kunna åstadkomma genom rationalisering, genom fornyande av föråldrade uppvärmningsanordningar, genom förstoring av enheterna och genom att övergå till användning av tung brännolja.

Då produkterna av växthusodling icke är underkastade prisreglementering, kan priserna variera bl. a. enligt årstiderna. Priserna kan alltså justeras i enlighet med de vid olika tidpunkter gällande produktionskostnaderna. En justering av prisnivån skulle vara skälig, ty priserna på växthusprodukter är trots kostnadsstegringen alltjämt ungefär på samma nivå som för ett tiotal år sedan. En förutsättning för en riktig prisbildning är dock ett fastare samarbete odlarna emellan än vad som nu är fallet för att de på jämställd bas skulle kunna förhandla med den organiserade handeln om priserna såväl lokalt som på riksomfattande bas.

Genomförandet av ett eventuellt nytt prissänkningssystem i fråga om brännolja för handelsträdgårdar skulle förutsätta att medel för prissänkningarna skulle kunna erhållas. För prissänkningen nödiga penningmedel står icke nu till förfogande. Å andra sidan är det svårt att genomföra nedsättningar av priset på brännolja endast i fråga om en viss näringsgrupp och några möjligheter härtill har man icke kommit på.

Helsingfors den 30 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Ruokola ym.: Ennakkoverotukseen liittyvien epäkohtien poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Toisena perättäisenä vuotena verotoimistot ovat soveltaneet ennakkoverojen määräämisessä uutta menettelyä, joka perustuu, näin ovat veroviranomaiset ilmoittaneet, asiaa koskevien ennakkoperintälain säännöksien uuteen tulkintaan. Tämä uuden tulkinnan mukainen verotuskäytäntö on johtanut lukuisissa tapauksissa menettelyyn, jossa maksuunpantu ennakkovero on aikaisemman verotuskäytännön mukaan maksuunpantuun ennakkoveroon verrattuna huomattavasti suurempi, usein jopa moninkertainen. Näin asianlaita on niissä tapauksissa, joissa veronmaksajalla on ollut palkkatuloa, josta toimitetaan veron ennakkopidätys, sekä tuloa, josta mainittua pidätystä ei toimiteta, kuten esim. tuloa kiinteistöstä, omakotitalosta tai asunto-osakkeesta. Näissä tapauksissa ennakkovero maksuunpannaan siten, että sillä peritään esim. asuntoedusta menevän veron lisäksi myöskin se osa lopullisesta verosta, joka ei ole tullut perityksi palkasta toimitetulla ennakon pidätyksellä. Ennakkoveron perinnällä toisin sanoen korjataan ennakkoperintälain mukaisesti toimitetun ennakkopidätyksen kohdalla tapahtunut liian pieni veronpidätys.

Tämä johtaa verotuksessa tilanteeseen, jossa kansalaiset joutuvat ennakonpidätyksen osalta eri asemaan, joka ei ole perustuslain tasaarvoisuussäännöksien mukaista. Kysymyksessä ei ole yksinomaan yhdenvertaisuusperiaatteen rikkominen, vaan tilanne, jossa kansalaisten hyvinkin raskaat taloudelliset velvoitteet on jaettu eri perusteilla, jota on vaikea käsittää lainmukaiseksi sekä on raskasta suorittaa.

Kun veroviranomaiset selvittävät, että menettely on lainmukainen, tulisi lainsäädäntöä pyrkiä kehittämään siten, että mainittu selvä epäkohta voitaisiin poistaa ja että ennakkoveroa perittäisiin yllä mainitunlaisissa tapauksissa ainoastaan ennakkoverotuksen alaiseen tuloon kohdistuva vero.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että nykyinen ennakkoverotus on kohtuutonta ja asettaa kansalaiset verotuksessa eri asemaan ennakkopidätyksen suuruuden suhteen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä epäkohdan poistamiseksi?

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1971.

Matti Ruokola.
Eino Uusitalo.
Esko Härkönen.
Taisto Tähkämaa.
Esu Niemelä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Matti Ruokolan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 53:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että nykyinen ennakkoverotus on kohtuutonta ja asettaa kansalaiset verotuksessa eri asemaan ennakkopidätyksen suuruuden suhteen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä epäkohdan poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Ennakkoperintälain 36 §:n mukaan ennakonkanto toimitetaan verovelvolliselta, jolla on tuloa kiinteistöstä, liikkeestä tai ammatista tahi muuta sellaista veronalaista tuloa, josta ennakonpidätystä ei ole toimitettava, taikka verotettavaa omaisuutta. Lain 37 §:n mukaan verovelvollisen on suoritettava ennakonkannossa mm. määrä, joka vastaa sitä valtionveroa, mikä verovelvollisen olisi voimassa olevan verokannan mukaan suoritettava hänelle viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetusta tulosta ja omaisuudesta sekä mm. määrä, joka vastaa sitä kunnallisveroa, joka saadaan, kun viimeksi toimitetussa verotuksessa ennakon alaisista tuloista vahvistettu veroäyrimäärä kerrotaan sovellettavalla ennakkoveroäyrin hinnalla. Valtionveron ja kunnallisveron ennakkoa koskevat säännökset poikkeavat kerrotuin tavoin toisistaan sen vuoksi, että valtion tulovero on progressiivinen, mutta kunnallisvero suhteellinen.

Ennakkoperintälain 38 §:n 2 momentin mukaan on, milloin verovelvollisen valtionverotuksessa verotettavaan tuloon on sisältynyt enemmän kuin 10 prosenttia sellaista tuloa, josta on toimitettava ennakonpidätys, lain 37 §:ssä tarkoitetusta valtionveroa vastaavasta määrästä vähennettävä sen valtionveron määrä, jonka voidaan arvioida tulevan suoritetuksi ennakonpidätyksellä. Jäännös peritään ennakonkantona ennakkoverolipulla. Ennakkoperintälain 38 §:n 2 momentin mukaan on siis verovelvolliselta, jolla on sekä palkkatuloa että ennakon alaista tuloa, perittävä ennakkona määrä, joka saadaan, kun hänen viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetusta tulostaan voimassaolevan verokannan mukaan menevästä verosta vähennetään palkasta suoritettavien ennakonpidätysten määrä. Ennakon alaisen tulon määrän ja perittävän ennakon suuruuden suhteella ei tällöin ole merkitystä.

Ennakko pyritään edellä mainittujen lainkohtien mukaan määräämään sellaiseksi, että se mahdollisimman tarkoin vastaa verovelvollisen maksettavaksi verotuksessa pantavien verojen ja maksujen määrää. Jos ennakon määrässä otettaisiin huomioon vain ennakon alainen tulo ja verovelvollisella on lisäksi tuloa, josta toimitetaan ennakonpidätys, pitäisi veron olla suhteellinen, jotta ennakko vastaisi lopullisia veroja ja maksuja. Kun valtionverotuksessa verokanta on progressiivinen, on ennakkoperintälakiin otettu edellä selostettu 38 §:n 2 momentin säännös, joka yhdessä lain 37 §:n säännöksen kanssa osoittaa verovelvollisen ennakonkannossa suoritettavan määrän.

Korkein hallinto-oikeus on 16 päivänä marraskuuta 1970 ennakon määräämistä koskevan valituksen johdosta antamassaan päätöksessä n:o 5253 päätynyt samanlaiseen ratkaisuun kuin edellä on selostettu. Päätöksessään korkein hallinto-oikeus on mm. todennut, että ennakkoa valtionveroa vastaavalta osalta ei ole suoritettava yksinomaan ennakon alaisen tulon perusteella, eikä suoritettava määrä ole rajoitettava ennakon perusteena olevasta tulosta tai omaisuudesta suoritettavan veron määrään. Mainitun päätöksen mukaan on myös puolisoiden yhteisverotuksen vaikutus verokantaan otettava huomioon ennakkoa määrättäessä.

On myönnettävä, että verovelvolliset saattavat ennakkoperinnässä joutua erilaiseen asemaan riippuen siitä, onko heillä palkkatulon

tai muun ennakonpidätyksen alaisen tulon lisäksi ennakonkannon alaista tuloa vai ei. Varsinkin jos puolisoilla, joita valtionverotuksessa on verotettava heidän yhteenlasketun tulonsa ja omaisuutensa perusteella, on vain ennakonpidätyksen alaista tuloa, heidän pidätyksensä eivät aina riitä lopullisten verojen ja maksujen suorittamiseen. Verovelvollisten erilaisen aseman poistaminen ennakkoperinnässä on kuitenkin mahdollista vain ennakkoperintälain muutoksella.

Harkittaessa viime vuoden lokakuussa valmistuneen ennakonpidätystoimikunnan mietinnössä (Komiteanmietintö 1970: B 62) ehdotettujen ennakkoperintälain muutosten toteuttamismahdollisuuksia tarkoituksena on tutkia, voidaanko kysymyksessä tarkoitettu epäkohta sanotun lain muutoksin poistaa.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Matti Ruokola m. fl. ställda spörsmål nr 53:

> "Är Regeringen medveten om att den nuvarande förskottsbeskattningen är oskälig och att den försätter medborgarna i olika ställning vid beskattningen vad beträffar förskottsinnehållningens storlek och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidta för att detta missförhållande skall bli avhjälpt?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 36 § lagen om förskottsuppbörd verkställs förskottsbetalning med avseende på skattskyldig, som åtnjuter inkomst av fastighet, rörelse eller yrke eller annan sådan skattepliktig inkomst, på vilken förskottsinnehållning icke skall verkställas, eller som har beskattningsbar förmögenhet. Enligt lagens 37 § skall den skattskyldige vid förskottsbetalning erlägga bland annat ett belopp, motsvarande den statsskatt, vilken han enligt gällande skattefot borde erlägga för inkomst och förmögenhet, som vid den senast förrättade beskattningen fastställts för honom samt bland annat ett belopp, som motsvarar den kommunalskatt, som erhålles, när det vid senast verkställda beskattning för förskott underkastade inkomster fastställda antalet skattören multipliceras med uttaxeringen per skattöre. Stadgandena om förskott på statsskatt och på kommunalskatt avviker på nämnda sätt från varandra därför, att statens inkomstskatt är progressiv, medan kommunalskatten är proportionell.

Enligt 38 § 2 mom. lagen om förskottsuppbörd skall, om skattskyldigs vid statsbeskattningen beskattningsbara inkomst till mer än 10 procent utgjorts av sådan inkomst, på vilken förskottsinnehållning bör verkställas, från det i lagens 37 § avsedda belopp, som motsvarar statsskatten, avdras beloppet av den statsskatt, som kan beräknas bli erlagd genom förskottsinnehållning. Resten uppbärs genom förskottsuppbörd med förskottsdebetsedel. Enligt 38 § 2 mom. lagen om förskottsuppbörd skall således av skattskyldig, som har både löneinkomst och förskott underkastad inkomst, i förskott uppbäras det belopp, som erhålls, när från den enligt gällande skattefot utgående skatten på hans vid senast verkställda beskattning fastställda inkomst avdras beloppet av förskottsinnehållningarna på lön. Förhållandet mellan beloppet förskott underkastad inkomst och det förskott som uppbärs saknar härvid betydelse.

Man försöker enligt ovannämnda lagrum bestämma förskottet så, att det så noggrant som möjligt motsvarar de skatter och avgifter som den skattskyldige kommer att påföras vid beskattningen. Om i förskottet endast skulle beaktas den förskottsuppbörd underkastade inkomsten och den skattskyldige dessutom har inkomst på vilken förskottsinnehållning verkställs, borde skatten vara proportionell, för att förskottet skulle motsvara de slutliga skatterna och avgifterna. Då skattefoten i statsbeskattningen är progressiv, har i lagen om förskottsuppbörd intagits ovan nämnda stadgande i 38 § 2 mom., som tillsammans med stadgandet i lagens 37 § anger det belopp som skattskyldig skall erlägga vid förskottsuppbörden.

Högsta förvaltningsdomstolen har med anledning av besvär rörande förskottsdebitering i utslag av den 16 november 1970 nr 5253, kommit till ett likadant avgörande som ovan beskrivits. I sitt utslag har högsta förvaltningsdomstolen konstaterat bland annat, att förskottet i fråga om den del som motsvarar statsskatten icke skall erläggas enbart på grund av den förskottsuppbörd underkastade inkomsten och att det utgående beloppet icke skall begränsas till beloppet av skatten på den inkomst

eller förmögenhet som ligger till grund för förskottet. Enligt nämnda beslut skall även inverkan av makars sambeskattning på skattefoten beaktas vid bestämmandet av förskott.

Medges bör, att de skattskyldiga vid förskottsuppbörd kan bli försatta i olika ställning beroende på om de utöver löneinkomst eller annan förskottsinnehållning underkastad inkomst har förskottsuppbörd underkastad inkomst eller icke. I synnerhet om makar, som vid statsbeskattningen beskattas på grund av deras sammanslagna inkomst och förmögenhet, endast har förskottsinnehållning underkastad inkomst, täcker innehållningarna icke alltid deras slutliga skatter och avgifter. För att denna olikhet i de skattskyldigas ställning vid förskottsuppbörden skall kunna avskaffas, måste emellertid lagen om förskottsuppbörd ändras.

När möjligheterna prövas att genomföra de ändringar i lagen om förskottsuppbörd, som föreslagits i förskottsinnehållningskommissionens i oktober senaste år avgivna betänkande (Kommittébetänkande 1970: B 62), har man för avsikt att undersöka, huruvida det i spörsmålet avsedda missförhållandet kan avhjälpas genom ändring av sagda lag.

Helsingfors den 24 mars 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 54.

Kaipainen ym.: Esityksen antamisesta Helsingin seudun kuntien yhteistoiminnasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtioneuvosto on jo 3 päivänä syyskuuta 1964 asettanut komitean, jonka tehtävänä on mm. ollut Helsingin kaupungin ja sen lähikuntien erinäisten yhteisten tehtävien hoidon järjestäminen. Tätä kysymystä valmistellut jaosto sai alustavan ehdotuksen valmiiksi vuonna 1967, jolloin tämä lähetettiin lausuntokierrokselle.

Mainitun komitean lopullinen mietintö, joka sisältää lakiehdotuksen Helsingin seudun kuntien yhteistoiminnasta nykyisen kunnallisen jaotuksen pohjalta, valmistui 18 päivänä maaliskuuta 1969. Tämäkin mietintö lähetettiin sisäministeriön toimesta lausuntokierrokselle.

Komitean lopullisen mietinnön johdosta saadut lausunnot on koottu yhteiseksi tammikuun 21 päivänä 1971 valmistuneeksi muistioksi, joka sekin vielä on lähetetty uudelle lausuntokierrokselle, jonka määräaika kaiken lisäksi on asetettu poikkeuksellisen pitkäksi. Lausuntojen on näet valmistuttava lokakuun 1 päivään 1971 mennessä. Uusi lausuntokierros on senkin vuoksi varsin hämmästyttävä, koska jo nyt on saavutettu huomattava yksimielisyys itse asian ratkaisun suhteen. Ainoastaan Helsingin kaupunki ja sitä lähellä olevat järjestöt vastustavat komitean esittämää ratkaisua lähinnä kaupungin yksipuolisten aluevaatimusten takia.

Epäluuloa Helsingin kaupunkia ympäröivissä kunnissa herättää myös se, että epäparlamentaarisen virkamieshallituksen asettama, monien käsityksen mukaan jopa esteelliseksi katsottava selvitysmies on käynyt Helsingin kaupungin lähikunnissa Helsingin kaupunginjohtajien seuraamana ja tiettävästi esittänyt lähes mielikuvitukselliselta tuntuvia suunnitelmia Helsingin kaupungin alueen laajentamiseksi Finnon joelta Sipoon joelle saakka. Epävirallisesti on ilmoitettu tämän selvityksen valmistuvan kesään 1971 mennessä eli hyvissä ajoin ennen aikaisemmin mainitun lausuntokierroksen päättymistä.

Helsingin kaupungin ja sen lähikuntien yhteistoiminnan järjestäminen on seudun kehityksen kannalta erittäin tärkeä ja kiireellinen tehtävä, jonka takia asian jarrutus olisi nyt jo lopetettava ja jo olemassa oleva käyttökelpoinen lakiesitys annettava eduskunnan käsiteltäväksi. Pyrkimys ratkaista pääkaupungin seudun yhteistoimintaongelmat Helsingin kaupungin aluetta laajentamalla muistuttaa jossakin määrin kunnallista imperialismia ja yritystä ratkaista 1970-luvun ongelmia 1930-luvun keinoin. Tämän vuoksi tuntuisi aiheelliselta lopettaa Helsingin kaupungin laajentamiseen tähtäävät selvitysmiehen tutkimukset, koska ne vain herättävät huhuja ja epäluuloja kaupungin naapurikunnissa. Näiden tutkimusten rahoittaminen sisäministeriön toimesta ei myöskään ole omiaan lisäämään Helsingin naapurikuntien luottamusta ministeriön tasapuolisuuteen.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Koska Hallituksella on tarkoitus antaa lakiesitys Helsingin seudun kuntien yhteistoiminnasta?

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Osmo Kaipainen.
Kaisa Raatikainen.
Sinikka Luja.
Ulf Sundqvist.
Kaarle Salmivuori.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 251 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Osmo Kaipaisen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 54, jossa tiedustellaan:

> "Koska Hallituksella on tarkoitus antaa lakiesitys Helsingin seudun kuntien yhteistoiminnasta?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Helsingin kaupungin ja sen lähikuntien erinäisten yhteisten tehtävien hoidon järjestämistä koskevan asian tähänastisesta käsittelystä on voitu saada se kokemus, että aikaa lausuntovaiheisiin tarvitaan runsaasti. Neuvoteltaessa määräajasta, mihin mennessä tämän vuoden tammikuussa valmistuneesta tarkistusehdotuksesta annettavat lausunnot voitaisiin saada, osoittautui erään muunkin tärkeän lausunnonantajan kuin Helsingin kaupungin toivovan aikaa ensi syksyyn saakka. Jos määräajaksi olisi asetettu esimerkiksi toukokuun tai kesäkuun alku, olisi ilmeisesti jouduttu myöntämään lisäaikaa.

Mainittu tammikuussa valmistunut asiakirja ei ollut vain kysymyksessä olevasta komiteamietinnöstä annetuista lausunnoista laadittu muistio vaan ehdotus perusteluineen eräiksi muutoksiksi komiteamietintöön sisältyviin ehdotuksiin. Tällaisen tarkistusehdotuksen laatimista komitean toimesta oli toivottu mm. Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan taholta.

Asiasta ei suinkaan vallitse huomattavaa yksimielisyyttä, niin kuin kysymyksen perusteluissa esitetään, koska Helsingin kaupungin taholla ei ehdotettuun seutukuntahallintoon ole ainakaan vielä asennoiduttu myönteisesti.

Siinä selvityksessä, minkä sisäasiainministeriö edellisen hallituksen aikana määräsi toimitettavaksi mahdollisesta kunnallisen jaotuksen tarkistamisen tarpeesta Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien kohdalta, on kysymys pelkästään sellaisista rajoitetuista aluejärjestelyistä, jotka saattavat olla perusteltuja ja joita on tarkoitettu edellä mainitussa komitean mietinnössä. Ennen selvitysmiehen nimeämistä oltiin yhteydessä asianomaisten kuntien johtoa edustaviin henkilöihin.

Kysymyksen perusteluihin sisältyvä väite, että selvitysmies olisi esittänyt lähes mielikuvituksellisilta tuntuvia suunnitelmia Helsingin kaupungin alueen laajentamiseksi Finnon joelta Sipoon joelle saakka, ei pidä paikkaansa. Selvitysmies ei ole esittänyt minkäänlaista alustavaakaan ehdotusta eikä ottanut kantaa niihin esityksiin, mitkä Helsingin kaupungin taholla on hänelle tehty. Selvitysmies pyrkii siihen, että hän voisi saada alustavan ehdotuksensa valmiiksi kuluvan kevään aikana.

Kysymykseen, milloin eduskunnalle voidaan antaa hallituksen esitys Helsingin kaupungin ja sen lähikunnat käsittävän seutukuntahallinnon voimaan saattamista koskevista tai muista asianomaisten kuntien yhteistoimintajärjestelyistä, ei voida vastata ainakaan ennen kuin on selvinnyt, minkä vastaanoton edellä mainittu ns. tehostettua seutukuntahallintoa koskeva komitean tarkistettu ehdotus saa.

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 mars 1971 nr 251 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Osmo Kaipainen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 54:

> "När har Regeringen för avsikt att avlåta en proposition med förslag till lag angående samarbete mellan kommunerna i Helsingfors regionen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vid behandlingen hittills av frågan om organiseringen av skötseln av vissa för Helsingfors stad och dess närkommuner gemensamma uppgifter har man kunnat göra den erfarenheten att för utlåtandeskedena kräves riklig tid. Vid förhandlingarna om den termin, inom vilken utlåtandena om revisionsförslaget som blev färdigt i januari detta år skulle kunna fås, visade det sig, att förutom Helsingfors stad även en annan viktig avgivare av utlåtande önskade tid härför till nästa höst. Om terminen skulle ha bestämts att utgå t. ex. i början av maj eller juni, skulle man uppenbarligen ha blivit tvungen att bevilja förlängning av tiden.

Nämnda i januari färdigblivna handling var icke endast en promemoria om de utlåtanden som givits angående kommittébetänkandet i fråga, utan ett förslag jämte motivering till vissa ändringar i de förslag som kommittébetänkandet innehåller. Utarbetande av ett dylikt revisionsförslag genom kommitténs försorg hade önskats bl. a. av Esbo köping och Helsinge kommun.

Helsingfors den 16 mars 1971.

Angående ärendet råder icke någon avsevärd enighet, såsom i motiveringen för spörsmålet framställs, då Helsingfors stad åtminstone hittills icke har ställt sig positiv till den föreslagna regionkommunförvaltningen.

I den utredning, som ministeriet för inrikesärendena under den föregående regeringens tid beordrade angående eventuellt behov av justering av den kommunala indelningen i fråga om Helsingfors stad och dess grannkommuner, är fråga endast om sådana begränsade områdesregleringar, vilka kan vara motiverade och vilka avses i ovan nämnda kommittés betänkande. Innan utredningsmannen utnämndes, togs kontakt med personer som företräder ledningen i vederbörande kommuner.

Påståendet i motiveringen till spörsmålet, att utredningsmannen skulle ha föreslagit planer, som närmast verkar fantastiska beträffande en utvidgning av Helsingfors stads område från Finnå å till Sibbo å, är icke med sanningen överensstämmande. Utredningsmannen har icke framlagt ens något preliminärt förslag och har icke heller tagit ställning till de framställningar som från Helsingfors stads sida har gjorts till honom. Utredningsmannen försöker få sitt preliminära förslag färdigt under innevarande vår.

Frågan angående tidpunkten när regeringens proposition angående införande av regionkommunförvaltning i fråga om Helsingfors stad och dess närkommuner eller andra regleringar som avser samarbete vederbörande kommuner emellan, kan icke besvaras innan det blivit klarlagt vilket mottagande ovan nämnda justerade kommittéförslag beträffande s.k. effektiverad regionkommunförvaltning får.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ottaen huomioon tapahtuneen palkkatason ousun yleisten teiden kunnossapitotöissä, mikä im. vuoden 1970 alussa oli työnjohtajien salta 10 % ja työntekijöiden osalta 21 % ja uodostuivat yleisten teiden varsinaiset kustan-ukset kunnossapidon osalta sisältäen myös hostetun kunnossapidon ja kestopäällysteiden usimisen oli vain 217 037 000 markkaa.

Vuosina 1965—1968 on tehostettuna kun-ossapitotyönä vuosittain päällystetty bitumi-uos- ja öljysoralla keskimäärin 1 000 km sora-itä, jolloin sorateillä tapahtuva liikenteen li-iys huomioonottaen kylmäpäällysteiden vajaus n hiukan vähentynyt. Tästä syystä on aiheu-nut huomattavaa säästöä sekä tien pitäjälle tä tien käyttäjälle. Erityisesti vuosina 1969 1970 myönnettyjen määrärahojen niukkuu-en vuoksi on bitumiliuos- ja öljysorapäällystei-en osalta päällystevajaus jälleen alkanut lisään-rä.

Todettakoon edelleen, että bitumiliuos- ja ljysorapäällysteitä tulisi vähintään tehdä noin 74 km vuodessa, ettei nykyinen vajaus kasvaisi. ttaen huomioon tämän ja vuosina 1969—1970 adun liian niukan määrärahan kunnossapitoon n tie- ja vesirakennushallitus tehnyt yhteensä 43 km sisältävän tehostetun kunnossapito-ohjelman vuodelle 1971. Laadittua tehostetun kunnossapidon ohjelmaa ei voida ollenkaan toteuttaa vuodelle 1971 myönnetyn kunnossapito-määrärahan puitteissa. Tämän vuoksi pitäisimme välttämättömänä huomattavaa määrärahojen lisäämistä yleisten teiden tehostetun kunnossapitotöiden suorittamista varten.

Toisaalta myös kunnossapitovarojen niukkuuden vuoksi jo olemassa olevakin öljysoratie-verkko yli-ikäisenä liikenteen kasvaessa tuhoutuu ja sen uusiminen sitoo runsaasti kunnossapitovaroja, mikä seikka edellyttäisi jo huomattavassa määrin kunnossapitovarojen korottamista.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen teiden tehostetun kunnossapidon määrärahojen niukkuudesta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tehostetun kunnossapidon määrärahojen nostamiseksi sille tasolle, mitä kansallisomaisuutemme, tiestön, jatkuva kunnossapito edellyttää?

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Esko Härkönen.
Taisto Tähkämaa.
Jouko Siikaniemi.
Ahti Pekkala.
Erkki Haukipuro.
Yrjö Sinkkonen.
Matti Ruokola.
Reino Kangas.
Pekka Vilmi.
Orvokki Kangas.
Tahvo Rönkkö.
Pentti Poutanen.
Sylvi Saimo.
Heimo Linna.
Lea Sutinen.
Paavo Niinikoski.
Veikko Hanhirova.
Reino Karpola.
Matti Maijala.
Mikko Kaarna.
J. E. Partanen.
Saimi Ääri.
Esu Niemelä.
Pentti Pekkarinen.
Eino Uusitalo.
Aaro Lintilä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Härkösen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 55:

> "Onko Hallitus tietoinen teiden tehostetun kunnossapidon määrärahojen niukkuudesta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tehostetun kunnossapidon määrärahojen nostamiseksi sille tasolle, mitä kansallisomaisuutemme, tiestön, jatkuva kunnossapito edellyttää?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Viime aikoina tapahtuneella liikenteen nopealla kasvulla sekä nastarenkaiden lisääntyneellä käytöllä on ollut huomattava vaikutus kunnossapitotoimintaan. Käytännössä kunnossapitotehtävät on jaettu erikoisluonteensa vuoksi

1) varsinaiseen kunnossapitoon, mikä käsittää tavanomaiset kunnossapitotehtävät,

2) tehostettuun kunnossapitoon, millä tarkoitetaan vanhojen sorateiden päällystämistä bitumiliuos- tai öljysoralla sekä tarvittaessa ennen päällystystyön suorittamista routivien ja huonosti kantavien tienkohtien vahvistamista, sekä

3) kuluneiden kestopäällysteiden uusimiseen.

Tehostettu kunnossapitotoiminta perustuu liikennetaloudellisiin laskelmiin, joissa taloudellisuutta arvioitaessa otetaan huomioon toisaalta tienpitäjälle päällystämisestä aiheutuvat kustannukset ja toisaalta sekä tienpitäjälle että tienkäyttäjille paremmasta päällysteestä koituvat rahassa mitattavat hyödyt. Tehostetun kunnossapidon kustannukset ovat viime vuosina vaihdelleet 20 000—70 000 mk/km. Tieviranomaisten käsityksen mukaan tulisi tiet, joilla kesän keskimääräinen vuorokausiliikenne (KKVL) on 500—1500 henkilöautoyksikköä (hay), yleensä päällystää öljy- tai bitumiliuossoralla. Vuode 1968 lopussa suoritetun inventaarion mukaa oli em. liikennemääräryhmässä sorapintais teitä maassamme noin 5930 km. Liikenn ennusteen mukaan kasvaa ko. ryhmään kuul vien soramaanteiden määrä lähivuosina kesk määrin 574 km vuodessa. Ottaen huomioc em. öljy- ja bitumiliuossorapäällysteitä koskeva vajauksen, niiden vuosittaisen päällystämise lisä- ja uusimistarpeen ym. kyseistä päällysty toimintaa puoltavat näkökohdat, tulisi tehost tun kunnossapidon vuotuisten päällystysohje mien olla huomattavasti laajempia kuin 57 km. Viime aikoina ei tähän tavoitteeseen o päästy, koska loppuunkuluneiden kestopäällys teiden uusiminen on muodostunut erittäin tä keäksi ja alati kasvavaksi osatoiminnaksi ku nossapidon tehtäväkentässä.

Kestopäällystettyjen teiden kulutuskerros jo dutaan uusimaan toistuvasti tien rakenteen liikenteen palvelutason säilyttämiseksi. Kest päällysteiden suhteellisen nuoresta iästä johtue on uusimisten määrä ollut aikaisemmin vähäist minkä lisäksi näiden rahoitus tapahtui pä asiassa investointivaroin. Kun kuluneiden kest päällysteiden uusimistöiden rahoitus vuodes 1970 alkaen on suoritettu yleisten teiden ku nossapitovaroilla (mom. 31.24.14) ja kun k seiset uusimistyöt mm. nastarenkaiden lisäänt neen käytön johdosta ovat huomattavasti ka vaneet, on tämä aiheuttanut muutoksia edel mainittujen kunnossapitotehtävien välisiin pa nosuhteisiin. Kuluvana vuonna on tarkoitu käyttää eräiltä tierakennuskohteilta säästynei varoja (n. 2 000 000 mk) muutamien erikoise tärkeiden tehostetun kunnossapidon työkohte den rahoittamiseen. Lisäksi käytetään hyväk kaikki mahdollisuudet työllisyysvarojen saam seksi ja käyttämiseksi tehostetun kunnossapidc piiriin kuuluviin töihin.

Eduskunnan vastauksessa hallituksen esity seen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 197 kiinnitetään huomiota mm. siihen, että yleist teiden kunnossapitotaso säilytetään riittävä ja ettei kunnossapitotöiden vajaus aiheuta te

den peruskunnon alenemista. Lisäksi Eduskunta on katsonut, että tehostettua kunnossapitoa tulisi lisätä. Näiden tavoitteiden toteuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman kunnossapitomäärärahojen huomattavaa lisäystä, nimenomaan tehostetun kunnossapidon rahoittamista varten. Tällä toiminnalla voidaan suhteellisen alhaisin kustannuksin kohottaa vanhojen teiden liikennöitävyyttä ja alentaa varsinaisen kunnossapidon kustannuksia. Tieviranomaiset ja liikenneministeriö tulevatkin tekemään kaikkensa, jotta tehostettua kunnossapitoa voitaisiin lisätä.

Helsingissä maaliskuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Veikko Saarto*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Härkönen m. fl. ställda spörsmål nr 55:

> "Är Regeringen medveten om att anslagen för effektiverad väghållning är knappa, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att anslagen för effektiverad väghållning skall bli höjda till den nivå som det fortgående underhållet av vår nationalegendom, vägnätet, förutsätter?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Trafikens snabba tillväxt senaste tid och det ökade bruket av dubbade däck har haft en betydande inverkan på vägunderhållet. I praktiken har underhållsuppgifterna enligt sin speciella karaktär indelats i

1) egentligt underhåll, som omfattar det sedvanliga underhållsarbetet,

2) effektiverat underhåll, varmed avses beläggande av gamla grusvägar med bitumen eller oljegrus och vid behov deras förstärkande dessförinnan på ställen som är utsatta för tjälskador och på ställen med dålig bärkraft, samt

3) förnyande av sliten permanentbeläggning.

Det effektiverade underhållet grundar sig på trafikekonomiska kalkyler, i vilka beaktas å ena sidan väghållarens kostnader för beläggningen och å andra sidan den nytta i penningar som både väghållare och nyttjare av vägen har av den bättre vägytan. Kostnaderna för effektiverat underhåll har under de senaste åren växlat från 20 000 till 70 000 mk/km. Enligt vägmyndigheternas uppfattning borde vägar, på vilka sommarens medeldygnstrafik (SMDT) är 500—1500 personbilenheter (pe), i allmänhet beläggas med olje- eller bitumengrus. Enligt inventering i slutet av år 1968 fanns i vårt land omkring 5930 km grusvägar i ovannämnda trafikfrekvensgrupp. Enligt trafikprognoserna ökas gruslandsvägarna inom ifrågavarande grupp under de närmaste åren med i medeltal 574 km om året. Med beaktande av underskottet i ovannämnda olje- och bitumengrusvägar, det årligen ökade behovet av beläggning och förnyande m. fl. synpunkter som talar för sådan beläggning, borde de årliga programmen för underhållet omfatta betydligt mera än 574 km vägbeläggning. Detta mål har icke nåtts under den senaste tiden, då den del av underhållet som omfattar förnyande av slitna permanentbeläggningar blivit en synnerligen viktig och en ständigt växande gren av vägunderhållet.

Slitskiktet på permanentbelagda vägar måste förnyas upprepade gånger för att vägens struktur och trafikbetjäningsnivå skall kunna bevaras. Emedan permanentbeläggningarna är relativt nya, har sådana tidigare förnyats i rätt ringa grad, varutöver finansieringen av dem huvudsakligen har skett med investeringsmedel. Då finansieringen av försliten permanentbeläggning från och med år 1970 skett med medel för underhåll av allmänna vägar (mom. 31.24.14) och då ifrågavarande förnyelsearbeten bl. a. på grund av den ökade användningen av dubbdäck ökats betydligt, har detta föranlett förändringar i viktförhållandena mellan nämnda underhållsuppgifter.

Man har för avsikt att innevarande år använda medel som inbesparats på vissa vägbyggnadsplatser (ca 2 000 000 mk) för finansiering av särskilt viktiga objekt för effektiverat underhållsarbete. Dessutom utnyttjas alla möjligheter att erhålla sysselsättningsmedel och att använda dem för arbeten som hör till det effektiverade underhållet.

I riksdagens svar på regeringens proposition angående statsförslaget för år 1971 fästes uppmärksamhet bl. a. vid att underhållsnivån ifråga om de allmänna vägarna borde bibehållas tillräckligt hög och att underskottet i underhålls-

arbetena inte skulle få leda till, att vägarnas grundskick försämras. Riksdagen ansåg dessutom att det effektiverade underhållet borde utökas. Dessa mål kan dock icke nås utan en avsevärd ökning av underhållsanslagen i synnerhet för finansiering av det effektiverade underhållet. Genom denna verksamhet kan gamla vägars trafikduglighet höjas med relativt låga kostnader och kostnaderna för det egentliga underhållet minskas. Vägmyndigheterna och trafikministeriet kommer att göra sitt yttersta för att det effektiverade underhållet kunde ökas.

Helsingfors den 22 mars 1971.

Trafikminister *Veikko Saarto.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maanviljelijäväki on huolestuneena todennut ansiotasonsa jälkeenjääneisyyden muiden ammattiryhmien tasoon verrattuna.

Vaikka taloudellinen kehitys maassamme on ollut myönteinen, joka ilmenee kansantulon nousuna (v. 1970 11.2 %), niin maatalouden tulo laski vuonna 1970 4 % ja vuonna 1969 lisäys oli vain 2 %. Kun maatalousväestön määrä ei ole sanottavastikaan vähentynyt, niin tulot viljelijäperhettä kohti ovat laskeneet tai pysyneet samassa tasossa. Kun kustannukset kuitenkin samanaikaisesti ovat lisääntyneet niin on ansiotason lasku ollut väistämätön tosiasia.

Ansiotason myönteistä kehitystä yhteiskunnan muilla aloilla kuvaa selvästi se, että palkansaajien reaaliansiotason nousu oli vuonna 1969 6 % ja vuonna 1970 arvion mukaan noin 6 %. Palkansaajien yleinen ansiotasoindeksin nousu oli viime vuonna noin 7.9 %.

Maatalousväestön ansiotason jälkeenjääneisyys on pahentunut vielä kuluvan vuoden ensimmäisen kuukauden aikana. UKK-sopimusta ei ole noudatettu, vaikka sen eräs ehto oli, että sopimus kaikilta osin toteutetaan. Useissa alakohtaisissa työehtosopimuksissa on tuntuvasti ylitetty UKK-sopimuksen edellyttämä taso. UKK-sopimus edellytti palkka-ansiotasossa keskimäärin noin 6.3 %:n nousua tämän vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana, kuitenkin tammikuun nousu oli 9.4 %.

Useimpien maataloustuotteiden kohdalla ei ole saavutettu edes UKK-sopimuksen edellyttämää tavoitehinnan minimitasoakaan. Tilastot osoittavat, että maidon kohdalla jälkeenjääneisyys oli kausitavoitehintatasosta tammikuussa 0,46 p. Sianlihan keskitilityshinnat olivat 11 p alle tavoitehinnan minimitason ja vastaava luku kananmunien kohdalla oli — 4 p. Lisäksi on todettava, että eräät tuotannonalat kuten kananmunien ja vehnän tuotanto jäivät kokonaan vaille korotuksia UKK-sopimuksen sovellutuksessa maataloudelle. Hallituksen ratkaistavissa ovat ne toimenpiteet, joilla UKK-sopimuksen edellyttämät tavoitehinnat voidaan saavuttaa.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen maatalousväestön ansiotason jälkeenjääneisyydestä yhteiskunnassa keskimäärin tapahtuneeseen ansiotason nousuun verrattuna, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että UKK-sopimuksen edellyttämät tavoitehinnat maataloustuotteille viipymättä saavutetaan sekä UKK-sopimuksen ylittämisestä aiheutunut ansiotason nousu muille ryhmille myös vastaavasti korvataan maanviljelijäväestölle?

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 1971.

Taisto Tähkämaa.
Esko Härkönen.
Pekka Vilmi.
Matti Ruokola.
Lea Sutinen.
Yrjö Sinkkonen.
Eino Lottanen.
Jouko Siikaniemi.
Pentti Poutanen.
Orvokki Kangas.
Sylvi Saimo.
Erkki Haukipuro.
Ahti Pekkala.
Tahvo Rönkkö.
Heimo Linna.
Reino Kangas.
Katri Kaarlonen.
Matti Maijala.
Saimi Ääri.
Paavo Niinikoski.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Tähkämaan ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 56:

> "Onko Hallitus tietoinen maatalousväestön ansiotason jälkeenjääneisyydestä yhteiskunnassa keskimäärin tapahtuneeseen ansiotason nousuun verrattuna, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että UKK-sopimuksen edellyttämät tavoitehinnat maataloustuotteille viipymättä saavutetaan sekä UKK-sopimuksen ylittämisestä aiheutunut ansiotason nousu muille ryhmille myös vastaavasti korvataan maanviljelijäväestölle?"

Vastauksena edellämainittuun kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maataloustuotteiden hintaratkaisu hinnoitteluvuotta 1970/1971 varten suoritettiin maataloustulon vakauttamisesta vuonna 1969 annetun lain nojalla. Hintojen korotukset perustuivat toisaalta maatalouden hintatoimikunnan laatimiin laskelmiin maatalouden tuotantopanosten hintojen kehityksestä ja toisaalta siihen, että maataloustuloa olisi pyrittävä kehittämään maatalouden tuottavuus huomioonottaen samalla tavalla kuin muidenkin vastaavien väestöryhmien tulotaso kehittyy. Huomioonottaen molemmat edellämainitut tekijät hintojen korotukseksi tuli 3.2 %.

Seuratessaan maataloustuotteiden tavoitehintojen kehitystä on maatalouden hintatoimikunta todennut, että kalenterivuoden 1970 osalta on tavoitehintatuotteiden keskimääräinen hintataso jäänyt 0.3 % tavoitehintatason alapuolelle.

UKK-sopimuksen toteuttamista varten annettiin laki eräistä poikkeuksista maataloustulon vakaannuttamisesta annettuun lakiin. Tämän lain mukaisesti maatalouden hintatasoa korotettiin 1. 1. 1971 alkaen 3.5 %. Tavoitehintatuotteiden keskimääräinen hintataso on 1. 9. 1970 ja 28. 2. 1971 välisenä aikana jäänyt 1.02 % tavoitehintatason alapuolelle. Tammi—helmikuun vastaava prosentti on ollut —1.3 %, helmikuussa 1971 poikkeama oli enää —0.88 %, joten kehitys näyttää olevan kulkemassa edulliseen suuntaan. Erityisesti on merkille pantavaa, että maidon osalta, jossa muutama kuukausi sitten jälkeenjääneisyys oli runsaasti yli pennin, poikkeama oli 1. 9. 1970 ja 28. 2. 1971 välisenä aikana enää —0.39 penniä. Naudanlihan hintataso on ollut koko viime vuoden vakaa ja kehitys näyttää jatkuvan samanlaisena. Sen sijaan runsaasta sianlihan tuotannosta on johtunut, että sianlihan hintataso on jäänyt viime kuukausina tavoitehinta —5 % alapuolelle. Vaikein tilanne tuntuu olevan kananmunien osalta, jossa tuotanto jatkuu erittäin voimakkaana ja ylijäämien markkinointi tuntuu vaikeutuvan.

Kun tuotteiden hintataso naudanlihaa lukuunottamatta on tavoitehintatason alapuolella tulee hallitus välittömästi tehostamaan toimenpiteitä tavoitehintatason saavuttamiseksi.

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Tähkämaa m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 56:

> "Är Regeringen medveten om att lantbruksbefolkningens förtjänstnivå släpar efter förtjänstnivån i samhället i genomsnitt, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för att de i UKK-avtalet förutsatta riktpriserna på lantbruksprodukter ofördröjligen skall uppnås samt för att den förtjänstnivåstegring som till följd av överskridning av UKK-avtalet har kommit övriga grupper till godo i motsvarande mån skall bli ersatt lantbruksbefolkningen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Avgörandet om priserna på lantbruksprodukter för prissättningsåret 1970/1971 fattades med stöd av 1969 års lag om stabilisering av lantbruksinkomsten. Prisförhöjningarna baserade sig å ena sidan på de av lantbrukets priskommission utarbetade beräkningarna angående utvecklingen av priserna för lantbrukets produktionsinput och å andra sidan på att man borde försöka utveckla lantbruksinkomsten med beaktande samtidigt av lantbrukets produktivitet på samma sätt som andra motsvarande befolkningsgruppers inkomstnivå utvecklas. Med beaktande av de båda nämnda faktorerna blev förhöjningen av priserna 3.2 %.

Då lantbrukets priskommission följt med utvecklingen av riktpriserna för lantbruksprodukter har den konstaterat, att riktprisprodukternas genomsnittliga prisnivå kalenderåret 1970 har varit 0.3 % lägre än riktprisnivån.

För att UKK-avtalet skulle kunna genomföras, gavs en lag om vissa undantag i lagen om stabilisering av lantbruksinkomsten. I enlighet med denna lag höjdes lantbrukets prisnivå, räknat från 1. 1. 1971, med 3.5 %. Riktprisprodukternas genomsnittliga prisnivå har under tiden mellan 1. 9. 1970 och 28. 2. 1971 varit 1.02 % lägre än riktprisnivån. För januari—februari var motsvarande procenttal —1.3 %, medan avvikelsen i februari 1971 icke var större än —0.88 %, varför utvecklingen ser ut att ha en gynnsam riktning. Särskilt bör man lägga märke till, att avvikelsen i fråga om mjölk, för vilken priset ännu för några månader sedan låg över en penni efter, under tiden mellan 1. 9. 1970 och 28. 2. 1971 var endast —0.39 penni. Prisnivån för nötkött var stabil under hela senaste år, och utvecklingen ser ut att gå i samma riktning. Däremot har den rikliga produktionen av svinkött haft till följd, att prisnivån i fråga om svinkött under de senaste månaderna har varit 5 % lägre än riktpriset. Svårast förefaller situationen att vara i fråga om hönsägg, enär produktionen fortsättningsvis är synnerligen kraftig, och marknadsföringen av överskottet ser ut att bli svårare.

Då prisnivån för produkterna med undantag av nötköttet är lägre än riktprisnivån, kommer regeringen omedelbart att effektivera sina åtgärder för att riktprisnivån skall nås.

Helsingfors den 5 april 1971.

Jord- och skogsruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 57.

I. **Suominen ym.**: Yksityisen yrittäjän toimintavapauden turvaamisesta kaupan alalla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viimevuosien aikana Suomessa kaupan alalla tapahtunut erittäin voimakas kehitys on myönteisyydestään huolimatta aiheuttanut perinteellistä kilpailun vapautta loukkaavia piirteitä. Eräät elinkeinonharjoittajat ovat saattaneet vaatia seuraavalta myyntiportaalta tavarantoimitusten ehtona määrätyn tyyppisen myymälän ja erikoisen myyjän hyväksymän koulutuksen saaneen henkilökunnan hankkimista. Samoin ovat eräät, etenkin elintarvikealan ryhmätoimintaa harjoittavat tavarantoimittajat alkaneet yhä enenevässä määrin vaatia asiakassuhteen ehtona määrätyn ryhmätunnuksen ripustamista myymälän ulkopuolelle. Vähittäiskauppias, joka on oman ja asiakkaittensa edun vuoksi pyrkinyt tietoisesti välttämään mihinkään ryhmittymään liittymistä, on joutunut suoranaisen painostuksen kohteeksi. Häneltä on täysin maksukykyisenä ja taloudellisesti kannattavanakin asiakkaana evätty tunnuksettomuuteen vedoten eräiden tavaroiden ja tavararyhmien osto-oikeus. Mikäli liikkeenharjoittaja taas on taipunut taloudellisten pakotteiden edessä ja liittynyt johonkin yhteistyöryhmään, ovat muut hänen tavarantoimittajansa kieltäytyneet, kilpailevan ryhmätunnuksen näkyvillä oloon vedoten, asiakassuhteen jatkamisesta. Nykyisen tapaisen kytkykauppaan viittaavan kehityksen saadessa puutteellisen lainsäädäntömme turvin jatkua häiriöttömänä, aiheuttaa se lisääntyessään itsenäisen omavastuisen yrittäjän toimintavapauden jyrkkää rajoittamista, sekä kuluttajille, tavarantoimittajien yksipuolisista kauppaehdoista johtuen, tavaravalikoiman supistumista ja kilpailun heikentyessä kohoavan hintatason.

Kaikkeen edellä esittämäämme ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen eräiden elinkeinonharjoittajien seuraavalta myyntiportaalta vaatimista kilpailun vapautta loukkaavista myyntiehdoista,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä yksityisten elinkeinonharjoittajien ostopaikan vapaan valinnan turvaamiseksi ja kuluttajillekin tavaravalikoiman rajoittamisesta aiheutuvan haitan poistamiseksi?

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1971.

Ilkka Suominen.
Juha Vikatmaa.
E. J. Koppanen.
Olavi Nikkilä.
Anna-Liisa Linkola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 261 ohella toimittanut Valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja I. Suomisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 57:

> "Onko Hallitus tietoinen eräiden elinkeinonharjoittajien seuraavalta myyntiportaalta vaatimista kilpailun vapautta loukkaavista myyntiehdoista, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä yksityisten elinkeinonharjoittajien ostopaikan vapaan valinnan turvaamiseksi ja kuluttajillekin tavaravalikoiman rajoittamisesta aiheutuvan haitan poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kilpailunrajoituksella katsotaan taloudellisen kilpailun edistämisestä 3 päivänä tammikuuta 1964 annetun lain (kilpailunedistämislain) 11 § mukaan olevan vahingollisia vaikutuksia vain, milloin se yleiseltä kannalta merkittävällä tavalla aiheuttaa tai ilmeisesti saattaa aiheuttaa kohtuuttomia hintoja tai toimitusehtoja, taikka ilman hyväksyttävää syytä rajoittaa toimintamahdollisuuksia elinkeinoelämän piirissä tai vaikeuttaa elinkeinon harjoittamista. Jos jokin näistä edellytyksistä on olemassa, kilpailuviranomaisten asiana on tehdä elinkeinovapausneuvostolle esitys neuvotteluun ryhtymisestä kilpailunrajoituksen vahingollisten vaikutusten poistamiseksi. Elinkeinovapausviraston lausunnon mukaan ei puheenaolevanlainen yhteistyö yksityisen elinkeinotoiminnan rajoituksina ole johtanut elinkeinonharjoittajien ilmoituksiin kilpailuviranomaisille siitä, että heitä olisi toisten toimesta syrjitty elinkeinotoiminnassa.

Ryhmittymiin liittyminen, niistä eroaminen tai niiden ulkopuolelle jääminen on vähittäiskaupassa vapaaehtoista. Kaupan eri aloja edustavat järjestöt sen enempää vähittäis- kuin tukkukaupankaan taholta eivät ole pyytäneet viranomaisilta toimenpiteitä puheena olevan yhteistoiminnan kehityksen johdosta.

Koska kotimaankauppamme rakenteessa tapahtuu voimakasta ja nopeaa kehitystä, suoritetaan tällä hetkellä eri selvityksiä, joissa kehityksen suuntaviivat ja mahdolliset vaikutukset nimenomaan nopeasti kehittyvillä aloilla pyritään mahdollisimman pitkälle selvittämään. Selvitysten pohjalla tullaan harkitsemaan viranomaisten taholta tarvittavia toimenpiteitä.

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 261 av den 5 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman I. Suominen m. fl. ställda skriftliga spösmål nr 57:

> "Är Regeringen medveten om de försäljningsvillkor, ägnade att kränka konkurrensfriheten, som vissa näringsidkare kräver av följande försäljningsinstans,
>
> och vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att för näringsidkare trygga fritt val av inköpsställe och för att eliminera den olägenhet som begränsning av varuurvalet medför även för konsumenten?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Konkurrensbegränsning anses enligt 11 § lagen den 3 januari 1964 om främjande av ekonomisk konkurrens ha skadlig verkan endast då den på ett ur allmän synpunkt anmärkningsvärt sätt medför eller uppenbarligen kan medföra oskäliga pris eller leveransvillkor eller utan godtagbart skäl begränsar verksamhetsmöjligheterna inom näringslivet eller försvårar näringsutövning. Föreligger någon av dessa förutsättningar, åligger det konkurrensmyndigheterna att göra framställning till näringsfrihetsrådet om förhandlingar i syfte att avhjälpa de skadliga verkningarna av konkurrensbegränsningen. Enligt näringsfrihetsverkets yttrande har samarbete av det ifrågavarande slaget i form av begränsningar av den privata näringsverksamheten icke lett till anmälningar från näringsidkarna till konkurrensmyndigheterna om att de på åtgärd av andra skulle ha blivit diskriminerade i sin näringsverksamhet.

Att ansluta sig till grupperingar, utträda ur sådana eller att stanna utanför dem är inom minuthandeln frivilligt. De organisationer som företräder handelns olika områden har vare sig från minuthandels- eller från partihandelshåll anhållit om myndigheternas åtgärder med anledning av ifrågavarande utveckling.

Då vår inrikeshandels struktur håller på att undergå en stark och snabb utveckling, verkställes för närvarande olika utredningar, med vilkas hjälp man försöker så långt det är möjligt klarlägga riktlinjerna för utvecklingen och dess verkningar närmast inom de områden som utvecklas snabbt. På basen av dessa utredningar kommer man att pröva vilka åtgärder från myndigheternas sida som är nödiga.

Helsingfors den 5 april 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Kirj. ksm. n:o 58.

Mäkelä ym.: Tapaturma- ja liikennevakuutuslakeihin perustuvien kalliinajanlisien korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin 9. 3. 1962 ja liikennevahingonkorvauksiin 17. 4. 1964 annettujen lakien mukaan valtioneuvostolla on valta palkkatason nousun perusteella määrätä maksettavaksi kalliinajanlisää sanottuihin korvauksiin. Lakien antamisen jälkeen on annettuja valtuuksia kuitenkin jatkuvasti käytetty kovin säästeliäästi. Kalliinajanlisiä on korotettu ainoastaan kahden vuoden väliajoin, vaikka palkkatasossa on tapahtunut nousua vuosittain ja jopa useampiakin kertoja saman kalenterivuoden aikana. Viimeksi on kalliinajanlisien korottamista koskevat valtioneuvoston päätökset annettu 19. 2. 1970 ja kalliinajanlisien korotus on toteutettu näillä 1. 1. 1970 lukien. Eduskunta on hyväksynyt sotilasvammakorvauksiin suoritettavaksi tämän vuoden aikana noin 15 %:n korotuksen. Työeläkelakeihin perustuvia eläkkeitä on korotettu vuoden vaihteessa lähes 10 %:lla. Palkkauksessa on myös tapahtunut 1. 1. 1970 jälkeen niin huomattavia muutoksia, että ne edellyttäisivät kiireisiä toimenpiteitä kalliinajanlisien korottamiseksi.

Eduskunta hyväksyi viime vuoden loppupuolella ponnen, jossa esitettiin hallitukselle toivomus tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien pysyttämisestä aikaa vastaavina. Nämä kun ovat tahtoneet jäädä yleisestä kehityksestä jälkeen. Sama pitää paikkansa myös korvausten kalliinajanlisien korottamiseen nähden, sillä molempiin tehdyt muutokset ovat tapahtuneet samanaikaisesti. Korvausta saavat vammaiset ovat huolestuneita siitä, ettei heidän useinkin hyvin vaatimattomia korvauksiaan pysytetä ajan tasolla.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että eri tapaturma- ja liikennevakuutuslakien nojalla henkilövahinkoon perustuvaa korvausta saavien korvausten kalliinajanlisien korotus ei ole seurannut palkkauksessa tapahtuvaa kehitystä ja että viimeinen korotus on tapahtunut 1. 1. 1970, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Uljas Mäkelä.
Sinikka Luja.
Edit Terästö.
Paavo Tiilikainen.
Margit Eskman.
Lyyli Aalto.
A-V. Perheentupa.
Väinö Vilponiemi.
Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Uljas Mäkelän ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 58:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että eri tapaturma- ja liikennevakuutuslakien nojalla henkilövahinkoon perustuvaa korvausta saavien korvausten kalliinajanlisien korotus ei ole seurannut palkkauksessa tapahtuvaa kehitystä ja että viimeinen korotus on tapahtunut 1. 1. 1970, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin 19 päivänä helmikuuta 1970 annetussa valtioneuvoston päätöksessä oli korotusta määrättäessä otettu huomioon myös palkkatasossa vuoden 1970 alussa tapahtunut nousu. Kysymyksen perusteluissa mainitun viime vuoden lopulla Eduskunnan hyväksymän ponnen mukaan tulisi hallituksen ryhtyä kiireellisesti toimenpiteisiin tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamiseksi heti sen jälkeen, kun palkkatasossa on todettu olennaisen nousun tapahtuneen. Hallitus tulee seuraamaan palkkatasossa tapahtuvaa kehitystä ja ottamaan asian esille viimeistään ensi syksynä. Liikennevakuutuslain nojalla henkilövahinkoon perustuvat korvaukset tullaan korottamaan samanaikaisesti kuin tapaturmakorvauksetkin. Vielä voidaan todeta, että kuluvan vuoden alusta työeläkkeisiin tullut korotus perustuu palkkatasossa tapahtuneeseen nousuun vuoden 1969 syyskuusta vuoden 1970 syyskuuhun. Sotilasvammalain mukaisiin korvauksiin ensi lokakuun alussa tuleva korotus taas on luonteeltaan tasokorotus.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 9 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Uljas Mäkelä m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 58 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att förhöjningen av dyrtidstilläggen till ersättningarna åt dem som med stöd ov olika olycksfalls- och trafikförsäkringslagar erhåller ersättning till följd av personskada ej har följt utvecklingen i lönenivån och att den senaste förhöjningen skett 1. 1. 1970, och som så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för avhjälpande av detta missförhållande?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I statsrådets beslut den 19 februari 1970 om dyrtidstillägg till skadestånd för olycksfall hade vid bestämmandet av förhöjningen beaktats även den stegring i lönenivån, som inträffade i början av år 1970. Enligt en i spörsmålets motivering nämnd, av Riksdagen i slutet av senaste år godkänd kläm bör regeringen i brådskande ordning skrida till åtgärder för höjning av de i lagen om olycksfallsförsäkring stadgade markbeloppen så snart i lönenivån konstaterats en väsentlig förändring. Regeringen kommer att följa med utvecklingen i lönenivån och tar upp frågan senast nästa höst. De med stöd av trafikförsäkringslagen på grund av personskada utgående ersättningarna kommer att höjas samtidigt som skadeståndena för olycksfall. Ytterligare kan konstateras, att förhöjningen av arbetspensionerna vid ingången av detta år grundar sig på den stegring i lönenivån som inträffat från september 1969 till september 1970. Den förhöjning av ersättningarna enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som träder i kraft vid ingången av inkommande oktober åter är till sin natur en nivåförhöjning.

Helsingfors den 7 april 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Pekkarinen ym.: Kotimaisten vaahtosammutuslaitteiden hankkimisesta metsähallituksen käyttöön.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme ei ole suoritettu mitään suurempia keksintöjä. Nyt on kuitenkin vaahtoalalla suomalaisen nuoren keksijän, Bernt-Johan Färling'n taholta tapahtunut huomattavia keksintöjä ja sovellutuksia, jotka ovat saaneet huomiota osakseen jopa Hong Kongissa, Intiassa, Etelä-Afrikassa, Antilleilla, Natoa ja USA:ta myöten. Eräät suurvallat ovat lähettänet korkeita henkilöitä tutustumaan hänen kehittämiinsä ja valmistamiinsa vaahtolaitteisiin sekä vaahdotusaineisiin. Eräät suurvallat ovat ostaneet hänen laitteitaan, reseptejään ja piirustuksiaan.

Ennen suurta Kalajoen metsäpaloa suunnitteli Färling vaahdon käyttämistä metsäpaloissa. Tällöin ajetaan maastoautolla tai traktorilla, jossa on vaahtolaite. Vaahtolaite levittää maastoon noin 12—15 metriä leveän ja 7—10 m korkean vaahtomuurin, jota tulen on vaikea ylittää tai alittaa, koska vaahto tunkeutuu maan sisään.

Tästä menetelmästä haettiin patentti, joka on vielä käsittelyn alaisena. Samassa yhteydessä kävi Bernt-Johan Färling metsähallituksessa pääjohtaja Pihan ja ylijohtaja Arnkilin luona esittämässä tätä uutta tapaa rajoittaa metsäpaloja. Kumpikaan herroista ei ollut kuullut eikä tullut ajatelleeksikaan tällaista tapaa taistella metsäpaloja vastaan. Pääjohtaja Piha ehdotti, että suoritettaisiin metsähallituksen kustannuksella Evon metsäkoulussa heidän kulotusalueellaan koe, joka näyttäisi vaahdon käyttökelpoisuuden metsäpaloissa.

Tämän kokeen jälkeen tehtiin metsähallituksessa periaatepäätös, että tällainen vaahdotuslaite hankitaan. Suureksi yllätykseksi ryhtyi metsähallitus pyytämään tarjouksia kaikenlaisista ulkolaisista vaahdotuslaitteista, jotka eivät olleet rakennetut käytettäväksi metsäpaloissa.

Färling pystyy rakentamaan laitteita, joiden kapasiteetti on 20—2 500 m³/min. ja tarjosi hän Metsähallitukselle sopivaksi katsomansa konetyypin, joka oli 1 050 m³/min. Koska muut ulkolaiset koneen rakentajat eivät voineet tarjota näin suurta tuotantoa omaavaa konetta, alensi metsähallitus tarjouspyyntöään heiltä 400 m³/min. tuottavaan koneeseen.

Färling'n harkittua asiaa, tuli hän siihen tulokseen, että näin pieni kone ei ole käyttökelpoinen metsäpalossa. Hän ilmoitti kuitenkin, että jos metsähallitus päättää tilata pienemmän koneen, on hän valmis alentamaan hintaansa vastaavasti ja rakentamaan pienemmän koneen. Uutta tarjouspyyntöä ei metsähallituksesta kuitenkaan tullut. Färling'n hinta on ollut verrattuna toisiin koneisiin noin 40 % huokeampi ja laatu vähintään yhtä hyvä. Samalla Färling ilmoitti, että konetta ei tarvitse maksaa ennen kuin metsähallitus on koeajanut ja hyväksynyt sen. Färling suoritti myös pääjohtaja Pihan läsnäollessa maastoajon metsässä, jolloin käytettiin maastoautoa. Vaahtolaitteen kapasiteetti oli noin 400 m³/min. Tällöin ilmoitti pääjohtaja, keskustellessaan Färling'n kanssa asiasta, että vaahdon tuotanto saisi olla suurempi.

Asian ruvettua pitkistymään, kääntyi Färling ministeri Kaasalaisen puoleen, joka kuultuaan asiasta otti yhteyden pääjohtaja Pihaan, jopa kolme eri kertaa ja jäi tällöin sellaiseen käsitykseen, että metsähallitus tulisi tilaamaan halvemman ja suurempi kapasiteettisen koneen, siis Färling'n koneen.

Suureksi hämmästyksekseen Färling sai kuulla, että vuoden vaihteessa metsähallitus oli tilannut amerikkalaisen koneen, jota valmistetaan lisenssillä Suomessa ja jolla ei ole minkäänlaista kokemusta erikoisesti metsäpalojen sammutuksessa, koska muut eivät ole tulleet ajatelleeksikaan vaahdon käyttämistä metsäpaloissa.

Koska maassamme on viime aikoina tuotu erittäin voimakkaasti esille sitä, että pitäisi

ostaa kotimaassa valmistettuja ja kehitettyjä laitteita sekä tuettava kaikin tavoin suomalaisia keksintöjä, haluamme nyt kysyä, miksi metsähallitus on tilannut paljon kalliimman ulkomaalaisen koneen, kun taas muut valtiot ostavat suomalaisia koneita. Eräs tilaus on mm. menossa Färling'iltä Intiaan, Intian valtion, jopa presidentin allekirjoittama tilaus. Samalla tutkitaan mahdollista Intian armeijan tarvetta ja mahdollista tilausta suurelle määrälle näitä koneita.

Kuten sanottu, ovat eräät suurvallat lähettäneet korkea-arvoisia herrojaan tutkimaan ko. laitteita, ja ovat he kaikki ne hyväksyneet suurella kiitoksella. Mutta Suomen valtio pitää jääräpäisesti kiinni siitä periaatteesta, että sen pitää olla ulkolaista, jotta se heille kelpaisi, vaikka koko muu maailma tulee Suomeen ostamaan suomalaisia koneita. Jopa USA:stakin on kolme everstiä käynyt tutkimassa konetta, ja ilmoituksensa mukaan oli matka Pentagonista Helsinkiin suoritettu yksinomaan Färling'n koneiden tutkimista varten. Koneet saivat silloin mitä parhaat kiitokset.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että metsähallitus vaahtosammutuslaitteita hankkiessaan on aiheettomasti suosinut ulkomaalaisia valmistajia kotimaisen kustannuksella, ja jos tietää,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä halvempien kotimaisten koneiden hankkimiseksi metsähallituksen käyttöön?

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Pentti Pekkarinen.
Mikko Kaarna.
Yrjö Sinkkonen.
Esu Niemelä.
Pekka Vilmi.
Aaro Lintilä.
Reino Karpola.
Paavo Niinikoski.
G. Laatio.
Katri Kaarlonen.
Sylvi Saimo.
Eino Lottanen.
Heimo Linna.
Erkki Haukipuro.
Veikko Hanhirova.
Matti Maijala.
Jouko Siikaniemi.
Ahti Pekkala.
Lea Sutinen.
Orvokki Kangas.
Pentti Poutanen.
Esko Härkönen.
Esko Pekonen.
Taisto Tähkämaa.
Eino Uusitalo.
J. E. Partanen.
Matti Mattila.
Grels Teir.
Mauri Seppä.
P. Mäki-Hakola.
Juuso Häikiö.
Olavi Nikkilä.
T. I. Vartia.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 9 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 292 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pekkarisen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että metsähallitus vaahtosammutuslaitteita hankkiessaan on aiheettomasti suosinut ulkomaalaisia valmistajia kotimaisen kustannuksella, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä halvempien kotimaisten koneiden hankkimiseksi metsähallituksen käyttöön?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa lausutaan muun muassa, että Bernt-Johan Färling on neuvotellut keksimänsä, metsäpalon sammutuksessa käytettävän kevysvaahdon valmistuslaitteen myymisestä metsähallitukselle. Metsähallitus oli kuitenkin tilannut Suomessa lisenssillä valmistettavan ulkomaalaisen laitteen, jolla ei ole minkäänlaista kokemusta erikoisesti metsäpalojen sammutuksessa, koska muut eivät ole tulleet ajatelleeksikaan vaahdon käyttämistä metsäpaloissa.

Rinnan kevytvaahtolaitteiden kehittämisen kanssa, joka tapahtui 1960-luvulla amerikkalaisten patenttien pohjalta, tutkittiin eri puolilla maailmaa myös vaahdon käyttösovellutuksia eri tarkoituksiin. Vuonna 1963 esitti amerikkalainen Foam-lehti n:o 20 ajatuksen vaahdon käyttämisestä metsäpalojen torjunnassa. Vuonna 1968 esitettiin Helsingissä paloasiantuntijoille amerikkalainen filmi, jossa kuormaauton lavalle sijoitettu kevytvaahtolaite kehitti vaahdosta rajoituslinjan pensaikkopaloa vastaan. Nämä kaksi esimerkkiä osoittavat, että menetelmä vaahdon käytöstä metsäpalojen torjunnassa on ollut tunnettu jo useita vuosia.

Kun metsähallitus kesällä 1970 ryhtyi tutkimaan kevytvaahdon käyttömahdollisuuksia metsäpalojen torjunnassa oli eräillä tahoilla maassamme jo aikaisemmin kiinnitetty huomiota tähän asiaan.

Esimerkiksi Palontorjuntaliiton järjestämillä paloturjuntapäivillä vuonna 1970 Kuopion palokunta esitti metsäpalotorjuntanäytöksen levittämällä kevytvaahtovyön torjuntalinjalle.

Färlingin kevytvaahtolaitteen esittely metsähallitukselle tapahtui Malmilla metsämaastossa heinäkuun 1970 alussa. Esitystä varten oli maastoauton perävaunulle asennettu sekä Färlingin vaahtolaite että amerikkalainen National GP-70 vaahtokehitin, jonka Färling oli lainannut Mäntsälän palokunnalta. Mitään mittauksia ei näytöksessä suoritettu.

Samaa Färlingin vaahtolaitetta kokeiltiin 27. 7. 1970 Evon metsäopistolla kulotuksen yhteydessä. Vaahtolaitteen siirto maastossa tapahtui kantamalla ja tarvittava vesi saatiin läheisestä lammesta. Laitteen tehoksi arvioitiin nin 50 m^3/min., joten laitteen ilmoitettu nimellisteho, 200 m^3/min., jäi saavuttamatta. Koska poikkeama nimellistehosta oli suuri, pyysi metsähallitus Färlingiltä kokeiden jatkamista muun muassa laitteen tehon sevittämiseksi, mutta lupauksistaan huolimatta ei Färling järjestänyt jatkokokeita.

Kommandiittiyhtiö Laatuvaunu, joka myy Kotkan Putkityön valmistamia Jet-X-15 kevytvaahtokehittimiä, järjesti metsäpalotorjuntanäytöksen 16—17. 7. 1970 Kalajoen paloalueella. Kuorma-auton lavalle oli sijoitettu vesisäiliö, pumppu ja kaksi Jet-X-15 vaahtokehitintä, joiden yhteisteho oli 800 m^3/min. vaahtoa. Kuorma-auto ajoi metsäautotietä levittäen sen varteen vaahtovyön. Kokeita jatkettiin metsähallituksen toimesta 19. 8. 1970 kulotuksen yhteydessä Koitereen hoitoalueen Piilon työmaalla. Kokeessa Teli-Lokkeri-metsätraktorin kuormatilaan oli asennettu vesisäiliö, pumppu ja Jet-X-15 kevytvaahtokehitin. Kokeen aikana mitattiin muun muassa traktorin kulkunopeus maastossa ja vaahtoteho sekä tehtiin havaintoja

vaahtovyön kestoajasta ja tulentorjuntaominaisuuksista. Tällöin todettiin, että kulkunopeuden ja vaahtotehon tulee olla oikeassa suhteessa keskenään. Kun traktorin kulkunopeus maastossa oli vain 3 km/tunti, osoittautui 400 m^3/min. vaahtoteho riittäväksi. Mikäli vaahdon määrää lisätään, kasvaa vastaavasti veden kulutus, jolloin kevytvaahdon käytön ongelmana on vesihuolto, kysymys, jonka kanssa metsäpalon sammuttaja on aina kamppaillut.

Jet-X-15 kevytvaahtokehittimen kapasiteetti tarkistettiin vielä suorittamalla mittauksia valmistajan luona. Mittaukset tehtiin sekä ulkona että sisätilassa ja tällöin vaahtoteho ylitti 400 m^3/min.

Koska valtion tavarahankinnoista annettu asetus (714/65) ja valtioneuvoston päätös (715/65) määräävät hankkimaan useampia tarjouksia, pyydettiin tarjoukset kummaltakin kokeilutoimintaan osallistuneelta yrittäjältä. Metsähallitus edellytti, että toimitus käsittää toimintavalmiin kokonaisuuden, jossa samalle alustalle on sijoitettu vesisäiliö, vaahtonestesäiliö, pumppu moottoreineen varsinainen vaahtokeitin sekä tarvittavat venttiilit, väliputket, suodattimet ym. varusteet. Kirjallisessa tarjouspyynnössä oli ilmoitettu minimivaahtotehoksi 350 m^3/min.

Tarjoushinnat, joissa on otettu huomioon erilaisista varusteista johtuvat erot, olivat seuraavat:

Kommandiittiyhtiö Laatuvaunu mk 29 400
Bernt-Johan Färling ..... mk 32 300

Metsähallitus, tilaten tässä vaiheessa lähinnä käytännön kokeiluja varten yhden laitteen, hyväksyi Laatuvaunun tarjouksen seuraavista syistä:

1) Färlingin tarjoama laite oli 9.9 % kalliimpi. Metsähallituksella ei ollut asiallisia perusteluita hylätä halvinta tarjousta.

2) Kummankin tarjoajan laitteet, polttomoottoria lukuunottamatta, valmistetaan kotimaassa. Jet-X-15 kevytvaahtolaitteen royaltymaksun suuruudesta metsähallituksella ei ole tietoa, mutta yleensä nämä maksut vaihtelevat 0.5—10 % välillä. Kun varsinaisen kevytvaahtolaitteen osuus koko hankinnasta on ⅓, on royaltymaksu ainoastaan 0.2—3.4 % hankintahinnasta. Royalty-maksu ei tee näin ollen hankinnasta ulkolaista.

3) Metsähallituksen pyrkimyksenä oli löytää ratkaisu, jossa tilattavan yksikön eri komponentit olisivat jo ennestään kokeiltuja ja yleisesti käytössä. Kun kevytvaahtolaitteet olivat tilaajalle tuntemattomia, jouduttiin suorittamaan hankinnan arvoon nähden suhteellisen paljon tutkimuksia ja kokeiluja, kuten edellä on kerrottu. Näiden lisäksi neuvotteli metsähallitus usean paloviranomaisen ja puolustuslaitoksen asiantuntijan kanssa. Kaikkien näiden tutkimusten, kokeilujen ja neuvottelujen jälkeen metsähallitus päätyi Jet-X-15 kevytvaahtokehittimeen, jota on Suomessa yleisesti käytössä, esimerkiksi puolustuslaitoksella 80 kappaletta asennettuina lentokonehalleihin tai vastaaviin tiloihin. Sensijaan Färlingin metsähallitukselle tarjomaa laitetta ei tiettävästi ole yhtään kappaletta käytössä koko maassa.

On syytä vielä mainita, että Färlingillä ei ollut valmiina tarjoamaansa kevytvaahtolaitetta, joten sitä ei päästy ollenkaan kokeilemaan. Kielteiseen päätökseen vaikutti myös se, että kokeillun pienen vaahtolaitteen nimellistehon ja todellisen tehon ero oli suuri, mikä oli omiaan antamaan kuvan laitteen keskeneräisyydestä. Varaosahuoltoa ei myöskään metsähallituksen tieten oltu järjestetty. Tällaisten olosuhteiden vallitessa metsähallitus ei katsonut mahdolliseksi sitoa valtion varoja kyseessäolevaan laitteeseen.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 292 av den 9 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pekkarinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att forststyrelsen vid anskaffning av skumsläckningsaggregat utan anledning har gynnat utländska tillverkare på bekostnad av en inhemsk tillverkare, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för anskaffning av billigare inhemska apparater för forststyrelsens bruk?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen till spörsmålet säges bland annat, att Bernt-Johan Färling har underhandlat angående försäljning till forststyrelsen av ett av honom uppfunnet aggregat för alstring av lättskum, vilket användes vid släckning av skogsbrand. Forststyrelsen hade likväl beställt ett utländskt aggregat, som tillverkas i Finland på licens och beträffande vilket man inte har någon som helst erfarenhet, särskilt inte vid släckning av skogsbränder, emedan andra inte ens har kommit att tänka på att skum kunde användas vid skogsbränder.

Parallellt med utvecklandet av lättskumsaggregaten, vilket skedde på 1960-talet på basen av amerikanska patent, undersökte man i olika delar av världen även skummets användningstillämplighet för olika ändamål. År 1963 kom den amerikanska Foam-tidningen nr 20 på tanken, att skum kunde användas vid avvärjandet av skogsbränder. År 1968 förevisades i Helsingfors för sakkunniga på brandområdet en amerikansk film, i vilken ett på ett lastbilsflak placerat lättskumsaggregat alstrade en gränslinje av skum mot buskbrand. Dessa tvenne exempel visar, att förfarandet att använda skum för avvärjande av skogsbränder varit känt redan flera år.

Då forststyrelsen sommaren 1970 började undersöka möjligheterna att använda lättskum vid avvärjandet av skogsbränder hade man på en del håll i landet redan tidigare fäst uppmärksamhet vid denna fråga. T.ex. vid de av Brandvärnsförbundet anordnade brandvärnsdagarna år 1970 hade Kuopio brandkår en uppvisning i skogsbrandvärn, vid vilken ett bälte av lättskum spreds ut över en skyddszon.

Färlings lättskumsaggregat demonsterades för forststyrelsen i Malm i en skogsterräng i början av juli 1970. För demonstrationen hade man på släpvagnen till en terrängbil placerat såväl Färlings skumaggregat som en amerikansk National GP-70 skumalstrare, som Färling hade lånat av Mäntsälä brandkår. Några mätningar utfördes inte vid demonstrationen.

Färlings samma skumaggregat prövades 27. 7. 1970 på Evo forstinstitut i samband med löpbränning. Skumaggregatet förflyttades i terrängen genom att bäras, och det erforderliga vattnet erhölls från ett närbeläget träsk. Aggregatets effekt uppskattades till ungefär 50 m^3/min., varför aggregatets uppgivna nominella effekt, 200 m^3/min. inte uppnåddes. Emedan avvikelsen från nominella effekten var stor, begärde forststyrelsen att Färling skulle fortsätta med proven bland annat för utredande av aggregatets effekt, men trots sina löften anordnade Färling inte några fler prov.

Kommanditbolaget Laatuvaunu, som säljer av Kotkan Putkityö tillverkade lättskumsalstrare Jet-X-15, anordnade en demostration i skogsbrandvärn 16—17. 7. 1970 på Kalajoki brandområde. På ett lastbilsflak hade placerats en vattenbehållare, en pump och två Jet-X-15 skumalstrare, vilkas gemensamma effekt var 800 m^3 skum per minut. Lastbilen körde längs en skogsbilväg och spred ut ett skumbälte invid denna. Proven fortsattes på åtgärd av forststyrelsen 19. 8. 1970 i samband löpbränning på Piilo arbetsplats inom Koitere skogs-

vårdsområde. Vid provet hade i lasturymmet på en Teli-Lokkeri skogstraktor placerats en vattenbehållare, en pump och en Jet-X-15 lättskumsalstrare. Medan provet pågick uppmättes bland annat traktorns farhastighet i terrängen och skumeffekten samt gjordes iakttagelser om hur länge skumbältet varade och om dess brandvärnsegenskaper. Härvid konstaterades, att farhastigheten och skumeffekten bör stå i rätt förhållande till varandra. Då traktorns farhastighet i terrängen var endast ungefär 3 km/tim., visade det sig att en skumeffekt på 400 m^3/min. var tillräcklig. Om skummängden ökas, ökar vattenåtgången i motsvarighet härtill. Problemet med användningen av lättskum är då av vattenförsäljningen, en fråga, med vilken skogsbrandsläckaren alltid har kämpat.

Kapaciteten hos lättskumsalstraren Jet-X-15 kontrollerades ytterligare genom mätningar som utfördes hos tillverkaren. Mätningarna utfördes såväl utomhus som inomhus och härvid översteg skumeffekten 400 m^3/min.

Emedan förordningen om statens varuanskaffningar (714/65) och statsrådets beslut (715/65) föreskriver, att flera anbud bör införskaffas, anhöll man om anbud av vardera av de i proven deltagande företagarna. Forststyrelsen förutsatte, att leveransen skulle omfatta en aktionsfärdig enhet, i vilken på samma underlag placerats en vattenbehållare, en skumvätskebehållare, en pump jämte motor, den egentliga skumalstraren samt erforderliga ventiler, mellanrör, filter o.a. tillbehör. I den skriftliga anbudsbegäran hade som minimiskumeffekt uppgivits 350 m^3/min.

Anbudsprisen, vid vilka beaktats de skillnader som härledde sig av olika slags tillbehör, var följande:

Kommanditbolaget Laatuvaunu	mk 29 400
Bernt-Johan Färling	mk 32 300

Forststyrelsen, som i detta skede beställde ett aggregat närmast för praktiska prov, godkände Laatuvaunus anbud av följande orsaker:

1) Det av Färling utbjudna aggregatet var 9.9 % dyrare. Forststyrelsen hade inga sakliga motiv för att avslå det billigaste anbudet.

2) Bådas aggregat, med undantag av förbränningsmotorn, tillverkas i hemlandet. Forststyrelsen känner inte till royalty-avgiftens storlek för lättskumsaggregatet Jet-X-15, men i allmänhet varierar dessa avgifter mellan 0.5—10 %. Då det egentliga lättskumsaggregatets andel av hela leveransen utgör ⅓, är royaltyavgiften endast 0.2—3.4 % av anskaffningspriset. Royalty-avgiften gör sålunda inte anskaffningen utländsk.

3) Forststyrelsen strävade till att finna en lösning, där de olika komponenterna i den enhet, som skulle beställas, redan tidigare skulle ha varit prövade och allmänt använda. Då lättskumsaggregaten var okända för beställaren, var man tvungen att utföra — i förhållande till anskaffningens värde — relativt omfattande undersökningar och prov, såsom ovan har anförts. Dessutom konfererade forststyrelsen med flera brandmyndigheter och med försvarsväsendets sakkunniga. Efter alla dessa undersökningar, prov och underhandlingar stannade forststyrelsen för lättskumsaggregatet Jet-X-15, som är allmänt använt i Finland. T.ex. försvarsväsendet har 80 stycken installerade i flygmaskinshallar eller på motsvarande ställen. Av det aggregat, som Färling bjöd ut åt forststyrelsen, är däremot enligt vad man vet inte ett enda exemplar i användning i hela landet.

Det är ännu skäl att nämna, att Färling inte hade något färdigt exemplar av det lättskumsaggregat han bjöd ut, varför man inte alls kunde prova det. På det negativa beslutet inverkade även den omständigheten, att skillnaden mellan det prövade lilla skumaggregatets nominella effekt och faktiska effekt var stor, vilket bidrog till att man fick den uppfattningen, att aggregatet var halvfärdigt. Enligt vad forststyrelsen vet är någon reservdelsservice inte ordnad. Under dylika omständigheter ansåg forststyrelsen det inte vara möjligt att binda statsmedel vid ifrågavarande aggregat.

Helsingfors den 7 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 60.

Sinisalo: Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaiden työntekijäin työllisyyden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Julkisuudessa on kerrottu Rikkihappo Oy:n hallintoneuvoston tehneen päätöksen Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaiden nykyisen tuotannon lopettamisesta. Kotkan tehtaassa on valmistettu superfosfaattia, kotkafosfaattia ja seoslannoitteita. Perusteeksi Kotkan tehtaiden tuotannon lopettamiselle on mainittu mm., että Siilinjärvelle rakennettava ja vuoden 1972 lopulla toimintansa aloittava seoslannoitetehdas on havaittu kustannusvertailussa edullisemmaksi kuin tuotannon jatkaminen Kotkan seoslannoitetehtaan loppuun kuluneiksi ilmoitetuilla koneilla.

Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaitten palveluksessa on noin 150 työntekijää ja yli 30 toimihenkilöä. Tehtaalla on valmistettu superfosfaattia vuodesta 1922 alkaen. Työntekijät ovat aiheellisesti ilmaisseet vakavan huolestuneisuuden tehtaan tuotannon lopettamisesta aiheutuvan työnsaantiongelman vuoksi. Kotkan Rikkihappotehtaan ammattiosasto on pitänyt asian johdosta kokouksen. Kokouksen ja sen asettaman työntekijäin etuja ajamaan asetetun 10 henkisen toimikunnan taholta on todettu, että eräissä yhteyksissä mainittu suunnitelma Kotkan tehtaiden nykyisten työntekijäin siirtämisestä esim. Siilinjärvelle on lähes mahdoton edes teoriassa. Kotkan tehtaan korkeaikäisessä työntekijäkunnassa on monia jo aikaisemmin lakkautetun Lappeenrannan tehtaan työntekijöitä. He, sekä pitkäaikaisessa työsuhteessa tehtaaseen olleet muut työntekijät ovat järjestäneet mm. asunto-olosuhteensa Kotkassa siten, että esitetty paikkakunnan muutto tuottaisi ylipääsemättömiä vaikeuksia.

Rikkihappo Oy:n hallintoneuvoston Kotkan tehtaiden toiminnan lopettamisesta antamassa tiedotteessa mainitaan, että yhtiön kehitys- ja tutkimusosasto on saanut määräyksen selvittää "mitä mahdollisuuksia olisi uuden, sopivan tuotantoalan löytämiseksi Kotkan tehtaille". Huomioon ottaen mm. kemian teollisuuden laajat kehitysnäköalat ja esim. maakaasun Kaakkois-Suomelle tarjoamat mahdollisuudet, kaasun tuonnin todennäköisesti lähivuosina alkaessa Neuvostoliitosta maahamme, on kaikki edellytykset suorittaa sellaisia ratkaisuja, joilla turvataan uuden tuotantoalan käynnistäminen Kotkan tehtailla.

Suomen Kommunistisen Puolueen Kyminlaakson piirikomitea, tukien Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaitten työntekijäin esityksiä ja ilmentäen Kotkan seudun asukkaiden yleisiä näköaloja, on jättänyt valtioneuvostolle esityksensä, jossa ehdotetaan hallituksen turvaavan, että ko. tehtaan toiminnan lopettamista koskevan päätöksen toteuttaminen siirretään siksi kunnes tehtaan nykyiselle henkilökunnalle voidaan osoittaa uudet työpaikat po. yhtiön toimesta tai muussa valtion laitoksessa.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus huolehtia siitä, että Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaitten toimintaa jatketaan siksi kunnes po. laitoksen nykyisille työntekijöille voidaan turvata nykyisiä palvelussuhteita vastaavaa työtä uudella tuotantoalalla po. tehtaassa tai muussa valtion laitoksessa Kotkassa?

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 60:

> "Aikooko Hallitus huolehtia siitä, että Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaitten toimintaa jatketaan siksi kunnes po. laitoksen nykyisille työntekijöille voidaan turvata nykyisiä palvelussuhteita vastaavaa työtä uudella tuotantoalalla po. tehtaassa tai muussa valtion laitoksessa Kotkassa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tekniikan kehittyessä jäävät aikaisemmat tuotantoyksiköt monasti niin vanhanaikaisiksi ja tuotantokyvyltään pieniksi, ettei niiden käyttöä enää sen paremmin liiketaloudellisesti kuin kansantaloudellisestikaan voida puolustaa. Tämän välttämiseksi on usein ratkaisuna teollisuuslaitosten modernisointi ja koneistojen vaihtaminen tuotantokyvyltään huomattavan paljon suuremmiksi. Rikkihappo Oy:n Kotkan tehtaiden osalla niiden sijainti liian lähellä kaupungin keskustaa ei kuitenkaan puolla lannoiteteollisuuden jatkuvaa laajentamista. Jo erilaisten ympäristö- ja jätekysymysten hoitaminen tällaisella sijoituspaikalla tulisi kohtaamaan varsin suuria vaikeuksia ja olemaan kallista.

Kun Kotkan lannoitetehtaan tuotanto voidaan tarkoituksenmukaisemmin hoitaa kehitysalueella sijaitsevan Siilinjärven tehtaan yhteydessä, on yhtiö päättänyt lopettaa lannoitetuotantonsa Kotkassa, niin ettei sitä jatketa enää kevään 1973 jälkeen. Yhtiö tutkii, mitä uutta tuotantoa Kotkan tehtaiden puitteissa voitaisiin tämän jälkeen tarkoituksenmukaisimmin suorittaa. Alueella sijaitsevat rakenteet kuten konttori, korjauspaja, laboratoriot, rautatie, satama jne. tulevat tekemään uuden tuotannon aloittamisen tällä alueella halvemmaksi kuin muualla. Tässä mielessä yhtiöllä itsellääkin on voimakas kiinnostus näiden säilyttämiseksi tuotannollisen toiminnan käytössä.

Työvoimaministeriöltä saadun lausunnon mukaan on työllisyystilanne Kotkan alueella kuluneen talven aikana ollut edellisiin vuosiin verrattuna poikkeuksellisen hyvä. Tähän on vaikuttanut uusien teollisten työpaikkojen voimakas lisääntyminen, jonka johdosta viimeksikuluneiden 1—2 vuoden aikana ei alueen teollisuuteen ole onnistuttu saamaan riittävästi työntekijöitä. On kuitenkin luonnollista, että mikäli työvoimaa vapautuu, sen joukossa tulee olemaan ikänsä tms. seikkojen johdosta henkilöitä, joiden on vaikeata saada uutta työpaikkaa. Vastaavissa tapauksissa, joita on aikaisemmin tapahtunut Rikkihappo Oy:n Lappeenrannan ja Kuopion tehtaiden toiminnan lopettamisen yhteydessä, on yhtiö tämän takia turvautunut mm. erikoiseläkejärjestelyihin. Yhtiö on tässäkin tapauksessa tarpeen vaatiessa ilmoittanut ryhtyvänsä vastaavanlaatuisiin toimenpiteisiin.

On tyydytyksellä todettava, että yhtiö jo yli 2 vuotta ennen tuotannon lopettamista on ilmoittanut asiasta, jotta siinä voitaisiin ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin. Hallitus tulee seuraamaan tilannetta ja tarpeen vaatiessa puuttumaan siihen tarkoituksenmukaisin keinoin.

Helsingissä 8 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 60 av den 9 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda spörsmål:

> "Ärnar Regeringen tillse, att Rikkihappo Oy:s fabriker i Kotka fortsätter med sin verksamhet till dess för de nuvarande arbetstagarna kan tryggas arbete som motsvarar deras nuvarande tjänsteförhållande inom ett nytt produktionsområde för ifrågavarande fabrik eller någon annan statlig inrättning i Kotka?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Genom att tekniken utvecklas blir tidigare produktionsenheter ofta så gammalmodiga och deras produktionskapacitet så låg, att driften icke mera kan försvaras, vare sig företagsekonomiskt eller nationalekonomiskt. För undvikande av detta är modernisering av industriföretag och utbyte av maskinerna till sådana med betydligt större kapacitet, ofta en lösning. I fråga om Rikkihappo Oy:s fabriker i Kotka, vilka ligger alltför nära stadens centrum, talar dock deras läge emot en fortgående utvidgning av gödselmedelsindustrin. Redan att sköta olika miljö- och avfallsfrågor på en sådan förläggningsplats skulle komma att möta mycket stora svårigheter och ställa sig dyrt.

Då produktionen vid gödselmedelsfabriken i Kotka mera ändamålsenligt kan skötas i samband med Siilinjärvi inom utvecklingsområdet belägna fabrik, har bolaget beslutat upphöra med gödselmedelsproduktionen i Kotka, så att den icke fortgår efter våren 1973. Bolaget undersöker, vilken ny produktion som mest ändamålsenligt därefter skulle kunna upptagas inom ramen för fabrikerna i Kotka. De på området belägna anläggningarna, kontor, reparationsverkstad, laboratorier, järnväg, hamn mm. kommer att göra det billigare att inleda en ny produktion inom detta område än annorstädes. Bolaget har också själv ett stort intresse av att bibehålla anläggningarna för produktiv verksamhet.

Enligt utlåtande från arbetskraftsministeriet har sysselsättningsläget inom Kotka område under den förflutna vintern varit exceptionellt gott, jämfört med de föregående åren. Härtill har inverkat den kraftiga ökningen av nya industriella arbetsplatser, på grund varav man under de sistförflutna 1—2 åren icke kunnat få tillräckligt med arbetare till områdets industrier. Det är dock givet, att i den mån arbetskraft frigörs, bland den kommer att finnas sådana personer, som på grund av ålder eller andra omständigheter har svårt att få en ny arbetsplats. I motsvarande fall, som förut inträffat i samband med att Rikkihappo Oy:s fabriker i Villmanstrand och Kuopio upphörde med sin verksamhet, har bolaget även på grund härav tryggat sig till bl.a. specialpensionsarrangemang. Bolaget har även i detta fall meddelat, att det vid behov skrider till motsvarande åtgärder.

Med tillfredsställelse kan konstateras, att bolaget redan över 2 år före produktionens upphörande meddelat härom, för att alla nödiga åtgärder skulle kunna vidtagas. Regeringen kommer att följa med läget och vid behov ingripa med ändamålsenligt medel.

Helsingfors den 8 april 1971.

Minister *Olavi Salonen.*

Laatio: Vesioikeusasiain käsittelyn hitaudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kymmenen vuotta sitten voimaan tullutta uutta vesilakia oli kauan odotettu poistamaan niitä puutteita, joita taloudellisen ja teknisen kehityksen vuoksi vanhentuneet vesioikeuslain säännökset asettivat yhteiskunnan kehittämiselle. Voimassaolon aikana vesilaissa on kuitenkin voitu havaita runsaasti virheellisyyksiä. Seuraukset niistä tulevat pahiten esille vesiasiain käsittelyn hitaudessa ja joustamattomuudessa ja ne voivat eräissä tapauksissa saattaa kansalaisten oikeusturvan vaaranalaiseksi.

Vesilain muutoksenhakujärjestelmä sai jo alkuvaiheessa osakseen runsaasti arvostelua ja niitä on pyritty useaan kertaan tarkistamaan. Vuonna 1963 eduskunta hyväksyessään hallituksen vesilain muutosesityksen lausui edellyttävänsä, että hallitus kiireellisesti antaa eduskunnalle esityksen vesilain muutoksenhakua koskevan 17 luvun muuttamisesta. Tätä eduskunnan toivomusta ei ole tähän mennessä toteutettu.

Erityisesti vaikeina työttömyysaikoina, jolloin uusia työpaikkoja on kiireellisesti luotava, vesioikeusasiain käsittelyn hitaus on suorastaan ratkaiseva este, jos lakia kirjaimellisesti noudatetaan. Useissa tapauksissa uutta valmista tuotantoyksikköä ei ole voitu ottaa käyttöön ao. lupien puuttuessa, vaikka lupia oli anottu ja suunnitteluvaiheessa. On myös tapauksia, jolloin suhteellisen lyhytaikaisen korkeakonjunktuurin ajaksi suunniteltua toimintaa ei ole ehditty ollenkaan harjoittaa. Varsinkin pienten malminesiintymien hyväksikäytön kohdalla tämä on työllisyyden kannalta valitettavaa.

Edellisiäkin ihmeellisemmältä tuntuvat tapaukset, että sellaisten monia satoja työpaikkoja antavien yritysten johtajat, jotka jo ennen nykyisen vesilain voimaantuloa ovat anoneet lupaa jätevesien johtamiseksi vesistöön lopullista päätöstä vieläkään saamatta, joutuvat vuoron perään syytetyiksi rikoksesta ja lainvastaisesta toiminnasta, vaikka heidän tullessaan tehtävään anomukset ovat jo vuosia olleet vesioikeudessa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota nykyisen vesilain muutoksenhakusäännösten puutteellisuuksiin ja muutoksenhaun oikeudellisen käsittelyn hitauteen sekä niistä aiheutuviin yksityisten kansalaisten oikeusturvaa loukkaaviin ja yhteiskunnan kehitystä jarruttaviin seuraamuksiin,
>
> ja mitä Hallitus aikoo tehdä vesilain piiriin kuuluvien asioiden muutoksenhakujen käsittelyn ja päätöksenteon nopeuttamiseksi?

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

G. Laatio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 10 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 316 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Laation tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota nykyisen vesilain muutoksenhakusäännösten puutteellisuuksiin ja muutoksenhaun oikeudellisen käsittelyn hitauteen sekä niistä aiheutuviin yksityisten kansalaisten oikeusturvaa loukkaaviin ja yhteiskunnan kehitystä jarruttaviin seuraamuksiin,
>
> ja mitä Hallitus aikoo tehdä vesilain piiriin kuuluvien asioiden muutoksenhakujen käsittelyn ja päätöksenteon nopeuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Valtioneuvosto on kuluvan vuoden helmikuun 11 päivänä asettanut komitean, jonka tehtäväksi on määrätty vesilain (264/61) soveltamisesta saadut kokemukset ja havaitut epäkohdat huomioon ottaen

1) tarkistaa vesiasiain käsittelyä koskevat säännökset erityisesti kiinnittäen huomiota menettelyn jouduttamiseen ja tehostamiseen, vesituomioistuinten asiantuntemuksen lisäämiseen sekä muutoksenhakujärjestelmän yksinkertaistamiseen;

2) tutkia, mitkä lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet ovat tarpeen vesistöjen moninaiskäyttöä koskevien ja muiden aluekohtaisten vesitalousuunnitelmien vahvistuttamiseksi sekä selvittää tällaisten suunnitelmien oikeudellinen luonne, oikeusvaikutukset ja suhde toisaalta muuhun vesilainsäädäntöön ja toisaalta rakennuslain mukaiseen kaavoitukseen;

3) tarkistaa ja täydentää jätevesien ja muiden vesiä pilaavien aineiden johtamista ja käsittelyä koskevat säännökset tehokkaan vesiensuojelun vaatimuksia vastaaviksi ja tässä yhteydessä selvittää, miltä osin hallintoviranomaisten tehtäviä ja ratkaisuvaltaa näissä asioissa olisi syytä laajentaa;

4) harkita, edellyttävätkö ulkoilu ja vesistöjen virkistyskäyttö vesilain säännösten täydentämistä; sekä

5) valmistaa ne säännösehdotukset, joihin edellä mainitut selvitykset antavat aihetta.

Komitean, jonka nimenä on vesilain tarkistuskomitea ja jonka puheenjohtajana toimii vesihallituksen pääjohtaja Simo Jaatinen, tulee saada työnsä valmiiksi 1. 7. 1972 mennessä.

Kuten komitean toimeksiannosta voidaan todeta, kuuluvat muun muassa kysymyksessä tarkoitetut asiat komitean tehtäväpiiriin, minkä vuoksi hallitus katsoo, ettei tehty kysymys tässä vaiheessa anna aihetta enempiin toimenpiteisiin sen taholta.

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 10 mars 1971 nr 316 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Laatio ställda spörsmål:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid bristerna i den nuvarande vattenlagens stadganden om ändringssökande och vid långsamheten i den rättsliga behandlingen av ändringsansökningarna samt vid den kränkning av enskilda medborgares rättsskydd och den uppbromsning av samhällets utveckling som dessa stadganden förorsakar,
>
> och vad har Regeringen för avsikt att göra i syfte att påsynda behandlingen och beslutsfattningen ifråga om ärenden som hör till vattenlagens område?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Statsrådet tillsatte den 11 februari innevarande år en kommitté, som fick i uppdrag att med beaktande av de erfarenheter som vunnits av tillämpningen av vattenlagen (264/61) och de missförhållanden som observerats

1) revidera stadgandena angående behandlingen av vattenärenden och därvid särskilt fästa uppmärksamhet vid att förfarandet försnabbas och effektiveras, vattendomstolarnas sakkännedom ökas samt systemet för ändringssökande förenklas;

2) undersöka vilka lagstiftnings- och administrativa åtgärder som behövs för fastställelse av planer angående vattendragens användning för olika ändamål och andra regionala vattenhushållningsplaner samt utreda dylika planers rättsliga karaktär, rättsverkningar och förhållandet å ena sidan till den övriga vattenlagstiftningen och å andra sidan till planläggningen enligt byggnadslagen;

3) revidera och komplettera stadgandena angående avledande och behandling av avloppsvatten och andra ämnen som förorenar vattnen så att de motsvarar fordringarna på ett effektivt vattenskydd och att i detta sammanhang utreda till vilka delar förvaltningsmyndigheternas uppgifter och bestämmanderätt i dessa ärenden borde utvidgas;

4) pröva, huruvida friluftsliv och användning av vattendragen för rekreationsändamål kräver komplettering av vattenlagens stadganden; samt

5) utarbeta de förslag till stadganden som ovan nämnda utredningar ger anledning till.

Kommittén, kallad kommittén för revision av vattenlagen, vars ordförande är generaldirektören för vattenstyrelsen Simo Jaatinen, bör få sitt arbete färdigt före 1. 7. 1972.

Såsom av kommitténs uppdrag framgår, hör bl.a. de i spörsmålet avsedda ärendena till dem som ålagts kommittén. Fördenskull anser regeringen, att spörsmålet icke i detta skede ger anledning till vidare åtgärder från dess sida.

Helsingfors den 26 mars 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Orrenmaa: Kesäyliopistojen toimintamahdollisuuksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

1960-luvun aikana maamme kesäyliopistojen lukumäärä kolminkertaistui ja kesäyliopistoissa vuosittain opiskelevien määrä viisinkertaistui. Sekä kesäyliopistojen lukumäärän kasvaminen että opiskelijamäärän kohoaminen ovat osoituksena voimakkaasta koulutustarpeesta, jota muu koulutusjärjestelmä ei ole pystynyt tyydyttämään. Korkeakouluopiskelijoiden pyrkimys kokovuotiseen opiskeluun on aiheuttanut — korkeakoulujen lukukausiuudistuksen viipyessä — korkeakouluopetuksen laajenemisen kesäyliopistoissa. Korkeakouluun pääsemisen kynnyksen kohotessa uudet ylioppilaat ovat yhä useammin pyrkineet aloittamaan opintonsa jo kesäaikana. Avoimen yliopiston puuttuessa kesäyliopistot ovat tarjonneet ainoan mahdollisuuden korkeampaan opetukseen vaadittavaa perustutkintoa vailla oleville henkilöille. Myös eri ammattiryhmien jatko- ja peruskoulutus lisääntyi kesäyliopistoissa erittäin voimakkaasti koko 1960-luvun ajan. Erityisen suurta koulutustehtävää merkitsi peruskoulunopettajien täydennyskoulutus, joka pääosiltaan on tapahtunut kesäyliopistoissa.

Vuonna 1970 oli toiminnassa kaikkiaan 18 kesäyliopistoa ja kaksi kesäyliopiston tapaan toimivaa korkeakoulun kesälukukautta. Yhteinen opiskelijamäärä oli yli 30 000.

Vuonna 1969 suoritetun tutkimuksen mukaan valtion tulo- ja menoarviossa myönnetty valtionapu kattoi ainoastaan 10 % kesäyliopisto-opetuksen aiheuttamista menoista. Mainitun valtionavun lisäksi kouluhallitus myönsi opettajien täydennyskoulutusta varten kurssikohtaista valtionapua, joka edusti noin 7 %:a saikista menoista. Kuntien rahoitusosuus oli li kaksinkertainen valtion osuuteen nähden. Lähes puolet opetusmenoista perittiin maksuina opetukseen osallistuvilta.

Vuoden 1971 alusta lukien on yliopistoille ja korkeakouluille vahvistettu uudet opetustuntipalkkiot, jotka merkitsevät huomattavaa korotusta edellisen vuoden tasoon verrattuna. Valtion tämän vuoden tulo- ja menoarviossa on korotus otettu huomioon yliopistojen ja korkeakoulujen kohdalla. Sen sijaan kesäyliopistojen valtionapu — 292 000 markkaa — on säilynyt ennallaan vuodesta 1968 lähtien. Mainitun vuoden jälkeen on valtionapuun oikeutettujen kesäyliopistojen lukumäärä noussut, kesäyliopistojen opiskelijamäärä kasvanut sekä opetuspalkkioiden lisäksi myös muut kustannukset kohonneet. Useiden kesäyliopistojen kohdalla onkin odotettavissa tulevana kesänä taloudellisia vaikeuksia. Kesäyliopistojen ohjelmien päälinjat lyödään lukkoon hyvin varhaisessa vaiheessa ja kaikissa tapauksissa ei ole ollut mahdollista mennä huomattaviin supistuksiin.

Tällä hetkellä ei yliopistojen ja korkeakoulujen lukukausien aikainen opetuskapasiteetti vastaa koulutustarvetta. Aikuiskasvatuksen merkitys ja tarve on jatkuvasti lisääntynyt ja kansalaisten oikeus korkeampaan opetukseen peruskoulutuksesta riippumatta on tunnustettu. Myös peruskoulun toteuttamiseen liittyvä opettajien täydennyskoulutuksen tarve on edelleen voimakas, painopisteen ollessa siirtymässä nykyisen keskikoulun opettajiin. Samanaikaisesti tapahtuva kesäyliopistojen toimintamahdollisuuksien ratkaiseva supistuminen vaikeuttaa edellämainittujen koulutustehtävien suorittamista.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen opettajakustannusten noususta aiheutuvasta kesäyli-

opistojen toimintamahdollisuuksien kaventumisesta, ja jos on,

aikooko Hallitus jo kuluvan vuoden aikana valtionapua lisäämällä taat kesäopetuksen jatkumiselle taloudellis mahdollisuudet?

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Juhani Orrenmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne n:o 317 maaliskuun 10 päivältä 1971 lähettänyt Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Juhani Orrenmaan tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen opettajakustannusten noususta aiheutuvasta kesäyliopistojen toimintamahdollisuuksien kaventumisesta, ja jos on,
> aikooko Hallitus jo kuluvan vuoden aikana valtionapua lisäämällä taata kesäopetuksen jatkumiselle taloudelliset mahdollisuudet?"

Vastauksena kysymykseen saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kesäyliopistojen tarpeellisuuden osana maamme koulutusjärjestelmää on osoittanut niiden määrän jatkuva kasvu. Kesäyliopistojen toiminta on laajentunut huomattavasti nopeammin kuin muu yliopisto-opetus. Kesäyliopistojen määrä on kasvanut kymmenessä vuodessa vuodesta 1960 vuoteen 1970 kuudesta 19:ään ja opiskelijamäärä on samaan aikaan noussut miltei viisinkertaiseksi. Ilman koulutusjärjestelmässämme todella ilmenevää tarvetta ei näin suuri kasvu olisi ollut mahdollinen.

Kesäyliopistotoiminnalla on monia etuja puolellaan. Eräänä tällaisena voidaan pitää sitä, että ne ovat poistaneet raja-aitoja ylioppilaiden ja ei-ylioppilaiden, loppututkinnon suorittaneiden ja muiden opiskelijoiden sekä eri yliopistojen opiskelijoiden väliltä. Kesäyliopistot ovat omalta osaltaan jo useita vuosia toteuttaneet nykyisin niin voimakkaasti esille tullutta avoimen yliopiston periaatetta. Joustavuutensa ansiosta ne ovat myös voineet ottaa opetusohjelmaansa runsaasti sellaista opetusta, jota muualla ei ole voitu järjestää. Näin ne ovat vieneet uutta tietoa sellaisille kansalaispiireille, jotka eivät olisi voineet tavanomaiseen yliopisto-opetukseen osallistua.

Kesäyliopistoilla on ollut myös merkitystä aikaisemmin yksinomaan lomailuun varatun kesäkauden aktivoimisessa eräillä paikkakunnilla jopa talvikautta monipuolisempaan kulttuuritoimintaan. Taloudellisessa mielessä on merkitystä myös sillä, että useiden oppilaitosten tilat ja välineet ovat kesäyliopistotoiminnan ansiosta käytössä myös kesäaikana. Erityistä merkitystä on kesäyliopistoilla lisäksi ollut opettajien ja muiden ammattiryhmien jatkokoulutuksen järjestämisessä. Ammatissa olevien henkilöiden koulutusta tuskin olisi voitu hoitaa nykyisessä laajuudessa muulla tavoin kuin kesälomien aikana tapahtuvalla kesäyliopisto-opetuksella.

Valtio on tähän saakka osallistunut kesäyliopistojen menojen kattamiseen kolmella eri tavalla. Ensinnäkin opetusministeriö on myöntänyt kesäyliopistojen valtionapuun varatulta momentilta avustuksia, toiseksi kouluhallitus on myöntänyt opettajien jatkokoulutukseen varoja kesäyliopistoissa pidettäviä kursseja ja seminaareja varten ja kolmanneksi yliopistojen ja korkeakoulujen määrärahoissa on otettu kesäopetus jossain määrin huomioon. Opetusministeriön tarkoituksena on kehittää erityisesti yliopistotasoista kesäopetusta siten, että se liittyisi enemmän vakinaisten korkeakoulujen toiminnan osaksi tai tulisi niiden valvonnan osaksi. Niissä kirjelmissä, joissa opetusministeriö on antanut ohjeita valtioneuvoston kesäyliopistojen valtionavusta antaman päätöksen noudattamisesta, on kehotettu kesäyliopistoja keskittymään akateemisessa opetuksessa mahdollisuuksien mukaan vain yhteen korkeakouluun. Olisikin suotavaa, että yliopistotasoisia opintoja voitaisiin harjoittaa tähänastista enemmän vakinaisissa korkeakouluissa kesäaikana. Tämän vuoksi opetusministeriön tarkoituksena on ohjata lisävaroja kesäopetusta varten ensisijaisesti korkeakoulujen menoarvioiden puitteissa. Viime vuosina kehitys onkin edennyt tähän suuntaan ja näyttää siltä, että vuoden 1972 kesän aikana tullaan miltei kaikilla korkeakoulupaikkakunnilla järjestämään tällaista

kesäopetusta. Viimeksi tähän on laajemmin menty Joensuussa, jossa kesäyliopisto tähänastisessa muodossaan on lopettanut toimintansa ja kesäajan opetus on siirtynyt Joensuun korkeakoululle. Korkeakoulujen ryhtyessä laajemmin antamaan kesäopetusta voidaan valtionapuun varatut määrärahat jakaa lähinnä korkeakoulupaikkakuntien ulkopuolella toimiville kesäyliopistoille ja täten taata niille suotuisammat toimintaedellytykset.

Kuten edellä olevasta käy ilmi opetusministeriön tarkoituksena on kehittää kesäopetusta ja myös hankkia siihen tarvittavat määrärahat. Esteenä ministeriön kehityssuunnitelmien toteutumiselle on kuitenkin ollut yliopistojen ja korkeakoulujen osoittama vähäinen kiinnostus kesäopetusta koskevien, yksityiskohtaiset suunnitelmat sisältävien esitysten tekemiseen tulo- ja menoarviota varten. Näyttää kuitenkin siltä, että tämä kiinnostus on nyt herännyt.

Edellä oleva koskee lähinnä kesäopetuksen kehittämisen periaatesuunnitelmia. Näitä suunnitelmia päästään kuitenkin laajemmalti toteuttamaan vasta vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä. Opettajakustannusten noususta aiheutuvan kesäyliopistojen toimintamahdollisuuksien uhkan tuntien opetusministeriö on tehnyt esityksen lisämäärärahan varaamiseksi kesäyliopistojen valtionapuun kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa. Mikäli tämä määräraha voidaan menoarvioon sisällyttää korvataan sillä opettajakustannusten noususta aiheutuva menojen lisäys ja turvataan kesäyliopistojen suunnitelmien mukainen toiminta ensi kesän aikana.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 317 av den 10 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Juhani Orrenmaa ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om den minskning av sommaruniversitetens verksamhetsmöjligheter, som stegringen av lärarkostnaderna medfört, och om så är fallet,
>
> ärnar Regeringen genom att redan innevarande år öka statsbidraget tillförsäkra sommaruniversiteten ekonomiska möjligheter att fortsätta med sommarundervisningen?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Att sommaruniversiteten behövs såsom en del av vårt lands utbildningssystem framgår av att deras antal fortgående ökar. Sommaruniversitetens verksamhet har utvidgats betydligt snabbare än den övriga universitetsundervisningen. Deras antal har på tio år, från år 1960 till år 1970, ökats från sex till nitton, och antalet studerande har på samma tid stigit till närmare det femfaldiga. En så stor ökning skulle icke ha varit möjlig om icke ett verkligt behov hade yppat sig inom vårt utbildningssystem.

Sommaruniversitetsverksamheten har många fördelar. Såsom en av dem kan anses, att de röjt undan skrankorna mellan studenter och icke-studenter, mellan sådana som avlagt slutexamen och andra studerande och mellan studerande från olika universitet. Sommaruniversiteten har för sin del redan under flera år förverkligat principen om öppna universitet, som så starkt har framträtt på senare tid. De har också tack vare sin smidighet på sitt undervisningsprogram kunnat uppta mycket sådan undervisning, som icke kunnat anordnas annorstädes. De har på detta sätt bibringat sådana medborgarkretsar ny kunskap, vilka icke skulle ha kunnat delta i den sedvanliga universitetundervisningen.

Sommaruniversiteten har också haft betydelse för aktiveringen av sommarsäsongen, som förut reserverats för enbart semesterfirande. På vissa orter har den kulturella verksamheten till och med blivit mångsidigare än under vintersäsongen. I ekonomiskt avseende är det också betydelsefullt, att flera läroanstalters lokaliteter och materiel tack vare sommaruniversiteten varit i bruk även sommartid. Dessutom har sommaruniversiteten haft en speciell betydelse vid föranstaltandet av fortbildning av lärare och andra yrkesgrupper. Utbildningen av yrkesarbetande personer skulle knappast ha kunnat skötas i sin nuvarande omfattning på annat sätt än genom undervisning vid sommaruniversitet under sommarsemestrarna.

Staten har hittills deltagit i täckandet av utgifterna för sommaruniversiteten på tre olika sätt. För det första har undervisningsministeriet beviljat understöd under moment för statsbidrag åt sommaruniversitet, för det andra har skolstyrelsen beviljat medel till kurser och seminarier för fortbildning av lärare vid dem och för det tredje har sommarundervisning i någon mån beaktats i universitetens och de övriga hökskolornas anslag. Undervisningsministeriet har för avsikt att utveckla speciellt sommarundervisningen på universitetsnivå så, att den mera än förut skulle ansluta sig till de ordinarie högskolornas versamhet såsom en del av denna eller att den skulle underställas deras kontroll. I de skrivelser, i vilka undervisningsministeriet meddelat anvisningar rörande iakttagandet av statsrådets beslut om statsbidraget åt sommaruniversitet, har dessa uppmanats att såvitt möjligt koncentrera den akademiska undervisningen till endast en högskola. Det skulle också vara önskvärt, att studier på universitetsnivå skulle kunna bedrivas sommartid mera än hittills i de ordinarie högskolorna. Fördenskull har undervisningsministeriet för avsikt att dirigera tilläggsmedel för

sommarundervisning i främsta rummet inom ramen för högskolornas utgiftsstat. Utvecklingen har också under de senaste åren gått i denna riktning, och det synes som om sådan sommarundervisning under sommaren 1972 skulle komma att föranstaltas på nästan samtliga högskoleorter. Senast skedde detta i större utsträckning i Joensuu, där sommaruniversitetet i sin nuvarande form slutat med sin verksamhet och sommarundervisningen flyttat till Joensuu högskola. När högskolorna börjar meddela sommarundervisning i större utsträckning, kan anslagen för statsbidrag fördelas närmast åt de sommaruniversitet vilka verkar utanför högskoleorterna, och för dessa sålunda garanteras gynnsammare verksamhetsförutsättningar.

Såsom av ovanstående framgår har undervisningsministeriet för avsikt att utveckla sommarundervisningen och att även ordna för ändamålet nödiga anslag. Ett hinder för förverklingandet av ministeriets utvecklingsplaner har dock varit det ringa intresse universiteten och högskolorna visat när det gällt att göra framställningar till statsförslaget med detaljerade planer rörande sommarundervisning. Det synes dock som om detta intresse nu skulle ha vaknat.

Ovanstående berör närmast principiella planer för utvecklande av sommarundervisningen. Dessa planer kan dock genomföras i större grad först i samband med statsverkspropositionen för år 1972. Undervisningsministeriet har, medvetet om hotet mot sommaruniversitetens verksamhetsmöjligheter till följd av de stegrade lärarkostnaderna, gjort framställning om reserverande av tilläggsanslag till sommaruniversitetens statsbidrag i andra tilläggsbudgeten för innevarande år. Om detta anslag kan observeras i statsförslaget, kommer utgiftsökningen på grund av de stegrade lärarkostnaderna att därigenom bli ersatta och sommaruniversitetens planenliga verksamhet under instundande sommar att tryggas.

Helsingfors den 13 april 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 63.

Orrenmaa ym.: Liikehuoneistojen vuokralaisten toimintavapauden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain (n:o 868) 7 §:n säännösten kiertämiseksi ovat eräät tavarantoimittajina esiintyvät keskus- tai tukkuliikkeet ryhtyneet yhä enenevässä määrin vuokraamaan rakennuttajilta tai asuntoyhtiöiltä liikehuoneistoja nimiinsä kiinteällä vuokralla, tarkoituksenaan markkinointiosuutensa lisääminen. Yrittäjille huoneistoja edelleen vuokratessaan, ovat ne kuitenkin asettaneet vuokrasopimuksen solmimisen ehdoksi sen, että vuokran suuruus määritellään 3—6 %:n suuruisena asianomaisen liikkeen vähittäismyynnistä. Vuokrasopimusta solmittaessa on samalla erittäin jyrkästi rajoitettu vuokralaisen toimintavapautta, hänen menekinedistämistoimenpiteitään ja tavaravalikoimaansa. Niinpä liikevaihdon suuruuden perusteella maksettavat vuokrat ovat useassa tapauksessa ylittäneet vuoden 1968 helmikuun tason, jolloin vuokrien säännöstelystä, valtalain perusteella annettujen määräysten henkeä on vuokranantajien taholta rikottu. Elinkeinotoimintansa menettämisen pelossa eivät läheskään kaikki vuokralaisina tavarantoimittajiensa liikehuoneistoissa toimivat yrittäjät ole kuitenkaan uskaltaneet tehdä ilmiantoa. Liikevaihdon suuruuden perusteella määräytyvään vuokrausehtoon vedoten ovat yrittäjät myöskin velvoitettu jättämään kirjanpitonsa hoidettavaksi vuokranantajan ylläpitämään tai hänen muuten hyväksymäänsä tilitoimistoon.

Vuokralaisena toimivan yrittäjän saattaminen täysin riippuvaiseksi vuokranantajansa mielivallasta, ei voine olla asiakkaittenkaan edun mukaista. Tavaravalikoiman rajoittaminen ja monopolioikeuteen perustuva vuokranantajan hinnoittelu, rajoittavat jyrkästi yrittäjän mahdollisuuksia kuluttajien palvelijana. Tiukka ja kohtuuttomuuteen johtava, liikevaihdon perusteella maksettava vuokra, heikentää myöskin yrittäjän mahdollisuuksia kilpailla tasapäisesti muiden saman alan liikkeiden kanssa. Samalla estetään vuokralaisen mahdollisuus hintavertailujen suorittamiseen ja riittävän monipuolisen asiakkaidenkin kannalta edukkaimman tavaravalikoiman hankkimiseen.

Kaikkeen edellä esittämäämme ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen eräiden keskus- ja tukkuliikkeiden vuokraustoiminnasta, joka kohtuuttomasti rajoittaa yrittäjän toimintavapautta ja heikentää hänen kilpailumahdollisuuksiaan ja asiakaspalveluaan,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta vuokralaisten oikeudellista asemaa voitaisiin nykyisestään parantaa ja hintasäännöstelyn vastainen vuokraustoiminta estää?

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 1971.

Juhani Orrenmaa. Irma Toivanen. Pirkko Aro.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 10 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 318 ohella toimittanut Valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Orrenmaan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 63:

> "Onko Hallitus tietoinen eräiden kesku- ja tukkuliikkeiden vuokraustoiminnasta, joka kohtuuttomasti rajoittaa yrittäjän toimintavapautta ja heikentää hänen kilpailumahdollisuuksiaan ja asiakaspalveluaan,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta vuokralaisten oikeudellista asemaa voitaisiin nykyisestään parantaa ja hintasäännöstelyn vastainen vuokraustoiminta estää?"

Kuten on jo useasti todettu täällä eduskunnassakin on meillä samoin kuin muissakin läntisissä maissa kaupan rakenne nopeasti muuttumassa. Muutosprosessille on ollut tunnusomaista elintason mahdollistama kulutustavaroiden lajitelman laajentuminen sekä myös toimialojen välisten rajojen muuttuminen. Varsinkin elintarvikekaupassa käytävä kova kilpailu on pakottanut kaupan etsimään yhä uusia rationalisointikohteita pystyäkseen palvelemaan kuluttajaa mahdollisimman alhaisin kustannuksin. Tämä on johtanut mm. myymäläkoon kasvuun. Kun nykyaikaisen myymälän perustamiskustannukset kohoavat saatujen tietojen mukaan 500 000—600 000 markkaan on ymmärrettävää, ettei useallakaan yrittäjällä ole käytettävissään tällaista alkupääomaa, lisäksi on ollut vaikeaa saada vierasta pääomaa. Kun kaupan on kuitenkin kokonaisuutena huolehdittava siitä, että myyntipisteitä luodaan kuluttajien sijoittumista ja tarvetta vastaavasti, on varsinkin elintarvikealalla tukkukauppa ja keskusliikkeet mahdollisuuksiensa mukaan ryhtyneet varaamaan kauppapaikkoja ja rakentamaan valmiita myymälöitä, jotka vuokrasopimuksin annetaan vähittäiskaupan hallintaan.

Kauppa on näin sisäisellä yhteistoiminnalla pyrkinyt takaamaan kuluttajalle toisaalta mahdollisuuden valita eri ryhmittymiä edustavien ostopaikkojen välillä sekä toisaalta keskittämällä on ollut mahdollista saavuttaa tarpeeksi laajat puitteet toiminnan rationalisoimiseksi niin että kustannukset pysyvät jakelussa mahdollisimman alhaisina.

Puheenaolevia vuokrasopimuksia ei ole elinkeinovapausviraston lausunnon mukaan kirjattu sinne kilpailunrajoitusrekisteriin. Vuokrasopimusta sellaisenaanhan ei voida pitää kilpailunrajoituksena. Kuitenkin kyselyn tarkoittamat sopimukset, jotka samalla kun niissä vuokran määrä on riippuvainen liikevaihdon suuruudesta, on solmittu vaihdannan eri portaiden kesken, ovat ilmeisesti sellaisia, jotka kilpailuviranomaisten on useimmissa tapauksissa otettava rajoitusjärjestelyinä huomioon.

Prosenttivuokraa on käytetty kokeilumielessä jo 1950-luvulta alkaen ja 1960 luvun alkupuolelta on se asetettu johdonmukaisesti käyttöön. Näinollen ei voida sanoa, kuten kyselyssä annetaan ymmärtää, että tällainen toiminta olisi tarkoitettu kiertämään hintasäännöstelyn säännöksiä. Vuokra- ja yhteistyösopimukset ovat yleensä yksivuotisia ja jatkuvat automaattisesti vuoden kerrallaan ja niiden perusteella maksettava korvaus on enimmäkseen määräprosentti liikevaihtoverollisesta myynnistä. Tällaisen menettelyn tarkoituksena on markkinointijärjestelmän kehittäminen mm. tasaamalla ajallisesti uuden toimintansa aloittavan liikkeen vuokrakustannuksia, tasata liikepaikaltaan erilaisessa asemassa olevien kauppojen tulosta ja siten tehdä mahdolliseksi myymäläpalvelu myös sellaisilla alueilla, joilla se ei esim. alueen pienuuden tai keskeneräisyyden vuoksi olisi muuten mahdollista. Liikevaihtoon perustuvaa vuokran määräytymistapaa on siis sinänsä pidettävä kuluttajan palvelumahdollisuuksia lisäävänä.

Hintaneuvoston vuokrajaosto toteaa tämän kyselyn johdosta antamassaan lausunnossa mm., että huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun valtioneuvoston päätöksen (878/70) 3 §:n 1 momentin mukaan ylin sallittu vuokra on 29 päivänä helmikuuta 1968 voimassaolleen sopimuksen mukainen vuokra siltä vuokranmaksukaudelta, johon mainittu päivä sisältyy. Tätä on sovellettava myös sellaisiin sopimuksiin, joissa on sovittu vuokran korottamisesta tai joissa on ennakoitu vuokran kohoaminen esimerkiksi liikevaihdon kasvun perusteella, mikäli näin määräytyvä vuokrankorotusperuste tulee voimaan mainittua vuokranmaksukautta myöhäisempänä ajankohtana. Säännöksen soveltaminen käytännössä johtaa siihen, että liikevaihdon kohoaminen mainittua vuokranmaksukautta myöhempänä ajankohtana ei oikeuta vuokranantajaa korottamaan vuokraa ilman hintaneuvoston vuokrajaoston suostumusta. Näinollen, mikäli kauppiaat katsovat sen aiheelliseksi on heillä oikeus kääntyä hintaviranomaisten puoleen.

Kuten useasti on jo hallituksen taholta todettu, seurataan sen taholta kiinteästi kotimaankaupan kehitystä ja parhaillaankin suoritetaan kaupan rakenteesta selvityksiä. Mikäli alalla tulee ilmi piirteitä, jotka johtaisivat haitallisiin ilmiöihin taikka epäterveeseen kehitykseen, tullaan toimenpiteitä harkitsemaan.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 318 av den 10 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Orrenmaan m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 63:

> "Är Regeringen medveten om vissa central- och partiaffärers uthyrninsverksamhet, som på ett oskäligt sätt begränsar företagarens verksamhetsfrihet och försvagar hans konkurrensmöjligheter och kundservice,
>
> och vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för att hyresgästernas rättsliga ställning skall kunna förbättras och den mot prisreglementeringen stridande uthyrningsverksamheten förhindras?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Såsom det redan flere gånger har konstaterats även i riksdagen, håller handelns struktur på att snabbt förändras hos oss liksom i de andra västländerna. Kännetecknande för förändringsproceduren har varit ett av levnadsstandarden möjliggjort utvidgat urval av komsumptionsvaror samt gränsförändringar olika branscher emellan. I synnerhet har den inom livsmedelshandeln rådande hårda konkurrensen tvingat handeln att söka nya rationaliseringsobjekt för att kunna tjäna konsumenten till så låga kostnader som möjligt. Detta har bl. a. lett till att butikernas storlek ökat. Då grundläggningskostnaderna för en modern butik enligt erhållna uppgifter uppgår till 500 000—600 000 mark, är det förståeligt, att många företagare icke förfogar över ett sådant startkapital. Dessutom har det varit svårt att uppbringa främmande kapital. Då handeln dock såsom helhet måste draga försorg om att försäljningspunkter skapas på ett sätt som motsvarar konsumenternas placering och behov, har partihandeln och centralaffärerna särskilt inom livsmedelsbranschen i mån av möjlighet vinnlagt sig om att reservera affärsplatser och bygga färdiga butiker, vilka på basen av hyresavtal överlåtes i minuthandelns besittning.

Handeln har sålunda genom internt samarbete strävat till att å ena sidan för konsumenten trygga möjligheten att välja mellan köpsställen som företräder olika grupperingar samt att å andra sidan genom centralisering uppnå tillräckliga möjligheter för verksamhetens rationalisering så att kostnaderna i fråga om distributionen blir så låga som möjligt.

Ifrågavarande hyresavtal har ej enligt näringsfrihetsverkets utsago där införts i konkurrensbegränsningsregistret. Ett hyresavtal kan ju icke som sådant betraktas såsom konkurrensbegränsning. Likväl är de i spörsmålet avsedda avtalen, vilka samtidigt som den hyra som bestämts enligt dem är beroende av omsättningens storlek har ingåtts mellan de olika trappstegen inom varuutbytet, uppenbarligen sådana, att konkurrensmyndigheterna i de flesta fall måste taga dem i beaktande såsom begränsande regleringar.

Procenthyra har i experimentsyfte tillämpats redan från början av 1950-talet och från och med början av 1960-talet har den konsekvent tagits i bruk. Det kan alltså icke sägas, — såsom man i spörsmålet låter förstå, — att en dylik verksamhet skulle ha till syfte att kringgå prisreglementeringens bestämmelser. Hyres- och samarbetsavtalen är i allmänhet ettåriga och fortsätter automatiskt med ett år i sänder, och den ersättning som skall betalas på basen av dem är för det mesta en bestämd procent av den omsättningsskattepliktiga försäljningen. Ett dylikt förfarande avser att utveckla marknadsföringssystemet bl. a. genom att för en ny affär som inleder sin verksamhet utjämna hyreskostnaderna på längre sikt, utjämna resultatet för butiker med olika affärsläge och sålunda göra butiksservice möjlig också inom sådana områden där denna t. ex. på grund av områdets

ringa omfattning eller medan detta ännu icke är utbyggt annars icke skulle vara möjlig. Sättet att bestämma hyran på basen av omsättningen bör alltså som sådant anses såsom en faktor som ökar möjligheterna till kundservice.

Prisrådets hyressektion konstaterar i sitt utlåtande med anledning av detta sjörsmål bl. a., att enligt 3 § 1 mom. i statsrådets beslut den 30 december 1970 om övervakning och reglementering av hyror (878/70) är den högsta tillåtna hyran den hyra som enligt det den 29 februari 1968 ikraftvarande avtalet skulle betalas för den hyresbetalningsperiod, i vilken sagda dag ingick. Detta skall tillämpas också på sådana avtal, i vilka överenskommits om hyresförhöjning eller i vilka på förhand intagits bestämmelse om förhöjning av hyran till exempel på basen av ökad omsättning, såframt hyresförhöjningsrund, som bestämmes sålunda, träder i kraft vid en senare tidpunkt än under nämnda hyresbetalningsperiod. Tillämpningen av stadgandet leder i praktiken till att omsättningens ökning vid en senare tidpunkt än under nämnda hyresbetalningsperiod icke berättigar hyresvärden att höja hyran utan samtycke av prisrådets hyressektion. Köpmännen har sålunda, om de anser skäl därtill föreligga rätt att vända sig till prismyndigheten.

Såsom från regeringens sida redan ofta har konstaterats, följer man på regeringshåll noga med inrikeshandelns utveckling, och även som bäst utredes handelns struktur. Om det inom branschen skulle framkomma sådana drag, vilka skulle leda till skadliga företeelser eller en osund utveckling, kommer nödiga åtgärder att övervägas.

Helsingfors den 7 april 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Kirj. ksm. n:o 64.

Laaksonen ym.: Ammattientarkastustoiminnan tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työaikalain 12 §:n mukaisesti voi työnantaja lainkohdassa mainituin edellytyksin teettää työntekijöillä ns. hätätyötä pidentämällä työaikalaissa säänneltyjä työaikoja. Hätätyötä ei lueta työaikalaissa tarkoitetuksi ylityöksi, joten sitä voidaan teettää senkin jälkeen, kun työntekijät ovat tehneet työaikalain salliman määrän ylityötä.

Hätätyön teettämisen edellytyksistä sanotaan lainkohdassa seuraavaa:

"Kun luonnontapahtuma, tapaturma tai muu seikka, jota ei ole voitu ennakolta tietää, on aiheuttanut keskeytyksen liikkeen, laitoksen tai yrityksen säännöllisessä toiminnassa tahi vakavasti uhkaa johtaa sellaiseen keskeytykseen taikka hengen, terveyden tai omaisuuden joutumiseen vaaranalaiseksi, saa, siinä määrin kuin mainitut syyt vaativat, pitentää 5, 6 ja 7 §:n mukaan määräytyviä säännöllisiä työaikoja, ei kuitenkaan kauemmin kuin neljän viikon aikana".

Lain sanamuodon mukaisesti vaaditaan hätätyön teettämiselle kaksi edellytystä. Luonnontapahtuman, tapaturman tai muun seikan tulee olla sellainen, jota ei ole voitu ennalta tietää eikä ottaa lukuun. Ennalta aavistamattomia tapahtumia eivät siis ole vuodenaikojen vaihtelut, koneen tai sen jonkun osan kuluminen, likaantuminen tai muu senkaltainen syy. Toisena hätätyön teettämisen edellytyksenä, jonka tulee olla samanaikaisesti olemassa, on liikkeen, laitoksen tai yrityksen säännönmukaisen toiminnan keskeytyminen, vakava keskeytymisen uhka taikka hengen, terveyden tai omaisuuden joutuminen vaaranalaiseksi.

Työaikalain säännösten valvonta on ammattientarkastajien asiana. Jotta oikeutta hätätyön teettämiseen ei käytettäisi väärin ja sallittuja ylituntimääriä ylitettäisi, on työnantajan viivytyksettä tehtävä asianomaiselle valtion ammattientarkastajalle kirjallinen ilmoitus hätätyön syistä, laajuudesta ja sen todennäköisestä kestämisajasta. Saatuaan tällaisen ilmoituksen ammattientarkastajan asiana on, joko hyväksyä työ hätätyöksi tai ryhtyä toimenpiteisiin sen keskeyttämiseksi tai rajoittamiseksi.

Hätätyön käsite ja sen teettämisen edellytykset on mielestämme laissa erittäin selvästi määritelty. Tämän lisäksi on työneuvosto antamassaan lausunnossa n:o 74/52 nimenomaan todennut mm. seuraavaa:

"Hätätyönä ei sitä vastoin voida pitää sellaisia korjaus- ja huoltotöitä, jotka eivät johdu edeltä arvaamattomista syistä, vaan joiden tiedetään aika-ajoin toistuvan".

Myllykosken Paperitehtaan vuodelta 1970 antamissa hätätyöilmoituksissa esiintyy edellä sanotusta huolimatta m.. seuraavia nimikkeitä, joita on hoidettu hätätyönä:

"Kivitelan hionta, kiertovoitelusysteemin vuotavan venttiilin vaihto, uudelleen päällystetyn imutelan hionta, katkenneiden kuljetinlenkkien uusinta, helluntairemonttia, imuvalssin kasaus, laakereiden, kytkimien ja tiivisteiden vaihtoa, juhannusremonttia" ja kaiken huippuna jopa "hiomon uusien hiomakoneiden asennusta".

Käytyämme Myllykosken Paperitehtaan hätätyöluettelon vuodelta 1970 lävitse, voimme todeta, että suurin osa siihen merkityistä hätätyötapauksista kuuluu mielestämme tehtaan normaaliin arkipäivään ja olisi ollut hoidettava, joko varsinaisena työaikana tai sallitun ylityön puitteissa. Käsityksemme mukaisesti ei Myllykosken Paperitehdas voi muodostaa mitään yksittäistä poikkeustapausta, vaan kierretään työaikalain säännöksiä myös muissa paperitehtaissa ja todennäköisesti koko teollisuudessamme. Erityisesti allekirjoittaneita ihmetyttää, että ammattientarkastusviranomaiset eivät ole kiinnittäneet asiaan huomiota. Tämä on mielestämme selvä osoitus siitä, että ammattientarkastusviranomaisia todella on aivan riittämättömästi ottaen huomioon heidän valvontatehtäviensä suuren määrän, sillä se seikka, että Myllykosken Paperitehtaan hätätyöilmoitukset ei-

vät ole antaneet aihetta huomautuksiin ei voi johtua mistään muusta kuin siitä, että niitä ei yksinkertaisesti kukaan ole ehtinyt lukea, vaan on ne suoraan siirretty arkistoon ajan hoidettavaksi.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtion ammattientarkastusviranomaiset eivät liian suureksi paisuneen työtaakkansa vuoksi ennätä suorittaa kaikkia tarpeellisia valvontatehtäviä, ja että tästä johtuen mm. teettämällä hätätyönä yrityksen normaaliin toimintaan kuuluvia töitä pystytään kiertämään työaikalain ylityön teettämistä rajoittavia säännöksiä, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ammattientarkastuksen ja työväen suojelulainsäädännön noudattamisen tehostamiseksi?

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1971.

Mikko Laaksonen.
Uljas Mäkelä.
A-V. Perheentupa.
Edit Terästö.
Sylvi Siltanen.
Heikki Hykkäälä.
Paavo Tiilikainen.
Lyyli Aalto.
Salme Myyryläinen.
Aune Salama.
Sinikka Luja.
Ralf Friberg.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 11 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 329 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Mikko Laaksonen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 64:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtion ammattientarkastusviranomaiset eivät liian suureksi paisuneen työtaakkansa vuoksi ennätä suorittaa kaikkia tarpeellisia valvontatehtäviä, ja että tästä johtuen mm. teettämällä hätätyönä yrityksen normaaliin toimintaan kuuluvia töitä pystytään kiertämään työaikalain ylityön teettämistä rajoittavia säännöksiä, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ammattientarkastuksen ja työväen suojelulainsäädännön noudattamisen tehostamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksessä käsitellään ammattientarkastusviranomaisten valvottavana olevan erään työsuojelulain, työaikalain hätätyösäännöksen noudattamista. Tämän säännöksen sisältö ei käytännössä ole yksiselitteinen, ja niinpä sosiaali- ja terveysministeriö on usein joutunut ammattientarkastusviranomaisten aloitteesta pyytämään työneuvoston lausuntoja erimielisyyttä aiheuttaneista tapauksista.

Ilmoituksia hätätyöstä ovat työnantajat tehneet valtion ammattientarkastajille kertomusvuosina 1966, 1967, 1968 ja 1969 vastaavasti 193, 175, 173 ja 219 työpaikasta, joissa näihin töihin osallistui 10 000, 6 263, 6 921 ja 8 395 työntekijää tehden yhteensä 288 240, 170 067, 198 409 ja 267 230 hätätyötuntia.

Kirjallisia ilmoituksia hätätyön syistä, laajuudesta ja todennäköisestä kestämisajasta voi saapua samaltakin työnantajalta useampia pitkin vuotta. Tapausten lukuisuudesta johtuen eivät ammattientarkastajat ole voineet perehtyä eri tapauksiin heti paikan päällä, vaan he ovat yleensä joutuneet saapuneen asiakirja-aineiston perusteella päättelemään onko kysymys hätätyöstä ja ryhtymään tarvittaessa lain edellyttämiin toimenpiteisiin. Työpaikkoihin tehdyillä tarkastuskäynneillä on jälkeenpäin voitu työnantajan lain mukaan pidettäväksi määrätystä luettelosta todeta tehdyt hätä- ja ylityöt sekä niistä maksetut korotetut palkat. Työaikaa koskevien säännösten rikkominen on aiheuttanut vuosittain syyteilmoituksia viralliselle syyttäjälle.

Työntekijäjärjestöjen taholta on ammattientarkastajille saapunut valituksia, että hätätyötä teetetään perusteettomasti ja myös työntekijäin lepoaikoina, mikä varsinkin on herättänyt tyytymättömyyttä. Valitukset ovat antaneet aiheita jatkotutkimuksiin.

Hätätöitä koskeva valvontatehtävä on eräs osa ammattientarkastusviranomaisten saamasta tehtävästä valvoa työaika- ja muiden työsuojelulakien noudattamista. Valvottavien lakien lukumäärä on jatkuvasti kasvanut ja niiden sovellutusala laajentunut. Samana aikana ammattientarkastuksen henkilökuntaa on voitu lisätä vain muutamalla henkilöllä.

Hallitus on tietoinen siitä, että valtion ammattientarkastusviranomaiset eivät liian suureksi paisuneen työtaakkansa vuoksi ennätä suorittaa kaikkia tarpeellisia valvontatehtäviä. Sen vuoksi harkittavana on tulo- ja menoarvion laatimisen yhteydessä henkilökunnan lisääminen. Voimassa oleva ammattientarkastuslaki on peräisin vuodelta 1927, ja on sen uudistaminen ollut jo kauan vireillä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä valmistelee kiireellisesti hallituksen esityksen muotoon laadittavaa esitystä ammattientarkastuslaiksi tarpeellisine täytäntöönpanosäännöksineen käyttäen hyväksi asiasta aikaisemmin valmistuneita komitean mietintöjä ja muita selvityksiä.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 329 av den 11 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Mikko Laaksonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 64:

> "Är Regeringens medveten om att statens yrkesinspektionsmyndigheter till följd av att deras arbetsbörda blivit alltför stor icke längre hinner utföra alla nödiga övervakningsuppgifter, varför det bl.a. är möjligt att genom att såsom nödarbete låta utföra arbeten som hör till företagens normala verksamhet kringgå de stadganden i arbetstidslagen, vilka begränsar möjligheterna att låta utföra övertidsarbete, och vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för effektivering av yrkesinspektionen och arbetarskyddslagstiftningen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet behandlas efterlevnaden av stadgandet om nödarbete i arbetstidslagen, som är en av de lagar angående skydd i arbete vilkas efterlevnad det ankommer på yrkesinspektionsmyndigheterna att övervaka. Innehållet i detta stadgande är i praktiken icke entydigt, och social- och hälsovårdsministeriet har ofta på initiativ av yrkesinspektionsmyndigheterna fått lov att inbegära arbetsrådets utlåtande i fall som har föranlett meningsskiljaktigheter.

Anmälningar om nödarbete har av arbetsgivare gjorts till statliga yrkesinspektörer under berättelseåren 1966, 1967, 1968 och 1969 angående respektive 193, 175, 173 och 219 arbetsplatser, på vilka i dylika arbeten deltog 10 000, 6 263, 6 921 och 8 395 arbestagare, varvid det sammanlagda antalet nödarbetstimmar utgjorde 288 240, 170 067, 198 409 och 267 230.

Skriftliga anmälningar om orsakerna till nödarbete, arbetsomfattning och sannolika varaktighet kan inkomma flere gånger under årets lopp från samma arbetsgivare. På grund av det stora antalet fall har yrkesinspektörerna icke omedelbart kunnat sätta sig in i de olika fallen på ort och ställe, utan de har i allmänhet varit tvungna att på grund av det inkomna urkundsmaterialet sluta sig till huruvida fråga är om nödarbete och att vid behov vidtaga av lagen förutsatta åtgärder. Under inspektionsbesök på arbetsplatserna har man efteråt med ledning av den förteckning, som arbetsgivaren enligt lag skall föra, kunnat konstatera utförda nöd- och övertidsarbeten samt de för dessa utbetalade förhöjda lönerna. Brott mot stadgandena angående arbetstiden har årligen föranlett anmälningar om åtal till allmänna åklagaren.

Från arbetstagarorganisationernas håll har till yrkesinspektionerna inkommit klagomål över att nödarbete tillgrips utan grund och även under arbetstagarnas vilotider, vilket i synnerhet har väckt missnöje. Klagomålen har föranlett fortsatta undersökningar.

Uppgiften att utöva tillsyn över nödarbeten är en del av den uppgift att övervaka efterlevnaden av arbetstids- och andra arbetarskyddslagar som har ålagts yrkesinspektionsmyndigheterna. Antalet lagar, vilkas efterlevnad skall övervakas, har fortgående ökat och tillämpningsområdet för dem utvidgats. Samtidigt har yrkesinspektionspersonalen kunnat utökas endast med några få personer.

Regeringen är medveten om att de statliga yrkesinspektionsmyndigheterna på grund av att deras arbetsbörda har blivit alltför stor icke hinner utföra alla nödiga övervakningsuppgifter. Fördenskull är en ökning av personalen under prövning i samband med utarbetandet av budgeten. Gällande lag om yrkesinspektionen härstammar från år 1927, och en revision av den har redan länge varit anhängig. En av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt arbetsgrupp förbereder i brådskande ordning en framställning som utarbetas i form av en regeringsproposition med förslag till en lag om yrkesinspektionen jämte nödiga verkställighetsstadganden, och utnyttjar härvid i saken tidigare färdigställda kommittébetänkanden och andra utredningar.

Helsingfors den 6 april 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 65.

Ensio Laine ym.: Sosiaalisin perustein tapahtuvan alennusvoin myynnin uudelleen aloittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voivarastojen jossain määrin pienentyessä on valtioneuvosto lopettanut sosiaalisin perustein tapahtuvan alennusvoin myynnin eläkeläisille ym. Sen sijaan on valtioneuvosto aivan äskettäin uusinut päätöksen teollisuusalennusvoin myynnin jatkamisesta maalis—joulukuun ajan hinnanalennuskorvauksen ollessa 3,70 markkaa kilolta. Samalla on päätetty laajentaa alennusvoin saajien piiriä siten, että myös einesteollisuus, oppilaitokset ja sotilaskotiyhdistykset ovat oikeutettuja alennusvoin ostoon em. perustein.

Ottaen huomioon eläkkeensaajien suuren enemmistön tulojen vähäisyyden ja mm. viime aikoina tapahtuneen hintavyöryn kielteisen vaikutuksen eläkeläisten ja muiden pienituloisten toimeentuloon olisi ollut kohtuullista suunnata alennusvoin myynti mainituille väestöryhmille. Eräiden asiantuntijoiden käsitysten mukaan voivuori tulee uudelleen ainakin jossain määrin kasvamaan. Tämäkin puoltaisi alennusvoin myynnin jatkamista sosiaalisin perustein.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin alennusvoin myynnin uudelleen aloittamiseksi sosiaalisin perustein eläkkeensaajille ja muille vastaavassa asemassa oleville pienituloisille?

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Ensio Laine.
Oili Suomi.
Aarne Koskinen.
Helvi Niskanen.
Aulis Juvela.
Toivo Åsvik.
Mirjam Tuominen.
Siiri Lehmonen.
Heimo Rekonen.
Heikki Mustonen.
Irma Rosnell.
Pentti Liedes.
Anna-Liisa Jokinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 65:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin alennusvoin myynnin uudelleen aloittamiseksi sosiaalisin perustein eläkkeensaajille ja muille vastaavassa asemassa oleville pienituloisille?"

Vastauksena edellämainittuun kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Henkilöille, jotka saivat kansaneläkkeen tukilisää, perhelisää, erityislapsilisää, työttömyyskorvausta tai avustusta työttömyyskassoista, myytiin 3 markalla alennettuun hintaan voita syys—joulukuussa 1969 ja tammi—huhtikuussa 1970. Tämän jälkeen sosiaalisin perustein tapahtuvaa voin alennusmyyntiä ei ole suoritettu. Voita myytiin alennettuun hintaan myös teollisuustarkoituksiin. Tätä viimeksi mainittua voin alennusmyyntiä on valtioneuvoston päätöksellä päätetty jatkaa kuluvan vuoden loppuun saakka, jota varten on valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu määräraha. Sensijaan määrärahaa ei ole osoitettu sosiaalisesti heikossa asemassa olevien henkilöiden voin hinnan alentamiseksi.

Sosiaalisesti heikossa asemassa oleville henkilöille voin alennusmyynti tapahtui erityisillä alennuskorteilla, joiden jakelu ja tilittäminen aiheutti kunnille huomattavan paljon työtä. Kun voin todellinen lisäkulutus sosiaalivoijärjestelmän puitteissa jäi vähäiseksi, ei ole katsottu enää aiheelliseksi jatkaa sosiaalivoin markkinoimisjärjestelmää. Sen sijaan voin myynti teollisuudelle on osoittautunut valtion talouden kannalta erittäin tarkoituksenmukaiseksi.

Viime vuonna tapahtunut voivaraston runsas vienti, maidon tuotannon aleneminen, juuston ja maitopulverin valmistuksen lisääntyminen ovat aiheuttaneet sen, että voivarastot tulevat kuluvana vuonna jäämään edellistä vuotta huomattavasti alemmalle tasolle.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 65:

> "Har Regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder för att ånyo inleda försäljning av smör på sociala grunder till pensionstagare och andra i motsvarande ställning varande personer med små inkomster?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till personer, vilka åtnjöt folkpensionens understödstillägg, familjebidrag, specialbarnbidrag, arbetslöshetsersättning eller understöd ur arbetslöshetskassa, såldes under tiden september—december 1969 och januari—april 1970 smör till ett med 3 mark per kilogram sänkt pris. Efter detta har rabattförsäljning av smör på sociala grunder icke anordnats. Smör såldes till sänkt pris också för industriändamål. Beslut att fortsätta sistnämnda rabattförsäljning av smör till utgången av innevarande år har fattats genom statsrådets beslut, och i statsförslaget har observerats ett anslag för ändamålet. Däremot har icke observerats något anslag för sänkning av smörpriset för personer i socialt svag ställning.

Rabattförsäljningen av smör till personer i socialt svag ställning skedde med särskilda prisrabattkort, och distributionen och redovisningen av dessa förorsakade kommunerna ett betydande arbete. Då den verkliga tilläggskonsumtionen av smör inom ramen för socialrabattsmörsystemet förblev ringa, har man icke längre ansett det ändamålsenligt att fortsätta marknadsföringssystemet i fråga om socialrabattsmör. Däremot har försäljningen av smör till industrin med tanke på statens hushållning visat sig synnerligen ändamålsenlig.

Den rikliga exporten av smörlagret senaste år, den minskade mjölkproduktionen samt den ökade tillverkningen av ost och mjölkpulver har lett till, att smörlagren under innevarande år kommer att bli avsevärt mindre än vad de var föregående år.

Helsingfors den 6 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Hemmi: Pohjois-Suomen rakennussuunnittelun laatimisesta pohjoissuomalaisin voimin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oulun Yliopistossa koulutetaan muun muassa arkkitehtejä ja rakennusinsinöörejä, joista suurin osa on Pohjois-suomalaisia.

Työtilaisuuksien puuttuessa joutuu näiden alojen korkeasti koulutetut ammatti-ihmiset muuttamaan etelä-Suomeen, vaikka he pohjoissuomalaisina jäisivät erittäin mielellään hyödyttämään Pohjois-Suomen talouselämää.

Suomen Arkkitehtiliiton Pohjois-Suomen jaoston ja Suomen Rakennusinsinöörien liiton Oulun osaston toimesta v. 1970 suoritettu tutkimus osoittaa, että lähes kaikki valtion rakennuskohteet ja suuri määrä kuntien, seurakuntien, liike- ja teollisuuslaitosten rakennuskohteista suunnitellaan Etelä-Suomessa, pääasiassa Helsingissä. Tutkimuksen mukaan Pohjois-Suomen kaikista rakennuksista Etelä-Suomessa suunnitellaan n. 40 %, kunnallisista rakennuksista n. 37 % ja valtion ja valtiojohtoisten yhtiöiden rakennuksista peräti n. 76 % kuutiomäärän mukaan laskettuna. Tutkimus osoittaa myös sen, että mitä suurempia rakennukset ovat, sitä huomattavampi osa niistä suunnitellaan etelä-Suomessa.

Tämä suuntaus ja käytäntö ei voi olla oikeudenmukaista pohjoissuomalaisia suunnittelijoita kohtaan eikä se noudata kehitysaluepolitiikan henkeä. Tällainen käytäntö jatkaa ja ylläpitää osaltaan kielteistä kehitysalueasennetta ja muuttohysteriaa.

Kun nyt Pohjois-Suomen alueille muun muassa Tornioon ja Taivalkoskelle on syntymässä valtiojohtoista teollisuutta, sekä myös muita valtion rakennuskohteita on tiedossa näille alueille, tulisi nyt ja tulevaisuudessa kaikki rakennussuunnittelut ohjata alueiden omille suunnittelutoimistoille. Sama näkemys on oikeudenmukainen kaikkialla siellä, missä omaa, lähintä suunnittelutyövoimaa on tarjolla. Tällainen menettely nimenomaan kehitysalueella on ratkaisevasti vaikuttamassa korkeakoulutasoisen työvoiman merkitykseen talouselämän elvyttäjänä. Korkeakoulun sijainnilla kehitysalueella olisi annettava entistä suurempi arvo ja tähdennettävä sen merkitystä ennen muuta monipuolisen kulttuurin levittäjänä lähimpään ympäristöönsä.

Edellä olevan johdosta ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Pohjois-Suomen osalta yli 70 % valtion rakennussuunnittelusta teetetään kehitysalueiden ulkopuolella huolimatta siitä, että suunnittelulle tarvittavat edellytykset ja työvoima olisi saatavissa Pohjois-Suomen alueelta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä valtion Pohjois-Suomen rakennussuunnittelun laatimiseksi pohjoissuomalaisin voimin?

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kerttu Hemmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 66:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Pohjois-Suomen osalta yli 70 % valtion rakennussuunnittelusta teetetään kehitysalueiden ulkopuolella huolimatta siitä, että suunnittelulle tarvittavat edellytykset ja työvoima olisi saatavissa Pohjois-Suomen alueelta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä valtion Pohjois-Suomen rakennussuunnittelun laatimiseksi pohjoissuomalaisin voimin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vastauksessa rajoitutaan käsittelemään sellaisten talonrakennushankkeiden suunnittelua, jotka on annettu rakennushallituksen tehtäväksi tai kuuluvat puolustusministeriön hallinnonalaan, koska muiden valtion talonrakennuksia rakennuttavien valtion virastojen ja laitosten talonrakennustoiminta Pohjois-Suomessa on erittäin vähäistä. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät lisäksi esim. valtiojohtoisten yhtiöiden, kuntien ja kuntainliittojen rakennushankkeet, koska näissä tapauksissa valtion hallinnolla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa eri suunnittelijoiden valintaan.

Valitessaan suunnittelijat suunnitteluttava virasto, jolle vastuu suunnittelu- ja rakennustöistä kuuluu, joutuu kiinnittämään päähuomion suunnittelutyön laatuun, suunnittelijan ammattitaitoon, kokemukseen ja toimituskykyyn. Varsinkin puolustusministeriö joutuu käyttämään suunnittelijoita, jotka ovat erityisesti perehtyneet puolustuslaitoksen hankkeissa esiintyviin erikoiskysymyksiin. Näin ollen ei suunnittelijakunnan yleinen työllisyystilanne voi vaikuttaa asiassa ratkaisevasti.

Nykyaikaisessa suunnittelussa on varsin tärkeää eri suunnittelijoiden muodostaman työryhmän työskentely. Tämä edellyttää yleensä sitä, että koko suunnitteluryhmä saadaan kootuksi samalta paikkakunnalta tai suhteellisen läheltä toisiaan, mihin Pohjois-Suomen olosuhteissa on harvemmin mahdollisuuksia.

Kunkin työn vaatimat useat suunnittelukokoukset edellyttävät sekä rakennushallituksen että rakennuksen tulevan käyttäjän taholta useiden henkilöiden osanottoa. Riippumatta siitä pidetäänkö po. kokoukset Helsingissä tai Pohjois-Suomessa, aiheutuu matkoista melkoisia, jopa 15—20 000 markan suuruisia lisäkustannuksia suunnitteluaikana.

Tällä hetkellä on Oulun ja Lapin lääneissä rakennushallituksen toimesta suunniteltavana 21 ja rakenteilla 5 kohdetta. Näistä suoritetaan virastotyönä rakennushallituksessa arkkitehdintyön osalta 9 kpl (34.5 %), rakennuskonstruktioiden osalta 8 kpl (30 %), LVI-suunnittelun osalta 3 kpl (11.5 %) ja sähkösuunnitelmien osalta 6 kpl (23 %).

Kuten ylläolevasta käy ilmi, tehdään ko. suunnitelmista varsin huomattava osa virastotyönä. Tällaisissa tapauksissa on useimmiten kysymys muutos- tai korjaustyöstä, kouluista ja muista oppilaitoksista ja niiden asuinrakennuksista, tullilaitoksen rakennuksista ja pienehköistä virastotaloista ym. jotka tyyppiluontoisuutensa vuoksi hyvin soveltuvat virastotyöksi.

Kolmen kohteen osalta ei insinöörisuunnittelijoita ole vielä määrätty. Yhden kohteen osalta puuttuvat kaikki suunnittelijat.

Tarkasteltaessa jäljellä olevia 16 kohdetta, joiden osalta arkkitehdinsuunnittelua ei suoriteta virastotyönä, voidaan todeta, että kaksi niistä (Oulun yliopiston I ja II vaihe) perustuvat arkkitehtuurikilpailun tuloksiin. Lopuista (14) on arkkitehdintyön osalta 2 kpl (n.

14 %), rakennesuunnittelun osalta 4 kpl (n. 28 %), LVI-suunnittelun osalta 1 kpl (n. 7 %) ja sähkösuunnittelun osalta 3 kpl (n. 21 %) annettu Oulun ja Lapin lääneissä toimiville suunnittelijoille. Kolmen kohteen osalta ei insinöörisuunnittelijoita ole vielä määrätty.

Verrattaessa Oulun ja Lapin lääneistä määrättyjen kaikkien suunnittelijoiden määrää, kohteiden kokonaismäärään (26) saadaan seuraavat %-luvut:

— arkkitehdintyön osalta	7.7 %
— rakennesuunnittelun osalta ...	23.7 %
— LVI-suunnittelun osalta	15.4 %
— sähkösuunnittelun osalta	19.2 %

Koska maan maan suunnittelijakunnasta valtaosa, eräiden arvioiden mukaan yli 90 %, toimii Helsingissä tai muualla Etelä-Suomessa, voidaan todeta, että Oulun ja Lapin läänin suunnittelijoille annettujen suunnittelutehtävien määrä ylittää heidän suhteellisen lukumääränsä. Kun lisäksi virastotyöt, kilpailut ym. vielä rajoittavat suunnittelutehtävien jakoa, nousee Pohjois-Suomen suunnittelijoiden osuus todellisuudessa vieläkin suuremmaksi.

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että Pohjois-Suomessa toteutettavia talonrakennushankkeita koskevia suunnittelutehtäviä jaettaessa on pyritty käyttämään paikallista suunnitelijakuntaa. Vaikka aikaisemmin esitetyt seikat rajoittavat mahdollisuuksia suunnittelutöiden jakamisessa, tullaan edelleen pyrkimään siihen, että Pohjois-Suomessa sijaitsevien rakennuskohteiden suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan käytetään Pohjois-Suomen suunnittelijakuntaa. Samaa periaatetta on noudatettu myös muualla maassa tapahtuvaan suunnitteluun nähden.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kerttu Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 66:

> "Är Regeringen medveten om att man i fråga om norra Finland låter utföra över 70 % av statens byggnadsplanering utanför utvecklingsområdena trots att för planeringen nödiga förutsättningar och arbetskraft skulle finnas att tillgå inom norra Finlands område, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att statens byggnadsplanering för norra Finland skall utföras med nordfinska krafter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I svaret har jag inskränkt mig till att behandla endast planeringen av sådana husbyggnadsprojekt, vilka har uppdragits åt byggnadsstyrelsen eller vilka hör till försvarsministeriets förvaltningsområde, emedan andra statliga ämbetsverk eller inrättningar som låter utföra statliga husbyggen har en synnerligen liten husbyggnadsverksamhet i norra Finland. Utanför redogörelsen lämnas dessutom bl.a. bolagens med statlig majoritet, kommunernas och kommunalförbundens byggnadsprojekt, enär statsförvaltningen i dessa fall icke har möjlighet att inverka på valet av olika planerare.

Vid val av planerare måste det planerande ämbetsverket, som bär ansvaret för planerings- och byggnadsarbetena, fästa huvudvikten vid planeringsarbetets kvalitet, samt vid planerarens yrkeskunskap, erfarenhet och leveransförmåga. I synnerhet försvarsministeriet måste använda sig av planerare, vilka är särskilt förtrogna med de specialfrågor som förekommer i samband med försvarsväsendets projekt. Under sådana förhållanden kan planerarkårens allmänna sysselsättningsläge icke vara av avgörande betydelse i saken.

I nutida planering är det arbete, som en av olika planerare sammansatt arbetsgrupp utför, av synnerligen stor betydelse. Detta förutsätter i allmänhet, att hela arbetsgruppen kan sammanställas på samma ort eller från relativt nära varandra belägna platser. I de förhållanden som råder i norra Finland föreligger mera sällan möjligheter härtill.

De många planeringsmöten, som varje arbete kräver, förutsätter deltagande av flera personer såväl från byggnadsstyrelsens som från byggnadens blivande användares sida. Oberoende av huruvida dessa möten hålles i Helsingfors eller i norra Finland, föranleder resorna avsevärda tilläggskostnader, vilka kan stiga ända till 15 000—20 000 mk, under planeringstiden.

På åtgärd av byggnadsstyrelsen planeras för närvarande i Uleåborgs och Lapplands län 21 objekt och 5 är under byggnad. Av dessa utföres såsom ämbetsverksarbete i byggnadsstyrelsen 9 arkitektarbeten (34.5 %), 8 byggnadskonstruktionsarbeten (30 %), 3 VVS-planeringsarbeten (11.5 %) och 6 elplaneringsarbeten (23 %).

Såsom av det ovanstående framgår, utföres en avsevärd del av ifrågavarande planer såsom ämbetsverksarbete. I dessa fall är det oftast fråga om ändrings- eller reparationsarbete, skolor och andra läroanstalter samt bostadsbyggnaderna vid dessa, tullverkets byggnader och smärre ämbetsverkshus m.m., vilka på grund av sin typkaraktär lämpar sig bra att utföras såsom ämbetsverksarbete.

I fråga om tre objekt har ingenjörplanerarna ännu icke utsetts. I fråga om ett objekt saknas samtliga planerare.

När man granskar de återstående 16 objekten, i fråga om vilka arkitetktplaneringen icke

utföres såsom ämbetsverksarbete, kan man konstatera, att två av dem (Uleåborgs universitet, I och II skedet) baserar sig på resultaten av en arkitekturtävling. Av de återstående (14) har i fråga om arkitektarbetet 2 st (ca 14 %), i fråga om byggnadskonstruktionsplaneringen 4 st (ca 28 %), i fråga om VVS-planeringen 1 st (ca 7 %) och för elplaneringens del 3 st (ca 21 %) anförtrotts planerare som arbetar i Uleåborgs och Lapplands län. I fråga om tre objekt har ingenjörplanerarna ännu icke utsetts.

Om man jämför antalet av samtliga från Uleåborgs och Lapplands län utsedda planerare med totalantalet objekt (26) får man följande %-tal:

— i fråga om arktitektarbete ...	7.7 %
— i fråga om byggnadskonstruktionsplanering	23.7 %
— i fråga om VVS-planering ..	15.4 %
— i fråga om elplanering	19.2 %

Då huvuddelen av landets planerarkår, enligt vissa beräkningar över 90 %, arbetar i Helsingfors eller annorstädes i södra Finland, kan man konstatera, att antalet planeringsuppgifter som anförtrotts planerare i Uleåborgs och Lapplands län överstiger dessa planerares proportionella antal. Då dessutom ämbetsverksarbeten, tävlingar m.m. ytterligare begränsar fördelningen av planeringsuppgifter, blir planerarnas i norra Finland andel i verkligheten ännu större.

Med stöd av vad ovan anförts kan konstateras, att man vid fördelningen av planeringsuppgifter rörande husbyggnadsprojekt i norra Finland har vinnlagt sig om att utnyttja den lokala planerarkåren. Även om tidigare anförda omständigheter begränsar möjligheterna i fråga om fördelningen av planeringsuppgifter, kommer man alltjämt att sträva till, att vid planeringen av i norra Finland belägna byggnadsobjekt i mån av möjlighet använda sig av norra Finlands planerarkår. Samma princip har tillämpats också i fråga om planeringen på annat håll i landet.

Helsingfors den 13 april 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Suomi ym.: Harkintaan perustuvan mielivaltaisen verotuksen estämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suuryritysten saamat helpotukset yhtiöverouksessa ja yrityskohtaisen omaisuusveron kokoaan poistaminen ovat koituneet yhteiskunnalle rittäin raskaina taloudellisina menetyksinä. unnilla on vaikeuksia selvitä niistä maksuelvollisuuksista, joita kansalaisten jokapäiväeen elämään liittyy koulutus-, työllisyys-, tereydenhoito-, sosiaali- yms. kustannuksina. uuryritysten verohelpotuksista johtuvia varoen menetyksiä yritetään useissa kunnissa korata epäoikeudenmukaisin perustein tapahtuilla laajoilla verotustoimenpiteillä, jotka harinta- tai jälkiverotuksen muodossa kohdistuat pääasiassa pienyrittäjiin ja -viljelijöihin, utta myös sairaisiin ja vammaisiin, ts. henilöihin, joilla ei ole varaa lähteä oikeusteitse erotuspäätöksen muutoksenhakuun. Käytännössä oleva harkintaan perustuva verotus on oimenpide, jossa veronmaksajaksi voidaan asetaa melkein kuka tahansa yksipuolisten launtojen, ilmiantojen jne. perustalta.

Perusteettoman veronasettamisen voimassa ysyttämiseksi veroviranomaiset laativat asiairjoja käytettäväksi valitus- ja kanteluviranmaisissa ja viranomaisten tekeminä näiden siakirjojen merkitys päätöksiin vaikuttavina vat suuremmat kuin väärän verotuksen koheeksi joutuneiden todistukset. Tältä osin lainäyttö on syvässä ristiriidassa paitsi verotuskien ja rikoslain säännösten, mutta myös ikeudenkäymiskaaren 24 luvun 3 §:n mukaan.

Erikoisesti veroviranomaiset ovat olleet kiinostuneita niistä pienistä tuloista, joita sairaat vammaiset saavat sosiaali- ja hyväntekeväiysyjärjestöjen arpojenmyynnistä, keräyspalkkioista ja ko. järjestöjen myöntämistä avustuksista. Näiden järjestöjen mm. Turun Tapaturmainvalidit r.y. tilinpidot ovat joutuneet veroviranomaisten taholta epäilyksenalaisiksi erilaisten todistajien ja ilmiantajien perustalta ja tämän jälkeen on lisäveroja asetettu useille vanhuksille ja vammaisille.

Väärän ja perusteettoman verotuksen kohteeksi joutuneille vähävaraisille mahdollisuudet puolustaa perustuslaillista oikeuttaan rahaansa ja omaisuuteensa nähden ovat lähes olemattomat, sillä virheellisestä menettelystä on virkamiehiä melko mahdotonta saada vastuuseen lakien selvästä sanonnasta huolimatta, johtuen se paljolti siitä, että yhteistyö vallitsee hallinto-, oikeus- ja poliisiviranomaisten kesken.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että verotusta hoitavat viranomaiset eivät anna veroa asettaessaan tasapuolista mahdollisuutta kaikille asianosaisille näyttöjen ja todistusten esille tuomiseksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen mielivaltaisen veroviranomaisten suorittaman veronasettamisen vähävaraisten kansalaisten sellaisista palkkioista ja avustuksista, joita on saatu sosiaali- ja hyväntekeväisyysjärjestöjen arpojenmyynnistä, keräyspalkkioista, invaliidiavustuksista jne.?

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Oili Suomi. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Oili Suomen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 67:

> "Onko Hallitus tietoinen, että verotusta hoitavat viranomaiset eivät anna veroa asettaessaan tasapuolista mahdollisuutta kaikille asianosaisille näyttöjen ja todistusten esille tuomiseksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen mielivaltaisen veroviranomaisten suorittaman veronasettamisen vähävaraisten kansalaisten sellaisista palkkioista ja avustuksista, joita on saatu sosiaali- ja hyväntekeväisyysjärjestöjen arpojenmyynnistä, keräyspalkkioista, invaliidiavustuksista jne.?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Verotus vaikuttaa merkitsevästi hyvin monien kansalaisten oikeusasemaan asettaen heille taloudellisia velvoitteita sekä näihin liittyvän ilmoitusvelvollisuuden. Tämän vuoksi verotus sekä aineellisen sisältönsä että menettelynsä puolesta on tiukasti lakiin sidottua. Harkintavaltaa jättäviä säännöksiä on suhteellisesti vähän ja näissäkin harkintavalta on pidätetty pääasiallisesti luottamusmiespohjalle rakentuvalle lautakunnalle. Verovelvollisten oikeussuojan asettamat vaatimukset on pyritty muutenkin tehokkaasti ottamaan huomioon. Verohallinnon organisatiossa keskus- ja piirihallinnon keskeisenä tehtävänä on varsinaisen verotustyön suorittavan paikallishallinnon ohjaus ja valvonta. Verotusta koskevan päätöksen laillisuus on yleensä saatettavissa kahden tai kolmen valitusasteen tutkittavaksi. Veroviranomaisten menettelyn lainmukaisuus on tämän lisäksi luonnollisesti hallinto- ja muiden kan telujen avulla saatettavissa yksityistapauksiss tarkistuksen alaiseksi. Todistustaakan osalt verovelvollisen suojana on näyttövelvollisuutt koskeva perussääntö, jonka mukaan verovelvol lisen ilmoituksesta voidaan poiketa vain, ku se osoitetaan vääräksi tai puutteelliseksi, ja tä löinkin veroviranomaisten on saatavissa olevi selvityksen perusteella pyrittävä lain mukaa oikeaksi katsottavaan lopputulokseen. Eräiss tapauksissa ilmoituksesta poikkeamiseen saa taa olla muukin lakiin perustuva syy, kute verotuslain 72 §:n 1 momentin 4 kohdass tarkoitetun kunnallisen harkintaverotuksen t pauksissa. Kyselyssä ei kuitenkaan ilmeisest kään ole tarkoitettu näitä tapauksia. Edell mainittu todistustaakkaa koskeva perussäänt palvelee tehokkaasti verovelvollisten oikeusu jaa. Näin asianlaita on varsinkin kun otetaa huomioon, että näyttövelvollisuus koskee asia omaisen verovelvollisen verotukseen liittyvi usein häntä itseään koskevia seikkoja, joide selvittämiseen verovelvollisella käytännöss yleensä on paremmat mahdollisuudet kuin ve roviranomaisilla. Valtiovarainministeriön tiedo sa ei ole tapauksia, joissa verovelvollisen v hingoksi olisi kieltäydytty hyväksikäyttämäst tarjottua tarpeellista selvitystä. Laki ja ver viranomaisille annetut ohjeet päin vastoi edellyttävät, että verovelvolliselta pyydetää lisäselvitystä tai hänelle varataan tilaisuus se laisen esittämiseen tapauksissa, jossa veroi moituksen mukaisten seikkojen todenmuka suudesta esiintyy epäselvyyttä. Näiden lisäse vitysten esittäminen on mahdollista vielä mu toksenhakuviranomaisillekin. Valtiovarainmini teriö katsookin, että kysymykseen sisältyv väite veroviranomaisten yleisestä virheellisest menettelystä on epäoikeutettu. Samoin voidaa kysymyksessä olevaa viittausta siihen, että v ranomaisten kesken vallitsisi yhteistyö niir että virheellisesti menetelleitä virkamiehiä saataisi vastuuseen, pitää maan virkamieskur taa ja oikeusjärjestystä loukkaavana.

Kysymyksessä viitatun yksityistapauksen osalta voidaan todeta, että sekä sanottuun yhteisöön kohdistunut maksuunpano että siltä palkkioita saaneiden henkilöiden jälkiverotukset on saatettu valitusteitse ylempien viranomaisten tutkittavaksi ja että valitusviranomaisten päätöksien mukaan ei veroviranomaisten päätöksiin ole tullut periaatteellisia muutoksia. Yhteisön ennakontarkastukseen liittyneistä toimenpiteistä on myös kanneltu veroviranomaisten menettelystä. Tämä kantelu on vielä verohallituksen tutkittavana. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että tästä samasta asiasta on laadittu useita kirjoituksia eri viranomaisille. Lisäksi on asiasta suoritettu poliisitutkinto. Ainakaan tähän mennessä ei valtiovarainministeriön tietoon tämän asian johdosta suoritetuissa tutkimuksissa ole tullut kysymyksessä väitettyä virheellistä menettelyä.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Oili Suomi m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 67:

> "Är Regeringen medveten om att beskattningsmyndigheterna vid påförande av skatt icke ger alla parter opartisk möjlighet att framlägga bevis och utredning, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att vidta åtgärder i syfte att förhindra, att skattemyndigheterna påför mindre bemedlade medborgare godtycklig skatt på sådana arvoden och bidrag, vilka erhållits genom social- och välgörenhetsorganisationers lottförsäljning, insamlingsarvoden, invalidbidrag o.s.v.?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Beskattningen har en betydande inverkan på många medborgares rättsställning genom att den ålägger dem enonomiska förpliktelser och härtill ansluten deklarationsskyldighet. Fördenskull är beskattningen såväl i fråga om det materiella innehållet som förfarandet stramt bunden vid lagen. Det finns relativt få stadganden som lämnar rum för prövningsrätt, och även i dessa har prövningsrätten huvudsakligen förbehållits en nämnd som bygger på förtroendemannabasis. Man har även eljest vinnlagt sig om att på ett effektivt sätt beakta de krav som de skattskyldigas rättsskydd ställer. Inom skatteförvaltningens organisation är central- och distriktsförvaltningens centrala uppgift att leda och övervaka lokalförvaltningen, som utför det egentliga beskattningsarbetet. Lagligheten av beskattningsbeslut kan i allmänhet bringas till prövning i två eller tre besvärsinstanser. Lagenligheten i fråga om skattemyndigheters förfarande kan dessutom givetvis i enskilda fall fås granskad med hjälp av förvaltnings- eller annan klagan. I fråga om bevisbördan skyddas skattskyldig av grundregeln angående bevisskyldigheten, enligt vilken avvikelse från den skattskyldiges deklaration får göras endast om denna bevisas vara felaktig eller bristfällig, och även i sådana fall skall skattemyndigheterna vinnlägga sig om att på basen av tillgänglig utredning uppnå ett slutresultat vilket enligt lagen bör anses riktigt. I vissa fall kan även annat på lag baserat skäl till avvikelse från deklarationen föreligga, såsom i de fall, i vilka enligt 72 § 1 mom. 4 punkten beskattningslagen beskattning enligt prövning sker. I spörsmålet avses dock uppenbarligen icke dessa fall. De skattskyldigas rättsskydd betjänas på ett effektivt sätt av den ovan nämnda grundregeln angående bevisskyldigheten. Så är fallet i synnerhet då man beaktar, att bevisskyldigheten gäller till vederbörande skattskyldigs beskattning anslutna omständigheter, vilka ofta berör honom själv och vilka i praktiken oftast bättre kan uredas av den skattskyldige än av skattemyndigheterna. Finansministeriet känner icke till fall i vilka man till skada för den skattskyldige skulle ha vägrat att använda sig av erbjuden, nödig utredning. Lagen och de anvisningar som meddelats skattemyndigheterna förutsätter tvärtom, att av den skattskyldige inbegäres tilläggsutredning eller honom beredes tillfälle att förete sådan i de fall där oklarhet råder om sanningsenligheten i de i deklarationen uppgivna omständigheterna. Möjlighet föreligger att framlägga dessa tilläggsutredningar också inför rättsmedelsmyndigheten. Finansministeriet anser även, att påståendet i spörsmålet, att skattemyndigheterna i allmänhet skulle förfara felaktigt, är oberättigat. Också insinuationen i spörsmålet om att det mellan myndigheterna skulle råda ett sådant samarbete, att tjänstemän som förfarit på ett felaktigt

sätt icke skulle ställas till ansvar, kan betraktas som en kränkning av landets tjänstemannakår och rättsordning.

Vad beträffar det fall som antyds i spörsmålet kan det konstateras, att såväl den debitering som påförts föreningen som efterbeskattningarna av de personer, vilka uppburit arvoden av den, har bringats till högre myndigheters prövning i besvärsväg och att det enligt besvärsmyndigheternas utslag icke har gjorts några principiella ändringar i skattemyndigheternas beslut. Vad beträffar åtgärderna i samband med föreningens förskottsgranskning har klagan anförts över skattemyndigheternas förfarande. Denna klagan prövas fortfarande av skattestyrelsen. I detta sammanhang kan konstateras, att i nu föreliggande sak har uppgjorts flera skrivelser till olika myndigheter. Dessutom har i ärendet verkställts polisundersökning. Åtminstone hittills har till finansministeriets kännedom med anledning av undersökningarna i detta ärende icke kommit något sådant felaktigt förfarande som i spörsmålet påstås ha ägt rum.

Helsingfors den 13 april 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Ilaskivi ym.: Eräiden puolustusvoimissa palvelleiden henkilöiden eläkkeiden tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on hyväksyessään eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä annetun lain (457/69), jolla valtion virkamiesten ja työntekijäin ennen 1 päivää heinäkuuta 1962 sattuneen eläketapahtuman johdosta myönnetyt vakinaiset eläkkeet järjestettiin oikeudenmukaiseen suhteeseen valtion uuden eläkelainsäädännön mukaisesti määräytyvien eläkkeiden kanssa, samalla todennut, että eräiden virkanimikeryhmien eläketurvassa olevat puutteellisuudet eivät tulleet korjatuiksi sanotulla lailla. Eduskunta lausui edellyttävänsä Hallituksen huolehtivan siitä, että muidenkin vastaavassa asemassa olevien nimikeryhmien eläketurva varsinaisen palkkauksen lisäksi maksettujen lisäpalkkioiden osalta saatettaisiin eläketarkistuksen yhteydessä myönnettävien ylimääräisten eläkkeiden avulla mainitun lain edellyttämälle tasolle.

Valtion vuoden 1971 tulo- ja menoarviossa onkin eräitä nimikeryhmiä tämän mukaisesti lisätty ylimääräistä lisäeläkettä saavien piiriin. Tässä yhteydessä on kuitenkin jäänyt huomioon ottamatta eräät Puolustuslaitoksen nimikeryhmät. Esimerkiksi Ilmavoimien lentävälle henkilökunnalle on varsinaisen peruspalkan ja ikälisien lisäksi maksettu säännöllistä lisäpalkkiota, ns. lentolisää, jonka suuruus on ylittänyt eläkkeiden tarkistusta valmistelleen komitean mietinnössä (1967: B 26) mainitun 10 %:n rajan, ollen eräissä tapauksissa jopa 20 %. Ilmavoimien lentävästä henkilökunnasta eläkkeellä olevien upseerien ja aliupseerien, joiden eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää heinäkuuta 1962, eläkkeiden taso on näin jäänyt huomattavasti alhaisemmaksi kuin se olisi uuden eläkejärjestelmän mukaisesti laskettuna. Esimerkiksi Ilmavoimien sotilasmestari I l:n vakanssilta, joka on edellyttänyt lentäjän tutkintoa, saa kuukausieläke-eränä 945 markkaa kun se uuden eläkelainsäädännön mukaan laskettuna olisi 1 370 markkaa. Ero on siis 425 markkaa. Näitä henkilöitä on noin 100.

Edellä esitettyyn viitaten ja nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että eräiden Puolustusvoimien palveluksessa olleiden eläkkeellä olevien henkilöiden, joiden eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää heinäkuuta 1962, eläkkeet ovat epäoikeudenmukaisessa suhteessa uuden eläkelainsäädännön perusteella määräytyviin eläkkeisiin verrattuina, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta näiden vanhojen eläkeläisten eläkkeet saatettaisiin oikeudenmukaiseen suhteeseen valtion uuden eläkelainsäädännön perusteella määräytyvien eläkkeiden kanssa?

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1971.

Raimo Ilaskivi.
Eeva Särkkä.
Harri Holkeri.
Ingvar S. Melin.
Esko J. Koppanen.
Anna-Liisa Linkola.
Salme Katajavuori.
Maija Heino.
T. I. Vartia.

Elsi Hetemäki.
Sinikka Karhuvaara.
Orvokki Kauppila.
Ilkka Suominen.
Timo Mäki.
Juha Vikatmaa.
Jouni Mykkänen.
Anna-Kaarina Aalto.
Georg C. Ehrnrooth.

Juhani Orrenmaa.
Matti Maijala.
Eeles Landström.
Juuso Häikiö.
Aslak Aas.
P. R. Haarla.
P. Mäki-Hakola.
Olavi Nikkilä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ilaskiven ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 68:

> "Onko Hallitus tietoinen, että eräiden Puolustusvoimien palveluksessa olleiden eläkkeellä olevien henkilöiden, joiden eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää heinäkuuta 1962, eläkkeet ovat epäoikeudenmukaisessa suhteessa uuden eläkelainsäädännön perusteella määräytyviin eläkkeisiin verrattuina, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta näiden vanhojen eläkeläisten eläkkeet saatettaisiin oikeudenmukaiseen suhteeseen valtion uuden eläkelainsäädännön perusteella määräytyvien eläkkeiden kanssa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä annetulla lailla (457/69), johon kysymyksen perusteluissa on viitattu, tarkistettiin ennen 1. 7. 1962 sattuneen eläketapahtuman perusteella myönnetyt eläkkeet, jotka on myönnetty työkyvyttömyyden perusteella, joita myönnettäessä ei oltu voitu ottaa huomioon asianomaiselle varsinaisen palkkauksen lisäksi maksettuja lisäpalkkioita ja joiden määrää rajoitti niin sanottu eläkekatto.

Kuten hallituksen esityksen Eduskunnalle laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä ja laiksi virkamieseläkelain muuttamisesta (esitys n:o 145/1968 vp.) perusteluista käy ilmi, tarkistus perustui lisäpalkkioiden osalta, joista nyt on kysymys, tilastollisessa päätoimistossa suoritettuun valtion virkamiesten ansiotasotutkimukseen. Tämän tutkimuksen ja siihen liittyvän aineiston perusteella voitiin selvittää virkamiesten keskimääräinen ansio ja sen rakenne virkanimikkeittäin. Mainitun lain 4 §:ssä olevaan luetteloon ehdotettiin otettavaksi ne virkanimikkeet, joissa täten selvitettyjen lisäpalkkioiden huomioon ottaminen eläkkeen suuruutta laskettaessa korotti eläkettä vanhan eläketurvajärjestelmän mukaisiin laskuperusteisiin verrattuna vähintään yhtä palkkausluokkaa vastaavasti.

Tarkistusmenettely on siis ollut summaarinen. Jotta jokaisen eläkkeensaajan kohdalla olisi päästy mahdollisimman tarkkaan uutta eläketurvajärjestelmää vastaavaan tulokseen, se olisi edellyttänyt, että jokaisen eläkkeensaajan kohdalla erikseen olisi selvitetty, miten suuri hänen eläkkeensä olisi ollut uuden eläketurvajärjestelmän mukaan. Tällainen menettely olisi kuitenkin edellyttänyt laajoja selvittelyjä, muun muassa palkkatietojen hankkimista useiden vuosien takaa ja siten kohtuuttomasti viivästyttänyt asian toimeenpanoa. Kun ehdotetulla menettelyllä kuitenkin voitiin poistaa olennaiset epäkohdat, ennen kaikkea työkyvyttömyyseläkkeistä, on sitä pidettävä asianmukaisena.

Puolustuslaitoksen upseerien ja aliupseerien osalta edellä tarkoitettu ansiotasotutkimus ei osoittanut sellaista lisäpalkkioiden määrää, että se olisi edellyttänyt eläkkeiden tarkistusta tällä perusteella.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Ilaskivi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 68:

> "Är Regeringen medveten om att pensionerna för vissa pensionerade personer, som har varit anställda inom försvarsmakten och för vilkas del pensionsfallen har inträffat före den 1 juli 1962, står i ett orättvist förhållande till de pensioner som bestämmes på grundval av den nya pensionslagstiftningen, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att dessa gamla pensionstagares pensioner skall bringas i ett rättvist förhållande till de pensioner som bestämmes på grundval av den nya lagstiftningen om statens pensioner?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Genom lagen om reglering av vissa av statsmedel utgående pensioner (457/69), till vilken det hänvisas i spörsmålets motivering, justerades pensioner, vilka på grund av före 1. 7. 1962 inträffat pensionsfall har beviljats till följd av invaliditet, eller vid vilkas beviljande till vederbörande utöver den egentliga avlöningen erlagda tilläggsarvoden inte hade kunnat beaktas, eller vilkas belopp begränsades av ett så kallat pensionstak.

Såsom framgår av motiveringen för regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om reglering av vissa av statsmedel utgående pensioner och lag angående ändring av lagen om tjänstemannapensioner (prop. nr 145/1968 rd.) grundade sig justeringen till den del den gällde tilläggsarvodena, vilka det här är fråga om, på en undersökning av statstjänstemännens förtjänstnivå, som hade utförts vid statistiska centralbyrån. På grundval av denna undersökning och det därtill anslutna materialet har man kunnat utreda tjänstemännens medelförtjänst och dess struktur i fråga om de olika tjänstebeteckningarna. Det föreslogs att i en förteckning i 4 § av nämnda lag skulle upptagas de tjänstebeteckningar i fråga om vilka ett beaktande av de på ovannämnt sätt beräknade tilläggsarvodena skulle, när pensionsbeloppet räknas ut, höja pensionen på ett sätt som motsvarar minst en avlöningsklass, i jämförelse med vad som vore fallet vid tillämpning av beräkningsgrunderna enligt det gamla pensionsskyddssystemet.

Justeringsförfarandet har således varit summariskt. En förutsättning för att man i fråga om varje pensionstagare skulle ha kunnat uppnå ett resultat, som så noggrant som möjligt skulle ha motsvarat det nya pensionssystemet, skulle ha varit att det i fråga om varje pensionstagare särskilt skulle ha utretts hur stor hans pension skulle ha blivit enligt det nya pensionsskyddssystemet. Ett dylikt förfarande skulle dock ha förutsatt omfattande utredningar, bland annat inhämtande av uppgifter om löner för flera år bakåt i tiden, och därigenom skulle sakens genomförande ha fördröjts oskäligt. Då de väsentligaste olägenheterna dock kunde elimineras genom det föreslagna förfarandet, framför allt i fråga om invaliditetspensionerna, måste förfarandet anses motiverat.

I fråga om officerare och underofficerare vid försvarsmakten visade inte den ovan avsedda undersökningen av förtjänstnivån att så mycket tilläggsarvoden skulle ha förekommit att de skulle ha gett anledning till justering av pensionerna på denna grund.

Helsingfors den 16 mars 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 69.

Linkola: Kansaneläkkeiden anomismenettelyn tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nykyisten lainsäännösten mukaan jokaisen eläkkeeseen oikeutetun on tehtävä eläkeanomus eläkkeen myöntävälle laitokselle. Ainoana poikkeuksena ovat ne kansaneläkelain 35 §:n 3 momentissa mainitut työkyvyttömyyseläkettä ja vanhuuden tukea saavat, joille ryhdytään maksamaan hakemuksetta vanhuuseläkettä sen kuukauden alusta, joka seuraa lähinnä hänen täytettyään 65 vuotta.

Kansaneläkkeen hakemusmenettelyssä on herättänyt tyytymättömyyttä ja arvostelua kansaneläkkeen perusosan hakeminen. Onhan perusosan maksamisen aloittaminen ja sitä edellyttävä ikä laissa tarkalleen säädetty. Kun kansaneläkelaitoksen käytettävissä ovat tarkat väestörekisterit, niin tuntuu siltä, että jäykkä hakemusmenetelmä voitaisiin tehdä joustavammaksi.

Edellistä suurempana haittana pidetään sitä tapaa, millä suhtaudutaan myöhästyneisiin eläkeanomuksiin. Anomuksen myöhästymisen syistä kokonaan riippumatta nykyisten säännösten mukaan kansaneläkettä ei makseta takautuvasti, vaikka hakijan ikä sitä edellyttäisikin. Useissa tapauksissa syy myöhästymiseen ei ole suorastaan hakijassa. Myöhästyminen saattaa johtua joko tietämättömyydestä tai kuten usein on sattunut väärinkäsityksestä. Viimeksi mainittuun kuuluvat mm. sellaiset tapaukset, joissa on annettu jollekin pankille valtakirja eläkkeen nostoa varten ja oletettu, että kansaneläkkeen saaminen on sillä selvä. Joka tapauksessa tällöin eläkkeen saajaa rangaistaan melko aiheettomasti tai täysinkin aiheettomasti pidättämällä myöhästymisajalta hänelle lain mukaan kuuluva eläke. Oikeudenmukaisempaa tällaisessa tapauksessa olisi, että laillinen eläke maksettaisiin taannehtivasti siitä hetkestä alkaen, jolloin hakija on saavuttanut vaadittavan iän. Ilmoituksen lähettäminen uhkaavasta anomuksen viivästymisestä olisi sitä positiivista yleisöpalvelua, mitä julkisilta laitoksilta odotetaan ja mihinkä tarkat rekisteritiedot väestöstä antavat hyvät edellytykset.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Katsooko Hallitus aiheelliseksi ryhtyä toimenpiteisiin, joiden avulla voitaisiin tehostaa kansaneläkkeiden anomusmenettelyä siten, että kaikki kansaneläkkeeseen oikeutetut henkilöt saisivat heille kuuluvan eläkkeen lain edellyttämältä ajalta?

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Liisa Linkolan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 69:

> "Katsooko Hallitus aiheelliseksi ryhtyä toimenpiteisiin, joiden avulla voitaisiin tehostaa kansaneläkkeiden anomusmenettelyä siten, että kaikki kansaneläkkeeseen oikeutetut henkilöt saisivat heille kuuluvan eläkkeen lain edellyttämältä ajalta?"

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kansaneläkelain mukaan eläke maksetaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeiden osalta on kuitenkin useissa tapauksissa kuuden kuukauden takautuva hakuaika. Hallituksessa on parhaillaan harkittavana kysymys kansaneläkelain muuttamisesta niin, että eläkkeeseen ja sen korotuksiin nähden olisi aina kuuden kuukauden hakuaika. Erityisen hakuajan säätäminen estäisi tietämättömyydestä aiheutuvat eläkkeen menetykset.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 16 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Anna-Liisa Linkola undertecknat skriftligt spörsmål nr 69 av följande lydelse:

> "Finner Regeringen det nödigt att vidta åtgärder för effektiverande av det förfarande som iakttas vid ansökan om folkpension så, att alla som är berättigade till folkpension skulle få sin pension för den tid lagen förutsätter?"

Helsingfors den 14 april 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt folkpensionslagen utbetalas pension från ingången av månaden efter den under vilken pensionen sökts. För invaliditetspensionerna gäller emellertid i flera fall en retroaktiv ansökningstid om sex månader. Frågan om en ändring av folkpensionslagen så, att ansökningstiden för pension och dess förhöjningar alltid vore sex månader är som bäst under omprövning i regeringen. Införandet av en särskild ansökningstid skulle förhindra att någon går miste om pension på grund av okunnighet.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 70.

Kaipainen: Epäsiveellisten julkaisujen levittämisen estämisestä annetun lain tarkoituksenmukaisuudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helsingin kaupungissa ovat poliisit julkisuudessa esitettyjen tietojen perusteella käyttäneet virka-aikaansa ns. pornograafisen kirjallisuuden etsimiseen. Tämänlaatuista kirjallisuutta onkin samojen tietolähteiden mukaan löydetty 9 tupakkakaupasta ja sitä on otettu viranomaisten huostaan ja tutkittavaksi.

Poliisin toiminta on tapahtunut vanhentuneen, epäsiveellisten julkaisujen levittämisen estämisestä vuonna 1927 annetun lain nojalla, joka perustuu seksuaalikielteiseen ja puritaaniseen maailmankatsomukseen. Sanottu laki on säädetty Genevessä vuonna 1923 tehdyn epäsiveellisten julkaisujen levittämiseksi ja kaupaksipitämisen ehkäisemiseksi tarkoitetun kansainvälisen yleissopimuksen nojalla. Tätä sopimusta ei tiettävästi ole muissa pohjoismaissa hyväksytty. Sen ajatusmaailmaa on nykymaailmassa pidettävä täysin vanhentuneena.

Ns. pornograafisen kirjallisuuden haitallisuutta ei ole pystytty sitovasti näyttämään. Sen sijaan on voitu todeta sen positiivinen merkitys sellaisten henkilöiden mielenterveydelle, joilla on esiintynyt vaikeuksia sukupuolivietin tyydyttämiseen. Eräiden Tanskasta tulleiden tietojen mukaan on siellä pornograafisen kirjallisuuden vapauttaminen vaikuttanut ns. seksuaalirikosten vähentymiseen ja myöhemmin siihen, että yleisön mielenkiinto tämänlaatuista kirjallisuutta kohtaan on ollut laantumassa.

On luonnollista, että poliisi toimii maan voimassa olevien lakien mukaan. Mutta poliisin toiminta tulee naurettavaksi, jos kallista virka-aikaa kuluu eriasteisen pornograafisen kirjallisuuden lukemiseen muiden tehtävien jouduessa odottamaan. Myös oikeusministeriössä toimiva ns. pornografialautakunta lähenee järjestelmänä huvittavuutta. Tämä elin tuskin voi olla oikea päättämään siitä, mitä kansalaiset saavat lukea ja mitä eivät. Kyseinen kansainvälinen sopimus on siis vanhentuneena ja epätarkoituksenmukaiseen toimintaan johtavana irtisanottava.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuodelta 1927 oleva laki epäsiveellisten julkaisujen levittämisestä on vanhentunut ja arvomaailmaltaan elämänkielteinen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo asiassa ryhtyä?

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Osmo Kaipainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 16 päivänä maaliskuuta 1971 n:o 358 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Osmo Kaipaisen tekemän, seuraavansisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuodelta 1927 oleva laki epäsiveellisten julkaisujen levittämisestä on vanhentunut ja arvomaailmaltaan elämänkielteinen, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo asiassa ryhtyä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Laki epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä (28. 1. 1927/23) annettiin niiden velvoitusten täyttämiseksi, joihin Suomi oli sitoutunut yhtymällä Genèvessä vuonna 1923 tehtyyn epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ja kaupaksipitämisen ehkäisemistä tarkoittavaan kansainväliseen yleissopimukseen. Mainittuun lakiin on 1 päivänä helmikuuta 1957 annetulla lailla lisätty uusi 4 §, jonka mukaan lain noudattamisen valvontaa varten on asetettava valvontalautakunta. Lautakunnan tehtävänä on antaa oikeusministeriölle lausuntoja lain soveltamista koskevissa asioissa ja yksityistapauksissa tehdä ehdotuksia laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymisestä.

Epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä annetussa laissa on säädetty rangaistus sukupuolikuria tai säädyllisyyttä loukkaavan painotuotteen, kirjoituksen, kuvallisen esityksen tai muun tuotteen levittämisestä ja eräistä muista teoista, joiden kohteena ovat sanotunlaiset tuotteet. Laissa ei kuitenkaan määritellä sitä, millainen on sukupuolikuria tai säädyllisyyttä loukkaava painokirjoitus tai muu lainkohdassa tarkoitettu tuote. Ratkaiseva merkitys onkin siten annettava maassamme yleensä vallitsevalle käsitykselle. Yksittäistapauksissa oikeusministeriöllä on mahdollisuus hankkia asiasta epäsiveellisten julkaisujen valvontalautakunnan lausunto, jolloin se voidaan saattaa monipuolisemman tarkastelun kohteeksi kuin pelkästään ministeriön puitteissa; ministeriö ei kuitenkaan ole sidottu lautakunnan kannanottoon.

Keskustelu sukupuoliasioiden kohdalla on viime aikoina tullut avomielisemmäksi ja osaltaan tähän liittyen on julkisuudessa esiintynyt sellaisia mielipiteitä, että epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä annettu laki olisi vanhentuneena kumottava. Vallitsevasta käsityksestä tuskin kuitenkaan voidaan saada tälle näkökohdalle riittävästi tukea. Muun muassa sen jälkeen kun tämä kirjallinen kysymys oli jätetty asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi, on 60 kansanedustajaa lähettänyt oikeusministeriölle kirjelmän, jota seurasi eräitä maassamme julkaistavia aikakauslehtiä esimerkkinä kirjelmän allekirjoittajien käsityksen mukaan epäsiveellisinä pidettävistä painotuotteista.

Epäsiveellinen painokirjoitus tai muu tuote on laissa määritelty niin joustavasti, että lakia on voitu oikeusministeriön käsityksen mukaan soveltaa tarkoitustaan vastaavasti olosuhteiden muuttuessa. Tällaisen joustavan normin, joka pelkällä olemassaolollaan vaikuttaa sukupuolikuria tai säädyllisyyttä loukkaavien tuotteiden levittämistä ehkäisevänä tekijänä, poistamista tarkoittava esitys tuskin tulisi saamaan yleistä mielipidettä puolelleen.

Kysymyksen tekijä on viitannut maahamme kantautuneisiin tietoihin Tanskassa tapahtuneen pornografisen kirjallisuuden vapauttamisen myönteisistä vaikutuksista. Kuitenkaan ei ole riittävää selvitystä siitä, miten mainitunlaisten julkaisujen salliminen on vaikuttanut asenteisiin Tanskassa ja miten sellainen vaikuttaisi meillä. Johtopäätösten tekeminen tästä lienee ennenaikaista.

Vaikuttaakin siltä, ettei meillä ole aihetta ryhtyä toimenpiteisiin epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä annetun lain kumoamiseksi. Sen sijaan oikeusministeriö toteaa pyrkivänsä omalta osaltaan vaikuttamaan edellä mainitun joustavan normin soveltamiseen siten, että pornografiaksi ei katsota luonnollista alastomuutta.

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 358 av den 16 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Osmo Kaipainen ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att 1927 års lag angående undertryckande av osedliga publikationers spridning är föråldrad och livsfientlig i sina värderingar, och om så är fallet,
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i saken?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning (28. 1. 1927/23) gavs i syfte att uppfylla de förpliktelser Finland hade förbundigt sig till genom att ansluta sig till den år 1923 i Geneve avslutade internationella konventionen, som avser undertryckande av spridningen av och handeln med osedliga publikationer. Till ovan nämnda lag har genom lagen den 1 februari 1957 fogats en ny 4 §, enligt vilken för övervakning av efterföljden av lagen skall tillsättas en övervakningsnämnd. Nämnden har till uppgift att till justitieministeriet avgiva utlåtanden i ärenden rörande tillämpningen av lagen samt att i enskilda fall inkomma med förslag om vidtagande av åtgärder som avses i lagen.

I lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning har stadgats straff för spridning av tryckalster, skrift, bildlig framställning eller annat alster, som sårar tukt eller anständighet och för vissa andra handlingar i fråga om sagda alster. I lagen definieras likväl ej hurdant ett tryckalster eller annan i lagrummet avsedd produkt som sårar tukt eller anständighet är. Avgörande betydelse bör sålunda ges den uppfattning som allmänt råder i vårt land. I enskilda fall har justitieministeriet möjlighet att i ärende införskaffa utlåtande av övervakningsnämnden angående osedliga publikationer, varvid saken kan göras till föremål för en mångsidigare granskning än vad som är möjligt enbart inom ramen för ministeriet. Ministeriet är likväl icke bundet av den ståndpunkt nämnden intar.

Diskussionen i sexualfrågor har på sistone blivit öppenhjärtigare, och delvis i anslutning till detta har i offenligheten framförts sådana åsikter, att lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning såsom föråldrad borde slopas. Denna synpunkt får dock knappast tillräckligt stöd av rådande uppfattning. Bland annat har, sedan detta skriftliga spörsmål blivit inlämnat för att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet, 60 riksdagsmän till justitieministeriet insänt en skrivelse, till vilken fogats vissa tidskrifter som publiceras i vårt land såsom exempel på tryckalster, vilka enligt den uppfattning undertecknarna av skrivelsen hyser, bör anses såsom osedliga.

Osedligt tryckalster eller annat alster har i lagen definierats på ett så smidigt sätt, att lagen enligt justitieministeriets uppfattning har kunnat tillämpas på ett sätt som motsvarar dess syfte också då förhållandena förändrats. En framställning i syfte att avskaffa en dylik smidig norm, vilken genom sin blotta existens utgör en faktor som har en förhindrande verkan på spridningen av alster som sårar tukt eller anständighet, torde knappast stödas av den allmänna opinionen.

Spörsmålsställaren har hänvisat till de uppgifter som nått vårt land om de positiva verkningarna av frigivningen av pornografisk litteratur i Danmark. Det föreligger dock inte tillräcklig utredning om på vilket sätt tillåtandet av publikationer av sagda slag har inverkat på attityderna i Danmark, och vilka verkningar det skulle medföra hos oss. Det torde därför vara alltför tidigt, att draga några slutsatser av detta.

Det förefaller därför som om det hos oss icke skulle föreligga skäl att vidtaga åtgärder i

syfte att upphäva lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning. Däremot konstaterar justitieministeriet att det för sin del strävar till tillämpning av den ovan nämnda smidiga normen på sådant sätt, att naturlig nakenhet icke betraktas såsom pornografi.

Helsingfors den 14 april 1971.

Justitieminister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 71.

Koppanen: Nuorten elämänuran valinnan helpottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tuhansia tänä keväänä valmistuvia ylioppilaita painaa huoli tulevaisuudesta. Elämänuran, opintosuunnan ja ammatin valinta ovat kysymyksiä, joihin he pyrkivät saamaan ratkaisun. Ratkaisun tekemistä vaikeuttavat monet tekijät. Heidän käytettävissään ei ole minkäänlaisia laskelmia eikä yleisen talouselämän kehitykseen perustuvia ennusteita siitä, mille alalle heidän kannattaisi suunnata jatko-opiskelunsa tai antautua käytännön harjoitteluun.

Näin jälleen kerran elämänuraansa valitsevat nuoret saavat kokea raskaana sen suunnittelemattomuuden, mikä meillä vallitsee koulutuksen ja ammatin valinnan ohjauksessa. Näiden tarpeellisuutta on eduskunnan taholta moneen otteeseen korostettu ja esitetty siitä hallitukselle toivomuksia ja tehty aloitteita. Ne eivät ole kuitenkaan tähän mennessä johtaneet konkreettisiin tuloksiin.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nuorten elämänuran valintaa helpottavien suunnitelmien ja ennusteiden laatimisen ja niiden koulunuorisolle tiedottamisen tehostamiseksi?

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Esko J. Koppanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Esko J. Koppasen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 71:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nuorten elämänuran valintaa helpottavien suunnitelmien ja ennusteiden laatimisen ja niiden koulunuorisolle tiedottamisen tehostamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Ammatinvalinnassa auttavien, koulutus- ja työhönsijoittumismahdollisuuksia koskevien tietojen levittämistä koulunuorison keskuuteen ollaan parhaillaan tehostamassa tiedotusaineiston jakelua lisäämällä sekä laajentamalla ammatinvalinnanohjauksen tiedotus- ja opetustoiminnan aluetta. Työvoimaministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston suunnitelmien mukaan tullaan mm. lukioluokkalaisille tarkoitettujen julkaisujen painosmääriä lisäämään. Toisena tavoitteena on, että kaikki peruskouluasteen koulut ja lukiot saataisiin ammatinvalinnan opetuksen ja tiedotustoiminnan piiriin lukuvuoden 1972—73 alusta.

Ammatinvalinnanohjauksen julkaisujen painosmäärien korottamiseksi on työvoimaministeriö kuluvan vuoden valtion tulo- ja menoarvioon saanut noin 100 000 markan lisäyksen (v. 1970 määräraha 141 921 mk ja v. 1971 240 000 mk). Tarkoituksena on saada mainittu määräraha vielä jossakin määrin suuremmaksi, jotta julkaisujen jakelu voidaan ulottaa koko maan alueelle. Myös julkaisujen laatua ja sisältöä tarkistetaan nuorison tarpeita entistä paremmin vastaavaksi.

Lukion tiedotustoiminnan tehostamiseksi työvoimaministeriön ammatinvalinnanohjaustoimisto on kehittänyt yhteistoimintaansa korkeakoululaitoksen kanssa voidakseen välittää oppikoulunuorisolle täsmälliset ja ajan tasalla olevat tiedot korkeakoulujen tarjoamista opiskelumahdollisuuksista. Työmarkkinatietojen välittämiseksi on suunniteltu tähän saakka käytössä olleen oppaan "Nuoret ja työmarkkinat" kehittämistä siten, että se vastaisi myös lukion oppilaiden tarpeita. Mainitun oppaan laadinnassa voidaankin vastaisuudessa käyttää hyväksi opetus- ja työvoimaviranomaisten tutkimus- ja suunnittelutyön tuloksia. On kuitenkin todettava, ettei tiettävästi missään maassa ole vielä onnistuttu kehittämään sellaisia menetelmiä, joilla pystyttäisiin tuottamaan tyydyttäviä ammattiarve-ennusteita pitkällä aikavälillä.

Koska osa peruskoulu- ja lukioasteen kouluista on vielä ammatinvalinnanohjauksen tiedotus- ja opetustoiminnan ulkopuolella, työvoimaministeriön ammatinvalinnanohjaustoimisto on laatinut suunnitelmia epäkohdan poistamiseksi. Jyväskylän ja Vaasan työvoimapiireissä kokeillaan jo lukuvuonna 1971—72 tiedotustoiminnan ulottamista alueen kaikkiin kouluihin. Alustaviin toimiin opettajien valmentamiseksi laajentamisen edellyttämiin tehtäviin on niinikään ryhdytty. Jos kokemukset ovat myönteiset, järjestely pyritään yleistämään koko maata koskevaksi seuraavan lukuvuoden alusta.

Ammatinvalinnanohjauksen tiedotustoimintaa on tehostettu myös siten, että osa ammatinvalinnanohjaajista on erikoistunut tiedotustehtäviin. Tätä varten on asianomaisille annettu koulutusta, mitä tullaan jatkamaan. Nämä järjestelyt ovat kuitenkin riittämättömät niin kauan kuin ammatinvalinnanohjauksella on henkilökunnasta tuntuvaa vajausta. Tarkoituksena on saada ammatinvalinnanohjauksen palvelukseen nimenomaan tiedotustyöhön erikoistunutta henkilökuntaa. Hallituksen tarkoituksena onkin vuosittain tulo- ja menoarvioesityksessään ehdottaa ammatinvalinnaohjauksen työvoiman lisäämistä ja uusien toimipisteiden perustamista niin, että em. henkilökunnan vajaus voitaisiin poistaa lähimmän viiden vuoden aikana.

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 17 mars 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande, av riksdagsman Esko J. Koppanen ställda skriftliga spörsmål n:o 71:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att planera och uppgöra prognoser, som underlättar ungdomens val av levnadsbana, och för effektivare information därom bland skolungdomen?"

Som svar på detta spörsmål önskar jag vördsamt framhålla:

För närvarande effektiveras spridningen bland skolungdomen av sådan information, som är ägnad att underlätta yrkesvalet och som rör utbildnings- och arbetsplaceringsmöjligheterna. Detta sker genom ökad distribution av informationsmaterial samt genom att man utvidgar området för yrkesvägledningens informations- och undervisningsverksamhet. Enligt de av arbetskraftsministeriets yrkesvägledningsbyrå uppgjorda planerna skall bl.a. de för eleverna i gymnasialklasserna avsedda publikationernas upplagor ökas. Ett annat mål är att den yrkesorienterande undervisningen och den yrkesvägledande informationen från och med ingången av läsåret 1972—73 skulle utsträckas till att omfatta alla skolor på grundskolstadiet liksom också samtliga gymnasier.

För att kunna öka yrkesvägledningspublikationernas upplagor har arbetskraftsministeriet fått ett ca 100 000 mk stort tillskott i statsförslaget för innevarande år (år 1970 var anslaget 141 921 mk och 1971 240 000 mk). Avsikten är att åstadkomma en viss förhöjning också av detta anslag för att möjliggöra en distribution av publikationerna över rikets hela territorium. Publikationernas kvalitet och innehåll skall också justeras till bättre överensstämmelse med ungdomens behov.

För att effektivera informationsverksamheten i gymnasiet har arbetskraftsministeriets yrkesvägledningsbyrå utvecklat sitt samarbete med högskolväsendet i syfte att till lärdomsskolungdomen förmedla exakt och tidsenlig information om de studiemöjligheter högskolorna erbjuder. Med tanke på förmedlingen av arbetsmarknadsinformation har man planerat att utveckla den broschyr som hittills använts, nämligen "Ungdomen och arbetsmarknaden", så att broschyren också skulle svara mot gymnasisternas behov. Då nämnda broschyr framgent utarbetas, kommer man att kunna utnyttja resultaten av undervisnings- och arbetskraftsmyndigheternas forsknings- och planeringsarbete. Det bör dock konstateras, att man veterligen hittills ännu icke i något land kunnat utveckla metoder, med hjälp av vilka det skulle vara möjligt att uppgöra tillfredsställande yrkesbehovsprognoser på lång sikt.

Eftersom en del av skolorna på grundskol- och gymnasialstadiet fortfarande står utanför yrkesvägledningens informations- och undervisningsverksamhet, har arbetskraftsministeriets yrkesvägledningsbyrå utarbetat planer för avskaffandet av detta missförhållande. I Jyväskylä och Vasa arbetskraftsdistrikt experimenterar man redan under läsåret 1971—72 med en till alla skolor inom detta område utsträckt informationsverksamhet. Likaså har man skridit till åtgärder för att utbilda lärare för de uppgifter den utvidgade verksamheten förutsätter. Om erfarenheterna visar sig positiva, ämnar man försöka utsträcka detta arrangemang till att omfatta hela landet från och med följande läsår.

Yrkesvägledningens informationsverksamhet har effektiverats också såtillvida, att en del av yrkesvägledarna specialiserat sig på informationsuppgifter. För detta ändamål har vederbörande erhållit utbildning och så kommer att ske även i fortsättningen. Dessa arrangemang är likväl otillräckliga så länge yrkesvägledningen lider av kännbar brist på arbetskraft.

Yrkesvägledningen har för avsikt att anställa personal som uttryckligen är specialiserad på informationsarbete. Därför kommer regeringen att årligen i samband med statsförslaget föreslå att yrkesvägledningen skall erhålla ökad arbetskraft och att nya verksamhetspunkter skall grundas så att ovannämnda brist på arbetskraft skall kunna avlägsnas inom de närmaste fem åren.

Helsingfors den 14 april 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Skriftl. spm. nr 72.

H. Westerlund: Om utbetalningen av ersättningar föranledda av vägbyggen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Den utgående ersättning för markområden, som överlåtits för byggandet av allmänna vägar, ävensom därav förorsakad skada och men, är fortfarande inte skött på ett tillfredsställande sätt. Behovet av nya stora motorvägar, ävensom övriga vägbyggnadsarbeten, kommer inom de närmaste åren att alltmera göra sig gällande, varför bristerna i skötseln av ersättningsfrågorna kommer alldeles särskilt i blickpunkten. Att markägare, som inte sällan under många år, ja, t.o.m. tiotals år får vänta på utgående ersättning för överlåten vägmark, känner ett starkt missnöje och olust på grund av dessa förhållanden, är helt naturligt. I de fall, där länsstyrelsens expropriationsförfarande fortfarande tillämpas, har såväl expropriationsförfarandet som ersättningsfrågans ordnande ofta dröjt olidligt länge. Ersättningsfrågan borde kunna ordnas dels smidigare och framför allt i en betydligt skyndsammare takt. Därutöver är en del av olägenheterna av sådant slag som kräver lagstiftningsåtgärder. Väglagens bestämmelser betr. förskottsersättning synes inte vara tillräckligt entydiga och klarläggande. Tidpunkten för ersättningens utbetalning är praktiskt taget helt beroende av bedömning och prövning, som ger rum för vida variationer. De åtgärder som vidtagits i form av förändringar i lagstiftningen under senaste år för att påskynda vägförrättningarna, har inte rent praktiskt medfört nämnvärd förbättring. Vidare bör framhållas nödvändigheten av en bättre bevakning och en smidigare reglering av de skador, som under vägbyggnadsskedet inträffar i förhållandet till angränsande områden. Endast en del av de olägenheter, som inträffar under vägbyggnadsskedet, regleras medelst överenskommelse mellan väg- och vattenbyggnadsdistriktet och markägaren. I många fall går åsikterna om skadans art och storlek starkt i sär och stundom hänvisar väg- och vattenbyggnadsdistriktet ev. ersättningskrav till tillfälliga underentreprenörer. Markägaren eller den, som åsamkats skada, blir sålunda försatt i en oklar och komplicerad situation med hänseende till vilken part ett ev. skadeståndskrav slutligen skall riktas. Bl.a. borde klara bestämmelser i form av ändring av väglagen, som förutsätter, att 80—90 % i form av förskottsersättning för överlåten vägmark bör utgå före vägbyggnadsarbete påbörjas eller omedelbart då markområden disponerats för allmänt ändamål med det snaraste vidtagas.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställes följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om de olägenheter och missförhållanden, främst i form av långvarigt dröjsmål med utgående ersättning för markområden, vilka disponerats bl.a. för vägbyggnadsändamål, oavsett om expropriationsförfarande ägt rum eller ej, och om så är,
>
> vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra detta förhållande och möjliggöra att förskottsersättning om 80—90 % erlägges omedelbart då markområden tagits i disposition för allmänt bruk?

Helsingfors den 17 mars 1971.

Henrik Westerlund.

Kirj. ksm. n:o 72. *Suomennos.*

H. Westerlund: Teiden rakentamisesta johtuvien korvausten suorittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Yleisten teiden rakentamiseen luovutetuista maa-alueista sekä siitä aiheutuvasta vahingosta ja haitasta maksettavaa korvausta ei vieläkään ole hoidettu tyydyttävällä tavalla. Suurten moottoriteiden samoin kuin muiden tienrakennustöiden tarve tulee lähivuosina yhä voimakkaammaksi, minkä vuoksi puutteet korvauskysymysten hoidossa tulevat aivan erityisen huomion kohteeksi. On täysin luonnollista, että maanomistaja, joka useinkin monia vuosia, jopa vuosikymmeniä joutuu odottamaan luovutetusta tiemaasta maksettavaa korvausta, on hyvin tyytymätön ja tympääntynyt näiden seikkojen johdosta. Niissä tapauksissa, joissa jatkuvasti sovelletaan lääninhallituksen pakkolunastusmenettelyä, on sekä pakkolunastusmenettely että korvauskysymyksen järjestäminen usein kestänyt sietämättömän kauan. Korvauskysymys tulisi voida järjestää joustavammin ja ennen kaikkea huomattavasti nopeammin. Osa epäkohdista on lisäksi sellaisia, että ne vaativat lainsäädäntötoimenpiteitä. Korvauksen ennakkoa koskevat tielain säännökset eivät näytä olevan riittävän yksiselitteisiä ja selviä. Korvauksen suorittamisen ajankohta on käytännöllisesti katsoen täysin riippuvainen arviosta ja harkinnasta, jotka laajalti antavat tilaa vaihtoehdoille. Ne toimenpiteet, joihin viime vuoden aikana ryhdyttiin lainsäädäntöä muuttaen tietoimitusten kiirehtimiseksi, eivät käytännössä ole tuottaneet sanottavaa parannusta. Edelleen on tähdennettävä paremman valvonnan ja joustavamman järjestelyn välttämättömyyttä niiden vahinkojen suhteen, joita tienrakennusvaiheessa ympäröiville alueille sattuu. Vain osa niistä haitoista, joita tienrakennusvaiheessa sattuu, järjestetään sopimuksin tie- ja vesirakennuspiirin ja maanomistajan kesken. Monessa tapauksessa ovat näkökannat vahingon laadun ja suuruuden suhteen voimakkaasti toisistaan poikkeavia ja välistä tie- ja vesirakennuspiiri siirtää mahdollisen korvausvaatimuksen tilapäisille alaurakoitsijoille. Maanomistaja joutuu tai se, jota vahinko on kohdannut, siten epäselvään ja monimutkaiseen tilanteeseen sen suhteen, mille osapuolelle mahdollinen vahingonkorvausvaatimus loppujen lopuksi on kohdistettava. Mm. olisi mitä pikimmin muutettava tielain säännöksiä siten, että luovutetusta tiemaasta on ennakkokorvauksen muodossa suoritettava 80—90 % ennen tienrakennustyön aloittamista tai välittömästi silloin, kun maa-alue otetaan yleiseen tarkoitukseen.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitetään valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraava kysymys:

> Onko Hallitus tietoinen niistä hankaluuksista ja epäkohdista, jotka aiheutuvat lähinnä mm. tienrakennustarkoituksiin otetuista maa-alueista maksettavien korvausten pitkään viipymisestä, riippumatta siitä onko käytetty pakkolunastusmenettelyä vai ei, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän asiantilan parantamiseksi ja 80—90 %:n ennakkokorvauksen suorittamisen mahdollistamiseksi välittömästi, kun maa-alueita on otettu yleiseen käyttöön?

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Henrik Westerlund'in näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 72:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä hankaluuksista ja epäkohdista, jotka aiheutuvat lähinnä mm. tienrakennustarkoituksiin otetuista maa-alueista maksettavien korvausten pitkään viipymisestä, riippumatta siitä onko käytetty pakkolunastusmenettelyä vai ei, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän asiantilan parantamiseksi ja 80—90 %:n ennakkokorvauksen suorittamisen mahdollistamiseksi välittömästi, kun maa-alueita on otettu yleiseen käyttöön?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nykyään voimassa oleva yleisiä teitä koskeva laki on annettu vuonna 1954 ja se tuli voimaan vuoden 1958 alusta lukien. Tämä laki on mahdollistanut sen valtavan yleisten teiden rakentamisen, mitä maassamme on jo suoritettu ja edelleen suoritetaan. Seurauksena tästä on ollut myös tiekorvausasioiden kasvu. Ennen vuotta 1958 tiekorvausten suorittaminen kuului kunnille, mutta nykyisen lain mukaan korvauksista vastaa valtio. Nykyisen lain mukaan korvaukset käsitellään ja määrätään tiehankkeen johdosta pidettävässä tietoimituksessa. Tietoimituksen suorittaa maanmittausinsinööri kahden uskotun miehen avustamana. Korostettakoon, että vaikka yleisten teiden tienpito ja tiekorvausten maksaminen kuuluukin liikennemisteriön alaiselle tie- ja vesirakennushallitukselle, niin tiealueen mittaaminen, kartoittaminen sekä korvausten käsittely ja määrääminen kuuluu toisen ministeriön eli maa- ja metsätalousministeriön alaiselle maanmittauslaitokselle. Tienpitäjä ei siis määrää korvauksia tiealueesta itse. Tie- ja vesirakennuslaitos maksaa kaikki tietoimituksissa määrätyt, lainvoiman saaneet korvaukset mahdollisimman nopeasti, eikä siinä suhteessa yleensä viivästymistä tapahdu. Sen sijaan viivästymistä tapahtuu juuri korvausten lainvoimaiseksi tulemisessa. Tienpitäjä eli tie- ja vesirakennushallitus anoo tietoimitukset vireille välittömästi tiealueen haltuunottamisen jälkeen ja usein ennenkuin tien rakentaminen on sanottavasti alkanut. Maanmittausviranomaiset eivät kuitenkaan katso voivansa aloittaa tietoimitusta tielainsäädännön mukaisesti ennenkuin tiealueen rajat voidaan tarkemmin määrätä. Tästä johtuu, että tietoimituksen alkukokous pidetään yleensä vasta tien rakentamisen jälkeen. Kun esim. suuren moottoritiehankkeen rakentaminen kestää 2 1/2 vuotta, niin merkitsee se sitä, että tietoimituksen alkukokous pidetään vasta noin 3 vuotta haltuunoton jälkeen. Myös itse tietoimitus vie oman aikansa. Kun tie kulkee nauhamaisena maastossa, niin se koskee monia kiinteistöjä. Suuressa tiehankkeessa asutuilla seuduilla yhdessä tietoimituksessa asianosaisina olevien kiinteistöjen lukumäärä voi olla pitkälti yli sadan (tällä hetkellä tietoimituksia on maassamme vireillä arviolta 1 600 kpl vastaten noin 10 000 km tienpituutena, joten asianosaisina olevien kiinteistöjen lukumäärä liikkuu kymmenissä tuhansissa). Jo yksistään kiinteistöjen rajojen selvittäminen ja pinta-alojen mittaaminen on melkoinen työ. Kun tähän vielä lisätään lunastettavien alojen kuviokohtainen selvittäminen, niin yksityiskohtien lukumäärä kussakin tietoimituksessa on valtava. Luonnon olosuhteista johtuen ei kenttätöitä myöskään pystytä suorittamaan kuin lumettomaan aikaan, joten sekin osaltaan pitkittää asioiden hoitoa, ei ainoastaan tietoimituksissa, vaan yleensä kaikissa kiinteistöihin liittyvissä toimituksissa.

Kokeneita maanmittausinsinöörejä ei ole myöskään saatu lisättyä niin paljon kuin niitä olisi tarvittu.

Jos taas tienpitäjän eli tie- ja vesirakennuslaitoksen olisi ennen tien rakentamista tai sen aikana selvitettävä kaikki tiekorvaukset, niin silloin olisi tie- ja vesirakennuslaitoksen palvelukseen palkattava samanlaista henkilökuntaa kuin mitä maanmittausviranomaiset edustavat. Tämä olisi kuitenkin valtion hallinnon kaksinkertaista organisointia, koska tiehankkeen johdosta on joka tapauksessa pidettävä virallinen toimitus eli em. tietoimitus, jonka lain mukaan saavat pitää vain maanmittauslaitokseen kuuluvat maanmittausviranomaiset.

Koko yleisistä teistä annetun lain voimassa olon ajan ja ennen sitäkin on ollut itsestään selvää, että tielinjalla olevat rakennukset, rakenteet, laitteet, puutarhakasvillisuus tms. omaisuus on korvattu ennenkuin ihmisten on tarvinnut muuttaa pois rakennuksista (esim. ensi kesänä rakenteille tulevan Helsingin—Lahden moottoritien tielinjalla olevat yli 80 asuttua omakotitonttia pyritään korvaamaan kaikki vapaaehtoisin sopimuksin ennen poismuuttoa, tähän mennessä on jo melkoinen osa ostettu valtiolle ja rahat jo maksettu korvauksensaajille. Ns. työaikaiset vahingot korvataan tien rakentamisen aikana ennen työmaan lopettamista eikä niitä jätetä tietoimituksessa ratkaistaviksi. Luonnollisestikin esiintyy tapauksia, joissa tienpitäjä antaa kielteisiä ratkaisuja työvahinkoina väitettyihin vaatimuksiin, mutta tällainen tienpitäjän kielteinen ratkaisu ei suinkaan riistä vaatijalta oikeutta saattaa asiansa oikeudessa tai tietoimituksessa ratkaistavaksi.

Sen sijaan pelkästä maasta ei ennakkokorvausta ole voitu suorittaa kuin yksittäistapauksittain, koska kuten edellä on käynyt ilmi kiinteistörajojen, tiluskuvioiden ja pinta-alojen selvittämiseen ei tienpitäjällä ole ollut resursseja eikä mahdollisuuksia ja jos niitä olisi lähdetty lisäämään, niin se olisi johtanut epätarkoituksenmukaiseen kaksinkertaiseen valtion hallinnon organisatioon.

Mitä sitten on tehty tiekorvausten selvittelyn nopeuttamiseksi myös sellaisissa tapauksissa, joissa on kysymys vain pelkästä maasta. Tammikuun 22 päivänä 1971 on annettu laki (As.kok. n:o 44/71), joka koskee eräiden alussa mainitun yleisistä teistä annetun lain säännösten muuttamista. Lain muutos tulee voimaan heinäkuun alusta lukien tänä vuonna. Lain muutoksen eräänä tärkeänä tarkoituksena on juuri tiekorvausten selvittely ja maksaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tiehanketta.

Lain muutoksen mukaan (37 § 1 mom.) tietoimitus voidaan aloittaa aikaisessa vaiheessa ei kuitenkaan ennen tien rakentamista tapahtuvaa alueiden haltuunottoa. Toimituksessa on asianosaisten vaatimuksesta määrättävä (37 § 2 mom. 4 kohta) välipäätöksellä ennakkokorvausta maasta ja rakennuksista, mikäli tällä on siihen oikeus. Ennakkokorvauksen suuruus on tosin enintään kaksi kolmasosaa korvattavan omaisuuden arvosta, mutta se saadaan nostaa ilman vakuutta. Lopullisesti tiekorvaukset vahvistetaan sitten kun tie on rakennettu sekä tiealueen rajat ja pinta-alat voidaan määrätä. Voidaan tietysti arvostella sitä, etteikö ennakolta maksettavan korvauksen suuruus tulisi olla suurempi kuin mainittu kaksi kolmasosaa. Koska kuitenkin ennakkokorvausten määrääminen tietoimitusmiesten toimesta tulee tapahtumaan hyvin summittaisesti, niin virhemahdollisuus on olemassa, ja kun ennakkokorvaukset on maksettava ilman vakuutta, niin, jotta vältyttäisiin hankalilta liikamaksatusten takaisinperinnöiltä, on ainakin toistaiseksi päädytty enintään sanotun suuruiseen ennakkokorvaukseen. Mikään ei tietenkään tulevaisuudessa estä korottamasta ennakkokorvauksen määrää lähelle 100 %:a, kun on saatu käytännössä kokemusta po. säännöksen sovellutuksesta. Lainmuutoksella pyritään myös parantamaan niiden asemaa, jotka tien tekemisen vuoksi menettävät asuntonsa, elinkeinonsa tai ammatin harjoittamisen jatkamismahdollisuuden (80 § 6 mom.). Näille voidaan kohtuussyistä myöntää valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista halpakorkoista lainaa tai korkotukea. Tarkemmat määräykset tässä suhteessa ovat valmisteilla liikenneministeriössä ja ne pyritään saattamaan voimaan myös tämän vuoden heinäkuun alusta lukien.

Edellä mainitun lainmuutoksen vaatimaa tiekorvausasioita käsittelevän henkilöstön lisäämistä sekä maanmittauslaitokseen että tie- ja vesirakennuslaitokseen on esitetty tämän vuoden lisämenoarviossa ja ensi vuoden tulo- ja menoarviossa. On toivottavaa, että esitykset tässä suhteessa saataisiin läpiviedyiksi, jotta ne parannukset, joihin lainmuutoksella pyritään, eivät jäisi toteutumatta korvausasioita käsittelevän henkilökunnan riittämättömyyden vuoksi.

Kuten edellä esitetystä selviää, tällä kulu-

van vuoden heinäkuun alusta voimaan tulevalla tielain muutoksella on pyritty saamaan korjaus juuri niihin epäkohtiin, joihin kysymyksessä on viitattu. Mahdollisesti vielä tarvittavista parantamistoimenpiteistä voidaan päättää vasta sen jälkeen, kun uusia lainsäännöksiä on käytännössä sovellettu ja mahdollisesti vielä jäljelle jääneet epäkohdat ovat tulleet esille.

Helsingissä huhtikuun 16 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Henrik Westerlund ställda spörsmål nr 72:

> "Är Regeringen medveten om de olägenheter och missförhållanden, främst i form av långvarigt dröjsmål med utgående ersättning för markområden, vilka disponerats bl.a. för vägbyggnadsändamål, oavsett om expropriationsförfarande ägt rum eller ej, och om så är, vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra detta förhållande och möjliggöra att förskottsersättning om 80—90 % erlägges omedelbart då markområden tagits i disposition för allmänt bruk?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Nu gällande lag om allmänna vägar gavs år 1954 och trädde i kraft vid ingången av år 1958. Denna lag har möjliggjort det enorma byggande av allmänna vägar, som redan utförts i vårt land och alltjämt pågår. En följd härav har också varit ökning av vägersättningsärendena. Före år 1958 ankom det på kommunerna att betala vägersättningarna, men enligt nuvarande lag svarar staten för ersättningarna. Enligt gällande lag behandlas och bestämmes ersättningarna vid vägförrättning som hålles på grund av vägföretaget. Vägförrättning verkställes av lantmäteriingenjör med biträde av två gode män. Framhållas må, att även om väghållningen och erläggandet av vägersättningar beträffande allmänna vägar ankommer på väg- och vattenbyggnadsverket, som är underställt trafikministeriet, ankommer det dock på lantmäteriväsendet, som är underställt ett annat ministerium, nämligen jord- och skogsbruksministeriet, att mäta vägområdet, kartlägga det samt behandla och bestämma ersättningarna. Väghållaren bestämmer alltså icke själv ersättningarna för vägområde. Väg- och vattenbyggnadsverket betalar alla vid vägförrättningar bestämda ersättningar som vunnit laga kraft så fort som möjligt, och dröjsmål äger därvidlag i allmänhet icke rum. Däremot sker dröjsmål just i fråga om ersättningarnas vinnande av laga kraft. Väghållaren, dvs. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, anhåller, att vägförrättningarna skall anhängiggöras omedelbart efter det att vägområde övertagits, och ofta innan byggandet tagit nämnvärd fart. Lantmäterimyndigheterna anser sig dock icke kunna inleda vägförrättning enligt väglagstiftningen, innan vägområdets gränser kan bestämmas exaktare. Härav följer, att vägförrättnings första sammanträde i allmänhet hålles först efter vägbygget. Då t. ex. byggandet av en stor motorväg pågår 2 1/2 år, innebär detta, att vägförrättningens första sammanträde hålles först omkring 3 år efter övertagandet. Även själva vägförrättningen tar sin tid. Då vägen löper fram som ett band i terrängen, berör den många fastigheter. I ett stort vägföretag som berör bebyggda trakter kan antalet fastigheter som är parter i en vägförrättning vara betydligt över hundra (i detta nu är antalet anhängiga vägförrättningar i vårt land enligt beräkning 1 600 st, vilket motsvarar ca 10 000 vägkilometer, varför antalet fastigheter som är sakägare rör sig om tiotals tusen). Redan utredandet av enbart fastigheternas gränser och mätning av arealerna är ett försvarligt arbete. Då därtill ännu kommer klarläggandet av arealer som skall inlösas kartfigursvis, är antalet detaljer i varje vägförrättning enormt. Beroende på naturförhållandena kan fältarbeten icke heller utföras annat än under den snöfria tiden, vilket också för sin del förlänger skötseln av ärendena, icke endast vid vägförrättningarna, utan i allmänhet i fråga om samtliga till

fastigheterna anslutna förrättningar. Erfarna lantmäteriingenjörer har icke heller kunnat fås till i den mån sådana skulle ha behövts.

Om åter väghållaren eller väg- och vattenbyggnadsverket före vägs byggande eller under pågående bygge borde utreda alla vägersättningar, borde i verkets tjänst anställas likadan personal som lantmäterimyndigheterna representerar. Detta skulle dock vara dubbelorganisering av statsförvaltningen, enär på grund av vägföretag i varje fall måste hållas en officiell förrättning, eller ovan nämnda vägförrättning, som enligt lag kan hållas endast av de till lantmäteriväsendet hörande lantmäterimyndigheterna.

Under hela den tid lagen om allmänna vägar varit i kraft och även tidigare har det varit självklart, att byggnader, konstruktioner, anläggningar, trädgårdsväxtlighet eller annan sådan egendom på vägsträckan blivit ersatt innan folk måste flytta bort från byggnader (T. ex. de över 80 bebodda egnahemstomterna på vägsträckningen för motorvägen Helsingfors—Lahti, som skall börja byggas inkommande sommar, söker man ersätta genom frivilliga överenskommelser före bortflyttningen. Hittills har redan en avsevärd del av dem inköpts till staten och penningarna utbetalats till ersättningstagarna). S.k. skador under arbetstiden ersätts under tiden för byggande, innan arbetet avslutas, och lämnas icke till vägförrättningen. Givetvis förekommer fall, då väghållaren ger negativa avgöranden på krav som påstått vara arbetsskador, men en sådan väghållares negativa avgörande berövar ingalunda den ersättningsyrkande rätt att bringa sin sak till avgörande vid domstol eller vägförrättning.

Enbart för mark däremot har förskottsersättning icke kunnat betalas annat än i enskilda fall, emedan väghållaren såsom ovan framgått, icke har resurser eller möjligheter att utreda fastighetsgränser, ägofigurer och arealer. Om åter dessa möligheter skulle ha ökats, skulle det ha lett till oändamålsenlig dubbelorganisation av statsförvaltningen.

Var har sedan gjorts till påskyndande av utredningen av vägersättningarna även i sådana fall, då fråga är om enbart mark? Den 22 januari 1971 gavs en lag (Förf.saml. nr 44/71) som avsåg ändring av stadganden i lagen om allmänna vägar. Lagändringen träder i kraft den 1 juli innevarande år. Ett viktigt syfte med lagändringen är just att utreda vägersättningarna och få dem betalade i ett så tidigt skede av vägföretaget som möjligt.

Enligt lagändringen (37 § 1 mom.) kan vägförrättning inledas i ett tidigt skede, dock icke innan besittningstagande av vägområdena före byggandet ägt rum. Vid förrättning skall på yrkande av sakägare genom resolution bestämmas (37 § 2 mom. 4 punkten) förskottsersättning för mark och byggnader, om rätt därtill föreligger. Förskottsersättningens storlek är visserligen högst två tredjedelar av den egendoms värde, som skall ersättas, med den får lyftas utan säkerhet. De slutliga vägersättningarna fastställs när vägen är byggd och vägområdets gränser och arealer kan bestämmas. Man kan naturligtvis ställa sig kritisk till, att förskottsersättningen inte är större än nämnda två tredjedelar. Då bestämmandet av förskottsersättningarna på åtgärd av vägförrättningsmännen kommer att ske mycket summariskt, är det möjligt att fel kan förekomma, och då förskottsersättningarna betalas utan säkerhet har man, för undvikande av återuppbärning av överbetalade belopp, åtminstone hittills stannat för en förskottsersättning av högst nämnda storlek. Ingenting hindrar naturligtvis att förskottsersättningens belopp i framtiden höjes till närmare 100 %, sedan erfarenheter i praktiken vunnits om tillämpningen av ifrågavarande stadgande. Genom lagändringen strävar man också till att förbättra ställningen, för dem vilka genom vägbygge förlorar sin bostad, näring eller möjlighet att fortsätta med yrke (80 § 6 mom.). Dessa kan av billighetsskäl beviljas lån med låg ränta eller räntestöd av i statsförslaget observerade medel. Närmare bestämmelser härom är under beredning i trafikministeriet och man försöker bringa även dem i kraft den 1 juli detta år.

Av ovan nämnda lagändring påkallade ökning av den personal som behandlar vägersättningsärenden både vid lantmäteriväsendet och vid väg- och vattenbyggnadsverket föreslås i tilläggsbudget för detta år och i statsförslaget för nästa år. Det är att hoppas, att propositionerna i detta avseende skall kunna fås igenom, ty i annat fall skulle de förbättringar, till vilka man strävar genom lagändringen, bli ogenomförda på grund av att den personal som behandlar ersättningsärenden är otillräcklig.

Såsom av det ovan anförda framgår, vill man genom denna ändring av väglagen, som träder i kraft vid ingången av juli innevarande

år, åstadkomma en rättelse av just de missförhållanden, till vilka hänvisas i spörsmålet. Om ytterligare eventuellt nödiga förbättringsåtgärder kan beslutas först när de nya lagstadgandena tillämpats i praktiken och möjligen återstående missförhållanden kommit i dagen.

Helsingfors den 16 april 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kainulainen ym.: Vanhan virkamieseläkelain perusteella eläkettä saavien aseman korjaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Heinäkuun 1 päivänä 1962 voimaan astuneen uuden valtion eläkelain piiriin otettiin taannehtivasti valtion palveluksessa olevat, jotka olivat siirtyneet tämän lain voimaanastumisen jälkeen eläkkeelle. Heille alettiin maksaa eläkkeitä 1. 7. 1967 lähtien uuden eläkelain perusteella. Ennen lain voimaantuloa eläkkeelle siirtyneet valtion viran- ja toimenhaltijat jäivät vanhan eli virkamieseläkelain alaisiksi. Koska näiden kahden lain perusteella saadut eläkkeet ovat suuresti poikenneet toisistaan niin, että vanhan virkamieseläkelain perusteella eläkettä saavat ovat oleellisesti heikommassa asemassa, valtiovarainministeriö asetti vuonna 1966 toimikunnan, jonka tehtäväksi tuli selvittää ne toimenpiteet, joilla vanhan eläkelain mukaan eläkettä saavien epäoikeutettu asema korjataan. Toimikunnan työn tuloksena on syntynyt mietintö, joka ei tee oikeutta vääryyttä kärsineille eläkeläisille eikä pohjaudu tosiasioihin.

Kun virkamieseläkelaissa (vanha laki) huomioidaan eläkkeen suuruuden perustaksi tulevaksi tuloksi vain peruspalkka ja ikälisät, valtion eläkelaissa eläkkeen perustaksi katsottavaksi tuloksi hyväksytään em. tulojen lisäksi mm. syrjäseutulisä, kalliinpaikanlisä, sunnuntaityö- ja ylityökorvaukset, ym. lisät sekä kansaneläkkeen perusosa, t.s. kaikki verokirjaan merkityt tulot, on vanhan eläkelain perusteella saatava eläke jäänyt vastaavaa valtion eläkelain mukaista eläkettä oleellisesti heikommaksi. Lisäksi viime mainittu eläke on sidottu palkkaindeksiin. Näin on vuosi vuodelta eri eläkkeiden välinen ero kasvanut uuden eläkelain mukaan myönnettyjen eläkkeiden hyväksi.

Esimerkkinä eroista mainittakoon seuraava taulukko:

(I kr:n 4. syrjäseutupisteen paikkakunta)

I *Virkamieseläke* (vanha laki)

Pl	Eläkkeen n:o	Eläke kuukaudessa mk
A 15	01-19280	767,—
A 17	01-18264	850,—

II *Valtioneläke* (uusi laki)

A 15	01-30920	1 040,—
A 15	01-27736	977,—
A 17	01-31370	1 170,—
A 17	01-27835	1 087,—

Esimerkissä esitettyihin uuden lain mukaisiin eläkkeisiin on sisältynyt tammikuusta lähtien 1971 9,6 prosentin mukainen indeksikorotus.

Muina epäkohtina mainittakoon seuraavaa:

1. Jos vanhan eläkelain mukaan eläkettä saava henkilö osallistuu ansiotöihin valtion palveluksessa, hän menettää eläkkeestään osan tai eläkkeen kokonaan. Sitävastoin uuden eläkelain perusteella eläkettä nauttiva henkilö voi ottaa valtion peruspalkkaisen toimen menettämättä silti hänelle aikaisemmin myönnettyä eläkettä.

2. Perhe-eläkkeet määräytyvät edesmenneen viran- tai toimenhaltijan eläkkeen suuruuden mukaan. Näin ollen vanhan lain mukaan perheeläkettä saava perhe joutuu myös kärsimään vääryyttä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että n.s. vanhan virkamieseläkelain perusteella eläkettä saavien valtion viran- ja toimenhaltijoiden eläkkeet saatetaan samojen perusteiden mukaan maksettaviksi kuin valtion eläkelain perusteella eläkettä saavien henkilöiden eläkkeet?

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Heikki Kainulainen.
J. Juhani Kortesalmi.
Aarne Penttinen.
Viljo Suokas.
Matti Silander.
Eino Syrjä.
Mikko Vainio.
Hannes Volotinen.
Raino Westerholm.
Lauri Linna.
Antti Isomursu.
Matti Asunmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kainulaisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 73:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että n.s. vanhan virkamieseläkelain perusteella eläkettä saavien valtion viran- ja toimenhaltijoiden eläkkeet saatetaan samojen perusteiden mukaan maksettaviksi kuin valtion eläkelain perusteella eläkettä saavien henkilöiden eläkkeet?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtion eläkelaki on tullut voimaan 1. 1. 1967. Sitä on kuitenkin sovellettu taannehtivasti samasta ajankohdasta lukien ja samoin edellytyksin kuin työntekijäin eläkelakia. Tämän johdosta kaikki ne, jotka ovat siirtyneet eläkkeelle 1. 7. 1962 tai sen jälkeen ovat saaneet valita eläkkeensä joko ns. vanhan virkamieseläkelain tai valtion eläkelain mukaisena. Näin ollen 1. 7. 1962 tai sen jälkeen eläkkeelle siirtyneet ovat saaneet valita sen lain mukaisen eläkkeen, jota ovat pitäneet itselleen parempana.

Hallituksen esityksen Eduskunnalle valtion eläkelainsäädännön uudistamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien säätämisestä ja muuttamisesta (esitys n:o 200/1965 vp.) perusteluissa on lausuttu, että valtion eläkelain taannehtivaa soveltamista koskevista säännöksistä huolimatta saattaa käytännössä esiintyä tapausryhmiä, joissa jo eläkkeellä olevat henkilöt jäävät eläketurvansa osalta niin paljon heikompaan asemaan, että tätä ei voida pitää kohtuullisena eikä oikeudenmukaisena. Hallituksen esitystä käsitellessään myös Eduskunta kiinnitti asiaan huomiota ja edellytti, että Hallitus selvittää asian ja ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, joiden avulla näiden vanhojen eläkeläisten eläkkeet saatetaan oikeudenmukaiseen suhteeseen valtion uuden eläkelainsäädännön perusteella määräytyvien eläkkeiden kanssa.

Tähän liittyen hallitus antoi esityksen Eduskunnalle laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä ja laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta (esitys n:o 145/1968 vp.). Sanotun esityksen perusteluissa on lausuttu muun muassa seuraavaa:

"Valtion uudessa eläketurvajärjestelmässä ovat edut vanhaan järjestelmään verrattuna osittain paremmat, osittain huonommat. Jotta jokaisen eläkkeensaajan kohdalla päästäisiin mahdollisimman tarkkaan uutta eläketurvajärjestelmää vastaavaan tulokseen, se edellyttäisi, että jokaisen eläkkeensaajan kohdalla erikseen selvitettäisiin, miten suuri hänen eläkkeensä olisi uuden eläketurvajärjestelmän mukaan. Tällainen menettely edellyttäisi laajoja selvittelyjä, muun muassa palkkatietojen hankkimista useiden vuosien takaa, ja siten viivästyttäisi asian toimeenpanoa. Ne tapaukset, joissa vanhan eläketurvajärjestelmän mukaisten eläkkeiden taso jää huomattavasti alhaisemmaksi kuin uudessa eläketurvajärjestelmässä, rajoittuvat vain määrättyihin tapausryhmiin. Kun näiden osalta eläkkeiden tarkistaminen on järjestettävissä käytännöllisemmällä tavalla, edellä tarkoitettua menettelyä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena eikä tarpeen vaatimana. Hallituksen mielestä niin sanottujen vanhojen eläkkeiden tarkistaminen olisi rajoitettava vain sellaisiin tapauksiin, joissa eläke, jos se olisi myönnetty uuden eläketurvajärjestelmän mukaan muodostuisi merkittävästi suuremmaksi kuin se nyt on. Tarkistusmenettely voidaan tällöin muodostaa sellaiseksi, että sillä voidaan poistaa olennaiset epäkohdat ja eläkkeiden tarkistus voidaan toteuttaa viran puolesta. Edellä sanotun perusteella ehdotetaan, että ne ennen 1 päivää heinäkuuta 1962 sattuneen eläketapahtuman perusteella myönnetyt eläkkeet, jotka on myönnetty

työkyvyttömyyden perusteella, joita myönnettäessä ei ole voitu ottaa huomioon asianomaiselle varsinaisen palkkauksen lisäksi maksettuja lisäpalkkioita ja joiden määrää rajoittaa niin sanottu eläkekatto, tarkistettaisiin jäljempänä selostettavalla tavalla".

Laki eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä ja laki virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta on sittemmin annettu 4 päivänä heinäkuuta 1969 ja sanottu järjestely on toimeenpantu 1 päivästä tammikuuta 1970.

Kuten edellä olevasta käy ilmi, kysymyksessä tarkoitettu järjestely on suoritettu niiden eläkkeensaajien osalta, jotka eivät ole voineet valita eläkettään uuden valtion eläkelain mukaisena.

Valtion uudessa eläketurvajärjestelmässä on eroavuutena vanhaan järjestelmään verrattuna edelleen muun muassa eläkkeiden tarkistusmenettely, johon kysymykseen perusteluissakin on kiinnitetty huomiota. Valtion uuden eläketurvajärjestelmän mukaiset eläkkeet on sidottu maan yleiseen palkkatasoon siten, että palkkatasossa tapahtuneet muutokset otetaan huomioon tarkistamalla kalenterivuosittain eläkkeen määrä niin sanotulla palkkaindeksiluvulla. Valtion vanhan eläketurvajärjestelmän mukaiset eläkkeet taasen tarkistetaan kulloinkin sen viran tai toimen palkkausta vastaavaksi, jonka perusteella eläke on myönnetty. Tämä eläkkeiden erilainen tarkistusmenettely on aiheuttanut tyytymättömyyttä eläkkeensaajissa. Valtiovarainministeriö on asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on tutkia valtion vanhan ja uuden eläketurvajärjestelmän mukaisten eläkkeiden tarkistusmenettelyn yhdenmukaistamista ja tehdä asiasta ehdotus. Toimikunnan tulee saada tehtävänsä suoritetuksi 30. 9. 1971 mennessä.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainministeri *C. O. Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kainulainen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 73:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att pensionerna för sådana innehavare av statens tjänster eller befattningar som erhåller pensioner på grund av den s.k. gamla lagen om tjänstemannapensioner skall betalas enligt samma grunder som pensionerna för dem som uppbär pensioner enligt lagen om statens pensioner?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Lagen om statens pensioner trädde i kraft 1. 1. 1967. Den har emellertid tillämpats retroaktivt, räknat från samma tidpunkt och under samma betingelser som lagen om pension för arbetstagare. På grund härav har alla de som pensionerats 1. 7. 1962 eller senare fått välja pension antingen enligt den gamla lagen om tjänstemannapensioner eller enligt lagen om statens pensioner. De som har pensionerats 1. 7. 1962 eller därefter har sålunda fått välja pension enligt den lag de har ansett vara förmånligare för dem själva.

I motiveringen för regeringens proposition till Riksdagen med förslag till revision av statens pensionslagstiftning samt till stiftande och ändring av vissa därtill anslutna lagar (nr 200/1965 rd.) har anförts, att trots stadgandena angående retroaktiv tillämpning av lagen om statens pensioner kan det i praktiken förekomma grupper av fall, i vilka redan pensionerade personer i fråga om sitt pensionsskydd intar en så mycket sämre ställning i jämförelse med de personer, i fråga om vilka lagen tillämpas, att detta icke kan anses billigt eller rättvist. Vid behandlingen av regeringens proposition fäste också Riksdagen uppmärksamhet vid saken och förutsatte, att regeringen låter utreda denna fråga och skrider till åtgärder genom vilka dessa gamla pensionstagares pensioner bringas i rättvist förhållande till de pensioner som utgår enligt statens nya pensionslagstiftning.

I anslutning härtill avlät regeringen till Riksdagen en proposition med förslag till lag om reglering av vissa av statsmedel utgående pensioner och lag angående ändring av lagen om tjänstemannapensioner (prop. nr 145/1968 rd.). I motiveringen till denna proposition anföres bl.a. följande:

"I det nya systemet för de statliga pensionsskyddet är förmånerna delvis bättre och delvis sämre än vad de var enligt det gamla systemet. En förutsättning för att man i fråga om varje pensionstagare skall kunna uppnå ett resultat, som så noggrant som möjligt motsvarar det nya pensionssystemet, vore att det i fråga om pensionstagare särskilt skulle utredas hur stor hans pension vore enligt det nya pensionsskyddssystemet. Ett dylikt förfarande skulle förutsätta omfattande utredningar, bland annat inhämtande av uppgifter om löner för flera år bakåt i tiden, och därigenom skulle sakens genomförande fördröjas. De fall, i vilka nivån hos pensionerna enligt det gamla pensionsskyddssystemet blir avsevärt lägre än enligt det nya systemet, inskränker sig till endast vissa grupper av fall. Emedan pensionerna i fråga om dem kan justeras på ett mera praktiskt sätt, kan ovan avsedda förfarande inte anses ändamålsenligt eller påkallat. Enligt regeringens uppfattning borde justeringen av så kallade gamla pensioner begränsas till sådan fall i vilka pensionen, om den skulle ha beviljats enligt det nya pensionsskyddssystemet, skulle ha blivit betydligt större än vad den nu är. Justeringsförfarandet kan härvid utformas så att väsentliga missförhållanden därigenom kan elimineras och justeringen av pensionerna kan

ske på tjänstens vägnar. Med stöd av det ovan sagda föreslås, att de pensioner, vilka på grund av före den 1 juli 1962 inträffat pensionsfall beviljats till följd av invaliditet, eller vid vilkas beviljande till vederbörande utöver den egentliga avlöningen erlagda tilläggsarvoden inte har kunnat beaktas, eller vilkas belopp begränsas av ett så kallat pensionstak, skulle justeras på nedan angivit sätt".

Sedermera gavs den 4 juli 1969 en lag om regleringen av vissa av statsmedel utgående pensioner och en lag angående ändring av lagen om tjänstemannapensioner. Nämnda reglering verkställdes räknat från den 1 januari 1970.

Såsom av det ovanstående framgår har den reglering som avses i spörsmål skett för de pensionstagares del som inte har kunnat välja pension enligt den nya lagen om statens pensioner.

Det nya systemet för statens pensioner avviker från det gamla systemet bl.a. i fråga om förfarandet vid justering av pensionerna, och detta sakförhållande har även ägnats uppmärksamhet i spörsmålets motivering. De pensioner som utgår enligt det nya systemet för det statliga pensionsskyddet är bundna vid den allmänna lönenivån i landet, så att förändringar i lönenivån beaktas genom att pensionsbeloppet varje kalenderår justeras med hjälp av ett s.k. löneindextal. De pensioner som erlägges enligt det gamla systemet för statens pensionsskydd justeras däremot så att de vid varje tidpunkt motsvarar avlöningen i den tjänst eller befattning som utgör grund för beviljandet av pensionen. Denna olikhet i justeringsförfarandet har väckt missnöje bland pensionstagarna. Finansministeriet har tillsatt en kommission med uppgift att utreda möjligheterna att förenhetliga justeringsförfarandet i fråga om pensioner som utgår enligt statens gamla, respektive nya, pensionsskyddsystem och att framlägga förslag i saken. Kommissionen skall slutföra sin uppgift före 30. 9. 1971.

Helsingfors den 19 april 1971.

Finansminister *C. O. Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 74.

Suomi ym.: Linja-autojen turvallisuudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Linja-autojen korikokoa suurennettaessa ja istumapaikkoja lisättäessä ei ole henkilöliikennekuljetuksessa välttämättömään turvallisuuteen tarpeeksi kiinnitetty huomiota. Liikenteen jatkuvasti lisääntyessä myös erilaiset vaaratekijät ovat todennäköisimpiä ja siksi autoja rakennettaessa pitäisi tehdä kaikki voitava ihmisen turvallisuuden takaamiseksi. Päinvastaiseksi tavoitteeksi voisi kuitenkin nimittää sitä suuntausta, joka viimeaikoina on yleistynyt linja-autojen rakentamisessa. Erikoisesti pitkiä kuljetuksia varten hankitaan linja-autoja, joissa ei esim. ole takaovea. Varauloskäytävä tällaisissa tavallisesti yli 40-paikkaisissa autoissa on sijoitettu kattoon, tuuletusikkunaan. Jos tällaisen auton kohdalle sattuu katastrofi ja esim. tulipalo syttyy todennäköisimmästä paikasta moottoriosasta, jäävät etenkin pienet lapset ja vanhemmat ihmiset loukkoon auton takaosassa, sillä varauloskäytävää voivat käyttää vain erittäin pitkälle voimistelullista kuntoa ja notkeutta omaavat ihmiset.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen sitä, että henkilöliikenteessä käytetään linja-autoja, joissa ei ole takaovea ja joihin ei ole rakennettu muutakaan varauloskäytävää sellaiseen paikkaan, jota kaikki matkustajat voisivat käyttää mahdollisen katastrofin sattuessa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä taatakseen sen, että linja-autoja rakennettaessa otetaan huomioon ihmisten turvallisuus?

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1971.

Oili Suomi.
Ensio Laine.
Toivo Åsvik.
Aarne Koskinen.
Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te Herra Puhemies, olette kirjeellänne 17 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 382 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Suomen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 74:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että henkilöliikenteessä käytetään linja-autoja, joissa ei ole takaovea ja joihin ei ole rakennettu muutakaan varauloskäytävää sellaiseen paikkaan, jota kaikki matkustajat voisivat käyttää mahdollisen katastrofin sattuessa, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä taatakseen sen, että linja-autoja rakennettaessa otetaan huomioon ihmisten turvallisuus?"

Vastauksena kysymykseen kunnioittaen esitän seuraavaa:

Liikenneturvallisuustyöhön oleellisena osana liittyvä vaatimus moottoriajoneuvojen rakenteen ja varusteiden turvallisuuden lisäämiseksi on erityisesti tiedostettu 1960-luvulla ja näin nimenomaan eräissä voimakkaasti autoistuneissa maissa, joissa aikaisemmin ei laajasta autoteollisuudesta huolimatta ole ollut asiaa koskevaa lainsäädäntöä pakotteena.

Meillä Suomessa, omaan kansalliseen tapaamme pitäytyen, on jo lähes viiden vuosikymmenen ajan lainsäädännöllisesti yritetty korottaa yleisillä teillä liikkuvien ajoneuvojen turvallisuutta jopa sivutuotteena kiinnitetty huomiota nykyisin paljon puhuttuihin melu- ja saasteongelmiinkin, joiden rajoittamisessa maamme kuuluu edelläkävijöihin Euroopassa.

Parin, 1950-luvun lopulla Keski-Suomessa tapahtuneen lossionnettomuuden jälkeen määrättiin meillä linja-autoihin, toisena maana Euroopassa, pakollisiksi ns. kaksipiirijarrut samalla kun seisontajarrulle asetettiin vaatimus toimia hätäjarruna.

Moottoriajoneuvojen turvallisuudesta puhuttaessa on nykyisin tapana eroittaa toisistaan aktiivinen turvallisuus ja passiivinen turvallisuus. Edellinen pyrkii sisältämään ne toimenpiteet, jotka estävät ajoneuvoa joutumasta onnettomuuteen ja joista edustavana esimerkkinä on edellä mainittu tehokas jarrujärjestelmä. Passiivinen turvallisuus taas edellyttää, että onnettomuuden sattuessa henkilövauriot joko vältetään kokonaan tai ne jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Passiivista turvallisuutta kuvaisi ehkä parhaimmin onnettomuushetkellä käytössä oleva turvavyö.

Sekä passiivista että aktiivista ajoneuvoturvallisuutta arvostelun pohjana käyttäen, voidaan nyt meillä voimassa olevat määräykset täyttävää linja-autoa pitää erittäin turvallisena joukkokuljetusajoneuvona.

Yhtyneiden kansakuntien Euroopan talousneuvoston (ECE) tiukimmat vaatimukset on otettu huomioon laadittaessa linja-autoja koskevia määräyksiä, jotka astuivat voimaan 1. 7. 1969.

Nimenomaan paloturvallisuus on otettu määräyksissä huomioon kieltämällä helposti syttyvien materiaalien käyttö korin rakennusaineena. Hätäuloskäytävien lukumäärä on vaatimuksissa lisätty kansainväliseen enimmäismäärään. Taka-ovea ei kuitenkaan ole voitu ehdottomasti vaatia, koska uusimmissa linja-autoissa moottori sijaitsee takana, ja niissäkin rakenteissa, joissa takaovi rakenteellisesti olisi mahdollinen, voidaan olettaa, että tavanomaisuudesta poikkeava muutoin käyttämätön, takaistuinten takana oleva ovi jäisi käyttämättä myös hätätilanteessa.

Nykyisin liikenteessä olevien linja-autojemme turvallisuutta arvosteltaessa tulisi objektiivisesti nähdä tämän joukkokuljetukseen tarkoitetun ajoneuvon edut ja samalla tiedostaa Hallituksen kiinnostus tämän kuljetusmuodon turvallisuudesta unohtaen eräät viime aikoina esitetyt linja-autojen turvallisuuden kyseenalaiseksi asettaneet, puhtaasti kaupallisten seikkojen sanelemat kannanotot. Liikenneministeriö seuraa jatkuvasti ko. turvallisuuskysymyksiä ja ryhtyy tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 382 av den 17 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Suomi m. fl. ställda spörsmål nr 74:

> "Är Regeringen medveten om att det i persontrafik användes bussar, vilka saknar bakdörr och vilka icke heller har annan reservutgång på sådant ställe att samtliga passagerare skulle kunna använda utgången vid en eventuell katastrof, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att garantera att människors säkerhet beaktas när bussar byggs?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande.

Ett väsentligt led i trafiksäkerhetsarbetet är kravet på en sådan konstruktion och utrustning hos motorfordonen som är ägnad att öka säkerheten. Dessa krav har i synnerhet gjort sig gällande under 1960-talet och speciellt i vissa länder där biltrafiken har ökat kraftigt och i vilka det, trots en omfattande bilindustri, icke tidigare har funnits någon tvingande lagstiftning i saken.

Hos oss i Finland — om vi håller oss till hur vi har haft det ordnat —, har man redan under en tid av närmare fem årtionden i lagstiftningsväg strävat till att öka säkerheten för fordon som rör sig på de allmänna vägarna och vid sidan därav t. o. m. fäst uppmärksamhet vid de för närvarande livligt diskuterade buller- och föroreningsproblemen; ifråga om begränsningen av dem hör vårt land till föregångarna i Europa.

Sedan ett par färjolyckor i slutet av 1950-talet hade inträffat i mellersta Finland, utfärdades hos oss, såsom andra land i Europa, bestämmelser om att bussarna såsom obligatorisk utrustning skall ha s. k. tvåkretsbromssystem, och samtidigt ställdes på parkeringsbromsen kravet, att denna även skulle fungera som nödbroms.

Då man talar om motorfordonens säkerhet, brukar man nuförtiden skilja mellan aktiv säkerhet och passiv säkerhet. Till den förstnämnda hänföres i allmänhet de åtgärder, vilka hindrar fordonet att råka ut för en olycka och på vilka det ovan nämnda effektiva bromssystemet utgör ett lämpligt exempel. Passiv säkerhet åter förutsätter, att personskador, om en olycka inträffar, helt undviks eller blir så obetydliga som möjligt. Den passiva säkerheten illustreras kanske bäst av ett säkerhetsbälte som är i bruk då en olycka inträffar.

Med såväl passiv som aktiv fordonssäkerhet såsom bas för bedömningen kan man anse, att en buss som uppfyller de bestämmelser som nu är i kraft i vårt land kan anses vara ett synnerligen tryggt masstransportmedel.

Förenta Nationernas ekonomiska kommissions för Europa (ECE) strängaste fordringar har beaktats vid utarbetandet av de bestämmelser angående bussar vilka trädde i kraft 1. 7. 1969.

I bestämmelserna har brandsäkerheten särskilt beaktats genom att användning av lättantändliga material såsom byggnadsmaterial i karosseri har förbjudits. Antalet nödutgångar har i fordringarna ökats till det internationella maximiantalet. Ett uttryckligt krav på en bakdörr har man icke kunnat uppställa, emedan motorn i de nyaste bussarna är placerad baktill och då man kan utgå ifrån att bakdörren också i de fall då konstruktionen skulle möjliggöra en sådan, om den vore placerad på en ovanlig plats bakom baksätena och annars icke används, ej heller skulle komma till användning i nödläge.

Vid bedömning av säkerheten hos de bussar som nu är i trafik hos oss borde man objektivt inregistrera de fördelar detta för masstransport avsedda fordon har och samtidigt notera regeringens intresse för säkerheten ifråga om denna transportform och glömma vissa under senaste tid framförda åsikter om bristande säkerhet hos bussar, vilka dikterats enbart av kommersiella synpunkter. Trafikministeriet kommer att i fortsättningen följa med säkerhetsfrågornas utveckling och vid behov kommer nödiga åtgärder att vidtagas.

Helsingfors den 17 april 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

kriftl. spm. nr 75.

Melin m. fl.: Om utredning angående ökad användning av bränntorv.

Till Riksdagens Herr Talman.

Mot bakgrunden av de redan nu inträffade ch ytterligare bebådade förhöjningarna av ljepriserna på världsmarknaden och det fak- ım, att vår oljeimport redan nu stiger till 1—12 % av totalimportens värde, frågar man g om det inte vore aktuellt och motiverat att å försorg av regeringen låta utreda möjlig- eterna att ersätta en del av oljeimporten, som allt högre grad belastar vår internationella etalningsförmåga, med ökad användning av ıhemsk bränntorv.

Med hänvisning till det ovansagda ber vi att ıed stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen få ställa följande skriftliga spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

Är Regeringen medveten om, att de stigande oljepriserna utgör en allt större belastning för vår internationella betalningsförmåga, och är Regeringen med beaktande av de allt högre priserna på importerade bränslen beredd att förutsättningslöst låta utreda möjligheterna att ersätta en del av bränsleimporten med inhemsk bränntorv?

Helsingfors den 16 mars 1971.

Ingvar S. Melin.
Henrik Westerlund.
Evald Häggblom.
Elly Sigfrids.
Grels Teir.
Ragnar Granvik.

Melin ym.: Selvityksen toimittamisesta polttoturpeen käytö lisäämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jo nyt tapahtuneiden ja edelleen odotettavissa olevien öljyn maailmanmarkkinahintojen korotusten taustaa vasten ja öljyntuontimme jo nyt kohotessa 11—12 %:iin kokonaistuonnin arvosta on syytä kysyä, eikö olisi ajankohtaista ja perusteltua hallituksen toimesta selvityttää mahdollisuudet korvata osa kansainvälistä maksukykyämme yhä suuremmassa määrin rasittavasta öljyntuonnista kotimaisen polttoturpeen käytön lisäämisellä.

Yllä sanottuun viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että kohovat öljynhinnat yhä suuremmassa märin rasittavat kansainvälistä maksukykyämme, ja onko Hallitus ottaen humioon maahantuotujen polttoaineide yhä korkeammat hinnat valmis ennakkehdoitta selvityttämään mahdollisuudpolttoaineentuonnin osittaiseksi korvamiseksi kotimaisella polttoturpeella?

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1971.

Ingvar S. Melin.
Henrik Westerlund.
Evald Häggblom.

Elly Sigfrids.
Grels Teir.
Ragnar Granvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 385 ohella toimittanut Valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Melinin ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 75, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen, että kohoavat öljynhinnat yhä suuremmassa määrin rasittavat kansainvälistä maksukykyämme, ja onko Hallitus ottaen huomioon maahantuotujen polttoaineiden yhä korkeammat hinnat valmis ennakkoehdoitta selvityttämään mahdollisuudet polttoaineentuonnin osittaiseksi korvaamiseksi kotimaisella polttoturpeella?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Maamme tarvitsemasta energiasta tuotetaan yhä suurempi osa tuontipolttoaineilla, öljyllä ja kivihiilellä. Vuonna 1960 oli kotimaisten energialähteiden osuus n. 65 % ja vuonna 1970 enää n. 38 % sanottuina vuosina tuotetusta energiasta. Maahamme tuotiin v. 1970 12.9 miljoonaa tonnia raakaöljyä ja öljytuotteita, sekä yli 4.1 milj. tonnia kiinteitä polttoaineita, kivihiiltä ja koksia. Viime vuoden puolella tapahtuneet kaikkien tuontipolttoaineiden hintojen nousut sekä lisääntyneet tuontimäärät aiheuttivat sen, että tämän tuonnin arvo sanottuna vuonna nousi 1 233 000 000 markkaan sen oltua edellisenä vuonna 930 000 000 markkaa. Viime vuonna tuotujen polttoaineiden arvo on 11 % saman vuoden kokonaistuontimme arvosta. Ottaen huomioon varsinkin öljyn tuontitarpeen vuosittaisen kasvun sekä kuluvana vuonna jo tapahtuneet ja odotettavissa olevat merkittävät hintojen nousut, näyttää selvältä, että polttoaineiden tuonnin arvo kasvaa jälleen tuntuvasti. Tämä vaikeuttaa osaltaan pyrkimyksiä kauppavaihtomme tasapainottamiseksi.

Edellä mainitut toteamukset ja tapahtumien kehitys ovat johtaneet siihen, että meillä vähän tunnettu kotimainen polttoaine — polttoturve — on tullut huomattavan mielenkiinnon kohteeksi. Kehityksen kulku on myös todettu valtiovallan taholta. Kauppa- ja teollisuusministeriö antoi viime vuoden puolella Valtion Polttoainekeskuksen tehtäväksi laatia kiireellisesti tutkimuksen polttoturvetuotannon lisäämis- ja kehittämisohjelmaksi. Mainittu ohjelma valmistui vuoden vaihteessa, jonka jälkeen se on ollut ministeriön esille ottamana käsittelyssä myös valtioneuvoston piirissä. Valtioneuvosto on 15. 4. 1971 pitämässään istunnossa tehnyt periaatepäätöksen siitä

> että vuoden toiseen lisämenoarvioesitykseen sisällytetään 5 000 000 markan suuruinen määräraha turvesoiden hankintaa, soiden kunnostamis- ja tuotantokaluston hankkimista sekä turpeen polttamistekniikan tutkimista varten ja
>
> että Valtion Polttoainekeskus oikeutetaan ryhtymään valmistaviin toimenpiteisiin po. määrärahan puitteissa tehtävien kalustohankintojen toteuttamiseksi Neuvostoliitosta jo ennen määrärahaesityksen hyväksymistä.

On syytä toivoa, että kun kuluvan vuoden toinen lisämenoarvio tulee eduskuntakäsittelyyn, edellä mainittu polttoturvetuotannon lisäämis- ja kehittämisohjelman ensimmäisen vaiheen toteuttamiseksi tarkoitettu määrärahaesitys saa eduskunnan hyväksymisen. Valtion Polttoainekeskuksen laatima ohjelma on laadittu vuosiksi 1971—1977 ja sen tarvoitteena on 10 000 000 m^3:n suuruisen polttoturpeen vuosikäytön ja tuotannon saavuttaminen, joka vastaisi polttoarvoltaan n. 1 miljoonaa tonnia raskasta polttoöljyä, jonka fob-arvo nykyisin on yli 14.0 milj. dollaria. Tätä suuruusluokkaa oleva tuotanto varmistaisi myös tuntuvasti mm.

sisämaan kaukolämpölaitosten polttoainehuoltoa mahdollisten kriisien sattuessa.

Ohjelman toteuttamisessa on mm. seuraaviin kohtiin kiinnitetty erityistä huomiota:

— Tarvittavien tuotantoalueiden tutkinta ja hankinta kysymykseen tulevien käyttöpaikkojen läheisyydessä.

— Suoalueiden kunnostaminen tuotantoa varten, johon toimenpiteeseen ryhdytään viipymättä, koska suon kunnostaminen polttoturpeen nostoa varten vie aikaa 2—4 vuotta.

— Kaluston hankinta polttoturvetuotantoa varten. Polttoturpeen kilpailukyky tuontipolttoaineisiin nähden perustuu mm. siihen, että ns. jyrsinpolttoturvetuotanto on pitkälle koneistettu.

— Tutkimustoiminta, jonka avulla polttoturpeen valmistusprosessin ja käytön mekanisoinnin ohessa on koetettava kehittää eri tarkoituksiin sopivat kattila- ja polttolaiterakenteet, löytää turpeelle soveltuva oikea ja tehokas polttotapa jne.

Totean lopuksi, että 10.0 miljoonan m^3:n polttoturpeen vuosituotanto, joka pääasiassa sijoittuu kehitysalueille, antaa jatkuvasti työtä noin 2000 henkilölle.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 385 av den 18 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Ingvar S. Melin m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 75:

> "Är Regeringen medveten om, att de stigande oljepriserna utgör en allt större belastning för vår internationella betalningsförmåga, och är Regeringen med beaktande av de allt högre priserna på importerade bränslen beredd att förutsättningslöst låta utreda möjligheterna att ersätta en del av bränsleimporten med inhemsk bränntorv?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

En allt större del av den energi vårt land behöver framställes med hjälp av importerade bränslen, dvs. olja och stenkol. År 1960 svarade inhemska energikällor för ca 65 % och år 1970 för endast ca 38 % av den energi som alstrades under respektive år. Till landet infördes år 1970 12.9 miljoner ton råolja och oljeprodukter samt över 4.1 miljoner ton fast bränsle, dvs. stenkol och koks. Höjningarna av prisen på alla importerade bränslen senaste år samt ökningarna av de importerade mängderna ledde till att värdet av denna import sagda år steg till 1 233 000 000 mark mot 930 000 000 mark föregående år. Värdet av de bränslen som importerades i fjol utgör 11 % av värdet av hela vår import under samma år. Med hänsyn särskilt till den årliga ökningen av importbehovet av olja samt till redan i år inträffade och ytterligare bebådade avsevärda prisstegringar synes det klart, att värdet av bränsleimporten ånyo kommer att stiga kännbart. Detta bidrar till att försvåra strävandena att åstadkomma balans i vårt handelsutbyte med utlandet.

De nyss anförda iakttagelserna har tillsammans med händesernas utveckling lett till att ett hos oss föga känt inhemskt bränsle — bränntorven — har blivit föremål för ett betydande intresse. Utvecklingens gång härvid har noterats också från statsmaktens sida. Handels- och industriministeriet gav senast år Statens bränslecentral i uppdrag att skyndsamt utreda frågan om ett program för en ökning och förbättring av produktionen av bränntorv. Programmet förelåg färdigt vid årsskiftet, och därefter har det på ministeriets initiativ också behandlats inom statsrådet. Statsrådet fattade vid plenum 15. 4. 1971 ett principbeslut om

> att i förslaget till detta års andra tilläggsbudget upptaga ett anslag av 5 000 000 mark för förvärv av torvmossar, anskaffning av utrustning för iståndsättning av torvmarksområden och för produktion av torv samt för undersökning av tekniken för torvbränning och
>
> att bemyndiga Statens bränslecentral att vidtaga förberedande åtgärder för förvärv av utrustning i Sovjetunionen inom ramen för det berörda anslaget, redan innan anslagsäskandet har godkänts.

Det är skäl att hoppas, att ovannämnda anslagsbegäran, vars syfte är att det första skedet i programmet för ökning och förbättring av produktionen av bränntorv skall kunna förverkligas, blir godkänt av riksdagen, när förslaget till en andra tilläggsbudget för innevarande år behandlas i riksdagen. Det program som Statens bränslecentral har utarbetat avser åren 1971—1977, och det uppställda målet är att åstadkomma en årlig produktion och konsumtion av 10 000 000 m^3 bränntorv. Denna mängd skulle till sitt förbränningsvärde motsvara omkring 1 miljon ton tung brännolja, vars fobvärde i detta nu överskrider 14 milj. dollar.

En produktion av denna storlek skulle bl.a. också göra bränsleförsörjningen vid fjärrvärmeanläggningar i inlandet avsevärt tryggare än annars vid eventuella kriser.

När det gäller att förverkliga programmet, har bl. a. följande omständigheter ägnats särskild uppmärksamhet:

— Undersökning och förvärv av nödiga produktionsområden nära de aktuella konsumtionsorterna.

— Iståndsättning av torvmarksområden för produktion. Denna åtgärd vidtas omedelbart, emedan det tar 2—4 år att iståndsätta ett torvmarksområde för upptagning av torv.

— Anskaffning av utrustning för produktion av bränntorv. Bränntorvens konkurrenskraft gentemot importerade bränslen bygger bl.a. på att produktionen av s.k. fräsbränntorv i hög grad är mekaniserad.

— Forskningsverksamhet, som icke blott leder till att tillverkningen och förbrukningen av bränntorv kan mekaniseras utan med vars hjälp man bör försöka åstadkomma sådana konstruktioner av pannor och förbränningsanläggningar som kan användas för olika ändamål, finna en riktig och effektiv torvbränningsmetod osv.

Slutligen konstaterar jag, att en årsproduktion av 10 miljoner m^3 bränntorv, som huvudsakligen förlägges till utvecklingsområden, fortlöpande ger omkring 2 000 personer arbete.

Helsingfors den 16 april 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Kirj. ksm. n:o 76.

Salo: Mehiläistalouden edistämiseen tarkoitetun avustusmäärärahan jakamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maatalousministeri Nils Westermarck vastasi 10 päivänä kesäkuuta 1970 kirjalliseen kysymykseen, jossa tiedusteltiin, millaisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä Suomen Mehiläishoitajien Keskusjärjestö SuMe ry:n tunnustamiseksi tasa-arvoisena saamaan apurahaa jaettaessa mehiläishoidon tukemiseen myönnettäviä maatalouden neuvontatyön avustamiseen tarkoitettuja määrärahoja.

Kielteistä vastaustaan ministeri Westermarck perusteli mm. sillä, että eduskunta on hyväksyessään hallituksen esityksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1970 ilmoittanut vastauksessaan 30 pääluokan 30 luvun yleisperustelujen kohdalla edellyttävänsä maatalouden neuvontajärjestöjen nykyistä suurempaa keskittymistä ja nimenomaan todennut, että keskittymisen tulisi tapahtua alakohtaisesti.

Ministeri Westermarck on tulkinnut tämän yleisperustelulausuman siten, että valtionavustuksen myöntäminen myös toiselle mehiläistalouden alalla toimivalle järjestölle edellyttäisi eduskunnan kannanoton muuttamista.

Mehiläistalouden alalla toimivat kaksi järjestöä, Mehiläishoitajien Keskusliitto ry ja Suomen Mehiläishoitajien Keskusjärjestö SuMe ry ovat molemmat valtakunnallisia järjestöjä. Mainitut keskusjärjestöt ovat myös täysin tasaveroisia niiden kansainväliset suhteet huomioonottaen. Sensijaan merkittävää on, että Suomen Mehiläishoitajien Keskusjärjestö SuMe ry:hyn kuuluvat mehiläishoitajat tuottavat 60 % koko maan hunajasadosta. Tämän järjestön toimesta on myös perustettu maahamme nykyaikaisin konein varustettu pakkaamotehdas Toijalaan.

Edellä mainittua ministeri Westermarckin eduskunnan perustelulausuman tulkintaa ei voida pitää asiallisena. On kokonaan kaksi eri asiaa pyrkimys neuvontajärjestöjen keskittämiseen ja tasapuolisuuden noudattaminen esimerkiksi mehiläistalouden edistämiseen tarkoitetun määrärahan jakamisessa siitä huolehtiville järjestöille.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Pitääkö Hallitus oikeudenmukaisena sitä, että maa- ja metsätalousministeriö neuvontajärjestöjen keskittämistarpeeseen vedoten jättää Suomen Mehiläishoitajien Keskusjärjestö SuMe ry:n osattomaksi mehiläistalouden edistämiseen tarkoitetusta valtion avustusmäärärahasta?

Helsingissä 18 päivänä maaliskuuta 1971.

Eero Salo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 18 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 389 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Eero Salon tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

"Pitääkö Hallitus oikeudenmukaisena sitä, että maa- ja metsätalousministeriö neuvontajärjestöjen keskittämistarpeeseen vedoten jättää Suomen Mehiläishoitajien Keskusjärjestö SuMe ry:n osattomaksi mehiläistalouden edistämiseen tarkoitetusta valtion avustusmäärärahasta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Vuoden 1971 tulo- ja menoarvion 30.30 luvun (Maatalouden neuvontatyön avustaminen) perusteluissa on edellytetty, että myös erikoisneuvontajärjestöjen osalta on tarpeen pyrkiä nykyistä suuremman keskityksen aikaansaamiseen. Vastauksessaan hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen Eduskunta on mehiläishoidon organisaation osalta nimenomaan lausunut, että organisaation hajanaisuuden takia valtionapu kohdistuu vain osaan alalla toimivista järjestöistä. Mehiläistalouden edistämiseen osoitettu määräraha onkin siten osoitettu vain maassamme toimivalle suurimmalle mehiläishoitoalan keskusjärjestölle. Kun neuvonnan keskittämisen voidaan katsoa olevan tarpeen myös mehiläistuotannon kehittämisen kannalta, on määrärahan käyttäminen kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion perustelujen edellyttämällä tavalla tarkoituksenmukaista.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 mars 1971 nr 389 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Eero Salo ställda spörsmål:

> "Anser Regeringen det vara rättvist, att jord- och skogsbruksministeriet, hänvisande till behovet av centralisering av rådgivningsorganisationerna, lämnar Finlands Biodlares Centralorganisation SuMe r.f. utan statsunderstöd av det anslag som är avsett för biodlingens främjande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för 30 huvudtitelns 30 kapitel (Understödjande av lantbruksrådgivningen) i statsförslaget för år 1971 har det förutsatts, att också specialrådgivningsorganisationerna skall sträva till större koncentration. I sitt svar på regeringens proposition angående statsförslaget har Riksdagen beträffande organiseringen av biodlingen uttryckligen konstaterat, att statsunderstödet, på grund av att organisationen är splittrad, endast berör en del av de på området verksamma organisationerna. Det för biodlingens främjande anvisade anslaget har sålunda anvisats endast åt den största i vårt land verksamma centralorganisationen inom biodlingsbranschen. Då centralisering av rådgivningen kan anses behövas också med tanke på utvecklandet av biodlingen, är det ändamålsenligt att använda anslaget på det sätt motiveringen för innevarande års statsförslag förutsätter.

Helsingfors den 20 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Härkönen: Lammastalouden harjoittajien tuotantoedellytysten parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ylituotanto aiheuttaa valtiontaloudelle huomattavan rasituksen. Näinollen on ryhdytty lakisääteisiin toimenpiteisiin ylituotannan vähentämiseksi ja jatkuvasti korostetaan tuotantosuunnan muutoksen tärkeyttä. Lammastalousalalla ei ole ylituotantoa vaan päinvastoin kulutustilaa, sillä villaa ja lampaanlihaa on tuotettu maahan.

Voin ylituotanto maksaa hehtaaria kohti valtiolle n. 1 000 mk ja vehnän n. 700—800 mk, mutta lammastalous sensijaan maksaa vain n. 100 mk/ha villan tuotantopalkkioina. Vaihdettaessa ylituotantopinta-aloja lammastalouteen, on siis valtiontalouden säästö huomattava.

Maataloudessa tapahtuneen rakennemuutoksen vuoksi on kiinnostus lammastalouteen lisääntynyt ja perustettu sekä suunnitteilla suurempia katraita. Näiden käyttämä pinta-ala on poissa ylituotannosta. Valtiovallan edun mukaista on näinollen edistää alkanutta kehitystä.

Lihan muodostaessa vähintäin 75 % alan tuloista, ratkaisee sen hinta sinänsä sekä tasaisuus tuotantoedellytykset. Huhtikuussa 1970 korotettiin naudanlihan tavoitehintaa 65 p/kg sekä edelleen tammikuussa 1971 22 p/kg. Kun lampaanliha ei ole tavoitehintajärjestelmässä, on sen hintasuhde naudanlihaan verrattuna huonontunut ratkaisevasti, mikä ilmenee seuraavasti:

	naudanlihan keskihinta	lampaanlihan keskihinta
1967	3,94 mk/kg	4,68 mk/kg
1969	4,90 „	5,44 „
1970	5,57 „	5,66 „

Vuonna 1971 tulee naudanlihan keskihinta ylittämään lampaanlihan keskihinnan.

Lampaan- ja naudanlihan hinta sekä hintavaihtelu verrattuna edellisen vuoden vastaavaan kuukauteen ilmenee seuraavasta:

	Lampaanliha	vaihtelu + —	Naudanliha	vaihtelu + —
	mk/kg	penniä/kg	mk/kg	penniä/kg
toukokuu 1970	5,16	— 5	5,69	+ 79
kesäkuu 1970	5,24	— 10	5,76	+ 91
heinäkuu 1970	6,19	+ 20	6,03	+ 96
elokuu 1970	6,20	+ 45	6,17	+ 1,24
syyskuu 1970	6,00	+ 38	6,00	+ 1,13
lokakuu 1970	5,45	± 00	5,82	+ 1,08
marraskuu 1970	5,22	+ 15	5,81	+ 1,01
joulukuu 1970	4,92	+ 04	5,94	+ 1,00
tammikuu 1971	4,86	+ 01	5,97	+ 1,04

Hintakehitys on siksi masentava, että se johtaa nykyisten katraiden lopettamiseen eikä uusia jo suunnitteilla olevia tulla perustamaan kannattavuusedellytysten puuttuessa. Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto ja valtion tilintarkastajat ovat kiinnittäneet asiaan huomiota ja edellyttäneet asiassa valtioneuvoston toimenpiteitä.

Lampaanlihan heikkoon keskihintaan vaikuttaa ratkaisevasti tuotannon kausimaisuus pyrittäessä alan luonteesta johtuen teurastamaan viimeistään sisäruokintakauden alkaessa keväistä lisäystä vastaava määrä. Tällöin syntyy hetkellinen ylitarjonta hintaseuraamuksineen, vaikka tuotanto on kulutukseen nähden alijäämäinen ja edellyttää keskimäärin vain noin 250 g hen-

keä kohti vuodessa. Nelinkertainenkaan tuotanto eli 1 kg henkeä kohti ei vielä tiedä nk. "lammaslihavuorta". Jos nimittäin tuotanto- tai varastoimispalkkioilla voitaisiin taata nykyistä tasaisempi hinta kautta vuoden, eli I lk lampaanlihanhinta sidottaisiin yli 150 kiloisen sonnin I laatuluokan vientitakuuhintaan, joka on viimeisimmän hintaratkaisun jälkeen 6,44 mk/kg siirrettäisiin osa nykyisestä syksyisestä ruuhkatarjonnasta myöhäisempään ja tasaisemmin kautta vuoden tapahtuvaksi.

MTK:n suorittamien laskelmien mukaan tarvittaisiin tähän varoja vain noin 420 000 mk. Näinollen voisi valtiovalta mitättömän pienellä summalla verrattuna muiden alojen vaatimiin menoihin edistää lammastaloutta tuotantopoliittisena toimenpiteenä valtiontalouden varoja säästäen.

Voimakkaalla kuluttajavalistuksella voidaan myös edistää lampaanlihan käyttöä silloin kun tuotanto jakaantuisi nykyistä tasaisemmin kautta vuoden. Maakunnalliset lammaskerhot ovat jo aloittaneet kuluttajavalistuksen, mutta myös valtiovalta voisi osallistua tähän kuten tapahtuu muilla aloilla.

Velvoituksen valtiovallalle lammastalouden harjoittajia kohtaan asettaa myös se, että lampaanlihan hintatason alentuminen on johtunut osaltaan valtioneuvoston noin vuosi sitten tekemästä sopimuksesta tuottaa vuosittain maahan 100 000 kg lampaanlihaa Islannista tämän liittyessä EFTAan. Lisenssivirasto salli islantilaisen lampaanlihan tuonnin syksyllä 1970, mikä alensi kotimaista hintaa nk. ruuhkatarjonnan aikana.

Esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että lampaanlihan hinnan epäedullinen kehitys naudanlihan hintaan verrattuna sekä sen suuri kausivaihtelu uhkaa lamauttaa maamme lammastalouden vapauttamalla pinta-aloja muihin ja todennäköisesti ylituotantotuotteisiin valtiovallan menoja lisäten, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä taatakseen lammastalouden harjoittajille tuotantoedellytykset samoinkuin muidenkin kotieläinalojen harjoittajille?

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Esko Härkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Esko Härkösen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksesta n:o 77:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että lampaanlihan hinnan epäedullinen kehitys naudanlihan hintaan verrattuna sekä sen suuri kausivaihtelu uhkaa lamauttaa maamme lammastalouden vapauttamalla pinta-aloja muihin ja todennäköisesti ylituotantotuotteisiin valtiovallan menoja lisäten, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä taatakseen lammastalouden harjoittajille tuotantoedellytykset samoinkuin muidenkin kotieläinalojen harjoittajille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtioneuvosto antoi 25. 3. 1971 päätöksen alueittaisena hintapoliittisena tukena jaettavista lihan tuotantoavustuksista. Tällä päätöksellä nostettiin lampaanlihan tuotantoavustusta I alueella 76 pennistä alueen pohjoisosassa 1,50 markkaan ja eteläosassa 1,35 markkaan, II alueella 51 pennistä 87 penniin ja III alueella 26 pennistä 45 penniin ruhopainokiloa kohti. Kun myös ilmeni, että villan hinnan tukemiseen kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa varattu 1 000 000 markan määräraha ei riitä tarkoitukseen, päätti valtioneuvosto periaatteessa, että seuraavaan lisämenoarvioon otetaan lisää tarkoitukseen 400 000 markkaa. Lammastalouden tuotantoedellytysten on näiden toimenpiteiden johdosta katsottava huomattavasti parantuneen.

Eduskunnan vastauksessa hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971 on edellytetty, että hallituksen toimesta olisi selvitettävä lampaanlihan kausivaihtelujen tasoittamismahdollisuudet. Asia tullaan selvittämään, jolloin hintapoliittisten seikkojen ohella tullaan kiinnittämään huomiota myös muihin lampaanlihan tuotantoa edistäviin kysymyksiin.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Esko Härkönen ställda skriftliga spörsmål nr 77:

> "Är Regeringen medveten om att den ogynnsamma utvecklingen av priset på fårkött i jämförelse med priset på nötkött och den stora säsongfluktuationen i fråga om detta hotar att lamslå vårt lands fårskötsel genom att arealer befrias för annan produktion och sannolikt för sådan där överproduktion råder, varigenom statsmaktens utgifter ökas, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att för idkarna av fårskötsel garantera produktionsförutsättningar såsom för idkarna av annan husdjurskötsel?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Statsrådet utfärdade 25. 3. 1971 ett beslut om understöd för produktion av kött, vilka skall utdelas såsom regionalt prispolitiskt stöd. Genom detta beslut höjdes produktionsunderstödet för fårkött inom I området från 76 penni till 1,50 mark inom områdets norra del och till 1,35 mark inom områdets södra del, inom II området från 51 penni till 87 penni och inom III området från 26 penni till 45 penni per slaktviktskilogram. Då det även framgick, att det för stödjande av ullpriset i innevarande års statsförslag observerade anslaget 1 000 000 mark icke föreslår för ändamålet, fattade statsrådet ett principbeslut om att i följande tilläggsbudget för ändamålet observera ytterligare 400 000 mark. Fårskötselns produktionsförutsättningar måste anses ha avsevärt förbättrats genom dessa åtgärder.

I riksdagens svar på regeringens proposition angående statsförslaget för år 1971 har förutsatts, att genom regeringens försorg utredes möjligheterna att utjämna säsongfluktuationerna i priset på fårkött. Ärendet kommer att utredas, varvid man förutom vid de prispolitiska omständigheterna även kommer att fästa uppmärksamhet vid andra frågor i anslutning till främjandet av produktionen av fårkött.

Helsingfors den 13 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen*.

H. Linna ym.: Polarturskaan kohdistuvan liikevaihtoveron poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuodesta 1965 lähtien on minkkitarhaukselle ollut maassamme merkittävä asema erikoisesti vientielinkeinona.

Kansainvälistäkin mittapuuta käyttäen on maamme minkkitarhaus laajuudeltaan merkittävää, sillä kun esim. vuonna 1969 maailman minkinnahkatuotos oli yhteensä 21,1 miljoonaa kappaletta laskettiin Suomessa nahkatuotoksi 2,5 milj. kpl. eli 12 % koko maailman minkinnahkojen vuosituotannosta.

Erikoisesti kehitysalueiden työllistäjänä minkkitarhauksella on suuri merkitys. Näin siksi, että minkkitarhauksesta on valtaosa sijoittunut kehitysalueille. Yksistään Vaasan läänissä oli minkkitarhoja vuonna 1969 2 700 kpl, joka edusti 79 % koko maan tarhojen lukumäärästä. Vuonna 1970 laskettiin minkkitarhauksen antaneen maassamme täystyöllisyyden 5 500 henkilölle. Näistä työpaikoista sijoittui Vaasan lääniin 4 300. Lisäksi tulevat vielä välilliset työpaikat kuljetuksen, kalastuksen ja rakennusalan piirissä.

Minkkitarhaus on joutunut viime aikoina suuriin vaikeuksiin tarhauksen kannattavaisuuden heikentyessä ratkaisevasti. Tähän on vaikuttanut minkinnahkojen menekin heikentyminen ja ainakin toistaiseksi alentunut hintataso maailman markkinoilla.

Kun minkinnahkojen maailmanmarkkinahintoihin ei voida vaikuttaa, on kaikki huomio kohdistettava minkinkasvatuksen kustannusten alentamiseen, jos halutaan minkkitarhaus kehitysalueilla säilyttää.

Jo nyt on minkkitarhaajien asema ehtinyt muodostua niin vaikeaksi, että kuluvan vuoden tammikuun loppuun mennessä oli 350 tarhaa lopettanut toimintansa. Toimintansa lopettaneet minkkitarhat sijaitsevat pääosaltaan Pohjois-Suomessa. Tämän lisäksi on toimintansa lopettanut 5 minkinrehusekoittamoa, jotka kaikki sijaitsevat kehitysalueilla.

Minkkitarhauksessa rehukustannus muodostaa pitkällä tähtäyksellä merkittävimmän menoerän, jota olisi saatava alenemaan.

Eräs helposti toteutettavissa oleva toimenpide tässä asiassa olisi se, että Neuvostoliitosta saatavissa oleva ja minkinrehuksi kelpaava polarturska eli mintaj vapautettaisiin liikevaihtoverosta. Jos polarturskalta liikevaihtovero poistettaisiin, olisi sitä mahdollisuus tuoda Neuvostoliitosta vuosittain ainakin 15—20 milj. kg ja käyttää minkkien rehuksi kannattavasti. Tämä tuonti olisi osaltaan tasapainoittamassa idänkauppamme kauppatasetta.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että polarturskalla eli mintaj'lla oleva liikevaihtovero tekee tämän kalan tuonnin kannattamattomaksi Neuvostoliitosta ja estää sen käyttämisen minkkien rehuksi, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä likevaihtoveron poistamiseksi polarturskalta?

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Heimo Linna.
Pekka Vilmi.
Matti Maijala.
Saimi Ääri.
Ahti Pekkala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja H. Linnan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 78:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että polarturskalla eli mintaj'lla oleva liikevaihtovero tekee tämän kalan tuonnin kannattamattomaksi Neuvostoliitosta ja estää sen käyttämisen minkkien rehuksi, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä liikevaihtoveron poistamiseksi polarturskalta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nykyisen liikevaihtoverojärjestelmämme pääperiaatteita on, että liikevaihtoverotuksen tulee olla luonteeltaan yleinen ja taloudellisilta vaikutuksiltaan neutraali. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on verojärjestelmämme lähtökohdaksi otettu se, että verotuksen tulee kohdistua koko siihen hintaan, minkä tavaran käyttäjä joutuu siitä maksamaan, ja että verotus on periaatteessa ulotettava kaikkiin tavaroihin. Tästä periaatteesta on katsottu voitavan tehdä poikkeuksia vain painavista sosiaalisista ja verotusteknisistä syistä. Sosiaalisista syistä on pidetty aiheellisena, että mm. erinäisten ihmisravinnoksi kelpaavien kalojen myynti alkutuottajan (kalastajan) toimesta ja maahantuonti on verotonta ja että niiden myynnistä, milloin tämä tapahtuu jälleenmyyjän toimesta, verotetaan ainoastaan välityspalkkion osuus. Samoista syistä, ts. elintarvikkeiden verorasituksen pienentämiseksi, on tärkeimpien maa- ja karjataloudessa käytettävien raaka-aineiden, kuten väkirehujen, maanparannusaineiden ja kotieläinten ruokintaan käytettävien teollisuuden jäteaineiden myynti, kun myyjänä on niiden alkuperäinen valmistaja, ja maahantuonti säädetty verottomaksi. Näidenkin tavaroiden jälleenmyynti on verollista ja ne tulevat verotetuksi välityspalkkion osalta.

Käytettävissä olevien tietojen mukaan minkkien ruokintaan käytetään yleisesti rehuseosta, joka sisältää teurastusjätteitä, "kalarehua" eli jäähdytettyä rehukalaa ja kalanfileerausjätettä sekä muita aineosia, kuten rehujauhoa, vehnän alkioita, kuorittua maitoa, perunaa, rasvaa, hiivaa, vettä ja vitamiinirehuja.

Rehuksi tarkoitettua kalaa hankitaan joko kotimaisilta kalastajilta tai tuodaan ulkomailta. Kalanperkausjätteitä tuodaan pääasiassa Norjasta ja Tanskasta. Sanotunlainen kalarehu ja kotimaisilta teurastamoilta hankitut teurastusjätteet jäähdytetään rehusekoittamoiden jäähdyttämöissä määrättyyn pakkastilaan. Jäähdytysaste ei ole niin alhainen eikä tavaran käsittely niin hygieenistä, että esim. jäähdytetty kala soveltuisi ihmisravinnoksi. Rehuperuna hankitaan suoraan alkutuottajilta ja muut aineosat niiden valmistajilta, kuten rehujauho myllyiltä, kuorittu maito meijereiltä jne. Rehuseoksen valmistus tapahtuu siten, että jäähdytetyt kala- ja liharehuainekset jauhetaan myllyillä, perunat keitetään ja nämä ainekset sekoitetaan sekoittimella muiden ainesten kanssa eräänlaiseksi tahnaksi, joka on sellaisenaan valmista käytettäväksi minkkien ruokintaan.

Rehuseoksen raaka-aineiden ostohintaan ei käytännöllisesti katsoen sisälly liikevaihtoveroa, joskin liikevaihtoverolain 18 §:n 2 momentin sovellutus tulee kysymykseen tietyin edellytyksin. Teurastusjätteet, kalanperkausjätteet, kuorittu maito ja rehujauho on tulkittu liikevaihtoverolain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetuiksi kotieläinten ruokinnassa käytettäviksi teollisuuden jäteaineiksi, jotka alkuperäisen valmistajan myyminä tai ulkomailta tuotuina ovat verottomia. Perunan myynti alkutuottajan myymänä on taasen liikevaihtoverolain 4 §:n 1 momentin nojalla verotonta. Siinä tapauksessa, että edellä mainitut tavarat ostetaan jälleenmyyjiltä, esim. tukkuliikkeestä, sisältyy niihinkin liikevaihtovero, mutta vain

myyntipalkkion (marginaalin) osalta. Ulkomailta tuodusta kalarehusta on maahantuotaessa peritty liikevaihtovero, koska kysymys ei ole liikevaihtoverolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kalasta, sellaisenaan jalostamattomana alkutuotteena, eikä kalarehu toisaalta ole sisällytettävissä liikevaihtoverolain 4 §:n 2 momentin tavaranimikkeisiin. Myöskään vitamiinirehut ja rehuvitamiinit eivät ole luettavissa viimeksi mainitussa lainkohdassa tarkoitettuihin väkirehuihin.

Edellä lausutusta seuraa, että turkiseläinkasvatuksen harjoittaja, jota liikevaihtoverolain 4 §:n 4 momentin mukaan pidetään liikevaihtoverotuksessa ei-verovelvollisena alkutuottajana, voi ostaa suurimman osan rehuseoksiin tarvittavista raaka-aineista käytännöllisesti katsoen liikevaihtoverotta. Asianlaita on näin olipa kysymyksessä pien- tai suurtarhaajat. Mikäli tarhaaja valmistaa itse rehuseoksensa — kuten suurissa tarhoissa tapahtuu — ei hän kuluttajan asemassa olevana joudu maksamaan liikevaihtoveroa itselleen valmistetusta rehuseoksesta. Mikäli hän ryhtyy myymään rehuseosta liiketoiminnan muodossa, on hän tällaisesta toiminnasta verovelvollinen. Tarhaturkiseläinten ruokintaan käytettävät rehuseokset eivät näet ole luettavissa väkirehuihin eivätkä muihinkaan sellaisiin tavaranimikkeisiin, joiden myynti liikevaihtoverolain 4 §:n 2 momentin mukaan on verotonta.

Turkiseläinkasvattajien taholta kiinnitettiin minkin ruoan verotukseen huomiota heti nykyisen liikevaihtoverolain tultua voimaan ja esitettiin, että sellaiset pienemmät tarhaajat, jotka ovat yhteen liittäytymällä hankkineet kalajäähdyttämöjä ja rehusekoittamoja, joilta ne sitten ostavat rehuseoksen, olisi saatettava liikevaihtoverotuksellisesti rehuhankinnoissaan samaan asemaan kuin suurtarhaajat, jotka eivät osta seosta liikkeistä. Esitys johtikin liikevaihtoveroasetuksen 4 §:n 2 momentin säännöksen antamiseen. Puheena olevan säännöksen mukaan liikevaihtoverolaissa tarkoitettuna liiketoimintana ei ole pidettävä turkiseläinkasvattajien yksinomaan keskenään muodostamien sellaisten kalajäähdyttämöiden ja rehusekoittamoiden toimintaa, jotka myyvät tuotteitaan vain osakkailleen tai jäsenilleen. Säännöksen ottamista asetukseen pidettiin tarkoituksenmukaisena yksinomaan neutraliteettisyistä eli vain sen vuoksi, että kaikki edellä tarkoitetut tarhaajat olisivat liikevaihtoverotuksellisesti samassa asemassa.

Edustaja H. Linnan ym. kysymyksen perusteluissa on todettu, että polarturskaa voitaisiin tuoda Neuvostoliitosta vuosittain noin 20 milj. kg. Kun sanotun kalan cif-hinta saatujen tietojen mukaan on noin 30 penniä/kg, kannettaisiin kyselyssä mainitun kalamäärän maahantuonnin yhteydessä liikevaihtoveroa (12.4 prosentin mukaan) yhteensä 744 000 markkaa. Tämän vuoksi ja kun tiedetään, että maamme vuosittainen minkinnahkatuotos on noin 3.2 milj. kappaletta, vientihinnaltaan keskimäärin 40 mk/kpl, olisi maahantuonnissa kannettavan liikevaihtoveron määrä yhden minkinnahan osalta noin 23 penniä eli keskimäärin 0.6 prosenttia nahan vientihinnasta. Kysymyksessä tarkoitettua liikevaihtoverollisuutta ei kuitenkaan voida poistaa säätämättä samalla myös muiden rehuseoksen valmistuksessa käytettävien verollisten raaka-aineiden, kuten rehusilakan ja valaanlihan maahantuontia verottomaksi. Viimeksi mainittujen raaka-aineiden tuonti on saatujen tietojen mukaan väihäistä ja tulisi, jos polarturskan tuontia lisätään, ilmeisesti entisestään vähenemään. Polarturskan lisääntyvä tuonti vähentäisi ilmeisesti myös kotimaasta hankittavien verottomien tai marginaaliverollisten raaka-aineiden käyttöä.

Polarturskan maahantuonnin liikevaihtoverollisuuden ei ole katsottava aiheuttaneen sellaisia neutraliteetti- tai muita häiriöitä, jotka vaatisivat poikkeussäännösten ottamista nykyiseen liikevaihtoverolakiin. Ei myöskään voida pitää tarkoituksenmukaisena, että yksi alkutuotannon haaroista, turkiseläinkasvatus, asetettaisiin liikevaihtoverotuksellisesti raaka-ainehankintojensa suhteen muita alkutuotannon aloja, jotka joutuvat hankkimaan tuotantoaan varten raaka-aineet marginaaliverollisina, edullisempaan asemaan. Tällaista vaatimusta ei voida perustella myöskään sillä, että kysymyksessä olevan alan tuotteet ovat vientituotteita, koska muidenkin alkutuotteiden, esim. maatalouden vientituotteiden hintaa rasittaa niiden tuottamiseen käytettyjen rehujen ja lannoitteiden marginaaliverollisuus. Mikäli taas katsotaan, että turkiseläinkasvatuksen kansainvälistä kilpailukykyä olisi tuettava valtiovallan toimesta, tulisi sen tapahtua muilla sallituilla toimenpiteillä kuin liikevaihtoverolainsäädäntöön tehtävillä poikkeussäännöksillä.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan verollisena maahantuotavan polarturskan hintaan sisältyvällä liikevaihtoverorasituksella, 23 penniä tuotettua minkinnahkaa kohden, ei ole

turkiseläintarhauselinkeinon kilpailuedellytysten kannalta ratkaisevaa merkitystä. Turkiseläinkasvatuksen kansainvälistä kilpailukykyä voitaisiin sitä vastoin oleellisesti parantaa, jos liikevaihtoverotuksessa siirryttäisiin liikevaihtoverokomitean mietinnössä (1969: B 35) ehdotettuun ns. täydelliseen lisäarvonverojärjestelmään. Sanotun järjestelmän mukaan turkistarhauksen harjoittajat olisivat verovelvollisia toiminnastaan. Kun tavaran myynti ulkomaille olisi verotonta ja kun verovelvollisilla olisi oikeus vähentää periaatteessa kaikkien liiketoimintaansa varten hankkimiensa tavaroiden (myös käyttöomaisuuden) ja palvelusuoritusten ostohinnat, olisi minkinnahkojen vienti lisäarvonverojärjestelmää sovellettaessa kokonaan verosta vapaata.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 mars 1971 till vederbörande medlen av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman H. Linna m. fl. ställda spörsmål nr 78:

> "Är Regeringen medveten om att omsättningsskatten på polartorsk eller mintaj gör att det inte lönar sig att importera denna fisk från Sovjetunionen och att detta utgör hinder för dess användning som minkfoder, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för slopande av omsättningsskatten på polartorsken?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Huvudprinciperna i vårt nuvarande omsättningsskattesystem är, att omsättningsbeskattningen till sin natur skall vara allmän och till sina ekonomiska verkningar neutral. För uppnående av dessa mål har man tagit såsom utgångspunkt för vårt skattesystem, att beskattningen bör hänföra sig till hela det pris som den som använder varan är tvungen att betala för den, och att beskattningen i princip bör utsträckas till alla varor. Från denna princip har man ansett sig kunna göra undantag endast av vägande sociala och skattetekniska skäl. Av sociala skäl har det ansetts motiverat, att försäljning som sker på åtgärd av primärproducenten (fiskaren) bl. a. av vissa fiskar som duger till människoföda, och importen av dem är skattefri och att av deras försäljning, då den sker på åtgärd av återförsäljare, endast förmedlingsprovisionens andel beskattas. Av samma orsaker, m.a.o. för minskande av den skattebelastning som åligger livsmedel, har det stadgats, att försäljningen av de viktigaste inom jordbruket och boskapsskötseln använda råämnena, såsom kraftfoder, jordförbättringsmedel samt industriavfall för utfodring av husdjur skall, då den som säljer dem är deras ursprungliga tillverkare, vara skattefri, liksom även importen av dem. Återförsäljning även av dessa varor är beskattningsbar och de blir beskattade i fråga om förmedlingsprovisionen.

Enligt till buds stående uppgifter användes för utfodring av minkar allmänt en foderblandning, som innehåller slaktavfall, "fiskfoder" eller frusen foderfisk och fiskfileringsavfall samt andra ingredienser såsom fodermjöl, vetegroddar, skummad mjölk, potatis, fett, jäst, vatten och vitaminfoder.

Till foder avsedd fisk anskaffas antingen av inhemska fiskare eller importeras från utlandet. Fiskrensningsavfall importeras huvudsakligen från Norge och Danmark. Fiskfoder av nämnda slag och från inhemska slakterier anskaffat slaktavfall fryses i foderblandningsinrättningarnas fryserier till en bestämd köldnivå. Frysningsgraden är inte så låg och behandlingen av varan inte så hygienisk, att t. ex. den frusna fisken skulle vara lämplig som människoföda. Foderpotatis anskaffas direkt av primärproducenterna och övriga ingredienser av dem som framställer dem, såsom fodermjöl från kvarnarna, skummad mjölk från mejerierna o.s.v. Tillredningen av foderblandningen sker så, att de frusna fisk- och köttfoderingredienserna malas i kvarnar, potatisen kokas och med en blandare blandas dessa ingredienser tillsammans med de övriga ingredienserna till en slags pasta, vilken som sådan är färdig att användas för utfodring av minkar.

I inköpspriset på råämnen till foderblandning ingår praktiskt taget ingen omsättningsskatt, även om tillämpning av 18 § 2 mom. lagen angående omsättningsskatt kommer i fråga under vissa förutsättningar. Slaktavfall, fiskrensningsavfall, skummad mjölk och fodermjöl har tolkats såsom i 4 § 2 mom. lagen angående omsättningsskatt avsett industriavfall för utfodring av husdjur, vilket då de säljs av den ursprungliga tillverkaren eller importeras från utlandet är skattefritt. Försäljning av po-

tatis åter är då potatisen säljs av primärproducenten skattefri med stöd av 4 § 1 mom. lagen angående omsättningsskatt. I det fall, att man köper ovan nämnda varor av återförsäljare, t. ex. från en partiaffär, ingår även i dem omsättningsskatt, men endast för förmedlingsprovisionens (marginalens) del. För fiskfoder som importerats från utlandet har vid införseln till landet uppburits omsättningsskatt, emedan det inte är fråga om i 4 § 1 mom. lagen angående omsättningsskatt avsedd fisk, en som sådan oförädlad primärprodukt, och fiskfoder kan å andra sidan inte inrymmas i varubenämningarna i 4 § 2 mom. lagen angående omsättningsskatt. Vitaminfoder och fodervitaminer kan inte heller hänföras till de kraftfoder, som avses i sistnämnda lagrum.

Av det ovan anförda följer, att den som idkar pälsdjursuppfödning och enligt 4 § 4 mom. lagen angående omsättningsskatt vid omsättningsbeskattningen anses såsom icke skattepliktig primärproducent, kan köpa största delen av de råämnen som behövs för foderblandningarna praktiskt taget omsättningsskattefritt. Så förhåller det sig oberoende av om det är fråga om små- eller storfarmare. Om uppfödaren själv tillverkar sin foderblandning — såsom sker på stora farmer — behöver han i sin egenskap av konsument inte betala omsättningsskatt för foderblandning som han tillverkat åt sig själv. Om han börjar sälja foderblandningen i form av affärsverksamhet, är han skattepliktig för sådan verksamhet. Foderblandningar som användes för utfodring av farmpälsdjur kan nämligen inte räknas som kraftfoder, ej heller hänföras till sådana grupper av varor, vilkas försäljning enligt 4 § 2 mom. lagen angående omsättningsskatt är skattefri.

Omedelbart efter det den nuvarande lagen angående omsättningsskatt hade trätt i kraft fäste man från pälsdjursuppfödarnas sida uppmärksamhet vid beskattningen av minkföda och föreslog, att sådana mindre farmare, som genom att sammansluta sig har anskaffat fiskfryserier och foderblandningsinrättningar, från vilka de sedan köper foderblandning, i fråga om omsättningsbeskattningen borde beträffande sina foderanskaffningar försättas i samma ställning som storfarmare, vilka inte köper blandningen från affärer. Förslaget ledde också till stadgandet i 4 § 2 mom. lagen angående omsättningsskatt. Enligt ifrågavarande stadgande bör såsom i lagen angående omsättningsskatt avsedd affärsverksamhet inte anses sådana fiskfryseriers och foderblandningsinrättningars verksamhet, vilka pälsdjursuppfödarna enbart har bildat sinsemellan och vilka säljer sina produkter endast åt sina aktieägare eller medlemmar. Intagandet av stadgandet i förordningen ansågs ändamålsenligt enbart av neutralitetsskäl eller endast för att alla ovan avsedda farmare i fråga om omsättningsbeskattningen skulle vara i samma läge.

I motiveringen till riksdagsman H. Linnas m. fl. spörsmål har det konstaterats, att ungefär 20 milj. kg polartorsk årligen skulle kunna importeras från Sovjetunionen. Då cif-priset för sagda fisk enligt erhållna uppgifter utgör ungefär 30 penni/kg, skulle i samband med importen av den i spörsmålet nämnda fiskmängden i omsättningsskatt (enligt 12.4 procent) uppbäras sammanlagt 744 000 mark. På grund härav och då man vet, att vårt lands årliga minkskinnsproduktion utgör ungefär 3.2 milj. stycken, till sitt exportpris i medeltal 40 mk/st., skulle det omsättningsskattebelopp som skulle uppbäras vid importen utgöra ungefär 23 penni per minkskinn eller i medeltal 0.6 procent av skinnets exportpris. I spörsmålet avsedd omsättningsbeskattning kan likväl inte elimineras utan att det samtidigt stadgas, att importen av andra skattebelagda råämnen, som användes vid foderblandningsframställning, såsom foderströmming och valkött, skall vara skattefria. Importen av sistnämnda råämnen är enligt erhållna uppgifter ringa och borde uppenbarligen, om importen av polartorsk ökas, minskas från det den varit. En ökad import av polartorsk skulle tydligen även minska användningen av i hemlandet anskaffade skattefria eller marginalskattepliktiga råämnen.

Omsättningsbeskattningen i samband med import av polarfisk bör inte anses föranleda sådana neutralitets-, eller andra störningar, som skulle kräva intagande av undantagsstadganden i nuvarande lag angående omsättningsskatt. Det kan inte heller anses ändamålsenligt, att en gren av primärproduktionen, pälsdjursuppfödningen, i fråga om sina råämnesanskaffningar i omsättningsbeskattningshänseende skulle försättas i ett fördelaktigare läge än andra grenar av primärproduktionen, som är tvungna att för sin produktion anskaffa råämnena marginalbeskattade. Ett dylikt krav kan inte heller motiveras med att produkterna inom ifrågavarande område är exportprodukter, emedan priset även på andra primärprodukter, t. ex. jordbrukets exportprodukter belastas av

marginalbeskattningen av foder och gödselämnen, som användes för produktionen av dem. Såframt det åter anses, att pälsdjursuppfödningens internationella konkurrensförmåga borde understödas på åtgärd av statsmakten, borde detta ske genom andra tillåtna åtgärder än genom undantagsstadganden i omsättningsskattelagstiftningen.

Enligt finansministeriets uppfattning har den omsättningsskattebelastning, 23 penni per producerat minkskinn, som ingår i priset på polartorsk som importeras beskattad, inte i fråga om pälsdjursfarmsnäringens konkurrensförutsättningar någon avgörande betydelse. Den internationella konkurrensförmågan hos pälsdjursuppfödningen skulle däremot väsentligt kunna förbättras, om man vid omsättningsbeskattningen skulle övergå till det i omsättningsskattekommitténs betänkande (1969: B 35) föreslagna s.k. fullständiga mervärdeskattesystemet. Enligt sagda system skulle pälsfarmsidkarna vara skattepliktiga för sin verksamhet. Då varans försäljning till utlandet skulle vara skattefri och då de skattskyldiga skulle ha rätt att i princip avdra inköpsprisen på alla varor (även anläggningstillgångarna), som de anskaffar för sin affärsverksamhet och på servicen, skulle exporten av minkskinn vid tillämpningen av mervärdeskattesystemet vara helt och hållet skattefri.

Helsingfors den 20 april 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 79.

Myyryläinen ym.: Tartuntataudin leviämisen estämiseksi eristetylle henkilölle suoritettavasta korvauksesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voimassa olevan terveydenhoitolain 39 §:n mukaan henkilö, jonka epäillään saaneen erittäin vaarallisen, yleisvaarallisen tai valvottavan tartuntataudin voidaan määrätä olemaan poissa työpaikastaan, vaikka hän ei olisikaan mainittuun tautiin sairastunut. Eristetyllä henkilöllä on oikeus terveydenhoitolain 43 §:n mukaan saada kohtuullinen korvaus eristämisen johdosta hänelle aiheutuneesta ansion menetyksestä tai muusta taloudellisesta vahingosta. Korvausta on jokaisen henkilökohtaisesti haettava lääninhallitukselta 3 kuukauden kuluessa karanteenin päättymisestä.

Kun laissa ei ole määräystä päivärahan suuruudesta ja kun korvausta ei suoriteta, mikäli eristäminen tai työstä poissaolo on kestänyt enintään 3 päivää, aiheutuu työntekijälle tästä hänen omatta syyttään tapahtuneesta eristämisestä taloudellisia menetyksiä. Tämän lisäksi korvauksen hakeminen on tehty niin hankalaksi, että yksinomaan epätietoisuudesta on työntekijältä jäänyt saamatta lain edellyttämä kohtuullinen korvaus.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 1971.

Salme Myyryläinen.
Sinikka Luja.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että voimassa olevan terveydenhoitolain 39 §:n mukaisesti tartuntataudin leviämisen estämiseksi eristetty henkilö ei saa hänelle eristämisen johdosta aiheutuneesta ansion menetyksestä täyttä korvausta, vaikka hän ei olisikaan itse sairastunut mainittuun tautiin ja että korvauksen hakeminen on tehty työtekijälle erittäin hankalaksi, ja jos tietää,

tuleeko Hallitus ryhtymään toimenpiteisiin terveydenhoitolain 43 §:n muuttamiseksi siten, että työnantajan tulisi suorittaa työntekijälle täysi palkka ensimmäisestä eristämispäivästä lukien ja työnantajalla puolestaan olisi oikeus saada hakemuksesta eristämisajalta maksamansa palkka takaisin valtion varoista?

Lars Lindeman.
Seija Karkinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Salme Myyryläisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 79:

> "Tietääkö Hallitus, että voimassa olevan terveydenhoitolain 39 §:n mukaisesti tartuntataudin leviämisen estämiseksi eristetty henkilö ei saa hänelle eristämisen johdosta aiheutuneesta ansion menetyksestä täyttä korvausta, vaikka hän ei olisikaan itse sairastunut mainittuun tautiin ja että korvauksen hakeminen on tehty työtekijälle erittäin hankalaksi, ja jos tietää,
>
> tuleeko Hallitus ryhtymään toimenpiteisiin terveydenhoitolain 43 §:n muuttamiseksi siten, että työnantajan tulisi suorittaa työntekijälle täysi palkka ensimmäisestä eristämispäivästä lukien ja työnantajalla puolestaan olisi oikeus saada hakemuksesta eristämisajalta maksamansa palkka takaisin valtion varoista?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Monella kuumetaudilla on samat alkuoireet kuin erittäin tai yleisvaarallisella tartuntataudilla, joka viimeksi mainittu voidaan laissa määrätyn kolmen päivän aikana todeta. Toisen työssä olevan sairastuneen asemaan ei vaikuta millään tavoin minkä laatuiseksi hänen sairautensa todetaan, sillä hän saa työnantajaltaan korvausta sairautensa koko ajalta siten kuin sairauslomasta on säädetty tai sovittu. Sanottu kolmen päivän tutkimusaika on tarpeen myös henkilön osalta, joka ei ole sairastunut, mutta jonka otaksutaan saaneen mainitunlaisen taudin tartunnan tai häntä epäillään sellaisen tartunnankantajaksi. Kuten muidenkin sairauksien toteamiseksi tarpeellisten tutkimusten aiheuttama työstä poissaolon korvaus määräytyy tältäkin osin sairaslomaa koskevien määräysten tai sopimusten mukaan.

Mikäli terveydenhoitolain 43 §:ää muutettaisiin kysymyksessä esitetyllä tavalla, joutuisivat käsitykseni mukaan itsenäiset elinkeinon- ja ammatinharjoittajat erilaiseen asemaan toisen työssä oleviin nähden, sillä mielestäni ei ole ajateltavissa muuta kuin että ensiksi mainituille korvauksen määrääminen jäisi edelleen lääninhallituksen tehtäväksi. Ei myöskään sanottujen osalta täyden korvauksen soveltaminen, kun ottaa huomioon siihen vaikuttavat erilaiset tekijät, johda tasapuoliseen tulokseen toisen työssä olevien kanssa. Lääninhallituksilla tulee korvausta määrätessään olla sen laajuinen harkintavalta kuin lain nykyinen sanamuoto edellyttää.

Kunnan velvollisuutena on huolehtia alueellaan ennakkoestävästä terveydenhoidosta, johon tartuntatautien leviämisen estäminen olennaisena osana kuuluu. Ei näin ollen ole mielekästä, että sanotunlainen korvaus määrättäisiin valtion suoritettavaksi, sillä se, että tällaisiin korvauksiin joudutaan, on ainakin osaltaan osoitus siitä, ettei kunnan ennakkoehkäisevä terveydenhoito ole toiminut siten kuin sen olisi pitänyt. Tältäkään kannalta katsoen ei mielestäni ole asianmukaista muuttaa terveydenhoitolain 43 §:ää kysymyksessä esitetyllä tavalla.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Salme Myyryläinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 79:

> "Är Regeringen medveten om att person, som i enlighet med 39 § gällande hälsovårdslag isolerats i syfte att förhindra spridning av smittosam sjukdom, icke erhåller full ersättning för den förlust av förvärvsinkomst som han åsamkas på grund av isoleringen även om han icke själv har insjuknat i sjukdomen i fråga, samt att ansökan om ersättning har gjorts synnerligen besvärlig för arbetstagaren, och om så är fallet,
>
> kommer Regeringen att vidtaga åtgärder för en ändring av 43 § hälsovårdslagen så, att det skulle åligga arbetsgivaren att till arbetstagaren erlägga full lön räknat från första isoleringsdagen, och att arbetsgivaren å sin sida skulle ha rätt att på ansökan av statsmedel återfå den lön han erlagt för isoleringstiden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Flera febersjukdomar uppvisar i början samma symptom som sådana synnerligen farliga eller allmänfarliga smittosamma sjukdomar, vilka kan konstateras inom den i lagen stipulerade tiden tre dagar. I annans tjänst varande insjuknad persons ställning påverkas ej på något sätt av arten av den sjukdom han konstateras ha ådragit sig, ty han erhåller av arbetsgivaren ersättning för hela sjukdomstiden såsom angående sjukledighet är stadgat eller överenskommet. Nämnda tredagars undersökningstid är nödig även i fråga om person, som ej insjuknat, men som kan antas ha ådragit sig smitta av nämnd sjukdom eller som misstänks vara sådan sjukdoms smittobärare. På samma sätt som ersättningen för uteblivande från arbete på grund av nödiga undersökningar i syfte att konstatera annan sjukdom, bestämmes ersättningen även i detta fall enligt de bestämmelser eller överenskommelser vilka gäller sjukledighet.

Skulle 43 § hälsovårdslagen ändras på det i spörsmålet föreslagna sättet, skulle enligt min uppfattning självständiga näringsidkare och yrkesutövare komma att stå i en annan ställning än de som är i annans tjänst, ty enligt min åsikt kan man icke tänka sig annat än att bestämmandet av ersättningen för de förstnämnda alltjämt skulle ankomma på länsstyrelsen. Tillämpning av full ersättning i fråga om nämnda grupper skulle icke heller, när man beaktar de på saken verkande olika faktorerna, leda till ett opartiskt resultat med tanke på dem som är anställda hos andra. Länsstyrelserna bör vid bestämmandet av ersättningarna ha en så omfattande prövningsrätt som lagens nuvarande ordalydelse förutsätter.

Det är kommuns skyldighet att inom sitt område draga försorg om preventiv hälsovård, av vilken förebyggandet av spridning av smittosamma sjukdomar utgör en väsentlig del. Det är sålunda inte på sin plats, att staten skulle åläggas att betala ersättning av sagda slag, ty den omständigheten att dylika ersättningar blir nödvändiga, utgör åtminstone delvis ett bevis på, att kommunens preventiva hälsovård icke har fungerat så som den borde ha gjort. Också från denna synpunkt sett är det ej enligt min åsikt sakenligt att ändra 43 § hälsovårdslagen på sådant sätt som i spörsmålet föreslås.

Helsingfors den 17 april 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 80.

Ensio Laine ym.: Rakennustyönantajien julistaman työsulun aiheuttamien kustannusten perimisestä rakennuttajilta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Useat rakennusalan urakoitsijat ovat viime päivinä esittäneet asuntolainoitetuille osakeyhtiöille vaatimuksia rakennustyönantajien julistamasta työsulusta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta rakennuttajien varoista. Mikäli näin tapahtuisi, joutuisivat monet varsin vähävaraisetkin osakkeenmerkitsijät maksamaan rakennustyönantajien toimenpiteistä aiheutuvat lisäkustannukset.

Rakennusurakoitsijoitten esittämiin kirjallisiin ja suullisiin vaatimuksiin liitetyissä laskelmissa on edellytetty rakennuttajien maksettaviksi mm. työsulun aikaiset työnjohdon, työmaakonttoreiden, varastojen ja vartiointiliikkeiden palkkakulut sosiaalikuluineen. Samoin on tarkoitus maksattaa sulun aikaiset lämmityskustannukset, palovakuutusmaksut, päivärahat ja matkakustannukset sekä ilmeisesti myös korkotappiot osakkeenmerkitsijäin varoista. Ko. kustannusten suuruus vaihtelee eri rakennuksissa, mutta ainakin eräissä tapauksissa on kyse useista sadoista markoista osakkeenmerkitsijää kohti.

Mikäli ko. kustannusten perintään ryhdytään esim. asuntolainoitetuissa yhtiöissä, syntyy varsin sekava ja epämääräinen tilanne. Asuntohallitus on lainaehdoissaan vahvistanut kustannusten enimmäismäärän. Niitä ei ole lupa ylittää eikä sellainen menettely vastaisi osakkeenmerkitsijäin etuja. Eräät osakeyhtiöt ovat kiistäneet urakoitsijoiden vaatimukset ja vaatineet työsulun lopettamista.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen eräiden rakennusalan urakoitsijoiden toimenpiteistä rakennustyönantajien julistaman työsulun aiheuttamien kustannusten perimiseksi rakennuttajilta eli mm. vähävaraisilta osakkeenmerkitsijöiltä, ja
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sanottujen toimenpiteiden estämiseksi?

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Ensio Laine.
Paavo Aitio.
Kauko Hjerppe.
Siiri Lehmonen.
Heikki Mustonen.
Irma Rosnell.
Matti Koivunen.
Terho Pursiainen.
Kuuno Honkonen.
Matti Järvenpää.
Rainer Virtanen.
Pekka Salla.
Niilo Koskenniemi.
V. J. Rytkönen.
Heimo Rekonen.
Pentti Liedes.
Aarne Koskinen.
Toivo Åsvik.
Helvi Niskanen.
Niilo Nieminen.
Veikko Salmi.
Oili Suomi.
Pauli Räsänen.
Lauri Kantola.
Mirjam Tuominen.
Anna-Liisa Jokinen.
Aulis Juvela.
Pauli Puhakka.
Kaisu Weckman.
Hertta Kuusinen.
Taisto Sinisalo.
Kauko Tamminen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 80:

> "Onko Hallitus tietoinen eräiden rakennusalan urakoitsijoiden toimenpiteistä rakennustyönantajien julistaman työsulun aiheuttamien kustannusten perimiseksi rakennuttajilta eli mm. vähävaraisilta osakkeenmerkitsijöiltä, ja
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sanottujen toimenpiteiden estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Mitä ensinnäkin tulee kysymykseen siitä, onko urakoitsija oikeutettu saamaan korvausta työsulun johdosta, voidaan todeta, että asuntotuotantolainoitetun rakennustuotannon osalta tätä koskevat säännökset, "Rakennusurakan yleiset sopimusehdot", on liitetty jokaiseen urakkasopimukseen. Mainittujen sopimusehtojen 17 ja 29 § määrittelevät rakennuttajan ja rakentajan vastuusuhteet mm. lakon, saarron tai työsulun varalta. Viimemainitun pykälän alkuosa kuuluu:

"Jos rakennussuorituksen valmistuminen pysähtyy tai viivästyy sopimuskumppaneista riippumattomasta 17 §:ssä mainituista syistä ja tästä aiheutuu urakoitsijoille vahinkoa, on rakennuttajan vastattava tästä vahingosta alla mainitulla tavalla . . ."

17 §:n 1 momentin b-kohdassa katsotaan sellaiseksi rakennuttajan vastuuvelvollisuuden synnyttäväksi syyksi mm. urakoitsijan suoritusta estävän lakon tai saarron tai työnantajajärjestön hyväksymän tai päättämän työsulun.

Edellä olevan perusteella voidaan siis havaita, että mikäli urakoitsijat esittävät korvausvaatimuksia rakennuttajille rakennuslakon tai työsulun johdosta, on heillä siihen sopimusperusteinen oikeus.

Miten rakennuttajan lisämaksuvelvollisuuden määrä lasketaan sekin käy ilmi jo mainitusta "Rakennusurakan yleisten sopimusehtojen" 29 §:stä. Lisäkustannuksiksi lasketaan mm.:

a) urakoitsijan työnjohdon ja työmaakonttorin palkkamenot seisausaikana siinä laajuudessa, kuin näitä palkkamenoja yhteisen sopimuksen mukaan joudutaan maksamaan;

b) varastonhoitokustannukset seisausaikana;

d) lämmityskustannukset (lämmittäjien palkat sekä polttoaine- ja lämmityslaitekulut) seisausaikana;

e) vakuutusmaksut seisausaikana;

f) urakoitsijan työehtosopimuksen mukaisesti välttämättöminä maksamien ns. odotustuntien palkat ja odotuspäivien mahdolliset päivärahat;

g) edellä mainittuihin sisältyvistä palkkamenoista aiheutuvat sosiaalikustannukset.

Sen sijaan kyselyssä mainittu urakoitsijan korkotappio ei saata olla lisämaksuvelvollisuuden suuruuteen vaikuttavana tekijänä, vaikka sillä on merkitystä eräänä rakennuttajan lisämaksuvelvollisuuden syntymisperusteena.

Rakennusurakan yleisten sopimusehtojen 30 §:n mukaan on edellä olevan mukaisesti lasketusta lisäkorvauksesta vähennettävä se kustannusten säästö, joka urakoitsijalle saattaa aiheutua siinä tapauksessa, että rakennussuorituksen tekeminen lakon tai sulun seurauksena siirtyy alkuperäisistä suunnitelmista poiketen tehtäväksi edullisempana vuodenaikana.

Kyselyssä on myös mainittu, että asuntohallitus on jo lainaehdoissaan määritellyt enimmäiskustannukset, joita ei ole lupa ylittää. Asuntohallitus on kuitenkin kustannuksia määritellessään edellyttänyt, ettei työtaistelutoimenpiteitä rakennusaikana esiinny.

Vielä esitetään kyselyssä huolestuminen siitä sekavasta ja epämääräisestä tilanteesta, jonka

epäillään syntyvän ryhdyttäessä perimään lakon ja sulun aiheuttamia lisäkustannuksia asuntolainoitettujen rakennuskohteiden rakennuttajilta. Tähän on todettava, että vaikkakin korvausten laskeminen aiheuttaa huomattavaakin lisätyötä, tapahtuu korvausten suuruuden määritteleminen samassa yhteydessä, jolloin rakennuttaja on muutoinkin velvollinen toimittamaan lopulliset kustannusselvitykset asuntohallitukselle ns. lopullisten hankintakustannusten vahvistamista varten.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Asuntohallitus tulee sopimusosapuolia sitovan urakkasopimusten sallimissa rajoissa mahdollisuuksiensa mukaan huolehtimaan siitä, ettei tarpeettomia lisäkustannuksia aseteta asukkaan maksettavaksi ja että myös edellä mainittujen sopimusehtojen 30 §:n edellyttämä urakoitsijan kustannusten säästö täysimääräisenä vähennetään sopimusehtojen 28 §:n perusteella lasketun lisämaksuvelvollisuuden määrästä.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 80:

> "Är Regeringen medveten om de åtgärder som en del entreprenörer i byggnadsbranschen har vidtagit i syfte att hos byggherrarna, dvs. bl.a. hos mindre bemedlade aktietecknare, uppbära de kostnader som vållas av den lockout som utlystes av arbetsgivarna i byggnadsbranschen, och
>
> vad ämnar Regeringen göra i syfte att förebygga nämnda åtgärder?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vad först geträffar frågan, huruvida en entreprenör är berättigad att få ersättning med anledning av en lockout konstateras, att när det gäller uppförande av byggnader med hjälp av lån för bostadsproduktion har reglerna härom, dvs. "Allmänna avtalsvillkor för byggnadsentreprenader" fogats till varje entreprenadavtal. I 17 och 29 §§ i dessa avtalsvillkor definieras byggherrens och entreprenörens ansvar bl.a. vid strejk, blockad eller lockout. Början av sistnämnda paragraf lyder:

"Om byggnadsprestationens färdigställande avstannar eller försenas av i 17 § nämnda orsaker, som icke beror av kontrahenterna, och entreprenören härav åsamkas skada, är byggherren skyldig att ansvara för denna skada på nedannämnt sätt."

Enligt 17 § 1 mom. b-punkten anses såsom dylik orsak, vilken ger upphov till ansvar hos byggherren, bl.a. strejk och blockad, som förhindrar entreprenörens prestation, eller lockout, som har godkänts eller beslutats av arbetsgivarorganisation.

På grund av det ovanstående kan m.a.o. noteras, att om entreprenörerna förelägger byggherrarna ersättningsyrkanden med anledning av byggnadsstrejk eller lockout, äger de avtalsgrundad rätt härtill.

Hur byggherres skyldighet att betala tillskott beräknas framgår också av den redan nämnda 29 § i "Allmänna avtalsvillkor för byggnadsentreprenader". Såsom merkostnader räknas bl.a.:

a) entreprenörens löneutgifter för arbetsledning och arbetsplatskontor under stagnationen, i den utsträckning som dessa löneutgifter enligt gemensam överenskommelse måste betalas;

b) lagerförvaltningskostnaderna under stagnationstiden;

d) uppvärmningskostnaderna (eldarnas löner samt kostnaderna för bränsle och värmeapparater) under stagnationstiden;

e) försäkringspremierna under stagnationstiden;

f) löner för s.k. väntetimmar och eventuella dagtraktamenten för väntedagar, som entreprenör i enlighet med kollektivavtal har varit tvungen att betala;

g) sociala utgifter, som föranledes av i förenämnda ingående löneutgifter.

Däremot kan entreprenörens i spörsmålet nämnda ränteförlust inte utgöra en faktor som påverkar tillskottsskylidghetens omfattning, ehuru den har betydelse av den anledningen, att den är en grund för uppkomsten av byggherrens tillskottsskyldighet.

Enligt 30 § i de allmänna avtalsvillkoren för byggnadsentreprenader skall från den merkostnad, som enligt förenämnda principer skall utbetalas till entreprenören, avdragas den inbesparning i kostnader som han måhända gör genom att byggnadsprestationens utförande, till följd av strejk eller lockout, med avvikelse från den ursprungliga planen farmskjutes till en fördelaktigare årstid.

I spörsmålet har också anförts att bostadsstyrelsen redan i sina lånevillkor har angivit de

maximikostnader som inte får överskridas. Bostadsstyrelsen har emellertid, när den har bestämt kostnaderna, förutsatt att stridsåtgärder för drivande av arbetstvist inte skall förekomma under byggnadstiden.

Ytterligare uttryckes i spörsmålet oro över det oöverskådliga och obestämda läge som befaras uppkomma när åtgärder vidtages för att hos byggherrar vid byggnadsföretag med bostadslån uppbära merkostnader, som har förosakats av strejk och lockout. Härvidlag bör konstateras, att ehuru beräkningen av ersättningarna medför ett betydande extra arbete, bestämmes ersättningarnas storlek samtidigt, varvid varje byggherre även annars är skyldig att tillställa bostadsstyrelsen slutgiltiga utredningar om kostnaderna för fastställelse av de s.k. definitiva anskaffningskostnaderna.

Bostadsstyrelsen kommer, i den mån den får möjligheter härtill, inom ramen för de entreprenadavtal som binder avtalskontrahenterna, att sörja för att invånare i hus inte ålägges betala onödiga merkostnader och att även den inbesparing för entereprenören, som förutsättes i 30 § i de ovannämnda avtalsvillkoren, till dess fulla belopp avdrages från beloppet för den enligt 28 § i avtalsvillkoren beräknade tillskottsskyldigheten.

Helsingfors den 23 april 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 81.

Ensio Laine ym.: Maataloustraktorien verottoman polttoöljyn käyttöä koskevien säännösten tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain mukaan verottoman polttoöljyn käyttö maatilatalouden omissa ajoissa on kokonaan kielletty silloin, kun perävaunulla tai peräreellä varustettua traktoria käytetään esim. maa- ja huoneenrakennustoiminnassa käytettävän maa- ja kiviaineen kuljettamiseen. Verottoman polttoöljyn käyttö on kielletty myös yleisellä tiellä esim. puutavaran kuljetuksissa. Lain säännökset ovat tiukat ja niiden tulkinta niin ankaraa, että maataloutta varten hankitun traktorin käyttö moniin maatalousajoihin ei ole mahdollista. Kohtuuttoman ankarien rajoitusten poistaminen edellyttäisi muutoksia moottoriajoneuvoverosta annettuun lakiin.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Ensio Laine.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota verottoman polttoöljyn käyttöä rajoittavien säädösten ankaruuteen, ja jos on, aikooko Hallitus suorittaa selvityksen mahdollisuuksista muuttaa moottoriajoneuvolakia niin, että maataloutta varten hankitun traktorin omistaja saa ajaa kaikki maatalousajonsa verottomalla polttoöljyllä?

Oili Suomi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. kirjallisesta kysymyksestä:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota verottoman polttoöljyn käyttöä rajoittavien säädösten ankaruuteen, ja jos on, aikooko Hallitus suorittaa selvityksen mahdollisuuksista muuttaa moottoriajoneuvolakia niin, että maataloutta varten hankitun traktorin omistaja saa ajaa kaikki maatalousajonsa verottomalla polttoöljyllä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain säännökset siitä, minkä laatuista ajoneuvoa ja missä tarkoituksessa saadaan käyttää verottomalla polttoaineella ilman, että laissa tarkoitettu lisävero maksuunpannaan, ovat vaikeaselkoisia. Varsinkin maa- ja metsätaloutta harjoittaville traktorin omistajille voi tuottaa pulmia sen ymmärtäminen, milloin on luvallista käyttää verotonta polttoainetta. Lisäksi aiheutuu traktorin käyttäjälle hankaluuksia polttoainesäiliössä olevan verottoman polttoaineen vaihtamisesta verolliseen. Valtiovarainministeriössä onkin parhaillaan tutkittavana, miten maa- ja metsätalousajossa käytettävää verotonta polttoainetta koskevia moottoriajoneuvoverolain säännöksiä voidaan selventää ja onko aiheellista lisätä lakiin veronhuojennussäännös, jonka avulla lisäverosta aiheutuvia kohtuuttomuuksia voitaisiin säälittävissä tapauksissa lieventää.

Edellä tarkoitetun tutkimuksen jälkeen hallitus harkitsee, onko aiheellista antaa Eduskunnalle asiaa koskeva lainmuutosesitys.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid strängheten i de stadganden, som begränsar användningen av skattefri brännolja, och om så är,
>
> ämnar Regeringen utreda möjligheterna att ändra motorfordonslagen så att ägare av traktor, anskaffad för lantbruk, får utföra alla sina lantbrukskörslor med skattefri brännolja?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I lagen om skatt på motorfordon är stadgandena om, i vilket slags fordon och i vilket syfte skattefritt bränsle får användas, utan att den i lagen avsedda tilläggsskatten uppbäres, svårtolkade. Särskilt för traktorägare, som idkar jord- och skogsbruk, kan det vara svårt att förstå, när det är tillåtet att använda skattefritt bränsle. Dessutom är det besvärligt för den som använder traktor att byta det skattefria bärnslet i bränsletanken till beskattning underkastat bränsle. I finansministeriet undersöks även för närvarande hur stadgandena i lagen om skatt på motorfordon i fråga om bränsle som är skattefritt då det användes för jord- och skogsbrukskörslor, skall kunna förtydligas, samt huruvida det är motiverat att till lagen foga ett skattelättnadsstadgande genom vilket de oskäligheter som förorsakas av tilläggsskatten skulle kunna avlägsnas i ömnande fall.

Sedan ovan avsedda undersökning gjorts kommer regeringen att överväga huruvida det är motiverat att till Riksdagen avlåta proposition med förslag till ändring av lagen.

Helsingfors den 23 april 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Loikkanen ym.: Väkivaltaisesta esiintymisestä työtaistelujen yhteydessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Pitkään venynyt metallialan työtaistelu sekä myöhemmin alkanut rakennusalan työtaistelu ovat yleensä sujuneet hyvän järjestyksen merkeissä. Viime päivinä on kuitenkin tässä suhteessa tapahtunut ikäviä muutoksia. Tampereella ja osin muuallakin on mielenosoitusten yhteydessä tapahtunut väkivaltaisuuksia sekä perustuslain kansalaisille takaamien oikeuksien loukkauksia.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että viime päivinä on työtaistelujen yhteydessä tullut esiin sellaisia ilmiöitä, joissa kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia on rajoitettu sekä että näissä tilaisuuksissa on tapahtunut myös väkivaltaista esiintymistä, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan pikaiseksi korjaamiseksi?

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Eino Loikkanen. Anni Flinck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Eino Loikkasen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 82:

> "Onko Hallitus tietoinen, että viime päivinä on työtaistelujen yhteydessä tullut esiin sellaisia ilmiöitä, joissa kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia on rajoitettu sekä että näissä tilaisuuksissa on tapahtunut myös väkivaltaista esiintymistä, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan pikaiseksi korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hallituksen tietoon on tullut vain yksi sellainen tapaus, jota kysymyksessä mahdollisesti tarkoitetaan. Tapauksen kulku oli suunnilleen seuraava:

Tampereen Metallityöväen Ammattiosasto ry järjesti Tampereen keskustorilla kaksi mielenosoituskokousta, ensimmäisen 11. 3. 1971 ja toisen 18. 3. 1971. Ensiksi mainitussa ei tapahtunut poliisin tietoon tulleita häiriöitä, joten kysymys tarkoittanee jälkimmäistä kokousta.

Kentällä toimineiden poliisimiesten selvityksistä käy ilmi, että mielenosoituspaikalla oli syntynyt vähäistä tönimistä sekä vastalausehuutoja lakossa olleiden mielenosoittajien ollessa käsiteltävistä asioista eri mieltä. Sivullisia ei sekaantunut näihin kiistoihin. Tilaisuuden toimeenpanija oli ilmoituksensa mukaisesti asettanut järjestysmiehet, jotka kiitettävällä tavalla ja oma-aloitteisesti palauttivat järjestyksen ilman, että poliisin olisi tarvinnut mitenkään puuttua asioiden kulkuun. Muuan mieshenkilö, jota oman ilmoituksensa mukaan oli polvella tönitty takamuksiin, oli käynyt keskustelemassa asiasta erään komisarion kanssa, joka oli kehottanut häntä tekemään rikosilmoituksen, jos katsoi pahoinpitelyn sitä vaativan. Mies oli tullut kuitenkin siihen tulokseen, ettei hän sillä kertaa ilmoitusta tee eikä hän ole sitä tehnyt myöhemminkään.

Poliisi oli varautunut ylläpitämään järjestystä kyseessä olevassa tilaisuudessa, johon osallistui arviolta noin 1500 henkilöä. Tilaisuudessa ei kuitenkaan tapahtunut mitään sellaista, jota sen järjestäjät eivät olisi hallinneet ja joka olisi vaatinut poliisin puuttumista asioiden kulkuun.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Eino Loikkanen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 82:

> "Är Regeringen medveten om att det under de senaste dagarna i samband med arbetstvisterna har framträtt sådana företeelser, i vilka medborgarnas grundlagsenliga rättigheter har inskränkts samt att det vid dessa tillfällen även har förekommit våldsamt uppträdande, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att snabbt avhjälpa situationen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till Regeringens kännedom har kommit endast ett sådant fall, som möjligen avses i spörsmålet. Händelseförloppet var i stort sett följande:

Metallarbetarnas fackavdelning i Tammerfors, Tampereen Metallityöväen Ammattiosasto ry benämnda förening, anordnade på torget i centrum av Tammerfors två demonstrationsmöten, det första 11. 3. 1971 och det andra 18. 3. 1971. Vid det förstnämnda inträffade inga störningar som skulle ha kommit till polisens kännedom, varför spörsmålet torde avse det sistnämnda mötet.

Av redogörelser som lämnats av polismännen på platsen framgår, att det på demonstrationsplatsen förekommit knuffningar i mindre skala samt protestrop då de strejkande demonstranterna var av olika åsikt i de saker som behandlades. Utomstående blandade sig ej i dessa dispyter. Mötesarrangören hade i enlighet med sin tidigare anmälan tillsatt ordningsmän, vilka på ett berömvärt sätt och på eget initiativ återställde ordningen utan att polisen på något sätt skulle ha behövt blanda sig i sakernas gång. En mansperson, som enligt egen utsago hade blivit knuffad med ett knä i baken, hade uppsökt en kommissarie och diskuterat saken. Denne hade uppmanat honom att göra anmälan om brott, om han ansåg att misshandeln gav orsak till detta. Mannen hade dock kommit till det resultatet, att han icke då ville göra anmälan, och han har icke heller senare gjort sådan.

Polisen hade berett sig på att upprätthålla ordningen vid mötet i fråga, i vilket enligt uppskattning deltog ungefär 1500 personer. Där förekom dock ingenting sådant, som arrangörerna icke skulle ha kunnat behärska och som skulle ha krävt ett ingripande från polisens sida.

Helsingfors den 16 april 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Kurppa: Invalidien auto- ja moottoripyöräveron palautusjärjestelmän yksinkertaistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain nojalla on invalideilla mahdollisuus määrätyin edellytyksin saada moottoriajoneuvon hintaan sisältyvä auto- ja moottoripyörävero takaisin. Palautusta suoritetaan hinnaltaan kohtuullisesta ja asianomaisen invalidin tarvetta vastaavasta ajoneuvosta.

Auto- ja mottoripyöräveron palautusta on ilmeistä, että oikeus sen saamiseen on menetetty, invalidin haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä kun hakija on merkitty autorekisteriin auton omistajaksi. Lisäksi edellytetään, että palautusta haetaan takautuvasti verohallitukselta, josta saatu mahdollisesti myönteinen päätös sekä rekisteriote tulee edelleen toimittaa auton kotipaikan poliisiviranomaiselle, joka tekee otteeseen merkinnän palautuksesta ja sen määrästä sekä kirjoittaa palautuspäätöksen todistuksen otteeseen tehdystä merkinnästä. Tämän jälkeen päätös on vielä toimitettava tullihallitukselle, joka suorittaa palautuksen postisiirron välityksellä.

Palautuksen hakemismenettely on kaikkiaan monimutkainen ja pitkäaikainen. Invalidi saa useita kuukausia odottaa veronpalautusta. Kun palautettavan veron määrä saattaa nousta 000 markkaan saakka, tuottaa sen väliaikaisenkin rahoituksen järjestäminen invalidille ymmärrettävästi ylitsepääsemättömiä vaikeuksia. Mikäli invalidi ostaa auton osamaksulla, voi hän anoa palautusta vasta kun kauppasumma on loppuun suoritettu. Vammainen joutuu näinollen maksamaan verosta korkean osamaksukoron.

Suurin vaikeus on siinä, että monitulkinnallisista myöntämisperusteista johtuen ei invalidi voi ennakkoon tietää, saako hän palautuksen vai ei. Jos päätös hakemukseen on kielteinen, joutuu invalidi monasti myymään jo hankkimansa auton ja kärsii raskaita taloudellisia menetyksiä. Olisi aivan välttämätöntä, että invalidi voi jo ennen auton hankintaa anoa veronpalautusta ja saada asiasta päätöksen.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä, että invalidit voisivat hakea auto- ja moottoripyöräveron palautusta ja saada asiasta päätöksen ennen mottoriajoneuvon hankintaa ja mitä Hallitus aikoo tehdä ko. veronpalautuksen saannin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi invalideille?

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä:

> "Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä, että invalidit voisivat hakea auto- ja moottoripyöräveron palautusta ja saada asiasta päätöksen ennen mottoriajoneuvon hankintaa ja mitä Hallitus aikoo tehdä ko. veronpalautuksen saannin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi invalideille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa.

Auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 17 §:n nojalla autovero voidaan palauttaa ainoastaan sellaiselle invalidille, joka autoa ensi kertaa rekisteröitäessä merkitään rekisteriin sen omistajaksi tai haltijaksi, haltijalle kuitenkin vasta tämän tultua merkityksi rekisteriin auton omistajaksi. Osoittaakseen nämä ja eräät muut auton rekisteröintiä koskevat veronpalautusedellytykset tulee hakijan liittää hakemukseensa autorekisterikeskuksen antama jäljennös auton rekisteriotteesta, jonka mainittu virasto on toimittanut hakijalle tämän pyynnöstä suhteellisen lyhyen ajan kuluttua sen jälkeen kun auto on rekisteröity.

Autoveronpalautushakemusten käsittelyaika tullihallituksessa on nykyisin ollut noin 1—3 viikkoa, lukuun ottamatta niitä hakemuksia, joissa veronpalautusedellytysten osoittamiseksi esitetyt selvitykset ovat olleet puutteellisia. Saatuaan tullihallituksen veronpalautuspäätöksen on hakijan esitettävä tämä päätös, siinä annettujen ohjeiden mukaisesti, auton kotipaikan poliisiviranomaiselle, jonka tulee tehdä auton rekisteriotteeseen merkintä palautuksesta ja sen määrästä sekä kirjoittaa päätökseen todistus siitä, että sanottu merkintä rekisteriotteeseen on tehty. Todistuksella varustettu päätös on sen jälkeen toimitettava tullihallitukselle, joka hakemuksetta suorittaa palautuksen summan hakijalle tai tämän asiamiehelle postisiirron välityksellä. Puheena olevien toimenpiteiden suorittamiseen tarvittavan ajan pituus riippuu pääasiassa hakijasta itsestään.

Useimmat autoliikkeet ovat myöntäneet invalideille, joiden on otaksuttu saavan hankkimastaan autosta veronpalautuksen, palautuksen summaa vastaavan korottoman lainan 2—kuukauden ajaksi. Myyjäyhtiöt ovat tällöin hoitaneet myös palautuksen hakemiseen liittyvät toimenpiteet hakijoiden puolesta näiden asiamiehinä. Kun veronpalautusasia on normaalitapauksissa ehditty sanotun ajan kuluessa jo ratkaista ja, mikäli ratkaisu on ollut myönteinen, veronpalautus suorittaa asiamiehelle tämän hakijalta olevan saatavan maksuksi, että veronpalautukseen oikeutettu invalidi yleensä ole joutunut kärsimään korkotappioita hankkimansa ajoneuvon hintaan sisältyvän autoveron osalta. Selostettu menettely on kattanut noin 80 prosenttia tullihallitukselle tehdyistä invalidien veronpalautushakemuksista.

Osamaksusopimus ei sinänsä ole ollut esteenä autoveron palauttamiselle. Jos kuitenkin osamaksulla ostettu invalidiauto on myyjän vaatimuksesta rekisteröity siten, että myyjäyhtiö on merkitty rekisteriin auton omistajaksi, ja ostajana oleva invalidi haltijaksi tai toiseksi omistajaksi, ei veroa ole voitu palauttaa ennen kuin invalidi on osoittanut, että hänet on merkitty rekisteriin auton yksin omistajaksi. Osamaksulla hankittujen invalidiautojen osuus invalidien hankkimien autojen kokonaismäärästä on ollut suhteellisen vähäinen.

Invalidi, joka liikuntavammaisuutensa vuoksi ehdottomasti tarvitsee auton henkilökohtaiseen käyttöönsä, tai invalidi, jolle auto on hänen työnsä hoitamiseksi olennaisen tarpeellinen hankkii, mikäli hänellä on siihen riittävät taloudelliset mahdollisuudet, auton kulkuvälineekseen, vaikka hän ei saisikaan siitä veron

palautusta. Invalidijärjestöjen harjoittaman tehokkaan informointitoiminnan ansiosta invalidit ovat yleensä olleet varsin hyvin tietoisia veron palauttamiseen liittyvistä edellytyksistä. Myös tullihallitus, kun siltä on puhelimitse tai kirjeitse tiedusteltu veronpalautusmahdollisuuksia yksittäistapauksissa, on pyrkinyt ennakolta lausumaan käsityksensä siitä, onko kysyjillä mahdollisuus saada hankkimastaan autosta veronpalautus. Tämä invalidin antamien tietojen perusteella annettu ennakkoarvio hänen veronpalautusmahdollisuuksistaan ei kuitenkaan ole ollut tullihallitusta sitova asiaa lopullisesti ratkaistaessa. Jos invalidille sitovalla ennakkopäätöksellä myönnettäisiin oikeus verovapaan auton hankkimiseen, eikä hän kuitenkaan varattomuuden, sairauden tai muun syyn vuoksi voisi henkilökohtaisesti käyttää hyväkseen hänelle myönnettyä etua, saattaisi tästä edusta päästä hyötymään muu kuin siihen oikeutettu henkilö.

Ennakkopäätöksen antamista autoveron palauttamista koskevissa asioissa ei edellä mainituista syistä voida pitää tarkoituksenmukaisena. Veronpalautusmenettelyn yksinkertaistaminen ja hakemusten käsittelyajan nopeuttaminen johtaisivat todennäköisesti vain väärinkäytösten mahdollisuuden lisääntymiseen tuottamatta kuitenkaan veronpalautukseen oikeutetuille invalideille merkittävää parannusta nykyiseen käytäntöön verrattuna.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herra Talman, med Eder skrivelse av den 23 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att invalider skall kunna ansöka om återbärning av bil- och motorcykelskatt och få beslut i saken, innan motorfordonet anskaffas, och vad ämnar Regeringen göra för att påskynda och underlätta ifrågavarande skatteåterbärning till invalider?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 17 § lagen om bil- och motorcykelskatt kan bilskatt återbäras endast till sådana invalider som, då bilen första gången registreras, i registret antecknas såsom dess ägare eller innehavare, i fråga om innehavare dock först när denna i registret blivit införd såsom bilens ägare. För att ådagalägga detta och vissa andra förutsättningar för skatteåterbärning, vilka gäller bilens registrering skall sökande till sin ansökan foga en av bilregistercentralen utfärdad avskrift av registerutdraget för bilen, vilket registercentralen tillställt sökanden på dennas begäran inom jämförelsevis kort tid efter det bilen blivit registrerad.

Tiden för handläggning av ansökningar om skatteåterbärning av bilskatt har i tullstyrelsen för närvarande varit omkring 1—3 veckor, med undantag av sådana ansökningar i vilka utredningen angående förutsättningarna för skatteåterbärningen har varit ofullständig. Efter att ha mottagit tullstyrelsens beslut om skatteåterbäning skall sökanden förete beslutet, enligt däri givna anvisningar, för hemortens polismyndighet, som i registerutdraget för bilen skall göra anteckning om återbärning och dess belopp samt på beslutet intyga, att sagda anteckning gjorts i registerutdraget. Beslutet, med påtecknat intyg, skall därefter tillställas tullstyrelsen, som utan särskild ansökan erlägger återbärningssumman till sökanden eller dennas ombud genom postgiro. Den tid som åtgår för ovannämnda åtgärder beror i huvudsak på sökanden själv. De flesta bilaffärer har beviljat invalider, som antas få skatteåterbärning för den anskaffade bilen, ett räntefritt lån, motsvarande återbärningssumman, för en tid av 2—3 månader. Försäljningsföretagen har härvid även, såsom ombud för sökandena, skött de åtgärder som ansökan om återbärning påkallar. Då frågan om skatteåterbärning i normala fall redan hunnit behandlas inom nämnda tid och, såvida beslutet varit positivt, skatteåterbäringen erlagts till ombudet såsom betalning för den fordran ombudet haft hos sökanden, har en invalid, som är berättigad till skatteåterbärning, i allmänhet icke kommit att lida ränteförlust vad beträffar bilskatten på priset av det anskaffade fordonet. Det förfarande, för vilket redogjorts i det föregående, har täckt ungefär 80 % av invaliders ansökningar om skatteåterbärning hos tullstyrelsen.

Avbetalningskontrakt har icke såsom sådant utgjort hinder för återbärning av bilskatt. Om emellertid en invalidbil, som köpts på avbetalning, på säljarens yrkande har registrerats så, att det säljande företaget i registret antecknats såsom bilens ägare och den invalid som köpt bilen såsom dess innehavare eller såsom andra ägare, har skatten icke kunnat återbäras innan invaliden har kunnat påvisa, att han införts i registret såsom bilens enda ägare. De på avbetalning köpta invalidbilarnas andel av totalantalet av invalider anskaffade bilar har vrit jämförelsevis liten.

En rörelsehindrad invalid som absolut behöver en bil för personligt bruk eller en invalid, för vilken en bil är nödvändig för att han skall kunna sköta sitt arbete, anskaffar en bil, om han äger tillräckliga ekonomiska förutsättningar, även om han icke erhåller skatteåterbärning för den. Tack vare invalidorganisationernas effektiva informationsverksamhet

har invaliderna i allmänhet varit mycket väl medvetna om förutsättningarna för skatteåterbärning. Även i tullstyrelsen, där förfrågningar om möjligheterna till skatteåterbärning i enskilda fall har gjorts per telefon eller brev, har man strävat till att i förväg uttala sin uppfattning om, huruvida den frågande har möjlighet att erhålla skatteåterbärning för den bil han anskaffat. Denna förhandsupplysning, som lämnats invalid på grundval av de uppgifter han lämnat om sina möjligheter att erhålla skatteåterbärning, har dock icke varit bindande för tullstyrelsen då den fattat sitt slutgiltiga beslut. Skulle invalid genom bindande förhandsbesked beviljas tillstånd att anskaffa bil skattefritt och sedan på grund av medellöshet, sjukdom eller annan orsak icke personligen kunna utnyttja den förmån som beviljats honom, skulle annan person än den därtill berättigade, kunna komma att draga nytta av denna förmån.

Av ovan anförda orsaker kan det icke anses ändamålsenligt att lämna förhandsbesked i ärenden som angår återbärning av bilskatt. En förenkling av återbärningsförfarandet och en förkortning av tiden för behandlingen av ansökningar, skulle sannolikt endast resultera i ökade möjligheter till missbruk, utan att likväl för invalider, som är berättigade till skatteåterbärning, medföra någon betydande förbättring i jämförelse med nuvarande förfarande.

Helsingfors den 23 april 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 84.

Hemmi: Vuokramiehen valintamahdollisuuden turvaamisesta siirtotonttien osalta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuokra-alueiden järjestelylain soveltamisessa on esiintynyt epäyhtenäistä käytäntöä. Lisäksi laki on eräiltä osin johtanut ilmeisiin kohtuuttomuuksiin ja saattanut vuokramiehet erilaiseen asemaan lain soveltamisessa.

On katsottu, että vuokramies on lakia sovellettaessa velvollinen aina siirtymään kaupungin osoittamalle siirtotontille. Niinpä esim. sellaisessakin tapauksessa, jossa vuokramies on jo ennen kyseisen lain voimaan tuloa vuokrannut itselleen toisen tontin tarkoituksenaan myöhemmässä vaiheessa siirtyä sille, ei ole katsottu olevan mahdollista osoittaa häntä tälle omaaloitteisesti vuokraamalleen tontille. Kun vuokra-alueiden järjestelylain perimmäisenä tarkoituksena on ollut antaa kaupungille mahdollisuus saada haltuunsa kaavasuunnitelmiensa toteuttamiseen tarpeelliset vuokramiesten tontit ja samalla turvata vuokramiesten asema ei ole tarpeen eikä myöskään kohtuuden mukaista saattaa vuokramiehet sikäli erilaiseen asemaan, että sellainen vuokramies, joka on omatoimisesti hankkinut itselleen vuokratontin, ei olisikaan oikeutettu saamaan siirtokorvauksia täysimääräisinä. Tämä tuskin on ollut lain tarkoituskaan, vaan lain henki edellyttänee tällaisessakin tapauksessa, että vuokramiehelle annetaan rakennuksen ja tarpeiston luovutushinnan lisäksi korvaus siirtokustannuksista sekä varataan hänelle mahdollisuus saada myös uudelleenrakentamista varten tarkoitettu lainaosuus. Tiettävästi lukuisat kaupungit ovat olleet tähän halukkaitakin nimenomaan sellaisissa tapauksissa, joissa kaupungeilla itsellään on vaikeuksia siirtotonttien järjestämisessä.

Edellä mainituilla perusteilla lain tulisi sallia myös vuokramiehen omassa omistuksessa olevan tontin käyttämisen siirtotarkoituksiin. Tällainen lainmuutos on katsottava myös lain joustavan soveltamisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Ehdotus on perusteltavissa myös sillä, että lain soveltamisalalla ei ole syytä tehdä eroa siirtotonttina omistusoikeuden tai vakaan hallintaoikeuden perusteella hallittujen tonttien välillä.

Kaupunkien ja kauppaloiden vuokra-alueiden järjestelylain mukaisten toimitusten piirissä on huomattava joukko sellaisia henkilöitä, jotka heikon taloudellisen asemansa, ikänsä tai terveytensä puolesta eivät halua, ja joilta ei myöskään kohtuudella voida vaatia sijoittumista siirtotontille. Näiden henkilöiden asema on laissa heikosti turvattu. Heille on tosin varattu etuoikeus saada tarvettaan vastaava asuntoosake tai vuokra-asunto sellaisesta rakennuksesta, jonka rahoittamiseen on käytetty kunnan varoja tai välitystä. Tällaisissa tapauksissa ei heillä kuitenkaan ole oikeutta saada korvausta siirtämisestä aiheutuvista kustannuksista eikä myöskään oman osakkeen ostamiseen tarvittavaa lainaosuutta. Näin ollen heidän valinnanvapautensa jää huomattavasti heikommaksi kuin muiden vuokramiesten. On perusteltua, että näille vuokramiehille varataan samat oikeudet siirtokorvauksen ja lainan saantiin kuin muillekin vuokramiehille.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuokra-alueiden järjestelystä annettu laki ei nykyisellään turvaa vuokramiehen oikeudenmukaista valintamahdollisuutta siirtotonttien osalta, ja jos on, aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin kyseisen lain muuttamiseksi niin, että valintamahdollisuuksia voitaisiin eri muodoissa nykyisestään tarkoituksenmukaisesti lisätä?

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Hemmin kirjallisesta kysymyksestä n:o 84:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuokra-alueiden järjestelystä annettu laki ei nykyisellään turvaa vuokramiehen oikeudenmukaista valintamahdollisuutta siirtotonttien osalta, ja jos on, aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin kyseisen lain muuttamiseksi niin, että valintamahdollisuuksia voitaisiin eri muodoissa nykyisestään tarkoituksenmukaisesti lisätä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) 5 ja 6:ään sisältyvien säännösten mukaan voidaan vuokramies tietyin edellytyksin velvoittaa siirtymään muualle, mikäli hänelle saman omistajan maasta osoitetaan uusi alue, joka kohtuuden mukaan täyttää vuokramiehen asuntoalueen tarpeen. Jollei ole mahdollisuutta siirtää vuokramiestä saman omistajan maalle, voidaan uusi vuokra-alue osoittaa säädetyin edellytyksin kunnan alueella olevasta valtion tai kunnan omistamasta maasta.

Vuokra-alueiden järjestelyssä on eräin edellytyksin noudatettava vuokranantajan ja vuokramiehen tekemää kirjallista sopimusta laissa tarkoitetun vuokra-alueen tai sen sijasta muun alueen lunastamisesta vuokramiehen omaksi (33 §).

Vuokra-alueiden järjestelylain säännöksiä siirtokustannusten maksamisesta voidaan soveltaa vain niissä tapauksissa, joissa vuokra-alueen siirto tai lunastaminen suoritetaan edellä mainittujen säännösten mukaisesti.

Muun kuin vuokranantajan maasta vuokralle tai omaksi hankitulle alueelle siirtyjä, mikäli alue ei ole valtion tai kunnan maata, ei ole oikeutettu saamaan lain tarkoittamia siirtokustannuksia koskevia etuja.

Vuokramies, joka menettämänsä vuokra-alueen sijasta eräissä tapauksissa on oikeutettu asunto-osakkeen tai vuokrahuoneiston saamiseen, ei myöskään voi lain mukaan saada siirtokustannuksia vastaavia korvauksia. Hän voi saada ainoastaan lunastushinnan rakennuksista ja korvauksen tontilla tehdyistä tasoitus- ja parannustöistä (719/70).

Kysymyksessä ja sen perusteluissa esitetyt epäkohdat ovat siis olemassa, koska vuokramiehet joutuvat eri asemaan riippuen siitä, onko kysymys siirtymisestä omalle tontille, toisen tontille, vuokrahuoneistoon tai asunto-osakkeeseen. Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriö on antanut maanmittaushallitukselle tehtäväksi ryhtyä valmistelemaan lainsäädännöllisiä toimenpiteitä ko. epäkohtien korjaamiseksi. Samalla ministeriö on antanut maanmittaushallituksen tehtäväksi tutkia olisiko nykyinen vuokra-alueiden järjestelylain mukainen rahoitusmenettely, joka ainakin eräissä tapauksissa muodostuu siirtyjän osalta kohtuuttoman raskaaksi, tässä yhteydessä uusittava.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 84:

> "Är Regeringen medveten om att lagen om reglering av legoområden i sin nuvarande form icke tryggar legotagares rättmätiga möjlighet att välja tomt för utflyttning, och om så är,
>
> har Regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder för att ändra ifrågavarande lag så, att valmöjligheterna i olika former skulle kunna ökas på ett ändamålsenligt sätt i jämförelse med nuvarande system?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt stadgandena i 5 och 6 §§ lagen om reglering av legoområden i stad och köping (218/62) kan legotagare under vissa förutsättningar åläggas att flytta annanstans, såvida åt honom av samma ägares jord anvisas nytt område, som skäligen tillgodoser legotagarens behov av bostadsområde. Om det icke finnes möjlighet att flytta legotagare till samma ägares mark, kan under stadgade förutsättningar nytt legoområde anvisas av mark, som befinner sig på kommunens område och äges av staten eller kommunen.

Vid reglering av legoområde skall under vissa förutsättningar iakttagas skriftligt avtal mellan legogivare och legotagare om inlösning i legotagares ägo av i lagen avsett legoområde eller i dess ställe av annat område (33 §).

De i lagen om reglering av legoområden ingående stadgandena om erläggande av utflyttningskostnaderna kan tillämpas endast i de fall, då flyttning eller inlösning av legoområde sker i enlighet med ovan nämnda stadganden.

Den som flyttar till område, vilket arrenderats eller inköpts från annans än legogivarens mark är icke berättigad att komma i åtnjutande av de i lagen avsedda förmånerna i fråga om utflyttningskostnader, såvida området icke arrenderats eller köpts från statens eller kommunens mark.

Legotagare, som i stället för sitt förlorade legoområde i vissa fall är berättigad att erhålla bostadsaktie eller hyreslägenhet, kan icke heller enligt lagen utfå ersättning, som motsvarar utflyttningskostnaderna. Han kan endast erhålla löseskilling för byggnaderna och ersättning för utjämnings- och förbättringsarbeten, som utförts på tomten (719/70).

De i spörsmålet och dess motivering anförda missförhållandena förekommer sålunda, på grund av att legotagare råkat i olika läge beroende på, huruvida utflyttningen sker till egen tomt, till annans tomt, till hyreslägenhet eller till bostadsaktie. Av denna orsak har jord- och skogsbruksministeriet givit lantmäteristyrelsen i uppdrag att inleda beredandet av lagstiftningsåtgärder i syfte att avlägsna ifrågavarande missförhållanden. Samtidigt har ministeriet givit lantmäteristyrelsen i uppdrag att undersöka, huruvida finansieringssystemet i enlighet med den nuvarande lagen om reglering av legoområden, vilket åtminstone för somliga utflyttande legotagares vidkommande blir oskäligt tungt, i detta sammanhang borde förnyas.

Helsingfors den 27 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen*

Kirj. ksm. n:o 85.

A-K. Aalto ym.: Kuntoutustoiminnan kehittämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuonna 1967 voimaan tulleen terveydenhoitolain (469/65) 3 luvun 7 §:n mukaan "Terveydenhoitolautakunnan tehtäviin kuuluu myös huolehtia kunnan toimesta järjestettävästä sairaanhoidosta ja lääkinnällisestä kuntouttamisesta, jollei näitä ole annettu muun viranomaisen tehtäväksi, ja valvoa kunnan alueella yksityisten järjestämää edellä mainittua toimintaa."

Edellä mainitun lain kohdan edellyttämiä selvityksiä käytännön toimenpiteistä ei ole annettu enempää kuin tietoja siitä, miten tällainen kuntoutustoiminta olisi asianmukaisimmin järjestettävä. Näin ollen muun muassa valmisteilla olevan kansanterveyslain kuntoutusta koskevaan osaan on suorastaan mahdotonta ottaa kantaa.

Käsityksemme mukaan tämänkaltaista toimintaa varten tarvittaisin kokeilutoimintaa erityyppisillä ja -suuruisilla alueilla. Asia on erittäin kiireellinen siksi, että maassamme on jo lähes pari sataa terveyskeskusta suunnitteilla ja muutama on jo aloittanut toimintansa. Viime mainituista saatujen tietojen mukaan suunnittelusta vastaavilla elimillä ei ole ollut riittävästi tietoa kuntoutustoiminnalle asetettavista vaatimuksista, eikä niin ollen myöskään henkilökunnasta, sen määrästä ja tasovaatimuksista, tiloista, välineistä ja tarvittavan konsultaatioavun järjestelystä.

Asian edistämiseksi hallituksen olisi ryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin lähempien selvitysten antamiseksi siitä, miten kuntoutustoiminta tulisi järjestää maamme kunnissa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä kuntoutustoiminnan ja siihen liittyvän terveyspalvelun kehittämiseksi maamme kunnissa siten, että jokaiselle kansalaiselle taattaisiin yhtäläiset mahdollisuudet edes peruspalveluiden saantiin kotipaikkakunnallaan?

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 1971.

Anna-Kaarina Aalto.
Pentti Sillantaus.
T. I. Vartia.
Niilo Tarvajärvi.
Eeva Kauppi.
Mauri Seppä.
Salme Katajavuori.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Kaarina Aallon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 85:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä kuntoutustoiminnan ja siihen liittyvän terveyspalvelun kehittämiseksi maamme kunnissa siten, että jokaiselle kansalaiselle taattaisiin yhtäläiset mahdollisuudet edes peruspalveluiden saantiin kotipaikkakunnallaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä mainittuun lakiesitykseen kansanterveystyöstä tullaan sisällyttämään säännös kunnan sairaanhoitoon liittyvistä velvollisuuksista. Kun kuntoutus on sairaanhoidon elimellinen osa, ei ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista antaa siitä erillisiä säännöksiä. Suunnitelmallisen terveydenhuollon palvelutoiminnan kannalta on kylläkin tarpeen, että eri toiminnoista ja niiden kehittämistarpeista laaditaan määrätyn aikavälin käsittävä suunnitelma. Tämän vuoksi on sanotussa lakiesityksessä määrätty lääkintöhallitukselle velvollisuus laatia yleissuunnitelma, jossa myös otetaan huomioon esitetyssä kysymyksessä tarkoitetut paikallisen kuntouttamistoiminnan terveyspalveluihin sisältyvät tarpeen. Kun taas kunnan on laadittava tähän yleissuunnitelmaan nojautuva paikalliset tarpeet huomioon ottava suunnitelma, johon on sisällytettävä myös kuntoutusta koskeva selvitys, ja kun lakiesityksen mukaan on lääkintöhallituksen asiana vahvistaa kunnan suunnitelma, on sillä mahdollisuus valvoa, että kaikissa kunnissa kuntoutustoimintaa kehitetään ja että valtakunnalliset voimavarat jakautuvat mahdollisimman tasaisesti. Tämän huomioiden lääkintöhallitus on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on lääkinnällisen kuntoutuksen yleisohjelman tekeminen ja sen osana paikallisen kuntoutustehtävän selvittäminen. On lisäksi syytä todeta, että kuntoutustoiminta on sairaanhoitoon liittyvänä osana jatkuvasti kehittynyt. Sairaanhoidon toiminnan monipuolistuminen ja kapasiteetin lisäys ovat tehneet mahdolliseksi sairaanhoidon ulottamisen akuuttivaiheen jälkeiseenkin hoitoon, jota nimitetään lääkinnälliseksi kuntoutukseksi. Tästä syystä on lääkinnälliseen kuntoutukseen tarvittavaa erikoishenkilökuntaa ja sen koulutusmäärää jatkuvasti lisätty. Tämä koskee lääkintävoimistelijoita ja toimintaterapeutteja, joiden viimeksimainittujen koulutus on aloitettu.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Anna-Kaarina Aalto m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 85:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för ett utvecklande av rehabiliteringsverksamheten och den därtill anslutna hälsovårdsservicen inom kommunerna i vårt land därhän, att alla medborgare skulle garanteras enahanda möjligheter att erhålla åtminstone elementär service på sina hemorter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I det förslag till lag om folkhälsoarbetet som nämnes i spörsmålet kommer att upptagas ett stadgande om kommuns skyldigheter i samband med sjukvården. Rehabiliteringen är en integrerande del av sjukvården, och det är därför varken påkallat eller ändamålsenligt att utfärda särskilda stadganden om den. Med tanke på en planmässig hälsovårdsservice är det däremot erforderligt, att en plan för en viss tidrymd uppgöres över olika verksamhetsformer och behovet att utveckla dem. Fördenskull har i nämnda lagförslag upptagits en bestämmelse, som förpliktar medicinalstyrelsen att utarbeta en allmän plan, vari även beaktas de behov som avses i det framförda spörsmålet och som även ingår i den hälsovårdsservice som den lokala rehabiliteringsverksamheten tillhandahåller. När åter en kommun med stöd av denna allmänna plan skall utarbeta en plan, som beaktar de lokala behoven och som också bör innefatta en utredning om rehabiliteringen, och då det enligt lagförslaget skulle ankomma på medicinalstyrelsen att stadfästa den kommunala planen, skulle medicinalstyrelsen härigenom ha möjlighet att tillse, att rehabiliteringsverksamheten utvecklas i alla kommuner och att rikets kraftresurser fördelar sig så jämnt som möjligt. Med hänsyn härtill har medicinalstyrelsen tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utforma ett generalprogram för medicinsk rehabilitering och att såsom en del av detta arbete utreda frågan om rehabilitering på det lokala planet.

Det är ytterligare skäl att konstatera, att rehabiliteringsverksamheten såsom en del av sjukvården oavbrutet har utvecklats. Den allt mångsidigare sjukvården och den ökade kapaciteten på detta område har gjort det möjligt att utsträcka vården också till tiden efter det akuta skedet, och denna senare form av vård betecknas såsom medicinsk rehabilitering. Fördenskull har den specialpersonal som behövs för den medicinska rehabiliteringen och omfattningen av den utbildning som ges denna personal hela tiden ökats. Detta gäller medikalgymnaster och sysselsättningsterapeuter. Utbildningen av den sistnämnda personalkategorin har inletts.

Helsingfors den 17 april 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 86.

Juvela ym.: Raaka-ainepuun saannin turvaamisesta korien valmistajille valtion metsistä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräissä Satakunnan kunnissa mm. Kankaanpäässä ja Pomarkussa hankkivat useat kymmenet perheet toimeentulonsa koreja valmistamalla. Tämän käsityöammatin harjoittaminen on perinteellistä näille seuduille. Raaka-ainepuunsa ovat pohjoissatakuntalaiset korien valmistajat ostaneet valtion metsistä Parkanon sekä Kurun Metsäkoulun hoitoalueilta. Tulkoon todetuksi, että raaka-aineena käytetään usein sisältä jo osaksi lahonneita puita, joten mistään arvopuista ei ole kysymys.

Kuluneen talven aikana on raaka-aineen saannissa ilmennyt kuitenkin suuria vaikeuksia. Näin siksi, että pärepuiden luovutus em. valtion metsäalueilla on jostain syystä keskeytetty. Kun kysymys on kuitenkin ammatin harjoittamiseen välttämättömän raaka-aineen hankkimisesta, edellyttää se sitä, että pärepuiden jatkuva säännöllinen saanti turvataan. Käytännössä se voitaisiin paremmin hoitaa mm. siten, että valtion metsistä varattaisiin jokin määrätty alue ko. pärepuiden hankintaa varten. Lisäksi korien valmistajat toivovat, että puiden luovutus tapahtuisi ainakin kaksi kertaa vuodessa, myös kesäaikaan. Näihin saakka on nimittäin luovutus tapahtunut talvisin, jolloin puut on jouduttu ostamaan varastoon. Tällaisen varastoimisen seurauksena on ollut usein puun osittainen pilaantuminen.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus huolehtia siitä, että korien valmistamista ammattinaan harjoittaville turvataan välttämättömän raaka-ainepuun jatkuva saanti valtion metsistä?

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 1971.

Aulis Juvela.
Matti Järvenpää.
Uljas Mäkelä.
Irma Rosnell.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 26 päivältä maaliskuuta 1971 n:o 440 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Juvelan ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Aikooko hallitus huolehtia siitä, että korien valmistamista ammattinaan harjoittaville turvataan välttämättömän raaka-ainepuun jatkuva saanti valtion metsistä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa lausutaan muun muassa, että pohjois-satakuntalaiset pärekorien valmistajat ovat ostaneet raaka-aineensa valtion metsistä Parkanon ja Kurun hoitoalueissa. Raaka-aineena käytetään usein sisältä jo osaksi lahonneita puita. Kuluneen talven aikana on raaka-aineen saannissa ilmennyt suuria vaikeuksia. Kun kysymyksessä on ammatin harjoittamiseen välttämättömän raaka-aineen hankkiminen, edellyttää se, että pärepuiden jatkuva saanti turvataan. Perusteluissa lausutaan edelleen, että käytännössä voitaisiin raaka-aineen saanti parhaiten hoitaa siten, että valtion metsistä varattaisiin jokin määrätty alue pärepuiden hankintaa varten. Lisäksi korien valmistajat toivovat, että puiden luovutus tapahtuisi ainakin kaksi kertaa vuodessa, myös kesäisin, sensijaan että luovutus on tähän saakka tapahtunut vain talvisin, jolloin puut on jouduttu ostamaan varastoon, mistä on usein ollut seurauksena puiden osittainen pilaantuminen.

Pärekorien raaka-aineeksi kelpaavalla pärepuulla on varsin ankarat laatuvaatimukset, puiden tulisi nimittäin olla oksattomia, hienosyisiä ja suoria, minkä vuoksi pärepuiksi kelpaavat vain kooltaan pienehköä sahatukkia vastaavat, hitaasti kasvaneet, oksattomat ja suorat tyvikappaleet. Kun pärettä voidaan tehdä vain pintapuusta, ei puun keskiosan mahdollisella lahoisuudella ole merkitystä. Pärepuiksi erotellaan sahatukkien hakkuussa kooltaan ja laadultaan pärepuiksi kelpaavat, mutta lahoisuuden vuoksi sahatukeiksi kelpaamattomat puut. — Edellä esitetystä selviää, ettei nykyisen hankkimistavan vallitessa ole tarkoituksenmukaista varata jotakin määrättyä aluetta pärepuiden hankkimista varten. — Selostetulla tavalla hankitut pärepuut on myyty korien valmistajille sahatukkien hintaa alemmalla hinnalla.

Pärepuiden luovutus ostajille on tapahtunut hakkuu- ja ajokauden päätyttyä kevättalvella. Puiden luovutuksen järjestäminen tapahtuvaksi kaksi kertaa vuodessa lisäisi vain sekä ostajan että myyjän kustannuksia, koska puiden hakkuu ja ajo tapahtuu säännönmukaisesti vain talvikaudella. Ehdotetulla järjestelyllä ei kuitenkaan estettäisi puiden mahdollista pilaantumista.

Edellä selostetun laatuisia, pärepuiksi kelpaavia puita on vain vanhoissa, lähes luonnontilaisissa metsissä, joiden määrä on sekä Parkanon että Kurun hoitoalueissa vähenemässä. Kun tällaisia puita sisältäviä leimikoita ei ole hakattavana joka vuosi yhtä suurta määrää, on luonnollista, että pärepuiksi kelpaavien puiden määrä vaihtelee vuodesta toiseen. Kuluneena talvena on pärepuiksi kelpaavia puita kertynyt tavallista vähemmän, joten tästä seikasta johtuu raaka-aineen saannissa ilmenneet vaikeudet. Pärepuiden myyntiä korien valmistajille on tarkoitus joka tapauksessa jatkaa eikä niiden myynnin mahdollista lopettamista ole edes suunniteltu.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 440 av den 26 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Juvela m. fl. ställda spörsmål:

> "Ämnar Regeringen sköta om att de personer, som yrkesmässigt tillverkar pärtkorgar, fortgående ur statsskogarna garanteras den nödika tillgången på trä som råvara?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålets motivering säges bl.a. att tillverkarna av pärtkorgar i norra Satakunda har köpt sitt råmaterial från statsskogarna i Parkano och Kuru revir. Såsom råmaterial användes ofta träd, som redan delvis har inre röta. Under den gångna vintern har det uppträtt stora svårigheter i tillgången på råmaterial. Då det är fråga om det nödiga anskaffandet av råmaterial för utövande av yrke, förutsätter detta, att den fortgående tillgången på pärtvirke säkerställes. I motiveringen säges ytterligare, att tillgången på råmaterial i praktiken enklast skulle kunna skötas så, att av statsskogarna ett bestämt område skulle reserveras för anskaffningen av pärtvirke. Dessutom önskar korgtillverkarna, att träden skulle levereras åtminstone två gånger om året, även sommartid, i stället för att leveransen såsom hittills, skett endast om vintern. Härvid har man nödgats köpa träd i lager, vilket ofta lett till att träden delvis fördärvats.

Kvalitetskraven på pärtvirke, dugligt till råmaterial för pärtkorgar, är mycket stränga. Trädet borde nämligen vara kvistfritt, finfibrigt och rakt. Till pärtvirke duger sålunda endast nedre delen av stammar av träd, till formatet motsvarande mindre sågstock, som växt långsamt samt är kvistfritt och rakt. Då pärtor kan tillverkas endast av ytveden, är eventuell röta i kärnveden utan betydelse. Vid avverkningen av sågstock sorteras till pärtvirke sådana träd, som till format och kvalitet är dugliga till pärtvirke, men vilka på grund av röta är odugliga till sågstock. — Av det ovan anförda framgår, att det under nu rådande anskaffningssystem icke är ändamålsenligt att reservera något särskilt område för anskaffning av pärtvirke. — Det på ovan anförda sätt anskaffade pärtvirket har sålts till korgtillverkare till ett pris som är lägre än priset på sågstock.

Pärtvirket har levererats till köparna i slutet av avverknings- och drivningstiden på vårvintern. Att ordna trädleveransen så att den skulle äga rum två gånger om året skulle endast öka såväl köparens som säljarens kostnader, då trädens avverkning och drivning regelmässigt sker endast under vintersäsongen. De föreslagna arrangemangen skulle dock icke hindra, att träden eventuellt fördärvas.

Träd av den art som ovan beskrivits, som duger till pärtvirke, finnes endast i gamla skogar, som nästan befinner sig i naturtillstånd. Dessa skogar håller på att minska i antal såväl i Parkano som Kuru revir. Då stämplade skogar innehållande sådana träd icke varje år avverkas lika mycket, är det naturligt att mängden av träd, användbara till pärtvirke, växlar från år till år. Under den gångna vintern har man fått mindre än vanligt av träd, som är användbara till pärtvirke. Svårigheten i tillgången på pärtvirke beror på detta förhållande. Under alla omständigheter har man för avsikt at fortsätta försäljningen av pärtvirke till korgtillverkarna och ett eventuellt upphörande med denna försäljning har icke ens planerats.

Helsingfors den 21 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen*

Kirj. ksm. n:o 87.

Friberg: Helsingin itäisten kaupunginosien postipalveluolojen parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helsingin kaupungin asumalähiöiden lukumäärä sekä niiden asukasluku on viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti kasvanut. Yhteiskunnallisten palvelusten luominen ja ylläpito näissä kaupunginosissa on useassa suhteessa osoittautunut vaikeaksi ja aikaavieväksi tehtäväksi. Esimerkkinä palvelusten hankalasta järjestelystä voidaan mainita itäisten pääkaupunkilähiöiden postipalvelu.

Kontulan kaupunginosassa asuu yli 20 000 asukasta. Näitä palvelee maan suurimmaksi mainostetussa ostoskeskuksessa vain 245 m^2 suuruinen postikonttori, josta vajaa ⅓ on yleisöpalvelutiloja. Tilat ovat nykyisellään niin rasitettuja että esimerkiksi ruuhka-aikoja varten on mahdoton avata yleisönpalvelupisteitä. Posti- ja lennätinlaitos teki ilmeisesti virheinvestoinnin ostamalla alun alkaen liian pienen osakkeen postin tiloja varten.

Kontulassa yksistään postisiirtoliikenne käsittää kuukaudessa tililleпanoina 15 000 siirtoa. Kontulasta kannetaan myös Mellunmäen posti. Tämä uusin itäinen kaupunginosa saa tulla toimeen vain postiasemalla, josta ei voi lähettää ulkomaanlähetyksiä eikä vakuutettuja lähetyksiä. Postiasema on vain osan päivää auki.

Koska Kontulan postitoimipaikkaa pidetään avoinna myös lauantaisin on lauantaisin ja maanantaisin toimessa kolme tilapäistä osaviikkoapulaista. Näiden asiakasrutiini ja ammattitaito on luonnollisesti vakituisten postivirkailijoiden tasoa alhaisempi ja apulaisten käyttö johtaa ruuhkiin sekä siihen, että vakinaiselta henkilökunnalta menee kohtuuttomasti aikaa puhtaisiin tarkistus- ym. toimenpiteisiin.

Myös Myllypuron postitoimipaikka on ahdas ja kärsii näin ollen varsinkin ruuhka-aikoina pienistä tiloista.

Tiettävästi Kontulan ostoskeskuksessa olisi lähiaikoina mahdollisuus ostaa uusia tiloja mm. Kontulan Huollon muuttaessa uusiin tiloihin.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus kehottaa posti- ja lennätinlaitosta ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin Helsingin itäisten kaupunginosien postipalveluolojen parantamiseksi hankkimalla väljempiä toimitiloja sekä palkkaamalla lisää vakituista henkilökuntaa?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Ralf Friberg.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ralf Fribergin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 87:

> "Aikooko Hallitus kehottaa posti- ja lennätinlaitosta ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin Helsingin itäisten kaupunginosien postipalveluolojen parantamiseksi hankkimalla väljempiä toimitiloja sekä palkkaamalla lisää vakituista henkilökuntaa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Postipalvelun järjestämisessä on pyrittävä mahdollisimman hyvään ja tasapuoliseen palveluun kaikkialla maassa. Palvelun järjestämisessä on kuitenkin otettava huomioon muun ohella kustannukset, jotka ovat tuntuvasti lisääntyneet muun muassa 40-tuntiseen ja 5-päiväiseen työviikkoon siirtymisen vuoksi. Kustannusten lisääntymisen estämiseksi on ollut ryhdyttävä muun muassa osaviikkoapulaisten käyttöön ja eräiden toimipaikkojen sulkemiseen lauantaisin. Osaviikkoapulaisille annetaan tehtävän edellyttämää koulutusta.

Helsingin itäisten kaupunginosien postipalveluolojen parantamistoimenpiteiden osalta mainittakoon, että posti- ja lennätinlaitos on pyrkinyt ja edelleen pyrkii saamaan sopivan huoneiston Mellunmäeltä sinne perustettavaa postitoimipaikkaa varten. Tämän toimipaikan, jossa käsiteltäisiin myös vakuutettuja ja ulkomaille meneviä lähetyksiä, perustaminen parantaa myös Kontulan palveluoloja. Myös eräissä muissa kaupunginosissa pyritään saamaan uusia postitiloja lisääntyvän liikenteen tarvetta vastaavasti.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ralf Friberg ställda spörsmål nr 87:

> "Ämnar Regeringen uppmana post- och telegrafverket att vidtaga skyndsamma åtgärder till förbättrande av posttjänstförhållandena i Helsingfors östra stadsdelar genom anskaffning av större lokaliteter och anställande av mera ordinarie personal?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vid organiseringen av posttjänsten bör man sträva till att åstadkomma en så god och rättvis service som möjligt i hela landet. Därvid måste dock utom annat beaktas också kostnaderna, vilka ökat kännbart bland annat på grund av övergången till 40-timmars och 5-dagars arbetsvecka. Till förhindrande av kostnadsökning har även deltidsbiträden fått lov att användas och vissa postanstalter hållas stängda om lördagarna. Deltidsbiträdena ges sådan utbildning som uppgiften förutsätter.

I fråga om åtgärderna till förbättrande av posttjänstförhållandena i Helsingfors östra stadsdelar må nämnas, att post- och telegrafverket strävat och alltjämt strävar till att få en lämplig lokal i Mellungsbacka för en postanstalt som skall inrättas där. Denna postanstalt, där även rekommenderade försändelser och försändelser till utlandet skulle expedieras, förbättrar tjänsteförhållandena även i Gårdsbacka. Också i vissa andra stadsdelar söker man erhålla nya postlokaliteter i motsvarighet till den ökande trafiken.

Helsingfors den 15 april 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 88.

Koivunen: Keinomunuaisen käyttöönsaannista Keski-Suomen keskussairaalassa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Keski-Suomen keskussairaalalla ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia ottaa käyttöön sairaalalle lahjoitettua keinomunuaista, vaikka sairaalan vaikutuspiirissä olevia potilaita joudutaan jatkuvasti hoitamaan Helsingissä, jonne hoitomatkat vievät aikaa ja tulevat monella tavoin kalliiksi ja vaikeiksi.

Kuluvan vuoden ohjelmassaan kuntainliitto on edellyttänyt tehostetun hoidon osaston avaamisen yhteydessä myös keinomunuaisen saamista käyttöön auttamaan sitä tarvitsevien potilaiden hoitoa. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan keskussairaalan osuus talousarvion 33.76.35 momentilta (Valtion apu keskussairaaloiden laajentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin) olisi jäänyt niin pieneksi, ettei keinomunuaisen käyttöön saamiselle vieläkään olisi taloudellisia mahdollisuuksia. Edellä mainitulla momentilla on kuluvalle vuodelle osoitettuja varoja yhteensä 25 083 200 markkaa. Tästä summasta pitäisi irroittaa varoja maan kaikille keskussairaaloille. Kun ilmeisesti yksi kahdeskymmenesviides osa eli yksi miljoona markkaa riittäisi keinomunuaisen pakkauksista käyttöön ottamisen turvaamiseen Keski-Suomen keskussairaalassa, niin olisi aiheellista kuulla, mitkä syyt ovat esteenä edellä mainitun rahamäärän irroittamiseen, jos sitä todella ei voida irroittaa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että Keski-Suomen keskussairaalassa käyttämättömänä olevaa keinomunuaista ei saada vieläkään käyttöön niillä vähäisillä apurahoilla, joita sairaalalle valtion talousarvion momentilta 33.76.35 on suunniteltu annettavaksi, ja jos tietää,
>
> tuleeko Hallitus huolehtimaan että avustusmäärää lisätään niin, että keinomunuaisen käyttöönsaanti turvataan enemmiltä viivytyksiltä?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Matti Koivunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Matti Koivusen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 88:

> "Tietääkö Hallitus, että Keski-Suomen keskussairaalassa käyttämättömänä olevaa keinomunuaista ei saada vieläkään käyttöön niillä vähäisillä apurahoilla, joita sairaalalle valtion talousarvion momentilta 33.76.35 on suunniteltu annettavaksi, ja jos tietää,
>
> tuleeko Hallitus huolehtimaan että avustusmäärää lisätään niin, että keinomunuaisen käyttöönsaanti turvataan enemmiltä viivytyksiltä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kuluvan vuoden menoarvion 33.76.35.2 a kohdalla on muiden kuin yliopistollisten keskussairaalain perustamiskustannuksiin 14 000 000 markkaa, josta on maksettava vuosina 1969 ja 1970 valtionavun suorittamista koskevaan yleiseen suunnitelmaan otettuihin hankkeisiin valtionapuna yhteensä 8 801 998 markkaa. Näin ollen vuoden 1971 aikana valtionavun suorittamista koskevaan yleiseen suunnitelmaan ottamista varten on käytettävissä 5 198 002 markkaa. On todettava, että Kemin ja Vaasan keskussairaaloissa on käynnissä laajennus- ja peruskorjaustyöt, joiden jatkaminen alkuperäisen suunnitelman mukaan edellyttää huomattavaa osuutta käytettävissä olevasta määrärahasta. Näistä hankkeista on lisäksi huomattava, että niiden kohdalla tulee tapahtumaan jälkeenjäämistä valtionavun maksamisessa kustannuksiin verrattuna. Tämän vuoksi muiden keskussairaalain perustamiskustannuksia varten on mahdollista käyttää määrärahasta yhteensä 998 000 markkaa.

Keski-Suomen keskussairaalasta saadun ilmoituksen mukaan lahjoituksena saadun keinomunuaisen käyttöönotto edellyttää keskussairaalassa huonetilojen järjestelyä, joka on osa suuremmasta peruskorjauksesta. Kun kuntainliiton tätä koskeva esitys on viime maaliskuun alkupuolella saapunut lääkintöhallitukseen, ei sitä siellä ole vielä ehditty käsitellä ja tehdä siitä ehdotusta ministeriölle. Esityksen saatuaan ministeriö tulee käytettävissään olevan määrärahan puitteissa harkitsemaan mahdollisuuksia määrärahan varaamisesta edellämainittuun tarkoitukseen.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Matti Koivunen ställda skriftliga spörsmål nr 88:

> "Är Regeringen medveten om att den outnyttjade konstgjorda njuren vid Keski-Suomen keskussairaala benämnda centralsjukhus icke ännu kan tagas i bruk med de obetydliga anslag som det har planerats att sjukhuset skulle tilldelas under momentet 33.76.35 i statsförslaget, och om så är fallet,
>
> kommer Regeringen att sörja för att understödsbeloppet ökas, så att den konstgjorda njuren kan tagas i bruk utan ytterligare dröjsmål?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I utgiftsstaten för innevarande år har under undermomentet 33.76.35.2 a upptagits 14 000 000 mark för grundläggningskostnader för andra sjukhus än universitetscentralsjukhus. Av detta belopp skall sammanlagt 8 801 998 mark erläggas i statsunderstöd för företag som åsen 1969 och 1970 har upptagits i den allmänna planen för erläggande av statsunderstöd. Sålunda återstår 5 198 002 mark för företag som under år 1971 kan upptagas i den allmänna planen för betalning av statsunderstöd. Det bör konstateras att utvidnings- och grundreparationsarbeten pågår vid centralsjukhusen i Kemi och Vasa och för att dessa arbeten skall kunna fortsättas enligt den ursprungliga planen måste en avsevärd del av det disponibla anslaget utnyttjas för dem. Vad dessa företag beträffar bör dessutom beaktas, att betalningen av statsunderstödet kommer att släpa efter i förhållande till kostnadsutvecklingen. Fördenskull kan sammanlagt 998 000 mark av anslaget användas för grundläggningskostnader för andra centralsjukhus.

Enligt vad som uppges vid Keski-Suomen keskussairaala benämnda centralsjukhus är det en förutsättning för att den konstgjorda njuren, som har erhållits genom en donation, skall kunna tagas i bruk, att lokaliteterna vid centralsjukhuset omregleras, och denna åtgärd är i sin tur en del av en större grundreparation. Kommunförbundets framställning i saken har kommit medicinalstyrelsen tillhanda i början av mars detta år. Medicinalstyrelsen har därför ännu inte hunnit behandla framställningen och inkomma med förslag i saken till ministeriet. Efter att ha erhållit framställningen kommer ministeriet att inom ramen för det anslag, som ställts till dess förfogande, överväga möjligheterna att reservera anslag för ovan nämnda ändamål.

Helsingfors den 19 april 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 89.

L. **Aalto**: Vaarallisia eläimiä koskevan lainsäädännön aikaansaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hattulan Pikku-Merven kylässä oli viime syksynä päästetty kokeilumielessä ulkolaisia käärmeitä suomalaiseen maastoon. Nämä mustankeltaiset kuristajakäärmeet, jotka lehtitietojen mukaan voivat kasvaa jopa 1.5 metrin pituisiksi, ovat ymmärrettävästi herättäneet kauhua sanotun kylän asukkaissa, joille ei oltu mitenkään ilmoitettu tällaisten käärmeiden maastoon laskemisesta. Kun eräs mainitunlainen matelija oli löytänyt tiensä erääseen asuntoon, aiheuttaen asukkaalle vakavan shokin, ovat sanotun talon asukkaat joutuneet jättämään asuntonsa. Kylässä käärmeitään pitävä ja niitä näyttelyissä eri puolilla Suomea kuljettava käärmeiden kasvattaja on jälleen ensi keväänä luvannut laskea kokeilumielessä maastoon toisenlaisia käärmeitä.

Hattulan poliisiviranomaiset ovat käärmeiden kasvatusta ja yleisillä teillä (erittäin myrkyllisetkin käärmeet vain lasiastioissa) kuljetusta tutkiessaan joutuneet toteamaan, että lainsäädännöstämme ei löydy tällaisten tapausten varalta mitään ilmoitus- eikä varotoimenpidesäännöksiä.

Edellä mainitun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tuleeko Hallitus ryhtymään kiireellisesti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, jolla ehkäistäisiin vaarallisten eläinten aiheuttamat vaarat ja asetettaisiin säädökset vaarallisten eläinten kuten esim. käärmeiden hallussapidosta, kasvatuksesta, hoidosta, myynnistä sekä kuljetuksesta yleisillä teillä?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Lyyli Aalto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja L. Aallon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 89:

> "Tuleeko Hallitus ryhtymään kiireellisesti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, jolla ehkäistäisiin vaarallisten eläinten aiheuttamat vaarat ja asetettaisiin säädökset vaarallisten eläinten kuten esim. käärmeiden hallussapidosta, kasvatuksesta, hoidosta, myynnistä sekä kuljetuksesta yleisillä teillä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Lainsäädännössämme on määräyksiä, joiden mukaan eräitten eläinten, myös vaarallisten, vapaaksi laskeminen on rangaistava teko tai eläimen päästämiseen vapauteen vaaditaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön lupa taikka kielletään eläimen jättäminen heitteille.

Metsästyslain (290/62) 19 §:n mukaan on kielletty päästämästä vapauteen sellaista riistaa, joka mihinkään aikaan vuodesta ei ole rauhoitettu tai jolla ennestään ei ole pysyvää kantaa maassa, ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa. Ehdotuksessa uudeksi luonnonsuojelulaiksi on vastaava määräys laajennettu koskemaan muitakin eläimiä kuin riistaa. Vie kuitenkin oman aikansa ennen kuin ehdotus luonnonsuojelulaiksi tulee Eduskunnan käsiteltäväksi, mutta lienee myös tarpeetonta ryhtyä erikseen säätämään lakia joidenkin eläinten vapauteen päästämisestä.

Rikoslain 44 luvun 7 §:n mukaan on rangaistava teko jos ei pidetä suljetussa paikassa tai tarkasti kytkettynä eläintä, joka omistajan tieten on ihmiselle vaarallinen.

Eläinsuojelulain (91/71) 3 §:n mukaan hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää heitteille eikä hylätä. Hallituksen käsityksen mukaan heitteille jättämisenä on pidettävä kysymyksen perusteluissa selostettua tapausta, jolloin vieraissa lämpimissä maissa elävä, ihmiselle sinänsä vaaraton, käärme päästetään vapaaksi olosuhteisiin, jossa sillä ei ole elämisen mahdollisuuksia. Uuden eläinsuojelulain tultua nyt voimaan ovat tällaiset teot rangaistavia.

Hallitus tulee harkitsemaan vieläkin yksityiskohtaisempien määräysten antamista valmisteltaessa muutoksia joihinkin eläinten hoitoon, kuljetukseen tai kauppaan liittyviin lakeihin.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehelle tiedoksi.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 452 av den 30 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman L. Aalto ställda spörsmål nr 89:

> "Kommer Regeringen att skrida till brådskande åtgärder för åstadkommande av en sådan lagstiftning, varigenom faror förorsakade av farliga djur skulle förhindras och stadganden ges om innehav, försäljning och transport av farliga djur, såsom t. ex. ormar, på allmänna vägar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag hövligast anföra följande:

I vår lagstiftning ingår stadganden, enligt vilka det är en straffbar handling att släppa ut vissa djur, även farliga, i frihet, eller enligt vilka för djurs försättande i frihet fordras särskilt tillstånd av jord- och skogsbruksministeriet, eller vilka förbjuder utsättande av djur.

Enligt 19 § jaktlagen (290/62) är det förbjudet att utan tillstånd av jord- och skogsbruksministeriet i frihet utsätta villebråd, som icke är fridlyst under någon tid av året eller varav bestående stam förut icke funnits i landet. I förslaget till ny naturskyddslag har motsvarande bestämmelse utvidgats att beröra även andra djur än villebråd. Det tar dock sin tid innan förslaget till naturskyddslag behandlas i Riksdagen, men det torde ändå vara onödigt att särskilt skrida till stadgande av en lag om utsättande av enstaka djur i frihet.

Enligt 3 § djurskyddslagen (91/71) får djur som vårdats inte utsättas eller överges. Enligt regeringens uppfattning måste såsom sådant utsättande anses det fall som nämns i motiveringen för spörsmålet, då en i främmande, varma länder levande, för människor i och för sig ofarlig orm utsläppts i frihet under förhållanden, i vilka den icke har möjlighet att leva. Sedan den nya djurskyddslagen nu trätt i kraft, är sådana handlingar straffbara.

Regeringen kommer att pröva utfärdande av ännu mera detaljerade bestämmelser när ändringar av vissa lagar som ansluter sig till djurs skötsel, transport eller handel med sådana bereds.

Detta får jag vördsamt meddela Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 13 april 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Sandelin ym.: Tampereen säilyttämisestä reittilentoliikenteen piirissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Finnair Oy on tehnyt päätöksen, jonka mukaisesti se siirtyy kokonaisuudessaan suihkukonekalustoon. Käytöstä tullaan poistamaan nykyisin kotimaan reittilentoliikennettä jossain määrin hoitavat Convair-tyyppiset potkurikoneet. Tämä on aiheuttanut Tampereella ja sen talousalueella ja erityisesti elinkeinoelämän edustajien piirissä huolestumista, koska Tampereen jääminen kokonaan valtakunnan lentoliikenteen ulkopuolelle näyttää todennäköiseltä, sen johdosta, että Finnairin käytössä nyt olevat ja sen käyttöön tulevat suihkukonetyypit eivät voi toimia Tampereen nykyiseltä lentokentältä kentän vaikean sijainnin, heikon kunnon ja kiitotien lyhyyden vuoksi. Tampere talousalueineen on maamme voimakkaimpia vientiteollisuusalueita. Kansainvälinen kauppa vaatii nykyään entistä joustavampia yhteyksiä ja tehostettua ajankäyttöä ja tällöin mahdollisuudella käyttää lentokonetta matkustusvälineenä on ratkaiseva osuus.

Tampereen lentokentän käyttö on vuosittain voimakkaasti kasvanut sekä rahti- että matkustajaliikenteen osalta. Huolimatta siitä, että Tampere sijaitsee varsin lähellä Helsinkiä ja että Tampereen lentoyhteydet ovat vähäiset, ovat matkustajamäärät Tampereen lentokentällä suuremmat kuin esimerkiksi Lappeenrannan, Kokkolan, Porin ja Joensuun kentillä. Nykyiset yhteydet Tampereen ja Helsingin välillä ja Helsingistä edelleen Keski-Eurooppaan ovat Tampereen talousalueen vientiteollisuuden edustajille elintärkeitä. Tampere on valtakunnan toiseksi suurimman ja teollisesti voimakkaimman talousalueen keskus. Sen jääminen lentoliikenteen ulkopuolelle on vakavasti huomioonotettava tekijä alueen teollisuuden kehitystä silmälläpitäen. Nykyisetkin yhteydet aiheuttavat jo työpäivien hukkaantumista matkustamiseen ja kalliita yöpymisiä Helsingin hotelleissa. Kuitenkin edes niiden säilyminen siihen asti kunnes Pirkkalan uusi kenttä valmistuu on Tampereelle ensiarvoisen tärkeätä.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti Tampereen seudun uuden lentokentän rakennustyöt aloitetaan Pirkkalassa vuonna 1975 ja lentokentän lasketaan olevan valmis 1970-luvun lopulla. Kuluvan vuoden menoarvioon on jo myönnetty 250 000 markan määräraha lentokenttien suunnittelutyöhön. Maanlunastukset lentokenttäalueella ovat hyvässä vauhdissa. Vuoden 1971 menoarviossa on niinikään määräraha Pyhäjärven ylitystietä varten, joka tie kulkee Pitkästäniemestä Nokialta Lempäälän Kuljuun. Pyhäjärven ylitystie rakennetaan valmiiksi 1973. Sen avulla lentokenttätyössä tarvittavan, Ylöjärveltä hankittavan soran kuljetukset tulevat mahdollisiksi, koska tällöin Tampereen kaupungin läpiajo voidaan välttää. Tämä tie ja muutamat muut Tampereen alueen tiet valmistuvat yhtäaikaisesti vuonna 1973 ja samalla vapautuu suuri määrä raskasta maanraivauskalustoa. Olisi johdonmukaista ja kustannuksia säästävää, jos tämä kalusto siirrettäisiin suoraan välittömässä läheisyydessä olevan Pirkkalan uuden lentokentän raivauskalustoksi ja että Pirkkalan kentän rakennustyöt aloitettaisiin suunniteltua aikaisemmin eli jo vuonna 1973. Tällöin Finnair Oy:n siirtymävaihe vanhasta kalustosta uuteen kenties vielä sallii potkurikoneiden säilyttämisen hoitamaan Tampereen liikenteen uuden kentän valmistumiseen asti.

Edellä olevaan sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sen varmistamiseksi, että Tampere ja sen talousalue tulevat jatkuvasti säilymään valtakunnan reittilento-

liikenteen piirissä ja katsooko Hallitus, että Pirkkalaan rakennettavan Tampereen seudun uuden lentokentän rakentamistyöt olisi tilanteen nyt oleellisesti muututtua aloitettava jo vuonna 1973 eikä, kuten valtioneuvosto vuonna 1969 tekemässään periaatepäätöksessä edellytti, aikaisintaan vuonna 1975?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Valdemar Sandelin.
Ilkka Suominen.
Matti Koivunen.
Eino Uusitalo.

Grels Teir.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä maaliskuuta 1971 päiätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen ansanedustaja Valdemar Sandelin'in ym. näin uuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 90:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sen varmistamiseksi, että Tampere ja sen talousalue tulevat jatkuvasti säilymään valtakunnan reittilentoliikenteen piirissä ja katsooko Hallitus, että Pirkkalaan rakennettavan Tampereen seudun uuden lentokentän rakentamistyöt olisi tilanteen nyt oleellisesti muututtua aloitettava jo vuonna 1973 eikä, kuten valtioneuvosto vuonna 1969 tekemässään periaatepäätöksessä edellytti, aikaisintaan vuonna 1975?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaasti seuraavaa:

Finnair Oy on hankkinut kotimaan lentoliienteessä käytettäväksi "DC-9"-koneita, jotka vat kaksimoottorisia suihkukoneita ja pystyät kuljettamaan noin 80 matkustajaa matkaopeuden ollessa noin 850 kilometriä tunnisa. Tämä konetyyppi korvaa lähinnä "Convair V-440"-koneet, jotka ovat palvelleet jo 18 uotta kotimaan lentoliikennettä ja jotka on arkoitus poistaa Finnair Oy:n käytöstä nytmmin epätaloudellisina.

DC-9-suihkukoneiden lentokenttävaatimuket ovat kuitenkin erityisesti kiitoratojen päällysteisiin, liukukulmavaloihin ja eräisiin huoon sään radioapulaitteisiin nähden suuremmat uin Convair-kaluston. Tämän johdosta suoriettiin DC-9-hankinnan tultua tiedoksi elopyyskuussa viime vuonna liikenneministeriön, ie- ja vesirakennushallituksen ja Finnair Oy:n hteistyönä lentokenttien kuntoa ja varustusta oskeva erityistutkimus DC-9-liikennettä ja sen entoturvallisuutta silmällä pitäen. Tällöin päädyttiin lentokenttien varustelun ja päällysteiden parannusohjelmaan, joka suunniteltiin toteutettavaksi v. 1971—73 ja jonka kokonaismenot 14 lentoasemalla ovat yhteensä noin 11 milj. mk. Tämän tutkimuksen yhteydessä kävi selväksi, että Tampereen nykyinen kenttä ei ole DC-9-kelpoinen eikä siitä kohtuullisin kustannuksin sellaista saakaan. On aivan ilmeistä, että Tampereen nykyisen lentokentän parannusinvestointien asemasta on keskityttävä uuden Tampereen seudun lentoaseman rakentamiseen.

Tampereen seudun uuden lentokentän rakentamisesta Pirkkalan kunnan alueelle teki valtioneuvosto syksyllä 1969 periaatepäätöksen, jonka mukaan varsinaiseen rakennustyöhön ryhdytään aikaisintaan v. 1975. Uuden lentoaseman, joka on ainoa uusi lentoasema joka on ohjelmassa tällä vuosikymmenellä, perusteena oli Tampereen talousalueen reittiliikenneintressi ja puolustuslaitoksen intressi yhdistyneinä. DC-9-hankinta on vain vahvistanut oikeaksi aikaisemmat arviot uuden lentoaseman välttämättömyydestä.

Tampereen alueen uuden lentoaseman suunnittelutyöt ovat niukkojen määrärahojen sallimissa puitteissa käynnissä liikenneministeriön ja puolustusministeriön johtamana yhteistyönä. Tarvittavan maa-alueen lunastustoimenpiteet ovat meneillään ja tämä sisältää myös alueen kunnille velvoitteen siviililentoasema-alueen maa-alueen lunastamisesta. Ottaen huomioon valtion siviili-ilmailuhallintoa koskevan budjetin ankarat rajoitukset sellaisina kuin ne ilmenevät taloussuunnitelmissa vuosille 1972—76, ei näytä mahdolliselta muuttaa valtioneuvoston periaatepäätöksen sisältämää ajoitusta ja tarvittavaa rahoitusta aikaisemmaksi. Alueen vientiteollisuuden ja yleensä lentorahtitarpeen nopean kasvun johdosta sekä toisaalta seudun työllisyystilanteen ja valtion työkohteiden vähenemisen johdosta v. 1973 alkaen, saattaa olla tarpeellista tarkistaa töiden aloitusta aikaisemmaksi, mutta se edellyttää vastaavia määrärahoja ilmailubudjettiin.

Vaikka Tampereen talousalue ei pääsisi DC-9-liikenteen eikä muunkaan raskaamman lentoliikenteen piiriin lähivuosina, ei tämä merkitse alueen jäämistä valtakunnan lentoliikenteen ulkopuolelle. On pidettävä selvänä, että käyttämällä Convair-kalustoa tai muita ky symykseentulevia ratkaisuja reittilentoliikenn tulee jatkumaan nykyiselle Tampereen lento kentälle siksi kunnes uusi lentoasema Pirkka laan valmistuu.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av diksdagsman Valdemar Sandelin m.fl. ställda spörsmål nr 90:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att Tammerfors och dess ekonomiska region också framdeles skall omfattas av rikets rutt-flygtrafik, och anser Regeringen, att byggnadsarbetena på det nya flygfält för Tammerfors trakten som skall byggas i Pirkkala, sedan situationen nu väsentligt förändrats, borde inledas redan år 1973 och icke, såsom statsrådet förutsatt i ett principbeslut av år 1969, tidigast år 1975?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Finnair Oy har för flygtrafiken inom hemlandet anskaffat "DC-9"-maskiner, vilka är tvåmotoriga reaplan och kan transportera omkring 80 passagerare med en marschfart av omkring 850 kilometer i timmen. Denna maskintyp ersätter närmast "Convair CV 440" -planen, vilka har tjänat redan i 18 år i flygtrafiken inom landet och vilka Finnair Oy har för avsikt att utmöntsra för att de numera är oekonomiska.

DC-9-reaplanens fordringar på flygfälten är emellertid större än Convair-materielens, särskilt vad beträffar rullbanornas beläggning, glidbaneindikeringsljusen och viss radioapparatur för dålig väderlek. När anskaffningen av DC-9:or blev känd, företog trafikministeriet, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och Finnair Oy i augusti-september senaste år gemensamt en specialundersökning med tanke på DC-9-trafiken och flygsäkerheten. Därvid stannade man för ett förbättringsprogram rörande flygfältens utrustning och beläggning, som planerades bli genomfört under åren 1971—73 och för vilket totalutgifterna på 14 flygstationer uppgår till sammanlagt omkring 11 milj. mk. I samband med denna undersökning framgick det, att Tammerfors nuvarande flygfält icke duger för DC-9 och att det icke ens kan göras dugligt med skäliga kostnader. Det är alldeles uppenbart, att man i stället för investeringar i syfte att förbättra Tammerfors nuvarande flygfält bör koncentrera sig på att bygga en ny flygstation för Tammerforstrakten.

Statsrådet fattade på hösten 1969 ett principbeslut om att ett nytt flygfärt för Tammerforstrakten skulle byggas inom Pirkkala kommuns område. Enligt detta beslut skulle det egentliga byggnadsarbetet inledas tidigast år 1975. Motiveringen för den nya flygstationen, som är den enda nya på programmet under detta årtionde, var Tammerfors ekonomiska regions rutt-trafikintresse och försvarsmaktens intressen i förening. Anskaffningen av DC-9:or har endast bekräftat riktigheten av tidigare uppskattningar av behovet av en ny flygstation.

Planeringsarbetena på Tammerforsregionens nya flygstation pågår i den omfattning de knappa anslagen medger under trafikministeriets och försvarsministeriets gemensamma ledning. Åtgärderna för inlösen av nödig mark pågår, och detta innefattar även förpliktelser för kommunerna vad beträffar inlösen av mark för en civilflygstation. Med beaktande av de strägan begränsningarna i budgeten i fråga om statens civilflygförvaltning, sådana de framgår av de ekonomiska planerna för åren 1972—76, förefaller det icke möjligt att ändra tidsordningen i statsrådets principbeslut och den nödiga finansieringen till en tidigare tidpunkt. Med tanke på å ena sidan exportindustrin inom området och det snabbt växande behovet av flygtransporter i allmänhet och å andra sidan sysselsättningsläget i trakten och minskningen av statens arbetspunkter från och med år 1973 kan det bli nödvändigt att flytta tidpunkten för arbetenas inledande närmare, men

detta förutsätter, att motsvarande anslag för luftfartsbudgeten ställs till förfogande tidigare.

Även om Tammerfors ekonomiska region icke under de närmaste åren skulle komma med i DC-9-trafiken och icke heller i annan tyngre flygtrafik, innebär detta icke att området stannar utanför rikets flygtrafik. Det bör anses klart, att ruttflygtrafiken med Convair materiel eller andra lösningar, som kan komma i fråga, kommer att fortgå med utnyttjande av Tammerfors nuvarande flygfält, tills den nya flygstationen i Pirkkala blir färdig.

Helsingfors den 22 april 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa on selvät säännökset kirjallisten kysymysten laatimisesta ja käsittelystä. Valtioneuvoston jäsenen vastaamisjärjestykseen ja muihin yksityiskohtiin näissä säännöksissä ei ole puututtu. Kysymyksellä vastaamisjärjestyksestä ei olekaan merkitystä muuten kuin silloin, jos valtioneuvoston jäsen joutuu vastaamaan kahteen tai useampaan kysymykseen, jotka käsittelevät samaa aihetta ja jotka on tehty kysymyksen vastaamiseen varattuna aikana. Tällaisissa tapauksissa tuntuisi täysin loogiselta ja myöskin lain säännösten hengen mukaiselta, että kysymyksiin vastattaisiin siinä järjestyksessä kuin ne on tehty.

Vastatessaan näillä valtiopäivillä kansanedustajien tekemiin kysymyksiin n:o 46 ja 49 asianomainen valtioneuvoston jäsen, liikenneministeri, on poikennut omalaatuisella tavalla edellä mainitsemastani vastaamisjärjestyksestä. Kysymys n:o 46 on tehty 26 päivänä helmikuuta 1971 ja kysymys n:o 49 2 päivänä maaliskuuta 1971. Tästä huolimatta liikenneministeri on vastannut ensin viimeksi jätettyyn kysymykseen n:o 49. Vastauksessaan, jonka hän on antanut aikaisemmin tehtyyn kysymykseen n:o 46, hän on tyytynyt vain viittaamaan edelliseen, siis myöhemmin jätettyyn kysymykseen antamaansa vastaukseen. Muodollisesti vastaukset on merkitty samalle päivälle.

Noudattamaansa menettelyyn liikenneministeri ei vastauksen yhteydessä ole antanut mitään selvitystä. Ennakkotapauksenakin tällaista menetelmää voidaan pitää arveluttavana. Laajemmin käytettynä se aiheuttaisi häiriöitä nykyiseen kyselyjärjestelmään, jota muutenkin on arvosteltu. Onhan nimittäin aina mahdollista, että kansanedustaja, jolla on tällainen etuoikeutettu asema valtioneuvostossa, voi onkia kysymyksiä muilta kansanedustajilta, tehdä samasta asiasta oma kysymyksensä ja saada siten koko asia omiin nimiinsä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitä perusteita hallituksella on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten lisäksi annettaessa vastauksia kansanedustajien tekemiin kirjallisiin kysymyksiin?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Liisa Linkolan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 91:

> "Mitä perusteita hallituksella on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten lisäksi annettaessa vastauksia kansanedustajien tekemiin kirjallisiin kysymyksiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kirjallista kysymystä koskevat säännökset lisättiin vuoden 1906 valtiopäiväjärjestykseen 31 päivänä joulukuuta 1917 annetulla lailla. Säännökset siirrettiin asiallisesti samansisältöisinä voimassa olevan, 13 päivänä tammikuuta 1928 annetun valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 ja 4 momenttiin, mutta 1 momenttiin lisättiin kuitenkin säännös, jonka mukaan eduskunnalle on ilmoitettava syyt siihen, jos valtioneuvoston jäsen katsoo, ettei vastausta asian laadun vuoksi ole annettava. Erään lakialoitteen pohjalta on 1 momenttiin 5 päivänä marraskuuta 1948 lisätty säännös, jonka mukaan vastaus tai ilmoitus siitä, ettei vastausta asian laadun vuoksi anneta, on annettava kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1971.

Edellä selostettujen säännösten mukaan ei ole välttämätöntä, että valtioneuvoston jäsenen olisi vastattava kysymyksiin siinä järjestyksessä kuin ne on tehty. Silloin kun on samanaikaisesti vireillä kaksi tai useampia samaa asiaa tarkoittavia kysymyksiä, on käytännössä usein menetelty siten, että vastauksessa on viitattu toiseen vastaukseen, joka on täydellisempi. Voimassa olevien säännösten mukaan siihen ei ole estettä.

Kysymyksen perusteluissa mainitussa yksityistapauksessa silloinen liikenneministeri on 23 päivänä maaliskuuta 1971 vastannut kahteen Kymenlaakson henkilöjunaliikenteen supistamista koskevaan kysymykseen siten, että myöhemmin eli 2 päivänä maaliskuuta 1971 tehtyyn kysymykseen n:o 49 hän on vastannut täydellisemmin, ja aikaisemmin eli 26 päivänä helmikuuta 1971 tehtyyn kysymykseen n:o 46 osaksi viittaamalla kysymykseen n:o 49 annettuun vastaukseen. Mainitut kysymykset tarkoittivat ilmeisesti samaa asiaa, mutta varsinainen kysymysponsi oli kysymyksessä n:o 49 laajempi, koska siinä Kotka—Kouvola rataosan liikenteen ohessa kiinnitettiin huomiota myös Haminan liikenteeseen.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin säännösten lisäksi on valtioneuvoston kanslia yleiskirjeellään 29 päivältä lokakuuta 1968 antanut erinäisiä ohjeita menettelystä, jota noudatetaan kirjallisiin kysymyksiin vastattaessa. Kysymysten vastaamisjärjestykseen ei näissä ohjeissakaan ole puututtu.

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 mars 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Anna-Liisa Linkola ställda skriftliga spörsmål nr 91:

> "Vilka grunder har regeringen utöver stadgandena i 37 § 1 mom. riksdagsordningen då den besvarar riksdagsmännens skriftliga spörsmål?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Stadgandena angående skriftliga spörsmål fogades till 1906 års riksdagsordning genom en lag av den 31 december 1917. Stadgandena överfördes i sak oförändrade till 37 § 1 och 4 mom. i gällande riksdagsordning av den 13 januari 1928, men till 1 mom. fogades dock ett stadgande av innehåll, att om medlem av statsrådet anser sig på grund av sakens beskaffenhet böra avböja frågans besvarande, skall skälen därtill givas riksdagen tillkänna. På basen av en lagmotion har till 1 momentet den 5 november 1948 fogats ett stadgande, enligt vilket svar eller meddelande om att frågans besvarande på grund av sakens beskaffenhet avböjes, skall ges inom trettio dagar efter erhållen kännedom.

Enligt ovan nämnda stadganden är det icke nödvändigt för medlem av statsrådet att besvara spörsmålen i den ordning de har ställts. Då två eller flera spörsmål angående samma ärende har varit anhängiga, har man i praktiken ofta förfarit så, att i ett svar hänvisats till ett annat svar som är fullständigare. Enligt gällande stadganden föreligger intet hinder härför.

I det fall som nämnes i motiveringen för spörsmålet har den dåvarande trafikministern den 23 mars 1971 besvarat två spörsmål angående inskränkningen av persontågtrafiken i Kymmenedalen sålunda, att han besvarat det senare spörsmålet nr 49 av den 2 mars 1971 fullständigare, och det tidigare spörsmålet nr 46 av den 26 februari 1971 delvis genom att hänvisa till det svar som gavs på spörsmålet nr 49. Nämnda spörsmål avsåg uppenbarligen samma sak, men den egentliga spörsmålsklämmen var i spörsmålet nr 49 mera omfattande, genom att i den fästes uppmärksamhet förutom vid trafiken på bandelen Kotka—Kouvola också vid trafiken på Fredrikshamn.

Förutom stadgandena i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har statsrådets kansli i cirkulär av den 29 oktober 1968 givit vissa anvisningar om det förfarande som skall följas då skriftliga spörsmål besvaras. Några bestämmelser beträffande den ordning i vilken spörsmålen skall besvaras har icke heller meddelats i dessa anvisningar.

Helsingfors den 26 april 1971.

Justitieminister *Mikko Laaksonen.*

Luja: Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueellisten kokonaisuuksien säilyttämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Espoon kunnasta muodostettiin vuonna 1963 kauppala. Kuntamuutoksella haluttiin korostaa Espoon kokonaisuutta ja espoolaisten halua kehittää kauppalaansa kokonaisena yksikkönä. Kauppalan kehityssuunnitelmiin, joiden toivoisi voivan edetä, on uhrattu paljon aikaa ja varoja. — Samat ongelmat, jotka koskevat Espoon kauppalaa, ovat ominaisia myös Helsingin maalaiskunnalle. Kumpikin — sekä Espoo että Helsingin maalaiskunta — ovat tehneet valtioneuvostolle anomuksen niiden muuttamisesta kaupungeiksi.

Valtioneuvosto asetti 9. 2. 67 neuvottelukunnan, jonka tehtävänä oli toimia sisäasiainministeriön apuna kuntauudistuksen suunnittelun järjestämisessä, ohjaamisessa ja valvonnassa. Neuvottelukunnan puheenjohtaja oli sisäasiainministeriön kansliapäällikkö A. Hannus ja muina jäseniä kunnallishallinnon asiantuntijoita. Neuvottelukunta jätti 26. 6. 70 esityksensä "tarkistuksiksi lääninhallitusten kuntauudistusta koskeviin suunnitelmiin." Toimikunnan alustava ehdotus, lääninhallituksen tekemä ehdotus ja lopullinen esitys lähtivät periaatteessa siitä, että sekä Helsingin kaupunki, Helsingin maalaiskunta että Espoon kauppala jäävät ennalleen.

Helsingin seudun olosuhteet ovat monella tavalla poikkeukselliset verrattuna maamme muiden asutuskeskusten oloihin. Näin ollen täällä on etsittävä ratkaisuja, jotka eivät muualla ole tarpeellisia. — Erityisesti on syytä korostaa, että Helsingin seudun kuntien välillä on kehitetty runsaasti monenlaisia yhteistyömuotoja. Yhteistyöstä on jo nyt ollut eri osapuolille myönteisiä tuloksia.

Espoon kauppala ja Helsingin maalaiskunta ovat johdonmukaisesti korostaneet yhteistyön ensiarvoista merkitystä ennen radikaaleja kuntaliitosratkaisuja. Sen vuoksi näissä kunnissa pantiin positiivisena merkille, että kuntauudistusta tutkinut neuvottelukunta oli ottanut lähtökohdaksi Helsingin seudun kuntien itsenäisyyden säilyttämisen. Molemmissa kunnissa on tämä nähty ainoaksi oikeaksi ratkaisuksi tilanteessa, jolloin näissä kunnissa on voimakkaan muuttopaineen alaisena pystytty hoitamaan tehokkaasti sekä uuden että vanhan asutuksen tarpeet. Olisi perusteltua ja tarkoituksenmukaista antaa tämän kehityksen jatkua.

Edellä mainittu neuvottelukunta edusti maan korkeinta asiantuntemusta kunnallishallinnon alalla ja sen esitys oli yksimielinen. Espoo ja Helsingin maalaiskunta ovat kehittyviä ja asiansa hyvin hoitavia kuntia, joiden muuttaminen kaupungeiksikin — jota ne ovat anoneet — olisi täysin perusteltua.

Edellä mainittuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueellisten kokonaisuuksien säilyttämiseksi ja niiden omien laajojen kehityssuunnitelmien toteutumisen turvaamiseksi?

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Sinikka Luja.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 1 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 484 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Sinikka Lujan kirjallisesta kysymyksestä n:o 92, jossa tiedustellaan:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueellisten kokonaisuuksien säilyttämiseksi ja niiden omien laajojen kehityssuunnitelmien toteutumisen turvaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kuntauudistuksen valmistelun yhteydessä ei ole varsinaisesti otettu eikä ollut syytäkään ottaa kantaa kysymyksiin, jotka koskevat Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien välisen kunnallisen jaotuksen muuttamista. On vain todettu, että kuntauudistus, jossa on kysymys pienten kuntien yhdistämisestä toisiin tai muodostamisesta yhteistoiminta-alueiksi toisten kanssa, ei koske näitä kuntia.

Sen sijaan on kunnallisen yhteistoiminnan järjestysmuotokomitean I mietinnössä, joka koskee Helsingin kaupungin ja sen lähikuntien erinäisten yhteisten tehtävien hoidon järjestämistä, asetuttu sille kannalle, että parempi ratkaisu kuin suurkunnan muodostaminen tai laajat alueliitokset Helsingin kaupunkiin on erityisen seutukuntahallinnon perustaminen näiden tehtävien hoidon järjestämistä varten.

Mainitussa mietinnössä on kuitenkin katsottu, että jotkin rajoitetut aluejärjestelyt Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien välillä saattavat silti olla tarpeen ja että niistä olisi erikseen toimitettava selvitys. Tällainen selvitys on kesällä 1970 määrätty toimitettavaksi. Selvitysmiehen alustava ehdotus ehkä valmistuu kuluvan kevään aikana. Tässä vaiheessa ei asiaan siten voida vielä ottaa kantaa.

Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan kuntamuodon muuttamista koskevat asiat voidaan aivan lähiaikana ottaa ratkaistavaksi.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 484 av den 1 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Sinikka Luja ställda spörsmål nr 92:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för bevarande av Esbo köping och Helsinge kommun såsom regionala helheter och för tryggande av deras egna omfattande utvecklingsplaner?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I samband med kommunreformen har ställning egentligen icke tagits till frågor som berör ändring av kommunindelningen mellan Helsingfors och dess grannkommuner, och det har icke heller varit skäl därtill. Det har endast konstaterats, att kommunreformen, i vilken det är fråga om sammanslagning av små kommuner med andra eller bildande av samarbetsområden av sådana, icke berör dessa kommuner.

Helsingfors den 20 april 1971.

Dämemot har i kommitténs för organisering av samarbetet mellan kommunerna I betänkande, som berör organisering av handhavandet av vissa för Helsingfors stad och dess grannkommuner gemensamma uppgifter, den ståndpunkten intagits, att det är en bättre lösning att inrätta en särskild regionkommunförvaltning för ordnande av skötseln av dessa uppgifter än att bilda en storkommun eller skrida till omfattande inkorporeringar med Helsingfors stad.

I nämnda betänkande ansågs dock, att vissa begränsade områdesregleringar mellan Helsingfors och dess grannkommuner trots allt kan vara av behovet påkallade och att en särskild utredning om dem borde verkställas. Förordnande om en sådan utredning har utfärdats sommaren 1970. Utredningsmannens preliminära förslag blir måhända färdigt under denna vår. I detta skede kan ställning till saken sålunda icke ännu tagas.

Ärendena angående ändring av Esbo köpings och Helsinge kommuns kommunform kan upptagas till avgörande inom den närmaste tiden.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Juvela ym.: Pienten työeläkkeiden verovapaudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eläkkeensaajien keskuudessa on herättänyt tyytymättömyyttä pieniin työeläkkeisiin kohdistunut verotus. Kun useissa tapauksissa eläkkeestä peritään ennakkoon jopa neljäsosa veroa merkitsee se sitä, että eläkkeensaajan käteen jäävä osuus on entistä pienempi. Tämän vuoksi ja kun pienet työeläketulot tarvittaisiin kaikki välttämättömänä lisätulona kansaneläkkeeseen olisi verolainsäädäntöämme korjattava niin, että pienet työeläkkeet tiettyyn rajaan saakka vapautettaisiin kokonaan verosta. Tämä on eläkkeensaajien yleinen ja oikeutettu toivomus.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä Hallitus aikoo tehdä verolainsäädännön uudistamiseksi niin, että pienet työeläkkeet määrättyyn rajaan saakka tulevat kokonaan verovapaiksi?

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Aulis Juvela.

Uljas Mäkelä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 1 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 485 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Aulis Juvelan ym. seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mitä Hallitus aikoo tehdä verolainsäädännön uudistamiseksi niin, että pienet työeläkkeet määrättyyn rajaan saakka tulevat kokonaan verovapaiksi?"

Kun kysymyksessä oleva asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän vastauksenani kunnioittavasti seuraavaa:

Voimassa olevan verolainsäädäntömme mukaan on veronalaista tuloa verovelvollisen rahassa saamat ja rahanarvoiset vuositulot. Veronalaista on periaatteessa kaikki rahanarvoinen tulo sen laadusta riippumatta. Yleisin veronalaisen tulon laji on luonnollisesti palkkatulo. Työeläke taas on säännönmukaisen palkan sijasta maksettavaa vastiketta palkansaajan aikaisemmin tekemästä työstä, joten on johdonmukaista, että myös työeläke on säädetty veronalaiseksi tuloksi. Toisaalta eräät eläkkeet on niiden erikoisluonteen vuoksi säädetty verovapaiksi. Tällaisia eläkkeitä ovat mm. kansaneläke, jolla pyritään turvaamaan eläkkeensaajalle vain tietty minimitoimeentulo, sekä tapaturma- ja liikennevakuutuslakeihin perustuvat eläkkeet.

Arvioitaessa, miten paljon verovelvolliselta voidaan periä veroa hänen saamastaan tulosta, on lähtökohtana tulon edustama veronmaksukyky. Suuremman tulon katsotaan yleensä edustavan suhteellisestikin suurempaa veronmaksukykyä kuin pienemmän tulon, eikä kaikkein pienimmistä tuloista katsota voitavan periä lainkaan veroa. Tulon laadulla ei kuitenkaan ole katsottu eräin poikkeuksin olevan merkitystä määriteltäessä sen tulon suuruutta, jonka ei ole katsottava edustavan veronmaksukykyä ollenkaan. Toisaalta erilaatuisten tulojen erilainen veronmaksukyky on pyritty ottamaan muulla tavoin huomioon. Siten esim. palkka- ja eläketulosta saadaan valtionverotuksessa tehdä ns. prosenttivähennys, jota ei myönnetä esim. pääomatuloista.

Mitä erityisesti tulee työeläkkeisiin, ei edes pienten työeläkkeiden kohdalta voida sanoa, että ne laatunsa vuoksi edustaisivat niin pientä veronmaksukykyä, ettei niitä ole verotettava. Pienenkin työeläkkeen saajalla voi olla muita veronalaisia tuloja, jolloin on asianmukaista, että tulojen yhteismäärä ratkaisee sen seikan, paljonko tällainen verovelvollinen joutuu maksamaan veroa. Ilmeistä on, että pienten eläkkeiden saajat, jos heillä ei ole muuta tuloa, jäävät jo nykyisin valtionverotuksessa yleensä verottamatta. Perusvähennysmäärien korottamisen jälkeen tilanne lienee sama myös kunnallisverotuksen osalta.

Elinkustannusten nousun johdosta saattaa olla paikallaan tarkistaa sitä alarajaa, jota pienemmistä tuloista ei veroa ole perittävä. Tätä tarkistusta ei kuitenkaan ole tehtävä jonkin tulolajin osalta erikseen, vaan sen on koskettava kaikkia veronalaisia tuloja.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 485 av den 1 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Aulis Juvela m. fl. ställda spörsmål:

> "Vad ämnar Regeringen göra för att reformera skattelagstiftningen så, att små arbetspensioner upp till en bestämd gräns blir helt skattefria?"

Då spörsmålet hör till mitt verksamhetsområde i min egenskap av finansminister, får jag såsom svar vördsamt anföra följande:

Enligt vår gällande skattelagstiftning anses såsom inkomst, på grund varav skatt skall erläggas, skattskyldigs årsintäkter i penningar eller penningars värde. Skattepliktiga är i princip alla intäkter av penningars värde, oberoende av intäkternas art. Det vanligaste slaget av skattepliktig inkomst är givetvis löneinkomsten. Arbetspension åter är vederlag för arbete som löntagaren utfört tidigare, varför det är följdriktigt att man stadgat, att också arbetspension är skattepliktig inkomst. Å andra sidan har för vissa pensioner på grund av deras särart stadgats skattefrihet. Dylika pensioner är bl. a. folkpensionen, genom vilken man strävar till att för pensionstagaren trygga en viss minimiutkomst, samt de pensioner som grundar sig på olycksfalls- och trafikförsäkringslagarna.

Vid bedömning av frågan hur mycket man kan uppbära i skatt av skattskyldig för den inkomst han erhållit, är utgångspunkten den skattebetalningsförmåga som inkomsten företräder. I allmänhet anses en större inkomst företräda en också proportionsvis större skattebetalningsförmåga än en mindre inkomst, och på de allra minsta inkomsterna anser man det icke vara möjligt att uppbära någon skatt alls. Inkomstens art har dock ej, med vissa undantag, ansetts vara av betydelse då det gäller att bestämma storleken av den inkomst, som icke anses representera någon som helst skattebetalningsförmåga. Å andra sidan har man strävat till att på annat sätt beakta den olikhet i skattebetalningsförmågan som inkomster av olika slag företräder. Sålunda får man t. ex. från löne- och pensionsinkomst vid statsbeskattningen göra ett s. k. procentavdrag, vilket icke beviljas t. ex. i fråga om kapitalinkomst.

Vad särskilt arbetspensionerna beträffar, kan man icke ens i fråga om små arbetspensioner säga, att de på grund av sin art skulle företräda en så liten skattebetalningsförmåga, att de icke borde beskattas. Också den som åtnjuter en liten arbetspension kan ha andra skattepliktiga inkomster, varvid det är motiverat, att inkomsternas sammanlagda belopp bestämmer hur mycket en sådan skattekyldig skall betala i skatt. Det är uppenbart, att de som åtnjuter små pensioner och ej har andra inkomster, redan nu i allmänhet blir obeskattade vid statsbeskattningen. Efter höjningen av grundavdragsbeloppen torde situationen vara densamma också i fråga om kommunalbeskattningen.

På grund av de stegrade levnadskostnaderna kan det vara på sin plats att justera gränsen för den lägsta inkomst på vilken skatt uppbäres. Denna justering bör dock icke göras endast i fråga om en särskild inkomstkategori, utan den måste gälla stmtliga skattepliktiga inkomster.

Helsingfors den 3 maj 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 94.

Rekonen: Lääninhallituksen toiminnan aloittamisesta Tampereella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Meillä on viime aikoina puhuttu varsin paljon maakuntaitsehallinnon ja kuntauudistuksen tarpeellisuudesta. Sinänsä väheksymättä ja aliarvioimatta ko. uudistusten ajankohtaisuutta ja merkitystä asianlaita on kuitenkin niin, että Pirkanmaalla ennen näitä nousee esille kysymys Tampereen läänin perustamisesta. Eduskuntahan on hyväksynyt Tampereen läänin perustamista koskevan lain 18. 12. 1961 ja jonka lain Tasavallan Presidentti on vahvistanut, mutta sen jälkeen ei ole laitettu tikkua ristiin eduskunnan päätöksen toteuttamiseksi.

Mahdollista maakuntaitsehallintoa silmälläpitäen jota parhaillaan hyvin voimakkaasti esitetään toteutettavaksi on Tampereen läänin perustamisella kiire. Jo tähän mennessä on Tampereen talousalueen kannalta kärsitty huomattavia menetyksiä sen vuoksi, ettei läänin perustaminen ole edennyt käytännön asteelle. Niinpä voidaan todeta monia hallintoviranomaisia siirretyn Tampereelta Hämeenlinnaan ja että lääninhallinnon uudistamisen seurauksena on lääneihin sijoitettu viime vuosina monia sellaisia kaavoitus, koulutoimen, sosiaalitoimen, ammattientarkastuksen ym. alojen viranomaisia, jotka lääninhallituksen sijaitessa Tampereella olisivat nykyistä paremmin ja tehokkaammin Tampereen talousalueen väestön, elinkeinoelämän ja alueen kehittämisen hyväksi tapahtuvassa työssä mukana. Yhteydenpito erilaisten asioiden hoitamiseksi Hämeenlinnaan muodostuu jo hankalaksi, aikaa ja kustannuksia lisääväksi Tampereen talousalueen väestölle.

Kiistattomasti on selvää, että nykyinen vuodelta 1831 voimassa oleva lääninjako erikoisesti Tampereen talousalueen osalta on täysin vanhentunut eikä vastaa nykyisen tilanteen ja ajankohdan vaatimuksia.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, mitä vahinkoja ja vaikeuksia aikansa elänyt lääninjako on aiheuttanut ja aiheuttaa Tampereen talousalueen kehittymiselle ja väestölle, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Tampereen läänin alueen rajojen määräämiseksi ja lääninhallituksen käytännöllisen toiminnan aloittamiseksi Tampereella?

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 486 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Heimo Rekosen kirjallisesta kysymyksestä n:o 94, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, mitä vahinkoja ja vaikeuksia aikansa elänyt lääninjako on aiheuttanut ja aiheuttaa Tampereen talousalueen kehittymiselle ja väestölle, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Tampereen läänin alueen rajojen määräämiseksi ja lääninhallituksen käytännöllisen toiminnan aloittamiseksi Tampereella?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Voimassa oleva lääninjako kaipaa Tampereen talousalueen ja Pirkanmaan maakunnan osalta niin kuin eräiltä muiltakin osin tarkistamista.

Läänien luvusta 2 päivänä maaliskuuta 1962 annetun lain (201/62) mukaan on perustettava uudet Satakunnan ja Tampereen läänit. Tästä aiheutuviin valmistelutoimenpiteisiin ryhtyminen on useampanakin vuotena ollut esillä valtion tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa tai eduskunnassa käsiteltäessä. Toimenpiteisiin ei kuitenkaan vielä ole oltu kypsiä mm. niiden mielipiteiden johdosta, joiden mukaan läänien olisi oltava riittävän suuria eikä niitä ehkä olisi näin ollen enää sittenkään perustettava uusia. Myös vireillä oleva kysymys maakuntaitsehallinnon saattamisesta voimaan ja ns. väliportaan hallinnon yleisen järjestelmän muusta uudistamisesta on viime aikoina aiheuttanut sen, ettei ole katsottu olevan edellytyksiä ryhtyä Satakunnan ja Pirkanmaan läänien perustamistoimenpiteisiin.

Kysymystä Satakunnan ja Pirkanmaan rajoista on kuitenkin pyritty selvittämään useassa yhteydessä. Sisäasiainministeriön päätökset, jotka ovat koskeneet seutukaavan laatimista näille alueille, ovat sisältäneet kannanoton siihen, minkä kuntien on ollut katsottava kuuluvan Satakuntaan ja minkä Pirkanmaahan. Sisäasiainministeriössä on myös vuodesta 1966 lähtien ollut valmisteltavana Hämeen läänin ja eräiden sen naapurilääänien välisten rajojen tarkistaminen, jota on pidettävä tarpeellisena siinäkin tapauksessa, ettei Satakunnan tai Pirkanmaan lääniä taikka kumpaakaan niistä vielä perustettaisi. Viimeksi on vuonna 1970 hankittu lausunnot tällaista läänirajojen tarkistamista koskevasta muistiosta.

Tässä vaiheessa ei vielä ole mahdollista sanoa, voidaanko ja milloin ryhtyä toimenpiteisiin Pirkanmaan läänin perustamiseksi. Läänijaon kehittämiseen joudutaan kuitenkin ottamaan lähiaikana kantaa ryhdyttäessä valtioneuvoston piirissä käsittelemään maakuntaitsehallinnon voimaan saattamista ja väliportaan hallinnon yleisen järjestelmän muuta uudistamista koskevia kysymyksiä.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 486 av den 2 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Heimo Rekonen ställda spörsmål nr 94:

> "Är Regeringen medveten om, vilka skador och svårigheter den föråldrade länsindelningen har orsakat och orsakar Tammerfors ekonomiska regions utveckling och dess befolkning, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att gränserna för Tammerfors läns område skall bli bestämda och verksamheten vid länsstyrelsen i Tammerfors inledd?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag anföra följande:

Den gällande länsindelningen kräver justering i fråga om Tammerfors ekonomiska region och Pirkanmaan maakunta benämnda område, liksom till vissa andra delar.

Enligt lagen den 2 mars 1962 om länens antal (201/62) skall nya Satakunta och Tammerfors län grundas. Frågan om vidtagandet av härav föranledda förberedelser har flera år varit före vid uppgörandet av statsverkspropositionen eller vid behandlingen av den i riksdagen. Tiden har dock icke ännu varit mogen för åtgärder, bl.a. på grund av de åsikter, enligt vilka länen borde vara tillräckligt stora och nya län sålunda måhända ändå inte borde grundas. Även den anhängiga frågan om införande av landskapssjälvstyrelse och om annan förnyelse av det allmänna systemet för förvaltningen i mellaninstans har under senaste tid varit orsak till att man icke har ansett förutsättningar finnas för grundande av Satakunta och Pirkanmaa län.

Frågan om gränserna för Satakunta och Pirkanmaa har likväl i flera sammanhang varit föremål för utredning. Ministeriets för inrikesärendena beslut angående uppgörande av regionplan för dessa områden har innefattat ställningstagande till frågan vilka kommuner som har bort anses höra till Satakunta och vilka till Pirkanmaa. I ministeriet för inrikesärendena har man även sedan år 1966 förberett en justering av gränserna mellan Tavastehus län och vissa av dess grannlän, vilket bör anses behövligt även i det fall att varken Satakunta eller Pirkanmaa län grundas eller att någotdera länet inte kommer till i detta skede. Senast år 1970 inhämtades utlåtanden om en promemoria rörande en sådan justering av länsgränserna.

Det är ännu inte i detta skede möjligt att säga, huruvida och när åtgärder för grundande av Pirkanmaa län kan vidtagas. Man kommer dock att den närmaste tiden nödgas taga ställning till länsindelningen, när man inom statsrådet börjar behandla frågan om införande av landskapssjälvstyrelse och om annan omorganisering av det allmänna systemet för förvaltningen i mellaninstans.

Helsingfors den 20 april 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Koskinen ym.: Historian oppikirjoissa esiintyvien virheiden poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Koulujemme eräissä oppikirjoissa ei selosteta puolueettomasti, eikä totuudenmukaisella tavalla maamme osallistumista viimeksi käytyihin sotiin, joten kansalaisten lisääntyvä huolestuneisuus tässä suhteessa on oikeutettua.

Hätkähdyttävä esimerkki historian mielivaltaisesta tulkinnasta löytyy kirjasta Vuosisadat Vierivät (Kai R. Lehtonen WSOY 1970) sivulta 206. Siinä sanotaan sanatarkasti mm. näin: "Suomen osuus. Kun Hitler oli aloittanut hyökkäyksensä Neuvostoliittoon, oli Suomen alueella ollut saksalaisia läpikulkujoukkoja. Tämän vuoksi Neuvostoliitto aloitti sotatoimet Suomea vastaan. Hitler oli idän sotaretken alkaessa pitänyt radiossa puheen, jossa hän sanoi saksalaisten seisovan Jäämeren rannalla "liitossa" suomalaisten kanssa. Tämä tulkittiin muualla maailmassa siten, että Suomikin oli ehdoin tahdoin ryhtynyt Saksan liittolaiseksi. Suomi oli näin vastoin tahtoaan jälleen joutunut sotaan".

Kun näin opetetaan sotapolitiikkaa maamme oppikouluissa, kansanopistoissa ja korkeakouluissa ja kun tiedetään opetuksen merkitys oppilaan mielipiteen muodostuksessa, niin olisi vihdoinkin virheiden poistamisen aika koittanut oppikirjallisuuden kohdalla. Yksityiskohtaisiin kokemuksiin vedoten maamme rintamamiehet ovat eri mieltä kirjan tekijän kanssa. Käsittämättömältä tuntuukin kuinka edellä esitetyn lainauksen tapaiset sodan alkamista ja syytä käsittelevät selostukset hyväksytään oppikirjaan.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, ettei eräiden kouluissamme nyt käytettävien oppikirjojen sisältö historian alalla vastaa totuutta ja puolueettomuutta, ja jos on,
>
> ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin näissä kirjoissa esiintyvien virheiden poistamiseksi?

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Aarne Koskinen.
Toivo Åsvik.
Lauri Kantola.
Oili Suomi.
Heimo Rekonen.
Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 2 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 490 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Aarne Koskisen ym. tekemän seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, ettei eräiden kouluissamme nyt käytettävien oppikirjojen sisältö historian alalla vastaa totuutta ja puolueettomuutta, ja jos on,
>
> ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin näissä kirjoissa esiintyvien virheiden poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Hyväksyessään kouluissa käytettävän oppikirjan kouluhallitus samalla määrää, milloin teoksen painolupa päättyy. Kysymyksen johdosta hankitussa lausunnossa kouluhallitus ilmoittaa, että kysymyksen perusteluissa mainitun historian oppikirjan painolupa päättyy 31. 12. 1971 ja että oppikirjassa nyt havaittujen virheellisyyksien johdosta se ottaa yhteyden kirjan kustantajaan. Kirjan käytön jatkamisen edellytyksenä on siinä todettujen virheiden poistaminen.

Sen lisäksi, että oppikirjasta jo käsikirjoitusvaiheessa hankitaan asiantuntijalausuntoja, on jo käyttöön hyväksyttyjen oppikirjojen tarkoituksenmukaisuutta ryhdytty kouluhallituksen toimesta seuraamaan hankkimalla lausuntoja niiden käyttökelpoisuudesta. Näin pyritään varmistamaan se, että kirjat pysyvät ajan tasalla ja että niihin mahdollisesti jääneet epätarkkuudet ja virheet voitaisiin uutta painosta otettaessa korjata.

Oppikirjojen ja koko opetusmateriaalin tarkastusmenettelyn tehostamistoimet ovat parailaan kehittelynalaisina.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 490 av den 2 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Aarne Koskinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att innehållet i en del i våra skolor nu använda läroböcker i historia inte motsvarar verkligheten och inte är opartiskt, och om så är fallet,
>
> kommer Regeringen ofördröjligen att vidtaga åtgärder för avskaffande av de fel som förekommer i dessa böcker?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Då skolstyrelsen godkänner en lärobok för användning i skolorna bestämmer skolstyrelsen samtidigt, när tryckningstillståndet för verket skall utgå. I ett på grund av spörsmålet anskaffat utlåtande meddelar skolstyrelsen, att tryckningstillståndet för den i motiveringen till spörsmålet nämnda läroboken i historia upphör 31. 12. 1971 och att skolstyrelsen med anledning av de i läroboken nu observerade felaktigheterna kommer att taga förbindelse med förläggaren. En förutsättning för en fortsatt användning av boken är att de däri konstaterade felen korrigeras.

Förutom att angående läroböcker redan i manuskriptskedet anskaffas sakkunnigutlåtanden, har man på åtgärd av skolstyrelsen börjat kontrollera ändamålsenligheten hos böcker som redan godkänts för användning genom att anskaffa utlåtanden om deras användbarhet. På detta sätt strävar man till att försäkra sig om, att böckerna motsvarar tidens krav och att otillförlitligheter och fel som eventuellt kvarblivit i dem blir korrigerade innan ny upplaga tages av boken.

Man håller som bäst på med att utveckla effektiveringen av kontrollförfarandet rörande läroböcker och hela undervisningsmaterialet.

Helsingfors den 29 april 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 96.

Lehmonen ym.: Elatusapujen ennakoiden takaisinperinnästä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme on erään vuoden 1969 tutkimuksen mukaan 32 000 yksinhuoltajaperhettä, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että nämä perhettään yksin huoltavat henkilöt ovat ensisijaisesti naisia. Tällä hetkellä näiden yksin perhettään huoltavien lukumäärä on varmasti paljon suurempi ja heidän huollettavanaan on yksi tai useampia lapsia, riippuen siitä, onko kysymyksessä au-lastaan huoltava henkilö vaiko avioeropäätöksellä huoltovelvollisuutensa täyttävä. Joka tapauksessa näiden henkilöiden, sekä huoltajien että huollettavien kohdalla on tapahtunut viime aikoina erittäin epäsosiaalisia toimenpiteitä, joilla vastoin yleistä sosiaaliturvamme edistyksellistä kehityspyrkimystä, että tätä tarkoittavien kansainvälisten sopimusten ja suositusten täytäntöönpanoa on lähdetty mm. kuntien ja lääninhallitusten toimesta heikentämään näiden yksin perhettään huoltavien henkilöiden sosiaalista ja taloudellista asemaa. Lähinnä virantoimituksessaan vain vähän tai ei ollenkaan nykyaikaista sosiaaliturvalainsäädännön toteutuksen opetusta saaneiden tai muutoin jo ammatissaan vanhentuneiden sosiaalityöntekijäin toimenpitein on ryhdytty perimään takaisin mm. elatusapuennakkolain mukaisia ennakoita edunsaajalta jopa 2 vuodenkin ajalta elatusapuennakkolaissa olevien virheellisyyksien vuoksi. Mainituilta virkamiehiltä ei ole vaadittu minkäänlaista näyttöä, että edunsaajalle olisi toimitettu tieto maksuvelvollisuuden poistamisesta siihen velvoitetulta. Tällainen käytännön tapaus on tullut hyvin valaisevana esille mm. Viitasaaren kunnassa, jossa avioeroäidille ei hänen asiamiehenään toimineen asianajajan, lastenvalvojan eikä muiden lastenhuollosta vastaavien viranomaisten toimesta ole esitetty tiedoksiantoa, että entinen elatusavun maksaja oli Hovioikeuden päätöksellä vapautettu elatusavun suorittamisesta varattomuuden vuoksi jo v. 1969. Vuoden 1970—71 välisessä vaiheessa lastenhuoltajana toimineelle äidille tuli mainitun kunnan sosiaalilautakunnan päätöksellä takaisinmaksuvelvoitus perusteluin, että ennakko oli maksettu väärin, vaikka perheen huoltaja ei ollut tietänyt nostaneensa elatusavun ennakkoa laittomasti. Siitä huolimatta että kunnan sosiaalilautakunta ei ollut yrittänytkään suorittaa elatusapujen perintää sitä maksamaan tuomitulta, mainittu lautakunta kuitenkin velvoitti päätöksellään, että nyt tämän huoltajan hänelle aikoinaan oikeudenkäynnin yhteydessä myönnetty elatusapulain mukainen ennakko on takaisin suoritettava. Lastenvalvoja ei missään vaiheessa ole huolehtinut lasten sosiaaliturvan juridisesta valvomisesta eikä avioeropuolisot ole lain mukaan tiedusteluvelvollisia toisilleen.

Kun tämä esimerkkitapaus ei ole ainoa, vaikkakin ainutlaatuinen, ja kun sillä vastaisuudessa mm. avioerojen ja yksinhuoltajaperheiden lisääntyessä saattaa olla hyvinkin ennakoiva vaikutus yleiseen sosiaaliturvan kehitykseen kielteisessä merkityksessä, olisi tarkoituksenmukaista, että nämä elatusapujen takaisinperintätapausten lukumäärät tulisivat yleisesti tiedoksi ja mikä niiden juridinen toimeenpanotausta on.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että lääninhallitukset kuntien esityksestä ovat yhä laajenevassa mitassa alkaneet periä elatusapujen ennakoita takaisin hyvinkin epätarkoin perustein, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä mainitun sosiaalisesti erittäin epäoikeudenmukaisen epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Siiri Lehmonen.

Matti Koivunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 491 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Siiri Lehmosen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 96, jossa tiedustellaan:

> "Tietääkö Hallitus, että lääninhallitukset kuntien esityksestä ovat yhä laajenevassa mitassa alkaneet periä elatusapujen ennakoita takaisin hyvinkin epätarkoin perustein, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä mainitun sosiaalisesti erittäin epäoikeudenmukaisen epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 1971.

Elatusavun ennakosta annetun lain (281/63) 23 ja 24 §:iin sisältyvät säännökset elatusavun ennakon takaisinperimisestä ennakon nostajilta. Näissä säännöksissä mainituissa tapauksissa, johon myös kysymyksessä mainittu tapaus kuuluu, ovat sekä sosiaalilautakunta että lääninhallitus velvolliset perimään virheellisesti myönnetyn ennakon takaisin eikä mainituilla viranomaisilla ole lain mukaan tällöin harkintavaltaa jättää takaisinperiminen suorittamatta.

Vaikka niiden tapausten kokonaismäärissä, joissa elatusapuennakkoja on takaisin peritty ennakon nostajilta, ei sosiaalihallituksen ilmoituksen mukaan vuosina 1967—69 ole tapahtunut lisääntymistä, on eräissä tapauksissa kuitenkin pidettävä kohtuuttomana sanottua takaisinperimistä. Tämän vuoksi onkin tarkoitus ottaa selvitettäväksi ja harkittavaksi elatusavun ennakkolain muuttaminen niin, että mainitulta kohtuuttomalta ennakon takaisinperimiseltä vältyttäisiin.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 491 av den 2 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Siiri Lehmonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 96:

> "Är Regeringen medveten om, att länsstyrelserna på framställning av kommunerna i allt större utsträckning har börjat återindriva förskott på underhållsbidrag på till och med mycket otillförlitliga grunder, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för korrigering av nämnda i socialt hänseende synnerligen orättvisa sakförhållande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I 23 och 24 §§ lagen om förskott på underhållsbidrag (281/63) ingår stadganden om återindrivning av förskott på underhållsbidrag av förskottstagare. I de fall som nämnes i dessa stadganden, till vilka även det i spörsmålet nämnda fallet hör, är såväl socialnämnden som länsstyrelsen skyldig att återindriva felaktigt beviljat förskott och nämnda myndigheter har härvid enligt lagen inte rätt att efter prövning låta bli att indriva förskottet.

Även om totalantalet sådana fall, då förskott på underhållsbidrag återindrivits av dem som lyft förskottet, enligt uppgift från socialstyrelsen inte har ökat under åren 1967—1969, bör sagda återindrivning i vissa fall likväl anses oskälig. På grund härav har man för avsikt att utreda och överväga en ändring av lagen om förskott på underhållsbidrag så, att man skulle undgå nämnda oskäliga återindrivning av förskott.

Helsingfors den 3 maj 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Honkonen ym.: Kodinperustamislainamäärärahan ottamisesta ensi vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oman kodin perustaminen ei ole tällä hetkellä kaikkein helpoimpia tehtäviä. Päinvastoin, sillä välittömästi avioliiton solmimisen jälkeen alkaa nuorille pareille kertyä menoja menojen päälle. Vaikka emme ottaisikaan huomioon omakotitalon rakentamista tai osakkeen hankkimista, jotka antaisivat velkaantuville nuorille muutakin kuin päänvaivaa moniksi vuosiksi, jopa vuosikymmeniksi eteenpäin, muodostuu rahantarpeesta silti jatkuva. Lasten syntyminen vaikuttaa vielä omasta puolestaan kaikkea muuta kuin taloutta lieventävästi.

Vuoden 1945 alussa tuli voimaan kodinperustamislainalaki, jonka perusteella ko. lainoja on myönnetty vuosina 1945—57 71 863. Niitä ovat saaneet sellaiset nuoret perheet, joissa puolisot eivät ole avioliittoa solmiessaan täyttäneet 30 vuotta. Lain tarkoituksena on siis auttaa vähävaraisia avioliiton solmineita. Valittaen on kuitenkin todettava inflaation nakertaneen viime vuosina näistä lainoista suuren osan. Mutta vaikka ne eivät ole nousseet keskimäärältään kovin korkeiksi, ovat ne kuitenkin olleet monien kohdalla erittäin tarpeellisia ja toivottuja.

Vielä kovakouraisemmin kuin inflaatio ovat monet hallitukset kohdelleet näitä lainoja. Eräät hallitukset eivät ole esittäneet kodinperustamislainamäärärahoja lainkaan valtion tuloja menoarvioon, ja eräät eivät ole vahvistaneet näitä määrärahoja eduskunnan nimenomaisesta kehotuksesta huolimatta. Olisi kuitenkin käsitettävä, että kodinperustamislainajärjestelmä on sellainen sosiaalinen etu, jonka tarve on pysyvä ja jota tulisi yhä kehittää.

Edellä olevan sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ottaa tulevan vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän määrärahan kodinperustamislainoja varten?

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1971.

Kuuno Honkonen.
Aulis Juvela.
Niilo Koskenniemi.
Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 501 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kuuno Honkosen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 97, jossa tiedustellaan:

> "Aikooko Hallitus ottaa tulevan vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen riittävän määrärahan kodinperustamislainoja varten?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Perheavustusten tarkistamistoimikunta on 24 päivänä helmikuuta 1970 antamassaan I osamietinnössä (Komiteanmietintö 1970: B 2) katsonut, että kodinperustamislainajärjestelmä on käytännöllisesti katsoen menettänyt merkityksensä sen johdosta, että olosuhteet ovat järjestelmän voimassa ollessa suuresti muuttuneet ja järjestelmää on nyttemmin pidettävä teknisestikin vanhentuneena.

Perusteluinaan kannanotolleen toimikunta on lisäksi huomauttanut, että nuorten kodinperustajien käytettävissä on nykyisin erilaisia osamaksu- ja lainajärjestelmiä sekä opintotukijärjestelmä helpottamassa heidän taloudellista asemaansa. Kun meillä sitä paitsi on kodinperustamislainalakien säätämisen jälkeen annetuilla muilla laeilla, kuten lapsilisälailla, voitu toteuttaa niitä väestöpoliittisia ja perhekustannusten tasaukseen tähtääviä tarkoitusperiä, joita kodinperustamislainajärjestelmä myös oli tarkoitettu palvelemaan, ei järjestelmä ole toimikunnan mielestä enää tarpeellinen.

Kodinperustamislainalakien mukaisten asuntoirtaimiston hankintaan tarkoitettujen pienten lainojen myöntämisen sijasta on harkittava tuntuvampien avustuksien ja lainojen myöntämistä perheen perustamisen kannalta tärkeimpiin kohteisiin, kuten esimerkiksi oman asunnon hankkimiseen. Niin ikään on tutkittava mahdollisuudet lapsiperheiden asumistuesta annetun lain ulottamisesta koskemaan myös yksilapsisia perheitä. Tätä silmällä pitäen on selvitettävä nuorten perheiden tarpeet sekä suunniteltava toimenpiteet heidän tukemisekseen kokonaisvaltaisesti, jotta keskitetyn järjestelmän puitteissa voidaan tuki ohjata entistä tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin.

Edellä esitetyn perusteella tulevan vuoden tulo- ja menoarvioesitykseen ei voitane ottaa määrärahaa kodinperustamislainoja varten.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 2 april 1971 nr 501 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Kuuno Honkonen m. fl. ställda spörsmål nr 97:

> "Ämnar Regeringen i följande års statsverksproposition upptaga ett tillräckligt anslag för bosättningslån?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Kommissionen för revision av familjeunderstödssystemet anser i sitt den 24 februari 1970 avgivna första delbetänkande (Kommittébetänkande 1970: B 2), att bosättningslånesystemet praktiskt taget förlorat sin betydelse på grund av att förhållandena under den tid systemet varit i kraft i hög grad förändrats. Dessutom måste systemet numera anses vara även tekniskt föråldrat.

Såsom motivering för sitt ställningstagande har kommissionen ytterligare anfört, att till unga bosättares förfogande för underlättande av deras ekonomiska ställning nu står olika avbetalnings- och lånesystem samt studiestödssystemet. Då man hos oss därjämte genom andra lagar, t. ex. lagen om barnbidrag, har kunnat förverkliga de syften i fråga om befolkningspolitik och utjämning av familjekostnaderna som även bosättningslånesystemet avsåg att tjäna, anser kommissionen, att systemet ej längre är behövligt.

I stället för att i enlighet med bosättningslånelagarna bevilja mindre lån, avsedda för anskaffning av bostadsinventarier, bör man överväga möjligheterna att bevilja kännbarare understöd och lån för objekt, som med tanke på familjebildandet är de mest viktiga, såsom t. ex. för anskaffande av egen bostad. Likaså bör man undersöka möjligheterna att utsträcka lagen angående bostadsbidrag för familjer med barn att omfatta även enbarnsfamiljer. Med detta för ögonen bör de unga familjernas behov utredas samt åtgärder planeras för att ge dem ett heltomfattande stöd, så att stödet inom ramen för ett centraliserat system kan dirigeras på ett effektivare och ändamålsenligare sätt än förut.

Med stöd av vad ovan anförts torde man inte i följande års statsverksproposition kunna intaga ett anslag för bosättningslån.

Helsingfors den 3 maj 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Voutilainen ym.: Lieksan puhelinkeskuksen toimintamahdollisuuksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kehitysalueiden elinkeino- ja talouselämän kaikin puoliselle kehittymiselle on välttämätön edellytys puhelinpalvelujen joustava ja riittävä saanti- ja käyttömahdollisuus. Pohjois-Karjalassa Lieksan talousalue on Joensuun jälkeen merkittävimpiä keskuksia. Nyt kuitenkin sanottu alue esim. puhelinpalvelujen osalta on heikoimmassa asemassa koko maassa. Puhelinliikenteen automatisointi on vasta alulla. Käytössä oleva käsivälitteinen keskus, joka on tiettävästi maan suurin (Tornion keskus automatisoituu tämän vuoden puolella), on nyt tukossa, sillä uusien tilaajien ottaminen on rajoitettu ainoastaan yleisen edun mukaisiin tilaajiin. Tällä hetkellä on keskuksessa vapaana 49 numeroa. Vuosittainen tarve on kuitenkin 60—70 numeroa. Kun talousalueella on vireillä useita yritystoimintaa laajentavia hankkeita uhkaavat nämä tyrehtyä puhelinpalvelujen puuttumisen vuoksi.

Tosin Lieksan teletaloa varten on nyt varattu tontti ja 330 000 markan määräraha vuoden 1971 valtion tulo- ja menoarvioon. Ottaen kuitenkin huomioon teletalon rakentamisen viivästymisen ja laitteiston puuttumisen, on väliaikainen ratkaisu nykyiseen vaikeaan puhelintilanteeseen Lieksassa välttämätöntä.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Lieksan puhelinkeskukseen otetaan uusia tilaajia vain rajoituksin, ja jos on,
>
> aikooko hallitus ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin automatisoinnin nopeuttamiseksi sekä samalla väliaikaisratkaisun aikaansaamiseksi niin, että puhelimen saantiin liittyvät rajoitukset voidaan poistaa?

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

U. H. Voutilainen.
Reino Karpola.
Alli Vaittinen.
Eino Poutiainen.
Hannes Volotinen.
Pauli Puhakka.
Valde Nevalainen.
Lea Sutinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Voutilaisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 98:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Lieksan puhelinkeskukseen otetaan uusia tilaajia vain rajoituksin, ja jos on,
> aikooko hallitus ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin automatisoinnin nopeuttamiseksi sekä samalla väliaikaisratkaisun aikaansaamiseksi niin, että puhelimen saantiin liittyvät rajoitukset voidaan poistaa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Koska Lieksan käsivälitteisessä paikalliskeskuksessa on tällä hetkellä vapaana vain vähän yli 40 numeroa, on näitä numeroita pyritty säästämään sellaisille henkilöille (esim. lääkärit) tai firmoille, joille puhelin ammatin harjoittamisen takia on välttämätön. Tämän vuoksi Lieksassa on viime aikoina jonkin verran rajoitettu uusien tilaajien ottamista, minkä seurauksena kolme yksityishenkilöä on odottamassa kotipuhelinta. Tämäkin vähäinen rajoitus voidaan kuitenkin poistaa aivan lähiviikkoina, sillä Lieksan paikalliskeskuksessa aloitetaan vielä tämän kevään kuluessa ns. satelliittikeskuksen asennus, jonka valmistuttua välittömästi kaikki tilaajat voidaan liittää Lieksan paikalliskeskukseen. Tämän laajennuksen avulla tilaajanumerokapasiteettia saadaan käyttöön niin paljon, että se laskelmien mukaan tulee riittämään siihen asti, kunnes Lieksan jo hankintavaiheessa oleva uusi automaattikeskus valmistuu.

Lieksan uuden puhelintalon rakennustöiden arvioidaan alkavan ensi lokakuussa, jolloin talo valmistuisi suunnilleen juhannukseksi 1972. Asennus- ja kokeilutyö huomioon ottaen Lieksan paikallis-, verkkoryhmä- ja kaukokeskus valmistuu suunnitelmien mukaan vuoden 1973 kesällä, johon mennessä valmistuvat myös tarvittavat kaukoyhteydet.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Voutilainen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 98:

> "Är Regeringen medveten om att till telefoncentralen i Lieksa antages abonnenter endast i begränsad omfattning, och om så är fallet,
>
> har regeringen för avsikt att vidtaga brådskande åtgärder för att påskynda automatiseringen och samtidigt åstadkomma en temporär lösning så att de inskränkningar som är förenade med anskaffning av telefon kan avskaffas?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

På grund av att vid den manuella lokala centralen i Lieksa för närvarande finnes endast drygt 40 lediga nummer, har man försökt spara dessa för sådana personer (t.ex. läkare) eller firmor, för vilka telefon är nödvändig för yrkets bedrivande. Av denna orsak har man i Lieksa under den senaste tiden i viss mån begränsat antagandet av nya abonnenter, och såsom en följd av detta väntar för närvarande tre privatpersoner på hemtelefon. Också denna lilla begränsning kan avlägsnas under de närmaste veckorna, ty vid lokalcentralen i Lieksa inleds redan innevarande vår installationen av en s.k. satellitcentral. Så snart denna är färdig kan samtliga abonnenter anslutas till den lokala centralen i Lieksa. Med hjälp av denna utvidgning fås en så stor abonnentnummerkapacitet i bruk, att denna beräknas vara tillräcklig tills den nya automatcentralen i Lieksa, som redan befinner sig i anskaffningsskedet, blir färdig.

Byggnadsarbetena på det nya telefonhuset i Lieksa beräknas bli inledda i oktober, varvid huset skulle bli färdigt ungefär till midsommaren 1972. Med beaktande av installations- och provningsarbetet beräknas lokal-, nätgrupps- och fjärrcentralen i Lieksa bli färdig sommaren 1973, före vilken tidpunkt också nödiga fjärrförbindelser bör vara färdiga.

Helsingfors den 29 april 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Salama ym.: Talous- ja yhteiskuntatiedollisen koulutuksen tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme ei ole huolehdittu siitä, että kansalaisilla olisi riittävä valmius yhteiskunnallisten ja taloudellisten kysymysten ja ongelmien omakohtaiseen rationaliseen käsittelyyn ja siihen perustuvaan itsenäiseen kannanmäärittelyyn. On ymmärrettävää, että näin on ollut asianlaita aikaisemmin. Sen sijaan ei voida hyväksyä sitä, että asiaan ei vielä nytkään poliittisten päätöksentekijäin ja koulutusviranomaisten toimesta paneuduta.

Kuten tunnettua historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon tuntimäärä vähenee peruskoulussa nykyisen keskikoulun tuntimäärään verrattuna. Ammatillisissa oppilaitoksissa yhteiskuntaopin ja taloustiedon oppiaineet ovat hyvin alistetussa asemassa. Sama koskee aikuiskoulutusta palvelevaa ammattikurssitoimintaa. Kansalais- ja työväenopistoissa yhteiskuntaopin ja taloustiedon osuus on käytännöllisesti katsoen olematon. Suurten kansalaisjärjestöjen koulutustoiminnassa yhteiskunnallisilla ja taloudellisilla kysymyksillä on luonnollisesti tärkeä sija, mutta yhteiskunnan järjestömuotoiselle sivistystyölle myöntämän taloudellisen tuen pienuus asettaa koulutukselle kovin ahtaat rajat.

Asetettaessa tavoitteita koulutukselle kiinnitetään huomio lähes yksinomaan ammatillisiin vaatimuksiin. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, koska voidaan aivan kiistattomasti osoittaa, että esim. valtiollinen elämä ja osallistuminen siihen vaikka vain äänestäjänä asettaa kansalaiselle suuria tiedollisia ja asenteellisia vaatimuksia. Suurisuuntaiset ja kokonaisvaltaiset talous- ja tulopoliittiset suunnitelmat ja ratkaisut edellyttävät kaikkien kansalaisten mukanaoloa sekä tehtäessä että toteutettaessa päätöksiä. Suurisuuntaisen talous- ja yhteiskuntatiedollisen koulutuksen avulla on luotava heille realistiset mahdollisuudet tähän mukanaoloon.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kansalaisten talous- ja yhteiskuntatiedollinen koulutus ei nykyisellään ole oikeassa suhteessa kansalaisten yhteiskuntatiedon tarpeeseen, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä luodakseen kansalaisille riittävät tiedolliset edellytykset osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon?

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Aune Salama.
Reino Breilin.
Ulf Sundqvist.
Erkki Tuomioja.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 14 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 517 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Aune Salaman ym. tekemän seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että kansalaisten talous- ja yhteiskuntatiedollinen koulutus ei nykyisellään ole oikeassa suhteessa kansalaisten yhteiskuntatiedon tarpeeseen, ja jos on,
> mitä Hallitus aikoo tehdä luodakseen kansalaisille riittävät tiedolliset edellytykset osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Yhteiskunta- ja taloustiedon merkitys on jatkuvasti kasvamassa. Kuten kysymyksen perusteluissa todetaan, jo valtiollinen elämä ja osallistuminen siihen, vaikka vain äänestäjänä, asettaa kansalaiselle suuria tiedollisia ja asenteellisia vaatimuksia. Välttämätöntä onkin, että kaikille kansalaisille annettava yhteiskunnallis-taloudellinen kasvatus on mahdollisimman tehokasta ja nykyajan yhteiskunnallista kehitystä vastaavaa.

Kouluhallituksen ilmoituksen mukaan oppikoulujen historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon oppiennätyksissä painopiste on siirretty viimeksi kuluneen sadan vuoden ajanjaksoon. Opetuksessa pidetään silmällä tiedollisen tavoitteen ohella kansalaiskasvatuksellisia tavoitteita. Lukiossa korostetaan mielenkiinnon herättämistä yhteiskunnallista toimintaa kohtaan. Kansalaiskouluissa yhteiskuntaopin opetuksen sisältö on olennaisilta osiltaan sama kuin keskikoulussa. Mm. kouluhallituksen tukemilla opettajien täydennyskoulutuskursseilla on päähuomio kiinnitetty yhteiskuntaopin ja taloustiedon opetussuunnitelmien kehittämiseen.

Peruskoulussa historian ja yhteiskuntaopin tuntimäärä on pienempi kuin nykyisessä keskikoulussa. Koska opetussuunnitelmassa on pyritty lisäämään valinnan mahdollisuuksia, on kaikkien oppiaineiden osalta jouduttu vähentämään kaikille oppilaille yhteisten tuntien määrää. Peruskoulussa on oppiaineena kuitenkin myös kansalaistaito, jonka tunneilla käsitellään erityisesti yläasteella yhteiskunnallisia kysymyksiä.

Kansalais- ja työväenopistojen tehtävänä on aikaisemmin pidetty opetuksen antamista etupäässä yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa aineissa yleisen sivistyksen kohottamiseksi. Nykyisen lainsäädännön mukaan opistojen tehtävänä on antaa kansalaiselämässä tarpeellisten tietojen ja taitojen opetusta. Vaikka opiskelijain koulutuspohjan muuttuminen on merkittävästi vaikuttanut opetusohjelmiin, yhteiskunnallinen opetus on niissä edelleen keskeisenä osana.

Yhteiskunnallis-taloudellisen kasvatuksen tehokkuus ja merkitys eivät ole riippuvaisia yksinomaan siihen käytettävästä tuntimäärästä. Sen vuoksi päähuomio on edelleen kiinnitettävä tavoitteiden selvittelyyn sekä opetussuunnitelman sisällön, opetusmenetelmien ja -välineiden kehittämiseen. Kouluhallitus ottaa nämä näkökohdat huomioon opettajien jatkokoulutusta järjestäessään ja tukiessaan.

Kuluvan vuoden menoarvioon Eduskunta on ottanut määrärahan historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon opetuksen ylitarkastajan viran perustamista varten. Tämä antaa kouluhallitukselle uusia mahdollisuuksia alan opetuksen kehittämiseen ja tehostamiseen.

Ammatillisen opetuksen osalta ammattikasvatushallitus on ilmoittanut pitävänsä luonnollisena tuntimäärien korostumista niissä ammatillisissa oppiaineissa, jotka muodostavat pääasiallisen opetuksen tiettyyn ammattiin tai tiettyihin ammatteihin. Mutta koska yhteiskunta- ja taloustietouden merkitys on jatkuvasti kasvamassa, ammattikasvatushallitus on

erityisesti viime aikoina kiinnittänyt huomiota näiden kysymysten opetuksen tehostamiseen sekä eri oppilaitoksissa että ammatillisessa kurssitoiminnassa.

Ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikursseilla annettava yhteiskuntaopin ja taloustiedon opetus ei rajoitu yksinomaan näillä nimikkeillä olevien oppiaineiden piirissä tapahtuvaksi, vaan sitä annetaan oppilaitoksesta riippuen usean muun eri nimikkeisen oppiaineen yhteydessä. Tällaisia ovat mm. kansalaistieto, yhteiskuntatalous, ammattitalous, työpaikkaoppi, kokoustekniikka, liiketalousoppi, talousmaantieto, markkinointioppi, teollisuusoppi, teollisuustalous, johtamisoppi, työnjohtooppi, kodintalousoppi, työoppi, perhekasvatusoppi, sosiaalipolitiikka, kunnallispolitiikka ja terveydenhuoltopolitiikka. Ammattikasvatushallituksen hyväksymien ja valvomien työllisyyttä edistävien ammattikurssien opetusohjelmaan esim. sisältyy keskimäärin 20 % teoriatuntien määrästä talous- ja yhteiskunnallisia aineita, kuten ammatti- ja yritystaloutta, työlainsäädäntöä sekä tietoutta työmarkkinajärjestöistä.

Ammattikasvatushallitus on lisäksi ilmoittanut kiinnittävänsä yhä kasvavaa huomiota yhteiskunnallisten ja taloudellisten alojen kysymysten käsittelyn lisäämiseen ja tehostamiseen ammatillisessa opetuksessa, kuitenkin niin, että tämän opetuksen tuntijakoa ja opetusaikaa koskevissa suunnitelmissa on luonnollisesti otettava ensisijaisesti huomioon se opetus, joka on välttämätöntä työllistävään ammattiin johtavan ammattitaidon saavuttamiseksi.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 517 av den 14 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Aune Salama m.fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att medborgarnas utbildning i fråga om ekonomiska och samhällskunskaper för närvarande icke står i rätt proportion till medborgarnas behov av samhällskunskap, och om så är fallet,
>
> vad har Regeringen för avsikt att göra i syfte att för medborgarna i fråga om kunskaper skapa tillräckliga förutsättningar, att deltaga i fattandet av beslut i samhällsfrågor?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Betydelsen av samhälls- och ekonomisk kunskap ökas fortgående. Såsom i motiveringen för spörsmålet konstateras ställer det politiska livet och deltagande i det, fastän enbart som röstare, stora krav på medborgaren i fråga om kunskaper och inställning. Det är även nödvändigt, att den samhälls- och ekonomiska fostran som kommer alla medborgare till del, är så effektiv som möjligt och motsvarar utvecklingen i det moderna samhället.

Enligt skolstyrelsens uppgift har tyngdpunkten i läroverkens lärokurser i historia, samhällslära och ekonomilära överflyttats till en tidsperiod som omfattar de senaste hundra åren. Undervisningen tar sikte icke endast på inhämtandet av kunskaper utan även på medborgarfostran. I gymnasiet understryks uppväckandet av intrsese för social verksamhet. I medborgarskolan är innehållet i undervisningen i samhällslära till väsentliga delar densamma som i mellanskolan. Bl.a. har vid de av skolstyrelsen understödda kompletteringskurserna för lärare huvudvikten fästs vid utvecklandet av undervisningsplanerna i fråga om samhällslära och ekonomilära.

I grundskolan är antalet undervisningstimmar i historia och samhällslära mindre än i den nuvarande mellanskolan. Då man i undervisningsplanen har strävat till att öka valmöjligheterna, har man varit tvungen att i fråga om alla läroämnen minska antalet för samtliga elever gemensamma timmar. I grundskolan ingår dock även medborgarfärdighet i läroämnena, och särskilt på högstadiet behandlas under timmarna samhällsfrågor.

Medborgar- och arbetarinstitut har tidigare ansetts ha till uppgift att meddela undervisning närmast i sociala och ekonomiska ämnen i syfte att höja allmänbildningen. Enligt den nuvarande lagstiftningen har instituten till uppgift att meddela undervisning i sådana kunskaper och färdigheter, vilka behövs i det medborgerliga livet. Fästän elevernas ändrade utbildningsbas avsevärt har inverkat på undervisningsplanerna, utgör dock den sociala undervisningen den centrala delen i dem.

Den samhälls-ekonomiska utbildningens effektivitet och betydelse är icke enbart beroende av antalet timmar som används för denna utbildning. Fördenskull måste huvudvikten alltjämt fästas vid utredandet av målen samt utvecklandet av undervisningsplanens innehåll, undervisningsmetoderna och -materielen. Skolstyrelsen tar dessa synpunkter i beaktande då den anordnar och stöder vidareutbildning av lärare.

I innevarande års statsförslag har riksdagen observerat ett anslag för inrättande av en överinspektörstjänst för undervisningen i historia, samhällslära och ekonomilära. Detta ger skolstyrelsen nya möjligheter att utveckla och effektivera undervisningen på detta område.

För yrkesutbildningens del har yrkesutbildningsstyrelsen meddelat, att den anser det naturligt att större vikt lägges vid timantalet i de yrkesläroämnen, vilka bildar den huvudsakliga undervisningen för visst yrke eller vissa

yrken. Men då betydelsen av kunskaper på det sociala och ekonomiska området fortgående ökas, så har yrkesutbildningsstyrelsen särskilt på den senaste tiden fäst uppmärksamhet vid effektivering av undervisningen i dessa frågor såväl i olika undervisningsanstalter som i yrkeskursverksamheten.

Undervisningen i samhällslära och ekonomilära i yrkesläroanstalterna och vid yrkeskurser inskränker sig icke enbart till undervisning under dessa läroämnens rubrik, utan sådan undervisning meddelas, beroende på läroanstalten, i samband med många andra läroämnen under olika rubriker. Dylika läroämnen är bl.a. medborgarkunskap, samhällsekonomi, yrkesekonomi, företagslära, mötesteknik, företagsekonomi, ekonomisk geografi, marknadsföringslära, industrilära, industriekonomi, ledarskap, arbetsledning, hemmets ekonomi, arbetslära, familjekunskap, socialpolitik, kommunalpolitik och hälsovårdspolitik. I undervisningsprogrammet vid de av yrkesutbildningsstyrelsen godkända och övervakade sysselsättningsfrämjande yrkeskurserna utgörs t.ex. i medeltal 20 % av antalet timmar av teoretisk undervisning i ekonomiska och sociala ämnen, såsom yrkes- och företagsekonomi, arbetslagstiftning samt kunskap om arbetsmarknadsorganisationerna.

Yrkesutbildningsstyrelsen har dessutom meddelat, att den fäster allt större uppmärksamhet vid ökande och effektivering av behandlingen av frågor på det sociala och ekonomiska området vid yrkesundervisningen, likväl så, att i planerna angående timindelningen och undervisningstiderna för denna undervisning givetvis i första hand skall fästas uppmärksamhet vid den undervisning, som är nödvändig för erhållandet av nödig yrkeskunskap för det yrke inom vilket sysselsättning eftersträvas.

Helsingfors den 13 maj 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Rekonen: Paloturvallisuuden tehostamisesta Ylisen keskuslaitoksessa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tuli tuhosi äskettäin Ylisen keskuslaitoksen staanotto- ja hoitorakennuksen Ylöjärvellä. ıikka tulen irtipääsyn syytä ei vielä tässä iheessa ole voitu varmuudella todeta, niin jo t on tullut kiistattomasti selväksi, että ko. toksen rakentamisessa ei ole otettu riittässä määrin huomioon paloturvallisuutta kosvia näkökohtia.

Palon leviäminen niin nopeasti ja tuhoisin ırauksin kuin tapahtui, johtui siitä syystä, :ä tuli pääsi leviämään esteettömästi rakenksen puurakenteisessa välipohjassa ja täytssä. Tulen leviämisen estämiseksi ei ollut :massa minkäänlaisia esteitä nyt palaneessa kennuksessa sen paremmin kuin on laitoksen ıissakaan hoitolarakennuksissa. Tulen irtiäsyn mahdolliset seuraukset saattaisivat näin en muodostua esim. öiseen aikaan hyvinkin htalokkaiksi laitoksessa, jossa hoidettavat at paljolta myös liikuntakyvyttömiä.

Ylisen keskuslaitoksen rakennusvaiheessa esitiin suunnittelijan taholta hoitolarakennusten lipohjien rakentamista betonista, paloturvalıuuden lisäämiseksi. Sosiaali- ja rakennushalıs eivät kuitenkaan esitystä hyväksyneet pi:n sitä tarpeettomasti kustannuksia lisäävänä. ırha nuukuus kostautui jo nyt ensimmäisessä ipalossa vahinkojen noustessa monikymmenttaiseksi siihen verraten, jos palo olisi rajoitıut vain yhteen huoneeseen. Näin olisi aivan ıeisesti käynyt siitä tapauksessa, että välihjat olisivat olleet rakennetut puun asemasta tonista, kuten rakennuttajan taholta esitet-ı, mutta jota ei sosiaali- ja rakennushallitukı taholta hyväksytty. Tulipalon yhteydessä siis paljastunut sosiaali- ja rakennushallitukı paloturvallisuusnäkökohtia väheksyvä ja virheellinen kannanotto Ylisen keskuslaitoksen rakentamista koskevissa päätöksissä. Seuraukset tästä saattaisivat olla pahimmassa tapauksessa hyvinkin kohtalokkaat mikäli tuli syystä tai toisesta pääsisi laitoksen jossakin hoitolarakennuksessa valloilleen.

Näin ollen on välttämätöntä suorittaa tutkimus mitä mahdollisuuksia ja keinoja on paloturvallisuuden lisäämiseksi Ylisen keskuslaitoksella, jotta voitaisiin välttyä niiltä ilmeisiltä vaaroilta joita tulen irtipääsy saattaa hoidettaville aiheuttaa. Niitä virheitä, joita Ylisen keskuslaitoksella on tehty paloturvallisuuden heikentämiseksi, ei ainakaan tulisi tehdä uusia vastaavanlaisia tai muita hoitolaitoksia rakennettaessa.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että sosiaali- ja rakennushallituksen määräyksestä on kielletty betonisten välipohjien käyttö hoitolarakennuksissa Ylisen keskuslaitoksessa Ylöjärvellä ja joka ilmeisesti on vaikuttanut ko. laitoksen vastaanotto- ja hoitorakennuksessa 23. 3. 1971 sattuneeseen ja seurauksiltaan tuhoisaksi muodostuneeseen tulipaloon, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä paloturvallisuuden tehostamiseksi Ylisen keskuslaitoksessa ja ettei mainittuja virheitä enää tehtäisi vastaavanlaisia tai muita hoitolaitoksia rakennettaessa?

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 518 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Heimo Rekosen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 100:

> "Onko Hallitus tietoinen, että sosiaali- ja rakennushallituksen määräyksestä on kielletty betonisten välipohjien käyttö hoitolarakennuksissa Ylisen keskuslaitoksessa Ylöjärvellä ja joka ilmeisesti on vaikuttanut ko. laitoksen vastaanotto- ja hoitorakennuksessa 23. 3. 1971 sattuneeseen ja seurauksiltaan tuhoisaksi muodostuneeseen tulipaloon, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä paloturvallisuuden tehostamiseksi Ylisen keskuslaitoksessa ja ettei mainittuja virheitä enää tehtäisi vastaavanlaisia tai muita hoitolaitoksia rakennettaessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on hankkinut asiasta selityksen sosiaalihallitukselta ja rakennushallitukselta sekä lisäksi muutakin selvitystä. Saaduista selvityksistä ilmenee, että kysymyksessä tarkoitetussa Ylisen keskuslaitoksen rakennuksessa sattunut tulipalo vaurioitti rakennuksen yläpohjaa, ikkunoita ja ovia sekä pintamateriaaleja ja irtaimistoa. Palon syytä ei ole suoritetuissa tutkimuksissa voitu varmuudella todeta. Keskuslaitoksen rakennusten välipohjista vain yläpohjat ovat puurakenteisia muiden välipohjien ollessa teräsbetonia.

Rakennusten palonkestävyydestä 22 päivänä toukokuuta 1961 annetun sisäasiainministeriön päätöksen (327/62) mukaan sellaisessa huoltolaitosrakennuksessa, josta nyt on kysymys, yläpohja saa olla puurakenteinen asianmukaisi suojaverhouksin. Voimassa olleiden säännöste mukaisesti sosiaalihallituksen ja rakennushall tuksen toimesta aikanaan suoritetuissa tarka tuksissa on voitu todeta tulipalossa vaurioitu neen rakennuksen suunnitelmien täyttänee mainitun sisäasiainministeriön päätöksen ase tamat vaatimukset. Ennen suunnitelmien hy väksymistä niistä on saatu myös Suomen Palo torjuntaliiton puoltava lausunto.

Ylisen keskuslaitos käsittää useita erillisi pieniä ja matalia osastorakennuksia, joissa va sinaiset huollettavien tilat ovat yhdessä ke roksessa samassa tasossa maanpinnan kanss Tällainen on myös tulipalossa vaurioitunut r kennus. Rakennukset ovat verrattain kevytr kenteisia ja niissä on suhteellisen vähän kant via väliseiniä, jotta niihin voitaisiin helpommi tehdä vastaisen kehityksen mahdollisesti va timia muutoksia.

Valtion rakennushallinnosta annettujen sää nösten mukaan on suunnitelmia tarkastettaes kiinnitettävä huomiota myös hankkeen kusta nuksiin ja taloudelliseen puoleen. Valitusta r kennustyypistä ja kustannustekijöistä johtue on katsottu mahdolliseksi hyväksyä puurake teinen yläpohja keskuslaitoksen eräisiin rake nuksiin. Tulipalossa vaurioituneen rakennukse suunnitelmat oli alunpitäenkin laadittu site että yläpohja on puurakenteinen. Sosiaalihall tus tai rakennushallitus ei siis ole suunnite mien käsittelyn yhteydessä esittänyt vaatimus betonirakenteen vaihtamisesta puurakenteiseks

Vajaamielislaitosten osastojen toiminnan ka nalta yleensä on tärkeää, että niistä on välitt mät, hyvät kulkuyhteydet ulos. Lisäksi suu nittelussa on pidetty silmällä sitä, että mahdo lisissa vaaratilanteissa rakennukset voidaan n peasti tyhjentää. Paloturvallisuuteen vajaami lislaitoksissa on kiinnitetty huomiota muillak tavoin, muun muassa tietyin väliajoin lähete tyjen palontorjuntaa koskevien kiertokirjeid avulla. Kaikissa laitoksissa on myös laitospal

kunta tai katastrofiryhmä, jonka toiminta on suunniteltu yhdessä paikallisten paloviranomaisten kanssa.

Sosiaalihallitus tulee yhteistoiminnassa rakennushallituksen ja Suomen Palontorjuntaliiton kanssa selvittämään, onko rakenteellista paloturvallisuutta lisättävä tulipalossa vaurioituneessa rakennuksessa tai vastaisuudessa rakennettavissa uusissa laitoksissa ja rakennuksissa. Jollei voimassa olevien säännöksien asettamia vaatimuksia katsota riittäviksi, on joko tarkistettava näitä säännöksiä tai niiden asettamat ehdot ylittävät vaatimukset määrättävä perustamissuunnitelmien yhteydessä. Rakennushallitus on kuitenkin tuonut esiin, että Suomessa voimassa olevia määräyksiä jo nykyisellään pidetään vastaaviin ulkolaisiin määräyksiin verrattuna erittäin ankarina, mikä osaltaan korottaa rakennuskustannuksia.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 april 1971 nr 518 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Heimo Rekonen ställda skriftliga spörsmål nr 100:

> "Är Regeringen medveten om, att enligt socialstyrelsens och byggnadsstyrelsens föreskrift är användningen av mellanbjälklag av betong förbjuden i vårdanstaltens byggnader vid Ylinen centralanstalt i Ylöjärvi, vilket uppenbarligen har inverkat på den i ovan nämnda anstalts mottagnings- och vårdbyggnad 23. 3. 1971 inträffade och till sina följder förödande eldsvådan, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att göra brandsäkerheten effektivare i Ylinen centralanstalt och för att nämnda fel inte mera skulle göras vid uppförandet av motsvarande eller andra vårdanstalter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Social- och hälsovårdsministeriet har införskaffat en förklaring av socialstyrelsen och byggnadsstyrelsen samt dessutom annan utredning. Av utredningarna framgår, att den brand som inträffade i den i spörsmålet åsyftade byggnad vid Ylinen centralanstalt, skadade byggnadens vindsbjälklag, fönster och dörrar samt ytmaterial och inventarier. Vid företagna undersökningar har brandorsaken icke med bestämdhet kunnat konstateras. I centralanstaltens byggnader är av bjälklagen endast vindsbjälklagen gjorda av trä medan de övriga bjälklagen är av armerad betong.

Enligt ministeriets för inrikesärenden beslut (327/62) den 22 maj 1962 om byggnaders brandsäkerhet får i sådan vårdanstaltsbyggnad, varom nu är fråga vindsbjälklaget vara gjort av trä med vederbörlig skyddsbeklädnad. Vid de inspektioner, som enligt gällande stadganden i tiden företogs på åtgärd av socialstyrelsen och byggnadsstyrelsen, har det kunnat konstateras, att byggnadsplanerna för den i branden skadade byggnaden uppfyllt de fordringar, som ställts i nämnda av ministeriet för inrikesärenden givna beslut. Innan planerna godkändes hade även Finlands Brandvärnsförbuds tillstyrkande utlåtande om dem erhållits.

Ylinen centralanstalt består av flera skilda, små och låga avdelningsbyggnader, i vilka de egentliga utrymmena för de vårdbehövande finns i en våning i nivå med marken. Också den vid eldsvådan skadade byggnaden är sådan. Byggnaderna är jämförelsevis lätta till sin konstruktion och i dem förekommer förhållandevis litet bärande mellanväggar för att det skulle vara lättare att göra sådana ändringar i dem som en kommande utveckling möjligen skulle fordra.

Enligt stadgandena om statens byggnadsförvaltning, bör vid granskning av planer uppmärksamhet fästas även vid kostnaderna för projektet och vid den ekonomiska sidan. På grund av typvalet för byggnaderna och kostnadsfaktorerna har man ansett det möjligt att godkänna ett av trä konstuerat vindsbjälklag i några av centralanstaltens byggnader. Planerna för den i branden skadade byggnaden var redan från början uppgjorda så, att vindsbjälklaget var byggt av trä. Socialstyrelsen och byggnadsstyrelsen har således icke i samband med behandlingen av planerna yrkat på att betongkonstruktion skulle bytas till träkonstruktion.

Med tanke på verksamheten vid anstalter för psykiskt efterblivna är det i allmänhet viktigt, att vid dem finns direkta, goda utgångar. Dessutom har vid planeringen beaktats att byggnaderna snabbt kan tömmas när eventuella farliga situationer uppstår. Även på andra sätt har uppmärksamhet fästs vid brandsäkerheten i anstalter för psykiskt efterblivna bl.a. genom cirkulär rörande brandvärn, som sänts ut med vissa intervaller. Vid alla anstalter finns dessutom en anstaltsbrandkår eller

katastrofgrupp, vars uppgifter är planerade i samråd med de lokala brandmyndigheterna.

Socialstyrelsen kommer i samverkan med byggnadsstyrelsen och Finlands Brandvärnsförbund att utreda, huruvida brandsäkerheten i fråga om konstruktionerna borde ökas i den byggnad, som skadats vid eldsvådan, eller i anstalter och byggnader, vilka uppförs i framtiden. Om icke de fordringar som ställs i gällande stadganden anses vara tillräckliga, bör man antingen revidera dessa stadgande eller i samband med grundläggningsplanerna bestämma fordringarna så att de överskrider i dem föreskrivna villkor.

Byggnadsstyrelsen har dock framhållit, att de bestämmelser som gäller i Finland i sin nuvarande form, måste anses vara mycket stränga jämförda med motsvarande utländska bestämmelser, vilket för sin del höjer byggnadskostnaderna.

Helsingfors den 12 maj 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 101.

Ensio Laine ym.: Opiskelijain ja heidän perheittensä toimeentuloturvan järjestämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkelakeja säädettäessä ja kehitettäessä on jäänyt vähemmälle huomiolle toimeentuloturvan järjestäminen opiskelijoille ja heidän perheilleen opiskelijoita mahdollisesti kohtaavan opiskelu- tai työkyvyttömyyden tapahtuessa. Opiskelijain kohtuuttoman ankaraa riskiä em. tilanteessa huojentaisi sellaisen opiskelijaeläkkeitä koskevan lain säätäminen, joka korvaisi työ- tai opiskelukyvyttömyydestä aiheutuvan tulomenetyksen opiskelijoille. Opiskelijaeläkelain piiriin tulisi saattaa kaikkien korkeakoulujen oppilaat, mutta myös kaikkien muiden peruskoulua seuraavien oppilaitosten oppilaat.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin opiskelijain ja heidän perheittensä eläke- tai muun toimeentuloturvan järjestämiseksi lakisääteisesti opiskelu- tai työkyvyttömyyden sattuessa?

Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 1971.

Ensio Laine.
Oili Suomi.
Pauli Räsänen.
Siiri Lehmonen.
Anna-Liisa Jokinen.
Aarne Koskinen.
Taisto Sinisalo.
Toivo Åsvik.
Heimo Rekonen.
Pentti Liedes.
Helvi Niskanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 101:

"Aikooko Hallitus ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin opiskelijain ja heidän perheittensä eläke- tai muun toimeentuloturvan järjestämiseksi lakisääteisesti opiskelu- tai työkyvyttömyyden sattuessa?"

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eläkejärjestelmäkomiteassa on valmistunut ehdotus opiskelijain eläkelaiksi. Komitean mietintö jätettäneen valtioneuvostolle vielä kuluvan kuun aikana. Hallitus tulee sen jälkeen viipymättä ottamaan asian käsiteltäväkseen.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 14 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Ensio Laine m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 101 av följande lydelse:

> "Ämnar Regeringen i brådskande ordning vidtaga åtgärder för att i lag fastställda pension- eller annat utkomstskydd för studerande och deras familjer i fall av studie- eller arbetsoförmåga?"

Helsingfors den 10 maj 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Pensionssystemkommittén har utarbetat ett förslag till pensionslag för studerande. Kommitténs betänkande torde överlämnas till statsrådet ännu inom loppet av innevarande månad. Regeringen kommer därefter omedelbart att ta upp ärendet till behandling.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

O. Kangas ym.: Uskonnollisille järjestöille myönnettyjen nuorisokasvatustyöhön tarkoitettujen avustusten määrästä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Opetusministeriö jakaa vuosittain toiminta-avustuksia nuorisokasvatustyötä tekeville järjestöille. Nuorisojärjestöjen taloudellisia toiminta-edellytyksiä parantamalla pyritään valtiovallan toimenpitein edistämään nuorison harrastustoimintaa. Nuorisokasvatustyö tarvitsee yhteiskunnan taholta jatkuvasti tukea ja valtion nuorisotyölautakunta avustuksia jakaessaan on erittäin vaikeassa ja vastuunalaisessa tehtävässä.

Emme voi olla kiinnittämättä huomiota avustusten jaossa ilmenneeseen epäkohtaan. Uskonnollisten järjestöjen saama osuus on jatkuvasti pienentynyt opetusministeriön myöntämissä avustuksissa. Tapahtunutta kehitystä kuvaa hyvin seuraava taulukko:

		v. -65 %	v. -70 %	v. -71 %
I	Puoluepoliittiset nuorisojärjestöt	55.6	55.4	54.1
II	Koululais- ja opiskelijajärjestöt	8.7	20.8	22.1
III	Uskonnolliset järjestöt	6.2	3.1	2.0
IV	Muut nuorisokasvatustyötä tekevät järjestöt	29.5	20.7	21.8

Markkamääräisesti ovat eri ryhmien suhteet tänä ja viime vuonna seuraavat:

	v. -70	v. -71
I	1 109 000 mk	1 271 000 mk
II	416 200 mk	520 000 mk
III	61 800 mk	45 500 mk
IV	413 000 mk	513 500 mk

Uskonnolliset järjestöt tekevät arvokasta kasvatustyötä nuorison keskuudessa ja tätä työtä olisi valtiovallan taholta arvostettava.

Uskonnollisilla järjestöillä on erittäin suuret mahdollisuudet tavoittaa laajoja nuorisojoukkoja. Siitä syystä ne ovat avainasemassa kansakunnan terveen elämän perusteita lujittavassa kasvatustyössä.

Edellä esittämäämme ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että uskonnollisten järjestöjen osuus opetusministeriön nuorisokasvatustyötä tekeville järjestöille myöntämistä toiminta-avustuksista on jatkuvasti pienentynyt, ja jos on,

aikooko Hallitus korjata tämän epäkohdan ja toiminta-avustuksia jakaessaan huomioida nykyistä oikeudenmukaisemmin myös uskonnollisten järjestöjen suorittaman kasvatustyön?

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1971.

Orvokki Kangas.
Erkki Haukipuro.
Reino Kangas.
Ahti Pekkala.
Mikko Kaarna.
Sylvi Saimo.

Saimi Ääri.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 15 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja O. Kankaan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 102:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että uskonnollisten järjestöjen osuus opetusministeriön nuorisokasvatustyötä tekeville järjestöille myöntämistä toiminta-avustuksista on jatkuvasti pienentynyt, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus korjata tämän epäkohdan ja toiminta-avustuksia jakaessaan huomioida nykyistä oikeudenmukaisemmin myös uskonnollisten järjestöjen suorittaman kasvatustyön?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtakunnallisille nuorisotyötä tekeville järjestöille on myönnetty valtionavustuksia opetusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön kautta erilaisin perustein. Vuonna 1970 opetusministeriön kautta jaettiin näitä avustuksia 51 järjestölle yhteensä 2 000 000 markkaa, sosiaali- ja terveysministeriön kautta 33 järjestölle yhteensä 2 739 500 markkaa sekä maa- ja metsätalousministeriön kautta kahdelle järjestölle yhteensä 3 108 500 markkaa.

Sen johdosta, että varhaisnuorisotyötä tekevien järjestöjen avustaminen tapahtuu nykyisin sosiaali- ja terveysministeriön kautta ns. raha-automaattivaroista, mainitut järjestöt on vähitellen siirretty pois opetusministeriön määrärahoista. Koska mainittujen järjestöjen joukossa on ollut myös uskonnollisia varhaisnuorisojärjestöjä, on uskonnollisten järjestöjen suhteellinen osuus opetusministeriön kautta jaettavissa avustuksissa laskenut.

Nuorisotyötä tekevät uskonnolliset järjestöt saivat vuonna 1969 opetusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kautta toiminta-avustuksia yhteensä n. 649 000 mk eli 18.2 % avustusten yhteismäärästä. Vuonna 1970 vastaavat järjestöt saivat avustuksia n. 741 000 mk eli 17.5 % avustusten yhteismäärästä, joten uskonnollisten järjestöjen suhteellinen osuus on jonkin verran pienentynyt. Tämä johtuu osaksi siitä, että eräät uskonnolliset järjestöt saavat avustuksia myös kirkon keskusrahastosta. Lisäksi joillakin järjestöillä on myös ns. kolehtituloja.

Valtionavustuksia koskevien yleismääräysten (490/1965) mukaan on avustuksia jaettaessa otettava huomioon mm. hakijan taloudellinen asema ja muualta saatavat avustukset. Avustusten pienentyminen saattaa johtua myös järjestöjen toiminnassa tapahtuneista muutoksista.

Valtioneuvoston 9. 9. 1970 asettama nuorisojärjestöjen valtionapukomitea on mietinnössään ehdottanut mm., että nuorisojärjestöjen avustusjärjestelmä on uudistettava ja asioiden käsittely keskitettävä opetusministeriöön. Mietintö on parhaillaan lausuntokierroksella. Opetusministeriössä pyritään siihen, että vuoden 1972 valtionavustukset voidaan jakaa uusien jakoperusteiden mukaisesti.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 15 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman O. Kangas m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 102:

> "Är Regeringen medveten om att de religiösa sammanslutningarnas andel av de understöd som undervisningsministeriet beviljar organisationer, vilka utför uppfostringsarbete bland ungdom, ständigt har minskats, och om så är fallet, ämnar Regeringen rätta till denna olägenhet och vid utdelningen av understöd mera rättvist än hittills även beakta det uppfostrande arbete som utföres av religiösa organisationer?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Riksomfattande organisationer, vilka utför ungdomsarbete, har på varierande grunder beviljats statsunderstöd genom förmedling av undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet. År 1970 utdelades genom undervisningsministeriet sammanlagt 2 000 000 mark i sådana understöd till 51 organisationer, genom social- och hälsovårdsministeriet sammanlagt 2 739 500 mark till 33 organisationer samt genom jord- och skogsbruksministeriet sammanlagt 3 108 500 mark till två organisationer.

På grund av att understödjandet av organisationer, som utför arbete till fromma för växande ungdom, numera sker genom förmedling av social- och hälsovårdsministeriet med hjälp av penningautomatmedel, har dessa organisationer efter hand undantagits från dem som kommer i åtnjutande av undervisningsministeriets anslag för ändamålet. Emedan också religiösa sammanslutningar för växande ungdom har förekommit bland nämnda organisationer, har de religiösa sammanslutningarnas relativa andel av de understöd som utdelas genom förmedling av undervisningsministeriet minskats.

Religiösa sammanslutningar, som utför ungdomsarbete, erhöll år 1969 genom förmedling av undervisningsministeriet samt av social- och hälsovårdsministeriet sammanlagt omkring 649 000 mark i understöd, vilket utgör 18.2 % av understödens sammanlagda belopp. År 1970 fick motsvarande organisationer ca 741 000 mark i understöd, vilket är 17.5 % av understödens sammanlagda belopp. De religiösa sammanslutningarnas relativa andel av understöden har sålunda minskats något. Detta beror delvis på att en del religiösa sammanslutningar får undersöd också från kyrkans centralfond. Några sammanslutningar har dessutom s.k. kollektinkomster.

Enligt de allmänna föreskrifterna angående statsbidrag (490/1965) skall vid utdelningen av bidrag beaktas bl. a. sökandens ekonomiska ställning och stöd, som sökanden kan få på annat håll. Minskning av understöd kan också föranledas av ändringar, som har inträffat i sammanslutningarnas verksamhet.

Den kommission för ungdomsorganisationernas statsbidrag som 9. 9. 1970 tillsattes av statsrådet har i ett betänkande bl. a. föreslagit, att systemet för understöd till ungdomsorganisationer skall förnyas och att handläggningen av hithörande ärenden skall koncentreras till undervisningsministeriet. Betänkandet är för närvarande på remiss för utlåtanden. Undervisningsministeriet strävar till att statsunderstöden för år 1972 skall kunna utdelas i enlighet med nya fördelningsgrunder.

Helsingfors den 14 maj 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 103.

Kortesalmi: Potilaiden käsittelystä sairaaloissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Silloin tällöin on julkisuudessa kiinnitetty huomiota sairaaloissamme tapahtuneisiin potilaiden huolimattomaan hoitoon ja käsittelyyn. Luonnollisesti läheskään kaikki tapaukset eivät tule julkisuuteen, vaan potilaat hiljaa tyytyvät kohtaloonsa.

Tuorein julkisuuteen tullut esimerkki on Ilta-sanomissa 15. 4. 1971 keskiaukeamalla kerrottu 5-vuotiaan Arto Koivuniemen kuolemantapaus, jonka hänen vanhempansa otaksuvat aiheutuneen huolimattomuudesta Auroran sairaalassa ja jonka johdosta he ovat tehneet lääkintöhallitukselle kantelun 1. 3. 1971 ja lisäkantelun 15. 3. 1971.

Toisena esimerkkinä mainittakoon Oulun lääninsairaalassa 14. 11. 1970 sattunut tapaus, jolloin leikkauksesta hyvin selviytynyt potilas asetettiin istumaan sellaiselle tuolille, joka hajosi potilaan alla, mistä oli seurauksena, että potilas joutui kitumaan täysvartalokipsissä 45 vuorokautta ja hänen toipumisensa hidastui parilla kuukaudella. Tästäkin tapauksesta on tehty 14. 4. 1971 kantelu lääkintöhallitukseen.

Vaikka meidän sairaalaolomme ovatkin monelta osin kiitosta ansaitsevia kansainvälisen mittapuun mukaan, eivät edellä kerrotun kaltaiset tapaukset ole lääkintähuollollemme kunniaksi eivätkä turvaa ja hoitoa etsivien potilaiden kannalta missään tapauksessa hyväksyttäviä.

Edellä esittämäni perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että sairaaloissamme puutteellisen ja huolimattoman potilaiden käsittelyn ja hoidon vuoksi sattuu potilaille vakavia onnettomuuksia, jopa kuolemaan johtavia, ja aikooko Hallitus ensi tilassa ja millä tavoin ryhtyä poistamaan tällaisia huolestuttavia epäkohtia sekä asettamaan syylliset edesvastuuseen?

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

J. Juhani Kortesalmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja J. Juhani Kortesalmen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 103:

> "Tietääkö Hallitus, että sairaaloissamme puutteellisen ja huolimattoman potilaiden käsittelyn ja hoidon vuoksi sattuu potilaille vakavia onnettomuuksia, jopa kuolemaan johtavia, ja aikooko Hallitus ensi tilassa ja millä tavoin ryhtyä poistamaan tällaisia huolestuttavia epäkohtia sekä asettamaan syylliset edesvastuuseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Potilasturvallisuutta silmällä pitäen on sairaalalaitoksessamme henkilökunnalle asetettu verrattain korkeat pätevyysvaatimukset. Sairaaloiden ylilääkärien velvollisuutena on valvoa, että koko sairaalan henkilökunta kaikessa toiminnassaan noudattaa sitä huolellisuutta, mitä potilasturvallisuus vaatii, ja mikäli jotain kielteistä tässä suhteessa ilmaantuu, ylilääkärin velvollisuus on puuttua asiaan. Valvonnallaan ja yleiskirjeillään lääkintöhallitus on osaltaan pyrkinyt huolehtimaan, että sairaalalaitoksessamme sairaanhoidon taso tältäkin osin vastaisi sille asetettuja vaatimuksia. Tästä kaikesta huolimatta ei sellaisessa laitoksessa, joka on näin suuri kuin maamme sairaalalaitos kokonaisuudessaan on, suurellakaan huolellisuudella täysin voida estää tapaturmia ja onnettomuuksia, joita ei voida lukea kenenkään syyksi. Näiden estämiseksi pyritään suorittamaan tutkimustyötä ja selvittämään tämänlaatuisten tapaturmien mekanismi. On kuitenkin todettava, että sairaalalaitoksessamme siellä noudatetusta huolellisuudesta johtuen sattuu mainitunlaisia tapaturmia varsin harvoin.

Mikäli huolimattomuutta potilaiden käsittelyssä ja hoidossa ilmenee, ryhdytään asianomaiseen nähden asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Mitä kysymyksessä mainittuihin tapauksiin tulee, on lääkintöhallitus ensiksi mainitussa tapauksessa viime maaliskuussa ja jälkimmäisessä viime huhtikuussa ryhtynyt suorittamaan tutkimuksia, jotka vielä ovat kesken.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 16 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman J. Juhani Kortesalmi ställda skriftliga spörsmål nr 103:

> "Är Regeringen medveten om att patienterna i våra sjukhus på grund av bristfällig och ovarsam behandling och vård utsättes för allvarliga olycksfall, t.o.m. sådana med dödlig utgång, och ämnar Regeringen så snart som möjligt och i så fall på vilket sätt börja rätta till dylika oroväckande olägenheter samt befordra de skyldiga till ansvar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Med tanke på patienternas säkerhet har inom vårt sjukhusväsende relativt höga krav ställts på personalen i fråga om dess kompetens. Det åligger sjukhusens överläkare att se till att hela personalen vid vart och ett sjukhus i allt sitt arbete iakttar den omsorg som patienternas säkerhet kräver, och om någonting negativt härvidlag uppdagas är det överläkarens skyldighet att ingripa. Medicinalstyrelsen har för sin del genom sin kontroll och sina cirkulär strävat att sörja för att sjukvårdens standard inom vårt sjukhusväsende också i detta avseende skulle motsvara de krav som ställes på den. Trots allt detta är det inte möjligt att inom en så stor institution, som vårt lands hela sjukhusväsende representerar, ens med stor omsorg helt förebygga olycksfall, som inte kan läggas någon till last. För att sådana olyckor skall kunna förhindras försöker man i mån av möjlighet utföra forskningar och utreda mekanismen för missöden av detta slag. Det bör dock konstateras, att på grund av den omsorg som iakttas inom vårt sjukhusväsende, inträffar där mycket sällan olyckor av nämnda art.

Skulle vårdslöshet vid patienternas behandling och vård uppdagas, kommer de åtgärder som saken påkallar att vidtagas mot vederbörande person.

I fråga om de fall som anföres i spörsmålet har medicinalstyrelsen, beträffande det förstnämnda fallet i mars och angående det senare i april i år, inlett undersökningar, som alltjämt pågår.

Helsingfors den 11 maj 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Tikkanen ym.: TVL:n Kainuun piirin piiri-insinöörin viran täyttämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

TVL:n Kainuun piiri on toiminut itsenäisenä piirinä n. 20 vuoden ajan. Tänä aikana on maakunnassa todettu monissa yhteyksissä ja monella tavalla piirin myönteinen merkitys. Piirin toiminta on luonut edellytykset maakunnan tieverkon tarkoituksenmukaiselle rakentamiselle ja kehittämiselle. Piirin toimesta on niinikään suunnittelutyössä tulevaisuuden kehitystä silmälläpitäen työn alla monia suuria kysymyksiä ratkaistavina ja tutkittavina, joiden edelleen kehittäminen on välttämätöntä. Eräissä yhteyksissä on ollut liikkeellä tietoja, joiden mukaan suunnitteilla olisi piirin lakkauttaminen. Nämä tiedot on sekä TVL:n että ao. ministeriön taholla kiistetty perättömiksi ja ilmoitettu, että suunnitelmia piirin lakkauttamisesta ei ole olemassa.

Uskoen ja luottaen niihin tietoihin, joita piirin lakkauttamista koskeviin kysymyksiin on annettu TVL:n ja ministeriön taholta on syytä kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, miksi TVL:n Kainuun piirin piiri-insinöörin virkaa ei ole täytetty.

Kun v. 1969 sanottu virka vapautui piiri-insinöörin siirtyessä eläkkeelle, on virka edelleenkin täyttämättä. Virkaa on hoidettu vt:nä joka antaa aihetta olettaa, että piiri-insinöörin viran täyttämisestä on tarkoitus kokonaan luopua. Virka olisi mielestämme täytettävä kiireellisesti, että luottamus piirin toiminnan säilymiseen aikaansaataisiin ja että edellytykset TVL:n Kainuun piirin tulevalle toiminnalle luotaisiin. Tämä kannustaisi niitä pyrkimyksiä ja toimenpiteitä, jotka alueellisen tieverkon suunnittelun ja kunnossapidon kannalta ovat välttämättömiä.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen niistä seikoista, joiden johdosta TVL:n Kainuun piirin piiri-insinöörin virka on ollut täyttämättä ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sanotun viran täyttämiseksi?

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Ville Tikkanen. Heikki Mustonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asinomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ville Tikkasen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 104:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä seikoista, joiden johdosta TVL:n Kainuun piirin piiri-insinöörin virka on ollut täyttämättä ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sanotun viran täyttämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tie- ja vesirakennushallituksessa on käynnistetty laitoksen kaikki toiminnat kattava hallinnollis-taloudellinen sisäinen kehitystoiminta. Lähtökohtana ovat olleet valtioneuvoston antamat kustannuslaskennan yleisohjeet täydennysohjeineen. Tavoitejohtamiseen perustuvat toiminnan ohjaus-, ohjelmointi- ja informatiojärjestelmät on tarkoitus saada kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 1973 alusta lukien. Eräänä kehitystoiminnan osana on laitoksen organisation tutkiminen sekä keskus- että piirihallinnon osalta. Tästä johtuen ja kun viimeksimainittu tutkimus on vasta käynnistetty, on pidetty tarkoituksenmukaisena jättää Kainuun avoimeksi tullut tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinöörin virka odottamaan tämän tutkimuksen tuloksia.

Edellä olevaan viitaten totean, ettei liikenneministeriössä ole edes käsitelty kysymystä Kainuun tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinöörin viran mahdollisesta lakkauttamisesta. Tie- ja vesirakennushallituksen taholta on niin ikään vakuutettu, ettei sanotun piirin tieliikenteen hoito tule laitoksen kehitystoiminnan johdosta huononemaan. Tämän vuoksi ja huomioon ottaen, että epävarmuus jonkin hallinnollisen kokonaisuuden vastaisista järjestelyistä on omiaan synnyttämään levottomuutta ja häiriöitä toiminnassa, liikenneministeriö on kehoittanut tie- ja vesirakennushallitusta jouduttamaan käynnistettyä selvitystyötä.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 16 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ville Tikkanen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 104:

> "Är Regeringen medveten om de omständigheter, på grund av vilka distriktsingenjörstjänsten vid väg- och vattenbyggnadsverkets Kainuu distrikt har varit obesatt, och vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i och för besättande av sagda tjänst?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har igångsatts en förvaltningsekonomisk inre utvecklingsverksamhet som täcker verkets samtliga funktioner. Såsom utgångspunkt har tagits de av statsrådet givna allmänna anvisningarna om kostnadsberäkning jämte kompletterande anvisningar. Avsikten är att för verksamhetens del få de på programbudgetering baserade lednings-, programmerings- och informationssystemen i bruk i sin helhet från och med ingången av år 1973. En del av utvecklingsverksamheten utgörs av undersökning av verkets organisation i fråga om såväl central- som distriktsförvaltningen. På grund härav, och då den sistnämnda undersökningen först påbörjats, har man ansett ändamålsenligt att låta den vakanta distriktsingenjörstjänsten vid Kainuu väg- och vattenbyggnadsdistrikt vänta tills resultaten av denna undersökning är klara.

Med hänvisning till det ovan anförda konstaterar jag, att i trafikministeriet icke ens behandlats frågan om en eventuell indragning av distriktsingenjörstjänsten vid Kainuu väg- och vattenbyggnadsdistrikt. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida har man även försäkrat, att skötseln av vägtrafiken inom sagda distrikt icke kommer att bli sämre till följd av verkets utvecklingsverksamhet. Fördenskull, och med beaktande av att osäkerhet i fråga om framtida regleringar inom någon förvaltningshelhet är ägnad att föranleda oro och störningar i verksamheten, har trafikministeriet uppmanat väg- och vattenbygnadsstyrelsen att påskynda det inledda undersökningsarbetet.

Helsingfors den 5 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 105.

Luja: Ammatinvalinnanohjaustoimistojen perustamisesta Espoon kauppalaan ja Helsingin maalaiskuntaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ammatinvalinnanohjauksesta 22. 1. 1960 annetun lain 1 §:n mukaan ammatinvalinnan ohjauksesta huolehtiminen kuuluu valtiolle. Aikaisemmat kunnalliset ammatinvalinnanohjaustoimistot on edellä mainitulla lailla muutettu valtion ammatinvalinnanohjauselimiksi. Ammatinvalinnanohjauksen alueellisesta suorittamisesta huolehtivat työvoimapiireittäin ammatinvalinnanohjauksen piiritoimistot. Piiritoimiston johdon ja valvonnan alaisena voi piirin alueella toimia tarpeellinen määrä paikallisia ammatinvalinnanohjauselimiä.

Vuoden 1969 lopussa maassamme toimi 11 ammatinvalinnanohjauksen piiritoimistoa ja 23 paikallistoimistoa. Suunnitelmien mukaan tulisi piiritoimistojen alaisia paikallistoimistoja olla yhteensä 65, mutta valtiontaloudellisista syistä niitä on voitu perustaa vain 23.

Vaikka piiritoimiston tehtäviin kuuluu järjestää ammatinvalinnanohjausta paikalliset tarpeet ja olosuhteet huomioon ottaen, ei Helsingin ympäristökunnissa ole paikallistoimistoja. Kaikki paikallistoimistot sijaitsevat kaupungeissa ja kauppaloissa, joista suurin osa on asukasluvultaan pienempiä kuin esim. Espoon kauppala ja Helsingin maalaiskunta. Koska työvoiman vähyyden vuoksi Helsingin piiritoimisto voi antaa ammatinvalinnanohjausta vain Helsingin kaupungista, jäävät Helsingin lähiympäristön yhteiseltä väkiluvultaan lähes 200 000 asukkaan kunnat ilman valtion harjoittamaa ammatinvalinnanohjausta. On vaikea ymmärtää, että tästä ohjauksesta ei ole huolehdittu Helsingin lähikunnissa, vaikka monet erittäin painavat syyt puhuvat sen tarpeellisuudesta juuri näissä kunnissa, joissa väestönkasvu lähinnä muuttoliikkeestä johtuen on ollut suorastaan räjähdysmäinen. Mainittakoon, että esim. Espoon väkiluku on vuodesta 1948 lähtien nelinkertaistunut. Helsingin ympäristöön muuttaneet ihmiset ovat suurelta osaltaan nuoria ihmisiä ja tästä syystä näissä kunnissa on myös erittäin paljon kouluikäisiä lapsia. Yksistään Espoon kauppalan alueella toimii 45 eriasteista kansakoulua, joissa oppilaita on yli 7 000. Lisäksi Espoon kauppalassa toimii useita oppikouluja ja ammattiin valmistavia kouluja.

Mielestämme nimenomaan juuri Espoon kauppalassa ja Helsingin maalaiskunnassa nuoret ihmiset tarvitsevat ammatinvalinnanohjausta voidakseen ratkaista ammatinvalintaansa ja ammatilliseen kehitykseensä liittyviä kysymyksiä.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin ammatinvalinnanohjaustoimistojen perustamiseksi Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueelle lain ja tarpeen edellyttämän ammatinvalinnanohjauksen antamiseksi em. kuntien koululaisille ja muista kunnista Espoon kauppalaan ja Helsingin maalaiskuntaan muuttaville nuorille?

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Sinikka Luja.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Sinikka Lujan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 105:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin ammatinvalinnanohjaustoimistojen perustamiseksi Espoon kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueelle lain ja tarpeen edellyttämän ammatinvalinnanohjauksen antamiseksi em. kuntien koululaisille ja muista kunnista Espoon kauppalaan ja Helsingin maalaiskuntaan muuttaville nuorille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Työvoiminisisteriö on tietoinen ammatinvalinnanohjauksen tarpeen lisääntymisestä sekä opiskelevan nuorison että aikuisväestön keskuudessa. Koulutusvaiheessa olevien ohjauksen tarvetta on lisännyt koulutusmahdollisuuksien monipuolistuminen sekä monilla aloilla ilmenneet vaikeudet koulutusta vastaavan työn löytämisessä. Aikuisten kohdalla elinkeinorakenteen muutos sekä siitä aiheutuva yksilöiden siirtyminen työtehtävästä ja ammatista toiseen lisäävät ohjauksen tarvetta. Tämän ohella työvoiman alueellinen liikkuvuus vaatii ammatinvalinnanohjauksen järjestämistä sekä sinne, mistä väestö on lähtemässä muualle, että sinne, mihin väestö asettuu uusille asuinsijoille. Edustaja Lujan esittämässä kysymyksessä esille tulevat Espoon kauppala ja Helsingin maalaiskunta kuuluvat viimeksimainittuihin, muuttavaa väestöä vastaanottaviin alueisiin.

Ammatinvalinnanohjauksen puuttuminen Espoon kauppalasta ja Helsingin maalaiskunnasta ja näiden lisäksi monilta muilta maamme alueilta on tuntuva yhteiskunnallinen epäkohta. Elinkeinorakenteeltaan niinkin kehittyneessä maassa kuin Suomessa koulutusta, ammatteja ja työhönsijoittumista koskevan tiedon saanti kuuluu kansalaisten perusoikeuksiin. Nykyistä tilannetta, jossa yhteiskuntamme jäsenten mahdollisuudet em. tiedon saantiin ovat sidoksissa heidän asuinpaikkaansa, ei voida enää kauan pitkittää.

Epäkohdan poistaminen ei ole mahdollista ammatinvalinnanohjauksen käytössä olevan työvoiman avulla. Tilannetta voidaan kuitenkin erinäisin järjestelyin jossakin määrin helpottaa. Työvoimaministeriön ja sen alaisen ammatinvalinnanohjausorganisaation toimesta on laadittu suunnitelmia ammatinvalinnanohjauksen tiedotustoiminnan tehostamisesta niin, että koko maa saataisiin sen vaikutuspiiriin. Tässä tarkoituksessa on lisätty tiedotusmateriaalin tuottamiseen varattuja määrärahoja jo kuluvan vuoden valtion tulo- ja menoarviossa sekä ryhdytty kouluttamaan ammatinvalinnanohjauksen henkilökuntaa sekä koulujen opettajia tiedotustoiminnan tehostamista silmällä pitäen. Tavoitteena on ryhtyä levittämään ammatinvalinnassa tarvittavaa tietoa myös ohjaustoimistojen nykyisten toiminta-alueiden ulkopuolelle. Toimistoista etäämpänä asuvan väestön asemaa on pyritty parantamaan myös siten, että on varattu määräraha asiakkaiden matkakustannusten korvausta varten.

Edellä mainitut toimenpiteet eivät kuitenkaan poista sitä perusvajausta, mikä vallitsee ammatinvalinnanohjauksen palveluksien tarjonnossa. Vajauksen poistamiseksi työvoimaministeriö pyrkii mahdollisimman nopeasti perustamaan vielä puuttuvat toimistot sekä tekemään tätä tarkoittavat esitykset valtion tulo- ja menoarvioon. Työvoimaministeriö on työvoimahallinnon kenttäorganisaation uudistussuunnitelman yhteydessä laatinut tarkistetun suunnitelman ammatinvalinnanohjauksen palvelupisteiden sijoittamiseksi. Sen mukaan ammatinvalinnanohjaus tullaan keskittämään suhteellisen suuriin ja monipuolisiin palvelupisteisiin, jollaiset tulisivat mm. Espoon kauppalaan ja Helsingin pitäjään.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 20 april 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande, av riksdagsman Sinikka Luja ställda skriftliga spörsmål nr 105:

> "Ämnar Regeringen vidtaga skyndsamma åtgärder för inrättandet av yrkesvägledningsbyråer i Esbo köping och Helsinge kommun, i syfte att ge dessa kommuners skolungdom och från andra kommuner till Esbo köping och Helsinge kommun flyttande unga i lag förutsatt och erforderlig yrkesvägledning?"

Som svar på detta önskar jag vördsamt framhålla:

Arbeskraftsministeriet är medvetet om det ökade behovet av yrkesvägledning såväl bland den studerande ungdomen som den vuxna befolkningen. Behovet av vägledning bland dem som befinner sig i utbildningsskedet har ökats på grund av de mångsidigare utbildningsmöjligheterna samt därigenom, att svårigheter på många områden yppat sig då det gällt att finna arbete som motsvarar den erhållna utbildningen. Bland de vuxna har den förändrade näringsstrukturen samt den därav förorsakade övergången från ett arbete och yrke till ett annat ökat behovet av vägledning. Vid sidan härav kräver arbetskraftens regionala rörlighet att yrkesvägledning skall anordnas såväl på de orter, därifrån befolkningen håller på att flytta bort, som i de regioner, där den finner nya boplatser. Esbo köping och Helsinge kommun, som nämns i riksdagsman Lujas spörsmål, hör till de sistnämnda regionerna som mottar befolkning.

Att yrkesvägledning saknas i Esbo köping och Helsinge kommun samt därutöver på många andra områden i vårt land är ett kännbart samhälleligt missförhållande. I ett till sin näringsstruktur så pass utvecklat land som Finland hör det till medborgarnas grundläggande rättigheter att få information om utbildning, yrken och arbetsplacering. Den nuvarande situationen, där samhällsmedlemmarnas möjligheter att få nämnda information beror på boningsorten, kan inte länge prolongeras.

Det är inte möjligt att avlägsna missförhållandet med tillhjälp av den arbetskraft som står till yrkesvägledningens disposition. Genom vissa arrangemang kan situationen dock i någon mån underlättas. Genom arbetskraftsministeriets och den ministeriet underlydande yrkesvägledningsorganisationens förorg har utarbetats planer för en sådan effektivering av yrkesvägledningens informationsverksamhet att verkningarna därav skulle sträcka sig ut över hela landet. I detta syfte har redan i statsförslaget för innevarande år de för produktion av informationsmaterial reserverade anslagen utökats och man har börjat utbilda yrkesvägledningspersonal samt skollärare med tanke på en effektiverad informationsverksamhet. Målet är att börja sprida för valet av yrke nödig information också utom yrkesvägledningsbyråernas nuvarande verksamhetsområden. Man har också eftersträvat en förbättring av den i förhållande till byråerna mera avlägset bosatta befolkningens ställning genom att anslag reserverats för ersättande av klienternas resekostnader.

Ovannämnda åtgärder är dock inte ägnade att avhjälpa det grunddeficit som råder i utbudet av yrkesvägledningsservice. För att eliminera underskottet försöker arbetskraftsministeriet i så snabb takt som möjligt grunda de byråer som ännu saknas och kommer i detta syfte att föreslå att medel härför skall anslås i statsförslaget. Arbetskraftsministeriet har i samband med planen för en omvandling av arbetskraftsförvaltningens fältorganisation utarbetat en justerad plan för placering av yrkesvägledningens servicepunkter. I enlighet därmed kommer yrkesvägledningen att koncentreras på relativt stora och mångsidiga servicepunkter, som bl. a. skulle förläggas till Esbo köping och Helsinge kommun.

Helsingfors den 7 maj 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Kirj. ksm. n:o 106.

Rekonen ym.: Antolainauskoron alentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Antolainauskorko on maassamme erittäin korkea. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden myöntämien lainojen korko vaihtelee 8 ¼ %—9 ¼ %. Korkea antolainauskorko vaikuttaa kaikilla elämänaloilla ja kaikkein raskaimpana joutuvat sen seuraukset kokemaan mm. ne, jotka ovat velkapääomalla hankkineet itselleen osakkeen tai omakotitalon tai asuvat vuokralaisina, sekä ne kymmenet tuhannet pienyrittäjät, jotka kamppailevat useinkin suuren velkataakan kanssa vaikeuksissa. Korkea korkokanta vaikuttaa myös kustannustasoon mm. kotimarkkinateollisuudessa synnyttäen hintapainetta ja aiheuttaen hintojen korotuksia alentaen tulonsaajien ja erikoisesti palkansaajien reaalipalkkaa.

Tarkasteltaessa koron ja korkokannan vaikutusta asumiskustannuksiin niin se osoittautuu erittäin suureksi. Niinpä voidaan todeta, että esim. asunto-osakkeessa tai omakotitalossa, joka maksaa esim. 45 000 markkaa ja missä on valtion halpakorkoista asuntolainaa 30 % ja normaalia pankkilainaa 70 %, niin pankkilainan korko 8 ¼ prosentin mukaan tekee 2 600 markkaa vuodessa eli peräti 216 markkaa kuukaudessa. Lisäksi tulee valtion asuntolainan korko 405 markkaa vuodessa. On sanomattakin selvää, että korkean korkokannan vaikutus heijastuu myös vuokratasoon ja vuokralaiset maksavat näin korkea koron vuokranmaksussaan. Kuten edellä olevasta havaitaan on korkoprosentin suuruudella ratkaisevaa laatua oleva vaikutus asumiskustannuksiin. Jos tuo korko alenee, alenevat asumiskustannukset ja jos se nousee, nousevat myös asumiskustannukset.

Pienyrittäjät kamppailevat tunnetusti suurissa vaikeuksissa. Suuresta velkamäärästä johtuen saattavat korkomenot muodostua erittäin huomattavaksi osaksi tuotantokustannuksia monen pienyrittäjän kohdalla. Niitä vaikeuksia joiden kanssa pienyrittäjät kamppailevat voitaisiin tuntuvasti helpottaa alentamalla antolainauskorkoa. Antolainauskorkoa tulisi alentaa supistamalla pankkien voitto-osuutta, piensäästäjien etuihin kajoamatta.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, miten suuresti korkea antolainauskorko vaikuttaa asumiskustannuksia kohottavasti omissa ja vuokra-asunnoissa sekä saattaa pienyrittäjät suuriin vaikeuksiin ja vaikuttaa tuotantokustannuksia ja hintoja korottavasti kotimarkkinateollisuudessa, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä antolainauskoron alentamiseksi erikoisesti asuntorakentamiseen käytettävien pankkilainojen osalta samoin kuin pienyrittäjien tarvitsemien luottojen korkojen alentamiseksi nykyisestään?

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Heimo Rekonen.
Mirjam Tuominen.
Aarne Koskinen.
Helvi Niskanen.
Matti Koivunen.
Kaisu Weckman.
Toivo Åsvik.
Oili Suomi.
Ensio Laine.
Kauko Hjerppe.
Matti Järvenpää.
Veikko Salmi.
Niilo Koskenniemi.
Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeen ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Rekosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, miten suuresti korkea antolainauskorko vaikuttaa asumiskustannuksia kohottavasti omissa ja vuokra-asunnoissa sekä saattaa pienyrittäjät suuriin vaikeuksiin ja vaikuttaa tuotantokustannuksia ja hintoja korottavasti kotimarkkinateollisuudessa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä antolainauskoron alentamiseksi erikoisesti asuntorakentamiseen käytettävien pankkilainojen osalta samoin kuin pienyrittäjien tarvitsemien luottojen korkojen alentamiseksi nykyisestään?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen esittäjät kiinnittävät huomiota maamme antolainauskorkoihin ja niiden mahdolliseen alentamiseen. Tosin yleinen korkopolitiikka kuuluu lähinnä Suomen Pankin ja Eduskunnan pankkivaltuusmiesten tehtäväpiiriin, mutta koska kysymys on kohdistettu hallituksen vastattavaksi ja koska hallituksella epäilemättä on mahdollisuus vaikuttaa korkotasoon ainakin omassa luotonannossaan, esitän hallituksen puolesta eräitä näkökohtia korkokysymyksestä. Korkoasia sinänsä on varsin tärkeä ja jatkuvasti huomion arvoinen, mutta po. kysymyksen perusteluihin on hyvin vaikea yhtyä ilman olennaisia varauksia.

Antolainauskorkojen tasoa maassamme ei voida pitää korkeana. Viime vuosia tarkasteltaessa korkotasomme on kansainväliseltä kannalta katsottuna ollut verrattain alhainen. Sen jälkeen, kun pankit eivät enää peri ns. indeksilisää ylimääräisen koron muodossa, on esimerkiksi liikepankkien keskimääräinen antolainauskorko 7 ½ %. Säästö- ja osuuspankeissa vastaava korko on hieman korkeampi, yleensä 8—8 ½ %. Vakuutusyhtiöiden antolainauksessa korkotaso ei keskimäärin ole tätä korkeampi. Kyselijöiden normaalina esittämä lainakorko 8 ¼—9 ¼ % on näin ollen keskimääräisenä liioiteltu ja ainakin yli 8 ½ prosentin korot ovat varsin harvinaisia etenkin asuntotuotantoon myönnetyissä luotoissa.

Todellista korkorasitusta arvioitaessa on myös muistettava, että korkomenot ovat vähennyskelpoisia verotuksessa, joten lainanottajan maksettavaksi jäävä korko yleensä on 4—5 %. Tätä tuskin voidaan pitää korkeana, varsinkin jos lisäksi otetaan huomioon, että hinta- ja palkkatason nousu reaalisesti alentaa sekä korkoa että velan määrää. Kaikkien näiden tekijöiden vaikutuksesta reaalinen korko saattaa eräissä tapauksissa olla jopa negatiivinen.

Korkotason yleinen alentaminen olisi omiaan lisäämään luottojen kysyntää, joka jatkuvasti ja erityisesti tällä hetkellä tuntuu huomattavana paineena pankeissa ja muissa luottolaitoksissa. Liikakysynnän hillitseminen edellyttäisi periaatteessa päinvastoin antolainauskorkojen korottamista. Toisena mahdollisuutena olisi ottolainauskorkojen korottaminen säästämisen edistämiseksi, jotta luottojen tarjonta näin saataisiin lähemmäksi niiden kysyntää. Ottolainauskorkojen korottamiseen ei kuitenkaan pankkijärjestelmän vakavaraisuutta silmällä pitäen ole mahdollisuuksia ilman antolainauskorkojen vastaavaa nostamista.

Kysymyksen allekirjoittajien mielestä antolainauskorkoa tulisi alentaa nimenomaan supistamalla pankkien voitto-osuutta. Tosiasia kuitenkin on, että voittojen suhde pankkien kokonaisvaihtoon tai kokonaistuloihin on selvästi supistunut kymmenen viime vuoden aikana. Pankkien tulos riippuu ennen kaikkea juuri ns. korkomarginaalista eli keskimääräisten antolainaus- ja ottolainauskorkojen välisestä erosta. Ilman tuntuvia haittavaikutuksia ei nykyistä

korkomarginaalia voida supistaa, sillä jo nykyisellään korkomarginaali on osoittautunut varsin kapeaksi erityisesti pienille säästö- ja osuuspankeille, joiden kannattavuus on suhteellisen heikko.

Kysymyksessä viitataan erityisesti koron vaikutuksiin asumiskustannuksiin ja pienyrittäjien kustannuksiin.

Korkokustannukset muodostavat epäilemättä huomattavan erän asumiskustannuksista. Jos kuitenkin otetaan huomioon korkomenojen vähennyskelpoisuus verotuksessa, valtion asuntolainojen alhainen 3 prosentin korko ja pitkä maksuaika sekä myös se, että asuntohallitus on rajoittanut lainoittamiensa asuntojen ensisijaislainojen koron enintään 8 prosentiksi, asuntolainojen korkotasoa ei voida pitää ainakaan kohtuuttoman korkeana. Lisäksi olemassa oleva asumistukijärjestelmä on tarkoitettu korjaamaan korkeista asumiskustannuksista aiheutuvia sosiaalisia epäkohtia. Valtio on ylipäänsä viime vuosina pyrkinyt tehokkaasti tukemaan asuntotuotantoa. Siitä on osoituksena asuntolainoihin käytettyjen määrärahojen jyrkkä nousu: v. 1968 265 milj mk, v. 1969 343 milj. mk ja v. 1970 427 milj. mk. Kuluvana vuonna tähän tarkoitukseen on arvioitu käytettävän 560 milj. mk ja viime maaliskuun hallituspoliittisen julkilausuman mukaan on vuoden 1972 aikana tarkoitus käyttää 700 milj. mk.

Pienyrittäjien toimintaedellytysten turvaaminen on hallituksenkin mielestä ensisijaisen tärkeä tehtävä. Korkorasitus ei kuitenkaan liene pienyrittäjien suurimpia ongelmia. Teollisuuden tasetilaston mukaan korkomenot olivat v. 1969 pienissä teollisuusyrityksissä (liikevaihto alle 0.5 milj. mk) 1.8 % nettoliikevaihdosta ja keskisuurissa yrityksissä (liikevaihto 0.5—5 milj. mk) vastaava osuus oli 2.0 %. Tehokkaalle ja kilpailukykyiselle pienyritykselle nykyisen korkotason mukaiset korkomenot eivät voi tuottaa vaikeuksia. Jos taas halutaan tukea pienyrittäjyyttä työllisyys- tai muiden sosiaalisten näkökohtien perusteella, on siihen käytettävä muita keinoja kuin korkotason alentamista.

Eri asia on, että pienyrittäjillä esim. vakuuksien puuttuessa voi olla vaikeuksia saada luottoja siinä määrin kuin he tarvitsevat tai itse olisivat valmiit ottamaan. Tältä osin valtiovalta on kuitenkin luonut lukuisia eri järjestelmiä pienyritysten rahoituksen turvaamiseksi, jolloin sitä paitsi lainoista maksettava korko on normaalia alhaisempi. Esimerkiksi valtion myöntämien pienteollisuuslainojen keskikorko oli viime vuonna 3.3 %. Pienteollisuuden rahalaitoksista saaduista investointiluotoista yritykset itse maksoivat $3\,^4/_5$ % korkoa valtion maksaman korkotuen ollessa $4\,1/_5$ %. Kehitysalueiden investointiluotoista yritykset maksoivat vastaavasti $5\,3/_4$ % ja valtio $2\,^2/_5$ %. Myös vasta perustettu Kehitysaluerahasto tulee antamaan tuntuvaa tukea pienyrittäjien rahoitusaseman parantamiseksi.

Näin ollen vastattavaksi esitetty kysymys ei mielestäni anna aihetta erityistoimenpiteisiin hallituksen taholta, varsinkin kun valtiovalta jatkuvasti kiinnittää huomiota kysymyksessä esiin tuotuihin asioihin ja pyrkii monin eri tavoin edesauttamaan sekä asunnon hankkijoiden ja vuokralaisten että pienyrittäjien asemaa.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 20 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Rekonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om i hur hög grad den höga utlåningsräntan har en höjande effekt på boendekostnaderna i egna och hyresbostäder samt försätter småföretagarna i stora svårigheter och inverkar förhöjande på produktionskostnaderna och prisen i hemmamarknadsindustrin, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att sänka den nuvarande utlåningsräntan, särskilt i fråga om banklån för bostadsbyggande, ävensom räntorna på de krediter småföretagarna behöver?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Spörsmålsställarna fäster uppmärksamhet vid de i landet gällande utlåningsräntorna och en eventuell sänkning av dem. Den allmänna räntepolitiken hör visserligen närmast till de uppgifter, vilka ankommer på Finlands Bank och Riksdagens bankfullmäktige, men då spörsmålet ställts till regeringen och regeringen otvivelaktigt har möjligheter att inverka på räntenivån åtminstone i sin egen kreditgivning, framför jag på regeringens vägnar vissa synpunkter på räntefrågan. I och för sig är räntefrågan en synnerligen viktig sak, som förtjänar fortsatt beaktande, men det är mycket svårt att utan väsentliga reservationer förena sig om motiveringen för sagda spörsmål.

Utlåningsräntenivån i vårt land kan icke anses vara hög. Om man tänker på de senaste åren, har räntenivån hos oss från internationell synpunkt sett varit relativt låg. Sedan bankerna icke längre uppbär s.k. indextillägg i form av en extra ränta, är t. ex. affärsbankernas utlåningsränta i medeltal 7 ½ %. Spar- och andelsbankernas motsvarande ränta är något högre, i allmänhet 8—8 ½ %. Vid försäkringsbolagens utlåning är räntenivån i medeltal icke högre än denna. Den av spörsmålsställarna såsom normal anförda låneräntan 8 ¼—9 ¼ % är således överdriven såsom ränta i medeltal, och åtminstone räntor vilka överstiger 8 ½ % är rätt ovanliga i synnerhet i fråga om krediter för bostadsproduktion.

När det gäller att bedöma den verkliga räntetungan måste man också komma ihåg, att ränteutgifter är avdragbara vid beskattningen. Den ränta som låntagaren har att betala är därför i allmänhet 4—5 %. Denna ränta kan knappast anses vara hög, i synnerhet om man dessutom beaktar, att stegringen av pris- och lönenivån i realiteten sänker såväl räntan som skuldbeloppet. På grund av inverkningarna av alla dessa faktorer kan realräntan i vissa fall t.o.m. vara negativ.

En allmän sänkning av räntenivån skulle öka efterfrågan på krediter, vilken fortgående och särskilt i detta nu känns som ett betydande tryck i bankerna och de övriga penninginrättningarna. Stävjandet av den alltför stora efterfrågan skulle i princip tvärtom förutsätta en höjning av utlåningsräntorna. En annan möjlighet skulle vara att höja inlåningsräntorna i syfte att främja sparandet, så att man härigenom skulle få utbudet av krediter att bättre motsvara efterfrågan. En höjning av inlåningsräntorna är likväl med tanke på banksystemets soliditet icke möjlig utan att utlåningsräntorna höjes i motsvarande grad.

Enligt spörsmålsställarnas åsikt borde utlåningsräntan sänkas genom att bankernas vinstandel minskas. Faktum är emellertid, att vinsterna i proportion till bankernas totalomsättning eller totalinkomster tydligt har minskat under de senaste tio åren. Bankernas resultat beror framför allt just på räntemarginalen eller på skillnaden mellan de utlånings- och inlåningsräntor som i medeltal uppbärs.

Utan kännbara menliga inverkningar kan den nuvarande räntemarginalen icke minskas, ty redan nu har räntemarginalen visat sig vara rätt smal särskilt för små spar- och andelsbanker, vilkas lönsamhet är relativt svag.

I spörsmålet hänvisas speciellt till räntas inverkningar på boendekostnaderna och småföretagarnas kostnader.

Räntekostnaderna utgör otvivelaktigt en betydande del av boenkostnaderna. Om man emellertid beaktar ränteutgifternas avdragbarhet vid beskattningen, den låga 3 procents räntan och den långa betalningstiden för statens bostadslån samt att bostadsstyrelsen har begränsat räntan på primärlån för bostadshus för vilkas uppförande bostadsstyrelsen beviljat lån, till högst 8 procent, kan räntenivån i fråga om bostadslån i varje fall icke anses oskäligt hög. Dessutom är det gällande bostadsbidragssystemet avsett att avhjälpa de sociala missförhållanden som föranleds av höga boendekostnader. Staten har överhuvudtaget under de senaste åren strävat till att effektivt stödja bostadsproduktionen. Detta belyses av den skarpa stegringen av de anslag som använts för bostadslån: år 1968 265 milj. mk, år 1969 343 milj. mk och år 1970 427 milj. mk. Under innevarande år beräknas 560 milj. mk bli använda för ändamålet och enligt den regeringspolitiska deklarationen från senaste mars månad är avsikten att under år 1972 använda 700 milj. mk.

Tryggandet av småföretagarnas verksamhetsmöjligheter är enligt regeringens åsikt en synnerligen viktig uppgift. Räntetungan torde dock icke höra till småföretagarnas största problem. Enligt industrins balansstatistik var ränteutgifterna år 1969 i små industriföretag (omsättningen under 0.5 milj. mk) 1.8 % av nettoomsättningen. I medelstora företag (omsättningen 0.5—5 milj. mk) var motsvarande andel 2.0 %. För ett effektivt och konkurrenskraftigt småföretag kan ränteutgifterna enligt den nuvarande räntenivån icke bereda svårigheter. Vill man åter stödja småföretagsamheten på grund av sysselsättnings- eller andra sociala synpunkter, måste man använda sig av andra medel än sänkning av räntenivån.

En annan sak är, att det kan vara svårt för småföretagare att t. ex. i avsaknad av säkerheter erhålla krediter i den utsträckning de behöver eller själva skulle vara beredda att upptaga. Till denna del har statsmakten emellertid skapat många olika system i syfte att trygga småföretagens finansiering. Dessutom är den ränta som skall erläggas för lånen lägre än den normala räntan. Medelräntan på av staten beviljade småindustrilån var t. ex. senaste år 3.3 %. För de investeringskrediter som småindustrin erhöll av penninginrättningarna betalade företagen själva $3\,^4/_5$ % i ränta medan det av staten betalade räntestödet var $4\,1/_5$ %. För investeringskrediter inom utvecklingsområdena betalade på motsvarande sätt företagen $5\,3/_4$ % och staten $2\,^2/_5$ %. Också den nyligen grundade Utvecklingsområdesfonden kommer att ge ett kännbart stöd för förbättrande av småföretagarnas finansieringsläge.

Under sådana förhållanden ger spörsmålet enligt min åsikt icke anledning till några specialåtgärder från regeringens sida, framför allt då statsmakten fortlöpande fäster uppmärksamhet vid de i spörsmålet framförda omständigheterna och på många olika sätt strävar till att förbättra ställningen för såväl bostadsförvärvare och hyresgäster som småföretagare.

Helsingfors den 17 maj 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 107.

Koskinen ym.: Napalmin käytön ehkäisemisestä puolustusvoimissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Neljäs Haagin konferenssi, joka vahvisti maasodankäynnin kansainväliset lait, kieltää sellaiset sodankäyntitavat, jotka tuottavat tarpeetonta kärsimystä (artikla 22). Tämä sopimus, joka kaikilta osiltaan velvoittaa Suomea, määrää, millaisia aseita sodankäynnissä saa käyttää. Ottaen huomioon Geneven pöytäkirjan vuodelta 1925 on varmaa, että kaikki epäinhimillisten aseiden ja sodankäyntitapojen käyttöä koskevat kiellot sitovat yleismaailmallisesti jokaista maata. Niinpä tunnettu kansainvälisen oikeuden asiantuntija englantilainen Georg Schwartzenberger tähdentää erityisesti sitä, että kemiallisen sodankäynnin kielto koskee erotuksetta kaikkia valtioita, olipa asianomainen valtio ratifioinut Geneven pöytäkirjan vai ei. Nürnbergin tuomioistuin ja muut toisen maailmansodan jälkeen perustetut kansainväliset sotarikostuomioistuimet ovat olleet samalla kannalla.

Kansainvälisen lain kieltämien aseiden varastointi ja niiden käyttö rauhanajan sotaharjoituksissa on samoin kiellettyä.

Kaikki valtiot, kahta poikkeusta lukuunottamatta, ovat nykyään ehdottomasti pidättyneet sellaisen hirvittävän joukkotuhoaseen kuin napalmin (polttohyytelön) käytöstä, koska tämä aine polttaa erotuksetta kaiken tielleen osuvan elollisen luonnon, ja se on tarkoitettu erikoisesti siviiliväestöä vastaan. Nämä kaksi poikkeusta ovat Portugalin hallitus, joka pommittaa napalmilla siirtomaidensa väestöä ja Yhdysvallat, joka vielä julmemmin tuhoaa Indokiinan kansoja, erityisesti kohdistaen napalmin ja muut raakuudet turvattomaan siviiliväestöön. Nyt on tyrmistyneinä saatu tietää, että myös Suomen armeija käyttää tätä epäinhimillistä ja kansainvälisten sopimusten kieltämää asetta sotaharjoituksissaan. Lopen Räyskälän lentokentällä talvella pidetyissä sotaharjoituksissa maastoon levitetty napalm palaa siellä edelleen. Napalmia ei tietenkään olisi levitetty, ellei armeijan koulutussuunnitelmiin sisältyisi sotilaiden opettaminen tämän joukkotuhoaseen käytössä päteviksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että puolustusvoimat ovat harjoituksissa käyttäneet ja edelleen käyttävät Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja kansainvälisten sodankäyntisääntöjen kieltämää epäinhimillistä joukkotuhoasetta napalmia, ja
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä napalmin maahantuonnin, valmistamisen, varastossapidon ja käytön ehkäisemiseksi vastaisuudessa sekä Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten rikkomiseen syyllistyneiden virkamiesten asettamiseksi syytteeseen rikoksistaan?

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971

Aarne Koskinen.
Oili Suomi.
Lauri Kantola.
Pentti Liedes.
Ensio Laine.
Irma Rosnell.
Toivo Åsvik.
Mirjam Tuominen.
Heimo Rekonen.
Rainer Virtanen.
Taisto Sinisalo.
Pauli Puhakka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja A. Koskisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 107:

> "Tietääkö Hallitus, että puolustusvoimat ovat harjoituksissa käyttäneet ja edelleen käyttävät Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten ja kansainvälisten sodankäyntisääntöjen kieltämää epäinhimillistä joukkotuhoasetta napalmia, ja
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä napalmin maahantuonnin, valmistamisen, varastossapidon ja käytön ehkäisemiseksi vastaisuudessa sekä Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten rikkomiseen syyllistyneiden virkamiesten asettamiseksi syytteeseen rikoksistaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen tarkoittama napalm kuuluu polttotaisteluaineisiin, joiden asema sodankäyntiaseina kansainvälisten sopimusten mukaan on riidanalainen. Ns. Pietarin selityskirja vuodelta 1868 kieltää tulen käyttämisen eräissä tapauksissa. Niinikään Haagin vuoden 1907:n maasodan lakeja ja tapoja koskeva ohjesääntö kieltää sellaiset sodankäyntitavat, jotka tuottavat tarpeetonta kärsimystä. Sopimuksen määräyksistä riippumatta käytettiin molemmissa maailmansodissa liekinheittimiä sekä sittemmin napalmia, joita ei sotien aikana enempää kuin niiden jälkeisissä sotarikosoikeudenkäynneissäkään ole katsottu kielletyiksi sodankäyntivälineiksi. Lähes kaikissa aseellisissa konflikteissa toisen maailmansodan jälkeen napalmia on käytetty. On tehty ehdotuksia polttotaisteluaineiden kieltämiseksi, mutta toistaiseksi useimmat valtiot katsovat ne luvalliseksi.

Suomen puolustusvoimissa opetetaan koulutettavat suojautumaan polttotaisteluaineiden kuten myös esim. ydinaseiden varalta. Tässä mielessä varusmiesten suojelukoulutukseen on sisällytetty 30 minuutin esitys suojautumisesta napalm-hyökkäystä vastaan. Tällöin käytetään napalmin tapaista ainetta oikean kuvan antamiseksi aseen vaikutuksista ja mahdollisuuksista suojautua sitä vastaan. Aine on tällöin pääosaltaan — n. 96 % — petroolia tai bensiiniä. Hyytelöittämisaineena käytetään ns. napalmjauhetta, jota voidaan valmistaa kotimaassa.

Eduskuntakysymyksessä mainittujen Lopen Räyskälässä havaittujen palojen aiheuttajana on todennäköisesti ollut Ilmatorjuntakoulun leiriharjoituksessa 6.—7. 11. 1970 ydinräjähteen — ei siis napalm-aseen — kuvaamiseksi valmistettu kaasuöljy-bensiiniseos, jonka sytyttämiseen on käytetty varsisavukäsikranaatteja. Sytyttämisen osittain epäonnistuessa räiskyi osa seosta samoin kuin käsikranaattien sisältämää fosforia lähiympäristöön. Fosforin ominaisuuksiin kuuluu, että se kevätauringon sulattaessa lumen saattaa syttyä palamaan. Aine ei ole voinut olla napalmia, koska sen ominaisuuksiin ei kuulu jälkisyttyminen.

Edellä olevan perusteella on todettavissa, että ao. sotilasviranomaiset eivät ole rikkoneet Suomea velvoittavia kansainvälisten sopimusten määräyksiä polttotaisteluaineiden käytössä.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1971.

Puolustusministeri *Kristian Gestrin.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, varom i 37 § 1 mom. riksdagsordningen förmäles, har Ni, Herr Talman, jämte Ert brev av den 20 april 1971 till statsrådets vederbörande ledamot översänt en avskrift av riksdagsman A. Koskinens m.fl. så lydande skriftliga spörsmål nr. 107:

> "Är Regeringen medveten om, att försvarsmakten vid sina övningar använt och fortfarande använder det omänskliga massförintelsevapnet napalm, som förbjudes i internationella avtal och internationella krigföringsnormer, vilka även binder Finland och vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att förebygga import, tillverkning, lagring och bruk av napalm i fortsättningen samt för att ställa sådana tjänstemän under åtal för sina brott, vilka gjort sig skyldiga till brott mot avtal som binder Finland?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Napalm, som spörsmålet avser, hör till brandstridsmedlen, vilkas ställning som krigföringsvapen enligt internationella avtal är omtvistad. Den s.k. Peterburgsdeklarationen av år 1868 förbjuder användning av eld i vissa fall. Även Haag-konventionen av år 1907 angående lagar och bruk i lantkrig förbjuder sådana krigföringsbruk som förorsakar onödiga lidanden.

Oaktat konventionen användes i båda världskrigen eldkastare och sedermera napalm, vilka inte under krigen, lika litet som i krigsförbrytelserättegångarna efter dem, ansetts vara förbjudna krigföringsmedel.

I nästan varje väpnad konflikt efter andra världskriget har napalm använts. Det har gjorts förslag i avsikt att förbjuda brandstridsmedlen, men tillsvidare anser de flesta stater dem tillåtna.

I Finlands förvarsmakt lär man i utbildningen beväringarna att skydda sig mot brandstridsmedel såsom t. ex. även kärnvapen. I denna avsikt innefattar beväringarnas skyddsskolning en 30 minuters övning i skydd mot napalmanfall. Härvid används ett napalmliknande ämne för att ge en riktig bild av vapnets verkningar och möjligheterna att skydda sig mot det. Detta ämne är då — till c:a 96 % — petroleum eller bensin. Såsom gelerande ämne används ett s.k. napalmpulver, som kan tillverkas i hemlandet.

De i riksdagsspörsmålet nämnda bränderna som observerats i Räyskälä i Loppis har troligen förorsakats vid Luftvärnsskolans lägerövning den 6.—7. 11. 1970 av en gasolje-bensinblandning som framställts för att föreställa en kärnladdning — alltså ej napalmvapen — och till vars antändning använts rökhandgranater med skaft. Då antändningen delvis misslyckades spreds en del av blandningen samt fosfor, som handgranaterna innehåller, omkring i den närmaste omgivningen. Till fosforns egenskaper hör att den kan antändas då vårsolen smälter snön. Ämnet har ej kunnat vara napalm, då eftertändning inte hör till dess egenskaper.

På grund av ovanstående kan man konstatera att ifrågavarande militärpersonal inte har brutit mot för Finland förpliktande bestämmelser i internationella avtal vid bruk av brandstridsmedel.

Helsingfors den 19 maj 1971.

Försvarsminister *Kristian Gestrin.*

Vilmi: Valtion Karungin kunnan Kukkolan jakokunnan osakkaille suorittaman korvausmäärän korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Karungin kunnan Kukkolan jakokunnan osakkaat myivät vuonna 1917 Tornionjoen Kukkolan koskessa omistamansa vesioikeudet liikemies Einari Åströmille, mitkä oikeudet ja velvollisuudet ovat myöhemmin siirtyneet Suomen valtiolle. Kauppaehdot mm. sisältävät, että ostajan on annettava myyjille sovittu määrä sähkövirtaa, joka korvataan rahalla siksi kunnes Kukkolan koskeen rakennetaan voimalaitos. Rahakorvaus on v. 1925 valtioneuvoston päätöksellä määrätty 86.811 markaksi vuodessa. Tätä korvausmäärää on sen jälkeen kolmasti korotettu, viimeksi v. 1962 alusta, jolloin se korotettiin 200.000 markaksi vuodessa.

Kun korvaus on eläkemaksun luontoinen ja koska rahanarvo on vuoden 1962 alusta lähtien muuttunut ja ostoarvoltaan laskenut huomattavasti, olisi korvausmäärää viipymättä korotettava. Kukkolan jakokunnan osakkaat ovatkin tehneet valtioneuvostolle toistuvia vaatimuksia korvausmäärän korottamisesta taannehtivasti vuoden 1967 alusta lähtien 3.500 markkaan vuodessa. Viimeksi on asiaa koskeva kirjelmä lähetetty 3. 7. 1970. Vaikka korvausmäärän korottamiseen pitäisi valtioneuvostolla olla juridinen velvollisuus, ei sitä kuitenkaan ole toistuvista pyynnöistä huolimatta suoritettu.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Suomen valtiolta tulevaa korvausta Karungin kunnan Kukkolan jakokunnan osakkaille on tarkistettu viimeksi v. 1962, mistä syystä korvausmäärä ei ole enää kauppaehtojen mukainen, ja jos tietää,
>
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin korvausmäärän korottamiseksi rahan arvon muutosta vastaavalla määrällä?

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1971.

Pekka Vilmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston ao. jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja P. Vilmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 108:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Suomen valtiolta tulevaa korvausta Karungin kunnan Kukkolan jakokunnan osakkaille on tarkistettu viimeksi v. 1962, mistä syystä korvausmäärä ei ole enää kauppaehtojen mukainen, ja jos tietää,
>
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin korvausmäärän korottamiseksi rahan arvon muutosta vastaavalla määrällä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettu korvaus on vuosittain liikenneministeriön (ent. kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö) toimesta Lapin lääninhallituksen välityksellä maksettu Kukkolankosken jakokunnalle ministeriön pääluokassa olevan mom:n 31.99.61. kohdalla eräisiin valtionapuihin osoitetusta määrärahasta. Korvauksen suuruus on ollut valtioneuvoston ja eduskunnan vuosittaisen tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä tekemien päätöksien mukainen. Vuodesta 1962 lähtien korvaus on ollut, kuten kysymyksessäkin todetaan, 2.000 mk.

Liikenneministeriö on tietoinen rahan arvon muuttumisesta ja sen vaikutuksesta korvauksen reaaliarvoon ja se tuleekin kuluvana vuonna tekemään esityksen korvauksen korottamisesta 50 %:lla eli 3.000 mk:aan vuoden 1972 alusta lukien. Päätöksen korottamisesta tekee eduskunta vuoden 1972 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

Helsingissä, toukokuun 10 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 20 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman P. Vilmi ställda skriftliga spörsmål nr 108:

> "Är Regeringen medveten om, att ersättningen från staten till delägarna i Kukkolankoski skifteslag i Karunki kommun justerats senast år 1962, varför ersättningsbeloppet icke mera motsvarar köpevillkoren, och om så är fallet,
>
> när ämnar regeringen vidtaga åtgärder för höjande av ersättningen med ett belopp som motsvarar penningvärdets förändring?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den i spörsmålet avsedda ersättningen har årligen på åtgärd av trafikministeriet (f.d. kommunikations-) genom förmedling av länsstyrelsen i Lapplands län erlagts till Kukkolankoski skifteslag av anslaget under ministeriets huvudtitel 31, kap. 99 mom. 61 för särskilda statsunderstöd. Ersättningens storlek har berott på statsrådets och riksdagens beslut i samband med den årliga behandlingen av budgetförslaget. Sedan år 1962 har ersättningen, såsom även i spörsmålet konstaterats, varit 2 000 mk.

Trafikministeriet är medvetet om penningvärdets förändring och dettas inverkan på ersättningens realvärde och kommer också att innevarande år föreslå höjning av ersättningen med 50 %, eller till 3 000 mark om året, räknat från början av år 1972. Riksdagen torde i samband med behandlingen av statsförslaget år 1972 fatta beslut om höjning.

Helsingfors den 10 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 109.

Hemmi: Terveyssisarten palkkaukseen myönnettävien valtionapujen lakkauttamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voimassa olevan terveyssisarlain 1944/220 2 §:n mukaan kunnassa on oltava kunnan asukaslukuun perustuva määrä terveyssisaria, joiden palkkaukseen kunta saa määrätynsuuruisen valtionavun. Nyt on lääkintöhallitus poistanut eräiltä kunnilta eri puolilla maata kuntien terveyssisarten valtionavun sellaisissa kunnissa, joiden asukasmäärä vuoden vaihteessa henkikirjoituksen mukaan jää vain hieman alle lakimääräisen rajan. Tämä on erityisen valitettavaa nimenomaan kehitysalueilla, missä kunnat eivät ilman valtionapua kykene selviytymään terveyssisaren palkkauksesta.

Oulun läänin alueella tällaisia ilman jätettyjä valtionapukuntia tällä hetkellä on Muhos ja Liminka, joiden asukasluvut ovat hieman vähentyneet. Esim. Limingan kunnan väkiluku on nyt 3 913 asukasta, joiden terveyden- ja sairaanhoidosta nyt joutuu huolehtimaan 1 terveyssisar, kun sitävastoin viime vuoden lopulla ennen henkikirjoitusta, jolloin väkiluku oli vain 87 henkilöä enemmän, huolehti siitä 2 terveyssisarta. Epäjohdonmukaisuutta lääkintöhallituksen taholla osoittaa se, että esim. Oulun läänin Pyhäjoen kunta saa valtionavun 3 terveyssisaresta, vaikka lakimääräinen asukasluku on jo laskenut 2 terveyssisarta edellyttäväksi. Olosuhteet siellä eivät ole mitenkään erilaiset kuin Limingassa ja Muhoksella. Tuntuisikin järkevältä ja oikeudenmukaiselta ratkaisulta, että lääkintöhallitus ei poistaisi minkään kuntien terveyssisarten valtionapua ottaen huomioon tulevan kansanterveyslain tuomien uusien näkymien. Onhan nimenomaan kysymys väestön terveydenhuoltopalvelujen saamisesta ja ennenkaikkea nyt olisi mahdollisuus kiinnittää entistä enemmän huomiota aikuisten preventiiviseen terveydenhoitotyöhön ja vanhusten huoltoon, jotka pakostakin ovat jääneet takaalalle työn painopisteen ollessa kotisairaanhoidon puolella. Tähän jo nyt työn ammatillinen ja hallinnollinen johto kentällä pyrkiikin ennakoiden näin kansanterveyslain tuomia uudistuksia.

Ottaen myöskin huomioon sen, että terveyssisaret eivät ole työaikalain alaisia, mutta ohjesäännön mukaan työviikko on 40-tuntinen ja 5-päiväinen, ei voitane vaatia, että terveyssisar, kuten nyt esim. Limingan kunnassa joutuu tekemään 12—13 tuntisia työpäiviä. Viikon vaihteen päivystyksestä selviäminen käy yhteistyössä kunnallisen kätilön kanssa ja oman ohjesääntönsä puitteissa kätilö auttaa määrätyissä tehtävissä terveyssisarta, mutta on välttämätöntä, että muutaman kymmenen asukkaan vähennys kunnan väkiluvussa ei olennaisesti vaaranna kuntalaisten terveydellistä turvallisuutta ottaen huomioon, että lääkärityövoimasta kunnissa, mm. juuri Limingassa, on yhä puutetta.

Edellä olevan johdosta ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että valtionapua ei lakkauteta kunnallisten terveyssisarten viroista niissä kunnissa, joissa väkiluku alittaa vain vähäisessä määrin lakimääräisen rajan, vaan että kansanterveyslain voimaantuloon saakka edelleen noudatetaan kunnallisista terveyssisarista annetun lain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisia valtionapuja, jolloin pienissä kunnissa terveydenhuoltotyöntekijöillä on myös paremmat edellytykset toteuttaa 40-tuntista työviikkoa?

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kerttu Hemmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 109:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että valtionapua ei lakkauteta kunnallisten terveyssisarten viroista niissä kunnissa, joissa väkiluku alittaa vain vähäisessä määrin lakimääräisen rajan, vaan että kansanterveyslain voimaantuloon saakka edelleen noudatetaan kunnallisista terveyssisarista annetun lain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisia valtionapuja, jolloin pienissä kunnissa terveydenhuoltotyöntekijöillä on myös paremmat edellytykset toteuttaa 40-tuntista työviikkoa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kunnan asukasluvun alentuminen alle kunnallisista terveyssisarista annetussa laissa (220/1944) säädetyn rajan on vain erittäin harvoissa tapauksissa johtanut terveyssisarten palkkaamiseen kunnalle maksetun valtionavustuksen alentumiseen, mikäli virkaan, joka olisi voitu lakkauttaa, on valtionavustusta pyydetty. Yhtään tällaista tapausta ainakaan vuoden aikana taaksepäin lukien ei ole ollut. Muutamassa tapauksessa on valtionavustuksen maksaminen ylimääräistä terveyssisaren virkaa varten lakkautettu, kun on osoittautunut, että virkaa on käytetty tehottomasti ja se on ollut ilmeisesti turha.

Limingan ja Muhoksen kuntien kohdalla valtionavustuksen myöntäminen ylimääräistä terveyssisaren virkaa varten on parhaillaan vireillä. Limingan kunta, jonka asukasluku vuoden 1970 henkikirjoituksen mukaan laski 3 913:een on saanut lain mukaan valtionavun vielä sanotulta vuodelta. Kunnanhallituksen ilmoituksen mukaan liitettiin kuntaan 1 päivästä tammikuuta 1971 lukien ns. Tupoksen alue, jonka mukaan kuntaan siirtyi noin 170 henkilöä. Mikäli kunnan asukasluku kuluvan vuoden henkikirjoituksen mukaan ei kuitenkaan ylitä 4 000 henkeä, otetaan valtionavustuksen myöntäminen toista terveyssisaren virkaa varten harkittavaksi.

Mumoksen kuntaa, jonka asukasluku vuoden 1970 henkikirjoituksen mukaan on 7 596 henkeä, on saanut valtionavustusta ylimääräistä terveyssisaren virkaa varten 1.1.1966—31.12.1970. Luvan jatkamista varten kunnalta on pyydetty lisäselvitystä asiaan.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 20 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kerttu Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 109:

> "Har Regeringen för avsikt att vidta sådana åtgärder, att statsunderstödet för kommunala hälsosystrars tjänster icke indrages i de kommuner, i vilka invånarantalet endast obetydligt understiger den lagstadgade gränsen, utan att i fråga om statsunderstöden alltjämt iakttages bestämmelserna i 2 § 2 och 3 mom. lagen om kommunala hälsosystrar tills folkhälsolagen träder i kraft, varvid arbetstagarna inom hälsovården i små kommuner även har bättre förutsättningar att tillämpa 40 timmars arbetsvecka?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

En nedgång i kommuns invånarantal så, att detta understiger den i lagen om kommunala hälsosystrar (220/1944) stadgade gränsen, har i ytterst få fall lett till att statsunderstödet åt kommunen för avlönande av hälsosystrar minskats, om för sådan tjänst som skulle ha kunnat indras, har anhållits om statsunderstöd. Inte ett enda dylikt fall har förekommit åtminstone under ett års tid bakåt räknat. I några fall har statsunderstödet för extraordinarie hälsosysterstjänst indragits, då det visat sig, att tjänsten icke effektivt utnyttjats och att den uppenbarligen varit onödig.

I fråga om Liminka och Muhos kommuner är beviljandet av statsunderstöd för en extraordinarie hälsosysterstjänst som bäst anhängigt. Liminka kommun, vars invånarantal enligt mantalsskrivningen år 1970 minskade till 3 913, har erhållit lagenligt statsunderstöd ännu för sagda år. Enligt kommunalstyrelsens meddelande anslöts till kommunen, räknat från den 1 januari 1971, det s.k. Tupos området, och härigenom blev ungefär 170 personer överflyttade till kommunen. Överstiger kommunens invånarantal enligt innevarande års mantalsskrivning likväl ej 4 000 personer, upptas frågan om beviljande av statsunderstöd för en andra hälsosysterstjänst till prövning.

Muhos kommun, vars invånarantal enligt 1970 års mantalsskrivning är 7 596 personer, har erhållit statsunderstöd för en extraordinarie hälsosystertjänst under tiden 1. 1. 1966—3. 12. 1970. För fortsättande av tillståndet har av kommunen inbegärts tilläggsutredning i ärendet.

Helsingfors den 12 maj 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 110.

Nevalainen: Kelirikon vuoksi maanteihin kohdistuvien liikennerajoitusten supistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kelirikkotilanne näyttää tänä keväänä muodostuvan poikkeuksellisen vaikeaksi. Yli 20 % maantieverkostostamme on joutumassa kelirikkorajoitusten alaiseksi. Tilannetta pahentaa ratkaisevasti se, että kunnossapitoon varatut määrärahat eivät ole lisääntyneet tarvetta vastaavasti. Liikennerajoitukset ovat vuosi vuodelta kasvaneet. Kun vuonna 1968 oli rajoitusten alaisena n. 5 % koko maantieverkostomme pituudesta, oli luku viime vuonna noussut jo 15 %:iin. Nyt liikkuvat ennusteet eräiden läänien osalta 25 %:n paikkeilla.

Mikäli teiden kunnossapitoon ei nopeasti lisätä varoja, saattaa tilanne paikotellen muodostua vaikeaksi. Erityisesti puutavarankuljetukset ovat vaarassa. Tämä tietää kuormaautoilijoille työttömyyttä samalla kun autokuljetuspuun varassa toimivat puunjalostustehtaat joutuvat vaikeuksiin raaka-ainepulan vuoksi.

Edellä sanotun perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitä Hallitus on aikonut tehdä uhkaavan kelirikon torjumiseksi niin, että liikennerajoitukset maanteillämme kelirikon vuoksi supistuisivat mahdollisimman vähäiseksi?

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Valde Nevalainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 21 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston ao. jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Nevalaisen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 110.

> "Mitä Hallitus on aikonut tehdä uhkaavan kelirikon torjumiseksi niin, että liikennerajoitukset maanteillämme kelirikon vuoksi supistuisivat mahdollisimman vähäiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä todetaan aivan oikein, että liikennerajoitukset ovat maassamme viime vuosina kasvaneet. Vuonna 1968 oli kelirikkorajoitusten alaisia maanteitä 2 509 km eli 6,4 % maantieverkosta. Vastaavat luvut v. 1970 olivat 6 108 km ja 15,3 %. Syynä tähän kehitykseen on ollut yleisten teiden kunnossapitoon viime vuosina osoitettujen määrärahojen riittämättömyys. Kunnossapitomäärärahan reaaliarvo on vuosittain jopa pienentynyt, kun liikenne puolestaan on jatkuvasti voimakkaasti kasvanut. Tästä on ollut seurauksena mm. kelirikkorajoitusten selvä lisääntyminen. Varsinaisen kunnossapidon ohella on jouduttu erityisesti supistamaan ns. tehostettua kunnossapitoa, jolla nimenomaan pyritään parantamaan heikkokuntoisia, kelirikolle alttiita teitä niin, että kelirikkorajoituksista niillä voitaisiin luopua. Osaltaan tehostetun kunnossapidon supistamiseen on myös vaikuttanut nastarenkaiden voimakkaasti lisääntyneen käytön vaatima kuluneiden tiepäällysteiden uusiminen, joka viime vuosina myös on rahoitettu kunnossapitomäärärahalla. Kuluvana vuonna määrärahan riittämättömyys on johtanut siihen, ettei tehostettua kunnossapitoa voida lainkaan suorittaa, mikäli ei oteta huomioon tähän tarkoitukseen työvoimaviranomaisten toimesta mahdollisesti annettavia työllisyysvaroja.

Kun ainoa tapa kelirikon vähentämiseksi ja siitä johtuvien rajoitusten poistamiseksi on tien ennalta vahvistaminen kelirikkoa kestäväksi mm. juuri tehostetun kunnossapidon avulla, tullaankin liikenneministeriön ja tieviranomaisten toimesta esittämään, että vuoden 1972 yleisten teiden kunnossapidon määrärahasta käytettäisiin 26 milj. mk tehostettuun kunnossapitoon. Tällä määrärahalla voitaisiin parantaa n. 400 km sorateitä. Tämän seuraavina vuosina jatkettavan ohjelman toteuttaminen edellyttää kunnossapitomäärärahan nostamista nykyiseltä tasoltaan, jota samalla myös tullaan esittämään. Näiden esityksien hyväksymisestä tulee ratkaisevasti riippumaan mm. kelirikkotilanteen tuleva kehitys maassamme. Omalta osaltaan liikenneministeriö tulee tekemään kaikki voitavansa tämän hetkisen tilanteen parantamiseksi.

Todettakoon lopuksi, että kuluvan kevään kelirikon suhteen ei enää ole mitään tehtävissä, vaan tilanne tulee paranemaan ainoastaan edellä mainitun tehostetun kunnossapidon ohjelman puitteissa, mikäli siihen tarvittavat määrärahaesitykset tullaan aikanaan hyväksymään.

Helsingissä toukokuun 10 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Nevalainen ställda skriftliga spörsmål nr 110:

> "Vad har Regeringen för avsikt att göra i syfte att förebygga det hotande menföret så, att trafikbegränsningarna på grund av menföre på våra landsvägar skulle bli så få som möjligt?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet konstateras helt riktigt, att trafikbegränsningarna under de senaste åren har ökat i vårt land. År 1968 var 2 509 km landsväg eller 6,4 % av landsvägsnätet underkastade menföresbegränsningar. Motsvarande siffror år 1970 var 6 108 km eller 15,3 %. Orsaken till denna utveckling har varit otillräckligheten i de anslag som under de senaste åren har anvisats för underhåll av allmänna vägar. Realvärdet av underhållsanslaget har årligen t.o.m. minskat, medan trafiken däremot fortgående har kraftigt ökat. Detta har bl.a. medfört, att menföresbegränsningarna tydligt ökat. Förutom egentligt underhåll har man varit tvungen att särskilt inskränka det s.k. effektiverade underhållet, genom vilket man uttryckligen strävar till att förbättra vägar som är i svagt skick och utsatta för tjälskador så, att man skulle kunna avstå från menföresbegränsningar på dem. Inskränkningen av det effektiverade vägunderhållet har delvis även föranletts av att man till följd av den kraftigt ökade användningen av dubbade däck blivit tvungen att förnya slitna vägbeläggningar, vilka arbeten under de senaste åren även finansierats med underhållsanslaget. Under innevarande år har anslagets otillräcklighet lett till att effektiverat underhåll icke alls kan utföras, om man icke tar i beaktande de sysselsättningsmedel som möjligen genom arbetskraftsmyndigheternas försorg beviljas för detta ändamål.

Då det enda sättet att minska menföret och slopa begränsningarna på grund av det är, att bl.a. med hjälp av effektiverat underhåll förstärka vägen på förhand så att den icke blir utsatt för tjälskador, kommer man genom trafikministeriets och vägmyndigheternas försorg att föreslå, att av anslaget för underhåll av allmänna vägar år 1972 skulle användas 26 milj. mk för effektiverat underhåll. Med detta anslag skulle ungefär 400 km grusvägar kunna förbättras. Genomförandet av detta program, som skulle fortsättas under de följande åren, förutsätter, att underhållsanslaget höjes från dess nuvarande nivå, vilket även samtidigt kommer att föreslås. Av godkännandet av dessa förslag beror i avgörande mån bl.a. den framtida utvecklingen av menföresläget i vårt land. Trafikministeriet kommer för sin del att göra allt som står i dess makt för att förbättra den nuvarande situationen.

Det må till slut konstateras, att ingenting längre kan göras i fråga om menföret innevarande vår, utan läget kommer att förbättras endast inom ramen för det ovan nämnda effektiverade underhållet, försåvitt förslagen angående de för ändamålet nödiga anslagen i sinom tid blir godkända.

Helsingfors den 10 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 111.

Ahonen: Metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan toimesta on useita kertoja kiinnitetty huomiota siihen rasitukseen, joka epäoikeudenmukaisesti kohdistuu pienviljelijäväestöön heille määrättyjen metsänhoitomaksujen maksamisessa.

Nykyinen metsänhoitoyhdistyslaki rasittaa sellaisiakin pienmetsänomistajia, jotka elvät juuri saa metsälöistään puun myyntituottoa.

Vuosien aikana on jatkuvasti puhuttu siitä, että nykyinen metsänhoitomaksujärjestelmä olisi kumottava ja mahdollisesti muutettava sellaiseksi, jolloin metsänomistajan maksamat maksut tulisivat tilakohtaisiksi ja käytettäisiin oman tilan hyväksi.

Viimeksi eduskunta puuttui mm. tekemäni aloitteen pohjalta metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamiseen. Tällöin kävi ilmi, että tehtävää varten on asetettu komitea 27 päivänä joulukuuta 1968. Eduskunta, saatuaan ilmoituksen, että komitea valmistelee asiaa, hylkäsi tehdyt aloitteet mutta samassa yhteydessä marraskuun 24 päivänä 1970 lausui toivomuksen, jonka mukaan hallituksen tulisi kiireellisesti valmistuttaa ja antaa eduskunnalle metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamista tarkoittava esitys.

Kun eduskunnan viimeisestäkin asiaa koskevasta toivomuksesta on kulunut jo useita kuukausia, olisi hallituksen nyt toimittava kiireellisesti tässä laajaa pienviljelijäväestöä koskevassa asiassa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin, esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus antaa Eduskunnalle metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamista tarkoittavan esityksen?

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Arvo Ahonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 21 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 607 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ahosen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Milloin Hallitus antaa Eduskunnalle metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamista tarkoittavan esityksen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kuten kysymyksen perusteluissa todetaan, valtioneuvosto asetti 27 päivänä joulukuuta 1968 komitean valmistamaan ehdotuksen metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi nykyisiä olosuhteita vastaavaksi ottaen huomioon, että uudelleenjärjestelystä aiheudu valtiolle lisämenoja. Valtioneuvosto antoi 25 päivänä maaliskuuta 1971 kysymyksessä olevalle komitealle lisätehtäväksi valmistaa ehdotuksen tarpeellisista muutoksista myös yksityismetsälakiin siten, että maanomistajan panos puun tuotannossa tehostuisi.

Komiteassa valmistellaan parhaillaan rinnakkain ehdotuksia metsänhoitoyhdistyksiä koskevaksi lainsäädännöksi ja yksityismetsälaiksi. Komitea saanee työnsä valmiiksi kuluvan vuoden loppuun mennessä. Huomioon ottaen komitean mietinnön jättämisen jälkeen esityksen valmistamiseen tarvittavan ajan, voitaneen kysymyksessä tarkoitettu esitys antaa Eduskunnalle vuoden 1972 aikana.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 607 av den 21 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande, av riksdagsman Ahonen ställda spörsmål:

> "När kommer Regeringen att till Riksdagen avlåta proposition i syfte att förnya lagstiftningen om skogsvårdsföreningar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Såsom i spörsmålets motivering konstateras tillsatte statsrådet den 27 december 1968 en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till en reform av lagstiftningen om skogsvårdsföreningar, så att den skulle komma att motsvara nutida förhållanden, med beaktande av att omorganisationen inte skulle få åsamka staten merutgifter. Statsrådet gav ytterligare den 25 mars 1971 nämnda kommitté i uppdrag att utarbeta förslag till erforderliga ändringar även av lagen om enskilda skogar, så att jordägarnas insats vid produktionen av trävaror skulle bli effektivare.

Inom kommittén utarbetas för närvarande parallellt förslag till lagstiftning om skogsvårdsföreningar och till lag om enskilda skogar. Kommittén torde få sitt arbete färdigt inom detta år. Med beaktande av den tid som behövs för utarbetande av en proposition sedan kommittén har avgivit sitt betänkande, torde den proposition som avses i spörsmålet kunna avlåtas till Riksdagen under år 1972.

Helsingfors den 19 maj 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Liedes ym.: Palkkausehtojen huonontamisesta TVL:n työttömyystyömailla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

TVH:n alaisilla valtion työttömyystyömailla on aikaisemmin maksettu palkkaukseen sisältyvä hyvänmiehen lisä niin, että työpisteestä toiseen siirtymiset ja muut työjärjestelyt eivät ole katkaisseet hyvänmiehen lisän saamista. Valtiovarainministeriö on aikaisemmin antanut työviranomaiselle ohjeet, joiden mukaan työntekijää ei käsitellä uutena silloin, kun hän siirtyy työmaasta toiseen tai on sattunut työssä keskeytyminen. Sen mukaan kaikki aikaisemmat työssäolot on rekisteröity, työntekijää on käsitelty entisenä työntekijänä ja hänen hyvänmiehen lisänsä on säilynyt aikaisemman suuruisena.

Valtiovarainministeri on nyt kuitenkin muuttanut aikaisemman käytännön ja työntekijä menettää oikeutensa hyvänmiehen lisään aina silloin, kun hän joutuu vaihtamaan työkohdetta tai keskeyttämään työsuhteen vähäiseksikin ajaksi.

Tällaista valtiovarainministerin menettelyä ei voi hyväksyä sen johdosta, että palkkaehtojen huonontaminen kohdistuu niihin kaikkein vaikeimmassa taloudellisessa asemassa oleviin valtion työntekijöihin, joitten osalla pitäisi päinvastoin palkkausta tuntuvasti parantaa. Hyvänmiehen lisää koskeva huononnus olisi pikaisesti korjattava siten, että valtiovarainministeri antaisi uudelleen ohjeet, jonka mukaan hyvänmiehen lisää maksetaan aikaisemmin vallinneen käytännön mukaisesti työjärjestelyistä riippumatta.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Miksi Hallitus on huonontanut hyvänmiehen lisän maksamista koskevia perusteita TVL:n työttömyystyömailla ja aikooko Hallitus palauttaa työläisille entiset edut hyvänmiehen lisän maksamisessa?

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1971.

Pentti Liedes.

Toivo Åsvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa olette Te, Herra Puhemies, kirjeellänne 21 päivältä huhtikuuta 1971 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pentti Liedeksen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Miksi Hallitus on huonontanut hyvänmiehen lisän maksamista koskevia perusteita TVL:n työttömyystyömailla ja aikooko Hallitus palauttaa työläisille entiset edut hyvänmiehen lisän maksamisessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettu hyvänmiehenlisän maksuperusteita koskeva järjestely sai alkunsa työllisyyskautena 1966—67, jolloin kysymys ns. työllisyystöissä olevien työntekijäin ansiotasosta oli hallituksessa esillä. Kysymystä selvittämään asetettu valtiovallan ja työmarkkinajärjestöjen edustajista kokoonpantu komitea totesi ansiotason näissä töissä, jotka pääasiassa olivat maa- ja vesirakennustöitä, jääneen jälkeen erityisesti talonrakennustoiminnan ja teollisuuden piirissä saavutetusta ansiotasosta. Työalakohtaisten erojen ohella komitea katsoi tämän johtuvan urakkatyön suhteellisen vähäisestä osuudesta maa- ja vesirakennustöissä sekä siitä, että työntekijä, joutuessaan usein vaihtamaan työpaikkaansa, joutui uudella työmaalla yleensä aloittamaan työnsä ilman hänelle aikaisemmalla työmaalla maksettua hyvänmiehenlisää.

Koska ns. työllisyystöissä noudatetut palkka- ja työehdot perustuivat asianomaisten alojen vuosiksi 1966—68 tehtyihin työehtosopimuksiin, eikä niiden muuttaminen jonkin työntekijäjäryhmän osalta kesken sopimuskauden olisi ollut vakiintuneen työehtosopimustoiminnan periaatteiden mukaista, komitea esitti toimenpiteitä edellä mainittujen epäkohtien poistamiseksi. Samalla komitea kuitenkin totesi, että tarkoituksenmukaisimmin maa- ja vesirakennusalan ja siten myös työllisyystöissä olevien työntekijäin palkkausongelmat olivat ratkaistavissa aikanaan käytävissä työehtosopimusneuvotteluissa.

Komitean ehdotusten pohjalta valtiovarainministeriö antoi 10. 1. 1967 valtion tärkeimmille työvirastoille ohjeet, paitsi urakkatyön lisäämisestä maa- ja vesirakennustöissä, myöskin hyvänmiehenlisän maksuperusteiden soveltamisesta näissä töissä siten, ettei työntekijä menettänyt oikeuttansa saavuttamaansa hyvänmiehenlisään joutuessaan saman työllisyyskauden aikana siirtymään saman viraston tai laitoksen piirissä samankaltaiseen työhön työmaalta toiselle. Jälkimmäinen ohje on sittemmin uudistettu, viimeksi työllisyyskautta 1969—70 silmällä pitäen.

Suoritettujen järjestelyjen avulla voitiin työllisyystyöntekijäin ansiotasoa parantaa. Kun kuitenkin maa- ja vesirakennustöiden suorittaminen urakkatyönä on eräissä tapauksissa vaikeaa ja kun toisaalta hyvänmiehenlisän maksuperusteiden käytäntöön soveltaminen ei useista syistä johtuen saata tapahtua täysin yhdenmukaisesti lukuisilla eri työmailla, järjestelyjen tulokset eivät olleet täysin tyydyttävät ja ne aiheuttivat jonkin verran arvostelua työpaikoilla.

Toimenpiteisiin työllisyystöissä olevien työntekijäin ansiotason parantamiseksi työehtosopimusteitse ryhdyttiin vuoden 1969 työehtosopimusneuvotteluissa. Alimpiin palkkaryhmiin kuuluvien maa- ja vesirakennustyöntekijäin palkkausperusteita tarkistettiin vakauttamissopimuksen rajoissa jonkin verran enemmän, mitä yleistarkistukset olisivat edellyttäneet. Samalla sovittiin maa- ja vesirakennusalan (lähinnä tie- ja vesirakennusalan) töiden uudelleen luokittamisesta sopimuskauden aikana. Uusi luokitus toteutettiin vuoden 1970 työehtosopimusneuvottelujen yhteydessä. Kun samalla oli todettu, että maa- ja vesirakennustyöt suurelta osalta joudutaan töiden luonteen vuoksi suorittamaan aikapalkalla, otettiin käyttöön erityinen aikatyölisää vastaava menetelmälisä. Näiden toimenpiteiden tuloksena on ansiotaso maa- ja vesi-

rakennustöissä ja siten myös työllisyystöissä merkittävästi parantunut.

Osoituksena tästä voidaan todeta, että keskituntiansiot maa- ja vesirakennustöissä tie- ja vesirakennuslaitoksessa kohosivat marraskuusta 1968 maaliskuuhun 1970 noin 40 %. Vastaavana ajanjaksona kohosivat alimmalla paikkakuntaluokalla aikapalkalla raskaissa sekatöissä työskentelevien työntekijäin keskituntiansiot runsaat 43 %.

Huomioonottaen toisaalta ne osaksi kielteiset kokemukset, jotka hyvänmiehenlisän maksuperusteiden soveltamisesta kysymyksessä tarkoitetulla tavalla on käytännössä saatu ja toisaalta se merkittävä parannus, mikä myös ns. työllisyystöissä olevien työntekijäin ansiotasossa on viime vuosien työehtosopimusratkaisuihin perustuen tapahtunut, kysymyksessä tarkoitetun menettelyn jatkamista ei enää kuluvana työllisyyskautena ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Valtiovarainministeriö on kuitenkin korostanut hyvänmiehenlisän maksuperusteiden mahdollisimman yhdenmukaista soveltamista eri työmailla.

Helsingissä, valtiovarainministeriössä, 21 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Pentti Liedes m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Varför har Regeringen försämrat grunderna för erläggande av godmanstillägg på Väg- och vattenverkets sysselsättningsarbetsplatser, och ärnar Regeringen återställa arbetarnas tidigare förmåner vid erläggandet av godmanstillägg?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Det i spörsmålet avsedda systemet i fråga om grunderna för erläggande av godmanstillägg infördes under sysselsättningsperioden 1966—67, då frågan om de i sk. sysselsättningsarbete antagna arbetarnas förtjänstnivå var före i regeringen. En av representanter för statsmakten och arbetsmarknadsorganisationerna tillsatt kommitté som tillsatts för att utreda frågan konstaterade, att förtjänstnivån i dessa arbeten, som huvudsakligen var jord- och vattenbyggnadsarbeten, släpat efter särskilt den förtjänstnivå, som uppnåtts inom husbyggnadsverksamheten och industrin. Utom på skillnaderna mellan de olika arbetsbranscherna ansåg kommittén detta bero på ackordsarbetets relativt ringa andel i jord- och vattenbyggnadsarbetena och på att arbetstagare, som ofta nödgas byta arbetsplats, på den nya arbetsplatsen i allmänhet får börja sitt arbete utan det godmanstillägg, som utbetalats till honom på den tidigare arbetsplatsen.

Då de i sysselsättningsarbeten iakttagna löne- och arbetsvillkoren baserar sig på ifrågavarande banschers kollektivavtal för åren 1966—68, och ändring av dem i fråga om någon arbetstagargrupp mitt under en avtalsperiod icke skulle ha varit överensstämmande med det vedertagna kollektivavtalssystemet, föreslog kommittén åtgärder för avhjälpande av ovan nämnda missförhållanden. Samtidigt konstaterade kommittén dock, att arbetstagarnas inom jord- och vattenbyggnadsbranschen och sålunda även de arbetstagares avlöningsproblem, vilka är antagna till sysselsättningsarbete, mest ändamålsenligt kunde lösas vid kollektivavtalsunderhandlingar i sinom tid.

Finansministeriet gav på basen av kommitténs förslag 10. 1. 1967 anvisningar åt statens viktigaste arbetsverk, förutom angående ökning av ackordsarbetena i fråga om jord- och vattenbyggnadsarbeten, även om tillämpning av grunderna för erläggande av godmanstillägg i dessa arbeten så, att arbetare icke skulle gå förlustig sin rätt till förvärvat godmanstillägg, om han under samma sysselsättningsperiod måste flytta från en arbetsplats till annan med liknande arbete, under samma ämbetsverk eller inrättning. Sistnämnda anvisning har senare förnyats, senast med tanke på sysselsättningsperioden 1969—1970.

Genom dessa arrangemang kunde sysselsättningsarbetarnas förtjänstnivå förbättras. Då det emellertid i vissa fall är svårt att utföra jord- och vattenbyggnadsarbeten såsom ackorsarbete och då tillämpning i praktiken av grunderna för utbetalning av godmanstillägg av många skäl icke kan ske fullt enhetligt på de många olika arbetsplatserna, har resultaten av arrangemangen icke varit fullt tillfredsställande, och föranlett kritik på arbetsplatserna.

Åtgärder till förbättrande av förtjänstnivån för arbetare i sysselsättningsarbeten genom kollektivavtal vidtogs vid kollektivavtalsunderhandlingarna år 1969. Avlöningsgrunderna för jord- och vattenbyggnadsarbetare i de lägsta lönegrupperna justerades inom gränserna för stabiliseringsavtalet i en något högre grad än vad de allmänna justeringarna skulle ha förutsatt. Samtidigt ingicks överrenskommelse om klassificering på nytt av arbetena inom jord- och vattenbyggnadsbranschen (närmast väg- och vattenbyggnadsbranschen) under avtalsperio-

den. Den nya klassificeringen genomfördes i samband med kollektivavtalsunderhandlingarna år 1970. Då det tillika hade konstaterats, att jord- och vattenbyggnadsarbetena till en stor del på grund av arbetets natur måste utföras på tidslön, tog man i bruk ett särskilt förfaringstillägg som motsvarar tidsarbetstillägg. Förtjänstnivån i jord- och vattenbyggnadsarbeten och sålunda även i sysselsättningsarbeten har förbättrats betydligt såsom resultat av dessa åtgärder.

Som bevis härpå kan konstateras, att medeltimförtjänsten i jord- och vattenbyggnadsarbetena inom väg- och vattenbyggnadsverket steg från november 1968 till mars 1970 med omkring 40 %. Under motsvarande period steg medeltimförtjänsten på den lägsta ortsklassen för arbetare i tungt diversearbete på tidslön med drygt 43 %.

Med beaktande å ena sidan av de delvis negativa erfarenheter som gjorts i praktiken av tillämpningen av principerna för erläggande av godmanstillägg på det sätt som i spörsmålet avses, och å andra sidan den avsevärda förbättring som ägt rum även i fråga om arbetares i sysselsättningsarbeten förtjänstnivå på basen av kollektivavtalslösningarna under de senaste åren, har det icke ansetts ändamålsenligt att fortsätta med det i spörsmålet avsedda förfarandet under innevarande sysselsättningsperiod. Finansministeriet har dock understrukit, att grunderna för utbetalning av godmanstillägg bör tillämpas så enhetligt som möjligt på de olika arbetsplatserna.

Helsingfors, i finansministeriet, den 21 maj 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme on mm. työturvallisuus-, ammattitauti-, myrkky- ja ammattientarkastuslaki, jotka ovat tarkoitetut työntekijäin suojelemiseksi työpaikoilla erilaisilta vaaroilta. Käytäntö on jo kuitenkin pitkään osoittanut etteivät mainitut lait tuo työntekijöille sitä turvaa mitä nyky-yhteiskunnalta voidaan edellyttää työntekijäin työturvallisuutta ja työoloja koskevissa kysymyksissä. Niinpä mm. työprosessissa käytettävien myrkyllisten aineiden käyttöä koskevia määräyksiä olisi täsmennettävä. Tätä koskevat nykyistä yksityiskohtaisemmat ohjeet ja määräykset olisi saatava työturvallisuutta koskevaan lainsäädäntöön. Asianmukaisten ruokailutilojen puuttuminenkin saattaa merkitä vaaraa työläisille. Eräänä esimerkkinä todettakoon Nokian konsernin omistaman Helsingin Kaapelitehtaan Pursimiehenkadulla, tehtaan yövuorolla työskentelevien työläisten mahdollisuus saada ruokailla vain tiloissa, jossa myös työskentelevät. Mainitulla tehtaalla käsitellään mm. lyijyä ja sen yhdisteitä, joten ruokaileminen tällaisissa tiloissa saattaa muodostua hyvinkin vaaralliseksi. Ammattientarkastajat ovat esittäneet omaa siistiä ruokailutilaa ko. yövuoron työläisille jo 1. 7. 1969 mennessä, mutta jota ei ole vielä tähän mennessä hoidettu, joten työnantajan menettely ja työläisten myrkytysvaaralle alttiiksi saattaminen on täysin tahallista. Myös ilman koostumista koskeviin kysymyksiin olisi lainsäädäntöteitse puututtuva, koska maassamme on valtava joukko tehtaita, joissa ilma on noen, pölyn ja kaasujen pilaamaa, saattaen muodostua työntekijäin terveydelle hyvinkin vaaralliseksi.

Kyseisessä työturvallisuutta koskevassa lainsäädännössä olevat puutteet eivät kuitenkaan rajoitu edellämainittuihin. Vaikka itse laissa olisi kuinka täsmälleen määrätty miten tulee työpaikalla työläisten työolosuhteet järjestää, niin sillä ei ole vielä sanottavaa merkitystä ellei ko. lakien valvonta ole riittävän tehokasta. Ammattientarkastajien ja ammattiosastojen valtuuksia olisi ratkaisevasti lisättävä nykyisestään. Tämäkään ei vielä riitä, vaan työnantaja esim. yhtiön toimitusjohtaja olisi saatettava henkilökohtaiseen, mahdollisesti rikosoikeudelliseen vastuuseen, että annettuja määräyksiä todella käytännössä noudatetaan. Johtuen lakien puutteellisuudesta ja niiden riittämättömästä valvonnasta joudutaan miltei päivittäin tässä maassa toteamaan työnantajan aiheuttaneen työntekijöille joko pysyvän ruumiinvamman tai kuoleman.

Erittäin suuria puutteellisuuksia ja epäkohtia on myös siinä, koska jokin sairaus on katsottava ammattitaudiksi ja koska ei. Tunnettua on, että suurten yhtiöiden tehdaslääkärit harvoin toteavat sairauden johtuneen työolosuhteista. Kuvaavana esimerkkinä Nokia Oy:n erään teollisuuslaitoksen tehtaanlääkärin antama lausunto työntekijän sairaudesta, joka hänen mukaansa oli niskanikamissa tapahtuneet supistukset. Työterveyslaitos puolestaan totesi ko. työntekijällä olevan myrkytyksen jälkitilan ja siitä johtuvan hermotulehduksen. Tällaista tapahtuu hyvin suuressa määrin ja näin yhtiöt pyrkivät vapautumaan vastuustaan ja tapaturmayhtiöt korvausvelvollisuuksistaan työntekijöille.

Työntekijät kautta maan ovat todenneet mainitut epäkohdat ja ovat huolestuneina seuranneet tilanteen kehitystä työturvallisuuden ja myrkytystapausten suhteen työpaikoillaan. Työnantajat syyllistyvät jopa voimassa olevien lakien ja työturvallisuutta koskevien määräysten rikkomuksiin ja laiminlyönteihin. Ammattientarkastajistakaan ei ole ollut apua vaikka he ovatkin vaatineet korjauksia havaitsemiinsa epäkohtiin. Seuraavassa eräitä esimerkkejä Oy Nokia Ab:n tehtailla sattuneista myrkytys- ja tapaturmatapauksista:

Nokian Paperitehdas:

Kulonen, Esko Mikael, syntynyt 29. 5. 1938 ja kuoli 19. 12. 1969. Ruumiinavauksessa todettiin maksan, munuaisten, luuytimen ja aivojen olleen myrkkyjen vaikutuksesta tuhoutuneen. Hän oli joutunut työssään käsittelemään mm. difenylillä käsiteltyjä hedelmäpapereita.

Lintunen, Mikko Antero, syntynyt 18. 8. 1914. Joutunut pois työstä 5. 4. 1970 ja on edelleenkin työkyvytön. Lintunen on toiminut koneenhoitajana hedelmäpaperia valmistavalla koneella ja hänessä on todettu teollisuusmyrkytys.

Moisio, Reijo Olavi, syntynyt 21. 5. 1943. Joutunut pois työstä teollisuusmyrkytyksen vuoksi 22. 2. 1970 ja on edelleenkin työkyvytön. Moisio on toiminut öljymiehenä ja joutunut ajottain käyttämään työssään difenyliä.

Saarinen, Tauno Mikael, syntynyt 28. 12. 1914. Joutunut pois työstä teollisuusmyrkytyksen vuoksi 7. 4. 1970 ja on edelleen työhön kykenemätön. Saarinen on toiminut rullausmiehenä hedelmäkäärepaperia valmistavalla koneella.

Saarinen, Aarre Johannes, syntynyt 29. 10. 1926. Joutunut pois työstä 9. 2. 1970 ja on edelleen työhön kykenemätön. Saarinen on toiminut öljymiehenä ja joutunut jatkuvasti käyttämään difenyyliä.

Siltanen, Viljo Alfred, syntynyt 16. 1. 1926. Todettu teollisuusmyrkytys ja ollut poissa työstä 15. 3.—1. 6. 1970. Siltanen on laitosmiestyössään joutunut käsittelemään öljydifenyliseoksella käsiteltyä telaa.

Koivikkoaho, Paavo Juhani, syntynyt 21. 3. 1943. Todettu teollisuusmyrkytys ja ollut poissa työstä 14. 4.—2. 8. 1970. Koivikkoaho on toiminut työssä hedelmäkäärepaperia valmistavalla rullauskoneella.

Lahtinen, Toivo Aatto, syntynyt 22. 12. 1917. Epäilty teollisuusmyrkytystä ja ollut poissa työstä 5. 6.—1. 8. 1970. Lahtinen joka on toiminut lastaajana on joutunut mm. käsittelemään paperisia difenyylisäkkejä.

Savion tehdas:

Uitto, Kalle, syntynyt 5. 7. 1933. Uitto työskenteli tehtaalla vulkanoijana ja kuoli 21. 3. 1971 keuhkoanfyreemaan, joka HYKS:n keuhkosairauksien klinikan mukaan oli ammattitauti ja joka johtui niistä epäinhimillisistä työskentelyolosuhteista, joissa hän joutui työskentelemään. Nokia Oy:n vaikutusvalta lienee aiheuttanut sen etteivät työterveyslaitoksen asiantuntijat uskaltaneet todeta silikooniöljyn aiheuttaneen kyseistä tautia. Työterveyslaitoksen lausunnossa sanotaan mm.: "Tämän tapauksen johdosta tri S. Hernberg kävi 28. 10. 1969 työpaikkakäynnillä. Tämän käynnin perusteella työn osuus tautiin näyttää mahdolliselta joskin ei todistettavissa. Kyseessä on voinut olla äkillisessä vaiheessa oleva aspiratiopneumonia, koska työpaikalla silikoonia ym. sisältävä sakea sumu vallan hyvin voi aiheuttaa tällaisen tilan. Selvää on, että teknillis-hygieenisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti". Ruumiinavausta ei ole suoritettu kuoleman syyn tarkaksi selvittämiseksi, eikä myöskään poliisikuulusteluja.

Huhtikuun 4 päivänä 1970 loukkaantui Seppo Leppänen hänen oikean kätensä jäädessä tuplausvalssin väliin. Tapaturmassa kaikki oikean käden sormet vioittuivat ja kolme sormea jouduttiin amputoimaan. Työturvallisuuslain 29 §:n 2 momentin määräämää koneen käyttöönottotarkastusta ei oltu suoritettu.

Syyskuun 1 päivänä 1970 loukkaantui kumipäällystysosastolla kankaankäärintäkoneella Elli Savela. Tapaturmassa hänen molemmat kätensä katkesivat ja tämän lisäksi häneltä katkesi kylkiluu. Tässä kuten edellisessäkin tapauksessa ei oltu suoritettu käyttöönottotarkastusta, eikä työntekijäin vaatimuksia turvallisuuslaitteiden asentamiseksi oltu otettu huomioon. Vaatimus oli esitetty maaliskuussa 1970 ja samaan aikaan oli myös vakuutusyhtiö Teollisuustapaturman asiamies D. I. Lindberg huomauttanut turvallisuuslaitteiden puuttumisesta.

Toukokuun 6 päivänä 1970 loukkaantui telaosastolla imukelojen korkeapainepesulaitteessa Antero Haapakoski. Loukkaantuminen sattui konetta käynnistettäessä. Merkittävää on, että henkilö oli ollut vain vähän aikaa palveluksessa ja hänellä ei ollut ilmeisesti tarvittavaa työkokemusta mitä ko. työ olisi vaatinut. Loukkaantuminen aiheutti toisen silmän näkökyvyn menettämisen.

Kymarnon tehdas:

Långvik, Osmo Johannes joutui tapaturman uhriksi 27. 7. 1969, jolloin häneltä katkesi vasen käsi kahdestakin kohdasta ja syntyi lihasvammoja. Tapaturman mahdollisena aiheuttajana riittämättömät turvallisuuslaitteet.

Forssberg, Leila Kyllikki joutui tapaturman uhriksi 27. 9. 1969, jolloin häneltä meni oikea käsi kolmesta kohti poikki ja lisäksi aiheutui polvi- ja ruhjevammoja. Koneesta millä Forssberg työskenteli puuttui hätäkatkaisija ja lisäksi koneessa oli suoritettu virheellinen kytkentä.

Edellä eräitä esimerkkejä vain yhden ainoan yhtiön osalta, jotka osoittavat miten suuria puutteellisuuksia työturvallisuutta koskevassa lainsäädännössämme vielä on olemassa. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö tehokkaalla lainsäädännöllä ja lain valvonnalla olisi paljon tehtävissä työntekijäin myrkytysten, tapaturmien ja muiden sairauksien estämiseksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että maassamme olevat työturvallisuus, ammattitauti-, myrkky- ja ammattientarkastuslaki ovat erittäin puutteellisia eivätkä turvaa työntekijöiden turvallisuutta ja etuja työnantajien mielivaltaa vastaan, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kyseisten lakien ja niiden sovellutussäädösten muuttamiseksi sellaisiksi, että ne suojaisivat työläisiä nykyistä paremmin työtapaturmilta ja myrkytyksiltä ja että yhtiöiden vastuu ko. lakien, asetusten ja määräysten noudattamisesta tulisi esim. yhtiöiden toimitusjohtajille siten kuin rikosoikeudellinen vastuu yleisesti tapahtuu?

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1971.

Heimo Rekonen.
Taisto Sinisalo.
A-L. Tiekso.
Kaarle Salmivuori.
Keijo Suksi.
Kaisa Raatikainen.
V. O. Mäkinen.
Mirjam Tuominen.
Rainer Virtanen.
Lauri Kantola.
Kaisu Weckman.
Helvi Niskanen.
Toivo Åsvik.
Oili Suomi.
Ensio Laine.
Ville Tikkanen.
Reino Breilin.
Eino Loikkanen.
Väinö Turunen.
Urho E. Knuuti.
Sakari Knuuttila.
Ulf Sundqvist.
Sinikka Luja.
Lyyli Aalto.
Leo Kohtala.
Aarne Koskinen.
Irma Rosnell.
Osmo Kaipainen.
Niilo Nieminen.
Pauli Puhakka.
Pauli Räsänen.
Eino Syrjä.
Viljo Suokas.
Hannes Volotinen.
Raino Westerholm.
Salme Myyryläinen.
Pentti Liedes.
Terho Pursiainen.
Aulis Juvela.
Kauko Hjerppe.
Veikko Salmi.
V. J. Rytkönen.
Pekka Salla.
Heikki Mustonen.
A-V. Perheentupa.
Niilo Koskenniemi.
Matti Koivunen.
Siiri Lehmonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 23 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 613 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Heimo Rekosen ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 113:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että maassamme olevat työturvallisuus, ammattitauti-, myrkky- ja ammattientarkastuslaki ovat erittäin puutteellisia eivätkä turvaa työntekijöiden turvallisuutta ja etuja työnantajien mielivaltaa vastaan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kyseisten lakien ja niiden sovellutussäädösten muuttamiseksi sellaisiksi, että ne suojaisivat työläisiä nykyistä paremmin työtapaturmilta ja myrkytyksiltä ja että yhtiöiden vastuu ko. lakien, asetusten ja määräysten noudattamisesta tulisi esim. yhtiöiden toimitusjohtajille siten kuin rikosoikeudellinen vastuu yleisesti tapahtuu?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Edellä olevassa kyselyssä kosketellaan monia työsuojeluun liittyviä aloja ja näiden alojen lainsäädännössä esiintyviä puutteita ja epäkohtia. Lisäksi kyselyssä on lueteltu eräitä esimerkkejä erään yhtiön tapaturmista.

Uusittu ammattitautilainsäädäntö tuli voimaan vuoden 1968 alusta. Ammattitautilain (638/67) mukaan ammattitautina korvataan sairaus, joka työssä on aiheutunut fysikaalisista, kemiallisista tai biologisista tekijöistä. Ammattitautiasetuksessa (639/67) on mainitut tekijät sekä niiden ja sairauden välinen syy-yhteys määritelty. Sosiaaliministeriön päätös (640/67) ohjeista ammattitaudin toteamiseksi sisältää esimerkkiluettelon ammattitautina korvattavia sairauksia aiheuttavista tekijöistä, sairauden muodoista sekä niistä töistä, joissa kokemuksen mukaan näitä sairauksia esiintyy. Lainsäädäntöä valmisteltaessa pyrittiin poistamaan aikaisemmassa ammattitautilaissa olleet epäkohdat sekä laajentamaan sairauksien korvattavuutta ammattitautina ja korvaukseen oikeutettujen henkilöiden piiriä. Ministeriössä harkitaan mainitun asetuksen säännösten tarkistamista.

Työpaikkojen ruokailutiloista säädetään työturvallisuuslain 10 §:ssä. Työmaaruokaloihin taasen sovelletaan terveydenhoitolain 47 §:n säännöksiä elintarvikehuoneistoista. Työskentelytilojen käyttämistä ruokailuun ei voida katsoa asialliseksi niissäkään tapauksissa, joihin työturvallisuuslain 10 §:n säännöksiä ei sovelleta. Teollisuuslaitosten ilman laadusta on jo olemassa sosiaaliministeriön työturvallisuuslain nojalla vahvistamat enimmäispitoisuusohjeet työpaikan ilmassa esiintyville aineille. Näiden ohjeiden tarkistamisen viivästyessä on toistaiseksi hyväksytty noudatettavaksi "American Conference of Governmental Industrial Hygienists'n" vuonna 1970 hyväksymät, ajan tasalle saatetut ja monissa maissa noudatetut enimmäispitoisuusohjeet.

Työturvallisuuslainsäädännön osalta on todettava, että sosiaali- ja terveysministeriössä on valmistumassa ehdotus valtioneuvoston päätökseksi terveydellisessä suhteessa vaarallisten ja haitallisten työpaikkojen työhygienisistä tarkastuksista ja näillä työpaikoilla työskentelevien lääkärintarkastuksesta, joista lääkäreille ja työhygienikoille on lähiaikoina valmistumassa uudet ohjeet.

Myrkkylain (309/69) ja myrkkyasetuksen (612/69) 14 §:n säännökset myrkyn käsittelystä työssä vastaavat työturvallisuuslain 17 §:n säännöstä, jonka noudattamista valvoo ammattientarkastus. Valvontaviranomaisella on oikeus myrkkylain 11 §:n nojalla kieltää myrkyn käyttö. Mainitun asetuksen liitteenä on myrkyistä luettelo, jonka lääkintöhallitus tarkistaa määräajoin.

Ammattientarkastuslain ja -organisaation uudistamista on valmisteltu ministeriön asettamassa työryhmässä vuoden 1970 lokakuusta

lähtien. Työryhmän saatua valmiiksi alustavan pykälämuotoon laaditun ehdotuksensa ministeriö asetti toukokuun 12 päivänä 1971 kaksi toimikuntaa, joissa myös asianomaiset työmarkkinajärjestöt ja viranomaiset ovat edustettuina, valmistelemaan lopulliset ehdotukset laiksi työsuojelun valvonnasta sekä työsuojelun organisaatioksi. Toimikuntien määräaika on asetettu syyskuun 1 päivään 1971, minkä jälkeen tarvittavat esitykset on tarkoitus saattaa Eduskunnan käsiteltäväksi.

Kysymys tehtaan johdon rikosoikeudellisen vastuun tehostamisesta on sen laatuinen kriminaalipoliittinen ongelma, että se ilmeisesti tulee pohdittavaksi uuden rikoslain säätämisen yhteydessä. Sen sijaan ministeriö on havainnut, että syyttäjäviranomaiset ovat joissakin tapauksissa suhtautuneet ylimielisesti rikkomuksiin työturvallisuusmääräyksiä vastaan. Tämän vuoksi ministeriö on kirjelmällään toukokuun 14 päivänä 1971 kääntynyt oikeuskanslerin puoleen pyynnöllä, että virallisille syyttäjille annettaisiin uudet ohjeet muun muassa työturvallisuusasiain käsittelyn nopeuttamisesta. Nykyistenkin työsuojelulakien mukaan voidaan myös kirjelmässä mainitut yhtiöiden toimitusjohtajat saattaa rikosoikeudelliseen vastuuseen työturvallisuusmääräysten rikkomisesta. Niin on käytännössä tapahtunutkin, rangaistusten pysyessä suhteellisen pieninä.

Kyselyssä mainittujen esimerkkitapausten johdosta on ministeriö hankkinut asianomaisten ammattientarkastajien lausunnot, jotka ovat perustuneet asiasta kertyneisiin asiakirjoihin sekä tarkastuskäynteihin. Yleisenä havaintona on mainittava, että kyselyssä annettu kuvaus tapaturmista on ollut yksipuolinen ja joskus jopa selvästi virheellinen.

Ministeriön taholta on aikaisemmin todettu, että ammattientarkastusta ei tällä hetkellä voida hoitaa täysipainoisesti, koska monet sen toimintaa koskevat määräykset ovat vanhentuneet ja puutteelliset sekä koska ammattientarkastuslaitosta vaivaa vakava henkilökunnan ja välineistön puute. Asianomaisten kiireellisten selvitysten tultua valmiiksi ministeriön tarkoitus on saattaa tarpeelliset parannusehdotukset Eduskunnan käsiteltäviksi, jolloin toivottavasti voidaan työsuojelutoiminta saattaa nykyisen työelämän vaatimuksia vastaavaksi.

Edellä olevan saatan kunnioittavasti Teidän, Herra Puhemies, tietoonne.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 april 1971 nr 613 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Heimo Rekonen m. fl. ställda spörsmål nr 113:

> "Är Regeringen medveten om, att lagarna om säkerhet i arbetet, om yrkessjukdomar, gifter och yrkesinspektion är synnerligen bristfälliga i vårt land och icke tryggar arbetarnas säkerhet och intressen mot arbetsgivarnas godtycke, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för ändring av de ifrågavarande lagarna och deras tillämpningsstadganden så, att de skulle skydda arbeterna bättre än nu är fallet mot olycksfall i arbetet och förgiftningar och för att bolagens ansvar vid iakttagandet av ifrågavarande lagar, förordningar och bestämmelser skulle åläggas t.ex. bolagens verkställande direktörer, så som allmänt är fallet med kriminalrättsligt ansvar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I ovanstående spörsmål berörs många till arbetsskyddet hörande områden och i lagstiftningen på dessa områden förekommande brister och missförhållanden. Dessutom har i spörsmålet uppräknats vissa exempel på olycksfall inom ett visst bolag.

En reviderad lagstiftning om yrkessjukdomar trädde i kraft från början av år 1968. Enligt lagen om yrkessjukdomar (638/67) betalas ersättning för yrkessjukdom, varmed avses sjukdom som förorsakats av fysikaliska, kemiska eller biologiska faktorer i arbete. I förordningen om yrkessjukdomar (639/67) definieras nämnda faktorer samt orsakssammanhanget mellan dem och sjukdomen. Socialministeriets beslut innefattande anvisningar för konstaterande av yrkessjukdom (640/67) innehåller en förteckning med exempel på faktorer som förorsakar sjukdomar, för vilka ersättning utgår, på formerna av sjukdom och på arbeten, vid vilka sådana sjukdomar enligt erfarenhet yppar sig. Vid beredningen av lagstiftningen sökte man avhjälpa missförhållanden i den tidigare lagen om yrkessjukdomar och utvidga sjukdomars ersättningsbarhet såsom yrkessjukdom och kretsen av ersättningsberättigade personer. Justering av stadgandena i nämnda förordning är under prövning i ministeriet.

Om utrymmen, reserverade för intagande av måltider, stadgas i 10 § lagen om skydd i arbete. På arbetsplatskosthåll tillämpas åter stadgandena om livsmedelslokaler i 47 § hälsovårdslagen. Det kan icke anses sakenligt att arbetsutrymmen användes för intagande av måltider ens i de fall, på vilka stadgandena i 10 § lagen om skydd i arbete icke tillämpas. Om beskaffenheten av luften i industriföretag finns redan av socialministeriet med stöd av lagen om skydd i arbete fastställda anvisningar rörande maximihalt av de ämnen som förekommer i luften på arbetsplatsen. Då justeringen av dessa anvisningar dröjt, har tillsvidare av "American Conferense of Governmental Industrial Hygienists" år 1970 antagna anvisningar om maximihalt, som hållits a jour och följts i många länder, godkänts till efterrättelse.

I fråga om lagstiftningen rörande skydd i arbete kan konstateras, att i social- och hälsovårdsministeriet ett förslag håller på att bli färdigt, vilket berör statsrådsbeslut angående arbetshygieniska inspektioner av i sanitärt avseende farliga och hälsovådliga arbetsplatser, och läkarundersökning av dem som arbetar på sådana, varom nya anvisningar för läkare och arbetshygieniker den närmaste tiden blir färdiga.

Stadgandena i 14 § lagen om gifter (309/69) och förordningen om gifter (612/69) om hantering av gift i arbetet motsvarar stadgandet i 17 § lagen om skydd i arbete, vars efter-

levnad övervakas av yrkesinspektionen. Kontrollmyndigheten har rätt att med stöd av 11 § lagen om gifter förbjuda användningen av gift. Till nämnda förordning har fogats en förteckning över gifter, vilken regelbundet justeras av medicinalstyrelsen.

En revision av lagen om yrkesinspektion och av yrkesinspektionsorganisationen har beretts i en av ministeriet tillsatt arbetsgrupp sedan oktober år 1970. När arbetsgruppen hade fått sitt förberedande, i paragrafform utarbetade förslag färdigt, tillsatte ministeriet den 12 maj 1971 två kommissioner, i vilka även vederbörande arbetsmarknadsorganisationer och myndigheter är representerade, för att bereda sina slutliga förslag till lag om övervakning av arbetsskyddet och till arbetsgyddsorganisation. Terminen för kommissionerna utgår den 1 september 1971, varefter avsikten är, att nödiga propositioner skall bringas till behandling i Riksdagen.

Frågan om effektivering av fabriks lednings straffrättsliga ansvar är ett kriminalpolitiskt problem av det slaget, att det uppenbarligen kommer att övervägas i samband med stiftande av en ny strafflag. Men ministeriet har observerat, att åklagarmyndigheterna i vissa fall förhållit sig överlägset till överträdelser av bestämmelserna om säkerhet i arbetet. Fördenskull har ministeriet med en skrivelse av den 14 maj 1971 hänvänt sig till justitiekanslern med begäran, att för allmänna åklagarna skulle utfärdas nya instruktioner om bland annat påskyndande av behandlingen av ärenden rörande skydd i arbetet. Även enligt de nuvarande lagarna om arbetsskydd kan också de i skrivelsen nämnda verkställande direktörerna för bolagen ställas till straffrättsligt ansvar för överträdelse av bestämmelserna om skydd i arbetet. Så har också skett i praktiken, men straffen har varit relativt små.

Med anledning av de i spörsmålet nämnda exemplen har ministeriet av vederbörande yrkesinspektörer införskaffat utlåtanden, vilka grundat sig på i saken tillkomna handlingar och inspektioner. Såsom en allmän observation kan nämnas, att den i spörsmålet framställda beskrivningen av olycksfallen har varit ensidig och i vissa fall till och med klart oriktig.

Från ministeriets sida har tidigare konstaterats, att yrkesinspektionen i detta nu icke kan handhas med full effekt, på grund av att många bestämmelser om dess verksamhet är föråldrade och bristfälliga och emedan yrkesinspektionen lider av en allvarlig brist på personal och materiel. När vederbörande brådskande utredningar blivit färdiga har ministeriet för avsikt att bringa nödiga förbättringsförslag till behandling i Riksdagen och det är att hoppas, att arbetsskyddsverksamheten sedan kan bringas i överensstämmelse med de fordringar som arbetslivet nuförtiden ställer.

Ovanstående får jag vördsamt bringa Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 21 maj 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 114.

Liedes ym.: Polttopuun saannin vaikeutumisesta metsähallituksen alueilta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräissä Pohjois-Suomen kunnissa on kiinnitetty huomio valtion metsistä saadun polttopuun hankinnan vaikeutumiseen. Sellaisissa kunnissa, missä valtio omistaa metsäalueista suurimman osan, on paikallinen väestö saanut aina näihin saakka taloudessaan tarvitsemansa polttopuun valtion metsistä. Metsänparannustöiden johdosta hakkuuseen tulleet koivikot käytettiin aikaisemmin yksinomaan paikallisen väestön tarpeisiin sekä turvattiin lupakirjakaupalla muun tarvepuun hankkiminen.

Nyt on metsien käyttö sikäli muuttunut, että koivupuutkin käytetään teollisuuden tarkoituksiin ja useilla alueilla on jo paikallisen väestön polttopuunsaanti tämän johdosta vaikeutunut. Kun syrjäisillä metsäalueillakin asustaa sellaista väestöä, joilla ei ole polttopuuta omasta takaa saatavissa, niin metsähallituksen olisi tällaisilla alueilla metsänhakkuusuunnitelmiaan laatiessa huomioon otettava paikallisen väestön polttopuun tarve ja varattava koivikoita siihen tarkoitukseen.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen metsähallituksen alueilta aikaisemmin saatujen polttopuuhankintojen vaikeutumisesta ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä koivuvaltaisten metsäalueiden varaamiseksi paikallisen väestön polttopuun tarpeen tyydyttämistä varten?

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Pentti Liedes. Heikki Mustonen. Helvi Niskanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 23 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 624 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Liedeksen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen metsähallituksen alueilta aikaisemmin saatujen polttopuuhankintojen vaikeutumisesta ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä koivuvaltaisten metsäalueiden varaamiseksi paikallisen väestön polttopuun tarpeen tyydyttämistä varten?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Paperipuun mitat ja laatuvaatimukset täyttävä koivu on yleensä hakattu paperipuuksi siitä lähtien kun koivulla on ollut menekkiä selluloosateollisuuden raaka-aineena. Seurauksena tästä on ollut, että koivuhalkoa on hakkuissa kertynyt aikaisempaa vähemmän. Teollisuuden raaka-aineeksi turvattavan puun käyttö polttopuuna ei olekaan suotavaa jo yksin kansantaloudellisistakin syistä. Vain niissä tapauksissa, jolloin heikompilaatuista puuta ei ole ollut riittävästi polttopuuksi saatavissa, on turvauduttu paperipuukelpoisen koivun hakkaamiseen haloksi. Paitsi koivua käytetään polttopuuna myöskin hakkuutähteitä, maapuuta ja raivauspuuta.

Vuosittaisissa hakkuusuunnitelmissaan varaavat metsähallinnon hoitoalueet myyntiä varten paikalliselle, metsää omistamattomalle väestölle, paikalliset olosuhteet huomioonottaen, 500—10 000 pm³ suuruiset polttopuukiintiöt eli Perä-Pohjolan ja Pohjanmaan pirikuntien alueilla yhteensä noin 50 000 pm³. Tämän lisäksi myytiin esimerkiksi vuonna 1970 samoissa piirikunnissa vähittäiskaupalla paikalliselle väestölle hakkuutähteitä ja maapuuta 101 400 pm³ sekä raivauspuuta 31 870 pm³.

Vaikkakin osa aikaisemmin polttopuuna käytetystä koivusta on hakattu viime vuosina paperipuuksi, metsähallituksen käsityksen mukaan paikallisen metsää omistamattoman väestön välttämätön polttopuun tarve on voitu tyydyttää niillä alueilla, joilla valtion metsiä sijaitsee. Kun muitten polttoaineitten käytön lisääntyessä polttopuun osuus tulee jatkuvasti pienenemään, on syytä olettaa, että vähentynytkin halkojen hankintamäärä sekä hakkuu- ja metsänhoitotöissä kertyvä raivaus- ja jätepuu riittävät vastaisuudessa tyydyttämään paikallisen polttopuun kysynnän.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 april 1971 nr 624 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Liedes m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att leveranserna av brännved från forststyrelsens områden försvårats och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för reservering av björkdominerade skogsområden för tillgodoseende av den lokala befolkningens vedbehov?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Björk som fyller måtten för och kvalitetsfordringarna på pappersved har i allmänhet avverkats till pappersved under den tid björken haft åtgång som råmaterial för cellulosaindustrin. En följd härav har varit, att vid hyggena producerats mindre björkklabbar än tidigare. Det är redan av nationalekonomiska skäl icke heller önskvärt, att virke som erfordras som råmaterial för industrin användes som brännved. Endast i de fall, då tillräckligt med trä av sämre kvalitet icke funnits att tillgå som brännved, har man tytt sig till avverkning av till pappersved duglig björk till brännved. Utom björk används som bränsle även avverkningsavfall, kullfallna stammar och röjningsvirke.

Forstförvaltningens revir reserverar i sina årliga avverkningsplaner med beaktande av de lokala förhållandena bränslekontingenter om 500—10 000 lm³ till försäljning åt den lokala befolkning som inte äger skog, eller inom Nordiska distriktet och Österbottens distrikt sammanlagt omkring 50 000 lm³. Härutöver såldes till exempel år 1970 i samma distrikt 101 400 lm³ avverkningsavfall och kullfallna stammar samt 31 870 lm³ röjningsvirke i minuthandeln till den lokala befolkningen.

Även om en del av den björk som tidigare använts såsom brännved under de senaste åren avverkats till pappersved, har den lokala, icke skogägande befolkningens behov av brännved enligt forststyrelsens uppfattning kunnat tillfredsställas inom de områden där det finns statsskogar. Då brännvedens andel fortgående kommer att minskas med den ökade användningen av annat bränsle, är det skäl att antaga, att även den minskade leveransen av ved, och den röjnings- och avfallsved som uppkommer vid avverknings- och skogsvårdsarbete, framdeles kan tillfredsställa den lokala efterfrågan på brännved.

Helsingfors den 19 maj 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

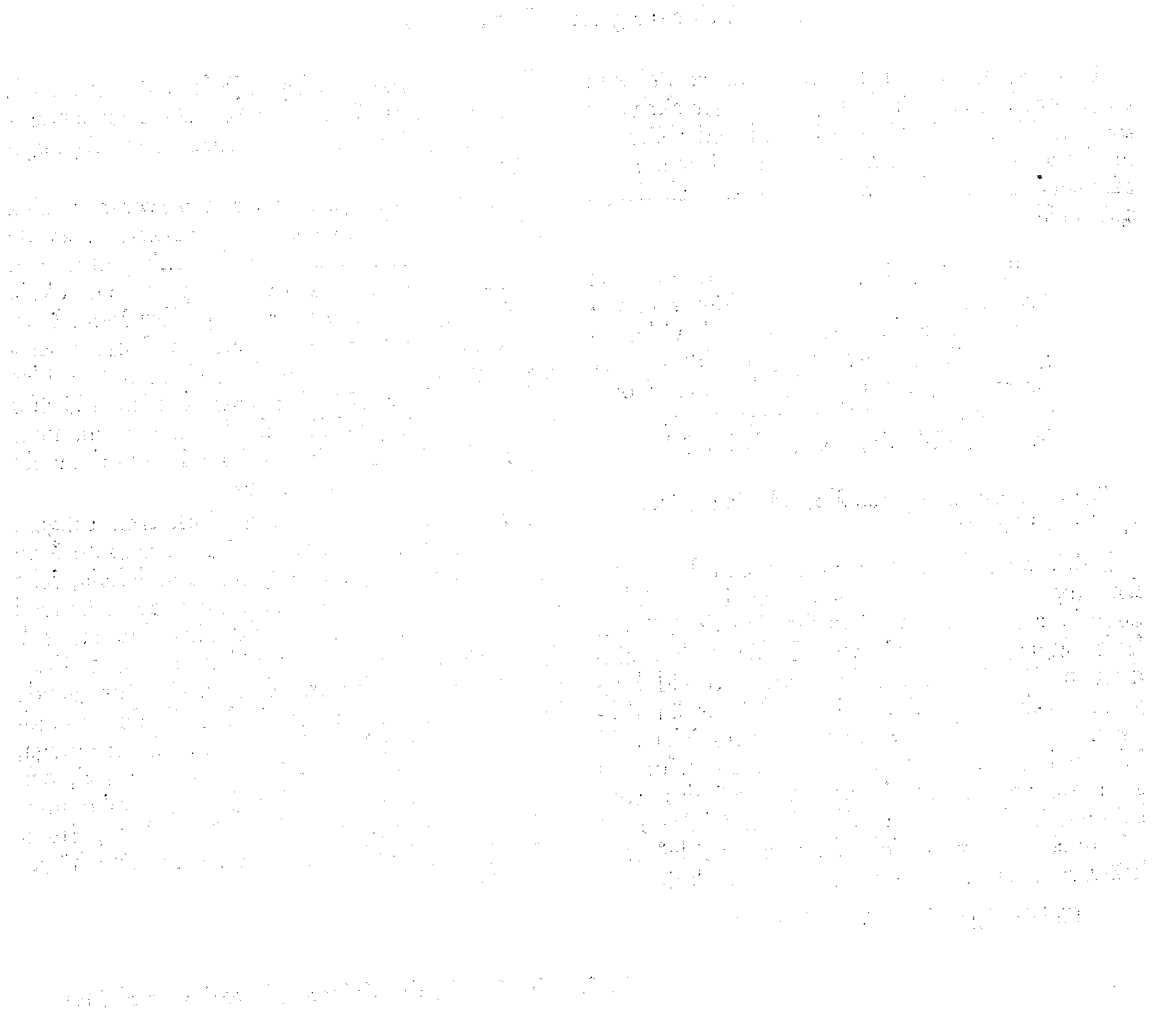

Skriftl. spm. n:o 115.

Korsbäck m. fl.: Om ersättande av översvämningsskador.

Till Riksdagens Herr Talman.

Översvämningar under vårflödena är en ofta återkommande företeelse i södra Österbotten. De översvämningar som nyligen inträffade i denna landsdel avviker i hög grad från det normala däri, att vattnet i älvar och åar steg mycket hastigt, t.ex. i Närpes å, i Övermark och Pörtom med 1—2 m inom 1/2—1 timme. Ingen var förberedd på denna händelse, varför preventiva åtgärder icke vidtagits för att motverka vattnets och isens skadeverkningar.

Över 10000 ha åker och ca 80 km väg dränktes av vattenmassorna. De härav följande skadorna är avsevärda, men icke så katastrofala som skador, vilka drabbade enskildas bostads- och andra byggnader, växthusodlingar och industriföretag. Som exempel härpå må nämnas att skadorna i Övermarks läderfabrik uppskattats till 35 000 mk. Tomatplantorna, som snart skulle ge skörd, förstördes i många växthus till ett värde om tiotusentals mark.

I dylika fall innebär vatten- och isskadorna så stora förluster för enskilda företagare att de inte nu har ekonomiska möjligheter att fortsätta sin näring.

En allmänt omfattad uppfattning är, att samhället skall träda till hjälp när naturkatastrofer drabbar enskilda medborgare eller grupper av dem. När lantbruket lidit av översvämningsskador har tidigare anslagits statsmedel för lindring av skadeverkningarna. Detta gäller inte enbart skördeskador utan även skador som förorsakats av vårflödena. Även nu är det en samhällsuppgift att ekonomiskt bistå dem — även andra än lantbrukare — som hårdast drabbats av de oförutsedda översvämningarna.

Med hänvisnnig till vad som ovan anförts och till 37 § 1 mom. riksdagsordningen får undertecknade till besvarande av vederbörande medlem av Statsrådet framställa följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om att inträffade översvämningar förorsakat katastrofala skador för enskilda medborgare, och om så är,
>
> kommer Regeringen skyndsamt att vidtaga åtgärder för lindring av dessa skadeverkningar?

Helsingfors den 23 april 1971.

Verner Korsbäck.
Ragnar Granvik.
Evald Häggblom.
Elly Sigfrids.

Korsbäck ym.: Tulvavahinkojen korvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kevättulvat ovat usein toistuva ilmiö Pohjanmaalla. Maan tässä osassa äskettäin sattuneet tulvat poikkeavat suuressa määrin tavanomaisista sen vuoksi, että jokien ja virtojen vesi nousi hyvin nopeasti, esim. Närpiönjoessa, Ylimarkussa ja Pirttikylässä 1—2 metriä 1/2—1 tunnissa. Kukaan ei ollut varautunut tähän, minkä vuoksi ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty veden ja jään aiheuttamien vahinkojen torjumiseksi.

Vesimassat peittivät alleen yli 10 000 ha peltoa ja n. 80 km tietä. Tästä aiheutuvat vahingot ovat huomattavia, mutta eivät niin tuhoisia kuin ne vahingot, jotka kohdistuivat yksityisten henkilöiden asuin- ja muihin rakennuksiin, kasvihuoneviljelmiin ja teollisuuslaitoksiin. Esimerkkinä tästä mainittakoon, että Ylimarkun nahkatehtaan vahingot on arvioitu 35 000 markaksi. Tomaatintaimia, jotka pian kantaisivat sadon, tuhoutui monissa kasvihuoneissa kymmenien tuhansien markkojen arvosta.

Tällaisissa tapauksissa vesi- ja jäävahingot merkitsevät niin suuria menetyksiä yksityisille yrittäjille, ettei heillä nyt ole taloudellisia mahdollisuuksia jatkaa elinkeinoaan.

On yleisesti hyväksytty käsitys, että yhteiskunnan on ojennettava auttava kätensä luonnononnettomuuksien kohdistuessa yksityisiin kansalaisiin tai kansalaisryhmiin. Kun maanviljelys on kärsinyt tulvavahinkoja, on aikaisemmin osoitettu valtion varoja vahinkovaikutusten lieventämiseen. Tämä ei koske ainoastaan satovahinkoja, vaan myös kevättulvien aiheuttamia vahinkoja. Myös nyt yhteiskunnan tehtävänä on auttaa taloudellisesti niitä — muitakin kuin maanviljelijöitä — joita odottamattomat tulvat ovat kovimmin koetelleet.

Yllä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittaneet esittävät valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen sattuneiden tulvien yksityisille kansalaisille aiheuttamista tuhoisista vahingoista, ja jos on, tuleeko Hallitus kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin näiden vahinkojen vaikutuksen lievittämiseksi?

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1971.

Verner Korsbäck.
Evald Häggblom.
Ragnar Granvik.
Elly Sigfrids.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 24 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 625 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Korsbäckin ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen sattuneiden tulvien yksityisille kansalaisille aiheuttamista tuhoisista vahingoista, ja jos on, tuleeko Hallitus kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin näiden vahinkojen vaikutuksen lievittämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kevättulva kuluvana vuonna koko Etelä-Pohjanmaalla oli tavanomaista suurempi, jota tosin osattiin odottaa lumen vesiarvomittausten perusteella. Tulvat alkoivat kuitenkin noin viikkoa odotettua aikaisemmin, jonka aiheutti muutaman päivän lämmin sää sekä noin vuorokauden kestänyt vesisade. Kun taas säät ennen tulvakauden alkamista olivat kylmiä, ei jokiuomissa oleva jääkerros ollut ehtinyt heikentyä lainkaan. Jäät olivat myös normaalia paksumpia ja kovempia. Tästä oli seurauksena normaalia suurempien jääpatojen syntyminen, joka taas osaltaan vaikutti veden nopeaan nousuun.

Tulvien ennalta estämiseksi on Pohjanmaalla toteutettu runsaasti perkauksia ja vesistöjen säännöstelyä. Työt ovat kuitenkin muun muassa Kyrönjoen ja Lapuanjoen vesistössä merkittävästi kesken.

Pohjanmaalla toimivien vesipiirien vesitoimistojen toimesta oli tulvien aikana asetettu useita työryhmiä seuraamaan tilanteen kehittymistä ja suorittamaan jääpatojen räjäytystöitä. Muun muassa Närpiönjoen alueella räjähdysaineita käytettiin noin 100 kg jääpatojen purkamiseen. Myös padottujen järvien veden juoksutusta säännöstelemällä pyrittiin veden nousua hillitsemään. Näistä toimenpiteistä huolimatta ei suurtulvalta voitu välttyä.

Normaalisten kevättulvien aiheuttamia vahinkoja ja haittoja ei aikaisemmin yleensä ole korvattu. Eräissä tapauksissa on kuitenkin poikkeuksellisten tulvien aiheuttamat vahingot korvattu. Hallitus katsoo, että kevään 1971 jääpadot ja jääpatotulvat ovat eräissä jokivesistöissä saattaneet olla niin poikkeuksellisia, että olisi tutkittava yksityisille kansalaisille tästä aiheutuneiden vahinkojen laatu ja laajuus sekä sen jälkeen harkittava, olisiko vahingot korvattava, ja missä määrin, valtion varoista.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 24 april 1971 nr 625 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Korsbäck m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att inträffade översvämningar förorsakat katastrofala skador för enskilda medborgare, och om så är,
> kommer Regeringen skyndsamt att vidtaga åtgärder för lindring av dessa skadeverkningar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vårflödet var innevarande år osedvanligt stort i hela södra Österbotten, vilket visserligen var att emotse på basen av mätningar av snöns vattenvärde. Översvämningarna började dock omkring en vecka tidigare än väntat, vilket berodde på några dagar varmt väder och ett regn som varade omkring ett dygn. På grund av att väderleken hade varit kall innan översvämningsperioden började, hann islagret i älvfårorna icke alls försvagas. Isen var tjockare och hårdare än normalt. Följden härav var att isbarriärerna blev större än normalt, vilket åter för sin del ledde till att vattnet steg snabbt.

I Österbotten har utförts talrika upprensningar och vattenregleringar i syfte att förhindra översvämningar. Arbetena har dock bland annat i Kyro älvs och i Lappo ås vattendrag blivit ofullbordade i en avsevärd grad.

På åtgärd av de inom Österbotten verksamma vattendistriktens vattenbyråer tillsattes under översvämningarna flera arbetsgrupper för att följa med lägets utveckling och för att spränga isbarriärer. Bland annat användes omkring 100 kg sprängämnen för rasering av isbarriärer inom Närpes ås område. Även genom reglering av vattenavrinningen från uppdämda sjöar försökte man stävja vattnets stigande. Trots dessa åtgärder kunde storöversvämningen icke undvikas.

Skador och olägenheter av normala vårflöden har tidigare i allmänhet icke ersatts. I vissa fall har dock ersättning betalats för skador genom exceptionella översvämningar. Regeringen anser, att isbarriärerna och av dessa förorsakade översvämningarna våren 1971 i vissa älvars vattendragssystem kunnat vara så exceptionella, att arten och omfattningen av de skador som enskilda medborgare därigenom tillskyndats borde undersökas, och att därefter borde övervägas, huruvida skadorna borde ersättas av statsmedel, och i vilken mån detta skulle ske.

Helsingfors den 24 maj 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 116.

Kortesalmi ym.: Verojäämien suorittamismenettelyn tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kun vero jää varsinaisena kantoaikana maksamatta, sen saa vielä kuukauden kuluessa maksaa postitoimistoihin ja postipankkeihin. Sen jälkeen verotoimistot lähettävät verojäämät ulosottoteitse perittäviksi.

Ulosottoviranomaiset ryhtyvät tämän jälkeen toimiin verosaatavan perimiseksi ottamalla yhteyden verovelvolliseen ja tekemällä sopimuksen maksamisesta sekä toimittamalla tarvittaessa ulosmittauksen palkasta tai omaisuudesta. Ulosottoviranomaiset perivät veron ja veronlisän lisäksi asetuksenmukaisen perimismaksun verovelvolliselta.

Ulosottokoneisto ulottuu kaikkialle maahan ja kaikki kansalaiset tavoittavat ulosottoviranomaisen joko menemällä hänen luokseen tai siten, että viranomainen tulee hänen luokseen taikka postin välityksellä.

Kuitenkin niillä paikkakunnilla, joilla sijaitsevat lääninhallitukset, on syntynyt epäkohtia ja ikäviä ristiriitoja sen vuoksi, että lääninkonttoreilla on melkein rajaton valta ottaa vastaan verosuorituksia, jotka ovat ulosotossa ja siten jo toisen virkakunnan hoidossa. Näillä paikkakunnilla siis kansalaisilla, jotka tietävät tämän kiertotien, on mahdollisuus maksaa verot lääninkonttoriin ja välttyä siten perimismaksulta, koska lääninkonttori ei sitä peri. Mutta kuten sanottu, lääninkonttoreiden oikeus ottaa vastaan verosuorituksia on vain melkein rajaton, sillä moottoriajoneuvoveroa ei voi maksaa kantoajan jälkeen muualle kuin ulosottoviranomaiselle (asetus moottoriajoneuvoverosta annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 30. 12. 1966, 5 § 4 mom.).

On mahdotonta nähdä syitä siihen, miksi ainoastaan tässä laissa on katsottu voitavan säätää tällainen poikkeus eikä sitä ole ulotettu koskemaan kaikkia veroja, kuten olisi pitänyt, sillä nykyisen olotilan vallitessa syntyy jatkuvasti juuri lääninhallituskaupungeissa tilanteita, että edellä mainitut kiertotien käyttäjät menevät maksamaan veronsa lääninkonttoreihin välttääkseen perimismaksun samanaikaisesti kuin valtaosalla kansalaisista ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia tällaiseen menettelyyn. Lääninhallituskaupungeissa voi sattua niinkin merkillinen tilanne, että henkilö maksaa ulosottoviranomaiselle moottoriajoneuvoveron, mutta kieltäytyy maksamasta muita veroja viranomaiselle ja menee lääninkonttoriin maksamaan ne ilman perimismaksua.

Tuntuu erittäin ristiriitaiselta, että valtiolle lailla säädetty rahasuoritus (vero), otetaan toisessa virastossa vastaan samanaikaisesti lisämaksulla (perimismaksulla) korotettuna ja toisessa virastossa ilman sitä.

Tällainen ei voi olla lain tarkoitus. Tilanne aiheuttaa jatkuvasti kitkaa yleisön ja ulosottoviranomaisten kesken sekä lisäksi selviä sekaannuksia, koska ulosottoviranomainen on voinut jo ryhtyä pitkälle meneviin toimiin verosaatavan perimiseksi.

Asiaa on vuosien kuluessa yritetty valtionvarainministeriön kanssa käydyin neuvotteluin ratkaista ja ministeriö on jopa myöntänytkin epäkohdan olevan olemassa, mutta jostain syystä ei parannusta asiaan ole saatu aikaan.

Ei näyttäisi olevan mitään perusteltua syytä siihen, että joillekin lääninhallituskaupunkien asukkaille, jotka ovat jo muutenkin asioiden hoitomahdollisuuksiltaan paremmassa asemassa syrjäseutujen asukkaisiin nähden, annetaan tällainen selvä rahallinen etu tämän kiertomahdollisuuden vuoksi. Ulosottolaitosta pidetään yllä kaikkialla maassa julkisin varoin, sen tulisi toimia oikeudenmukaisesti ja sen suhteen pitäisi kaikkien kansalaisten olla tasa-arvoisia asuinpaikasta riippumatta.

Yleensäkin kansalaisten oikeusturvaa tulisi lisätä ulosottotoimen suhteen mm. verovalitusten huomattavasti nykyistä nopeammalla käsit-

telyllä ja päätösten antamisella, jotka nykyisin viipyvät aivan kohtuuttoman kauan eri virastoissa ja oikeusasteissa. Lain mukaanhan vero on valituksesta huolimatta maksettava.

Juuri vähävaraiset ja syrjäseutujen ihmiset joutuvat maksamaan näitä usein kohtuuttomilta tuntuvia pakkoperinnästä aiheutuvia perimismaksuja, joita lääninhallituskaupungeissa asuvat voivat kiertää.

Asia olisi ilmeisesti yksinkertaisimmin ratkaistavissa lisäämällä veronkantoasetuksen 5 §:ään uusi 5 momentti, joka olisi samansisältöinen kuin aiemmin mainitussa moottoriajoneuvoveroasetuksen täytäntöönpanoasetuksessa, esim.: Valtiokonttorilla ja lääninkonttoreilla ei ole oikeutta ottaa vastaan verosuorituksia kantoajan päätyttyä.

Jos valtio- ja lääninkonttorit edelleen perisivät verosuorituksia kantoajan päätyttyä, suoritettaisiin niissä tapauksissa ulosottoviranomaisille kuuluvat perimismaksut ja palkkiot heille valtion varoista.

Voisi ajatella myös sitä mahdollisuutta, että valtio- ja lääninkonttorit perisivät perimismaksun, joka menisi valtiolle, vaikkakin tällöin jäisi usein ulosottoviranomaisten perittäviksi selviä kuluja, kuten esim. matkakulut. Tämä ratkaisu poistaisi kuitenkin valtaosan nykyisen järjestelmän epäkohdista.

Perimismaksut voitaisiin ulosottotoimesta myös poistaa kokonaan ja siirryttäisiin siten kokonaispalkkaukseen, jolloin vähennettäisiin kohtuutonta veronmaksajien rasitusta.

Suunniteltu ulosottotoimen uudelleenjärjestely ei poista millään tavalla tämän epäkohdan haitallisia vaikutuksia eikä asiantilan korjaamista pitäisi siihen vedoten viivyttää.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1971.

J. Juhani Kortesalmi.

Valtiovarainministeriö (Verohallitus) voisi ehkä toimivaltansa puitteissa määrätä asiasta, kuten se on tehnyt nykyisen käytännön vallitsevaksi antamalla kesäkuun 27 päivänä 1960 päivätyssä kiertokirjeessään lääninhallituksille ja verotoimistoille työohjeet veronkantoasetuksen 33 §:n nojalla. Mainitut työohjeet ovat muuten nykyisin ristiriidassa aiemmin mainitun moottoriajoneuvoveroasetuksen täytäntöönpanoasetuksen kanssa, jonka mukaan siis valtioja lääninkonttoreilla ei ole oikeutta ottaa vastaan varsinaisen ajoneuvoveron suorituksia.

On todella vakavaa aihetta kiirehtiä näiden yli kymmenen vuotta käytössä olleiden väärämielisten asetusten saattamista kansanvaltaista tasa-arvoisuutta vastaaviksi.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että veronkannon järjestelyssä ilmenee jatkuvasti epäselvyyksiä ja sekaannuksia ja että kansalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan verojäämiensä maksamisen suhteen pelkästään sen johdosta, että jotkut heistä asuvat niissä muutamissa kaupungeissa, joissa sijaitsevat valtiokonttori ja lääninhallitukset, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ensi tilassa poistaa tämän lakia ja oikeutta sekä kansalaisten tasa-arvoisuutta loukkaavan epäkohdan ja aikaansaada nykyistä tasapuolisemman järjestelmän kansalaisten verojäämien suorittamiselle?

Antti Isomursu.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 27 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja J. Juhani Kortesalmen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 116:

> "Tietääkö Hallitus, että veronkannon järjestelyssä ilmenee jatkuvasti epäselvyyksiä ja sekaannuksia ja että kansalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan verojäämiensä maksamisen suhteen pelkästään sen johdosta, että jotkut heistä asuvat niissä muutamissa kaupungeissa, joissa sijaitsevat valtiokonttori ja lääninhallitukset, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ensi tilassa poistaa tämän lakia ja oikeutta sekä kansalaisten tasa-arvoisuutta loukkaavan epäkohdan ja aikaansaada nykyistä tasapuolisemman järjestelmän kansalaisten verojäämien suorittamiselle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Verotuslaissa tarkoitetut verot, kansaneläke-, sairausvakuutus- ja metsänhoitomaksut, ennakkoperintälain mukaan kannettavat määrät sekä perintö- ja lahjavero on voimassa olevan veronkantojärjestelmän mukaan suoritettava kantoaikana postipankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan. Valtiovarainministeriöllä on kuitenkin oikeus määrätä verojen maksamisesta myös muuhun rahalaitokseen. Ministeriö on päättänyt, että edellä mainitut verot ja maksut saadaan niiden kantoaikana suorittaa myös liike-, säästö- tai osuuspankkiin, sekä oikeuttanut postipankin ja postitoimipaikat ottamaan vastaan verosorituksia kuukauden ajan kannon päätyttyä, jolloin kantoajan jälkeiseltä ajalta on perittävä veronlisäys.

Muiden verojen kuin välittömien verojen suorittamisesta ja kannosta säännökset ovat asianomaisissa laeissa ja asetuksissa. Nämä verot voidaan yleensä kantoaikana tai määrättyyn eräpäivään mennessä maksaa postipankkiin, postitoimipaikkaan tai muuhun rahalaitokseen.

Verojen kantaminen kuuluu eräiden valtion tilivirastojen yleiseen toimintoon valtion tulojen perijänä. Valtiokonttorista annetun lain 1 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksen mukaan valtiokonttorin tehtävänä on muun muassa periä valtion tuloja. Lääninhallitusasetuksen 7 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, että lääninhallituksen tulee valtion etua ja oikeutta silmällä pitäen huolehtia verojen ja lääninhallinnon alalla valtiolle tulevien maksujen, vahingonkorvausten ja muiden tulojen asianmukaisesta perimisestä. Tämän vuoksi valtion tilivirastoista valtiokonttori ja lääninhallitukset ottavat vastaan aina verosuorituksia, vaikka vero olisikin lähetetty ulosottotoimin perittäväksi. Sitä vastoin valtiokonttori ja lääninhallitus eivät voi periä ulosottoviranomaiselle tulevaa perimismaksua.

Jos maksuvelvolliselta vero peritään ulosottotoimin, maksuvelvollisen on suoritettava perimismaksu ulosottoviranomaiselle. Perimismaksu on kokonaisuudessaan ulosottomiehen ja ulosottoapulaisen palkkiota. Silloin kun ulosottoviranomaisella on oikeus perimismaksuun, se voitaisiin periä ulosottotoimin maksuvelvolliselta erikseen, vaikka verosuoritus on tapahtunut valtiokonttoriin tai lääninkassaan. Kun kertyminen ei tällöin ole johtunut veron perimisestä ulosottotoimin, voidaan perustella sitäkin, ettei näissä tapauksissa ulosottoviranomaisella ole lainkaan oikeutta perimismaksuun.

Valtion ja muiden veronsaajien kannalta on tärkeää, että maksuunpannut verot saadaan joutuisasti ja vähin kustannuksin perityiksi. Maksuvelvollisia palvelemaan on järjestetty monia verosuorituksia vastaanottavia maksutoimipaikkoja. Verojen kantoaikoja, maksutapaa ja ennakonpidätysjärjestelmää koskevilla määräyksillä ja ohjeilla on pyritty samaan päämäärään. Veronsaajien ja maksuvelvollisen kannalta ei siten ole asianmukaista ryhtyä toimenpiteisiin veronkantoa koskevien säännösten

muuttamiseksi niin, että valtiokonttoria ja lääninkonttoria kiellettäisiin yleensä kantamasta verovaroja tai että näiden tilivirastojen oikeutta kantaa veroja rajoitettaisiin siten, että ne saisivat vastaanottaa verosuorituksia vain kantoaikana. Todettakoon vielä, että esimerkiksi Uudenmaan lääninkassaan maksettiin vuoden 1970 aikana noin 58 000 erässä verosuorituksia yli 28.5 milj. markkaa. Jos verojen maksamista valtiokonttoriin ja lääninhallituksiin rajoitettaisiin ja näiden tilivirastojen asiakaspalvelua heikennettäisiin, sillä ei parannettaisi ja lisättäisi syrjäseuduilla tapahtuvaa maksuliikettä. Sitä vastoin saattaisi kokonaisverotulojen kertyminen olennaisesti hidastua. Moottoriajoneuvoveroasetuksen 5 §:n 4 momentissa olevaa säännöstä siitä, että valtiokonttori ja lääninkonttorit eivät saa kantaa mainitussa asetuksessa tarkoitettuja veroja, on pidettävä poikkeuksena, jota ei ole aiheellista ulottaa koskemaan muita veroja.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Veronkannon rationalisointitoimikunta, joka saanee työnsä valmiiksi kuluvan vuoden kesäkuun loppuun mennessä, tutkii mm. missä määrin verosuoritusten kertymistä voitaisiin parantaa muun muassa siten, että verosuoritus kantoajan jälkeen tietyin rajoituksin ohjattaisiin postisiirron välityksin suoraan veronkantoviranomaiselle. Mainittu suunnitelma edellyttää kuitenkin muutoksia myös perimismaksua koskevaan säännöstöön.

Vireillä olevat ulosottotoimen uudelleenjärjestelyä koskevat suunnitelmat ja ulosottoviranomaisten kokonaispalkkaukseen siirtymistä koskevat tutkimukset voivat aiheuttaa muutoksia myös veronkannossa ja -perimisessä sekä siten myös maksuvelvollisen asemassa.

Edellä selostettujen uudistussuunnitelmien valmistuttua hallitus tulee harkitsemaan, millä tavoin verovelvollisten tasa-arvoisuutta voitaisiin parantaa kysymyksessäkin tarkoitetulta osin.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 27 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman J. Juhani Kortesalmi m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 116:

> "Är Regeringen medveten om, att vid organiseringen av skatteuppbörden fortgående förekommer oklarheter och försvirring och att medborgarna i fråga om betalningen av sina skatterester kommer att stå i olikartad ställning enbart på grund av att några av dem bor i de få städer i vilka statskontoret och länsstyrelserna är belägna, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att med det snaraste avhjälpa detta missförhållande som kränker lag och rätt samt medborgarnas jämlikhet, och åstadkomma ett mera opartiskt system än det nuvarande i fråga om betalningen av medborgarnas skatterester?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

De i beskattningslagen avsedda skatterna, folkpensions- och sjukförsäkringspremierna, skogsvårdsavgiften, de belopp som skall uppbäras enligt lagen om förskottsuppbörd samt arvs- och gåvoskatten skall enligt gällande skatteuppbördssystem betalas under uppbördstiden i postbanken eller postanstalt som förmedlar postgirorörelse. Finansministeriet har dock rätt att bestämma om betalning av skatt även i annan penninginrättning. Ministeriet har beslutat, att ovan nämnda skatter under uppbördstiden får erläggas även till affärs-, sparell andelsbank, samt berättigat postbanken och postanstalterna att emottaga skattebetalningar under en månads tid efter utgången av uppbördstiden, varvid för tiden efter uppbördstiden bör uppbäras skattetillägg.

Angående betalningen och uppbörden av andra än direkta skatter ingår stadganden i vederbörande lagar och förordningar. Dessa skatter kan i allmänhet under uppbördstiden eller före bestämd förfallodag betalas i postbanken, postanstalt eller annan penninginrättning.

Uppbörden av skatter hör till vissa statens redovisningsverks allmänna uppgifter i deras egenskap av uppbärare av statens inkomster. Enligt 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om statskontoret har statskontoret bl. a. till uppgift att uppbära statsinkomster. I 7 § 1 mom. 6 punkten förordningen om länsstyrelse stadgas, att på länsstyrelsen ankommer att med beaktande av statens fördel och rätt draga försorg om behörig indrivning av skatter och på länsförvaltningens område till staten utgående avgifter, skadestånd och övriga inkomster. Fördenskull tar av statens redovisningsverk statskontoret och länsstyrelserna alltid emot skattebetalningar, fastän skatten redan skulle ha sänts för att indrivas i utmätningsväg. Däremot kan statskontoret och länsstyrelsen icke uppbära utmätningsmyndighet tillkommande indrivningsavgift.

Indrives skatt av betalningsskyldig i utmätningsväg, skall den betalningsskyldige till utmätningsmyndigheten erlägga indrivningsavgift. Indrivningsavgiften utgör i sin helhet arvode åt utmätningsmannen och exekutionsbetjänten. Då utmätningsmyndighet har rätt till indrivningsavgift, så skulle denna kunna i utmätningsväg indrivas av den betalningsskyldige skilt för sig, även om betalning av skatten har verkställts till statskontoret eller till länskassan. Då betalningen härvid icke har influtit genom indrivning av skatten i utmätningsväg, kan man även anse motiverat, att utmätningsmyndighet i dessa fall icke har någon rätt till indrivningsavgift.

Från statens och andra skattetagares synpunkt är det av vikt, att påförda skatter kan indrivas snabbt och med små kostnader. För

att betjäna de betalningsskyldiga har anordnats flere betalningsrörelseställen som tar emot skattebetalningar. Genom bestämmelser och anvisningar om skatteuppbördstiderna, betalningssättet och förskottsinnehållningssystemet har man strävat till samma mål. Från skattetagarnas och de betalningsskyldigas synpunkt är det sålunda ej motiverat att man skrider till åtgärder i syfte att ändra stadgandena om skatteuppbörd så, att statskontoret och landskontoren skulle förbjudas att överhuvudtaget uppbära skattemedel eller att dessa räkenskapsverks rätt att uppbära skatter skulle inskränkas så, att de skulle få emotta skatter endast under uppbördstiden. Det må ännu konstateras, att t. ex. till Nylands länskassa under år 1970 betalades i 58 000 rater skattebetalningar till ett belopp av mer än 28.5 milj. mk. Om betalningen av skatter till statskontoret och till länsstyrelserna skulle begränsas och dessa redovisningsverks kundtjänst skulle försvagas, skulle betalningsrörelsen på avlägset belägna trakter icke förbättras eller ökas genom detta. Däremot skulle inflytandet av de totala skatteinkomsterna kunna bli väsentligt långsammare. Stadgandet i 5 § 4 mom. förordningen om skatt på motorfordon om att statskontoret och landskontor icke är berättigade att emottaga betalning av i sagda förordning avsedda skatter bör anses som ett undantag, som det icke är skäl att utsträcka att gälla andra skatter.

Kommissionen för rationalisering av skatteuppbörden, som torde få sitt arbete färdigt före utgången av juni månad innevarande år, undersöker bl. a. i vilken mån inflytandet av skattebetalningarna skulle kunna förbättras genom att skattebetalningen efter uppbördstidens slut med vissa begränsningar skulle genom förmedling av postgiro dirigeras direkt till skatteuppbördsmyndigheten. Denna plan förutsätter likväl ändring även av stadgandena om indrivningsavgiften.

De anhängiga planerna angående nyorganisering av exekutionsväsendet och undersökningarna angående överföring av utmätningsmyndigheterna till ett totalavlöningssystem kan föranleda ändringar även i fråga om skatteuppbörden och -indrivningen samt sålunda även i fråga om den betalningsskyldiges ställning.

Så snart de ovan nämnda reformplanerna blivit färdiga kommer regeringen att överväga på vilket sätt jämlikheten de skattskyldiga emellan skulle kunna förbättras också till den del som avses i spörsmålet.

Helsingfors den 25 maj 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 117.

Lehmonen ym.: Tapaturmakorvausten kalliinajanlisien korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtion tulo- ja menoarvion 33 luvun 16 momentille sisältyy arviomääräraha eräiden tapaturmakorvausten suorittamista varten. 1962 annettu laki kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmavakuutuksiin edellyttää, että valtioneuvosto palkkatason nousun perusteella määrää maksettavaksi kalliinajanlisää eri työntekijäin tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä olevien perusteiden mukaisesti maksettaviin kaikkiin korvauksiin. Kun laissa annetaan valtioneuvostolle valta tehdä nämä tarkistukset, mutta ei ehdottomasti velvoiteta sitä suoritettavaksi heti palkkatasossa tapahtuneiden muutosten jälkeen, on se käytännössä johtanut siihen, että nämä kalliinajan lisäkorotukset on suoritettu kahden vuoden väliajoin. Näin siviilivammaiset ovat joutuneet käytännöllisesti katsoen lakisääteisen syrjinnän ja siitä johtuvan elintason alentamisen kohteeksi, koska ministeriö on tulkinnut lakia käytännössä näin mielivaltaisesti ja vastoin kaikkia muita seurannaistapahtumia, jotka tapaturmakorvausten tavoin on sidottu palkkatason nousuihin.

Kun työelämässä vammautuneiden sekä liikenne- ja sairausinvalidien sosiaalisaannot muutoinkin ovat yleensä pieniä, toteutukseltaan hyvin epäyhtenäiset, tulkinnanvaraiset ja sallivat jopa kuntien sosiaalilautakuntien tulkita niitä toisistaan hyvinkin poikkeavalla tavalla, olisi välttämätöntä, että ne sosiaalisaannot, jotka ovat laissa selvästi määrätyt mm. korotusperusteiden suhteen, toteutettaisiin viivytyksettä. On kohtuutonta, että kohonneista elinkustannuksista huolimatta vammautuneille suoritetaan kalliinajanlisäkorotukset kahden vuoden väliajoin. Tällä menettelyllä ei turvata lain tarkoitusta eikä suoda vammaiselle mahdollisuutta tasa-arvoiseen sosiaaliturvan saantiin vaan hänet pakotetaan elämään sosiaalisaantojen painumassa, vaikka he osatyökykynsä menettäneinä vielä tekevät usein työtäkin, jolloin tapaturmakorvaus tulee heille puuttuvan työkyvyn korvauksena. Yleensäkin tulisi hyväksyä periaate, että vammautuneiden korvaukset määriteltäisiin hoitavan lääkärin antamana invalidimäärityksen mukaisesti, eikä sen mukaan missä vamma on saatu. Ensisijaisesti tulisi nyt kuitenkin huolehtia jo lakisääteisten etujen viivytyksetön turvaaminen edunsaajavammaisille.

Edellä olevaan viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaisesti asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tapaturmakorvausten kalliinajanlisien pikaiseksi korottamiseksi ja huolehtimiseksi siitä, että kalliinajanlisäkorotukset vastaisuudessa seuraisivat välittömästi palkkatason nousuja?

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1971.

Siiri Lehmonen. Helvi Niskanen. Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 27 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Siiri Lehmosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 117:

"Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tapaturmakorvausten kalliinajanlisien pikaiseksi korottamiseksi ja huolehtimiseksi siitä, että kalliinajanlisäkorotukset vastaisuudessa seuraisivat välittömästi palkkatason nousuja?"

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tapaturmakorvauksiin tulevia kalliinajanlisiä korotettiin viimeksi 19 päivänä helmikuuta 1970 annetulla valtioneuvoston päätöksellä. Korotusta määrättäessä otettiin huomioon palkkatasossa vuoden 1970 alussa tapahtunut nousu. Hallitus tulee seuraamaan palkkatasossa tapahtuvaa kehitystä ja ottamaan asian esille viimeistään ensi syksynä.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivels av den 27 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Siiri Lehmonen m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 117 av följande lydelse:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för en snar förhöjning av dyrtidstillägg till skadestånd för olycksfall och för ombesörjande av att förhöjningarna av dyrtidstillägg framdeles omedelbart följer stegringarna i lönenivån?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Dyrtidstilläggen till skadestånd för olycksfall höjdes senast genom statsrådets beslut den 19 februari 1970. Vid bestämmandet av förhöjningen beaktades den stegring i lönenivån, som inträffade i början av år 1970. Regeringen kommer att följa med utvecklingen i lönenivån och tar upp frågan senast nästa höst.

Helsingfors den 26 maj 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 118.

Kauppi ym.: Parkinsonin taudin hoidossa käytetyn L-dopa-nimisen lääkkeen korvattavuudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sairausvakuutuslakiin (364/63) liittyvän sairausvakuutusasetuksen (473/63) 3 §:ssä on luettelo niistä vaikeista ja pitkäaikaisista sairauksista, joiden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Täristyshalvaus eli Parkinsonin tauti (paralysis agitans, parkinsonimus) sisältyy tämän luettelon mukaan edellä mainittuihin sairauksiin. Valtioneuvoston antamissa päätöksissä on sitten lueteltu lääkeaineet tai valmisteet, joita käytetään Parkinsonin taudin hoitoon ja jotka korvataan kokonaan.

Valtioneuvoston päätöksissä ei ole mainittu noin vuosi sitten Suomessa rekisteröityä L-dopa-nimistä uutta lääkeainetta, joka on todettu ylivoimaisesti tehokkaimmaksi lääkkeeksi Parkinsonin taudissa.

L-dopa on ollut kliinisessä käytössä kautta maailman jo 3—4 vuoden ajan. Kokemukset tämän aineen tehokkaasta vaikutuksesta Parkinsonin taudin eri oireisiin ovat täysin vakiintuneet. Noin 2/3 potilaista hyötyy L-dopasta enemmän tai vähemmän, näistä lähes puolet hyvin dramaattisesti: sairauden oireet saattavat hävitä kokonaan ja työkyky säilyä normaalina etenkin, jos hoito saadaan käyntiin taudin varhaisessa vaiheessa. Liikuntakyvyttömät potilaat ovat usein saaneet liikuntakykynsä takaisin, ja näiden potilaiden hoito on aivan ratkaisevasti helpottunut.

L-dopa aiheuttaa sivuoireita kokemusten mukaan n. 10 %:ssa potilaita niin ettei hoitoa voida jatkaa. Sivuoireista tavallisimmat ovat pahoinvointi, oksentelu ja pakkoliikkeet.

L-dopa on kovin kallis valmiste. Kuukausiannos maksaa keskimäärin 200 mk, mistä sairausvakuutus korvaa säädetyn osan. Potilaan korvattavaksi jää vielä n. 100 mk/kk. Tähän pystyvät kuitenkin vain harvat potilaat. Vähävaraiset potilaat ja vanhukset, joita potilaiden enemmistö edustaa, eivät tavallisesti pysty ostamaan tätä lääkettä, ja niin muodoin heidän sairautensa pahenee, vaikka lääke parantaisi sitä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitä mahdollisuuksia on sisällyttää sairausvakuutuslain 9 §:n mukaisesti kokonaan korvattaviin lääkkeisiin Parkinsonin taudin hoidossa menestyksellisesti osoittautunut L-dopa-niminen lääkeaine?

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1971.

Eeva Kauppi.
Erkki Hara.
T. I. Vartia.
P. R. Haarla.
Niilo Tarvajärvi.
Ragnar Granvik.
Evald Häggblom.
Ingvar S. Melin.
Eeva Särkkä.
Henrik Westerlund.
Elly Sigfrids.
Kerttu Hemmi.
Olavi Nikkilä.
Orvokki Kangas.
Saimi Ääri.
Alli Vaittinen.
Anna-Kaarina Aalto.
Sirkka Lankinen.
Veikko Hanhirova.
Erkki Haukipuro.
Lea Sutinen.
Matti Ruokola.
Paavo Väyrynen.
T. Junnila.
Hannes Volotinen.
Eino Loikkanen.
A-V. Perheentupa.
Leo Kohtala.
Salme Myyryläinen.
Sinikka Luja.

Kalevi Huotari.
Lyyli Aalto.
Edit Terästö.
Sulo Hostila.
Uljas Mäkelä.
P. Liedes.
A-L. Tiekso.
Heikki Hykkäälä.
Kuuno Honkonen.
Pentti Antila.

Lauri Kantola.
Siiri Lehmonen.
Mikko Kaarna.
Yrjö Sinkkonen.
Juuso Häikiö.
Anna-Liisa Linkola.
Erkki Huurtamo.
Raimo Ilaskivi.
Georg C. Ehrnrooth.

Esko J. Koppanen.
Pertti Salolainen.
Eeles Landström.
Lauri Linna.
Pekka Vilmi.
Aaro Lintilä.
Mauri Seppä.
Victor Procopé.
Matti Mattila.
G. Laatio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 27 päivältä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Eeva Kaupin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 118:

> "Mitä mahdollisuuksia on sisällyttää sairausvakuutuslain 9 §:n mukaisesti kokonaan korvattaviin lääkkeisiin Parkinsonin taudin hoidossa menestyksellisesti osoittautunut L-dopa-niminen lääkeaine?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Täristyshalvaus (parkinsonimus) on sairausvakuutusasetuksen mukaan sairausvakuutuslain 9 §:ssä tarkoitettu vaikea ja pitkäaikainen sairaus, jota varten tarvittavat välttämättömät lääkkeet korvataan kokonaan siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Voimassa olevaan, kokonaan korvattavista lääkkeistä annettuun valtioneuvoston päätökseen sisältyy yksitoista eri lääkeainetta, jotka korvataan kokonaan täristyshalvauksen hoidossa. Oikeus saada lääkkeet kokonaan korvatuiksi mainitun sairauden perusteella on tähän mennessä myönnetty noin 5 000:lle vakuutetulle.

Lääkintöhallitus on vuodesta 1969 alkaen myöntänyt yhteensä kuudelle levodopaa sisältävälle valmisteelle myyntiluvan ja todennut, että valmisteet on toistaiseksi tarkoitettu käytettäviksi yksinomaan neurologian, neurokirurgian, hermo- ja mielitautien sekä sisätautien erikoislääkäreiden tai alan sairaalassa työskentelevien lääkäreiden valvonnassa.

Kysymys levodopaa sisältävien valmisteiden saattamisesta kokonaan korvattaviksi täristyshalvauksen hoidossa on saadun tiedon mukaan ollut kansaneläkelaitoksessa valmisteltavana jo yli vuoden ajan.

Lääkkeen merkitys jatkuvasti käytettävänä lääkkeenä ei ole vielä täysin vakiintunut. Eräiden tutkimusten mukaan sitä ei voida pitää parantavana eikä varmuudella taudin etenemistäkään estävänä lääkkeenä. Edelleen levodopan käyttöön on todettu liittyvän sivuvaikutuksia. Toisaalta sen on eräissä yksittäistapauksissa todettu olevan jopa työkykyä ylläpitävä lääke. Kansaneläkelaitoksessa on edelleen kiinnitetty huomiota tämän lääkeaineen korkeaan hintaan verrattuna muiden puheena olevan sairauden hoitoon käytettävien lääkkeiden hintaan. Vaikka levodopan hinta onkin äskettäin huomattavasti alentunut, aiheuttaisi tätä lääkeainetta sisältävien valmisteiden kokonaan korvaaminen sairausvakuutuksen lääkekorvausten kohoamisen arvion mukaan 3—7 miljoonalla markalla vuodessa. Edellä esitetyistä syistä tulee levodopaa sisältävien valmisteiden sisällyttäminen kokonaan korvattaviin lääkkeisiin sosiaali- ja terveysministeriössä käsiteltäväksi kansaneläkelaitoksen valmistelutyön päätyttyä.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 27 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Eeva Kauppi m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 118 av följande lydelse:

> "Vilka möjligheter finns det i enlighet med 9 § sjukförsäkringslagen att i de mediciner som ersättes i sin helhet inrymma läkemedlet L-dopa, vilket visat sig framgångsrikt vid behandling av Parkinsonism?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Parkinsonism (parkinsonismus) är enligt sjukförsäkringsförordningen en i 9 § sjukförsäkringslagen avsedd svår och långvarig sjukdom, varvid de nödvändiga mediciner som erfordras för den ersättes i sin helhet i den omfattning i beslut av statsrådet bestämmes. I ett i kraft varande av statsrådet givet beslut rörande mediciner, som ersättes i sin helhet, ingår elva olika läkemedel, vilka ersättes i sin helhet vid behandling av Parkinsonism. Rätt att få full ersättning för mediciner på grund av nämnda sjukdom har hittills beviljats ca 5 000 försäkrade.

Medicinalstyrelsen har från och med år 1969 beviljat försäljningstillstånd för sammanlagt sex preparat innehållande levodopa och fastslagit, ett preparaten tillsvidare är avsedda att brukas enbart under uppsikt av specialläkare i neurologi, neurokirurgi, nerv- och sinnessjukdomar samt i inre medicin eller under uppsikt av läkare, som arbetar på sjukhus inom detta område.

Frågan om att få preparat innehållande levodopa ersatta i sin helhet vid behandling av Parkinsonism har enligt uppgift varit för beredning vid folkpensionsanstalten redan i över ett års tid. Betydelsen av medicinen i fortsatt användning har ännu inte befästs. Enligt vissa undersökningar kan man inte anse den vara en botande medicin och inte med säkerhet en medicin, som hindrar framskridandet av sjukdomen. Vidare har man konstaterat biverkningar vid användning av levodopa. Å andra sidan har detta läkemedel i vissa enskilda fall befunnits vara en medicin, som uppehåller arbetsförmågan. Vid folkpensionsanstalten har man vidare fäst uppmärksamhet vid det höga priset på denna medicin i jämförelse med priset på övriga mediciner, som användes vid behandling av ifrågavarande sjukdom. Fastän levodopa nyligen märkbart sjunkit i pris, skulle ersättandet i sin helhet av preparat innehållande detta läkemedel förorsaka en stegring av sjukförsäkringens ersättning av mediciner enligt beräkning med 3—7 miljoner mark per år. Av ovan anförda skäl kommer frågan om att inrymma preparat innehållande levodopa i de mediciner, som ersättes i sin helhet, upp till behandling vid social- och hälsovårdsministeriet så snart folkpensionsanstalten avslutat det förberedande arbetet.

Helsingfors den 26 maj 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 119.

Vilmi ym.: Valtion tienhoitokaluston käyttämisestä yksityisteiden kunnossapitoon.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosien aikana on maamme päätieverkosto kehittynyt erittäin nopeasti. Tämä onkin ollut välttämätöntä moottoriajoneuvokannan suuren lisääntymisen ja kuljetusten rationalisoinnin vuoksi. Kuitenkin on todettava, että ns. pientieverkoston kehittäminen on suurelta osaa unohdettu, mistä syystä pientieverkosto on jäänyt kehityksestä pahasti jälkeen. Moottoriajoneuvokannan kasvaminen ja kuljetusvälineiden painon kohoaminen vaativat kuitenkin myös yksityisteiden kunnon pikaista nostamista.

Eräänä pientieverkoston parantamisen esteenä on kunnollisen tierakennus- ja hoitokaluston puute. Kun yksityistiekunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia kalliiden tiekoneiden ostamiseen, jäävät niiden yritykset teiden kunnon nostamiseksi yleensä kovin vähäisiksi. Sama koskee monin paikoin myös teiden talviaurausta, mistä yleisen joustamattomuuden vuoksi aiheutuu tiekunnille kohtuuttomia kustannuksia, koska tie- ja vesirakennushallituksen kalustoa ei luovuteta edes tilapäisesti yksityistiekuntien käyttöön. Esitettyihin pyyntöihin ja tiedusteluihin vastataan TVL:n viranomaisten taholta kielteisesti, vaikka koneet ovat usein pitkiäkin aikoja käyttämättä. Kuitenkin koko yhteiskunnalle tulisi halvemmaksi suorittaa myös pientieverkoston kunnossapito ja talviauraus valtion kalustolla, missä se olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tie- ja vesirakennushallituksen kaluston käyttöä koskevien määräysten muuttamiseksi siten, että tiekoneita ja aurauskalustoa voidaan kohtuullista korvausta vastaan luovuttaa myös yksityistiekuntien käyttöön?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Pekka Vilmi. Reino Karpola. Heimo Linna.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja P. Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä no 119:

> "Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tie- ja vesirakennushallituksen kaluston käyttöä koskevien määräysten muuttamiseksi siten, että tiekoneita ja aurauskalustoa voidaan kohtuullista korvausta vastaan luovuttaa myös yksityistiekuntien käyttöön?"

Vastauksena kysymykseen esitän tie- ja vesirakennuslaitoksen taholta tehdyn selvityksen pohjalta kunnioittavasti seuraavaa:

Tie- ja vesirakennuslaitoksen hoidossa on n. 72 000 km yleisiä teitä, jotka yleisistä teistä annetun lain mukaan on pidettävä liikennettä tyydyttävässä kunnossa. Tie- ja vesirakennuslaitoksella on yleisten teiden kunnossapitoa varten hankittua kalustoa siinä määrin riittämättömästi, että esim. yleisten teiden talvikunnossapitoon joudutaan talvisin vuokraamaan useita satoja yksityisiä aura-autoja, jotta edes yleiset tiet voitaisiin talvella aurata tyydyttävästi.

Maassamme on yksityisteitä arviolta n. 200 000 km, jotka ovat useinkin kapeita ja mutkaisia. Tämän vuoksi niiden kunnossapito (esim. auraaminen) raskaalla yleisten teiden kunnossapitokalustolla ei olisi kaluston kuntoa vaarantamatta mahdollista. Mikäli yleisten teiden kunnossapitokalusto vaurioituisi yksityisten teiden kunnon puutteellisuudesta johtuen, jouduttaisiin vaikeisiin korvausoikeudellisiin selvityksiin siitä, kuka tällöin olisi vastuussa ehkä korkeistakin korjauskustannuksista.

Mikäli yksityisteiden hoitoa suoritettaisiin tie- ja vesirakennuslaitoksen kunnossapitokalustolla, merkitsisi se kaluston lisääntyvää kulutusta ja vastaavasti tämän kaluston romuttamista aikaisemmin kuin kaluston jo muutenkin varsin niukat uudelleen hankintamäärärahat edellyttävät. Lisäksi on huomattava, että tie- ja vesirakennuslaitoksen käytössä oleva yleisten teiden kunnossapitokalusto on julkisilla varoilla ostettu yleisten teiden kunnossapitoa varten, joten sen kuluttaminen yksityisteiden hoidossa olisi tässäkin mielessä ristiriitaista.

Edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei tällä hetkellä näytä olevan mahdollisuuksia nykyisen yleisten teiden kunnossapitoon tarkoitetun tienhoitokaluston sekä erityisesti yleisten teiden kunnossapitoon ja kaluston uusimiseen myönnettyjen riittämättömien määrärahojen puitteissa vuokrata valtion kalustoa yksityisteiden kunnossapitoon.

Helsingissä, toukokuun 24 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman P. Vilmi m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 119:

> "När ämnar Regeringen skrida till åtgärder för ändring av bestämmelserna om användningen av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens materiel så, att vägmaskiner och plogningsmateriel kan överlåtas även till enskilda väglags bruk mot skälig ersättning?"

Såsom svar på spörsmålet får jag på basen av utredning från väg- och vattenbyggnadsverket vördsamt anföra följande:

Väg- och vattenbyggnadsverket sköter omkring 72 000 km allmänna vägar, vilka enligt lagen om allmänna vägar bör hållas i ett för trafiken tillfredsställande skick. Väg- och vattenbyggnadsverket har till den grad otillräckligt med materiel för underhållet av de allmänna vägarna, att t.ex. för underhållet av dessa vintertid måste hyras flera hundra privata plogbilar, för att ens de allmänna vägarna skulle kunna plogas i en tillfredsställande grad under vintern.

I vårt land finns uppskattningsvis ca 200 000 km enskilda vägar, vilka ofta är smala och kurviga. Fördenskull skulle underhållet av dem (t.ex. plogning) med den tunga materielen för underhåll av de allmänna vägarna icke vara möjligt utan risk för materielen. Om materielen för underhåll av allmänna vägar skulle skadas på grund av enskilda vägars bristfälliga skick, skulle detta leda till svåra ersättningsrättsliga utredningar om, vem som skulle vara ansvarig för de måhända t.o.m. höga reparationskostnaderna.

Om enskilda vägar skulle underhållas med väg- och vattenbyggnadsverkets materiel, skulle detta innebära ökad förslitning och motsvarande tidigare nedskrotning av denna materiel än vad de även eljest rätt knappa anslagen för nyanskaffningar förutsätter. Vidare är att märka, att den materiel för underhåll av allmänna vägar, som väg- och vattenbyggnadsverket förfogar över, är inköpt med allmänna medel för underhåll av de allmänna vägarna, varför det också av denna anledning skulle vara oriktigt att slita den i underhållet av enskilda vägar.

På grund av vad ovan anförts kan konstateras, att det icke i detta nu synes finnas möjligheter att hyra ut statens för underhåll av allmänna vägar avsedda väghållningsmateriel till underhåll av enskilda vägar, särskilt inom ramen för de otillräckliga anslag som beviljats för underhållet av allmänna vägar och för förnyande av materielen.

Helsingfors den 24 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 120.

Sillantaus: Peruskoululaisten lukiomenestystä koskevan selvittelyn julkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan kouluhallituksen kokeilu- ja tutkimustoimisto on teettänyt selvittelyn peruskoulun pohjalta lukiossa opiskeluaan jatkaneiden oppilaiden opiskelumenestyksestä. Selvittely on valmistunut jo tammikuussa ja siinä on tiettävästi todettu peruskoulun oppilaiden huomattavaa jälkeenjääneisyyttä verrattuna keskikoulun käyneisiin.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Milloin peruskoululaisten lukiomenestystä koskeva selvittely aiotaan julkistaa ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä selvittelyssä ilmenneiden seikkojen vuoksi?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Pentti Sillantaus.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 28 päivänä huhtikuuta 1971 N:o 655 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pentti Sillantauksen tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Milloin peruskoululaisten lukiomenestystä koskeva selvittely aiotaan julkistaa ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä selvittelyssä ilmenneiden seikkojen vuoksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä esitetty maininta kouluhallituksen kokeilu- ja tutkimustoimiston suorittamasta kokeiluperuskoulun yläasteelta lukioon siirtyneiden oppilaiden koulumenestystä koskevasta selvityksestä perustuu ilmeiseen väärinkäsitykseen, sillä tällaista selvitystä ei ole tehty. Tämä johtuu siitä, että ensimmäiset kokeiluperuskoulun yläasteelta lukioon siirtyneet oppilaat aloittivat opiskelunsa lukiossa vasta syksyllä 1970 ja olivat näin ollen tammikuussa opiskelleet yhden lukukauden. Näin lyhyen opiskelujakson jälkeen ei voida vielä tehdä mitään luotettavaa arviointia oppilaiden koulumenestyksestä, varsinkin kun otetaan huomioon, että kaikki kokeiluperuskoulusta lukioon siirtyneet oppilaat ovat joutuneet vaihtamaan koulua ja aloittamaan opiskelunsa täysin uusissa oloissa. Ilmeisesti kysymyksessä tarkoitetaan kouluhallituksen laatimaa muistiota neuvottelutilaisuutta varten, jonka kouluhallitus viime tammikuussa järjesti kokeiluperuskoulun johtajille ja niiden lukioiden rehtoreille, jotka ottavat tai tulevat lähivuosina ottamaan vastaan oppilaita kokeiluperuskoulun yläasteelta. Tilaisuutta varten koulunjohtajia ja rehtoreita kehotettiin laatimaan luettelo kokeiluperuskoulun yläasteelta lukioon siirtymiseen liittyvistä vaikeuksista. Koska kyseiseen muistioon oli tarkoituksellisesti kerätty vain esille tulleita vaikeuksia eikä missään tapauksessa yleisarviointia oppilaiden opiskelusta lukiossa, sen sisältö värittyi luonnollisesti tämän mukaisesti.

Mitä tulee edellä mainitun muistion julkistamiseen, niin tältä osin on syytä todeta, että kyseessä olevaan neuvottelutilaisuuteen oli kouluhallituksen toimesta kutsuttu lehdistö, radio ja televisio. Neuvottelutilaisuuden pöytäkirja on toimitettu lääninhallitusten kouluosastoille sekä neuvottelutilaisuuteen osallistuneiden rehtoreiden ja koulunjohtajien edustamille kouluille.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 april 1971 nr 655 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pentti Sillantaus ställda skriftliga spörsmål:

> "När skall utredningen angående grundskolelevernas framgång i gymnasiet bringas till offentligheten och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga på grund av de omständigheter som framgått vid utredningen?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Det i spörsmålet gjorda omnämnandet av en utredning som skolstyrelsens försöks- och forskningsbyrå verkställt rörande sådana elevers skolframgång, som överflyttat från experimentgrundskolans högstadium till gymnasium, grundar sig uppenbart på ett missförstånd, ty någon sådan utredning har icke företagits. Detta beror på, att de första elever som överflyttat från experimentgrundskolans högstadium till gymnasiet började sina studier där först på hösten 1970 och sålunda i januari hade studerat endast en termin. Efter en så kort studietid kan ännu inte någon tillförlitlig uppskattning av elevernas skolframgång göras, särskilt om man beaktar, att alla elever som flyttat från experimentgrundskolan till gymnasium har nödgats byta skola och inleda sina studier i helt nya förhållanden. Tydligen avses i spörsmålet en av skolstyrelsen uppgjord promemoria för en konferens, som skolstyrelsen föranstaltade senaste januari för experimentgrundskolans föreståndare och rektorerna i de gymnasier, vilka tar emot eller under de närmaste åren kommer att ta emot elever från experimentgrundskolans högstadium. Skolornas föreståndare och rektorer uppmanades att för konferensen uppgöra förteckning över de svårigheter som är förenade med övergången från experimentgrundskolans högstadium till gymnasiet. I promemorian hade med avsikt intagits endast de svårigheter som yppat sig och i ingen händelse någon allmän uppskattning av elevernas studier vid gymnasiet. Därför färgades också helt naturligt dess innehåll av detta.

Vad beträffar offentliggörande av ovannämnda promemoria, är det skäl att konstatera, att press, radio och television hade kallats till ifrågavarande konferens på åtgärd av skolstyrelsen. Det protokoll som fördes vid konferensen har tillställts länsstyrelsernas skolavdelningar och de skolor vilka vid konferensen representerades av sina rektorer och skolföreståndare.

Helsingfors den 24 maj 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 121.

Sillantaus: Tontinomistajan kadun rakentamis- ja kunnossapitovelvollisuuden helpottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eri tahoilla myönnetään, että rakennuslain vanhat säännökset tontinomistajien velvollisuuksista osallistua kadun rakentamiskustannuksiin ja kunnossapitoon ovat vanhentuneita ja nykytilanteen vallitessa peräti epäoikeudenmukaisia. Monesti velvollisuus on yhtä kohtuuton kuin jos rautatien varrella asuvat velvoitettaisiin osallistumaan radan rakentamiseen ja ylläpitoon.

Yllä olevan nojalla ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Milloin Hallitus aikoo uudistaa rakennuslain säännökset tontinomistajain velvollisuudesta kadun rakentamista ja kunnossapitoa koskevalta osin?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Pentti Sillantaus.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 656 ohella toimittanut Valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pentti Sillantauksen kirjallisesta kysymyksestä n:o 121, jossa tiedustellaan:

> "Milloin Hallitus aikoo uudistaa rakennuslain säännökset tontinomistajain velvollisuudesta kadun rakentamista ja kunnossapitoa koskevalta osin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sen jälkeen, kun Eduskunta vuonna 1964 oli lausunut toivomuksen, että Hallitus selvityttäisi, miten kadun ja viemärin rakentamiskorvauksia omakotitalojen osalta vahvistettaessa voitaisiin nykyistä oikeudenmukaisemmin ottaa huomioon tontin pinta-alan ohella tontin rakennusoikeus, sisäasiainministeriö on jatkuvasti selvittänyt kysymystä. Ministeriön 13 päivänä toukokuuta 1965 asettama kunnallistekniikkatoimikunta jätti asiasta mietintönsä saman vuoden lopussa. Sittemmin oli kysymys kaavoitus- ja rakennusasiain neuvottelukunnan jaoston valmisteltavana. Sen Hallituksen esityksen muotoon laatima ehdotus kadun ja viemärin rakentamisen korvaamista koskevien rakennuslain säännösten muuttamisesta ei kuitenkaan johtanut sanotussa vaiheessa lainsäädäntötoimiin johtuen lähinnä siitä, että asia liittyi eräisiin muihin selviteltävinä oleviin kysymyksiin kuten vastaavien korvausten sääntelemiseen rakennuskaava-alueella. Sen jälkeen on Eduskunnan toivomuksen johdosta tullut vireille rakennuslainsäädännön kokonaisuudistus, joka on annettu kaavoitus- ja rakennusasiain neuvottelukunnan valmisteltavaksi. Kun neuvottelukunta viime vuoden lopulla kokoonpanoltaan uusittiin, asetettiin sen yhteyteen mm. yhdyskuntatekninen jaosto, jonka valmisteltavaksi myös kysymys kadun rakentamisen korvaamisesta nyt kuuluu. Milloin asiassa voidaan ryhtyä lainsäädäntötoimiin, riippuu olennaisesti rakennuslainsäädännön kokonaisuudistuksen edistymisestä.

Kysymys kadun kunnossa- ja puhtaanapidon lainsäädännöllisestä järjestämisestä on ollut pitkään vireillä ja asian ratkaisemiseksi on laadittu lakiehdotuksiakin, jotka niistä aiheutuneiden erimielisyyksien vuoksi eivät kuitenkaan ole johtaneet lainsäädäntötoimiin. Viimeksi on asiasta laadittu kaavoitus- ja rakennusasiain neuvottelukunnan jaoston toimesta vuonna 1969 mietintö, joka sisältää uuden ehdotuksen kysymyksen järjestämiseksi. Ehdotuksen mukaan katujen ajoratojen kunnossapito siirtyisi kokonaisuudessaan kaupungin tehtäväksi. Kunnossa- ja puhtaanapidon kustannukset olisi jaettava kaupunkien, tontinomistajien ja valtion kesken. Tontinomistajilta ehdotetaan perittäväksi erityinen vuotuinen katumaksu. Sen ohessa saisivat kaupungit vuotuista valtionapua katujen kunnossapitoa varten.

Lähinnä sen johdosta, että eräissä lausunnoissa ehdotukseen on asennoiduttu kielteisesti ei sen pohjalta ole toistaiseksi katsottu voitavan ryhtyä lainsäädäntötoimiin. Kysymystä valmistellaan kuitenkin jatkuvasti kaavoitus- ja rakennusasiain neuvottelukunnassa, jossa asian kiireellisyyden huomioon ottaen on harkittavana esityksen tekeminen asiaa koskevan erityisen lain säätämisestä jo ennen rakennuslain kokonaisuudistuksen toteuttamista.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 656 av den 28 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pentti Sillantaus ställda skriftliga spörsmål nr 121:

> "När ämnar Regeringen revidera byggnadslagens stadganden angående tomtägarnas skyldighet att bygga och underhålla gata?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Sedan Riksdagen år 1964 hade hemställt, att regeringen måtte låta utreda, huru man vid fastställandet av anläggningsersättningar för gata och avlopp för egnahemshusens vidkommande på ett rättvisare sätt än för närvarande vid sidan av tomtarealen kunde beakta byggnadsrätten på tomten, har ministeret för inrikesärendena fortgående utrett frågan. Den av ministeriet den 13 maj 1965 tillsatta kommunaltekniska kommissionen avgav sitt betänkande i saken i slutet av samma år. Sedermera var frågan under beredning i en sektion av delegationen för planläggnings- och byggnadsärenden. Dennas förslag, uppgjort i form av en regeringsproposition, angående ändring av byggnadslagens stadganden rörande ersättning för byggande av gata och avlopp ledde likväl icke i sagda skede till lagstiftningsåtgärder, närmast beroende på att saken hängde samman med vissa andra frågor som var under utredning, såsom regleringen av motsvarande ersättningar inom byggnadsplaneområde. Därefter har på hemställan av Riksdagen en totalrevidering av byggnadslagstiftningen blivit aktuell. Beredningen av denna har givits i uppdrag åt delegationen för planläggnings- och byggnadsärenden. Då delegationen förnyades till sin sammansättning i slutet av senaste år, anslöts till densamma bl. a. en samhällsteknisk sektion, vilken även ålagts beredningen av frågan om ersättning för byggande av gata. När man i saken kan skrida till lagstiftningsåtgärder beror väsentligt av hur totalrevideringen av byggnadslagstiftningen framskrider.

Frågan om hur gatuunderhållet och -renhållningen skall ordnas i lagstiftningsväg har länge varit aktuell, och för frågans lösning har även uppgjorts lagförslag, vilka på grund av de meningsskiljaktigheter de föranlett likväl icke har lett till lagstiftningsåtgärder. Senast har en sektion av delegationen för planläggnings- och byggnadsärenden år 1969 uppgjort ett betänkande, som innehåller ett nytt förslag till lösning av frågan. Enligt förslaget skulle underhållet av gatornas körbanor i sin helhet överföras på staden. Kostnaderna för underhåll och renhållning borde fördelas mellan städerna, tomtägarna och staten. I förslaget föreslås att tomtägarna skulle påföras en särskild årlig gatuavgift. Därjämte skulle städerna erhålla ett årligt statsunderstöd för underhåll av gatorna.

Närmast på grund av att man i en del utlåtanden ställt sig avvisande till förslaget har man hittills icke ansett sig kunna på basen därav skrida till lagstiftningsåtgärder. Ärendet beredes likväl alltjämt av delegationen för planläggnings- och byggnadsärenden, där man med beaktande av sakens brådskande natur överväger att utarbeta en proposition om stiftande av en särskild lag redan innan totalrevisionen av byggnadslagen förverkligas.

Helsingfors den 27 maj 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 122.

Honkonen: Määrärahasta Pirkanmaan maakuntakirjaston tehtävien antamiseksi Tampereen kaupunginkirjastolle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjastolain 4 §:n mukaan valtioneuvosto antaa maakuntakirjaston tehtävät kirjastotoimintaansa varten valtion apua saavan kunnan kirjastolle asianomaisen kunnan suostumuksella. Valtioneuvostolle lähettämällään kirjelmällä Tampereen kaupunginhallitus on ehdottanut maakuntakirjaston tehtävien antamista Tampereen kaupunginkirjastolle.

Tampereen kaupunginkirjasto täyttää joka suhteessa kirjastoasetuksen 5 §:n ehdot. Ensimmäisen edellytyksen mukaan on kirjaston pystyttävä palvelemaan tarpeeksi laajaa aluetta, jonka eri osista kirjaston sijoituspaikkaan on hyvät yhteydet. Tampere on maamme selväpiirteisimmän ja toiminnallisesti yhtenäisimmän talousalueen keskus. Alue, johon kuuluvat Tampereen, Valkeakosken ja Vammalan kaupungit, Nokian ja Toijalan kauppalat sekä 39 maalaiskuntaa, muodostanee perustettavaksi päätetyn Tampereen läänin. Liikenteellisesti Pirkanmaa on erittäin yhtenäinen. Yhteydet alueen osista sen keskustaan ovat poikkeuksellisen tiheät.

Kun Tampereen kaupunginkirjasto täyttää kaikki maakuntakirjastolle asetetut ehdot ja kun Pirkanmaa toiminnallisesti eheänä talousalueena on samalla saamassa yhä selvemmän yhtenäisen kulttuurialueen leiman, olisi maakuntakirjastotoiminta saatava kiireellisesti alulle maakunnan sisäisen vuorovaikutuksen tueksi.

Edellä olevan perusteella esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaisesti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallituksella tarkoitus ottaa tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon määräraha Pirkanmaan maakuntakirjaston tehtävien antamiseksi Tampereen kaupunginkirjastolle?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Kuuno Honkonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 28 päivältä huhtikuuta 1971 n:o 657 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kuuno Honkosen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallituksella tarkoitus ottaa tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon määräraha Pirkanmaan maakuntakirjaston tehtävien antamiseksi Tampereen kaupunginkirjastolle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kirjastolainsäädännön uudistamista varten asetettu komitea katsoi aikanaan (komiteanmietintö n:o 1—1950), että maakuntakirjastoja perustettaessa tulisi maan pohjoisosa tärkeysjärjestyksessä asettaa ensimmäiselle tilalle. Niinikään on kirjastoasiain neuvottelukunta vuonna 1963 hyväksynyt periaatteen, jonka mukaan maakuntakirjastoja tulisi ensin perustaa syrjäseudulle, joiden kirjasto-olot eniten ovat tuen tarpeessa. Kirjastolain (235/61) 4 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto antaa maakuntakirjaston tehtävät kirjastotoimintaansa varten valtionapua saavan kunnan kirjastolle tämän kunnan suostumuksella. Tähänastisia maakuntakirjastoja perustettaessa on valtioneuvosto maakuntakirjaston sijaintia ja toiminta-aluetta harkitessaan ottanut mahdollisuuksien mukaan huomioon edellä esitetyt näkökohdat. Nykyisin toimiville maakuntakirjastoille on siten annettu maakuntakirjaston tehtävät seuraavassa järjestyksessä: Pohjois-Karjalan maakuntakirjasto vuonna 1962, Lapin maakuntakirjasto vuonna 1965, Pohjois-Savon maakuntakirjasto vuonna 1966, Vaasan maakuntakirjasto vuonna 1967, Seinäjoen maakuntakirjasto vuonna 1968, Turun maakuntakirjasto vuonna 1969 ja Kouvolan maakuntakirjasto vuonna 1970. Kirjastolain voimassa ollessa vuodesta 1962 on siten vuosittain, vuosia 1963—64 lukuunottamatta, valtion tulo- ja menoarvioon varattu määräraha yhden uuden maakuntakirjaston perustamista varten. Opetusministeriön tarkoituksena on edelleen jatkaa tätä käytäntöä ja ehdottaa määrärahan varaamista vuosittain ainakin yhtä maakuntakirjastoa varten.

Valtioneuvosto antaa maakuntakirjaston tehtävät kunnan pääkirjastolle tämän kunnan hakemuksesta. Tampereen kaupunki on hakenut maakuntakirjaston tehtäviä vuonna 1962. Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on varattu 50 000 markkaa yhden maakuntakirjaston perustamista varten. Yhtään hakemusta maakuntakirjaston tehtävien saamisesta kuluvana vuonna ei ole saapunut toistaiseksi valtioneuvostolle.

Maakuntakirjaston tehtäviä annettaessa tulee ottaa huomioon, että kirjasto toiminta-alueen laajuuden ja kulkuyhteyksien, kirjakokoelmansa määrän ja laadun, kirjastotilojen, kaluston sekä henkilökunnan määrän ja kelpoisuuden suhteen täyttää kirjastoasetuksen (268/62) 5 §:ssä maakuntakirjastolle asetetut vaatimukset.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 657 av den 28 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsman Kuuno Honkonen ställda spörsmål:

> "Ämnar Regeringen i statsförslaget för nästa år upptaga anslag för överlämnande av landskapsbiblioteks uppgifter för Pirkanmaa-området till stadsbiblioteket i Tammerfors?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den kommitté som tillsattes för att förnya lagstiftningen om biblioteken ansåg (Kommittébetänkande nr 1—1950), att när landskapsbibliotek inrättas borde norra delen av landet ställas på första plats i preferensordningen. Delegationen för biblioteksärenden godkände likaså år 1963 en princip om att landskapsbibliotek först borde inrättas i avlägsna trakter, där biblioteksförhållandena mest behöver stöd. Enligt 4 § 2 mom. bibliotekslagen (235/61) ges landskapsbiblioteks uppgifter av statsrådet till kommun, som erhåller statsbidrag för sin biblioteksverksamhet, med sagda kommuns samtycke. När hittills existerande landskapsbibliotek har inrättats, har statsrådet vid bedömningen av landskapsbiblioteks läge och verksamhetsområde såvitt möjligt beaktat ovan anförda synpunkter. De landskapsbibliotek som nu arbetar har därför fått denna funktion i följande ordning: Norra Karelens landskapsbibliotek år 1962, Lapplands landskapsbibliotek år 1965, Norra Savolax landskapsbibliotek år 1966, Vasa landskapsbibliotek år 1967, Seinäjoki landskapsbibliotek år 1968, Åbo landskapsbibliotek år 1969 och Kouvola landskapsbibliotek år 1970. Under den tid bibliotekslagen har varit i kraft har sålunda årligen, med undantag av åren 1963—1964, i statsförslaget upptagits anslag för inrättande av ett nytt landskapsbibliotek. Undervisningsministeriet avser att alltjämt fortsätta denna praxis och att sålunda föreslå att anslag årligen reserveras för åtminstone ett landskapsbibliotek.

Landskapsbiblioteks uppgifter uppdrages av statsrådet åt kommuns huvudbibliotek på ansökan av kommunen. Tammerfors stad ansökte år 1962 om att få landskapsbiblioteks uppgifter. I statsförslaget för innevarande år har 50 000 mark reserverats för inrättande av ett landskapsbibliotek. Än så länge har statsrådet inte från någon kommun mottagit ansökan om att detta år få landskapsbiblioteks uppgifter.

När landskapsbiblioteks uppgifter ges, bör det tillses, att bibliotek i fråga om verksamhetsområdets utsträckning och kommunikationer, boksamlingens omfattning om sammansättning, biblioteksutrymmen och inventarier samt personalens numerär och kompetens uppfyller de krav som 5 § biblioteksförordningen (268/62) ställer på landskapsbiblioteket.

Helsingfors den 24 maj 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Kirj. ksm. n:o 123.

Vilmi ym.: Asuntolainamäärärahojen jakoperusteiden muuttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Asuntolainamäärärahojen jako on kuluvan vuoden osalta lähes lopullisesti suoritettu. Maan eri osiin myönnetyt asuntolainakiintiöt osoittavat pääosan lainavarauksista menneen jälleen suuriin keskuksiin ja Etelä-Suomeen. Lainavarojen jaossa on jälleen noudatettu edellisten vuosien jakojärjestelmää, joka asettaa suuret keskukset, kaupungit ja kauppalat maalaiskuntia ja kehitysalueita huomattavasti edullisempaan asemaan. Näin on tapahtunut jo kolmena vuotena peräkkäin. Esim. v. 1969 myönnettiin asuntolainamäärärahoista kaupunkeihin ja kauppaloihin 74.1 % ja maalaiskuntien alueelle 25.9 %, vastaavasti v. 1970 saivat kaupungit ja kauppalat 70.4 % ja maalaiskunnat 29.6 %. Näin siitä huolimatta, vaikka maamme väestöstä asuu vielä noin puolet maaseudulla ja tapahtuneesta muuttoliikkeestäkin on lähes puolet tapahtunut maalaiskuntien rajojen sisällä muuttoliikkeenä oman kunnan keskukseen.

Erityisesti Pohjois-Suomen osuus valtion asuntolainoituksessa on viimevuosien aikana tuntuvasti heikentynyt. Asuntolainojen määrät vuosina 1970 ja 1971 osoittavat selvästi, että lainavarojen lisäämisestä huolimatta Lapin ja Oulun läänien kiintiöt ovat pienentyneet. Erikoisesti Lapin asuntotuotantomäärärahojen lasku on suorastaan hälyyttävä. Kun valtiovalta on muutoin pyrkinyt tehostamaan alueellista kehittämispolitiikkaa, uhkaavat nyt sovellettavat periaatteet ja menetelmät asuntolainoituksen osalta tehdä tyhjäksi valtiovallan muut toimenpiteet.

Nyt tapahtunut asuntolainojen jako on epäoikeudenmukainen pääomaköyhiä kehitysalueita kohtaan ja sen avulla ohjataan raskaalla kädellä Pohjois-Suomen ja koko maaseudun autioittamista. Väestön on pakko muuttaa, koska lainoja ei tarpeesta huolimatta anneta juuri lainkaan ns. haja-alueille, vaikka pysyvä työpaikka olisi tarjolla. Kun varat annetaan pääasiassa etelän suurimmille väestökeskuksille, kiihdytetään siellä jo ennestään vilkasta rakennustoimintaa, mistä on seurauksena rakennustyövoiman entistä suurempi hakeutuminen näihin keskuksiin ja taajamiin lisäämään asuntopulaa ja sitä kautta vaatimuksia entistä suuremmista asuntomäärärahoista. Näin tämä asuntotuotantomäärärahojen jako-ohjeiden synnyttämä noidan ympyrä jatkuu. Ihmiset suorastaan pakotetaan muuttamaan keskuksiin lainkaan ajattelematta tuotantoelämän tulevaisuudessa vaatimia palveluksia. Käytännössä tämä on vienyt siihen, että esimerkiksi ammattimaiselle metsätyömiehelle, metsätraktorin kuljettajalle, kaivinkoneen kuljettajalle tai puutavaran ajoja suorittavalle kuorma-autonkuljettajalle ei myönnetä lainaa asunnon rakentamiseen työpaikan viereen, koska se sijaitsee haja-alueella, vaan saadakseen lainaa hänen on muutettava kaavoitusalueelle kunnan keskukseen, josta on pitkä matka työpaikalle. Sama koskee myös syrjäkylän kansakoulun opettajaa. Oman koulunsa ja työpaikkansa viereen rakennettavaa omakotitaloa ei yleensä ole katsottu lainoituskelpoiseksi, koska tontti ei sijaitse kaavoitusalueella.

Nykyisin voimassa olevaa asuntolainavarojen jakojärjestelmää olisikin kiireesti korjattava. Alueellisia kiintiöitä määrättäessä tulisi valtakunnan eri alueiden väliset tulotaso- ja asumistasoerot ottaa nykyistä suuremmassa määrin huomioon. Kehitysalueille ja eritoten Pohjois-Suomeen tulisi sosiaalisin perustein myöntää keskimääräistä enemmän aravamäärärahoja kuin maan vauraimmille alueille. Asuntolainan ja lisälainan takaisinmaksuehdot pitäisi ainakin Lapin läänin osalta aina määrätä ryhmään 3 kuuluvaksi. Kaavamaisesta yhteensullomislinjasta on kiireimmiten luovuttava ja saatettava maaseudun haja-alueella asuvat ja siellä pääasiallisen toimeentulon saavat asuntolainan hakijat muiden hakijoiden kanssa tasaveroiseen asemaan.

Edellä lausutun ja valtiopäiväjärjestyksen

37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että voimassa olevat asuntolainamäärärahojen jakoperusteet ovat monilta osin epäoikeudenmukaiset, ja että kehitysalueiden sekä erityisesti Pohjois-Suomen osuus valtion asuntotuotantolainoituksessa on jatkuvasti vähentynyt, ja jos tietää,

milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin edellä mainittujen epäkohtien poistamiseksi ja korjaamiseksi?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1971.

Pekka Vilmi.
Erkki Haukipuro.
Heimo Linna.
Ville Tikkanen.
Antti Isomursu.
Paavo Niinikoski.

Reino Kangas.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 29 päivänä huhtikuuta 1971 n:o 662 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pekka Vilmin ym. tekemän seuraavansisältöisen kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että voimassa olevat asuntolainamäärärahojen jakoperusteet ovat monilta osin epäoikeudenmukaiset, ja että kehitysalueiden sekä erityisesti Pohjois-Suomen osuus valtion asuntotuotantolainoituksessa on jatkuvasti vähentynyt, ja jos tietää,
>
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin edellä mainittujen epäkohtien poistamiseksi ja korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Asuntohallituksen kiinteistölaskentajärjestelmä perustuu asuntotuotantolain 3 §:ään, jonka mukaan "päätettäessä lainojen myöntämisestä ja muista tukitoimenpiteistä on otettava huomioon eri kunnissa ja eri alueilla esiintyvä asunnontarve, jonka arvioimisen perustana on pidettävä asuntovajausta, asumistiheyttä, väestön määrää ja sen muutoksia asuntojen uusimistarvetta sekä muita asunnontarpeeseen vaikuttavia tekijöitä". Tämän perusteella kiintiölaskennassa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

1) Väestön määrän ja sen rakenteen kehitys. Tässä yhteydessä otetaan huomioon mm. kuntien välinen muuttoliike sekä suurten ikäluokkien aiheuttama avioliittoisuuden kehitys.

2) Taloudellisen kehityksen seurauksena tapahtuva asuntokuntien hajoaminen, jolloin otetaan huomioon se, että alivuokralaiset, täysikasvuiset nuoret sekä vanhukset siirtyvät yhä enemmän asunnonhaltijan asemaan. Ennustemenetelmä tasoittaa lisäksi eri kuntien asumistasoeroja siten, että niissä kunnissa, joissa asumistaso on keskimääräistä alhaisempi, asumistason kehityksen on oletettu olevan keskimääräistä nopeamman.

3) Asuntojen poistuma. Asuntoja poistuu purkamisen, hylkäämisen, käyttötarkoituksen muutoksen ja asuntojen yhdistämisen seurauksena. Koska maalaiskunnissa tapahtuva kunnan sisäinen muuttoliike taajamaan aiheuttaa asuntojen hylkäämistä, tulee tämä tekijä otetuksi huomioon asuntojen poistumassa.

Edellä selostettuja kiintiölaskentaperiaatteita noudattaen saadaan tulokseksi kunnittainen asuntojen keskimääräistä tuotantotarvetta osoittava ennuste. Kuntakohtaiset kiintiöt, jotka tarkistetaan vuosittain, saadaan jakamalla kiintiöjaon perustana oleva summa kunnittaisten asunnontarvelukujen suhteessa. Kiintiöksi jaettava summa vuodelle 1971 saatiin siten, että valtion tulo- ja menoarvioesityksen edellyttämästä 520 miljoonan markan suuruisesta asuntolainojen myöntämisvaltuudesta vähennettiin 20 miljoonaa markkaa opiskelija-asuntoloiden rakentamista sekä 80 miljoonaa markkaa niin kutsuttua erityistarvetta varten. Erityistarvemäärärahaa joudutaan käyttämään mm. niissä tapauksissa, jolloin jollakin paikkakunnalla esiintyy äkillistä esim. teollisuuden työvoimanlisäyksen aiheuttamaa asuntojen tarvetta, jota ei laskennallisessa kiintiössä ole voitu riittävästi ottaa huomioon. Samoin joudutaan vanhusten ja rintamamiesten asuntojen rakentaminen useimmissa tapauksissa lainoittamaan erityistarvemäärärahan avulla.

Koska vuosittaisista kuntakohtaisista kiintiöistä monessa tapauksessa joudutaan jossakin määrin poikkeamaan, läänikohtaisia markkamääräisiä kiintiöitä pidetään kiintiölaskelmia sovellettaessa peruslukuina. Erityistarpeeseen varatun määrän avulla voidaan läänikohtaisia peruskiintiöitä kuitenkin ylittää, mikäli kuntakohtaisesti arvioitu asuntojen tarve antaa siihen aihetta. Läänikohtaisten peruskiintiöiden alittaminen on mahdollista siinä tapauksessa, että läänin alueelta ei ole riittävästi asuntohallituksen asettamien edellytysten mukaisia lainahakemuksia.

Kysymyksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että lainavarojen lisäämisestä huolimatta Lapin ja Oulun läänien kiintiöt olisivat pienentyneet.

Erityisesti kiinnitettiin huomiota Lapin asuntomäärärahojen laskuun. Seuraavassa Oulun ja Lapin läänien alueille myönnettyjen asuntolainojen määrä kolmen viimeisen vuoden aikana:

	Oulun lääni mk	Lapin lääni mk
1968	20 263 700	9 856 600
1969 I	12 070 000	7 770 000
1969 kunnan välityksellä	12 592 660	6 380 400
1969 II	13 373 000	9 235 000
1970	25 612 000	14 926 500
1971 (ennakkotieto)	34 536 000	18 511 000

Vuonna 1969 tapahtuneen asuntotuotantolain muutoksen vuoksi talokohtaisia lainoja varten varattiin vuonna 1969 kaksi määrärahaa, joista I-määrärahalla lainoitettiin vuoden 1968 syksyllä aloitetut ja II-määrärahalla vastaavasti vuoden 1969 syksyllä aloitetut rakennuskohteet.

Vuonna 1970 myönnettiin Lapin lääniin yhteensä 54.4 % anotuista lainoista, kun koko maassa keskimäärin myönnettiin 49.5 % anotuista. Laskennallista kiintiötä ylitettiin Lapin läänissä 46.4 %, kun erityistarvemääräraha salli keskimäärin 20 %:n ylityksen. Vuonna 1971 on laskennallisen kiintiön ylitys ennakkotietojen mukaan Lapin läänissä n. 36 % ja Oulun läänissä 23 %, kun koko maan keskiarvo on 14 %.

Asuntotuotantotarpeen alueellisia eroja aiheuttavista tekijöistä tärkein on maan sisäinen muuttoliike. Tämä puolestaan johtuu uusien työpaikkojen syntymisestä teollistuvilla alueilla. Koska uusien työpaikkojen täyttäminen kuitenkin on mahdollista vain, mikäli näillä alueilla on tarjolla riittävästi asuntoja, on asuntotuotannon lisääminen ollut välttämätöntä. Koska teollistuville alueille muuttavan työvoiman siirtyminen usein on tapahtunut nimenomaan alueilta, joilla työtä ei ole ollut tarjolla, ei voitane pitää oikeudenmukaisena sitä, että asuntojen puute muodostuu näiden henkilöiden työpaikan saannin esteeksi. Myöskään jo tehtyjen teollisuusinvestointien tehokkaan käytön kannalta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena jättää uudet työpaikat asuntojen puutteen vuoksi täyttämättä.

Asuntolainoituksen suuntaaminen alueille, joilla syntyy uusia työpaikkoja, on siis välttämätöntä. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole kiinnitetty riittävästi huomiota siihen, miten uudet työpaikat alueellisesti sijoittuvat. Maamme tasapainoisen kehittymisen kannalta on pidettävä välttämättömänä, että luodaan riittävästi uusia työpaikkoja myös kehitysalueille, jolloin maataloudesta vapautuvalle väestölle voidaan mahdollisimman suuressa määrässä turvata työpaikat oman talousalueen puitteissa. Useimmassa tapauksessa kuitenkin teollisuuden ja muun elinkeinoelämän jatkuvan toimintakyvyn edellytyksenä on, että uusi sijaintipaikka pystyy tarjoamaan niin yritykselle itselleen kuin sen työntekijöillekin niiden edellyttämät välttämättömät palvelukset. Koska tyydyttävän palvelutason ylläpitäminen puolestaan edellyttää paikkakunnalta suhteellisen suurta väestömäärää, on tietynasteinen keskittäminen teollisuuden ja näin ollen myös asuntotuotannon kannalta välttämätöntä. Elinkeinoelämän ja asuntotuotannon alueellisesti tarkoituksenmukaista edistämistä silmällä pitäen olisikin kehitysalueen kasvukeskukset hyvä saada määritellyiksi.

Asuntohallitus on kunnallishallituksille 20. 5. 1970 lähettämässään yleiskirjeessä ilmoittanut antavansa hyväksymisensä omakotilainan myöntämiselle haja-asutusalueelle vain välttämättömistä syistä. Tätä päätöstä onkin vuoden 1971 omakotilainahakemuksia käsiteltäessä pyritty noudattamaan. Tällöin ei kuitenkaan ole ehdottomasti edellytetty lainoitettavan rakennushankkeen sijaitsevan kaavoitetulla tai kaavoitettavaksi päätetyllä alueella. Ensisijaiseksi tavoitteeksi on asetettu se, että rakennushanke sijaitsee taajamassa, jossa on tarjolla välttämättömimmät palvelukset, ts. vähintään ala-asteen koulu ja elintarvikemyymälä. Viimeksi mainittujen seikkojen läheisyyttä on jopa pidettävä tärkeämpänä kuin huoltajan työpaikkaa, joka saattaa rakennuksen käyttöiän aikana useaankin otteeseen vaihtua.

Rakennushankkeen sijainnin tulee lisäksi olla sopusoinnussa kunnan vastaisen kehitysohjelman kanssa. Kunnan kokonaistalouden kannalta on tarkoituksenmukaista pyrkiä ohjaamaan sen alueella tapahtuva rakennustoiminta siten, että kunnan tarjoamat palvelukset, esim. kunnallistekniikka, voidaan taloudellisesti mahdollisimman edullisesti ulottaa koskemaan niin monia kunnan asukkaita kuin suinkin.

Käsiteltäessä asuntolainoituksen jakaantumista eri alueiden välisten tulotasoerojen kannalta on otettava huomioon, että maatalousväestö, jolla usein on alhaiset verotettavat tulot, ei asuntotuotantolain mukaan kuulu asuntohal-

lituksen lainoitustoiminnan piiriin. Asuntohallituksessa laadittujen tilastojen mukaan ei sitä paitsi asuntolainaa tai lainoitettavaa asuntoa hakevien henkilöiden tuloissa maan eri osissa ole voitu havaita olennaisia eroja. Sen sijaan asumistasossa ilmenevien kuntakohtaisten erojen tasaaminen on otettu huomioon jo asunnontarve-ennusteessa.

Edellä oleva osoittanee, että asuntotuotantomäärärahojen jakoperusteita, joita luonnollisesti aina voidaan arvostella, ei kuitenkaan voida pitää epäoikeudenmukaisina ja että kehitysalueille sekä erityisesti Pohjois-Suomelle myönnetyt asuntolainamäärärahat eivät ole viime vuosina vähentyneet.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 1 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 662 av den 29 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Pekka Vilmi m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att gällande grunder för fördelningen av anslagen för bostadslån i många avseenden är orättvisa och att utvecklingsområdenas, särskilt norra Finlands, andel i statens utlåning för bostadsproduktionen oavbrutet har minskats, och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för att avhjälpa och rätta till ovan nämnda olägenheter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Bostadsstyrelsens system för beräkning av kvoter grundar sig på 3 § lagen om bostadsproduktion, enligt vilken "då beslut fattas om beviljande av lån och andra stödåtgärder, skall det i olika kommuner och inom olika områden förekommande bostadsbehov beaktas, vilket uppskattas med ledning av bostadsunderskottet, boendetätheten, folkmängden och förändringarna i denna, behovet av bostäders förnyande samt andra på bostadsbehovet inverkande faktorer". På grund härav beaktas följande faktorer när kvoterna beräknas:

1) Folkmängden och utvecklingen av dess struktur. I detta sammanhang beaktas bl. a. flyttningsrörelsen mellan kommunerna samt den utveckling av äktenskapsfrekvensen som de stora årsklasserna ger upphov till.

2) Den upplösning av förekommande former av boendegemenskap som utgör en följd av den ekonomiska utvecklingen, varvid beaktas att underhyresgäster, vuxna ungdomar och åldringar i allt flere fall blir innehavare av bostäder. Prognosmetoden utjämnar dessutom skillnaderna mellan olika kommuner i fråga om bostadsstandard, vilket medför att utvecklingen, när det gäller bostadsstandarden, har antagits vara snabbare i kommuner med en bostadsstandard som ligger under medelnivån än vad den är i genomsnitt.

3) Avgången på bostäder. Bostäder försvinner genom att de rivs, överges, tas i bruk för andra ändamål eller sammanslås med andra bostäder. På grund av att migrationen inom landskommunerna till tätorter inom dessa medför att bostäder överges, blir denna faktor beaktad i samband med avgången på bostäder.

Med tillämpning av ovan relaterade principer för beräkning av kvoter erhålles en prognos, som anger det genomsnittliga behovet av bostadsproduktion i varje kommun. Kvoterna för varje kommun, vilka årligen justeras, erhålles genom att den summa som är grunden för kvotberäkningen delas i proportion till de siffror som anger bostadsbehovet i kommunerna. Den summa som skulle delas i kvoter för år 1971 erhölls genom att från den befogenhet att bevilja 520 miljoner mark i bostadslån som förutsattes i statsförslaget avdrogs 20 miljoner, som avsågs för byggande av studentbostäder, och 80 miljoner för s.k. speciella behov. Anslaget för speciella behov kommer till användning bl. a. i de fall då på någon ort yppas ett plötsligt behov av bostäder, föranlett t.ex. av ökning av arbetskraften vid någon industri, och detta behov inte har kunnat beaktas i tillräcklig omfattning när kvoten beräknades. Likaså blir det i de flesta fall nödvändigt att bevilja lån för byggande av bostäder för åldringar och frontmän med hjälp av anslaget för speciella behov.

Emedan det i många fall blir nödvändigt att i någon mån avvika från de årliga kvoterna för varje kommun, anses kvoter, som fastställes i markbelopp för varje län, utgöra bastal när kvotberäkningarna tillämpas. Grundkvoterna per län kan dock överskridas med hjälp av det belopp som reserverats för speciella behov, om

det för varje kommun beräknade bostadsbehovet ger anledning härtill. De för varje län fastställda baskvoterna kan underskridas, om ett tillräckligt antal låneansökningar, som skulle uppfylla de förutsättningar bostadsstyrelsen har uppställt, inte har inlämnats inom något län.

I spörsmålet har uppmärksamhet fästs vid att kvoterna för Lapplands och Uleåborgs län skulle ha minskats trots ökade lånemedel. Särskilt understrykes nedgången i fråga om bostadsanslag för Lappland. Uppställningen nedan visar beloppen av de bostadslån som har beviljats inom Uleåborgs och Lapplands län under de tre senaste åren.

	Uleåborgs län mk	Lapplands län mk
1968	20 263 700	9 856 600
1969 I	12 070 000	7 770 000
1969 genom kommunerna	12 592 660	6 380 400
1969 II	13 373 000	9 235 000
1970	25 612 000	14 926 500
1971 (förhandsuppgift)	34 536 000	18 511 000

På grund av en ändring år 1969 i lagen om bostadsproduktion reserverades nämnda år två anslag för lån till enskilda hus. Av det första av dessa anslag gavs lån till byggen, som hade påbörjats hösten 1968, och av det andra beviljades lån till byggen, som hade inletts hösten 1969.

År 1970 beviljades i Lapplands län sammanlagt 54.4 % av de lån som hade ansökts, medan i hela landet i genomsnitt beviljades 49.5 % av de begärda lånen. Den beräknade kvoten överskreds i Lapplands län med 46.4 %, ehuru anslaget för speciella behov tillät en genomsnittlig överskridning med 20 %. År 1971 kommer den beräknade kvoten enligt förhandsuppgifterna att överskridas med ca 36 % i Lapplands län och med 23 % i Uleåborgs län, medan överskridningen i medeltal i hela landet kommer att uppgå till 14 %.

Den viktigaste av de faktorer som föranleder regionala olikheter i behovet av bostadsproduktion är migrationen inom landet. Denna åter föranleds av att nya arbetsplatser tillkommer i de områden där industri uppstår. Då det emellertid är möjligt att besätta nya arbetsplatser endast om tillräckligt med bostäder står till buds i de berörda områdena har de blivit nödvändigt att öka bostadsproduktionen. Då arbetskraft ofta har flyttat till områden med ny industri just från områden där arbete inte har stått att få, kan det knappast anses rättvist att brist på bostäder skall hindra dessa personer att finna arbetsplatser. Med tanke på ett effektivt utnyttjande av de investeringar i industrier som redan har gjorts kan det inte heller anses ändamålsenligt att lämna nya arbetsplatser obesatta på grund av brist på bostäder.

Det är sålunda ofrånkomligt att långivingen för bostadsproduktion inriktas på områden där nya arbetsplatser uppstår. Hittills har tillräcklig uppmärksamhet dock inte fästs vid hur de nya arbetsplatserna är förlagda regionalt. Med tanke på en balanserad utveckling i vårt land måste det anses nödvänligt att tillräckligt många nya arbetsplatser skapas också inom utvecklingsområdena, så att den befolkning som frigöres från jordbruket i så stor utsträckning som möjligt kan tillförsäkras arbetsplatser inom sin egen ekonomiska region. I de flesta fall är dock förutsättningen för att industrin och näringslivet i övrigt skall kunna arbeta utan avbrott att den nya förläggningsorten förmår erbjuda både företaget och dess anställda den service som de inte kan undvara. En tillfredsställande servicestandard förutsätter i sin tur ett relativt stort befolkningsunderlag på orten. Fördenskull är en viss grad av centralisering ofrånkomlig när det gäller industrin och därmed också i fråga om bostadsproduktionen. Med tanke på ett i regionalt avseende ändamålsenligt främjande av näringslivet och bostadsproduktionen borde därför varje utvecklingsområdes tillväxtcentra definieras.

Bostadsstyrelsen har i ett brev av 20. 5. 1970 till kommunernas styrelser meddelat, att den godkänner beviljande av egnahemslån för områden med glesbebyggelse endast av tvingande skäl. Detta beslut har även såvitt möjligt beaktats vid behandlingen av ansökningar om egnahemslån för år 1971. Härvid har dock inte ovillkorligen förutsatts, att bygge, för vilket lån beviljas, befinner sig på planerat område eller på område, för vilket beslut om planering har fattats. Framför allt har uppställts det målet, att bygget bör befinna sig inom en tätort, som förmår erbjuda de nödvändigaste formerna av service, dvs. minst en skola på elementärstadiet och en livsmedelsaffär. Att de sistnämnda finnes nära intill måste rentav anses mera angeläget än att familjeförsörjarens arbetsplats är det, emedan den kan komma att växla,

kanske t.o.m. flera gånger under den tid byggnaden existerar.

Ett bygge bör dessutom förläggas så, att dess läge stämmer överens med programmet för kommunens framtida utveckling. Med tanke på kommunens hela ekonomi är det ändamålsenligt att försöka styra byggnadsverksamheten inom dess område så, att de tjänster kommunen tillhandahåller, t. ex. i fråga om kommunalteknik, på ett i ekonomiskt avseende så förmånligt sätt som möjligt kan ställas till förfogande för så många invånare i kommunen som möjligt.

När det gäller bostadslånens fördelning mot bakgrunden av skillnaderna mellan olika områden i fråga om inkomstnivå bör beaktas, att jordbrukarbefolkningen, som ofta har låga beskattningsbara inkomster, enligt lagen om bostadsproduktion inte beröres av den utlåningsverksamhet som bostadsstyrelsen handhar. Enligt den statistik som har förts vid bostadsstyrelsen har för övrigt inga väsentliga skillnader kunnat observeras mellan olika delar av landet i fråga om inkomsterna bland dem som ansöker om bostadslån eller om bostäder, för vilka lån beviljas. En utjämning av de skillnader i bostadsstandard som förekommer mellan olika kommuner har däremot beaktats redan i prognosen över bostadsbehovet.

Det ovan anförda torde visa, att grunderna för fördelningen av anslagen för bostadsproduktion, vilka naturligtvis alltid kan kritiseras, dock inte kan anses orättvisa och att de anslag för bostadslån som har beviljats utvecklingsområdena, speciellt norra Finland, inte har minskats under de senaste åren.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 1 juni 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 124.

Kurppa: Peltojen salaojitustoiminnan edistämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nykyaikaisen tehokkaan peltoviljelyn harjoittaminen edellyttää pellon vesitalouden tarkoituksenmukaista tasapainoittamista, pelloilla olevien turhien esteiden poistamista ja pellon koko pinnan hyväksikäyttöä. Tämän johdosta salaojitus on maatalouden tärkein perusparannustyö. Salaojitus helpottaa viljelijän työtä, mahdollistaa erikoisviljelyn ja on maisemahoidon vaikuttavampia tekijöitä.

Suhteellisen pienestä haihtumisesta ja meidän maaperämme heikosta vedenläpäisykyvystä johtuen maamme pelloista n. 90 % tarvitsee ojituksen. Ruotsissa vastaava luku on vain 67 %, Tanskassa ja Baltian maissa 50 % ja Pohjois-Saksassa ainoastaan 40 %. Vuoden 1970 lopussa oli maamme salaojitettu peltoala n. 530 000 ha. Sellaisia peltoja, joiden salaojitus olisi tarkoituksenmukaista, on meillä noin 1 400 000 ha. Vuodesta 1964 lähtien on maamme peltoja salaojitettu vuosittain 30 000 —36 000 hehtaaria. Tällä vauhdilla peltojen salaojitus kestäisi lähes 50 vuotta. Kuitenkin nopeasti kehittyvän viljelytekniikan, koneellistamisen ja rationalisoinnin, työvoiman käytön, kustannustason sekä viihtyisyyden kannalta maamme peltojen salaojitus pitäisi loppuunsaattaa n. 15 vuoden aikana, mikä edellyttäisi n. 90 000 hehtaarin vuosittaista salaojitusmäärää.

Kehityksen suunta on kuitenkin ollut päinvastainen. Viime salaojituskaudella tapahtui salaojituksessa jyrkkä lasku. Vähennys edellisvuoteen oli peräti 20 %, ja viime vuoden salaojitusmäärä oli pienempi kuin kuutena edellisvuotena. Tämä kehitys on maamme maatalouden kannalta varsin vahingollinen. Ammattitaitoiset salaojitusurakoitsijat ja salaojitustyövoima on siirtymässä muille aloille, vaikka pelloistamme on salaojitettu vasta murto-osa. Nämä tapahtumassa olevat menetykset tulevat suuresti vaikeuttamaan salaojitusurakkamme loppuunsuorittamista.

Syynä siihen, että vähennystä salaojituksessa laajasta tarpeesta huolimatta on tapahtunut, voidaan osaltaan pitää viljelijöiden tuntemaa epävarmuutta elinkeinonsa tulevaisuuden suhteen. Samoin luopuminen valtion varoista myönnetyistä salaojituspalkkioista ja -lainoista on vaikeuttanut tilannetta. Nykyinen korkotukijärjestelmä ei kireiden rahamarkkinoiden vallitessa ole riittävä. Todettakoon myös, että maatalous investoi vuonna 1969 noin 10 % bruttotuloistaan koneisiin, mutta salaojitukseen vain 0.8 %. Tähän on vaikuttanut suurelta osalta verotuksessa sallittava poistoprosentti, joka koneista on 30, mutta salaojituksesta vain 10. Nostamalla salaojien poistoprosentti samaksi kuin se on koneilla eli 30 %:iin voitaisiin maatilatalouden investointimahdollisuuksia ohjata koneyli-investointeja järkevämpään salaojitukseen, joka tehdään kotimaisella työllä, koneilla ja materiaaleilla.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen maamme peltojen salaojituksen edistymisen hitaudesta ja salaojituksessa tapahtuneesta huolestuttavasta vähentymisestä, ja jos on,
>
> kuinka suuriin tavoitteisiin ja millä toimenpiteillä Hallitus aikoo salaojitusta edistää?

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 124:

> "Onko Hallitus tietoinen maamme peltojen salaojituksen edistymisen hitaudesta ja salaojituksessa tapahtuneesta huolestuttavasta vähentymisestä, ja jos on,
>
> kuinka suuriin tavoitteisiin ja millä toimenpiteillä Hallitus aikoo salaojitusta edistää?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maamme peltoalasta on nykyisellään salaojitettua noin 530 000 hehtaaria. Tarkoituksenmukaiseksi salaojitustarpeeksi on katsottava vähintään 1 000 000 hehtaaria. Kun salaojitusta on pidettävä eräänä tärkeimmistä maatalouden sisäisistä rationalisointitöistä ja kun nykyinen salaojitusvauhti on katsottava riittämättömäksi, on salaojitusten tehostamiseksi pyritty helpottamaan salaojituksen rahoitusjärjestelyjä. Niinpä nykyisen salaojituslain mukaista salaojituslainojen hehtaarikohtaista ylärajaa on korotettu tämän vuoden alussa 500 markasta 600 markkaan. Niin ikään on korotettu maankäyttölainan saannin edellytyksenä olevan verotettavan omaisuuden enimmäismäärä 15 000 markasta 30 000 markkaan. Maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa on tänä vuonna osoitettu salaojitusta varten myönnettäviin maankäyttölainoihin 1 500 000 markkaa eli 50 % enemmän kuin vuonna 1970.

Pohjois- ja Itä-Suomessa salaojitustoimintaa ei ole käytännöllisesti katsoen saatu lainkaan käyntiin. Kysymys ei ole pelkästään valtion taholta järjestettyjen rahoitusmahdollisuuksien puutteesta, jota lisäksi on edellä osoitetulla tavalla pyritty lievittämään, vaan osaksi myös tilojen omasta heikosta kantokyvystä näillä alueilla sekä mahdollisesti myös salaojituksen kannattavuutta ja merkitystä koskevan informaation puutteesta.

Ottaen huomioon salaojituksen keskeisen aseman maatalouden tuottavuuden kehittämisessä sekä maamme huomattavan suuren salaojitustarpeen, olisi vuosittaisia salaojitusaloja asteettain nostettava viime vuosien 30 000—36 000 hehtaarin tasosta. Lähivuosina olisikin pyrittävä salaojittamaan vuosittain vähintään 50 000 hehtaaria.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 124:

> "Är Regeringen medveten om att täckdikningen av åkrar går långsamt framåt i vårt land och uppvisar en oroväckande minskning, och om så är fallet,
>
> vilken är målsättningen för täckdikningen och genom vilka åtgärder ämnar Regeringen främja den?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Av vårt lands åkerareal är omkring 530 000 hektar i detta nu täckdikade. Såsom ett lämpligt mål för täckdikningen bör anses minst 1 000 hektar. Då täckdikningen måste anses vara ett av lantbrukets viktigaste inre rationaliseringsarbeten och då den nuvarande täckdikningstakten måste anses alltför långsam, har man för effektivering av täckdikningen försökt bringa lättnad i finansieringen av täckdikningsföretag. Sålunda har övre gränsen för täckdikningslån per hektar enligt gällande lag om täckdikning i början av innevarande år höjts från 500 mark till 600 mark. Likaså har maximibeloppet av den beskattningsbara förmögenhet, som är en förutsättning för att jorddispositionslån skall ges, höjts från 15 000 till 30 000 mark. I dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond har i år i jorddispositionslån för täckdikning anvisats 1 500 000 mark, vilket är 50 % mera än år 1970.

I norra och östra Finland har täckdikningsverksamheten praktiskt taget icke alls kommit i gång. Det är icke endast fråga om brist på från statens sida ordnade finansieringsmöjligheter, vilka man dessutom försökt lätta på ovannämnda sätt, utan delvis även om lägenheternas egen svaga bärförmåga inom dessa områden och möjligen även om brist på information angående täckdikningens lönsamhet och betydelse.

Med beaktande av täckdikningens centrala ställning vid utvecklandet av lantbrukets lönsamhet och det stora behovet av täckdikning i vårt land, borde de årliga täckdikningsarealerna successivt ökas från 30 000—36 000 hektarsnivån under de senaste åren. Under de närmaste åren borde man sträva till att årligen få minst 50 000 hektar täckdikade.

Helsingfors den 21 maj 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 125.

Junnila: Toimenpiteistä aseelliseen vallankumoukseen tähtäävän kiihotustyön johdosta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme esiintyy aseelliseen vallankumoukseen avoimesti tähtäävää kiihotusta, jota harjoitetaan eräiden kommunistipiirien toimesta ja jonka eräänä tuoreena näytteenä on Hämeen Yhteistyö-nimisessä sanomalehdessä 28. 4. 1971 julkaistu kirjoitus, missä mm. sanotaan: "Mutta vielä tärkeämpää ... on oppia sotimistaitoa vallankumouksen varmistamiseksi ... Jollemme osaa taistella siinä tilanteessa ja vallankumouksen jälkeen myös aseellisesti ... taantumuksellisia voimia vastaan, vallankumouksen käy varmasti huonosti."

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Tuure Junnila.

Edellä olevaan viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä aseelliseen vallankumoukseen tähtäävän kiihotustyön johdosta joihinkin toimenpiteisiin vai aikooko se katsella sitä kädet ristissä mitään tekemättä?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Junnilan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 125:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä aseelliseen vallankumoukseen tähtäävän kiihotustyön johdosta joihinkin toimenpiteisiin vai aikooko se katsella sitä kädet ristissä mitään tekemättä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluiksi on valittu kaksi sitaattia Hämeen Yhteistyö-nimisessä sanomalehdessä 28. 4. 1971 julkaistusta kirjoituksesta, jonka pääasiallisena sisältönä kirjoituksen lopussa olleen tiivistelmän mukaan oli kehottaa jokaista vasemmistolaista aseistakieltäytymisen sijasta menemään armeijaan opiskelemaan sotimistaitoa asuma-alueemme puolustamiseksi ja vallankumouksen varmistamiseksi tarvittavan sotimistaidon hankkimiseksi sekä agitaatiotyön suorittamiseksi asevelvollisten keskuudessa. Mainitusta kirjoituksesta keskusteltiin sanotun lehden palstoilla useassa myöhemmässä numerossa, jolloin osa keskustelijoista arvosteli jyrkästikin kirjoittajan ajatuksia osan puolestaan yhtyessä kirjoituksessa esitettyihin käsityksiin. Edustaja Junnilan kysymyksessä tarkoitettua kirjoitusta on siten pidettävä osana laajempaa yhteiskuntakeskustelua, jonka sisältöä ei voida katsoa aseelliseen vallankumoukseen tähtääväksi kiihoitustyöksi vaan ilmaisuvapauden rajoissa tapahtuneeksi erilaisia näkemyksiä ilmentäväksi mielipiteiden vaihdoksi.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Junnila ställda spörsmål:

> "Ämnar Regeringen skrida till åtgärder med anledning av den uppvigling till väpnad revolution som bedrivs eller ämnar den sitta overksam och titta på med händerna i kors?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Som motivering för spörsmålet har valts två citat ur en artikel som 28. 4. 1971 ingick i tidningen Hämeen Yhteityö. Enligt sammandraget i slutet av artikeln gick denna i huvudsak ut på att uppmana varje vänstersinnad att i stället för att vägra att göra vapentjänst gå in i armén och lära sig konsten att kriga för kunna försvara vårt bosättningsområde och förvärva den stridskonst som behövs för att säkerställa en revolution samt för att bedriva agitation bland de värnpliktiga. Nämnda artikel diskuterades i sagda tidnings spalter i flera senare utkomma nummer, varvid en del av dem som uttalade sig kritiserade skribentens tankar t.o.m. mycket skarpt medan andra omfattade åsikterna i artikeln. Den artikel som riksdagsman Junnila avser i sitt spörsmål måste sålunda ses såsom ett led i en mera omfattande samhällsdiskussion, som inte kan anses innebära uppvigling till väpnad revolution utan bör betraktas såsom ett meningsutbyte inom yttrandefrihetens gränser, i vilket olika synsätt kommer till uttryck.

Helsingfors den 4 juni 1971.

Justitieminister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 126.

Koppanen: Junayhteyksien huonontamisesta pääkaupungin lähiliikenteessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hyvinkäältä aamuisin Helsinkiin samoin kuin pääkaupungista työajan jälkeen Hyvinkäälle suuntautuva rautateiden henkilöliikenne on viime vuosien aikana jatkuvasti huonontunut. Tämän seurauksena mm. yhä useammat aiemmin Hyvinkäällä pysähtyneet pikajunat ohittavat nykyisin tämän pohjois-Uudenmaan sekä väestön lukumäärän että talouselämän virkeyden osalta voimakkaimman keskuksen. Junien myöhästymiset eivät myöskään ole olleet mitenkään harvinaisia. VR:n palveluksissa on siten ollut sekä määrällisesti että laadullisesti runsaasti toivomisen varaa. Tuhannet Helsingissä työssä käyvät hyvinkääläiset eivät ole voineet tulla vakuuttuneiksi VR:n kyvystä huolehtia pääkaupungin lähialueen yhä paisuvasta henkilöliikenteestä.

Uusin rautatiehallituksessa suunniteltu toimenpide, mikä jälleen merkitsee huononnusta junayhteyksissä, tullaan ennakkotietojen mukaan toimeenpanemaan ensi kuussa, jolloin hyvinkääläisiltä otetaan jälleen pois puolenkymmentä pikajunaa. Rautatiehallituksen puolesta julkisuuteen saatetuissa selvityksissä on toimenpidettä perusteltu esim. sillä, että vastaavasti eräitten paikallisjunien aikatauluja nopeutetaan. Viisaasti on vaiettu siitä, että ratkaisu merkitsee kaluston huononemista siirryttäessä pikajunista paikallisjunien vanhaan vaunustoon ja täten matkustusmukavuuden vähenemiseen. Samoin on nähty nyt suunnitteilla olevat ratkaisut välivaiheena siirryttäessä sähköjuniin. Kun radan sähköistäminen käyttövalmiiksi siirtyy joka tapauksessa ensi vuoden puolelle, olisi tuntunut luonnolliselta suorittaa aikataulumuutokset vasta siinä vaiheessa, jolloin sähköjunat saadaan liikenteeseen.

Samanaikaisesti kun valtakunnan ns. kehitysalueita eri muodoin pyritään kehittämään, on täällä kehittyneemmässä osassa maata havaittavissa täysin päinvastainen ilmiö. Pääkaupungissa työssä käyvät kansalaiset odottavat hallitukselta välittömiä toimenpiteitä rautatiehallituksen suunnittelemien, junayhteyksien huonontamiseen johtavien toimenpiteiden estämiseksi.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen rautatiehallituksen suunnitelmista poistaa jälleen pääkaupungin lähiliikenteestä eräitä nopeakulkuisia pikajunayhteyksiä sekä korvata ne huonommilla paikallisjunayhteyksillä, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän takaperoisen kehityssuunnan muuttamiseksi?

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1971.

Esko J. Koppanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä huhtikuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Esko J. Koppasen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 126:

> "Onko Hallitus tietoinen rautatiehallituksen suunnitelmista poistaa jälleen pääkaupungin lähiliikenteestä eräitä nopeakulkuisia pikajunayhteyksiä sekä korvata ne huonommilla paikallisjunayhteyksillä, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän takaperoisen kehityssuunnan muuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa.

Rautateiden kaukoliikennettä kehitettäessä joudutaan nostamaan pikajunien nopeuksia ja rajoittamaan pysähdykset suhteellisen harvoilla liikennepaikoilla tapahtuvaksi. Tällöin on tarpeen harkita supistamistoimenpiteitä sellaisillakin liikennepaikoilla, joilla useimmat pikajunat muussa tapauksessa pysähtyisivät, niin kuin on asianlaita esim. Hyvinkään aseman suhteen. Näistä toimenpiteistä aiheutuu matkustavalle yleisölle hankaluutta varsinkin niissä tapauksissa, joissa pitäisi voida nousta Hyvinkään asemalla kaukojunaan tai siellä astua sellaisesta junasta. Lähiliikenteessä sen sijaan tiheillä paikallisjunayhteyksillä pyritään korvaamaan mainitunlaiset hankaluudet.

Jos Helsingin lähiliikenteessä ryhdyttäisiin tavallista suuremmassa määrin käyttämään Hyvinkäällä pysähtyviä pikajunia, kärsisivät siitä ennen kaikkea pitkän matkan matkustajat eli juuri se yleisö, jota varten pikajunat on tarkoitettu. Samalla jouduttaisiin Hyvinkäällä tyhjenevää vaunustoa kuljettamaan Tampereelle ja Kouvolaan saakka, kenties turhan suuren veturin vetämänä. Tällainen järjestely olisi mainituilla perusteilla katsottava epätaloudelliseksi ja epätarkoituksenmukaiseksi.

Rautatiehallitus on ilmoittanut, että toukokuun 23 päivänä 1971 voimaan tulleessa aikataulussa lopetetaan eräiden pikajunien pysähtyminen Hyvinkään asemalla. Eräät muut pikajunat pysähtyvät samoihin aikoihin Hyvinkäällä tai korvataan lopetetut pysähdykset nopeakulkuisilla paikallisjunilla. Uusi aikataulu sisältääkin neljä uutta nopeata paikallisjunayhteyttä välillä Hyvinkää—Helsinki. Nopeiden vuorojen määrää on tarkoitus vielä lisätä sähköistyksen valmistuttua Riihimäelle saakka vuoden vaihteessa.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 april 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Esko J. Koppanen ställda skriftliga spörsmål nr 126:

> "Är Regeringen medveten om järnvägsstyrelsens planer på att ånyo inom närtrafiken till och från huvudstaden indraga en del snabba snälltågsförbindelser och ersätta dem med sämre lokaltågsförbindelser, och om så är fallet,
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att ändra på denna kräftgång i utvecklingen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vid utvecklandet av fjärrtrafiken på järnvägarna blir det nödvändigt att öka snälltågens hastigheter och inskränka tågstoppen till ett relativt litet antal trafikplatser. Härvid är det påkallat att överväga inskränkande åtgärder också vid sådana trafikplatser där de flesta snälltåg annars skulle stanna, såsom fallet är t. ex. i fråga om stationen i Hyvinge. Dessa åtgärder medför besvär för den resande allmänheten, särskilt i de fall då det borde vara möjligt att i Hyvinge stiga av eller på fjärrtåg. I närtrafiken försöker man däremot avhjälpa olägenheter av nämnda slag genom täta lokaltågsförbindelser.

Skulle snälltåg, som stannar i Hyvinge, börja utnyttjas i större omfattning än normalt i närtrafiken till eller från Helsingfors, skulle framför allt de långväga resenärerna, dvs. just den allmänhet som snälltågen är avsedda för, bli lidande. Dessutom skulle det bli nödvändigt att transportera vagnar, som blir tomma i Hyvinge, ända till Tammerfors och Kouvola, måhända med utnyttjande av onödigt stora lok. Ett dylikt arrangemang måste på anförda grunder anses oekonomiskt och oändamålsenligt.

Järnvägsstyrelsen har meddelat, att den tidtabell som trädde i kraft den 23 maj 1971 medför, att en del snälltåg inte längre stannar i Hyvinge. Vissa andra snälltåg stannar i Hyvinge på samma tider eller också ersättes de indragna kontakterna med snabba lokaltåg. Den nya tidtabellen innehåller fyra nya, snabba lokaltågsförbindelser mellan Hyvinge och Helsingfors. Meningen är att antalet snabba turer ytterligare skall ökas när elektrifieringen vid nästa årsskifte har hunnit fullföljas ända fram till Riihimäki.

Helsingfors den 27 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 127.

Saarto ym.: Linja-autonkuljettajien toimeentulon turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lauantaina 1. 5. 1971 puhkesi Helsingin kaupungin alueella liikennöivien eräiden linja-autoliikennöitsijöiden linja-autonkuljettajien lakko. Tiistaina 4. 5. 1971 lakko laajeni myös Helsingin kaupungin alueen ulkopuolelle liikennöitäville reiteille.

Lakossa on välittömästi kysymys siitä, että Helsingin kaupungin alueella liikennöivät sanotut linja-autoliikennöitsijät maksavat kuljettajilleen huomattavasti pienempiä palkkoja kuin Helsingin kaupungin liikennelaitos. Välillisesti saattaa lakon puhkeamiseen kuitenkin olla vaikuttanut se, että sanotut yksityiset linja-autoliikennöitsijät lienevät pyrkineet parantamaan kuljettajiensa pienestä palkasta johtuvaa alhaista ansiotasoa kehottamalla heitä ajamaan ylipitkiä työpäiviä eli enemmän kuin säädetyt enintään 12 tuntia vuorokaudessa, josta yhtäjaksoista ajoa saa olla enintään 6 tuntia.

Yksityisten linja-autoliikennöitsijöiden maksamien pienien palkkojen ja työaikavalvonnan puutteellisuuden johdosta ovat linja-autonkuljettajat työnantajiensa kehotuksesta saattaneetkin eräissä tapauksissa ajaa ylipitkiä työpäiviä. Tämän seurauksena on luonnollisesti ollut liikenneturvallisuuden vaarantuminen ja linja-autonkuljettajien terveydentilan kärsiminen.

Kun Keski-Euroopassa on jo varsin yleisesti autonkuljettajien työaikaa lyhennetty edellä mainituista tuntimääristä sekä järjestetty heille tarkoituksenmukaiset lepo- ja virkistysmahdollisuudet ja kun tämä on tehty nimenomaan liikenneturvallisuuden ylläpitämiseksi ja autonkuljettajien terveydentilan varjelemiseksi, edustavat edellä kuvatut ilmiöt maassamme täysin päinvastaista kehityksen suuntaa. Ne ovat myös ristiriidassa eduskunnan hyväksymien Kansainvälisen Työjärjestön työsuhteita koskevien suositusten kanssa.

Olettaen, että hallitus katsoo velvollisuudekseen autonkuljettajien riittävän toimeentulon turvaamisen tyydyttävillä työehdoilla ja liikenneturvallisuudesta huolehtimisen, esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että yksityisten linja-autoliikennöitsijäin piirissä esiintyy pyrkimyksiä teettää linja-autonkuljettajillaan säädettyä pitempiä työpäiviä sen sijaan että kuljettajien toimeentulo turvattaisiin korottamalla heidän alhaisia palkkojaan, ja
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Veikko Saarto. Terho Pursiainen. Lauri Kantola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 4 päivältä toukokuuta 1971 n:o 681 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Veikko Saarron ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 127:

> "Tietääkö Hallitus, että yksityisten linja-autoliikennöitsijäin piirissä esiintyy pyrkimyksiä teettää linja-autonkuljettajillaan säädettyä pitempiä työpäiviä sen sijaan että kuljettajien toimeentulo turvattaisiin korottamalla heidän alhaisia palkkojaan, ja
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Nykyisen ammattientarkastuslain mukaan linja-autonkuljettajien työajan valvonta kuuluu ammattientarkastusviranomaisille. Sosiaali- ja terveysministeriön kuljetusalan tarkastajien ja Helsingin kaupungin ammattientarkastustoimiston suorittamissa tarkastuksissa on todettu Helsingin ja sen lähiympäristössä linja-autoliikennöitsijäin rikkoneen työaikalakia eräissä tapauksissa, joista rikkomuksista heitä on tuomittu rangaistuksiin. Näiden juttujen oikeuskäsittelyssä liikennöitsijät ovat puolustelleet itseään sillä, että heidän on ollut pakko rikkoa lakia, koska kuljettajista on jatkuvasti ollut pula ja koska aikatauluja ei muuten pystytä noudattamaan.

Toisaalta on valvonnan yhteydessä todettu, että kuljettajat itse vaativat pitkiä työpäiviä ja sen perusteella vastaavasti pitkiä vapaa-aikoja. Esimerkkinä näistä pyrkimyksistä mainittakoon Helsingin kaupungin liikennelaitoksen työntekijöittensä toivomuksesta työneuvostolle jättämä anomus saada tehdä eräissä tapauksissa 15 tunnin työpäiviä.

Myöntää kuitenkin täytyy, että linja-autonkuljettajien työoloissa on useita epäkohtia, joiden korjaaminen on tarpeellista. Tämä on valtiovallan taholta todettu asettamalla vuoden 1969 alusta toimintansa aloittanut komitea tutkimaan muun muassa näitä asioita. Komitean, nimeltään tieliikenteen työolokomitea, tehtävänä on tutkia, mitä puutteellisuuksia ja epäkohtia on ammattimaisen autoliikenteen palveluksessa olevien työ- ja lepoaikoja koskevissa säännöksissä ja säännösten noudattamisen valvonnassa sekä laatia ehdotuksensa tarvittaviksi toimenpiteiksi työoloissa havaittujen puutteellisuuksien poistamiseksi. Komitean työ saadaan päätökseen lähiaikoina. Voitaneen tässä yhteydessä jo mainita komitean ehdotusten tulevan koskettelemaan muun muassa tässä eduskuntakysymyksessä tiedusteluja parannuksia kuljettajien työoloihin.

Mitä kuljettajien toimeentulon turvaamiseen tulee, on huomattava, että palkkakysymykset meillä on jo vanhastaan hoidettu työmarkkinajärjestöjen välisin työehtosopimuksin. Kuluvan vuoden alusta on tullut voimaan työsopimuslaki, jonka mukaan myös järjestäytymättömillä työaloilla työnantajien on noudatettava asianomaisten alojen yleiseksi katsottavien valtakunnallisin työehtosopimuksin määriteltyjä palkkaja muita ehtoja.

Edellä olevan saatan kunnioittavasti Teidän, Herra Puhemies, tietoonne.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 maj 1971 nr 681 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Veikko Saarto m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 127:

> "Är Regeringen medveten om att privata busstrafikidkare strävar till att hålla sina chaufförer i arbete under längre arbetsdagar än stadgat är i stället för att chaufförernas utkomst skulle tryggas genom höjning av deras löner, och
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för rättande av sakläget?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt den nuvarande lagen angående yrkesinspektionen åligger tillsynen över busschaufförernas arbetstid yrkesinspektionsmyndigheterna. Vid inspektioner som verkställts av social- och hälsovårdsministeriets inspektörer för transportbranschen och av Helsingfors stads yrkesinspektionsbyrå har konstaterats, att busstrafikidkarna i Helsingfors och dess närmaste omgivning överträtt arbetstidslagen i vissa fall, för vilka överträdelser de ådömts straff. Vid behandlingen av dessa mål i rätten har trafikidkarna försvarat sig med att de nödgats överträda lagen, då det rått fortgående brist på chaufförer och att tidtabellerna i annat fall inte kan följas.

Å andra sidan har i samband bed övervakningen konstaterats, att chaufförerna själv fordrar långa arbetsdagar och på grund därav i stället långa fritider. Såsom exempel på denna inställning kan nämnas, att Helsingfors stads trafikverk på sina anställdas önskan till arbetsrådet inlämnat en ansökan om att i vissa fall få hålla 15 timmars arbetsdagar.

Det måste dock medges, att många missförhållanden råder i fråga om busschaufförernas arbetsförhållanden, och att det är av behovet påkallat att rätta till dem. Detta har konstaterats från statsmaktens sida och en kommitté tillsatts, vars verksamhet begynte i början av år 1969. Kommittén har till uppgift att undersöka bland annat dessa frågor. Kommittén, som kallas kommittén för undersökning av arbetsförhållandena inom vägtrafiken, har till uppgift att undersöka, vilka brister och missförhållanden som råder beträffande stadgandena om de i yrkesmässig biltrafik anställdas arbets- och vilotider och inom övervakningen av stadgandenas efterlevnad, samt att utarbeta förslag till nödiga åtgärder för avhjälpande av i arbetsförhållandena iakttagna brister. Kommitténs arbete blir slutfört den närmaste tiden. I detta sammanhang torde redan kunna nämnas att, kommitténs förslag kommer att beröra bland annat i detta riksdagsspörsmål efterlysta förbättringar av chaufförernas arbetsförhållanden.

Vad beträffar tryggandet av chaufförernas utkomst är att märka, att lönefrågorna hos oss av gammalt handhafts genom kollektivavtal arbetsmarknadsorganisationerna emellan. Från början av innevarande år har en arbetsavtalslag trätt i kraft, enligt vilken arbetsgivarna även inom icke organiserade arbetsområden bör följa löne- och andra villkor, som angivits i sådana riksomfattande kollektivavtal för ifrågavarande branscher, som måste anses allmänna.

Ovanstående får jag vördsamt bringa Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 22 maj 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 128.

Salama ym.: Ravintola-alan koulutuksen lisäämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Elinkeinoaloistamme on ravintola-ala nopeasti kehittyvä. Mainitulla alalla työskentelee lähes 50 000 henkilöä. Suoritettujen tutkimusten mukaisesti v. 1971 aikana tulee mainitulla alalla uusia työpaikkoja niin paljon, että niihin tarvitaan koulutettua työvoimaa n. 6 000 henkilöä. Työvoiman tarve on lisääntynyt erittäin nopeasti ja on suurempi kuin mitä muutama vuosi aikaisemmin on voitu arvioida.

Työvoimalisäykseen vaikuttavia syitä ovat ennenkaikkea matkailun lisääntyminen sekä ulkomaisten että kotimaan matkailijoiden kohdalta. Lisääntyvä vapaa-aika ja jo useammilla elinkeinoaloilla vapaat viikonloput, antavat yhä enenevässä määrin ihmisille mahdollisuuksia matkailuun eri muodoissa, jota edistävät vielä parantuneet liikenneolot ja yleensä elintasossa tapahtuneet muutokset.

Kun maassamme on rakenteellista työttömyyttä olisi näinollen tavallista tehokkaammin pyrittävä ohjaamaan työvoimaa niihin ammatteihin, jotka voivat tarjota parhaiten työtilaisuuksia. Palveluelinkeinot yleensä tulevat ilmeisesti lähiaikoina olemaan niitä elinkeinoja, joissa työvoiman tarve lisääntyy.

Matkailun ja siihen läheisesti liittyvän ravintolaelinkeinon kehittäminen on myös ensiarvoista ulkomaisen valuuttatilanteen myönteisen kehityksen kannalta. Vähäinen ei myöskään ole merkitykseltään information luonteinen tieto Suomesta. Edellä olevalla on välillisesti vaikutusta myös kauppaan ja vientiteollisuuteemme.

Varsinainen ravintola-alan koulutus ei määrällisesti vastaa lisääntynyttä tarvetta. Sitä olisi näin ollen määrällisesti nopeasti lisättävä ja riittävän koulutuskapasiteetin aikaansaamiseksi koulutuspaikkoina tarvittaessa käytettävä mahdollisesti myös kotitalousoppilaitoksia.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen ravintola-alan koulutuksen riittämättömyydestä, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ravintola-alan koulutuksen lisäämiseksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Aune Salama. Salme Myyryläinen. Leo Kohtala.
Seija Karkinen. Margit Eskman. Lyyli Aalto.
Sinikka Luja. Tellervo Koivisto. Väinö Vilponiemi.
Edit Terästö. Tyyne Paasivuori.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aune Salaman näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 128:

> "Onko Hallitus tietoinen ravintola-alan koulutuksen riittämättömyydestä, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ravintola-alan koulutuksen lisäämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hotelli- ja ravintola-ala on elinkeinon maassamme tapahtuneen räjähdysmäisen kasvun takia ankarassa työvoimapulassa. Työvoima- ja koulutustarpeen määrää osoittaa Liiketyönantajain Keskusliiton marras—joulukuussa 1970 yhteistoiminnassa työvoimaviranomaisten kanssa suorittama työvoima- ja koulutustarvetutkimus. Sen mukaan alalla työskentelee n. 45 000 henkilöä, ja uutta työvoimaa arvioidaan tarvittavan v. 1971 loppuun mennessä seuraavasti:

vv. 1970—71 vaihteessa ..	1 200 työntekijää	täyttämättä jääneet paikat
v. 1971	3 000 työntekijää	uusia työpaikkoja
v. 1971	1 500 työntekijää	vuotuinen työntekijäin poistuma
Yhteensä	5 700 työntekijää	

Tutkimuksen mukaan lisätarve v. 1972 on 13 %, v. 1973 8 %, v. 1974 6 % ja v. 1975 5 % alan työvoimasta. Mainitut luvut eivät sisällä vuosittaista poistumaa, joka arvioidaan n. 3—5 %:ksi alan työvoimasta.

Ravintola-alalle kouluttavia erikoisammattioppilaitoksia ovat Hotelli- ja ravintolaopisto ja Hotelli- ja ravintolakoulu, jotka sijaitsevat Helsingissä. Syyslukukaudella 1971 on tarkoitus aloittaa hotelli- ja ravintolakoulu Rovaniemellä ja vuosikymmenen puolessa välissä Kuopiossa. Ravintola-alan tehtäviin annetaan koulutusta myös yleisten ammattikoulujen ravintotalousosastoilla, merimiesammattikoulujen talousosastoilla ja ammattikursseilla. Oppilaita valmistuu v. 1971 ravintola-alan erikoisoppilaitoksista ja yleisten ammattikoulujen suurtalousalan opintolinjoilta n. 2 500, merimiesammattikoulujen talousosastoilta n. 320 ja ammattikursseilta n. 900, yhteensä siis n. 3 700. Pidettäessä tavoitteena aikaisemmin mainittua työvoimatarvelaskelmaa jää koulutusvajausta, vaikka ravintola-alan koulutusta on tuntuvasti lisätty. Yleisten ammattikoulujen oppilaspaikkojen lisäys lukuvuonna 1970—71 on n. 10 % verrattuna edellisen vuoden oppilasmäärään. Merimiesammattikoulujen toimintaa on aikaisemmasta laajennettu. Rauman merimiesammattikoulun uudisrakennuksessa on voitu jo osittain panna talousosaston koulutus käyntiin ja samanaikaisesti on Helsingin Merimiesammattikoulun oppilaspaikkoja lisätty. Hotelli- ja ravintolaopiston koulurakennus valmistui syyslukukaudella 1969, joten ravintolaelinkeinon johtoportaan koulutusta on voitu lähteä tehokkaasti järjestämään lukuvuoden 1970—71 aikana.

Lisäkoulutuspaikkojen saamiseksi pyritään, kuten edellä mainittiin, Rovaniemeen rakennettavan Hotelli- ja ravintolakoulun, jonka koulurakennusten tulisi olla valmiina v. 1974, toiminta aloittamaan vuokratiloissa v. 1971 syksyllä. Eduskunnalle on tehty kuluvan vuoden II lisämenoarvioon esitys tarpeellisesta määrärahasta. Koulu voisi ottaa kerrallaan 80 ja lukukauden aikana kaikkiaan 110 oppilasta, mi-

käli pyrkijöillä on jo hyväksyttävää harjoittelua alalla. Oman koulutalon valmistuttua oppilaitoksen kapasiteetti tulee olemaan 225 oppilaspaikkaa ja vuotuinen kokonaismäärä 325 paikkaa. Lisäksi voidaan järjestää kurssimuotoista täydennys- ja jatkokoulutusta.

Toisen uuden ravintola-alan oppilaitoksen, Kuopioon suunnitellun hotelli- ja ravintolakoulun tontista käydään parhaillaan neuvotteluja Kuopion kaupungin kanssa. Oppilaitoksen huonetilaohjelma on valmisteilla ammattikasvatushallituksessa. Rakennushallituksen laatiman rakennusohjelman mukaan tämän ravintolakoulun rakennustyö tulee valmistumaan v. 1975. Koulutuspaikkoja tulee olemaan 375, joista osa voitaneen täyttää kahdesti lukuvuodessa. Lisäksi koulun toimintaan tulee kuulumaan kurssimuotoista opetusta.

Koulutusviranomaisten syksyllä 1970 tekemän 5-vuotissuunnitelman mukaan yleisten ammattikoulujen ravintotalousosastoille tulee n. 1 000 uutta paikkaa lisäyksen jakautuessa tasaisesti näille viidelle vuodelle. Koulutustarpeesta johtuen pyritään nyt kuitenkin nopeuttamaan uusien opintolinjojen perustamista siten, että syksyllä 1971 todennäköinen lisäys on n. 300 oppilaspaikkaa. Suurin osa uusista opintolinjoista on kehitysalueilla.

Oppisopimuskoulutus on vastikään tullut tiedostetuksi ravintola-alalla sille sopivaksi koulutusmuodoksi. Tarkoituksena on laajentaa tätä koulutusta. Oppisopimuksen tehneiden kokonaismäärän selvittämiseksi ei tällä hetkellä ole käytettävissä tietoja. Ne saadaan vuoden vaihteessa ammattioppilaslautakunnilta eri puolilta maata. Koulutukseen kuuluvaan tietopuoliseen kurssiin osallistuu kesä-heinäkuussa 1971 noin 60 henkilöä.

Ammattikasvatushallituksen suunnitelmien mukaan myös emäntäkouluissa ja talouskouluissa ryhdytään antamaan ravintola-alalle johtavaa koulutusta. Talouskouluihin järjestetään jo syyskautena 1971 talouskoulun tai emäntäkoulun suorittaneille jatkokursseja, joiden kestoaika on sama kuin talouskoulun. Ohjelmana on kouluttaminen joko ravintolan ruoanvalmistukseen tai tarjoiluun. Samanaikaisesti emäntäkouluissa kokeillaan linjajakoista opetusta, jolloin talouslinjaan sisältyy runsaasti ruoan, myös ravintolaruoan, valmistuksen opetusta. Hotelli- ja ravintolaopisto järjestää talouskoulujen ja emäntäkoulujen opettajille Helsingissä täydennyskurssin 1—24. 6. 1971 ravintolaruoanvalmistuksessa ja tarjoilussa. Arvion mukaan talouskoulujen ja emäntäkoulujen opiskelijoista voidaan v. 1971 aikana n. 700 ohjata ravintola-alalle. Koulutusta lisätään tarpeen mukaan seuraavina vuosina.

Mikäli uusien oppilaitosten rakennushankkeet samoin kuin muutkin esitetyt koulutuksen laajennussuunnitelmat saadaan toteutetuiksi, pystytään lähivuosina täyttämään ravintola-alan koulutetun työvoiman vajaus ja kouluttamaan alalle tarvetta vastaavasti työntekijöitä.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagen Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Aune Salama ställda skriftliga spörsmål nr 128:

> "Är Regeringen medveten om den otillräckliga utbildningen inom restaurangbranschen, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att få till stånd en ökning av utbildningen inom restaurangbranschen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Hotell- och restaurangbranschen lider av en svår brist på arbetskraft till följd av den explosionsartade utvecklingen av denna näringsgren i vårt land. Storleken av behovet av arbetskraft och av utbildning framgår av den undersökning rörande arbetskraft och utbildning, som Affärsarbetsgivarnas Centralförbund r. f. företog i november—december 1970 under samarbete med arbetskraftsmyndigheterna. Enligt denna undersökning är omkring 45 000 personer sysselsätta inom branschen, och ny arbetskraft beräknas bli erforderlig före utgången av år 1971 enligt följande:

vid årsskiftet 1970—71	1 200 arbetare	obesatta platser
år 1971	3 000 arbetare	nya arbetsplatser
år 1971	1 500 arbetare	årlig avgång av arbetare
Sammanlagt	5 700 arbetare	

Enligt undersökningen är tilläggsbehovet år 1972 13 %, år 1973 8 %, år 1974 6 % och år 1975 5 % av arbetskraften inom branschen. Dessa siffror innefattar icke den årliga avgången, som beräknas till cirka 3—5 % av arbetskraften inom denna bransch.

Specialyrkesläroanstalter som utbildar personal för restaurangbranschen är Hotell- och restauranginstitutet samt Hotelli- ja ravintolakoulu, vilka är belägna i Helsingfors. Avsikten är att under höstterminen 1971 starta en hotell- och restaurangskola i Rovaniemi och i mitten av decenniet i Kuopio. Undervisning i göromål inom restaurangbranschen meddelas också på de allmänna yrkesskolornas matlagningsavdelningar, sjömansyrkesskolornas ekonomiavdelningar och på yrkeskurser. Från speciallärоanstalter inom restaurangbranschen och de allmänna yrkesskolornas studielinjer för storhushållsbranschen utexamineras år 1971 omkring 2 500 elever, från sjömansyrkesskolornas ekonomiavdelningar omkring 320 och från yrkeskurser omkring 900, sammanlagt således cirka 3 700. Om man som mål uppställer den tidigare nämnda kalkylen över behovet av arbetskraft, återstår ett utbildningsunderskott, även om utbildningen för restaurangbranschen ökats kännbart. Ökning av antalet elevplatser vid de allmänna yrkesskolorna under läsåret 1970—71 är cirka 10 %, jämfört med elevantalet under det föregående året. Sjömansyrkesskolornas verksamhet har utvidgats. I en nybyggnad vid sjömansyrkesskolan i Raumo har utbildningen vid ekonomiavdelningen redan delvis kommit i gång, och samtidigt har antalet elevplatser i Helsingfors sjömansskola ökats. Hotell- och restaurangsinstitutets skolhus blev färdigt under höstterminen 1969, varför organiseringen av utbildningen för den ledande personalen inom restaurangnäringen har kunnat igångsättas effektivt under läsåret 1970—71.

För att få mera utbildningsplatser försöker man sätta i gång verksamheten vid den nämnda hotell- och restaurangskolan i Rovaniemi, vars byggnad blir färdig år 1974, redan hösten 1971 i hyrda lokaliteter. Till riksdagen har gjorts framställning om erforderligt anslag i innevarande års II tilläggsbudget. Skolan skulle kunna på en gång anta 80 och under en termin sammanlagt 110 elever, om inträdessökandena redan har godtagbar praktik på området. När det egna skolhuset blivit färdigt, kommer läroanstaltens kapacitet att vara 225 elevplatser och totalantalet om året 325 platser. Dessutom kan föranstaltas fortbildning och vidare bildning i kursform.

Frågan om tomt för den andra nya läroanstalten för restaurangbranschen, den i Kuopio planerade hotell- och restaurangskolan, dryftas som bäst med Kuopio stad. Läroanstaltens rumsprogram är under beredning i yrkesutbildningsstyrelsen. Enligt ett av byggnadsstyrelsen uppgjort byggnadsprogram kommer byggnadsarbetena på denna restaurangskola att bli färdiga år 1975. Antalet utbildningsplatser kommer att vara 375, av vilka en del torde kunna fyllas två gånger varje läsår. Dessutom kommer skolans verksamhet att omfatta undervisning i kursform.

Enligt en av utbildningsmyndigheterna på hösten 1970 uppgjord 5-årsplan kommer antalet nya platser på de allmänna yrkesskolornas matlagningsavdelningar att vara 1 000, fördelade jämnt på de fem åren. På grund av utbildningsbehovet försöker man nu ändå påskynda inrättandet av nya studielinjer så, att den sannolika ökningen på hösten 1971 blir ca 300 elevplatser. Största delen av de nya studielinjerna är förlagda till utvecklingsområdena.

Helsingfors den 26 maj 1971.

Utbildningen enligt läroavtal har först nyligen inom restaurangbranschen uppfattats såsom en för den lämplig utbildningsform. Avsikten är att utvidga denna utbildning. För utredning av totalantalet personer som ingått läroavtal finns i detta nu icke tillgängliga uppgifter. Sådana erhålles vid årsskiftet av lärlingsnämnderna på olika håll i landet. I den teoretiska kurs som hör till utbildningen deltar i juni—juli 1971 omkring 60 personer.

Enligt yrkesutbildningsstyrelsens planer kommer även vid husmodersskolor och hushållsskolor att inledas utbildning som leder över till restaurangbranschen. Vid hushållsskolorna anordnas redan under höstterminen 1971 fortbildningskurser för dem som genomgått hushållsskola eller husmodersskola. Dessa fortbildningskurser kommer att pågå lika länge som hushållsskolans kurs. Programmet omfattar utbildning för restaurangmatlagning eller restaurangservering. Samtidigt experimenterar man vid husmodersskolorna med undervisning på olika linjer, varvid hushållslinjen upptar omfattande undervisning i matlagning, även i tillredning av restaurangmat. Hotell- och restauranginstitutet föranstaltar 1.—24. 6. 1971 i Helsingfors för lärare vid hushållsskolor och husmodersskolor en fortbildningskurs i restaurangmatlagning och -servering. Enligt beräkning kan under år 1971 omkring 700 elever vid hushållsskolor och husmodersskolor dirigeras in på restaurangbranschen. Utbildningen ökas enligt behov under de följande åren.

Om de nya läroanstalternas byggnadsprojekt och övriga här framlagda planer på utvidgning av utbildningen kan genomföras, kommer underskottet på utbildad arbetskraft inom restaurangbranschen att kunna fyllas under de närmaste åren och arbetare att kunna utbildas för branschen i motsvarighet till behovet.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Kirj. ksm. n:o 129.

Lehmonen ym.: Esityksen antamisesta laiksi ehkäisyneuvonnasta ja perhesuunnittelusta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hyväksyessään aborttilain eduskunta edellytti, että hallitus mahdollisimman pikaisesti antaisi eduskunnalle esityksen ehkäisyneuvonta- ja perhesuunnittelulaiksi. Lääkintöhallituksen toimenpitein asetettiin työryhmä laatimaan valtakunnallista suunnitelmaa syntyvyyden säännöstelystä ja perhesuunnittelusta, joka päätyi toteamukseen, että "valtakunnallisen ehkäisyneuvonnan järjestämiseen on viipymättä ryhdyttävä" ja muutoinkin toimikunta yhtyy aborttilakikomitean ehdotukseen ehkäisyneuvontalain aikaansaamiseksi pikaisesti. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että lääkintöhallitus:

1) esittäisi sosiaali- ja terveysministeriölle toimikunnan asettamista, jonka tehtävänä on antaa ehdotuksensa ehkäisyneuvonnan organisoimiseksi työryhmän laatimien näkökohtien ja kustannusarvioiden mukaisesti, sekä saattaa ehkäisyneuvonta lainsäädännölliselle pohjalle,

2) saattaa työryhmän näkökohdat paitsi lääkintöhallituksen myös yliopistojen ja korkeakoulujen, opetusministeriön, yleisradion, pääesikunnan ja piispainkokouksen tietoon lähinnä kannanottoa varten. (Holger Hultinin toimikunta, sivu 15.)

Ehkäisyneuvonnan työryhmän laatima suunnitelma jätettiin lääkintöhallitukselle 14. 12. 1970, mutta sitä ei ole millään tavoin saatettu julkisuuteen, eikä ryhdytty esitettyihin toimenpiteisiin julkisesti. Ehkäisyneuvonnan tarpeellisuudesta ollaan suhteellisen yksimielisiä lähes kaikissa poliittisissa ryhmissä. Kun kuitenkin esityksen antaminen viivästyy, niin lisääntyy uhkaavasti niiden ihmisten määrä, jotka tosiasioista tietämättöminä tai niitä tahallisesti vääristellen tekevät voimassa olevasta aborttilaista eettisesti ja inhimillisesti arveluttavan. Isoin otsikoin on jo julkistettu "tietoa", että uudesta aborttilaista on tullut lähes ainoa ehkäisykeino. Mitään näyttöä ei ole olemassa siitä, että uuden lain voimaan tultua olisi alettu suhtautua raskauden ehkäisyyn huolimattomammin kuin aikaisemmin, mutta todistamattomien "eettisten ja moraalisten syiden nojalla" on julkisuudessakin näin uskoteltu, jopa eräiden "asiantuntijoina" pidettyjen henkilöiden pelkästään henkilökohtaisten kannanottojen vuoksi.

Ellei asiassa saada aikaan eduskunnan edellyttämää ehkäisyneuvontalakia, niin on todella olemassa vaara, että tämä varsin arveluttava ja täysin väärä käsitys nykyisestä aborttilaista, sen vaikutuksesta sairaalapaikkojen käyttöön ja sen mukaisista kustannuksista tulee yleiseksi mielipiteeksi ja näin ne piirit, jotka itse asiassa vastustavat kaikkea tietoa ihmisen toimintojen tieteellisestä ja hyväksyttävästä ohjauksesta, saavat estoitta vaikuttaa mm. koulunuorison kasvatukseen, opettajaopetuksen vanhanaikaisena pitämiseen ja koko se suurimittainen lain uudistus, jolla poistettiin laittomat abortit lähes olemattomiin tästä maasta, tulee toteutuksessa vaikeutumaan. Lisäksi yleinen mielipide myrkyttyy e. m. valhekuvista. Lisäksi on pelättävissä, että laittomien aborttien lukumäärä vastaisuudessa lisääntyy, kun laillisesta, lääkärin suorittamasta abortista, pyritään tekemään melkein rikollinen menettely.

Edellä olevaan viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaisesti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin Hallitus aikoo antaa Eduskunnalle esityksen laiksi ehkäisyneuvonnasta ja perhesuunnittelusta?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Siiri Lehmonen.
Kaisu Weckman.
Helvi Niskanen.
Lauha Männistö.
Pauli Räsänen.
Anna-Liisa Jokinen.
Mirjam Tuominen.
Oili Suomi.
Hertta Kuusinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 704 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Siiri Lehmosen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 129, jossa tiedustellaan:

> "Milloin Hallitus aikoo antaa Eduskunnalle esityksen laiksi ehkäisyneuvonnasta ja perhesuunnittelusta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Mitä ensinnä tulee ehkäisyneuvontaan on pidettävä selvänä, että se pääasiallisesti on osa kansanterveystyötä, joten siitä ei ole tarkoituksenmukaista säätää erillisellä lailla, vaan tämä toiminta on tarkoituksenmukaista sisällyttää kansanterveystyöstä annettaviin säännöksiin. Ei myöskään ole asianmukaista luoda sitä varten omaa muusta kansanterveystyöstä erillään olevaa organisaatiota, vaan sisällytettävä se samaan järjestysmuotoon kuin muukin kansanterveystyö. Eduskunnalle lähitulevaisuudessa annettavassa hallituksen esityksessä kansanterveystyöstä annettavaksi laiksi on kunnan kansanterveystyöhön kuuluvana velvollisuutena muun muassa ylläpidettävä terveysneuvontaa, johon luetaan kansanterveydellinen valistustyö. Kun jokaisen kunnan on kunakin vuonna seuraavaa viittä kalenterivuotta varten tehtävä suunnitelma sen velvollisuutena olevasta kansanterveystyöstä, tulee siihen edelläviitatun säännöksen mukaan sisältymään myös ehkäisyneuvontaa koskeva toiminta. Mainittu viisivuotissuunnitelma on alistettava lääkintöhallituksen hyväksyttäväksi, joten lääkintöhallituksella on mahdollisuus entistä paremmin ohjata ja valvoa tätä toimintaa. Kun kunnat saavat tähänkin toimintaan valtionapua, on se omiaan sitä tehostamaan. Mikäli taas ehkäisyneuvonnan toteuttamiseksi muiden kuin kansanterveysviranomaisten toimesta tarvitaan velvoittavia säännöksiä, otetaan tämä kysymys selvitettäväksi siinä yhteydessä kun valtakunnallista terveyssuunnitelmaa valmistellaan.

Mitä sitten tulee perhesuunnitteluun, tulee sekin ehkäisyneuvontaa liittyviltä osin tapahtumaan sen yhteydessä. Muilta osin on tarkoitus kiinnittää jatkuvaa huomiota sen kehittämiseen sekä tutkimaan mahdollisuuksia erityisesti sen suunnitelmalliseen ja erilaiset sosiaalipoliittiset näkökohdat huomioonottavaan toteuttamiseen. Tämän tähtäävä valmistelutyö on juuri ollut pohdittavana Yhdistyneiden kansakuntain sekä sosiaali- ja terveysministeriömme yhteisesti Suomessa järjestämässä perhesuunnittelun seminaarissa.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 704 av den 4 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Siiri Lehmonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 129:

> "När ämnar Regeringen till Riksdagen avlåta proposition med förslag till lag om rådgivning rörande preventivmedel och familjeplanering?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till en början bör det i fråga om rådgivningen rörande preventivmedel anses klart, att denna rådgivning främst utgör en del av folkhälsoarbetet. Det är därför inte ändamålsenligt att stifta en särskild lag om denna verksamhet, utan den kan lämpligen inordnas under de stadganden som utfärdas om folkhälsoarbetet. Det är inte heller påkallat att för detta ändamål skapa en separat organisation, utan den avsedda verksamheten bör inbegripas i samma organisatoriska form som det övriga folkhälsoarbetet. I den regeringsproposition med förslag till lag om folkhälsoarbetet som i en nära framtid kommer att avlåtas till Riksdagen upptages bland de plikter som på folkhälsoarbetets område åvilar kommun bl. a. skyldigheten att upprätthålla hälsorådgivning, till vilken hänföres upplysningsarbete rörande folkhälsans område. Då varje kommun varje år bör utarbeta en plan för de följande fem kalenderåren för det folkhälsoarbete som åligger den, kommer häri enligt det ovan antydda stadgandet även att innefattas verksamhet som avser rådgivning om preventivmedel. Nämnda femårsplan skall underställas medicinalstyrelsen för godkännande. Medicinalstyrelsen har därför möjlighet att bättre än tidigare leda och övervaka denna verksamhet. Då kommunerna erhåller statsunderstöd också för denna verksamhet, är detta ägnat att göra denna effektivare. Om åter förpliktande stadganden erfordras för ett förverkligande av rådgivningen om preventivmedel genom andra än folkhälsomyndigheterna, kommer denna fråga att utredas samtidigt som en hälsovårdsplan för hela landet utarbetas.

Vad åter familjeplaneringen angår, bör också den, till den del den hör samman med rådgivningen om preventivmedel, ske i samband därmed. Meningen är för övrigt att lägga av på att utveckla familjeplaneringen samt företa undersökningar speciellt av möjligheterna att planmässigt förverklig den på ett sätt som beaktar olika socialpolitiska synpunkter. Ett beredningsarbete med detta syfte har nyligen dryftats vid ett seminarium i familjeplaneringsfrågor, vilket hade anordnats i Finland av Förenta Nationerna samt vårt social- och hälsovårdsministerium gemensamt.

Helsingfors den 2 juni 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 130.

Järvenpää: Niinisalon koeampuma-asemalta myydyn ammusromun räjähtämisen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Niinisalon varuskunnassa on sattunut useita romuammusten räjähdyksiä, joissa on saanut surmansa varusmiehiä ja upseereita. Yksi tällaisen romuammuksen räjähtäminen tapahtui Porissa vuonna 1967. Mainittuna vuonna valtion toimesta tarjottiin Suomen romukauppiaille myytäväksi Niinisalon koeampuma-asemalla 700—1 000 tonnia panssarikranaatteja ja muuta ammusromua. Porilaisen Sataromu Oy:n johtaja Lauri Tuominen kävi tällöin keskustelun aseman johtajan, majuri Kärjen kanssa, joka kertoi, että ammusromu on täysin vaaratonta eikä sisällä muuta lisäainetta kuin jonkin verran pikeä, rikkiä ja santaa. Samalla vakuutettiin, että romut voidaan vaaratta polttaa poikki romun sulattamista varten. Tällä perusteella Tuominen teki kaupan ja romun kuljettaminen Niinisalosta Poriin aloitettiin. Koeampuma-asemalta luvattiin vielä varmuuden vuoksi antaa asiantuntija käyttöön, kun kuormauksia ryhdytään tekemään. Ensimmäistä erää haettaessa ei asiantuntijaa kuitenkaan ollut paikalla, mutta aseman päällystö kehotti aloittamaan kuljetuksen, koska tavara ei sisältänyt heidän mukaansa mitään vaarallista. Parin päivän kuluttua asiantuntija saatiin valvomaan kuormausta ja hän tutki kuorman ja totesi, että mukana on mahdollisesti kaksi vaarallista ammusta, ja käski heittää ne matkan varrella jokeen. Autonkuljettaja ja apumies toteuttivat ohjeen ja heittivät vaarallisiksi epäillyt ammukset Kankaanpäässä Veneskosken sillalta Karvianjokeen, josta niitä nyt vasta on ryhdytty etsimään.

Kuljetusten päätyttyä ryhdyttiin ammusromua puhdistamaan ja polttamaan poikki. Työssä oli myös itse johtaja Tuominen. Tällöin yksi kranaatti räjähti sillä seurauksella, että Silvennoinen-niminen mies menetti kätensä ja jalkansa sekä sai vammoja päähänsä. Hänestä tuli 100-prosenttinen invalidi. Toinen työntekijä loukkaantui lievemmin. Silvennoinen oli entinen poliisi ja pioneerikoulutuksen saanut mies, joten hänellä oli asiantuntemusta ammusten käsittelyssä. Räjähdyksen tapahduttua aloitettiin poliisikuulustelut ja tutkimukset. Pääesikunnasta lähetettiin paikalle maan parhaana pidetty asiantuntija Kainulainen, joka viikon ajan yhdessä neljän liikkeen palveluksessa olevan miehen kanssa tutki koko paikalle ajetun noin 170 tonnin romuerän ja totesi, että joukossa oli 414 erittäin vaarallista ammusta. Mukana oli mm. erittäin vaarallisia räjähtämättömiä singon ammuksia. Erästä vain 2—3 % oli vaaratonta tavaraa ja n. 150 tonnia kuljetettiin takaisin Niinisalon koeampuma-aseman lampeen ja romun myynti yksityisille kiellettiin.

Raastuvanoikeudessa Tuominen määrättiin maksamaan Silvennoiselle korvauksia kivusta, särystä ja menetyksistä yli 20 000 markkaa, mutta hovioikeudessa korvaussumma nousi noin 67 000 markkaan sekä lisäksi määrättiin Tuominen maksamaan Silvennoiselle eläkettä 40—50 markkaa kuukaudessa. Johtaja Tuominen on sitä mieltä, että korvaus kuuluu vammautuneelle, mutta korvausvelvollisen pitäisi olla sen, joka harhaanjohtavia tietoja antaen on myynyt romun. Kauppakirjassa on kyllä muodollinen pykälä, että myyjä ei vastaa mahdollisesti sattuvista vahingoista, mutta ne ovat normaaleja kaikissa kaupoissa. Sen sijaan kaupantekotilaisuudessa majuri Kärki ja muut upseerit vakuuttivat tavaran olevan täysin vaaratonta, jonka vakuutuksen oli kuullut neljä todistajaa, mikä ilmeni oikeudenkäynnissä. Asiantuntijoina olleet upseerit sen sijaan menettivät henkensä noin vuosi sitten Niinisalossa samanlaisissa olosuhteissa sattuneessa räjähdyksessä kuin Silvennoinen loukkaantui Porissa.

Saamiensa väärien tietojen perusteella Sataromu Oy teki tämän kaupan, jonka joh-

dosta se on kärsinyt suuria taloudellisia menetyksiä ja liike on joutunut epäsuosioon täysin perusteettomasti. Noin 150 tonnin romun kuljetus takaisin Niinisaloon, romun uudelleen tutkiminen, korvaukset ja eläkkeet merkitsevät liikkeelle ainakin 100 000 markan taloudellista menetystä sekä samalla yleisen mielipiteen paine pyrkii tekemään syylliseksi pienyrittäjä johtaja Tuomisen ja oikeudenkäynnin johdosta liikkeen toiminta on vaikeutunut, vaikka kaiken oikeudenmukaisuuden nimessä syyllisiä lähinnä ovat toisena osapuolena ja myyjänä valtio ja väärien tietojen antajat.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että valtion toimesta on Niinisalon koeampumaasemalta myyty vaarallista ammusromua, joka on räjähtänyt ja aiheuttanut vammoja Sataromu Oy:n työntekijöille sekä taloudellisia menetyksiä liikkeen omistajalle, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Sataromu Oy:n maineen puhdistamiseksi ja taloudellisten menetysten korvaamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne n:o 705 toukokuun 4 päivältä 1971 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Matti Järvenpään tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen, että valtion toimesta on Niinisalon koeampuma-asemalta myyty vaarallista ammusromua, joka on räjähtänyt ja aiheuttanut vammoja Sataromu Oy:n työntekijöille sekä taloudellisia menetyksiä liikkeen omistajalle, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Sataromu Oy:n maineen puhdistamiseksi ja taloudellisten menetysten korvaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Asiasta saadun selvityksen mukaan Sataromu Oy on ostanut Pääesikunnan aseosaston kanssa 9. 6. 1967 päivätyn myyntisopimuksen perusteella 173 tonnia kranaatti-, panssarivaunu- ja muuta rautaromua hintaan mk 0,04/kg Niinisalossa olevalta puolustuslaitoksen Koeampuma-aseman alueelta.

Mainitun myyntisopimuksen mukaan ostaja on ollut velvollinen varmistautumaan vastaanottamiensa romujen vaarattomuudesta. Sopimuksessa on myös nimenomaan maininta siitä, että puolustuslaitos ei vastaa mahdollisesta vahingosta, joka tämän sopimuksen mukaan ostajalle luovutettujen romujen jatkokäsittelyssä voi tapahtua.

Edellisen lisäksi on Koeampuma-aseman silloinen johtaja jo neuvottelujen alkuvaiheessa Sataromu Oy:n toimitusjohtajalle korostanut, että kyseiseen kauppaan kuulunut kranaattiromu saattaa olla hiekka-, rikki-, sementti- tai trotyylitäytteistä, minkä vuoksi oli välttämätöntä, että ne ennen kranaattien poisviemistä esitetään Koeampuma-aseman tarkastushenkilökunnalle kyseisten ammusten vaarattomuuden toteamiseksi. Tämän lisäksi oli ostajalle kiistattomasti tehty myös selväksi, että vain tyhjät kranaattikuoret ovat vaarattomia.

Koeampuma-aseman johtajan vaihduttua 27. 5. 1967 oli myös uuden johtajan toimesta nimenomaan tähdennetty, että vain tyhjät kuoret ovat vaarattomia, ja samalla tarjottu Sataromu Oy:lle asiantuntija-apua kranaattien tunnistamiseksi ja niiden vaarattomuuden toteamiseksi. Yhtiön toimesta ei kuitenkaan tämän jälkeen otettu yhteyttä Koeampuma-aseman henkilökuntaan muutoin kuin kuormien punnitsemisessa.

Räjähdysonnettomuuden tapahduttua palautettiin kyseisestä romusta takaisin Koeampuma-asemalle n. 170 tonnia.

Tässä yhteydessä on ehkä syytä mainita, että ulkomailla purettaneen ja romutettaneen aika paljon räjähdysainetäytteisiä romuammuksia, mutta niitä ei hitsata, vaan ne sahataan halkija hakataan metallityökaluilla.

On myös todettava, että Sataromu Oy itsekään ei ole katsonut myyjää syypääksi tapahtuneeseen onnettomuuteen, koska se on 7 päivänä syyskuuta 1967 pääesikunnan aseosastolle lähettämällään kirjelmällä ilmoittanut, että sillä ei ole mitään korvausvaatimusta räjähdyksen johdosta.

Puolustusministeriö on edellä sanotunlaatuisten onnettomuuksien välttämiseksi vastaisuudessa 23. 12. 1967 antanut uudet ja tarkistetut määräykset puolustuslaitoksen irtaimen omaisuuden hylkäämisestä ja poistamisesta ja huomauttanut tässä nimenomaan (12 § 3 mom.), että jos hyljättyä omaisuutta ei voida sen vaarallisuuden vuoksi luovuttaa puolustuslaitoksen ulkopuolelle, on se hävitettävä erikseen annettujen ohjeiden mukaan.

Edellä sanotun nojalla Hallitus katsoo, että sen ei ole tarvinnut ryhtyä toimenpiteisiin asian johdosta, mutta ilmoittaa kuitenkin, että puolustusministeriön antamien puolustuslaitok-

sen irtaimen omaisuuden hylkäämistä ja poistamista koskevien määräysten mukaan vaaralliseksi epäillyn romun myynti ei enää ole mahdollista, vaan on se hävitettävä.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1971.

Mitä lopuksi kyselyn toiseen osaan tulee, ei edellä esitetyn perusteella siinä mainittuihin toimenpiteisiin ryhtymistä voitane Hallitukselta edellyttää.

Puolustusministeri *Kristian Gestrin.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 705 av den 4 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Matti Järvenpää ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att på åtgärd av staten från Niinisalo provskjutningsstation har sålts farligt ammunitionsskrot, som har exploderat och skadat arbetare vid Sataromu Oy benämnda företag samt orsakat ekonomiska förluster för företagets ägare, och om så är,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rentvå företagets rykte och ersätta de ekonomiska förlusterna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Av en utredning i saken har framgått, att Sataromu Oy på basen av ett försäljningskontrakt av 9. 6. 1967 med huvudstabens dåvarande vapenavdelning köpt 173 ton granat- och pansarvagnsskrot samt annat järnskrot till ett pris av 0,04 mk/kg från det område, som tillhör försvarsmaktens provskjutningsstation i Niinisalo.

Enligt försäljningskontraktet var köparen skyldig att försäkra sig om, att det mottagna skrotet var ofarligt. I kontraktet nämnes även uttryckligen, att försvarsmakten icke ansvarar för eventuell skada som kan drabba köparen vid efterbehandling av det skrot, som enligt kontraktet överlämnats till köparen.

Utöver det ovansagda hade dåvarande chefen för provskjutningsstationen redan i början av förhandlingarna för verkställande direktören för Sataromu Oy understrukit, att det granatskrot, som ingick i köpet kunde vara fyllt med sand, svavel, cement eller trotyl. Av denna orsak var det nödvändigt att granaterna, innan de bortfördes, skulle visas för provskjutningsstationens kontrollpersonal, för att denna skulle kunna förvissa sig om, att projektilerna var ofarliga. Dessutom hade för köparen obestridligen klargjorts, att endast tomma granathylsor är ofarliga.

Sedan provskjutningsstationen 27. 5. 1967 fått en ny chef, underströks även på åtgärd av denne, att endast tomma hylsor är ofarliga. Samtidigt erbjöds Sataromu Oy sakkunnig hjälp för att identifiera granaterna och för att konstatera, att de var ofarliga. Efter detta togs dock icke från bolagets sida någon kontakt med provskjutningsstationens personal annat än för vägning av lasterna.

Efter det att explosionsolyckan inträffat returnerades till provskjutningsstationen ca 170 ton av skrotet i fråga.

I detta sammanhang är det måhända skäl att nämna, att man utomlands öppnar och skrotar ned en hel del skrotprojektiler, fyllda med sprängämnen, men detta sker ej genom svetsning utan genom att de sågas och hugges i stycken.

Det måste även konstateras, att Sataromu Oy benämnda bolag icke självt anser säljaren vara skyldig till olyckshändelsen. I en skrivelse, som företaget den 7 september 1967 sänt till huvudstabens vapenavdelning har företaget nämligen meddelat, att det icke har några ersättningsanspråk med anledning av explosionen.

Försvarsministeriet har, för att i framtiden undvika olyckshändelser av ovan nämnd art, 23. 12. 1967 utfärdat nya och justerade föreskrifter angående kasserandet och avlägsnandet av försvarsmakten tillhörigt lösöre och i detta sammanhang uttryckligen understrukit (12 § 3 mom.), att om det kasserade lösöret på grund av sin farlighet icke kan överlåtas till utom försvarsväsendet stående, skall det förstöras i enlighet med särskilda, därom utfärdade direktiv.

Med stöd av vad ovan anförts anser Regeringen, att den icke har behövt vidtaga åtgärder med anledning av saken, men meddelar likväl, att enligt de föreskrifter, som försvarsministeriet utfärdat angående kasserande och av-

lägsnande av försvarsväsendet tillhörigt lösöre, det icke längre är möjligt att sälja skrot, som kan misstänkas vara farligt, utan skall det förstöras.

Helsingfors den 24 maj 1971.

Vad slutligen spörsmålets andra del beträffar, torde på grund av det ovan anförda icke kunna förutsättas, att Regeringen skrider till de åtgärder, som där nämns.

Försvarsminister *Kristian Gestrin.*

Kirj. ksm. n:o 131.

Honkonen: Koulukirjastotoiminnan järjestämisestä peruskouluuudistuksen yhteydessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme koulukirjastot ovat vuosikymmeniä toimineet olosuhteissa, jotka ovat kaiken arvostelun alapuolella. Ne eivät ole alkuunkaan pystyneet täyttämään niitä vaatimuksia, joita nykyaikaiselle oppilaskirjastolle asetetaan, jotta se voisi tehokkaasti tukea koulun opetustyötä.

Kirjasto- ja koulualan järjestöjen valtiovallalle toistuvasti tekemistä esityksistä huolimatta ei koulujen eikä oppilaitosten kirjastojen tilaa ole ryhdytty kokonaisuudessaan kartoittamaan ja tutkimaan. Opetusministeriön asettama Peruskoulun oppilaskäsikirjastojen työryhmä pyrki tosin muistiossaan (1970 Moniste, 35 s.) tuomaan esille koulujen käsikirjastojen suurimpia puutteita sekä esittämään niihin parannuksia. Kouluhallitus on kuluvana vuonna perustanut erityisen koulukirjastovaliokunnan sekä suunnitellut lyhyitä kursseja koulukirjastojen hoidosta vastaaville opettajille.

Koulu- ja oppilaitosten kirjastojen kohdalla on kuitenkin jatkuvasti monia suuria ongelmia, jotka vaativat pikaista tutkimusta ja ratkaisuja. Kirjastojen kirjallisuudenhankintamäärärahat ovat yleensä mitättömän pieniä. Koulukirjastotiloihin on vain poikkeustapauksissa kiinnitetty riittävää huomiota eikä ole olemassa minkäänlaisia normeja kirjastohuoneistoille eikä -kalusteille. Kirjakokoelmat ovat suurimmalta osalta vanhentuneita. Koulukirjastojen asianmukaisessa hoidossa on niinikään runsaasti toivomisen varaa. Yhteistyötä koulukirjastojen ja yleisten kirjastojen kesken on järjestetty vain satunnaisesti.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että koulukirjastot on peruskoulu-uudistuksen yhteydessä lähes kokonaan unohdettu, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä mainitun epäkohdan poistamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1971.

Kuuno Honkonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 4 päivältä toukokuuta 1971 n:o 706 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kuuno Honkosen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että koulukirjastot on peruskoulu-uudistuksen yhteydessä lähes kokonaan unohdettu, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä mainitun epäkohdan poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Uudistuvassa koulussa tulee koulukirjaston merkitys nykyisestään kasvamaan. Peruskoulun tavoitteiden mukainen opetuksen yksilöllistäminen ei ole mahdollista ilman tarkoituksenmukaisiksi kehitettyjä koulukirjastoja. Peruskoulua koskevissa säännöksissä onkin koulukirjastot otettu huomioon. Peruskouluasetuksen 48 §:n mukaan koulun kalustoa, kirjastoa ja muuta opetusvälineistöä on siten täydennettävä, että ne pysyvät koulutoimen vaatimusten mukaisina. Sanotun säännöksen mukaan koulun kirjastoon kuuluu käsikirjasto ja lainauskirjasto, joiden tulee olla sekä oppilaiden että opettajien käytettävissä. Osa käsikirjastosta voidaan joko tilapäisesti tai pysyvästi sijoittaa luokkiin ja ensisijassa opettajien käyttöön tarkoitettu kasvatusopillinen sekä koulun hallintoa ja eri aineiden opetusta käsittelevä kirjallisuus opettajainhuoneeseen. Yleisen kirjaston sijaitessa peruskoulun rakennuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä, ei koulun kirjastoon järjestetä lainauskirjastoa. Edelleen tulee kouluhallituksen peruskouluasetuksen mukaan valtionapujen maksatusta valvovana viranomaisena antaa kunnille ja muille alaistensa koulujen ylläpitäjille asianmukaiset ohjeet mm. koulukirjastojen hankkimisesta, hoitamisesta ja käyttämisestä. Paikallisella tasolla tulee koululautakunnan muun ohessa valvoa, että peruskoululla on tarpeelliset opetusvälineet ja kirjasto sekä peruskoulun johtajan johtaa, ohjata ja valvoa koulun kirjaston hoitoa ja käyttöä.

Koulukirjastojen kasvava merkitys koulunuudistuksen yhteydessä on otettu huomioon myös koulukirjastotilojen suunnittelussa. Kuluvaa vuotta koskevan kansakoulurakennusten ja peruskoulurakennusten piirustusten, työselitysten ja normaalihintojen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan voidaan kansakoulu- tai peruskoulurakennukseen valtionapuun oikeuttavina sijoittaa kirjastotilat, joiden suuruus on 90—110 m². Aikaisemman vastaavan päätöksen mukaan voitiin kaksi- ja useampiopettajaiseen kouluun hyväksyä kirjasto- ja kerhohuone, jonka suuruus oli 25—45 m².

Koulukirjaston hyväksikäyttö oppimistapahtuman edistäjänä edellyttää, että opettaja on tottunut käyttämään kirjastoa opetuksen apuvälineenä ja saanut siihen tarpeellista ohjausta. Tässä tarkoituksessa on uudenmuotoisen opettajanvalmistuksen opetussuunnitelmaan otettu kirjasto-opin ja opiskelutekniikan kurssi, jonka tavoitteena on muun ohessa tutustuminen oppilaskirjaston käyttöön ja viitteiden antaminen oppilaiden opiskelutekniikan kehittämiseen. Kouluhallituksen asettaman koulukirjastovaliokunnan ehdotuksesta järjestetään niinikään kuluvana kesänä ensi kertaa maamme neljässä kesäyliopistossa kursseja koulukirjastonhoitajille. Sanotut kurssit ovat viisipäiväisiä ja niillä perehdytään koulukirjaston käytön pedagogisiin kysymyksiin sekä kirjastoteknisiin ja hallinnollisiin kysymyksiin.

Opetusministeriön asettaman peruskoulun oppilaskäsikirjaston työryhmä on pohtinut peruskoulun oppilaskäsikirjastojen kysymyksiä, erityisesti kirjavalinnan ja -hankinnan osalta ja päätynyt 30. 5. 1970 jättämässään muistiossa ehdottamaan kirjastoylitarkastajan viran perustamista kouluhallitukseen, yhteistyön lisäämistä koulu- ja kirjastoviranomaisten kesken sekä alueellisella että paikallisella tasolla, koulu-

kirjastokeskusten perustamista eräisiin kuntiin sekä yleisten kirjastojen ja koulukirjastojen yhteistyötä kirjahankinnoissa eräiltä osin. Lisäksi työryhmä on tehnyt ehdotuksensa oppilaskäsikirjaston kirjatyyppien perusvalikoimaksi.

Koulukirjastojen suunnitelmallisen kehittämisen esteenä on tähän saakka ollut tarkoitukseen myönnettyjen varojen niukkuus. Pelkästään kirjahankinnoissa kansakoulujen koulukirjastoihin on varojen puute estänyt hankintojen suorittamista, vaikka koulukirjastojen hankintoihin myönnetään sama valtionapu kuin opetusvälineisiin. Kun peruskoulua ryhdytään yleisesti toimeenpanemaan tullaan kunnissa yhä selvemmin tiedostamaan kunnollisten koulukirjastojen merkitys, jolloin myös varojen saanti niiden tarpeisiin tulee helpottumaan. Valtion koulu- ja kirjastoviranomaisten taholla tutkitaan mahdollisuuksia jo tehtyjen ja peruskoulun toiminnasta saatavien kokemusten pohjalta edelleen kehiteltävien suunnitelmien mukaan parantaa peruskoulun kirjastojen toiminta-edellytyksiä.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 706 av den 4 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Kuuno Honkonen ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att skolbibilioteken så gott som helt har blivit glömda i samband med grundskolreformen, och om så är fallet,
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för avhjälpande av sagda missförhållande ?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I den nya skolan kommer skolbibilioteket att få ökad betydelse. Den i grundskolans målsättning förutsatta individualiseringen av undervisningen är inte möjlig utan ändamålsenligt utvecklade skolbibliotek. Därför har skolbiblioteken också beaktats i stadgandena angående grundskolan. Enligt 48 § grundskolförordningen skall skolans inventarier, bibliotek och övriga undervisningsmateriel kompletteras så, att de städse motsvarar de krav som skolväsendet ställer. Enligt sagda stadgande omfattar skolans bibliotek, handbibliotek och lånebibliotek, vilka skall stå till både elevernas och lärarnas förfogande. En del av handbiblioteket kan antingen tillfälligt eller varaktigt placeras i klasserna och den främst för lärarna avsedda litteraturen i pedagogik samt den litteratur, som berör skolförvaltning och undervisning i olika ämnen, i lärarrummet. Om allmänt bibliotek är inrymt i grundskolans byggnad eller finnes i dess omedelbara närhet, ordnas icke något lånebibliotek i skolans bibliotek. Vidare skall skolstyrelsen enligt grundskolförordningen i sin egenskap av myndighet som övervakar utbetalningen av statsunderstöden meddela kommunerna och andra som upprätthåller skolor, vilka underlyder skolstyrelsen, erforderliga anvisningar bl.a. om anskaffning, skötsel och användning av skolbibliotek. På lokal nivå skall skolnämnd bland annat tillse, att grundskolan förfogar över erforderlig undervisningsmateriel och bibliotek samt föreståndare för grundskola leda och övervaka vården och anlitandet av biblioteket.

Skolbibliotekens ökade betydelse i samband med skolreformen har beaktats också i planeringen av skolbiblioteksutrymmen. Enligt statsrådets under innevarande år gällande beslut angående grunderna för ritningar, arbetsbeskrivningar och normalpris för folkskolbyggnader och grundskolbyggnader kan i folkskol- eller grundskolbyggnad så som till statsunderstöd berättigande inrymmas biblioteksutrymmen med en yta av 90—110 m². Enligt motsvarande tidigare beslut kunde i skola med två eller flera lärare godkännas ett biblioteks- och klubbrum med en yta av 25—45 m².

För att skolbiblioteket skall kunna utnyttjas för främjande av inhämtandet av kunskaper förutsätts, att läraren är van vid att använda biblioteket som hjälpmedel vid undervisningen och har fått nödig handledning härvidlag. Därför har i den nya lärarutbildningens undervisningsplan upptagits en kurs i bibliotekslära och studieteknik, som bland annat syftar till orientering i användningen av elevbiblioteket och till att ge anvisningar för utvecklandet av elevernas studieteknik. På förslag av det av skolstyrelsen tillsatta skolbiblioteksutskottet anordnas likaså under innevarande sommar för första gången i vårt land vid fyra sommaruniversitet kurser för skolbibliotekarier. Sagda kurser varar fem dagar och under dem sätter man sig in i pedagogiska frågor i anslutning till användningen av skolbibliotek samt i bibliotekstekniska och administrativa frågor.

Den av undervisningsministeriet tillsatta arbetsgruppen för grundskolans elevhandbibliotek har dryftat frågor förknippade med grundskolans elevhandbibliotek, i synnerhet frågan om valet och anskaffningen av böcker, och har stannat för att i sitt 30. 5. 1970 avgivna betänkande föreslå inrättande av en biblioteks-

överinspektörstjänst vid skolstyrelsen, ökat samarbete mellan skol- och biblioteksmyndigheterna på såväl regional som lokal nivå, inrättande av skolbibliotekscentraler i vissa kommuner samt samarbete mellan de allmänna biblioteken och skolbiblioteken till vissa delar vid anskaffningen av böcker. Dessutom har arbetsgruppen framställt förslag till grundurval av boktyper för elevhandbiblioteken.

Ett planmässigt utvecklande av skolbiblioteken har hittills hindrats av att de medel som beviljats för ändamålet har varit otillräckliga. Redan när det har gällt anskaffning av böcker till folkskolornas skolbibliotek har bristen på medel hindrat anskaffningarna, fastän för anskaffningar till skolbiblioteken beviljas samma statsunderstöd som för undervisningsmateriel. När grundskolan allmänt börjar införas kommer man i kommunerna att allt klarare inse betydelsen av fullgoda skolbibliotek, varvid det också kommer att bli lättare att få medel för deras behov. Statens skol- och biblioteksmyndigheter undersöker som bäst möjligheterna att enligt redan uppgjorda planer, som kommer att vidareutvecklas på basen av de erfarenheter man får av grundskolans verksamhet, förbättra förutsättningarna för grundskolans biblioteks verksamhet.

Helsingfors den 2 juni 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Kirj. ksm. n:o 132.

Mäkelä ym.: Sosiaalisista eduista työntekijäin siirtyessä valtiojohtoisesta yhtiöstä toiseen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiojohtoisilla yrityksillä on maamme teollisuudessa jo varsin merkittävä asema ja yhtiöiden palveluksissa olevien henkilöiden määrä on suuri. Kun lisäksi valtion harjoittama teollinen toiminta on jo nyt varsin monipuolinen ja tulevaisuudessa se entisestään monipuolistuu, antaa se työntekijöille mahdollisuudet vaihtaa työalaa tai työpaikkakuntaa entistä paremmin. Nykyisellään ilmenee kuitenkin rajoittavana tekijänä se, että vaikka työntekijät siirtyvätkin toisesta valtion yrityksestä toiseen valtiojohtoiseen yritykseen he menettävät tämän siirron yhteydessä sosiaalisia etujaan m. m. lisäeläketurvan suhteen, joka on varsin merkittävä tekijä eläketurvajärjestelmässä. Tätä on pidettävä epäkohtana, joka olisi kiireesti korjattava, luomalla järjestelmä, joka turvaisi työntekijöille saavutetut edut koko valtiojohtoisen teollisuuden piirissä. Tämä järjestelmä ei luonnollisestikaan koskisi henkilöitä, jotka jo ovat m. m. saavuttaneet täydet eläke-etuudet valtion muissa tehtävissä toimiessaan.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtiojohtoisten yhtiöiden työntekijät siirtyessään toisiin valtionjohtoisiin yrityksiin menettävät tällä siirrollaan sosiaalisia etujaan ja m. m. lisäeläketurvan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi työntekijöille edullisemmaksi?

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1971.

Uljas Mäkelä.
Urho E. Knuuti.

Aune Salama.
Margit Eskman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 6 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Uljas Mäkelän ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksesä n:o 132:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtiojohtoisten yhtiöiden työntekijät siirtyessään toisiin valtionjohtoisiin yrityksiin menettävät tällä siirrollaan sosiaalisia etujaan ja m. m. lisäeläketurvan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi työntekijöille edullisemmaksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Niin teollisuudessa kuin muissakin elinkeinoissa työntekijän tutustuminen ja oppiminen suorittamaan hänelle kuuluvia tehtäviä vaatii usein huomattavan pitkän ajan, jopa vuosiakin. Työvoiman pysyvyys on siten yrityksen toiminnan tehokkuuden kannalta tärkeä tekijä ja tätä pysyvyyttä työnantajat ovat pyrkineet lisäämään tekemällä eräät sosiaaliset edut riippuviksi työntekijän palvelusajan pituudesta asianomaisessa yrityksessä. Myös työehtosopimuksissa on samansuuntaisia ohjeita. Eräiden etujen myöntämistä pitkäaikaisille työntekijöille voidaan pitää oikeudenmukaisena myös sen takia, että he ovat yrityksessä työskentelynsä aikana myötävaikuttaneet sen menestymiseen. Toisaalta on pidettävä luonnollisena, että työnantajien on tunnettava erityistä vastuuta juuri pitkäaikaisten työntekijöittensä toimeentulosta ja elintasosta.

Mitä tulee valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin, vaihtelevat sosiaaliset etuisuudet niissä varsin huomattavasti. Tämä perustuu osaltaan erilaisiin työolosuhteisiin, jotka esimerkiksi kaivostyöntekijällä, voimalaitoksen päivystäjällä, konepajatyöntekijällä, lentävällä henkilökunnalla ja yleisradiotoiminnassa poikkeavat niin huomattavasti toisistaan, että sosiaalisten etujenkin erilaisuutta voidaan pitää asiallisena. Myös on todettava, että uusissa ja kireissä kilpailuolosuhteissa toimivissa yhtiöissä ei aina ole samoja taloudellisia mahdollisuuksia vapaaehtoisten sosiaalikustannusten lisäämiseen kuin vanhemmissa yhtiöissä. Näiden molempien ja eräiden muidenkin seikkojen johdosta ei valtionenemmistöisissä yhtiöissä ole toistaiseksi päästy yhtenäisiin sosiaalisiin etuuksiin.

Kuten alussa perusteltiin, ei ehkä aina olisi täysin asiallista, että työntekijän siirtyessä valtionenemmistöisestä yhtiöstä toiseen hän heti alusta alkaen saisi yhteenlaskettuja palvelusvuosiaan vastaavat sosiaaliset etuisuudet. Tästä syystä eräissä valtionenemmistöisissä osakeyhtiöissä onkin voimassa mm. sellainen eläkejärjestelmä, jonka mukaan vasta sen jälkeen, kun työntekijä tässä yhtiössä on palvellut määrävuodet, hän saa laskea hyväkseen muissa valtionenemmistöisissä yhtiöissä tai valtion tehtävissä ansaitsemansa palvelusvuodet. Toisaalta on kuitenkin olemassa myös sellaisia yhtiöitä, joissa tämä etu saavutetaan heti tai varsin pian. On myös valtionenemmistöisiä yhtiöitä, jotka eivät laske muissa valtionyhtiöissä tai valtiolla aikaisemmin palveltuja vuosia ko. työntekijän hyväksi.

Käytäntö sosiaalietujen soveltamisessa on siis valtionenemmistöisissä yhtiöissä varsin vaihteleva. Näiden etujen täydellinen yhtenäistäminen on käytännössä vaikeasti toteutettavissa valtionyhtiöiden toimialojen erilaisuudesta johtuen eikä kovin helposti voida ajatella etujen vähentämistä kenenkään kohdalla. Kauppa- ja teollisuusministeriö tulee yhteistoiminnassa valtionyhtiöiden neuvottelukunnan kanssa ottamaan esitetyn kysymyksen perusteellisemman käsittelyn kohteeksi ja selvittämään, onko valtionenemmistöisissä yhtiöissä mahdollisuuksia päästä yhtenäisempään käytäntöön sovellettaessa työntekijän palvelusvuosia sosiaalietujen määräytymiseen.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 6 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Uljas Mäkelä m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 132:

> "Är Regeringen medveten om att arbetstagare hos de statsledda bolagen vid överflyttning till andra statsledda företag går förlustiga sociala förmåner och bl. a. tilläggspensionsskydd, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för rättande av sakförhållandet, så att det blir förmånligare för arbetstagarna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Både inom industrin och övriga näringar kräver det ofta en avsevärd tid, till och med år, innan en arbetstagare blir förtrogen med sina uppgifter och lär sig sköta dem. Arbetskraftens stabilitet är sålunda en viktig faktor för verksamhetens effektivitet. Arbetsgivarna har sökt öka denna stabilitet i arbetet genom att göra vissa sociala förmåner beroende av tjänstgöringstidens längd i vederbörande företag. Även kollektivavtalen innehåller direktiv i samma riktning. Beviljande av vissa förmåner åt arbetsägare som varit länge anställda kan anses rättvist även därför, att de under den tid de har arbetat inom företaget har medverkat till dess framgång. Å andra sidan måste det anses naturligt, att arbetsgivarna bör känna särskilt ansvar just i fråga om sina länge anställda arbetstagares utkomst och levnadsstandard.

Vad beträffar de statsdominerade aktiebolagen växlar de sociala förmånerna inom dem betydligt. Detta grundar sig delvis på olika arbetsförhållanden, vilka till exempel i fråga om gruvarbetare, jour vid kraftverk, verkstadsarbetare, flygande personal och inom rundradioverksamheten avviker så mycket från varandra, att även olikhet i fråga om de sociala förmånerna kan anses sakenligt. Det kan också konstateras, att det inom nya bolag som arbetar under skarp konkurrens icke alltid finns samma ekonomiska möjligheter att öka de frivilliga socialkostnaderna, som i äldre bolag. På grund av båda dessa och även vissa andra omständigheter har man tillsvidare icke nått enhetlighet beträffande de sociala förmånerna inom de statsdominerade bolagen.

Såsom i början motiverades, skulle det måhända icke alltid vara fullt sakligt, att arbetare vid flyttning från ett bolag med statlig majoritet till ett annat genast från början kulle få sådana sociala förmåner, som motsvarar hans sammanlagda tjänsteår. På grund härav gäller också inom vissa statsdominerade aktiebolag bl. a. ett sådant pensionssystem, enligt vilket arbetstagare först när han tjänstgjort vissa år inom bolaget får räkna sig till godo de tjänsteår, som han har förvärvat inom andra statsdominerade aktiebolag eller i statens uppgifter. Å andra sidan finns dock även bolag, inom vilka denna förmån beviljas genast eller rätt snart. Det finns också sådana statsdominerade bolag, vilka icke räknar tidigare tjänsteår i andra statsbolag eller hos staten ifrågavarande arbetstagare till godo.

Praxis vid tillämpningen av de sociala förmånerna varierar således rätt mycket inom de statsdominerade bolagen. På grund av statsbolagens olikhet i fråga om verksamhetsområden är det svårt att i praktiken totalt förenhetliga dessa förmåner, och man kan icke gärna tänka sig en minskning av förmåner i fråga om någon. Handels- och industriministeriet kommer att i samråd med statsbolagsdelegationen upptaga den framställda frågan till grundligare behandling och utreda, huruvida det inom de statsdominerade bolagen finns möjligheter att uppnå enhetligare praxis beträffande arbetstagares tjänstgöringsår då det gäller att bestämma de sociala förmånerna.

Helsingfors den 9 juni 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner*.

Kirj. ksm. n:o 133.

Kurppa: Valtion viljavarastolle tarjottavan viljan vastaanoton nopeuttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viljakaupan hoitaminen maassamme on viime vuosina ollut vaikeaa ja pääasiassa Valtion viljavaraston varassa. Viljelijöiden kannalta suurena vaikeutena on lisäksi ollut Valtion viljavaraston tilitysten jatkuva viivästyminen. Nykyisin maksun saanti viljasta vie 2—6 kuukautta. Tilannetta on pidettävä maatalousväestölle erittäin epäoikeudenmukaisena.

Maanviljelijä joutuu vähintään 4—12 kuukautta tekemään työtä ja maksamaan kustannuksia ennenkuin viljasato on myyntikelpoista. Lisäksi sadon markkinointi on varsin epävarmaa. Sikäli kuin viljelijä saa viljan myydyksi joutuu hän vielä 2—6 kk odottamaan tilitystä ja saa vasta tällöin palkan työstään ja korvauksen kiinnittämistään rahoista. Maatalousväestö on tässä suhteessa huomattavasti muita huonommassa asemassa.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millä toimenpiteillä Hallitus aikoo nopeuttaa Valtion viljavarastolle tarjottavan viljan vastaanottoa ja tilitysten maksamista?

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 6 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 133:

> "Millä toimenpiteillä Hallitus aikoo nopeuttaa Valtion viljavarastolle tarjottavan viljan vastaanottoa ja tilitysten maksamista?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Pääosa kauppaantulleesta viljasta kulkee viljelijältä viljankeräilyliikkeiden välityksellä myllyille ja rehusekoittamoille. Valtion viljavaraston osuus kauppaantulleesta leipäviljasta on aikaisemmin ollut vain noin runsas neljännes. Vehnän ylituotannosta johtuen Valtion viljavarasto osti poikkeuksellisesti kauppaantulevan vehnän sijoittamiseksi satovuonna 1969—70 vehnää lähes puolet koko vehnämäärästä. Ohran ja kauran ostoista viljavarasto suoritti satovuonna 1969—70 noin 10 % koko kauppaantulleesta määrästä.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Kulumassa olevana satovuonna Valtion viljavarasto on suorittanut tähän mennessä vehnän ja rukiin ostoja kotimaahan tapahtuvien sijoitusmahdollisuuksiensa puitteissa. Viljavaraston tavallista runsaammat kauran ostot ovat olleet tänä satovuonna mahdollisia, sillä kauraa on viety huomattavia määriä maasta.

Valtion viljavarasto on suorittanut viljan ostonsa lähinnä keskusliikkeiden välityksellä. Maksun viljasta keräilyliikkeille viljavarasto on suorittanut sen jälkeen kun se on saanut viljan kotimaisesta kaupasta tai viennistä kertyvät varat käyttöönsä.

Maksusuoritus viljelijöille tapahtuu viljan ostaneen liikkeen toimesta ja sen suorittamin maksujärjestelyin.

Nykyinen vehnän ja kauran kohdalla vallitseva ylitarjontatilanne edellyttää valtion tuella tapahtuvaa maastavientiä. Rehuviljan vientiin on valtion 1971 tulo- ja menoarvioon ollut määräraha. Eduskunnalle annetussa valtion toisessa lisämenoarviossa on esitetty käytettäväksi varoja myös vehnän viennin tukemiseen enintään 30 miljoonan kilon viennin osalta. Lisäksi lainoitusmahdollisuuksien turvin on tarkoitus ostaa viime vuoden erittäin hyvänlaatuista vehnää valtion viljavarastoon varastoitavaksi.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 6 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande, av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 133:

> "Genom vilka åtgärder ämnar Regeringen påskynda mottagningen av den spannmål som erbjudes Statens spannmålsförråd och betalningen av avräkningarna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Största delen av den salufördа spannmålen går från odlarna genom uppsamlingsaffärerna till kvarnar och foderfabriker. Statens spannmålsförråds andel av den salufördа brödsäden har tidigare utgjort endast omkring en dryg fjärdedel. På grund av överproduktionen på vete köpte Statens spannmålsförråd undantagsvis i syfte att placera det salufördа vetet under skördeåret 1969—1970 nästan hälften av hela vetemängden. I fråga om korn och havre köpte spannmålsförrådet under skördeåret 1969—1970 omkring 10 % av hela den salufördа mängden.

Helsingfors den 2 juni 1971.

Under innevarande skördeår har Statens spannmålsförråd hittills köpt vete och råg inom ramen för de placeringsmöjligheter spannmålsförrådet har inom landet. Det har under detta skördeår varit möjligt för spannmålsförrådet att köpa mera havre än vanligt, emedan stora mängder havre har exporterats.

Statens spannmålsförråd har främst gjort sina inköp av spannmål genom centralaffärerna. Betalningen för spannmålen har spannmålsförrådet erlagt för uppsamlingsaffärerna sedan det har fått till sitt förfogande de medel som inflyter genom spannmålshandel inom landet eller genom spannmålsexport.

Betalningen till odlarna sker på åtgärd av den affär som har köpt spannmålen och genom de betalningsarrangemang den vidtar.

Det överutbud på vete och havre som nu råder förutsätter export med statsstöd. I statsförslaget för år 1971 har upptagits ett anslag för export av foderspannmål. I den proposition med förslag till en andra tilläggsbudget som har avlåtits till Riksdagen har föreslagits, att medel skulle få användas också för export av högst 30 miljoner kilogram vete. Dessutom är det meningen att vete av senaste års mycket goda kvalitet med utnyttjande av möjligheter till upplåning skall inköpas för att lagras hos Statens spannmålsförråd.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 134.

Kurppa: Maakaapelivaurioista viljelijöille aiheutuvan riskin poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Posti- ja lennätinlaitoksen toimesta on maahamme rakennettu kaukokaapeliverkostoa puhelin- ja lennätinliikennettä varten. Vuosittain sattuu maassamme useita kaapelivaurioita, jotka aiheuttavat häiriöitä puhelin- ja lennätinliikenteessä ja voivat herättää kansainvälisestikin kiusallista huomiota. Vaurion aiheuttajalle koituu vauriosta raskaita taloudellisia menetyksiä.

Pääasiallinen syy kaapelien varsin suureen vaurioalttiuteen on se, että kaapelit on kaivettu liian matalaan. Vaurioita sattuu jo erilaisia maantasoitus-, leikkaus-, ojitus- ja rakennustöitä tehtäessä. Erityisenä haittana kaapelilinjat ovat maataloudessa mm. peltoja salaojitettaessa. Vaikka puhelin- ja lennätinpiirin taholta suoritettaisiinkin salaojien avaaminen niissä kohdin, joissa se ylittää kaapelin, aiheutuu tästä runsaasti vaivaa ja kustannuksia niin viljelijälle kuin posti- ja lennätinlaitokselleken.

Valitettavimpia ovat tapaukset, joissa viljelijä vahingossa aiheuttaa kaukokaapelivaurion ja joutuu maksamaan erittäin raskaita korvauksia, jotka voivat ylittää itse maatilan arvon. Esimerkkinä todettakoon, että eräältä viljelijältä laskutettiin 23. 3. 1971 melko vähäisestä vauriosta yhteensä 9 941,47 markkaa, josta korjauskustannusten osuus on 3 027,70 mk ja liikennetappiokorvausten 6 913,77 mk. Posti- ja lennätinlaitoksen käyttämä periaate sijoittaa kaapelit pelloilla vain n. 80 cm syvyyteen, jossa ne ovat erittäin alttiita vaurioitumiselle, ja periä vauriokustannukset viljelijöiltä, on kohtuuton. Posti- ja lennätinlaitoksella olisi ollut mahdollisuus nykyaikaista kaivuutekniikka käyttäen sijoittaa kaapelit yli 1,5 metrin syvyyteen, jolloin ne olisivat alle salaojasyvyyden. Näin olisi voitu välttää suuri osa kaapelivaurioista ja olisi saatu muutoinkin merkittäviä kustannussäästöjä aikaan.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millä tavalla Hallitus aikoo poistaa tai vähentää viljelysten läpi vedetyille maakaapeleille mahdollisesti sattuvista vaurioista viljelijöille aiheutuvaa taloudellista riskiä?

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 6 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 134:

> "Millä tavalla Hallitus aikoo poistaa tai vähentää viljelysten läpi vedetyille maakaapeleille mahdollisesti sattuvista vaurioista viljelijöille aiheutuvaa taloudellista riskiä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Posti- ja lennätinlaitoksen ja toimiluvanalaisten puhelinlaitosten maakaapelit rakennetaan noudattaen voimassaolevia puhelinverkkojen rakennemääräyksiä. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön 11 päivänä kesäkuuta 1969 vahvistamissa ja 12 päivänä helmikuuta 1970 voimaan tulleissa uusituissa puhelinverkkojen rakennemääräyksissä suositellaan maakaapeleiden asennussyvyydeksi pelloilla ja viljelysmailla 0,7 metriä. Asennussyvyyttä määrättäessä on mahdollinen sajaojitus otettava huomioon. Tätä viimeksi mainittua ehtoa ei sisältynyt edellisiin vuonna 1954 annettuihin rakennemääräyksiin.

Posti- ja lennätinlaitos on puhelinmaakaapelireittejä lennätinlaitteista annetun lain (150/19) mukaisesti kuuluttaessaan ilmoittanut kaapelien asennussyvyydeksi pelloilla 0,7 metriä. Kaukokaapelit, joita kyselyssä mainittu esimerkki koskee, on kuitenkin asennettu viime vuosina pelloilla vähintäin 1 metrin syvyyteen. Myöskin maanomistajien ennen kaapelien laskemista esittämät kaapelin paikkaa tai syvyyttä koskeneet perustellut esitykset on poikkeuksetta otettu huomioon. Sen sijaan kaapeleiden asentaminen pelloilla kaikkialla yli 1,5 metrin syvyyteen, kuten kyselyssä lausutaan, olisi mahdollista nykyisilläkin koneellisilla kaivumenetelmillä vain eräillä alueilla ilman huomattavan suuria lisäkustannuksia.

Posti- ja lennätinlaitoksen maakaapelit on merkitty maastoon teräspaaluilla ja kaapeleiden sijaintia osoittavat kartat on jaettu kuittausta vastaan maanomistajille, joko henkilökohtaisesti tai postitse. Niille maanomistajille, jotka on tavoitettu tilaltaan, on heidän sitä halutessaan näytetty kaapelin kulku maastossa. Kaikille maanomistajille on jaettu kaapelin suojelemista koskevia kirjallisia ohjeita. Lisäksi tehdään asiasta annetun asetuksen (112/66) mukaan posti- ja lennätinlaitoksen hallinnassa olevista valtion puhelin- ja lennätinmaakaapeleista merkintä asianomaisten tilojen kohdalle maarekisteriin.

Puhelinjohtovaurioiden torjumiseksi suoritetaan jatkuvasti ennaltaehkäisevää valistustoimintaa. Maanomistajille, rakennustöitä suorittaville ja suunnitteleville virastoille ja laitoksille sekä kaivinkoneurakoitsijoille on jaettu määräajoin valistusaineistoa, kirjelmiä, lehtisiä, puhelinluetteloita ja taskualmanakkoja. Valtioneuvoston 29 päivänä huhtikuuta 1969 antama päätös (274/69), joka sisältää rakennustöissä noudatettavat järjestysohjeet, edellyttää, että ennen maankaivutyön aloittamista on tiedusteltava paikallisilta jakelulaitoksilta, onko alueella maanalaisia johtoja. Suojelemista koskevien ohjeiden mukaan neuvonta ja kaapelin paikan näyttäminen suoritetaan asianomaisen laitoksen toimesta maksutta.

Edellä selostetuilla ennakkoehkäisevillä toimenpiteillä on aiheutettujen vikojen määrä saatu huomattavasti vähenemään. Niinpä vikatilaston mukaan on viime vuosina ollut aiheutettuja kaukokaapelivikoja keskimäärin 5 vikaa 1 000 kaapelikilometriä kohti. Vikoja koskevista kuulustelu- ja vikapöytäkirjoista voidaan todeta, että lasketut viat olisi poikkeuksetta voitu välttää, mikäli olisi otettu yhteys jaettujen ohjeiden mukaisesti. Niistä voidaan myös todeta, ettei asennussyvyyden sellainen suurentaminen, joka ei lisää oleellisesti asennuskustannuksia, vähennä aiheutettujen vikojen määrää.

Kaapeliviasta, etenkin kaukokaapelin kyseessä ollessa, aiheutuvat korjauskustannukset ja lii-

kennetappiot ovat aina huomattavan suuret. Kaapeleissa välitettävien puhelujen määrän tulevaisuudessa yhä kasvaessa suurenee myös liikennetappioiden osuus aiheutetun vian kustannuksissa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan posti- ja lennätinlaitos on velvollinen laskuttamaan viasta johtuvat kustannukset vian aiheuttajalta. Kuitenkin niissä tapauksissa, joissa viasta sen aiheuttajalle koituvat kustannukset ovat kohtuuttoman suuret, on vian aiheuttajalla mahdollisuus esittää valtioneuvostolle, että kustannukset osittain tai kokonaan korvattaisiin valtion varoista 21. 12. 1929 annetun lain valtioneuvoston oikeudesta myöntää helpotuksia ja vapautuksia valtiolle tulevien maksujen ja korvausten suorittamisesta (411/29) mukaisesti.

Todettakoon vielä lopuksi, että posti- ja lennätinlaitoksen puhelinrakennustoimintaan liittyvässä lainsäädännössä mahdollisesti olevien puutteiden selvittämiseksi ja poistamiseksi sekä tarpeellisiksi katsottavien yleisohjeiden aikaansaamiseksi on asetettu toimikunta. Toimikunnan eräänä tehtävänä on laatia ehdotus ohjeiksi puhelinjohdoille ja -laitteille aiheutettujen vahinkojen sattuessa noudatettavasta menettelystä. Toimikunnan saatua työnsä tältä osin valmiiksi tullaan sen perusteella ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 6 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 134:

> "På vilket sätt ämnar Regeringen avlägsna eller minska den ekonomiska risk eventuella skador på jordkablar, som dragits genom odlingar, medför för odlarna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Jordkablar som tillhör post- och telegrafverket och sådana telefoninrättningar, för vilka koncession fordras, byggs i enlighet med gällande konstruktionsföreskrifter för telefonnät. I de av ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena den 11 juni 1969 fastställda nya konstruktionsföreskrifterna för telefonnät, vilka trädde i kraft den 12 februari 1970, rekommenderas, att jordkablar på åkrar och odlingar skall läggas på ett djup av 0,7 meter. Vid bestämmandet av djupet bör eventuell täckdikning beaktas. Detta sistnämnda villkor ingick inte i de föregående, år 1954 utfärdade konstruktionsföreskrifterna.

Post- och telegrafverket har vid kungörandet av riktningarna för telefonjordkabellinjer i enlighet med lagen om telegrafanläggningar (150/19) meddelat, att kablarna på åkrar läggs på ett djup av 0,7 meter. Fjärrkablar, som det i spörsmålet nämnda exemplet gäller, har likväl under de senaste åren på åkrar lagts på ett djup av minst en meter. Utan undantag har man även beaktat markägarnas före nedläggningen av kablarna gjorda motiverade framställningar rörande platsen för kabeln eller dess djup. Att överallt på åkrar lägga kablarna djupare än 1,5 meter, såsom i spörsmålet anförs, skulle däremot, även med de nuvarande maskinella grävmetoderna, bara på vissa områden vara möjligt utan anmärkningsvärt stora merkostnader.

Post- och telegrafverkets jordkablar är utmärkta i terrängen med stålpålar, och kartor som utvisar kablarnas läge har mot kvittering utdelats till markägarna antingen personligen eller per post. De markägare, som har anträffats på sin lägenhet, har när de så önskat visats var kabeln går i terrängen. Till alla markägare har utdelats skriftliga anvisningar om skydd för kabel. Dessutom görs i jordregistret vid ifrågavarande lägenheter anteckningar om statens telefon- och telegrafjordkablar i post- och telegrafverkets besittning i enlighet med den därom utfärdade förordningen (112/66).

I syfte att förebygga skador på telefonledningar bedrivs fortsatt preventiv upplysningsverksamhet. Till markägarna, till de ämbetsverk och inrättningar som utför och planerar byggnadsarbeten samt till grävmaskinsentreprenörerna har periodiskt utdelats upplysningsmaterial, skrivelser, broschyrer, telefonkataloger och fickalmanackor. Statsrådets den 29 april 1969 utfärdade beslut innefattande ordningsregler för byggnadsarbete (274/69) förutsätter, att man innan schaktningsarbete påbörjas genom förfrågningar hos lokala distributionsinrättningar tar reda på om på området finns underjordiska ledningar. Enligt anvisningarna om skydd för kabel ger vederbörande inrättning råd och visar kabelns plats avgiftsfritt.

Genom ovan relaterade preventiva åtgärder har man i betydande mån minskat antalet av de fel som åstadkommits. Enligt felstatistiken har sålunda under de senaste åren antalet åstadkomna fel på fjärrkablar i medeltal varit 5 per 1 000 kabelkilometer. På basen av de förhörs- och felprotokoll som förs över felen kan man konstatera, att de fel som räknats utan undantag hade kunnat undvikas, om man hade tagit kontakt i enlighet med de utdelade anvisningarna. Likaså kan man konstatera, att en sådan ökning av det djup på vilket kablarna nedläggs, och som inte väsentligt höjer kostnaderna för nedläggningen, inte minskar antalet fel som åstadkommes.

Reparationskostnaderna för och trafikförlusterna till följd av kabelfel, i synnerhet i frå-

ga om fjärrkabel, är alltid avsevärt stora. Då antalet samtal som förmedlas genom kablarna i framtiden blir allt större, blir också trafikförlusternas andel av kostnaderna för åstadkomna fel större. Enligt gällande lagstiftning är post- och telegrafverket skyldigt att för kostnader föranledda av fel debitera upphovsmannen till felet. I de fall, i vilka de kostnader felet åsamkar upphovsmannen är oskäligt stora, har upphovsmannen till felet likväl en möjlighet att hos statsrådet anhålla, att kostnaderna helt eller delvis skall ersättas av statens medel i enlighet med lagen den 21 december 1929 angående rätt för statsrådet att bevilja lättnader i och befrielse från erläggande av statsverket tillkommande avgifter och ersättningar (411/29).

Det må slutligen konstateras, att en kommission har tillsatts för att utreda och avhjälpa eventuella brister i lagstiftningen rörande post- och telegrafverkets telefonbyggnadsverksamhet samt för att åstadkomma de allmänna anvisningar som befinnes nödiga. En av kommissionens uppgifter är att uppgöra förslag till anvisningar om förfarandet då skador åsamkats telefonledningar och -anläggningar. När kommissionen fått sitt arbete färdigt till denna del kommer erforderliga åtgärder att vidtagas på basen därav.

Helsingfors den 26 maj 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kurppa: Tilastotietojen keruun pienyrityksille aiheuttamien kustannusten vähentämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme yritykset ovat 5. 3. 1954 annetulla lailla velvoitettuja antamaan tietoja virallisia tilastoja varten. Tilastotietojen keruu tapahtuu Tilastokeskuksen toimesta, joka lähettää tilastotiedusteluja kaikille yrityksille, joissa on vähintään viisi henkilöä työssä tai jotka käyttävät vähintään 5 kW sähköä kuukaudessa.

Kun Tilastokeskus lähettää laajoja ja monia tuhansia kysymyksiä sisältäviä tilastolomakkeita aivan pienillekin yrityksille ja kun niihin vastaaminen on pakollista, aiheuttaa niihin vastaaminen kohtuuttoman suuria kustannuksia ja ne ovat muutenkin byrokraattisuudessaan hankalia varsinkin pienyrityksille. Tilastokyselyt ovat yleensä asiaa tuntemattomasti laadittuja, hyvin laajoja ja sisältävät lukuisia "älyttömiä" ja epätarkoituksenmukaisia kysymyksiä. Esimerkkinä todettakoon, että eräässä tuotantoa ja siihen käytettyjä raaka-aineita ym. aineita koskevassa tiedustelussa, jossa lienee kaikkiaan noin 6 000 eri täyttämiskohtaa tiedustellaan mm., kuinka monta hyökkäysvaunua ja muuta panssaroitua ajoneuvoa, sota-aluksia ja niiden runkoja yritys on valmistanut. Samoin tiedustellaan, kuinka monta uutta lentokonetta ja ilma-alusta yritys on edellisenä vuonna luovuttanut ilman pakkausta. Viralliset tilastolomakkeet saattavat lisäksi siis aiheuttaa epäilyksiä Suomen allekirjoittaman rauhansopimuksen noudattamisen suhteen.

Tilastotiedustelut ovat myös kieleltään ja termeiltään niin laadittuja, että niihin vastaaminen on vaikeaa ja väärinkäsityksiä aiheuttavaa. Kaiken kaikkiaan lukuisien tilastolomakkeiden tuhansiin vaikeaselkoisiin kysymyksiin vastaaminen tuottaa yrittäjille runsaasti työtä ja vaatii kalliita erikoisvälineitä ja häiritsee yritysten varsinaista toimintaa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, kuinka suuria kustannuksia Tilastokeskuksen tilastokyselyt aiheuttavat etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille, ja jos on,
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä tilastotietojen keruun aiheuttamien kustannusten ja hankaluuksien poistamiseksi tai vähentämiseksi?

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 7 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 135.

> "Onko Hallitus tietoinen, kuinka suuria kustannuksia Tilastokeskuksen tilastokyselyt aiheuttavat etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille, ja jos on,
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä tilastotietojen keruun aiheuttamien kustannusten ja hankaluuksien poistamiseksi tai vähentämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymys tarkoittaa ilmeisesti tilastokeskuksen teollisuustilaston laatimista varten suorittamaa perustietojen keruuta.

Teollisuustilastoa on laadittu maassamme vuodesta 1884 lähtien ja on se tänä aikana saavuttanut niin vakiintuneen aseman, että ilman sitä tuskin voitaisiin suorittaa luotettavia teollisuutta tai koko kansantaloutta koskevia laskelmia. Tällaiset laskelmat ovat kuitenkin saaneet yhä korostetumman aseman talouspoliittisen päätöksenteon perustana. Nimenomaan tavarakohtaisten tietojen merkitys on viime vuosina kasvanut voimakkaasti ja tästä syystä on jouduttu kiinnittämään erityistä huomiota näiden keräämiseen teollisuustilastoa laadittaessa.

Kysymyksessä kiinnitetään huomiota tavarakohtaisten tiedustelujen, jotka koskevat sekä raaka-aineita että tuotteita, laajuuteen ja laatuun. Näiden suhteen voidaan esittää seuraavaa.

Teollisuustilastossa käytettyjen nimikkeistöjen perustana on varsin laaja kansainvälinen yhteistyö, jonka tuloksena on syntynyt erilaisia tavaranimikkeistöjä. Tunnetuin näistä lienee ns. Brysselin nimikkeistö, jonka sovellutus on mm. maassamme käytössä oleva tullitariffinimikkeistö. Teollisuustilaston nimikkeistöt rakentuvat tälle nimikkeistölle. Näin saavutetaan esimerkiksi seuraavat edut. Teollisuustilaston ja ulkomaankauppatilaston välille voidaan luoda yhteyksiä ja siten tehdään mahdolliseksi niiden rinnakkainen käyttö, teollisuuslaitokset, joilla on yhteyksiä vientiin tai tuotiin voivat käyttää teollisuustilastonkin osalta jo niille tuttua nimikkeistöä sekä se, että kansainväliset vertailut tulevat mahdollisiksi.

Teollisuustilastossa käytetty nimikkeistö on kokonaisnimikkeistö, joka peittää koko tavaravirtojen alueen ja johon siten sisältyvät kaikki tavarat. Kun tuotanto maassamme ei ole tiukasti erikoistunut, vaan teollisuuslaitoksien tuotevalikoima voi olla hyvinkin runsas ja kun edeltäkäsin ei tiedetä, mitä kaikkia nimikkeitä kunkin laitoksen tuotevalikoimaan kuuluu, seuraa tästä, että vastaajille joudutaan lähettämään varsin lukuisia nimikkeitä käsittäviä lomakkeita. Vastauksissa ei luonnollisestikaan tarvitse ottaa huomioon sellaisia nimikkeitä, joiden kohdalla ei esimerkiksi ole tuotantoa eikä kysymyksen tekijän tarkoittamia "älyttömiä" nimikkeitä, jotka ovat mukana vain nimikkeistön täydellisyyden vuoksi.

Käytössä olevien nimikkeistöjen kielen suhteen voidaan todeta, että niissä saattaa olla epätäsmällisyyksiä. Kun terminologian perustan muodostavat kansainväliset nimikkeistöt ei ole varmaa, että suomenkieliset vastineet olisivat parhaat mahdolliset. Mahdollisia epätäsmällisyyksiä tullaan kuitenkin tilastokeskuksen ilmoituksen mukaan jatkuvasti korjaamaan mm. vastaajilta saatujen viitteiden mukaan.

Hallitus on tietoinen siitä, että teollisuustilaston laatimista varten tarvittavien tietojen antaminen ei ole vaivatonta. Tavarakohtaisia tietoja ei kuitenkaan voida saada muulla tavoin kuin kysymällä niitä tuottajilta. Ainoa vaihtoehto näin ollen olisi lakata laatimasta tavarakohtaisia tilastoja. Koska teollisuustuotantoon osallistuu suuri joukko varsin pieniäkin yrityksiä, eivät tavarakohtaiset tilastot olisi tarkkoja ja luotettavia, ellei tiedustelua kohdistettaisi myös näihin.

Tilastokeskuksen tietoon ei ole tullut, että sen lähettämiin tiedusteluihin vastaaminen olisi edellyttänyt kalliiden erikoisvälineiden hankkimista.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 7 maj 1971 för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Kurppa ställda spörsmål nr 135.

> "Är Regeringen medveten om hur stora kostnader Statistikcentralens statistiska förfrågningar tillskyndar främst små och medelstora företag, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga, för att de med insamlingen av statistiska uppgifter förenade kostnaderna och olägenheterna skall minskas eller helt bortfalla?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Spörsmålet avser uppenbarligen de primäruppgifter som insamlas av statistikcentralen för industristatistiken.

Industristatistik har förts i vårt land sedan år 1884, och den har under denna tid fått en sådan ställning, att man knappast utan den skulle kunna uppgöra tillförlitliga kalkyler angående industrin och hela folhushållningen. Dessa kalkyler har emellertid fått en allt betydelsefullare ställning såsom grund för den ekonomisk-politiska beslutsfattningen. Speciellt har betydelsen av uppgifterna enligt varuslag under de senaste åren vuxit kraftigt, och av detta skäl har särskild uppmärksamhet ägnats insamlingen av dessa uppgifter, när industristatistiken har uppgjorts.

I spörsmålet fästes särskilt avseende vid omfattningen och arten av förfrågningarna enligt varuslag. Dessa förfrågningar gäller såväl råvaror som produkter. Beträffande dem kan följande anföras.

Till grund för den nomenklatur som användes i industristatistiken ligger ett synnerligen omfattande internationellt samarbete, som har givit upphov till olika varunomenklaturer. Den mest kända av dessa är den s. k. Brysselnomenklaturen, som ligger till grund bl. a. för den tulltariffnomenklatur som är i bruk i vårt land. Industristatistikens positioner bygger på denna nomenklatur. På så sätt uppnås följande fördelar: Industristatistiken och utrikeshandelsstatistiken kan kombineras med varandra, vilket har till följd att de kan användas parallellt; de industriföretag, vilka har såväl export- som importkontakter, kan i fråga om industristatistiken använda en nomenklatur som är dem bekant; internationella jämförelser blir möjliga.

Nomenkaturen i industristatistiken är total, dvs. den täcker hela området för varuströmmarna och däri ingår alla varor. Då produktionen i vårt land inte är strängt specialiserad utan produktsortimentet i industriföretagen kan vara t. o. m. mycket stort och då man inte på förhand vet, vilka alla positioner som hör till produktsortimentet i varje företag, följer härav, att de blanketter som sänds ut upptar ett mycket stort antal positioner. I svaren behöver man självfallet inte beakta positionerna beträffande sådana varor som man t. ex. inte producerar, inte heller av spörsmålsställarna avsedda "idiotiska" positioner, som är med endast för att nomenklaturen skall vara fullständig.

Vad beträffar språket i de nomenklaturer som är i bruk kan det koastateras, att inexaktheter kan finnas. Då terminologin bygger på internationella nomenklaturer är det inte säkert, att de finska motsvarigheterna är de bästa möjliga. Eventuella inexaktheter kommer likväl enligt uppgift från statistikcentralen fortgående att korrigeras, bl. a. enligt påpekanden i de inkomna svaren.

Regeringen är medveten om att det vållar en viss möda att lämna de nödvändiga uppgifterna för industristatistiken. Uppgifter enligt varuslag kan emellertid inte fås på annat sätt än genom förfrågningar hos producenterna. Det enda andra alternativet vore att upphöra med statistikgrenar enligt varuslag. Emedan ett stort antal t. o. m. mycket små företag deltager i industriproduktionen, vore dessa statistikgrenar inte noggranna och tillförlitliga, om småföretagen lämnas utanför förfrågningarna.

Statistikcentralen har sig icke bekant, att besvarandet av förfrågningar som centralen har sänt ut skulle ha krävt anskaffning av dyrbar specialmateriel.

Helsingfors den 2 juni 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 136.

Männistö ym.: Työmatkakuljetuksen järjestämisestä puolustusministeriön Kuopiossa oleville työmailla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Puolustusministeriön alaiset työntekijät kokevat oikeudettomuutta sen vuoksi, että PLM:n alaisille työmaille ei ole järjestetty työmatkakuljetusta. Työmatkakuljetuksen puuttuminen tuottaa hankaluuksia ko. työmaille osoitetuille työläisille, joille esim. Kuopiosta muodostuu työmatkaa 5—15 kilometriä.

PLM:n alaisille työmaille Kuopion Keltussa, Neulamäellä ja Rissalassa osoitetut työntekijät ihmettelevät myös sitä, että mainittuihin työkohteisiin annetaan kuljetus Kuopiosta sotilaspukuisille työntekijöille, mutta ei tavallisille rakennustyöläisille. Lisäksi vastaaviin muihin valtion työllisyystyömaihin, jotka ovat TVL:n ja VR:n alaisia on työmatkakuljetus Kuopiosta järjestetty.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työmatkakuljetuksen järjestämiseksi puolustusministeriön Kuopiossa oleville Keltun, Neulamäen ja Rissalan työmaille?

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1971.

Lauha Männistö. V. J. Rytkönen. P. Puhakka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on Herra Puhemies minulle lähettänyt jäljennöksen edustaja Lauha Männistön ym. jättämästä kysymyksestä, jossa vastattavakseni esitetään:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työmatkakuljetuksen järjestämiseksi puolustusministeriön Kuopiossa oleville Keltun, Neulamäen ja Rissalan työmaille?"

Tämän johdosta minulla on kunnia esittää seuraavaa:

Puolustusministeriön ja eräiden työntekijäjärjestöjen välisissä työehtosopimuksissa, kuten yleensä valtion tekemissä työehtosopimuksissa, on sovittu, että työntekijöiden matkakustannusten korvauksen ja päivärahan maksuperusteiden suhteen noudatetaan työ- tai oppisopimussuhteessa valtioon olevien toimihenkilöiden ja työntekijöiden matkakustannusten korvauksen ja päivärahan maksuperusteista 25. 1. 1961 annetun kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön päätöstä siihen mahdollisesti tehtävine muutoksineen. Sanotun päätöksen 8 §:n mukaan matka-ajan ja matkakulujen korvausta ei makseta matkoista, jotka toimihenkilö tai työntekijä suorittaa asunnostaan siihen toimi- tai työpaikkaan, johon hän on työsopimuksensa tehnyt.

Kun kyselyssä mainituilla Keltun, Neulamäen ja Rissalan työmailla työskentelevien työntekijöiden työsopimukset on tehty mainittuihin työpaikkoihin, ei heidän matkakulujaan asunnosta työpaikalle ole voitu edellä mainittujen säännösten mukaan suorittaa valtion varoista.

Eräillä puolustusministeriön syrjäisillä työmailla, nimittäin työllisyystyönä suoritettavilla niin sanotuilla majoitustyömailla, on majoitus järjestetty valtion puolesta.

Eräissä erikoisolosuhteissa on työnantajan toimesta järjestetty työmatkakuljetuksia puolustuslaitoksen ajoneuvoilla, mutta ottaen huomioon puolustuslaitoksessa vallitseva linja-autojen sekä muiden moottoriajoneuvojen ja polttoaineen puute, on tällaisten kuljetusten järjestäminen ollut pakko rajoittaa erittäin pieneksi.

Mitä sitten tulee työmatkakuljetusten järjestämiseen seuraavan työehtosopimuskauden aikana, tultaneen tämä kysymys ratkaisemaan yhdenmukaisesti kaikkien valtion laitosten osalta valtion virkamiesten ja työntekijäin matkakustannusten korvausta koskevien säännösten uusimisen yhteydessä, mitä tarkoittaviin toimenpiteisiin on jo ryhdytty valtiovarainministeriön toimesta.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Puolustusministeri *Kristian Gestrin.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, till mig för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Lauha Männistö m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för ordnande av transporten av arbetstagare till och från försvarsministeriets i Kuopio belägna arbetsplatser Kelttu, Neulamäki och Rissala?"

Med anledning härav får jag vördsamt anföra följande:

I kollektivavtalen mellan försvarsministeriet och vissa arbetstagarorganisationer har, såsom överhuvudtaget i kollektivavtal ingångna av staten överenskommits, att man beträffande betalningsgrunderna för arbetstagarnas resekostnadsersättningar och dagtraktamenten iakttar ministeriets för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena 25. 1. 1961 utfärdade beslut angående betalningsgrunderna för resekostnadsersättningar och dagtraktamenten åt funktionärer och arbetstagare i arbets- eller läroavtalsförhållande till staten, jämte däri eventuellt gjorda ändringar. Enligt 8 § i sagda beslut betalas icke ersättning för restid och resekostnader när det gäller resor som funktionär eller arbetstagare gör från sin bostad till den arbetsplats hans arbetsavtal gäller.

Då arbetsavtalen för de arbetstagare som arbetar på de i spörsmålet nämnda arbetsplatserna Kelttu, Neulamäki och Rissala gäller arbete på sagda arbetsplatser, har ifrågavarande arbetstagares resekostnader från bostaden till arbetsplatsen enligt ovan nämnda stadganden inte kunnat erläggas av statens medel.

På vissa av försvarsministeriets avsides belägna arbetsplatser, nämligen de s.k. inkvarteringsarbetsplatserna, där arbetet utförs som sysselsättningsarbete, har inkvartering ordnats från statens sida.

Under vissa speciella förhållanden har genom arbetsgivarens försorg ordnats transport av arbetstagare till och från arbetsplatsen med försvarsväsendets fordon, men med beaktande av den brist på bussar och andra motorfordon samt bränsle som råder vid försvarsväsendet har det varit nödvändigt att inskränka ordnandet av sådana transporter till ett minimum.

Vad sedan beträffar ordnandet av transport till och från arbetsplatserna under nästa kollektivavtalsperiod torde denna fråga komma att lösas enhetligt för alla statens inrättningar i samband med revideringen av stadgandena angående resekostnadsersättning åt statens tjänstemän och arbetstagare. Åtgärder i detta syfte har redan vidtagits av finansministeriet.

Helsingfors den 3 juni 1971.

Försvarsminister *Kristian Gestrin.*

Penttinen ym.: Terä- ja ampuma-aseen hallussapidosta annettujen määräysten tiukentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime aikoina on huolestuttavassa määrin tapahtunut väkivaltarikoksia. Nämä ovat kohdistuneet sekä mies- että naissukupuolta edustaviin kansalaisiin, jopa lapsiin. Mm. Kuopiossa on hiljattain sattunut useita pahoinpitelytapauksia. Melkein kaikissa tapauksissa on käytetty terä- ja ampuma-aseita. Tämän asiantilan korjaamiseksi ei valtiovalta ole tehnyt juuri mitään. Yleiselle paikalle terä- ja ampuma-aseen hallussapidosta annettuja määräyksiä olisi tiukennettava, samoin kuin rangaistuksia, silloin kun apuna käytetään edellä mainittuja aseita pahoinpitelytapauksissa. Kansalaisten turvallisuutta kokonaisuudessaan olisi näin muodoin lisättävä.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1971.

Aarne Penttinen.
Kalevi Huotari.
Lauri Linna.
Arttur Niemelä.
Pentti Antila.
Hannes Volotinen.
Eino Syrjä.
Eino Poutiainen.
Veikko Vennamo.
Matti Silander.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että väkivallan käytön lisääntyessä ja sen kohdistuessa poliisiinkin on hyvin monissa tapauksissa käytetty erilaisia terä- ja ampuma-aseitakin, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin yleisellä paikalla terä- ja ampuma-aseen hallussapidosta annettujen määräysten tiukentamiseksi ja rangaistusten koventamiseksi pahoinpitelytapauksissa?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 7 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aarne Penttisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 137:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että väkivallan käytön lisääntyessä ja sen kohdistuessa poliisiinkin on hyvin monissa tapauksissa käytetty erilaisia terä- ja ampuma-aseitakin, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin yleisellä paikalla terä- ja ampuma-aseen hallussapidosta annettujen määräysten tiukentamiseksi ja rangaistusten koventamiseksi pahoinpitelytapauksissa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Pahoinpitelyrikokset ovat vuodesta 1969 vuoteen 1970 nousseet noin 12 %. Vuoden 1970 tilastoluvut eivät tässä suhteessa kuitenkaan ole vuoteen 1969 nähden täysin vertailukelpoisia, koska uusittu pahoinpitelyjä koskeva rikoslain osa astui voimaan 1. 1. 1970. Väkivalta ja haitanteko viranomaista vastaan, mitkä rikokset lähinnä koostunevat juuri poliisimiehiä vastaan tehdyistä rikoksista, ovat lisääntyneet jokseenkin samassa suhteessa. Pahoinpitelyrikosten lukumäärän kasvaessa kasvaa luonnollisesti myös aseella tehtyjen pahoinpitelyiden määrä.

Kuitenkin on todettava, ettei pahoinpitelyrikosten nousu vuosien 1969 ja 1970 välillä suurestikaan poikkea muiden merkittävien rikosryhmien noususta, vaan esim. petos- ja kavallusrikosten osalta nousu on ollut suurempikin.

Tammikuun 1 päivänä 1970 voimaan tulleiden uusien säännösten mukaan on asetta käyttäen tehtyjen pahoinpitelyiden rangaistusta huomattavasti korotettu, koska seurausvastuun poistuessa aseen käyttäminen sinänsä yhdessä muiden olosuhteiden kanssa voidaan katsoa törkeäksi pahoinpitelyksi, kun se aikaisemmin muodosti vain erittäin raskauttavan asianhaaran. Aseella suoritetusta pahoinpitelystä, josta seurasi vain lievä vamma, saattoi aikaisemman lain mukaan saada enintään yhden vuoden vankeusrangaistuksen. Mainitunlainen teko voidaan 1. 1. 1970 lähtien tuomita törkeänä pahoinpitelynä rangaistuksen ylärajan ollessa kymmenen vuotta kuritushuonetta.

Aikaisemman lain mukaan oli myös aseella tehty pahoinpitely, jollei sitä oltu tehty erityisissä olosuhteissa tai jollei siitä ollut aiheutunut vakavaa ruumiinvammaa, asianomistajarikos. Nykyisen lain mukaan aseella suoritettu pahoinpitely katsotaan virallisen syytteen alaiseksi teoksi.

Laissa ei ole säännöksiä, jotka kieltäisivät terä- ja ampuma-aseen hallussa pitämisen yleisellä paikalla. Vain julkisista huvitilaisuuksista annetussa laissa (492/68) on säännös, jossa kielletään pitämästä julkisessa huvitilaisuudessa tai sen toimeenpanopaikan välittömässä läheisyydessä hallussaan mm. ampuma-asetta sekä terä- ja lyömäasetta. Samoin on yleisistä kokouksista annetussa laissa (6/07) säännös, että yleiseen kokoukseen ei saa tulla aseistettuna.

Edellä mainitun laatuisten säännösten antaminen kaikkia yleisiä paikkoja koskevaksi olisi jo valvonnan mahdottomuuden kannaltakin tarkoituksetonta. Näin ollen asia on hoidettavissa lähinnä vain pahoinpitelyrikosten rangaistusta koventamalla. Niin kuin edellä esitetystä käy ilmi, näin on tapahtunut 1. 1. 1970 voimaan tulleen rikoslain muutoksen johdosta.

Hallitus tulee kuitenkin edelleen seuraamaan tilanteen kehitystä ja, mikäli tilanne vaatii, ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Artturi Jämsén.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 7 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Aarne Penttinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 137:

> "Är Regeringen medveten om att i och med att bruket av våld ökar och även riktar sig mot polisen i många fall använts också olika egg- och skjutvapen, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för skärpning av bestämmelserna angående innehav av egg- och skjutvapen på allmän plats och av straffen för misshandel?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Misshandelsbrotten har från år 1969 till år 1970 ökat med omkring 12 %. De statistiska siffrorna för år 1970 kan dock inte fullt jämföras med siffrorna för år 1969, då den reviderade delen av strafflagen, som berör misshandel, trädde i kraft 1. 1. 1970. De brott vilka innebär våld mot myndighet eller hinder i tjänstemans utövning av tjänsten och vilka närmast torde utgöras av brott mot polismän, har ökat i ungefär samma proportion. När antalet misshandelsbrott ökar, ökar givetvis även antalet fall av misshandel med vapen.

Konstateras kan dock, att stegringen av misshandelsbrotten mellan åren 1969 och 1970 icke i högre grad avviker från ökningen inom andra betydande grupper av brott. I fråga om t. ex. bedrägeri- och försnillningsbrotten har ökningen varit t.o.m. större.

Enligt de nya stadganden som trädde i kraft den 1 januari 1970 har straffet för misshandel med vapen skärpts betydligt, emedan användningen av vapen, då ansvaret för det objektiva överskallet av följder har bortfallit, i och för sig tillsammans med övriga omständigheter kan betraktas såsom grov misshandel, medan den förut var endast en synnerligen försvårande omständighet. För misshandel med vapen, varav följt endast lindrig kroppsskada, kunde enligt tidigare lag endast ett års fängelsestraff ådömas. Brott av nämnda slag kan, räknat från 1. 1. 1970, dömas såsom grov misshandel, varvid straffets övre gräns är tio års tukthus.

Enligt den tidigare lagen var också misshandel med vapen, om den icke förövats under särskilda omständigheter eller medfört allvarlig kroppsskada, ett målsägarbrott. Enligt den nuvarande lagen anses misshandel med vapen vara en handling som står under allmänt åtal.

I lag finns inga stadganden, som skulle förbjuda innehav av egg- och skjutvapen på allmän plats. Endast lagen om offentliga nöjestillställningar (492/68) upptager ett stadgande, enligt vilket ingen vid offentlig nöjestillställning eller i omedelbar närhet av platsen för sådan får inneha bl.a. skjutvapen eller egg- och huggvapen. Likaså ingår i lagen angående allmänna sammankomster (6/07) ett stadgande om att ingen får infinna sig beväpnad till allmän sammankomst.

Att utfärda sådana stadganden av ovan nämnda slag som skulle beröra samtliga allmänna platser vore ändamålslöst redan därför, att kontrollen vore omöjlig att upprätthålla. Saken kan sålunda närmast skötas endast genom skärpning av straffet för misshandelsbrott. Såsom av ovanstående framgår har så skett genom den ändring av strafflagen, som trädde i kraft 1. 1. 1970.

Regeringen kommer dock fortgående att följa med lägets utveckling och om situationen det kräver skrida till nödiga åtgärder.

Helsingfors den 26 maj 1971.

Minister för inrikesärendena *Artturi Jämsén.*

Tuomioja ym.: Ajokortin peruuttamisessa omaksuttujen perusteiden yhtenäistämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Moottoriajoneuvon kuljettamiseen oikeuttavan ajoluvan julistamisesta menetetyksi päättää törkeän varomattomuuden liikenteessä ja rattijuoppouden yhteydessä tuomioistuin. Moottoriajoneuvoasetuksessa (lähinnä sen 86 §:ssä) määritellään ne perusteet, joiden nojalla poliisiviranomaisella on oikeus peruuttaa kansalaiselle myönnetty ajokortti. Nämä säännökset suovat poliisiviranomaiselle laajan harkintavallan sen suhteen, millaisissa yksityistapauksissa ajokortti peruutetaan. Peruutuskäytäntö on eri poliisipiireissä hyvin vaihteleva. On vähintäänkin arveluttavaa kansalaisen oikeusturvan kannalta, jos hänen toimeentuloonsa ehkä ratkaisevasti vaikuttava ajokortin hallussapysyminen riippuu siitä, missä nimismiespiirissä tai minkä poliisilaitoksen alueella hän asuu.

Ajokortin peruuttaminen määritellään juridisesti ns. turvaamistoimenpiteeksi. Siksi ei katsota tapahtuvan kahdesti rankaisemista, vaikka samasta teosta, mistä oikeus on antanut tuomionsa, poliisiviranomainen lisäksi peruuttaa ajokortin. Liikennerikosten tai sairauden takia tehty peruutus voidaan kyllä nähdä keinona liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Kuitenkin esimerkiksi Helsingin poliisilaitoksen liikennetoimiston suorittamista peruutuksista vain osa tapahtuu siksi, että henkilön on todettu rikkoneen liikenteestä annettuja määräyksiä. Muissa tapauksissa henkilön toiminnoista muutoin, esimerkiksi juopumuspidätyksistä ja liikenteen ulkopuolisista rikoksista, pääteltiin hänet kelvottomaksi liikenteeseen. Noin puolet Helsingin ajokorttiperuutuksista motivoidaan siten, ettei ajokortin haltijaa "elintapojensa ja henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia voida katsoa sopivaksi toimimaan kuljettajana" (Moottoriajoneuvoasetuksen 31 § 2 mom. d-kohta).

Siteeratun säännöksen tulkinnasta ei sisäasiain- eikä liikenneministeriö antanut tiettävästi minkäänlaisia suosituksia. Siksi ajokortin peruutuskäytäntö on hyvin epäyhtenäinen. Teoreettinen mahdollisuus valittaa poliisiviranomaisen peruutuspäätöksestä ei todellisuudessa estä mielivallan käyttöä. Ajokortti otetaan heti pois odottamatta peruutuspäätöksen lainvoimaiseksi tuloa. Asiantuntemattomuus ja taloudelliset seikat estävät valituksen tekoa, varsinkin kun ajokortin peruutukset kohdistuvat yleisimmin alimpiin sosiaaliryhmiin.

Kun monissa poliisipiireissä katsotaan liikenteeseen liittymättömien rikosten tekemisen osoittavan sopimattomuutta moottoriajoneuvon kuljettajaksi, syntyy täten poliisiviranomaisille tilaisuus selvän lisärangaistuksen langettamiseen ajokortin peruuttamisen muodossa. Olisi lainsäädäntöteitse kiireellisesti estettävä näin ilmeinen tosiasiallinen kahdesti rankaiseminen. Kun ajokortti peruutetaan esimerkiksi sen vuoksi, että henkilö on tuomittu törkeästä varkaudesta, osoittaa melkoista yksisilmäisyyttä ja poltinmerkillä leimaamisen halua, kun hänet tällä perusteella katsotaan sopimattomaksi moottoriajoneuvon kuljettamiseen vielä kauan varsinaisen rangaistuksen kärsittyään. Poliisiviranomaisen lisätuomiota sanotaan kauniisti turvaamistoimenpiteeksi. Monien eri alojen lisäsanktioiden kerääminen yhteisön normeja kerran rikkoneen päälle ei ole nykyaikaista, oikeudenmukaista eikä järkevää yhteiskunnan kontrollipolitiikkaa.

On kiinnitettävä huomiota yleensäkin eri hallintoviranomaisten langettamiin sanktioihin, jotka ketjureaktionomaisesti kohdistuvat samoihin yksilöihin. Alkuperäinen rike on usein hyvinkin pieni, mutta eri viranomaisten toistensa toimia seuraamatta määräämät sanktiot yhteensä ovat yliankarat. Pahimmassa tapauksessa toisen viranomaisen langettama sanktio todistaa toiselle, että senkin on syytä ryhtyä toimenpiteisiin. Ajokortin peruuttaminen poliisiviranomaisen toimesta on usein vain yksi rengas tällaisessa ketjussa. Tarvittaisiin hallintoviran-

omaisten sanktioita tarkkaileva koordinointielin, jotta sanktiokokonaisuus voitaisiin pitää tietyissä rajoissa.

Edellä olevaan viitaten sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme seuraavan kysymyksen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi:

Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin eri poliisiviranomaisten ajokortin peruuttamisessa omaksumien toisistaan poikkeavien perusteiden yhtenäistämiseksi siten, että menettelyyn nykyisin liittyvät epäkohdat korjataan?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Erkki Tuomioja.
Ulf Sundqvist.
Tellervo Koivisto.
Osmo Kaipainen.
A-V. Perheentupa.
Matti Ahde.
U. H. Voutilainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 11 päivältä toukokuuta 1971 n:o 738 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Erkki Tuomiojan ym. tekemän seuraanvansisältöisen kysymyksen:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin eri poliisiviranomaisten ajokortin peruuttamisessa omaksumien toisistaan poikkeavien perusteiden yhtenäistämiseksi siten, että menettelyyn nykyisin liittyvät epäkohdat korjataan?"

Poliisin ajokortin peruuttamisessa omaksumasta käytännöstä on vain puutteellisia, sisäasiainministeriön vuosittain poliisitoiminnasta kokoamaan tilastoon pohjautuvia tietoja, joista ei ilmene peruutusperusteita. Näistä tiedoista ja äskettäin tehdyistä tutkimuksista voidaan kuitenkin päätellä, että käytäntö on epäyhtenäistä. Epäyhtenäisyys johtunee pääasiassa moottoriajoneuvoasetuksen 31 §:n 2 momentin d kohdan erilaisesta soveltamisesta eri poliisipiireissä. Mainitun säännöksen mukaan ajokortin saamisen ehtona on, ettei henkilöä elintapojensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia voida katsoa sopimattomaksi toimimaan kuljettajana. Jos ajokortin haltija ei täytä tätä ajokortin saamisen ehtoa, ajokortti voidaan peruuttaa. On ilmeistä, että sanottua peruutusperustetta on joissakin poliisipiireissä tulkittu liian laajasti. Esimerkiksi liikenneturvallisuuden näkökulmasta täysin merkityksettömät rikokset ovat saattaneet johtaa ajokortin peruuttamiseen. Sinänsä haitallisen epäyhtenäisyyden lisäksi seurauksena on ollut suunnittelematonta ja kriminaalipoliittisesti arveluttavaa seuraamusten kasautumista.

Hallituksen valmisteltavana on parhaillaan ajokorttisäännösten kokonaisuudistus, joka aiotaan toteuttaa ensi vuoden alusta. Uudistuksessa tullaan kiinnittämään huomiota mm. ajokortin peruutuskäytännössä ilmenneisiin epäkohtiin.

Ajokorttiuudistuksessa tullaan lähtemään siitä periaatteesta, että ajokortin peruuttamiselle täytyy olla selvästi liikenneturvallisuuteen liittyvät syyt: ajotaidon tahi ajoneuvon kuljettamiseen tarvittavien fyysisten tai psyykkisten edellytysten puuttuminen taikka piittaamattomuus liikennesäännöistä. Nykyinen epämääräinen sopivuusvaatimus tullaan määrittelemään uusissa säännöksissä ja niiden soveltamisesta annettavissa ohjeissa mahdollisimman tarkasti. Tässä määrittelyssä tulee olemaan lähtökohtana mm. se, ettei rikos tai muu käyttäytyminen, joka ei osoita piittaamattomuutta liikennesäännöistä tai -turvallisuudesta, saa olla ajokortin peruuttamisen perusteena.

Poliisin ajokorttiasioissa noudattaman käytännön yhtenäistäminen ja ohjaaminen edellyttää tietoja tästä käytännöstä. Edellä jo mainittiin, että nykyisin tiedot suurelta osin puuttuvat. Suunnitelmien mukaan tilanne korjautuu ajokorttiuudistuksen yhteydessä: uudistukseen kuuluu valtakunnallisen ajokorttirekisterin perustaminen. Hallitus tulee antamaan lähitulevaisuudessa Eduskunnalle esityksen lainmuutoksesta, jolla sanotunlaisen rekisterin pitäminen lisättäisiin autorekisterikeskuksen tehtäviin. Eräänä perusteluna rekisterin tarpeellisuudelle on juuri pyrkimys luoda keinoja ajokorttiasioissa noudatetun käytännön yhtenäistämiselle.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 738 av den 11 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Erkki Tuomioja m. fl. ställda spörsmål:

> "Ämnar Regeringen vidta åtgärder för förenhetligande av de från varandra avvikande grunder för återkallande av körkort, som olika polismyndigheter har antagit, så, att de missförhållanden som nu vidlåder förfarandet blir avhjälpta?"

Om den praxis polisen antagit ifråga om återkallande av körkort föreligger endast bristfälliga uppgifter, baserade på den statistik ministeriet för inrikesärendena årligen uppgör över polisverksamheten, och av dem framgår inte grunderna för återkallandet. Av dessa uppgifter och nyligen gjorda undersökningar kan man likväl dra den slutsatsen, att praxis är oenhetlig. Oenhetligheten torde huvudsakligen bero på olika tillämpning av 31 § 2 mom. punkt d i motorfordonsförordningen. Villkor för erhållande av körkort är enligt sagda stadgande, att vederbörande icke på grund av sina levnadsvanor eller personliga egenskaper kan anses olämplig att föra bil. Om körkortsinnehavare inte uppfyller detta villkor för erhållande av körkort, kan körkortet återkallas. Det är uppenbart, att sagda grund för återkallande av körkort i vissa polisdistrikt har fått en alltför vid tolkning. Så har t. ex. från trafiksäkerhetssynpunkt helt betydelselösa förseelser kunnat leda till återkallande av körkort. Förutom oenhetligheten, som i och för sig är menlig, har följden varit en planlös och kriminalpolitiskt betänklig anhopning av påföljder.

Helsingfors den 9 juni 1971.

I regeringen är en totalrevision av stadgandena angående körkort som bäst under beredning, och avsikten är att den skall förverkligas från nästa års början. I samband med revisionen kommer uppmärksamhet att fästas bland annat vid de missförhållanden som har yppat sig i praxis när det gäller återkallande av körkort.

Vid körkortsreformen kommer man att utgå från den principen, att det för återkallande av körkort måste finnas orsaker som klart sammanhänger med trafiksäkerheten: bristande körskicklighet eller avsaknad av fysiska eller psykiska förutsättningar för framförande av fordon eller likgiltighet för trafikreglerna. Det nuvarande obestämda kravet på lämplighet kommer i de nya stadgandena och i de föreskrifter som utfärdas om deras tillämpning att definieras så noggrant som möjligt. Vid denna definiering kommer utgångspunkten bl. a. att vara den, att brott eller annat beteende som inte röjer likgiltighet för trafikreglerna eller trafiksäkerheten inte får vara grund för återkallande av körkort.

För förenhetligande och dirigering av polisens praxis i körkortsärenden förutsätts uppgifter om denna praxis. Ovan har redan nämnts, att sådana uppgifter nu till stor del saknas. Enligt planerna blir situationen bättre i samband med körkortsreformen: till reformen hör inrättande av ett hela landet omfattande körkortsregister. Regeringen kommer inom den närmaste framtiden att till Riksdagen avlåta en proposition med förslag till en lagändring genom vilken bilregistercentralens åligganden skulle utökas med förande av ett sådant register. Ett motiv för registrets behövlighet är just strävan att skapa medel att förenhetliga praxis i körkortsärenden.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Lepistö ym.: Selvityksen suorittamisesta Merenkurkun maayhteyden aikaansaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hyväksyessään tulo- ja menoarvion vuodelle 1971 eduskunta edellytti hallituksen suorittavan alustavan selvityksen Merenkurkun maayhteyden kansantaloudellisesta kannattavuudesta ja teknillisistä toteuttamismahdollisuuksista sekä vaihtoehtoisten ratkaisumahdollisuuksien vaikutuksesta Perämeren vesistöolosuhteisiin.

Suomesta ulkomaille ja vastaavasti ulkomailta Suomeen ja Suomen kautta Neuvostoliittoon suuntautuva tavara- ja henkilömoottoriajoneuvoliikenne on voimakkaasti kasvamassa. Yhä suurempi määrä matkailijoista käyttää jo omaa autoaan ja samoin aletaan jopa sellaisiakin massatuotteita kuin sahatavaraa kuljettaa paketteina Suomesta suurilla kuorma-autoilla suoraan mannermaalle. Pitemmälle jalostettujen tuotteiden kuljetuksissa käytetään jo nyt miltei yksinomaan autokuljetusta.

Koko tämä jo nyt erittäin suuri ja suorastaan räjähdysmäisesti kasvava moottoriajoneuvoliikenne joutuu kansainvälisessä kauttakulkuliikenteessä turvautumaan lähes yksinomaan Etelä-Suomen satamien kautta tapahtuviin lauttakuljetuksiin. Tästä puolestaan on seurannut suoranainen tungos Suomen ja Ruotsin välisillä laivareiteillä ja eteläarannikon satamissa sekä Etelä-Suomen satamiin johtavilla teillä. Selvän kuvan tilanteesta, johon olemme joutumassa, antavat seuraavat luvut. Pelkästään Helsingin sataman kunnostaminen maksaa 141 miljoonaa markkaa. Eteläisten laivaväylien laajentamiseen ja kunnostamiseen on arvioitu tarvittavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 400 miljoonaa markkaa laskettuna nykyisten laivakokojen ja liikennemäärien mukaan. Arvio ei ole kuitenkaan realistinen, sillä laivojen koko ja liikennemäärät tulevat kasvamaan arvioita nopeammin, joten jatkuva kilpajuoksu toisaalta laivayksikköjen suurentumisen ja liikennemäärien kasvun ja toisaalta laivaväylien laajentamis- ja kunnostamisvaatimusten kesken tulee jatkuvasti kiristymään. Vastaavasti Etelä-Suomen satamiin suuntautuvat moottoritiet vaativat yhä suuremman osan tiemäärärahoista. Jo käsittelyn alaisena olevat eteläisen Suomen pelkät minimiinsä mitoitetut moottoritiehankkeet vaatisivat vuosina 1971—75 kokonaista 150 miljoonaa markkaa vuodessa. Moottoriteiden lisäksi on huomioon otettava epälukuisat muut kalliit maan etelärannikon liikennettä palvelevien teitten rakentamis- ja kunnostamishankkeet.

Asian tilan ollessa tällainen, on ilman muuta selvää, että Etelä-Suomen kapealle rannikkokaistalle suuntautuvien maa- ja merikuljetusväylien rinnalle on välttämättä haettava muitakin vaihtoehtoisia ulkomaan liikennettä palvelevia yhteyksiä, joille lisäksi on asetettava se erityinen vaatimus, että ne ovat nopeita ja turvallisia sekä että ne eivät tukkeudu pahimpinakaan jäätalvina, niinkuin kävi Ahvenanmeren laivaväylille jälleen viime talvena. Yhden tällaisen realistisen vaihtoehdon tarjoaa Merenkurkun kapeikon hyväksikäyttäminen ja kiinteän maayhteyden rakentaminen tämän kapeikon yli.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin eduskunnan edellyttämän alustavan selvityksen suorittamiseksi Merenkurkun maayhteyden kansantaloudellisesta kannattavuudesta ja teknillisistä toteuttamismahdollisuuksista sekä vaihtoehtoisten ratkaisumahdollisuuksien vaikutuksesta Perämeren vesistöolosuhteisiin?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Eeli Lepistö. Veikko Salmi. Juhani Orrenmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja E. Lepistön ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä no 139:

> "Onko Hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin eduskunnan edellyttämän alustavan selvityksen suorittamiseksi Merenkurkun maayhteyden kansantaloudellisesta kannattavuudesta ja teknillisistä toteuttamismahdollisuuksista sekä vaihtoehtoisten ratkaisumahdollisuuksien vaikutuksesta Perämeren vesistöolosuhteisiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Liikenneministeriö on kirjeellään 5. 2. 1971 kehottanut tie- ja vesirakennushallitusta suorittamaan Merenkurkun maayhteyttä koskevat kansantaloudellista kannattavuutta, teknillisiä toteuttamismahdollisuuksia sekä vaihtoehtoisten ratkaisumahdollisuuksien vaikutuksia Perämeren vesistöolosuhteisiin koskevat selvitykset, jotka, samoinkuin mahdolliset toimenpide-ehdotuksetkin, on aikanaan toimitettava liikenneministeriölle.

Helsingissä kesäkuun 3 päivänä 1971.

Selvityksien suorittaminen edellyttää, että Merenkurkun maayhteyttä tutkitaan selvittämällä ensin riittävän laajasti Suomen keski- ja eteläosan ja Ruotsin välistä liikennettä, eri kulkumuotojen muodostamia liikenneyhteyksiä ja niiden kehittämistarvetta. Selvitettävien kysymysten määrittelyä sekä jatkoselvitysten ohjelmointia varten tie- ja vesirakennushallitus on jo pyytänytkin asiasta kuusi eri viranomaisten ja laitosten lausuntoa. Niiden avulla pyritään aluksi selvittämään Merenkurkun liikenteen ja liikenneolosuhteiden kehitysnäkymiä sekä hanketta koskevia taloudellisia ja vesistöolosuhteisiin liittyviä näkökohtia.

Saatavien lausuntojen perusteella määritellään sitten alustavasti jatkoselvitysten sisältö sekä valmistellaan asian vaatimaa yhteistoimintaa Suomen ja Ruotsin viranomaisten kesken.

Kuten edellä esitetystä selviää, kysymyksessä tarkoitettuun selvitystyöhön on jo ryhdytty. Selvityksien valmistuttua ne tullaan toimittamaan liikenneministeriölle tarvittavia päätöksiä ja jatkotoimenpiteitä varten. Todettakoon kuitenkin lopuksi, että selvitystyö tulee varmasti olemaan varsin aikaaviepä huomioonottaen, että näin huomattava ja laajavaikutteinen hanke vaatii varsin perusteelliset tutkimukset varsinkin, kun kysymys on kahta valtakuntaa koskevasta asiasta.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman E. Lepistö m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 139:

> "Har Regeringen skridit till åtgärder för verkställande av den av Riksdagen förutsatta förberedande utredningen rörande den nationalekonomiska lönsamheten av en landförbindelse över Kvarken och de tekniska möjligheterna att förverkliga den, samt alternativa lösningars inverkan på Bottenvikens vattenförhållanden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Trafikministeriet har med en skrivelse 5. 2. 1971 uppmanat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa utredning rörande den nationalekonomiska lönsamheten av en landförbindelse över Kvarken, de tekniska möjligheterna att förverkliga den samt alternativa lösningars inverkan på Bottenvikens vattenförhållanden, vilka utredningar, liksom även eventuella förslag till åtgärder, i sinom tid skall tillställas trafikministeriet.

Helsingfors den 3 juni 1971.

Utredningarnas utförande förutsätter, att landförbindelsen över Kvarken undersökes genom att först i tillräcklig omfattning klarlägges trafiken mellan Finlands mellersta och södra delar samt Sverige, de av olika trafikformer bildade trafikförbindelserna samt behovet att utveckla dem. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har också redan för definering av de frågor som skall utredas och för programmering av fortsatta undersökningar inbegärt utlåtande om saken av sex olika myndigheter och inrättningar. Genom dem vill man först utreda utvecklingsaspekterna i fråga om trafiken och trafikförhållanderna i Kvarken samt ekonomiska och till vattenförhållandena anslutna synpunkter på projektet.

På basen av de utlåtanden som erhålles anges sedan förberedelsevis innehållet av de fortsatta utredningarna och förbereds av saken påkallat samarbete mellan de finska och svenska myndigheterna

Såsom av ovanstående framgår, har det i spörsmålet avsedda utredningsarbetet redan inletts. När utredningarna blivit färdiga kommer de att tillställas trafikministeriet för nödiga beslut och för vidare åtgärder. Konstateras må dock till slut, att utredningsarbetet säkert kommer att kräva rätt mycket tid, med beaktande av att ett så betydande, vittbärande projekt kräver ganska grundliga undersökningar, särskilt då fråga är om en sak som rör två riken.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 140.

Laatio ym.: Kansaneläkelaitoksen hallinnon uudelleen järjestämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Yhteiskunnassamme on menneinä vuosikymmeninä kiinnitetty paljon huomiota kansaneläkelaitoksen toimintaan, mistä on esitetty paljon arvostelua, eikä suinkaan aina syyttä. Kun kansaneläkelaitoksen tehtäväksi annettiin vuonna 1963 säädetyn sairausvakuutuslain mukaisen toiminnan hoitaminen, laajeni mainitun laitoksen toiminta huomattavasti. Samalla laitoksen henkilökunnan pätevyys lisääntyi huomattavasti aikaisempaan verrattuna. Kansalaisten keskuudessa esiintyy kuitenkin edelleen voimakasta paheksuntaa kansaneläkelaitoksen hoitamaa eläkevakuutusta sekä eläkeorganisaatiota kohtaan, mistä eräänä osoituksena ovat lehtien yleisönosaston kirjoitukset. Varsinainen arvostelun aiheuttaja on viime vuosina ollut se ääretön hitaus, millä eläkehakemusten käsittely kansaneläkelaitoksessa on tapahtunut. Vastaavasti kansaneläkelaitoksen hoitama sairausvakuutushallinto on saanut kiitosta osakseen organisaatiostaan sekä siitä nopeudesta, millä sairausvakuutuslain mukaisia hakemuksia on ratkaistu. Käytännössä kansaneläkelaitokseen on keskittynyt kaksi täysin erillistä hallinto-organisaatiota, sairausvakuutus- ja eläkeorganisaatio. Kun tiettävästi nykyinen kaksijakoisuus ei mitenkään ole puolustettavissa, vaan päinvastoin se on todettu erittäin haitalliseksi, olisi toivottavaa, että kansaneläkelaitoksen hallintoa kehitettäisiin järkevään suuntaan.

Kansaneläkelaitoksen piiritoimistoilla ja sairausvakuutustoimistoilla olisi tiettävästi yhteistyömahdollisuuksia, mutta esimerkiksi toimistojen henkilökuntaa ei tilapäisestikään käytetä toisen toimiston tehtävien hoitamiseen. Tarkastus- ja valvontatehtävät ovat täysin erillään toisistaan, joten samoilla alueilla liikkuvat erikseen niin eläke- kuin sairausvakuutuspuolen tarkastajat. Kansaneläkelaitoksella on kaksi paikallista toimikuntaa, sairausvakuutus- ja eläketoimikunta. On luonnollista, että tämä kaikki aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia, mutta ennenkaikkea tämä kaksijakoisuus lisää laitoksen byrokraattisuutta, mistä olisi päästävä, kun tehtävänä on nimenomaan ihmisen palveleminen.

Käytäntö on osoittanut, ettei nykyinen kansaneläkelaitoksen eläkeorganisaatio täytä niitä vaatimuksia, mitä joustavalta sosiaalivakuutushallinnolta vaaditaan. Eläkehakemusten käsittelyn viivästyminen 5—9 kuukautta, tavallisesti noin puoli vuotta, on liian hidasta, joten siihen kaivataan kiireesti korjausta. Kun kansaneläkelaitos joutuu aivan lähiaikoina ottamaan vastaan hakemusruuhkan, mikä aiheutuu rintamasotilaseläkkeiden hakemisesta, olisi mielestämme kiireesti ryhdyttävä toimenpiteisiin kansaneläkelaitoksen kenttäorganisaation uusimiseksi. Sairausvakuutuslakia on sovellettu käytännössä kohta seitsemän vuotta ja siinä yhteydessä sairausvakuutustoimistot ja -toimikunnat ovat tottuneet itsenäiseen päätöksen tekoon, mikä seikka on otettava huomioon uudistussuunnitelmassa.

Jo vuonna 1966 hallitusneuvos Alangon johdolla toiminut kansaneläkelaitoksen hallinnon tarkistustoimikunta esitti mietinnössään, että kansaneläke- ja sairausvakuutusjärjestelmät olisi yhdistettävä yhdeksi sosiaalivakuutusjärjestelmäksi. Tämän mietinnön mukaan päätökset niin sairausvakuutus- kuin kansaneläkevakuutusasioissa tekisi paikallinen päättävä elin. Tämänkin jälkeen tästä asiasta on puhuttu ja kirjoitettu, mutta mitään esityksiä epäkohdan poistamiseksi hallituksen taholta ei ole tehty.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen niistä monista epäkohdista, jotka aiheutuvat kansaneläkelaitoksen hoidettavana olevien

kansaneläkevakuutus- ja sairausvakuutushallinnon erillään olevista organisaatioista, sekä kansaneläkevakuutuksen erittäin hitaasta asiain käsittelystä, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kansaneläkelaitoksen paikallishallinnon uudelleen järjestämiseksi ja yhtenäisen hallinto-organisaation luomiseksi?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

G. Laatio.
Eeva Kauppi.
Harri Holkeri.
Esko J. Koppanen.
Orvokki Kauppila.
Sinikka Karhuvaara.
Matti Jaatinen.
Elsi Hetemäki.
Eeva Särkkä.
Niilo Tarvajärvi.
Maija Heino.
Erkki Häkämies.
Jouni Mykkänen.
Pekka Vilmi.
Katri Kaarlonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja G. Laation ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 140:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä monista epäkohdista, jotka aiheutuvat kansaneläkelaitoksen hoidettavana olevien kansaneläkevakuutus- ja sairausvakuutushallinnon erillään olevista organisaatioista, sekä kansaneläkevakuutuksen erittäin hitaasta asiain käsittelystä, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kansaneläkelaitoksen paikallishallinnon uudelleen järjestämiseksi ja yhtenäisen hallinto-organisaation luomiseksi?"

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kansaneläkelaitoksen kansaneläke- ja sairausvakuutusorganisaation yhdistäminen monessakin suhteessa olisi omiaan parantamaan asioiden hoitoa. Kansaneläkelaitoksen asettama toimikunta valmistelee parhaillaan ehdotusta sanotuksi organisaatiouudistukseksi sekä myös ehdotusta kansaneläkelain ja sairausvakuutuslain yhdistämiseksi yhteiseksi sosiaaliturvalaiksi. Kansaneläkelaitoksen tehtyä esityksensä hallitus tulee ottamaan asian harkittavakseen.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman G. Laatio m.fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 140 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om alla de missförhållanden, vilka är en följd av de avskilt från varandra varande organisationerna inom folkpensionsförsäkrings- och sjukförsäkringsförvaltningen, vilken handhas av folkpensionsanstalten, samt den ytterst långsamma behandlingen av folkpensionsärenden, och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att omorganisera folkpensionsanstaltens lokalförvaltning och skapa en enhetlig förvaltningsorganisation?"

Helsingfors den 15 september 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En sammanslagning av folkpensionsanstaltens folkpensions- och sjukförsäkringsorganisation skulle i många avseenden vara ägnad att förbättra behandlingen av ärenden. En av folkpensionsanstalten tillsatt kommitté förbereder för närvarande ett förslag till sagda organisationsreform samt även ett förslag till sammanslagning av folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen till en enhetlig socialskyddslag. När folkpensionsanstalten framlagt sitt förslag kommer regeringen att upptaga ärendet till prövning.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 141.

Heino: Kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikärajan alentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikäraja on nyt 65 vuotta. Poikkeuksen tekevät vain muutamat erikseen määrätyt virat ja toimet.

Tämä 65 vuoden eläkeikäraja on nykyoloissa osoittautunut liian korkeaksi. Näilläkin aloilla jatkuvasti kiihtyvä elämäntahti ja kuluttava työ vähentävät ikääntyvän naisen psyykkistä ja fyysistä suorituskykyä ja vaikeuttavat jatkokoulutuksen mahdollisuuksia. Kuitenkin työnjohto- ja palveluammateissa työn rasittavuus ja vastuu muuttuvan ja kehittyvän yhteiskuntarakenteen, rationoinnin ja ATK-järjestelmien yleistyttyä asettavat yksityisen viranhaltijan ja työntekijän entistä suurempaan vastuuseen. Häneltä edellytetään jatkuvaa kehitys- ja aloitekykyä. Naisia rasittavat lisäksi usein viranhoidon ohella lasten- ja kodinhoidon asettamat tehtävät. Tästä huolimatta heiltä vaaditaan samaa suorituskykyä kuin miehiltä.

Eläkeikärajan alentamista puoltaa myös se, että naisten työmarkkinoilla ilmenee jatkuvasti työttömyyttä, minkä vuoksi ammattiin valmistuneiden on vaikeaa saada koulutustaan vastaavaa työtä. Myös keski-ikäisten ja sitä vanhempien työntekijöiden työnsaantimahdollisuudet ovat nykyisin erittäin heikot.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin haittatekijöihin, jotka aiheutuvat kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin korkeasta, 65 vuoden, eläkeikärajasta ja mitä mahdollisuuksia Hallitus katsoo olevan mainitun ikärajan alentamiseksi 60 vuoteen?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Maija Heino.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Maija Heinon kirjallisesta kysymyksestä n:o 141, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin haittatekijöihin, jotka aiheutuvat kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin korkeasta, 65 vuoden, eläkeikärajasta ja mitä mahdollisuuksia Hallitus katsoo olevan mainitun ikärajan alentamiseksi 60 vuoteen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikälakiin ei sisälly, eräitä vähimmäisturvaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta, säännöksiä eläketurvan aineellisesta sisällöstä, vaan siitä määrääminen on laissa jätetty kunnallisen eläkelaitoksen sekä kuntien ja kuntainliittojen asiaksi. Niinpä eläkeikärajat on eläkelaitoksen eläkesäännössä järjestetty siten, että jokainen kunta ja kuntainliitto voi määrätä viranhaltijansa ja työntekijänsä yleisen eläkeiän vaihtoehtoisen järjestelmän mukaisesti joko 63 tai 65 vuodeksi. Ns. erityiset eli yleistä eläkeikää alemmat eläkeiät tiettyjä virkoja ja työaloja varten on sitä vastoin määrätty keskitetysti mainitussa eläkesäännössä kaikkia eläkelaitoksen jäsenyhteisöjä sitovasti. Erityiset eläkeiät vaihtelevat 53 vuodesta 62 vuoteen.

Kunnallisella eläkelaitoksella on tällä hetkellä 821 jäsenyhteisöä. Niistä 770 on määrännyt viranhaltijainsa ja työntekijäinsä yleiseksi eläkeiäksi 63 vuotta. Näin ollen vain 51 jäsenyhteisöä on valinnut yleiseksi eläkeiäksi 65 vuotta. Näistä 51 jäsenyhteisöstä on maalaiskuntia 43 ja kuntainliittoja 7. Mainitut heikomman eläkeikävaihtoehdon valinneet kunnat ovat valtaosaltaan pieniä saaristo- ja rannikkokuntia.

Eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen palveluksessa oli niiltä kerätyn tilaston mukaan vuoden 1970 päättyessä 109 545 uuteen kunnalliseen eläkejärjestelmään kuuluvaa naispuolista viranhaltijaa ja työntekijää. Näistä vain 642 viranhaltijalla ja työntekijällä eli 0.6 prosentilla oli eläkeikänä 65 vuotta. Suurin osa heistä eli 626 viranhaltijaa ja työntekijää oli edellä mainittujen 43 maalaiskunnan palveluksessa ja loput 16 mainittujen seitsemän kuntainliiton palveluksessa. Kaikilla muilla naispuolisilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä eli 99.4 prosentilla oli eläkeikänä 63 vuoden yleinen eläkeikä tai sitä alempi erityinen eläkeikä. Alempiin eläkeryhmiin kuuluu useita sellaisia viranhaltija- ja työntekijäryhmiä, joissa on joko yksinomaan tai suurimmaksi osaksi naisia. Esimerkkeinä mainittakoon sairaalalaitoksen hoitohenkilökunta (sairaanhoitaja, kätilö, apuhoitaja, lastenhoitaja jne.) sekä sairaala- ja laitosapulaiset. Siitä johtuu, että 47 702 naispuolisella viranhaltijalla ja työntekijällä eli 43.5 prosentilla oli eläkeikä 60 vuotta tai sitä alempi. Kaikkien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin henkilömäärillä painotettu eläkeikä, joka parhaiten kuvaa naisten keskimääräistä eläkeikää kunnallisessa eläkejärjestelmässä, oli vuoden 1970 päättyessä 61 vuotta 2 kuukautta 7 päivää.

Selvitettäessä mahdollisuuksia alentaa naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikärajaa siten, että se olisi kaikkien kohdalla enintään 60 vuotta, on otettava huomioon, että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin edustavimpien keskusjärjestöjen ja eläkelaitoksen välillä on jo lähes kahden vuoden ajan käyty neuvotteluja järjestöjen esittämistä vaatimuksista eräiden viranhaltija- ja työntekijäryhmien eläkeiän alentamisesta. Vaatimuksia on perusteltu erilaisilla ko. virkaan tai työalaan liittyvillä näkökohdilla, kuten työn rasittavuudella, epäterveellisyydellä ja sairastumisalttiudella.

Sitä vastoin vaatimusta kaikkien naispuolisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeikärajan alentamisesta ei ole esitetty, minkä ainakin osaksi voitaneen otaksua johtuneen siitä, että sellainen vaatimus olisi ristiriidassa sukupuolten tasavertaisuusvaatimuksen kanssa.

Lopuksi voidaan todeta, että osa niistä kunnista ja kuntainliitoista, jotka uuden kunnallisen eläkejärjestelmän voimaan tullessa valitsivat viranhaltijainsa ja työntekijäinsä yleiseksi eläkeiäksi 65 vuotta, ovat myöhemmin siirtyneet 63 vuoden eläkeiän vaihtoehtoon. Voidaan olettaa, että tämä kehitys tulee jatkumaan. Tämän ja edessä olevan kuntauudistuksen huomioon ottaen voidaankin odottaa, että 65 vuoden eläkeikävaihtoehto kunnallisessa eläkejärjestelmässä tulee lähivuosina häviämään.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Maija Heino ställda skriftliga spörsmål nr 141:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid de olägenheter som följer av den höga pensionsåldersgränsen, 65 år, för kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilka hör till det kommunala pensionssystemet, och vilka möjligheter anser Regeringen att det finns för att sänka nämnda åldersgräns till 60 år?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare ingår icke, med undantag för vissa stadganden rörande minimiskydd, några stadganden om pensionsskyddets materiella innebörd, utan bestämmandet därom har i lagen uppdragits åt den kommunala pensionsanstalten samt åt kommunerna och kommunalförbunden. Sålunda har pensionsåldersgränserna i pensionsanstaltens pensionsstadga ordnats så, att varje kommun och kommunalförbund kan bestämma den allmänna pensionsåldern för sina tjänsteinnehavare och arbetstagare i enlighet med ett alternativt system till antingen 63 eller 65 år. Angående en s.k. speciell pensionsålder eller en pensionsålder som är lägre än den allmänna pensionsåldern för vissa tjänster och arbetsbranscher har det däremot likformigt bestämts i nämnda pensionsordning att de skall vara bindande för pensionsanstaltens alla medlemssamfund. Den speciella pensionsåldern varierar från 53 till 62 år.

Den kommunala pensionsanstalten har för närvarande 821 medlemssamfund. Av dessa har 770 fastställt den allmänna pensionsåldern för deras tjänsteinnehavare och arbetstagare till 63 år. Sålunda har endast 51 medlemssamfund valt 65 år till allmän pensionsålder. Av dessa 51 medlemssamfund är 43 landskommuner och 7 kommunalförbund. De kommuner som valt det svagare pensionsåldersalternativet utgöres till största delen av små skärgårds- och kustkommuner.

I pensionsanstaltens medlemssamfunds tjänst var enligt statistik baserad på uppgifter, som insamlats hos dem, vid utgången av år 1970 109 545 kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilka hörde till det nya kommunala pensionssystemet. Av dessa hade endast 642 tjänsteinnehavare och arbetstagare eller 0.6 procent 65 år såsom pensionsålder. Största delen av dem eller 626 tjänsteinnehavare och arbetstagare var i ovan nämnda 43 landskommuners tjänst och de återstående 16 i nämnda sju kommunalförbunds tjänst. Alla övriga kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare eller 99.4 procent hade såsom pensionsålder den allmänna pensionsåldern 63 år eller en speciell lägre pensionsålder. Till de lägre pensionsåldersgrupperna hör flera sådana tjänsteinnehavar- och arbetstagargrupper, vilka antingen enbart eller till största delen omfattar kvinnor. Såsom exempel må nämnas vårdpersonalen inom sjukhusväsendet (sjuksköterskor, barnmorskor, hjälpsköterskor, barnavårdare osv.) samt sjukhusbiträden och biträden för olika arbeten. Därpå beror, att pensionsåldern för 47 702 kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare eller för 43.5 procent var 60 år eller lägre. Den med personantalet vägda pensionsåldern för samtliga kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilken bäst åskådliggör kvinnornas genomsnittliga pensionsålder inom det kommunala pensionssystemet, var vid utgången av år 1970 61 år 2 månader 7 dagar.

Vid utredandet av möjligheterna att sänka pensionsåldersgränsen för kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare så, att den för alla skulle vara högst 60 år, bör beaktas, att mellan de mest representativa centralorganisatio-

nerna för de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna å ena sidan och pensionsanstalten å andra sidan redan i nära två års tid har förts underhandlingar om krav som av organisationerna framförts på en sänkning av pensionsåldern för vissa tjänsteinnehavar- och arbetstagargrupper. Kraven har motiverats med olika synpunkter i anslutning till ifrågavarande tjänst eller arbetsbransch, såsom att arbetet är betungande, skadligt för hälsan och disponerar för insjuknande. Däremot har krav på en sänkning av pensionsåldern för samtliga kvinnliga tjänsteinnehavare och arbetstagare icke framställts, vilket åtminstone till en del torde kunna antagas bero på, att ett sådant krav skulle strida mot kravet på likställighet mellan könen.

Slutligen kan konstateras, att en del av de kommuner och kommunalförbund, vilka då det nya kommunala pensionssystemet trädde i kraft valde 65 år till allmän pensionsålder för sina tjänsteinnehavare och arbetstagare, senare har övergått till pensionsåldersalternativet 63 år. Det kan antagas, att denna utveckling kommer att fortgå. Med beaktande av detta och förestående kommunreform kan man vänta sig, att pensionsåldersalternativet 65 år inom det kommunala pensionssystemet under de närmaste åren kommer att försvinna.

Helsingfors den 8 juni 1971.

Minister för inrikesärendena *Eino Uusitalo.*

Kirj. ksm. n:o 142.

Toivanen: Oppilaanhuollon kehittämisessä vallitsevien puutteiden poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Koululaitoksen perinteisenä tehtävänä on siirtää sukupolvelta toiselle niitä tietoja, joiden avulla tapahtuu nuoren ihmisen yhteiskuntaan sijoittuminen. Yhteiskunnan kehityksen mukana on varsinkin peruskoulutuksen tehtävä muuttunut yhä kokonaisvaltaisemmaksi nuoren ihmisen persoonallisuuden tervettä kehitystä tukevaksi palveluksi, minkä ulottamista myös jo varhaislapsuuteen yhä järjestelmällisemmin suunnitellaan. Tämä kehitys on tuonut jo vuosikymmeniä sitten koulutyöhön mukaan myös ns. oppilaanhuoltoon liittyviä tehtäviä ja työntekijöitä. Näistä perinteellisemmät ovat kouluterveydenhuollon lääkärit, kouluhoitajat ja kouluhammaslääkärit.

Jo 1960-luvulla havahduttiin Suomessakin huomaamaan, että koulu tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden myös ehkäisevän lastenhuoltotyön tekemiseksi. Eräiden asiantuntijoiden mukaan koulun alkamisella on lapsen henkisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta ratkaisevan suuri merkitys. Sopeutumisvaikeuksia ja vastoinkäymisiä selvittelemässä on koululla aivan välttämätöntä olla käytettävissään myös muunlaisia työntekijöitä kuin opettajia. Tätä varten sekä koulun kokonaisvaltaisemmaksi muuttunutta tehtävää suorittamaan on kouluun tullut kokeilutarkoituksessa eräitä sosiaalityöntekijöitä ja koulupsykologeja. Tiettävästi on myös koulussa tapahtuva ammatinvalintaan liittyvä neuvonta muuttunut yhä henkilökohtaisemmaksi, eniten vaikeuksissa olevien oppilaiden tukemiseksi. Ammatinvalinnan ohjaukseen liittyy läheisesti opintojen ohjaus, minkä kehittämiseen peruskoulukokeilussa kiinnitetään suurta huomiota.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Irma Toivanen.

Kokonaistilanne koulun oppilaanhuollon kohdalla on vielä hajanainen. Eri koulumuotoja varten ei ole olemassa valtakunnallista kokonaissuunnitelmaa. Myös peruskoulun oppilaanhuoltoon liittyvät suunnitelmat ovat vielä keskeneräisiä. Näyttää siltä, että koulunuudistuksen suunnittelijat ja toteuttajat ovat joutuneet suuntaamaan huomionsa niin kokonaan uudistuksen muihin osa-alueisiin, ettei oppilaanhuollon kokonaisvaltaiseen suunnitteluun ole jäänyt riittävästi aikaa eikä työvoimaa.

Oppilaanhuollon kehittämisessä tuskin voidaan lähteä myöskään siitä, että koulua pidetään vain eräänä kansanterveystyön tai lastenhuollon työkenttänä, mitä varten lääkintö- ja sosiaaliviranomaiset laativat omia suunnitelmiaan. Näin on tähän asti valitettavasti tapahtunut. Tästä on ollut seurauksena opettajien keskuuteen syntyneitä ennakkoluuloja oppilaanhuoltotyötä ja tämän työn tekijöitä kohtaan, työn päällekkäisyyttä ja aukollisuutta ym. haittoja, jotka ovat koituneet lähinnä huollon tarpeessa olevien oppilaiden vahingoksi.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen oppilaanhuollon kehittämisessä vallitsevista puutteista sekä tätä toimintaa koskevan kokonaissuunnitelman valmistamisen kiireellisyydestä, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä asiantilan korjaamiseksi?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 11 päivänä toukokuuta 1971 n:o 760 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Irma Toivasen tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen oppilaanhuollon kehittämisessä vallitsevista puutteista sekä tätä toimintaa koskevan kokonaissuunnitelman valmistamisen kiireellisyydestä, ja jos on,
> mitä Hallitus aikoo tehdä asiantilan korjaamiseksi?"

Oppilashuoltoon liittyvistä tehtävistä kouluterveydenhoito, ruokailu ja muut lähinnä oppilaan fyysiseen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat varsin pitkään kuuluneet koulujemme toimintaan. Samoin ammatinvalinnanohjaus on vakiintunut koulujemme työmuoto. Viime vuosina on pyritty kiinnittämään huomiota myös oppilaan kasvatukselliseen ohjaukseen. Uutena palvelumuotona on kokeiluluontoisesti aloitettu oppilaan ohjaustoiminta, jonka asema peruskoulua koskevin säännöksin on varmistettu. Peruskouluasetuksen 19 §:n ja 20 §:n mukaan peruskoulun opetussuunnitelmaan kuuluu kasvatukselliseen ja opetukselliseen ohjaukseen varattuja tunteja kouluhallituksen ohjeiden mukaisesti. Peruskouluasetuksen 103 §:n mukaan peruskoulun yläasteella voi olla erityinen opinto-ohjaajana toimivan opettajan virka.

Suunnitteilla olevan kansanterveyslainsäädännön mukaan kunnalliset kansanterveysviranomaiset huolehtivat asianomaisissa kunnissa olevien oppilaitosten terveydenhuollosta, jolloin huolto voidaan järjestää yhtenäisesti ja tarkoituksenmukaisesti siitä riippumatta, missä oppilaitoksessa oppilas on.

Kokeilutarkoituksessa on kahteen lääninhallitukseen perustettu koulupsykologin virat. Tarkoitus on, että tällainen toiminta vastaisuudessa kattaa koko maan. Niinikään kokeilutarkoituksessa on kahteen valtion oppikouluun perustettu sosiaalikuraattorin virka. On ilmeistä, ettei aloitettua kasvatuksellista ja sosiaalista ohjaus- ja avustustoimintaa riittävän laajaksi kehitettynä pystytä hallitsemaan ilman kokonaisvaltaista suunnittelua. Oppilaiden ohjaustoimintaa, mielenterveystyötä ja oppilashuoltoa varten on kouluhallitukseen perustettu ylitarkastajan virka. Edelleen tullaan asiasta laatimaan kokonaissuunnitelma, jota koskevat toimenpiteet on kouluhallituksessa ja aloitettu.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 maj 1971 nr 760 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamoten Irma Toivanen ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om de brister som råder i fråga om utvecklandet av elevvården och om att utarbetandet av en totalplan rörande denna verksamhet brådskar, och om så är fallet,
> vad ämnar Regeringen göra för tillrättaläggande av sakläget?"

Av de till elevvården ansluta uppgifterna har skolhälsovård, kost och andra frågor som närmast ansluter sig till elevernas fysiska välbefinnande ganska länge hört till våra skolors verksamhet. Likaså är yrkesvägledningen en vedertagen arbetsform i våra skolor. Under de senaste åren har man sökt fästa uppmärksamhet även vid vägledningen av eleverna i uppfostringshänseende. Såsom en ny tjänsteform har i försökssyfte inletts vägledning för eleverna, vars ställning fastställts genom stadganden angående grundskolan. Enligt 19 § och 20 § omfattar grundskolans läroplan timmar, som är reserverade för pedagogisk och didaktisk handledning i enlighet med anvisningar som skolstyrelsen utfärdar. Enligt 103 § grundskoleförordningen kan vid grundskolas högstadium finnas en särskild lärartjänst, vars innehavare är studiehandledare.

Enligt den folkhälsovårdslagstiftning som planeras drar de kommunala folkhälsovårdsmyndigheterna försorg om hälsovården i läroanstalterna inom ifrågavarande kommun, varvid vården kan ordnas enhetligt och ändamålsenligt, oberoende av i vilken läroanstalt eleven är intagen.

I försökssyfte har vid två länsstyrelser inrättats skolpsykologstjänster. Avsikten är att en sådan verksamhet i framtiden skall täcka hela landet. Likaså har i försökssyfte vid två statliga läroverk inrättats en socialkuratorstjänts. Det är uppenbart, att den inledda pedagogiska och sociala handlednings- och biståndsverksamheten när den utvecklats i tillräcklig omfattning icke kan behärskas utan helhetsplanering. För vägledningen av eleverna, mentalvård för dem och för elevvården i övrigt har vid skolstyrelsen inrättats en överinspektörstjänst. Vidare kommer en totalplan över saken att uppgöras. Åtgärder har redan inletts i skolstyrelsen.

Helsingfors den 7 juni 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 143.

Hemmi: Oulujärven yli rakennettavaksi suunnitellusta maantiestä aiheutuvista haitoista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oulujärven ylitystie Kajaanista Jaalankaan on tarkoitus tehdä pengertienä Koutaniemeltä Toukansaaren kautta Neuvosenniemeen, niin että tiehen tulee laiva- ja uittoväylää varten välttämättömät aukot. Tie eristää koko Paltaselän ja Oulujärven itäpään omaksi saastealtaakseen. Ylivoimaisesti eniten altaaseen laskee saasteita Kajaani Oy ja Kajaanin kaupunki, mutta oman merkittävän osansa myöskin Paltamo ja Miesjokea pitkin Kontiomäki. Kontiomäen jätevedet lasketaan Miesjokeen.

Jos tie rakennetaan, vähenee autoliikenne Paltamon kautta yhteen kolmannekseen nykyisestä. Sen osoittaa suoritetut liikennelaskennat. Paltamosta Oulun suuntaan 900 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Puolangan suuntaan 320 ajoneuvoa vuorokaudessa. (Edestakainen liikenne.)

Tilanne on varsin epämiellyttävä Paltamon osalta, sillä sinne on juuri suunnitteilla yli sata paikkainen motelli-ravintola, joka voidaan sijoittaa Oulun ja Puolangan tien risteykseen, vieläpä niin, että siitä on mitä mainioin näköala Paltaselälle. Nykyisen liikenteen aikana motelli tulee varmasti jättämään monta turistimarkkaa Paltamoon ja antaa 10—15 alueella kipeästi kaivattua uutta työpaikkaa.

Vesistöjen yli rakentaminen on kallista. Siitäkin huolimatta, että sanottu tie lyhentää Kajaanin ja Oulun välistä maantiematkaa, voidaan väittää, että sillä ei ole merkitystä etelästä ja idästä Ouluun suuntautuvalle liikenteelle. Etelästä matkaavathan eroavat jo Iisalmesta tielle n:o 19. Ylitystie ei lyhennä idästä Sotkamon suunnalta Ouluun tulevaa matkaa juuri nimeksikään. Ei ainakaan niin paljon, että hyöty vastaisi sijoitettuja kustannuksia. Paljon pienemmin kustannuksin voidaan Sotkamon Pojavaaran ja Jormuan välinen 8 km tieosuus kunnostaa raskaalle liikenteelle sopivaksi, jota tieosuutta jo nykyäänkin Sotkamon suunnalta pohjoiseen ja Ouluun suuntautuva raskaskin liikenne käyttää.

Mikäli kuitenkin sanottu ylitystie päätetään kaikesta huolimatta rakentaa, niin se on ehdottomasti rakennettava jatkuvana siltana. Siis siten, että nykyisen kaltainen vapaa veden virtaus ei siitä mitenkään kärsi.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että suunnitteilla oleva Oulujärven ylitystie Kajaanista Jaalankaan uhkaa eristää Oulujärven itäpään käytännöllisesti katsoen suljetuksi saastealtaaksi ja vaikeuttaa Paltamon elinkeinoelämää, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kyseisen tiehankkeen toteutumisesta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi tai koko tiehankkeesta luopumiseksi?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja K. Hemmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 143:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että suunnitteilla oleva Oulujärven ylitystie Kajaanista Jaalankaan uhkaa eristää Oulujärven itäpään käytännöllisesti katsoen suljetuksi saastealtaaksi ja vaikeuttaa Paltamon elinkeinoelämää, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kyseisen tiehankkeen toteutumisesta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi tai koko tiehankkeesta luopumiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kainuun tie- ja vesirakennuspiirissä laaditaan yleissuunnitelmaa Kajaanin—Oulun kantatien n:o 77 parantamiseksi välillä Kajaani—Kankari. Kankari sijaitsee Oulujärven pohjoispuolella lähellä Vaalan kirkonkylää. Yleissuunnitelmaa laadittaessa on tutkittu lähinnä kolmea eri kantatien suuntavaihtoehtoa

1. nykyistä suuntausta noudattaen
2. välillä Kankari—Paltamo nykyistä suuntausta noudattaen ja välillä Paltamo—Kuluntalahti suoraan Mieslahden yli sekä
3. suoraan Koutaniemen ja Neuvosenniemen kautta Oulujärven yli.

Kysymyksessä ilmeisesti tarkoitetaan Oulujärven ylitystiellä edellä 3 kohdassa mainittua suuntavaihtoehtoa. Mitään itsenäistä ja erillistä Oulujärven ylitystiesuunnitelmaa ei ko. kohdalla ole tutkittavana tieviranomaisten toimesta. Myöskään ei ole tehty päätöstä, että kantatien n:o 77 parantamistyössä aikanaan noudatettaisiin mainittua kolmannen vaihtoehdon mukaista suuntaa, vaan kaikki suuntavaihtoehdot ovat suunnittelussa tasavertaisina mukana.

Tähänastiset tutkimukset ovat kohdistuneet lähinnä teknillisten toteuttamismahdollisuuksien ja -kustannusten sekä liikennetaloudellisten perusteiden selvittämiseen kantatien mainittujen suuntavaihtoehtojen välillä. Tutkimusten aikana on oltu yhteydessä mm. Kainuun vesipiiriin vesistöylityksien osalta.

Yleissuunnitelman valmistuttua se tullaan eri vaihtoehtoineen lähettämään lausunnolle eri yhteisöille ja viranomaisille. Esim. vesihallitukselta tullaan pyytämään lausunto eri vaihtoehtoihin liittyvistä vesiensuojelunäkökohdista. Vasta tämän jälkeen on mahdollista tehdä päätös eri vaihtoehtojen välillä ja valita se lopullinen suuntavaihtoehto, jota noudattaen kantatie n:o 77 tullaan parantamaan. Mainittakoon vielä, että mikäli toteutettavaksi vaihtoehdoksi valitaan sellainen vaihtoehto, joka vaatisi vesistön ylityksen, joudutaan tätä varten hankkimaan vesilainsäädännön mukaisesti ao. vesioikeudelta lupa, joten myös vesiensuojelulliset ym. vesioikeudelliset näkökohdat tulevat tällöin varmasti riittävästi huomioonotetuksi varsinkin, kun jo tutkimusten aikana on oltu yhteydessä ao. vesipiiriin ja yleissuunnitelman eri vaihtoehdoista tullaan pyytämään vesihallituksen lausunto.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että tällä hetkellä tutkimusten ollessa kesken, olisi ennenaikaista tehdä päätöksiä kantatien n:o 77 parantamiseen liittyvistä eri vaihtoehdoista mukaanluettuna kysymyksessä tarkoitettu Oulujärven ylittävä vaihtoehto sen enempää jonkin vaihtoehdon toteuttamiseen liittyvien haittojen kuin jostakin vaihtoehdosta luopumisenkaan suhteen.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman K. Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 143:

> "Är Regeringen medveten om, att den planerade överfartsvägen från Kajana till Jaalanka hotar att avskära östra ändan av Ule träsk till en praktiskt taget tilltäppt förorenad bassäng och att försvåra näringslivet i Paltamo, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att förhindra de olägenheter ifrågavarande vägprojekt för med sig eller för avstående från hela vägprojektet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I Kainuu väg- och vattenbyggnadsdistrikt utarbetas en generalplan till förbättrande av stamvägen nr 77 på sträckan Kajana—Kankari. Kankari är beläget på norra sidan av Ule träsk, nära Vaala kyrkby. Vid utarbetandet av planen har närmast tre alternativ för stamvägens sträckning undersökts:

1. den nuvarande sträckningen
2. den nuvarande sträckningen mellan Kankari och Paltamo och på sträckan Paltamo—Kuluntalahti rakt över Mieslahti samt
3. rakt genom Koutaniemi och Neuvosenniemi över Ule träsk.

I spörsmålet avses tydligen med överfartsväg över Ule träsk det i punkt 3 nämnda alternativet. Undersökningar för någon självständig och fristående plan på överfartsväg över Ule träsk genom vägmyndigheternas försorg pågår icke. Icke heller har något beslut fattats om att vid förbättringen av stamvägen nr 77 i sinom tid den i nämnda tredje alternativ avsedda sträckningen skulle följas, utan samtliga alternativ är likvärdiga vid planeringen.

Undersökningarna har hittills hänfört sig närmast till utredning av de tekniska möjligheterna att genomföra projektet och kostnaderna samt de trafikekonomiska grunderna i fråga om nämnda alternativ för stamvägens sträckning. Medan undersökningarna pågått har kontakt tagits med bl.a. Kainuu vattendistrikt i fråga om väg över vattendraget.

När generalplanen blivit färdig kommer den att jämte olika alternativ sändas till olika samfund och myndigheter för utlåtande. T.ex. av vattenstyrelsen kommer att inbegäras utlåtande om de vattenskyddssynpunkter som ansluter sig till de olika alternativen. Först därefter är det möjligt att träffa ett avgörande mellan de olika alternativen och att välja det slutliga alternativ för sträckningen, enligt vilket stamvägen nr 77 kommer att förbättras. Nämnas må vidare, att om valet skulle utfalla så, att det alternativ som skall förverkligas skulle kräva väg över vattendraget, kommer härför i enlighet med vattenlagstiftningen att införskaffas tillstånd av ifrågavarande vattendomstol, varför även vattenskydds- m. fl. vattenrättsliga synpunkter därvid säkerligen kommer att bli tillräckligt beaktade, särskilt då kontakt tagits med ifrågavarande vattendistrikt redan medan undersökningarna pågått. Om generalplanens olika alternativ kommer utlåtande att inbegäras från vattenstyrelsen.

På grund av ovanstående kan konstateras, att det nu, medan undersökningarna ännu pågår, skulle vara förhastat att fatta beslut om de olika alternativen till förbättringen av stamvägen nr 77, inberäknat det i spörsmålet avsedda alternativet med väg över Ule träsk, likaså beträffande olägenheter i anslutning till förverkligandet av något visst alternativ eller i fråga om avstående från något alternativ.

Helsingfors den 9 juni 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Eskman ym.: Liikevaihtoon sidotun vuokraustoiminnan estämisestä vähittäiskaupan alalla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräät, etenkin vähittäiskauppiaiden tavarantoimittajina ja heidän vuokranantajinaan esiintyvät keskus- ja tukkuliikkeet ovat vuoden 1968 helmikuun 29 päivän vuokratason säilyttämistä koskevasta säädöksestä huolimatta, peräneet heistä jo muutenkin monella tavalla tiukassa riippuvaisuussuhteessa olevilta vuokralaisiltaan ilman hintaneuvoston vuokrajaoston hyväksymistä, täysin kohtuuttomia vuokria, joiden suuruus on nähtävästi huoneenvuokrien säännöstelystä 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun valtioneuvoston päätöksen kiertämiseksi johdettu asianomaisen liikkeen liikevaihtoon määrätyn suuruisena, useimmiten 3—7 %:iin vähittäismyynnistä. Tämän tapaiset vuokra- ja/tai yhteistyösopimukset on yleensä pyritty laatimaan vain vuodeksi kerrallaan ja ilman irtisanomisaikaa tai erittäin lyhyellä irtisanomisajalla, jotta mahdollisuudet vuokralaisen ostovelkollisuuden ja muidenkin velvoitteiden valvomiseen elinkeinotoiminnan loppumisen pelossa, olisivat mahdollisimman tehokkaat. Eräiden vuokralaisten kohdalla on kysymys useiden kymmenien tuhansien markkojen saatavista, jotka ovat kertyneet viimeisten kolmen vuoden ajalta. Tämän tapaisia vuokrasopimuksia on solmittuina eri keskusliikkeillä useihin tuhoihin ehkäpä tuhansiinkin nouseva määrä. Vuokralaisina toimivilla kauppiailla ei kuitenkaan erittäin suuren tavarantoimittajastaan aiheutuvan sidonnaisuuden vuoksi ole uskallusta ilmiannon tekemiseen hintatarkkailijoille, oikeuksiensa valvomiseksi ja mahdollisen liikaa perityn ja säännöstelyn vastaisen vuokran takaisin saamiseksi. Muutamien huoneenvuokravälitystoimintaa harjoittavien tavarantoimittajien kohdalla on myöskin aihetta epäillä, että he eivät ole mainittua toimintaa harjoittaessaan hakeneet siihen asunnonvälitysliikkeistä 12. 10. 1962/534 annetun asetuksen edellyttämää lääninhallituksen lupaa, vaikka he ovat liikehuoneuston vuokrauksen yhteydessä harjoittaneet myöskin asunnon vuokrausta ja välitystä.

Kaikkeen edellä esittämäämme ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen eräiden keskus- ja tukkuliikkeiden huoneenvuokrien valvonnan ja säännöstelyn vastaisesta vuokraustoiminnasta,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä vuokralaisilta säännöstelyn vastaisesti perittyjen, melko huomattavien rahamäärien takaisin maksamiseksi ja tämän tapaisen vuokraustoiminnan vastaiseksi estämiseksi?

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1971.

Margit Eskman.

Paavo Tiilikainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa olette Te, Herra Puhemies, kirjelmässänne toukokuun 12 päivältä 1971 lähettänyt asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kansanedustajan Eskmanin ym. kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen eräiden keskus- ja tukkuliikkeiden huoneenvuokrien valvonnan ja säännöstelyn vastaisesta vuokraustoiminnasta,
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä vuokralaisilta säännöstelyn vastaisesti perittyjen, melko huomattavien rahamäärien takaisin maksamiseksi ja tämän tapaisen vuokraustoiminnan vastaiseksi estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kyselyssä tarkoitettujen vuokra- ja yhteistyösopimusten solmiminen yksityisten keskus- ja tukkuliikkeiden sekä vähittäiskauppiaiden välillä ei ole uusi ilmiö. Menettelyä ruvettiin laajemmalti soveltamaan jo 1950-luvun loppupuolella, jolloin kaupan rationalisointitoiminta ja rakennemuutos alkoivat. Sopimukset koskevat erityisesti vähittäiskaupan ns. uusperustantaa, joka vaatii huomattavasti enemmän pääomaa tukkuportaalta ja ammattitaitoa vähittäisportaalta kuin aikaisempina vuosikymmeninä.

Uusperustanta vaatii tätä nykyä, jo vuosia ennen kuin ao. myyntipiste käytännössä voi aloittaa toimintansa, yhtenäisten projektien laatimista, suunnitteluun osallistumista, myymälähuoneistojen varaamista ja niiden rakentamisen rahoittamista. Kaikki mainitut toimet merkitsevät huomattavia menoja keskus- ja tukkuliikkeelle. Sen lisäksi suoritetaan uuden yrittäjäkunnan koulutusta ja valmennusta modernin kaupan tehtäviin, mikä sekään ei voi tapahtua ilmaiseksi. Vielä on huomattava, että myyntipisteen toiminnan alettua keskus- ja tukkuliike käytännössä joutuu kantamaan taloudellisen r kin siitä.

Edellämainituista sijoituksistaan sekä riske tään tukkuporras saa oman osuutensa vähit len takaisin vähittäiskauppiaiden kanssa te dyissä vuokra- ja yhteistyösopimuksissa sovit vuokran muodossa. Kysymys ei siten tosiasia sesti ole pelkästä liikehuoneiston vuokras vaan maksusta, joka koostuu useista eleme teistä. Joustavin ja tarkoituksenmukaisin j jestelmä tässä yhteydessä on prosenttiperust nen maksu, tietenkin edellyttäen, että prosent kerroin sinänsä on kohtuullinen. Liiketaloud lisesti katsoenhan liikkeen tuottoarvo kasv samassa suhteessa kuin sen asiakasmäärä liikevaihto lisääntyvät.

Kyselyn perusteluissa esitettyjen väitteid johdosta pyydän esittää seuraavaa:

Vuokria ei voida yleisesti ottaen pitää t sin kohtuuttomina, kun tiedetään niiden kosk van valtaosaltaan vain suuria ja uudenaikai myyntipisteitä. Nykyisen huoneenvuokrasää nöstelyn kiertämisestä ei myöskään voi o kyse, sillä menettely on ollut käytännössä aikaa ennen säännöstelyvaiheen alkua. Sopimu set laaditaan kyllä tavallisesti vuodeksi, ir sanomisajan ollessa vähintään kolme kuukaut Vuokra-aika kuitenkin jatkuu automaattises ellei irtisanomista puolelta tahi toiselta tapahd Vähittäiskauppiailla ei tietenkään ole suurta l lua ilmoittaa vuokrien markkamääräisestä nc susta hintaviranomaisille, mutta keskimäär sesti katsoen tuskin aihettakaan, koska kut edellä on todettu, vuokrien taso ei ole kc tuuton eikä konkurssejakaan näytä tapahtuva Toisaalta on vielä huomattava, että halukkai sopimuksen allekirjoittajakauppiaita on jatk vasti jonossa, mitä ei ilmenisi, jos menette olisi vähittäiskauppiaille epäedullinen. Kyselys mainittu asunnonvälittäjäasetus (543/62) koske liikehuoneistojen välittämistä. Tukkukeskusliikkeiden harjoittaman liikehuoneistoj välittämisen on katsottava sisältyvän niiden y tiöjärjestyksen mukaiseen liiketoimintaan.

Tällaisten vuokrien suhteesta huoneenvuokrasäännöstelyyn on hintaneuvoston vuokrajaosto lausunut erään toisen eduskuntakyselyn yhteydessä, että ns. sulkuvuokraperiaatetta on sovellettava myös sellaisiin sopimuksiin, joissa on ennakoitu vuokran kohoaminen esimerkiksi liikevaihdon kasvun perusteella ja että liikevaihdon kohoaminen ei oikeuta vuokranantajaa korottamaan vuokraa ilman viranomaisen lupaa. On kuitenkin todettava, että vuokrajaoston kanta on periaatteellinen ja aikaisessa vaiheessa syntynyt, joten sen soveltuvuudesta juuri nyt kyseessäoleviin tapauksiin ollaan eri mieltä, varsinkin kun sanottu jaosto ei ole käsitellyt yksittäistapauksia. Riidatonta lienee vain se, että prosentin korottaminen, mikäli vuokra määräytyy tietyn ajan liikevaihdon perusteella, on ilman viranomaisen lupaa kiellettyä.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1971.

Kuten jo aikaisempien tätä samaa ongelmaryhmää koskeneiden kyselyjen yhteydessä on hallituksen taholta todettu, on kotimaankaupan kehitykseen kiinnitetty viime aikoina erityistä huomiota. Kotimaankaupan rakennemuutoksista ja niihin vaikuttavista tekijöistä tehdään tällä hetkellä kahtakin eri selvitystä sekä rakennemuutosten kehitysennustetta kuluvalle vuosikymmenelle tutkiva toimikunta aloittaa työskentelynsä lähiaikoina. Mikäli selvitysten perusteella tulee ilmi epätervettä kehitystä, joka saattaisi johtaa haitallisiin ilmiöihin tullaan hallituksen taholta tietenkin harkitsemaan sopivia toimenpiteitä.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Teidän tiedoksenne, Herra Puhemies.

Ministeri *Arne Berner.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Eskman m.fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om den hyresverksamhet som i strid med övervakningen och reglementeringen av hyrorna bedrives av vissa central- och partiaffärer,
>
> och vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för återbetalning av de rätt betydande belopp, som i strid med reglementeringen uppburits av hyrestagare, och för att hindra dylik hyresverksamhet i framtiden?"

Såsom svar spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Ingåendet av de i spörsmålet avsedda hyres- och samarbetsavtalen mellan privata central- och partiaffärer samt minuthandlarna är ingen ny företeelse. Man började tillämpa förfarandet i större utsträckning redan under senare hälften av 1950-talet, då verksamheten för rationalisering av handeln och strukturändringen i fråga om handeln tog sin början. Avtalen gäller särskilt minuthandelns s.k. nyetablering, som kräver avsevärt mera kapital av partihandelsstadiet och yrkeskunnighet av minuthandelsstadiet än under tidigare årtionden.

Nyetableringen kräver nuförtiden redan åratal innan ifrågavarande försäljningsställe kan inleda sin verksamhet, utarbetande av enhetliga projekt, deltagande i planeringen, reservering av butikslokaliteter och finansiering av byggandet av dem. Allt detta innebär avsevärda utgifter för central- och partiaffären. Dessutom anordnas utbildning och förberedelse av företagarkåren för den moderna handelns uppgifter, vilket icke heller kan ske gratis. Ytterligare bör beaktas, att central- och partiaffären sedan försäljningsställets verksamhet begynt i praktiken blir tvungen att bära den ekonomiska risken härför.

Av de ovan nämnda investeringarna samt riskerna får partihandelsstadiet sin andel småningom tillbaka i form av den hyra, om vilken överenskommits i de med minuthandlarna ingångna hyres- och samarbetsavtalen. Det är således i själva verket icke endast fråga om hyran för affärslokaliteten, utan om en betalning som är sammansatt av många element. Det smidigaste och mest ändamålsenliga systemet i detta sammanhang är en på procentbas ordnad avgift, givetvis under förutsättning, att procentkoefficienten som sådan är skälig. Företagsekonomiskt sett växer ju en affärs avkastningsvärde i samma proportion som dess kundantal och omsättning ökas.

Med anledning av de i motiveringen för spörsmålet framförda påståendena ber jag att få anföra följande:

Hyrorna kan — allmänt sett — icke anses helt oskäliga, då man vet att de till största delen berör endast stora och moderna försäljningsställen. Det kan icke heller vara fråga om kringgående av den nuvarande hyresreglementeringen, ty förfarandet har varit i bruk redan länge innan reglementeringsskedet inleddes. Avtalen ingås verkligen vanligtvis för ett år medan uppsägningstiden är minst tre månader. Hyrestiden fortgår dock automatiskt om uppsägning icke sker från någondera partens sida. Minuthandlarna har givetvis icke någon större lust att meddela prismyndigheterna de markbelopp med vilka hyrorna höjs, men i genomsnitt sett föreligger heller knappast anledning härtill, eftersom, såsom ovan konstaterats, hyresnivån icke är oskälig och konkurser synes icke heller ske. Å andra sidan bör ytterligare beaktas, att handlanden som önskar underteckna avtal fortgående står i kö, vilket icke skulle vara fallet, om förfarandet skulle vara ogynnsamt för minuthandlaren. Den i spörsmålet nämnda förordningen om bostads-

förmedlingsrörelser (534/62) gäller icke förmedling av affärslokaler. Den förmedling av affärslokaler som bedrives av parti- och centralaffärerna bör anses ingå i affärsverksamheten enligt deras bolagsordning.

Angående dylika hyrors förhållande till hyresreglementeringen har prisrådets hyressektion i samband med ett annat riksdagsspörsmål yttrat, att den s.k. spärrhyresprincipen skall tillämpas också på sådana avtal i vilka förebådats förhöjning av hyran t.ex. på grund av omsättningens tillväxt och att omsättningens höjning icke berättigar hyresvärden att höja hyran utan myndighets tillstånd. Det bör dock konstateras, att hyressektionens ståndpunkt är principiell och att den har tillkommit i ett tidigt skede, varför det råder olika åsikter om dess tillämplighet just på de ifrågavarande fallen, särskilt då sagda sektion icke har behandlat enskilda fall. Obestridligt torde endast vara, att en höjning av procentsatsen, såvitt hyran bestäms på basen av omsättningen under viss tid, utan tillstånd av myndighet är förbjuden.

Såsom redan i samband med tidigare spörsmål angående denna samma problemgrupp har konstaterats från regeringens sida, har särskild uppmärksamhet på den senaste tiden fästs vid inrikeshandelns utveckling. Angående de strukturella ändringarna i inrikeshandeln och de faktorer som påverkar denna pågår som bäst två olika utredningar, och kommittén som undersöker utvecklingsprognosen i fråga om de strukturella ändringarna under det innevarande årtiondet inleder inom närmaste framtid sitt arbete. Om på basen av utredningar framkommer osund utveckling som kan medföra menliga företeelser kommer man på regeringshåll givetvis att överväga lämpliga åtgärder.

Detta får jag vördsamt bringa Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 13 juni 1971.

Minister *Arne Berner.*

Rosnell: Lastensuojelulainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voimassa oleva lastensuojelulaki on peräisin vuodelta 1936. Lain säätämisen jälkeen on yhteiskunnassamme tapahtunut voimakasta muuttumista, mistä johtuen 35 vuotta sitten säädetty laki ei enää tarkoituksenmukaisella tavalla pysty säätelemään niitä toimenpiteitä, joita lasten ja nuorten auttamiseksi tarvitaan.

Vuonna 1966 valmistui komitean mietintö, jossa todetaan nykyisen lastensuojelulain vanhentuneisuus ja johon sisältyy ehdotus uudeksi lastensuojeluksi. Tiettävästi sosiaaliministeriö on hankkinut joukon lausuntoja komitean mietinnöstä, mutta asian edistyminen on jostakin syystä pysähtynyt.

Paine yhteiskunnassamme lisää kuitenkin jatkuvasti lasten ja nuorten vaikeuksia. Lasten päivähoitokysymyksen puutteellisuus vaikuttaa haitallisesti lasten kehitykseen. Perheitten voimattomuus järjestää lapsille kunnollisia asuntoolosuhteita lisää lasten vaikeuksia ja tehostaa koulun aiheuttamia rasituksia. Yhteiskunnan jäsenilleen asettamat lisääntyvät vaatimukset ammattitaidon suhteen rasittavat lapsia ja nuoria henkisesti, mitä pahentaa vielä maahamme tunkeutuva huumausainekauppa, joka etsii asiakkaita erityisesti nuorten, mutta myös lasten keskuudesta. Kasvatusongelmat lasten ja nuorten keskuudessa lisääntyvät huolestuttavasti. Yhteiskunnan pitäisi tuntea huolta siitä, miten se voisi auttaa lapsia ja nuoria.

Niiden lasten kohdalla, jotka on otettu huostaan esimerkiksi vanhempien kuoleman johdosta, olisi tehtävä paljon enemmän kuin mihin nykyinen laki velvoittaa. Erityisesti huostaanotettujen lasten kohdalla koulutuksen järjestämisessä on tapahtunut laiminlyöntejä ja huostaanotettujen lasten jälkihuolto on useassa tapauksessa jäänyt hoitamatta.

Vuonna 1936 säädetty lastensuojelulaki on puutteellinen luomaan niitä puitteita, joita tämän päivän lastensuojelutyössä tarvitaan. Ilmeisesti myös vuonna 1966 valmistunut komitean mietintö lastensuojelulain uudistamiseksi on jo vanhentunut eikä sellaisenaan toteuttamiskelpoinen.

Yhteiskunnalla ei ole varaa laiminlyödä lasten ja nuorten suojelua. Uuden lastensuojelulain säätäminen modernissa, lasta ja nuorta ymmärtävässä hengessä on kiireellinen tehtävä.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä vanhentuneen lastensuojelulainsäädännön uudistamiseksi?

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1971.

Irma Rosnell.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 763 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Rosnellin kirjallisesta kysymyksestä n:o 145, jossa tiedustellaan:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä vanhentuneen lastensuojelulainsäädännön uudistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Lastensuojelulain uusiminen on, niinkuin kyselyssä todetaan, ollut jo pitemmän aikaa valmistelun alaisena sekä komiteoissa että sosiaali- ja terveysministeriössä kuin myös sosiaalihallituksessa. Samoin ovat eräät siihen liittyvät erilliset lainsäädäntöuudistukset, kuten kasvatusneuvolalaki sekä lasten päivähoidon järjestämistä koskeva laki, vajaamielislaki jne. ollut erityisten valmisteluelinten valmisteltavina. Ennenkuin sosiaalihuollon periaatekomitea on antanut mietintönsä lastensuojelun toimintaperiaatteista, ei kuitenkaan ole, kasvatusneuvolalakia lukuunottamatta, katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää uudistettavaksi sanottua lainsäädäntöä. Tarkoitus on viimeksi mainitun komitean ehdotuksen valmistuttua, minkä voidaan olettaa tapahtuvan jo lähitulevaisuudessa, ryhtyä kiireellisesti tarpeellisiin toimenpiteisiin lastensuojelulain uusimisen toteuttamiseksi.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 maj 1971 nr 763 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Rosnell ställda skriftliga spörsmål nr 145:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga till förnyande av den föråldrade lagstiftningen rörande barnskydd?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Revisionen av lagen om barnskydd har, såsom i spörsmålet konstaterats, varit under beredning redan en längre tid, både i kommittéer och i social- och hälsovårdsministeriet samt i socialstyrelsen. Likaså har vissa därtill anslutna fristående lagstiftningsreformer, såsom en lag om uppfostringsrådgivningsbyråer, en lag om dagvård för barn, lagen om psykiskt efterblivna m. fl. varit under beredning i särskilda beredningsorgan. Innan kommittén för uppgörande av principer för socialvården avgivit betänkande om barnskyddets verksamhetsprinciper, har det dock icke ansetts ändamålsenligt att föreslå revision av sagda lagstiftning, frånsett lagstiftningen angående uppfostringsrådgivningsbyråer. Avsikten är att när sistnämnda kommittés förslag blivit färdigt, vilket kan antagas ske redan den närmaste framtiden, skyndsamt skrida till nödiga åtgärder för revision av lagen om barnskydd.

Helsingfors den 3 juni 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Mäkinen ym.: Soiden ojitustoiminnassa noudatettujen perusteiden tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Soiden ojitustoiminta etenee maassamme noin 300 000 ha:n vuosivauhtia, mikä johtaa siihen, että 1980-luvun alussa alunperin 10 milj. suohehtaaristamme on jäljellä enää vain 2 milj. ha.

Samanaikaisesti luonnon moninaiskäyttö vaatii yhä suurempia pinta-aloja ojittamattomia luonnontilaisia soita. Moninaiskäytössä soita tarvitaan, paitsi metsätalouden ja turveteollisuuden, myös eri alojen tutkimuksen tarpeisiin, ulkoilualueiden yhteyteen, eriasteista opetus- ja koulutuskäyttöä varten, hilla- ja karpalosoina sekä maisemansuojelua varten.

Soidensuojelutoimikunnan laatima suunnitelma valtion mailla sijaitsevien soiden rauhoittamisesta on eräin täydennyksin riittävä Lapin läänin ja Kainuun soiden suojelua varten. Valtion luonnonsuojelunvalvojan toimistossa laaditaan parhaillaan suunnitelmaa Etelä-Suomen yksityismaiden parhaimpien suokohteiden säilyttämisestä moninaiskäyttöä varten. Tätä suunnitelmaa on vielä täydennettävä jokaisen kunnan osalta paikallisia suokohteita säilyttämällä, jotta se olisi riittävä moninaiskäytön toteuttamiseksi aluesuunnittelun kaikilla tasoilla.

Maatalousministeriön antama metsänparannustoimintaa koskeva määräys edellyttää yhteistyötä valtion luonnonsuojelunvalvojan ja metsänparannusorganisaatioiden välillä silloin kun ojitusanomukset koskevat suojeltaviksi ehdotettuja soita. Tällaiset ojitushankkeet voidaan siirtää, mutta tuskin peruuttaa, koska tehokasta lainsäädäntöä soiden suojelun järjestämiseksi ei ole saatu aikaan. Myöskään ei ole luotu järjestelmää arvokkaiden suojelukohteiden lunastamiseksi valtiolle tai korvausten maksamiseksi maanomistajalle hänen luopuessaan ojituksesta ja rauhoittaessaan suonsa luonnonsuojelulain nojalla.

Yksityisomistuksessa olevien soiden ojittamiseen käytetään valtion varoja avustuksina ja halpakorkoisina lainoina. Näitä varoja on monin paikoin käytetty työllisyys- ym. syistä myös taloudelliselta kannattavuudeltaan heikosti selvitettyjen suoalueiden ojittamiseen. Vähäiset tutkimukset kannattavuudesta kehottavat varovaisuuteen monien suotyyppien kohdalla. Liiketaloudellisen kannattavuuden rajoja ei vielä ole riittävästi kartoitettu, vaikka aineistot sen jo sallisivatkin. Huomattava osa ns. metsäojituskelpoisista soista ei ojitus- ja lannoituskohteina täytä talouselämän vaatimia normaaleja investointikriteerejä. Nevoilla ja vähäpuisilla rämeillä metsityskustannukset voivat nousta jopa 700 mk:aan/ha ja ensimmäisen kerran saadaan rahoja takaisin noin 30 vuoden kuluttua, pääasiallisimmat tuotot kuitenkin vasta 70—100 vuoden kuluttua sijoituksesta. Lisäksi ojitusalueiden hoito vaatii jatkuvia kuluja vuosikymmenien ajan. Samalla kun monet talouselämän sektorit kärsivät pääomapulasta, ohjaa valtio vuosittain kymmeniä miljoonia markkoja erittäin vähätuottoisiin ojituksiin. Eräillä tahoilla on aiheellisesti esitetty, että soiden kuivatus metsävarojemme kartuttamiseksi on muuttumassa laajamittaiseksi virheinvestoinniksi, jonka hyöty lähimpien vuosikymmenien aikana on vähäinen aiheuttamiensa kustannusten ja luontoon kohdistuvan hävityksen rinnalla. Vaikka metsänparannusinvestointeja ei yleensä ole syytä arvostella kovin ankarien korkovaatimusten mukaan, pitäisi ainakin soiden kohdalla noudattaa tiukkoja kannattavuuskriteerejä, koska ojituksessa tuhotaan suuria moninaiskäyttöarvoja.

Yhtä pahoin kesken kuin tutkimukset soiden metsänparannustoimenpiteiden kannattavuudesta ovat selvitykset soiden käsittelyn vaikutuksista muuhun luontoon. Metsäojituksen hydrologiset seuraukset ja lannoituksen vaikutukset vesistöjen ravinnetalouteen tunnetaan liian huonosti.

Soiden suojelua edistäisi se, että valtion rahoitus suunnattaisiin entistä selvemmin vain taloudellisesti kannattaviin ojituskohteisiin, jol-

loin metsitystä vaativat avosuot ja toistuvaa lannoitusta kaipaavat karut nevat ja rämeet jäisivät ojitustoiminnan ulkopuolelle. Soiden moninaiskäyttöä koskevien näkökohtien huomioon otto ja suunnittelu on virallisen luonnonsuojeluorganisaatiomme vähäisen työvoiman takia mahdollista vain jos metsänparannusorganisaatiot saadaan nykyistä tehokkaammin työhön mukaan. Alan täydennyskoulutus kuitenkin puuttuu täysin.

Tärkein parannus olisi se, että soiden suojelu sisältyisi metsätalouden kokonaissuunnitelmiin yhtenä moninaiskäytön muotona. Tällöin eri syistä suojeltaviksi ehdotetut suot jätettäisiin ojitushankkeissa ilman valtion tukea. Mikäli maanomistaja rauhoittaa suonsa luonnonsuojelulain nojalla, hänelle tulee tästä maksaa korvaus. Samoin tulee korvata taloudellisesti kannattavien ojitushankkeiden jättäminen ilman valtion rahoitusta. Korvauskysymykset pitäisi pystyä hoitamaan MERA-ohjelman sisäisinä rahoitusjärjestelyinä. Ojitustoiminnan supistaminen aiheuttaa nimittäin välitöntä valtion varojen säästöä, jota voisi käyttää edellä mainittujen korvausten maksamiseen. Moninaiskäytön kannalta avainasemassa ovat tällä hetkellä ne päätökset, joilla ojituksen vuosivauhtia saadaan huomattavasti vähennetyksi nykyisestään. Tällä tavoin saataisiin välttämätöntä lisäaikaa eriasteisen aluesuunnittelun inventointityölle ja käytännön ojitustoiminnan kehittämiselle ympäristönsuojelun vaatimuksia tyydyttäväksi.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että nopeasti etenevä, valtion varoin avustettava, soiden ojitustoiminta on jyrkässä ristiriidassa moninaiskäytön kasvavien tarpeiden sekä useiden suotyyppien osalta myös taloudellisten kannattavuusvaatimusten kanssa, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta soiden suojelun ja muun moninaiskäytön tukeminen valtion toimesta sekä metsänparannusvarojen suuntaaminen vain taloudellisesti kannattaviin ojituskohteisiin toteutettaisiin nykyistä paremmin?

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

V. O. Mäkinen.
Seppo Westerlund.
Reino Breilin.
Ville Tikkanen.
Kaarle Salmivuori.
Anna-Liisa Jokinen.
Aarne Koskinen.
Heimo Rekonen.
U. H. Voutilainen.
Urho E. Knuuti.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 14 päivältä toukokuuta 1971 n:o 789 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Mäkisen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että nopeasti etenevä, valtion varoin avustettava, soiden ojitustoiminta on jyrkässä ristiriidassa moninaiskäytön kasvavien tarpeiden sekä useiden suotyyppien osalta myös taloudellisten kannattavuusvaatimusten kanssa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta soiden suojelun ja muun moninaiskäytön tukeminen valtion toimesta sekä metsänparannusvarojen suuntaaminen vain taloudellisesti kannattaviin ojituskohteisiin toteutettaisiin nykyistä paremmin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Vuosina 1951—1953 toimitetun valtakunnan metsien III inventoinnin mukaan oli maassamme soita ja soistuneita metsiä seuraavasti:

	soita	soistuneita metsiä	yhteensä
		milj. hehtaaria	
Pohjois-Suomi	5.89	0.67	6.56
Etelä-Suomi	3.85	0.77	4.62
	9.74	1.44	11.18

Vuoden 1967 loppuun mennessä oli koko maassa metsäojitettu yhteensä 2.90 milj. hehtaaria, mistä Pohjois-Suomessa, johon metsänparannussäännösten mukaan luetaan Lapin, Koillis-Suomen, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan piirimetsälautakuntien toimintapiirit, 1.09 milj. hehtaaria ja Etelä-Suomessa 1.81 milj. hehtaaria.

Seuraavasta asetelmasta ilmenee vuoden 1968 alussa olevien metsäojitettavien ja metsäojittamatta jätettävien soiden ja soistuneiden metsien pinta-alat professori Heikuraisen laatiman sekä professori Huikarin ja maatalous- ja metsätieteiden lisensiaatti Nummisen laatiman arvion mukaan.

	Heikurainen		Huikari ja Numminen	
	ojitettavaa	jää ojittamatta	ojitettavaa	jää ojittamatta
	milj. hehtaaria			
Pohjois-Suomi	1.88	3.60	3.05	2.42
Etelä-Suomi	2.16	0.64	2.44	0.36
	4.04	4.24	5.49	2.78

Edellä mainittujen arvioiden mukaan jäisi metsäojitustoiminnan ulkopuolelle soita noin 2.8—4.2 milj. hehtaaria, mistä tosin valtaosa sijaitsee Pohjois-Suomessa, mutta maan eteläosiinkin tulisi jäämään soita luonnontilaan noin 0.36—0.63 milj. hehtaaria.

Kysymyksen perusteluissa lausutaan muun muassa, että soidensuojelutoimikunnan suunnitelma valtion mailla sijaitsevien soiden rauhoittamiseksi on eräin täydennyksin riittävä Lapin läänin ja Kainuun soiden suojelua varten. Valtion mailla olevien soiden rauhoitusohjelma käsittääkin nyt jo noin 0.9 milj. hehtaaria. Metsähallituksessa asiaa valmistelevan toimikunnan työ on vielä keskeneräinen ja odotettavissa on, että tarpeellinen määrä rauhoitusalueita tullaan

varaamaan eri tarkoituksiin. Esimerkkinä voidaan mainita, että valtion mailla olevat hillasuot on inventoitu ja ne jätetään ojittamatta.

Metsähallituksen vuonna 1964 ojitustoiminnasta valtion mailla antama ohjekirje sallii ojitustoiminnan vain sellaisilla suotyypeillä, joilla toimenpide voidaan arvioida taloudellisesti kannattavaksi. Avosoiden ojitus sallitaan etupäässä I—III ilmastovyöhykkeillä, suunnilleen Oulusta itäkaakkoon kulkevan rajan eteläpuolella. Suunnitelman mukaan ojitetaan Perä-Pohjolan piirikunnassa vain noin 1/3 valtion mailla olevien soiden pinta-alasta, Pohjanmaan piirikunnan alueella 2/3 pinta-alasta. Etelä-Suomen piirikunnan alueella on valtion maiden merkitys vähäinen ja kaikki kysymykseen tulevat suoalueet on siellä rauhoitettu.

Yksityisten omistuksessa on enemmän kuin puolet maamme soista. Valtaosa yksityismaiden metsäojitustoiminnasta tapahtuu metsänparannusvarojen turvin. Metsänparannusasetuksen täytäntöönpanosta annetussa maatalousministeriön päätöksessä määrätään, että milloin keskusmetsälautakunta, piirimetsälautakunta tai vesipiiri katsoo, että sen toimesta tai valvonnassa tehtäväksi aiottu metsänparannustyö näyttää olevan ristiriidassa luonnonsuojelua koskevien hankkeiden kanssa, on sen viipymättä ilmoitettava siitä luonnonsuojelunvalvojalle ja annettava tieto metsähallitukselle. Päätöksessä lausutaan edelleen, että luonnonsuojelunvalvojan on ilmoituksen saatuaan viivytyksettä annettava ilmoituksen tekijälle ja metsähallitukselle tieto siitä, aiheuttaako ilmoitus muita toimenpiteitä. Metsänparannuslainsäädännön valmisteltavana olevan tarkistamisen yhteydessä harkitaan myös soiden suojelua koskevien täydentävien säännösten ottamista metsänparannuslainsäädäntöön.

Nyt on myös mahdollista lunastaa valtiolle luonnonsuojelutarkoituksessa suoalueita, sillä valtion kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on varattu 500 000 markan suuruinen määräraha maan hankkimista varten luonnonsuojelutarkoituksiin. On kuitenkin todennäköistä, että määräraha osoittautuu riittämättömäksi, joten kysymyksessä olevaan tarkoitukseen pyritään varaamaan suurempi määräraha vuodeksi 1972.

Metsänparannuslainsäädännön perusteella tapahtuvassa metsäojitustoiminnassa on ojituskohteita valittaessa otettu huomioon eri suotyyppien ojituskelpoisuus. Sellaisten soiden ojittamiseen ei ole myönnetty metsänparannusvaroja, jotka heikon ojituskelpoisuuden vuoksi olisi jätettävä ojittamatta.

Soiden moninaiskäytön vaatimukset eivät yleensä ole ristiriidassa taloudellista tarkoituksenmukaisuutta noudattavan metsäojitustoiminnan kanssa, sillä vaatimus taloudellisuudesta tulee jättämään metsänkasvukyvyltään huonoimmat suot pois ojitustoiminnan piiristä. Muiden, lähinnä metsäisten soiden osalta pyritään moninaiskäytön tarpeita ottamaan entistä enemmän huomioon täydentämällä lainsäädäntöä ja antamalla ojituksen suunnittelijoille ja toteuttajille muuttuneita vaatimuksia vastaavia toimintaohjeita. Muuhun kuin valtion maahan kuuluvia soita, jotka olisi säilytettävä luonnontilaisina, tullaan hankkimaan valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 789 av den 14 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mäkinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att den snabbt avancerande dikningen av torvmarker, vilken understödes med statsmedel, står i strid med de växande behoven av ett mångsidigt utnyttjande av torvmarkerna samt i fråga om flera torvmarkstyper även med kraven på ekonomisk lönsamhet, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att det stöd som från statens sida ges skyddet av torvmarkerna och utnyttjandet av dessa på ett mångsidigt sätt skall bli bättre ordnat än det är för närvarande och skogsförbättringsmedlen disponerade endast för ekonomiskt lönande dikningsföretag?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt inventering III av rikets skogar, vilken utfördes under åren 1951—1953, fanns i vårt land följande arealer torvmarker och försumpade skogar:

	torvmarker	försumpade skogar	sammanlagt
		milj. hektar	
Norra Finland	5.89	0.67	6.56
Södra Finland	3.85	0.77	4.62
	9.74	1.44	11.18

Intill utgången av år 1967 hade i hela landet skogsdikats sammanlagt 2.90 milj. hektar, varav i norra Finland, vartill enligt stadgandena rörande skogsförbättring räknas Lapplands, Nordöstra Finlands, Kainuu och Norra Österbottens distriktsskogsnämnders verksamhetsområden, 1.09 milj. hektar och i södra Finland 1.81 milj. hektar.

Av följande tablå framgår arealen av de torvmarker och försumpade skogar som i början av år 1968 skulle skogsdikas resp. lämnas odikade enligt av professor Heikurainen samt av professor Huikari och agronomie- och forstlicentiat Numminen gjorda uppskattningar

	Heikurainen		Huikari och Numminen	
	bör dikas	förblir odikade	bör dikas	förblir odikade
	milj. hektar			
Norra Finland	1.88	3.60	3.05	2.42
Södra Finland	2.16	0.64	2.44	0.36
	4.04	4.24	5,49	2.78

Enligt ovan nämnda kalkyler skulle ungefär 2.8—4.2 milj. hektar torvmark lämnas utanför skogsdikningen. Den övervägande delen härav finns visserligen i norra Finland, men även i landets södra delar skulle det komma att finnas ungefär 0.36—0.63 milj. hektar torvmark i naturtillstånd.

I motiveringen för spörsmålet sägs bland annat, att den av kommissionen för skyddande av torvmarkerna uppgjorda planen för fridlysning av torvmark på statens marker med vissa kompletteringar är tillräcklig för skyddet av torvmarkerna inom Lapplands län och i Kainuu. Fridlysningsprogrammet för torvmar-

kerna på statens områden omfattar redan nu ungefär 0.9 milj. hektar. En kommission som i forststyrelsen bereder saken har icke ännu fått sitt arbete färdigt. Ett nödigt antal fridlysningsområden kommer antagligen att reserveras för olika ändamål. Såsom exempel må nämnas, att hjorttronmyrarna på statens marker har inventerats, och de lämnas odikade.

Forststyrelsens cirkulär av år 1964 angående dikningarna på statens marker tillåter endast dikning av sådana torvmarkstyper, där åtgärden kan beräknas bli ekonomiskt lönsam. Dikning av öppna torvmarker tillåtes närmast i klimatzonerna I—III, söder om en gräns som går ungefär från Uleåborg mot ostnordost. Enligt planen dikas i Nordliga distriktet endast ungefär 1/3 av torvmarksarealen på statens marker, inom Österbottens distrikt 2/3 av arealen. Inom Södra Finlands distrikt är statsjordarna av ringa betydelse, och alla torvmarksområden som kommer i fråga är där fridlysta.

Mer än hälften av vårt lands torvmarker är privatägda. Största delen av skogsdikningarna på privatmark sker med stöd av skogsförbättringsmedel. I lantbruksministeriets beslut angående verkställighet av förordningen om skogsförbättring stadgas, att då centralskogsnämnd, distriktsskogsnämnd eller vattendistrikt anser, att skogsförbättringsarbete, som är avsett att utföras på dess åtgärd eller under dess övervakning, ej synes vara förenligt med naturskyddsplaner, skall nämnda myndighet oförd röjligen anmäla saken till naturskyddsinspektören och underrätta forststyrelsen. I beslutet sägs vidare, att naturskyddsinspektören, sedan anmälan ingått, oförd röjligen skall meddela anmälaren och forststyrelsen, huruvida anmälan föranleder andra åtgärder. I samband med en pågående revision av skogsförbättringslagstiftningen överväger man även att i sagda lagstiftning intaga kompletterande stadganden om skydd för torvmarker.

Nu är det även möjligt att i naturskyddssyfte inlösa torvmarksområden till staten, ty i statsförslaget för innevarande år har ett anslag på 500 000 mk reserverats för anskaffning av mark för naturskyddsändamål. Det är likväl sannolikt att anslaget visar sig vara otillräckligt, varför man för år 1972 försöker reservera ett större anslag för ifrågavarande ändamål.

Vid skogsdikning som sker i enlighet med skogsförbättringslagstiftningen har dikningsobjekten valts med beaktande av olika torvmarkstypers dikningsduglighet. Skogsförbättringsmedel har icke beviljats för dikning av sådana torvmarker som på grund av svag dikningsduglighet borde lämnas odikade.

Kraven på ett mångsidigt utnyttjande av torvmarkerna är i allmänhet förenliga med en ekonomiskt ändamålsenlig skogsdikningsverksamhet, ty kravet på lönsamhet kommer att från dikningsverksamheten utesluta de torvmarker som med avseende på skogstillväxten är de sämsta. I fråga om andra, närmast skogsbärande torvmarker, strävar man till att mer än tidigare beakta behoven av ett mångsidigt utnyttjande av dem genom att komplettera lagstiftningen och meddela dem som planerar och utför dikningar instruktioner angående de ändrade kraven. Sådana torvmarker på andra områden än statens som borde bevaras i naturtillstånd kommer att förvärvas till staten i naturskyddssyfte inom ramen för disponibla anslag.

Helsingfors den 11 juni 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 147.

Koskinen ym.: Konkurssiin joutuneen Valubetoni Oy:n työntekijäin toimeentulon turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Taloudellisen turvattomuuden alaiseksi joutuu työläinen aina menettäessään yllättäen pysyväksi kuvitellun työpaikkansa. Näin on tapahtunut kun maamme suurimpiin rakennusliikkeisiin lukeutuva Valubetoni Oy Lahdessa jätti konkurssianomuksen ja erotti kuluvan kuun 10—11 päivinä eri puolilla maata olevista työkohteista yhteensä noin 700—800 työläistä ja toimenhaltijaa. Vararikon syynä pidetään kustannusten nousua, luottovakuutuskieltoa ja tontinluovutusasiaa. Työntekijät ovat syyttöminä näihin vaikeuksiin, eikä tunnu uskottavalta, että yhtiö kaatui yksistään näistä syistä.

Kun tapaus ei ole ainoa viime vuosien aikana ja kun työläiset joutuvat poikkeuksetta taloudellisesti kärsimään niin kuin tässäkin tapauksessa tilisaatavien ja työpaikan menetyksen muodossa olisi valtiovallan toimenpiteillään puututtava asiaan. Onhan työvoima valtiovallan erityisessä suojeluksessa.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Aarne Koskinen.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen satojen työläisten ja toimihenkilöiden edessä olevista vaikeuksista näiden äkkiä menettäessä varmalta vaikuttavan työpaikkansa ja taloudellisen toimeentulonsa rakennusliike Valubetoni Oy:n konkurssin seurauksena, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asettaakseen työnantajat vastuuseen työntekijäin toimeentulon turvaamisesta ja huolehtiakseen yhteiskunnan osavastuusta edellä mainitunlaisissa tapauksissa?

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 14 päivänä toukokuuta 1971 n:o 790 lähettänyt Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Aarne Koskisen ym. esittämän seuraavansisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen satojen työläisten ja toimihenkilöiden edessä olevista vaikeuksista näiden äkkiä menettäessä varmalta vaikuttavan työpaikkansa ja taloudellisen toimeentulonsa rakennusliike Valubetoni Oy:n konkurssin seurauksena, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asettaakseen työnantajat vastuuseen työntekijäin toimeentulon turvaamisesta ja huolehtiakseen yhteiskunnan osavastuusta edellä mainitunlaisissa tapauksissa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Saatujen selvitysten mukaan Valubetoni Oy:llä oli rakennustöitä Lahdessa, Heinolassa, Espoossa, Loviisassa ja Porvoossa. Lahdessa yrityksen palveluksessa oli noin 350 työntekijää. Irtisanomisen tapahduttua kävi Lahden työnvälitystoimistossa ilmoittautumassa näistä työntekijöistä noin 150, joista osa sijoitettiin työnvälityksen toimesta heti uusiin tehtäviin. Valubetoni Oy:n kymmenestä rakennustyömaasta oli 25. 5. 1971 jo käynnistetty uudelleen 7 työmaata. Lahdessa on lisäksi alkamassa uusia rakennustöitä, joihin tarvitaan työntekijöitä. Eräistä ammattimiesryhmistä (muurarit ja rapparit) on jo esiintynyt puutetta.

Heinolassa ja Espoossa sijaitsevilla Valubetoni Oy:n työmailla työt oli myös saatu pian uudelleen käyntiin eikä näiden paikkakuntien työnvälitystoimistoissa ollut ilmoittautunut yhtään tämän yrityksen palveluksessa ollutta työntekijää työnhakijaksi.

Porvoossa oli 10 yrityksen työntekijää ilmoittautunut työnhakijaksi. Heidän sijoittumisensa työmarkkinoille ei ilmeisestikään aiheuta vaikeuksia, koska paikkakunnalla on alkamassa rakennustöitä, joihin otetaan uusia työntekijöitä.

Tarkasteltaessa Valubetoni Oy:n konkurssia työvoimaviranomaisten näkökulmasta voidaan todeta, että ko. yrityksen konkurssi ei aiheuta sanottavia vaikeuksia yrityksen palveluksessa olleille työntekijöille, koska nämä joko jatkavat työskentelyään entisillä työmailla uuden työnantajan palveluksessa tai heidät hyvän työllisyystilanteen vallitessa on voitu tai voidaan sijoittaa melko nopeasti uusiin työpaikkoihin. Rakennusalan työntekijöistä on lisäksi varsin huomattava osa työttömyyskassan jäseniä, jotka työttömyysaikanaan voivat saada työttömyysavustusta. Siten tilanne niiden työnhakijoiden kohdalla, jotka eivät mahdollisesti ole toistaiseksi sijoittuneet, ei työttömyysavustuksen saamisen vuoksi muodostu hälyttäväksi.

Vaikkakaan Valubetoni Oy:n konkurssi ei siten nykyisessä työllisyystilanteessa aiheutakaan työvoimaviranomaisille erityisiä vaikeuksia, on kuitenkin aihetta voimakkaasti tässä yhteydessä korostaa sitä, että työvoimaviranomaisten pitäisi voida saada sanotunlaisista tapauksista ennakollinen tieto. On kohtuutonta vaatia työvoimaviranomaisilta hyvin suunniteltuja toimenpiteitä, jos me saamme tietää tämän tapaisista työmarkkinatapahtumista vasta lehdistön välityksellä. Jotta vapautuvan työvoiman uudelleensijoittaminen, kouluttaminen ja toimeentulon turvaaminen olisi yhteiskunnan toimenpitein riittävästi turvattu, täytyisi työvoimaviranomaisten saada odotettavissa olevista häiriöistä ennakollinen tieto.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 14 maj 1971 nr 790 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande, av riksdagsman Aarne Koskinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om de svårigheter hundratals arbetare och funktionärer har att emotse, då de plötsligt förlorar en tillsynes säker arbetsplats och sin ekonomiska utkomst till följd av Rakennusliike Valubetoni Oy:s konkurs; och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att ställa arbetsgivarna till ansvar för tryggandet av arbetstagarnas utkomst, samt att draga försorg om samhällets del i ansvaret i fall av ovannämnt slag?"

Som svar på detta spörsmål önskar jag vördsamt framhålla:

Enligt de utredningar, som erhållits, hade Valubetoni Oy byggen i Lahtis, Heinola, Esbo, Lovisa och Borgå. I Lahtis hade företaget i sin tjänst ca 350 arbetstagare. Sedan dessa blivit uppsagda anmälde sig ca 150 av dem till Lahtis arbetsförmedlingsbyrå, och en del placerades genom arbetsförmedlingens försorg genast i nytt arbete. Av Valubetoni Oy:s tio byggnadsarbeten hade den 25. 5. 1971 redan 7 byggen på nytt satt i gång. I Lahtis inleds dessutom arbetet på nya byggen, som behöver arbetstagare. Det råder redan brist på vissa grupper fackarbetare (murare och rappare).

På Valubetoni Oy:s byggen i Heinola och Esbo kom arbetet också snart ånyo igång, och till arbetsförmedlingarna på dessa orter har inte en enda arbetstagare i ifrågavarande företags tjänst anmält sig som arbetssökande.

I Borgå hade 10 av företagets arbetstagare anmält sig som arbetssökande. Det möter tydligen inga svårigheter att placera dem på arbetsmarknaden, då byggnadsarbeten skall påbörjas på orten, vilka anställer nya arbetstagare.

Vid granskning av Valubetoni Oy:s konkurs ur arbetskraftsmyndigheternas synvinkel finner man, att denna konkurs ej medför nämnvärda svårigheter för företagets tidgiare arbetstagare, emedan dessa antingen fortsätter att arbeta vid samma byggen under ny arbetsgivare, eller tack vare det goda sysselsättningsläget rätt snabbt kan placeras på nya arbetsplatser. Av byggnadsbranschens arbetstagare är dessutom en mycket betydande del medlemmar i arbetslöshetskassa och kan under den tid arbetslösheten varar få arbetslöshetsunderstöd. Läget blir därför tack vare arbetslöshetsunderstödet inte alarmerande för de arbetstagare, som möjligen inte hittills blivit placerade.

Även om Valubetoni Oy:s konkurs alltså inte under nurådande sysselsättningsläge åsamkar arbetskraftsmyndigheterna några särskilda svårigheter, är det likväl skäl att i detta sammanhang kraftigt understyrka, att arbetskraftsmyndigheterna i fall som detta borde kunna få förhandsvarsel. Det är oskäligt att av arbetskraftsmyndigheterna kräva välplanerade åtgärder, då vi får kännedom om detta slags händelser på arbetsmarknaden först genom pressens förmedling. På det att den uppsagda arbetskraftens placering ånyo, utbildning och utkomst skall kunna tryggas i tillräcklig måtto genom samhällets åtgärder, borde arbetskraftsmyndigheterna få förhandsinformation om dylika emotsedda störningar.

Helsingfors den 16 juni 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Knuuttila ym.: Pistesiirtymäjärjestelmän soveltamisesta peruskouluun siirryttäessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtioneuvoston maaliskuussa 1971 tekemän periaatepäätöksen mukaan siirtyisi peruskouluun vuosina 1971—1974 3—16 % ja tällöin esimerkiksi v. 1972 vain 10 % Suomen kunnista, jotka olisivat Lapin läänistä ja Oulun läänin koillisosasta. Koulujärjestelmälain 15 §:n mukainen pistesiirtymä jäisi mainitun päätöksen hengen mukaan harvinaiseksi poikkeukseksi. Erityisiä vaikeuksia peruskouluun siirtymisen lykkääntyminen tulisi aiheuttamaan niissä kunnissa, missä peruskouluun siirtymisen valmistelut on jo viety pitkälle ja siirtyminen jo osittain aloitettukin. Tätä vaihetta on lisäksi eräissä kunnissa saattanut edeltää jo vuosia kestänyt koulukokeilutoiminta eri muodoissaan.

Esimerkiksi Jyväskylän kaupungissa toimi kunnallinen keskoulu pitkään ennen v. 1968 aloitettua peruskoulukokeilua, joka on saanut odotettua suuremman suosion niin, että peruskoulun V luokalla oli lukuvuonna 1970—71 noin 580 oppilasta, mikä on lähes 70 % ikäluokasta. Suoritetun ennakkotiedustelun perusteella lukuvuonna 1971—72 jäisi yhtä suuri määrä IV luokan oppilaista peruskoulun V luokalle. Kun oppikouluun Jyväskylässä pääsevät kaikki pääsykokeissa hyväksytyt, on odotettavissa tavallista suurempaa paluuta kunnalliseen koululaitokseen. Näin ollen voidaan olettaa, että peruskoulun yläasteen VII luokan aloittaa 1972 syksyllä 600—630 oppilasta eli noin 20 luokkaa. Tästä tulee nykyisellään aiheutumaan vaikeutena koulutilojen riittämättömyys, kun oppikouluista vapautuvia tiloja ei voida käyttää. Vaikea tilanne syntyisi myös opettajatilanteen kohdalla, kun sinänsä korkeatasoisia oppikoulunopettajia ei voitaisi sijoittaa peruskoulukokeilussa aineenopettajiksi syksyllä 1972, jolloin peruskoulun yläaste aloittaa toimintansa. Oppikoulut nimittäin jatkaisivat vielä tosin vajaatehoisina toimintaansa vastaavalla asteella. Jyväskylän kohdalla olisi siten aivan ilmeisesti paras ajankohta peruskouluun siirtymiselle 1. 8. 1972. Erityisperusteina Jyväskylän kohdalla voidaan vielä mainita se, että siellä on kaikki edellytykset muodostua kaupunkiasutuksessa toteutetuksi koealueeksi peruskoulujärjestelmään siirryttäessä, joka seikka puolestaan tukisi Jyväskylän yliopiston opetusta ja kasvatustieteellisen tutkimuslaitoksen toimintaa sekä opettajanvalmistuslaitos voisi saada kokemuksia uudistuvasta koulusta.

Myöskin Turussa alkaa kokeiluperuskoulutoiminta syksyllä 1971. Tämä merkitsee oppikouluun menon vähentymistä. Lukuvuonna 1971—72 arvioidaan Turussa oppikouluun menevien määrän vähenevän noin 460 oppilaalla ja seuraavana vuonna vielä 100—200 enemmän. Tämän johdosta myös siellä samoista syistä kuin Jyväskylänkin osalta tilanne muodostuu kestämättömäksi sekä kansakoulu- että oppikoululaitoksessa ellei koulujärjestelmälain mukaiseen pistetoteutukseen ole lähivuosina mahdollisuuksia. Mahdollisimman nopea peruskoulujärjestelmään pääsy toisi tullessaan myös koulutoiminnan keskittämisellä aikaansaatavan taloudellisen hyödyn.

Kolmantena esimerkkipaikkakuntana mainittakoon vielä Lahti, jossa on myös tapahtunut laajassa mitassa koulukokeilutoimintaa. Mikäli siellä ei päästä suunnitelmien mukaisesti siirtymään peruskoulujärjestelmään vuoden 1973 syksyllä, syntyy siitä vastaavanlaisia ongelmia kuten edellä mainituillakin paikkakunnilla.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen niistä vaikeuksista, joihin edellä tarkoitettu valtioneuvoston päätös peruskoulujärjes-

telmään siirtymisestä eräiden kuntien kohdalla merkitsee ja mihin toimenpiteisiin Hallitus mahdollisesti aikoo ryhtyä, että myös koulujärjestelmän perusteista annetun lain mukainen pistesiirtymä lähivuosien aikana olisi mahdollinen perusteltavissa olevissa puitteissa?

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1971.

Sakari Knuuttila.
Reino Breilin.
Salme Myyryläinen.
Sylvi Siltanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 14 päivänä toukokuuta 1971 n:o 791 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Sakari Knuuttilan ym. tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä vaikeuksista, joihin edellä tarkoitettu valtioneuvoston päätös peruskoulujärjestelmään siirtymisestä eräiden kuntien kohdalla merkitsee ja mihin toimenpiteisiin Hallitus mahdollisesti aikoo ryhtyä, että myös koulujärjestelmän perusteista annetun lain mukainen pistesiirtymä lähivuosien aikana olisi mahdollinen perusteltavissa olevissa puitteissa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Peruskoulun suunnitelmallisen toimeenpanon kannalta alueellisten toimeenpanosuunnitelmien mukaan tapahtuva siirtyminen on tarkoituksenmukaisinta. Tällaisessa siirtymisessä uudistusta voidaan ohjata johdonmukaisesti valtakunnallisten kiireellisyysnäkökohtien ja valtion pitkän tähtäyksen taloussuunnitelman edellyttämällä tavalla. Mikäli uudistus toimeenpantaisiin esimerkiksi kunnittain, uudistus etenisi sattumanvaraisesti, samoin peruskoulun jälkeisten oppilaitosten työ vaikeutuisi, koska ne joutuisivat ottamaan useana vuonna erilaisen pohjakoulutuksen saanutta oppilasainesta. Peruskoulun toimenpanoalueita suunniteltaessa on pyritty nimenomaan siihen, että saman toimeenpanoalueen kunnat kuuluvat samojen toisen asteen koulujen vaikutuspiiriin.

Valtioneuvosto on päätöksellään 18 päivänä maaliskuuta 1971 antanut kouluhallitukselle ohjeet niistä ajoitusta koskevista periaatteista, joiden mukaan koulujärjestelmän perusteista annetun lain 15 §:ssä tarkoitetut alueelliset toimeenpanosuunnitelmat olisi laadittava. Tämän päätöksen mukaisesti peruskouluun siirtyminen tapahtuisi vuosina 1972—78 siten, että uudistuksen painopiste sijoittuisi vuosiin 1974—76. Ensimmäisenä siirtymävuotena 1972 siirretään peruskouluun Lapin lääni kokonaisuudessaan sekä mahdollisesti Oulun läänin V toimeenpanoalue. Valtioneuvoston antamissa ohjeissa edellytetään koulujärjestelmän perusteista annetun lain 15 §:n 1 momentin mukaisesti, että toimeenpanosuunnitelmia laadittaessa erityistä huomiota kiinnitetään vähävaraisten ja syrjäisten kuntien kouluolojen kehittämiseen, ottaen kuitenkin huomioon myös väestön muuttoliikkeestä aiheutuvat vaikutukset koulunkäynnin järjestelyissä muuttovoittoalueilla. Mainittuun päätökseen sisältyy myös ohjeet siitä, että yksittäistapauksissa voidaan toimeenpanosuunnitelmasta ajoituksen osalta poiketa koulujärjestelmän perusteista annetun lain 15 §:n 3 momentin perusteella, edellyttäen kuitenkin, ettei näillä järjestelyillä vaikeuteta alueellisten toimeenpanosuunnitelmien mukaisesti tapahtuvaa siirtymistä valtakunnallisesti eikä kyseessä olevan toimeenpanoalueen puitteissa.

Mitä tulee kysymyksessä mainittuihin Jyväskylän ja sen lähikuntien koulutoimen järjestelyihin, niin tältä osin on syytä todeta, että kysymyksessä mainituista erityisistä syistä Jyväskylän toimeenpanoalue on kouluhallituksen alustavan siirtymissuunnitelman mukaisesti suunniteltu siirrettäväksi peruskoulujärjestelmään jo vuonna 1973 eli huomattavasti aikaisemmin kuin alue muiden siirtymiskriteereiden perusteella tulisi siirtymään.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 791 av den 14 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Sakari Knuuttila m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om de svårigheter, som statsrådets ovan avsedda beslut angående övergången till grundskolsystemet medför för vissa kommuner, och vilka åtgärder ämnar Regeringen eventuellt vidtaga för att även den i lagen om grunderna för skolsystemet förutsatta övergången i enskilda fall under de närmaste åren skall vara möjlig inom gränser som kan motiveras?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

För ett planmässigt införande av grundskolan är en övergång enligt regionala verkställighetsplaner mest ändamålsenlig. Vid en sådan övergång kan reformen konsekvent dirigeras på det sätt riksomfattande angelägenhetssynpunkter och statens ekonomiska långsiktsplan förutsätter. Om reformen skulle genomföras till exempel kommunvis, skulle den fortskrida slumpmässigt, och de på grundskolan följande läroanstalternas arbete skulle försvåras, emedan de under flera år skulle få ta emot elevmaterial som fått olika primärundervisning. Vid planeringen av grundskolans verkställighetsområden har man särskilt strävat till att ordna det så, att kommunerna inom samma verkställighetsområde hör till samma högre läroanstalters verkningskrets.

Helsingfors den 16 juni 1971.

Statsrådet har i beslut av den 18 mars 1971 givit skolstyrelsen anvisningar om de tidsbestämnningsprinciper enligt vilka de i 15 § lagen om grunderna för skolsystemet avsedda regionala verkställighetsplanerna borde uppgöras. Enligt detta beslut skulle övergången till grundskolan ske under åren 1972—78 så, att reformens tyngdpunkt skulle ligga på åren 1974—76. Under det första övergångsåret 1972 övergår hela Lapplands län och möjligen V verkställighetsområdet i Uleåborgs län till grundskolan. I de av statsrådet utfärdade anvisningarna förutsätts i enlighet med 15 § 1 mom. lagen om grunderna för skolsystemet, att verkställighetsplanerna utarbetas så, att särskild uppmärksamhet fästes vid utvecklande av ekonomiskt svaga och avsides belägna kommuners skolförhållanden, dock med beaktande även av verkningarna av flyttningsrörelsen vid ordnandet av skolgången på områden med flyttningsvinst. I sagda beslut ingår också anvisningar om att avvikelse från den i verkställighetsplanen bestämda tidsordningen i enskilda fall kan ske med stöd av 15 § 3 mom. lagen om grunderna för skolsystemet, dock under förutsättning, att en övergång i enlighet med de regionala verkställighetsplanerna inte därigenom försvåras i landet som helhet eller inom ifrågavarande verkställighetsområde.

Vad sedan beträffar den i spörsmålet nämnda organiseringen av skolväsendet i Jyväskylä och dess grannkommuner är det till denna del skäl att konstatera, att Jyväskylä verkställighetsområde av de synnerliga skäl som nämnes i spörsmålet enligt skolstyrelsens preliminära övergångsplan skulle övergå till grundskolsystemet redan år 1973, dvs. betydligt tidigare än vad som skulle vara fallet enligt de övriga övergångskriterierna.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

I. Suominen ym.: Toimenpiteistä vuokra-asuntotilanteen parantamiseksi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Siitä huolimatta, että yhteiskunnan tuen turvin rakennettavien vuokra-asuntojen määrä on varsinkin viime vuosina voimakkaasti kasvanut, ei asuntopula suurimmissa kaupungeissamme ole osoittanut minkäänlaisia lievenemisen merkkejä. Päinvastoin vuokra-asuntojen puute on vakauttamiskautena vain kasvanut niin, että esim. Helsingissä on jo 100—150 hakijaa yhtä vuokralle tarjottavaa asuntoa kohti. Huolimatta valtiovallan kiitettävistä ponnisteluista tuotannon lisäämiseksi vuokra-asuntojen suhteellinen määrä on siis edelleenkin voimakkaasti supistumassa. Niinpä voidaankin todeta, että vuokra-asuntojen osuus asuntokannasta, joka esim. Helsingissä oli vuonna 1937 lähes 80 %, ja vielä vuokrasäännöstelyn jälkipuoliskollakin 1950-luvun lopussa n. 50 %, on tällä hetkellä vajaat 40 % asuntokannasta. Ja tilanne on edelleenkin pahenemassa. Tämä johtuu vanhojen vuokra-asuntojen poistumasta, joka kasvaa vuosi vuodelta. Käytettävissä olevat tiedot osoittavat, että vv. 1969—70 vuokra-asuntoja poistui asuntomarkkinoilta noin 8 000 enemmän kuin mitä uusia saatiin tilalle. Yksinomaan Helsingissä oli vuokra-asuntojen poistuma esim. viime vuonna 3 000 asunnon luokkaa.

Syynä edellä kuvattuun kehitykseen on osaltaan selviä säännöstelyn piirteitä sisältävä uusi huoneenvuokralaki, joka astui voimaan kuluvan vuoden alusta, mutta ilmeisin tekijä tässä suhteessa on kuitenkin vuokra-asuntojen kannattamattomuus seurauksena taitamattomasti toteutetusta vuokrasäännöstelystä.

Siitä huolimatta, että valtioneuvostolla on vakauttamislain perusteella valta säännöstellä huoneenvuokria vain siinä laajuudessa, mikä on tarpeen, jottei vuokrataso aiheettomasti kohoa, ei valtiovalta ole antanut vuokranantajille minkäänlaista kompensatiota vakauttamiskautena tapahtuneesta kiinteistöjen hoitokustannusten noususta, mikä on ollut erittäin tuntuva. Yksinomaan lämmityspolttoaineiden hinnat ovat kautta linjan nousseet. Eniten on noussut kevyen lämmitysöljyn hinta, joka devalvaatiosta lähtien on noussut peräti 80 %. Kiinteistöjen palkkamenot ovat tuosta ajankohdasta lähtien nousseet yli 20 % ja muut kiinteistöjen huoltoon ja ylläpitoon liittyvät kustannukset suunnilleen samassa suhteessa. Suoritettujen tutkimusten mukaan kiinteistökustannusten nousu on aiheuttanut vakauttamiskautena vuokrissa jälkeenjääneisyyttä keskimäärin 60 penniä neliömetriltä kuukaudessa. Tämä puolestaan on johtanut siihen, että vuokra-asuntojen omistaminen on käynyt täysin tappiolliseksi taikka niiden tuotto muodostunut niin heikoksi, että vapautuneet vuokra-asunnot mieluummin myydään pois ja rahat sijoitetaan tuottavampiin investointikohteisiin kuten esim. valtion obligatioihin. Yhteiskunnan ja nimenomaan asunnontarvitsijain kannalta tämänkaltainen kehitys on mitä kielteisintä.

On erittäin hämmästyttävää ja se herättää myös epäuskoa hallituksen asuntopoliittisiin kykyihin tai ainakin hallituksen taitoon näiden kykyjensä toteuttamiseen, että hallitus ei ole tehnyt mitään tämän asunnontarvitsijoita mitä suurimmassa määrin kiinnostavan kysymyksen järkiperäiseksi hoitamiseksi. Tosin hallituksen piirissä on, vakauttamislain selvien velvoitteiden vaatimukset tuntien, useampaan otteeseen keskusteltu vuokrien jälkeenjääneisyydestä ja sen edellyttämästä kompensatiotarpeesta, joka kytkeytyi myös kevättalvella tapahtuneeseen UKK-suosituksen mukaiseen talonmiesten palkkaratkaisuun. Myös pääministeri on useampaankin otteeseen julkisuudessa viitannut vuokrien korotustarpeeseen. Mitään ratkaisua ei kuitenkaan ole tapahtunut, vaan tätä asuntopoliittisesti välttämätöntä ratkaisua on lykätty viikosta viikkoon ja vuodesta toiseen. Viimeksi julkisuudessa on näkynyt tietoja, joiden mukaan vuokrien korotuskysymys taas siirtyisi aina ensi syksyyn. Kuitenkin vuokrat olisi

ollut vakauttamislakien mukaan tarkistettava ensimmäisen kerran jo vuoden 1969 alussa ja sen jälkeen kunkin alkaneen vakauttamisvuoden alusta. Hallituksen toimettomuus ja ratkaisun pitkittäminen on aiheuttanut edellä selostetun vuokra-asuntotilanteen jatkuvan vaikeutumisen. Tästä joutuvat kärsimään nimenomaan asutuskeskuksiin muuttavat ja muut lähinnä nuoret asunnontarvitsijapiirit.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että vuokra-asuntojen omistajille kompensoitaisiin tapahtunut kiinteistökustannusten nousu ja siitä aiheutuneet huomattavat tappiot, ja mitä Hallitus aikoo yleensä tehdä vuokra-asuntotilanteen jatkuvan huononemisen ehkäisemiseksi maassamme?

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Ilkka Suominen.

Juha Vikatmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja I. Suomisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 149:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että vuokra-asuntojen omistajille kompensoitaisiin tapahtunut kiinteistökustannusten nousu ja siitä aiheutuneet huomattavat tappiot, ja mitä Hallitus aikoo yleensä tehdä vuokra-asuntotilanteen jatkuvan huononemisen ehkäisemiseksi maassamme?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vuodesta 1968 lähtien voimassa ollut vakauttamislainsäädäntö on säännöstellyt myös huoneenvuokrat. Nyt voimassa olevan, taloudellisen kasvun turvaamisesta 30 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (868/70) 7 §:ssä säädetään: "Valtioneuvostolla on valta valvoa ja säännöstellä huoneenvuokria siinä laajuudessa, mikä on tarpeen, jotta vuokrat pysyvät kohtuullisina ja jotta vuokrataso ei aiheettomasti kohoa". Vuosina 1968—1970 voimassa olleissa laeissa käytettiin sanontaa, joka viittasi vuokrien kohtuullisena pitämiseen ja siihen, että vuokrataso ei kohoa enempää kuin mitä kiinteistökustannusten nousu edellyttää. Edellä mainitun lainsäädännön pohjalta huoneenvuokrat ovat olleet jäädytettyinä helmikuun 1968 tasoon. Yksittäistapauksissa on hinta- ja palkkaneuvosto, nyttemmin hintaneuvoston vuokrajaosto, voinut sallia vuokrankorotuksia valtioneuvoston antamien säännöstelypäätösten puitteissa 1 päivästä tammikuuta 1969 alkaen. Edellytyksiä, joiden perusteella korotus on voitu sallia, on vuosi vuodelta jonkin verran lievennetty.

Kiinteistökustannukset ovat vuonna 1967—71 nousseet. Erityisesti ovat tähän vaikuttaneet viime ja tänä vuonna tapahtuneet polttoöljyn hinnan korotukset. Tämän vuoksi on asetettu toimikunta, jonka tehtävänä on selvittää kiinteistökustannusten kehitys vuosina 1968—1970. Hallitus tulee tekemään vuokrien korottamista koskevassa asiassa ratkaisun tämän selvityksen valmistuttua.

Valtion lainoittamien vuokra-asuntojen vuokrat vastaavat yleensä hoito- ja pääomakustannuksia. Tämä johtuu siitä, että vuokrankorotusluvan voi saada asuntohallitukselta esittämällä selvityksen vuokrankorotuksen tarpeellisuudesta.

Valtion asuntolainojen turvin rakennettujen vuokrahuoneistojen määrä on jatkuvasti kasvanut. Kun vuonna 1966 näitä vuokra-asuntoja valmistui 3 877, oli lukumäärä vuonna 1970 11 161. Vuonna 1971 tullaan tämäkin määrä ylittämään.

Valtion asuntolainamäärärahoja pyritään jatkuvasti lisäämään. Tämä tulee aiheuttamaan myös valtion lainoittamien vuokra-asuntojen lisääntymistä. On kuitenkin huomattava, että myös omistusasuntojen tuotannon lisääminen vaatii tulevaisuudessakin oman osansa määrärahoista. Henkilöille, jotka haluavat hankkia omistusasunnon, mutta jotka pystyvät tähän ainoastaan valtion lainojen avustuksella, on taattava tähän mahdollisuus. Myös maksutaseongelman vuoksi on mielekästä pyrkiä ohjaamaan kansalaisten varojen käyttöä omistusasuntoihin. Lisäksi on huomattava, että mikäli valtion lainoittamien asuntojen osalta aiotaan entistä enemmän siirtää painopistettä vuokra-asuntotuotantoon, vaaditaan suhteellisesti paljon suurempaa määrärahojen lisäystä kuin jos lisättäisiin omistusasuntojen tuotantoa. Vuokratalolle myönnettävän valtion lainan enimmäismäärä on 60 % hankinta-arvosta, kun se asunto-osakeyhtiön osalta on 30 %. Toisaalta ei ole tarkoituksenmukaista pienentää vuokratalojen valtionlainaosuutta, koska tällöin asumiskustannukset nousisivat suurempien pääomamenojen takia. Valtion asuntolainamäärärahoilla on pyrittävä turvaamaan sekä vuokra- että omistusasuntojen määrän riittävä lisäys.

Valtion lainoittamien vanhojen vuokra-asuntojen käytön selvittämiseksi ryhdytään asuntohallituksessa suorittamaan tutkimusta. Tarkoituksena on selvittää mm., voitaisiinko niiden käyttöä tehostamalla saada helpotusta vuokra-asuntotilanteeseen.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman I. Suominen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 149:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att ägarna av hyresbostäder skall kompenseras för den stegring av fastighetskostnaderna som har skett och för sina därav förorsakade avsevärda förluster, och vad ämnar Regeringen överhuvudtaget göra för att förhindra en fortsatt försämring av hyresbostadssituationen i vårt land?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Stabiliseringslagstiftningen, som har varit i kraft sedan år 1968, har även reglerat hyrorna. I 7 § nu gällande lag om tryggande av den ekonomiska tillväxten, given den 30 december 1970 (868/70) stadgas följande: "Statsrådet äger befogenhet att övervaka och reglementera hyrorna i den omfattning som fordras för att hyrorna skall förbli skäliga och hyresnivån icke obefogat stiga." I de lagar som gällde under åren 1968—1970 användes en ordalydelse som antydde, att hyrorna skulle hållas skäliga och hyresnivån inte stiga mer än stegringen av fastighetskostnaderna förutsatte. Med stöd av ovannämnda lagstiftning har hyrorna varit nedfrysta på den nivå på vilken de var i februari 1968. I enstaka fall har pris- och lönerådet, numera prisrådets hyressektion, kunnat tillåta hyreshöjningar inom ramen för de av statsrådet utfärdade reglementeringsbesluten sedan den 1 januari 1969. De förutsättningar under vilka en höjning har kunnat tillåtas har år för år något lindrats.

Fastighetskostnaderna har stigit under åren 1967—71. Särskilt har härtill bidragit de förhöjningar av priset på brännolja som har skett under senaste och innevarande år. På grund härav har man tillsatt en kommission med uppdrag att utreda fastighetskostnadernas utveckling under åren 1968—1970. Regeringen kommer att avgöra frågan om höjning av hyrorna när denna utredning blivit färdig.

Hyrorna för hyresbostäder för vilka staten beviljat lån motsvarar i allmänhet underhålls- och kapitalkostnaderna. Detta beror på att tillstånd till hyreshöjning kan erhållas av bostadsstyrelsen genom företeende av utredning angående hyreshöjningens behövlighet.

Antalet med stöd av statliga bostadslån byggda hyresbostäder har stadigt ökat. Medan 3 877 sådana hyresbostäder blev färdiga år 1966, var antalet år 1970 11 161. År 1971 kommer antalet att vara ännu större.

Man strävar till att stadigt öka statens anslag för bostadslån. Detta kommer att förorsaka en ökning även av antalet med stöd av statliga lån byggda hyresbostäder. Det är dock att märka, att också ökningen av produktionen av egna bostäder även i framtiden fordrar sin egen del av anslagen. Personer som önskar skaffa en egen bostad, men som kan göra detta endast med stöd av statliga lån, bör tillförsäkras en möjlighet härtill. Även på grund av betalningsbalansproblemet är det förnuftigt att sträva till att dirigera medborgarnas användning av medel till egna bostäder. Dessutom är det att märka, att en proportionsvis betydligt större ökning av anslagen fordras, om man i fråga om de bostäder som bygges med stöd av statliga lån mera än tidigare ämnar flytta tyngdpunkten till produktionen av hyresbostäder, än om produktionen av egna bostäder skulle ökas. För hyreshus är maximibeloppet av det statliga lån som kan beviljas 60 % av anskaffningsvärdet, medan det för bostadsaktiebolag är 30 %. Å andra sidan är det inte ändamålsenligt att minska hyreshusens andel av de statliga lånen, emedan boendekostnaderna då skulle stiga på grund av de större kapitalutgifterna. Man bör sträva till att med statens anslag för bostadslån trygga en tillräcklig ökning både av antalet hyresbostäder och av antalet egna bostäder.

För utredande av användningen av de gamla hyresbostäder som har byggts med stöd av statliga lån föranstaltar bostadsstyrelsen en undersökning. Avsikten är att utreda bl. a. huruvida man genom effektivering av deras användning skulle kunna få lättnad i hyresbostadssituationen.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 13 september 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Skriftl. spm. nr 150.

Stenbäck: Om planläggning av ett internationellt system för rörledningstransporter.

Till Riksdagens Herr Talman.

Avtalet om naturgasimport från Sovjetunionen till Finland undertecknades den 20. 4. 1971. Detta innebär att konstruktionen av det första rörledningsnätet i Finland så småningom kan påbörjas. 1970 slutförde en arbetsgrupp under ledning av överdirektör Pekka Rekola en undersökning (Luonnonkaasutyöryhmän mietintö 8. 6. 1970). I denna undersökning skisseras ett rörledningssystem främst i södra Finland.

Också i andra sammanhang är rörledningssystem aktuella. Debatten kring behovet av ett tredje oljeraffinaderi har fört fram olika alternativ, bland dem också möjligheten av ett inlandsraffinaderi, som skulle förbindas med importhamnen vid kusten medelst en s. k. pipeline. Också möjligheten att utvidga raffinaderiverksamheten på kanske 20—50 km avstånd från de nuvarande raffinaderierna har framförts då hamnanläggningarna skulle kunna utnyttjas effektivt och merkostnaden för en råoljeledning skulle bli relativt liten.

Rörledningsalternativet har också skymtat fram i de sovjetisk-finländska förhandlingarna denna vår. Med tanke på att en stor del (70.1 %) av vår råoljeimport kommer från Sovjetunionen, borde ett dylikt alternativ till sjötransporterna allvarligt övervägas och undersökas senast i samband med de tekniska lösningar naturgasimporten förutsätter.

Ur nordisk synpunkt har problemen kring transport av olja i rör nyligen grundligt utretts av en svensk statskommitté (Statens offentliga utredningar 1970: 57, Industridepartementet). Kommittén, som avgett sitt första delbetänkande, "Olja i rör" (130 sidor), fortsätter sitt arbete med en utredning kring naturgastransport i rör. Det fastställes uttryckligen i den färdigställda utredningen att: "Med nuvarande materialval, konstruktions- och byggnadsmetoder samt driftövervakningssystem synes rörtransporter från allmän miljösynpunkt vara att föredra framför alternativa transporter, vare sig de sker med tankfartyg, järnväg eller tankbil".

Utredningen har också kommit till den slutsatsen att det kan vara ekonomiskt motiverat att under 1970-talet bygga ut ett rörtransportsystem för tunna oljeprodukter från västkusten till Mälarområdet och att detta i jämförelse med hittills använda transportmetoder visar att en sådan rörledning redan i 1975 års konsumtionsstadium synes kunna ge vissa kostnadsbesparingar och att dessa besparingar blir betydande vid 1980 och 1985 års förutsatta transportvolymer (sid. 9 och 10).

Detta fastslås av utredningen, trots att den inte ännu omfattat möjligheterna att koordinera detta system för tunna oljeprodukter med kapacitetsbehoven för naturgastransport och därtill ännu inte överhuvudtaget undersökt i vilken mån rörledningstransporter kunde utnyttjas av t. ex. pappersförädlingsindustrin för transport av cellulosa, sågspån, flis m.m

I kommitténs uppdrag ingår också att undersöka möjligheterna att samordna en utbyggnad av pipelines med grannländerna. De norska oljefyndigheterna aktualiserar också starkt behovet av ett nordiskt samarbete kring oljefrågor och oljetransporter.

En granskning av det svenska betänkandet ger också vid handen, att det troligtvis kommer att utföras kompletterande studier över alternativet inlandsraffinaderi i Sverige. Teknologins utveckling ifråga om armerade termoplaströr, vilka lämpar sig också för transport av många olika produkter, ökar sannolikheten för att rörledningar blir verklighet också i Norden.

Av de remisser, som avgetts om betänkandet, kan nämnas positiva av Statens planverk, som förordar vidare undersökningar. Också överbefälhavaren bedömer en rörledning som positiv.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställes följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för att inleda samarbete med de övriga nordiska länderna kring planläggningen av rörledningstransporter, och för

att också alternativet med ett inlandsraffinaderi, exempelvis i anknytning till existerande oljeraffinaderier beaktas i pågående undersökningar, och för

att undersöka möjligheterna att övergå från sjötransport till rörtransport av den råolja, som importeras från Sovjetunionen, och för

att frambringa en koordinerad undersökning om byggandet av ett rörledningssystem, vilket optimalt kunde betjäna såväl den petrokemiska industrins, kraftförsörjningens som pappersindustrins transportbehov, och om så är,

kan en dylik undersökning göras före byggandet av rörtransportnätet för naturgas påbörjas?

Helsingfors den 14 maj 1971.

Pär Stenbäck.

Kirj. ksm. n:o 150. *Suomennos.*

Stenbäck: Kansainvälisen putkikuljetusjärjestelmän suunnittelun aloittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sopimus luonnonkaasun tuonnista Neuvostoliitosta Suomeen allekirjoitettiin 20. 4. 1971. Tämä merkitsee, että ensimmäisen putkiverkon konstruoiminen Suomessa vähitellen voidaan aloittaa. Vuonna 1970 ylijohtaja Pekka Rekolan johdolla työskennellyt työryhmä sai tutkimuksensa päätökseen (Luonnonkaasuryhmän mietintö 8. 6. 1970). Tässä tutkimuksessa hahmotellaan putkijärjestelmää lähinnä Etelä-Suomeen.

Putkijohtojärjestelmät ovat ajankohtaisia myös muissa yhteyksissä. Kolmannen öljynjalostamon tarpeesta käyty keskustelu on nostanut esiin erilaisia vaihtoehtoja, niiden joukossa myös sellaisen sisämaassa olevan jalostamon mahdollisuuden, joka olisi rannikolla sijaitsevaan tuontisatamaan öljyjohtoyhteydessä. On esitetty myös mahdollisuus laajentaa jalostamotoimintaa ehkä 20—50 km:n etäisyydellä nykyisistä jalostamoista, jolloin satamalaitteita voitaisiin käyttää tehokkaasti hyväksi ja raakaöljyjohdosta aiheutuva lisäkustannus muodostuisi suhteellisen pieneksi.

Putkivaihtoehto on vilahtanut esiin myös neuvostoliittolais-suomalaisissa neuvotteluissa tänä keväänä. Ottaen huomioon, että suuri osa (70.1 %) raakaöljystämme tuodaan Neuvostoliitosta, tulisi tällaista merikuljetusten vaihtoehtoa vakavasti harkita ja tutkia viimeistään niiden teknisten ratkaisujen yhteydessä, joita luonnonkaasun tuonti edellyttää.

Pohjoismaiselta kannalta on öljyn johtoa pitkin tapahtuvaan kuljetukseen liittyviä ongelmia äskettäin tutkinut perusteellisesti muuan ruotsalainen valtionkomitea (Statens offentliga utredningar 1970: 57, Industridepartementet). Komitea, joka on antanut ensimmäisen osamietintönsä, "Olja i rör" ("Öljyä putkessa") (130 sivua), jatkaa työskentelyään tutkimalla luonnonkaasun siirtoa putkissa. Valmistuneessa selvityksessä todetaan nimenomaisesti, että "Nykyisiin materiaaleihin, konstruktio- ja rakennusmenetelmiin sekä käytönvalvontajärjestelmiin nähden näyttää putkea pitkin tapahtuva kuljetus yleiseltä ympäristönhoidolliselta kannalta muita vaihtoehtoisia kuljetusmuotoja suositeltavammalta, tapahtukoon ne sitten säiliöaluksin, rautateitse tai säiliöautoin".

Selvityksessä on myös tultu siihen johtopäätökseen, että voi olla taloudelliselta kannalta perusteltua rakentaa 1970-luvulla putkikuljetusjärjestelmä keveitä öljytuotteita varten länsirannikolta Mälarin alueelle ja että tämä verrattuna tähänmennessä käytettyihin kuljetusmenetelmiin osoittaa, että sellainen öljyputkikin jo vuoden 1975 kulutustasolla näyttäisi voivan mahdollistaa tiettyjä kustannussäästöjä ja että nämä säästöt käyvät merkittäviksi vuosien 1980 ja 1985 ennalta arvioitujen kuljetusmäärien ollessa kyseessä (sivut 9 ja 10).

Tämä todetaan selvityksessä siitä huolimatta, ettei siinä vielä ole ollut mahdollisuuksia koordinoida tätä keveiden öljytuotteiden järjestelmää ja luonnonkaasun kuljetuksen kapasiteettitarvetta eikä siinä sitäpaitsi ole ylipäätään lainkaan tutkittu, missä määrin esim. puunjalostusteollisuus voisi käyttää putkikuljetuksia selluloosan, sahajauhon, hakkeen jne. kuljetukseen.

Komitean toimeksiantoon sisältyy myös tutkia mahdollisuuksia putkien rakentamisen yhteensovittamisesta naapurimaiden kanssa. Norjan öljyesiintymät tekevät myös erittäin ajankohtaiseksi pohjoismaisen yhteistyön öljykysymyksissä ja öljynkuljetuksessa.

Ruotsalaisen mietinnön tarkastelu osoittaa myös, että Ruotsissa tullaan luultavasti suorittamaan täydentäviä sisämaajalostamovaihtoehtoa koskevia tutkimuksia. Teknologian kehitys, kun on kysymys päällystetyistä lämpömuovijohdoista, jotka soveltuvat myös monien erilaisten tuotteiden kuljetukseen, lisää todennäköisyyttä, että putkista tulee tosi myös Pohjolassa.

Niistä lausunnoista, joita mietinnön johdosta on annettu, voidaan myönteisenä mainita Valtion suunnittelulaitoksen lausunto, jossa puolle-

taan jatkotutkimuksia. Myös ylipäällikkö pitää putkea myönteisenä ratkaisuna.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin yhteistyön aloittamiseksi muiden pohjoismaiden kanssa putkikuljetusten sunnittelemiseksi ja

jotta myös sisämaajalostamon vaihtoehto, esimerkiksi olemassaoleviin öljynjalostamoihin liittyvänä otetaan huomioon käynnissä olevissa tutkimuksissa ja

jotta tutkittaisiin mahdollisuuksia siirtyä merikuljetuksesta putkikuljetukseen Neuvostoliitosta tuodun raakaöljyn osalta ja

jotta saataisiin aikaan koordinoitu tutkimus sellaisen putkijärjestelmän rakentamisesta, joka parhaalla mahdollisella tavalla voisi palvella sekä petrokemiallisen teollisuuden, voimahuollon että paperiteollisuuden kuljetustarvetta ja jos niin on,

voidaanko tällainen tutkimus suorittaa ennenkuin luonnonkaasun putkikuljetusverkkoa ryhdytään rakentamaan?

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1971.

Pär Stenbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pär Stenbäckin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 150:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin yhteistyön aloittamiseksi muiden pohjoismaiden kanssa putkikuljetusten sunnittelemiseksi ja
>
> jotta myös sisämaajalostamon vaihtoehto, esimerkiksi olemassaoleviin öljynjalostamoihin liittyvänä otetaan huomioon käynnissä olevissa tutkimuksissa ja
>
> jotta tutkittaisiin mahdollisuuksia siirtyä merikuljetuksesta putkikuljetukseen Neuvostoliitosta tuodun raakaöljyn osalta ja
>
> jotta saataisiin aikaan koordinoitu tutkimus sellaisen putkijärjestelmän rakentamisesta, joka parhaalla mahdollisella tavalla voisi palvella sekä petrokemiallisen teollisuuden, voimahuollon että paperiteollisuuden kuljetustarvetta ja jos niin on,
>
> voidaanko tällainen tutkimus suorittaa ennenkuin luonnonkaasun putkikuljetusverkkoa ryhdytään rakentamaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kauppa- ja teollisuusministeriössä on pyritty seuraamaan Pohjoismaissa tapahtuvaa kehitystä energiahuollon alalla ja tässä yhteydessä myöskin maakaasun ja öljyn putkikuljetuksiin liittyvien kysymysten käsittelyä. Niinpä maakaasukysymystä tutkinut työryhmä piti kaksi yhteiskokousta asiaa Ruotsissa selvittelevän komitean kanssa ja oli siihen jatkuvassa yhteydessä. Myöskin pohjoismaiden teollisuusministeriöiden edustajien välillä tapahtuvissa yhteydenotoissa käsitellään jatkuvasti maakaasu- ja öljykysymyksiä.

Ajateltaessa tämän alan yhteispohjoismaista selvittelytyötä voidaan todeta suuria eroavaisuuksia niin maastollisesti kuin asutuksen ja kuljetustarpeen jakautuman suhteen. Kun olosuhteet tällä tavoin eroavat ja kun yhteispohjoismaiset selvitykset muutoinkin pyrkivät edistymään hitaasti, lienee edullisempaa suorittaa selvittelytyötä kussakin maassa erikseen omiin olosuhteisiin perustuen. Asianomaisten selvittelyelimien kesken on kuitenkin syytä pitää kiinteitä yhteyksiä informaation vaihtamiseksi ja mahdollisten yhteisselvitysten tekemiseksi joissakin oikeuskysymyksissa.

Maakaasun jälkeen tulee laajamittainen putkikuljetus kysymykseen lähinnä öljyn kohdalla. Tässä yhteydessä voidaan erottaa erilaisia putkikuljetusmahdollisuuksia.

Raakaöljyn siirtämiseen Neuvostoliitosta Suomeen putkikuljetuksena on osoitettu kiinnostusta molemmissa maissa ja oli se esillä mm. pääministeritason keskusteluissa allekirjoitettaessa viime huhtikuussa Suomen ja Neuvostoliiton välistä sopimusta taloudellisesta, teknisestä ja teollisesta yhteistyöstä. Asia ei siis ole yksin meidän ratkaistavissamme ja siihen vaikuttavat oleellisina seikkoina mm. kysymys siitä, milloin öljynsiirtoverkosto Neuvostoliiton puolella laajenee sellaisille alueille, jotka mahdollistaisivat putken jatkamisen Suomeen sekä se, voitaisiinko tätä kautta Neuvostoliitosta saada jatkuvasti niin suuria öljymääriä, että putkikuljetus muodostuisi taloudelliseksi.

Mitä tulee jalostamon sijoittamiseen sisämaahan ja raakaöljyn kuljettamiseen sinne putkijohtoa myöten, voidaan, kuten kansanedustaja Stenbäckin kysymyksestäkin ilmenee, todeta, ettei Ruotsissa ole päädytty tähän vaihtoehtoon. Asianomaisissa selvityksissä on pidetty keveiden öljytuotteiden siirtämistä länsirannikolla sijaitsevista jalostamoista putkikuljetuksena Mälarin alueelle parempana vaihtoehtona kuin jalostamon sijoittamista sisämaahan. Myös meillä mietintönsä antanut öljynjalostamon sijoituspaikkakomitea on laskelmissaan tullut siihen lopputulokseen, ettei jalostamon sijoittaminen sisämaahan ole taloudellinen ratkaisu. Myöskään

ympäristönsuojelullisesti se ei tarjoa etuja, koska sisämaassa mahdollisesti saastuvat vedet kuitenkin virtaavat rannikolle.

Keveiden öljytuotteiden osalta ei meillä ainakaan toistaiseksi ole sisämaassa sellaisia kulutuskeskittymiä, jotka loisivat taloudellisen perustan putkisiirrolle. Tässä yhteydessä on otettava myös huomioon, että vesikuljetuksia niiden halpuuden johdosta käytetään mahdollisimman suuressa määrin hyväksi aina Tornioon ja Kuopioon saakka, jolloin satamiin sijoitetuista varastoista maakuljetukset saadaan mahdollisimman lyhyiksi.

Kemian teollisuuden raaka-aineiden ja tuotteiden osalta voidaan todeta, että kuljetustarve esimerkiksi Sköldvikissä on täysin paikallista ja että suuria ainemääriä käsitteleviä uusia kemianteollisuuden laitoksia perustetaan, ratkaisevat kuljetuskysymykset usein sijoituspaikaksi rannikon omine satamineen.

Hakkeen putkikuljetusta on ministeriön tietämän mukaan jossain määrin kokeiltu Amerikan mantereella, muttei menetelmää ole otettu merkittävään käyttöön. Kun uittokuljetukset meillä lisäksi tarjoavat varsin halvan kuljetusmuodon, ei hakkeen putkikuljetus ole herättänyt kiinnostusta puunjalostusteollisuuden piirissä. Kun puunjalostusteollisuuden kehitys muutoin suuntautuu voimakkaasti integroituihin yksikköihin, tulee kotimaassa kulutettavan selluloosan kuljetustarve olemaan varsin vähäistä.

Kuten edellä olevasta ilmenee, kauppa- ja teollisuusministeriö pyrkii seuraamaan ja selvittämään putkikuljetuksen alalla tapahtuvaa kehitystä sekä putkikuljetuksen soveltamismahdollisuuksia maassamme. Kun Kaakkois-Suomen maakaasuverkoston rakentaminen kuitenkin on varsin kiireellinen tehtävä, on ilmeistä, ettei sen yhteydessä voida ratkaista muita putkikuljetuskysymyksiä.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pär Stenbäck ställda skriftliga spörsmål nr 150:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för att inleda samarbete med de övriga nordiska länderna kring planläggningen av rörledningstransporter, och för
>
> att också alternativet med ett inlandsraffinaderi, exempelvis i anknytning till existerande oljeraffinaderier beaktas i pågående undersökningar, och för
>
> att undersöka möjligheterna att övergå från sjötransport till rörtransport av den råolja, som importeras från Sovjetunionen, och för
>
> att frambringa en koordinerad undersökning om byggandet av ett rörledningssystem, vilket optimalt kunde betjäna såväl den petrokemiska industrins, kraftförsörjningens som pappersindustrins transportbehov, och om så är,
>
> kan en dylik undersökning göras före byggandet av rörtransportnätet för naturgas påbörjas?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

På handels- och industriministeriet har man vinnlagt sig om att följa med utvecklingen i de nordiska länderna på energiförsörjningens område och i samband därmed också följt med behandlingen av frågor i anslutning till rörledningstransporter av naturgas och olja. Sålunda höll den arbetsgrupp som undersökte naturgasfrågan två med den kommitté som i Sverige utreder frågan gemensamma sammanträden och stod i fortsatt kontakt med denna. Även i samband med kontakterna mellan representanter för de nordiska ländernas industriministerier behandlas naturgas- och oljefrågor fortlöpande.

När man tänker på ett samnordiskt utredningsarbete på detta område kan stora olikheter konstateras såväl topografiskt som med avseende på bosättningen och transportbehovets fördelning. Då förhållandena på detta sätt skiljer sig från varandra och då de samnordiska utredningarna även eljest brukar gå långsamt framåt, torde det vara fördelaktigare att utredningsarbetet utförs skilt för sig i varje land på basen av de egna förhållandena. Det är likväl skäl att vederbörande utredningsorgan står i nära kontakt med varandra för utbyte av information och för eventuella gemensamma utredningar i vissa delfrågor.

Efter naturgasen kommer rörledningstransport i större omfattning i fråga närmast när det gäller olja. Härvidlag kan man skilja mellan flera olika rörtransportmöjligheter.

För transport av råolja från Sovjetunionen till Finland i rör har man visat intresse i båda länderna, och frågan var före bl. a. vid diskussioner på statsministernivå i samband med undertecknandet av avtalet mellan Finland och Sovjetunionen om ekonomiskt, tekniskt och industriellt samarbete senaste april. Det är således inte enbart vi som avgör saken, utan väsentliga omständigheter som inverkar på den är bl. a. frågan om när oljeledningsnätet på Sovjetunionens sida utvidgas till sådana områden från vilka det skulle vara möjligt att bygga ut en ledning till Finland samt frågan, huruvida man den vägen fortgående skulle kunna få så stora oljemängder från Sovjetunionen att rörledningstransporten skulle bli ekonomiskt lönsam.

Vad beträffar förläggningen av ett raffinaderi till inlandet och transporten av råolja till detta medelst en rörledning kan det, såsom även av riksdagsman Stenbäcks spörsmål framgår, konstateras, att man i Sverige inte har stannat för detta alternativ. Vid ifrågavarande utredningar har man ansett det vara ett bättre alternativ att transportera tunna oljeprodukter från raffinaderier vid västkusten till Mälarområdet genom rörtransport än att förlägga ett raffineri till inlandet. Även hos oss har kommittén för ut-

redning av platsen för oljeraffineri, vilken har avgivit sitt betänkande, i sina kalkyler kommit till det resultatet att det inte är en ekonomisk lösning att förlägga raffineriet till inlandet. Denna lösning erbjuder inte heller några fördelar från miljövårdssynpunkt, emedan vatten som eventuellt förorenas i inlandet i alla fall rinner till kusten.

När det gäller tunna oljeprodukter har vi åtminstone inte än så länge i inlandet sådana konsumtionskoncentrationer som skulle ge en ekonomisk grund för rörtransport. I detta sammanhang bör det även beaktas, att sjötransporter på grund av deras billighet utnyttjas i så stor omfattning som möjligt ända till Torneå och Kuopio, varvid landtransporterna från upplagen i hamnarna blir så korta som möjligt.

Beträffande den kemiska industrins råämnen och produkter kan det konstateras, att transportbehovet till exempel i Sköldvik är helt lokalt och att förläggningsplatsen, då nya industriella inrättningar, som behandlar stora ämnesmängder, grundas för den kemiska industrin, ofta bestäms av transportfrågorna så, att förläggningsplatsen blir kusten, med en egen hamn.

Försök med rörledningstransport av flis har enligt vad ministeriet har inhämtat anställts på amerikanska kontinenten i någon mån, men meoden har inte tagits i bruk i betydande omfattning. Då flottningen hos oss dessutom erbjuder en rätt billig transportform, har rörledningstransport av flis inte intresserat träförädlingsindustrin. Då träförädlingsindustrins utveckling annars går mot starkt integrerade enheter, kommer transportbehovet när det gäller den cellulosa som skall förbrukas i hemlandet att vara rätt obetydligt.

Som av det ovanstående framgår, vinnlägger sig handels- och industriministeriet om att följa med utvecklingen på rörledningstransportens område och utreda möjligheterna att tillämpa rörledningstransporter i vårt land. Då emellertid byggandet av ledningsnätet för naturgas i sydöstra Finland är en rätt brådskande uppgift, är det uppenbart att andra rörtransportfrågor inte kan avgöras i samband därmed.

Helsingfors den 10 september 1971.

Minister *Olavi Salonen.*

Kirj. ksm. n:o 151.

Aas ym.: Vuokrattaviin kesä- ja lomamökkeihin kohdistuvan verotuksen yhtenäistämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuokrattavien kesä- ja lomamökkien kysyntä kasvaa jatkuvasti. Kysyntää vastaavien uusien mökkien rakentamisen esteenä ovat lähinnä rahoitusvaikeudet. Mökkien rakentamiseen ei ole käytettävissä minkäänlaista julkisista varoista saatavaa rahoitusta, joten rakentajien on turvauduttava yksinomaan kalliskorkoiseen pankkilainoitukseen.

Mökkien rakentamista mutta erityisesti valmiina olevien mökkien käyttöä ja vuokraamista vaikeuttavat epäselvät verotuskysymykset. Periaatteessahan verotus tapahtuu omaisuusverotuksen puitteissa, mutta käytäntö on tässä suhteessa horjuva. Varsin yleisesti mökkejä verotetaan bruttotuotosta ottamatta lainkaan huomioon huolto- ja ylläpitokustannuksia, puhumattakaan omaisuuden kuoletuksesta. Näin tapahtuu varsinkin verotettaessa sellaisia mökinomistajia, joilla ei ole mahdollisuuksia kytkeä mökin tuottoa maatilatalouden veroilmoitukseen sivuelinkeinona. Maatilatalouden sivuelinkeinonakin harjoitetun mökkien vuokrauksen tuottoa verotettaessa on käytetty arvioverotusta eikä ole hyväksytty käyttökuluja vähennyksiksi.

Omaisuuden kuoletus ja poisto-oikeudet ovat tällaisten mökkien kohdalla edelleen epäselvät. Maatilatalouteen liittyvissä mökeissä voitaneen soveltaa 6 %:n jäännösarvopoistoa, mutta yksityisten palkannauttijoiden omistamien mökkien kohdalla asia on epäselvä. Ottaen huomioon kalliiden tonttikustannusten kompensoimisen tulisi poisto-oikeuden viimeksi mainituissa tapauksissa olla suurempi, esimerkiksi 10 %:n suuruusluokkaa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota vuokrattavien kesä- ja lomamökkien rakentamista ja vuokrausta vaikeuttaviin epäyhtenäisiin verotusmenettelyihin ja mitä Hallitus aikoo tehdä mainittujen mökkien oikeudenmukaisen ja yhtenäisen verotuksen aikaansaamiseksi?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Aslak Aas.
Pentti Sillantaus.
Juha Vikatmaa.
Juuso Häikiö.
M. Jaatinen.
Timo Mäki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aslak Aas'in ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 151:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota vuokrattavien kesä- ja lomamökkien rakentamista ja vuokrausta vaikeuttaviin epäyhtenäisiin verotusmenettelyihin ja mitä Hallitus aikoo tehdä mainittujen mökkien oikeudenmukaisen ja yhtenäisen verotuksen aikaansaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kesä- ja lomamökkien vuokraamisesta saadun tulon verotus määräytyy eri lakien mukaan riippuen siitä, missä muodossa ja laajuudessa vuokrausta harjoitetaan. Vuokratuloa verotetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan silloin, kun vuokraustoimintaa on pidetävä itsenäisenä liikkeenä, maatilatalouden tuloverolain mukaan silloin, kun vuokraamista on pidettävä maatilatalouden harjoittamiseen liittyvänä toimintana ja muissa tapauksissa tulo- ja omaisuusverolain ja kunnallisverotusta koskevien asetusten mukaan.

Verotettavan tulon laskemista koskevat säännökset ovat kaikissa näissä laeissa asiallisesti samansisältöiset, joten tässä suhteessa ei eroa ole sillä, onko vuokrauksesta saatu tulo peräisin elinkeinotoiminnasta, maatilatalouteen liittyvästä toiminnasta vai muunlaisesta ansiotoiminnasta. Niinpä puisesta loma-asuntorakennuksesta myönnettävän vuotuisen poiston suuruus on aina 6 prosenttia rakennuksen poistamattomasta hankintamenosta. Loma-asuntorakennusten maapohjan hankintakustannusten vähentäminen vuokratulosta vuotuisin poistoin ei ole sallittua minkään edellä mainitun lain nojalla. Tulosta tehtäviä vähennyksiä koskevat lainsäännökset eivät siten yleensä aiheuta epäyhtenäisyyttä verotuksessa.

Kysymyksessä on viitattu erityisesti siihen, että verovelvollista ei ole verotettu todellisten tulojen ja menojen mukaan vaan bruttotulon perusteella. Vuokrattavien loma-asuntojen verotus perustuu pääsääntöisesti todellisiin tuloihin ja menoihin. Tästä on kuitenkin kunnallisverotuksessa verotuslain 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainituissa tapauksissa poikettava silloin, kun tulo on jäänyt niin vähäiseksi, ettei sitä voida hyväksyä kunnallisveron suorittamisen perusteeksi. Tällaisissa tapauksissa on tulo vahvistettava harkinnan mukaan. Kun verolautakunnat verrattain itsenäisesti ratkaisevat, miten harkintaverotussäännöstöä on sovellettava, muodostuu verotus tällöin käytännössä helposti epätasaiseksi. Tämä aiheutuu paitsi siitä, että tulon harkintaperusteet eri kunnissa vaihtelevat, erityisesti siitä, että harkintaverotusta ei verotuslain mukaan sovelleta varsinaisesta maatalouskiinteistöstä saatuun tuloon. Tämän mukaisesti loma-asuntojen vuokrauksesta saatua tuloa ei voida vahvistaa harkinnalla, milloin vuokrausta on pidettävä maatilatalouden harjoittamiseen liittyvänä toimintana.

Epäyhtenäisyys vuokrattavien loma-asuntojen verotuksessa koskee siis pääasiassa kunnallista tuloverotusta, jossa se tulee korostetuimmin ilmi harkintaverotuksen yhteydessä. Samankaltaista epäyhtenäisyyttä kuin vuokrattavien loma-asuntojen verotuksessa aiheuttaa kuitenkin harkintaverotussäännöstö ja sen erilainen soveltaminen eri kunnissa myös muiden tulolajien, kuten esimerkiksi kiinteistötulona verotettavan asuntoedun kohdalta. Epäyhtenäisyyden poistaminen edellyttää siten kunnallisverotuksessa noudatettavan harkintaverotussäännöstön tarkistamista. Tähän tullaan kiinnittämään huomiota vireillä olevan verolainsäädännön uudistuksen yhteydessä, jolloin pyritään mahdollisimman pitkälle korjaamaan epäyhtenäisyyttä verotuksessa aiheuttavia säännöksiä.

Helsingissä 20 päivänä heinäkuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Aslak Aas m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 151:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid de oenhetliga beskattningsförfaranden som inverkar på byggandet och uthyrningen av sommar- och semesterstugor, vilka är till uthyrning, och vad ämnar Regeringen göra för att åstadkomma en rättvis och enhetlig beskattning av dylika stugor?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Beskattningen av inkomst av uthyrning av sommar- och semesterstugor bestämmes enligt olika lagar beroende på i vilken form och omfattning uthyrning bedrivs. Hyresinkomst beskattas enligt lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, då uthyrningsverksamheten bör betraktas såsom en självständig rörelse, enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, då uthyrningen bör betraktas såsom verksamhet i anslutning till idkande av jordbruk, och i övriga fall enligt lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt och förordningarna om den kommunala beskattningen.

Stadgandena om beräknande av den beskattningsbara inkomsten är i alla dessa lagar i sak av samma innehåll. Av denna orsak är det i detta avseende icke någon skillnad, huruvida inkomsten av uthyrning härstammar från näringsverksamhet, från verksamhet i anslutning till jordbruk eller från annan förvärvsverksamhet. Den årliga avskrivningen, som beviljas för en till bostad avsedd semesterbyggnad av trä är sålunda alltid 6 procent av de icke avskrivna anskaffningskostnaderna. Det är icke enligt någon av de ovan nämnda lagarna tillåtet att från hyresinkomst genom årliga avskrivningar avdraga anskaffningskostnaderna för mark för bostadsbyggnad, som är avsedd för semesterbruk. Lagstadgandena om avdrag på inkomst leder sålunda i allmänhet icke till oenhetlighet i beskattningen.

I spörsmålet har särskilt påpekats, att skattskyldig icke har beskattats enligt de verkliga inkomsterna och utgifterna, utan på grundval av bruttoinkomsten. Såsom huvudregel bygger beskattningen av semesterbostäder för uthyrning på de verkliga inkomsterna och utgifterna. Vid kommunalbeskattningen skall dock avvikelse från detta göras i de fall, som nämnes i 72 § 1 mom. 4 punkten beskattningslagen, då inkomsten blivit så ringa, att den icke kan godtagas som grund för erläggande av kommunalskatt. I sådana fall skall inkomsten fastställas enligt prövning. Då skattenämnderna jämförelsevis självständigt avgör, hur stadgandena om beskattning enligt prövning skall tillämpas, blir beskattningen härvid i praktiken lätt ojämn. Detta beror utom på att principerna för prövning av inkomst varierar i olika kommuner, särskilt på att beskattning enligt prövning enligt beskattningslagen icke tillämpas på inkomst av egentlig lantbruksfastighet. I enlighet härmed kan inkomst, som erhållits genom uthyrning av semesterbostäder, icke fastställas genom prövning i de fall då uthyrningen är att anse såsom verksamhet i anslutning till idkande av jordbruk.

Den bristande enhetligheten i beskattningen av semesterbostäder för uthyrning gäller sålunda i huvudsak den kommunala inkomstbeskattningen, där den framträder markantare i samband med beskattning enligt prövning. Likartad oenhetlighet som vid beskattningen av semesterbostäder för uthyrning orsakar dock även stadgandena om beskattning enligt prövning och deras varierande tillämpning i olika kommuner i fråga om andra inkomstslag, såsom t. ex. i fråga om bostadsförmån som skall beskattas såsom inkomst av fastighet. Avlägsnande av oenhetligheten förutsätter så-

lunda, att stadgandena om beskattning enligt prövning, som tillämpas i kommunalbeskattningen, revideras. Man kommer att fästa uppmärksamhet vid detta i samband med den revision av skattelagstiftningen som för närvarande pågår, varvid man så långt det är möjligt kommer att sträva till att revidera sådana stadganden som leder till oenhetlighet vid beskattningen.

Helsingfors den 20 juli 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 152.

Sinisalo ym.: Satamien käytöstä perittävien maksujen tarkistamisjärjestelmän parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme kunnallisen satamalaitoksen kannattamattomuus on vakavana rasitteena satamia ylläpitäville kaupungeille. Vaikeuksia lisää, että liikennemaksujen ja satamamaksujen tarkistusjärjestelmä on varsin monimutkainen. Satamakaupunkien ehdotusten ja Satamaliiton esityksen jälkeen asia ratkaistaan eräänlaisena ennakkokannanottona ao. ministeriössä. Tämän jälkeen asiassa on välttämätöntä tehdä viralliset kaupunginvaltuustojen päätökset ja nekään eivät astu voimaan ennen kuin ministeriö on suorittanut virallisen vahvistuksen. Tämä kaikki vie aikaa ja niin tariffitarkastukset usein tapahtuvat jo vanhentuneisiin perusteisiin nojautuen. Tilannetta voitaisiin parantaa yksinkertaistamalla tariffien tarkastusjärjestelmää niin kauan kuin p.o. maksujen alistusjärjestelmä pidetään voimassa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin satamakaupungeille erittäin tärkeiden liikennemaksujen ja satamamaksujen tarkistamisjärjestelmän parantamiseksi niin, että maksut saataisiin paremmin vastaamaan rakennuskustannusten ja muiden satamakustannusten nousua esim. siten, että ne seuraisivat automaattisesti rakennuskustannusten nousua?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Taisto Sinisalo. R. Virtanen. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 152:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin satamakaupungeille erittäin tärkeiden liikennemaksujen ja satamamaksujen tarkistamisjärjestelmän parantamiseksi niin, että maksut saataisiin paremmin vastaamaan rakennuskustannusten ja muiden satamakustannusten nousua esim. siten, että ne seuraisivat automaattisesti rakennuskustannusten nousua?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kunnallislain mukaan satama- ja liikennemaksuista päättää kunnallisvaltuusto, jonka uusia ja lisättyjä maksuja koskeva päätös on alistettava sisäasiainministeriön vahvistettavaksi. Sekä satama- että liikennemaksujen perimisessä noudatettavat yleiset perusteet samoin kuin kulloinkin voimassa olevat tariffit pohjautuvat maksuja kantavien kaupunkien yhteiselimenä toimivan Suomen Satamaliiton suosituksiin. Tariffien tarkistuksia edeltävät säännönmukaisesti Suomen Satamaliiton ja maksavan osapuolen kesken käytävät neuvottelut, joissa korotuksista sovitaan. Näissä neuvotteluissa on yleensä yhteisymmärrykseen päästy. Tarkistukset ovat olleet yhdenmukaiset eri satamakaupunkien kohdalla.

Nykyinen alistusmenettely valitusaikoineen on aikaa vievä, mutta sen yksinkertaistaminen tai nopeuttaminen on tuskin mahdollista ilman alistuksesta luopumista, mikä edellyttää kunnallislain muuttamista. Menettelyn yksinkertaistamista valtuuston ratkaisuvaltaa kaventamalla tai valtion valvontamahdollisuuksia vähentämällä, johon maksujen sitominen kysymyksessä tarkoitetulla tavalla "automaattisesti" rakennuskustannusten ja muiden satamakustannusten nousuun näyttäisi johtavan, ei kuitenkaan voitane pitää ainakaan toistaiseksi asianmukaisena ratkaisuna.

Satama- ja liikennemaksujärjestelmän uudistaminen kytkeytyy myös ns. vanhojen kaupunkien erioikeuksien ja erityisrasitusten lakkauttamista koskevaan kysymykseen, joka on parhaillaan käsittelyn alaisena. Hallitus onkin asettanut toimikunnan selvittämään ja tekemään ehdotuksen siitä, miten nykyinen satama- ja liikennemaksujärjestelmä olisi uudistettava sanottujen erioikeuksien ja erityisrasitusten lakkauttamisen yhteydessä. Toimikunnan tehtäväpiiriin voitaneen katsoa kuuluvan myös sen harkitsemisen, olisiko satama- ja liikennemaksut sulautettava yhdeksi maksujärjestelmäksi ja olisiko maksujen perusteista säädettävä lailla.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 152:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för förbättrande av justeringssystemet för de för hamnstäderna synnerligen viktiga trafikavgifterna och hamnavgifterna så, att avgifterna skulle fås att bättre motsvara stegringen av byggnadskostnaderna och de övriga hamnkostnaderna, till exempel på så sätt att de automatiskt skulle följa stegringen av byggnadskostnaderna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt kommunallagen beslutar kommuns fullmäktige om hamn- och trafikavgifter, och beslut angående nya eller förhöjda avgifter skall underställas ministeriet för inrikesärendena för fastställelse. Såväl de allmänna grunder som tillämpas vid uppbörden av hamn- och trafikavgifterna som de vid varje tidpunkt gällande tarifferna baserar sig på rekommendationer utfärdade av Finlands Hamnförbund, som är ett gemensamt organ för de städer som uppbär sagda avgifter. Justeringarna av tarifferna föregås regelmässigt av förhandlingar mellan Finlands Hamnförbund och den betalande parten, vid vilka överenskommelse träffas om förhöjningarna. Vid dessa förhandlingar har man i allmänhet kommit till samförstånd. Justeringarna i de olika hamnstäderna har varit enhetliga.

Det nuvarande underställningsförfarandet med sin besvärstid är tidsödande, men det är knappast möjligt att förenkla det eller göra det snabbare utan att avstå från underställningen, vilket skulle förutsätta en ändring av kommunallagen. En förenkling av förfarandet genom en sådan inskränkning av fullmäktiges avgöranderätt eller minskning av statens övervakningsmöjligheter, som synbarligen skulle vara följden om avgifterna såsom i spörsmålet avses "automatiskt" skulle bindas vid stegringen av byggnadskostnaderna och de övriga hamnkostnaderna, torde dock inte åtminstone än så länge kunna anses som en saklig lösning.

Frågan om förnyandet av hamn- och trafikavgiftssystemet ansluter sig också till frågan om avskaffandet av de s.k. gamla städernas privilegier och specialgravationer, vilken som bäst är under behandling. Regeringen har även tillsatt en kommission med uppdrag att utreda, hur det nuvarande hamn- och trafikavgiftssystemet borde förnyas i samband med avskaffandet av sagda privilegier och specialgravationer, och framställa förslag i saken. I kommissionens uppdrag torde även kunna anses ingå att överväga, huruvida hamn- och trafikavgifterna borde sammansmältas till ett enda avgiftssystem och huruvida om grunderna för avgifterna borde stadgas i lag.

Helsingfors den 13 september 1971.

Minister för inrikesärendena *Eino Uusitalo.*

Kirj. ksm. n:o 153.

Sinisalo: Kotkan pohjoisen sisääntulotien suunnittelun aloittamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

TVH:n tietoimiston, Kymen piirikonttorin ja Kymenlaakson Seutukaavayhdistyksen muodostama toimikunta on valmistanut tutkimuksiin perustuvan Kymenlaakson tieverkkosuunnitelman. Tutkimuksen mukaan Kymenlaakson runkotien liikenteestä suuntautuu tulevaisuudessa 70 % Kotka—Karhulan suuntaan ja 30 % Haminan suuntaan. Mm. tähän perustuvasti on pitkään todettu Kotkan pohjoisen sisääntulotien tarve.

Tämän tieyhteyden rakentaminen on käynyt entistä ajankohtaisemmaksi mm. siksi, että Kotkan kaupungin toimesta valmistuu vuoden 1971 syksyllä Hietasen sataman I rakennusvaihe. Tämä ja teollisuuden tuotannon kasvu aiheuttavat sen, että raskaan liikenteen kohdalta on odotettavissa Kotkan suuntaan voimakasta kasvua.

Karhulan ja Kotkan alueilla tapahtuvat liikennejärjestelyt korostavat myös välttämättömyyttä saattaa Kotkan pohjoinen sisääntulotie suunniteltavaksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt Kotkan pohjoisen sisääntulotien eli kantatieltä 60 Kyminlinnaan suuntautuvan tieyhteyden suunnittelun aloittamiseksi välittömästi, jotta mainittu tieyhteys voitaisiin rakentaa välittömänä jatkotoimenpiteenä Kotkan pääteiden rakentamiselle?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston ao. jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Sinisalon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 153.

> "Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt Kotkan pohjoisen sisääntulotien eli kantatieltä 60 Kyminlinnaan suuntautuvan tieyhteyden suunnittelun aloittamiseksi välittömästi, jotta mainittu tieyhteys voitaisiin rakentaa välittömänä jatkotoimenpiteenä Kotkan pääteiden rakentamiselle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kotkan pohjoisella sisääntulotiellä tarkoitettaneen kysymyksessä nykyisen kantatien 60 eteläpään suuntaamista Vesikalliosta suoraan Kyminlinnaan. Tämä tiesuunta on esitetty Kymenlaakson tieverkkosuunnitelmassa 1967 ja tielinjaa on tarkistettu Kotkan—Karhulan yleiskaavassa 1969.

Ko. tie tulisi lähinnä palvelemaan Kotkan—Karhulan alueella Kouvolan ja edelleen Lahden—Mikkelin suunnan liikennettä. Välille Vesikallio—Kyminlinna tulevaksi keskimääräiseksi liikenteeksi on arvioitu n. 2 800 autoa/vrk v. 1975 ja n. 5 500 autoa/vrk v. 1990. Alustavan kustannusarvion mukaan olisivat rakennuskustannukset n. 10 mmk.

Nykyisen Karhunkankaan risteykseen suuntautuvan kantatien 60 ajo-olosuhteet ovat hyvät ja pysyvät sellaisina vielä pitkälle 1980 luvulle. Tieviranomaisten toimesta on parhaillaan laadittavana yleissuunnitelma valtatielle 7 välille Otsola—Hamina. Tämän suunnittelutyön yhteydessä on selvitetty myös edellä mainitun tieosan Vesikallio—Kyminlinna toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä. Osa valtatien 7 liikenteestä välillä Kyminlinna—Karhunkangas voisi tutkimusten mukaan siirtyä tieosalle Vesikallio—Kyminlinna. Siirtyvät liikennemäärät eivät kuitenkaan olisi Karhulan ja Haminan väliseen kokonaisliikenteeseen verrattuna sitä suuruusluokkaa, että tieyhteyden Vesikallio—Kyminlinna toteuttaminen vaikuttaisi valtatien 7 mitoitukseen. Valtatie on kaavailtu ensimmäisessä vaiheessa rakennettavaksi moottoritieksi välillä Otsola—Karhunkangas ja yksiajorataiseksi moottoriliikennetieksi välillä Karhunkangas—Hamina.

Kun parhaillaan rakenteilla oleva valtatie 7:n osa välillä Kyminlinna—Otsola ja suunnitteilla oleva yllä mainittu osa Otsola—Karhunkangas valmistuvat, voidaan liikenneministeriön käsityksen mukaan kantatien n:o 60 liikenne Kyminlinnaan hoitaa hyvin mainittujen tieosien kautta tieosien ajo-olosuhteiden vastatessa hyvin nykyisen kantatien ajo-olosuhteita.

Edellä olevan perusteella ja huomioon ottaen varsin rajoitetut rahoitusmahdollisuudet kysymyksen tarkoittamaa Kotkan pohjoisen sisääntulotien rakentamista välille kantatie 60 (Vesikallio)—Kyminlinna ei voitane sisällyttää aivan lähivuosien tierakennusohjelmiin. Näin ollen ei myöskään tien suunnittelua ole tarvetta aloittaa lähiaikoina varsinkaan kun kaavalliset näkökohdat eivät vaadi suunnittelun aloittamista, koska Kotkan—Karhulan yleiskaavassa ko. tiesuuntaa ja siihen liittyviä ratkaisuja on jo käsitelty varsin yksityiskohtaisesti. Suunnitteluun ryhdytään välittömästi sen jälkeen, kun tien rakentaminen voidaan sijoittaa tiemäärärahojen puitteissa rahoitusohjelmaan.

Helsingissä kesäkuun 15 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Sinisalo ställda skriftliga spörsmål nr 153:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit för att planeringen av den norra infartsväken till Kotka eller vägförbindelsen från stamväg 60 till Kyminlinna omedelbart skall kunna inledas så att nämnda vägförbindelse skulle kunna byggas som en direkt fortsättning av vägbygget på de större vägarna till Kotka?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Med den norra infartsvägen till Kotka torde i spörsmålet avses, att den södra ändan av nuvarande stamväg 60 skulle dragas från Vesikallio direkt till Kyminlinna. Denna vägriktning har 1967 föreslagits i vägnätsplanen för Kymmenedalen och väglinjen har justerats i generalplanen för Kotka—Karhula 1969.

Ifrågavarande väg skulle närmast komma att betjäna trafiken inom området Kotka—Karhula i riktningen Kouvola och vidare i riktningen Lahti—St. Michel. Såsom genomsnittlig trafik för sträckan Vesikallio—Kyminlinna har beräknats ungefär 2 800 bilar/dygn år 1975 och ungefär 5 500 bilar/dygn år 1990. Enligt en preliminär kostnadsberäkning skulle byggnadskostnaderna utgöra ungefär 10 mmk.

Körförhållandena på nuvarande stamväg 60 i riktning mot Karhunkangas-korsningen är goda och kommer att förbli det ännu långt in på 1980-talet. På åtgärd av vägmyndigheterna uppgörs som bäst en generalplan för huvudväg 7, sträckan Otsola—Fredrikshamn. I samband med detta planeringsarbete har även frågor som ansluter sig till förverkligandet av den ovan nämnda vägdelen Vesikallio—Kyminlinna utretts. En del av trafiken på huvudväg 7, sträckan Kyminlinna—Karhunkangas, skulle enligt undersökningar kunna överföras på vägdelen Vesikallio—Kyminlinna. Den överförda trafikmängden skulle likväl icke jämförd med den totala trafiken mellan Karhula och Fredrikshamn vara av sådan storleksordning, att förverkligandet av vägförbindelsen Vesikallio—Kyminlinna skulle inverka på dimensioneringen av huvudväg 7. Huvudvägen är planerad att i det första skedet byggas som motorväg på sträckan Otsola—Karhunkangas och som motortrafikväg med en körbana på sträckan Karhunkangas—Fredrikshamn.

Då den del av huvudväg 7, vilken som bäst är under arbete på sträckan Kyminlinna—Otsola och ovan nämnda under planering varande del Otsola—Karhunkangas blir färdiga, kan trafiken på stamväg 60 till Kyminlinna enligt trafikministeriets mening skötas väl via nämnda vägdelar, varvid körförhållandena på dem väl motsvarar körförhållandena på den nuvarande stamvägen.

På grund av vad ovan anförts och med beaktande av de rätt begränsade finansieringsmöjligheterna torde byggandet av den i spörsmålet avsedda norra infartsvägen till Kotka på sträckan stamväg 60 (Vesikallio)—Kyminlinna icke kunna inrymmas i vägbyggnadsprogrammen för de allra närmaste åren. Sålunda finns det icke heller något behov av att inom den närmaste framtiden inleda planeringen av vägen, isynnerhet då planläggningssynpunkter icke kräver planeringens påbörjande. Ifrågavarande vägriktning och därtill anslutna lösningar har nämligen redan behandlats rätt detaljerat i generalplanen för Kotka—Karhula. Planeringen kommer att inledas så snart vägbygget kan intagas i finansieringsprogrammet inom ramen för väganslagen.

Helsingfors den 15 juni 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 154.

Sinisalo ym.: Tonttikeinottelun estämiseksi tarvittavien toimenpiteiden suorittamatta jättämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosina on useilla tahoilla kiinnitetty erityistä huomiota tonttikeinottelun kasvuun ja siitä aiheutuviin suuriin ongelmiin. Yleisesti on todettu, että rakennusmaan hinnan kohtuuton nousu lisää asumiskustannuksia, vaikeuttaa rakennustoimintaa, asettaa esteitä tarkoituksenmukaiselle yhdyskuntasuunnittelulle ja -rakentelulle ja on vaikutukseltaan eräs keskeisimpiä yhteiskunnallisia ongelmia kaupunkimaistumiskehityksen jatkuessa.

Em. ongelmien ratkaisuun liittyviä toimenpiteitä rakennusmaan käytön uudistamisesta on selvitetty mm. laajoissa komiteamietinnöissä. Vuonna 1963 asetettiin asuntotonttikomitea joka antoi mietintönsä vuosina 1964 ja 1965. Eräitä muitakin selvityksiä ja konkreettisia ehdotuksia on jätetty hallituksille.

Hallitukset taas puolestaan ovat mm. ohjelmajulistuksissaan ja muissa kannanotoissaan noin kymmenkunnan vuoden ajan ilmoittaneet ryhtyvänsä rakennusmaan käytön uudistamista koskeviin toimenpiteisiin.

Kuitenkaan käytännöllisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty. Esim. vuoden 1969 tulo- ja menoarvion perusteluihin eduskunta liitti rakennusmaan käytön uudistamista kiirehtävän velvoitteen, mutta tämäkään ei ole johtanut odotettuihin toimenpiteisiin.

Kaiken edellä sanotun vuoksi on kohtuullista, että eduskunta saa selvityksen asuntotonttiuudistusten toteuttamisen esteenä olevista syistä.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitkä syyt ovat aiheuttaneet sen, että esim. asuntotonttikomitean ehdotukset vuosilta 1964 ja 1965 ja muut selvitykset ja ehdotukset eivät ole johtaneet hallituksen taholta käytännöllisiin toimenpiteisiin tonttikeinottelun estämiseksi?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Taisto Sinisalo. R. Virtanen. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 807 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 154, jossa tiedustellaan:

> "Mitkä syyt ovat aiheuttaneet sen, että esim. asuntotonttikomitean ehdotukset vuosilta 1964 ja 1965 ja muut selvitykset ja ehdotukset eivät ole johtaneet hallituksen taholta käytännöllisiin toimenpiteisiin tonttikeinottelun estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Eräiltä osin kunnallisen maapolitiikan edellytyksiä on voitu parantaa asuntotonttikomitean vuonna 1965 annetussa mietinnössä ehdotetuin toimenpitein ja muullakin tavoin. Tämä on osittain voinut tapahtua ilman lainsäädäntötoimenpiteitäkin. Lainsäädäntötoimenpiteistä on lähinnä mainittava eräät asuntotuotantolakiin sisältyvät säännökset ja kunnallislain muuttaminen niin, että kiinteän omaisuuden hankkiminen kunnalle voi tapahtua eräin edellytyksin kunnallishallituksen päätöksellä. Todettakoon myös, että hallitus antoi eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä esityksen laiksi rakennuslain muuttamisesta siten, että kuntien mahdollisuuksia lunastaa alueita asuntotuotantoa ja siihen liittyviä tarpeita varten lisättäisiin ja että lunastuskorvausten perusteita tarkistettaisiin. Tämä esitys kuitenkin raukesi, kun sitä ei ennätetty eduskunnassa käsitellä ennen valtiopäivien päättymistä.

Parhaillaan on selviteltävänä, olisiko saatettava tarpeellisin rajoituksin voimaan velvollisuus etukäteen kunnalle ilmoittaa suunnitelluista kiinteän omaisuuden luovutuksista ja olisiko kunnalle annettava niin ikään tarpeellisin rajoituksin etuosto-oikeus luovutettuihin kiinteistöihin sekä miten kunnalle lunastettavista kiinteistöistä suoritettavien korvausten perusteita ehkä olisi tarkistettava.

Vuoden 1972 tulo- ja menoarvioon hallitus on esittänyt otettavaksi määrärahan, jonka avulla kuntia voidaan tukea sellaisten alueiden hankinnan rahoittamisessa, mitkä tarvitaan asuntotuotantoa varten.

Hallituksen toimesta pyritään jatkamaan toimenpiteitä sen turvaamiseksi, että asuntotuotantoa varten tarvittavia alueita saadaan käyttöön kohtuullisesta hinnasta ja että kunnallisen maapolitiikan edellytykset muutoinkin vahvistuvat. Tähän astisilla toimilla ei tonttikeinottelua ole voitu estää siinä määrin kuin järkevän ja suunnitelmallisen maapolitiikan tarpeet vaativat.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 807 av den 18 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 154:

> "Vilka orsaker har föranlett, att t. ex. bostadstomtkommitténs förslag år 1964 och 1965 samt övriga utredningar och förslag icke från regeringens sida har lett till praktiska åtgärder för att hindra tomtjobberiet?"

Såsom svar på spörsmålet anför jag följande:

Till vissa delar har förutsättningarna för den kommunala markpolitiken kunnat förbättras genom åtgärder, som bostadstomtkommittén föreslagit i sitt år 1965 avgivna betänkande samt även på annat sätt. Detta har delvis kunnat ske även utan lagstiftningsåtgärder. Av lagstiftningsåtgärder bör närmast nämnas vissa stadganden i lagen om bostadsproduktion och ändringen av kommunallagen så, att anskaffande av fast egendom för kommun under vissa förutsättningar kan ske genom kommunalstyrelsens beslut. Det må även konstateras, att regeringen till 1965 års riksdag avlät en proposition med förslag till lag om ändring av byggnadslagen sålunda, att kommunernas möjligheter att inlösa områden för bostadsproduktion och behov i anslutning därtill skulle ökas och att grunderna för lösesummorna skulle justeras. Denna proposition förföll emellertid, då den icke hann behandlas av riksdagen före riksdagens avslutande.

För närvarande utreds, huruvida vid planerade överlåtelser av fast egendom en sådan skyldighet, med vissa begränsningar, borde bringas i kraft, att kommunen i förväg skall underrättas, och borde kommunen likaledes med nödiga begränsningar givas förköpsrätt till fastigheter, som kommer att överlåtas, samt hur grunderna för ersättningar för de fastigheter, som inlöses, eventuellt borde justeras.

Regeringen har föreslagit, att i inkomst- och utgiftsstat för år 1972 upptages ett anslag, med vars hjälp kommunerna kan erhålla finansiellt stöd för anskaffande av sådana områden, som behövs för bostadsproduktionen.

Genom regeringens försorg strävar man att fortsätta de åtgärder som avser att trygga, att för bostadsproduktion nödiga områden ställes till förfogande till skäligt pris och att förutsättningarna för den kommunala markpolitiken även i övrigt blir bättre. Genom hittills använda åtgärder har tomtjobberiet icke kunnat förhindras i den grad behovet av en förnuftig och planmässig markpolitik kräver.

Helsingfors, i inrikesministeriet, den 13 september 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 155.

Saarto ym.: Pakollisen liikennevakuutuksen bonusjärjestelmän tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Autoilijain keskuudessa on toistuvasti kiinnitetty huomiota siihen epäoikeudenmukaisuuteen, joka pakollisessa liikennevakuutuksessa vallitsee eri bonusryhmissä olevien kesken silloin, jos heille sattuu korvaukseen johtava vahinko. Vaikka liikennevakuutusta on useaan otteeseen uudistettu, ei tähän epäkohtaan ole kajottu.

Asian selventämiseksi esitetään seuraava taulukko, josta ilmenee, kuinka paljon henkilöauton omistaja joutuu tällä hetkellä maksamaan korotettua vakuutusmaksua, jos hänelle sattuu onnettomuus johon hänet katsotaan vikapääksi. 0/1 ja 0/2 ryhmät tarkoittavat perusmaksuluokkia eli täyden vakuutusmaksun maksavia. Koska vakuutusmaksu eri osissa maata on erilainen, taulukkoon on otettu vakuutusmaksukerroin, joka ilmoittaa vahingon aiheuttaman vakuutusmaksun korotuksen eri bonusryhmissä määräosuutena perusmaksusta. Esimerkin vuoksi taulukkoon on laskettu myös Helsingin ja sen ympäristön alueen ryhmästä kymmeniin markkoihin pyöristetyt summat eli "sakot" vahingosta. Muualla maassa, jossa liikennevakuutusmaksut ovat pienemmät, ei näin koviin rangaistuksiin ylletä.

0/1	.....	1,4 ×	vakuutusmaksu	560 mk
0/2	.....	1,2 ×	„	480 mk
20 %	.....	1,6 ×	„	640 mk
30 %	.....	1,3 ×	„	520 mk
40 %	.....	0,9 ×	„	360 mk
50 %	.....	0,6 ×	„	240 mk
50 %	.....	0,7 ×	„	280 mk
50 %	.....	0,8 ×	„	320 mk
50 %	.....	0,9 ×	„	360 mk
50 %	.....	1,0 ×	„	400 mk
60 %	.....	0,7 ×	„	280 mk

Taulukosta ilmenee, että 400 markkaa suuremman sakon saa sellainen autoilija, joka ajaa 20 prosentin bonusryhmässä korvaukseen johtavan liikennevahingon kuin sellainen, joka on onnistunut pääsemään 50 prosentin bonusryhmään. Tämä siis edellytyksellä, ettei jatkossa tapahdu onnettomuutta ja että asianomainen auto on vakuutettu Helsingin ja ympäristön maksuluokassa. Koko maan mitassa pitää paikkansa se, että edellinen joutuu kertomaan sakkomäärän selville saamiseksi nykyisen perusvakuutusmaksunsa kertoimella 1,6, kun jälkimmäinen saa käyttää lukua 0,6.

Edellä mainittu epäkohta ei johdu siitä, että 50 prosentin ryhmään päässyt olisi niin paljon parempi ajaja kuin 20 prosentissa oleva, vaan maksujärjestelmässä olevasta melko räikeästä epäkohdasta, jossa vahingon ajanutta sakotetaan mielivaltaisesti sen perusteella, missä bonus- eli alennusryhmässä hän sattuu olemaan. Jopa niin, että kaikkein kolariherkimmäksi todettu uusi autoilija maksaa sakkoa tuntuvasti vähemmän kuin kolmannelle ajovuodelleen vahingotta selvinnyt.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen pakollisen liikennevakuutuksen bonusjärjestelmän epäoikeudenmukaisuudesta korvattaessa eri bonusryhmiin kuuluvien autoilijoiden liikennevahinkoja, ja

aikooko Hallitus ryhtyä toimiin sellaisen bonusjärjestelmän käyttöön ottamiseksi, että vahingon tuottaneen autoilijan rangaistus lisämaksuna tai alennuksen menetyksenä tapahtuisi samassa suhteessa jokaisessa bonusluokassa tai että rangaistus olisi sitä pienempi mitä kauemmin asianomainen on ajanut vahinkoa tuottamatta?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Veikko Saarto. Kaisu Weckman. Lauha Männistö.
Terho Pursiainen. Niilo Koskenniemi. Heimo Rekonen.
R. Virtanen. Veikko Salmi. Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Veikko Saarron ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksesta n:o 155:

> "Onko Hallitus tietoinen pakollisen liikennevakuutuksen bonusjärjestelmän epäoikeudenmukaisuudesta korvattaessa eri bonusryhmiin kuuluvien autoilijoiden liikennevahinkoja, ja
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimiin sellaisen bonusjärjestelmän käyttöön ottamiseksi, että vahingon tuottaneen autoilijan rangaistus lisämaksuna tai alennuksen menetyksenä tapahtuisi samassa suhteessa jokaisessa bonusluokassa tai että rangaistus olisi sitä pienempi mitä kauemmin asianomainen on ajanut vahinkoa tuottamatta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Liikennevakuutuslain 18 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa liikennevakuutusmaksujen perusteet määräajaksi siten, että maksu yleensä on suurempi niistä vakuutuksista, joista on jouduttu suorittamaan korvausta, kuin muista. Voimassa oleva bonusjärjestelmä perustuu tähän säännökseen. Bonusjärjestelmän tarkoituksena ei ole palkita hyviä autoilijoita tai rangaista vahingon aiheuttaneita, kuten autoilijoiden taholla asia usein ymmärretään, vaan sen oikeana perusteena on tilastoista havaittava tosiasia, että kauan vahingotta ajaneet aiheuttavat tulevaisuudessa keskimäärin vähemmän vahinkoja kuin vahingon aiheuttaneet tai uudet autoilijat.

Vahingon satuttua menettää vakuutuksenottaja bonuksensa tai osan siitä. Bonusmenetys vaikuttaa paitsi seuraavan vuoden vakuutusmaksuun myös myöhempien vuosien vakuutusmaksuihin. Eduskuntakysymyksessä on laskettu bonusmenetyksen yhteinen korottava vaikutus kaikkien tulevien vuosien vakuutusmaksuihin ja saatu esim. bonusluokassa 0/1 (uusi vakuutuksenottaja) 560 markan "sakko" tai omavastuu. Tästä omavastuusta joutuu vakuutuksenottaja vahinkoa seuraavan vakuutusmaksun yhteydessä maksamaan 80 mk. Loput 480 mk tulevat teoreettisesti maksettaviksi seuraavien yhdeksän vuoden aikana.

Koko teoreettinen omavastuu voidaan laskea kertomalla taulustomaksu bonusluokasta riippuvalla omavastuukertoimella, mikä on taulukoitu kyselyssäkin. Omavastuukertoimien laskeminen edellyttää kuitenkin m.m. että

- — vakuutus on voimassa koko 10 vuotta samanlaiselle ajoneuvolle samalla alueella
- — toista vahinkoa ei satu näiden vuosien aikana
- — liikennevakuutuksen tariffirakenteessa tai maksuperusteissa ei tänä aikana tapahdu muutoksia
- — korkoa ei oteta huomioon.

Koko laskelmallinen omavastuu on siten varsin teoreettinen käsite.

Eduskuntakysymyksessä on pidetty epäkohtana sitä, että omavastuukerroin vaihtelee eri bonusluokkien välillä arvosta 0,6 arvoon 1,6. Tällainen vaihtelu on bonusjärjestelmille luonteenomaista. Esimerkiksi voidaan ottaa muut pohjoismaat, joissa omavastuukerroin vaihtelee Ruotsissa arvosta 0,6 arvoon 1,75, Norjassa arvosta 0,3 arvoon 3,0 ja Tanskassa arvosta 0,44 arvoon 1,21.

Bonusjärjestelmän edelleen kehittämistä varten tai sen korvaamiseksi muulla alennusjärjestelmällä on liikennevakuutusyhdistyksen toimesta asetettu syksyllä 1965 ns. tariffirakennekomitea, johon kuuluu kolme vakuutuksenottajien, kolme vakuutusalan ja yksi sosiaali- ja terveysministeriön edustaja. Mainitussa komiteassa on suunniteltu muun ohella bonusjärjestelmän korvaamista lisämaksujärjestelmällä, jolloin lisämaksu voitaisiin määrätä vakuutuksen iästä ja sattuneista vahingoista riippumattomaksi. Tämä suunnitelma ei kuitenkaan saanut

riittävää kannatusta autojärjestöjen taholta lähinnä sen johdosta, että lisämaksujärjestelmässä koko teoreettinen omavastuu tulee maksettavaksi yhdellä kertaa seuraavan vakuutusmaksun yhteydessä.

Järjestelmä, missä teoreettinen omavastuu on sitä pienempi mitä kauemmin asianomainen vakuutuksenottaja on ajanut vahinkoa tuottamatta, on eräin rajoituksin teoreettisesti mahdollinen. Se johtaisi kuitenkin varsin raskaisiin bonusmenetyksiin asteikon alkupäässä. Sveitsi lienee ainoa maa, jossa on voimassa tämän tyyppinen järjestelmä. Omavastuukerroin vaihtelee siellä kuitenkin arvosta 0,2 arvoon 8,0.

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971.

Bonusjärjestelmää on viimeksi tarkistettu 1. 1. 1970 alkaen lähinnä siten, että asteikkoa on täydennetty ottamalla siihen 60 prosentin suuruinen maksualennus ja lisäämällä vahingon aiheuttaneiden vakuutuksenottajien maksun korotusta. Bonusjärjestelmän edelleen kehittäminen tai sen korvaaminen muulla alennusjärjestelmällä on edelleen vireillä ja tulee sosiaali- ja terveysministeriö pyrkimään siihen, että järjestelmä saadaan mahdollisimman tasapuoliseksi asiaan vaikuttavat eri näkökohdat huomioon ottaen.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Veikko Saarto m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 155 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om orättvisan i den obligatoriska trafikförsäkringens bonussystem då det gäller ersättande av trafikskador, som åsamkats av bilister i olika bonusgrupper, och
>
> ämnar Regeringen vidta åtgärder för införande av ett sådant bonussystem, att straffet för bilist, som vållat skada, i form av tilläggspremie eller förverkande av nedsättning proportionellt sett skulle vara lika stort i samtliga bonusklasser eller att straffet skulle vara allt mindre ju längre vederbörande kört utan att vålla skada?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 18 § 1 mom. trarfikförsäkringslagen fastställer social- och hälsovårdsministeriet grunderna för trafikförsäkringspremierna för viss tid så, att premien i allmänhet är högre för de försäkringar som föranlett utbetalande av ersättning än för andra. Det gällande bonussystemet är baserat på detta stadgande. Systemets ändamål är inte att belöna goda bilister eller att straffa dem som vållat skada, såsom bilisterna ofta tycks ha uppfattat saken, utan den faktiska förklaringen till systemet ligger däri, att de som kört länge utan att vålla skada enligt statistiken i framtiden kommer att vålla i medeltal förre skador än de som vållat skador eller är nya bilister.

Då skada uppstått, går försäkringstagaren miste om sin bonus eller en del därav. En bonusförlust inverkar inte endast på följande års försäkringspremie utan även på försäkringspremierna för senare år. I riksdagsspörsmålet har uträknats bonusförlustens sammanlagda förhöjande inverkan på alla kommande års försäkringspremier, varvid t.ex. i bonusklass 0/1 (ny försäkringstagare) erhållits en 560 marks "plikt" eller självrisk. Av denna självrisk måste försäkringstagaren i samband med den första försäkringspremien efter skadan betala 80 mark. Resten, dvs. 480 mark, kommer teoretiskt att påföras honom under de följande nio åren.

Hela den teoretiska självrisken kan uträknas genom att multiplicera tabellpremien med en av bonusklassen beroende självriskkoefficient, som har tabellerats även i spörsmålet. För att självriskkoefficienterna skall kunna räknas krävs emellertid bl. a. att

- — försäkringen är i kraft hela tioårsperioden för ett likadant fordon på ett och samma område
- — annan skada inte inträffar under dessa år
- — i trafikförsäkringens tariffstruktur eller premiegrunder inte under denna tid inträffar förändringar
- — ränta inte beaktas.

Hela den beräknade självrisken är sålunda ett synnerligen teoretiskt begrepp.

I riksdagsspörsmålet har det faktum, att självriskkoefficienten varierar i de olika bonusklasserna mellan värdena 0,6 och 1,6, betraktats som ett missförhållande. En dylik variation är krakteristisk för bonussystemen. Såsom ett exempel kan nämnas de övriga nordiska länderna. I Sverige varierar självriskkoefficienten mellan värdena 0,6 och 1,75, i Norge mellan värdena 0,3 och 3,0 och i Danmark mellan värdena 0,44 och 1,21.

För utvecklande av bonussystemet eller ett ersättande av detta system med något annat nedsättningssystem har på åtgärd av trafikförsäkringsföreningen på hösten 1965 tillsatts en s.k. tariffstrukturkommitté med tre representanter för försäkringstagarna, tre för försäkringsbranschen och en för social- och hälsovårdsministeriet. I sagda kommitté har man bl.a. övervägt möjligheterna att ersätta bonussystemet med ett tilläggspremiesystem, varvid tilläggspremien kunde vara oberoende av för-

säkringens ålder och uppkomna skador. Planerna på ett dylikt system vann emellertid inte tillräckligt stor anslutning bland bilorganisationerna, närmast av den anledningen att hela den teoretiska självrisken i tilläggspremiesystemet skulle komma att påföras försäkringstagaren på en gång i samband med följande försäkringspremie.

Ett system med en allt mindre teoretisk självrisk ju längre försäkringstagaren kört utan att vålla skada är med vissa begränsningar teoretiskt sett tänkbart. Ett dylikt system skulle emellertid medföra synnerligen stora bonusförluster i början av skalan. Schweiz torde vara det enda landet där ett system av denna typ tillämpas. Självriskkoefficienten i Schweiz varierar dock mellan värdena 0,2 och 8,0.

Bonussystemet har senast justerats 1. 1. 1970. Härvid kompletterades skalan genom att en premienedsättning på 60 procent infördes och att premiehöjningen för försäkringstagare som vållat skada ökades. Frågan om en vidareutveckling av bonussystemet eller ett ersättande av detta system med något annat nedsättningssystem är alltjämt aktuell och kommer social- och hälsovårdsministeriet att sträva till att systemet blir så rättvist som möjligt och att alla olika på saken verkande omständigheter blir beaktade.

Helsingfors den 14 september 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 156.

Härkönen ym.: Kasvattivanhempien oikeudesta sotilasvammalain mukaisiin etuuksiin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sotilasvammalain viimeisen muutoksen mukaan ottovanhemmat ovat huoltoeläkkeen suhteen asetettu samaan asemaan luonnollisten vanhempien kanssa. Sensijaan kasvattivanhemmat ovat edelleen jääneet vaille mahdollisuutta saada huoltoeläkettä kaatuneesta kasvattipojastaan. Vielä ennen sotavuosia ja varsinkin maaseutuoloissa oli varsinainen ottolapseksi ottaminen kuitenkin melko harvinaista, kun sensijaan kasvattilapsisuhde oli edelleen yleinen. Nimenomaan henkilösuhteisiin nähden kasvattilapsisuhde miltei täysin vastasi virallista ottolapsisuhdetta. Kasvattilapsen menettäminen sodassa merkitsi siten kasvattivanhemmille käytännössä aivan samaa kuin ottolapsen menettäminen ottovanhemmille, joten on vaikeasti ymmärrettävissä, että heidät oikeudessaan huoltoeläkkeeseen on asetettu eri asemaan.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että kasvattivanhemmilla ei ole oikeutta sotilasvammalain mukaisten huoltoeläkkeiden suhteen, mikä oikeus sensijaan on ottovanhemmilla, ja jos on,

aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin epäkohdan korjaamiseen saattamalla kasvattivanhemmat sotilasvammalain mukaisten oikeuksien suhteen samaan asemaan ottovanhempien kanssa?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Esko Härkönen. Matti Ruokola. Pentti Poutanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 809 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Härkösen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 156:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että kasvattivanhemmilla ei ole oikeutta sotilasvammalain mukaisten huoltoeläkkeiden suhteen, mikä oikeus sensijaan on ottovanhemmilla, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin epäkohdan korjaamiseen saattamalla kasvattivanhemmat sotilasvammalain mukaisten oikeuksien suhteen samaan asemaan ottovanhempien kanssa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Ottolapsisuhde on oikeudellisesti monella tavoin samanlainen kuin lapsen ja vanhempien välinen suhde yleensä. Kasvattilapsen ja kasvattivanhempien välisen suhteen kohdalla asianlaita on toisin. Niinpä lapsi on aikaisemmin ollut julkisoikeudellisesti elatusvelvollinen ottovanhempaansa muttei kasvattivanhempaansa kohtaan. Sotilasvammalainsäädännön mukaisen korvausoikeuden antamista kasvattivanhemmille ei tämän vuoksi voida pitää periaatteelliselta kannalta oikeana.

Kasvattilapsisuhteen toteaminen on monissa tapauksissa vaikeata. Tämän vuoksi kasvattivanhempien korvausasian käsittely tulisi käytännössä ilmeisesti vaatimaan verrattain paljon aikaa ja kustannuksia.

Edellä esitetyn perusteella katson, ettei ole olemassa edellytyksiä sotilasvammalainsäädännön muuttamiseen sillä tavoin, että kasvattivanhemmille annettaisiin oikeus sotilasvammalain mukaisiin etuuksiin siten kuin ottovanhemmilla on.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 nr 809 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Härkönen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 156:

> "Är Regeringen medveten om, att fosterföräldrar icke är berättigade till försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, medan adoptivföräldrar däremot har sådan rätt, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för avhjälpande av detta missförhållande genom att försätta fosterföräldrar i samma ställning som adoptivföräldrar i fråga om rättigheter enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Helsingfors den 8 juni 1971.

Adoptivbarnsförhållande är i juridiskt avseende på många sätt likartat med förhållandet mellan barn och föräldrar i allmänhet. I fråga om förhållandet mellan fosterbarn och fosterföräldrar är sakläget ett annat. Sålunda har barn tidigare varit offentligträttsligt försörjningspliktigt i förhållande till adoptivförälder, men icke till fosterförälder. Fosterföräldrars berättigande till ersättningsrätt enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, kan därför icke anses principiellt riktigt.

Det är ofta svårt att konstatera fosterbarnsförhållande. Fördenskull skulle behandlingen av ärenden rörande ersättning till fosterföräldrar i praktiken uppenbart komma att kräva ganska mycket tid och kostnader.

På grund av ovanstående anser jag, att det icke finns förutsättningar till ändring av lagstiftningen rörande skada, ådragen i militärtjänst så, att fosterföräldrar skulle ges sådan rätt till förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som adoptivföräldrar har.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 157.

Liedes ym.: Pohjois-Suomen tulvavahinkojen korvaamisesta valtion varoilla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin alueen jokien tulvat ovat aiheuttaneet kuluneenkin kevään aikana huomattavia vahinkoja. Suoritetuista säännöstelyistä huolimatta aiheutti Siikajoen tulvat suuria vahinkoja erityisesti Mankilan kylän kohdalla. Samalla tavoin muodostui tulva vahingolliseksi Kiiminkijoessa, Kuivajoessa sekä Tornio- ja Kemijoella.

Jäät ovat useissa tapauksissa aiheuttaneet vahinkoa maantiesilloille ja muille sen kaltaisille rakennelmille. Yksityisille jokivarsien asukkaille on kuitenkin vahinko aiheutunut suurimmassa määrin veden noustessa asumuksiin ja karjarakennuksiin. Vesi on turmellut rakennuksien lämpöeristeet ja tämän johdosta joudutaan rakennuksissa toimeenpanemaan suuria kustannuksia aiheuttavat korjaustyöt.

Vahinkoja kärsineet asukkaat eivät kykene omatoimisesti rahoittamaan niitä korjaustöitä, joita tulva on aiheuttanut. Tämän johdosta olisi hallituksen ryhdyttävä pikaisiin toimenpiteisiin tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa tulisi seuraavaan lisäbudjettiin ottaa riittävä määräraha mainittujen vahinkojen korvaamista varten.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Pohjois-Suomessa sattuneitten tulvavahinkojen korvaamiseksi valtion varoilla?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Pentti Liedes.
Kauko Hjerppe.
Heikki Mustonen.
Ahti Pekkala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 18 päivältä toukokuuta 1971 n:o 837 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Liedeksen ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Pohjois-Suomessa sattuneitten tulvavahinkojen korvaamiseksi valtion varoilla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kevättulva kuluvana vuonna Pohjois-Suomessa, kuten Pohjanmaallakin oli tavanomaista suurempi, joka johtui keväällä vallinneista poikkeuksellisista sääolosuhteista. Lumet sulivat normaalia nopeammin ja koska jäät lähtiessään olivat vielä paksuja, oli tästä seurauksena jääpatojen syntyminen, joka puolestaan aiheutti veden nopeaa nousua.

Kysymyksessä mainitun Siikajoen tulvat eivät hallituksen käsityksen mukaan olleet tänä vuonna normaalia pahempia, vaikka vesi tosin nousi niin paljon, että se katkaisi tilapäisesti kulkuyhteyksiä. Siikajoen vesistössä olevien Uljuan ja Kortteisten tekoaltaiden sekä padotun Ison Lamujärven vesien juoksutuksen säännöstelemisen on arvioitu pienentäneen tulvavesimäärää kyselyssä mainitun Rantsilan kunnan Mankilan kylän kohdalla n. 250 m^3/s, joten luonnontilainen tulva olisi Siikajoessa ollut nykyistä paljon vaikeampi.

Kiiminkijoessa aiheutti jääpatojen muodostuminen joen alaosaan suuren vedennousun varsinkin Haukiputaan kunnassa olevan Siikasaaren kohdalla, jolloin veden nousu aiheutti rakennuksille vahinkoja. Kuivajoessa jääpato rikkoi muun muassa Luola-aavan tien sillan. Oulun vesipiirin vesitoimiston toimesta, jonka toimialueella edellä mainitut joet ovat, oli asetettu tulvien ajaksi työryhmiä suorittamaan jääpatojen räjäyttämistä sekä hiekoituksia jään sulamisen edistämiseksi.

Tornionjoessa, joka sijaitsee Lapin vesipiirin alueella, aiheutui suurin vahinko Pellon sillalle, jota rakennetaan yhteistyönä Suomen ja Ruotsin valtioiden toimesta. Jäät veivät mukanaan yhden sillan virtapilareista. Pienempiä vaurioita sattui kesähuviloille, joista eristeet kastuivat. Myös kulkuyhteydet olivat tilapäisesti poikki eräin paikoin. Lapin vesipiirin vesitoimiston toimesta oli niin ikään asetettu työryhmiä jääpatojen räjäyttämistä varten sekä suorittamaan hiekoituksia jään sulamisen edistämiseksi. Mainitut työryhmät toimivat yhteistyössä puolustuslaitoksen, rajavartiolaitoksen ja Lapin tie- ja vesirakennuspiirin kanssa. Kokonaiskustannukset tulvien torjunnasta on vielä yksityiskohtaisesti laskematta, mutta ne on arvioitu Lapin vesipiirin osalta noin 45 000—50 000 markaksi.

Kevättulvien täydellinen poistaminen on tuskin koskaan taloudellisesti mahdollista. Tämän vuoksi ei normaalisten kevättulvien aiheuttamia vahinkoja ja haittoja ole yleensä korvattu. Eräissä tapauksissa on kuitenkin poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen osalta näin menetelty. Hallitus katsoo, että kevään 1971 jääpadot ja jääpatotulvat ovat eräissä Pohjanmaan ja Lapin vesistöissä olleet niin poikkeuksellisia, että hallituksen tarkoituksena on tutkia yksityisille kansalaisille tästä aiheutuneiden vahinkojen laatu ja laajuus sekä sen jälkeen harkita, olisiko vahingot korvattava ja missä määrin, valtion varoista.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 nr 837 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Liedes m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för ersättande av översvämningsskadorna i Norra Finland med statens medel?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vårflödet var i år osedvanligt stort i Norra Finland, liksom i Österbotten, vilket berodde på de exceptionella väderleksförhållandena under våren. Snön smälte snabbare än normalt och då isen vid islossningen ännu var tjock, uppstod isbarriärer, vilka för sin del förorsakade att vattnet steg snabbt.

Översvämningen i Siikajoki, som nämns i spörsmålet, var enligt regeringens uppfattning icke svårare i år än normalt, trots att vattnet visserligen steg så högt, att trafikförbindelserna tillfälligt blev avbrutna. Regleringen av avrinningen från Uljua och Kortteinen konstgjorda bassänger och den uppdämda sjön Iso Lamujärvi i Siikajoki vattendrag beräknas ha minskat översvämningen vid i spörsmålet nämnda Mankila by av Rantsila kommun med ca 250 m^3/s. Utan dessa åtgärder skulle översvämningen i Siikajoki ha blivit mycket större än nu var fallet.

I Kiiminki älv bildades isbarriärer som gjorde att vattnet steg kraftigt i älvens nedre lopp, särskilt vid Siikasaari i Haukipudas kommun, där vattnet skadade byggnader. I Kuivajoki bröt isbarriären sönder bland annat bron över Luola-aavavägen. Genom Uleåborgs vattendistrikts vattenbyrås ågärd, inom vars verksamhetsområde ovannämnda älvar finns, hade för översvämningstiden tillsatts arbetsgrupper för att spränga isbarriärer och utföra sandning till främjande av issmältningen.

I Torne älv, som är belägen inom Lapplands vattendistrikts område, skedde de största skadorna på Pello bro, som uppförs av Finland och Sverige samfällt. Isen förde med sig en av brons strömpelare. Mindre skador drabbade sommarvillor, där trossbottnar och väggfyllningar blev våta. Även trafikförbindelserna var tillfälligt avbrutna på vissa ställen. Lapplands vattendistrikts vattenbyrå hade likaså tillsatt arbetsgrupper för sprängning av isbarriärer och för sandning. Nämnda arbetsgrupper samarbetade med försvarsväsendet, gränsbevakningsväsendet samt Lapplands väg- och vattenbyggnadsdistrikt. Totalkostnaderna för bekämpningen av översvämningarna har ännu icke uträknats i detalj men beräknas för Lapplands vattendistrikts del uppgå till omkring 45 000—50 000 mark.

Fullständig eliminering av översvämningarna på våren blir knappast någonsin ekonomiskt möjlig. Fördenskull har av normalt vårflöde förorsakade skador och olägenheter i allmänhet icke ersatts. I vissa fall har dock förfarits så i fråga om skador genom exceptionella översvämningar. Regeringen anser, att isbarriärerna och de av sådana förorsakade översvämningarna våren 1971 i vissa av Österbottens och Lapplands vattendrag har varit så exceptionella, att regeringen har för avsikt att undersöka arten och omfattningen av de skador som härigenom tillskyndats enskilda medborgare och att därefter överväga, huruvida och i vilken utsträckning skadorna borde ersättas av statens medel.

Helsingfors den 11 juni 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Amerikkalainen autoyhtiö Ford Motor Company, joka omistaa 70 prosenttia suomalaisen tytäryhtiönsä osakekannasta, on häikäilemättömästi ja vastoin kaikkia tavanmukaisia liikelämän sääntöjä siirtänyt jättiläismäisen voitto-osumman 14 miljoonaa markkaa Suomesta Yhdysvaltoihin. Osakepääomalle laskettuna tämä on 110 prosentin voitto-osinko, mikä prosenttimäärä on ennenkuulumattoman suuri ja osoittaa samalla valheellisiksi kaikki puheet yritysten kannattamattomuudesta.

Samaan aikaan hallitus maksutaseen vajauksen peittämiseksi esittää suuria veronlisäyksiä ja maksujen korotuksia vähävaraisen väestön elintason alentamiseksi.

Fordin Suomesta saama jättiläisvoitto auttaa taikkaamaan USA:n pahasti horjuvaa taloutta, jonka kriisin on aiheuttanut Indokiinaan suunnattu hyökkäyssota. Täten suomalaisetkin osallistuvat tukemaan näitä Yhdysvaltain pyrkimyksiä, jotka vaarantavat maailmanrauhan ja ovat selvästi vastoin kansamme etuja.

Viime aikoina hallituksen jäsenet ovat usein toivottaneet ulkomaisen pääoman tervetulleeksi maahamme ja hallitus onkin käytännössä avoimesti myöntänyt lupia ulkomaisille yhtiöille enemmistön hankkimiseen Suomesta. Näistä voidaan mainita ruotsalaiseen Wallenberg-yhtymään kuuluva Saab-autotehdas, useat ruotsalaiset tekstiilialan yritykset ja suuri amerikkalainen hotelliyhtymä. Nämä yhtiöt eivät tule Suomeen edistämään maamme talouselämää, vaan yksinomaan kahmimaan täältä mahdollisimman suuria ansaitsemattomia voittoja, kuten Fordin esimerkki osoittaa.

Hallituksella on lain mukaan kaikki mahdollisuudet estää vain voitonpyynnin vuoksi maassa toimivia ja maahan pyrkiviä ulkomaisia yrityksiä, joiden tarkoituksena on alistaa maamme talous ulkomaisen monopolipääoman määräysvaltaan, hankkimasta kiinteistöjä ja osakkeita Suomesta. Esimerkiksi Ford-yhtiö aikoo nyt vietyään kaikki voitot maasta tarjota suomalaisille uusia osakkeita saadakseen näin suomalaisen pääoman avulla uusia suurvoittoja Yhdysvaltoihin vietäviksi.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että ulkomaiset yhtiöt pyrkivät laajentamaan jalansijaansa Suomessa hankkiakseen täältä suuria ansaitsemattomia voittoja ja köyhdyttääkseen maamme taloutta, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus käyttää lain mukaisia valtuuksiaan estääkseen tällaisia kansamme etuja vahingoittavia yhtiöitä, kuten Ford Motor Companya, järjestämästä täällä uusia osakeanteja ja hankkimasta tai vuokraamasta kiinteätä omaisuutta?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1971.

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 18 päivänä toukokuuta 1971 n:o 838 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Heimo Rekosen tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että ulkomaiset yhtiöt pyrkivät laajentamaan jalansijaansa Suomessa hankkiakseen täältä suuria ansaitsemattomia voittoja ja köyhdyttääkseen maamme taloutta, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus käyttää lain mukaisia valtuuksiaan estääkseen tällaisia kansamme etuja vahingoittavia yhtiöitä, kuten Ford Motor Companya, järjestämästä täällä uusia osakeanteja ja hankkimasta tai vuokraamasta kiinteätä omaisuutta?"

Kun asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän kysymykseen vastauksenani kunnioittaen seuraavaa:

Hallitus on vuonna 1967 tehnyt periaatepäätöksen, jonka mukaan ulkomaisen sijoituspääoman tuontia maahamme on pyrittävä edistämään. Syynä tämän periaatepäätöksen tekemiseen on ollut Suomen kansantaloudessa jo parin vuosikymmenen ajan käynnissä ollut rakenteellinen muutosprosessi ja sen edellyttämä huomattava sijoituspääoman tarve. Nopean taloudellisen kasvun ylläpitäminen, laajan työttömyyden ja maastamuuton ehkäiseminen ja siten tyydyttävän toimeentulon tarjoaminen maa- ja metsätaloudesta poissiirtyvälle väestölle samoin kuin reaalitulojen jatkuva nousu edellyttävät teollisuutemme voimaperäistä kehittämistä. Jotta edelleen maksutasekehityksestämme ei muodostuisi työllisyys- ja kasvupolitiikkaa ratkaisevasti vaikeuttava tekijä, on teollisuutemme samalla monipuolistuttava siten, että tuonnin rahoittaminen tyydyttävässä määrin vientitulojen turvin olisi mahdollista.

Rakenteelliseen muutosprosessiin liittyvä varsin mittavat investoinnit, joiden rahoittam nen pelkästään kotimaisen säästämisen turvi ei ole ollut mahdollista. Näin ollen on joudutt turvautumaan myös ulkomaisen pääoman tuo tiin. Kun ulkomaista velkaantumistamme lisä vään lainapääoman tuontiin kuitenkin liitty maksutasettamme rasittava takaisinmaksuvelvo lisuus sekä kasvavat korkomenot, on huomio pyritty kiinnittämään myös sijoituspääoma tuonnin mahdollisuuksiin investointiemme r hoittajana ja rakenteellisen kehityksen edist jänä.

Sijoituspääoman tuonti on lainapääomaa verrattuna monestakin syystä edullista. Siihe ei liity lainapääomalle ominaista takaisinmaks velvollisuutta. Toiseksi ulkomainen sijoituspä oma Suomessa on suuressa määrin hakeutun aloille, joiden laajeneminen on taloudellisen ka vumme ja maksutaseen tukemisen kannalta tä keätä. Edelleen ulkomaiset sijoitukset Suomes merkitsevät pääoman tuonnin lisäksi teknise kaupallisen ja hallinnollisen tiedon ja taid tuontia. Sen seikan toteaminen, menestyvätk Suomessa ulkomaiset yritykset tämän johdos keskimääräistä paremmin ei ole mahdollist Sen sijaan voidaan tilastojen perusteella osoitta että ulkomaiset yritykset ovat voittovaroista maastaviennin sijasta laajalti rahoittaneet toimi taansa Suomessa.

Toistaiseksi ulkomaisen sijoituspääom tuonti Suomeen on ollut vähäistä. Suorat joitukset Suomen teollisuuteen vastasivat vu sina 1960—1970 vajaata yhtä prosenttia tehd teollisuutemme kiinteän pääoman bruttomu dostuksesta. Ulkomaisten yritysten osuus kol teollisuutemme työllisyydestä samoin kuin liik vaihdosta ja pääomaresursseista on ollut vaa maton osuuksien jäädessä alle 5 prosentin. joituspääoman tuonti voisi kuitenkin, mikäli saavuttaisi tähänastista laajemmat mittasuhte toimia kasvu- ja maksutasepolitiikan merk vänä tukena. Tällä hetkellä ulkomaiset yrit työllistävät eräiden arvioiden mukaan no

30 000 henkilöä, mikä vastaa noin 2 prosenttia teollisuuden, kaupan ja palveluelinkeinojen työllisestä työvoimasta.

Edellä selostettuihin kasvu- ja maksutasepoliittisiin näkökohtiin perustuen on Suomen Pankki, jonka lupaa suora sijoitus Suomeen edellyttää, elinkeinolainsäädännössämme määriteltyjen ja valtioneuvoston asettamien rajojen puitteissa soveltanut edellä mainittua valtioneuvoston periaatepäätöstä vastaavaa vapaamielistä luvanmyöntämispolitiikkaa. Muut valtion viranomaiset ovat nekin omaksuneet ulkomaisia yrityksiä kohtaan myönteisen asenteen tarpeellisten lupa-anomusten käsittelyssä.

Suomen viranomaisten ulkomaisiin yrityksiin nähden omaksuman periaatteen mukaan pyritään ne asettamaan kotimaisten yritysten kanssa tasaveroiseen asemaan. Tämä merkitsee myös sitä, ettei ulkomaisille yrityksille myönnetä mitään erityisetuja yli sen, mitä kotimaiset yritykset saavat osakseen.

Ottaen huomioon, että ne kasvu- ja maksutasepoliittiset näkökohdat, jotka aiheuttivat hallituksen periaatepäätöksen tekemisen vuonna 1967 edelleenkin ovat ajankohtaisia, ei valtiovarainministeriö tällä hetkellä katso olevan aihetta ryhtyä toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena olisi Suomeen suuntautuvien ulkomaisten pääomasijoitusten rajoittaminen.

Sen johdosta, että kansanedustaja Rekosen mukaan Ford Motor Co. olisi siirtänyt Suomesta osinkoina 14 milj. markkaa huomautan lisäksi, että määrä, jonka Oy Ford Ab on anonut siirrettäväksi on Suomen Pankin antamien tietojen mukaan 6.9 milj. markkaa. Vähennys johtuu osinkoverosta sekä Oy Ford Ab:ssa suoritettuun osakepääoman korotukseen käytetystä määrästä.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med Eder skrivelse av den 18 maj 1971 nr 838 har Ni, Herr Talman, i det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, översänt följande av riksdagsman Heimo Rekonen till vederbörande medlem av statsrådet ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att utländska bolag strävar till att öka sitt inflytande i Finland för att här skaffa sig stora oförtjänta vinster och försämrar vårt lands ekonomi, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen utnyttja sina lagenliga fullmakter till att förhindra att sådana för vårt folks intressen skadliga bolag som Ford Motor Company här anordnar nya aktie-emissioner och anskaffar eller hyr fast egendom?"

Då ärendet hör till mitt verksamhetsområde i finansministeriet, får jag såsom svar vördsamt anföra följande:

Regeringen fattade år 1967 ett principbeslut, enligt vilket man bör sträva till att främja importen av utländskt investeringskapital. Orsaken till att detta beslut fattades var den strukturella förändringsprocess som redan under ett par årtionden hade ägt rum i Finlands nationalekonomi och det betydande behov av investeringskapital denna process förutsätter.

För att en snabb ekonomisk tillväxt skall kunna upprätthållas och en omfattande arbetslöshet och emigration förhindras och för att den befolkning som frigörs från jord- och skogsbruket skall kunna beredas en tillfredsställande utkomst samt även för att den fortsatta realinkomststegringen skall kunna tryggas måste vår industri kraftigt utvecklas. För att vidareutvecklingen i vår betalningsbalans icke skall bli en faktor som i avgörande grad försvårar sysselsättnings- och tillväxtpolitiken, måste vår industri samtidigt göras mångsidigare, så att det blir möjligt att i tillfredsställande grad finansiera importen med exportinkomster.

Till den strukturella förändringsprocessen hör synnerligen omfattande investeringar, vilka det icke är möjligt att finansiera enbart med hjälp av inhemskt sparande. Därför har man blivit tvungen att även ty sig till import av utländskt kapital. Då emellertid återbetalningsskyldighet samt ökade ränteutgifter, vilka belastar vår betalningsbalans, hör samman med importen av lånekapital, som ökar vår utländska skuldsättning, har man strävat till att fästa uppmärksamhet även vid möjligheterna att importera investeringskapital för finansieringen av våra investeringar och för främjande av den strukturella utvecklingen.

Import av investeringskapital är av många skäl förmånligare än importen av lånekapital. Ingen återbetalningsskyldighet som är typisk för lånekapitalet hör samman med detta slag av kapitalimport. För det andra har det utländska investeringskapitalet i Finland i hög grad sökt sig till sådana områden som det med tanke på den ekonomiska tillväxten och stödjandet av betalningsbalansen är viktigt att utvidga. Vidare innebär de utländska investeringarna i Finland förutom kapitalimport även import av teknisk, kommersiell och administrativ kunskap och färdighet. Det är icke möjligt att konstatera huruvida de i Finland verksamma företagen på grund härav klarar sig bättre än företagen i genomsnitt. Däremot kan man med ledning av statistiska uppgifter påvisa, att de utländska företagen i stället för att exportera sina vinstmedel i hög grad har finansierat sin verksamhet i Finland med dem.

Importen av utländskt investeringskapital till Finland har hittills varit ringa. De direkta investeringarna i finländsk industri motsvarade åren 1960—70 knappt en procent av vår fabriksindustris fasta bruttokapitalbildning. De utländska företagens andel av hela sysselsättningen inom vår industri samt av omsättningen och kapitalresurserna har varit obetydlig; andelarna har stannat under 5 procent. Importen av investeringskapital skulle dock, såvida den skulle uppnå större dimensioner än för närvarande,

kunna utgöra ett betydande stöd för tillväxt- och betalningsbalanspolitiken. För tillfället sysselsätter de utländska företagen i enlighet med vissa beräkningar ca 30 000 personer, vilket motsvarar ca 2 procent av den inom industri, handel och servicenäringar sysselsatta arbetskraften.

På grund av de ovan refererade tillväxt- och betalningsbalanspolitiska synpunkterna har Finlands Bank, vars tillstånd förutsätts för direkta investeringar i Finland, inom ramen för de i vår näringslagstiftning definierade och av statsrådet uppställda gränserna, tillämpat en frisinnad politik vid beviljande av dessa tillstånd som står i överensstämmelse med statsrådets ovan nämnda principbeslut. Övriga statliga myndigheter har även de visat en positiv inställning till utländska företag vid behandlingen av ansökningar om nödiga tillstånd.

Enligt den princip som de finska myndigheterna har tillämpat på utländska företag, strävar man till att ge dessa en ställning som är jämbördig med de inhemska företagens. Detta innebär också, att utländska företag icke beviljas några specialförmåner utöver dem som de inhemska företagen blir delaktiga av.

Med beaktande av att de tillväxt- och betalningsbalanspolitiska synpunkter, som år 1967 föranledde regeringens principbeslut, fortfarande är aktuella, anser finansministeriet att skäl icke föreligger att skrida till åtgärder som avser att minska de utländska kapitalinvesteringarna i Finland.

Då riksdagsman Rekonen med flera gör gällande att Ford Motor Company ur Finland skulle ha utfört 14 milj. mark i dividender, ber jag ytterligare att få påpeka att det belopp, som Oy Ford Ab anhållit om att få överföra, enligt uppgifter från Finlands Bank är 6.9 milj. mark. Minskningen beror på dividendskatten och på det belopp som använts för höjning av Oy Ford Ab:s aktiekapital.

Helsingfors den 24 december 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 159.

Laatio ym.: Metsätyömiesten suojatyövälineiden hankinta- ja kunnossapitokustannusten vähennysoikeudesta verotuksessa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tulo- ja omaisuusverolain 25 §:n mukaan verovelvollisella on oikeus vähentää verotettavasta tulosta tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet kustannukset. Vastaava säännös on myös kunnallisverotusta koskevissa laeissa. Näitä lainsäännöksiä on tarvittaessa täydennetty ja selvennetty erillislaeilla.

Joulukuun 22 päivänä 1967 säädetyllä lailla eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä (582/1967) on annettu säännökset niistä vähennyksistä, joita puun kaadosta ja puutavaran valmistamisesta tulonsa hankkivat verovelvolliset saavat tehdä sekä valtionettä kunnallisverotuksessa moottorisahan, hevosen ja ajovälineiden käytöstä aiheutuvista kustannuksista.

Metsämiehet joutuvat mainittujen välineiden lisäksi nykyään käyttämään myös muita erikoisvälineitä. Niinpä erityiset lämpöpuvut ovat metsämiehille välttämättömiä, koska he joutuvat koko työaikansa olemaan ulkona kylmässä ilmassa. Työturvallisuuden kannalta heidän on työssä ollessaan käytettävä suojakypäriä ja muita suojavälineitä. Näiden välineiden hankkimisesta ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusten vähentämisoikeudesta ei laeissa ole erityissäännöksiä.

Vastatessaan huhtikuun 2 päivänä 1971 eduskunnassa tästä asiasta tehtyyn suulliseen kysymykseen ministeri Käkelä totesi, että edellä mainituista välineistä aiheutuvien kustannusten vähentäminen on hyvin paljon verolautakunnan harkinnassa ja että monet verolautakunnat suhtautuvat tällaisten kustannusten vähentämiseen valitettavasti eri tavoin. Samalla ministeri Käkelä totesi, että kysymyksessä tarkoitettujen varusteiden hankinta- ja kunnossapitokustannukset ovat vähennyskelpoisia, jos verovelvollinen esittää selvityksen niiden kustannuksista ja siitä, että varusteiden käyttö on tarpeen tulon hankkimiseksi ja säilyttämiseksi.

Kun mainitut välineet ovat metsätyömiehille tulon hankkimisessa ja säilyttämisessä välttämättömiä, minkä tosiseikan ministeri Käkeläkin vastauksessaan totesi, olisi niiden hankinnasta ja kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset saatava vähentää palkkatuloista verotuksessa. Nykyinen käytännössä noudatettava tapa, jonka mukaan asian ratkaiseminen on verolautakunnan harkinnassa, ei voi olla oikea. Käsityksemme mukaan tästä asiasta tulisi antaa yhdenmukaiset ja tarkat säännökset verolautakuntien noudatettavaksi.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen niistä erilaisista ja epäyhdenmukaisista ratkaisuista, joita verolautakunnat tekevät harkitessaan metsämiesten käyttämien lämpöpukujen, suojakypärien ja muiden suojavälineiden hankkimisesta ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusten vähentämistä verotettavista tuloista, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta mainitut tulon hankkimisesta ja säilyttämisesta johtuvat kustannukset vähennettäisiin kaikkialla yhdenmukaisesti metsämiesten verotettavista tuloista?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1971.

G. Laatio.
Jouni Mykkänen.
Antti Isomursu.
Timo Mäki.
Pekka Vilmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 21 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja G. Laation ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 159:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä erilaisista ja epäyhdenmukaisista ratkaisuista, joita verolautakunnat tekevät harkitessaan metsämiesten käyttämien lämpöpukujen, suojakypärien ja muiden suojavälineiden hankkimisesta ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusten vähentämistä verotettavista tuloista, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta mainitut tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat kustannukset vähennettäisiin kaikkialla yhdenmukaisesti metsämiesten verotettavista tuloista?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Työkalujen ja muiden ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimisesta aiheutuneet kustannukset ovat verotuksessa vähennyskelpoisia menoja. Työpuvusta aiheutuneet menot ovat yleensä elantokustannuksia, minkä vuoksi niitä ei periaatteessa voida pitää vähennyskelpoisina. Jos työpuvun hankintakustannukset puvun rajoitetun käytön tai työn aiheuttaman erityisen kulumisen tahi muusta sellaisesta syystä kuitenkin ovat epäsuhteessa siihen, mitä verovelvollisen vaatetusmenot muutoin olisivat, voidaan hänelle myöntää vähennyksenä työpuvun käyttämisestä kohtuullinen määrä.

Metsätyömiehet ovat viime aikoina ruvenneet yhä enenevässä määrin työssään käyttämään erityisiä suoja- ja lämpöpukuja, suojakypäriä sekä suojajalkineita ja -käsineitä. Kun näiden tarvikkeiden hankkimisesta ja kunnossapidosta aiheutuneet kustannukset useissa tapauksissa ylittävät verovelvollisen tavanomaiset vaatetusmenot, ovat nämä kustannukset valtiovarainministeriön käsityksen mukaan vähennyskelpoisia menoja. Vähentämisen edellytyksenä on kuitenkin, että verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että hän on käyttänyt metsätyössä omia suojavarusteitaan saamatta niistä korvausta työnantajaltaan. Varusteista aiheutuneiden kustannusten määrä voidaan arvioida, jos verovelvollinen ei esitä niiden suuruudesta selvitystä. Mainittakoon, että vain moottorisahasta aiheutuneet kustannukset voidaan vähentää eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain mukaan, milloin moottorisahaa on käytetty puun kaadossa tai puutavaran valmistuksessa.

Kun kysymyksessä on harkinnanvarainen vähennys, saattaa sen myöntämisessä esiintyä erilaista käytäntöä eri verolautakuntien kesken. Valtiovarainministeriön tietoon ei kuitenkaan ole tullut, että vähennys olisi evätty, jos sen myöntämisen edellytykset ovat olleet olemassa. Kun verohallituksen tehtävänä muun ohessa on erityisesti edistää oikean ja yhdenmukaisen verotuksen toimittamista antamalla veroviranomaisille neuvoja ja ohjeita, valtiovarainministeriö on kehottanut verohallitusta kiinnittämään huomiota myös po. kustannusten vähentämisen yhdenmukaisuuteen.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Valto Käkelä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman G. Laatio m.fl. ställda spörsmål nr 159:

> "Är Regeringen medveten om skattenämndernas olika och oenhetliga avgöranden vid prövning av avdrag av kostnaderna för anskaffning och underhåll av värmedräkter, skyddshjälmar och andra skyddsartiklar som skogsarbetarna använder, från den skattbara inkomsten, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga, för att nämnda kostnader för förvärvande och bibehållande av inkomst överallt skulle avdragas enhetligt från skogsarbetarnas skattbara inkomst?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Kostnaderna för arbetsredskap och andra arbetsmedel som behövs i förvärvsarbete är vid beskattningen avdragsgilla utgifter. Utgifterna för arbetsdräkt är i allmänhet kostnader för uppehället, varför de i princip icke kan anses vara avdragsgilla. Om kostnaderna för anskaffning av arbetsdräkt dock på grund av begränsad användning av dräkten eller särskild förslitning i arbetet eller av annan sådan orsak står i disproportion till de kostnader som skattskyldig eljest skulle ha för beklädnaden, kan ett skäligt belopp beviljas såsom avdrag för användning av arbetsdräkt.

Skogsarbetarna har på den senaste tiden i allt större utsträckning börjat använda speciella skydds- och värmedräkter i arbetet, skyddshjälmar samt skyddsskodon och -handskar. Då kostnaderna för anskaffning och underhåll av dessa förnödenheter i många fall överskrider den skattskyldiges normala utgifter för kläder, är dessa kostnader enligt finansministeriets uppfattning avdragbara utgifter. En förutsättning för avdrag är dock att den skattskyldige företer utredning om att han i skogsarbete använt egen skyddsutrustning, utan att för den få ersättning av arbetsgivaren. Beloppet av kostnaderna för utrustningen kan uppskattas om den skattskyldiga icke företer utredning om kostnadernas storlek. Nämnas må, att endast kostnaderna för motorsåg kan avdras enligt lagen om avdrag från vissa löneinkomster vid beskattningen, om motorsåg använts vid fällande av träd eller vid behandling av virke.

Då fråga är om prövning underkastat avdrag, kan vid dess beviljande förekomma olika praxis i olika skattenämnder. Till finansministeriets kännedom har dock icke kommit, att avdrag skulle ha förvägrats, om förutsättningar för dess beviljande förefunnits. Då skattestyrelsen bland annat har till uppgift att särskilt främja en riktig och enhetlig beskattning genom råd och anvisningar åt skattemyndigheterna, har finansministeriet uppmanat skattestyrelsen att fästa uppmärksamhet vid att förfarandet blir enhetligt även beträffande avdrag av ifrågavarande kostnader.

Helsingfors den 13 september 1971.

Minister *Valto Käkelä.*

Kirj. ksm. n:o 160.

Laine ym.: Kuntomarssin järjestämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valmisteltaessa vuoden 1941 hyökkäyssotaa Neuvostoliittoa vastaan järjestettiin valmentautumismielessä yleisölle ns. "maaottelumarssi", johon kansalaiset pakotettiin erilaisin keinoin vastoin tahtoaan osallistumaan. Tämän "sotamarssin" 30-vuotismuistoa juhlitaan maassamme nyt järjestettävällä samanlaisella "kuntomarssilla", jonka tarkoitus on ihannoida sodanaikaista pakkoyksimielisyyttä ja elvyttää henkiin vanha sotaan tähtäävä organisaatio. Marssin järjestäjät ovat katsoneet ajankohdan otolliseksi toteuttaa oikeistopiirien jo vuonna 1941 lausuma toivomus, "että toisia samantapaisia, kansanomaisia ja kansallisesti eheyttäviä yrityksiä järjestetään tuonnenpanakin otollisina aikoina" (Aamulehti 26. 5. 1941 ja 4. 5. 1971).

Samalla tavoin kuin vuonna 1941 käytetään nytkin erilaisia propaganda- ja pakotuskeinoja osanottajien määrän saamiseksi mahdollisimman suureksi. Niinpä on kouluissa järjestetty pakkomarsseja "urheilupäivän" nimellä. Eräissä Helsingin kouluissa on menetelty siten, että oppilaat on edeltäpäin ilmoittamatta, mistä on kysymys, viety urheilupäivänä 5 kilometrin kävelylle, jolta palattua oppilaalle on annettu sotamarssitoimikunnan painattama osanottokortti täytettäväksi. Ne oppilaat, jotka ovat oivaltaneet asian oikean laidan, eivät ole täyttäneet korttia.

Pakkokeinoin hankittujen osanottokorttien määrää tullaan ilmeisesti käyttämään osoituksena siitä, että kansa muka hyväksyisi vuoden 1941 sotaisen hengen. Tästä on myös osoituksena marssin mainostus, jossa viitataan siihen, että tunnetut sotasyylliset osallistuivat ensimmäisten joukossa vuonna 1941 "kansalaisvelvollisuutensa" täyttämiseen.

Sotamuistojen vaaliminen, josta tämä marssi on yhtenä esimerkkinä, vaikeuttaa vakavasti Suomen harjoittamaa rauhanpolitiikkaa ja häiritsee yhteistyötä ja ystävällisiä suhteitamme Neuvostoliiton kanssa. Opetusministeriön velvollisuutena on valvoa, ettei ministeriön avustamaa "kuntomarssia" käytetä sotaisten mielialojen lietsomiseen ja että koululaitos pysyy erillään sotamuistojen vaalimista korostavasta kävelymaaottelusta.

Edellä olevaan viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että kouluissa ja muissa laitoksissa sekä erilaisin mainoskeinoin, jopa yleisradion välityksellä, pyritään pakottamaan kansalaisia vuoden 1941 hyökkäyssodan muistojen vaalimiseen ja ihannoimiseen tähdättyyn "kuntomarssiin", ja mitä Hallitus aikoo tehdä tähän toimintaan liittyvien maamme rauhanpolitiikkaa ja ystävällisiä suhteitamme Neuvostoliittoon vaarantavien ilmiöiden estämiseksi?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1971.

Ensio Laine.
Heimo Rekonen.
Aarne Koskinen.
Taisto Sinisalo.
Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Toukokuun 21 päivänä 1971 päivätyssä kirjeessä olette Te, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt minulle jäljennöksen edustaja Laineen ym. valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittämästä kysymyksestä:

> "Tietääkö Hallitus, että kouluissa ja muissa laitoksissa sekä erilaisin mainoskeinoin, jopa yleisradion välityksellä, pyritään pakottamaan kansalaisia vuoden 1941 hyökkäyssodan muistojen vaalimiseen ja ihannoimiseen tähdättyyn "kuntomarssiin", ja mitä Hallitus aikoo tehdä tähän toimintaan liittyvien maamme rauhanpolitiikkaa ja ystävällisiä suhteitamme Neuvostoliittoon vaarantavien ilmiöiden estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Ajatus kuntomaaottelun suorittamisesta Ruotsin kanssa sai alkunsa vuoden 1970 aikana ns. Liikunta-70 ohjelmaa toteutettaessa. Tällöin todettiin, että naapurimaiden keskeinen kilpailu kuntosuorituksissa voisi tehostaa kuntoliikuntatoimintaa ja innostaa kansalaisia yhä enemmän harjoittamaan liikuntaa keväällä ja kesäaikana, sillä kokemukset mm. pohjoismaisista kansanhiihto-otteluista ovat olleet erittäin myönteisiä. Pohjan tällaiselle ottelulle antoi myöskin se seikka että maassamme on keväisin järjestetty jo monen vuoden aikana ns. kevään kuntokausi, jonka aikana on voitu todeta useita miljoonia liikuntasuorituksia mm. kuntien välisissä kilpailuissa.

Kunto-ottelu oli aluksi tarkoitus toteuttaa jo viime vuonna, mutta siihen ei ollut silloin käytännöllisiä edellytyksiä, josta johtuen se siirtyi täksi vuodeksi. Ottelun toteuttajia ovat Suomessa maamme kuntoliikuntajärjestöt, jotka ovat yhteisesti muodostaneet erityisen toimikunnan asiaa hoitamaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että kaikki kansalaispiirit ovat siinä edustettuna. Sanottu toimikunta on opetusministeriön saaman tiedon mukaan nimenomaan todennut, että kunto-ottelua ei suoriteta vuoden 1941 maaottelumarssin mukaisesti, vaan nykyisiin olosuhteisiin soveltuvalla tavalla, jonka kaikki kansalaispiirit voisivat hyväksyä. Tätä osoittaa myös ottelun ohjelma, joka oleellisella tavalla poikkeaa vuoden 1941 maaottelumarssista. Valtion urheiluneuvosto on puoltaessaan ottelun toteuttamiselle valtionavustusta, selvittänyt ottelun järjestämisen taustan ja siihen liittyvät suunnitelmat, jonka jälkeen se on yksimielisesti päätynyt edellä mainittuun puoltoon.

Vuosittain on useissa kouluissa järjestetty erilaisten kuntoliikuntakampanjoitten mukaisia suoritustilaisuuksia, koska siten on voitu ohjata oppilaita vapaa-aikanaan ja myöhemmin koulun jälkeen osallistumaan liikuntajärjestöjen järjestämiin harjoitustilaisuuksiin. Tähän ei kuitenkaan ole kouluhallituksen tai muiden viranomaisten taholta annettu erikseen suosituksia tai ohjeita, vaan mahdolliset suoritukset ovat tapahtuneet yleisen liikuntakasvatusohjelman puitteissa.

Edellä olevan johdosta haluan todeta, että kunto-ottelun järjestämisessä on asianomaisen toimikunnan taholta otettu huomioon ne toivomukset, jotka ottelun järjestämisen luonteesta on esitetty, joten se ei anna aihetta opetusministeriön toimenpiteisiin. Ministeriön käsityksen mukaan sanottu toimikunta ei voi olla vastuussa niistä sanomalehtikirjoituksista, joiden laatijoilla ei ole ollut tietoa asian todellisesta luonteesta ja ottelun ohjelman nykyisestä laadusta.

Helsingissä kesäkuun 24 päivänä 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Laine m.fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att man i skolor och andra inrättningar samt genom olika slag av reklam, till och med genom rundradion, söker tvinga medborgare att delta i en "konditionsmarsch" som syftar till att omhulda och idealisera minnet av 1941 års anfallskrig, och vilka åtgärder ämnar regeringen vidtaga för att förhindra företeelser som ansluter sig till denna verksamhet och äventyrar vårt lands fredspolitik och vänskapliga relationer till Sovjetunionen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Tanken på en konditionslandskamp med Sverige väcktes under år 1970 när det s.k. Motion -70 programmet förverkligades. Härvid konstaterades, att tävling i konditionsprestationer grannländerna emellan skulle kunna effektivera konditionsgymnastikverksamheten och inspirera medborgarna till allt mera motion under våren och sommaren, ty erfarenheterna bl.a. av de nordiska folkskidningstävlingarna har varit synnerligen positiva. En grund för sådan tävlan skapades också av den omständigheten, att i vårt land om våren redan i många års tid föranstaltats en s.k. vår-konditionsperiod, under vilken man kunnat räkna många miljoner motionsprestationer, bl.a. i tävlingar kommunerna emellan.

Konditionstävlingen skulle först anordnas redan senaste år, men till detta fanns icke då några praktiska förutsättningar, varför den uppsköts till i år. Tävlingen föranstaltas i Finland av vårt lands konditionsgymnastikorganisationer, vilka gemensamt bildat en särskild kommission för att sköta saken. Detta innebär i praktiken, att alla medborgarkretsar är representerade. Sagda kommission har enligt uppgift som ingått till undervisningsministeriet uttryckligen konstaterat, att konditionstävlingen icke tillgår på samma sätt som riksmarschen år 1941, utan på ett sätt som lämpar sig för de nuvarande förhållandena, och som kan godkännas av alla medborgarkretsar. Detta framgår även av programmet för matchen, vilket väsentligt avviker från riksmarschen år 1941. Statens idrottsråd har i det rådet förordat statsunderstöd för tävlingens genomförande, klarlagt bakgrunden till dess föranstaltande och de därtill anslutna planerna, varefter rådet enhälligt stannade för ovan nämnda förordande.

I många skolor har årligen föranstaltats motionstillfällen i enlighet med olika slag av kampanjer för konditionsgymnastik, emedan man på det sättet kunnat leda eleverna under deras fritid och fått dem att senare, efter skolans slut, delta i övningar som föranstaltas av gymnastikorganisationerna. Några rekommendationer eller anvisningar från skolstyrelsens eller andra myndigheters sida har dock icke getts för detta, utan eventuella prestationer har i allmänhet ägt rum inom ramen för ett allmänt program för fysisk fostran.

På grund av ovanstående vill jag konstatera, att vid föranstaltandet av konditionstävlingen från vederbörande kommissions sida beaktats de önskemål, som framställts angående naturen av tävlingens anordnande, varför den icke föranleder åtgärder av undervisningsministeriet. Enligt ministeriets uppfattning kan sagda kommission icke ställas till ansvar för de tidningsskriverier, vilkas författare icke haft kännedom om sakens rätta natur och om tävlingsprogrammets nuvarande beskaffenhet.

Helsingfors den 24 juni 1971.

Undervisnigsminister *Jaakko Itälä.*

Saarto ym.: Valtion laitosten hankintojen suuntaamisesta kotimaahan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan valtionrautatiet on tilannut 53 kuorma-autoa Englannista kappaletavaraliikennettään varten. Autojen hankintahinnaksi on mainittu 1,2 miljoonaa markkaa.

Valtion virastojen ja laitosten ulkomaisista hankinnoista kertovien tietojen kanssa samanaikaisesti on hallitus antanut eduskunnalle esityksen ylimääräisestä liikevaihtoverosta ja verojärjestelyistä, jotka erityisesti korottavat tuontitavaroiden hintoja. Näitä toimenpiteitä on perusteltu maan maksutaseen vajauksen jatkuvalla kasvulla.

Valtioneuvosto on lisäksi eri yhteyksissä ja viimeksi uusimpien vero- ja hintapoliittisten toimenpiteittensä yhteydessä antanut ohjeita ja suosituksia kotimaisten valmisteiden suosimisesta. Kotimaisen tuotannon edistäminen onkin paikallaan erityisesti sen työllisyysvaikutuksen vuoksi.

Kyseessä olevassa kuorma-autojen tilaustapauksessa olisi voitu antamalla autojen hankinta kotimaahan edistää sekä maksutaseen tasapainottumista että järjestää työtä esimerkiksi Sisu-Vanaja-tehtailla useille sadoille työntekijöille Helsingissä, Karjaalla tai Hämeenlinnassa sekä kymmenillä alihankkijoilla.

Edellä esitettyyn viitaten sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että valtionrautatiet on tilannut Englannista 1,2 miljoonalla markalla kuorma-autoja, mikä on ristiriidassa hallituksen kuuluttaman kotimaisten tuotteiden suosimiskampanjan kanssa eikä edistä maamme ulkomaankaupan tasapainottumista, sekä

mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä, että valtion virastot ja laitokset käyttäisivät mahdollisimman paljon kotimaisia tuotteita ulkomaisten sijasta edistäen siten osaltaan myös työllisyyttä omassa maassamme?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1971.

Veikko Saarto.
Terho Pursiainen.
Kauko Hjerppe.
Anna-Liisa Jokinen.
Ensio Laine.
Pauli Puhakka.
Niilo Nieminen.
Rainer Virtanen.
Matti Järvenpää.
Mirjam Tuominen.
Taisto Sinisalo.
Niilo Koskenniemi.
Lauri Kantola.
Aarne Koskinen.
Matti Koivunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 21 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Veikko Saarron ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä N:o 161:

> "Onko Hallitus tietoinen, että valtionrautatiet on tilannut Englannista 1,2 miljoonalla markalla kuorma-autoja, mikä on ristiriidassa hallituksen kuuluttaman kotimaisten tuotteiden suosimiskampanjan kanssa eikä edistä maamme ulkomaankaupan tasapainottumista, sekä
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä, että valtion virastot ja laitokset käyttäisivät mahdollisimman paljon kotimaisia tuotteita ulkomaisten sijasta edistäen siten osaltaan myös työllisyyttä omassa maassamme?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Rautatiehallitus teki maaliskuun 29 päivänä 1971 liikenneministeriölle esityksen valtionrautateiden liikenneosaston käyttöön tulevien autojen hankinnasta. Esitys käsitti 38 kpl Fargo FK-500 kuorma-autoja, hintaan 17.930 mk/kpl, 15 kpl Fargo- FK-800 kuorma-autoja hintaan 22.360 mk/kpl, 15 kpl Saab V 4 E pakettiautoja, hintaan 9.156 mk/kpl, 2 kpl Saab 99 henkilöautoja 4-ovisina, hintaan 18.480 mk/kpl ja 1 kpl Saab 99 henkilöautoja 2-ovisena, jonka hinta oli 17.892 mk. Hinnat olivat nettohintoja liikevaihtoveroineen, vapaasti Helsingissä. Rautatiehallituksen samansisältöinen ehdotus oli ennen esityksen tekemistä ollut käsiteltävänä valtion moottoriajoneuvotoimikunnassa. Toimikunta kuuli asiassa rautatiehallituksen edustajia mm. siinä tarkoituksessa olisiko mahdollista rautatiehallituksen esittämien englantilaisten autojen sijasta hankkia kotimaisia. Kun tähän ei rautatiehallituksen asettamien vaatimusten mukaan teknillisistä eikä hintasyistä ollut mahdollisuutta, toimikunta puolsi esitystä. Rautatiehallituksen ehdotukseen ja ministeriölle tekemään esitykseen sisältyi tarkemmat tiedot autoille asetettavista, käyttöön liittyvistä vaatimuksista sekä perusteluja, teknillisiä vertailuja ja hintavertailuja myös useiden muiden automerkkien suhteen.

Liikenneministeriö on valtiovarainministeriön raha-asiain käsittelyn jälkeen huhtikuun 7 päivänä 1971 päivätyssä kirjeessä oikeuttanut rautatiehallituksen tilaamaan yllä mainitut autot valtion hankintakeskuksen kautta. Kyselyssä mainittujen kuorma-autojen osuus kokonaishankinnasta oli 1 016 740 mk liikevaihtoveroineen. Suuremmat kuorma-autoista tulevat linjakäyttöön, jossa vaatimuksena on noin 6,5 tn hyötykuorma ja 130—150 hv moottoriteho. Pienemmille, ns. kotiinkuljetusautoille vaatimuksena on vähintään 4,5 tn hyötykuorma ja noin 120 hv moottori. Hankittujen kuorma-autojen hinta oli luokassa edullisin. Autot ovat EFTA-tuotteita.

Valtion virastoille kuorma-autot poikkeuksetta hankitaan kotimaisina tuotteina niiden mallien osalta, joita on ollut saatavissa ja joissa hinnat eivät ole muista suuresti poikkeavia. Tie- ja vesirakennuslaitoksen kaikki, noin 1200 kuorma-autoa ovat kotimaisia, ja myös puolustuslaitoksen sekä posti- ja lennätinlaitoksen kotimaisten autojen hankinnat ovat olleet huomattavan suuret. Kevyemmissä painoluokissa ei kotimaassa vielä valmisteta sellaista kotiinkuljetusautoa, josta nyt on kysymys. Sisu KB-121 B (ns. Nalle-Sisu) ei hyötykuormaltaan ole rautatielaitoksen tarpeisiin riittävä. Linjakäyttöön sensijaan hyvin sopii vahvarakenteinen Kontio-Sisu LP-138 BIT-auto. Sen hinta on kuitenkin oleellisesti kalliimpi kuin Fargo FK-800:n.

Kotimaisella teollisuudella on tarkoitus ryhtyä valmistamaan puuttuvaa kevyttä kuorma-automallia, mutta kehitystyö sekä markkinoin-

titutkimukset ovat vielä osaksi kesken ja vaativat jonkinverran aikaa. Tällaisen, Oy Suomen Autoteollisuus Ab:n suunnitteleman, Suomessa kokoonpantavan ja osittain muutenkin kotimaassa valmistettavan jakeluauton kehittämistyötä on valtiolla tarkoitus tukea saamalla mikäli mahdollista vielä kuluvana vuonna valtion virastoihin koekäyttöön joitakin autoja.

Liikenneministeriö on äskettäin ollut yhteydessä OY Suomen Autoteollisuus Ab:n kanssa ja kehoittanut tätä monipuolistamaan ja laajentamaan tuotantoaan.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Veikko Saarto m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 161:

> "Är Regeringen medveten om att statsjärnvägarna beställt lastbilar från England för 1,2 miljoner mark vilket strider mot den av regeringen proklamerade kampanjen för gynnande av inhemska produkter och icke bidrar till att bringa vår utländska handelsbalans i jämvikt, och
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga, för att statens ämbetsverk och inrättningar skulle använda så mycket inhemska produkter som möjligt i stället för utländska och sålunda för sin del även främja sysselsättningen i vårt eget land?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Järnvägsstyrelsen gjorde den 29 mars 1971 en framställning hos trafikministeriet angående anskaffning av bilar till statsjärnvägarnas trafikavdelnings disposition. Framställningen rörde 38 st Fargo FK-500 lastbilar till ett pris av 17.930 mk/st, 15 st Fargo FK-800 lastbilar till ett pris av 22.360 mk/st, 15 st Saab V 4 E paketbilar till ett pris av 9 156 mk/st, 2 st Saab 99 personbilar med 4 dörrar till ett pris av 18.480 mk/st och 1 st Saab 99 personbil med 2 dörrar, för vilken priset var 17.892 mk. Priserna var nettopris inklusive omsättningsskatt, fritt i Helsingfors. Järnvägsstyrelsens förslag av samma innehåll hade innan framställningen gjordes behandlats i komissionen för statens motorfordon. Komissionen hörde representanter för järnvägsstyrelsen angående denna fråga för utrönande av huruvida det det skulle vara möjligt att i stället för de av järnvägsstyrelsen föreslagna engelska bilarna anskaffa inhemska. Då möjlighet härtill icke fanns på grund av de fordringar som järnvägsstyrelsen ställt, varken av tekniska orsaker eller prisskäl, förordade komissionen framställningen. I järnvägsstyrelsens förslag och framställningen till ministeriet ingick närmare uppgifter om de fordringar som ställdes på bilarna i fråga om driften samt tekniska jämförelser och prisjämförelser även med många andra bilmärken.

Trafikministeriet har efter ärendets behandling i finansministeriet medelst en skrivelse av den 7 april 1971 berättigat järnvägsstyrelsen att beställa ovan nämnda bilar genom statens upphandlingscentral. De i spörsmålet nämnda lastbilarnas andel av hela totalanskaffningen uppgick till 1 016 740 mk, omsättningsskatten inbegripet. De större av de ifrågavarande lastbilarna tas i bruk i linjedrift, där fordringarna är omkring 6,5 ton nyttovikt och 130—150 hk motoreffekt. För de mindre, s.k. hemtransportbilarna, är fordringarna minst 4,5 ton nyttovikt och en motoreffekt av cirka 120 hk. Priset på de anskaffade bilarna var det förmånligaste i klassen. Bilarna är EFTA-produkter.

Lastbilar anskaffas till statens ämbetsverk utan undantag såsom inhemska produkter i fråga om sådana modeller som stått att få och vilkas pris icke avviker mycket från andra. Alla väg- och vattenbyggnadsverkets lastbilar, omkring 1200 stycken, är inhemska, och även anskaffningarna av inhemska bilar till försvarsväsendet samt post- och telegrafverket har varit betydande. I de lättare viktklasserna tillverkas icke i vårt land ännu någon sådan hemtransportbil, varom nu är fråga. Sisu KB-121 B (s. k. Nalle-Sisu), förslår icke för järnvägsväsendets behov med avseende på sin nyttovikt. Däremot lämpar sig Kontio-Sisu LP-138 BIT-lastbilen med sin kraftiga konstruktion för linjedrift. Priset är dock väsentligt högre än priset för Fargo FK-800.

Den inhemska industrin har för avsikt att börja tillverka en sådan lätt lastbilsmodell som

saknats, men utvecklingsarbetet och marknadsundersökningarna pågår ännu och kräver sin tid. Staten har för avsikt att stöda arbetet på utvecklande av en sådan av Oy Suomen Autoteollisuus Ab planerad distributionsbil, som skulle hopsättas i Finland och delvis även i övrigt tillverkas här, så att om möjligt ännu innevarande år några bilar skulle kunna levereras till statens ämbetsverk för provdrift.

Trafikministeriet har nyligen haft kontakt med Oy Suomen Autoteollisuus Ab och uppmanat bolaget att göra sin produktion mångsidigare och utvidga den.

Helsingfors den 3 juni 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 162.

Sinisalo: Karhulan ammattikoulun oppilaiden työhön sopivaisuutta koskevan luokittelun lopettamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Muutama päivä sitten tuli julkisuuteen tieto, että Karhulan ammattikoulussa on jo useita vuosia ollut käytännössä eräänlainen mustalistajärjestelmä. Koulun toimesta on lähetetty vuosittain Karhulan seudun työnantajille luettelo, jossa oppilaat asetetaan eriarvoiseen järjestykseen työhön sopivaisuuden perusteella.

Ammattikoulun johdon taholta on myönnetty tällaisen järjestelmän olemassaolo ja esitetty julkisuuteen lausunto, jonka mukaan järjestelmä on todettu työnantajain taholta hyväksi. Järjestelmää perustellaan työnvälitysnäkökannoilla.

Karhulan ammattikoulun oppilasyhdistys on ilmaissut jyrkän vastalauseensa tällaiseen järjestelmään ja vaatinut asian yksityiskohtaista selvittämistä ja luetteloinnin lopettamista. Tällaista työvoiman etukäteisluokittelua pidetään eräänlaisena kahteen koulutodistukseen siirtymisenä. Mm. lukuisat työväenjärjestöt ovat Karhulan seuduilla ilmaisseet tukensa oppilasyhdistykselle. Tiettävästi myös mm. Ammattikoululaisten liitto, Teiniliitto ja SAK:n nuorisovaliokunta ovat vaatineet pikaisia toimenpiteitä oppilaiden kortistoinnin estämiseksi.

Asiasta käydyssä julkisessa keskustelussa on Ahlström Oy:n, Sunila Oy:n, Kymi Oy:n ja eräiden muiden teollisuuslaitosten taholta asetuttu puolustamaan noudatettua käytäntöä.

Maamme lainsäädäntö kieltää työnvälityksen kaikilta muilta kuin työnvälitystoimistoilta tai erityisluvan saaneilta. Näin ollen lienee selvää, että Karhulan ammattikoulun oppilaiden luokittelujärjestelmä on ristiriidassa mm. työnvälityksestä ja ammatinvalinnanohjauksesta annettujen lakien kanssa. Toimintaa ei tämän vuoksi voida perustella työnvälitykseen liittyvillä näkökannoilla. Näin ollen toiminnalle jää ammattikoululaisten luetteloinnin, eräänlaisen oppilaisiin kohdistuvan mustalistajärjestelmän luonne.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että Karhulan ammattikoulussa on jo pitemmän aikaa laadittu ja toimitettu seudun työnantajille oppilaista tehtyjä työhönsopivaisuutta koskevia luetteloita, ja jos on, millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämänkaltaisen ammattikoululaisiin kohdistuvan mustalistajärjestelmän lopettamiseksi sekä selvityksen suorittamiseksi siitä, onko tällaista laitonta toimintaa mahdollisesti harjoitettu muissakin ammattikouluissa tai oppilaitoksissa?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 162:

> "Onko Hallitus tietoinen, että Karhulan ammattikoulussa on jo pitemmän aikaa laadittu ja toimitettu seudun työnantajille oppilaista tehtyjä työhönsopivaisuutta koskevia luetteloita, ja jos on, millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tämänkaltaisen ammattikoululaisiin kohdistuvan mustalistajärjestelmän lopettamiseksi sekä selvityksen suorittamiseksi siitä, onko tällaista laitonta toimintaa mahdollisesti harjoitettu muissakin ammattikouluissa tai oppilaitoksissa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Työnvälityslain (246/59) 2 §:n 2 momentin säännöksen mukaan valtion omat ja valtion valvonnan alaiset laitokset saavat yhteistoiminnassa työnvälitysviranomaisten kanssa maksutta välittää työpaikkoja laitoksista pääseville henkilöille.

Karhulan ammattikoulussa työnvälitystoimintaa on hoidettu siten, että työnantajille on lähetetty listoja, joihin on merkitty arvostelu oppilaiden työtaidosta. Listat on lähetetty huhtikuun loppupuolella ennen koulun päättymistä ja todistusten jakoa. Listoista ilmenevä arvostelu on ollut työnopettajan suorittama ja se on vastannut oppilaan myöhemmin päästötodistuksessa saamia työtaidon arvosanoja. Oppilaitoksen opettajat ovat pitäneet menettelyä hyvänä, koska se kokemuksen mukaan on suuresti edesauttanut oppilaiden työhön sijoittumista, esimerkiksi tänä keväänä kaikilla oppilailla on ollut työpaikka tiedossa koulun päättyessä.

Opetusministeriön käsityksen mukaan edellä mainitussa työnvälityslain säännöksessä tarkoitettua oppilaitoksesta tapahtuvaa työnvälitystä ei kuitenkaan saa suorittaa niiden oppilaiden osalta, jotka eivät ole omalta kohdaltaan suostuneet työnvälitystoimintaan eikä oppilaista oppilaitoksen taholta saa levittää sellaisia tietoja, jotka poikkeavat tavanomaisista työnvälitystoiminnan välittämistä tiedoista. Tästä syystä ja kun puheena olevassa toiminnassa ilmeisesti on esiintynyt epäkohtia, opetusministeriö on 25 päivänä toukokuuta 1971 päivätyllä kirjeellään kehottanut ammattikasvatushallitusta kiertokirjeellään ohjaamaan alaisiaan oppilaitoksia asianmukaisen menettelytavan aikaansaamiseksi työnvälitystehtävien hoidossa. Ammattikasvatushallitus on ilmoittanut ministeriölle tulevansa ensi tilassa antamaan yhteistoiminnassa työnvälitysviranomaisten kanssa alaisilleen oppilaitoksille asiaa koskevat kirjalliset ohjeet ja valvomaan näiden ohjeiden noudattamista.

Helsingissä 30 päivänä kesäkuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda skriftliga spörsmål nr 162:

> "Är Regeringen medveten om att vid Karhula yrkesskola redan en längre tid har uppgjorts och till traktens arbetsgivare utsänts förteckningar över eleverna med uppgift om deras yrkeslämplighet, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för stävjande av ett sådant mot yrkesskoleleverna riktat system med svarta listor och för utredande av frågan, huruvida sådan olaglig verksamhet möjligen har utövats också vid andra yrkeskolor eller läroanstalter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt stadgandet i 2 § 2 mom. lagen om arbetsförmedling (246/59) får statens egna och dess tillsyn underkastade inrättningar i samråd med arbetsförmedlingsmyndigheterna utan ersättning förmedla arbetsplatser åt personer, som lämnar nämnda inrättningar.

Vid Karhula yrkesskola har arbetsförmedlingsverksamheten skötts så, att till arbetsgivarna har utsänts listor, i vilka har ingått en bedömning av elevernas arbetsskicklighet. Listorna har utsänts mot slutet av april före skolans avslutning och betygutdelningen. Den på listorna upptagna bedömningen har varit gjord av vederbörande arbetslärare, och den har motsvarat de vitsord i arbetsskicklighet som eleven senare har fått på avgångsbetyget. Lärarna vid läroanstalten har ansett förfarandet vara bra, ty erfarenheten har visat, att det i hög grad har främjat elevernas placering i arbete — till exempel denna vår hade samtliga elever en arbetsplats i sikte när skolan slutade.

Enligt undervisningsministeriets uppfattning får i ovan nämnda stadgande i lagen om arbetsförmedling avsedd, av läroanstalt bedriven arbetsförmedling dock inte gälla sådana elever, som inte för sin egen del samtyckt till arbetsförmedlingsverksamheten, och läroanstalten får inte utsprida sådana uppgifter om eleverna, som avviker från de sedvanliga uppgifter arbetsförmedlingsverksamheten förmedlar. Av denna orsak och då det i samband med ifrågavarande verksamhet uppenbarligen har förekommit missförhållanden, har undervisningsministeriet i en skrivelse av den 25 maj 1971 uppmanat yrkesutbildningsstyrelsen att i ett cirkulär ge de läroanstalter som underställts densamma anvisningar för åstadkommande av ett sakenligt förfaringssätt vid skötseln av arbetsförmedlingsuppgifterna. Yrkesutbildningsstyrelsen har meddelat ministeriet, att den med det snaraste, i samråd med arbetsförmedlingsmyndigheterna, kommer att ge de läroanstalter som underställts densamma skriftliga anvisningar i saken samt övervaka att dessa anvisningar iakttages.

Helsingfors den 30 juni 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Honkonen ym.: Liike- ja toimistoalojen työntekijäin aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosikymmenen kuluessa on palvelus-linkeinojen piirissä työskentelevien lukumäärä noussut voimakkaasti ja sama suunta tulee ennusteiden mukaan yhä voimistumaan, jopa siinä määrin, että alasta kehittyy lähivuosina suurin elinkeinoryhmä.

Valitettavasti tämän alan, johon ensisijaisesti on luettava myymäläapulaiset ja pienipalkkaiset toimisto- ja varastoapulaiset, baareissa ja huol-toasemilla työskentelevät, työntekijäin talou-dellinen ja sosiaalinen asema ei ole noussut edes kohtuulliselle tasolle. He muodostavat edelleen erään kaikkein heikoimmin palkatuista yhmistä, näin huolimatta siitä, että työ on monessa suhteessa erittäin rasittavaa ja vaati-vaa.

Epäkohtaan on eduskuntakin kiinnittänyt huomionsa lausuessaan vuonna 1965 tosin äänestyksen jälkeen seuraavaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti suorituttaa tutkimuksen liike- ja toimistoalojen toimihenki-lön ja työntekijäin sosiaalisesta asemasta."

Kun Eduskunnan lausumasta huolimatta silloinen hallitus ei ryhtynyt toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi, tehtiin ryhmämme aholta seuraava eduskuntakysymys:

Miksi ei Hallitus ole ryhtynyt Eduskunnan nimenomaisesta toivomuksesta huolimatta toi-menpiteisiin liike- ja toimistoalojen työntekijäin aseman parantamiseksi?

Vastauksessaan kysymykseen hallitus ilmoitti 25. 3. 1966 sosiaaliministeriön asettaneen toi-mikunnan, jonka tehtäväksi on annettu tutkia liike- ja toimistoalojen työntekijäin ja toimi-henkilöiden taloudellisia ja sosiaalisia oloja sekä tehdä ehdotuksensa mahdollisesti todettujen epäkohtien poistamiseksi.

Tämän jälkeen olemme neljä kertaa kyselyn muodossa kiirehtineet asian käsittelyä, 28. 12. 1967, 5. 6. 1968, 11. 2. 1969 ja 19. 12. 1969.

Viimeiseen kysymykseen ministeri Partanen vastasi, että 21. 11. 1968 on asetettu komitea selvittämään asian yksityiskohtia. Kun komi-tean asettamisesta on kulunut jo yli kaksi vuotta eikä sen työn tuloksista ole vielä tullut selvitystä esitämme jälleen, viitaten valtiopäivä-järjestyksen 37 §:n 1 momenttiin, valtioneu-voston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seu-raavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä pienipalkkaisten myymälä-, toi-misto-, varasto- ja baariapulaisten sekä huoltoasemilla työskentelevien palkka-, työaika- ja sosiaalisten epäkohtien pois-tamiseksi ja korjaamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Kuuno Honkonen. Terho Pursiainen. Helvi Niskanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 25 päivältä toukokuuta 1971 n:o 878 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kuuno Honkosen ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kirjallisen kysymyksen n:o 163:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä pienipalkkaisten myymälä-, toimisto-, varasto- ja baariapulaisten sekä huoltoasemilla työskentelevien palkka-, työaika- ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi ja korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen laajakantoisuuden vuoksi lienee syytä ensinnäkin palauttaa mieliin, että sosiaaliministeriö asetti 23. 3. 1966 toimikunnan tehtävänään tutkia liike- ja toimistoalojen työntekijöiden ja toimihenkilöiden taloudellisia ja sosiaalisia oloja sekä tehdä ehdotuksensa mahdollisesti todettujen epäkohtien poistamiseksi. Komitean mietinnössä, joka valmistui 23. 9. 1968 tehtiin ehdotuksia muun muassa mainittujen alojen työntekijäin palkkauksesta, työajasta ja sosiaalisten olojen korjaamisesta. Erityistä huomiota mietinnössä kiinnitettiin siihen, että työtiloja rakennettaessa tai uusittaessa on aina hankittava ammattientarkastuksen lausunto sosiaalitilojen riittävyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta lähinnä työturvallisuuden kannalta. Viimeksi mainittu näkökohta on saatettu ammattientarkastuslain uusimista paraillaan tutkivan toimikunnan tiedoksi.

Kysymyksen käsittämien eri asioiden selvittämiseen valtioneuvosto ryhtyi varsinaisesti 21. 11. 1968 asettaessaan 21. 11. 1968 komitean tutkimaan mitkä työnsuorittajaryhmät maassamme ovat siinä asemassa, että ansiotaso heidän suorittaessaan tavanomaista työtään heidän kohdallaan jää niin alhaiseksi, ettei heillä voida katsoa olevan kohtuullista toimeentuloturvaa, selvittää tähän johtavia syitä sekä tehdä ehdotuksensa tarvittaviksi toimenpiteiksi tällaisten ryhmien aseman parantamiseksi. Komitea otti nimekseen ansiotaso- ja toimeentulokomitea. Ministeriön saaman tiedon mukaan tämän komitean työ valmistuu kuluvan vuoden aikana.

Oma huomattava merkityksensä kysymyksessä tarkoitettujen työntekijäryhmien palkka-työaika- ja sosiaalisia oloja koskevien kysymysten korjaamisessa on vuoden alusta voimaan tulleella työsopimuslailla, joka vahvistettiin 30. 4. 1970.

Pienipalkkaisten asemaan saatiin edelleen merkittävä parannus, kun työmarkkinajärjestöt hyväksyivät 8. 12. 1970 Tasavallan Presidentin 4. 12. 1970 tekemän ehdotuksen niiden väliseksi keskitetyksi työehtosopimusratkaisuksi (UKK-sopimus). Tämän sopimuksen mukaan työehtosopimusten uudistaminen suoritetaan siten, että täysin työkykyisen 18 vuotta täyttäneen työntekijän säännöllisen työajan vähimmäisansio luontoisetuineen on vuoden 1971 alusta 3 mk tunnilta. Vastaavasti määräytyy viikko- ja kuukausipalkalla olevien vähimmäisansio siten, että esim. pienin kuukausipalkka 40 tunnin työviikkoa sovellettaessa on 516 mk. Näin sovittujen vähimmäispalkkojen valvonta on mahdollista työsopimuslain 17 §:n nojalla.

Kysymyksessä mainittujen työntekijäryhmien työaikakysymys tulee kohdakkoin selvitettäväksi, sillä ministeriössä on paraillaan käynnissä toimenpiteet komitean asettamiseksi asiaa tutkimaan. Esitetystä selvinnee, että Hallitus on ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin kysymyksessä tarkoitettujen työntekijäryhmien palkkaa, työaikaa ja sosiaalisia oloja koskevien epäkohtien ja puutteellisuuksien poistamiseksi. Selvitys mainittujen työntekijäin suhteellisen alhaisesta palkkatasosta ja ehdotus tämän epäkohdan korjaamisesta saatanee edellä mainitun 21. 11. 1968 asetetun komitean saatua työnsä valmiiksi. Saamansa tehtävä velvoittaa komi-

teaa myös palveluelinkeinojen piirissä työskentelevien osalta tekemään ehdotuksensa ilman kohtuullista toimeentuloturvaa olevien taloudellisen aseman parantamiseksi. Komitean mietinnön valmistuttua Hallitus tulee harkitsemaan tarpeelliseksi katsomiaan sopivia toimenpiteitä ja keinoja palveluelinkeinojen piirissä työskentelevien aseman parantamiseksi.

Edellä olevan saatan kunnioittavasti Teidän, Herra Puhemies, tietoonne.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 878 av den 25 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Kuuno Honkonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 163:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att avlägsna och avhjälpa de missförhållanden, som i fråga om löner, arbetstid och sociala förhållanden är rådande för de lågavlönade affärs-, byrå-, lager- och barbiträdena samt för sådana, som arbetar på servicestationer?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

På grund av spörsmålets omfattning torde det vara skäl att först påminna om, att socialministeriet 23. 3. 1966 tillsatte en kommission med uppdrag att undersöka arbetstagarnas och funktionärernas i affärs- och byråbranschen ekonomiska och sociala förhållanden samt att göra förslag till avlägsnande av eventuella missförhållanden. I kommitténs betänkande, som blev färdigt 23. 9. 1968, gjordes bl.a. förslag till avhjälpande av bristerna i lön, arbetstid och sociala förhållanden för arbetstagare i de nämnda branscherna. I betänkandet fästes särskild uppmärksamhet vid att man vid byggande eller förnyande av arbetsutrymmen alltid skall inhämta yrkesinspektionens utlåtande om de sociala utrymmenas tillräcklighet och ändamålsenlighet närmast med hänsyn till arbetsskyddet. Den sistnämnda synpunkten har meddelats den delegation som för närvarande undersöker en reform av yrkesinspektionslagen.

Statsrådet inledde en egentlig utredning av behandlingen av frågan, då det 21. 11. 1968 tillsatte en kommitté för att utreda, vilka arbetstagargrupper i vårt land som befinner sig i ett sådant läge att deras förtjänstnivå, då de utför sitt sedvanliga abete, förblir så låg, att de icke kan anses ha en skälig trygghet i fråga om sin utkomst. Samtidigt erhöll kommittén i uppdrag att utreda orsakerna till detta samt uppgöra förslag till nödiga åtgärder för att förbättra dylika gruppers ställning. Kommittén tog namnet förtjänstnivå- och utkomstkommittén. Ministeriet har erfarit, att kommitténs arbete blir färdigt under innevarande år.

Sin egen stora betydelse för korrigering av frågorna angående de avsedda arbetstagargruppernas löne-, arbetstids- och sociala förhållanden har lagen om arbetsavtal, vilken stadfästes 30. 4. 1970 och trädde i kraft från början av år 1971.

En betydande förbättring av de lågavlönades ställning gjordes ytterligare, då arbetsmarknadsorganisationerna 8. 12. 1970 godkände det förslag till helhetslösning av kollektivavtalen, vilken Republikens President framlagt 4. 12. 1970 (UKK-avtalet). Enligt detta avtal förnyas kollektivavtalen sålunda, att vid regelbundet arbete minimiinkomsten inklusive naturaförmåner för en fullt arbetsför arbetare, som fyllt 18 år, fr.o.m. början av år 1971 är 3 mk i timmen. På motsvarande sätt bestämmes minimiinkomsten för sådana, som har vecko- eller månadslön sålunda, att den minsta månadslönen vid tillämpande av 40-timmars arbetsvecka är 516 mk. Övervakningen av de så överenskomna minimilönerna möjliggöres av 17 § lagen om arbetsavtal.

Frågan om arbetstiden för nämnda arbetstagargrupper blir inom kort föremål för utredning, då man i ministeriet för närvarande vidtager åtgärder för att tillsätta en kommitté med uppgift att utreda saken.

Av det anförda torde framgå, att Regeringen vidtagit nödiga åtgärder för att avlägsna de missförhållanden och brister i fråga om lön, arbetstid och sociala förhållanden, för vilka de i spörsmålet nämnda arbetstagargrupperna varit utsatta. En utredning över nämnda arbetstagargruppers jämförelsevis låga lönenivå jämte förslag till avhjälpande av detta missförhållande kan emotses då den förenämnda, 21. 11.

1968 tillsatta kommittén slutför sitt arbete. Det uppdrag kommittén erhållit ålägger den att även uppgöra förslag till förbättrande av den ekonomiska situationen för sådana, som arbetar inom serviceyrken och saknar skälig trygghet i fråga om sin utkomst. Sedan kommitténs betänkande blivit färdigt kommer Regeringen att överväga nödiga och lämpliga åtgärder och utvägar för att förbättra förhållandena för dem som arbetar inom serviceyrkena.

Det ovan anförda får jag vördsamt bringa Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 7 juni 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 164.

E. Niemelä: Säämingin saaristotien rakentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on yksimielisesti hyväksynyt toivomusaloitteen Säämingin saaristotien rakentamisesta. Tie tulisi olemaan 36 km pitkä ja se yhdistäisi Savonlinnan talousalueen Imatran ja Vuoksenlaakson talousalueeseen. Tie kulkisi ns. saaristolinjaa ja lyhentäisi nykyistä Imatran — Savonlinnan väliä noin 40 km:llä. Samoin tämä tie poistaisi Punkaharjun vaikean liikenteellisen pullonkaulan. Tämä on ns. Säämingin saaristotie, jolla on erittäin suuri yleinen liikenteellinen merkitys aina Vaikauden, Savonlinnan, Imatran ja Vuoksenlaakson teollisuudelle ja kaupalle sekä paikalliselle asujamistolle, sillä noin 1 500 sääminkiläistä, jotka nyt ovat vailla maayhteyttä, pääsisivät nykyaikaisen ja turvallisen liikenteen pariin.

Tässä yhteydessä on mainittava, että yksinomaan tätä saaristoasujamistoa joutuu valtiovalta avustamaan huomattavalla summalla vuosittain vesiliikennettä varten ja kelirikkoaikoina kalliiksi tulevalla helikopterilla.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Milloin Säämingin saaristotien suunnittelu aiotaan viedä päätökseen ja aloit- Eduskunnan hyväksymän toivomuksen mukaisesti tien rakentaminen?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Esu Niemelä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi jäljennöksen kansanedustaja E. Niemelän näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä no 164:

> "Milloin Säämingin saaristotien suunnittelu aiotaan viedä päätökseen ja aloit- Eduskunnan hyväksymän toivomuksen mukaisesti tien rakentaminen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tie- ja vesirakennushallituksessa on kysymyksessä mainitun eduskunnan toivomuksen johdosta laadittu selvitys asiakohdassa mainitulle maantielle eli ns. Säämingin saaristotielle tulevasta liikenteestä, tien rakentamisen vaatimista kustannuksista ja taloudellisesta kannattavuudesta. Lisäksi on tutkittu Säämingin eteläisen saariston nykyisiä kulkuyhteyksiä sekä mahdollisuuksia niiden parantamiseen.

Tutkimuksissa on todettu, ettei Särkilahden — Savonlinnan maantietä voida pitää liikennetaloudellisesti erityisen kannattavana hankkeena. Sen investointikustannukset (alustava arvio 23,7 mmk) ovat lisäksi siksi korkeat, ettei hanketta nykyisten rahoitusmahdollisuuksien puitteissa ole mahdollista ottaa aivan lähivuosien toteuttamisohjelmiin. Ko. saaristotie ei myöskään yksinään ilmeisesti ratkaise Säämingin saariston tieongelmia. Säämingin saariston tieoloja on pyrittävä parantamaan parantamalla saaristotien lisäksi paikallis- ja yksityistieverkkoa sekä mahdollisesti laiva- ja moottoriyhteyksiä lisäämällä. Tämän vuoksi ovat tieviranomaiset ottaneetkin kuluvan vuoden suunnitteluohjelmaan yleissuunnitelman laatimisen paikallistieverkon täydentämiseksi Säämingin eteläisessä saaristossa. Tämä tutkimus tulee täydentämään saaristotiestä jo tehtyjä selvityksiä. Vasta tämän Säämingin saariston tiekysymyksiä kokonaisuudessaan koskevan selvityksen jälkeen voidaan ratkaista lopullisesti, missä järjestyksessä ko. saariston tiestöä on ryhdyttävä lopullisesti suunnittelemaan, parantamaan ja rakentamaan, jotta sen vaikeat liikennöimisongelmat tulisivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisella, taloudellisella ja koko saaristoa tyydyttävällä tavalla ratkaistuiksi.

Helsingissä, kesäkuun 30 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman E. Niemelä ställda skriftliga spörsmål nr 164:

> "När har man för avsikt att slutföra planeringen av Sääminki skärgårdsväg och att i enlighet med den av riksdagen godkända hemställningen påbörja anläggandet av vägen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har man med anledning av riksdagens i spörsmålet nämnda hemställning utarbetat en utredning om den blivande trafiken på ovan nämnda s.k. Sääminki skärgårdsväg, de kostnader anläggandet av vägen kräver och vägens ekonomiska lönsamhet. Dessutom har man undersökt de nuvarande kommunikationerna i Sääminki södra skärgård samt möjligheterna att förbättra dem.

Vid undersökningarna har konstaterats, att landsvägen Särkilahti — Nyslott från trafikekonomisk synpunkt icke kan anses vara något särskilt lönsamt projekt. Investeringskostnaderna (enligt förberedande beräkning 23,7 mmk) är därtill så pass höga, att projektet inom ramen för nuvarande finansieringsmöjligheter icke kan intagas i de program som skall förverkligas inom de närmaste åren. Ifrågavarande skärgårdsväg löser uppenbarligen icke heller ensam vägproblemen inom Sääminki skärgård. Man måste sträva till att förbättra vägförhållandena i Sääminki skärgård genom förbättring av såväl den nuvarande skärgårdsvägen som nätet av bygde- och enskilda vägar samt genom eventuell ökning av båt- och motorbåtsförbindelserna. Fördenskull har vägmyndigheterna också i innevarande års planeringsprogram intagit utarbetandet av en allmän plan för komplettering av bygdevägsnätet i Sääminki södra skärgård. Denna undersökning kommer att utgöra en komplettering till de utredningar som redan utförts om skärgårdsvägen. Först sedan denna utredning om vägfrågorna i Sääminki skärgård som en helhet har blivit klar kan man slutgiltigt avgöra, i vilken ordning förbättring och anläggning av vägnätet inom ifrågavarande skärgård skall inledas så att de svåra trafikproblemen blir lösta på ett så ändamålsenligt, ekonomiskt förmånligt och för hela skärgården tillfredsställande sätt som möjligt.

Helsingfors den 30 juni 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 165.

E. Niemelä: Seikanlammen—Säimenen—Leppälahden maantien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on 4. 2. 1966 hyväksynyt toivomusaloitteen Seikanlammen—Savonrannan—Säimenen—Rönkönvaaran—Leppälahden maantien parantamisesta. Eduskunnan lausumasta toivomuksesta huolimatta ko. tielle ei ole tehty mitään.

Mikkelin läänin itäisen osan eräs vaikeimpia ja huonokuntoisimpia teitä on Seikanlampi—Savonranta—Säimen—Rönkönvaara—Leppälahden tie Savonrannan ja Kerimäen kunnissa. Nykyinen tie on erittäin kapea, mäkinen ja routiva. Liikenne ko. tieosuudella on kumminkin suhteellisen vilkas, sillä Savonrannan kirkonkylästä ei ole muita tieyhteyksiä Joensuun talousalueelle eikä Savonlinnan talousalueelle, vaan tie on ainoa valtaväylä koko pitäjässä.

Orivirran sillan valmistuttua on tärkeää ja välttämätöntä, että myöskin varsinaisen maantien parannus- ja korjaustyöt saataisiin pian työn alle, sillä nykyisellään sen kunto aiheuttaa liikenteelle äärimmäisiä vaikeuksia. Myöskin työllisyyttä ajatellen olisi tämä erittäin tärkeätä juuri Savonrannan ja Kerimäen tilannetta ajatellen. Mainittakoon, että kuluvana keväänä on Savonrannassa koko pitäjän yhteisillä talkoilla yritetty saada tietä liikennöitävään kuntoon.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, Eduskunnan 4. 2. 1966 hyväksymän toivomuksen mukaisesti, Seikanlammen—Savonrannan—Säimenen—Rönkönvaaran—Leppälahden maantien parantamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

E. Niemelä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Esu Niemelän näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 165:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, Eduskunnan 4. 2. 1966 hyväksymän toivomuksen mukaisesti, Seikanlammen—Savonrannan—Säimenen—Rönkönvaaran—Leppälahden maantien parantamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettuun tiejaksoon Seikanlampi — Savonranta — Säimen — Leppälahti sisältyvän tien loppuosan Säimen—Leppälahti rakentamisesta eli nykyisen maantien oikaisemisesta kulkemaan Säimenestä suoraan Rönkönvaaran kautta Leppälahteen, on Savonrannan kunta tehnyt v. 1959 tieasetuksen mukaisen aloitteen. Aloitteen käsittelyn yhteydessä suoritettu tieverkkoselvitys osoitti kuitenkin, ettei tämän tiejakson loppuosan rakentaminen sille tuleva vähäinen liikenne huomioonottaen ole nykyisten teiden rakentamiseen varattujen niukkojen määrärahojen puitteissa mahdollista. Tie- ja vesirakennushallitus onkin päätöksessään 29. 10. 1970 todennut, ettei ko. tie täytä liikenteelliseltä merkitykseltään yleisistä teistä annetun lain 7 §:n maanteille asettamia vaatimuksia ja antanut mainitun aloitteen raueta yleisistä teistä annetun asetuksen 8 §:n 2 momentin säännösten nojalla. Päätös on lähetetty kunnalle tiedoksi.

Tutkiessaan kysymyksessä mainitun Eduskunnan toivomusaloitteen johdosta koko alussa mainitun tiejakson parantamista tieviranomaiset ovat tulleet siihen tulokseen, että koska Seikanlammen—Savonrannan—Leppälahden välisen tieyhteyden liikennemäärät ovat verraten vähäiset, tulisi tien parantaminen suorittaa ns. tehostettuna kunnossapitotyönä. Tehostetun kunnossapidon yhteydessä tien pahimmat mutkat tullaan oikaisemaan, mäkiä alennetaan, routapaikat korjataan ja tie päällystetään öljysoralla. Tehostettu kunnossapito suoritettaisiin seuraten lähes täydellisesti nykyistä tielinjaa. Suuria investointeja vaativa tien täydellinen parantaminen tai uudelleen rakentaminen olisi liikennetaloudellisesti kannattamatonta. Tien alkuosa Seikanlampi—Savonranta sisältyykin Mikkelin tie- ja vesirakennuspiirin piirikonttorin tehostetun kunnossapidon vv. 1972—73 alustavaan ohjelmaan, joten maantien Seikanlampi—Leppälahti parantamistöiden aloittaminen riippuu kokonaan tieviranomaisille tehostettuun kunnossapitoon myönnettävistä määrärahoista.

Vuodeksi 1972 on liikenneministeriö esittänyt yleisten teiden kunnossapitoon myönnettävästä määrärahasta varattavaksi tehostettuun kunnossapitoon n. 25 milj. markkaa, jolla saataisiin tehostetun kunnossapidon alaiseksi koko maassa n. 500 km huonokuntoisia sorateitä. Tämä määräraha ja mm. myös Seikanlammen—Savonrannan—Leppälahden maantien parantamiskysymys ratkeaa siis ensi vuoden tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

Helsingissä elokuun 4 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Esu Niemelä ställda spörsmål nr 165:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att landsvägen Seikanlampi—Savonranta—Säimen—Rönkönvaara—Leppälahti skall bli förbättrad såsom i Riksdagens hemställan 4. 2. 1966 förutsättes?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Savonranta kommun gjorde år 1959 i vägförordningen avsedd framställning om byggande av den i landsvägen Seikanlampi—Savonranta—Säimen—Leppälahti ingående sista vägdelen Säimen—Leppälahti, dvs. om uträtning av den nuvarande landsvägen så, att den skulle gå från Säimen direkt över Rönkönvaara till Leppälahti. Den utredning av vägnätet som utfördes i samband med behandlingen av framställningen visade likväl, att det inte var möjligt att med de nuvarande knappa anslagen för vägbyggen bygga sista delen av detta vägavsnitt, som skulle komma att bli rätt litet trafikerad. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i beslut 29 10. 1970 konstaterat, att ifrågavarande väg inte med avseende på sin betydelse för trafiken uppfyller fordringarna i 7 § lagen om allmänna vägar, och därför med stöd av 8 § 2 mom. förordningen om allmänna vägar låtit framställningen förfalla. Beslutet har bragts till kommunens kännedom.

Vägmyndigheterna har med anledning av ifrågavarande hemställningsmotion i Riksdagen undersökt möjligheterna att förbättra hela det i början nämnda vägavsnittet och därvid kommit till att vägen, emedan trafiken är rätt ringa på sträckan Seikanlampi—Savonranta—Leppälahti, borde förbättras genom s.k. förstärkt underhåll. Detta innebär att man i samband med vägunderhållet skulle räta ut de värsta kurvorna, sänka backar, reparera tjälskador och belägga vägen med oljegrus. Det förstärkta underhållet skulle ske så, att man i det närmaste fullständigt skulle följa den nuvarande vägsträckningen. Det vore trafikekonomiskt olönsamt att göra stora investeringar i en fullständig förbättring eller ombyggnad av vägen. Början av vägen Seikanlampi—Savonranta ingår i det preliminära program för förstärkt underhåll under åren 1972—73, som har uppgjorts av St Michels väg- och vattenbyggnadsdistrikts distriktskontor. Det beror därför helt på de anslag för förstärkt underhåll av vägar som beviljas vägmyndigheterna, när arbetena på förbättrande av landsvägen Seikanlampi—Leppälahti kan påbörjas.

För år 1972 har trafikministeriet föreslagit, att ca 25 milj. mark av anslaget för underhåll av allmänna vägar skall avsättas för förstärkt underhåll. Med detta belopp skulle i hela landet omkring 500 km dåliga grusvägar bli föremål för förstärkt underhåll. Detta anslag blir klart och frågan om förbättrande av bl.a. landsvägen Seikanlampi—Savonranta—Leppälahti sålunda avgjord i samband med behandlingen av nästa års statsförslag.

Helsingfors den 4 augusti 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 166.

Kaipainen ym.: Sairausvakuutuspäivärahan epäämisestä sosiaalisten syiden perusteella suoritetun abortin takia.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sairausvakuutuslain 14 §:n mukaan suoritetaan korvaukseksi sairaudesta johtuvasta työkyvyttömyydestä päivärahaa sekä raskauden ja synnytyksen johdosta äitiysrahaa. Työkyvyttömyydellä tarkoitetaan tämän lain mukaan sellaista sairaudesta johtuvaa tilaa, jonka kestäessä vakuutettu on sairauden edelleen jatkuessa kykenemätön tekemään tavallista työtään tai työtä, joka on siihen läheisesti verrattavaa.

On käynyt ilmi, että sairausvakuutustoimikunnat eräissä tapauksissa ovat evänneet päivärahan vakuutetuilta, joille on suoritettu raskauden keskeytys sosiaalisten indikaatioiden perusteella. Syynä epäämiseen on tällöin ilmeisesti ollut joko se, että on katsottu, ettei kysymyksessä ole sairaudesta johtuva tila, tai se, että on vedottu sairausvakuutuslain 26 §:ään. Tämän pykälän mukaan voidaan vakuutetulle tuleva etuus evätä tai alentaa, jos vakuutettu on vilpillisesti tai törkeästä tuottamuksesta ilmoittanut väärin tai salannut jonkin seikan, jolla on merkitystä tämän lain mukaisen etuuden saamiseen tai suuruuteen, taikka jos hän on itse tai toisen avulla tarkoituksellisesti aiheuttanut sairauden tai hänen törkeä huolimattomuutensa on olennaisesti myötävaikuttanut sairauden syntymiseen. Raskauden keskeytyksen yhteydessä on tällöin mahdollisesti katsottu asianomaisen itsensä tarkoituksellisesti aiheuttaneen sairauden. Molemmissa tapauksissa sairausvakuutuspäivärahan epääminen on varsin hämmästyttävää. Sairausvakuutuksen piirissä vakiintuneen käytännön mukaan pidetään päivärahaan oikeuttavana sairautena myös esimerkiksi tilaa, joka syntyy terveelle munuaisen luovuttajalle suoritetun munuaisen poisto-operaation yhteydessä. Sosiaalisten syiden perusteella suoritettu raskauden keskeytys on täysin verrattavissa tähän. Tällöin olisi toisin sanoen operaation jälkitilaa pidettävä työkyvyttömyyttä aiheuttavana sairautena riippumatta siitä, mikä syy on johtanut raskauden keskeytystoimenpiteen suorittamiseen.

Varsin vaikea on ymmärtää myöskään sairausvakuutuslain 26 §:n soveltamista näissä tapauksissa. Tällöinhän herää kysymys siitä, pidetäänkö sairauden tarkoituksellisena aiheuttamisena tai vakuutetun törkeänä huolimattomuutena raskauteen johtanutta sukupuoliyhdyntää vai heikkoihin sosiaalisiin olosuhteisiin joutumista. Kumpikin tämänkaltainen tulkinta on täyttä mielettömyyttä.

On mahdollista, että sairausvakuutusviranomaisten ratkaisuihin on vaikuttanut kansaneläkelaitoksen yhteydessä toimivan pääasiassa lääkäreistä kokoonpannun sosiaalilääketieteellisen neuvottelukunnan kannanotto. Kun tiedetään lääkärikunnan suhtautuvan tällä hetkellä varsin kielteisesti uuteen aborttilakiin, ei lääkärineuvottelukunnan mahdollista kielteistä kantaa kysymykseen sairausvakuutuskorvauksen suorittamisesta raskauden keskeytystapauksissa voida pitää täysin objektiivisena.

Vaikka sairausvakuutuspäivärahaa yleensä joudutaankin suorittamaan raskauden keskeytystapauksessa vain muutamalta päivältä, on sairausvakuutuksen kannanotoilla kuitenkin laajempi yleinen merkitys. Seuraavathan työnantajat yleensä varsin pitkälti sairausvakuutuksen ratkaisuja myös päättäessään työsopimuslain mukaisen sairausajan palkan maksamisesta työntekijöille.

Jos syynä sairausvakuutuspäivärahan epäämiseen on vetoaminen vakuutetun omaan tuottamukseen, tulee etsimättä mieleen vertailu muihin tapauksiin, joissa vakuutetun "syyllisyys" sairauden syntyyn on vielä selvempi kuin hänen myötävaikuttamisensa raskaudentilan alkamiseen tai huonoihin sosiaalisiin olosuhteisiin joutumiseen. Niinpä tupakoivan potilaan "syyllisyys" keuhkosyövän syntyyn

tai tupakoivan, runsaasti eläinrasvoja käyttävän ja itsensä ylipainoiseksi lihottaneen potilaan "syyllisyys" sepelvaltimotaudin syntyyn jouduttaisiin myös ottamaan huomioon, mikä tilanne johtaisi myös täydelliseen mielivaltaan.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen mielestä oikein, että sairausvakuutuspäiväraha evätään niiltä vakuutetuilta, joille on suoritettu raskauden keskeytys sosiaalisten indikaatioiden perusteella, ja jos tämä ei ole kohtuullista,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1971.

Osmo Kaipainen.
Ilmo Paananen.
Kaisa Raatikainen.
A-L. Tiekso.
Salme Myyryläinen.
Eero Salo.
Kaarle Salmivuori.
Tellervo Koivisto.
Paavo Tiilikainen.
A-V. Perheentupa.
Leo Kohtala.
Matti Ahde.
Mauno Forsman.
Lauha Männistö.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Osmo Kaipaisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 166:

> "Onko Hallituksen mielestä oikein, että sairausvakuutuspäiväraha evätään niiltä vakuutetuilta, joille on suoritettu raskauden keskeytys sosiaalisten indikaatioiden perusteella, ja jos tämä ei ole kohtuullista,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asiantilan korjaamiseksi?"

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Raskauden keskeyttämisestä aiheutuvaa tilaa, jonka kestäessä vakuutettu on kykenemätön työhön, on kansaneläkelaitoksen ilmoituksen mukaan pidettävä sairausvakuutuslain 14 §:n nojalla korvattavana työkyvyttömyytenä. Päivärahaa suoritetaan niissäkin tapauksissa, jolloin vakuutettu on työkyvytön muilla kuin lääketieteellisillä perusteilla suoritetun laillisen raskauden keskeyttämisen johdosta. Kansaneläkelaitos ei ole antanut asiasta sairausvakuutustoimistoille kirjallisia ohjeita, koska käytäntö on jo muodostunut edellä selostetun kannan mukaiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Osmo Kaipainen m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 166 av följande lydelse:

> "Anser Regeringen det vara rättvist, att sjukförsäkringens dagpenning förvägras de försäkrade, vilkas havandeskap avbrutits på grund av sociala indikationer, och om detta inte är skäligt, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för avhjälpande av sakförhållandet?"

Helsingfors den 21 september 1971.

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Det tillstånd, som är en följd av avbrutet havandeskap och under vilket försäkrad är oförmögen till arbete, skall enligt folkpensionsanstaltens uppgift anses för arbetsoförmåga, som skall ersättas med stöd av 14 § sjukförsäkringslagen. Dagpenning utgår även i de fall, då den försäkrade är arbetsoförmögen till följd av lagligt, på andra grunder än medicinska, avbrutet havandeskap. Folkpensionsanstalten har inte gett skriftliga anvisningar till sjukförsäkringsbyråerna om saken, emedan det redan blivit praxis att följa det ovan anförda.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 167.

Turunen: Elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtioneuvosto on päätöksellään (228/52 ja 347/59) määrännyt valtion teknillisen tutkimuslaitoksen elintarviketeollisuuslaboratorion johtavaksi elintarviketutkimuslaitokseksi.

Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen hallitus asetti 10. 2. 71 työryhmän selvittämään elintarvikkeiden sekä elintarvikelainsäädännön piiriin kuuluvien yleisten käyttö- ja kulutustarvikkeiden valvontaan liittyvän tarkastustutkimuksen suorittamista ja VTT:n elintarviketeollisuuslaboratorion osuutta tässä toiminnassa.

Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1971 on osoitettu 185 000 markan määräraha kolmen tutkimusryhmän palkkaamiseksi VTT:n elintarviketeollisuuslaboratorioon suorittamaan elintarvikevalvontaan liittyviä tarkastustutkimuksia. Mainittu työryhmä, joka sai työnsä valmiiksi maaliskuun 10 päivänä 1971, päätyi muun ohella suosittelemaan, että em. kolme tutkimusryhmää tulisi mitä pikimmin palkata elintarviketeollisuuslaboratorioon.

Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoitti kirjeellä (28/60/71) hyväksyvänsä tutkimuslaitoksesta laaditun suunnitelman elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta laitoksen elintarviketeollisuuslaboratoriossa. Samalla ministeriö kehotti tutkimuslaitosta ryhtymään tämän suunnitelman toteuttamisen vaatimiin toimenpiteisiin. Tämän lisäksi ministeriö katsoi, että kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa varattuja määrärahoja kolmen tutkimusryhmän palkkaamiseksi olisi ryhdyttävä kiireellisesti käyttämään.

Elitarviketeollisuuslaboratorio on pyrkinyt toteuttamaan kauppa- ja teollisuusministeriön kehotusta em. suunnitelmien toteuttamiseksi. Se on mm. yrittänyt 1. 3. 1971 lähtien palkata työsopimussuhteeseen tutkijan ja laborantin. Tutkimuslaitoksen hallinnollinen osasto on kuitenkin torjunut tällaiset toimenpiteet.

Hallinnollisen osaston em. asenne voi johtaa siihen, että myönnetyillä varoilla ei onnistuta palkkaamaan päteviä ja mainittuun tehtävään sopivia henkilöitä kyllin nopeasti. Valvontaan liittyvien laboratoriotutkimusten käynnistäminen saattaa vieläkin oleellisesti viivästyä ja pahimmassa tapauksessa osa mainituista varoista jäädä käyttämättä. Tällainen viivyttäminen olisi valitettavaa varsinkin kun yleisön, valvontaviranomaisten ja elintarvikeneuvottelukunnan taholta on jatkuvasti korostettu em. tutkimusten kiireellisyyttä.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtion teknillisen tutkimuslaitoksen hallinnollinen osasto pyrkii jarruttamaan elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamista em. laitoksen elintarviteollisuuslaboratoriossa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta hyväksyttyjen suunnitelmien toteuttamiseksi kiireellisesti?

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeen ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Turusen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 167.

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtion teknillisen tutkimuslaitoksen hallinnollinen osasto pyrkii jarruttamaan elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamista em. laitoksen elintarviteollisuuslaboratoriossa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta hyväksyttyjen suunnitelmien toteuttamiseksi kiireellisesti?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kuten puheena olevassa kyselyssä on todettu, kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoitti 26 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyllä kirjeellään n:o 28/260/71 valtion teknilliselle tutkimuslaitokselle hyväksyvänsä tutkimuslaitoksessa laaditun suunnitelman elintarvikelainsäädäntöön liittyvän valvonnan tehostamisesta laitoksen elintarviteollisuuslaboratoriossa.

Samalla ministeriö kehotti tutkimuslaitosta ryhtymään tämän suunnitelman toteuttamisen vaatimiin toimenpiteisiin. Tämän lisäksi ministeriö katsoi, että kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa varattuja määrärahoja kolmen tutkijaryhmän palkkaamiseksi olisi ryhdyttävä kiireellisesti käyttämään.

Valtion teknillisestä tutkimuslaitoksesta saadun selvityksen mukaan oli elintarviketeollisuuslaboratorion johtaja ilmoittanut edellä mainitun kauppa- ja teollisuusministeriön kirjeen saapumisen jälkeen laitoksen hallinnollisen toimiston toimistopäällikölle, ettei laboratorio voi palkata elintarvikevalvontaa suorittavaa henkilökuntaa ennen kuin laboratorio saa varmuuden siitä, että tutkimusryhmien tarvitsema laboratoriotarvikemääräraha sisällytetään vuoden 1971 lisämenoarvioesitykseen.

Kysymyksessä oleva lisämenoarvioesitys annettiin Eduskunnalle 30. 4. 1971.

Saadun selvityksen mukaan elintarviketeollisuuslaboratorion taholta esitettiin elintarvikevalvontaan osoitetusta määrärahasta palkattavaksi 1. 3. 1971 lukien, siis jo ennen kuin kyselyssä mainittu tutkijaryhmä sai työnsä valmiiksi, yksi tutkija ja yksi laborantti.

Tällöin oli asianomaiselle laboratorionjohtajalle ilmoitettu, ettei mainittuja henkilöitä voida palkata tästä määrärahasta ennen kuin tutkimusryhmien tehtäväryhmittely on hyväksytty.

Tästä huolimatta laitoksen johdon taholta suostuttiin siihen, että laborantti saatiin palkata välittömästi muilla varoilla, mutta tutkijan osalta asia ratkaistiin myöhemmin.

Kauppa- ja teollisuusministeriön antaman hyväksymisen jälkeen laitoksen hallinnollisen osaston taholta oli useaan otteeseen tiedusteltu elintarviketeollisuuslaboratoriolta mainitun tutkijan ym. henkilökunnan palkkaustoimenpiteisiin ryhtymistä, mutta vasta kuluvan vuoden toukokuussa laboratorio teki tutkimusryhmien palkkausta koskevan osittaisesityksen, joka välittömästi sai myönteisen ratkaisun.

Todettakoon, että vasta viimeksi kuluneen elokuun puolivälissä laboratorio on tehnyt lopullisen esityksen sanotun määrärahan kokonaiskäytöstä.

Edellä olevan johdosta totean, ettei teknillisen tutkimuslaitoksen hallinnollisen osaston taholta ole missään vaiheessa pyritty jarruttamaan elintarvikevalvonnan tehostamiseen tähtääviä toimenpiteitä ja kaikki elintarviketeollisuuslaboratorion esitykset on käsitelty asianmukaisesti.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Arne Berner*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Turunen ställda skriftliga spörsmål nr 167:

> "Är Regeringen medveten om att administrativa avdelningen vid statens tekniska forskningsanstalt försöker bromsa effektiveringen av den till livsmedelslagstiftningen anslutna kontrollen vid nyssnämnda anstalts livsmedelsindustrilaboratorium, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att de godkända planerna på effektivering av den till livsmedelslagstiftningen anslutna kontrollen snabbt skall kunna förverkligas?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Såsom i det berörda spörsmålet har konstaterats, meddelade handels- och industriministeriet i en skrivelse nr 28/260/71 av den 26 mars 1971 statens tekniska forskningsanstalt, att ministeriet godkände den plan på effektivering av den till livsmedelslagstiftningen anslutna kontrollen vid forskningsanstaltens livsmedelsindustrilaboratorium som hade utarbetats vid anstalten.

Tillika anmodade ministeriet forskningsanstalten att vidtaga de åtgärder som ett förverkligande av planen påkallade. Ministeriet ansåg dessutom att de anslag för avlöning av tre forskargrupper som hade reserverats i statsförslaget för innevarande år borde utnyttjas i brådskande ordning.

Enligt den utredning som har inhämtats hos statens tekniska forskningsanstalt hade föreståndaren för livsmedelsindustrilaboratoriet, sedan handels- och industriministeriets ovan nämnda skrivelse hade ingått, underrättat chefen för anstaltens administrativa byrå om att laboratoriet inte kan anställa personal för livsmedelskontroll förrän det får säkert besked om huruvida det anslag för laboratorieutrustning som forskningsgrupperna behöver upptages i propositionen angående tilläggsbudget för år 1971.

Berörda proposition angående tilläggsbudgeten avläts till Riksdagen 30. 4. 1971.

Enligt inhämtad utredning föreslogs det från livsmedelsindustrilaboratoriets sida, att en forskare och en laborant skulle avlönas med hjälp av det för livsmedelskontroll anvisade anslaget, räknat från 1. 3. 1971, m.a.o. redan innan den i spörsmålet nämnda forskargruppen fick sitt arbete färdigt.

Härvid hade vederbörande laboratorieföreståndare underrättats om att nämnda personer inte kan avlönas med hjälp av detta anslag förrän fördelningen av forskningsgruppernas uppgifter har godkänts. Det oaktat samtyckte anstaltens ledning till att en laborant omedelbart fick avlönas med andra medel. I fråga om forskaren avgjordes frågan däremot senare.

Sedan handels- och industriministeriet hade givit sitt godkännande hade anstaltens administrativa avdelning flera gånger förfrågat sig hos livsmedelsindustrilaboratoriet om huruvida åtgärder hade vidtagits för avlönande av nämnda forskare och övrig personal. Först i maj i år inkom laboratoriet emellertid med ett delförslag, som omedelbart fick en positiv lösning.

Det förtjänar konstateras att laboratoriet först i mitten av augusti i år har framlagt ett slutgiltigt förslag om den totala dispositionen av nämnda anslag.

Med anledning av vad ovan har anförts finner jag att försök inte i något skede har gjorts från den administrativa avdelningens sida inom tekniska forskningsastalten att bromsa åtgärder som avser effektivering av livsmedelskontrollen, och att alla framställningar från livsmedelsindustrilaboratoriets sida har behandlats på behörigt sätt.

Helsingfors den 3 september 1971.

Handels- och industriminister *Arne Berner.*

Kirj. ksm. n:o 168.

Luja ym.: Helsingin ja sen lähikuntien rajantarkistuksista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maanantaina 24. 5. 1971 julkistettiin selvitysmies L. O. Johanssonin ehdotus rajantarkistuksiksi Helsingin ja sen lähikuntien alueella. Mielestämme ei ole kohtuullista puhua rajantarkistuksista, kun ehdotuksen mukaisesti Helsinkiin liitettäisiin pakkoliitoksin 51 km² lähikuntien alueita.

Selvitysmiehen ehdotusta ei voi olla ihmettelemättä. Espoon kohdalta esim. on juuri vahvistettu päätös, jonka mukaan Espoon kauppalasta tulee ensi vuoden alusta kaupunki. Kuitenkin esitetään vanhimpia veronmaksaja-alueita, kuten esim. Leppävaara, liitettäväksi Helsinkiin. Mainitulle alueelle on suunniteltu yhtä Espoon neljästä aluekeskuksesta ja tämän mukaisesti on jo nyt tällä alueella lukuisia kauppalan laitoksia, mm. ainoa ammattikoulu ja kauppaoppilaitos, toinen kauppalan uimahalleista sekä työväenopiston päärakennus ja pääkirjasto. Vaikka ne jäisivätkin Espoon omistukseen, tilanne olisi luonnoton.

Leppävaaran alueella mm. on järjestetty alueliitoskeskustelun aikana useita julkisia tilaisuuksia, joissa paikkakunnan asukkaat ovat erittäin selvästi ilmaisseet kielteisen kantansa alueen liittämisestä Helsinkiin. On todettu, että nyt uhanalaisina olevilla alueilla on ollut vuosikymmeniä aktiivisuutta, jolla on kehitetty erittäin vaikeissakin olosuhteissa Espoon kokonaisuutta. Nämä alueet ovat antaneet kunnalle elinvoimaa vuosikymmeniä, joten olisi erittäin epäoikeudenmukaista siirtää niitä nyt Helsinkiin. Näiden ansioksi voidaan suurelta osin katsoa Espoon eteenpäinmeno ja vireys. Nyt kun alkaisi olla näiden alueiden voimakkaamman kehityksen vuoro, ne uhataan liittää Helsinkiin. Ne joutuisivat laita-alueille, joiden kehitys pysähtyisi aivan kuten on käynyt viimeisen alueliitoksen yhteydessä Helsinkiin liitettyjen Tapanilan, Puistolan ja Pukinmäen. Paitsi, että kehitys pysähtyisi näillä liitettävillä alueilla, se pysähtyisi myös jäljelle jäävässä osassa Espoota, kun näin voimakkaat alueet riistettäisiin siltä.

Yhtä kohtuuttomiksi on todettava ehdotus Helsingin maalaiskunnan ja Sipoon kunnan pirstomisesta.

Kun selvitysmiehen ehdotuksen julkistamisen yhteydessä on mainittu turvautuminen lain sallimiin pakkoliitoksiin, on todettava, että ne ovatkin ainoa keino, jolla näin radikaalit liitokset voidaan toteuttaa. Jos asukkaita kuunnellaan — jonka luulisi olevan kohtuus — ei liitoksia myöskään tapahdu.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että 24. 5. 1971 julkistettu ehdotus rajantarkistuksiksi Helsingin ja sen lähikuntien alueella merkitsisi toteutettuna kehityksen pysähdyttämistä vuosikymmeniksi sekä liitosalueilla että alueluovutusten kohteeksi joutuvissa kunnissa, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus todella ryhtyä ehdotetunlaisiin kohtuuttomiin pakkoliitoksiin?

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Sinikka Luja.
Osmo Kaipainen.
Seppo Westerlund.
Kaisa Raatikainen.
Lauri Kantola.
Antero Salmekivi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 901 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Sinikka Lujan ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 168, jossa tiedustellaan:

> "Tietääkö Hallitus, että 24. 5. 1971 julkistettu ehdotus rajantarkistuksiksi Helsingin ja sen lähikuntien alueella merkitsisi toteutettuna kehityksen pysähdyttämistä vuosikymmeniksi sekä liitosalueilla että alueluovutusten kohteeksi joutuvissa kunnissa, ja jos tietää, aikooko Hallitus todella ryhtyä ehdotetunlaisiin kohtuuttomiin pakkoliitoksiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Yhteiskunnallinen kehitys Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien alueilla on ollut ja tulee edelleen olemaan niin voimakasta, että on välttämätöntä selvittää ja harkita, mitä uudelleenjärjestelyjä kunnallishallinnon aluejaossa ja muussa järjestysmuodossa ehkä on suoritettava, jotta niistä uusista ja kasvavista vaatimuksista, mitkä tämä kehitys on aiheuttanut ja aiheuttaa, voitaisiin parhaiten selviytyä. Tällöin on erityisesti pidettävä silmällä näiden kuntien muodostamaa kokonaisuutta ja kunnallishallinnon sopeuttamista sitä palvelemaan.

Kysymys joidenkin aluejärjestelyjen tarpeellisuudesta Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien välillä on yhteydessä kysymykseen, joka koskee näiden kuntien erinäisten yhteisten tehtävien hoidon järjestämistä ehdotetun seutukuntahallinnon muodossa tai muulla tavoin.

Näiden kummankin kysymyksen käsittely toimitettujen selvitysten pohjalta on vielä kesken. Mihin tuloksiin päädytään, ei vielä ole nähtävissä. On selvää, että asioita harkittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kysymyksessä tarkoitettujen alueiden väestön ja asianomaisten kuntien etuihin ja mielipiteisiin.

Helsingissä 31 päivänä elokuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 901 av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Sinikka Luja m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 168:

> "Är Regeringen medveten om att det 24. 5. 1971 offentliggjorda förslaget till gränsjusteringar på Helsingfors och dess närkommuners område genomfört skulle innebära, att utvecklingen skulle avstanna för årtionden framåt såväl på det inkorporerade området som i de kommuner som nödgas överlåta områden, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen verkligen företaga sådana oskäliga tvångsinkorporeringar som har föreslagits?"

Såsom svar på spörsmålet får jag anföra följande:

Samhällsutvecklingen på Helsingfors stads och dess grannkommuners områden har varit och kommer även i fortsättningen att vara så kraftig att det är nödvändigt att utreda och överväga, vilka omregleringar i kommunalförvaltningens områdesindelning och i dess organisationsform i övrigt som eventuellt bör vidtagas för att de nya och växande krav som denna utveckling har givit och ger upphov till bäst skall kunna uppfyllas. Härvid bör särskilt avseende fästas vid den helhet dessa kommuner blidar och vid anpassningen av kommunalförvaltningen till att tjäna den.

Frågan om nödvändigheten av vissa områdesregleringar mellan Helsingfors stad och dess grannkommuner står i samband med frågan om ordnandet av skötseln av vissa för dessa kommuner gemensamma uppgifter genom den föreslagna regionkommunförvaltningen eller på annat sätt.

Vardera frågan är ännu under behandling på basen av verkställda utredningar. Man kan inte ännu veta vilka resultat man kommer till. Det är uppenbart att vid prövningen av frågorna särskilt avseende bör fästas vid de i spörsmålet avsedda områdenas befolknings och vederbörande kommuners intressen och åsikter.

Helsingfors den 31 augusti 1971.

Inrikesminister *Eino Uusitalo.*

Kirj. ksm. n:o 169.

Koivisto ym.: Puhelinverkon automatisoinnin johdosta työttömiksi joutuvien puhelinapulaisten työllisyyden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinnossa työskentelee tällä hetkellä n. 4 000 puhelunvälittäjää. Puhelinverkoston automatisoinnin johdosta joutuu huomattava osa tästä ammattikunnasta lähivuosina työttömäksi.

Saadun tiedon mukaan posti- ja lennätinhallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin irtisanottavan puhelinhenkilökunnan sijoittamiseksi laitoksen muihin tehtäviin. Kun kysymyksessä on maamme suurin työnantaja, ei tarpeettomaksi jäävän puhelunvälittäjähenkilökunnan sijoittaminen ja kouluttaminen uusiin tehtäviin kuten esim. postivirkamiestehtäviin, tuottane vaikeuksia.

Edellä mainittu puhelunvälittäjän ammattikunta jakautuu kahteen ryhmittymään: puhelinvälittäjiin ja puhelinapulaisiin. Kumpikin ryhmittymä tekee työtä samoissa työvuoroissa. Eroavuus on siinä, että edelliseltä ryhmittymältä vaaditaan vähintään keskikoulun oppimäärä ja jälkimmäiseltä kansakoulun päästökirja.

Puhelinapulaisten sijoittaminen postivirkamiestehtäviin ei ole mahdollista, koska alimpaankin postitoimeen (ylimääräinen postiapulainen) vaaditaan opinnäytteenä keskikoulututkinto, jota puhelinapulaisella ei yleensä ole ja jota tutkintoa heiltä ei nykyiseen tehtävään ole vaadittu. Palveluammattiin tarvittavan kielitaidon ovat puhelinapulaiset yleensä hankkineet itseopiskelulla tai paikkakuntiensa työväenopistojen ohjauksella.

Asianomaisen ministeriön päätöksen n:o 5016/22. 10. 1969 mukaan "ylimääräisen postiapulaisen toimeen vaaditaan keskikoulun tai sitä vastaavan kauppakoulun tutkinto taikka kansakoulun päätöskirjan tai sitä vastaavat tiedot omaavan tulee olla palvellut vähintään 10 vuotta posti- ja lennätinlaitoksessa postivirkamiestehtävissä."

Kun puhelinapulaisten lukumäärä on n. 600 ja heitä kaikkia uhannee lähivuosina työttömyys, olisi em. päätöstä saatava muutetuksi siten, että kansakoulutiedoilla varustettu, automatisoinnin johdosta pois joutuva puhelinapulainen saavuttaisi pätevyyden ylimääräiseen postiapulaisen toimeen palveltuaan posti- ja lennätinlaitosta sen eri tehtävissä (ei ainoastaan postivirkamiestehtävissä) vähintään kymmenen vuotta. Kysymyshän on palveluammatista niin telekuin postipuolellakin.

Palveluammatin vaatiman kypsyyden saavuttanee yhtä hyvin puhelunvälittäjän ammatissa taikka muissa posti- ja lennätinlaitoksen palvelutehtävissä kuin postivirkamiestehtävissä, mitä em. ministeriön päätös edellyttää.

Mikäli edellä mainittu ylimenovaiheen muutos saataisiin aikaan, on odotettavissa, että suurin osa vähennettävistä puhelinapulaisista voitaisiin sijoittaa edelleenkin saman työnantajan palvelukseen, joskin toisiin tehtäviin.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että posti- ja lennätinlaitoksessa palvelee n. 600 puhelinapulaista, jotka puhelinverkoston automatisoinnin johdosta joutuvat työttömiksi ja joita muodollisen kelpoisuusvaatimuksen puuttuessa ei voida sijoittaa laitoksen muihin alempiin virkamiestehtäviin, ja jos tietää,
>
> onko Hallitus harkinnut esteenä olevia säädöksiä muutettaviksi siten, että määrätyn ajan, esimerkiksi 10 vuotta, posti- ja lennätinlaitoksessa palvellut

puhelinapulainen, jolla ei ole keskikoulu- tai vastaavaa tutkintoa, voitaisiin nimittää tai määrätä posti- ja lennätinhallituksen alimpiin posti- tai televirkamies-virkoihin tai -toimiin?

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Tellervo Koivisto.
Osmo Kaipainen.
Leo Kohtala.
Kaisa Raatikainen.
Ralf Friberg.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne n:o 902 toukokuun 26 päivältä 1971 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Tellervo Koiviston ym. tekemän kysymyksen n:o 169.

> "Tietääkö Hallitus, että posti- ja lennätinlaitoksessa palvelee n. 600 puhelinapulaista, jotka puhelinverkoston automatisoinnin johdosta joutuvat työttömiksi ja joita muodollisen kelpoisuusvaatimuksen puuttuessa ei voida sijoittaa laitoksen muihin alempiin virkamiestehtäviin, ja jos tietää,
>
> onko Hallitus harkinnut esteenä olevia säädöksiä muutettaviksi siten, että määrätyn ajan, esimerkiksi 10 vuotta, posti- ja lennätinlaitoksessa palvellut puhelinapulainen, jolla ei ole keskikoulu- tai vastaavaa tutkintoa, voitaisiin nimittää tai määrätä posti- ja lennätinhallituksen alimpiin posti- tai televirkamies-virkoihin tai -toimiin?"

Vastauksena kysymykseen ilmoitan kunnioittavasti seuraavaa:

Jo silloin kun ensimmäinen kaukopuhelinliikenteen yhteysväli vuonna 1959 automatisoitiin asetettiin posti- ja lennätinhallituksessa työryhmä selvittämään ja tekemään esityksiä siitä, millä tavoin puhelinliikenteen automatisoinnin vuoksi työtä vaille jäävien puhelinvirkailijoitten asema olisi järjestettävä. Valtiovarainministeriön järjestelyosasto antoi silloin niinikään valtionhallinnon virastoille ja laitoksille määräyksen tiedustella posti- ja lennätinhallitukselta mahdollisuutta täydentää henkilökuntatarvettaan puhelinliikenteestä vapautuvilla puhelinvirkailijoilla. Viime vuonna liikenneministeriö lisäksi asetti toimikunnan selvittämään ja tekemään ehdotuksen siitä, millä tavoin puhelinliikenteen automatisoinnin johdosta työtä vaille jäävien puhelinvirkailijoitten taloudelliset, oikeudelliset ja sosiaaliset edut olisi järjestettävä.

Posti- ja lennätinlaitoksen puhelinvirkailijoitten lukumäärä on tällä hetkellä noin 4 600 henkilöä. Sitten kun koko maan puhelinliikenne arviolta lähimmän kymmenen vuoden kuluessa tulee automatisoiduksi, tarvitaan suoritetun selvityksen mukaan puhelinliikenteen erilaisissa palvelutehtävissä noin 2 500 puhelinvirkailijaa. Vähennystarve on siis runsaat 2 000 puhelinvirkailijaa. Osa tästä vähennyksestä tapahtuu sanotun ajan kuluessa eroamisista ja kuolemantapauksista johtuvana luonnollisena poistumana, mutta muiden osalta on tarpeen erityiset toimenpiteet heidän asemansa turvaamiseksi. Sellaisiin toimenpiteisiin on jo ryhdyttykin ja edellä mainitun toimikunnan tehtävänä on suunnitella ja ehdottaa muita kysymykseen tulevia toimenpiteitä.

Vuodesta 1967 alkaen valtion tulo- ja menoarviossa on ollut 500 000 markan suuruinen määräraha, jotta puhelinliikenteen automatisoinnin johdosta työtä vaille jääville puhelinvirkailijoille voidaan myöntää ylimääräinen eläke 58 vuotiaana säädetyn 63 vuoden eläkeiän estämättä. Tähän mennessä tätä etua on käyttänyt hyväkseen noin 60 puhelinvirkailijaa. Ilmeistä kuitenkin on, että suurin osa vapautuvasta henkilökunnasta on pyrittävä sijoittamaan tarvittaessa uudelleenkoulutettuna toisiin tehtäviin posti- ja lennätinlaitoksessa ja myös muualle valtionhallintoon sekä yksityisten työnantajien palvelukseen. Posti- ja lennätinlaitoksessa on tähän mennessä sijoitettu uusiin tehtäviin 374 puhelinvirkailijaa, heistä suurin osa uudelleenkoulutettuna. Sijoituskohteita ovat olleet postiala, lennätinala, toimistotyöt, varastotehtävät ja teknillisten laitteiden valvonta- ja huoltotehtävät. Ehdotuksessa ensi vuoden tulo- ja menoarvioksi tultaneen myös esittämään, että jokin määrä puhelinvirkailijoita siirrettäisiin posti- ja lennätinlaitoksesta puolustuslaitokseen viestitystehtäviin heidän asemaansa ja etujaan huonontamatta.

Suurimpaan osaan valtion viroista ja toimista kelpoisuusehtona vaaditaan vähintään keskikoulututkinto tai sitä vastaavat opinnäytteet. Tämä seikka saattaa olla muodollisena esteenä uudelleensijoittamiselle niiden puhelinvirkailijoiden osalta, jotka tätä ehtoa eivät täytä. Hallituksen mielestä ei ole syytä eikä tarvetta yleisesti alentaa valtion virkojen ja toimien kelpoisuusehtoja. Kysymyksessä tarkoitettujen puhelinapulaisten suhteen sanotunlainen järjestely kuitenkin voi tulla kysymykseen samoin kuin myös erivapauden myöntäminen kelpoisuusehdoista. Hallituksen tietoon ei ole saatettu, että mainitut toimenpiteet tällä hetkellä olisivat tarpeellisia, ja puhelinvirkailijoiden sijoittamistoimikunta tullee tekemään selvityksen ja esityksen tästäkin asiasta.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 902 av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Tellervo Koivisto m.fl. ställda spörsmål nr 169.

> "Är Regeringen medveten om att vid post- och telegrafverket tjänstgör omkring 600 telefonbiträden, vilka blir arbetslösa på grund av telefonnätets automatisering och vilka, då de saknar formell kompetens, icke kan placeras i andra lägre tjänstemannauppgifter vid verket, och om så är fallet,
>
> har Regeringen övervägt sådan ändring av de hindrande stadgandena, att telefonbiträde, som tjänstgjort vid post- och telegrafverket en viss tid, till exempel 10 år, och som icke har mellanskol- eller motsvarande examen, skulle kunna utnämnas eller förordnas till de lägsta post- eller teletjänstemannatjänsterna eller -befattningarna vid post- och telegrafstyrelsen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Redan när fjärrtelefontrafikens första förbindelseavsnitt automatiserades år 1959 tillsattes i post- och telegrafstyrelsen en arbetsgrupp för att utreda och göra framställningar om på vilket sätt de telefonfunktionärers ställning borde ordnas, vilka blir utan arbete på grund av telefontrafikens automatisering. Finansministeriets organisationsavdelning beordrade då likaså statsförvaltningens ämbetsverk och inrättningar att hos post- och telegrafstyrelsen göra förfågan om möjligheten att komplettera sitt personalbehov med telefonfunktionärer som frigörs från telefontrafiken. Dessutom tillsatte trafikministeriet senaste år en kommission för att utreda och framställa förslag om på vilket sätt de ekonomiska, juridiska och sociala förmånerna borde ordnas för de telefonfunktionärer som blir utan arbete på grund av telefontrafikens automatisering.

Antalet telefonfunktionärer vid post- och telegrafverket är i detta nu omkring 4 600 personer. När hela landets telefontrafik, enligt beräkning inom de närmaste tio åren, blir automatiserad, behövs enligt en företagen utredning i olika serviceuppgifter inom telefontrafiken omkring 2 500 telefonfunktionärer. Minskningsbehovet är således drygt 2 000 telefonfunktionärer. En del av denna minskning sker inom nämnda tid såsom naturligt bortfall genom avgång och dödsfall, men för tryggande av de övrigas ställning behövs särskilda åtgärder. Sådana åtgärder har redan vidtagits, och ovannämnda kommission har till uppgift att planera och föreslå andra ifrågakommande åtgärder.

Sedan år 1967 har i statsförslaget upptagits ett anslag om 500 000 mark, för att telefonfunktionärer som blir utan arbete på grund av telefontrafikens automatisering skall kunna beviljas extra pension vid 58 års ålder, utan hinder av den stadgade pensionsåldern, 63 år. Hittills har omkring 60 telefonfunktionärer begagnat sig av denna förmån. Det är dock uppenbart, att största delen av den personal som frigörs, vid behov omskolad, måste placeras i andra uppgifter vid post- och telegrafverket och även annorstädes inom statsförvaltningen samt hos privata arbetsgivare. Inom post- och telegrafverket har hittills 374 telefonfunktionärer placerats i nya uppgifter, största delen av dem efter omskolning. De har placerats inom postverket och telegarfverket, i kontorsarbete, i lagerarbete och i kontroll- och serviceuppgifter på den tekniska sidan. I förslaget till nästa års budget torde även komma att föreslås, att en del telefonfunktionärer överförs från post- och telegrafverket till försvarsverket i förbindelseuppgifter, utan försämring av deras ställning och förmåner.

För största delen av statens tjänster och befattningar fordras minst mellanskolexamen eller motsvarande lärdomsprov. Denna omständighet kan utgöra formellt hinder för omplacering av telefonfunktionärer som icke uppfyller detta villkor. Det är enligt regeringens åsikt icke skäl och föreligger icke något behov av att allmänt sänka kompetensvillkoren för statens tjänster och befattningar. I fråga om de i spörsmålet avsedda telefonfunktionärerna kan ett arrangemang av nämnda slag dock komma ifråga, liksom även beviljande av dispens från kompetensfordringarna. Till regeringens kännedom har icke kommit, att nämnda åtgärder skulle vara nödvändiga just nu, och kommissionen för placering av telefonfunktonärer torde komma att verkställa utredning och framställa förslag även i denna sak.

Helsingfors den 11 juni 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 170.

Laine ym.: Työttömien toimeentulon turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaan työttömyyskassan jäsenelle myönnetään määrätyin edellytyksin työttömyysavustusta enintään 150 työttömyyspäivältä. Työllisyyslain perusteella myönnettyä korvausta on maksettu enintään 120 päivältä. Ne työttömyyskassa- tai korvauslain piiriin kuuluvat työttömät, jotka ovat olleet työtä vailla kuluvan vuoden ensimmäiset 5 kuukautta ja näin ollen ovat saaneet korvaukset ko. ajalta jäävät lain säädösten perusteella vaille avustusta ja korvausta vaikka työttömyys jatkuu edelleen. Aikaisempina vuosina tämä epäkohta on ratkaistu poikkeussäännöksin, joiden avulla kassa- ja korvauspäivien määriä on lisätty. Nyt ei ole näin menetelty, ja kun hallituksen esitys valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain muuttamisesta (62/71) ei koske po. tapauksia olisi hallituksen ryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin syntyneen epäkohdan korjaamiseksi.

Viitaten em. perusteluihin esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä niiden työttömien toimeentulon turvaamiseksi, joille on maksettu työttömyyskassa-avustusta tai työttömyyskorvausta lain sallimalta enimmäisajalta?

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Ensio Laine.
Toivo Åsvik.
Pauli Puhakka.
Veikko Salmi.
Niilo Koskenniemi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 170:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä niiden työttömien toimeentulon turvaamiseksi, joille on maksettu työttömyyskassa-avustusta tai työttömyyskorvausta lain sallimalta enimmäisajalta?"

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hallitus on kuluvan syyskuun 3 päivänä antanut Eduskunnalle esityksen laiksi eräistä poikkeuksista valtakunnallisista työttömyyskassoista ja työttömyyskorvauksesta annettuihin lakeihin, jolla työttömyysavustus- ja työttömyyskorvauspäiviä on esitetty jatkettavaksi kuluvana vuonna 50 lisäpäivällä. Lisäksi hallitus tässä yhteydessä viittaa viime heinäkuun 1 päivänä voimaan tulleeseen työttömyyseläkejärjestelmään ja saman kuukauden 16 päivänä Eduskunnalle annettuun työllisyyslakiesitykseen, joilla nimenomaan pyritään turvaamaan pitkäaikaisesti työttömien toimeentulo.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, jämte Eder skrivelse av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Ensio Laine m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 170 av följande lydelse:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att trygga utkomsten för de arbetslösa som erhållit arbetslöshetskasseunderstöd eller arbetslöshetsersättning för den i lagen stadgade maximitiden?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Helsingfors den 15 september 1971.

Regeringen har den 3 innevarande september månad avlåtit en proposition till Riksdagen med förslag till lag angående vissa undantag från lagarna om riksomfattande arbetslöshetskassor och om arbetslöshetsersättning, i vilken det föreslagits, att arbetslöshetsunderstöds- och arbetslöshetsersättningsdagarna under innevarande år skulle utökas med ytterligare 50 dagar. Vidare hänvisar regeringen i detta sammanhang till arbetslöshetspensionssystemet, som trädde i kraft den 1 juli detta år, och till en lagproposition om sysselsättning, som gavs till Riksdagen den 16 samma månad, genom vilka man särskilt försöker trygga utkomsten för de långvarigt arbetslösa.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 171.

Koskinen ym.: Valtionrautateiden hoitaman linja-autoliikenteen lopettamisesta linjalla Toijala—Valkeakoski.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtionrautatiet toteuttaa tehokkaasti kauan sitten aloittamaansa supistusohjelmaa henkilöliikenteen paikallislinjoilla, niin juna- kuin linja-autokuljetuksenkin kohdalla. Tämän jälkeen on annettu ja edelleen pyritään antamaan liikenteen hoito jonkun yksityisen yrittäjän tai sisaryhtiön tehtäväksi.

Näin on tapahtumassa myöskin linjalla Toijala—Valkeakoski ja niinpä oikeutettua tyytymättömyyttä ja katkeruutta tuntevat ne sadat kansalaiset, jotka päivittäin käyttävät kulkuvälineenään valtionrautateiden linja-autoa mainitulla reitillä ja menettävät tämän edun, ellei päätöstä peruuteta, liikenteen hoitamisen siirtyessä 1. 9. 1971 Pohjolan Liikenne Oy:n tehtäväksi.

Hankittua oikeutta ja etua puolustetaan, kun on riittävät perusteet. Tässä on, sillä Pohjolan Liikenteen alkaessa vastata matkustajien kuljetuksesta, matkalippujen hinnat tulevat kohoamaan lähes kaksinkertaiseksi nykyisestään, mikä virallisella taholla avoimesti myönnetään.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Aarne Koskinen.

Riittävän painavia syitä tehtyjen päätösten tueksi ei ole esitetty ja taloudellinen kannattavuuskin ainakin omakustannushintaan näyttää turvatulta nykyisellään, siksi vilkasta molempipuolinen liikenne linjalla on.

Hintojen ja maksujen kohoamisen kilpajuoksun aikakaudella on kohtuutonta enää lisätä valtiovallan toimenpitein taloudellisia rasituksia ylimääräisinä kansalaisten kannettavaksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että päätös, jolla valtionrautateiden itse hoitama linja-autoliikenne linjalla Toijala—Valkeakoski lopetetaan 31. 8. 1971, ei ole tätä linjaa käyttävien matkustajien etujen mukaista, ja jos on,
>
> ryhtyykö Hallitus välittömästi toimenpiteisiin päätöksen kumoamiseksi?

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aarne Koskisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä N:o 171:

> "Onko Hallitus tietoinen, että päätös, jolla valtionrautateiden itse hoitama linja-autoliikenne linjalla Toijala—Valkeakoski lopetetaan 31. 8. 1971, ei ole tätä linjaa käyttävien matkustajien etujen mukaista, ja jos on,
> ryhtyykö Hallitus välittömästi toimenpiteisiin päätöksen kumoamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Rautatielaitoksen itsensä harjoittama linja-autoliikenne sai alkunsa 18 vuotta sitten, kun paikallisluonteisia henkilöjunavuoroja jouduttiin tarkoitukseen soveltuvan junakaluston vähyyden vuoksi korvaamaan vastaavilla linja-autoyhteyksillä. Tämä alkujaan väliaikaiseksi tarkoitettu järjestely on olosuhteiden muututtua käynyt epätarkoituksenmukaiseksi ja kannattamattomaksi. Järjestelyn purkaminen onkin sisältynyt monen vuoden aikana VR:n taloussuunnitelmiin. Aikaisemmin on lakkautettu VR:n harjoittama linja-autoliikenne Vilppulassa, Porissa, Raumalla ja Pietarsaaressa sekä osittain myös Toijalassa. Tällä hetkellä on rautateiden omaa linja-autoliikennettä enää jäljellä vain Toijalassa linjoilla Toijala—Valkeakoski ja Toijala—Toijalan satama.

Päätökset liikenteenhoidon lopettamisesta rautatielaitoksen osalta ja vastaavien liikennöimisoikeuksien myöntämisestä Oy Pohjolan Liikenne Ab:lle on tehty siten, että liikennöiminen liikenteenharjoittajan vaihtumisesta huolimatta jatkuu keskeytyksettä entisen laajuisena. Käytännöllisistä syistä päätökset pannaan täytäntöön kolmessa osassa, joista kaksi ensimmäistä vaihetta on jo toteutettu, nimittäin Toijalasta Hämeenlinnaan ja Urjalaan suuntautuneen liikenteen sekä Toijalan kotiinkuljetus- ja jakelulinjatoiminnan osalta. Kolmas vaihe pannaan päätösten mukaan täytäntöön syyskuun 1 päivänä 1971, jolloin siirretään jäljellä olevat linja-autolinjat vastaavalla tavalla Pohjolan Liikenteelle.

Matkustajat tulevat syyskuun alusta 1971 maksamaan kysymyksessä olevalla lyhyellä linjalla Toijala—Valkeakoski linja-autoliikenteessä yleisesti voimassa olevat kuljetusmaksut. Tässä yhteydessä on erityisesti huomattava, että Pohjolan Liikenne myy sarjalippuja, joilla matkustaminen VR:n kuukausilippujen tavoin tulee kertamaksuja huomattavasti halvemmaksi.

Helsingissä, 14 päivänä syyskuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Aarne Koskinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 171:

> "Är Regeringen medveten om att det beslut, enligt vilket den av statsjärnvägarna skötta busstrafiken på linjen Toijala—Valkeakoski upphör 31. 8. 1971, icke överensstämmer med de passagerares fördel som använder denna linje, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga omedelbara åtgärder för upphävande av beslutet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Järnvägsväsendets egen busstrafik tog sin början för 18 år sedan, då persontågslägenheter av lokal karaktär på grund av bristen på för ändamålet lämplig järnvägsmateriel måste ersättas med motsvarande bussförbindelser. Detta arrangemang, som ursprungligen var avsett att vara interimistiskt, har då förhållandena förändrats blivit oändamålsenligt och oräntabelt. Dess upphävande har i själva verket i flera års tid ingått i statsjärnvägarnas ekonomiska planer. Tidigare har den av statsjärnvägarna bedrivna busstrafiken nedlagts i Filpula, Björneborg, Raumo och Jakobstad och delvis också i Toijala. I detta nu finns järnvägarnas egen busstrafik kvar enbart i Toijala på linjerna Toijala—Valkeakoski och Toijala—Toijala hamn.

Besluten om nedläggning av trafikeringen för järnvägsväsendets del och beviljande av motsvarande trafikrättigheter åt Oy Pohjolan Liikenne Ab har fattats så, att trafiken trots ombytet av trafikidkare upprätthålles utan avbrott i samma omfattning som tidigare. Av praktiska skäl verkställs besluten i tre etapper. De två första etapperna, vilka gällde trafiken i riktning från Toijala mot Tavastehus och Urjala samt hemkörnings- och distributionslinjeverksamheten i Toijala, har redan verkställts. Den tredje etappen verkställs enligt besluten den 1 september 1971, då de återstående busslinjerna på motsvarande sätt övertas av Pohjolan Liikenne.

Passagerarna kommer från ingången av september 1971 att på ifrågavarande korta linje Toijala—Valkeakoski betala de i busstrafiken gängse avgifterna. I detta sammanhang bör särskilt beaktas, att Pohjolan Liikenne säljer seriebiljetter, varvid resandet i enlighet med SJ:s månadsbiljetter blir betydligt billigare än genom att erlägga engångsavgift.

Helsingfors den 14 september 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Vilmi: Maantien rakentamisesta Simojoen pohjoispuolelle Alaniemen sillalta Tainijoen paikallistiehen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta hyväksyi 14. 10. 1969 kulkulaitosvaliokunnan mietinnön n:o 75 perusteella toivomuksen, että "hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin tieyhteyden aikaansaamiseksi Simojoen pohjoispuolelle Alaniemen sillalta Tainijoen paikallistiehen."

Eduskunnan yksimielisesti hyväksymän kulkulaitosvaliokunnan mietinnön perusteluissa todetaan, että valiokunnalla on ollut tilaisuus paikan päällä perehtyä aloitteen tarkoittaman tiehankkeen tarpeellisuuteen kokonaisuudessaan Alaniemen—Tainijoen—Hosion välillä ja valiokunta on pitänyt tärkeänä, että jo silloin vireillä olleita tutkimuksia jatketaan ja pyrkiään ainakin Alaniemen—Tainijoen välinen tiehanke toteuttamaan lähitulevaisuudessa.

Kyseinen tiehanke on ollut vireillä jo vuosikymmenien ajan. Simon ja Ranuan kunnat ovat tehneet toistuvasti asiaa koskevia esityksiä. Kuitenkin vasta v. 1962 aloitti Tvl:n Lapin piiri tiesuunnan tutkimisen Alaniemen ja Tainijoen asutusalueen välisellä 13 km:n piuisella osalla. Tutkimustöitä suoritettiin kahden kesän aikana, minkä jälkeen asia ei ole kuttavasti edistynyt. Tosin Tvl:n Lapin piin toimesta on esitetty ainakin v. 1967 jatkotutkimusten suorittamista, mutta jostain syystä tutkimus ja suunnitelman teko jätettiin silloin kesken, vaikka varat sen toteuttamiseksi oli myönnetty.

Simojoen pohjoispuolella on monia tärkeitä sutustieliittymiä, joista eräs tärkein, Tainijoen asutusalueen paikallistien liikenne on pelän lossiyhteyden varassa Simojoen eteläpuolen maantiehen. Samoin monet metsähallituksen rakentamat metsäautotiet ovat vain talvisin ehokkaassa käytössä, kun maantieyhteys Simojoen pohjoispuolelta puuttuu. Liioittelematta voidaankin sanoa, että koko valtakunnassa on vain harvoja vastaavanlaisia tapauksia: Joen pohjoispuolella on molemmissa päissä maantietä yhteensä lähes 60 km, mutta keskiväli, johon jo nyt tulee edellä mainitut Tainijoen ja metsähallituksen tieliittymät, puuttuu tieyhteys kokonaan. Kuitenkin vasta tämän keskivälin rakentaminen toisi koko tieverkoston täysitehoiseen käyttöön. Kaikkein suurimpana kokevat tieyhteyden puutteen ne 49 perhettä, jotka tällä alueella ovat jo vuosikymmenien ajan asuneet. Heidän katkeruutensa hankkeen jatkuvasta viipymisestä on täysin oikeutettua.

Vaikka eduskunnan tekemästä yksimielisestä päätöksestä on kulunut kohta kaksi vuotta, eivät tieviranomaiset ole asian hyväksi eväänsä väräyttäneet. Pikemminkin tuntuu siltä, että eduskunnan päätöstä tarkoituksellisesti uhmaten on keskeneräiset tutkimuksetkin lopetettu. Asian kulku lyhyesti sanottuna osoittaa, että eduskunnan päätöksillä ei ole tällaisissa tapauksissa sanottavaa merkitystä. TVH:n kielteinen asenne ja suhtautuminen valtakunnan syrjäseutujen kehittämiseen mitätöi eduskunnan tarkoituksenmukaiset päätökset. Kyynillisesti vain todetaan, että odotetaan kymmenen vuotta niin sen jälkeen ei tietä enää ehkä tarvita, koska asukkaat ovat muuttaneet pois. Kuitenkin Simojoen pohjoispuolen maantien tarpeen osalta on todettavissa se, että asutus on pysyvää ja maantien tarve ilman asutustakin on selviö. Kun koko Lapissa on odotettavissa tulevana talvikautena nykyistäkin vaikeampi työttömyys, pitäisi kaikki suunnittelukeskissä olevat tietyökohteet saattaa kiireellisesti suunnittelun alaisiksi, jotta työt voitaisiin aloittaa jo syksyllä 1971. Simojoen pohjoispuolen maantien rakentaminen ainakin Alaniemen—Tainijoen paikallistien välisellä osalla pitäisi olla helposti toteutettavissa, koska suunnitelmien teko tällä välillä on ollut vireillä jo vuosikausia.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneu-

voston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tunteeko Hallitus sen suuren haitan ja puutteen, mitä maantieyhteyden puuttuminen Simojoen pohjoispuolella asuville 49 perheelle merkitsee, ja jos tuntee,

milloin Hallitus ryhtyy Eduskunnan päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin mainitun tien rakennustöiden aloittamiseksi ja varojen varaamiseksi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen?

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1971.

Pekka Vilmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentis-
ı mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhe-
iies, olette 26 päivänä toukokuuta 1971 päi-
ätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneu-
ɔston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen
ansanedustaja Pekka Vilmin näin kuuluvasta
irjallisesta kysymyksestä n:o 172:

> "Tunteeko Hallitus sen suuren haitan ja puutteen, mitä maantieyhteyden puuttuminen Simojoen pohjoispuolella asuville 49 perheelle merkitsee, ja jos tuntee,
>
> milloin Hallitus ryhtyy Eduskunnan päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin mainitun tien rakennustöiden aloittamiseksi ja varojen varaamiseksi vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesitykseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaasti seuraavaa:

Alaniemen—Tainijoen tien suunnittelemises-
ı on tie- ja vesirakennushallitus antanut ao.
iirikonttorille suunnittelumääräyksen v. 1961.
ɔ aloitettu suunnittelutyö täytyi kuitenkin
ttemmin keskeyttää ja siirtää muiden kiireelsimmiksi katsottujen suunnittelutöiden vuoksi. Tämä suunnittelutöiden siirtäminen johtui tieviranomaisten käyttöön vuosittain yleisten teiden suunnitteluun osoitetun määrärahan riittämättömyydestä erityisesti uusien teiden rakentamisen suunnitteluun. Tämän vuoksi on useiden tieviranomaisten tärkeinä ja tarpeellisina pitämien tiehankkeiden, kuten esim. juuri Alaniemen—Tainijoen maantien, suunnittelu jouduttu pakosta lykkäämään. Kysymyksessä tarkoitetun tien suunnittelutyö on kuitenkin kysymyksessä tarkoitetun Eduskunnan toivomuksen mukaisesti tarkoitus mahdollisuuksien mukaan sisällyttää lähivuosien suunnitteluohjelmiin tieviranomaisten käyttöön osoitettujen edellä mainittujen määrärahojen puitteissa. Kysymyksessä esitettyyn rakentamismäärärahan varaamiseen jo vuoden 1972 tulo- ja menoarvioon ei näin ollen ole reaalisia mahdollisuuksia. Tien rakentamisen rahoittaminen on nimittäin mahdollista vasta asianmukaisen tiesuunnitelman valmistuttua. Tässäkin tapauksessa suunnitelman laatiminen suunnittelutyön uudelleen käynnistymisen jälkeen tulee vaatimaan niin paljon aikaa, ettei tien rakentamisen aloittaminen ensi vuoden aikana ole teknillisesti mahdollista.

Helsingissä elokuun 4 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pekka Vilmi ställda spörsmål nr 172:

> "Vet Regeringen vilken stor olägenhet avsaknaden av landsvägsförbindelse utgör för de 49 familjer som bor norr om Simojoki, och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga i Riksdagens beslut avsedda åtgärder för att byggnadsarbetet skall inledas och medel bli anslagna i statsverkspropositionen för år 1972?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har år 1961 uppdragit åt vederbörande distriktskontor att planera vägen Alaniemi—Tainijoki. Det redan påbörjade planeringsarbetet måste emellertid sedermera avbrytas och framskjutas för andra mera brådskande planeringsarbetens skull. Denna åtgärd berodde på att det a slag för planering av allmänna vägar som å ligen ställts till vägmyndigheternas förfogand är otillräckligt, speciellt vad beträffar plan ringen av nya väganläggningar. Fördensku har det varit nödvändigt att framskjuta fle av de vägföretag som vägmyndigheterna ans viktiga och nödvändiga. Så är just fallet t.e med landsvägen Alaniemi—Tainijoki. Det dock meningen att planeringen av den i spör målet avsedda vägen i enlighet med Riksd gens hemställan i mån av möjlighet skall b intagen i planeringsprogrammen för de nä måste åren med de förenämnda anslag so ställs till vägmyndigheternas förfogande. D finns sålunda inga reella möjligheter att rese vera anslag för det i spörsmålet avsedda vä bygget redan i statsförslaget för år 1972. D är nämligen möjligt att finansiera vägens a läggande först när behörig vägplan har bliv uppgjord. Också i detta fall kommer uppg randet av plan, sedan planeringsarbetet åny igångsatts, att taga så lång tid i anspråk, a det inte är tekniskt möjligt att påbörja vä anläggningen under nästa år.

Helsingfors den 4 augusti 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 173.

Nieminen ym.: Lahden ja Lusin välisen moottoritien rakentasesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtatie numero 5 suuntautuu Helsingistä Heinolan ja Mikkelin kautta Savonlinnaan, Joensuuhun ja Kuopioon sekä edelleen koko Itä-Suomeen. Lisäksi valtatie 5:stä erkanee Heinolan pitäjän Lusin kylässä nykyinen kantatie 59 ja luultavasti myöhemmin valtatie 4, jotka suuntautuvat Jyväskylään ja edelleen koko Pohjois-Suomeen. Kun valtatie 5 muodostaa yhteisen tieosuuden näiden valtaväylien alkuosassa eli Helsingin ja Lusin välillä, on valtatie 5:stä kehittynyt erittäin tärkeä kulkuväylä Etelä-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen välille. Liikennemäärät maantieliikenteessä ovat jatkuvasti kasvaneet eikä suinkaan vähiten valtatie 5:llä. Erityisesti maantieliikennettä ovat viime vuosina lisänneet voimakkaasti kasvaneet viikonloppu- ja raskas kuorma-autoliikenne, jotka 5 tiellä suorastaan tukkivat liikenteen.

Viime vuosien aikana on pyritty parantamaan tieverkostoa liikennettä vastaavaksi. Tässä tarkoituksessa on ryhdytty rakentamaan myöskin suurta kaukoliikennettä palvelevia moottoriteitä, joiden kesto- ja läpäisykyky on valtateitä suurempi. Valtatie 5:n suunnassa on myöskin suunniteltu rakennettavaksi moottoritie välille Helsinki—Lusi Heinolan maalaiskunnassa, koska liikenteelliset olosuhteet juuri tällä välillä vaativat huomattavia parannuksia. Tätä moottoritietä on jo pieni osa liikenteessä ja lisää rakennetaan Helsingin puoleisessa päässä. Valmistuttuaan tämä moottoritie tulee parantamaan liikenteellisiä olosuhteita suorastaan ratkaisevasti Etelä-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen välillä.

Kun maamme ilmastollisissa olosuhteissa tien rakentaminen vaatii paljon aikaa ja kustannuksia, niin on ilmeistä, että moottoritien valmistuminen Helsingin—Lusin välille vaatii useita vuosia, ehkä yli 10 vuotta. Kuitenkaan liikenne ei odota tien valmistumista, vaan se soluu ja lisääntyy jatkuvasti. On selvästi nähtävissä, että tulevan 10 vuoden aikana liikennemäärät kasvavat moninkertaisesti nykyisestään. Kun valtatie 5:llä ja erikoisesti välillä Lahti—Lusi jo nykyinen liikenne muodostaa ruuhkautumista, niin tilanne pahenee vuosi vuodelta.

Lahden—Lusin välinen tieosuus on voimakkaasti kumpuilevaa, jossa raskas kuorma-autoliikenne kulkee hitaasti jopa nousukohdissa noin 20 kilometrin tuntivauhtia. Tällöin syntyy kilometrien mittaisia autojonoja, jotka eivät pääse purkautumaan koko välillä, koska yhä uusia mäkiä on edessä. Tällöin ruuhkajonosta saattaa yksi ja toinen autoilija lähteä törmäilemään ohitusta vastaan tulevasta liikenteestä huolimatta ja joutua liikenneonnettomuuteen. Näin on jo tapahtunut varsin useasti. Kun tällä hetkellä Lahden—Lusin välinen liikenne on jo edellä kerrotunlaista "etanaliikennettä" ja erittäin vaarallista, niin sopinee kysyä minkälaista se on muutaman tai ehkä 10 vuoden kuluttua, ellei moottoritietä saada nopeasti auttamaan tilannetta.

On luonnollista ja oikein, että Helsinki—Lusi moottoritietä on ryhdytty rakentamaan ensiksi Helsingin puoleisesta päästä, sillä liikenteellinen paine pääkaupungin läheisyydessä on suuri. Mutta kun 5 tie Helsingin ulkopuolella Lahden—Lusin välillä muodostaa vaikeimman liikenteellisen "pullonkaulan" olisi syytä ryhtyä nopeisiin toimenpiteisiin tämän tukkeuman aukaisemiseksi. Tällöin luonnollisin toimenpide olisi moottoritien rakennustöiden aloittaminen myöskin Lusin puoleisesta päästä, jolloin suhteellisen nopeasti saataisiin moottoritie palvelemaan liikennettä Lahden—Lusin välillä. Tällä toimenpiteellä olisi koko 5 tien vaikein liikennetukos poistettavissa.

Paitsi liikenteellisiä etuja, olisi moottoritien rakennustöiden Lusissa aloittamisella myöskin

Itä-Hämeen alueen työllisyyden kannalta merkitystä. Itä-Häme on alityöllisyysaluetta, jossa jo tulevana syksynä on odotettavissa kasvavaa työttömyyttä. Tällä alueella on viime vuosien aikana ollut useita tietyömaita kuten mm. Lusissa 5 tielle rakennettu lentokoneiden varalaskeutumiskenttä, kantatien 59 parannustyöt ja Kalho-Sysmä tien rakentaminen. Nämä työmaat ovat sitoneet runsaasti alueen irrallista työvoimaa ja turvanneet heidän toimeentulonsa. Nyt nämä työt ovat valmistuneet eikä uusia vastaavanlaisia työmaita ole näkösällä. Sen vuoksi moottoritien rakennustöiden avaaminen Lusissa olisi auttava tekijä lähivuosien työllisyystilanteessa Itä-Hämeen alueella.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1971.

Niilo Nieminen. Lauha Männistö. Pauli Puhakka.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus ryhtyä nopeisiin toimenpiteisiin Helsingin ja Heinolan maalaiskunnassa sijaitsevan Lusin kylän välille suunnitellun moottoritien rakentamistöiden aloittamiseksi myöskin Lusin puoleisesta päästä valtatie 5 haittaavan Lahden—Lusin välisen ruuhkaliikenteen helpottamiseksi ja Itä-Hämeen alueella uhkaavasti lisääntyvän työttömyyden poistamiseksi?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Niilo Niemisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 173:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä nopeisiin toimenpiteisiin Helsingin ja Heinolan maalaiskunnassa sijaitsevan Lusin kylän välille suunnitellun moottoritien rakentamistöiden aloittamiseksi myöskin Lusin puoleisesta päästä valtatie 5 haittaavan Lahden—Lusin välisen ruuhkaliikenteen helpottamiseksi ja Itä-Hämeen alueella uhkaavasti lisääntyvän työttömyyden poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tieviranomaisten keskuudessa on jo pitemmän aikaa kiinnitetty huomiota liikenteen lisääntymiseen valtakunnallisesti tärkeimmillä Helsingistä lähtevillä pääteillä. Kaikilla nykyisten valtateiden suunnilla, valtatietä 2 lukuunottamatta, on selvityksissä todettu moottoritien rakentamisen tarve. Useissa tapauksissa ollaan päästy rakentamistoimenpiteisiin jo 1960-luvulla ja tämä rakentaminen tulee jatkumaan voimakkaana koko 1970-luvun ja todennäköisesti vielä pitkälle 1980-luvullakin.

Moottoriteiden suunnittelu on hyvin monivaiheinen ja aikaa vievä prosessi ja niiden rakentaminen vaatii runsaasti varoja. Niitä on pystytty ja pystytään toteuttamaan tienpitoon annetun kokonaisrahoituksen puitteissa verrattain hitaasti. Kun ne lisäksi lähes yksinomaan sijaitsevat alueilla, joilla työllisyys- ja aluepoliittiset näkökohdat eivät erityisesti tierakennushankkeita kiirehdi, ne joudutaan toteuttamaan hyvinkin tiukkojen liikenteellisten ja taloudellisten tekijöiden määräämässä tahdissa.

Tänä kesänä on lähtenyt rakenteille ensimmäinen pitempi Lahden moottoritien jakso välillä Tattariharju—Järvenpää. Tästä eteenpäin välillä Järvenpää—Lusi on moottoritien yleissuunnittelu tehty v. 1966—67 ja tämä suunnitelma tarkistettu v. 1970—71, jolloin aikaisemmasta yleissuunnitelmasta saatujen monien lausuntojen ja näkökohtien perusteella on ratkaistu useassa tien kohdassa olleita sijaintivaihtoehtoja. Toteuttamiseen tähtäävien tie- ja rakennussuunnitelmien laatiminen aloitetaan tiejaksoittain lähtien Järvenpäästä pohjoiseen. Suunnitelmien teko kullekin tiejaksolle kestää 3 vuotta, tapahtuen suunnittelu vuosina 1971—76. Alustavasti on kaavailtu, että moottoritie, tai ensi vaiheessa osittain moottoriliikennetie Helsingistä Lusiin olisi mahdollista olla valmiina noin vuonna 1978, jos vain rahoituspuitteet vuosina 1974—78 sen mahdollistavat.

Toteuttamisjärjestykseksi on tieviranomaisten tutkimuksissa todettu tällä hetkellä tieliikennetaloudellisesti edullisimmaksi etelästä pohjoiseen rakentaminen huomioonottaen koko tiejakson liikennemäärät, liikenteen virtauksen sujuvuus, rakennustöiden jatkuvuus saman työorganisaation puitteissa sekä moottoritiejaksojen yhtyminen nykyiseen tieverkkoon. Toteuttamisjärjestykseen ja -aikatauluun vaikuttavat luonnollisesti myös kunakin vuonna tieviranomaisille osoitetut suunnittelu- ja rakentamismäärärahat. Kysymyksessä tarkoitetun Lahden—Lusin välisen moottoritieosan kohdalla on vielä tarvittava suunnittelutyö huomioonottaen kysymys, joka tapauksessa kuluvan vuosikymmenen puolen välin aikoihin ajoittuvasta rakentamisajankohdasta. Kun määrärahakehityksestä ja silloin käytettävissä olevista tiemäärärahoista ei ole tietoa, ei myöskään Helsingin—Lusin moottoritien eri osien rakentamisajankohtaa ja -järjestystä voida tällä hetkellä lopullisesti ratkaista tai päättää.

Tämä asia on ollut selvittelyn kohteena tie- ja vesirakennushallituksessa ja lähetystölle kerrottiin valtiovarainministeriöstä, että suunnittelumäärärahoja voidaan tarpeen mukaan lisätä (Käkelä), jos tien valmistuminen sitä vaatii. Suunnittelumäärärahoja tullee myöskin 1972 budjettiin korotettu määrä.

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Niilo Nieminen m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 173:

> "Ämnar Regeringen vidtaga snabba åtgärder för påbörjande av byggnadsarbetena på den mellan Helsingfors och Lusi by i Heinola landskommun planerade motorvägen även med Lusi som utgångspunkt för lättande av den rusningstrafik mellan Lahti och Lusi som belastar riksväg 5 och avhjälpande av den hotfullt ökande arbetslösheten i östra Tavastland?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vägmyndigheterna har redan en längre tid fäst uppmärksamhet vid den ökande trafiken på de från hela rikets synpunkt sett viktigaste från Helsingfors utstrålande huvudvägarna. I alla de nuvarande riksvägarnas riktningar, med undantag av riksväg 2, har vid utredningarna konstaterats behov av att bygga motorvägar. I flera fall har byggnadsåtgärder kunnat vidtagas redan på 1960-talet och byggandet kommer att fortsätta intensivt under hela 1970-talet och sannolikt ännu långt in på 1980-talet.

Planeringen av motorvägar är en mycket mångskiftande och tidsödande process deras byggande fordrar stora tillgångar. De har kunnat och kan fortfarande förverkligas endast relativt långsamt inom ramen för den totalfinansiering som har beviljats för väghållningen. Då de dessutom så gott som uteslutande är belägna på områden på vilka vägbyggnadsprojekten inte precis påskyndas av sysselsättnings- och områdespolitiska synpunkter, måste de förverkligas i en takt som mycket noggrant bestämmes av trafikmässiga och ekonomiska faktorer.

I sommar har byggandet av den första längre sträckan av Lahti motorväg, vägsträckan Tattaråsen—Järvenpää, påbörjats. Härifrån framåt, för sträckan Järvenpää—Lusi, har den allmänna planeringen av motorvägen utförts år 1966—67 och denna plan har justerats år 1970—71, varvid alternativa sträckningar på flera ställen av vägen har avgjorts på basen av de många utlåtanden som har avgivits och synpunkter som har framförts med anledning av den tidigare allmänna planen. Uppgörandet av väg- och byggnadsplaner för vägens förverkligande påbörjas etappvis från Järvenpää norrut. Uppgörandet av planer för varje vägsträcka räcker 3 år, och planeringen sker under åren 1971—76. Preliminärt har det planerats att motorvägen, eller i det första skedet delvis en motortrafikväg, från Helsingfors till Lusi skulle kunna vara färdig omkring år 1978, om bara finansieringen under åren 1974—78 gör det möjligt.

Vid vägmyndigheternas undersökningar har det konstaterats att den vägtrafikekonomiskt fördelaktigaste ordningen för förverkligandet för närvarande är att bygga från söder mot norr med beaktande av trafikmängderna på hela vägsträckan, trafikströmningens smidighet, byggnadsarbetenas kontinuitet inom ramen för samma arbetsorganisation och motorvägssträckornas anslutning till det nuvarande vägnätet. På ordningen och tidsschemat för förverkligandet inverkar naturligtvis också de planerings- och byggnadsanslag som varje år anvisas vägmyndigheterna. Beträffande den i spörsmålet avsedda motorvägssträckan Lahti—Lusi blir det med beaktande av det planeringsarbete som ännu erfordras fråga om en byggnadstidpunkt som i varje fall infaller ungefär i mitten av detta decennium. Då man inte vet något om anslagens utveckling och de väganslag som då står till förfogande är det inte heller möjligt att i detta nu slutligt avgöra eller fatta beslut om tidpunkten och ordningen för byggandet av de olika delarna av motorvägen Helsingfors—Lusi.

Denna fråga har varit under utredning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och har finansministeriet meddelat delegationen att planeringsanslagen kan efter behov ökas (Käkelä), för att vägarbetet skall kunna slutföras. Planeringsanslag torde ingå i statsförslaget för år 1972 till ett förhöjt belopp.

Helsingfors den 6 september 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 174.

Laine ym.: Sotaa vastustaneiden menetysten korvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suuri joukko suomalaisia, jotka eivät hyväksyneet Hitler-Saksan rinnalla käytyä hyökkäyssotaa Neuvostoliittoa vastaan ja halusivat toiminnallaan auttaa liittoutuneiden voittoa, kieltäytyi astumasta asepalvelukseen ja siirtyi viranomaisilta piiloon metsiin ym. Vaikka sodan jälkeen on tunnustettu sotapolitiikan virheellisyys ja maamme virallisen ulkopolitiikan linjaksi ovat tulleet ne periaatteet, joiden puolesta ns. metsäkaartilaiset toiminnallaan taistelivat, ei viimemainittujen menetyksiä ja kärsimyksiä ole otettu huomioon erilaisia korvauksia eläkelakeja säädettäessä. Samasta epäkohdasta kärsivät edelleen muutkin sodan- ja fasisminvastustajat, joista monet joutuivat virumaan vankiloissa ja keskitysleireissä vuosikaudet rauhaa ja ystävyyttä Neuvostoliiton kanssa puoltavien katsomustensa vuoksi.

Vaikka sotasyyllisinä tuomituille on myönnetty korvauksia, ei sodan- ja fasisminvastaisesta toiminnasta kärsimään joutuneille ole korvauksia maksettu. Kun nyt on luotu perusteet eräiden muidenkin erityisryhmien mm. rintamamiesten eläkekysymysten ratkaisulle olisi vihdoinkin saatava alulle ns. metsäkaartilaisten ja kaikkien muiden sotaa ja fasismia vastustaneiden korvausasian käsittely.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä korvausten maksamiseksi ns. metsäkaartilaisille ja muille sodan ja fasismin vastustajille menetyksistä ja kärsimyksistä, jotka heille aiheutuivat toisen maailmansodan aikana?

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1971.

Ensio Laine.
Lauri Kantola.
Toivo Åsvik.
Aarne Koskinen.
Heimo Rekonen.
Oili Suomi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä toukokuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 937 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 174:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä korvausten maksamiseksi ns. metsäkaartilaisille ja muille sodan ja fasismin vastustajille menetyksistä ja kärsimyksistä, jotka heille aiheutuivat toisen maailmansodan aikana?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Eräille sodanvastaisesta toiminnasta kärsineille on jo aikaisemmin suoritettu korvauksia. Niinpä poliittisista syistä pidätetyille henkilöille on valtioneuvoston 12 päivänä huhtikuuta 1945 antaman päätöksen nojalla myönnetty korvauksia siltä ajalta, minkä korvaukseen oikeutettu on ollut pidätettynä, vangittuna, rangaistustaan kärsimässä tai turvasäilössä.

Kun voimassa olevan lainsäädännön mukaan sodanvastaisen toimintansa johdosta vammautuneille tai sairastuneille taikka henkensä menettäneiden omaisille ei voida suorittaa korvausta, sosiaali- ja terveysministeriö on katsonut aiheelliseksi toimituttaa selvityksen näiden henkilöryhmien korvauskysymyksistä. Erityisesti on pyritty selvittämään heidän lukumääränsä. Niinikään on tutkittu millä tavoin mahdollisen korvauksen myöntäminen lainsäädännöllisesti ja hallinnollisesti olisi järjestettävä. Sodanvastustajien korvauskysymysten selvittämiseen liittyy kuitenkin useita vaikeita kysymyksiä, muun muassa mahdollisen korvauksensaajien piiriin määrittely. Kun selvitystyö vielä on keskeneräinen, ei ole voitu ottaa lopullista kantaa asiaan.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 937 av den 28 maj 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Laine m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 174:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att de s.k. skogsgardisterna och andra motståndare till kriget och fascismen skall få ersättning för de förluster och lidanden som vållades dem under andra världskriget?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till vissa personer som blivit lidande till följd av krigsfientlig verksamhet har redan tidigare erlagts ersättning. Sålunda har personer, som hållits fängslade av politiska orsaker, med stöd av ett statsrådsbeslut av den 12 april 1945 beviljats ersättning för den tid de varit anhållna, fängslade, avtjänat straff eller hållits i skyddshäkte.

Då enligt gällande lagstiftning ersättning icke kan erläggas till personer, som skadats eller insjuknat till följd av krigsfientlig verksamhet, eller till anhöriga till personer, som mist livet till följd av sådan verksamhet, har social- och hälsovårdsministeriet funnit det påkallat att låta verkställa en utredning av denna befolkningsgrupps ersättningsfrågor. Särskilt har man strävat till att utreda dessa personers antal. Likaså har man undersökt, på vilket sätt beviljandet av en eventuell ersättning borde ordnas legislativt och administrativt. Klarläggandet av frågan om ersättning till krigsmotståndarna kräver likväl lösning av flera svåra spörsmål, bl.a. gäller det att ta ställning till hur kretsen av ersättningsberättigade skall avgränsas. Då utredningsarbetet ännu pågår, har man icke slutgiltigt kunnat fatta ställning till saken.

Helsingfors den 21 juni 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Hostila ym.: Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen uudelleenjärjestely on ollut vireillä useiden vuosikymmenien ajan. Voimistelunopettajien koulutuksen uudistamista ovat suunnitelleet monet komiteat ja Helsingin yliopiston taholta on tehty useita aloitteita voimistelulaitoksen kehittämiseksi.

Voimistelulaitoksen viimeisimmät uudistussuunnitelmat liittyvät Helsingin yliopiston opettajankoulutustoimikunnan mietintöön. Mietinnön mukaan Helsingin yliopiston voimistelulaitoksesta muodostetaan yliopiston opettajankoulutuslaitokseen kuuluva liikuntakasvatuksen jaosto. Jaostossa voidaan suorittaa liikuntakasvatuksen kandidaatin tutkinto (Komiteamietintö 1970: B 45).

Voimistelulaitoksen uudelleenjärjestelyyn liittyy läheisesti myös sijoituskysymys. Jo professori Kivisen komitea esitti vuonna 1958, että Voimistelulaitoksen uudet tilat sijoitettaisiin Helsingin kaupungin perustamaan Pirkkolan urheilupuistoon. Komitea katsoi myös Helsingin yliopiston tarjoavan parhaat mahdollisuudet liikunnanopettajain valmistukseen. Helsingin kaupunki on jo Pirkkolan urheilupuiston suunnitteluvaiheessa varannut mahdollisuuden rakentaa sinne liikuntakasvatuksen laitoksen, ja kaupunki pitää edelleen tätä ratkaisua erittäin suotavana. Keskeiset ja huomattavasti investointeja vaativat harjoitustilat ovat jo olemassa, ja muiden tarvittavien tilojen rakentaminen muodostaisi vain pienen osan kokonaiskustannuksista. Osa Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen opetuksesta tapahtuu jo nyt Pirkkolan tiloissa. Muunkin opetuksen siirtäminen sinne käy helposti ja vapauttaa nykyisin tontin.

Helsingin yliopiston voimistelulaitoksella on näin ollen paremmat mahdollisuudet kuin koskaan aikaisemmin uudistaa opetustaan ja toimintaansa.

Aloitteista ja asiantuntijalausunnoista huolimatta Opetusministeriö ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin toimenpiteisiin Voimistelulaitoksen kehittämiseksi, vaan päinvastoin suunnittelee laitoksen lakkauttamista ja liikunnanopettajien koulutuksen keskittämistä ilman asiallisia perusteita yksinomaan Jyväskylän yliopistoon.

Helsingin yliopisto tarjoaa maan suurimpana ja monipuolisimpana korkeakouluna liikuntakasvatuksen opiskelijoille erinomaiset mahdollisuudet rinnakkais- ja jatko-opintoihin. Samoin suo Helsinki maamme urheiluelämän keskuspaikkana liikuntakasvatuksen opetukselle hyvät yhteistyömahdollisuudet sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Kaikki tähän asti esitetyt korkeamman liikuntakoulutuksen työvoimaa koskevat ennusteet ovat summittaisia. Opetusministeriö näkee koulutustarpeen melkein yksinomaan opettajakoulutuksen kannalta eikä ota huomioon esim. urheilujärjestöjen toivomuksia ja niiden lisääntyvää työvoimatarvetta. Korkeakoulutasoisten valmentajien ja ohjaajien tarve on maassamme jatkuvasti kasvamassa. Jos Helsingin yliopiston voimistelulaitos lakkautetaan, jää maamme ruotsinkielinen väestönosa vaille korkeampaa liikunnanopetusta äidinkielellään.

Maamme koko liikuntakasvatuksen kannalta olisi ehdottomasti tarkoituksenmukaisinta, että maassamme edelleenkin olisi kaksi korkeamman liikuntakasvatuksen opetuksesta huolehtivaa laitosta ja että niistä toinen sijaitsee pääkaupungissa. Tällöin laitosten rinnakkaistoiminta loisi uusia virikkeitä ja kehittäisi monipuolisemmaksi alan opetusta ja tutkimusta. Työnjako ja yhteistoimintakysymys on ratkaistava ottamalla huomioon valtakunnan koko liikunta- ja urheilukoulutusjärjestelmä.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtio-

neuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttaminen vaarantaa maamme koko liikuntakasvatuksen monipuolisen kehittymisen ja tulevaisuuden, ruotsinkielisen liikunnanopettajakoulutuksen jatkuvuuden sekä korkeakoulutasoisten ohjaajien ja valmentajien kouluttamisen, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi?

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1971.

Sulo Hostila.
Sinikka Luja.
Salme Myyryläinen.
Kaisa Raatikainen.
Ralf Friberg.
Seppo Westerlund.
Raino Westerholm.
Olavi Lähteenmäki.
Harri Holkeri.
Salme Katajavuori.
Ulf Sundqvist.
Heimo Linna.

Skriftl. spm. nr 179.

Melin m. fl.: Om indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning.

Till Riksdagens Herr Talman.

Under flera decennier har en omorganisering av Helsingfors universitets gymnastikinrättning varit aktuell. Flera kommittéer har planerat en reform av gymnastiklärarutbildningen och Helsingfors universitet har upprepade gånger tagit initiativ till utvecklingen av gymnastikinrättningen, som nu verkar i synnerligen otidsenliga utrymmen.

Gymnastikinrättningens senaste ombildningsplaner berörs i Helsingfors universitets lärarutbildningskommittés betänkande. Enligt betänkandet skall Helsingfors universitets gymnastikinrättning ombildas till en sektion för fysisk fostran inom universitetets lärarutbildningsinrättning. Vid sektionen skall enligt statskommittébetänkandet n:o 1970: B 45 kandidatexamen för fysisk fostran avläggas.

Placeringsfrågan ansluter sig även intimt till omorganiseringen av gymnastikinrättningen. Professor Kivinens kommitté föreslog år 1958, att gymnastikinrättningens nya utrymmen skulle förläggas till den av Helsingfors stad i Britas stadsdel uppförda idrottsparken. Kommittén ansåg även, att Helsingfors universitet erbjuder de bästa möjligheterna för utbildning av lärare för fysisk fostran. Helsingfors stad har redan vid planeringen av Britas idrottspark där reserverat utrymmen för inrättningen för fysisk fostran och staden anser alltjämt att denna lösning är synnerligen önskvärd. De centrala övningsutrymmena som kräver stora kapitalinvesteringar är redan utbyggda och uppförandet av de övriga utrymmena skulle utgöra blott en liten del av helhetskostnaderna. En del av Helsingfors universitets gymnastikinrättnings undervisning sker redan nu i Britas. Också den övriga utbildningen kan lätt överflyttas till Britas, varefter den nuvarande gymnastikinrättningen vid Kaserngatan blir disponibel.

Idrottsparken i Britas förfogar nu över 1) simhall och utebassäng, 2) idrottshall (700 m^2), 3) konstisbana, 4) en centralidrottsplats, 5) fotbollsplan jämte två träningsplaner, 6) korgbollsplan, 7) 6 tennisplaner, 8) belysta skidspår, 9) skidbacke samt 10) orienteringsterräng. Helsingfors universitets gymnastikinrättning har således nu bättre möjligheter än någonsin tidigare att förnya och utbygga sin undervisning och verksamhet utan att detta kräver dyra kapitalutgifter från statens sida.

Oaktat förslag och sakkunniguttalanden har undervisningsministeriet icke vidtagit några åtgärder för utvecklandet av gymnastikinrättningen i Helsingfors. Ministeriet planerar däremot en indragning av inrättningen och en koncentration av utbildningen av lärare för fysisk fostran enbart till Jyväskylä universitet. I statsbudgeten för 1971, Ht 29:19 uttalas att det är meningen att koncentrera högskolundervisningen i gymnastik till Jyväskylä universitet. Då Helsingfors universitet är det största och mångsidigaste av våra universitet, kan det ge studerandena av fysisk fostran utmärkta möjligheter till parallell- och forstättningsstudier. Då Helsingfors även är den centrala orten för vårt lands idrottsliv och dess organisationer, erbjuder staden de bästa samarbetsmöjligheterna såväl på nationellt som internationellt plan.

Alla tills dato framförda prognoser beträffande den arbetskraft, som fått högre utbildning för fysisk fostran, är summariska. Undervisningsministeriet betraktar utbildningsbehovet så gott som enbart ur lärarutbildningens synvinkel och tar ingen hänsyn till t. ex. idrottsorganisationernas eget behov av utbildad arbetskraft. Behovet av tränare och instruktörer med högskoleutbildning har alltjämt vuxit. Ifall gymnastikinrättningen vid Helsingfors universitet indras, får vårt lands svenskspråkiga befolkning ingen högre utbildning i fysisk fostran på sitt eget modersmål. Detta vore enligt undertecknades åsikt en ren tillbakgång som nu måste förhindras.

Med hänsyn till behovet av lärare och in-

struktörer i hela landet vore det ändamålsenligast, att vi alltjämt skulle ha två inrättningar, d.v.s. i Helsingfors och Jyväskylä, som skulle handha utbildningen av fysisk fostran. Härvid skulle inrättningarnas parallella verksamhet ge nya impulser och göra undervisning och forskning mångsidigare. Arbetsfördelningen och samarbetsfrågan bör givetvis avgöras med hänsyn till landets hela behov av utbildning av fysisk fostran och idrott.

Hänvisande till det ovan sagda och med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen ber vi att till vederbörande statsrådsmedlem få framställa följande spörsmål:

Helsingfors den 3 juni 1971.

Ingvar S. Melin.

Är Regeringen medveten om, att indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning kommmer att äventyra en allsidig utveckling av högskoleutbildningen av lärare i gymnastik och idrott och framtiden för hela den fysiska fostran i vårt land, framför allt kontinuiteten av utbildningen av svenskspråkiga lärare i fysisk fostran samt av högskoleutbildade instruktörer och tränare, och om så är fallet,

vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att föhindra en sådan utveckling?

Pär Stenbäck.

Kirj. ksm. n:o 179. *Suomennos.*

Melin ym.: Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen uudelleenjärjestely on ollut vireillä useiden vuosikymmenien ajan. Voimistelunopettajien koulutuksen uudistamista ovat suunnitelleet monet komiteat ja Helsingin yliopiston taholta on tehty useita aloitteita erittäin vanhanaikaisissa tiloissa toimivan voimistelulaitoksen kehittämiseksi.

Voimistelulaitoksen viimeisimpiä uudistamissuunnitelmia kosketellaan Helsingin yliopiston opettajankoulutustoimikunnan mietinnössä. Mietinnön mukaan Helsingin yliopiston voimistelulaitoksesta muodostetaan yliopiston opettajankoulutuslaitokseen kuuluva liikuntakasvatuksen jaosto. Jaostossa voidaan suorittaa komiteanmietinnön 1970: B 45 mukaan liikuntakasvatuksen kandidaatin tutkinto.

Voimistelulaitoksen uudelleenjärjestelyyn liittyy läheisesti myös sijoituskysymys. Professori Kivisen komitea ehdotti vuonna 1958, että Voimistelulaitoksen uudet tilat sijoitettaisiin Helsingin kaupungin perustamaan Pirkkolan urheilupuistoon. Komitea katsoi myös Helsingin yliopiston tarjoavan parhaat mahdollisuudet liikunnanopettajain valmistukseen. Helsingin kaupunki on jo Pirkkolan urheilupuiston suunnitteluvaiheessa varannut mahdollisuuden rakentaa sinne liikuntakasvatuksen laitoksen, ja kaupunki pitää edelleen tätä ratkaisua erittäin suotavana. Keskeiset ja huomattavia pääomainvestointeja vaativat harjoitustilat ovat jo olemassa, ja muiden tarvittavien tilojen rakentaminen muodostaisi vain pienen osan kokonaiskustannuksista. Osa Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen opetuksesta tapahtuu jo nyt Pirkkolassa. Muunkin opetuksen siirtäminen Pirkkolaan käy helposti, minkä jälkeen nykyinen Kasarminkadulla sijaitseva voimistelulaitos vapautuu.

Pirkkolan urheilupuistossa on nyt 1) uimahalli ja ulkoilma-allas, 2) urheiluhalli (700 m^2), 3) keinojäärata, 4) keskusurheilukenttä, 5) jalkapallokenttä sekä kaksi harjoituskenttää, 6) koripallokenttä, 7) 6 tenniskenttää, 8) valaistuja hiihtolatuja, 9) hiihtomäki sekä 10) suunnistusmaasto. Helsingin yliopiston voimistelulaitoksella on näin ollen nyt paremmat mahdollisuudet kuin koskaan aikaisemmin uudistaa ja laajentaa opetustaan ja toimintaansa tämän edellyttämättä valtion taholta suuria pääomamenoja.

Aloitteista ja asiantuntijalausunnoista huolimatta Opetusministeriö ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin toimenpiteisiin Helsingin Voimistelulaitoksen kehittämiseksi. Päinvastoin ministeriö suunnittelee laitoksen lakkauttamista ja liikunnanopettajien koulutuksen keskittämistä ilman asiallisia perusteita yksinomaan Jyväskylän yliopistoon. Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1971 Pl. 29:19 lausutaan tarkoituksena olevan voimistelun korkeakouluopetuksen keskittämisen Jyväskylän yliopistoon.

Koska Helsingin yliopisto on maan yliopistoista suurin ja monipuolisin, se voi tarjota liikuntakasvatuksen opiskelijoille erinomaiset mahdollisuudet rinnakkais- ja jatko-opintoihin. Koska Helsinki myös on maamme urheiluelämän ja sen järjestöjen keskuspaikka, tämä kaupunki saa parhaat yhteistyö- ja kontaktimahdollisuudet sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Kaikki tähän asti esitetyt korkeamman liikuntakoulutuksen saanutta työvoimaa koskevat ennusteet ovat ylimalkaisia. Opetusministeriö näkee koulutustarpeen melkein yksinomaan opettajakoulutuksen kannalta eikä ota lainkaan huomioon esim. urheilujärjestöjen omaa koulutetun työvoiman tarvetta. Korkeakoulutasoisten valmentajien ja ohjaajien tarve on jatkuvasti kasvanut. Jos Helsingin yliopiston voimistelulaitos lakkautetaan, jää maamme ruotsinkielinen väestönosa vaille korkeampaa liikunnanopetusta äidinkielellään. Tämä olisi allekirjoitta-

neiden mielestä selvää taantumista, mikä nyt on estettävä.

Maamme koko opettajien ja valmentajien tarpeen kannalta olisi tarkoituksenmukaisinta, että meillä edelleenkin olisi kaksi laitosta ts. Helsingissä ja Jyväskylässä, jotka huolehtisivat liikuntakasvatuksesta. Tällöin laitosten rinnakkaistoiminta loisi uusia virikkeitä ja kehittäisi monipuolisemmaksi alan opetusta ja tutkimusta. Työnjako ja yhteistoimintakysymys on tietenkin ratkaistava ottamalla huomioon valtakunnan koko liikunta- ja urheilukoulutuksen tarpeet.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttaminen vaarantaa voimistelun- ja urheilunopettajien korkeakouluopetuksen kaikinpuolisen kehittymisen sekä maamme koko liikuntakasvatuksen tulevaisuuden, ennen kaikkea ruotsinkielisen liikunnanopettajakoulutuksen jatkuvuuden sekä korkeakoulutasoisten ohjaajien ja valmentajien kouluttamisen, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sellaisen kehityksen estämiseksi?

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Ingvar S. Melin.

Pär Stenbäck.

Kirj. ksm. n:o 182.

Silander ym.: Liikunnanopettajien koulutuksen jatkamisesta Helsingissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Liikuntakoulutus ja liikuntatieteellinen tutkimus on suunniteltu monopolisoitavaksi Jyväskylän yliopistoon. Helsingin yliopisto vastustaa tätä monopolisointipyrkimystä eikä Jyväskylän yliopistokaan sitä kannata. Opiskelijat — voimistelulaitoksen oppilaskunta — ovat voimakkaasti laitoksen toiminnan jatkamisen kannalla. Samaa mieltä on myös opettajakunta.

Kuka sitten haluaa monopolisoida? Opetusministeriö. Jo 37 vuotta sitten Helsingin yliopiston voimistelulaitos siirrettiin väliaikaisesti nykyiseen paikkaansa. Kuluneiden vuosien aikana opetusministeriö ei ole ryhtynyt toimiin laitoksen kehittämiseksi siitä huolimatta, että Helsingin yliopisto on tehnyt vuosien kuluessa useita esityksiä liikunnanopettajien valmistuksen ja tutkintojärjestelmän uudistamiseksi. Myös useat komiteat ja toimikunnat ovat tutkineet voimistelulaitoksen kehittämistä.

Sysäyksen monopolivaihtoehdolle on antanut voimistelulaitoksen rakennuksen tarvitseminen Uudenmaan lääninhallituksen uuden rakennuksen sijaintipaikaksi. Melkein ainoana seikkana, johon on vedottu puollettaessa voimistelulaitoksen lakkauttamista, on ollut ajatus liikuntakasvatuksen keskittämisestä yhteen ainoaan korkeakouluun, Jyväskylään. Vastaavasti olisi aikoinaan tietysti voitu väittää, että lääkärikoulutus tulisi monopolisoida Helsinkiin.

Perusteltu vaihtoehto perusteettomalle monopolisoinnille on voimistelulaitoksen siirtäminen Pirkkolan urheilupuistoon, jonka suunnitteluvaiheessa Helsingin kaupunki jo on ottanut huomioon voimistelulaitoksen tarpeet. Pirkkolan urheilukeskukseen kuuluu tällä hetkellä uimahalli ja maauimala, urheiluhalli ja tekojäärata, keskusurheilukenttä, jalkapalloilun kilpailukenttä, kaksi harjoituskenttää, koripallokenttä, kuusi tenniskenttää, valaistut hiihtoladut, hyppyrimäki ja suunnistusmaasto. Merkittävä osa voimistelulaitoksen toiminnasta tapahtuu jo nyt Pirkkolassa.

Käsityksemme mukaan tulisi luoda järkevä työnjako Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen välille. Tällöin Jyväskylän yliopistoon voitaisiin keskittää liikuntatieteellinen tutkimus ja Helsingin yliopisto hoitaisi erityisesti käytännön tarpeita tyydyttävän koulutuksen. Ruotsinkielisten opiskelijoiden opetusharjoittelun kannalta on laitoksen säilyttäminen Helsingissä välttämätöntä.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että Helsingissä on mahdollista varsin alhaisin kustannuksin jatkaa ja kehittää liikunnanopettajien koulutusta, ja jos tietää,
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä Helsingin kaupungin tarjoamien mahdollisuuksien hyväksikäyttämiseksi?

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Matti Silander.
J. Juhani Kortesalmi.
Kalevi Huotari.
Eino Poutiainen.
Veikko Vennamo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 1, 3 ja 4 päivänä kesäkuuta 1971 päivättyjen kirjeittenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja S. Hostilan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 175:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttaminen vaarantaa maamme koko liikuntakasvatuksen monipuolisen kehittymisen ja tulevaisuuden, ruotsinkielisen liikunnanopettajakoulutuksen jatkuvuuden sekä korkeakoulutasoisten ohjaajien ja valmentajien kouluttamisen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi?"

sekä jäljennöksen kansanedustaja I. S. Melinin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 179:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttaminen vaarantaa voimistelun ja urheilunopettajien korkeakouluopetuksen kaikinpuolisen kehittymisen sekä maamme koko liikuntakasvatuksen tulevaisuuden, ennen kaikkea ruotsinkielisen liikunnanopettajakoulutuksen jatkuvuuden sekä korkeakoulutasoisten ohjaajien ja valmentajien kouluttamisen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä sellaisen kehityksen estämiseksi?"

sekä jäljennöksen kansanedustaja M. Silanderin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 182:

> "Tietääkö Hallitus, että Helsingissä on mahdollista varsin alhaisin kustannuksin jatkaa ja kehittää liikunnanopettajien koulutusta, ja jos tietää,
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä Helsingin kaupungin tarjoamien mahdollisuuksien hyväksikäyttämiseksi?"

Vastauksena kysymyksiin esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Liikuntatieteiden korkeakouluopetuksen valtakunnallinen uudelleenjärjestely on tullut ajankohtaiseksi lähinnä siitä syystä, että Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen toimitilakysymys on vaikeutunut kuluvan vuoden aikana entisestään ratkaisevasti. Päätöksentekoa on vaikeuttanut luotettavien koulutustarveselvitysten puute. Viimeaikainen keskustelu on koskenut kahden korkeakoulutasoista liikuntakoulutusta antavan laitoksen, Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen ja Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan asemaa tulevassa järjestelyssä. Samalla on yleisimminkin kiinnitetty huomiota näissä laitoksissa annettavan koulutuksen sisältöön ja tavoitteisiin.

Korkeakoulutasoisen liikunnanopettajien koulutuksen valtakunnallinen uudelleenjärjestely on ollut vireillä useiden vuosikymmenien ajan. Keskustelu on lähinnä koskenut Helsingin yliopiston voimistelulaitosta, sen olemassaoloa ja sen toiminnan ulkoisia puitteita. Voimistelunopettajien koulutuksen uudistamista ovat suunnitelleet monet komiteat, joiden ehdotukset eivät kuitenkaan ole johtaneet käytännön toimenpiteisiin. Voimistelulaitos toimii edelleen vanhan, väliaikaiseksi tarkoitetun, vuodelta 1929 peräisin olevan asetuksen pohjalta. Sen toimintaa ovat haitanneet toisaalta asianmukaisten opettajavoimien puute sekä toisaalta riittämättömät, epätarkoituksenmukaiset ja hajallaan olevat työskentelytilat.

Vuoden 1959 valtiopäivillä tehdyn ja eduskunnan vuoden 1960 valtiopäivillä hyväksymän toivomusaloitteen perusteella aloitti Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun liikuntakasvatuksen opintosuunta toimintansa vuonna 1963. Se itsenäistyi liikuntatieteelliseksi

tiedekunnaksi yliopiston uuden perussäännön voimaantulon yhteydessä v. 1968. Hyväksymänsä toivomusaloitteen perusteluissa eduskunta viittasi niihin vaikeuksiin, joita voimistelulaitoksen sijoittaminen Helsinkiin tai sen lähiympäristöön on kohdannut, ja katsoi siten olevan täysin perusteltua siirtää voimistelunopettajien valmistus pääkaupungin ulkopuolelle — lähinnä Jyväskylään. Sama periaatteellinen kanta on ilmaistu myös vuoden 1970 tulo- ja menoarvion liitteenä olevassa korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelmassa vuosina 1970—1972, vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa Jyväskylän yliopiston menomomentin alussa sekä opetusministeriön taloussuunnitelmassa vuosille 1972—1976. Lisäksi opetusministeriö on 18 päivänä toukokuuta 1971 valtiovarainministeriölle antamassaan lausunnossa katsonut, ettei liikuntatieteiden kaltaisella suppealla koulutusalalla ole tarkoituksenmukaista ylläpitää kahta erillistä laitosta. Opetusministeriön mielestä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta pystyy jo tällä hetkellä ilman mainittavia lisäinvestointeja huolehtimaan alan koko koulutustarpeesta.

Helsingin yliopisto ei ole hyväksynyt ajatusta liikuntatieteiden opetuksen yksinomaisesta keskittämisestä Jyväskylään, vaan haluaa, että yliopiston omaa voimistelulaitosta kehitetään ja sille luodaan entistä paremmat työskentelyedellytykset. Yliopisto on perusteluissaan viitannut mm. liikunnanopettajien lisääntyvään tarpeeseen, Helsingin yliopiston tarjoamiin monipuolisiin rinnakkais- ja jatko-opintomahdollisuuksiin, yliopiston perinteisiin, Helsingin asemaan urheilun keskuspaikkana sekä kahden laitoksen keskinäisen kilpailun hyödyllisyyteen. Liikunnanopettajien koulutuksen säilyttämisellä Helsingissä on katsottu olevan merkitystä Helsingin yliopiston yhteyteen kaavaillulle opettajankoulutuslaitokselle, johon Helsingin yliopiston opettajankoulutustoimikunta on esittänyt perustettavaksi erityisen liikuntakasvatusjaoston. Voimistelulaitoksen olemassaoloa on perusteltu myös opiskelijaliikunnan tarpeilla. Liikuntakasvatusjaoston muodossa toimivan erillisen voimistelulaitoksen merkityksestä sekä peruskoulun luokanopettajien liikunnanopetukselle että opiskelijaliikunnalle on esiintynyt vastakkaisia käsityksiä lähinnä siitä syystä, että muissakin opettajia valmistavissa korkeakouluissa nämä alueet on pystyttävä hoitamaan ilman erillistä liikunnan laitosta.

Liikuntatieteet muodostavat sisällöllisesti alueen, jolla poikkitieteellisen oppiaineksen osuus on huomattava. Käyttäytymistieteissä Jyväskylän yliopisto tarjoaa jo tällä hetkellä erinomaiset edellytykset poikkitieteelliseen yhteistyöhön opetuksessa ja tutkimuksessa. Biologis-lääketieteellisellä puolella on nähtävä arvokkaana yhteys yleiseen biologiaan, jonka opetus Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa on tänä vuonna alkanut. Erityisen merkittävänä on pidettävä sitä läheistä yhteistyötä, joka vallitsee tiedekunnan ja sen yhteydessä toimivan Liikunnan ja kansanterveyden tutkimuslaitoksen välillä. Jyväskylän yliopiston tarjoamana etuna on sen kirjaston liikuntakirjallisuuden runsaus. Tieteellisten kirjastojen kehittämistoimikunta onkin esittänyt, että Jyväskylän yliopiston kirjasto toimisi keskuskirjastona mm. liikuntatieteiden alalla.

Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen tilakysymys on toistaiseksi ratkaistu tilapäisjärjestelyin. Voimistelulaitos on joutunut kuluvan syyskuun alussa luovuttamaan aikaisemmat pääasialliset työskentelytilansa Kasarmikadun 24:ssä muihin tarkoituksiin. Laitoksen toimintaa jatketaan alkaneena lukuvuonna Pirkkolan urheilupuistossa Helsingin kaupungilta vuokratuissa tiloissa. Yliopiston mielestä oman laitosrakennuksen aikaansaamiseen tulisi kuitenkin pyrkiä niin pian kuin mahdollista. Pirkkolan urheilupuiston tarjoamien liikuntatilojen lisäksi uusi liikuntakasvatuksen laitos tarvitsisi uusia huonetiloja noin 3 374 m². Mainittujen uusien tilojen rakentaminen tulisi maksamaan nykyisen hintatason mukaan n. 5.3 miljoonaa markkaa. Korkeakoulujen rakennusohjelma nielee kuitenkin lähivuosina niin paljon varoja, ettei valtiolla ole suuriakaan mahdollisuuksia osallistua mainittujen laitosrakennusten rakentamiseen nykyisten rahoitussuunnitelmien puitteissa ainakaan ennen vuotta 1980.

Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan työskentelytilat ovat tällä hetkellä varsin tyydyttävät. Tiedekunta siirtyi kuluvan vuoden maaliskuussa uuteen laitosrakennukseen, jonka kokonaistilavuus on 45 220 m³, kerrosala 9 790 m² ja hyötypinta-ala 6 094 m². Lisäksi Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö rakentaa yliopiston laitosten yhteyteen lisärakennuksen, jonka tilat tulevat myös liikuntatieteellisen tiedekunnan käyttöön. Tämä rakennustyö alkaa v. 1973, ja laitoksen lisärakennuksen arvioidaan valmistuvan vuoden

1974 aikana. Jo suunnitelmavaiheessa on lähdetty siitä, että yliopiston ja säätiön omistamien tilojen tulee muodostaa sellainen kokonaisuus, ettei päällekkäisyyksiä esiinny.

Opetusministeriö on antanut vuonna 1969 suosituksen uusien opiskelijoiden vuosiotoksi liikuntatieteiden pääalalle mainittua vuotta ja sitä seuraavia vuosia varten. Suosituksen mukaan Helsingin yliopiston voimistelulaitokseen tulisi ottaa vuosittain 40 ja Jyväskylän yliopiston liikuntatieteelliseen tiedekuntaan 80 uutta opiskelijaa. Käytännössä yliopistot eivät kuitenkaan ole noudattaneet suositusta, vaan voimistelulaitokselle on vuosittain otettu keskimäärin 50 uutta opiskelijaa, Jyväskylään taas liikunnanopettajalinjalle n. 60 ja teoreettiselle linjalle n. 40. Tänä vuonna vastaavat luvut ovat olleet 63 (voimistelulaitos) ja 60 + 20 (Jyväskylä).

Ruotsinkielisen liikunnanopettajakoulutuksen osalta on todettava, ettei korkeakoulutasoista likuntakoulutusta ole maassamme tähänkään saakka annettu ruotsinkielellä Helsingin yliopiston voimistelulaitoksella pidettyä lyhyttä terminologiakurssia (10 t) ja muutamaa opetusharjoitustuntia lukuun ottamatta. Sekä Helsingin yliopiston voimistelulaitoksessa että Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisessä tiedekunnassa on ruotsinkielisillä opiskelijoilla oikeus kuulusteluissa, kokeissa ja harjoituksissa käyttää omaa äidinkieltään. Edelleen on todettava, että heidän lukumääränsä on ollut jatkuvasti varsin vähäinen. Voimistelulaitoksella opiskeli kevätlukukaudella 1969 kuusi ja kevätlukukaudella 1970 kahdeksan ruotsinkielistä ylioppilasta. Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisessä tiedekunnassa ruotsinkielisiä opiskelee kuluvana lukukautena kaikkiaan kahdeksan. Liikuntatieteellisen tiedekunnan voimassa olevien opiskelijoiden valintaperusteiden mukaan kunakin vuonna on tiedekuntaan hyväksyttävä vähintään kaksi naispuolista ja samoin vähintään kaksi miespuolista ruotsinkielistä opiskelijaa. Vastaavaa kiintiötä ei ole Helsingin yliopiston voimistelulaitoksessa.

Liikunta-alan akateemisesta koulutustarpeesta ei voida nykyisin saatavissa olevien tietojen pohjalta esittää tarkkoja arvioita. Koulutustarvetta koskevien tutkimusten ja peruskoulun yksityiskohtaisten suunnitelmien puuttuessa ei edes olemassaolevien virkojen ja toimien perusteella lasketusta koulutustarpeesta ole esitettävissä yhteissummaa. Koulutustarpeen arviointi on näin ollen jäänyt jokseenkin spekulatiiviseksi, etenkin tulevaa kehitystä ennakoivalta osaltaan. Joitakin arvioita on kuitenkin tehty. Korkeakouluneuvoston liikuntakasvatuksen opetuksen jaosto on 19. 2. 1968 antamassaan lausunnossa katsonut, että liikunnan akateemisen koulutuksen vuotuinen kokonaistarve voi lähivuosina tasaisen kehityksen mukaan nousta summittaisesti arvioiden kaikkiaan noin 100 tutkintoon vuodessa, ns. hukkakoulutus (5 %) mukaan lukien. Tästä kokonaismäärästä on koululaitoksen vuotuinen tarve 65—80 opettajaa. Tarvetta lisäävät suunnitteilla olevat liikuntapoliittiset toimenpiteet; pyrkimykset organisoida kuntoliikuntaa ja vapaa-ajan viettoa. Edelleen suunniteltu vähintään kahden aineen aineenopettajajärjestelmän käyttöönotto opettajankoulutuksessa sekä yliopistokoulutuksen saaneiden valmentajien lisääntyvä kysyntä aiheuttanevat koulutustarpeen lisääntymistä. Merkittävästi asiaan vaikuttaa myös liikunnan peruskoulussa ja lukiossa saama tuntimäärä.

Liikuntatieteiden opetuksen ja tutkimuksen valtakunnallisen järjestelyn väliaikaisuus on aiheuttanut haittaa koko alan kehitykselle. Suurimpana esteenä selväpiirteiseen ratkaisuun pääsemiselle on ollut luotettavien koulutustarve-ennusteiden puuttuminen. Jotta välttämätön ja kiireellinen kokonaisratkaisu saataisiin tehtyä mahdollisimman asiallisin perustein ja mahdollisimman pian, on opetusministeriön tarkoituksena aivan lähiviikkoina asettaa toimikunta, jonka tehtävänä on vuoden loppuun mennessä toisaalta laatia selvitys liikuntatieteiden korkeakouluopetuksen tarpeesta työmarkkinoiden kannalta ja toisaalta tehdä selvitykseen perustuva esitys siitä, kuinka koulutus Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen mahdollisuudet huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää. Työmarkkinaselvitystä tehdessään toimikunnan tulee kiinnittää erityistä huomiota paitsi opettajakoulutuksen tarpeisiin myös erilaisten julkisten ja yksityisten yhteisöjen ja laitosten tarpeisiin sekä ottaa huomioon urheiluopistoista valmistuvien liikunnanohjaajien vaikutus alan korkeakouluopetuksen tarpeeseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Edra skrivelser av den 1, 3 och 4 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman S. Hostila m. fl. ställda spörsmål nr 175:

> "Är Regeringen medveten om att indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning äventyrar en mångsidig utveckling av alla fysisk fostran och dess framtid i vårt land, kontinuiteten i den svenskspråkiga utbildningen av lärare i gymnastik och idrott och utbildningen av instruktörer och tränare på högskolenivå, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rätta till saken?"

samt avskrift av följande av riksdagsman I. S. Melin m. fl. ställda så lydande skriftliga spörsmål nr 179:

> "Är Regeringen medveten om att indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning kommer att äventyra en allsidig utveckling av högskoleutbildningen av lärare i gymnastik och idrott och framtiden för hela den fysiska fostran i vårt land, framför allt kontinuiteten av utbildningen av svenskspråkiga lärare i fysisk fostran samt av högskoleutbildande instruktörer och tränare och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förhindra en sådan utveckling?"

ävensom avskrift av följande, av riksdagsman M. Silander m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 182:

> "Är Regeringen medveten om att det är möjligt att med rätt små kostnader fortsätta och utveckla utbildningen av gymnastiklärare i Helsingfors, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för utnyttjande av de möjligheter Helsingfors stad erbjuder?"

Såsom svar på dessa spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En riksomfattande omorganisation av högskoleundervisningen i de gymniska vetenskaperna har blivit aktuell närmast av den orsaken att frågan om lokaliteterna för gymnastikinrättningen vid Helsingfors universitet under innevarande år har komplicerats i avgörande grad. Beslutsfattningen har försvårats av bristen på tillförlitliga utredningar rörande behovet av utbildning. Diskussionen har på senare tid berört de två institutioner som meddelar gymnastikutbildning på högskolenivå, Helsingfors universitets gymnastikinrättning och Jyväskylä universitets gymniska fakultet, och deras ställning vid en kommande reglering. Samtidigt har uppmärksamhet även allmännare fästs vid den innehållsmässiga sidan av den utbildning som meddelas i dessa inrättningar, och vid utbildningens målsättning.

En riksomfattande omorganisation av utbildningen av gymnastiklärare på högskolenivå har varit påtänkt under flera decennier. Diskussionen har närmast berört gymnastikinrättningen vid Helsingfors universitet, dess existens och den yttre ramen för dess verksamhet. Reformer rörande utbildningen av gymnastiklärare har planerats i många kommittéer, vilkas förslag dock icke har lett till praktiska åtgärder. Gymnastikinrättningen arbetar alltjämt på basen av en gammal förordning av år 1929, som avsågs att vara temporär. Verksamheten har försvårats dels av bristen på lärarkrafter, dels av otillräckliga, oändamålsenliga och spridda arbetslokaliteter.

På grundvalen av en hemställningsmotion vid 1959 års riksdag, som antogs av 1960 års riksdag, inleddes verksamheten vid en studieriktning för fysisk fostran vid Pedagogiska högskolan i Jyväskylä år 1963. Den blev en självständig gymnisk fakultet när nya statuter för universitetet trädde i kraft år 1968. I motiveringen för den av riksdagen antagna hemställningsmotionen hänvisade riksdagen till de svårigheter som mött placeringen av gymnastikinrättningen i Helsingfors eller dess närmaste omgivning och ansåg det sålunda fullt motiverat att flytta utbildningen av gymnastiklärare från huvudstaden, närmast till Jyväskylä. Samma principiella ståndpunkt har uttalats även i den plan för utvecklande av hög-

skoleväsendet under åren 1970—1972, som ingår i en bilaga till statsförslaget för år 1970, i den detaljerade motiveringen för statsverkspropositionen för år 1971 i början av utgiftsmomentet för Jyväskylä universitet samt i undervisningsministeriets ekonomiska plan för åren 1972—1976. Dessutom ansåg undervisningsministeriet i ett utlåtande till finansministeriet den 18 maj 1971, att det icke var ändamålsenligt att upprätthålla två inrättningar på ett så begränsat utbildningsområde som de gymniska vetenskaperna. Enligt undervisningsministeriets åsikt kan gymniska fakulteten vid Jyväskylä universitet redan nu utan nämnvärda tilläggsinvesteringar sköta hela utbildningsbehovet inom området.

Helsingfors universitet har icke godkänt tanken på centralisering av undervisningen i de gymniska vetenskaperna endast till Jyväskylä utan önskar att universitetets egen gymnastikinrättning skall utvecklas och att bättre arbetsförutsättningar skapas för den. Universitetet har i sin motivering hänvisat bl. a. till det ökade behovet av gymnastiklärare, till de mångsidiga möjligheter till parallell- och vidareutbildning som Helsingfors universitet erbjuder, till universitetets traditioner, till Helsingfors ställning som centrum för idrotten samt till nyttan av inbördes konkurrens mellan två inrättningar. Att utbildning av lärare i gymnastik och idrott bibehålls i Helsingfors har ansetts ha betydelse för den lärarutbildningsinstitution i anslutning till Helsingfors universitet som har uppskisserats. Vid denna skulle enligt förslag av lärarutbildningskommissionen för Helsingfors universitet inrättas en särskild sektion för fysisk fostran. Gymnastikinrättningens existens har motiverats även med studentmotionsbehovet. I frågan om betydelsen av en fristående gymnastikinrättning i form av en sektion för fysisk fostran såväl för undervisningen i gymnastik och idrott för grundskolans klasslärare som för studentmotionen har meningarna gått i sär, närmast därför att dessa områden även i andra högskolor som utbildar lärare måste kunna skötas utan en särskild gymnastikinrättning.

De gymniska vetenskaperna bildar innehållsmässigt ett område, där den tvärvetenskapliga beståndsdelens andel är betydande. Inom beteendevetenskaperna erbjuder Jyväskylä universitet redan i detta nu utomordentliga förutsättningar till tvärvetenskapligt samarbete vid undervisning och forskning. På den biologisk-medicinska sidan måste förbindelsen med den allmänna biologin, vari undervisning i år inletts vid Jyväskylä universitets matematisk-naturvetenskaplig fakultet, betraktas som värdefull. Såsom särskilt betydelsefull bör det intima samarbete anses, som råder mellan denna fakultet och den i anslutning därtill arbetande anstalten för gymnastik, idrott och folkhygien Jyväskylä universitet erbjuder förmånen av en rikhaltig gymnastiklitteratur i biblioteket. Kommissionen för organisering av de vetenskapliga biblioteken har därför föreslagit, att Jyväskylä universitetsbibliotek skulle vara centralbibliotek bl. a. inom de gymniska vetenskapernas område.

Frågan om Helsingfors universitets gymnastikinrättnings lokaliteter har hittills lösts genom tillfälliga arrangemang. Gymnastikinrättningen har i början av innevarande september fått avstå från sina huvudsakliga lokaliteter i gården Kaserngatan 24 för andra ändamål. Inrättningens verksamhet fortgår under det ingångna läsåret i lokaliteter som hyrts av Helsingfors stad inom Britas idrottspark. Enligt universitetets åsikt borde dock en egen institutsbyggnad åstadkommas så snart som möpligt. Utom de utrymmen som Britas idrottspark erbjuder skulle en ny institution för fysisk fostran behöva omkring 3 374 m² nya utrymmen. Att bygga dessa skulle enligt nuvarande prisnivå draga en kostnad av omkring 5.3 miljoner mark. Högskolornas byggnadsprogram slukar dock så mycket medel under de närmaste åren, att staten icke har större möjligheter att delta i byggandet av nämnda institutsbyggnader inom ramen för de nuvarande finansieringsplanerna, åtminstone icke före år 1980.

Jyväskylä universitets gymniska fakultets arbetsutrymmen är i detta nu rätt tillfredsställande. Fakulteten flyttade i mars innevarande år in i en ny institutsbyggnad med en totalvolym av 45 220 m³, en våningsareal av 9 790 m² och en nyttoareal av 6 084 m². Dessutom bygger stiftelsen Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö ett annex till universitetsinstitutionerna, vars lokaliteter även gymniska fakulteten får disponera. Detta bygge inleds år 1973, och institutets annex beräknas bli färdigt år 1974. Redan i planeringsskedet har man utgått ifrån att de utrymmen som tillhör universitetet och stiftelsen skall bilda en sådan helhet, att sammanfall icke förekommer.

Undervisningsministeriet avgav år 1969 en rekommendation rörande den årliga intagningen av studerande till de gymniska vetenskapernas huvudområde för nämnda och följande år. Enligt rekommendationen skulle till Helsingfors universitets gymnastikinrättning årligen antas 40 och till Jyväskylä universitets gymniska fakultet 80 nya studerande. I praktiken har universiteten dock icke följt rekommendationen, utan till gymnastikinrättningen har årligen intagits i medeltal 50 nya studerande och i Jyväskylä till studielinjen för gymnastiklärare ca 60 och till den teoretiska linjen ca 40. I år har motsvarande siffror varit 63 (gymnastikinrättningen) och 60 + 20 (Jyväskylä).

Vad beträffar den svenskspråkiga utbildningen av lärare i gymnistik kan det konstateteras, att utbildning i gymnastik och idrott på högskolenivå icke heller hittills i vårt land meddelats på svenska, frånsett en kort terminologikurs (10 t) och några övningstimmar vid Helsingfors universitets gymnastikinrättning. Både vid Helsingfors universitets gymnastikinrättning och vid Jyväskylä universitets gymniska fakultetet har de svenskspråkiga studerandena rätt att vid förhör, prov och övningar använda sitt modersmål. Vidare kan konstateras, att antalet svenska studerande fortgående har varit rätt litet. Vid gymnastikinrättningen studerade under vårterminen 1969 sex och under vårterminen 1970 åtta svenskspråkiga studerande. Vid Jyväskylä universitets gymniska fakultet är antalet svenskspråkiga studerande innevarande termin sammanlagt åtta. Enligt grunderna för val av studerande vid gymniska fakulteten skall varje år antas minst två kvinnliga och likaså minst två manliga svenskspråkiga studerande. Någon liknande kvot är icke fastställd för Helsingfors universitets gymnistikinrättning.

Angående behovet av akademisk utbildning gymnastik- och idrotts kan icke på basen av tillgängliga uppgifter framläggas några noggranna beräkningar. I brist på undersökningar rörande utbildningsbehovet och på detaljerade planer för grundskolan kan någon totalsumma icke anges ens på basen av förefintliga tjänster och befattningar. Beräkningen av utbildningsbehovet har sålunda blivit ganska spekulativ, särskilt i vad den berör utvecklingen framdeles. Vissa beräkningar har dock gjorts. Högskolerådets sektion för undervisningen i fysisk fostran har i ett utlåtande 19. 2. 1968 ansett, att det årliga totalbehovet av akademisk utbildning i gymnastik och idrott under de närmaste åren, summariskt beräknat enligt en jämn utveckling, kan stiga till sammanlagt omkring 100 examina om året, inklusive den utbildning som inte blir uttnyttjad (5 %). Av detta totalantal är skolväsendets årliga behov 65—80 lärare. Behovet ökas av idrottspolitiska åtgärder på området som håller på att planeras: strävandena att organisera motionsgymnastik och fritidssysselsättning. Införandet av ett planerat ämneslärarsystem med minst två ämnen vid lärarutbildningen samt den ökade efterfrågan på tränare med universitetsutbildning torde ytterligare medföra ökat behov av utbildning. På saken inverkar påtagligt även antalet timmar för gymnastik och idrott vid grundskola och gymnasium.

Att undervisningen och forskningen inom de gymniska vetenskaperna har varit provisoriskt organiserad i landet som helhet har varit till stort men för utvecklingen inom hela detta område. Det största hindret för en klar lösning av frågan har varit bristen på tillförlitliga prognoser rörande behovet av utbildning. För att en nödvändig och brådskande totallösning skall kunna nås på så sakliga grunder och så snart som möjligt, har undervisningsministeriet för avsikt att under de närmaste veckorna tillsätta en kommission med uppgift att före årets slut å ena sidan utarbeta en utredning över behovet av högskoleundervisning i de gymniska vetenskaperna, sett från arbetsmarknadssynpunkt och å andra sidan att utarbeta en på denna utredning grundad framställning om huru utbildningen skulle kunna ordnas mest ändamålsenligt med beaktande av möjligheterna vid Helsingfors och Jyväskylä universitet. Kommissionen bör vid utarbetandet av arbetsmarknadsutredningen fästa särskild uppmärksamhet förutom vid lärarutbildningens behov även vid olika offentliga och privata samfunds och inrättningars behov samt beakta den inverkan som vid idrottsinstitut utbildade idrottsinstruktörer har på behovet av högskoleutbildning inom området.

Helsingfors den 24 september 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Voutilainen ym: Valtakunnallisten raittiusjärjestöjen toiminta-edellytysten turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan vastauksessa hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1971 lausutaan yleisperusteluissa seuraavaa:

"Alkoholin kulutuksen voimakas kasvu on lisännyt haittavaikutuksia monissa eri muodoissa. Eduskunta edellyttää, että hallitus kiinnittää vakavaa huomiota raittiusvalistustyöhön ja alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisytoiminnan tehostamiseen."

33 pääluokan 24 luvun kohdalla on lisäksi seuraava lausuma:

"Kun alkoholijuomien kulutus on viime vuosina kasvanut ja tämän seurauksena myös alkoholin käytöstä aiheutuvat haittavaikutukset lisääntyneet, eduskunta edellyttää hallituksen kiinnittävän huomiota kuntien toimesta suoritettavaan raittiustyöhön ja ryhtyvän toimenpiteisiin tämän työn toimintaedellytysten turvaamiseksi ja tehostamiseksi asian vaatimalla tavalla."

Alkoholijuomien kulutus lisääntyi uuden alkoholilainsäädännön ensimmäisenä vuotena 47 %. Vaikka kulutuksen nousu tapahtui lähinnä oluen kohdalla, sitä väkevämpien juomien kulutus ei laskenut. Väkivaltarikos- ja rattijuoppousluvut osoittivat parinkymmenen prosentin nousua. Vaikka alkoholijuomien kulutuksen kasvu saatiinkin vuonna 1970 lähinnä hinnankorotusten avulla hillityksi, kulutuksessa on alkanut siirtyminen miedoista juomista väkeviin ja juopumuspidätys- ja rattijuoppousluvut osoittavat jatkuvaa kasvua.

Eduskunnan vastauksessa valtioneuvoston eduskunnalle antamaan Oy Alko Ab:n hallintoneuvoston kertomukseen alkoholiolojen kehityksestä vuonna 1969 kiinnitettiin huomiota alkoholihaittoja koskevan valistustoiminnan tehostamiseen. Eduskunnan käsityksen mukaan olisi yleistä mielipidettä ja suhtautumista alkoholiin pyrittävä muuttamaan niin, etteivät alkoholijuomien käyttö ja siitä johtuvat haitat enää vastaisuudessa kasvaisi samaan tapaan kuin vuonna 1969.

Eduskunnan edellyttämään raittiustyön toimintaedellytysten turvaamiseen ja tehostamiseen ei kuitenkaan ole kunnille eikä valtakunnallisille raittiusjärjestöille osoitettu riittävästi varoja.

Kunnille maksettiin vuonna 1935 väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain mukaan 12 markkaa asukasta kohden, josta korkeintaan puolet voitiin käyttää kansansivistystä ja raittiutta edistäviin tarkoituksiin sekä alkoholistien tai muuhun yhteiskunnalliseen huoltoon. Vuonna 1968 annetun alkoholilain 98 §:n mukaisesti avustus, joka silloin oli 2 markkaa 40 penniä, korotettiin 3 markkaan, josta vähintään 75 penniä asukasta kohti laskettuna käytetään paikallisen tarpeen mukaan kunnassa suoritettavaan raittiustyöhön, muuhun alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon sekä, kun mainitut käyttötarpeet on riittävästi ja tasapuolisesti tyydytetty, loput paikallisen tarpeen mukaan kunnassa suoritettavaan nuorisotyöhön ja vapaaseen kansansivistystyöhön. Kunnille nykyisin tuleva osuus väkijuomayhtiön voittovaroista ei vastaa lähes tulkoonkaan tapahtunutta hintatason kehitystä puhumattakaan että se olisi seurannut alkoholitulojen kasvua viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Alkoholilain 98 §:n mukaan on valtion tuloja menoarvioon vuosittain otettava määräraha, joka vastaa vähintään kolmeakymmentäviittä penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti käytettäväksi avustuksina raittiustyöhön sekä alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan.

Tulo- ja menoarvioon sisältyi vuoteen 1967 saakka lisäys raittiusjärjestöjen toimihenkilöi-

den palkkojen korotuksiin virkamiespalkkojen tarkistuksia vastaavasti. Mutta vuodesta 1968 alkaen ei näin ole enää menetelty.

Tästä syystä raittiusjärjestöjen ainoaksi mahdollisuudeksi on jäänyt toiminnan supistaminen työvoimaa vähentämällä, mikä on merkinnyt sekä raittiustyön tehon heikkenemistä että työntekijöiden koulutukseen käytettyjen investointien hukkaantumista.

Jotta kunnat ja valtakunnalliset raittiusjärjestöt voisivat omalta osaltaan suoriutua valtiovallan niille antamista tehtävistä, olisi valtionavustusta, nykyisen alkoholijuomien kulutuksen noususuuntauksen jatkuessa, korotettava nykyisestään yleisen hintatason tai alkoholitulojen kasvun edellyttämässä suhteessa.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1971.

U. H. Voutilainen.
Uljas Mäkelä.
Ensio Laine.
Matti Järvenpää.
Urho E. Knuuti.
Elly Sigfrids.

Ragnar Granvik.
Anna-Kaarina Aalto.
Eeva Kauppi.
Katri Kaarlonen.
Sylvi Saimo.
Eino Poutiainen.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota kuntien ja valtakunnallisten raittiusjärjestöjen suorittaman raittiustyön taloudellisten toimintaedellytysten suuriin vaikeuksiin määrärahojen riittämättömyyden takia, ja jos on,

milloin Hallitus aikoo ryhtyä eduskunnan tätä koskevan toivomuksen edellyttämiin toimenpiteisiin?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kesäkuun 1 päivänä 1971 päivätyllä kirjeellä Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Voutilaisen ynnä muiden asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi esittämästä kysymyksestä:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota kuntien ja valtakunnallisten raittiusjärjestöjen suorittaman raittiustyön taloudellisten toimintaedellytysten suuriin vaikeuksiin määrärahojen riittämättömyyden takia, ja jos on,
> milloin Hallitus aikoo ryhtyä eduskunnan tätä koskevan toivomuksen edellyttämiin toimenpiteisiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan:

1. Valtakunnallisten raittiusjärjestöjen toiminnan samoin kuin alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavan toiminnan tukemiseen myönnettiin ensimmäisen kerran 1969 valtionavustusta alkoholilain (459/68) 98 §:n 1 momentin 2) kohdassa säädetyn minimiperusteen (35 penniä maassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti) mukaan, ollen koko määräraha silloin 1 637 900 mk, mikä oli 518 386 mk eli 46.3 prosenttia suurempi kuin v:n 1968 menoarviossa. Vuosien 1970 ja 1971 menoarvioissa määräraha on noussut ainoastaan asukasluvun nousun aiheuttamalla vähäisellä määrällä, ollen v:n 1971 menoarviossa 1 648 100 mk.

Ottaen huomioon tuntuvasti kasvaneen alkoholijuomien kulutuksen ja siitä johtuvien haittavaikutusten ehkäisemiseksi tarvittavan raittiustyön tarpeellisuuden sekä järjestöjen palkka- ja muissa toimintamenoissa tapahtuneen nousun sosiaali- ja terveysministeriö esitti jo v:n 1971 tulo- ja menoarviota valmistettaessa ko. määrärahan perusteen korottamista 45 penniin asukasta kohti. Kun ministeriön tämä ehdotus ei tullut huomioon otetuksi ja kun samaa tarkoittava eduskunnassa tehty raha-asiainaloitekaan ei johtanut tulokseen, ministeriö esitti vastaavan korotuksen sisällyttämistä kuluvan vuoden toiseen lisämenoarvioon. Lisämenoarvion luonteen huomioon ottaen tätä esitystä ei kuitenkaan katsottu voitavan ottaa huomioon. V:n 1972 menoarvioesityksen valmistelussa sosiaali- ja terveysministeriö on uudelleen esittänyt saman korotusehdotuksen.

Raittiustoimintaan myönnettävien valtionavustusten käytön saamiseksi nykyistä tehokkaammaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi sosiaali- ja terveysministeriö on kehottanut alan järjestöjä laatimaan suunnitelman raittiustyön kehittämiseksi nykyistä suurempaa keskitystä ja rationaalisuutta huomioon ottavaksi. Ministeriö edellyttää voivansa näin muotoutuvaa uutta pohjaa soveltaa jo v:n 1972 avustusmäärärahan jaossa.

2. Kunnille suoritetaan alkoholilain 98 §:n 1 momentin 1) kohdan mukaan alkoholivaroja vuosittain vähintään 3 markkaa kutakin kunnassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti, käytettäväksi puoleksi kunnan yleisiin tarpeisiin ja puoleksi raittiustyöhön ja muihin laissa edellytettyihin erityistarkoituksiin (ns. tilitettävä osa alkoholivaroista). Kun kunnat ennen v:n 1968 alkoholilain voimaantuloa saivat väkijuomayhtiön voittovaroja 2 markkaa 40 penniä (tilitettävien varojen osa 1 mk 20 p) asukasta kohti, varojen määrä uuden lain mukaan on kohonnut 25 prosentilla. Niinpä ko. määrärahan oltua v:n 1968 menoarviossa 11 186 000 mk, vastaavat määrärahat v:n 1971 menoarviossa — väkiluvun kasvun huomioon ottaen — ovat yhteensä 14 126 000 mk.

Se osuus, joka kuntien olisi mahdollista näistä varoista käyttää raittiustyöhön on uuden alkoholilainsäädännön mukaan suurempi kuin alkoholivarojen kokonaismäärän kasvu edellyttää, sillä raittiustyö on käyttötarkoitusten kohdalla nyt asetettu ensisijaisempaan asemaan kuin edellisen lainsäädännön mukaisten väkijuomayhtiön voittovarojen suhteen oli laita. Todellisuudessa prosenttinen osuus on toistai-

seksi pysynyt miltei entisen suuruisena. Kun sosiaali- ja terveysministeriössä suoritetun tutkimuksen mukaan 1965 käytettiin raittiustyöhön 3 129 595 mk eli 56.8 prosenttia kuntien saamien voittovarojen tilitettävän osan kokonaismäärästä, v:n 1971 kuntien talousarvioissa on tilitettävistä alkoholivaroista ilmoitettu raittiustyöhön osoitetun 3 967 965 mk eli 56.2 prosenttia markkamääräisen lisäyksen ollessa 838 100 mk.

Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 1971.

Kuitenkaan ei voida kieltää, etteikö kuntien saamien alkoholivarojen määrässä olisi kustannustasoon verrattuna sellaista jälkeen jääneisyyttä, joka on alkanut muodostua esteeksi näiden varojen käyttämiseen raittiustyöhön siinä laajuudessa kuin alkoholitilanteen viimeaikainen kehitys vaatisi. Sosiaali- ja terveysministeriössä onkin jo ryhdytty valmistavasti selvittämään edellytyksiä alkoholivarojen ko. osuuksien myöhemmin tapahtuvaan korottamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 1 juni 1971 översänt avskrift av följande av riksdagsman Voutilainen m. fl. till vederbörande medlem av regeringen ställda spörsmål:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid de av anslagens otillräcklighet förorsakade stora svårigheterna när det gäller de ekonomiska förutsättningarna för de kommunala och de riksomfattande nykterhetsorganisationernas verksamhet, och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga de åtgärder riksdagens hemställan härvidlag förutsätter?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

1. För stödjande av de riksomfattande nykterhetsorganisationernas verksamhet samt verksamhet till förebyggande av de olägenheter som förorsakas av alkoholdrycker beviljades år 1969 för första gången statsunderstöd enligt den i 98 § 1 mom. 2 punkten i alkohollagen (459/68) stadgade minimigrunden (35 penni för varje i landet under föregående år mantalsskriven invånare), och hela anslaget var då 1 637 900 mk, vilket var 518 386 mk eller 46.3 procent mera än i statsförslaget för år 1968. I statsförslagen för åren 1970 och 1971 steg anslaget bara med det obetydliga belopp som föranleddes av ökningen av invånarantalet och var i statsförslaget för år 1971 1 648 100 mk.

Med beaktande av den kännbart ökade konsumtionen av alkoholdrycker och det för avvärjande av dess menliga verkningar erforderliga nykterhetsarbetets behövlighet samt organisationernas ökade löne- och andra av verksamheten föranledda utgifter föreslog social- och hälsovårdsministeriet redan då statsförslaget för år 1971 gjordes upp att grunden för ifrågavarande anslag skulle höjas till 45 penni per invånare. Då detta av ministeriet framställda förslag inte blev beaktat och då en i samma syfte i riksdagen väckt finansmotion inte heller ledde till något resultat föreslog ministeriet att en motsvarande förhöjning skulle intas i andra tilläggsbudgeten för innevarande år. Det ansågs emellertid, med beaktande av en tilläggsbudgets natur, att denna framställning inte kunde beaktas. I samband med beredningen av propositionen angående statsförslaget för år 1972 har social- och hälsovårdsministeriet ånyo föreslagit ifrågavarande förhöjning.

För att få användningen av de statsunderstöd som beviljas för nykterhetsverksamhet effektivare och mera ändamålsenlig än nu har social- och hälsovårdsministeriet uppmanat organisationerna på området att uppgöra en plan för utvecklande av nykterhetsarbetet så, att i detta i högre grad än hittills fästes avseende vid koncentration och rationalitet. Ministeriet förutsätter att det kan tillämpa den nya basis som sålunda utformas redan vid fördelningen av 1972 års understödsanslag.

2. Till kommunerna erlägges enligt 98 § 1 mom. 1 punkten i alkohollagen av alkoholmedlen årligen minst 3 mark för varje i kommunen under föregående år mantalsskriven invånare att användas till hälften för kommunens allmänna behov och till hälften för nykterhetsarbete och andra i lagen förutsatta specialändamål (den del av alkoholmedlen som skall redovisas). Då kommunerna innan alkohollagen av år 1968 trädde i kraft av alkoholbolagets vinstmedel erhöll 2 mark 40 penni (den del av medlen som skulle redovisas 1 mk 20 penni) per invånare, har beloppet av ifrågavarande medel enligt den nya lagen stigit med 25 procent. Medan ifrågavarande anslag i statsförslaget för år 1968 var 11 186 000 mk, är motsvarande anslag i statsförslaget för år 1971 sålunda — med beaktande av folkökningen — sammanlagt 14 126 000 mk.

Den del av dessa medel som kommunerna skulle kunna använda för nykterhetsarbete är enligt den nya alkohollagstiftningen större än

ökningen av alkoholmedlens totalbelopp försätter, ty nykterhetsarbetet är bland användningsändamålen nu placerat i en mera prioriterad ställning än vad som var fallet i fråga om alkoholbolagets vinstmedel enligt den tidigare lagstiftningen. I själva verket har den procentuella andelen likväl tills vidare förblivit så gott som oförändrad. Medan 3 129 595 mk eller 56.8 procent av totalbeloppet av den del av de vinstmedel kommunerna erhållit och som skulle redovisas användes för nykterhetsarbete år 1965 enligt en på social- och hälsovårdsministeriet utförd undersökning, har det meddelats att i kommunernas budgeter för år 1971 av de alkoholmedel som skall redovisas 3 967 965 mk eller 56.2 procent har anvisats för nykterhetsarbete, varvid ökningen i mark är 838 100 mk.

Det kan dock inte förnekas att beloppet av de alkoholmedel kommunerna erhåller i jämförelse med kostnadsnivån uppvisar en efterblivenhet som har börjat vara till hinders för användningen av dessa medel för nykterhetsarbete i den omfattning som alkohollägets utveckling under de senaste tiderna skulle fordra. På social- och hälsovårdsministeriet har man också redan börjat preliminärt utreda förutsättningarna för en förhöjning av ifrågavarande andelar av alkoholmedlen i ett senare skede.

Helsingfors den 8 september 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Kirj. ksm. n:o 177.

Rekonen ym.: Aseiden viennin estämisestä kriisialueille.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sunnuntaina viime toukokuun 30 päivänä saapui Tukholmasta Rovaniemelle Israelin pääministeri Golda Meir ilmoittamatta vierailustaan hallitukselle, vaikka kansainvälinen kohteliaisuus ja hyvät tavat olisivat sellaista ilmoitusta vaatineet. Pääministeri Meirin yllätysvierailun aihe on yritetty salata kansalta, mutta saadut tiedot vahvistavat, että aiheena on ollut aseiden hankkiminen Suomesta Israelin sotavarusteluja varten. Virallisesti on kuitenkin ilmoitettu vain, että Meir on tutustunut Lapin taideteollisuuden tuotteisiin ja että hän on eräässä metsästysmajassa nauttinut lounaan, mutta on jätetty sanomatta, että lounasseurueeseen kuuluivat laittomista asekaupoistaan tunnetun suomalaisen suurpääoman yrityksen Tampella Oy:n edustajat.

Tiedetään, että Tampella on aikaisemminkin toimittanut Israelille aseita Palestiinassa olevan tytäryhtiönsä Soltamin välityksellä. Osaksi Tampellan valmistamat kranaatinheittimet on valmistettu Suomessa osina ja pantu kokoon Palestiinassa. Tämä on tapahtunut Israelin hallituksen pyynnöstä, jotta voitaisiin salata hämäräperäiset asekaupat.

Hallitus on aikaisemmin ilmoittanut, ettei Suomesta viedä aseita "kriisialueille", mikä hallituksen vakuutus on kuitenkin vastoin virallisen tilaston selviä tosiasioita. Virallinen tullitilasto osoittaa, että suomalaiset yhtiöt, niiden joukossa Tampella, ovat toimittaneet hyvin huomattavia määriä aseita Etelä-Afrikkaan ja Kaakkois-Aasiaan sikäläisten sortohallitusten käytettäväksi sotatoimissa siirtomaavaltaa vastaan taistelevien kansojen nujertamiseksi. Tähän kuuluu myös aseidenvienti Israeliin, joka vastoin YK:n turvallisuusneuvoston vuoden 1967 päätöslauselmaa jatkaa rikollista miehitystään ja kansanmurhaan tähtäävää hyökkäystä Palestiinassa ja muualla Lähi-idässä. Meirin vierailun tarkoituksena on ollut saada Tampellalta lisää aseita käytettäväksi arabikansoja vastaan.

Edellä sanotun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Israelin pääministerin Golda Meirin yllätysvierailun tarkoituksena on eräiden tietojen mukaan ollut hankkia Suomesta aseita Yhdistyneiden Kansakuntien päätöslauselman vastaisen rikollisen hyökkäyssodan jatkamista varten, ja
>
> aikooko Hallitus esittää vastalauseensa tällaisia Israelin hallituksen hämäräperäisiä puuhia vastaan, joiden tarkoituksena on vaarantaa maailmanrauhaa ja häiritä Suomen hyviä suhteita arabimaihin, sekä
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimiin Tampellan ja muiden suomalaisten asetehtaiden harjoittaman laittoman aseidenviennin estämiseksi?

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1971.

Heimo Rekonen.
Aarne Koskinen.
Ensio Laine.
Pentti Liedes.
Pauli Puhakka.
Taisto Sinisalo.
Oili Suomi.
Niilo Koskenniemi.
Toivo Åsvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa ovat kansanedustajat Rekonen ym. esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

"Onko Hallitus tietoinen siitä, että Israelin pääministerin Golda Meirin yllätysvierailun tarkoituksena on eräiden tietojen mukaan ollut hankkia Suomesta aseita Yhdistyneiden Kansakuntien päätöslauselman vastaisen rikollisen hyökkäyssodan jatkamista varten, ja

aikooko Hallitus esittää vastalauseensa tällaisia Israelin hallituksen hämäräperäisiä puuhia vastaan, joiden tarkoituksena on vaarantaa maailmanrauhaa ja häiritä Suomen hyviä suhteita arabimaihin, sekä

aikooko Hallitus ryhtyä toimiin Tampellan ja muiden suomalaisten asetehtaiden harjoittaman laittoman aseidenviennin estämiseksi?"

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan.

Hallituksella ei ole tietoja Israelin pääministeri Golda Meirin yksityisestä Rovaniemelle suorittamasta vierailusta. Hallitus katsoo myös, ettei kyseinen lomamatka ole millään tavoin häirinnyt suhteitamme arabimaihin. Tämä on käynyt ilmi mm. YAT:n hallituksen jäsenen, varaulkoministeri Ismailin käydessä Suomessa 26.—28. 8. 1971. Maallamme on hyvät suhteet sekä arabivaltioihin että Israeliin.

Mitä tulee kysymykseen Suomesta tapahtuvasta aseiden viennistä, hallitus toteaa ulkoasiainministeriön suorittaman tutkimuksen osoittaneen, ettei mitään laitonta vientiä ole harjoitettu. Hallitus katsoo, että aseviennin julkinen valvonta on järjestetty maassamme lainsäädäntöteitse tehokkaasti. Hallitus tulee vastaisuudessakin valvomaan tarkoin kaikkea sotatarvikkeiden, aseiden ja ampumatarvikkeiden vientiä maastamme.

Ulkoasiainministeri *Väinö Leskinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har riksdagsmännen Rekonen m.fl. till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att avsikten med Israels premiärminister Golda Meirs överraskande besök enligt vissa uppgifter var att från Finland anskaffa vapen för fortsättande av det mot Förenta Nationernas resolution stridande brottsliga anfallskriget, och
>
> ämnar Regeringen framföra sin protest mot sådana dunkla handlingar av Israels regering och störa Finlands goda relationer med arabländerna, samt
>
> ämnar Regeringen skrida till åtgärder för att förhindra Tampellas och andra finländska vapenfabrikers olagliga vapenexport?"

Som svar på spörsmålet får jag högaktningsfullt framföra följande:

Helsingfors den 13 september 1971.

Regeringen äger inte information om Israels premiärminister Golda Meirs privata besök i Rovaniemi. Regeringen anser även, att ifrågavarande rekreationsresa inte på något sätt har stört våra relationer med arabländerna. Detta har framgått bl.a. vid medlemmens av FARs regering, biträdande utrikesminister Ismails besök i Finland den 26.—28. 8. 1971. Vårt land har goda relationer med såväl arabstaterna som Israel.

Beträffande frågan om vapenexporten från Finland, konstaterar Regeringen att en av utrikesministeriet verkställd undersökning, utvisat, att någon olaglig export inte har ägt rum. Regeringen anser, att den offentliga övervakningen av vapenexporten i vårt land är effektivt ordnad genom lagstiftning. Regeringen ämnar även i fortsättningen noggrant övervaka all utförsel från vårt land av krigsmateriel, vapen och ammunition.

Ministern för Utrikesärendena *Väinö Leskinen.*

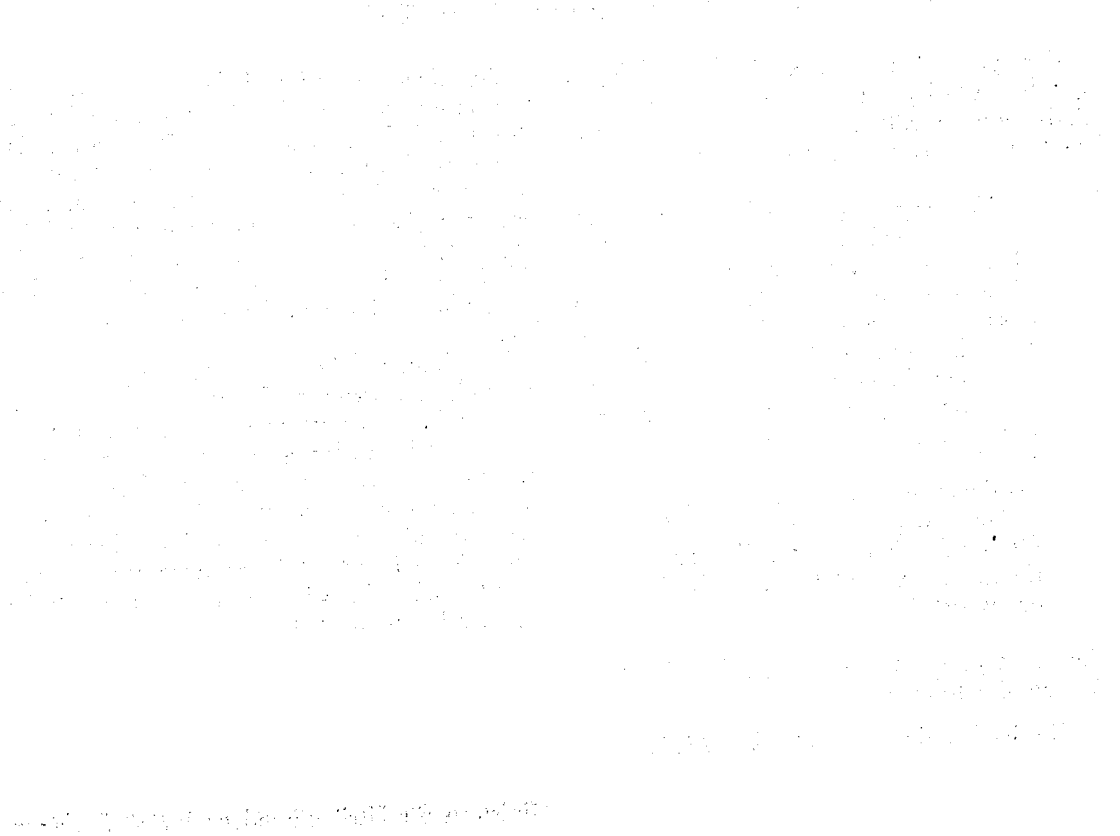

Kirj. ksm. n:o 178.

Kurppa: Kotimaisen kuorma-auton markkinointimahdollisuuksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1970 aikana rekisteröitiin maassamme kaikkiaan 5 313 kuorma-autoa. Suomalaisen kuorma-autoteollisuuden vuoden 1970 aikana valmistamista kuorma-autoista jäi maahan vähän yli 900 kappaletta, joista osa tuli puolustusvoimien käyttöön ja jäi siten rekisteröimättä. Kotimaisten kuorma-autojen osuus on siis maassamme viime vuonna rekisteröidyistä autoista vain runsas 15 %.

On todettava, että maassamme ei ole riittävästi huolehdittu kotimaisten kuorma-autojen markkinoinnista. Eräät kaupalliset järjestelyt ovat päinvastoin parantaneet ulkomaisten kuorma-autojen kilpailuasemaa kotimaan markkinoillamme. Samoin eräiden valtion yhtiöiden taholta on perusteettomasti suosittu ulkomaisia kuorma-autoja. Tästä on viime ajoilta olemassa räikeitä esimerkkejä, jolloin valtion liikelaitokset ovat tilanneet ulkomaisia kuorma-autoja, vaikka kotimainen autoteollisuus pystyy täysin kilpailukykyisiin suorituksiin autokaupoissa.

Monet ulkomaiset kuorma-autot ovat hinnaltaan halvempia, mutta ne eivät ole suoraan vertailukelpoisia suomalaisten kuorma-autojen kanssa. Kotimaiset kuorma-autot, vaikka ovatkin kalliimpia, ovat kestävämpiä ja suorituskyvyltään parempia. Lisäksi olisi otettava huomioon eräät maksutaseen kannalta tärkeät kerrannaisvaikutukset, mm. varaosahankinnat.

Kun maamme kauppavajaus saa yhä valtavampia mittasuhteita, on tärkeää, ettei maamme viennin kehittämisen ja tuonnin korvaamisen kannalta varsin keskeistä teollisuudenalaa — kuorma-autoteollisuutta — laiminlyödä.

Edellä olevaan sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä kotimaisen kuorma-auton markkinointimahdollisuuksien parantamiseksi kotimaan markkinoilla?

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä kesäkuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 178:

> "Mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä kotimaisen kuorma-auton markkinointimahdollisuuksien parantamiseksi kotimaan markkinoilla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kotimainen kuorma-autoteollisuus on keskittynyt lähinnä sellaisten raskaitten kuorma-autojen valmistukseen, joita tarvitaan puutavaran kuljetuksessa, maansiirrossa, kiitolinjaliikenteessä ym. vastaavissa kuljetustehtävissä. Tällaisia raskaita kuorma-autoja ei yleensä missään valmisteta niin suuria määriä, että valmistuksen yhteydessä suurtuotannosta johtuvat edut olisivat yhtä suuria kuin keveämpien autojen osalla. Lisäksi maamme sekä maastolliset että ilmastolliset olot aiheuttavat eräitä erikoisvaatimuksia tämän luokan tehokkaille kuorma-autoyksiköille.

Keveitä kuorma-autoja, joita käytetään erilaisissa jakelu- ym. tehtävissä erikoisesti kaupungeissa, mutta myöskin maaseudulla, tarvitaan muissa maissa sellaisia määriä, että niiden valmistuksessa on voitu ottaa käyttöön suurtuotannon mahdollistamat tuotantomenetelmät ja niillä saavutettavat edut. Tämän vuoksi keveiden kuorma-autojen valmistus lähinnä vain kotimaisia markkinoita varten olisi kilpailullisesti huomattavan paljon vaikeampaa kuin edellämainittujen raskaiden yksiköiden.

Valtion mahdollisuudet vaikuttaa suoranaisesti ulkomaisten kuorma-autojen tuontia rajoittavasti ovat pienet, koska useat niistä maista, kuten esimerkiksi Englanti, joista meille tuodaan kuorma-autoja, ovat samanaikaisesti muun vientiteollisuutemme tärkeitä ostajamaita. Valtion toimenpiteet heidän vientinsä rajoittamiseksi Suomeen aiheuttaisi melko varmasti meidän vientiimme kohdistuvia vastatoimenpiteitä. Näin ollen meillä ei ole syytä rikkoa niitä kansainvälisiä sopimuksia, joilla olemme pyrkineet turvaamaan vientimme edut, mutta jotka samanaikaisesti valitettavasti kuitenkin pitävät markkinoitamme suhteellisen avoimina tuonnille. Viime kesäkuussa säädetty tuontitavaroihin kohdistuva tasausvero, joka katsottiin mahdolliseksi toteuttaa kansainvälisiä sopimuksiamme rikkomatta, kohdistuu kuitenkin myöskin kuorma-autoihin, vaikkakin sen vaikutus on melko pieni.

Valtion hankinnoissa on pyritty ottamaan huomioon se, että kotimainen kuorma-autoteollisuus on huomattava työnantaja ja että se omalta osaltaan turvaa kuljetuksemme myös poikkeuksellisissa oloissa. Lisäksi voi kotimainen kuorma-autoteollisuus muita paremmin toteuttaa niitä erikoisvaatimuksia, joita valtion eri laitoksilla on kuorma-autojen rakenteen ym. suhteen. Parhaillaan on aloittamassa työtään työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää, mikä on valtion eri laitosten jatkuva kuorma-autotarve ja miten se voidaan tyydyttää mahdollisimman pienen tyyppivalikoiman puitteissa. Valtion laitoksilla on kuitenkin huomattavassa määrin myöskin sellaisia jakelutehtäviä, jotka luontaisesti kuuluvat keveämmällä kalustolla hoidettaviin ja joissa ei ole tarkoituksenmukaista turvautua kalliisiin ja raskautensa vuoksi liikenteessä vähemmän joustaviin kotimaisiin kuorma-autoihin.

Suurin kuorma-autojen ostaja- ja käyttäjäpiiri muodostuu kuitenkin erilaisista yrittäjistä ja yrityksistä, jotka tekevät hankintapäätöksensä taloudellisten laskelmiensa mukaan. Myöskin kuntien yhteiset hankinnat lienevät valtion hankintojen suuruusluokkaa ja monissa tapauksissa on kuntien kohdalla kysymys nimenomaan raskaasta tienhoito- ym. tehtäviin soveltuvasta kalustosta. Valtio ei voi vaikuttaa suoranaisesti kuntien hankintoihin, mutta on toivottavaa, että Kotimaisen Tuotannon Valtuuskunnan

kampanjatoimenpiteet saavat kunnatkin ajattelemaan, mikä merkitys heidän hankinnoillaan tälläkin kohdalla on koko kansantaloutemme kannalta katsoen. Toivottavasti tämä kampanja tiedostetaan myöskin yksityisten kuorma-auton hankkijoiden piirissä.

Kun valtio myötävaikutti Vanajan Autotehdas Oy:n sulautumiseen Oy Suomen Autoteollisuus Ab:in, oli tavoitteena aikaansaada entistä voimakkaampi kotimainen kuorma-autoalalla toimiva teollisuusyhtiö. Maamme rajoitetun kysynnän huomioonottaen ei ollut tarkoituksenmukaista, että alalla ulkolaisen kilpailun lisäksi kilpaili kaksi kotimaista yhtiötä keskenään.

Kuorma-autojen rekisteröinnit tämän vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana laskivat lähes 25 prosentilla. Ilahduttavaa on, että kotimaisten kuorma-autojen myynnin laskuprosentti oli vain noin puolet tästä. Näin ollen kotimainen teollisuus on vahvistanut asemiaan markkinoilla.

Hallitus tulee seuraamaan kotimaisen kuorma-autoteollisuuden kehitystä sekä mahdollisuuksiensa mukaan tukemaan sen pyrkimyksiä lisäämään markkinaosuuttaan.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 2 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 178:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för förbättrande av den inhemska lastbilens marknadsföringsmöjligheter på hemmamarknaden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den inhemska lastbilsindustrin är närmast inriktad på tillverkning av sådana tunga lastbilar som behövs vid trävaru- och jordtransport, i långtradartrafiken och för andra motsvarande transportarbeten. Sådana tunga lastbilar tillverkas över huvud taget ingenstans i så stort antal att storproduktionens fördelar vid tillverkningen skulle vara lika stora som när det gäller lättare bilar. Dessutom ställer såväl de topografiska som de klimatiska förhållandena i vårt land vissa speciella krav på effektiva lastbilsenheter av denna klass.

Lätta lastbilar, som används för olika distributions- o.a. uppgifter särskilt i städerna, men också på landsbygden, behövs i andra länder i så stora mängder att man vid tillverkningen har kunnat tillämpa vid storproduktion möjliga produktionsmetoder och därigenom uppnådda fördelar. Därför skulle tillverkningen av lätta lastbilar närmast bara för hemmamarknaden konkurrensmässigt vara avsevärt svårare än tillverkningen av ovan nämnda tunga enheter.

Statens möjligheter att direkt inverka så, att importen av utländska lastbilar inskränks, är små emedan flera av de länder, till exempel England, från vilka vi importerar lastbilar samtidigt är viktiga köparländer för vår övriga exportindustri. Statens åtgärder för att begränsa deras export till Finland skulle rätt säkert leda till motåtgärder riktade mot vår export. Under sådana omständigheter är det inte skäl för oss att bryta de internationella överenskommelser genom vilka vi har försökt säkerställa vår export men som tyvärr samtidigt håller vår marknad relativt öppen för import. Den i juni stadgade utjämningsskatten på importartiklar, vilken ansågs kunna genomföras utan att våra internationella överenskommelser bröts, gäller dock också lastbilar, även om dess inverkan är rätt liten.

Vid statens anskaffningar har man vinnlagt sig om att beakta, att den inhemska lastbilsindustrin är en betydande arbetsgivare och att den för sin del tryggar våra transporter även i undantagsförhållanden. Dessutom kan den inhemska lastbilsindustrin bättre än andra uppfylla de speciella krav som statens olika inrättningar ställer på lastbilarnas konstruktion mm. En arbetsgrupp, som har till uppgift att utreda hur stort statens olika inrättningars kontinuerliga behov av lastbilar är och hur den kan tillgodoses inom ramen för ett så litet typurval som möjligt, inleder just sitt arbete. Statens inrättningar har emellertid också en avsevärd mängd sådana distributionsuppgifter som självfallet hör till dem som bör skötas med lättare materiel och för vilka det inte är ändamålsenligt att använda dyra och på grund av sin tyngd i trafiken mindre smidiga inhemska lastbilar.

Den största kund- och konsumentkretsen när det gäller lastbilar utgörs emellertid av olika företagare och företag som fattar beslut om sina anskaffningar enligt sina egna ekonomiska kalkyler. Också kommunernas sammanlagda anskaffningar torde vara av samma storleksklass som statens anskaffningar och i många fall är det för kommunernas del särskilt fråga om för väghållning och andra uppgifter lämplig tung materiel. Staten kan inte direkt inverka på kommunernas anskaffningar, men det är att hoppas att Kommitténs för inhemsk produktion kampanjåtgärder får även kommunerna att inse vilken betydelse deras anskaffningar också härvidlag har för hela vår folkhushållning. Man får likaså hoppas att denna

kampanj också når de privata köparna av lastbilar.

När staten medverkade till Vanajan Autotehdas Oy:s fusion med Oy Suomen Autoteollisuus Ab var målet att få till stånd ett starkare inhemskt inom lastbilsbranschen verksamt industribolag. Med beaktande av den begränsade efterfrågan i vårt land var det inte ändamålsenligt att förutom den utländska konkurrensen två inhemska bolag sinsemellan konkurrerade inom branschen.

Helsingfors den 10 september 1971.

Registreringen av lastbilar sjönk under de sex första månader av innevarande år med nästan 25 procent. Det är glädjande att försäljningen av inhemska lastbilar bara sjönk med hälften av detta procenttal. Sålunda har den inhemska industrin befäst sin ställning på marknaden.

Regeringen kommer att följa med den inhemska lastbilsindustrins utveckling och i mån av möjlighet stödja dess strävanden att öka sin andel av marknaden.

Minister *Olavi Salonen.*

Skriftl. spm. nr 179.

Melin m. fl.: Om indragningen av Helsingfors universitets gymnastikinrättning.

(I samband med spörsmål nr 175)

Kirj. ksm. n:o 179.

Melin ym.: Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen lakkauttamisesta.

(Kysymyksen n:o 175 yhteydessä)

Skriftl. spm. nr 180.

H. Westerlund: Om förbättrande av polisens beredskap.

Till Riksdagens Herr Talman.

Inrikesministeriet har i princip förbjudit polismanskapet att överskrida den lagstadgade arbetstiden. Ordnandet av årssemestrarna under sommartid försvårar inom polisdistrikten tjänsteutövandet och uppgörandet av arbetsskiftslistorna. Den av årssemestrarna förorsakade bristen på manskap är mest påtaglig inom de små polisdistrikten, där personalen också i normala fall är liten. Under tidigare år har man något kunnat upphjälpa situationen genom att manskapet vid behov frivilligt åtagit sig extra arbetsturer. Nu har denna möjlighet praktiskt taget helt eliminerats medelst inrikesministeriets påbud, som innebär en snävare tolkning av och inställning till övertidsarbete, varför beredskapen sålunda kommer att försämras.

Det är inte möjligt, att man speciellt om sommaren skulle kunna sköta åliggandena och ansvara för allmänhetens säkerhet utan att arbetstiden tillåtes överskrida de tillåtna 240 timmarna under sex veckor eller två treveckorsperioder. Det är svårt t.o.m. på vintern, då hela personalen kan placeras i skiften. Som exempel må nämnas ett sådant länsmansdistrikt i Nylands län, som består av fyra kommuner. Ifrågavarande länsmansdistrikt har normalt 6 polismän, av vilka två för tillfället är på årssemester och två under sommaren deltar i en sex månader lång fortsättningskurs. Två är alltså kvar i tjänst. Det synes fullständigt omöjligt att åstadkomma en arbetsfördelning inom ett sådant distrikt för de återstående två männen utan överskridning av två treveckorsperioders sammanlagda 240 timmar med tanke på den beredskap som krävs.

Liknande förhållanden kan dessvärre påvisas på många olika håll såväl på landsorten som i städerna.

Det förefäller vidare i viss mån motsägande att inrikesministeriet i en skrivelse i princip förbjuder övertidsarbete och i en annan meddelar, att en kommitté utarbetar förslag till möjligheter av förbättrad beredskap. Det synes klart, att en försämring skett på grund av att tidigare förfaringssätt visavi den tillåtna övertiden ändrats.

Med hänvisning till ovanstående och 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställer undertecknad vördsamt till vederbörande medlem av statsrådet följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om det ohållbara läge, som nu är rådande med hänseende till bristande beredskapsmöjligheter i allmänhet och särskilt under sommartid inom vårt polisväsende, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller kommer den att vidtaga för att snarast möjligt åstadkomma förbättring av nuvarande förhållande?

Helsingfors den 3 juni 1971.

Henrik Westerlund.

H. Westerlund: Poliisin toimintavalmiuden parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sisäasiainministeriö on periaatteessa kieltänyt poliisimiehistöltä lakisääteisen työajan ylittämisen. Vuosilomien järjestäminen kesäaikaan vaikeuttaa palveluksen suorittamista ja työvuorolistojen laatimista poliisipiireissä. Vuosilomien aiheuttama miehistöpula on tuntuvinta pienissä poliisipiireissä, joissa henkilökunnan määrä myös normaalioloissa on vähäinen. Aikaisempina vuosina tilannetta on voitu jonkin verran helpottaa siten, että miehistö on tarvittaessa vapaaehtoisesti ottanut suorittaakseen ylimääräisiä työvuoroja. Nyt tämä mahdollisuus on käytännöllisesti katsoen kokonaan eliminoitu sisäasiainministeriön määräyksellä, joka merkitsee ahtaampaa ylityön tulkintaa ja suhtautumista siihen, joten valmius tulee heikkenemään.

Ei ole mahdollista, että varsinkaan kesäaikaan voitaisiin hoitaa tehtävät ja vastata yleisön turvallisuudesta sallimatta työajan ylittää 240 tuntia kuuden viikon aikana tai kahtena kolmen viikon kautena. Se on vaikeata jopa talvella, jolloin koko henkilökunta voidaan sijoittaa työvuoroihin. Esimerkkinä voidaan mainita Uudenmaan läänissä sijitseva nimismiespiiri, johon kuuluu neljä kuntaa. Kyseisessä nimismiespiirissä on normaalisti 6 poliisimiestä, joista kaksi on tällä haavaa vuosilomalla ja kaksi osallistuu kesällä kuuden kuukauden jatkokurssille. Palveluksessa on jäljellä siis kaksi. Näyttää täysin mahdottomalta aikaansaada työnjakoa sellaisessa piirissä kahden jäljellä olevan miehen osalta ylittämättä kahden kolmen viikon kauden yhteenlaskettuja 240 tuntia, kun otetaan huomioon vaadittava valmius.

Samankaltaisia tilanteita voidaan valitettavasti osoittaa monilla eri tahoilla sekä maaseudulla että kaupungissa.

Tuntuu edelleen tietyssä määrin ristiriitaiselta, että sisäasiainministeriö yhdellä kirjelmällä periaatteessa kieltää ylityön ja ilmoittaa toisella, että muuan komitea laatii ehdotuksia valmiuden parantamiseksi. Näyttää selvältä, että on tapahtunut huonontumista sen johdosta, että aikaisempaa menettelyä sallitun yliajan suhteen on muutettu.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä kestämättömästä tilanteesta, joka nyt vallitsee puutteellisten valmiusmahdollisuuksien suhteen poliisilaitoksemme piirissä yleensä ja erityisesti kesäaikaan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä saadakseen mahdollisimman pian aikaan parannuksen nykyiseen asiaintilaan?

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1971.

Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä kesäkuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 984 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Henrik Westerlundin kirjallisesta kysymyksestä n:o 180, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä kestämättömästä tilanteesta, joka nyt vallitsee puutteellisten valmiusmahdollisuuksien suhteen poliisilaitoksemme piirissä yleensä ja erityisesti kesäaikaan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä saadakseen mahdollisimman pian aikaan parannuksen nykyiseen asiaintilaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Poliisipiirien palvelutason parantaminen ja yhtenäistäminen on eräs niistä tavoitteista, jotka sisältyvät poliisin talous- ja toimintasuunnitelmaan. Sen mukaan poliisin palvelusten lisääntyvän tarpeen tyydyttämiseen käytettävissä olevin voimavaroin pyritään poliisin organisaatiota kehittämällä, sen toimintoja koordinoimalla, kokoamalla ja rationalisoimalla sekä kalustoa ja muuta teknillistä välineistöä ja niiden käyttöä lisäämällä. Toimintojen kokoamista varten kukin lääni jaetaan poliisipiirien välisiin yhteistoiminta-alueisiin. Niiden puitteissa järjestetään koko yhteistoiminta-alueen kattava jatkuva ympärivuorokautinen päivystys- ja hälytyspalvelu sekä tarpeellinen valvonta- ja tutkintatoimi.

Edellä olevan mukaan toimintasuunnitelmassa on poliisipiirien palveluvalmiuden parantaminen keskeisellä sijalla. Tähän liittyvät niinikään vuoden 1970 aikana voimaantulleet työaikalain soveltamissäännösten muutokset, niin sanotun vapaamuotoisen varallaolojärjestelmän käyttöönotto ja muiden kuin varsinaisten poliisitehtävien siirtäminen keskitetysti määrätyille henkilöille, jolloin näistä tehtävistä vapautuneet poliisimiehet siirtyivät suorittamaan vain varsinaisia poliisitehtäviä. Todettakoon muutoin, että näiden toimenpiteiden tarpeellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta sisäasiainministeriö ja poliisialan henkilökuntajärjestöt olivat neuvotteluissa yhtä mieltä. Kerrotuilla toimenpiteillä ja jo aloitetulla yhteistoiminta-alueiden muodostamisella on jatkuvan ympärivuorokautisen päivystys- ja hälytyspalvelun piiriin voitu jo saattaa 100 poliisipiiriä. Alussa mainitun toimintasuunnitelman mukaan pyritään kukin lääni vuoden 1972 loppuun mennessä jakamaan poliisipiirien välisiin yhteistoiminta-alueisiin. Jatkuva ympärivuorokautinen päivystys- ja hälytyspalvelu voitaisiin niissä alkaa sitä mukaa kuin yhteistoiminta-alueen tekninen välineistö saadaan valmiiksi.

Sisäasiainministeriö on tietoinen siitä, että useassa poliisipiirissä on nykyisellään ja poliisityön luonteen vuoksi muutoinkin palvelun ja valmiuden ylläpitämiseksi teetettävä myös jossain määrin ylitöitä. Jotta poliisin palvelukset tältäkin osin mahdollisimman tasaisesti jakautuisivat maan eri osiin ja eri paikkakunnille, ministeriö on määrännyt lääninhallituksen, joka poliisin piirihallintoviranomaisena on vastuussa koko läänin järjestys- ja turvallisuuspalvelusta, huolehtimaan käytettävissä olevien voimavarojen mahdollisimman tasaisesta ja tarkoituksenmukaisesta jakamisesta. Arvion mukaan ylityötuntien määrä koko poliisilla nousee tänä vuonna noin 350 000 tuntiin.

Hallituksen esitykseen Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 sisältyvät määräraha- ja muut ehdotukset pyrkivät osaltaan parantamaan ja yhtenäistämään edellä mainittujen yleislinjojen mukaisesti poliisipiirien palvelutasoa.

Helsingissä, syyskuun 20 päivänä 1971.

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 984 av den 3 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Henrik Westerlund ställda skriftliga spörsmål nr 180:

> "Är Regeringens medveten om det ohållbara läge, som nu är rådande med hänseende till bristande beredskapsmöjligheter i allmänhet och särskilt under sommartid inom vårt polisväsende, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller kommer den att vidtaga för att snarast möjligt åstadkomma förbättring av nuvarande förhållande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Ett av målen i polisväsendets plan för ekonomin och verksamheten är att förbättra och förenhetliga polisdistriktens servicenivå. Enligt denna plan strävar man till att med till buds stående resurser tillgodose det växande behovet av polisens tjänster genom att utveckla polisväsendets organisation, koordinera, samla och rationalisera de olika funktionerna och öka materielen och annan teknisk utrustning och användningen av den. För att funktionerna skall kunna samlas, indelas varje län i samarbetsområden polisdistrikten emellan. Inom ramen för samarbetsområdena anordnas en för hela området gemensam jour- och alarmtjänst under hela dygnet samt nödig övervaknings- och undersökningsverksamhet.

Enligt ovanstående intar förbättrandet av polisdistriktens beredskapstjänst en central plats i verksamhetsplanen. Härtill ansluter sig även de ändringar av tillämpningsstadgandena ifråga om arbetstidslagen som trädde i kraft under år 1970, införandet av s.k. beredskapssystem i fri form och koncentreringen av andra än egentliga polisuppgifter till särskilda personer, varvid de från dessa uppgifter befriade polismännen kan avdelas uteslutande för egentliga polisuppgifter. Det må för övrigt nämnas, att ministeriet för inrikesärendena och personalorganisationerna inom polisen vid underhandlingar var eniga om dessa åtgärders nödvändighet och ändamålsenlighet. Genom nämnda åtgärder och genom att man redan har börjat bilda samarbetsområden har hela dygnet omfattande jour- och alarmtjänst redan kunnat införas i 100 polisdistrikt. Enligt den i början nämnda verksamhetsplanen strävar man till att varje län före utgången av år 1972 skall vara indelat i samarbetsområden polisdistrikten emellan. Jour- och alarmtjänst under hela dygnet skulle kunna inledas vid dessa efter hand som samarbetsområdets tekniska utrustning fås i ordning.

Ministeriet för inrikesärendena är medvetet om att man i flera polisdistrikt sådan situationen nu är och på grund av polisarbetets natur också eljest i någon mån är tvungen att utföra övertidsarbete för att service och beredskap skall kunna upprätthållas. För att polisväsendets tjänster också till denna del skall fördela sig så jämnt som möjligt på landets olika delar och olika orter, har ministeriet beordrat länsstyrelsen, som i egenskap av polisens distriktsförvaltningsmyndighet är ansvarig för hela länets ordnings- och säkerhetstjänst, att dra försorg om att de resurser som står till förfogande uppdelas så jämnt och ändamålsenligt som möjligt. Enligt beräkning kommer hela polismanskapets övertidstimmar detta år att uppgå till ca 350 000.

De anslags- och övriga förslag, som ingår i regeringens proposition till Riksdagen angående statsförslaget för år 1972, har till syfte att för sin del förbättra och förenhetliga polisdistriktens servicenivå i enlighet med ovan anförda allmänna riktlinjer.

Helsingfors, den 20 september 1971.

Minister för inrikesärendena *Eino Uusitalo.*

Kirj. ksm. n:o 181.

O. Kangas ym.: Asuntomäärärahojen ohjaamisesta haja-asutusalueelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosi oli asuntotuotannon kannalta ennätyksellinen, koko maassa valmistui 49 177 asuntoa. Tästä on maalaiskuntien osuus noin 40 %. Asuntotuotantoon on viime aikoina käytetty runsaat 2 miljardia markkaa vuodessa eli noin 20 % kokonaisinvestoinneista ja noin 6 % bruttokansantuotteesta. Tämän vuoden valtion talousarviossa asuntolainoihin on varattu 580 milj. mk. Lisäksi tähän tarkoitukseen käytetään UKK-sopimuksen edellyttämät 75 milj. mk.

Kaupunkien ja kauppalain osuus vuoden 1971 asuntolainamäärärahoista on 70,4 % ja maalaiskuntien 29,6 %. Uusien asuntojen tarvetta on runsaasti niissä kaupungeissa ja kauppaloissa, joiden väkiluku muuttoliikkeen johdosta kasvaa. Mutta asuntojen puutetta on myöskin maaseudulla. Varsin yleisesti ollaan sitä mieltä, että maaseutu ei ole saanut oikeutta näitä varoja jaettaessa.

Rakennustoiminnasta noin 40 % tuotetaan maalaiskunnissa. Maaseudun asukkaiden tulotaso on huomattavasti pienempi kuin kaupungeissa ja kauppaloissa. Rakentamistarvetta maaseudulla lisää vielä nykyisen asuntokannan uusimistarve, joka huonosta varustetasosta ja yli-ikäisyydestä johtuen on suuri.

Kehitysalueillamme asuu kaikkiaan noin 2 100 000 asukasta eli noin 44 % maamme väestöstä. Tänä vuonna kehitysalueille on myönnetty kuntakohtaisista kiintiöistä vain noin 30 %. Asuntopula kehitysalueilla on monessa tapauksessa ollut esteenä uusien työpaikkojen saamiselle ja syy muutolle etelään tai Ruotsiin. Kehitysaluepoliittisia näkökohtia ei toistaiseksi ole otettu huomioon asuntolainoja jaettaessa.

Erikoisen suurta hankaluutta on aiheuttanut säännös, jonka mukaan asuntolainamäärärahoja ei voida myöntää haja-asutusalueelle kuin aivan poikkeuksellisessa tapauksessa. Maaseudulla on huomattavassa määrin syntynyt pienteollisuutta varsinaisen taajama-asutuksen ulkopuolelle, haja-asutusalueelle. Näiden yritysten laajentuminen kohtaa kuitenkin ylitsepääsemättömiä vaikeuksia asuntokysymysten suhteen, koska asuntolainoja ei voida tänne myöntää. On aivan kohtuuton vaatimus, että yritysten työntekijöiden pitäisi rakentaa itselleen asunto usein kymmenienkin kilometrien päässä sijaitsevaan taajamaan. Yritysten siirtäminen pois haja-asutusalueelta ei myöskään ole mahdollista eikä ole oikein pakottaa niitä tähän kohtuuttoman kireillä asuntomäärärahoilla. Uusien työpaikkojen syntymisen turvaamiseksi pitäisikin säännöksiä muuttaa siten, että myös maaseudun haja-asutusalueelle voitaisiin entistä enemmän ohjata asuntomäärärahoja silloin kun niiden voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukaisia työllisyyspoliittisista syistä.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin asuntomäärärahojen ohjaamiseksi entistä runsaammin myös haja-asutusalueelle silloin kun se on asunto- ja työllisyyspoliittisista syistä tarkoituksenmukaista?

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Orvokki Kangas.
Saimi Ääri.
Anna-Kaarina Aalto.
Katri Kaarlonen.
Esko Pekonen.
Lea Sutinen.
Pentti Poutanen.
Aaro Lintilä.
Esko Härkönen.
Heimo Linna.
Eino Lottanen.
Paavo Niinikoski.
Erkki Haukipuro.
Matti Maijala.
Veikko Hanhirova.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä kesäkuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja O. Kankaan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 181:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin asuntomäärärahojen ohjaamiseksi entistä runsaammin myös haja-asutusalueelle silloin kun se on asunto- ja työllisyyspoliittisista syistä tarkoituksenmukaista?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Asuntohallitus on vuoden 1971 tulo- ja menoarvion mukaan oikeutettu myöntämään lainoja enintään 520 miljoonaa markkaa. Tämän lisäksi käytetään asuntolainojen myöntämiseen UKK-sopimuksen mukaisesti 75 miljoonaa markkaa. Varsinaisesta myöntämisvaltuudesta on maalaiskunnille myönnetty ennakkotietojen mukaan 35 % määrärahasta. Vastaava osuus vuoden 1970 myöntämisvaltuudesta oli 33 %.

Vuonna 1970 valmistui koko maassa ennakkotietojen mukaan yhteensä 49 157 asuntoa. Näistä oli maalaiskunnissa 19 177 asuntoa eli 39 % kaikista valmistuneista asunnoista. Vuosien 1960—64 asuntotuotannosta oli maalaiskuntien osuus 30,4 % ja edelleen vuosien 1965—69 tuotannosta 32,8 %. Kun otetaan huomioon se, että asuntotuotantolain mukaisia asuntolainoja ei myönnetä maatilatalouteen, kalastukseen, porotalouteen tai vastaavaan elinkeinoon liittyvää asuinrakennustoimintaa varten, voidaan todeta asuntolainoja myönnetyn maalaiskuntiin suhteellisesti enemmän kuin niiden äsken mainittu asuntotuotanto-osuus edellyttäisi.

Kehitysaluekuntien osuus vuonna 1971 myönnetyistä asuntolainoista on ennakkotietojen mukaan 34 %. Vuonna 1970 myönnettiin kehitysalueille vastaavasti 29 % asuntolainoista.

Asuntotuotantotarpeen alueellisia eroja aiheuttavista tekijöistä tärkein on maan sisäinen muuttoliike. Muuttoliike johtuu pääasiallisesti uusien työpaikkojen syntymisestä teollistuville alueille. Näiden työpaikkojen täyttäminen edellyttäisi riittävää asuntojen tarjontaa näillä alueilla. Asuntotuotanto joudutaan näin ollen mukauttamaan teollisuuden alueellisiin sijoittumissuunnitelmiin.

Merkittävä asunnontarvetta aiheuttava tekijä on myös kuntien sisäinen, taajamiin kohdistuva muuttoliike. Tämän vuoksi valtion asuntolainojen avulla tapahtuva rakennustoiminta pyritään keskittämään taajama-alueille, jonne rakentaminen myös kuntien vastaisen kehityksen ja niiden väestöpohjan pysyttämisen kannalta on tarkoituksenmukaista. Elintason yleinen kohoaminen aiheuttaa myös asumiseen ja asuinympäristön tarjoamiin palveluksiin kohdistuvan vaatimustason nousun. Sekä kunnan että yksityisen asunnontarvitsijan kannalta on tällöin tarkoituksenmukaista, että asunto sijaitsee alueella, jossa yleisimmät palvelut kuten kunnallinen vesijohto- ja viemäriverkosto, koulut ja myymälät ovat käytettävissä ilman ylivoimaisia kunnalle ja asukkaille aiheutuvia kustannuksia.

Myös maaseudun pienteollisuuden sijoittumista olisi syytä nykyistä enemmän pyrkiä ohjaamaan taajama-alueille, joilla niin teollisuuden kuin työntekijäin tarvitsemat palvelut ovat kohtuullisen etäisyyden päässä.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman O. Kangas m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 181:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för dirigering av rikligare bostadsanslag än tidigare också till glesbygder, när det av bostads- och sysselsättningspolitiska skäl är ändamålsenligt?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Bostadsstyrelsen har enligt statsförslaget för år 1971 rätt att bevilja lån till ett belopp av högst 520 miljoner mark. Därutöver används för beviljande av bostadslån 75 miljoner mark enligt UKK-avtalet. Av det egentliga anslag som får beviljas har landskommunerna enligt förhandsuppgifter beviljats 35 %. Motsvarande andel av det belopp som fick beviljas år 1970 var 33 %.

År 1970 blev i hela landet enligt förhandsuppgifter sammanlagt 49 157 bostäder färdiga. Av dessa var 19 177 i landskommuner, eller 39 % av alla de bostäder som blev färdiga. Av bostadsproduktionen under åren 1960—64 var landskommunernas andel 30,4 % och av bostadsproduktionen under åren 1965—69 32,8 %. Med beaktande av, att bostadslån enligt lagen om bostadsproduktion inte beviljas för bostadsbyggnadsverksamhet i samband med gårdsbruk, fiske, renskötsel eller motsvarande näringar, kan det konstateras, att relativt sett mera bostadslån har beviljats till landskommunerna än vad dessas nyss nämnda andel av bostadsproduktionen skulle förutsätta.

De på utvecklingsområdena belägna kommunernas andel av de år 1971 beviljade bostadslånen är enligt förhandsuppgifter 34 %. År 1970 var utvecklingsområdenas motsvarande andel av bostadslånen 29 %.

Av de faktorer som förorsakar olikheter mellan olika områden i fråga om behovet av bostadsproduktion är den viktigaste flyttningsrörelsen inom landet. Flyttningsrörelsen beror huvudsakligen på uppkomsten av nya arbetsplatser på områden som industrialiseras. Besättandet av dessa arbetsplatser skulle förutsätta ett tillräckligt utbud på bostäder på ifrågavarande områden. Bostadsproduktionen måste sålunda anpassas efter planerna för industrins territoriella lokalisering.

En annan betydande faktor som förorsakar behov av bostäder är den mot tätorterna riktade flyttningsrörelsen inom kommunerna. Därför strävar man till att koncentrera den byggnadsverksamhet som sker med stöd av statliga byggnadslån till tätområdena, där det är ändamålsenligt att bygga också med hänsyn till kommunernas utveckling i framtiden och befolkningsunderlagets bevarande. Den allmänt stigande levnadsstandarden leder även till ökade krav på standarden hos bostäder och de tjänster, som boendemiljön erbjuder. Såväl från kommunens som från en enskild bostadsbehövandes synpunkt sett är det härvid ändamålsenligt att bostaden är belägen på ett område där de vanligaste serviceformerna, såsom ett kommunalt vattenlednings- och avloppsnät, skolor och butiker, är tillgängliga utan övermäktiga kostnader för kommunen och dess invånare.

Det skulle även vara skäl att mera än hittills försöka dirigera småindustrins lokalisering på landsbygden till tätområdena, där den service såväl industrin som arbetstagarna behöver finns på skäligt avstånd.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 13 september 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 182

Silander ym.: Liikunnanopettajien koulutuksen jatkamisesta Helsingissä.

(Kysymyksen n:o 175 yhteydessä)

Kirj. ksm. n:o 183.

Sinisalo ym.: Toimenpiteistä poliittisista syistä 1930-luvulla tuomittujen arvostuksen palauttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme annettiin lähinnä 1930-luvulla hovioikeuksissa useita tuhansia poliittisia vankeus- ja kuritushuonetuomioita. Ne kohdistuivat kommunisteihin ja muihin rauhan ja Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden puolustajiin. Oikeuden päätöksillä nämä henkilöt todettiin "valtio- ja maanpetokselliseen toimintaan tai sen valmisteluun osallistuneiksi".

Poliittisen terrorin kohteeksi joutuneiden kokemat oikeuden loukkaukset ovat edelleen korjaamatta ja oikeudenmukaisesti korvaamatta.

Tiedossa on, että mainitut "tuomiot" on edelleen säilytetty merkintöinä asianomaisten henkilöiden rikosrekisterissä.

Edelleen on tunnettua, että etsivän keskusrikospoliisin mm. näinä aikoina laatimat kortistot "maanpetokselliseen toimintaan osallistuneista tai epäillyistä" ovat edelleen olemassa ja nykyisin Suojelupoliisin käytössä.

Kohtuudella voitaneen odottaa, ja rauhansopimuskin sitä jo edellyttäisi, että valtiovalta olisi ryhtynyt toimenpiteisiin avointa porvarillista terroria edustavien oikeusloukkausten korjaamiseksi. Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden pioneerit, jotka epäitsekkäällä, vakaumuksellisella toiminnallaan loivat perustaa maassamme nyt virallisesti hyväksytylle ulkopolitiikalle ja jotka työskentelivät virallisestikin rikokseksi todettua sotapolitiikkaa vastaan saatettaisiin tätä vastaavaan arvostukseen myös yhteiskunnan taholta.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä että lähinnä 1930-luvulla kommunisteille ja muille rauhan- ja Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden puolustajille "valtio- ja maanpetoksesta ja sen valmistelusta" langetetut tuomiot poistettaisiin ao. henkilöiden rikosrekisteristä, vangittuina olleille ja heidän omaisilleen suoritettaisiin oikeudenmukainen eläke tai muu korvaus ja etsivän keskuspoliisin luettelot "maanpetokselliseen toimintaan tai sen valmisteluun syyllistyneistä" hävitettäisiin?

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Taisto Sinisalo.
Oili Suomi.
Mirjam Tuominen.
Aarne Koskinen.
Toivo Åsvik.
Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä kesäkuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Sinisalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 183:

> "Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä, että lähinnä 1930-luvulla kommunisteille ja muille rauhan- ja Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden puolustajille "valtio- ja maanpetoksesta ja sen valmistelusta" langetetut tuomiot poistettaisiin ao. henkilöiden rikosrekisteristä, vangittuina olleille ja heidän omaisilleen suoritettaisiin oikeudenmukainen eläke tai muu korvaus ja etsivän keskuspoliisin luettelot "maanpetokselliseen toimintaan tai sen valmisteluun syyllistyneistä" hävitettäisiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Sen johdosta, että kysymys liittyy olennaisesti paitsi oikeusministeriön myös sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäasiainministeriön toimialaan, on asiassa hankittu asianomaisten lausunnot, niin kuin vastauksestani jäljempänä ilmenee.

Vuonna 1949 on annettu asetus eräiden rikosilmoitusten poistamisesta rikosrekisteristä (13. 5. 1949/370). Sen mukaan on rekisteristä poistettava rikosilmoitus mm. niissä tapauksissa, jolloin joku on tuomittu sellaisesta ennen 1 päivää syyskuuta 1939 tehdystä rikoksesta, josta on säädetty rikoslain 11 ja 12 luvussa; näihin lukuihin sisältyvät säännökset valtiopetoksesta ja maanpetoksesta. Tuon asetuksen mukaan rikosrekisteri-ilmoitusta ei kuitenkaan saada poistaa, milloin joku on tuomittu valtio- tai maanpetoksesta kuolemanrangaistukseen tai elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen taikka valtio- tai maanpetoksesta tuomittu rangaistus on yhdistetty muuhun rangaistukseen. Jälkimmäisessä tapauksessa rikosrekisterimerkintä poistetaan niiden säännösten mukaan, jotka sisältyvät vuodelta 1940 olevaan rikosrekisteriasetukseen (19. 12. 1940/740), sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi vuonna 1969 annetussa asetuksessa (14. 7. 1969/496). Oikeusministeriössä on edellä mainittujen asetusten säännöksiä noudatettu poistamalla lähinnä rikosrekisteriotteiden tilauksia käsiteltäessä rekisteristä näissä asetuksissa tarkoitetut merkinnät ja rikosilmoitukset. — Esillä olevaan asiaan liittyen katson asianmukaiseksi vielä todeta, että oikeusministeriössä on parhaillaan valmisteltavana rikosrekisterin pitämistä koskevien säännösten uudistaminen, tarkoituksena pääsäännösten saattaminen lain muotoon. Hallituksen esitys asiassa saataneen Eduskunnan käsiteltäväksi ilmeisesti ensi vuoden alkupuolella, jolloin tullee laajemmaltikin harkittavaksi kysymys rikosrekisterimerkintöjen poistamista koskevien säännösten uusimisesta.

Kysymyksessä tarkoitetuille vangittuina olleille tai heidän omaisilleen suoritettavan eläkkeen tahi muun korvauksen osalta todetaan sosiaali- ja terveysministeriöltä saadussa lausunnossa, ettei mainitunlaisia etuuksia nykyisen eläkejärjestelmämme perusteella ole mahdollista myöntää. Tätä nykyä ei ole vireillä valmisteluja, jotka tähtäisivät tällaisten etuuksien myöntämiseen kysymyksessä oleville henkilöille.

Sisäasiainministeriön kysymyksen johdosta antamassa lausunnossa ilmoitetaan nykyään suojelupoliisin hallussa olevien luetteloiden osalta, että suojelupoliisin hallussa on etsivän keskuspoliisin luoma arkisto sekä sen käyttämiseksi ns. hakukortisto, joka sisältää merkintöjä asianomaisten henkilötiedoista, asiakirjojen sijainnista arkistossa sekä lyhyen selostuksen asiakirjojen sisällöstä. Myös mainittu hakukortisto on arkistoitu, koska sen sisältämillä tiedoilla ei ole suojelupoliisin toiminnalle merkitystä eräitä ulkomaalaisia henkilöitä ehkä lukuunottamatta. Mainitulla arkistolla ja siihen liittyvällä kor-

tistolla on kuitenkin käyttöarvoa ja merkitystä paitsi eräiden siviilioikeudellisten suhteiden selvittelyssä myös historiantutkimuksen kannalta, minkä vuoksi sisäasiainministeriö tulee kehottamaan suojelupoliisia ryhtymään toimenpiteisiin sekä kysymyksessä tarkoitetun arkiston että siihen liittyvän kortiston siirtämiseksi valtionarkistoon. Tällöin sen käyttöä voidaan asianmukaisesti valvoa ja samalla ottaa huomioon asiakirjojen julkisuutta koskevat säännökset.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1971.

Oikeusministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Sinisalo m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 183:

> "Vilka åtgärder har Regeringen ämnat vidta för att de domar som på 1930-talet fälldes över kommunister och andra försvarare av freden och de vänskapliga förhållandena mellan Finland och Sovjetunionen för "högförräderi och landsförräderi och förberelse till dessa brott" skall bli avförda från vederbörandes straffregister, för att de som har suttit i fängelse och deras anhöriga skall få en rättvis pension eller annan ersättning och för att detektiva centralpolisens förteckningar över "dem som har gjort sig skyldiga till landsförrädisk verksamhet eller förberedelse därtill", skall bli förstörda?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Med anledning av att frågan väsentligt rör icke blott justitieministeriets utan även social- och hälsovårdsministeriets och ministeriets för inrikesärendena förvaltningsområde, har, såsom av mitt svar framgår, utlåtanden inhämtats av dessa ministerier.

År 1949 gavs en förordning om avförande av vissa straffuppgifter från straffregistret (13. 5. 1949/370). Enligt denna förordning skall straffuppgift avföras från straffregistret bl.a. i de fall då någon dömts för sådant, före den 1 september 1939 begånget brott om vilket stadgas i 11 och 12 kap. strafflagen; i dessa kapitel ingår stadganden om högförräderi och landsförräderi. Enligt sagda förordning får straffuppgift likväl icke avföras, om någon dömts för högförräderi eller landsförräderi till dödsstraff eller tukthus på livstid eller om det för högförräderi eller landsförräderi ådömda straffet har sammanlagts med annat straff. I det senare fallet avförs straffregisteruppgiften enligt stadgandena i förordningen angående straffregister av år 1940 (19. 12. 1940/740), sådan denna lyder efter senaste ändring genom förordning av år 1969 (14. 7. 1969/496). I justitieministeriet har stadgandena i förenämnda förordningar följts genom att i förordningarna avsedda anteckningar och straffuppgifter har avförts från registret vid handläggningen av rekvisitioner av straffregisterutdrag. — Vad beträffar ifrågavarande sak finner jag det påkallat att ytterligare konstatera, att justitieministeriet som bäst håller på att förbereda revision av stadgandena om straffregisterföringen så, att huvudstadgandena skulle komma att ingå i lag. Regeringens proposition i saken torde av allt att döma bli färdig att föreläggas Riksdagen i början av nästa år, då frågan om revision av stadgandena angående avförande av anteckningar i straffregistret blir föremål för en mera vittbärande prövning.

Vad beträffar pension och annan ersättning till sådana i spörsmålet avsedda, som har suttit i fängelse, och till deras anhöriga konstateras i utlåtandet från social- och hälsovårdsministeriet, att det icke enligt vårt nuvarande pensionssystem är möjligt att bevilja dylika förmåner. I detta nu pågår inga förberedelser som skulle syfta till att tillförsäkra ifrågavarande personer sådana förmåner.

I det utlåtande som ministeriet för inrikesärendena har avgivit i saken meddelas vad beträffar de förteckningar som numera innehas av skyddspolisen, att denna omhänderhar detektiva centralpolisens arkiv samt för dess användning ett uppslagsregister, som innehåller vederbörandes personalia och uppgift om var handlingarna står att finna i arkivet samt en kort redogörelse för handlingarnas innehåll. Också detta uppslagsregister är arkiverat, emedan de uppgifter det innehåller saknar betydelse för skyddspolisens verksamhet, med undantag eventuellt av uppgifterna om vissa utlänningar. Detta arkiv med tillhörande register har

emellertid bruksvärde och betydelse såväl för utredningen av vissa civilrättsliga förhållanden som för historieforskningen, varför ministeriet för inrikesärendena kommer att uppmana skyddspolisen att vidta åtgärder för överföring av det i spörsmålet avsedda arkivet jämte uppslagsregister till riksarkivet. Härvid kan dess utnyttjande behörigen övervakas och stadgandena om handlingars offentlighet samtidigt beaktas.

Helsingfors den 28 september 1971.

Justitieminister *Mikko Laaksonen.*

Skriftl. spm. nr 184.

H. Westerlund: Om den praxis bostadsstyrelsen iakttagit vid beviljandet av bostadslån.

Till Riksdagens Herr Talman.

Bostadsstyrelsen har i stor utsträckning och praktiskt taget överlag avslagit ansökningar om lån för egnahemsbyggen såvida dessa varit avsedda att uppföras inom s. k. glesbebyggnadsområde eller inom icke planerat område.

Bostadsstyrelsen hänvisar i sina negativa beslut till de avslagna låneansökningarna till en skrivelse, som utgått till kommunerna den 20. 5. 1970 och där det bl. a. sägs, att bostadsstyrelsen endast i undantagsfall kommer att bevilja lån för bostäder, som uppförs inom glesbebyggnads- eller icke planerade områden.

Denna ytterst beklagliga och oförståeliga inställning från bostadsstyrelsens sida har förorsakat stora och i många fall oöverstigliga svårigheter för lånesökandena. I många, för att inte säga i de flesta fall har tomtfrågan för de berörda redan långt tidigare varit avgjord.

Visserligen säger sig bostadsstyrelsen i enskilda fall, bl. a. av sociala skäl, kunna ompröva sin inställning, men sådan omprövning borde överhuvudtaget inte behöva komma i fråga. Denna bostadsstyrelsens inställning till beslutsprocessen vid lånebeviljandet bidrar helt säkert på längre sikt till en viss utarmning av landsbygden, som ju till större delen är glesbygd och fortfarande oplanerad i den mening, som bostadsstyrelsen avser. Skall den enskilde så till den grad centraldirigeras vad boendet beträffar, att han i fortsättningen i de flesta fall måste inpassas inom speciella områden?

Med hänvisning till det ovanstående och 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställer undertecknad vördsamt till vederbörande medlem av statsrådet följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om bl. a. de olägenheter, svårigheter och den oförståeliga centraldirigering av den enskilde, som bostadsstyrelsens nuvarande inställning vid beviljandet av bostadslån innebär, och om så är, vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att rätta till bostadsstyrelsens nya principer för beviljandet av bostadslån?

Helsingfors den 4 juni 1971.

Henrik Westerlund.

H. Westerlund: Asuntohallituksen noudattamasta käytännöstä asuntolainoja myönnettäessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Asuntohallitus on laajassa mitassa ja käytännöllisesti katsoen kauttaaltaan hylännyt laina-anomukset omakotitaloja varten, sikäli kuin ne on tarkoitus rakentaa ns. harvaan asutulle tai kaavoittamattomalle alueelle.

Asuntohallitus viittaa kielteisissä, hylättyjä laina-anomuksia koskevissa päätöksissään kirjelmään, joka oli lähetetty kunnille 20. 5. 1970 ja jossa mm. sanotaan, että asuntohallitus vain poikkeustapauksissa tulee myöntämään lainoja asuntoja varten, jotka rakennetaan harvaan asutuille tai kaavoittamattomille alueille.

Tämä asuntohallituksen erittäin valitettava ja käsittämätön asenne on aiheuttanut suuria ja monissa tapauksissa ylipääsemättömiä vaikeuksia lainananojille. Monissa, jottei sanoisi useimmissa tapauksissa asianomaisten tonttikysymys on ollut ratkaistuna jo kauan aikaa.

Tosin asuntohallitus sanoo yksittäisissä tapauksissa mm. sosiaalisista syistä voivansa harkita uudelleen asennoitumistaan, mutta sellaisen uudelleenharkinnan ei lainkaan pitäisi tulla kysymykseen. Tämä asuntohallituksen asenne päätöksentekoprosessiin lainaa myönnettäessä on varmasti omiaan pitemmälle tähdäten tietyllä tavalla köyhdyttämään maaseutua, joka suurimmalta osin on juuri harvaan asuttua ja edelleen kaavoittamatonta asuntohallituksen tarkoittamassa mielessä. Onko yksilöä asumisen suhteen johdettava siinä määrin keskitetysti, että hänet vastaisuudessa useimmissa tapauksissa täytyy ahtaa tietyille alueille?

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen mm. niistä epäkohdista, vaikeuksista ja yksilön käsittämättömästä keskitetystä johtamisesta, jota asuntohallituksen nykyinen asenne asuntolainoja myönnettäessä merkitsee, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä oikaistakseen asuntohallituksen asuntolainojen myöntämisessä omaksumia uusia periaatteita?

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1971.

Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä kesäkuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja H. Westerlundin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 184:

> "Onko Hallitus tietoinen mm. niistä epäkohdista, vaikeuksista ja yksilön käsittämättömästä keskitetystä johtamisesta, jota asuntohallituksen nykyinen asenne asuntolainoja myönnettäessä merkitsee, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä oikaistakseen asuntohallituksen asuntolainojen myöntämisessä omaksumia uusia periaatteita?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Rakennustoiminnan määrätietoinen alueellinen ohjaaminen on osoittautunut kunnissa niiden tulevan kehityksen ja väestöpohjan pysyttämisen kannalta välttämättömäksi. Sekä kunnan että yksityisen asunnontarvitsijan kannalta on tarkoituksenmukaista, että asunto sijaitsee alueella, jossa yleisimmät palvelut kuten kunnallinen vesijohto- ja viemäriverkosto, koulut ja myymälät ovat käytettävissä ilman ylivoimaisia kunnalle ja yksityisille aiheutuvia kustannuksia. Tavoitteena olisi pidettävä, että ainakin välttämättömimmät lähipalvelut kuten ala-asteen koulu ja elintarvikemyymälä ovat asukkaiden käytettävissä kohtuullisen etäisyyden päässä.

Koska kaikissa maalaiskunnissa ei kuitenkaan ole osoittautunut olevan riittävästi tai lainkaan kaavoitettuja omakotirakentamiseen varattuja alueita, lainoitettavan rakennushankkeen ei lainahakemuksia käsiteltäessä ole ehdottomasti edellytetty sijaitsevan kaavoitetulla alueella. Lainoituskelpoisina on pidetty myös kaavoittamattomilla taajama-alueilla sijaitsevia rakennuskohteita, mikäli alue on keskittynyt, elinkelpoinen ja palvelutasoltaan riittävä.

Rakentamisen taajama-alueiden ulkopuolelle on katsottu olevan perusteltua niissä tapauksissa, jolloin lainanhakijan ammatti edellyttää asumista haja-asutusalueella, ottaen kuitenkin huomioon, ettei maatilatalouteen, kalastukseen, porotalouteen tai vastaavaan elinkeinoon liittyvä asuinrakennustoiminta kuulu asuntotuotantolain mukaisen asuntolainoituksen piiriin.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 13 päivänä syyskuuta 1971.

Ministeri *Mikko Laaksonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 juni 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman H. Westerlund ställda skriftliga spörsmål nr 184:

> "Är Regeringen medveten om bl. a. de olägenheter, svårigheter och den oförståeliga centraldirigering av den enskilde, som bostadsstyrelsens nuvarande inställning vid beviljandet av bostadslån innebär, och om så är,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att rätta till bostadsstyrelsens nya principer för beviljandet av bostadslån?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Med hänsyn till kommunernas utveckling i framtiden och befolkningsunderlagets bevarande har ett målmedvetet, regionalt dirigerande av byggnadsverksamheten visat sig vara oundgängligt. Såväl från kommunens som från den enskilda bostadsbehövandens synpunkt är det ändamålsenligt att bostaden är belägen på ett område där de vanligaste serviceformerna, såsom ett kommunalt vattenlednings- och avloppsnät, skolor och butiker, är tillgängliga utan övermäktiga kostnader för kommunen och den enskilda. Det borde uppställas som mål, att åtminstone de nödvändigaste formerna för närservice såsom skolor för lågstadiet och livsmedelsbutiker på måttligt avstånd är tillgängliga för invånarna.

Då det likväl har visat sig, att det icke i alla landskommuner finns tillräckligt med områden som är planlagda för egnahemsbyggen eller att sådana områden helt saknas, har man vid handläggningen av låneansökningar för tillämnade byggen icke ansett det vara en ovillkorlig förutsättning, att byggena befinner sig på ett planlagt område, utan även sådana byggnadsobjekt har ansetts kvalificerade att erhålla lån som befinner sig på icke planerade tätområden, såvida området har varit samlat och livsdugligt och servicenivån tillräcklig.

Byggande utanför tätområden har ansetts berättigat i de fall, då den som ansöker om lån har ett yrke som förutsätter att han bor i glesbygd, likväl med beaktande av att bostadsbyggnadsverksamhet i samband med gårdsbruk, fiske, renskötsel eller motsvarande näringar enligt lagen om bostadsproduktion icke hör till området för beviljande av bostadslån.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 13 september 1971.

Minister *Mikko Laaksonen.*

Kirj. ksm. n:o 185.

Juvela ym.: Punakaartilaisten vankileirikärsimysten korvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1918 kansalaissotaan osallistuneiden entisten punakaartilaisten vankileirikärsimysten ja henkilökohtaisten menetysten korvaamista koskeva asia on yhä ratkaisematta. Kuten tiedetään kiinnitti myös eduskunta asiaan huomiota hyväksyessään entisten rintamasotilaiden eläkelain. Niinikään valtiovarainministeriön asettama toimikunta (sotavankikomitea) suoritti tutkimuksia myös tästä asiasta ja päätyi ehdottamaan, että vankileireillä ja vankiloissa olleille entisille punakaartilaisille maksettaisiin erillinen korvaus. Toimikunnan arvion mukaan on entisiä punakaartilaisia elossa vielä noin 7 000 henkeä.

Kun enin osa vuoden 1918 kansalaissodan punakaartilaisista elää erittäin vaikeissa taloudellisissa olosuhteissa on jo tämäkin seikka omiaan kiirehtimään tämän jo pitkään vireillä olleen korvausasian saattamista mahdollisimman pian myönteiseen ratkaisuun.

Edelläolevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin Hallitus antaa esityksen vuoden 1918 kansalaissodan punakaartilaisten vankileirikärsimysten ja henkilökohtaisten menetysten korvaamisesta?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971.

Aulis Juvela.
Niilo Koskenniemi.
Terho Pursiainen.
Kuuno Honkonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Juvelan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 185:

> "Milloin Hallitus antaa esityksen vuoden 1918 kansalaissodan punakaartilaisten vankileirikärsimysten ja henkilökohtaisten menetysten korvaamisesta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtiovarainministeriö asetti 21 päivänä heinäkuuta 1970 toimikunnan, jonka tehtävänä oli mm. tutkia mahdollisuuksia kertakaikkisen korvauksen suorittamiseksi kansalaissotaan osallistuneille vankilassa tai vankileirillä olleille punakaartilaisille sekä tehdä ehdotus korvauskysymyksen ratkaisemiseksi. Toimikunta totesi, että sodassa tai vankileiriolosuhteissa invalideiksi tulleille punakaartilaisille sekä ns. punaleskille on suoritettu 1940 luvulta alkaen eläketurvan muodossa sosiaaliavustuksia sekä eräitä kertakaikkisia korvauksia. Pelkästään vankilassa tai vankileirilläolosta aiheutuneista kärsimyksistä ei ole korvausta punakaartilaisille maksettu. Toimikunta teki ehdotuksen kertakaikkisen korvauksen suorittamiseksi myöskin viimeksi mainituille henkilöille.

Hallitus on todennut, että nyt kysymyksessä olevaan korvausasiaan liittyvät näkökohdat on tarpeellisessa määrin selvitetty. Toimikunnan tehtäviin ei kuulunut asian laajempi selvittely. Hallituksen mielestä on kuitenkin tasapuolisuuden vuoksi tutkittava sitä, olisiko jonkinlainen hyvitys suoritettava riippumatta siitä millä puolella vangiksi joutunut oli ottanut osaa kansalaissotaan. Kun tämä lisäselvitys on saatu valtiovarainministeriö tulee ryhtymään asiassa toimenpiteisiin.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman med Eder skrivelse av den 14 september 1971 översänt avskrift av följande av riksdagsman Juvela med flera till vederbörande medlem av statsrådet ställda så lydande skriftliga spörsmål nr 185:

> "När kommer Regeringen att avlåta en proposition angående ersättningar för de lidanden i fångläger och de personliga förluster som rödgardisterna under medborgarkriget år 1918 förorsakades?"

Som svar på spörsmålet för jag vördsamt anföra följande:

Finansministeriet tillsatte den 21 juli 1970 en kommitté som fick i uppdrag att bl. a. undersöka möjligheterna att utbetala en engångsersättning till de rödgardister som deltog i medborgarkriget och som varit i fängelse eller fångläger, samt att uppgöra ett förslag till lösningar av ersättningsfrågan. Kommittén konstaterade, att socialbidrag i form av pensionsskydd samt vissa engångsersättningar sedan 1940-talet har utbetalats till de rödgardister, som blev invalider i kriget eller i fånglägerförhållanden samt till s.k. rödgardistänkor. För lidanden som härleder sig endast från vistelse i fängelse eller fångläger har någon ersättning till rödgardisterna icke utbetalats. Kommittén har föreslagit att en engångsersättning skulle utbetalas också till sistnämnda personer.

Regeringen har konstaterat, att de synpunkter som ansluter sig till ifrågavarande ersättningsärende utretts i tillräcklig utsträckning. Någon mer omfattande utredning i saken hörde icke till kommitténs uppgifter. Enligt regeringens åsikt bör man dock för jämlikhetens skull undersöka om något slag av ersättning borde utbetalas, oberoende av på vilken sida den tillfångatagne deltagit i medborgarkriget. Finansministeriet kommer så snart en sådan tilläggsutredning erhållits att skrida till åtgärder i saken.

Helsingfors den 18 oktober 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 186.

Sinisalo: Oppikirjoiksi sisällöltään sopimattomien julkaisujen poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime aikoina on valtiovallan huomiota jouduttu useissa yhteyksissä kiinnittämään äärioikeistolaisiin hyökkäyksiin maamme rauhanpolitiikkaa ja sen perustan muodostavia suomalais-neuvostoliittolaisia suhteita vastaan.

Eräänä julkeana ilmiönä oikeiston mielipidemuokkaustyöstä voidaan pitää kirjallisuuden alalla harjoitettavaa toimintaa. Jo aiemmin on jouduttu kiinnittämään huomiota, että tällaisia kielteisiä piirteitä esiintyy myös koululaitoksessamme käytössä olevissa oppikirjoissa.

Kouluhallitus on 11. 6. 1970 hyväksynyt ja tänä vuonna on neljäntenä painoksena saatettu lukiolaisten käyttöön Esko Laulajaisen ja Eino Tahvosen toimittama "Maantietoa lukiolaisille" (K. J. Gummerus Osakeyhtiö Jyväskylä). Tähän kirjaan sisältyy erillisenä lukuna "maailman valtiollinen karttakuva". Kirjan tämä osa loukkaa jyrkästi niitä periaatteita joille maamme ulkopolitiikka rakentuu ja antaa historiallisista tapahtumista täysin virheellisen ja valheellisen, tyypillisiä äärioikeistokatsomuksia edustavan kuvan.

Alkeellisimpia objektiivisen historiankirjoituksen vaatimuksia rikkoo esim. seuraavanlainen kirjan sisältö: "Kokonaan Neuvostoliiton miehitykseen joutuneet sen entiset läntiset reunavaltiot ovat jääneet lujasti Neuvostoliiton poliittiseen ja taloudelliseen johtoon. Lännen joukkojen saksalaisilta valtaamat maat, Saksan läntistä osaa lukuunottamatta, saavuttivat välittömästi sodan päätyttyä itsenäisyytensä." Tältä samaa "historiankirjoitusta" seuraa kirjassa annettu tehtävä, jossa kirjan käyttäjien vastattavaksi asetetaan seuraavat kysymykset: "Mitkä Itä-Euroopan valtiot ovat itsenäisyytensä menettäen jääneet Neuvostoliiton osavaltioiksi? Mitkä ennen itsenäiset valtiot ovat joutuneet idän ja lännen kohtauslinjan itäpuolella Neuvostoliiton johtoon? Mitkä kohtauslinjan länsipuolella olevat valtiot ovat saksalaismiehityksestä vapauduttuaan saavuttaneet täyden itsenäisyyden?"

Käsitellessään sodan jälkeen muodostuneita taloudellisia liittoutumia ja esitellessään siinä yhteydessä sosiaalistisen maiden taloudellisen yhteistyön järjestön Sevin — jota kirja nimittää Komekoniksi — muodostumista ja toimintaa, kirja esittää tyypillisen oikeistoprogandistisen väitteen: "Sen (mainitun talousliiton) pienille valtioille Neuvostoliitto on suositellut maataloustuotantoon keskittymistä."

Myös eräissä muissa vastaavissa yhteyksissä kirjassa esitetään kouluhallituksen oppikirjaksi hyväksymässä teoksessa esitettäväksi mitä hämmästyttävimpiä väitteitä.

Samaa voidaan sanoa myös välittömästi oman maamme asemaa koskevista kannanotoista. Tätä osoittaa esim. seuraava lainaus: "Pohjois-Atlantin liiton syntyessä länteen ja Varsovan liiton itään molempien valtaryhmien välissä olevat maat Ruotsi, Suomi, Itävalta, Sveitsi ja Jugoslavia ovat halunneet säilyttää puolueettoman asenteen ja ovat tässä pyrkimyksessä Suomea lukuunottamatta myös täysin onnistuneet. "Suomen ja Neuvostoliiton kesken solmitusta yya-sopimuksesta annetaan tässä yhteydessä täysin virheellinen kuva josta seuraa myös omalaatuinen johtopäätös: "Voidakseen täyttää sitoumuksensa Suomella tulee olla hyvin tehokkaat puolustusvoimat."

Jo edellä esitetyt lainaukset osoittavat, että kirja ei ole sopusoinnussa maamme virallisen ulkopoliittisen linjan kanssa eikä se näinollen sovellu oppikirjaksi. Tilanne edellyttää valtiovallalta kiireellisiä toimenpiteitä ja oppikirjoiksi sisällöltään sopimattomien julkaisujen viipymätöntä poistamista kouluhallituksen hyväksymien oppikirjojen luettelosta. Edellä esitetyllä perusteella tulisi näin heti menetellä Laulajainen—

Tahvonen "Maantietoa lukiolaisille" kirjaan nähden.

Edellä sanottuun nojautuen ja kun tällaisiin seikkoihin on jouduttu kiinnittämään huomiota aikaisemmin esitän, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että maamme koululaitoksessa käytetään, kouluhallituksen hyväksyminä oppikirjoina teoksia, joiden sisältö loukkaa maamme ja Neuvostoliiton hyviä suhteita ja sisällöltään palvelee äärioikeistolaisia, maamme rauhanpolitiikalle vieraita katsomuksia, ja jos tietää,

millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjauksen aikaansaamiseksi tähän tilanteeseen?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 14 päivänä syyskuuta 1971 n:o 1077 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Taisto Sinisalon tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että maamme koululaitoksessa käytetään, kouluhallituksen hyväksyminä oppikirjoina teoksia, joiden sisältö loukkaa maamme ja Neuvostoliiton hyviä suhteita ja sisällöltään palvelee äärioikeistolaisia, maamme rauhanpolitiikalle vieraita katsomuksia, ja jos tietää,
>
> millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjauksen aikaansaamiseksi tähän tilanteeseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Esko Laulajaisen ja Eino Tahvosen kirjoittamaan ja K. J. Gummerus Osakeyhtiön kustantamaan teokseen Maantietoa lukiolaisille lukuun Maailman valtiollinen karttakuva on jäänyt eräitä asiavirheitä. Tätä lukua kustantajan ilmoituksen mukaan ei teoksen uuden painoksen tarkistusvaiheessa ollut tarkoitus enää ottaa mukaan oppikirjaan.

Todettuaan, ettei mainittu teos asiatiedoiltaan kaikilta osin täytä oppikirjalle asetettavia vaatimuksia, kouluhallitus on 24. 9. 1971 peruuttanut sitä koskevan hyväksymispäätöksensä ja ilmoittanut tästä lääninhallituksille sekä suomenkielisten valtion ja yksityisten oppikoulujen rehtoreille. Samalla koulujen käyttöön jo hankittuihin teoksiin on kehoitettu merkitsemään kokonaan poistetuksi luku "Maailman valtiollinen karttakuva." Kysymyksessä olevan oppikirjan kustantajalle on lisäksi ilmoitettu, että mikäli teokselle haetaan uutta hyväksymistä, se on perusteelliesti tarkistettava, niin että se on kaikilta osin sopusoinnussa koulun kasvatustehtävän ja -tavoitteen kanssa sekä maamme virallisen ulkopolitiikan mukainen.

Oppimismateriaalituotannon kehittämistä ja oppikirjojen käyttökelpoisuuden seuraamisen tehostamista varten suunnitellaan eräitä toimenpiteitä, joista mainittakoon oppikirjatoimikunnan asettaminen kouluhallituksen avuksi.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1077 av den 14 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att inom vårt lands skolväsen såsom av skolstyrelsen godkända läroböcker används verk vilkas innehåll kränker de goda relationerna mellan vårt land och Sovjetunionen och vilkas innehåll tjänar åsikter, som är utmärkande för den yttersta högern och främmande för vårt lands fredspolitik, och om så är fallet,
>
> till vilka åtgärder ärnar Regeringen skrida för åstadkommande av snabb rättelse i detta sakläge?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I det av Esko Laulajainen och Eino Tahvonen författade på K. J. Gummerus Osakeyhtiös förlag utkomna verket "Maantietoa lukiolaisille", har i kapitlet "Maailman valtiollinen karttakuva", vissa sakfel blivit kvar. Enligt förläggarens meddelande hade man vid granskningen av den nya upplagan för avsikt, att icke mera taga detta kapitel med i läroboken.

Sedan skolstyrelsen konstaterat, att nämnda arbete i fråga om sakuppgifter icke till alla delar uppfyller de fordringar som ställs på en lärobok, återtog skolstyrelsen 24. 9. 1971 sitt godkännande beslut och meddelade detta till länsstyrelserna samt till rektorerna för de finskspråkiga stats- och privatskolorna. Tillika gavs uppmaningen, att i de exemplar som redan anskaffats för skolornas bruk skulle antecknas, att kapitlet "Maailman valtiollinen karttakuva" var avfört. Dessutom meddelades förläggaren av ifrågavarande lärobok, att om nytt godkännande söks för verket, bör det grundligt revideras så, att det till alla delar står i samklang med skolans fostrargärning och -mål samt med vårt lands officiella utrikespolitik.

Vissa åtgärder för utvecklande av produktionen av undervisningsmaterial och för effektivering av kontrollen av läroböckernas användbarhet planeras. Av dem kan nämnas tillsättande av en lärobokskommission skolstyrelsen till biträde.

Helsingfors den 15 oktober 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 187.

Kurppa: Veronkantokustannusten jakoperusteiden tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Verotuslain mukaan vero- ja tutkijalautakuntien sekä verotoimistojen kustannukset jaetaan valtion, kunnan, evankelisluterilaisen seurakunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken. Laissa säädetään, että milloin veropiiriin kuuluu useampia kuntia tai seurakuntia, vastaavat ne osuudestaan henkikirjoitetun väkiluvun mukaisessa suhteessa. Kuntien osuus on muista kuin huoneistomenoista 43 %.

Kymmenkunta vuotta sitten verotus yhdistettiin kokonaan yhteisten verolautakuntien toimitettavaksi. Asiaa perusteltiin vahvasti sillä, että keskitettynä verotus tulee taloudellisemmaksi. Valtio ei ole kuitenkaan pystynyt — kuten ei yleensäkään pysty — aikaansaamaan kustannussäästöjä, vaan kuntien veronkantokustannukset ovat kasvaneet runsaasti. Sen lisäksi, että verotuskustannukset ovat lisääntyneet, niiden perintä tapahtuu yhä epäoikeudenmukaisessa suhteessa eri kunnilta.

Samaan veropiiriin kuuluu useimmiten eritasoisia ja erimuotoisia kuntia, joissa keskimääräiset veroäyrimäärät asukasta kohden huomattavasti vaihtelevat. Kun verotuskustannusten jako tapahtuu nykyisin henkikirjoitetun asukasluvun perusteella, eikä veroäyrimäärien suhteessa, jakaantuvat kustannukset epäoikeudenmukaisesti kunnille kertyviin verotuloihin ja niiden aiheuttamiin todellisiin verotuskustannuksiin nähden.

Henkikirjoitettu asukasluku verotuskustannusten jakoperusteena ei ole oikea, sillä nykyisin pienituloinen kunta joutuu maksamaan suurituloisen kustannuksia. Kun verotuskustannusten jakamisperusteiden muutos käy ilmeisesti päinsä pienehköllä verotuslain muutoksella, olisi veronkantokustannukset saatava oikeudenmukaiseksi niin, että perintä tapahtuu suhteessa veroäyrimäärään eikä asukaslukuun.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen verotuskustannusten epäoikeudenmukaisesta jakaantumisesta veropiirien eri kuntien kesken, ja jos on,
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä jakoperusteiden muuttamiseksi?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja M. Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 187:

> "Onko Hallitus tietoinen verotuskustannusten epäoikeudenmukaisesta jakaantumisesta veropiirien eri kuntien kesken, ja jos on,
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä jakoperusteiden muuttamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vero- ja tutkijalautakuntien sekä verotoimistojen vuotuisista kustannuksista vastaavat verotuslain 136 §:n mukaan valtio ja asianomainen kunta kumpikin 41 prosentista, kansaneläkelaitos 12 prosentista ja evankelisluterilainen seurakunta 6 prosentista. Näiden perusteiden mukaan vastattavia kustannuksia ovat muun ohessa kustannukset maatilojen veroluokituksesta, verotoimiston kaluston ja toimistokoneiden vuotuisesta kunnossapidosta sekä verotoimiston käyttämistä tai yleisölle jakamista lomakkeista tai muista painotuotteista. Jos kunnan osuus kustannuksista, lukematta mukaan osuutta maatilojen veroluokituksesta aiheutuvista menoista, nousisi suurempaan määrään kuin 0,28 penniin kutakin samana vuotena toimitetussa kunnallisverotuksessa pantua veroäyriä kohti, jää osuus siltä osin valtion vastattavaksi. Milloin veropiiriin kuuluu useampia kuntia tai seurakuntia, vastaavat ne osuudestaan henkikirjoitetun väkiluvun mukaisessa suhteessa, kuitenkin niin, että veroluokituskustannuksista kuntien ja seurakuntien osuudesta vastaavat vain ne kunnat ja seurakunnat, joiden alueilla veroluokituksia on toimitettu.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Kuntien suorittamat verotuskustannukset vuonna 1970 olivat keskimäärin 0,15 penniä veroäyriä kohden. Kun vastaava luku vuonna 1960 oli 0,17 voidaan perustellusti todeta, etteivät kuntien verotuskustannukset kuluneen kymmenvuotiskauden aikana ole keskimäärin nousseet suhteessa veroäyrien lukumäärään. Verotoimistojen palvelutehtävät sensijaan ovat vastaavana aikana tuntuvasti lisääntyneet. Näistä mainittakoon esimerkkinä uusien eläkelakien mukainen velvollisuus antaa maksutta erilaisia tietoja eläkelaitoksille, eläketurvakeskukselle ja valitusviranomaisille.

Verotuskustannusten jako tapahtuu nykyisin, kuten edellä jo todettiin, veropiiriin kuuluvien kuntien tai seurakuntien välillä henkikirjoitetun väkiluvun mukaisessa suhteessa. Maaseudun asukkaiden yhä enenevässä määrin tapahtunut siirtyminen asutuskeskuksiin on siten suoranaisesti pienentänyt maalaiskuntien osuutta verotuskustannuksista. Verotustyö sensijaan on erityisesti maatilatalouden verouudistuksen johdosta maaseudulla lisääntynyt. Maatalousveroilmoituksen valmistelu vaatii noin 5—6 kertaa sen ajan, mikä kuluu keskimäärin palkkaveroilmoituksen valmisteluun. Maatalousverouudistus on myös vähentänyt ATK-palvelun tehokasta hyväksikäyttöä maaseudulla, kun sitävastoin kaupunki- ja kauppalakunnissa sen avulla aikaansaadaan lisääntyvässä määrin kustannusten säästöä.

Tarkkoja tutkimuksia siitä, miten verotuskustannusten jako vastaa verotustyön jakaantumista, ei toistaiseksi ole olemassa, mutta edellä sanotun perusteella on ilmeistä, että kustannusten jako on viime vuosina muodostunut vähätuloisille kunnille entistä edullisemmaksi. Kun verohallinnon kokonaisuudistus on parhaillaan toimikunnan tutkittavana, ei tässä vaiheessa ole syytä ryhtyä muuttamaan verotuskustannusten jakoperusteita.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman M. Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 187:

> "Är Regeringen medveten om den orättvisa fördelningen av beskattningskostnaderna mellan skattedistriktens olika kommuner, och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för ändring av fördelningsgrunderna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Av de årliga kostnaderna för skatte- och prövningsnämnderna samt för skattebyråerna svarar enligt 136 § beskattningslagen staten och vederbörande kommun vardera för 41 procent, folkpensionsanstalten för 12 procent och evangeliskluthersk församling för 6 procent. De kostnader, för vilka ansvaret fördelar sig enligt dessa grunder, är bland annat kostnaderna för skatteklassificering av brukningsenheter, för årligt underhåll av skattebyrås inredning och kontorsmaskiner samt för blanketter och andra trycksaker, som använts i skattebyrån eller av denna utdelats till allmänheten. Skulle kommuns andel av kostnaderna, andelen av utgifterna för skatteklassificeringen av brukningsenheter icke medräknad, stiga till ett högre belopp än 0,28 penni per skattöre, som uttaxerats vid den kommunalbeskattning som verkställts under samma år, svarar staten till sagda del för andelen. Hör flera kommuner eller församlingar till ett och samma skattedistrikt, svarar de för sin andel i förhållande till antalet mantalsskrivna invånare, dock så, att för kommunernas och församlingarnas andel av kostnaderna för skatteklassificeringen svarar endast de kommuner och församlingar, på vilkas område skatteklassificeringar förrättats.

Helsingfors den 12 oktober 1971.

De av kommunerna år 1970 erlagda beskattningskostnaderna utgjorde i medeltal 0,15 penni per skattöre. Då motsvarande tal år 1960 var 0,17, kan med fog konstateras, att kommunernas beskattningskostnader under innevarande tieårsperiod i medeltal inte har stigit i förhållande till antalet skattören. Skattebyråernas serviceuppgifter har däremot under motsvarande tid kännbart ökat. Av dessa kan såsom exempel nämnas skyldigheten enligt de nya pensionslagarna att avgiftsfritt meddela pensionsanstalterna, pensionsskyddscentralen och besvärsmyndigheterna olika uppgifter.

Fördelningen av beskattningskostnaderna sker numera, såsom ovan redan har konstaterats, mellan de till skattedistriktet hörande kommunerna eller församlingarna i förhållande till antalet mantalsskrivna invånare. Landsortsbefolkningens allt mer ökade inflyttning till bosättningscentra har sålunda direkt minskat landskommunernas andel av beskattningskostnaderna. Beskattningsarbetet har däremot, särskilt på grund av skattereformen beträffande gårdsbruket, ökat på landsbygden. Beredningen av en lantbruksskattedeklaration kräver ungefär 5—6 gånger den tid beredningen av en löneskattedeklaration i medeltal tar. Lantbruksskattereformen har även minskat det effektiva utnyttjandet av ADB-servicen i landsorten, då man däremot i stads- och köpingskommunerna genom anlitande av denna service uppnår en allt större kostnadsbesparing.

Noggranna undersökningar om, hur fördelningen av beskattningskostnaderna motsvarar fördelningen av beskattningsarbetet, har inte hittills utförts, men på grund av vad ovan anförts är det uppenbart, att fördelningen av kostnaderna de senaste åren har blivit fördelaktigare än förut för kommuner med små inkomster. Då en kommission som bäst prövar en totalreform av skatteförvaltningen, finns det ingen orsak att i detta skede börja ändra fördelningsgrunderna för beskattningskostnaderna.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Skriftl. spm. nr 188.

Ehrnrooth: Om villkoren i avtalet om jordgasimport.

Till Riksdagens Herr Talman.

När frågan om jordgasimporten för ett år sedan var före i riksdagen på grund av ett muntligt spörsmål som jag hade gjort, sade utrikesministern att han ansåg det som både sannolikt och ösnkvärt att ärendet skulle föras till riksdagen ännu under år 1970. Sedan dess har regeringen inte informerat riksdagen om saken.

I april har ett avtal undertecknats med Sovjetunionen om jordgasimport. Enligt avtalet torde en del av priset betalas i form av rörleveranser från Rautaruukki Oy. Regeringen beslöt i somras ge marknadsföringen av jordgasen åt Neste Oy, fastän utrikesministern ett år tidigare hade utgått från att marknadsföringen skulle ohänderhas av ett importbolag på s.k. "pekemalinjen", i vilket således både staten och de privata skulle vara delägare.

Riksdagen har fullständigt förbigåtts vid skötseln av jordgasfrågan. Det ger en mycket dålig bild av relationerna mellan de senaste majoritetsregeringarna och riksdagen. Under en tid, då man kraftigt betonar nödvändigheten av en demokratisk beslutsprocess också i de privtata företagen, anser regeringen det vara riktigt att inte ens redogöra för riksdagen för det ur både handels- och ekonomisk-politisk synpunkt mycket omfattande jordgasprojektet. Eftersom det från regeringens sida för något år sedan sagts, att "de beslutande organen avgör saken", när utredningarna kommit till "vederbörligt stadium", bör det konstateras att riksdagen hör till dessa beslutande organ, som äntligen borde få del av de utredningar och godkända avtalsvillkor som belyser jordgasimportens lönsamhet.

Konsumterna, d.v.s. varje enskild medborgare, får i sista hand betala gasimporten. Inga som helst uppgifter om jordgasens pris och betalningsvillkor har emellertid getts till offentligheten, varför några ekonomiska kalkyler inte kan göras. Förutom regeringen (?) och några tjänstemän känner ingen utanför Neste Oy, som i monopolställning kommer att fastställa konsumentprisen för sinsemellan konkurrerande bränslen, till alla relevanta punkter i jordgasavtalet. Det är svårt att se att det i samband med saken skulle finnas en sådan synpunkt, med stöd av vilken man borde avslå en riksdagsmans begäran om klarläggning av alla relevanta fakta i saken.

Hänvisande till det anförda framställer jag med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen följande spörsmål till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet:

> Vilket är jordgasens pris, vilka är de övriga villkoren i avtalet om jordgasimport och vilka investeringsutgifter förorsakar importen?

Helsingfors den 15 september 1971.

Georg C. Ehrnrooth.

Kirj. ksm. n:o 188.

Ehrnrooth: Maakaasun tuontia koskevan sopimuksen ehdoista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maakaasun tuontia koskevan asian ollessa runsas vuosi sitten esillä eduskunnassa asian käsittelystä tekemäni suullisen kysymyksen johdosta, ulkoasiainministeri sanoi pitävänsä sekä todennäköisenä että toivottavana, että asia tuotaisiin eduskuntaan vielä v. 1970 aikana. Sen koommin ei hallitus ole informoinut eduskuntaa asiasta.

Maakaasun ostosta on huhtikuussa allekirjoitettu sopimus Neuvostoliiton kanssa. Sopimuksen mukaan osa hinnasta maksettaneen Rautaruukki Oy:n hoitamilla putkitoimituksilla. Markkinoinnin hallitus on kesällä tehdyllä päätöksellä antanut Neste Oy:lle, vaikka ulkoasiainministeri vuotta aikaisemmin oli pitänyt tarpeellisena ns. "pekemalinjalla" muodostettavan valtion ja yksityisten yhteisen tuojayhtiön perustamista hoitamaan maakaasun markkinoinnin.

Eduskunnan täydellinen sivuuttaminen maakaasuasian tähänastisessa hoitamisessa antaa sangen huonon kuvan viimeaikaisten enemmistöhallitusten ja eduskunnan välisistä suhteista. Aikana, jolloin voimakkaasti alleviivataan demokraattisen päätöksenteon tarpeellisuutta yksityisissäkin yrityksissä, hallitus katsoo oikeaksi olla selostamatta eduskunnalle kauppa- ja talouspoliittisilta puitteiltaan erittäin mittavaa maakaasuhanketta. Kun hallituksen taholta aikoinaan on sanottu, että "päättävät elimet päättävät asian" selvitysten tultua "asianmukaiseen vaiheeseen", on todettava eduskunnan kuuluvan näihin päättäviin elimiin, joille maakaasun tuonnin kannattavuutta valaisevat selvitykset ja hyväksytyt sopimusehdot olisi viimeinkin esitettävä.

Kuluttajat eli jokainen yksityinen kansalainen joutuu viime kädessä maksamaan kaasun tuonnin. Maakaasun hinnasta ja maksuehdoista ei kuitenkaan ole annettu tietoja, josta seuraa että mitkään taloudelliset laskelmat eivät ole mahdollisia. Hallituksen (?) ja eräiden virkamiesten ohella vain Neste Oy, joka monopolin asemassa tulee määräämään tärkeimpien keskenään kilpailevien polttoaineiden kuluttajahinnoista, on tietoinen maakaasusopimuksen kaikista oleellisista kohdista. On vaikeaa nähdä asian yhteydessä sellaista näkökohtaa, jonka nojalla olisi evättävä kansanedustajan pyyntö saada asiaa koskevat täydelliset tiedot.

Edellä esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mikä on maakaasun hinta ja mitkä ovat maakaasun tuontia koskevan sopimuksen muut ehdot sekä tuonnin aiheuttamat sijoitusmenot?

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1971.

Georg C. Ehrnrooth.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 15 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Georg C. Ehrnrooth'in näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 188:

> "Mikä on maakaasun hinta ja mitkä ovat maakaasun tuontia koskevan sopimuksen muut ehdot sekä tuonnin aiheuttamat sijoitusmenot?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maakaasun vientiä ja tuontia koskevien sopimusten yksityiskohtia kuten hintaa ja siihen läheisesti liittyviä ehtoja ei yleensä saateta julkisuuteen, koska osapuolet eivät halua sopimusten muodostuvan perustaksi uusista eri suuntiin tapahtuvista kaupoista neuvoteltaessa. Niinpä kun maakaasukysymystä Suomen puolelta tukinut työryhmä koetti saada käytettäväkseen muiden maiden välisiä sopimuksia, osoittautui tämä mahdottomaksi. Käytettävissä oli vain lehdistötietoja, jotka samankin kaupan osalta saattoivat vaihdella hyvin huomattavasti.

Kuitenkin voi tässä yhteydessä todeta, että tehtyjen laskelmien mukaan maakaasun tuonti on taloudellisesti terveellä pohjalla. Niinpä verkoston investointikustannuksille on kaasun käyttöhintaa laskettaessa huomioitu sekä käypä korko että asianmukaiset kuoletukset.

Kun maakaasu on Suomessa uusi polttoaine ja kun sen tuontiin ja käyttöön liittyy monia meille entuudestaan tuntemattomia tekijöitä, supistettiin käyttöalue aluksi koskemaan vain Kaakkois-Suomea siten, että putkijohto ulottuisi Imatralle, Lappeenrantaan, Kouvolaan ja Kotkaan. Tämän verkoston investointikustannuksien on suoritettujen selvitysten ja laskelmien perusteella arvioitu rakentamisajankohtana nousevan noin 150 miljoonaan markkaan. Yleisen kustannustason, teräsputkien hintatason ym. ennakoidusta poikkeavat muutokset voivat luonnollisesti vaikuttaa arvion paikkansa pitävyyteen. Sitä mukaa kuin verkoston suunnittelutyöt edistyvät ja kun saadaan verkoston rakentamiseen liittyviä urakka- ym. tarjouksia, tulee ko. arvio luonnollisesti jatkuvan tarkistuksen kohteeksi.

Edellä olevan perusteella totean, ettei maakaasun hintaa ja siihen läheisesti liittyviä sopimuksen ehtoja voida saattaa julkisuuteen, mutta että maakaasun tuonti tulee käsitykseni mukaan olemaan meille energiataloudellisesti tarkoituksenmukaista ja myöskin taloudellisesti kannattavaa.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 15 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Georg C. Ehrnrooth ställda skriftliga spörsmål nr 188:

> "Vilket är jordgasens pris, vilka är de övriga villkoren i avtalet om jordgasimport och vilka investeringsutgifter förorsakar importen?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Detaljer i avtal rörande export och import av jordgas, såsom pris och därtill nära anslutna villkor lämnas i allmänhet icke till offentligheten, då parterna icke önskar att avtalen skall bli en grund vid underhandlingar om nya köp på olika håll. När den arbetsgrupp, som undersökte jordgasfrågan från Finlands sida, försökte få till sin disposition avtal som ingåtts mellan andra länder, visade det sig omöjligt. Till förfogande stod endast uppgifter i pressen, vilka kunde variera mycket till och med i fråga on samma köp.

I detta sammanhang kan dock konstateras, att jordgasimporten enligt gjorda kalkyler står på en ekonomiskt sund bas. Sålunda har vid beräkning av gasens bruksprís beaktats både ränta och vederbörliga amorteringar på investeringskostnaderna för rörnätet.

Då jordgasen i Finland är ett nytt bränsle och då till importen och användningen därav ansluter sig många för oss tidigare okända faktorer, begränsades driftområdet till en början till endast Sydöstra Finland så, att rörledningen skulle sträcka sig till Imatra, Villmanstrand, Kouvola och Kotka. Investeringskostnaderna för detta rörnät har enligt de utredningar och kalkyler som gjorts beräknats uppgå till omkring 150 miljoner mark vid tidpunkten för anläggandet. Förändringar i den allmänna kostnadsnivån, i prisnivån för stålrör m. fl. avvikelser från kalkylerna kan givetvis inverka på dessas hållbarhet. I den mån planeringen av rörnätet framskrider och när entreprenad- m. fl. anbud i anslutning till rörnätets anläggande erhålles, kommer ifrågavarande kalkyl givetvis att bli föremål för fortgående justering.

På grund av ovanstående konstaterar jag, att priset på jordgas och de därtill nära anslutna villkoren i avtalet icke kan bringas till offentligheten, men att jordgasimporten enligt min uppfattning kommer att vara ändamålsenlig i energiekonomiskt avseende och även ekonomiskt lönsam.

Helsingfors den 14 oktober 1971.

Minister *Olavi Salonen.*

Kirj. ksm. n:o 189.

Juvela ym.: Honkilahden—Mestilän tien rakentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Honkilahdessa ja Eurassa on jo vuosia odotettu ja toivottu Honkilahden—Mestilän välisen tieyhteyden parantamista. Näin sen vuoksi, että tosiasiassa vain harvat paikkakunnat ovat nykyisin enää niin huonokuntoisten tieyhteyksien varassa, kuin on asianlaita Honkilahden kohdalla. Tilanne on suorastaan katastrofaalinen kelirikkoaikoina, jolloin Honkilahti varsinkin raskaamman liikenteen osalta on käytännöllisesti katsoen "motissa". Lyhyesti sanoen Honkilahden tieyhteydet eivät ole enää moniin vuosiin vastanneet alkeellisimpiakaan nykyajan liikenteen asettamia vaatimuksia. Tämän vuoksi tuntuu käsittämättömältä, ettei asia ole vieläkään saanut myönteistä ratkaisua.

Honkilahden kunta valmistutti aikoinaan omalla kustannuksellaan suunnitelman Honkilahden—Mestilän tien rakentamisesta. Tie on noin 10 km:n pituinen. Honkilahden kunta halusi näin korostaa tien keskeistä merkitystä ja kiirehtiä samalla hankkeen toteutumista. Viime vuosina onkin valtiovallan taholta annettu ymmärtää, että Honkilahden—Mestilän tien rakentaminen otetaan huomioon vuoden 1972 rakennussuunnitelmissa. Näyttää kuitenkin siltä, että Honkilahti on jälleen kerran jäämässä syrjittyyn asemaan. On kuitenkin mitä vakavimmin toivottava, että tien rakentamisessa saataisiin mahdollisimman pian aikaan myönteinen ratkaisu.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus aikoo toteuttaa jo kauan vireillä olleen Honkilahden—Mestilän tien rakentamisen?

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1971.

Aulis Juvela.

Uljas Mäkelä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja A. Juvelan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 189:

> "Milloin Hallitus aikoo toteuttaa jo kauan vireillä olleen Honkilahden—Mestilän tien rakentamisen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maantie Honkilahti—Mestilä on osa Honkilahden kirkonkylän yhteydestä keskustaajamaan Euraan. Nykyinen tie on 4,2 m leveä, suhteellisen mäkinen ja erittäin mutkainen savisorapäällysteinen tie. Liikennemäärä ko. tiellä on Honkilahden puoleisessa päässä v. 1970 yleisen liikennelaskennan mukaan keskimäärin n. 300 autoa/vrk ja Mestilässä noin 600 autoa/vrk. Raskaan liikenteen osuus on n. 15—20 %. Liikenteen kasvu viisivuotiskautena -65—70 ei ole ollut poikkeuksellisen suurta normaaliin kasvuun verrattuna.

Honkilahden—Mestilän maantien parantamiseksi on olemassa v. 1968 vahvistettu suunnitelma. Suunnitelman mukaisen parannettavan tieosan pituus on 10,71 + 0,12 km, poikkileikkaus 8/7 m, päällyste kestopäällyste ja kustannusarvio 4,87 mmk eli 450 000 mk/km.

Tämän suunnitelman mukainen Honkilahden—Mestilän tiehanke ei tieliikennetaloudellisesti ole erityisen kannattava huomioonottaen tien suhteellisen vähäiset liikennemäärät. Vuonna 1975 toteutettuna hankkeen ensimmäisen vuoden tuottoprosentti olisi 5 %. Vertailun vuoksi todettakoon, että vuosille 1973—1977 laaditussa taloussuunnitelmassa vastaava tuottoprosentti oli Etelä-Suomessa 9 %. Käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa ei alemman tuottoprosentin omaavia hankkeita ole voitu sisällyttää pitkän tähtäimen suunnitelmiin Etelä-Suomessa.

Lähivuosien tienpidon ohjelmia laadittaessa on parannushanke Honkilahti—Mestilä tieviranomaisten taholla kuitenkin suunniteltu aloitettavaksi syksyllä 1973. Ajoituksen nopeuttamiseen on vaikuttanut lähinnä nykyisen tien heikko kunto. Samassa yhteydessä on esitetty hanke toteutettavaksi ensi vaiheessa 7/6-poikkileikkausta noudattaen bitumiliuossorapäällysteisenä tienä eli alempiluokkaisena kuin edellä mainittu vahvistettu suunnitelma edellyttää. Tämä hankkeen toteuttamisajankohta lieneekin tällä hetkellä aikaisin mahdollinen huomioonottaen, ettei Honkilahden—Mestilän tien parantaminen edellä esitetyistä syistä ole mahtunut vuoden 1972 menoarvioesitykseen.

Verrattaessa em. hanketta muualla maassa toteutettaviin hankkeisiin voidaan todeta, että liikenteelliseltä merkitykseltään Honkilahti—Mestilä tiehen rinnastettavia teitä on voitu parantaa Itä- ja Pohjois-Suomessa viime vuosina lähinnä työllisyysrahoituksen turvin, Etelä- ja Länsi-Suomessa ei sensijaan käytännöllisesti katsoen lainkaan, koska näillä alueilla ei työllisyysvaroja ole ollut tietöihin käytettävissä.

Tämäkin on varmasti osaltaan vaikuttanut Honkilahden—Mestilän sinänsä tarpeellisen tiehankkeen toteuttamisajankohdan määräytymiseen.

Helsingissä, lokakuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 16 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande, av riksdagsman A. Juvela m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 189:

> "När ämnar Regeringen förverkliga det redan länge aktuella byggandet av vägen Honkilahti—Mestilä?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Landsvägen Honkilahti—Mestilä utgör en del av Honkilahti kyrkbys förbindelse med tätorten Eura. Den nuvarande vägen är en 4,2 m bred väg, som är belagd med lergrus, löper genom relativt kuperad terräng och är mycket krokig. Trafikvolymen på den ända av vägen som befinner sig i Honkilahti uppgår enligt 1970 års allmänna trafikräkning i medeltal till ca 300 bilar per dygn, medan den i Mestilä utgör ca 600 bilar per dygn. Härav är omkring 15—20 % tung trafik. Under femårsperioden 1965—1970 har trafiken inte ökats exceptionellt mycket, jämfört med den normala tillväxten. För förbättring av landsvägen Honkilahti—Mestilä föreligger en plan, som har fastställts år 1968. Enligt planen berör förbättringen en vägsträcka med en längd av 10,71 + 0,12 km, en tvärsektion av 8/7 m och permanentbeläggning. Kostnadsförslaget uppgår till 4,87 mmk, dvs. till 450 000 mk/km.

Det vägbygge på sträckan Honkilahti—Mestilä som denna plan förutsätter är inte särskilt lönsamt i vägtrafikekonomiskt hänseende med beaktande av den relativt ringa trafikvolymen på vägen. Om bygget skulle fullföljas år 1975, skulle avkastningen under det första året uppgå till 5 %. Som jämförelse kan nämnas att motsvarande nyttoprocent i södra Finlands enligt den ekonomiplan som har utarbetats för åren 1973—1977 var 9 %. Företag med lägre avkastningsprocent har inte inom ramen för disponibla anslag kunnat upptas i långsiktsplaner i södra Finland.

När programmen för väghållningen under de närmaste åren har utarbetats, har vägmyndigheterna emellertid planerat att förbättringen av vägen Honkilahti—Mestilä skall påbörjas hösten 1973. Det är framför allt den nuvarande vägens dåliga skick som är orsak till att en så tidig tidpunkt har fastställts för arbetet. Samtidigt har föreslagits att företaget i första skedet skall förverkligas i form av en väg med en tvärsektion av 7/6 och en ytbeläggning av grus, blandat med asfaltlösning, dvs. en väg av lägre klass än vad som förutsättes i den ovannämnda fastställda planen. Den nämnda tidpunkten för förverkligandet av företaget torde i detta nu vara den tidigaste möjliga med hänsyn till att det av ovan anförda skäl inte har varit möjligt att inrymma en förbättring av vägen Honkilahti—Mestilä i statsverkspropositionen för år 1972.

En jämförelse av ovannämnda vägbygge med vägbyggnadsföretag på andra håll i landet visar att vägar, som med tanke på deras betydelse för trafiken kan likställas med vägen Honkilahti—Mestilä, i östra och norra Finland under de senaste åren har kunnat iståndsättas främst genom sysselsättningsfinansiering. I södra och västra Finland har däremot dylika vägar praktiskt taget inte alls kunnat förbättras, emedan sysselsättningsmedel inte har stått till buds för vägarbeten inom dessa områden. Också denna omständighet har säkert för sin del medverkat till bestämmandet av tidpunkten för det i och för sig erforderliga vägbygget på sträckan Honkilahti—Mestilä.

Helsingfors den 22 oktober 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Mäkelä ym.: Poliisipiirien virastotyön rationalisoimisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Poliisihallinnon alalla on laiminlyöty riittävästi kehittää poliisipiireissä suoritettavaa virastotyötä. Puutteellisen konttoritekniikan ja vanhentuneen asiakirjamenettelyn takia tutkintapöytäkirjojen ja muiden poliisiasiakirjojen laaiminen on kohtuuttomasti aikaa ja työtä vievää ja niiden laatimisessa joudutaan käyttämään liiaksi poliisimiehiä, joita tarvittaisiin poliisin varsinaisessa valvonta- ja tutkintatyössä.

Vähäistenkin liikennevahinkojen johdosta poliisi joutuu muotomääräyksiä noudattaakseen suorittamaan runsaasti kuulusteluja, jopa asialista merkitystä vaillakin olevia asianomistajien kuulusteluja. Tästä on seurauksena poliisitutkintojen hitaus, joka taas viivyttää liikennevakuutusain mukaisten korvauskysymysten ratkaisua. Tarpeettomat kuulustelut ovat myös omiaan ärjistämään ihmissuhteita. Poliisin johto on iertävästi jo kymmenisen vuotta suunnitellut liikennevahinkokaavaketta, joka vähäisemmissä liikennevahinkoasioissa korvaisi nykyisen suuriöisen tutkintapöytäkirjan, mutta tämä kaavake i ole vieläkään käyttöön tullut.

Valtakunnallisten kaavakkeiden puuttuessa ovat poliisipiirit omia erilaisia tarpeitaan varen valmistaneet kaavakkeita. Näin on kaavakemenettely muodostunut epäyhtenäiseksi ja iheuttaa poliisipiireille painatuskustannuksia.

Poliisipiirien virastotyön rationalisoimiseksi olisi poliisipiirien käyttöön hankittava nykyaikaisia monistus- ym. konttorikoneita, eri tarkoituksiin soveltuvia kaavakkeita ja vanhentunut asiakirjamenettely olisi uudistettava. Vähäisissä liikennevahinkoasioissa olisi tutkintapöytäkirjamenettelystä luovuttava ja sen sijaan otettava käyttöön tarkoituksenmukainen kaavakemenettely. Kaavake voitaisiin usein täyttää tutkintatuloksilla jo liikennevahinkopaikalla ja sen jäljennökset luovuttaa asianosaisille, jolloin menettely olisi joustavaa ja nopeata. Kaavake olisi laadittava sellaiseksi, että se vähäisissä asioissa riittäisi rikosprosessuaalisen ja liikennevakuutuslain mukaisen menettelyn perusteeksi. Vähemmän tärkeät asianomistajien ja todistajien kuulustelut olisi kaikissakin poliisin tutkittavissa asioissa toimitettava kaavakemenettelynä vaikkapa postin välityksellä.

Hiljattain käyttöön tulleet pysäköintivirhemaksu- ja rangaistusmääräysmenettely ovat hyvät esimerkit siitä, kuinka tarkoituksenmukaisilla kaavakkeilla voidaan rationalisoida poliisin työtä.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että puutteellisen konttoritekniikan, vanhentuneen asiakirjamenettelyn ja tarkoituksenmukaisten poliisikaavakkeiden puuttumisen takia poliisipiirien virastotyö ja liikennevahinkotutkinta on heikkotehoista ja kohtuuttomasti aikaa sekä työvoimaa vaativaa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä poliisipiirien virastotyön ja liikennevahinkojen poliisitutkinnan rationalisoimiseksi?

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1971.

Uljas Mäkelä.
Aulis Juvela.
A-V. Perheentupa.
Anni Flinck.
Urho E. Knuuti.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Uljas Mäkelän ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksessä n:o 190:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että puutteellisen konttoritekniikan, vanhentuneen asiakirjamenettelyn ja tarkoituksenmukaisten poliisikaavakkeiden puuttumisen takia poliisipiirien virastotyö ja liikennevahinkotutkinta on heikkotehoista ja kohtuuttomasti aikaa sekä työvoimaa vaativaa, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä poliisipiirien virastotyön ja liikennevahinkojen poliisitutkinnan rationalisoimiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Poliisipiireissä suoritettavaan toimistotyöhön on viime vuosina pyritty kiinnittämään erikoista huomiota. Tavoitteena on tällöin ollut työn rationalisoiminen sekä poliisikoulutuksen saaneen henkilökunnan vapauttaminen mahdollisimman suuressa määrin toimistotyöstä. Poliisityön rationalisoimista varten keskushallinto tasolle sisäasiainministeriöön saatiin kaksi vuot ta sitten työntutkijan toimi. Vuoden 1972 tulo ja menoarvioesitykseen sisältyvällä määrärahall rationalisointiryhmää on tarkoitus lisätä toisell työntutkijalla, ATK-suunnittelijalla ja lomake suunnittelijalla. Toimistotyön rationalisoimisek si on toimistoihin hankittu käytettävissä olevie määrärahojen puitteissa työtä säästäviä erilaisi toimistokoneita, viimeksi sähkökäyttöisiä kir joitus- ja laskukoneita, monistuskoneita, valo kopiokoneita ja sanelukoneita. Ensi vuodeks tarkoitukseen ehdotetulla entistä suuremmall määrärahalla voidaan toimistojen konekanta edelleen lisätä.

Poliisin suorittama liikennevahinkotutkimu on mahdolliseen oikeudenkäyntiin liittyvää esi tutkintaa. Tätä koskevat uudet säännökset ar nettaneen oikeusministeriöstä, jonka toimialaa asia kuuluu, eduskunnan käsiteltäväksi vuode 1972 kesään mennessä. Niissä tultaneen ehdo tamaan yksinkertaisimmissa asioissa, kuten juu ri vähäisissä liikennerikosasioissa, esitutkinta kehitettäväksi siihen suuntaan kuin vastattava na olevassa kysymyksessäkin on ehdotettu.

Sisäasiainministeriö tulee edelleen sen käy tettävissä olevin mahdollisuuksin jatkamaan po liisin tehtävien ja sen toimistotyön rationalisoi mista.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Eino Uusitalo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen nger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse v den 16 september 1971 till vederbörande edlem av statsrådet översänt avskrift av föl-ande, av riksdagsman Uljas Mäkelä m.fl. ställda kriftliga spörsmål nr 190:

> "Är Regeringen medveten om att polisdistriktens ämbetsverksarbete och trafikskadeundersökning bedrives mindre effektivt och kräver oskäligt mycket tid och arbetskraft på grund av bristfällig kontorsteknik, föråldrat aktförfarande och brist på ändamålsenliga polisblanketter, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för rationalisering av polisdistriktens ämbetsverksarbete och polisundersökningen av trafikskador?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt nföra följande:

Under de senaste åren har man sökt fästa peciell uppmärksamhet vid byråarbetet i polis-listrikten. Målet har härvid varit att rationali-era arbetet och i största möjliga mån frigöra ersonal som erhållit polisutbildning från byrå-rbete. För rationalisering av polisarbetet er-ölls till centralförvaltningsnivån i ministeriet för inrikesärendena för två år sedan en arbets-studiemansbefattning. Avsikten är, att med anslag som ingår i 1972 års statsverksproposition utöka rationaliseringsgruppen med en andra arbetsstudieman, en ADB-planerare och en blankettplanerare. För rationalisering av byrå-arbetet har till byråerna inom ramen för disponibla anslag anskaffats olika slag av arbetsbesparande kontorsmaskiner, senast elektriska skriv- och räknemaskiner, dupliceringsapprater, ljuskopieringsapparater och diktafoner. Med det för nästföljande år för ändamålet föreslagna anslaget, som är större än tidigare, kan maskinbeståndet i byråerna ökas ytterligare.

Den trafikskadeundersökning som polisen verkställer är förundersökning i anslutning till eventuell rättegång. Nya stadganden härom torde av justitieministeriet, till vars verksamhetsområde saken hör, föreläggas riksdagen till behandling före våren 1972. I dem torde komma att föreslås, att förundersökningen i enklare ärenden, såsom just sådana som berör ringa trafikbrott skulle utvecklas i den riktning som även föreslagits i förevarande spörsmål.

Ministeriet för inrikesärendena kommer fortgående att inom ramen för de möjligheter som står ministeriet till buds, fortsätta med rationaliseringen av polisens uppgifter och dess byråarbete.

Helsingfors den 18 oktober 1971.

Minister för inrikesärendena *Eino Uusitalo.*

Skriftl. spm. nr 191.

Korsbäck: Om möjligheterna att erhålla egnahemslån utom byggnadsplanerat område.

Till Riksdagens Herr Talman.

För byggandet av eget hem på tomt eller s. k. bostadslägenhet beviljades tidigare lån av kolonisations- eller jorddispositionsmedel på den egentliga landsbygden eller inom områden, som icke var underkastade byggnadsförbud, utomplansbestämmelser eller byggnadsplanerade. Motsvarande lån inom planerade områden beviljades av aravamedel. Regeln var den, att lånsökande, som fyllde fordringarna för erhållande av lån, erhöll lån antingen av jorddispositions- eller aravamedel.

För ett antal år sedan ändrades bestämmelserna så, att beviljningen av egnahemslån överfördes från Kolonisationsstyrelsen till bostadsstyrelsen. När låneansökan gällde bostadsbyggnad på icke-planerat område, krävdes utlåtande av Kolonisationsstyrelsen angående ändamålsenligheten för beviljandet av lån. Huvudvillkoret var att sökanden skulle ha stadigvarande utkomst, som tryggade hans och hans familjs försörjning på orten, där byggnaden skulle uppföras.

Från och med innevarande år har Bostadsstyrelsen som princip fastslagit att egnahemshuslån beviljas endast inom byggnadsplanerade eller planering underkastade områden. På grund av denna bestämmelse har ett mycket stort antal ansökningar avslagits, vilket, såsom lätt inses, förorsakat lånesökanden besvikelser och oöverkomliga svårigheter att få sina bostadsproblem lösta.

För att belysa hur orättvist och inkonsekvent detta strävande är må följande exempel — som är ett bland tusende liknande — anföras.

Sökanden bodde 6 km från kyrkbyn, där han hade sin arbetsplats. Vissa delar av byn är byggnadsplanerade. I grannbyn hade han tomt, fallfärdig bostad och nybyggda växthus, som sköts av honom när han inte är bunden vid sin tjänst samt av familjen. För resan med bil mellan hemmet och arbetsplatsen åtgår ca 15 minuter. Han vägrades lån emedan han icke bodde i kyrkbyn. Det meddelades, att det ansökta lånet skulle beviljas, om han köpte tomt i kyrkbyn för det planerade egnahemshuset. Ekonomiska möjligheter därtill hade han icke. För familjens försörjning var han även i behov av växthusen i sin hemby.

Även på landsbygden har industrin jämte servicenäringarna kraftigt utvecklats under de senaste åren och t. o. m. i sådan grad, att viss brist råder på fackutbildade arbetare. Många emigranter skulle återvända från Sverige, om de hade möjligheter att få räntebilliga lån för byggandet av bostad. På grund av ovannämnda bestämmelser har de i praktiken icke dessa möjligheter, varför de försök, som på senaste tid gjorts för att få hem arbetsfolk, icke lett till resultat.

Bostadsstyrelsens centraliseringspolitik i berörda avseende står fullständigt i strid med u-områdespolitiken. Då man måste förutsätta, att regeringen är medveten om dessa motsatta strävanden, får man den uppfattningen, att inom regeringen finnes två mot varandra stridande krafter: Den ena gående ut på en utarmning av den egentliga landsbygden och koncentration av allt ekonomiskt och kulturellt liv till vissa centralorter, och den andra, som är kärnan i u-områdespolitiken, att åstadkomma drägliga utkomst- och andra livsmöjligheter för alla medborgare, oberoende av var de vill ha sitt bo och sin hemvist.

Hänvisande till vad som ovan anförts och till 37 § 1 mom. riksdagsordningen får undertecknad till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet framställa följande spörsmål:

Omfattar Regeringen Bostadsstyrelsens förfarande att icke bevilja egnahemslån åt person, som bor utom bygg-

nadsplanerat område, vilket icke anses kunna utvecklas till centralort, och om icke,

kommer Regeringen att vidtaga sådana åtgärder, att person med tryggad utkomst på viss ort får möjlighet att erhålla egnahemslån oberoende av bostads- och hemorten?

Helsingfors den 15 september 1971.

Verner Korsbäck.

Kirj. ksm. n:o 191. *Suomennos.*

Korsbäck: Omakotilainan saantimahdollisuuksista rakennuskaavoittamattomalla alueella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oman kodin rakentamiseen tontille tai nk. asuntotilalle myönnettiin aikaisemmin lainaa asutus- tai maankäyttövaroista varsinaisella maaseudulla tai alueilla, joita eivät koskeneet rakennuskielto, rakennussuunnitelman takaiset määräykset eivätkä rakennussuunnitelmat. Vastaavia lainoja kaavoitetuilla alueilla myönnettiin aravavaroista. Sääntönä oli, että lainan saannin vaatimukset täyttänyt lainanhakija sai lainaa joko maankäyttö- tai aravavaroista.

Joitakin vuosia sitten määräyksiä muutettiin siten, että omakotilainojen myöntäminen siirrettiin asutushallitukselta asuntohallitukselle. Laina-anomuksen koskiessa asuntorakennusta kaavoittamattomalla alueella vaadittiin asutushallituksen lausunto lainan myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta. Pääehtona oli, että anojalla tuli olla taattu toimeentulo, joka turvasi hänen ja hänen perheensä elannon paikkakunnalla, jolle rakennus piti rakentaa.

Kuluvan vuoden alusta lähtien asuntohallitus on omaksunut periaatteen, että omakotitalolainoja myönnetään ainoastaan rakennuskaavoitetulle tai kaavoituksen alaisina oleville alueille. Tämän määräyksen perusteella hyvin suuri joukko hakemuksia on hylätty, mikä, kuten on helppo käsittää, on tuottanut lainananojalle pettymyksiä ja ylitsepääsemättömiä vaikeuksia saada asunto-ongelmansa ratkaistuksi.

Sen valaisemiseksi, miten epäoikeudenmukainen ja epäjohdonmukainen tämä pyrkimys on, esitettäköön seuraava esimerkki — joka on yksi tuhansista samankaltaisista.

Hakija asui 6 kilometrin päässä kirkonkylästä, jossa hänellä oli työpaikka. Tietyt kylän osat ovat rakennuskaavoitettuja. Naapurikylässä hänellä oli tontti, sortumaisillaan oleva asunto ja vastarakennettuja kasvihuoneita, joita hän perheensä avustamana hoiteli, kun ei ollut työhönsä sidottuna. Matkaan autolla kodin ja työpaikan välillä kuluu noin 15 minuuttia. Häneltä evättiin laina, koska hän ei asunut kirkonkylässä. Ilmoitettiin, että anottu laina myönnettäisiin, jos hän suunniteltua omakotitaloa varten ostaisi tontin kirkonkylästä. Hänellä ei ollut siihen taloudellisia mahdollisuuksia. Perheen toimeentuloa varten hän myös tarvitsi kasvihuoneita kotikylässään.

Myös maaseudulla teollisuus samoin kuin palveluelinkeinot ovat viime vuosina voimakkaasti kehittyneet ja jopa siinä määrin, että ammattikoulutuksen saaneista työntekijöistä on pulaa. Monet maastamuuttajat palaisivat Ruotsista, jos heillä olisi mahdollisuus saada halpakorkoisia lainoja asunnon rakentamiseen. Yllämainituista määräyksistä johtuen heillä ei käytännössä ole näitä mahdollisuuksia, minkä vuoksi viimeaikaiset yritykset saada työväkeä palaamaan kotiin eivät ole johtaneet tuloksiin.

Asuntohallituksen keskittämispolitiikka kosketellussa suhteessa on täysin ristiriidassa kehitysaluepolitiikan kanssa. Kun on edellytettävä hallituksen olevan tietoinen näistä vastakkaisista pyrkimyksistä, saa sen käsityksen, että hallituksen piirissä vaikuttaa kaksi toisilleen vastakkaista voimaa: Toinen, joka tähtää varsinaisen maaseudun köyhdyttämiseen ja kaiken taloudellisen ja sivistyselämän keskittämiseen tietyille keskuspaikkakunnille, ja toinen, joka on kehitysaluepolitiikan ytimenä ja joka tähtää siihen, että saataisiin siedettävät toimeentuloja elinmahdollisuudet kaikille kansalaisille riippumatta siitä, missä he haluavat asuntonsa ja kotinsa sijaitsevan.

Yllä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Hyväksyykö Hallitus asuntohallituksen menettelyn, kun se epää omakotilainan henkilöltä, joka asuu rakennus-

kaavoittamattomalla alueella, jota ei katsota voitavan kehittää keskuspaikkakunnaksi, ja jos ei,

tuleeko Hallitus ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että henkilölle, jonka toimeentulo tietyllä paikkakunnalla on turvattu, suodaan mahdollisuus saada omakotilainaa riippumatta asuin- ja kotipaikasta?

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1971.

Verner Korsbäck

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Korsbäckin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 191:

> "Hyväksyykö Hallitus asuntohallituksen menettelyn, kun se epää omakotilainan henkilöltä, joka asuu rakennuskaavoittamattomalla alueella, jota ei katsota voitavan kehittää keskuspaikkakunnaksi, ja jos ei,
>
> tuleeko Hallitus ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että henkilölle, jonka toimeentulo tietyllä paikkakunnalla on turvattu, suodaan mahdollisuus saada omakotilainaa riippumatta asuin- ja kotipaikasta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vaikka asuntohallitus onkin ottanut entistä kriittisemmän kannan haja-asutusalueille suunniteltuun järjestäytymättömään rakentamiseen sen tarkoituksena ei kuitenkaan ole supistaa tai rajoittaa maaseudulle myönnettävien omakotilainojen määrää. Kuluvana vuonna asuntohallitus on päässyt lähelle tavoitettaan, joka tähtää kaikkien sosiaalisesti tarkoituksenmukaisten ja taloudellisesti tarpeellisten omakotitaloa koskevien rakennussuunnitelmien asuntolainoittamiseen. Tämä koskee etenkin kehitysalueilla sijaitsevia maalaiskuntia.

Kiinnittämällä huomiota tontin sijaintiin sekä siihen, että välttämättömimmät palvelut, kuten ostospaikat ja vähintään ala-asteen koulu, ovat kohtuullisen etäisyyden päässä asuntohallitus on myöntänyt ja edelleenkin tulee myöntämään omakotilainoja myös kaavoitettujen alueiden ulkopuolelle varsinaiselle maaseudulle. Tarkoituksena on välttää julkisten ja yksityisten voimavarojen suuntaamista kohteisiin, jotka syrjäisen tai muutoin heikon sijainnin takia eivät ole edes asianomaisen rakentajan oman edun mukaisia. Näin samalla edistetään toimintakykyisten ja kasvukelpoisten asutuskeskusten muodostumista myös maaseudulle.

Asuntohallitus tulee edelleen verrattain laajassa mitassa hyväksymään asuntolainoja myös haja-asutusalueille, joissa lainan hakijan ammattiin liittyvillä tai muilla sellaisilla järkevillä erityisillä syillä voidaan hakemusta puoltaa. Tärkeätä on, että asianomaisten lainanhakijoiden olosuhteet selvitetään, jolloin erityisesti kunnilla on keskeinen asema ja vastuu.

Helsingissä, sisäasiainministeriössä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Jacob Söderman.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Korsbäck ställda spörsmål nr 191:

> "Omfattar Regeringen Bostadsstyrelsens förfarande att icke bevilja egnahemslån åt person, som bor utom byggnadsplanerat område, vilket icke anses kunna utvecklas till centralort, och om icke,
>
> kommer Regeringen att vidtaga sådana åtgärder, att person med tryggad utkomst på viss ort får möjlighet att erhålla egnahemslån oberoende av bostads- och hemorten?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Även om bostadsstyrelsens inställning till tilltänkt ickeorganiserat byggande på områden med glesbebyggelse har blivit mer kritisk än den har varit tidigare, är det likväl inte meningen att nedskära eller begränsa antalet lån för egnahem på landsbygden. Innevarande år har bostadsstyrelsen kommit nära sitt mål, vilket är att bostadslån skall kunna beviljas för alla socialt ändamålsenliga och ekonomiskt påkallade byggnadsprojekt som rör egnahemshus. Detta gäller främst landskommunerna inom utvecklingsområden.

Med beaktande av tomtens läge och av att den nödvändigaste servicen, såsom köpställen och åtminstone skola för lågstadiet, finns på skäligt avstånd, har bostadsstyrelsen beviljat och kommer fortfarande att bevilja egnahemslån även utanför planlagda områden på den egentliga landsbygden. Meningen är att undvika användning av allmänna och privata resurser för byggen vilka på grund av att de är avsides eller eljest ofördelaktigt belägna icke är förenliga ens med vederbörande byggares egna intressen. På detta sätt främjas samtidigt uppkomsten av funktionsdugliga och expansiva bostadscentrum även på landsbygden.

Bostadsstyrelsen kommer fortfarande att i rätt stor omfattning godkänna bostadslån även för områden med glesbebyggelse, då med sökandens yrke sammanhängande eller andra dylika förnuftiga skäl motiverar ansökans förordande. Viktigt är, att vederbörande lånesökandes förhållanden utreds, varvid i synnerhet kommunerna har en central ställning och ett betydande ansvar.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 19 oktober 1971.

Minister *Jacob Söderman.*

Kirj. ksm. n:o 192.

Kohtala: Työllisyyden turvaamisesta Hämeenlinnan alueella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hämeenlinnan alueella työllisyystalvi 1971—72 muodostuu erittäin vaikeaksi. Työttömien määrä muodostuu useita aikaisempia talvikausia huomattavasti suuremmaksi, pahimmassa tapauksessa työttömien määrä jopa kaksinkertaistuu.

Työttömien määrää voimakkaasti lisääviä syitä on useitakin. Yksityinen rakennustoiminta hiljentyy rakenteilla olevien rakennustöiden valmistuttua tämän syksyn aikana. Asuntorakennustoiminta vähentyy huomattavasti myös sen vuoksi, että myönnetyt aravalainat ovat riittämättömiä. Rautaruukin tehdaslaitoksen valmistuttua useampia satoja rakennustyöntekijöitä jäänee ilman työtä.

Valtion reaali-investoinnit asukasta kohti ovat Turun yliopistossa suoritetun tutkimuksen mukaan Etelä-Hämeessä ja Hämeenlinnan alueella ylivoimaisesti maan alhaisimmat. Tämä on merkinnyt sitä, että Hämeenlinnan alueella valtion rahoittamia työmaita on ollut vähän. Kun työllisyysrasite on jo jäänyt Hämeenlinnan alueella pääasiassa kuntien velvollisuudeksi, niin kunnat eivät yksinkertaisesti pysty taloudellisesti lisäämään työtilaisuuksia.

Kuluvan vuoden valtion talousarviossa sekä vuoden 1972 valtion talousarvioesityksessä olevat varat eivät riitä työllistämään kuin pienen osan työttömistä työnhakijoista Hämeenlinnan alueella. Lisäksi huomattava osa valtion Hämeenlinnan alueelle esitetyistä määrärahoista menee materiaali- ja tarvikehankintoihin, joten työttömien työnhakijoiden työllistämiseen jäävät määrärahat ovat pieniä.

Sopivia työllisyyskohteita valtion rahoitettavaksi Hämeenlinnan alueella on kasautunut vuosien varrella paljon. Valtion piiriviranomaisille ja keskusvirastoille on esitetty työllisyyden helpottamiseksi useita kohteita tuloksetta. Esim. Hämeenlinnan alueen tieverkoston parantaminen on jätetty kokonaan hoitamatta vuoden 1972 talousarvioesityksessä tiemäärärahojen kasautuessa yksipuolisesti (80 %:sti) Tampereen alueelle. Varuskuntien kasarmit ovat monet kunnoltaan varusmiesten terveydelle vaarallisia. Maakunta-arkisto on täyteen sullottu. Useat valtion viranomaiset tarvitsisivat Hämeenlinnan alueella lisätiloja. Sopivia ja tärkeitä valtion työllisyyskohteita löytyisi paljon Hämeenlinnan alueelta.

Kaikkeen edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin työllisyyden turvaamiseksi ensi talven aikana Hämeenlinnan alueella lisäämällä valtion rahoittamia työkohteita?

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Leo Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 192:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin työllisyyden turvaamiseksi ensi talven aikana Hämeenlinnan alueella lisäämällä valtion rahoittamia työkohteita?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hämeenlinna kuuluu Kanta-Hämeen alueeseen, mihin Tampereen työvoimapiirissä lasketaan lisäksi Hattulan, Hauhon, Janakkalan, Kalvolan, Lammin, Rengon, Tuuloksen ja Urjalan kunnat. Tällä alueella on työttömyys ollut selvästi keskimääräistä vähäisempää ja valtion töiden tarve työllisyyden kannalta pienempi kuin muualla piirin alueella.

Työllisyysvuonna 1970—71 ei Kanta-Hämeessä velvoitettu ainoatakaan kuntaa täyttämään työhönsijoitusosuuttaan, eivätkä siten työvoimatoimikunnat joutuneet osoittamaan lainkaan työntekijöitä valtion työmaille. Tämän vuoksi ei voitane sanoa, että "työllisyysrasite Hämeenlinnan alueella olisi jäänyt pääasiassa kuntien velvollisuudeksi", kuten kysymyksessä esitetään.

Viime syyskuun puolivälin tilannekatsauksen mukaan työttömiä työnhakijoita oli Hämeenlinnan kortistossa 550 henkilöä, viime vuonna samaan aikaan 470, vuonna 1969 700 ja vuonna 1968 800 henkilöä. Tämä lukusarja osoittaa, että työllisyystilanne Hämeenlinnan alueella ei ole oleellisesti huonompi kuin edellisenä vuonna.

Kanta-Hämeen alueella valtion tämän syksyn työohjelmaan kuuluvien työmaiden yhteinen työvahvuus eri kuukausina on seuraava:

syyskuu	210	työntekijää
lokakuu	261	„
marraskuu	336	„
joulukuu	374	„

Mainittakoon tässä yhteydessä, että viime työllisyysvuoden aikana työnvälitys yritti saada Lammille ja Parolaan valtion työmaille paikallisia työntekijöitä, mutta näitä ei ollut paljoakaan saatavissa, joten työvoimaa oli hankittava muualta.

Hämeenlinnan kaupungin osalta saattaa olla mahdollista talonrakennusalan työttömien määrän kasvaminen viime talvista suuremmaksi. Rautaruukin tehdaslaitoksen valmistuminen merkitsee huomattavan rakennustyökohteen päättymistä. Tällä hetkellä ei Rautaruukissa kuitenkaan liene varsinaisia rakennusalan työntekijöitä enää paljoakaan työssä. Nämä saanevat helpostikin työtä urakoitsijaliikkeen muilla työmailla. Suurin osa Rautaruukissa tällä hetkellä olevasta työvoimasta on aliurakoitsijoiden muualta tuottamaa ammattityövoimaa, joka siirtyy töiden päätyttyä muille työmaille.

Tämän hetken työllisyystilanne Kanta-Hämeessä on hyvä. Rakennusalalla on avoimia työpaikkoja lähes kaksi kertaa enemmän kuin työttömiä työnhakijoita. Samoin teollisuudessa ja palvelualoilla on työttömiä työnhakijoita vähemmän kuin työpaikkoja.

Myös ensi talvikauden työllisyysnäkymät Kanta-Hämeessä ovat verrattain hyvät, talonrakennusalalla jopa viime talvista hieman paremmat. Ainoastaan eräillä toimihenkilöaloilla tilanne tulee olemaan viime talvista jonkun verran huonompi, mutta näiden alojen tilannetta ei sanottavastikaan voida parantaa valtion työkohteita lisäämällä.

Edellä sanotun johdosta katson, että työllisyyslain valtioon kohdistetut velvoitteet pystytään ensi vuoden työohjelman puitteissa Kanta-Hämeessä tulevanakin talvikautena hoitamaan mahdollisimman pitkälle ns. työlinjaa noudattaen.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 19 september 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande följande, av riksdagsman Leo Kohtalas ställda skriftliga spörsmål nr 192:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder i syfte att trygga sysselsättningen nästa vinter i Tavastehus-området genom att öka antalet av staten finansierade arbetsobjekt?"

Som svar på detta önskar jag vördsamt framhålla:

Tavastehus hör till mellersta Tavastland (Kanta-Häme), till vilket område från Tammerfors arbetskraftsdistrikt dessutom räknas Hattula, Hauho, Janakkala, Kalvola, Lammi, Renko, Tuulos och Urjala kommuner. Inom detta område har arbetslösheten varit klart under genomsnittet och behovet av statliga arbeten ur sysselsättningssynpunkt mindre än på annat håll inom distriktet.

Under sysselsättningsåret 1970—71 ålades ingen kommun att fylla sin arbetsplaceringsandel och därför behövde inte heller arbetskraftskommissionerna anvisa några arbetstagare till statens arbetsplatser. Man torde därför inte kunna säga, att "sysselsättningsbördan inom Tavastehus-området huvudsakligen hade varit en förpliktelse för kommunerna" såsom det framhålles i spörsmålet.

Enligt en rapport över läget i mitten av sistlidna september månad fanns arbetslösa arbetssökande 550 i Tavastehus, senaste år vid samma tidpunkt 470, 700 personer år 1969 och 800 år 1968. Denna sifferserie visar, att sysselsättningsläget i Tavastehus-området inte är väsentligt sämre än föregående år.

Arbetsstyrkan vid statens arbetsplatser, som ingår i arbetsprogrammet för i höst, är i mellersta Tavastland månadsvis följande:

september	210	arbetstagare
oktober	261	„
november	336	„
december	374	„

I detta sammanhang kan nämnas, att arbetsförmedlingen senaste år försökte få lokal arbetskraft till arbetsplatserna i Lammi och Parola, men att det inte fanns många att tillgå, utan arbetskraft måste tas från annat håll och inkvarteras.

För Tavastehus stads del kan antalet arbetslösa inom byggnadsbranschen möjligen komma att överstiga senaste vinters siffror. Då Rautaruukki fabriksbygge blir färdigt, innebär detta att ett betydande byggnadsarbete avslutas. För närvarande torde likväl Rautaruukki inte längre ha många egentliga byggnadsarbetare i arbete. Dessa torde lätt få arbete på entreprenadfirmans andra arbetsplatser. Största delen av den arbetskraft, som för närvarande är sysselsatt på Rautaruukki, är fackarbetare som underentreprenörerna haft med sig från annat håll och som då arbetet avslutas överförs till andra arbetsplatser.

Sysselsättningsläget i mellersta Tavastland är gott för tillfället. Inom byggnadsbranschen finns det nästan dubbelt fler lediga platser än arbetslösa arbetssökande. Också inom industrin och serviceyrkena är antalet arbetslösa arbetssökande mindre än antalet lediga platser.

Sysselsättningsutsikterna för nästa vinter är också goda för mellersta Tavastlands del, inom husbyggnadsbranschen t.o.m. något bättre än senaste vinter. Endast inom vissa tjänstemannaområden kommer läget att vara något sämre än förra året, men i dessa branscher kan situationen inte nämnvärt förbättras genom att man ökar antalet statliga arbetsobjekt.

På grund av det ovansagda anser jag, att de förpliktelser lagen om sysselsättning ålägger staten inom ramen för nästa års arbetsprogram också inkommande vintersäsong kan skötas i det längsta genom tillämpande av den sk. arbetslinjen.

Helsingfors den 19 oktober 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Kirj. ksm. n:o 193.

Jaatinen: Työnantajille oppisopimuslain mukaisesti suoritettavien korvausten korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oppisopimuslain 28 §:n mukaisesti työnantajalle suoritetaan valtion varoista korvausta voimassa olevan oppisopimuksen mukaisesta kouluttamisesta aiheutuneista menoista kutakin oppisopimuksen tehnyttä oppilasta kohti 720—1 140 mk oppiohjelman mukaiselta ensimmäiseltä vuodelta ja seuraavilta oppivuosilta 360—720 mk vuodessa asetuksella lähemmin määriteltävin perustein.

Ammattikasvatushallitus on 11 päivänä syyskuuta 1968 antamallaan päätöksellä n:o 246/A 48/68 vahvistanut eri ryhmissä yritysaloittain ne korvaukset, jotka oppisopimuksen mukaisesta kouluttamisesta työnantajille suoritetaan. Perusteena on pidetty vuoden 1965 kustannustasoa.

Verrattaessa maksettavia korvauksia tämän hetkisiin todellisiin kustannuksiin voidaan todeta, että korvaukset ovat pahasti jälkeenjääneitä. Vuodesta 1965 lähtien ovat ne kustannukset, joiden korvaamisesta oppisopimusasetuksessa on kyse, nousseet jo yli 30 %.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työnantajille oppisopimuslain mukaisesti suoritettavien korvausten korottamiseksi?

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1971.

Matti Jaatinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 17 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Matti Jaatisen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 193:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työnantajille oppisopimuslain mukaisesti suoritettavien korvausten korottamiseksi?"

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Opetusministeriön laskelmien mukaan ovat vuodesta 1965 lähtien ne kustannukset, jotka korvataan työnantajalle oppisopimuslain (422/67) 28 §:n nojalla nousseet 34 prosentilla. Näiden laskelmien mukaisesti on opetusministeriössä laadittu oppisopimusasetuksen (563/67) 19 §:n 1 ja 3 momenttien muuttamiseksi ehdotus. Asetuksen muutosehdotus on lausunnolla valtiovarainministeriössä. Opetusministeriön tavoitteena on saada asetuksen muutos voimaan kuluvana syksynä.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 17 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Matti Jaatinen ställda skriftliga spörsmål nr 193:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för höjande av de ersättningar som i enlighet med läroavtalslagen skall utgå till arbetsgivare?

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt undervisningsministeriets kalkyler har de utgifter som enligt 28 § läroavtalslagen (422/67) ersättes arbetsgivare från år 1965 stigit med 34 procent. I enlighet med dessa kalkyler har i undervisningsministeriet uppgjorts ett förslag till ändring av 19 § 1 och 3 mom. läroavtalsförordningen (563/67).

Förslaget till ändring av förordningen har sänts till finansministeriet för utlåtande. Undervisningsministeriet avser att kunna bringa ändringen av förordningen i kraft under innevarande höst.

Helsingfors den 27 september 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Skriftl. spm. nr 194.

Korsbäck: Om utvecklande av fårskötseln.

Till Riksdagens Herr Talman.

För ett antal år sedan hade fårskötseln mycket ringa omfattning. Tack vare målmedveten förädling av det finska fåret har man småningom erhållit en fårstam med rekordstor fruktsamhet. Antalet födda lamm per tacka och år är i medeltal 23 st. Fårens vikt har stigit från 20 till 60 à 70 kg. På grund härav och tack vare den upplysning, som särskilt Får- och getavelsföreningen bedrivit har intresset för fårskötseln ökat mycket kraftigt under de senaste åren. Senaste år fanns i landet ca 180 000 får.

Förutom det finska fårets stora fruktsamhet är fåret i jämförelse med andra nyttodjur mycket anspråkslöst. På grund härav är fårskötseln en fördelaktig näringsgren, särskilt i skärgården och andra u-områden, som icke har naturliga förutsättningar för idkandet av andra mera krävande näringar. En positiv omständighet är även den, att det finska fåret är efterfrågat såsom avelsdjur i många andra länder. En viss export av sådana djur förekommer och förutsättningar synes finnas för ökning av denna export.

På grund av import av fårkött under tiden för den egentliga fårslakten och fårsköttförsäljningen, ojämnt utbud och konsumenternas ringa uppskattning av fårkött — som ju är en delikatess för dem, som vant sig att äta köttet — har lett till att producentpriset sjunkit till en nivå, som gör näringen olönsam och förtar intresset för fårskötsel. Om skyndsamma åtgärder inte vidtagas för åstadkommandet av bättre lönsamhet, kommer alla de uppoffringar, som även statsmakten gjort för främjandet av fårskötseln, att gå till spillo genom att näringen dör.

Bl.a. borde följande åtgärder skyndsamt vidtagas:

1. Reglera importen av fårkött till den tid av året då ringa utbud råder på inhemskt kött,
2. anordna upplysning i tv, radio och andra massmedia om fårköttets utomordentligt goda kvalité som föda, samt
3. bevilja fårfarmarna en produktionspremie om 1 mark per kg för sålt kött av statsmedel. De sammanlagda kostnaderna för de två sistnämnda åtgärderna kan uppskattas till omkring 800 000—1 000 000 mark.

Hänvisande till vad som ovan anförts och till 37 § 1 mom. riksdagsordningen får undertecknad till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet ställa följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om fårskötselns stora betydelse särskilt i skärgården och inom andra u-områden och denna närings nuvarande beträngda ekonomiska läge, om så är,
>
> kommer Regeringen att vidtaga åtgärder i syfte att förbättra fårskötselns möjligheter att uppnå sådant ekonomiskt resultat att näringen kan fortbestå och ytterligare utvecklas?

Helsingfors den 18 september 1971.

Verner Korsbäck.

Korsbäck: Lammastalouden kehittämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Joitakin vuosia sitten lampaanhoidon harjoittaminen oli hyvin vähäistä. Suomalaisen lampaan määrätietoisen jalostuksen ansiosta on vähitellen saatu aikaan ennätyksellisen hedelmällinen lammaskanta. Uuhikohtainen vuotuinen karitsamäärä on keskimäärin 23 kpl. Lampaiden paino on kohonnut 20 kilosta 60 à 70 kiloon. Tämän johdosta ja erityisesti Lampaan- ja vuohenjalostusyhdistyksen valistustoiminnan ansiosta lampaanhoitoa kohtaan tunnettu mielenkiinto on viime vuosina voimakkaasti lisääntynyt. Viime vuonna oli n. 180 000 lammasta.

Sen ohella, että suomalainen lammas on sangen hedelmällinen, lammas on muihin hyötyeläimiin verrattuna hyvin vaatimaton. Tämän johdosta lampaanhoito on edullinen elinkeino, erityisesti saaristossa ja muilla kehitysalueilla, joilla ei ole luontaisia edellytyksiä muiden vaativampien elinkeinojen harjoittamiseen. Myönteinen seikka on myös se, että suomalainen lammas on siitoseläimenä kysytty monissa muissa maissa. Sellaisten eläinten vientiä harjoitetaan jossain määrin ja edellytyksiä tämän viennin lisäämiselle näyttää olevan.

Lampaanlihan varsinaisen teurastusajan ja lampaanlihan myynnin aikana tapahtuva tuonti, epätasainen tarjonta ja kuluttajien vähäinen lampaanlihan arvostus — onhan lampaanliha herkkua niille, jotka ovat tottuneet sitä hyömään — ovat johtaneet siihen, että tuottajahinta on alentunut tasolle, joka tekee tästä elinkeinosta kannattamattoman ja joka aiheuttaa sen, että kiinnostus lampaanhoitoon häviää. Ellei pikaisiin toimenpiteisiin paremman tuottavuuden aikaansaamiseksi ryhdytä, tulevat kaikki uhraukset, nekin, joihin valtiovalta on lampaanhoidon edistämiseksi ryhtynyt, valumaan hiekkaan tämän elinkeinon sammuessa.

Mm. seuraaviin toimenpiteisiin tulisi pikaisesti ryhtyä:

1. Lampaanlihan tuonti tulisi rajoittaa siihen aikaan vuodesta, jolloin kotimaisen lihan tarjonta on vähäistä,
2. televisiossa, radiossa ja muissa joukkotiedotusvälineissä olisi levitettävä tietoa lampaanlihan ravinnollisesta erinomaisuudesta, sekä
3. valtion varoista tulisi myöntää lampaankasvattajille tuotantopalkkio, jonka suuruus olisi 1 mk myydyltä lihakilolta. Kahden viimemainitun toimenpiteen yhteiskustannukset voidaan arvioida n. 800 000—1 000 000 markaksi.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen lampaanhoidon tärkeydestä erityisesti saaristossa ja muilla kehitysalueilla sekä tämän elinkeinon nykyisestä taloudellisesta ahdingosta, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin parantaakseen lampaanhoidon mahdollisuuksia päästä sellaiseen taloudelliseen tulokseen, että tätä elinkeinoa voidaan jatkaa ja edelleen kehittää?

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1971.

Verner Korsbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Korsbäckin tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen lampaanhoidon tärkeydestä erityisesti saaristossa ja muilla kehitysalueilla sekä tämän elinkeinon nykyisestä taloudellisesta ahdingosta, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin parantaakseen lampaanhoidon mahdollisuuksia päästä sellaiseen taloudelliseen tulokseen, että tätä elinkeinoa voidaan jatkaa ja edelleen kehittää?"

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Maatalouden alueittaisena hintapoliittisena tukena on saaristoalueella 1 päivästä toukokuuta 1970 lähtien maksettu lampaanlihasta tuotantoavustusta 26 penniä kilolta. Vuonna 1971 tuki nostettiin 45 penniksi. Tämän ohella on myös villasta maksettu tuotantopalkkiota. Hallituksen toimesta tullaan myöskin selvittelemään mitä mahdollisuuksia olisi lampaanlihan kausivaihtelujen tasoittamiseksi. Edelleen tullaan tutkimaan muita keinoja lampaanhoidon kehittämiseksi saaristossa ja muilla kehitysalueilla.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Korsbäck ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om fårskötselns stora betydelse särskilt i skärgården och inom andra u-områden och denna närings nuvarande beträngda ekonomiska läge, om så är,
>
> kommer Regeringen att vidtaga åtgärder i syfte att förbättra fårskötselns möjligheter att uppnå sådant ekonomiskt resultat att näringen kan fortbestå och ytterligare utvecklas?"

Helsingfors den 12 oktober 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Såsom regionalt prispolitiskt stöd åt lantbruket har inom skärgårdsområdet sedan den 1 maj 1970 erlagts produktionspremie för fårkött, vilken först utgick med 26 penni per kilo. År 1971 höjdes stödet till 45 penni. Härjämte har produktionspremie betalats även för ull. Genom regeringens försorg kommer också att utredas vilka möjligheter det finns att utjämna säsongväxlingarna i fråga om fårkött. Vidare kommer andra åtgärder för utvecklande av fårskötseln i skärgården och inom andra utvecklingsområden att prövas.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 195.

Tiilikainen: Svetogorskin tehtaiden rakentamisesta suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Imatra ja sen lähikunnat ovat kärsineet jatkuvasta työttömyydestä 60-luvun alkupuolelta lähtien, jolloin eräät suuret rakennushankkeet Imatran alueella saatiin päätökseen. Imatran ja sen lähikuntien asema valtakunnan rajalla asettaa omat rajoituksensa Imatran talousalueen elinkeinoelämän kehittämiselle. Ennusteiden mukaan työllisyystilanne Imatralla ja sen lähikunnissa tulee olemaan aikaisempaa vaikeampi ensi talvikautena.

Julkisuudessa on mainittu Neuvostoliiton puolella sijaitsevien Enson (Svetogorsk) tehtaiden uudelleen rakentaminen eräänä sellaisena työkohteena, joka toteutettaisiin suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä suomalaisella työvoimalla.

Saatujen tietojen mukaan mainitun rakennushankkeen loppuunsaattaminen tulisi kestämään useamman vuoden ajan. Näin ollen em. tehtaiden rakentaminen yhteishankkeena edellä mainitulla tavalla tulisi huomattavasti helpottamaan Imatran ja sen lähikuntien työllisyystilannetta. Koska näin mittavan hankkeen toteuttaminen tulisi vaatimaan huomattavia ennakkovalmisteluja Suomen puolella rajaa varsinkin Imatralla, olisi näihin toimenpiteisiin voitava varautua hyvissä ajoin.

Tiettävästi Neuvostoliiton ja Suomen viranomaisten välillä on käyty neuvotteluja myös rajanylityspaikan avaamisesta niin, että Suomen puolella rajanylityspaikkana olisi Imatra. Myös näiden neuvottelujen myönteiseen lopputulokseen saattamista pidetään tärkeänä nimenomaan Imatran talousalueen elinkeinoelämälle. Rajanylityspaikan ja samalla maantieliikenteen avaamisella täydennettäisiin merkittävästi sitä liikennettä, joka tällä hetkellä tapahtuu rautateitse Neuvostoliitosta Imatrankosken asemalle.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus Imatran ja sen lähikuntien vaikeutuvan työllisyystilanteen huomioonottaen kiirehtinyt Neuvostoliiton kanssa aloitettuja neuvotteluja Enson (Svetogorsk) tehtaiden uudelleen rakentamisesta suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä suomalaisella työvoimalla ja neuvotteluja rajanylityspaikan avaamisesta Suomen ja Neuvostoliiton välille Imatran kaupungin alueelta, ja
>
> onko Hallitus em. neuvottelujen myönteistä lopputulosta ajatellen ryhtynyt sellaisiin valmisteleviin toimenpiteisiin, että työt voidaan aloittaa ilman viivytyksiä?

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1971.

Paavo Tiilikainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja P. Tiilikainen 17 päivänä syyskuuta 1971 esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus Imatran ja sen lähikuntien vaikeutuvan työllisyystilanteen huomioonottaen kiirehtinyt Neuvostoliiton kanssa aloitettuja neuvotteluja Enson (Svetogorsk) tehtaiden uudelleen rakentamisesta suomalais-neuvostoliittolaisena yhteistyönä suomalaisella työvoimalla ja neuvotteluja rajanylityspaikan avaamisesta Suomen ja Neuvostoliiton välille Imatran kaupungin alueelta, ja
>
> onko Hallitus em. neuvottelujen myönteistä lopputulosta ajatellen ryhtynyt sellaisiin valmisteleviin toimenpiteisiin, että työt voidaan aloittaa ilman viivytyksiä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Suomalais-neuvostoliittolaisen hallitusten välisen pysyvän taloudellisen yhteistyökomission viidennessä kokouksessa 16.—17. 1. 1969 Moskovassa ilmoitettiin Neuvostoliiton taholta, että asianomaiset neuvostoliittolaiset elimet olivat tutkineet kysymystä suomalaisen työvoiman mahdollisesta käyttämisestä Svetogorskin selluloosa- ja paperitehtaan laajentamisen yhteydessä. Mainitun yhteistyökomission kokouksen jälkeen Suomen osapuoli asetti erityisen työryhmän käsittelemään Suomen osallistumista tämän työkohteen toteuttamiseen. Suoritettujen selvittelyjen perusteella yhteistyökomissio päätti Helsingissä 20.—26. 8. 1969 pidetyssä kuudennessa kokouksessaan suositella molempien maiden asianomaisille elimille yhteistyömahdollisuuksien lähempää tutkimista ja ryhtymistä yhteistyön toteuttamisen edellyttämiin kaupallisiin neuvotteluihin.

Suomalaiset konetoimituksista ja rakennustöistä kiinnostuneet yritykset ovatkin käyneet neuvostoliittolaisen tilaajan kanssa yksityiskohtaisia neuvotteluja, joiden tuloksena ensimmäinen sitova tarjous jätettiin neuvostoliittolaiselle osapuolelle 15. 4. 1971. Kysymys on tällä hetkellä lähinnä siitä, mitä rakennuskohteita Neuvostoliitto haluaa tässä vaiheessa sisällyttää lopulliseen tarjouspyyntöönsä. Yksityiskohdista on tämän jälkeen keskusteltu edelleen myönteisessä hengessä. Neuvostoliittolaista tilaajaa ja asianomaista ministeriötä edustava valtuuskunta on kuluvan kuun aikana käynyt tutustumassa Suomessa vastaavanlaisiin laitoksiin.

Tarkoituksena on toimittajien ja tilaajien välillä solmittavan kaupallisen sopimuksen edellä allekirjoittaa asiaa koskeva hallitusten välinen raamipöytäkirja, jossa hallitusten välillä sovitaan ko. hankkeen pääperiaatteista. Suomen taholta on jo ilmoitettu oltavan valmiita allekirjoittamaan tämä hallitusten välinen sopimus Neuvostoliitolle sopivana ajankohtana.

Imatran rajanylityspaikasta on neuvotteluihin liittyen käyty alustavia keskusteluja sitä silmälläpitäen, että Svetogorskin tehtaan laajentamistöihin mahdollisesti osallistuvan suomalaisen työvoiman asuinpaikkana olisi Imatran seutu. Käytännöllisiin järjestelyihin, joihin Suomen taholla ollaan varauduttu, tullaan palaamaan välittömästi ko. raamisopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Olavi J. Mattila.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte § 37, 1 mom. riksdagsordningen anger, har riksdagsman P. Tiilikainen den 17 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet ställt följande spörsmål:

> "Har Regeringen med beaktande av den försvårade arbetssituationen i Imatra med grannkommuner påskyndat de med Sovjetunionen påbörjade förhandlingarna om en utbyggning av Ensos fabriker (Svetogorsk) i finsk-sovjetiskt samarbete med finsk arbetskraft och förhandlingarna om öppnandet av en gränsöverskridningspunkt mellan Finland och Sovjetunionen på Imatra stads område,
>
> och har Regeringen med tanke på ett positivt slutresultat i dessa förhandlingar vidtagit sådana förberedande åtgärder, att arbetena kan inledas utan förseningar?"

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Vid den finsk-sovjetiska permanenta ekonomiska samarbetskommissionens femte möte i Moskva 16.—17. 1. 1969 meddelades från sovjetisk sida, att vederbörande sovjetiska organ utrett frågan om ett eventuellt nyttjande av finsk arbetskraft i samband med utvidgningen av cellulosa- och pappersfabriken i Svetogorsk. Efter samarbetskommissionens möte tillsattes på finskt håll en speciell arbetsgrupp för att behandla en finsk medverkan vid förverkligande av detta arbetsprojekt. Mot bakgrunden av de gjorda utredningarna beslöt samarbetskommissionen vid sitt sjätte möte i Helsingfors 20.—26. 8. 1969 att rekommendera de båda ländernas berörda organ att närmare utreda samarbetsmöjligheterna och att inleda de kommersiella förhandlingar förverkligandet av samarbetet förutsätter.

De finska företag som varit intresserade av maskinleveranserna och byggnadsarbetena har redan haft detaljerade förhandlingar med beställaren. Som resultat av dessa förhandlingar gavs det första bindande anbudet åt den sovjetiska parten 15. 4. 1971. För närvarande är det närmast fråga om vilka byggnadsprojekt Sovjetunionen i detta skede vill innefatta i den slutliga anbudsförfrågan. Detaljfrågorna har härefter diskuterats i en alltjämt positiv anda. En delegation representerande den sovjetiska beställaren och vederbörande ministerium har under innevarande månad bekantat sig med motsvarande anläggningar i Finland.

Avsikten är att innan det kommersiella avtalet undertecknas mellan leverantörerna och beställarna i frågan, underteckna ett ramprotokoll mellan regeringarna, i vilket regeringarna överenskommer om huvudprinciperna för ifrågavarande projekt. Från finsk sida har redan meddelats att man är klar att underteckna detta avtal mellan regeringarna vid en för Sovjetunionen lämplig tidpunkt.

I samband med förhandlingarna har preliminära diskussioner förts om en gränsöverskridningspunkt i Imatra med beaktande av att hemorten för den finska arbetskraft, som möjligen skulle deltaga i utvidgningsarbetena vid fabriken i Svetogorsk, skulle utgöras av trakterna kring Imatra. Till de praktiska arrangemangen, som man på finsk sida är beredd på, är det meningen att återkomma så snart det nämnda ramavtalet undertecknats.

Helsingfors, den 15 oktober 1971.

Minister *Olavi J. Mattila.*

Suomi ym.: Laitilan ammattikurssikeskuksen oppilaiden asunto- ja vapaa-aikatilojen parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työttömän työvoiman ammattiin kouluttaniseksi on läänien alueilla kuntien yhteistyönä a valtion tukea apuna käyttäen kiinnitetty nerkittävässä määrin huomiota mm. perustanalla ammattikurssikeskuksia. Harkintaan ja isiantuntemukseen perustuva tilannearvio eri lojen työvoimatarpeesta on ammattikurssikesusten työn perustana ja näin on voitu ohjata yötä vailla olevat sellaisille työaloille joissa mmattityövoimasta on puutetta. Valtion takaanat lainat ovat rohkaisseet kuntia ammattiurssikeskusten perustamisessa ja yleisesti on yritty siihen, että kurssitukseen tarvittavat akennukset ovat ajanmukaisia sekä opetukselisesti että asumistasoltaan.

Laitilan kunnassa sijaitseva ammattikurssiskus on uusi laitos. Opetustilat ja asumiseen arvittavat rakennukset ja huonetilat ovat viihyisiä ja tarkoitustaan vastaavia. Riittävässä näärin ei kuitenkaan ole kiinnitetty huomiota urssitettavien vapaa-ajan toimintoihin. Tämänyyppisessä sisäoppilaitoksessa pitäisi ehdottonasti järjestää kerhotilat siten, että kurssitetavat voisivat erilaisten ajanvietepelien, musiin kuuntelun ja vaikkapa tanssin merkeissä keskenään seurustella. Tällaisia mahdollisuuksia ei Laitilan ammattikurssikeskuksessa ole ja iksi pitäisi ryhtyä toimenpiteisiin vapaa-aikailojen aikaansaamiseksi, jolloin myös poistuivat ne järjestykselliset häiriöt, joita silloin ällöin Laitilan keskustan kahviloissa jne. ilmeee.

Se että kurssilaiset eivät viihdy asuntoalueellaan, johtuu osittain edellämainituista vapaajan harrastustoimintojen mahdollisuuksien puuttumisesta ja osittain myös siitä, että asunot ovat ahtaita. N. 12 m²:n oppilashuoneisiin on majoitettu jopa viisikin kurssilaista. Huoneisiin ei mahdu vuoteiden lisäksi kuin pöytä, pari tuolia ja kirjoitustila kahdelle. Kurssikeskusta ei kuitenkaan ole mitoitettu liian pieneksi, ahtaus ei johdu siitä. Osa asuntolatarkoitukseen rakennetuista huoneista on nimittäin annettu ulkopuolisille asunnontarvitsijoille ja näin on jouduttu tilanteeseen, että neljä — viisi kurssilaista on mahdutettu yhteen. Niinkuin kaikkialla, myös Laitilassa on asuntopula, mutta kunnan tulisi ratkaista tämä ongelma muulla tavoin kuin ottamalla majoitustiloja ammattikurssikeskuksen oppilailta. Tällainen menettely ei voi olla sopusoinnussa sen yleisesti hyväksytyn periaatteen kanssa, jossa pyritään ottamaan huomioon ammattiin kurssitettavien asunto-olosuhteiden viihtyvyys ja tarkoituksenmukaisuus.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että Laitilan kunnassa sijaitsevassa ammattikurssikeskuksessa oppilaat joutuvat asumaan erittäin ahtaasti, koska osa kurssilaisten käyttöön rakennetuista asunnoista on vuokrattu ulkopuolisille ja että kurssikeskuksen vapaa-aikatilat ovat puutteelliset ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Laitilan ammattikurssikeskuksen asuntojen varaamiseksi kurssilaisille ja aikooko Hallitus vastaisuudessa tarkistaa kurssikeskusten huonetilaohjelmat siten, että niihin rakennettaisiin vapaa-aikojen toimintoja varten kerho- yms. huoneet?

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Oili Suomi. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 21 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Oili Suomen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 196:

> "Onko Hallitus tietoinen, että Laitilan kunnassa sijaitsevassa ammattikurssikeskuksessa oppilaat joutuvat asumaan erittäin ahtaasti, koska osa kurssilaisten käyttöön rakennetuista asunnoista on vuokrattu ulkopuolisille ja että kurssikeskuksen vapaa-aikatilat ovat puutteelliset ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Laitilan ammattikurssikeskuksen asuntojen varaamiseksi kurssilaisille ja aikooko Hallitus vastaisuudessa tarkistaa kurssikeskusten huonetilaohjelmat siten, että niihin rakennettaisiin vapaa-aikojen toimintoja varten kerho- yms. huoneet?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Laitilan ammatillisen kurssikeskuksen käyttöön on valmistunut 23. 6. 1971 kunnan toimesta ja varoin rakennettu uusi oppilasasuntola. Kunnan omistamassa asuntolassa on yhteensä 42 huoneistoa, joissa jokaisessa on kaksi huonetta ja keittokomero. Huoneiden pinta-ala on 15 neliömetriä ja eteisen, keittokomeron sekä saniteettitilojen yhteispinta-ala 14,5 neliömetriä. Lisäksi oppilaiden käytettävissä on huoltorakennuksen yhteydessä vapaa-ajantiloja, joiden pinta-ala on 241 neliömetriä.

Laitilan ammatillisen kurssikeskuksen antaman selvityksen mukaan kurssikeskuksen edellä mainitussa oppilasasuntolassa on tällä haavaa 52 vuodepaikkaa ja lisäksi niin sanotussa vastaanottoasuntolassa 7 vuodepaikkaa vapaina. Oppilaiden sijoittelussa huoneisiin on ilmoituksen mukaan pyritty noudattamaan ammatti kasvatushallituksen asiasta antamia ohjeita, joi den mukaisesti enintään kolme oppilasta oi majoitettu samaan huoneeseen. Näin ollen oi todettava, että ulkopuoliset asunnontarvitsija eivät ole varanneet oppilaille tarkoitettuja paik koja.

Ammatillisia kurssikeskuksia varten on laa dittu yleishuonetilaohjelmat ja selvitetty ra kenne- ja muut asiaankuuluvat, koulutukseer käytettäville rakennuksille asetettavat vaati mukset. Tehtävän on suorittanut opetusminis teriön asettama toimikunta, ammattikurssikes kusten rakennusohjelmatoimikunta (Komitean mietintö 1970: B 71). Mietinnön mukaan jo kaisessa kurssikeskuksessa tulee olla muur muassa oppilaiden vapaa-ajan toimintaan tar vittavaa tilaa. Laitilan ammatillisen kurssikes kuksen asunnot vastaavat sekä tilavuudeltaar että varustetasoltaan ammattikurssikeskuster rakennusohjelmatoimikunnan mietinnössä esi tettyjä normeja. Vapaa-ajan toimintatilat ylittä vät mainitussa mietinnössä esitetyt tilavuusnor mit lähes kaksinkertaisesti.

Kurssilaisten viihtyvyys on tärkeä ja huo mionarvoinen seikka, johon saattavat vaikuttaa hyvin moninaiset tekijät. Yhtenä tällaisena voi daan pitää harrastusmahdollisuuksien rajoittu neisuutta. Laitilan ammatillisen kurssikeskuk sen omistajayhteisön taholta on ilmoitettu, että harrastusmahdollisuuksien ja siten viihtyvyyder parantamiseksi oppilaiden käyttöön tullaar hankkimaan lisää erilaisia pelivälineitä kuten korona-, pöytätennis- ja shakkipelejä.

Voimassa olevien säännösten mukaan ammattikurssikeskusten huonetilaohjelmien hyväksyminen kuuluu ammattikasvatushallituksen tehtäviin. Keskusvirasto ilmoittaa kurssikeskustiloja hyväksyessään pyrkineensä noudattamaan edellä mainitussa mietinnössä olevia normeja, joiden mukaan jokaisessa ammattikurssikeskuksessa tulee olla myös oppilaiden vapaa-ajan toimintaan tarvittavat tilat.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse / den 21 september 1971 till vederbörande ledlem av statsrådet översänt avskrift av ljande av riksdagsledamoten Oili Suomi m.fl. ällda skriftliga spörsmål nr 196:

> "Är Regeringen medveten om att eleverna vid yrkeskurscentrumet i Laitila kommun måste bo synnerligen trångt, emedan en del av de för kursdeltagare byggda bostäderna uthyrts åt utomstående och att kurscentrumets fritidsutrymmen är bristfälliga, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för reservering av yrkeskurscentrumets bostäder åt kursdeltagare, och ämnar Regeringen framdeles justera kurscentrumens rumsprogram så, att vid dessa byggs klubb- o.dyl. rum för fritidssysselsättningar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt ıföra följande:

Vid yrkeskurscentrumet i Laitila har genom ɔmmunens försorg och med dess medel byggts t nytt elevhem, som blev färdigt 23. 6. 1971. elevhemmet, som ägs av kommunen, finns ımmanlagt 42 lägenheter om två rum och ɔkvrå. Rummens golvyta är 15 kvadratmeter ch kokvråns och sanitetsrymmenas sammangda areal är 14,5 kvadratmeter. Dessutom år till elevernas förfogande i samband med ɔnomibyggnaden fritidsutrymmen, vilkas eal är 241 kvadratmeter.

Enligt en av Laitila yrkeskurscentrum avven utredning finns vid kurscentrumet i ovan ımnda elevhem i detta nu 52 lediga bäddatser och dessutom i det så kallade mottagngshemmet 7 lediga bäddplatser. Vid placengen av eleverna i rummen har man enligt uppgift försökt iakttaga yrkesutbildningsstyrelsens instruktioner, enligt vilka högst tre elever inkvarteras i samma rum. Sålunda kan det konstateras, att utomstående bostadsbehövande icke upptagit för eleverna avsedda platser.

För yrkeskurscentrumen har uppgjorts generalrumsprogram och utretts byggnadstekniska och andra till saken hörande fordringar på byggnader som används för utbildningsverksamhet. Uppgiften har handhafts av en av undervisningsministeriet tillsatt kommission, komissionen för yrkeskurscentrumens byggnadsprogram (Kommittébetänkande 1970: B 71). Enligt betänkandet skall vid varje kurscentrum finnas bland annat nödigt utrymme för elevernas fritidsverksamhet. Bostäderna vid Laitila yrkeskurscentrum motsvarar med avseende på såväl rymlighet som utrustningsnivå de i byggnadsprogramkommissionens betänkande angivna normerna. Fritidsutrymmena överskrider de i nämnda betänkande angivna volymnormerna med nästan det dubbla.

Kursdeltagarnas trivsel är en viktig och beaktansvärd omständighet, vartill mångahanda faktorer kan bidra. Såsom en sådan kan betraktas de begränsade möjligheterna till hobbyverksamhet. Det samfund som äger Laitila yrkeskurscentrum har meddelat, att olika slags spel såsom corona, bordstennis och schackspel kommer att anskaffas för eleverna i syfte att förbättra möjligheterna att idka hobbyn och sålunda öka trivseln.

Enligt gällande stadganden ankommer godkännande av yrkeskurscentrums rumsprogram på yrkesutbildningsstyrelsen. Detta verk meddelar, att det vid godkännande av lokaler för kurscentrum har försökt iaktta i ovannämnda betänkande angivna normer, enligt vilka vid varje yrkeskurscentrum även skall finnas nödiga utrymmen för elevernas fritidsverksamhet.

Helsingfors den 19 oktober 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Kirj. ksm. n:o 197.

Kohtala: Hämeenlinnan ja Urjalan välisen tieyhteyden parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hämeenlinnasta Urjalaan on nykyisin kuljettava Viialan kautta, jolloin matkaa Hämeenlinnasta Urjalan kirkolle tulee noin 72 kilometriä. Kun keskusten välinen suora etäisyys on noin 51 kilometriä, merkitsee nykyisten tieyhteyksien käyttäminen kiertoa noin 40 %.

Kanta-Hämeen aluesuunnitteluyhdistys suorituttti kesällä 1954 silmämääräisen tutkimuksen tiesuunnalla Hämeenlinna—Rimmi—Hanhisuon as.—Nuutajärvi—Punkalaidun sekä vuonna 1957 täydentävän tutkimuksen, joka liitti aikaisemmin tutkitun tiesuunnan Kokkojärveltä Urjalan asemalle ja kantatiehen n:o 57.

Kun otetaan huomioon ko. tien varrella olevat huomattavat metsäalueet, joiden saaminen täysitehoisesti teollisuuden käyttöön on mitä tärkeintä, ja Nuutajärven lasitehtaan raaka-aineen sekä valmiin tavaran kuljetukset samoin kuin läheisyydessä sijaitsevat voimakkaat maatalousalueet, on silmämääräisesti tutkitun tiesuunnan maakunnallinen merkitys huomattava. Kun Forssa—Tampere tiesuunta rakennettaneen suuntaan Forssa—Urjala—Kylmäkoski—Viiala ja Hämeenlinna—Tampere valtatien suunta kulkee Uittamon ja Valkeakosken kautta, eivät nämä ratkaisut lyhennä yhteyttä välillä Urjala—Hämeenlinna, vaan pikemminkin pidentävät. Taloudelliset ja liikennetekniset syyt vaativat Hämeenlinnan, Forssan, Urjalan, Kylmäkosken, Viialan ja Toijalan taajamien rajoittaman alueen halki rakennettavaksi maantie.

Hämeenlinna—Urjala(—Punkalaidun) maantien merkitys ja tarpeellisuus on todettu kaikissa tien vaikutuspiiriin kuuluvissa kunnissa. Tiesuunnan kunnat ovat asettaneet erikoisen Hämeenlinna—Urjala—Punkalaidun tietoimikunnan, jonka pyynnöstä Kanta-Hämeen aluesuunnitteluyhdistys laati jo vuonna 1963 yhteistyössä insinööri Veikko Venhon kanssa selvityksen tien liikennemääristä ja tarpeesta sekä hankkeen kannattavuudesta. Tämä selvitys on toimitettu tie- ja vesirakennuslaitokselle.

Syksyllä 1955 hyväksyi eduskunta toivomuksen, että hallitus suorituttaisi kiireellisesti tutkimuksen tien rakentamiseksi tällä tiesuunnalla. Vuonna 1960 tehtiin toinen eduskuntaaloite, jolloin todettiin varoja olevan tutkimustyöhön. Tie- ja vesirakennuslaitoksen Hämeen piiri aloittikin ko. tiesuunnan tutkimustyön kesällä 1960 suorittamalla sen ilmakuvauksen, johon perustuva stereoautografitutkimus lienee jo saatettu päätökseen. Lopullinen tutkimus on kuitenkin kaikista anomuksista ja eduskunnan päätöksistä huolimatta suorittamatta.

Kaiken edellä sanotun perusteella olisi ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin tutkimustöiden loppuunsaattamiseksi sekä suunnittelutyön aloittamiseksi tiesuunnalla Hämeenlinna—Urjala, jotta tien rakentamiseen olisi mahdollisuus päästä lähivuosina.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Hämeenlinnan ja Urjalan välisen tieyhteyden tutkimustyön loppuunsaattamiseksi sekä kyseisen tieyhteyden suunnittelu- ja rakennustyön käynnistämiseksi?

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 21 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Leo Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 197:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Hämeenlinnan ja Urjalan välisen tieyhteyden tutkimustyön loppuunsaattamiseksi sekä kyseisen tieyhteyden suunnittelu- ja rakennustyön käynnistämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Urjalan ja Hämeenlinnan välillä on nykyään liikennemäärät huomioonottaen teknillisen standardinsa puolesta varsin korkealuokkainen tieyhteys Kylmäkosken, Viialan ja Toijalan kautta. Matka Urjalan kirkolta Hämeenlinnan keskustaan on tätä reittiä pitkin 71,5 km ja keskimääräinen matka-aika henkilöautolla turvallista ajonopeutta käyttäen hieman alle tunnin. Edellistä jonkin verran lyhyempi on Kylmäkosken ja Toijalan kautta kulkeva reitti, jota pitkin matka Urjalan kirkolta Hämeenlinnan keskustaan on 67,7 km ja matka-aika Kylmäkosken ja Toijalan välisen maantien heikohkosta standardista johtuen suunnilleen sama kuin Viialan kautta. Lyhin tieyhteys Urjalan ja Hämeenlinnan välillä kulkee Pirttikosken ja Rimmilän kautta ja on pituudeltaan 58,7 km. Vastaava matka-aika kuin edellä on tätä reittiä käyttäen hieman yli tunnin, mikä johtuu siitä, että ko. tieyhteys pääasiassa on standardiltaan melko vaatimatonta paikallistietä. Matka linnuntietä Urjalan kirkolta Hämeenlinnan keskustaan on 50,7 km.

Kuten edellä olevasta ilmenee, on liikennöitävyysolosuhteiden puolesta paras reitti Urjalan ja Hämeenlinnan välillä ensiksi selostettu, joka on n. 21 km eli n. 40 % pitempi kuin linnuntie-etäisyys, kuten kysymyksessäkin on todettu. Kun tieyhteydet Kanta-Hämeen kuntakeskusten välillä ovat keskimäärin 27 % pitempiä kuin vastaavat linnuntie-etäisyydet, on myönnettävä, että Urjalan ja Hämeenlinnan välillä on kiertoa keskimääräistä enemmän.

Parhaillaan käynnissä olevassa Kanta-Hämeen seutukaavaliiton ja tie- ja vesirakennuslaitoksen yhteistyönä suoritettavassa tieverkkotutkimuksessa pyritäänkin selvittämään, missä määrin olisi liikennemäärät huomioonottaen tarpeellista ja mikä olisi tarkoituksenmukaisin tapa saada aikaan Urjalan ja Hämeenlinnan välille nykyistä lyhyempi ja riittävän korkealuokkainen tieyhteys. Tähänastiset selvitykset viittaavat siihen, ettei kokonaan uuden suoran tien rakentaminen Urjalasta Hämeenlinnaan ole ainakaan toistaiseksi tien liikenteen määrä ja tiemäärärahojen niukkuus huomioonottaen liikennetaloudellisesti kannattavaa, koska tiestä koituva hyöty olisi varsin pieni suhteessa sen vaatimaan suureen investointiin (n. 15—20 milj. mk). Urjalan ja Hämeenlinnan välistä tieyhteyttä olisikin ainakin tämänhetkisten tutkimusten mukaan tarkoituksenmukaisinta pyrkiä parantamaan olemassa olevia teitä parantamalla.

Lopulliset vaihtoehtoratkaisut voidaan tehdä edellä mainitun tieverkkotutkimuksen valmistuttua. Tällöin on vasta mahdollista päättää myös kysymyksessä tarkoitetuista yksityiskohtaisista suunnittelutoimenpiteistä ja kysymykseen tulevista parantamis- tai uuden tien rakentamistoimenpiteistä.

Helsingissä lokakuun 8 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 21 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Leo Kohtala ställda spörsmål nr 197:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att undersökningsarbetet rörande vägförbindelse mellan Tavastehus och Urjala skall bli slutfört och planerings- och byggnadsarbetet igångsatt?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Mellan Urjala och Tavastehus finns för närvarande en med beaktande av trafikfrekvensen rätt högklassig vägförbindelse vad den tekniska standarden beträffar genom Kylmäkoski, Viiala och Toijala. Vägen från Urjala kyrka till Tavastehus centrum är längs denna rutt 71,5 km och färdtiden med personbil i medeltal vid trygg hastighet något under en timme. Något kortare är rutten via Kylmäkoski och Toijala, längs vilken sträckan från Urjala kyrka till Tavastehus centrum är 67,7 km. På grund av landsvägens något svaga standard mellan Kylmäkoski och Toijala räcker färden ungefär lika länge som genom Viiala. Den kortaste vägförbindelsen mellan Urjala och Tavastehus går via Pirttikoski och Rimmilä. Vägen är 58,7 km lång. Färdtid är längs denna rutt något över en timme, vilket beror på att ifrågavarande vägförbindelse till standarden huvudsakligen är en ganska anspråkslös bygdeväg. Fågelvägen från Urjala kyrka till Tavastehus centrum är 50,7 km.

Helsingfors den 8 oktober 1971.

Såsom av ovanstående framgår, är den i fråga om trafikduglighetsförhållandena bästa rutten mellan Urjala och Tavastehus den förstnämnda vägen, som är ca 21 km eller ca 40 % längre än fågelvägen, såsom även i spörsmålet konstaterats. Då vägförbindelserna mellan Centraltavastlands kommuncentra i medeltal är 27 % längre än motsvarande fågelväg, bör medges, att vägen mellan Urjala och Tavastehus är krokigare än normalt.

I samband med den pågående vägnätsundersökning, som utförs av Centraltavastlands regionplaneförbund samt väg- och vattenbyggnadsverket i samarbete, söker man utreda, i vilken mån det med beaktande av trafikfrekvensen skulle vara av behovet påkallat, och vilket som skulle vara det ändamålsenligaste sättet, att mellan Urjala och Tavastehus åstadkomma en tillräckligt högklassig vägförbindelse som skulle vara kortare än den nuvarande. Utredningarna hittills tyder på att byggande av en helt ny, rak väg från Urjala till Tavastehus åtminstone icke tillsvidare, med beaktande av trafikfrekvensen och väganslagens knapphet, skulle löna sig trafikekonomiskt, då den nytta som man skulle ha av vägen skulle vara rätt liten i förhållande till den stora investering den skulle kräva (ca 15—20 milj. mk). Det skulle också, åtminstone enligt undersökningarna hittills, vara mest ändamålsenligt att söka förbättra vägförbindelsen mellan Urjala och Tavastehus genom förbättring av de existerande vägarna.

Slutliga avgöranden kan fattas när ovan nämnda vägnätsundersökning slutförts. Först då är det möjligt att besluta även om de i spörsmålet avsedda detaljerade planeringsåtgärderna och om ifrågakommande förbättring eller anläggande av en ny väg.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kohtala: Auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailuihin kohdistuvan leimaverovelvollisuuden poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Suomen moottoriurheilu on viime vuosina saavuttanut menestystä kansainvälisissä kilpailuissa ehkä enemmän kuin mikään muu urheilumuoto. Kuitenkin moottoriurheilu on ainoana amatööriurheilumuotona maassamme ankaran verotuksen alaisena. Paitsi että polttonesteestä, renkaista ja varaosista joudutaan maksamaan tavanomainen vero, on myös yksinomaan ratakalustona käytetyt moottoriajoneuvot yleisen moottoriajoneuvoveron alaisia huolimatta siitä, että tätä kalustoa ei missään olosuhteissa voida rekisteröidä eikä siten myöskään käyttää yleisillä teillä.

Kilpailujen järjestäjän kannalta raskaimpana verotus tuntuu leimaveron muodossa, sillä auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailut on leimaverolaissa rinnastettu urheiluesityksiin ja -kilpailuihin, joihin osallistuu ammattilaisurheilijoita ja leimaveron määräksi määrätty 15 % pääsylipputulosta. Suomalaisia moottoriurheilun harrastajia ei voitane kuitenkaan pitää ammattilaisina.

Kun Suomeen on vihdoin saatu kaksi yksityisin varoin rakennettua moottoriratta, jotka luovat edellytyksen moottoriurheilumme kehittymiselle, olisi näille radoille taattava taloudelliset toimintaedellytykset ainakin siinä mielessä, ettei kohtuuttomalla verotuksella niiden toimintaa lakkauteta. Mainittakoon, että molemmat radat maksavat vuosittain 40 000—50 000 mk leimaverona valtiolle. Valtion voimakkaasti tukemana, mutta moottoriurheiluun monessa suhteessa rinnastettavana urheilumuotona voidaan mainita raviurheilu, joka, paitsi että se toimii leimaverosta vapaana, saa tukea veikkausvoittovaroista raviratojen rakentamiseen ja hevosten maahantuontiin. Lisäksi raviurheilulla on käytettävissä toto, jonka ansiosta yleisömäärät ravikilpailuissa ovat säilyneet melko suurina.

Hämeenlinnan moottoriradalle, jonka rakentajana ja omistajana on Suomen Autoklubin Kanta-Hämeen piiri r.y., on vuosittain anottu veikkausvoittovaroja rakennuskustannusten aiheuttamien lähes 2.5 milj. mk:n velkojen lyhentämiseen kuitenkin tuloksetta, koska moottoriurheilua periaatteessa ei näytä haluttavan tukea. Samoin on useita kertoja Valtiovarainministeriöltä anottu helpotusta tai vapautusta leimaveron suorittamisesta leimaverolain 99 §:n nojalla. Tällöin on Valtiovarainministeriön taholta todettu, ettei Suomen Autoklubin Kanta-Hämeen piiri olekaan sellainen yleishyödyllinen yhdistys, jota em. lainkohdassa tarkoitetaan, koska se omistaa moottoriradan. Mottoriurheilun jatkuvuuden turvaamiseksi ei sitä olisi pidettävä erikoisasemassa muihin urheilumuotoihin verrattuna. Siihen saakka, kun leimaverolain kokonaisuudistus tapahtuu, olisi moottoriurheilun asema koko urheilukentässä tarkistettava. Lisäksi on kohtuutonta, että yksinomaan suljetuilla radoilla kilpailukalustona käytetystä moottorikalustosta joudutaan maksamaan sama vero kuin yleisessä liikenteessä olevastakin.

Valtion viranomaisten taholta on moottoriradoista kertyviä liikevaihtoverotuloja pidetty toisarvoisina ja vähäisinä. Ilmeisesti asian toisarvoisen merkityksen vuoksi valtiolle tarvittavaa liikevaihtoverolain muutosta ei ole ryhdytty tekemään. Vaikka kertyvien liikevaihtoverotulojen merkitys on siis valtiolle vähäinen, niin tästä huolimatta moottoriratojen ylläpitäjille suoritetulla liikevaihtoverolla on erittäin suuri ja tärkeä merkitys.

Hämeenlinnan moottoriratta ylläpitävä yhdistys on päätavoitteeltaan toiminnallisesti aatteellinen järjestö siitä huolimatta, että järjestö ylläpitää moottoriratata, joka lisäksi on vuokramaalla. Ajo-opetuksen ja -turvallisuuden opettaminen on erittäin tärkeää aatteellista toimintaa, joka ei ole mahdollista ilman tarkoitukseen rakennettua moottoriratata. Tämän vuoksi moottoriradan ylläpito ei ole suinkaan yhdistyksen päätarkoitus, kuten on esitetty. Moot-

toriradan toiminnan tuotto menee kokonaisuudessaan yhdistyksen aatteellisen päätarkoituksen eli ajo-opetuksen ja -turvallisuuden edistämiseen.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin ennen leimaverolain kokonaisuudistusta leimaverolain muuttamiseksi siten, että perusteiltaan kohtuuton ja epäoikeudenmukainen leimaverovelvollisuus poistetaan auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailuilta?

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 21 päivältä syyskuuta 1971 n:o 1132 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi Leo Kohtalan tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin ennen leimaverolain kokonaisuudistusta leimaverolain muuttamiseksi siten, että perusteiltaan kohtuuton ja epäoikeudenmukainen leimaverovelvollisuus poistetaan auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailuilta?"

Kun kysymyksessä oleva asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän vastauksenani kunnioittavasti seuraavaa:

Voimassa oleva leimaverolakimme on vuodelta 1943. Siihen on kuitenkin jouduttu jatkuvasti tekemään muutoksia ja lisäyksiä muun lainsäädännön muuttumisen johdosta. Myös rahanarvon alenemisen johdosta on leimaveron määriä korotettu. On myönnettävä, että leimaverolaki on monessa suhteessa ja varsinkin huvi- ja viihdetilaisuuksien pääsylipuista perittävän leimaveron osalta vanhentunut. Nimenomaan huvi- ja viihdetilaisuuksien osalta on leimaverolaki ilmaus lain säätämisaikana vallalla olevasta käsityksestä erilaisten huvitilaisuuksien välisistä laadullisista eroista. Tämä ilmenee siinä, että pääsylipuista perittävän leimaveron prosentit ovat erilaiset siitä riippuen, minkälainen tilaisuus on kysymyksessä. Leimaverolain 59 b §:stä ilmenevät ne perusteet, jotka aiheuttavat säännönmukaisen 10 %:n leimaveron korotettavaksi 5—25 %:n lisäkorotuksella. Tässä lainkohdassa on mainittu myös edustaja Kohtalan kysymyksessä tarkoitetut auto- ja moottoripyöräkilpailut, joista peritään 5 %:lla korotettu leimavero eli 15 %:n leimavero. Moottorivenekilpailujen pääsylipuista sen sijaan peritään säännönmukainen 10 %:n leimavero. Mainittakoon, että esim. nyrkkeilykilpailujen pääsylipuista peritään 35 %:n leimavero. Useat edellä mainitussa lainkohdassa luetelluista leimaveroa korottavista perusteista ovat monessa suhteessa tulkinnanvaraisia. Kun leimaveroperusteen määrää luvan antava viranomainen eli poliisiviranomainen, jää prosentin vahvistaminen tämän tulkinnasta riippuvaksi, minkä vuoksi samanlaiset tilaisuudet saattavat olla erilaisen leimaveroprosentin alaisia eri puolilla maata.

Auto-, moottoripyörä- ja moottorivenekilpailujen pääsylipuista perittävää leimaveroa koskevia säännöksiä on viimeksi muutettu lailla, joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1959. Sitä ennen perittiin näiden pääsylipuista 20 %:n leimavero. Muutoksen jälkeen peritään leimaveroa, kuten edellä on todettu, auto- ja moottorikilpailujen pääsylipuista 15 % ja moottorivenekilpailujen pääsylipuista 10 %. Tällaisten kilpailujen pääsylipuista perittävän leimaveron säätämisen eräänä perusteena on ilmeisesti ollut se, että näihin kilpailuihin liittyy usein liiketoiminnaksi katsottavaa toimintaa. Monessa tapauksessa kilpailuista saattaa muodostua jonkin auto- tai moottorimerkin mainostamistilaisuus. Ilmeisesti myös se, että kilpailijat sekä moottori- että nyrkkeilykilpailuissa asettavat terveytensä ja ehkä jopa henkensäkin alttiiksi vaaralle, on ollut omiaan vaikuttamaan asiaan.

Leimaverolain kokonaisuudistus on parhaillaan leimaverolain uudistustoimikunnan käsiteltävänä. Tämän vuoksi ja kun auto-, moottoripyörä- ja mottorivenekilpailujen pääsylipuista menevää leimaveroa koskevat säännökset ovat vain osa laajemmasta kokonaisuudesta, joka on edellä mainitun toimikunnan perusteellisen tutkimuksen alaisena, ei ole asianmukaista ryhtyä uudistamaan näitä säännöksiä kokonaisuudistuksesta erillään.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1132 av den 21 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Leo Kohtala ställda skriftliga spörsmål:

> "Har Regeringen för avsikt att före en totalrevision av lagen om stämpelskatt vidtaga åtgärder för ändring av lagen så, att den med avseende på grunderna oskäliga och orättvisa stämpelskatteskyldigheten upphävs i fråga om bil-, motorcykel- och motorbåtstävlingar?"

Då saken gäller mitt verksamhetsområde i min egenskap av finansminister, får jag såsom svar vördsamt anföra följande:

Vår gällande lag angående stämpelskatt är från år 1943. Ändringar och tillägg har emellertid ständigt påkallats av ändringar i den övriga lagstiftningen. Stämpelskattebeloppen har också höjts på grund av penningsvärdets nedgång. Det måste medges, att lagen angående stämpelskatt i många avseenden är föråldrad, särskilt i fråga om stämpelskatten på inträdesbiljetter till nöjes- och underhållningstillställningar. I synnerhet vad dessa beträffar är lagen angående stämpelskatt ett uttryck för den uppfattning som vid tiden för lagens stiftande rådde om den kvalitativa skillnaden mellan olika nöjestillställningar. Detta framgår av att procentsatsen för stämpelskatten på inträdesbiljetter är olika beroende på hurdan tillställning det är fråga om. Av 59 b § lagen angående stämpelskatt framgår de grunder som medför ökning av den normala stämpelskatten på 10 % med 5—25 %. I detta lagrum nämns även de i riksdagsman Kohtalas spörsmål avsedda bil- och motorcykeltävlingarna, för vilka uppbärs en med 5 % höjd stämpelskatt, dvs. 15 %. För inträdesbiljetter till motorbåtstävlingar uppbärs däremot normal 10 % stämpelskatt. Nämnas må, att det t. ex. för inträdesbiljetter till boxningstävlingar uppbärs 35 % i stämpelskatt. Flera av de i ovan nämnda lagrum uppräknade grunderna för höjning av stämpelskatten lämnar i många avseenden rum för tolkning. Då grunden för stämpelskatten bestäms av den myndighet som beviljar tillstånd, dvs. av polismyndigheten, blir fastställlandet av procenten beroende av dennas tolkning, varför stämpelskatteprocenten kan bli olika för likadana evenemang på olika håll i landet.

Stadgandena om stämpelskatt på inträdesbiljetter till bil-, motorcykel- och motorbåtstävlingar ändrades senast genom en lag som trädde i kraft den 1 juli 1959. Dessförinnan uppbars 20 % i stämpelskatt för sådana inträdesbiljetter. Efter ändringen uppbärs, såsom ovan har konstaterats, i stämpelskatt för inträdesbiljetter till bil- och motorcykeltävlingar 15 % och för motorbåtstävlingar 10 %. En grund för stämpelskatten på inträdesbiljetter till dylika tävlingar har uppenbarligen varit, att dessa ofta är förknippade med verksamhet som måste betraktas såsom affärsverksamhet. I många fall kan tävlingar anta karaktären av reklam för ett visst bil- eller motormärke. Uppenbarligen har också den omständigheten, att tävlingsdeltagarna i såväl motor- som boxningstävlingar riskerar sin hälsa, och t. o. m. sitt liv, varit ägnad att inverka på saken.

En totalrevision av lagen angående stämpelskatt behandlas som bäst i kommissionen för reformering av stämpelsbeskattningen. Fördenskull och då stadgandena om stämpelskatt på inträdesbiljetter till bil-, motorcykel- och motorbåtstävlingar utgör endast en del av en större helhet, som är föremål för grundlig prövning i nämnda kommission, är det icke sakenligt att skrida till en separat revision av dessa stadganden.

Helsingfors den 20 oktober 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Skriftl. spm. nr 199.

H. Westerlund m. fl.: Om igångsättande av export av foderhavre.

Till Riksdagens Herr Talman.

Jordbrukarna har speciellt under de två senaste åren direkt uppmanats att öka odlingen av foderkorn och foderhavre på bekostnad av veteodlingen. Denna uppmaning från officiellt håll har varit betingad av nationalekonomiska skäl. Allt korn har kunnat placeras på den inhemska marknaden och export av havre har för landet varit betydligt fördelaktigare än export av vete. För att mera påtagligt stimulera intresset för odling av foderspannmål har även inköpspriserna höjts och odlingskontrakt uppgjorts.

Som en följd av denna uppmaning till ändrad produktionsinriktning besåddes våren 1970 c:a 521 000 ha med havre, vilket utgjorde c:a 41 800 ha mera än föregående år. Samtidigt ökade kornarealen med c:a 30 900 ha medan vetearealen minskade med c:a 28 000 ha. Enligt tillgängliga uppgifter har i år c:a 540 000 ha besåtts med havre, varför utvecklingen gått i samma riktning.

Under år 1970 exporterades 30 milj. kg och i år härintills 57 milj. kg foderhavre. Det oaktat finns det ännu 34.6 milj. kg av fjolårets skörd kvar i lager, därav ansenliga mängder i uppköpsaffärernas och jordbrukarnas lager. Detta sakförhållande har försvårat marknadsföringen av årets skörd, vilken nu praktiskt taget ligger nere, samt har hos jordbrukarna skapat en osäkerhetskänsla för hela denna odlingsinriktning.

Med hänvisning till det sagda och med stöd av riksdagsordningens 37 § 1 mom. framställer undertecknade vördsamt följande spörsmål till vederbörande medlem av statsrådet:

Är Regeringen medveten om att det ännu i lager hos uppsamlingsaffärer och hos jordbrukare finns stora mängder havre av fjolårets skörd, vilket nu resulterat i att praktiskt taget all inköpsverksamhet från jordbrukarna stagnerat, och om så är fallet,

vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att mycket snabbt få igång export av den kalkylerade överskottsmängden 150 milj. kg foderhavre, och sålunda säkra foderhavrens garantipris?

Helsingfors den 22 september 1971.

Henrik Westerlund.

Matti Mattila.

H. Westerlund ym.: Rehukauran maastaviennin käynnistämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maanviljelijöitä on erityisesti kahden viime vuoden aikana suorastaan kehotettu lisäämään rehuohran ja rehukauran viljelyä vehnän viljelyn kustannuksella. Tämä viralliselta taholta tullut kehotus on ollut kansantaloudellisten syiden sanelema. Kaikki ohra on voitu sijoittaa kotimaisille markkinoille, ja kauran vienti on ollut maalle huomattavasti vehnän vientiä edullisempaa. Rehuviljan viljelyyn kohdistuvan mielenkiinnon tuntuvammaksi lisäämiseksi on myös korotettu ostohintoja ja tehty viljelysopimuksia.

Tämän tuotantosuunnan muuttamiskehotuksen johdosta keväällä 1970 kylvettiin kauralle n. 521 000 ha, mikä oli n. 41 800 ha enemmän kuin edellisenä vuotena. Samanaikaisesti ohran viljelyala kasvoi n. 30 000 ha:lla kun taas vehnänviljelyala väheni n. 28 000 ha:lla. Käytettävissä olevien tietojen mukaan tänä vuonna n. 540 000 ha kylvetty kauralle, joten kehitys on jatkunut samansuuntaisena.

Vuonna 1970 vietiin maasta 30 milj. kg ja kuluvana vuonna tähän mennessä 57 milj. kg rehukauraa. Siitä huolimatta on viime vuoden satoa vielä 34.6 milj. kg varastossa, josta huomattavia määriä hankintaliikkeiden ja maanviljelijöiden varastoissa. Tämä asiaintila on vaikeuttanut tämän vuoden sadon markkinointia; se on nyt käytännöllisesti katsoen myymättömänä, mikä on synnyttänyt maanviljelijöiden keskuudessa epävarmuuden tunnetta koko tätä viljelysuuntaa kohtaan.

Sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittaneet esittävät kunnioittaen valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että hankintaliikkeissä ja maanviljelijöillä on varastossa vielä suuria määriä viime vuoden satoon kuuluvaa kauraa, mikä nyt on johtanut siihen, että käytännöllisesti katsoen kaikki ostot maanviljelijöiltä ovat pysähdyksissä, ja jos näin on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä käynnistääkseen hyvin nopeasti rehukauran lasketun 150 milj. kilogramman ylijäämän maastaviennin varmistaakseen siten rehukauran takuuhinnan?

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1971.

Henrik Westerlund. Matti Mattila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 22 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Henrik Westerlundin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 199:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että hankintaliikkeissä ja maanviljelijöillä on varastossa vielä suuria määriä viime vuoden satoon kuuluvaa kauraa, mikä nyt on johtanut siihen, että käytännöllisesti katsoen kaikki ostot maanviljelijöiltä ovat pysähdyksissä, ja jos näin on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä käynnistääkseen hyvin nopeasti rehukauran lasketun 150 milj. kilogramman ylijäämän maastaviennin varmistaakseen siten rehukauran takuuhinnan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Viimeisimmän satoarvion mukaan viime kesän kaurasato tulisi olemaan 1 370 milj. kiloa eli 3 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Valtion viljavarasto on arvioinut, että kaurasta muodostuu 150 milj. kilon ylijäämä. Valtion viljavarasto on kuluvana syksynä laatinut ostoohjelmansa ja toimintasuunnitelmansa pitäen nimenomaan silmällä kauramarkkinoiden tasaamista ja hintatason turvaamista. Tässä mielessä on laadittu syyskaudelle 1971 40 milj. kilon kauranosto-ohjelma, jota myöhemmin tullaan lisäämään mikäli saadaan lisää varoja vientitukeen, sillä tarkoitukseen varattu määräraha on loppuun käytetty edellisen vuoden ylijäämän markkinoimiseen. Vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesityksessä on viljan vientiin esitetty varoja 20 000 000 markkaa. Kun otetaan huomioon, että myös vehnästä syntyy n. 30 000 000 kilon ylijäämä, tullaan viljan markkinoimisen tarkoituksenmukaiseen hoitamiseen tarvitsemaan varoja sekä varastojen lisäämistä, että viennin toteuttamista varten.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 22 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Henrik Westerlund m. fl. ställda spörsmål nr 199:

> "Är Regeringen medveten om att det ännu i lager hos uppsamlingsaffärer och hos jordbrukare finns stora mängder havre av fjolårets skörd, vilket nu resulterat i att praktiskt taget all inköpsverksamhet från jordbrukarna stagnerat, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att mycket snabbt få igång export av den kalkylerade överskottsmängden 150 milj. kg foderhavre, och sålunda säkra foderhavrens garantipris?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt det senaste skördeuppskattningsresultatet skulle havreskörden senaste sommar uppgå till 1 370 milj. kilo, vilket är 3 % mera än det föregående året. Statens spannmålsförråd har beräknat, att det kommer att finnas ett överskott av havre på 150 milj. kilo. Statens spannmålsförråd har innevarande höst uppgjort sitt inköpsprogram och sin verksamhetsplan med uppmärksamheten riktad särskilt på utjämning av havremarknaden och tryggande av prisnivån. I detta syfte uppgjordes för hösten 1971 ett program för inköp av 40 milj. kilo havre, vilken kvantitet senare kommer att ökas i den mån ytterligare medel erhålles för exportstöd, ty det för ändamålet reserverade anslaget har redan förbrukats för marknadsföring av föregående års överskott. I statsverkspropositionen för år 1972 har föreslagits 20 000 000 mark för export av spannmål. Med beaktande av att även vetet ger ett överskott om ca 30 000 000 kilo, kommer det för en ändamålsenlig skötsel av spannmålens marknadsföring att behövas medel såväl för ökning av lagren som för export.

Helsingfors den 15 oktober 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Nestori Kaasalainen.*

Kirj. ksm. n:o 200.

Aas: Mikkelin työvoimapiirin perustamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työvoima-asiain hallinnosta annetun asetuksen (382/60) perusteella valtioneuvosto on jakanut maan työvoimapiireihin sekä vahvistanut näiden lukumäärän ja rajat. Työvoimapiirejä on nykyisin 11. Useimpien työvoimapiirien rajat noudattavat läänin- ja talousaluejakoa. Mikkelin lääni muodostaa kuitenkin ainoan yhtenäisen alueen, jonka kohdalla työvoimapiirien rajat eivät ollenkaan vastaa alueellisen hallinnon vaatimuksia. Läänin kunnat kuuluvat nimittäin yhtenäisestä elinkeinorakenteestaan ja talousalueestaan huolimatta kolmeen työvoimapiiriin, Kuopion, Joensuun ja Kouvolan työvoimapiireihin.

Mikkelin läänissä on muu valtion piirihallinto organisoitu alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla, joten ihmetyttää suuresti se seikka, että työvoima-asioita on hoidettu läänin kannalta aivan toisenlaisen ja ilmeisen perustelemattoman hallintojaoituksen pohjalta. Näin on samalla läänin asukkaiden etu työllisyyskysymyksissä jäänyt nykyisten työvoimapiirien keskusalueiden edun varjoon. Mikään näistä työvoimapiirien keskuksista ei tunne Mikkelin läänin kuntia oikein omakseen eikä voikaan tuntea, koska nämä kunnat kuuluvat muilta osin toisen läänin hallinnon alaisuuteen. Asiaa pahentaa vielä se, että Mikkelin lääni on jatkuvasti kärsinyt heikosta työllisyystilanteesta, jonka korjaamismahdollisuuksia osaltaan hajanainen työvoima-asiain hoito on vaikeuttanut. Tilanne olisi toinen ja valoisampi, jos työvoima-asioita koko läänin osalta päästäisiin keskitetysti suunnittelemaan ja ohjaamaan yhteistyössä lääninhallituksen ja TVL:n Mikkelin piirin kanssa.

Näiden epäkohtien korjaamiseksi olisi työvoimapiirien rajat kiireellisesti tarkistettava Mikkelin läänin osalta. Näin ollen katson, että paras ratkaisu Mikkelin läänin työvoima-asiain hallinnon järjestämiseksi olisi uuden työvoimapiirin perustaminen. Tällaisella hallinnollisella toimenpiteellä voitaisiin osaltaan helpottaa läänin vaikeutuvaa työllisyystilannetta ja edistää myös valtion kehitysaluepolitiikan toteuttamista Mikkelin läänin alueella. Samalla työvoima-asiain hallinto tulisi Mikkelin läänissä yhdenmukaiseksi valtion muun piirihallinnon kanssa. Lisäksi on todettava, että Mikkelin lääni muodostaa yhtenäistä piirihallintoa ajatellen maantieteellisesti varsin yhtenäisen ja muodoltaan sopivan sekä väestöllisesti riittävän vahvan alueen (229 117 asukasta 1. 1. 1968).

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin Mikkelin työvoimapiirin perustamiseksi?

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1971.

Aslak Aas.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 24 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aslak Aasin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 200:

> "Milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin Mikkelin työvoimapiirin perustamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Työvoima-asiain paikallishallintoa aikanaan luotaessa oli ajatuksena se, että työvoimahallinnon tulisi mahdollisimman tehokkaasti palvella talouselämää. Sen vuoksi työvoimapiirien alueet pyrittiin muodostamaan talousalueita vastaaviksi. Tämän vuoksi työvoimapiirien rajat eivät ole läänien rajojen mukaisia, vaan ne on pyritty muodostamaan talousalueiden rajojen mukaisiksi.

1960-luvulla ei työvoimahallinnon organisaatioihin eikä alueellisiin rajoihin tehty minkäänlaisia muutoksia. Viime aikoina on kuitenkin nähty, että nämä työvoimahallinnon tehtävät eivät ole talousalue kohtaisia, vaan ne ovat muodostuneet yhä enemmän ja enemmän valtakunnallisiksi. Tämän vuoksi ja varsinkin kun on ollut todettavissa, että monet haittatekijöistä johtuvat siitä, että työvoimapiirien rajat ovat erilaiset muiden valtionhallinnon erityisesti lääninhallinnon rajojen kanssa, on tutkittu, olisiko tarkoituksenmukaista työvoimapiirien rajojen yhtenäistäminen lääninhallinnon rajojen kanssa. Ministeriössä laadittu aluehallinnon kehittämissuunnitelma on rakennettu myös sille perustalle, että työvoimapiirien hallinnolliset rajat olisivat yhteneväiset läänien rajojen kanssa. Tämän mukaan myöskin Mikkelin lääniin perustettaneen organisaatiouudistuksen yhteydessä työvoimapiiri.

Edellä esitetyn perusteella työvoimaministeriö ilmoittaa, että sen tarkoituksena on työvoimahallinnon kehittäminen siten, että työvoimapiirien rajat vastaisivat läänin hallinnon rajoja ja että tämän suunnitelman mukaisesti myös Mikkelin lääniin perustettaisiin työvoimapiiri. Organisaation kehittämissuunnitelma valmistunee jo vuoden 1973 menoarvioesitykseen mennessä.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1971.

Työvoimaministeri *Veikko Helle.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte, som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 24 september 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande av riksdagsman Aslak Aas ställda spörsmål nr 200:

> "När ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för grundande av St. Michels arbetskraftsdistrikt?"

Som svar härpå önskar jag vördsamt framhålla:

Då lokalförvaltningen av arbetskraftsärenden i tiden skapades var tanken den, att arbetskraftsförvaltningen så effektivt som möjligt skulle tjäna näringslivet. Fördenskull försökte man utforma arbetskraftsdistrikten i överensstämmelse med de ekonomiska regionerna. Därför motsvarar arbetskraftsdistriktens gränser inte länsgränserna utan i mån av möjlighet gränserna för de ekonomiska regionerna.

Under 1960-talet har inga förändringar gjorts ifråga om arbetskraftsförvaltningens organisation eller de regionala gränserna. På senare tid har man likväl sett, att arbetskraftsförvaltningens uppgifter inte följer de ekonomiska regionerna utan har blivit alltmera riksomfattande. Fördenskull, och isynnerhet då man kunnat konstatera, att många olägenheter beror på, att arbetskraftsdistriktens gränser avviker från statsförvaltningens övriga och särskilt från länsförvaltningens gränser, har man undersökt huruvida det vore ändamålsenligt att samordna arbetskraftsdistriktens gränser med länsförvaltningens gränser. Den plan, som i ministeriet uppgjorts för utvecklande av regionalförvaltningen, är också uppgjord på basen av, att arbetskraftsdistriktens administrativa gränser skulle sammanfalla med länsgränserna. Enligt detta torde också i St. Michels län i samband med organisationsreformen grundas ett arbetskraftsdistrikt.

På grund av ovanstående meddelar arbetskraftsministeriet, att dess avsikt är att utveckla arbetskraftsförvaltningen så, att arbetskraftsdistriktens gränser sammanfaller med motsvarande länsförvaltnings gränser, och att enligt denna plan ett arbetskraftsdistrikt grundas också i St. Michels län. Planen för utvecklandet av organisationen torde bli färdig redan till budgetpropositionen för år 1973.

Helsingfors den 21 oktober 1971.

Arbetskraftsminister *Veikko Helle.*

Skriftl. spm. nr 201.

Melin m.fl.: Om beaktande av den ekonomiska ställningen för pensionär med små inkomster i avdragen från pensionsinkomst.

Till Riksdagens Herr Talman.

Enligt 28 § 1 mom. 11 punkten inkomst- och förmögenhetsskattelagen har skattskyldig rätt att vid beskattning avdra 20 procent av pension, som erlagts på basen av tidigare tjänste- eller arbetsförhållande, oberoende av, huruvida pensionen sedan utbetalas såsom ålderdoms-, arbetsoförmögenhets- eller familjepension. Detta avdrag minskar till den del det överstiger en viss inkomstgräns och avdragets maximala belopp är 3 500 mk. Då detta avdrag väsentligen grundar sig på en procentregel beaktas vid beskattningen inte i tillräcklig utsträckning olika skattskyldigas och uttryckligen låginkomsttagarnas skattebetalningsförmåga, vilken borde utgöra utgångspunkten för all beskattning. Det vore nödvändigt att detta avdrag i högre grad än för närvarande skulle kunna tjäna ett socialt syfte.

Kommittén för översyn av familjebeskattningen föreslår i sitt betänkande (1970: B 69) bland sina rekommendationer även att det s.k. procentavdraget skulle ändras till ett grundavdrag, enligt vilket en pensionsinkomst upp till 1 500 mk i dess helhet skulle få avdras, för den del som överstiger 1 500 mk och till 4 500 mk skulle hälften samt för den del, som pensionen överskjuter 4 500 mk skulle 20 procent få avdras. Något lagförslag på basen av ovannämnda kommittébetänkande har dock inte avhörts. Detta dröjsmål borde dock inte få förhindra att grundavdraget av pensionsinkomst förverkligas som en delreform i lagstiftningsväg åtminstone i enlighet med vad i ovannämnda kommittébetänkande föreslagits. Såvitt möjligt borde skattemyndigheterna i fråga om de avdrag, som beviljas på basen av pensionsinkomst, i högre grad än vad nu är fallet kunna beakta de personers förmögenhetsställning och skattebetalningsförmåga, som för sin utkomst uteslutande är beroende av en liten pension.

Med hänvisning till det ovan sagda och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen ställer vi följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

Är Regeringen medveten om, att de avdrag, som enligt inkomst- och förmögenhetsskattelagstiftningen får göras från pensionsinkomst inte i tillräcklig utsträckning beaktar sådana personers ekonomiska situation och skattebetalningsförmåga, som för sin utkomst är beroende av en liten pension, och om så är fallet,

vilka åtgärder avser Regeringen att vidta för att dessa missförhållanden skulle rättas till?

Helsingfors den 23 september 1971.

Ingvar S. Melin.

Henrik Westerlund.

Melin ym.: Pienituloisten eläkkeensaajien taloudellisen aseman huomioon ottamisesta eläketuloista tehtävissä vähennyksissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan verovelvollisella on oikeus vähentää 20 % aikaisemman virka- tai työsuhteen perusteella saadusta eläkkeestä, maksettiinpa tämä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeenä. Tämä vähennys alenee tietyn tulorajan ylittävältä osalta ja vähennyksen enimmäismäärä on 3 500 mk. Tämän vähennyksen perustuessa olennaisesti prosenttisääntöön siinä ei riittävässä määrin oteta huomioon eri verovelvollisten ja nimenomaan pientuloisten veronmaksukykyä, jonka tulisi olla kaiken verotuksen lähtökohtana. Olisi välttämätöntä, että tämä vähennys nykyistä suuremmassa määrin voisi tähdätä sosiaalisiin tarkoitusperiin.

Perheverotuksen tarkistamiskomitea ehdottaa mietinnössään (1970: B 69) muiden suositustensa ohella myös, että ns. prosenttivähennys muutettaisiin perusvähennykseksi. Sen mukaan eläkkeensaajalla olisi oikeus 1 500 mk:n määrään saakka vähentää eläketulonsa kokonaisuudessaan, 1 500 mk ylittävältä osalta 4 500 mk:n määrään saakka puolet ja tämän määrän ylittävältä osalta 20 %. Mitään yllämainittuun komiteamietintöön perustuvaa lakiehdotusta ei kuitenkaan ole kuulunut. Tämä viipyminen ei kuitenkaan saisi estää eläketulosta tehtävän perusvähennyksen toteuttamista osauudistuksena lainsäädäntötoimenpitein vähintään sellaisena kuin edellä mainitussa komitean mietinnössä on ehdotettu. Mikäli mahdollista veroviranomaisten tulisi eläketulon perusteella myönnettävien vähennysten kohdalla nykyistä suuremmassa määrin voida ottaa huomioon niiden henkilöiden varallisuusasema ja veronmaksukyky, joiden toimeentulo on yksinomaisesti pienen eläkkeen varassa.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että eläketuloista tulo- ja omaisuusverolainsäädännön mukaan tehtävät vähennykset eivät riittävästi huomioi sellaisten henkilöiden taloudellista asemaa ja veronmaksukykyä, joiden toimeentulo on pienen eläkkeen varassa, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä näiden epäkohtien korjaamiseksi?

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1971.

Ingvar S. Melin. Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 23 päivältä syyskuuta 1971 n:o 1163 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ingvar S. Melinin ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että eläketuloista tulo- ja omaisuusverolainsäädännön mukaan tehtävät vähennykset eivät riittävästi huomioi sellaisten henkilöiden taloudellista asemaa ja veronmaksukykyä, joiden toimeentulo on pienen eläkkeen varassa, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä näiden epäkohtien korjaamiseksi?"

Kun kysymyksessä oleva asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän vastauksenani kunnioittavasti seuraavaa:

Ansiotoimintaan liittyviä eläketuloja verotetaan valtionverotuksessa nykyisin samansisältöisten säännösten mukaan kuin palkkatuloja ja muitakin ansiotuloja. Ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvan henkilön kohdalla tulee valtion tuloveron maksaminen voimassa olevien säännösten mukaan kysymykseen, mikäli hänen eläke- ja muut veronalaiset tulonsa yhteensä ylittävät 3 130 markkaa. Mikäli verovelvollinen kuitenkin on oikeutettu vanhuus- tai invaliditeettivähennykseen, kuten useimmiten lienee asianlaita, tai muihin erityisiin vähennyksiin, korkein verottomaksi jäävä kokonaistulo on vastaavasti suurempi, tavallisesti noin 5 000—5 500 markkaa. Lukuihin ei ole laskettu mukaan kansaneläkettä, joka lain mukaan on verosta vapaa. Mainittujen lukujen osoittamat tulot alittanevat useissa tapauksissa yksinäisen henkilön toimeentulominimin. Tämän johdosta voidaan yhtyä siihen kysyjäin esittämään näkemykseen, että valtion tuloverotusta koskevissa säännöksissä ei ole riittävästi otettu huomioon pienen eläketulon varassa elävien henkilöiden taloudellista asemaa ja veronmaksukykyä.

Edustaja Melinin ym. kysymyksen perusteluissa mainitun perheverotuksen tarkistamistoimikunnan mietinnön mukaan tulisi eläketuloja edelleen verottaa samoin kuin palkkatuloja, kuitenkin niin että mietinnön mukaan yhtenäisvähennys myönnettäisiin vain verovelvolliselle, jolla on vähintään 300 markkaa palkkatuloja. Toimikunnan ehdotusten mukaan alle 4 500 markan ansiotulosta, jollaiseksi myös ansiotoimintaan liittyvät eläkkeet mietinnön mukaan luettaisiin, ei menisi valtion tuloveroa. On kuitenkin todettava, että mainitun toimikunnan ehdotukset muodostavat kokonaisuuden, jossa varsinkin perusvähennysjärjestelmällä sekä toisaalta oleellisesti muutettavaksi ehdotetulla tuloveroasteikolla ja puolisoiden yhteisverotusmenettelyllä on keskinäistä vaikutusta. Tämän vuoksi sellainen osittaisuudistus, joka käsittäisi vain perusvähennystä koskevat säännökset puuttumatta esimerkiksi tuloveroasteikkoon, tuskin olisi tarkoituksenmukainen.

Voidaan todeta, että kysymyksessä tarkoitettujen henkilöiden kohdalla siitä huolimatta, että kunnallisverotuksen perusvähennyksen vähimmäismääriä on korotettu sekä vuoden 1969 että vuoden 1970 lopussa annetuilla laeilla, saattaa kunnallisveron suorittamisvelvollisuus vieläkin alkaa jo 1 110 markan suuruisista vuotuisista eläke- tai muista tuloista. Kunnallisverotuksen osalta ei perheverotuksen tarkistamistoimikunnan mietinnönkään voida katsoa merkitsevän huojennusta kaikkien pienituloisimpien kunnallisveron maksajain osalta.

Kysymys eläketulojen verotuksesta tulee kokonaisuudessaan harkittavaksi ministerivaliokunnassa valmisteltavana olevan tuloverotuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä. Mikäli sitä ennen katsotaan välttämättömäksi lieventää pienen eläkkeen varassa elävien henkilöiden tuloverotusta, olisi se tehtävä lieventämällä valtion tuloveroasteikkoa alapäästä ja korottamalla kunnallisverotuksen perusvähennyksen määrää. Veronmaksukykyisyysperiaatteen poh-

jalta ei ole pidettävä suotavana tuloverotuksen lieventämistä vain eläketulojen osalta, koska se johtaisi veronmaksukykyyn nähden tarpeettomiin huojennuksiin niiden verovelvollisten osalta, joilla pienten eläketulojen lisäksi on suuret muut tulot, sekä jättäisi ilman huojennusta ne verovelvolliset, joiden kokonaistulot ovat hyvin pienet ja joilla ei ole eläketulojakaan. Erityiseen tulolajiin kohdistuvat huojennussäännökset olisivat myös omiaan monimutkaistamaan luonnollisten henkilöiden verotusta sekä vaikeuttamaan ja lisäämään verotustyötä.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Carl Olof Tallgren.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1163 av den 23 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Ingvar S. Melin m.fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om, att de avdrag, som enligt inkomst- och förmögenhetsskattelagstiftningen får göras från pensionsinkomst inte i tillräcklig utsträckning beaktar sådana personers ekonomiska situation och skattebetalningsförmåga, som för sin utkomst är beroende av en liten pension, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder avser Regeringen att vidta för att dessa missförhållanden skulle rättas till?"

Då saken gäller mitt verksamhetsområde i min egenskap av finansminister, får jag såsom svar på spörsmålet vördsamt anföra följande:

Pensionsinkomster, som ansluter sig till förvärvsarbete, beskattas vid statsbeskattningen för närvarande enligt stadganden av samma innehåll som de vilka rör löneinkomster och andra förvärvsinkomster. För person som hör till första skatteklassen, kommer betalning av statens inkomstskatt enligt gällande stadganden ifråga, om hans pension och andra skattepliktiga inkomster sammanlagt överstiger 3 130 mark. Om skattskyldig dock är berättigad till ålders- eller invaliditetsavdrag, såsom oftast torde vara fallet, eller till andra särskilda avdrag, är den högsta totalinkomst som icke beskattas i motsvarande mån högre, vanligen omkring 5 000—5 500 mark. I dessa siffror har icke inberäknats folkpension, som enligt lagen är skattefri. De inkomster som nämnda siffror anger torde i många fall understiga ensamstående personers utkomstminimum. På grund härav kan man förena sig om spörsmålsställarnas synpunkt, att i stadgandena rörande statens inkomstbeskattning icke i tillräcklig grad beaktats sådana personers ekonomiska ställning, som är beroende av en liten pensionsinkomst, och deras skattebetalningsförmåga.

Enligt den i motiveringen för riksdagsman Melins m. fl. spörsmål nämnda kommissionens för revidering av familjebeskattningen betänkande skulle pensionsinkomster fortfarande beskattas på samma sätt som löneinkomster, dock så, att enligt betänkandet enhetsavdrag skulle beviljas endast sådana skattskyldiga, som har minst 300 mark i löneinkomst. Enligt kommissionens förslag skulle statens inkomstskatt icke utgå för en förvärvsinkomst som understiger 4 500 mark. Enligt betänkandet skulle även pensioner som ansluter sig till förvärvsverksamhet räknas som förvärvsinkomst. Det bör dock konstateras, att kommissionens förslag bildar en helhet, vari särskilt grundavdragssystemet och å andra sidan inkomstskatteskalan, som föreslås väsentligt ändrad, samt systemet med makars sambeskattning har inbördes verkan. Fördenskull skulle en partiell revision, som skulle omfatta endast stadgandena om grundavdraget, utan att beröra till exempel inkomstskatteskalan, knappast vara ändamålsenlig.

Man kan konstatera, att beträffande i spörsmålet avsedda personer, oaktat minimibeloppen av grundavdraget vid kommunalbeskattningen höjts genom lagar både år 1969 och i slutet av år 1970, skyldigheten att betala kommunal skatt kan börja redan vid en årlig pensions- eller annan inkomst på 1 110 mark. Ifråga om kommunalbeskattningen kan icke heller kommissionens för revidering av familjebeskattningen betänkande anses innebära lättnad för alla kommunalskattebetalare med de minsta inkomsterna.

Frågan om beskattning av pensionsinkomster kommer att i sin helhet prövas i samband med den totalrevision av inkomstbeskattningen, som är under beredning i ett ministerutskott. Ifall det därförinnan skulle anses nödvändigt att lindra inkomstbeskattningen för sådana personer som lever på en liten pension, borde detta

göras genom lindring av statens inkomstskatteskala nerifrån och genom höjning av grundavdraget vid kommunalbeskattningen. Lindring av inkomstbeskattningen endast i fråga om pensionsinkomster kan icke anses önskvärt på basen av principen om skattebetalningsförmågan, då den skulle leda till onödiga lättnader med avseende på skattebetalningsförmågan i fråga om sådana skattskyldiga, vilka utom små pensionsinkomster har andra stora inkomster, och lämna sådana skattskyldiga utan lättnad, vilkas totalinkomster är mycket små och vilka icke ens har pensionsinkomster. Stadganden om lättnader för ett särskilt slag av inkomster skulle även vara ägnat att göra beskattningen av fysiska personer mera invecklad samt försvåra och öka beskattningsarbetet.

Helsingfors den 20 oktober 1971.

Finansminister *Carl Olof Tallgren.*

Kirj. ksm. n:o 202.

Tuominen ym.: Sibelius-Akatemian pakollisen kurssiohjelman sisällöstä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime aikoina on valtiovallan huomiota jouduttu useissa yhteyksissä kiinnittämään maassamme aktivisoituneeseen ja useissa muodoissa ilmenevään vihamieliseen propagandaan Neuvostoliittoa vastaan.

Eräänä tällaisena ilmiönä, johon ei voi olla kiinnittämättä huomiota, on Sibelius Akatemian pakolliseen kurssiohjelmaan otettu Jan Novákin teos Jan Palachin muistolle. Tämä sävellys sanoineen liittyy siihen Neuvostoliittoa vastaan suunnattuun vihan kiihotusaaltoon, jota määrätietoisesti ja laajalti levitettiin NATO:n taholta. Tämän poliittisen propagandan hyväksi käytettiin häikäilemättömästi tshekkoslovakialaisen ylioppilaan Jan Palachin henkilökohtaista murhenäytelmää. Tehekkoslovakian hallituksen toimesta julkaistuissa asiakirjoissa osoitetaan, että maan vastavallankumoukselliset piirit pyrkiessään lietsomaan mielialaa Neuvostoliittoa vastaan loivat mm. ylioppilaiden keskuudessa psykoosin, joka koitui Jan Palachin turmioksi. Jan Palachin nimeä käytettiin Neuvostoliittoa vastaan suunnatun vihamielisen kiihoituksen symboolina.

Vaikka tämä teos tullaan esittämään latinankielisessä asussa, se ei poista sitä tosiasiaa, että tällaisen teoksen valinta Finlandia-talon konserttiin tietoisesti palvelee samaa tarkoitusta kuin Palachin ajaminen kuolemaan. Sen tarkoituksena on neuvostovastaisen hengen nostaminen ja kylmän sodan päämäärien edistäminen. Se on sellaisenaan ristiriidassa maamme virallisen ulkopolitiikan perustavotteiden kanssa.

Lisäksi tämän mielenosoituksellisen teoksen sisällyttäminen Sibelius Akatemian pakolliseen kurssiohjelmaan osoittaa, miten valtion tukea nauttivan oppilaitoksen taholta opettajain arvovallalla nuorisoa johdetaan Neuvostoliitolle vihamielisiin esityksiin, jotka samalla syvästi loukkaavat sosialistista Tshekkoslovakiaa, jonka kanssa maallamme on ystävälliset suhteet.

Edellisen johdosta esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että Sibelius Akatemian pakolliseen kurssiohjelmaan on sisällytetty teos, jonka sisältö on loukkaava sekä Neuvostoliittoa että Tshekkoslovakiaa kohtaan ja palvelee maamme rauhanpolitiikalle vieraita päämääriä, ja jos tietää,
>
> millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjaamisen aikaansaamiseksi tässä asiassa?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1971.

Mirjam Tuominen. Taisto Sinisalo. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 28 päivältä syyskuuta 1971 n:o 1181 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Mirjam Tuomisen ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että Sibelius Akatemian pakolliseen kurssiohjelmaan on sisällytetty teos, jonka sisältö on loukkaava sekä Neuvostoliittoa että Tshekkoslovakiaa kohtaan ja palvelee maamme rauhanpolitiikalle vieraita päämääriä, ja jos tietää,
>
> millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjaamisen aikaansaamiseksi tässä asiassa?"

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sibelius-Akatemian suuri kuoro on viime vuosina useasti avustanut muun muassa Helsingin kaupunginorkesterin konserteissa orkesterisäestyksellisten kuoroteosten esityksissä ilman, että Sibelius-Akatemia olisi osallistunut esitettävien teosten valintaan. Näin on laita myös tässä kyselyssä tarkoitetun Jan Novakin teoksen "Ignis pro Joanne Palach" suhteen. Sibelius-Akatemian johtokunta on tutustunut teoksen latinankieliseen tekstiin vasta saatuaan tiedon kyselystä sekä tämän jälkeen yksimielisesti päättänyt, että teoksen harjoitukset lopetetaan eikä sen esittämiseen osallistuta.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 september 1971 nr 1181 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamoten Mirjam Tuominen m. fl. ställda spörsmål:

> "Vet Regeringen att i Sibelius-Akademins obligatoriska kursprogram har intagits ett verk vars innehåll är kränkande för Sovjetunionen och Tjeckoslovakien och som tjänar syften, vilka är främmande för vårt lands fredspolitik, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rättelse snabbt skall fås till stånd i denna sak?"

Helsingfors den 19 oktober 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Sibelius-Akademins stora kör har under de senaste åren ofta medverkat vid Helsingfors stadsorkesters konserter då körverk har utförts med orkesterackompanjemang, utan att Sibelius-Akademin har deltagit i valet av verk. Så förhåller det sig även med det i spörsmålet avsedda verket av Jan Novak "Ignis pro Joanne Palach". Sibelius-Akademins direktion har tagit del av verkets latinska text först sedan den fått kännedom om spörsmålet och därefter enhälligt besutat, att repetitionerna skall inställas och att kören icke skall deltaga i uppförandet av verket.

Häikiö ym.: Kuvaamataidon opetuksesta peruskoulussa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valmisteltaessa peruskoulun opetussuunnitelmaa on kuvaamataidon opetusta suunniteltu vähennettäväksi nykyisestä. Tällainen kehitys tuntuu varsin omituiselta. Esimerkiksi Ruotsissa on peruskoulussa saatu sellaisia kokemuksia, että kuvaamataidon tunteja olisi lisättävä.

Jos kuvaamataidon tuntimäärä peruskoulussa jää niin vähäiseksi kuin on suunniteltu, nousee esille kysymys, kannattaako enää valmistaa kuvaamataidon opettajia ainakaan siinä laajuudessa kuin nyt tapahtuu. Ammattiin valmistumiseen menee nyt aikaa viidestä kuuteen vuotta.

Kuvaamataidon opetuksen suunnittelu tulevassa peruskoulussa on aiheuttanut epävarmuutta ja turvattomuuden tunnetta sekä kuvaamataidon opettajien että tähän ammattiin opiskelevien piirissä. Tämän vuoksi olisi syytä saada tietoja siitä, minkä verran kuvaamataidon loppujen lopuksi peruskoulussa tullaan opettamaan ja mikä tulee olemaan kuvaamataidon opettajien asema ja toimeentulomahdollisuudet uudessa koulujärjestelmässä.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kuvaamataidon opetusta tulevassa peruskoulussa on suunniteltu vähennettäväksi vaikka muualla saadut kokemukset edellyttäisivät päinvastaista, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä saattaakseen kuvaamataidon opettajien valmistuksen oikeaan suhteeseen tulevaan tarpeeseen nähden ja miten kuvaamataidon opettajien asema ja toimeentulomahdollisuudet aiotaan järjestää peruskoulussa?

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1971.

Juuso Häikiö.

Erkki Häkämies.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 29 päivältä syyskuuta 1971 n:o 1205 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Juuso Häikiön ym. tekemän seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että kuvaamataidon opetusta tulevassa peruskoulussa on suunniteltu vähennettäväksi vaikka muualla saadut kokemukset edellyttäisivät päinvastaista, ja jos on, mitä Hallitus aikoo tehdä saattaakseen kuvaamataidon opettajien valmistuksen oikeaan suhteeseen tulevaan tarpeeseen nähden ja miten kuvaamataidon opettajien asema ja toimeentulomahdollisuudet aiotaan järjestää peruskoulussa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Peruskoulun opetussuunnitelman tuntijaon mukaan kuvaamataitoa opetetaan peruskoulun ala-asteella pakollisena (yhteisenä) aineena I ja II luokalla 1 viikkotunti sekä III—VI luokalla 2 viikkotuntia eli yhteensä 10 viikkotuntia. Kansa- ja keskikoulujen vastaavilla luokilla kuvaamataitoa opetetaan keskimäärin yhtä paljon. Peruskoulun yläasteella (VII—IX luokalla) kuvaamataitoa opetetaan pakollisena aineena yhtenä lukuvuotena 1 viikkotunti. Lisäksi kuvaamataito on yläasteen kaikilla luokilla valinnaisaine, jonka opetusta on jokaisella yläasteella järjestettävä, jos riittävä oppilasmäärä (pääsäännön mukaan vähintään 8) osallistuu aineen opetukseen. Valinnaisaineena kuvaamataitoa opetetaan 2—3 viikkotuntia joka luokalla. Yläasteella voidaan myös järjestää kuvaamataidon erityiskursseja. Huomattava myös on, että yläasteen oppilaiden on otettava verraten runsaas valinnaisaineita, koska valinnaisaineille ja er tyiskursseille on varattu 4—10 tuntia viikoss Keskikoulun kolmella viimeisellä luokalla ku vaamataitoa on yleensä 2 viikkotuntia jok luokalla. Kansalaiskoulun pakollisiin aineisii kuvaamataito ei kansakoululain 6 §:n mukaa kuulu eikä sitä useimmissa kansalaiskouluiss opeteta ollenkaan. Edellä sanotun perusteell voidaan todeta, että peruskoulun yläasteella op pilaalla on mahdollisuus opiskella kuvaamata toa huomattavasti suuremmin tuntimäärin kui keski- ja kansalaiskouluissa nykyisin. Peruskou lun yläasteen kuvaamataidon lehtorien ja aineer opettajien virkojen tarpeeseen vaikuttaa pait kuvaamataidon suosio valinnaisaineena myös s seikka, miten paljon opettaja saa lukea opetus velvollisuuteensa peruskoulun ala-asteen ja kur nan koululaitokseen kuuluvan lukion tunteja Säännökset eivät estä ala-asteen III—VI luo kan kuvaamataidon tuntien lukemista yläastee opettajan opetusvelvollisuuteen lukuun ott matta peruskouluasteen 26 §:n säännöstä, jonk mukaan vähintään puolet ala-asteen kunki luokan oppitunneista on oltava saman opett jan hoidossa. Peruskouluasetuksen 104 §: nojalla opetusministeriö tulee myöhemmin mää räämään, kuinka paljon yläasteen lehtori j aineenopettaja saa lukea opetusvelvollisuuteens kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion tun teja. Opetusministeriön ohje laadittaneen aine kohtaiseksi ja väljäksi.

Kuvaamataidon opettajien sijoittaminen perus koulun palvelukseen tuskin tuottaa vaikeuk sia. Opettajain koulutus pyritään luonnollisest mitoittamaan opettajain tarvetta vastaavaksi Peruskoulun ja lukion opettajien koulutustar vetta selvittämään opetusministeriö on äskel täin asettanut toimikunnan.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse r 1205 av den 29 september 1971 till veder- örande medlem av statsrådet översänt följande v riksdagsman Juuso Häikiö m.fl. ställda triftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att man planerat en minskning av undervisningen i teckning vid den kommande grundskolan, ehuru erfarenheter som gjorts på annat håll skulle förutsätta motsatsen, och om så är fallet,
>
> vad ämnar Regeringen göra för att bringa utbildningen av lärare i teckning i rätt proportion till kommande behov och hur har man för avsikt att ordna teckningslärarnas ställning och utkomstmöjligheter inom grundskolan?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördamt anföra följande:

Enligt timfördelningen i grundskolans läro- lan undervisas på grundskolans lågstadium i eckning såsom obligatoriskt ämne (gemensamt) å klass I och II 1 veckotimme och på klasserna II—VI 2 vecotimmar eller sammanlagt 10 eckotimmar. På motsvarande klasser i folk- ch mellanskolorna medmeddelas i medeltal ngefär lika mycket teckningsundervisning.

På grundskolans högstadium (VII—IX lasserna) undervisas i teckning såsom obliga- oriskt ämne 1 veckotimme under ett läsår.)essutom är teckning på alla klasser av hög- tadiet ett valfritt ämne, i vilket undervisning åste ordnas på varje högstadium, om ett till- ickligt antal elever (enligt huvudregeln minst) deltar i undervisningen i ämnet. Såsom val- itt ämne undervisas 2—3 veckotimmar i teck- ing på varje klass. På högstadiet kan även för- nstaltas specialkurser i teckning. Att märka r även, att eleverna på högstadiet måste taga ganska mycket valfria ämnen, då för sådana och för specialkurser reserverats 4—10 timmar i veckan. På mellanskolans tre sista klasser undervisas i allmänhet 2 veckotimmar i teckning på varje klass. I medborgarskolan hör teckning enligt 6 § folkskollagen icke till de obligatoriska ämnena, och däri undervisas icke alls i de flesta medborgarskolor. På grund av ovanstående kan konstateras, att elev på grundskolans högstadium har möjlighet att få undervisning i teckning under ett betydligt större timantal än för närvarande är fallet i mellan- och medborgaskolorna.

På behovet av lektorat och ämneslärartjänster i teckning vid grundskolans högstadium inverkar utom teckningens popularitet som valfritt ämne även den omständigheten, hur många timmar vid grundskolans lågstadium och vid gymnasium inom kommunens skolväsende som läraren får räkna till sin undervisningsskyldighet. Stadgandena hindrar icke att teckningstimmar på lågstadiets III—VI klasser räknas till undervisninsskyldigheten för lärare vid högstadiet, frånsett stadgandet i 26 § rörande grundskolstadiet, enligt vilket minst hälften av lektionerna på varje klass av lågstadiet bör handhas av samma lärare. Undervisningsministeriet kan med stöd av 104 § grundskoleförordningen senare förordna, hur många timmar lektor och ämneslärare vid högstadiet får räkna som sin undervisningsskyldighet vid gymnasium inom kommunens skolväsende. Undervisningsministeriets anvisning torde utarbetas per ämne och bli helt vidsträckt.

Placeringen av teckningslärarna i grundskolans tjänst bereder knappast svårigheter. Man försöker givetvis dimensionera utbildningen av lärare enligt behovet. Undervisningsministeriet har nyss tillsatt en kommission för att utreda behovet av utbildningen av lärare för grundskola och gymnasium.

Helsingfors den 15 oktober 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Kirj. ksm. n:o 204.

Pohjonen ym.: Vaalean rahkaturpeen hyväksikäytön tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme luonnonvaroihin kuuluva turve kasvaa soissa, jotka peittävät noin 30 % maamme pinta-alasta. Turpeen määrä lähentelee 10 miljardia kuutiometriä ja sen orgaaninen vuotuiskasvu on suurempi kuin metsiemme vastaava kasvu. Näistä turvevaroista on melkoinen osa suurina suoalueina, joissa turvekerroksen paksuus on useita metrejä. Täten turvevarojen teolliseen hyväksikäyttöön on yleensä hyvät edellytykset.

Kuluvan vuoden keväänä Eduskunta hyväksyi vuoteen 1978 saakka ulottuvan investointiohjelman, jonka avulla maassa harjoitettava polttoturpeen tuotanto kehitetään huomionarvoiseksi polttoainehuollon haaraksi. Polttoturve on kasviopilliselta rakenteeltaan rahkaturvetta, joka on ehtinyt maatua tummaksi amorfiseksi massaksi. Maatunut rahkaturve on myös aktiivihiilen ja metallurgisen turvekoksin raaka-aine. Viimeksi mainitun teknillisiä sovellutuksia on tiettävästi tutkittu valtion omistamissa tutkimuslaitoksissa. Sen sijaan maatunutta rahkaturve-esiintymää kattava vaalea rahkaturve ei ole saanut sanottavasti valtiovallan huomiota osakseen.

Kukin yllämainituista tarpeeseen perustuvista teollisuuden aloista on itsenäinen, mutta samanaikaisesti niillä on raaka-aineen esiintymistavasta johtuen keskinäinen riippuvuus. Niinpä laajentuva polttoturveteollisuus tuottaa vaaleata rahkasammalta, kun sitä poistetaan polttoturpeeksi kelpaavan maatuneen rahkaturpeen päältä. Polttoturvetuottajan kannalta mainittu pintakerros on puhdas jäte, mutta vaaleaan rahkaturpeeseen perustuva teollisuus voi käyttää sitä menestyksellisesti jalostusteollisuutensa raaka-aineena.

Vaaleasta rahkaturpeesta alan jalostusteollisuus tekee erilaisia kasvualustoja sekä puutarhatuottajia että vähittäiskuluttajia varten, erilaisia ruukkuja ja puristeita sekä öljysaastetorjunnassa tarvittavaa turvetta. Näiden jalosteiden tuotannosta viedään suurin osa Länsi-Euroopan maihin ja jopa Euroopan ulkopuolellekin.

Kasvualustakäyttöön tarkoitettujen turvejalosteiden potentiaalinen kysyntä kohoaa noin 30 miljoonaan kuutiometriin vuodessa, jos laskelmissa otetaan huomioon Länsi-Euroopan lasinalaiset kasvihuoneet, noin 25 000 hehtaaria. Vähittäiskuluttajamarkkinoiden kokonaisvolyymi on edellä esitettyä arvoa oleellisesti suurempi. Lisäksi vaaleasta rahkaturpeesta voidaan tuottaa monia erikoistarkoituksia varten korkeaa jalostusarvoa olevia tuotteita, joista saatavat vientitulot oikein hoidettuna nousevat useampaan kymmeneen miljoonaan markkaan. Vaaleasta rahkaturpeesta jalostettujen tuotteiden pitkän tähtäyksen vientimahdollisuudet arvioidaan ylittävän jopa 100 mmk.

Menestyksellinen vientitoiminta edellyttää kilpailukelpoisia tuotteita, joiden kehittämiseksi vaaditaan oikein järjestettyä perus- ja sovellettua tutkimusta. Tätä pidetään yleensä valtiovallan velvollisuutena. Uusia teollisuuden aloja on lisäksi tuettu erilaisin taloudellisin toimenpitein. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut vaalean rahkaturpeen käyttöön perustuvan teollisuuden osalta.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tarvittavien määrärahojen osoittamiseksi vaalean rahkaturpeen perus- ja sovellettuun tutkimukseen sekä tukeakseen vaalean rahkaturpeen varaan perustettua ja perustettavaa teollisuutta samaan tapaan kuin polttoturveteollisuutta nimenomaan huomioonottaen tä-

män vaalean rahkaturpeen teollisuudenalan huomattavat vientimahdollisuudet, ja jos aikoo,

kuinka pian näitä toimenpiteitä on odotettavissa?

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1971.

Mauno Pohjonen.
Tahvo Rönkkö.
Verner Korsbäck.
Reino Karpola.

Paavo Niinikoski.
Siiri Lehmonen.
Matti Jaatinen.
Matti Silander.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Pohjosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 204:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tarvittavien määrärahojen osoittamiseksi vaalean rahkaturpeen perus- ja sovellettuun tutkimukseen sekä tukeakseen vaalean rahkaturpeen varaan perustettua ja perustettavaa teollisuutta samaan tapaan kuin polttoturveteollisuutta nimenomaan huomioonottaen tämän vaalean rahkaturpeen teollisuudenalan huomattavat vientimahdollisuudet, ja jos aikoo,
> kuinka pian näitä toimenpiteitä on odotettavissa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tutkimukset vaalean rahkaturpeen käyttämiseksi kasvualustana alkoivat prof. V. Puustjärven toimesta vuonna 1954 Helsingin Yliopistossa. Kun tutkimukset ja koeviljelyt 1950-luvun loppuun mennessä olivat laajentuneet käytännön kokeiksi kasvihuoneissa ja kun oli nähtävissä, että vaalean rahkaturpeen eli kasvuturpeen tuottamisesta oli mahdollisuus muodostua uusi tuotannonhaara turveteollisuudelle, ryhtyi kauppa- ja teollisuusministeriö tukemaan kasvuturpeen tuotantoon, tuotekehittelyyn ja turveviljelyyn liittyviä tutkimuksia vuodesta 1960 lähtien turveteollisuuden edistämiseen vuosittain varatuista määrärahoista. Turveviljelyn osalta tutkimukset jatkuivat prof. Puustjärven johdolla ja kasvuturpeen tuotantoon ja tuotekehittelyyn liittyviä tutkimuksia suorittivat lähinnä Turveteollisuusliitto ry. ja VTT:n turveteknillinen laboratorio yhteistyössä prof. Puustjärven kanssa. Tällöin alkoi myös kasvuturpeen tuotanto siten, että se ensimmäisenä tuotantovuotena 1960 oli 5 000 m^3 ja nyt 10 vuotta myöhemmin on saavutettu noin 500 000 m^3:n tuotantotaso. Kasvuturpeen ja sen jalosteiden vienti on kehittynyt viimevuosina suotuisasti. Kun viennin arvo v. 1965 oli 0.3 milj. mk oli se v. 1970 jo 2.5 milj. mk ja vientiarvio kuluvalle vuodelle on 3.5 milj. mk.

Kasvuturpeen ja turveviljelyn tutkimuslaitoksen perustamisesta keskusteltiin 1960-luvun puolivälissä. Tällöin Amer-Tupakka Oy:n ja Keskusosuusliike Hankkijan omistama Satoturve Oy päätti perustaa kasvuturpeen tutkimuslaitoksen ja aloitti samalla valmistelut kasvuturpeen laajamittaisen tuotannon ja viennin aikaansaamiseksi. Valtio myönsi perustetulle tutkimuslaitokselle v. 1966 250 000 markan kerta-avustuksen laboratoriolaitteiden hankkimiseen. Tämän jälkeen on tuettu tutkimuslaitoksessa suoritettavaa kasvuturpeen laatuluokitusta koskevaa tutkimusta maksamalla vuosittain 1—2 laborantin palkkauksen. Kun Satoturve Oy:n tutkimuslaitos otti hoitaakseen kasvuturpeen perus- ja sovelletun tutkimuksen ja kun yhtiö aloitti kasvuturpeen ja sen jalosteiden laajamittaisen tuotannon ja kun sanottu yhtiö näitä asioita edelleen hoitaa, ei valtion taholta ole ollut toistaiseksi edellä todettua suurempaa tarvetta osoittaa määrärahoja näihin tarkoituksiin. Nyttemmin yhtiön taholta on epävirallisesti ilmoitettu, että tutkimuslaitos nykyisessä laajuudessaan kuitenkin jouduttaneen lopettamaan sen yhtiölle aiheuttamien raskaiden kustannusten johdosta. Yhtiön taholta ei ole tehty valtiolle kuitenkaan esitystä tutkimustoiminnan mahdollisesti jatkamisesta esimerkiksi valtion toimesta.

Kasvuturpeen tuotantoa on harjoitettu useiden muidenkin yrittäjien toimesta ympäri maata, mutta se on käsittänyt lähinnä irtoturpeen myyntiä paikallisiin tarpeisiin.

Kasvuturpeen lisäksi on vaaleasta rahkaturpeesta valmistettu öljysaasteiden imeyttämiseen käytettävä jaloste, jolla on saavutettu hyviä tuloksia. Tähän tarvittava tutkimustyö on suoritettu VTT:n turvelaboratoriossa kokonaan val-

tion varoilla. Vapo on valmistanut myyntiin ko. öljynpoistoturvetta.

Turveteollisuuden edistämisen momentilla 32.50.43 on vuodelle 1972 hallitus esittänyt 400 000 markkaa, jossa on lisäystä kuluvaan vuoteen 100 000 markkaa. Mikäli hyväksyttäviä hakemuksia vaalean rahkaturpeen osalta esitetään, ovat ne mukana niinkuin tähänkin asti ko. määrärahan käytöstä päätettäessä. Kauppa- ja teollisuusministeriön on tarkoitus lähiaikana myös esittää toimikunnan asettamista tutkimaan kasvuturpeen tuotannon ja jalostuksen lisäämiseksi tarvittavia toimenpiteitä mm. huomioiden laajentuvasta polttoturvetuotannosta syntyvän kasvuturpeen hyväksikäyttömahdollisuudet. Lisäksi toimikunta tulisi laatimaan ehdotuksensa kasvuturvetta ja sen käyttöä koskevasta tutkimuksesta. Toimikunnan työn valmistuttua tulee ratkaistavaksi ne toimenpiteet, joihin asiassa olisi pitkällä tähtäimellä ryhdyttävä.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Olavi Salonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Mauno Pohjonen m. fl. ställda spörsmål nr 204:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för anvisande av nödiga anslag för grund- och tillämpad forskning rörande ljus myrtorv samt för stöd åt industri som grundats eller grundas för ljus myrtorv på samma sätt som bränntorvindustrin understöds, med beaktande särskilt av denna på ljus myrmalm baserade industrigrens stora exportmöjligheter, och om så är fallet,
>
> hur snart kan sådana åtgärder emotses?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Undersökningarna rörande användning av ljus myrtorv såsom växtunderlag inleddes på åtgärd av professor V. Puustjärvi år 1954 vid Helsingfors Universitet. Sedan forskningen och försöksodlingarna före utgången av 1950-talet hade utvidgats till praktiska prov i växthus och då man kunde skönja, att produktionen av ljus myrtorv eller växttorv kunde bli en ny produktionsgren för torvindustrin, började handels- och industriministeriet stöda forskningarna angående produktion av växttorv, produktutveckling och torvodling med anslag som från och med år 1960 årligen anvisats till främjande av torvindustrin. I fråga om torvodlingen fortgick forskningen under professor Puustjärvis ledning. Den forskning som gällde växttorvproduktion och produktutveckling handhades närmast av Torvindustriförbundet r.f. och statens tekniska forskningsanstalts torvtekniska laboratorium i samarbete med professor Puustjärvi. Härvid inleddes även växttorvproduktion i sådan omfattning, att den under det första produktionsåret 1960 var 5 000 m³ och nu tio år senare har en produktionsnivå av cirka 500 000 m³ uppnåtts. Exporten av växttorv och förädlingsprodukter av den har utvecklats gynnsamt under de senaste åren. Då exportens värde år 1965 var 0.3 milj. mk, uppgick det år 1970 redan till 2.5 milj. mk och exportkalkylen för innevarande år rör sig kring 3.5 milj. mk.

I mitten av 1960-talet diskuterades frågan om inrättande av en forskningsanstalt för växttorv och torvodling. Härvid beslöt Satoturve Oy, som ägs av Amer-Tupakka Oy och Keskusosuusliike Hankkija, grunda en forskningsanstalt för växttorv och inledde samtidigt förberedelser för åstadkommande av växttorvproduktion och -export i stor skala. Staten beviljade år 1966 den inrättande forskningsanstalten ett engångsunderstöd om 250 000 mk för anskaffning av laboratorieutrustning. Härefter har den i forskningsanstalten bedrivna forskningen för kvalitetsklassificering av växttorv understötts genom att årligen betala avlöningen för 1—2 laboranter. Då Satoturve Oy:s forskningsanstalt åtog sig att ombesörja grund- och tillämpad forskning rörande växttorv och då bolaget inledde produktion av växttorv och dess förädlingsprodukter i stor skala och bolaget alltjämt sköter dessa saker, har det hittills förelegat större behov att från statens sida anvisa anslag för dessa ändamål än vad av ovanstående framgår. Numera har från bolagets sida inofficiellt meddelats, att forskningsanstalten i sin nuvarande omfattning antagligen måste indras på grund av de stora kostnader den medför för bolaget. Bolaget har likväl inte gjort någon framställning till staten om att forskningen eventuellt skulle fortsättas t.ex. av staten.

Växttorvproduktion har bedrivits även på åtgärd av flera andra företagare i landet, men den har närmast omfattat försäljning av lös torv för lokala behov.

Utom växttorv har av ljus myrtorv framställts en förädlingsprodukt för uppsugning av oljeföroreningar, varmed goda resultat har upp-

nåtts. Det härför erforderliga forskningsarbetet har utförts i statens tekniska forskningsanstalts torvlaboratorium helt och hållet med statens medel. Ifrågavarande oljeuppsugningstorv har framställts till avsalu av Vapo.

Regeringen har under momentet 32.50.43 "Torvindustrins främjande" i statsverkspropositionen för år 1972 föreslagit 400 000 mark, varav 100 000 mark är ökning jämfört med innevarande år. Om godtagbara ansökningar framställs rörande ljus myrtorv, tas de liksom hittills i beaktande när beslut fattas om användningen av ifrågavarande anslag. Handels- och industriministeriet har för avsikt att under den närmaste tiden även föreslå tillsättande av en kommission att överväga av nödiga åtgärder i syfte att öka växttorvproduktionen och -förädlingen bl.a. med beaktande av de möjligheter att använda växttorv som följer med den utvidgade bränntorvproduktionen. Vidare skulle kommissionen uppgöra förslag rörande växttorvforskningen och användningen av växttorv. När kommissionens arbete blivit färdigt, gäller det att avgöra vilka åtgärder som borde vidtagas i saken på lång sikt.

Helsingfors den 25 oktober 1971.

Minister *Olavi Salonen.*

Skriftl. spm. nr 205.

Stenbäck: Om justering av stadgandena om statsunderstödet för folkskollärarnas avlöning.

Till Riksdagens Herr Talman.

Genom en lag om ändring av folkskollagen (7. 7. 1970/484) gjorde riksdagen det möjligt för regeringen att genom förordning gradvis sänka antalet elever per undervisningsgrupp i folkskolan till trettiotvå. Denna sänkning genomfördes med förordningen om största antalet elever i folkskoleklasser (22. 7. 1970/533). Fram till år 1978, då hela reformen är genomförd, sänks antalet elever per undervisningsgrupp med en årskurs i gången.

Någon ändring har däremot inte vidtagits beträffande det minimiantal elever, som skall finnas inom ett folkskoldistrikt för att kommunen skall äga rätt till statsunderstöd för avlöning av lärare. Bestämmelserna från år 1958 i folkskolförordningen (23. 7. 1958/321) är fortfarande i kraft, endast med den ändringen att statsunderstöden inte indrages för avlöningen till den andra eller tredje läraren såvida det tidigare beviljats och om elevantalet är minst tjugotre respektive fyrtioåtta (24. 6. 1968/377). De ursprungliga minimiantalen är: Första läraren, tretton, andra tjugofem, tredje femtiofem samt för den senast anställda läraren trettio för varje klasslärare med undantag av en.

Att i dagens läge hålla kvar sådana minimiantal elever per lärare försvårar pedagogiska reformer i skolans inre arbete, förorsakar indragningar av lärartjänster som vid övergången till grundskola åter behövs och ånyo måste inrättas samt omöjliggör en reell och effektiv områdespolitik.

Minimitalen har den största betydelsen för landsbygden och framförallt glesbygdernas skolväsende. På grund av dessa bestämmelser om statsunderstöd indras skola efter skola då kommunernas beslutande organ vanligen strävar bort från enlärar- och tvålärarskolorna, i och för sig inte heller det en lycklig utveckling. När byskolan försvinner, ökar avfolkningen, vilket inte kan anses vara i linje med strävan att öka glesbygdernas ekonomiska och kulturella möjligheter. Grundskolförordningen (26. 6. 1970/443) innehåller samma bestämmelser som folkskolförordningen, dock med den skillnaden att minimitalen för den andra och tredje lärartjänsten sänkts till tjugo respektive fyrtiofem i det fall statsunderstöd tidigare utgått. Detta är inte tillfredsställande, också grundskolförordningens bestämmelser bör ändras härvidlag, men övergången till grundskola underlättar emellertid läget något eftersom hela årsklassen kommer att vara sammanhållen på grundskolans lågstadium.

Också för tätorternas skolor vållar minimitalen problem. När maximiantalet elever sänkts till trettiotvå per klass med stöd av ovannämnda lagändring, blir skillnaden mellan maxi- och minimital för liten. Det uppstår paradoxala situationer där sänkningen av maximitalet leder till ett ökat antal sammansatta klasser i svenskspråkiga stadsfolkskolor eftersom det höga minimitalet inte tillåter anställning av flere lärare. Således blir reformen bara en skenreform, ibland en försämring av läget. Sammansatt klass är inte i och för sig en dålig pedagogisk lösning, bara elevantalet är lägt och systemet är kontinuerligt, d.v.s. lärokurserna kan läsas i växelkurser. Men fluktuationer i elevantalet kan innebära att samma elever nästa läsår befinner sig i enkel klass och läser i värsta fall samma saker på nytt.

Den nuvarande situationen rimmar dåligt med det refomarbete som utförs och kommer att utföras inom läropliktsskolan. Någon långsiktig kommunal skolplanering utan låntgående centralisering kan inte genomföras. Och centralisering av det kommunala skolväsendet är varken pedagogiskt eller regionalpolitiskt att rekommendera. Det är en mycket olycklig utveckling.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställes följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

Är Regeringen medveten om de olägenheter de höga minimigränserna för antalet elever per lärartjänst i folkskola som berättigar till statsunderstöd medför med tanke på ett pedagogiskt riktigt uppbyggt och decentraliserat kommunalt skolväsende, och om så är fallet,

när avser Regeringen att utfärda förordning med nya bestämmelser om kommunernas rätt att erhålla statsunderstöd för avlöningen av lärare?

Helsingfors den 29 september 1971.

Pär Stenbäck.

Kirj. ksm. n:o 205.

Suomennos.

Stenbäck: Kansakoulunopettajien palkkaukseen annettavaa valtionapua koskevien säännösten tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lailla kansakoululain muuttamisesta (7. 7. 1970/484) eduskunta antoi hallitukselle mahdollisuuden asetusteitse asteettain alentaa opetusryhmäkohtaista oppilaslukua kansakoulussa 32:een. Tämä alentaminen suoritettiin asetuksella kansakoululuokkien enimmäisoppilasmääristä (22. 7. 1970/533). Vuoteen 1978 mennessä, jolloin koko uudistus on suoritettu, opetusryhmäkohtaista oppilasmäärää alennetaan vuosikurssilla kerrallaan.

Mitään muutosta ei sen sijaan ole saatu aikaan oppilaiden minimimäärässä, joka kansakoulupiirissä on oltava, jotta kunnalla olisi oikeus valtionapuun opettajien palkkaamiseksi. Kansakouluasetuksen (23. 7. 1958/321) määräykset vuodelta 1958 ovat edelleen voimassa, ainoastaan niin muutettuna, ettei valtionapua toisen tai kolmannen opettajan palkkaamiseksi lopeteta mikäli sitä aikaisemmin on myönnetty ja jos oppilasluku on vähintään 23 tai vastaavasti 48 (24. 6. 1968/377). Alkuperäiset minimiluvut ovat: ensimmäisen opettajan osalta 13, toisen 25, kolmannen 55 sekä viimeksi palkatun opettajan osalta 30 kutakin luokkaopettajaa kohti yhtä lukuun ottamatta.

Tällaisten opettajaa kohti tulevien oppilaiden minimilukujen säilyttäminen tämän päivän tilanteessa vaikeuttaa pedagogisia uudistuksia koulun sisäisessä työssä, aiheuttaa opettajanvirkojen lakkauttamisia, joita siirryttäessä peruskouluun jälleen tarvitaan ja jotka uudelleen on perustettava, sekä tekee mahdottomaksi todellisen ja tehokkaan kehitysaluepolitiikan.

Minimiluvuilla on mitä suurinta merkitystä maaseudulle ja ennen kaikkea harvaanasuttujen seutujen koululaitokselle. Näiden valtionapua koskevien määräysten perusteella koulu toisensa jälkeen lopetetaan, sillä kuntien päättävät elimet tavallisesti pyrkivät pääsemään eroon 1- ja 2-opettajaisista kouluista, joka ei sekään sinänsä ole onnellista kehitystä. Kun kyläkoulu häviää, väestökato pahenee, minkä ei voida katsoa olevan harvaanasuttujen seutujen taloudellisten ja sivistyksellisten mahdollisuuksien lisäämispyrkimysten mukaista. Peruskouluasetus (26. 6. 1970/443) sisältää samanlaisia määräyksiä kuin kansakouluasetus, kuitenkin sillä erolla, että minimiluku toista ja kolmatta opettajanvirkaa kohden on alennettu 20:een ja vastaavasti 45:een niissä tapauksissa, joissa valtionapua aikaisemmin on maksettu. Tämä ei ole tyydyttävää, myös peruskouluasetuksen määräyksiä tulee tällä kohdin muuttaa, mutta siirtyminen peruskouluun helpottaa tilannetta kuitenkin jonkin verran, koska koko vuosiluokka tulee pysymään yhdessä peruskoulun ala-asteella.

Myös taajamien kouluille minimiluvut aiheuttavat ongelmia. Kun oppilaiden maksimimäärä on alennettu 32:een luokkaa kohden yllä mainitun lainmuutoksen perusteella, erot maksimi- ja minimilukujen välillä jäävät liian pieneksi. Syntyy paradoksaalisia tilanteita, joissa maksimiluvun alentaminen johtaa suurempaan yhdistettyjen luokkien lukumäärään ruotsinkielisissä kaupunkikansakouluissa, koska korkea minimiluku ei salli useampien opettajien palkkaamista. Uudistuksesta tulee siten vain näennäisuudistus, joskus tilannetta huonontava. Yhdistetty luokka ei ole sinänsä huono pedagoginen ratkaisu, kunhan vain oppilasluku on alhainen ja järjestelmä on jatkuva, toisin sanoen oppikurssit voidaan lukea vaihtokursseina. Mutta vaihtelut oppilaslukumäärässä voivat merkitä, että samat oppilaat seuraavana lukuvuotena ovat erillisluokassa ja lukevat pahimmassa tapauksessa samat asiat uudelleen.

Nykyinen tilanne ei ole sopusoinnussa sen uudistustyön kanssa, jota suoritetaan ja tullaan opetusvelvollisuuskoulun piirissä suorit-

tamaan. Mitään kauaskatseista kunnallista koulunsuunnittelua ilman pitkälle menevää keskittämistä ei voida suorittaa. Eikä kunnallisen koululaitoksen keskittäminen ole pedagogisesti eikä aluepoliittisesti suositeltavaa. Tämä on hyvin onnetonta kehitystä.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen niistä epäkohdista, joita valtionapuun oikeuttavat opettajanvirkakohtaiset oppilasmäärien minimirajat kansakouluissa aiheuttavat pedagogisesti järjestettyä ja hajakeskitettyä kunnallista koululaitosta ajatellen, ja jos on,

milloin Hallitus aikoo antaa asetuksen uusiksi määräyksiksi kuntien oikeudesta valtionapuun opettajien palkkaamiseksi?

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1971.

Pär Stenbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 30 päivänä syyskuuta 1971 n:o 1210 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pär Stenbäckin tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä epäkohdista, joita valtionapuun oikeuttavat opettajanvirkakohtaiset oppilasmäärien minimirajat kansakouluissa aiheuttavat pedagogisesti järjestettyä ja hajakeskitettyä kunnallista koululaitosta ajatellen, ja jos on,
>
> milloin Hallitus aikoo antaa asetuksen uusiksi määräyksiksi kuntien oikeudesta valtionapuun opettajien palkkaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kansakoulujen oppilasmäärät erityisesti maalaiskunnissa ovat viime vuosina alentuneet. Tämä johtuu odotettua huomattavasti suuremmasta syntyvyyden alentumisesta, voimakkaasta maassa- ja maastamuutosta sekä oppilaiden lisääntyvästä halukkuudesta siirtyä oppikouluun kansakoulun IV luokan jälkeen. Oppilasmäärien alentuminen on aiheuttanut opettajan virkojen ja koulupiirien lakkauttamisia. Viimeksi mainittuun toimenpiteeseen on jouduttu turvautumaan harvaanasutuilla seuduilla, joissa kouluyksiköt ovat pieniä. Useimmissa tapauksissa koulujen lakkautuminen on koskenut 2-opettajaisia kouluja. Varsin yleistä on, että 2-opettajainen koulu lakkautetaan siinä vaiheessa, jolloin sen oppilasmäärä alittaa kansakouluasetuksen 179 §:ssä mainitun minimioppilasmäärän valtionavun saamiseksi toisen opettajan palkkaukseen. Pedagogisista syistä 1-opettajaisten koulujen määrä pyritään rajoittamaan vain niihin tapauksiin, joissa se vaikeiden liikenneyhteyksien vuoksi on välttämätöntä.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Hallitus on tietoinen niistä vaikeuksista, joita koulujen huomattava lakkauttaminen aiheuttaa, ja sen vuoksi on ryhdytty toimenpiteisiin koulujen lakkautumisen hillitsemiseksi. Pienten koulujen lakkautuminen johtuu kuitenkin suurelta osilta sellaisista ulkopuolisista tekijöistä, joiden vaikutusta koulua koskevilla säännöksillä ei pystytä estämään.

Vuonna 1968 tapahtunut kansakouluasetuksen 179 §:n muutos, jolla valtionavun ehtona olevia vähimmäisoppilasmääriä alennettiin 2- ja 3-opettajaisten koulujen osalta, on jonkin verran hidastanut koulujen lakkautumista. Opetusministeriössä selvitellään parhaillaan mahdollisuuksia mainittujen vähimmäisoppilasmäärien alentamiseksi vielä nykyisestään. Koska lakkautusuhan alaisia ovat pääasiassa 2-opettajaiset koulut, pyritään ensisijaisesti alentamaan näiden koulujen valtionapuminimiä siinä määrin kuin valtion ja kuntien talouden kannalta on mahdollista ja pedagogiselta kannalta tarkoituksenmukaista.

Kansakouluasetuksen 179 §:ssä määritellään 4-opettajaisen tai sitä suuremman kansakoulun opettajapalkkaukseen tulevan valtionavun ehdot käyttämällä oppilasmäärän jakajana lukua 30. Se kysymyksessä viitattu epäkohta, joka syntyy sen johdosta, että opetusryhmän maksimikoon 32 ja em. jakajan 30 välinen marginaali on pieni, ei vielä toistaiseksi ole aiheuttanut ylivoimaisia vaikeuksia. Kuten kysymyksessä mainitaan, opetusryhmän enimmäiskoon alentaminen tapahtuu asteittain, lisäksi kansakoululuokkien enimmäisoppilasmääristä annetun asetuksen (533/70) 3 §:n mukaan lääninhallitus voi myöntää ryhmän enimmäiskoosta poikkeuksia, mikäli oppilaiden ryhmiinjako muodostuu epätarkoituksenmukaiseksi. Hallitus on tietoinen siitä, että kysymyksessä mainittu epäkohta tulee pahenemaan sitä mukaa kuin asteittain toteutettu opetusryhmän enimmäiskoon pienentäminen toteutuu. Tähän epäkohtaan tullaan kiinnittämään huomiota kansakouluasetuksen 179 §:n kokonaistarkistuksen yhteydessä, joka pyritään toteuttamaan lähiaikoina.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1210 av den 30 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Pär Stenbäck ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om de olägenheter de höga minimigränserna för antalet elever per lärartjänst i folkskola som berättigar till statsunderstöd medför med tanke på ett pedagogiskt riktigt uppbyggt och decentraliserat kommunalt skolväsende, och om så är fallet,
>
> när avser Regeringen att utfärda förordning med nya bestämmelser om kommunernas rätt att erhålla statsunderstöd för avlöningen av lärare?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Folkskolornas elevantal har sjunkit under de senaste åren, särskilt i landskommunerna. Detta beror på en betydligt större nedgång i nativiteten än väntat, en avsevärd flyttning inom landet och emigration samt ökad lust hos eleverna att flytta över till läroverk efter IV klassen i folkskolan. Nedgången i elevantalet har lett till indragning av lärartjänster och skoldistrikt. Sistnämnda åtgärd har man skridit till i glest bebyggda trakter, där skolenheterna är små. I de flesta fallen har indragningen av skolor berört skolor med 2 lärare. Rätt allmänt är, att skola med 2 lärare indras i ett skede då elevantalet understiger det i 179 § folkskolförordningen nämnda minimiantalet elever som berättigar till statsunderstöd för avlöning av en andra lärare. Antalet skolor med 1 lärare försöker man av pedagogiska skäl begränsa endast till fall där de är nödvändiga på grund av dåliga trafikförbindelser.

Regeringen är medveten om de svårigheter som den avsevärda indragningen av skolor medför. Åtgärder har därför vidtagits för bromsande av indragningen av skolor. Indragningen av små skolor beror dock till en stor del på sådana yttre faktorer, vilkas inverkan icke kan förhindras genom stadganden som berör skolan. Den ändring av 179 § folkskolförordningen som företogs år 1968 och varigenom det minimiantal elever som utgör villkor för erhållande av statsunderstöd sänktes i fråga om skolor med 2 och 3 lärare, har i någon mån fördröjt indragningen av skolor. I undervisningsministeriet utreds som bäst möjligheterna att ytterligare minska minimiantalet elever. Då närmast skolor med 2 lärare hotas av indragning, söker man i främsta rummet sänka dessa skolors statsunderstöds minimum i den mån det är möjligt med beaktande av statens och kommunernas ekonomi samt från pedagogisk synpunkt ändamålsenligt.

I 179 § folkskolförordningen anges villkoren för statsunderstöd åt folkskola med 4 lärare eller större skola genom att man såsom divisor för elevantalet använder talet 30. Den i spörsmålet berörda olägenhet, som uppkommer genom att marginalen mellan maximistorleken 32 och dividenden 30 för en undervisningsgrupp är liten, har tillsvidare icke medfört oöverstigliga svårigheter. Såsom i spörsmålet nämnes, sker minskningen av maximistorleken för undervisningsgrupp successivt. Dessutom kan länsstyrelsen enligt 3 § förordningen om största antalet elever i folkskolklasser (533/70) tillåta avvikelser i fråga om det största antalet elever i en undervisningsgrupp, om elevernas indelning i grupper icke blir ändamålsenlig. Regeringen är medveten om att det i spörsmålet nämnda missförhållandet kommer att förvärras i den mån man successivt minskar undervisningsgruppens minimistorlek. Vid detta missförhållande kommer uppmärksamhet att fästas i samband med totalrevisionen av 179 § folkskollagen, som man ämnar genomföra den närmaste tiden.

Helsingfors den 29 oktober 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Skriftl. spm. nr 206.

Stenbäck: Justeringsförfarandet i fråga om statens pensioner.

Till Riksdagens Herr Talman.

Vid införandet av nya pensionsförmåner för statsanställda och andra med dem jämställda löntagargrupper med stöd av lagen om statens pensioner (20. 5. 1966/280) gav man förmånstagarna rätt att välja mellan pension enligt den nya eller gamla lagstiftningen. I vissa fall medgavs rätt att retroaktivt gå över till pension enligt den nya lagen.

Förmånstagarna avgjorde valet av pension enligt den nya eller gamla pensionslagen i de flesta fall efter en rent matematisk jämförelse mellan pensionsbeloppen. Någon information om andra faktorer som skulle kunna påverka valet mellan pensionerna torde inte ha getts från de ansvariga myndigheternas sida.

Under de senaste åren har det emellertid visat sig att skillnader mellan pensionssystemen också föreligger i fråga om justeringen av pensionsbeloppen. Vid årsskiftet 1970—71 torde justeringen av pensioner, beviljade med stöd av lagen om statens pensioner, ha uppgått till ca 10 %. Motsvarande justeringsprocent för pensioner enligt den gamla lagstiftningen torde ha varit ca 4 %. På detta sätt förändras jämförelsesituationen helt. En vid pensioneringsögonblicket i mark förmånligare "gammal" pension visar sig snabbt vara betydligt oförmånligare än pension enligt de nya bestämmelserna.

Skillnaderna i justeringsförfarandet ökar också hela tiden gapet mellan pensioner som beviljats enligt de gamla bestämmelserna vid en sådan tidpunkt att retroaktiv tillämpning av lagen om statens pensioner inte kunnat äga rum och pensioner enligt lagen om statens pensioner. Dessa ökande skillnader kan inte motiveras eftersom pensionerna grundar sig på likartade pensionsfall.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställes följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att olikheter i justeringsförfarandet i fråga om pensioner, beviljade med stöd av lagen om statens pensioner samt med stöd av tidigare lagstiftning har lett till en ofördelaktig utveckling beträffande de sistnämnda, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rätta till missförhållandet?

Helsingfors den 29 september 1971.

Pär Stenbäck.

Stenbäck: Valtion eläkkeiden tarkistusmenettelystä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Uusien valtion eläkelakiin (20. 5. 1966/280) perustuvien valtion palveluksessa olevia ja muita niihin rinnastettavia palkansaajaryhmiä koskevien eläke-etujen tullessa voimaan annettiin edunsaajille oikeus valita uuden tai vanhan lainsäädännön mukaisen eläkkeen välillä. Tietyissä tapauksissa myönnettiin oikeus takautuvasti siirtyä uuden lain mukaiseen eläkkeeseen.

Edunsaajat ratkaisivat valinnan uuden tai vanhan eläkelain mukaisen eläkkeen välillä useimmissa tapauksissa puhtaan matemaattisen eläkemäärien välisen vertailun jälkeen. Mitään informaatiota muista tekijöistä, jotka olisivat voineet vaikuttaa valintaan eläkkeiden välillä, ei liene vastuussa olevien viranomaisten taholta annettu.

Viimeksi kuluneina vuosina on kuitenkin osoittautunut, että eläkejärjestelmien välillä on eroja myös, mitä eläkemäärien tarkistamiseen tulee. Vuodenvaihteessa 1970—71 lienee valtion eläkkeistä annetun lain mukaisesti myönnettyjen eläkkeiden tarkistus ollut noin 10 %. Vastaava tarkistusprosentti vanhan lainsäädännön alaisten eläkkeiden kohdalla lienee ollut noin 4 %. Tällä tavoin vertailutilanne muuttuu täysin. Eläkkeelle siirtymishetkellä markoissa edullisempi "vanha" eläke osoittautuu nopeasti huomattavasti uusien määräysten mukaista eläkettä epäedullisemmaksi.

Erot tarkistusmenettelyssä lisäävät myös koko ajan sitä kuilua, joka on olemassa valtion eläkelain mukaisten eläkkeiden ja toisaalta niiden eläkkeiden välillä, jotka on myönnetty vanhojen määräysten mukaisesti sellaisena ajankohtana, ettei valtion eläkelakia ole voitu takautuvasti soveltaa. Näitä lisääntyviä eroja ei voida perustella, koska eläkkeet pohjautuvat samankaltaisiin eläketapauksiin.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että tarkistusmenettelyn erilaisuudet, mitä tulee eläkkeisiin, jotka on myönnetty valtion eläkelain perusteella sekä toisaalta aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnettyihin eläkkeisiin, ovat johtaneet epäedulliseen kehitykseen viimemainittujen osalta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1971.

Pär Stenbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pär Stenbäckin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 206:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että tarkistusmenettelyn erilaisuudet, mitä tulee eläkkeisiin, jotka on myönnetty valtion eläkelain perusteella sekä toisaalta aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnettyihin eläkkeisiin, ovat johtaneet epäedulliseen kehitykseen viimemainittujen osalta ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Valtion eläkelain mukaiset eläkkeet tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta työeläkelakien soveltamista varten vahvistettavan palkkaindeksiluvun mukaan. Aikaisemman lainsäädännön mukaiset valtion eläkkeet tarkistetaan sen sijaan aina virkamiespalkkausten muuttuessa siten, että ne edelleen ovat eläkkeen perusteena olevan viran tai toimen palkkaukseen samassa suhteessa kuin eläkettä myönnettäessä. Tarkasteltaessa eläkkeiden määrien kehitystä eri järjestelmissä pitkällä aikavälillä ei keskimääräisesti voida havaita olennaista eroa.

Valtiovarainministeriö on asettanut toimikunnan tutkimaan valtion vanhan ja uuden eläketurvajärjestelmän mukaisten eläkkeiden tarkistusmenettelyn yhdenmukaistamista ja tekemään asiasta ehdotuksen. Toimikunnan saama määräaika päättyy 30. 11. 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pär Stenbäck ställda skriftliga spörsmål nr 206:

> "Är Regeringen medveten om att olikheter i justeringsförfarandet i fråga om pensioner, beviljade med stöd av lagen om statens pensioner samt med stöd av tidigare lagstiftning har lett till en ofördelaktig utveckling beträffande de sistnämnda, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att rätta till missförhållandet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Pensionerna enligt lagen om statens pensioner justeras kalenderårsvis på grund av de ändringar som ägt rum i landets allmänna lönenivå, i enlighet med det löneindextal som fastställes för tillämpning av arbetspensionslagarna. Statens pensioner enligt tidigare lagstiftning justeras däremot alltid då tjänstemannaavlöningarna ändras, på sådant sätt, att de fortfarande står i samma förhållande till den tjänst eller befattning, vilken utgör grund för pensionen, som vid pensionens beviljande. När man granskar pensionsbeloppens utveckling inom de olika systemen under ett längre tidsavsnitt kan man inte i genomsnitt observera någon väsentlig skillnad i pensionernas belopp.

Finansministeriet har tillsatt en kommission med uppgift att undersöka möjligheterna att förenhetliga justeringsförfarandet rörande pensionerna enligt statens gamla och nya pensionsskyddssystem och uppgöra förslag i saken. Den termin som utsatts för kommissionen utgår 30. 11. 1971.

Helsingfors den 3 november 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Kirj. ksm. n:o 207.

Sinisalo: Gutzeitin laatikkotehtaalta irtisanottujen työläisten toimeentulomahdollisuuksien turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Gutzeitin Laatikkotehtaalta Kotkassa on irtisanottu 406 työntekijää. Irtisanomissyynä on ilmoitettu markkinointivaikeuksista johtuva konkurssi.

Irtisanotuista työntekijöistä useat ovat olleet 30—40 vuottakin tämän v. 1912 perustetun tehtaan palveluksessa. Irtisanotuista on naisia 250.

Työntekijät joutuvat irtisanomisen johdosta erittäin vaikeaan asemaan. Heillä ei ole mahdollisuuksia saada ammattiaan vastaavaa työtä kotiseudullaan, koska vastaavaa laitosta ei ole koko Kymenlaaksossa. Erikoisen vaikeaksi muodostuu jo Kotkan seudun teollisuusrakenteenkin vuoksi tilanne naisille.

Kotkan kokoiselle paikkakunnalle tulee näin laaja joukkoirtisanominen heijastumaan monitahoisella kielteisellä tavalla.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Jo aiemmin tällaisten tapausten yhteydessä on kiinnitetty valtiovallan huomiota yhteiskunnan vastuuseen työntekijäin toimeentulon turvaamisessa, muiden oikeuksien suojaamisessa ja työnantajan vastuujärjestelmän luomisessa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä työläisten toimeentulomahdollisuuksien ja muiden oikeuksien turvaamiseksi Kotkassa tapahtuneen Gutzeitin Laatikkotehtaan yli 400 työntekijään kohdistuneen joukkoirtisanomisen johdosta?

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 30 päivänä syyskuuta 1971 n:o 1211 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Taisto Sinisalon tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä työläisten toimeentulomahdollisuuksien ja muiden oikeuksien turvaamiseksi Kotkassa tapahtuneen Gutzeitin Laatikkotehtaan yli 400 työntekijään kohdistuneen joukkoirtisanomisen johdosta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Oy Gutzeitin Laatikkotehdas irtisanoi 29. 9. 1971 markkinointivaikeuksista johtuneen konkurssin vuoksi 406 työntekijää ja toimihenkilöä. Välittömästi konkurssitilan julkistamisen jälkeen paikalliset työvoimaviranomaiset kartoittivat tilanteen ja ryhtyivät tehostettuihin toimenpiteisiin irtisanottujen sijoittamiseksi työhön.

Irtisanotuista on ilmoittautunut paikallisiin työnvälitystoimistoihin yhteensä 290 henkilöä. Kaikki ilmoittautuneet miehet ovat sijoittuneet työhön työvoimaviranomaisten myötävaikutuksella. Irtisanotuista työnvälitykseen ilmoittautuneista naisista on kolmasosa joko jo sijoittunut työhön tai heille on työpaikka tiedossa. Kotkan kaupunki ja Karhulan kauppala ovat varautuneet sijoittamaan perheellisiä työntekijöitä omiin töihinsä toistaiseksi.

Työttömät irtisanotut ovat työttömyyskassojen jäseniä, joten heidän toimeentulonsa on turvattu toistaiseksi. Toiselle paikkakunnalle työhön halukkaita voidaan tukea taloudellisesti myöntämällä liikkuvuusavustusta. Kotka—Karhula-alueella on työllisyystilanne verrattain hyvä. Naistyövoimaa tarvitsevan teollisuuden laajennuksia on tiedossa. Työvoimaviranomaiset voinevat suhteellisen lyhyen ajan kuluessa osoittaa työtä suurelle osalle työttöminä olevista. Lisäksi on sekä kyseisellä alueella että muualla maassa käynnissä ja alkamassa työllisyyttä edistäviä ammattikursseja, joille halukkaat voivat ilmoittautua. Kurssin aikana sille osallistuvien taloudellinen asema on turvattu erilaisin työvoimaviranomaisten myöntämin avustuksin.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Työvoimaministeri *Keijo Liinamaa.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte, som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 30 september 1971 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda spörsmål nr 207:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga i syfte att trygga arbetarnas utkomstmöjligheter och andra rättigheter med anledning av den massuppsägning, som i Kotka drabbat 400 arbetstagare vid Gutzeits lådfabrik?"

Som svar önskar jag vördsamt framhålla:

Den 29. 9. 1971 uppsade Gutzeits Lådfabrik Ab 406 arbetstagare och funktionärer på grund av konkurs med anledning av marknadsföringssvårigheter. Omedelbart sedan konkurstillståndet offentliggjorts kartlade de lokala arbetskraftsmyndigheterna läget och vidtog intensivåtgärder i syfte att placera de uppsagda i arbete.

Av de uppsagda har sammanlagt 290 personer anmält sig hos de lokala arbetsförmedlingsbyråerna. Alla män, som anmälde sig, har genom arbetskraftsmyndigheternas medverkan placerats i arbete. Av de uppsagda kvinnor, som anmälde sig hos arbetsförmedlingen, har en tredjedel antingen placerats i arbete eller fått vetskap om en arbetsplats. Kotka stad och Karhula köping har berett sig på att tillsvidare placera i sina egna arbeten arbetstagare med familj.

De arbetslösa uppsagda är medlemmar i arbetslöshetskassor, och deras utkomst är sålunda tillsvidare tryggad. Sådana, som är villiga att flytta till arbete på annan ort, kan bistås ekonomiskt genom rörlighetsunderstöd. Sysselsättningsläget är rätt gott i Kotka—Karhula området. Man känner till att en industri, som använder kvinnlig arbetskraft, kommer att utvidga. Arbetskraftsmyndigheterna torde inom rätt kort tid kunna anvisa en stor del av de arbetslösa arbete. Sysselsättningsfrämjande yrkeskurser, till vilka hugade kan anmäla sig, pågår dessutom eller kommer att inledas såväl inom ifrågavarande område som på annat håll i landet. Under den tid en kurs varar är kursdeltagandes ekonomiska ställning tryggad genom olika understöd, som arbetskraftsmyndigheterna beviljar.

Helsingfors den 2 november 1971.

Arbetskraftsminister *Keijo Liinamaa.*

Vikatmaa ym.: Reumahoidon järjestämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme on arvioitu olevan noin 250 000 umapotilasta. Reumahoitoa ei kuitenkaan ole rjestetty läheskään sille tasolle, jota potilai-:n lukumäärä edellyttäisi. Lisäksi olemassa-evalla reumahoidon organisaatiolla, Reumalii-lla, on ollut jatkuvia vaikeuksia toimintansa hoittamiseksi.

Reumaliitolla on 21 reumatoimiston ohella ıntouttamislaitos Kangasalla. Tämä 50-paik-ıinen kuntouttamislaitos on lajissaan maan noa ja myös sellainen, johon pääsevät ıikki hoitoa tarvitsevat iästä ja asuinpaikasta ippumatta. Sitävastoin Kansaneläkelaitoksen läpitämä Heinolan sairaala on tarkoitettu etu-iässä alle 50-vuotiaille reumapotilaille. Edel-en Reumaliitolla on hallussaan v. 1970 pe-ıstettu Keski-Suomen hoitokoti, joka on eri-)istunut lähinnä fysikaalisiin hoitomenetel-iin.

Yhteenlaskettuna em. hoitopisteissä on reu-apotilailla käytössään koko maassa n. 375)itopaikkaa. Vain neljään sairaalaan, Etelä-ıimaan Keskussairaalaan Lappeenrannassa, uopion Keskussairaalaan sekä Seinäjoen ja aasan Keskussairaaloihin on perustettu reu-asairauksien erikoislääkärien virat. Eräissä uissa sairaaloissa on tehostettu reumapotilai-den polikliinistä hoitoa. Mitään kokonaissuunnitelmaa reumapotilaiden hoidon järjestämiseksi ei tiettävästi kuitenkaan ole tehty.

Reumaliiton ylläpitämän Kangasalan kuntouttamislaitoksen toiminnan tappio poistoineen v. 1970 oli 134 623,26 markkaa. Vastaavasti Jyväskylässä toimivan Keski-Suomen Hoitokodin tappio v. 1970 oli 16 483,06 markkaa. Valtionapua Reumaliitto ei ole saanut mainittuna toimintavuonna. On myös syytä epäillä, onko Reumaliitolla yleensäkään katto-organisaationa toimiessaan mahdollisuuksia taloudellisesti edullisiin tilinpäätöksiin.

Valtakunnallisen yleissuunnittelun laatimista reumahoidon järjestämiseksi on pidettävä kiireellisenä tehtävänä. Reumahoitoa tarvitsevien potilaiden lukumäärä kasvaa jatkuvasti, joka lisää painetta nykyisin toimivia hoitopaikkoja kohtaan.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä reumahoidon järjestämiseksi?

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Juha Vikatmaa. Sinikka Karhuvaara. Elsi Hetemäki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 1 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Juha Vikatmaan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 208:

"Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä reumahoidon järjestämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Reumasairauksien hoito, kuten muidenkin yleissairauksien hoito, on maassamme järjestetty yleisiä sairaanhoidon porrastuksen periaatteita noudattaen. Tämän mukaisesti primäärinen sairaanhoito on kuntien tehtävä, joka tullaan uudelleen järjestämään kansanterveyslakiesityksen saamassa muodossa. Erikoislääkärijohtoinen sairaanhoito, siis sairaala- ja avohoito, kuuluu kunnallisille yleissairaaloille. Ensimmäisenä sairaalahoidon portaana toimivat yleislääkärijohtoiset paikallissairaalat ja aluesairaalat. Seuraavana portaana ovat keskussairaalat ja sitä seuraavana sairaanhoidollisena portaana yliopistolliset keskussairaalat. Erikoislääkärien avohoitopalvelukset pyritään pääasiassa tarjoamaan näiden sairaalalaitosten poliklinikkojen toimesta. Lisäksi on tarkoituksenmukaista järjestää erikoislääkärien avohoitopalveluksia erityisillä sairaanhoitoasemilla siellä, missä sairaalalaitoksen poliklinikka ei pysty riittävässä määrin tällaisia palveluksia tarjoamaan. Määrätyillä aloilla joudutaan joko alueellisista tai muista syistä järjestämään näitä palveluksia myöskin erityistoimintapisteissä. Tällaisista voidaan mainita jo nyt olemassa olevat tuberkuloosihuoltotoimistot sekä osittain reumatoimistot.

Reumasairaudet eivät ole mikään erityinen lääketieteen erikoisala. Reumasairauksien hoitoa ei ole pyritty eikä pyritä järjestämään pelkästään reumasairauksien hoidolle varatus sairaanhoidon järjestelmässä, vaan niitä hoid taan sisätautien erikoisalan hoitolaitoksissa s loin, kun yleislääkärijohtoinen sairaanhoito ole riittävä. Näin ollen reumasairauksia pä asiassa hoidetaankin edellä kuvatun sairaanhc don porrastamisjärjestelmän eri portaissa ol vissa sisätautien osastoissa ja poliklinikoiss Pitemmälle erikoistuneissa sairaanhoitolaito sissa on tarkoituksenmukaista järjestää myö kin erityishoitoa ja tutkimusmahdollisuuks reumasairauksien alalla. Näin ei kuitenkaa saa tapahtua vähemmän erikoistuneissa sairaa hoidon ja avohoidon laitoksissa, koska silloi ei saavuteta riittävää joustavuutta sairaansij jen ja avohoidon hoitomahdollisuuksien kä tössä. Samasta syystä ei pyritä järjestämää erityisiä reumasairauksien osastoja niihin sa raanhoitolaitoksiin, joiden tehtävänä on sis tautien sairaanhoito yleensä. Ainoastaan eri täin pitkälle erikoistuneissa sairaanhoidon po taissa voidaan harkita erityisten reumasairaul sien osastojen perustamista.

Koska reumasairauksien hoito kuuluu yl tenä osana sisätautien erikoisalan sairaanhc toon, ei sen järjestäminen sinänsä muodos erityisongelmaa. Reumasairauksien hoito on a noastaan osa sisätautien hoidon järjestelykys myksistä. Siinä olevat puutteet ja toimintamal dollisuuksien selvittäminen ja järjestämine kuuluu yleisen sairaanhoidon järjestelykysymyl siin ainoastaan eräänä detaljina. Sairaanhoido porrastus tullaan kokonaisuudessaan järjest mään kansanterveyslain pohjalta silloin, kun o kysymys yleislääkärijohtoisesta sairaanhoidost Sairaanhoidon porrastuksessa eri sairaanhoit laitoksiin otetaan huomioon sisätautien ala eri suppeitten erikoisalojen tarpeet, myöski reumasairauksien, silloin kun sanottua sairaa hoitolaitoksen porrastusjärjestelmää edellee nykyisestään kehitetään.

Koska reumasairauksien hoito ei muodost erityistä ryhmää sinänsä, ei ole laskettaviss

missä määrin sairaansijoja on käytössä ainoastaan reumasairauksien hoitoon. Tämä johtuu siitä, että reumasairauksien hoitoon ei ole varattu eikä ole tarkoituksenmukaista varata erityistä sairaansijamäärää eikä erityisiä vuodeosastoja sairaalalaitoksessa. Niin kauan kun sairaalalaitosta ei ole kokonaisuudessaan saatu rakennettua riittävään laajuuteensa, tulee myöskin reumasairauksien hoidon osalta olemaan pulaa sekä sairaansijoista että avohoidon tarjoamista sairaanhoitomahdollisuuksista.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Pekka Kuusi.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 1 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Juha Vikatmaa m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 208:

"Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för ordnande av reumavården?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I vårt land är vården för reumasjukdomar i likhet med vården för andra allmänna sjukdomar ordnad med iakttagande av de allmänna principerna för sjukvård på olika nivå. I enlighet härmed ankommer den primära sjukvården på kommunerna och denna deras uppgift kommer att nyordnas på sätt som framgår av propositionen angående folkhälsolagen. Den sjukvård som leds av specialläkare sjukhusvård såväl som öppen vård, ankommer på de kommunala allmänna sjukhusen. Det första sjukvårdsplanet är det lokala sjukhuset och kretssjukhuset med en allmänt praktiserande läkare som chef. Följande steg är centralsjukhusen och därefter kommer universitetscentralsjukhusen. Specialisternas tjänster inom ramen för den öppna vården tillhandahålls huvudsakligen av dessa sjukhusinrättningars poliklinik. Dessutom är det ändamålsenligt att inom ramen för den öppna vården hålla specialutbildade läkare på särskilda sjukvårdsstationer, där en sjukhusinrättnings poliklinik inte förmår erbjuda tillräcklig service. Inom vissa områden är man tvungen att av territoriella eller andra orsaker ordna sådan service även på särskilda verksamhetspunkter. Sådana är t. ex. de redan nu förekommande tuberkulosbyråerna samt delvis reumabyråerna.

Reumasjukdomarna bildar inte något särskilt medicinskt specialområde. Man har inte försökt och försöker inte heller inordna vården för reumasjukdomar i ett sjukvårdssystem enbart för vård av reumasjuka, utan denna vård ges i vårdinrättningar för inremedicinska specialområden i det fall att den sjukvård som leds av en allmänt praktiserande läkare, inte är tillräcklig. Sålunda vårdas reumapatienter huvudsakligen på avdelningar för invärtes sjukdomar på olika nivåer enligt det ovan beskrivna graderade systemet inom sjukvården och på polikliniker. I mera specialiserade sjukvårdsinrättningar är det ändamålsenligt att ordna specialvård och undersökningsmöjligheter även på reumasjukdomarnas område. Detta får likväl icke ske i mindre specialiserade sjukvårdsinrättningar och inrättningar för öppen vård, emedan en tillräcklig smidighet icke då uppnås i utnyttjandet av sjukplatserna och möjligheterna till öppen vård. Av samma orsak lägger man inte heller an på att ordna särskilda avdelningar för reumasjukdomar i de sjukvårdsinrättningar som har till uppgift att ge vård för invärtes sjukdomar i allmänhet. Endast på ett särskilt långt specialiserat sjukvårdsplan kan man överväga att inrätta särskilda avdelningar för reumasjuka.

Emedan vården för reumasjukdomar hör till specialsjukvården för invärtes sjukdomar, bereder dess organisering som sådan inte något speciellt problem. Vården för reumasjukdomar är endast en organisatorisk fråga inom vården av invärtes sjukdomar. Bristerna däri och utredningen och ordnandet av verksamhetsmöjligheterna utgör endast en detalj i organisationsfrågorna rörande den allmänna sjukvården. Sjukvården på olika plan kommer i sin helhet att ordnas på basen av folkhälsolagen, såframt det är fråga om sjukvård som leds av allmänt praktiserande läkare. Inom sjukvården på olika plan i de skilda sjukvårdsinrättningarna beaktas de olika begränsade specialområdenas, även reumasjukdomarnas, behov inom vården för invärtes sjukdomar, när graderingssystemet utvecklas vidare.

Emedan vården av reumasjuka icke som sådan bildar någon särskild grupp, kan man icke räkna ut i vilken omfattning sjukplatser anlitas enbart för vård av reumasjuka. Detta beror på att det inte har reserverats och icke ens är ändamålsenligt att reservera ett särskilt antal sjukplatser eller särskilda bäddavdelningar för vården av reumasjuka i sjukhusen. Så länge man inte har fått sjukhusväsendet i sin helhet tillräckligt utbyggt, kommer det även i fråga om vården av reumasjuka att råda brist såväl på sjukplatser som på de sjukvårdsmöjligheter den öppna vården erbjuder.

Helsingfors den 21 oktober 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Pekka Kuusi.*

Skriftl. spm. nr 209.

Melin m.fl.: Om tryggande av de civilblindas utkomst.

Till Riksdagens Herr Talman.

Det pensionsskydd, som vårt lands synskadade åtnjuter, uppvisar förvånansvärt stora olikheter i fråga om pensionernas storlek beroende på under vilka förhållanden och på vilket sätt invaliditeten uppstått. En person, som förlorat synförmågan i krig eller under militärtjänstgöring, bedöms annorlunda än exempelvis en person, som blivit blind till följd av olycksfall på arbetsplatsen.

Blinda personer kan få pension med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen, lagen om skada ådragen i militärtjänst, lagen om invalidpenning samt folkpensionslagen.

Vid en jämförelse mellan de olika formerna av pensionsskydd, kan man konstatera följande: För en person, som blivit invalidiserad som följd av en trafikskada, ersättes av skadan förorsakade sjukvårdskostnader, rehabilitering samt pension enligt fullständig ersättningsprincip.

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring erhåller invalid ersättning enligt regeln 60 procent av årsinkomsten eller 80 procent om personen ifråga har familj.

Enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst kan en blind person erhålla (i beloppen har icke den nyss fastställda förhöjningen på 15 procent medräknats), livränta 4 733,16 mk i året, kompletteringsränta 4 174,68 mk per år, tillägg för osedvanligt men 14,65 mk per dygn, tillägg för hund 2,34 mk per dygn, tillägg för kläder 468,68 per år, sjukhjälpstillägg 1 464,60 per år. Livräntan höjes med 30 procent i det fall där pensionstagaren har en nära anhörig. För varje därefter följande familjemedlem höjes livräntan med 20 procent.

Enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst, kan en 100 procentig invalid dessutom erhålla folkspensionens grunddel, hjälptillägg och understödsdel. Ersättning för skada ådragen i militärtjänst är nämligen s.k. prioriterad inkomst enligt folkpensionslagen.

En civilblinds pensionsskydd består av invalidpenning, vars fulla belopp är 242 mk per månad, samt av folkpensionens grunddel och hjälptillägg sammanlagt 138 mk per månad. För att erhålla invalidpenning måste den synskadade ha förvärvsinkomst. Så vida förvärvsinkomsten icke är tillräckligt stor, kan den synskadade icke erhålla invalidpenning. Denna ersättes härvid av folkpensionens understödsdel.

Det bör framhållas att ovanstående jämförelse i ingen händelse innebär att socialskyddet skulle vara oskäligt stort för någon av ovan nämnda grupper.

De blindas rehabiliteringskommitté, föreslår i sitt betänkande, vilket överlämnades till statsrådet år 1961, en förhöjning av den fulla invalidpenningen, som utgår till blinda, så att dess förhållande till den enligt lagen om skada ådragen i militärtjänst utgående livräntan skulle utgöra 84—100. Detta väl motiverade förslag har dock icke tills vidare lett till någon förhöjning av invalidpenningens grundbelopp.

De blindas centralförbund har i ett brev till social- och hälsovårdsministeriet den 28 april 1970, föreslagit att brådskande åtgärder skulle vidtagas för en förändring av lagen om invalidpenning och folkpensionslagen så att icke invalidpenningen och den minimiinkomst, som är en förutsättning för erhållande av invalidpenning, längre skulle utgöra något hinder för erhållandet av folkpensionens understödsdel, och att folkpensionen heller icke skulle utgöra något hinder för erhållande av invalidpenning.

Ett förverkligande av ovannämnda förslag skulle innebära en länge väntad förbättring av pensionsskyddet för de civilblinda vilka i dagens läge har en synnerligen otillfredsställande eko-

nomisk situation. Något beslut i enlighet med ovanstående kommittébetänkande och framställning har dock ej ännu fattats av regeringen.

Hänvisande till det ovan sagda önskar vi till vederbörande medlem av statsrådet med stöd av Riksdagsordningens 37 § 1 mom. få ställa följande spörsmål:

Är Regeringen medveten om att pensionsskyddet och invalidpenningen för de civilblinda i vårt land är alltför otillräckliga för att trygga en skälig utkomst och om så är fallet,

vad ämnar Regeringen göra för att stärka de blindas pensionsskydd?

Helsingfors den 30 september 1971.

Ingvar S. Melin.

Ragnar Granvik.

Kirj. ksm. n:o 209. *Suomennos.*

Melin ym.: Siviilisokeiden toimeentulon turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme näkövammaisten eläkesuojassa on hämmästyttävän suuria erilaisuuksia, mitä tulee eläkkeiden suuruuteen riippuen siitä, missä olosuhteissa ja millä tavoin invaliditeetti on syntynyt. Henkilöä, joka on menettänyt näkökyvyn sodassa tai sotilaspalveluksessa, kohdellaan toisin kuin esim. henkilöä, joka on tullut sokeaksi työpaikalla tapahtuneen onnettomuuden seurauksena.

Sokeat henkilöt voivat saada eläkettä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, invalidirahalain sekä kansaneläkelain perusteella.

Verrattaessa eläketurvan eri muotoja voidaan todeta seuraavaa: Henkilölle, joka on invalidisoitunut liikennevahingon seurauksena, korvataan vahingon aiheuttamat sairaanhoitokulut, kuntoutus sekä myönnetään eläke täyden korvauksen periaatteen mukaisesti.

Tapaturmavakuutuslain mukaisesti invalidi saa korvausta säännön mukaan 60 % vuositulosta tai 80 %, jos kyseisellä henkilöllä on perhe.

Sotilasvammalain mukaan sokea henkilö voi saada (rahamäärissä ei ole otettu huomioon äskettäin suoritettua 15 %:n korotusta) elinkorkoa 4 733,16 mk vuodessa, täydennyskorkoa 4 174,68 mk vuodessa, epätavanomaisen vamman lisää 14,65 mk vuorokaudelta, koiralisää 2,34 mk vuorokaudelta, vaaterahaa 468,68 mk vuodessa, sairausapulisää 1 464,60 mk vuodessa. Elinkorkoa korotetaan 30 %:lla siinä tapauksessa, että eläkkeensaajalla on läheinen omainen. Kutakin seuraavaa perheenjäsentä kohden elinkorkoa korotetaan 20 %:lla.

Sotilasvammalain mukaan 100-prosenttinen invalidi sen lisäksi voi saada kansaneläkkeen perusosan, apulisän ja tukiosan. Kansaneläkelain mukaan korvaus sotilasvammasta on nimittäin nk. etuoikeutettua tuloa.

Siviilisokean eläkesuoja muodostuu invalidirahasta, jonka täysi määrä on 242 mk kuukaudessa, sekä kansaneläkkeen perusosasta ja apulisästä yhteensä 138 mk kuukaudessa. Invalidirahan saamiseksi näkövammaisella on oltava ansiotuloja. Mikäli ansiotulo ei ole riittävän suurta, näkövammainen ei voi saada invalidirahaa. Tämä korvautuu tässä yhteydessä kansaneläkkeen tukiosalla.

Korostettakoon, ettei yllä oleva vertailu missään tapauksessa merkitse, että sosiaaliturva olisi kohtuuttoman suuri millään yllä mainituista ryhmistä.

Sokeiden kuntouttamiskomitea ehdottaa mietinnössään, joka luovutettiin valtioneuvostolle v. 1961, sokeille maksettavan täyden invalidirahan korotusta siten, että sen suhde sotilasvammalain mukaiseen elinkorkoon olisi 84—100. Tämä hyvin perusteltu ehdotus ei ole kuitenkaan toistaiseksi johtanut minkäänlaiseen invalidirahan perussumman korotukseen.

Sokeain Keskusliitto on kirjelmässä sosiaali- ja terveysministeriölle 28 päivänä huhtikuuta 1970 ehdottanut, että ryhdyttäisiin kiireellisiin toimenpiteisiin invalidirahasta annetun lain ja kansaneläkelain muuttamiseksi siten, ettei invalidiraha ja se minimitulo, joka on edellytyksenä invalidirahan saamiselle, enää muodostaisi mitään estettä kansaneläkkeen tukiosan saamiselle ja ettei kansaneläke myöskään olisi esteenä invalidirahan saamiselle.

Yllä mainitun ehdotuksen toteuttaminen merkitsisi kauan odotettua eläkesuojan paranemista niille siviilisokeille, jotka tänä päivänä ovat erityisen vaikeassa asemassa. Mitään yllä mainitun komiteanmietinnön ja esityksen mukaista päätöstä ei hallitus kuitenkaan vielä ole tehnyt.

Yllä sanottuun viitaten haluamme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että maamme siviilisokeiden eläketurva ja

invalidiraha ovat riittämättömiä kohtuullisen toimeentulon turvaamiseen, ja jos on,

mitä Hallitus aikoo tehdä sokeiden eläketurvan vahvistamiseksi?

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1971.

Ingvar S. Melin.

Ragnar Granvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä syyskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Melinin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 209:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että maamme siviilisokeiden eläketurva ja invalidiraha ovat riittämättömiä kohtuullisen toimeentulon turvaamiseen, ja jos on,
> mitä Hallitus aikoo tehdä sokeiden eläketurvan vahvistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Siviilisokeiden eläketurva on eräissä tapauksissa, jollei sokealla ole muita tuloja kuin kansaneläke, vaatimaton ja kaipaisi varmaan parannusta.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Harkittavana onkin parhaillaan lain mahdollinen muuttaminen niin, että kansaneläkkeen tukiosan myöntämiseksi ei olisi esteenä eräiden lakimääräisten sosiaalisten etuuksien kuten invaliidirahan saaminen.

Mitä sitten invaliidirahaan tulee, niin se ei ole luonteeltaan varsinaisesti eläkettä vaan se on tarkoitettu lähinnä korvaamaan niitä lisämenoja, joita invalidilla vammasta johtuen on ansiotyössä käymisestä.

Invaliidirahat tarkistetaan valtion eläkkeiden tarkistamisesta 9 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (278/60) mukaisesti ja viimeksi suoritettiin tarkistus 1. 9. 1971, jolloin sokealle invalidille suoritettavan invaliidirahan suuruudeksi tuli 3 036 markkaa vuodessa eli 253 markkaa kuukaudessa.

Kun invaliidirahalain tarkistaminen on parhaillaan harkittavana joudutaan siinä yhteydessä tarkistamaan invaliidirahan suuruus ja sen saamisen esteenä nykyisin olevat muut etuudet.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 september 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsman Ingvar S. Melin m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 209:

> "Är Regeringen medveten om att pensionsskyddet och invalidpenningen för de civilblinda i vårt land är alltför otillräckliga för att trygga en skälig utkomst, och om så är fallet,
>
> vad ämnar Regeringen göra för att stärka de blindas pensionsskydd?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

De civilblindas pensionsskydd är i vissa fall, då den blinda inte har andra inkomster än folkpensionen, blygsamt och skulle säkert påkalla förbättring.

I detta nu övervägs därför en eventuell ändring av lagen sålunda, att erhållande av vissa lagstadgade sociala förmåner, såsom t. ex. invalidpenning, inte skulle utgöra hinder för beviljande av folkpensionens understödsdel.

Vad sedan invalidpenningen beträffar är denna inte till sin natur en pension i egentlig mening, utan den är närmast avsedd att ersätta de merkostnader som utförande av förvärvsarbete åsamkar en invalid på grund av hans skada.

Invalidpenningarna justeras i överensstämmelse med lagen den 9 juni 1960 om justering av statens pensioner (278/60). Senast skedde en justering 1. 9. 1971, varvid den invalidpenning som tillkommer en blind invalid fastställdes till 3 036 mark om året, dvs. till 253 mark per månad.

Emedan en justering av lagen om invalidpenning för närvarande övervägs, kommer i detta sammanhang också invalidpenningens storlek och övriga förmåner, som nu utgör hinder för dess erhållande att justeras.

Helsingfors den 22 oktober 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 210.

Suomi ym.: Ammattikoululaisten koulupäivän tuntimäärien tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ammattikoululaisten koulupäivän pituuteen on sekä ammattikoululaisten järjestö että paikoin myös opettajat kiinnittäneet vakavaa huomiota. Voidaan sanoa, että ammattikoululaisilla on aikuisikäisten kahdeksan tunnin työpäivä vaikka koululaisten keski-ikä on n. 16—17 vuotta, harvoissa tapauksissa ikä on yli 18 vuoden.

Saatujen tietojen mukaan mm. Turun Ammattikoulun koulupäivistä suurin osa on pituudeltaan 8-tuntisia eli samanmittaisia kuin normaalissa työelämässä. Esimerkkinä metallipuolen lukujärjestys nk. käytännön päivänä: Oppilaan pitää olla työnsä vieressä työpukuun puettuna tasan klo 8.00. Työ jatkuu ilman taukoa klo klo 9.50 asti, jolloin on kymmenen minuutin tauko. Ruokailu alkaa 11,45 ja päättyy klo 12.15, josta ajasta puolet on ulkoilua. Iltapäivällä on myös kymmenen minuutin tauko ja koulupäivä päättyy klo 16.00.

Ravintoalan linjalla käytännön tunnit pidetään ilman väliaikaa viiden tunnin mittaisena, jonka jälkeen on vielä kolme luokkatunnin mittaista teoriatuntia.

Tiivis teorian aineiden opetusohjelma ja käytännön työ aiheuttavat väsymystä ja koulupäivän pituuden aiheuttama raskaus ei kevene sellaisella päätelmällä, että koko opiskelupäivä ei ole työtä. Kahdeksan tunnin koulupäivä, vaikka se olisikin jaoitettu käytännön ja teoriaoppitunteihin, on 15—17 vuotiaille liian raskas ja pitäisi kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin alle 18 vuotiaiden ammattikoululaisten koulupäivän tuntimäärien vähentämiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen alle 18 vuotiaiden ammattikoululaisten kohtuuttoman pitkästä kahdeksantuntisesta koulupäivästä, ja aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin ammattikoulujen koulupäivän tuntimäärien tarkistamiseksi paremmin soveltuviksi alle 18 vuotiaille?

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1971.

Oili Suomi.
Ensio Laine.
Taisto Sinisalo.
Aarne Koskinen.
Pauli Puhakka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 1 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Oili Suomen ym. tekemästä seuraavan sisältöisestä kirjallisesta kysymyksestä n:o 210:

> "Onko Hallitus tietoinen alle 18 vuotiaiden ammattikoululaisten kohtuuttoman pitkästä kahdeksantuntisesta koulupäivästä, ja aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin ammattikoulujen koulupäivän tuntimäärien tarkistamiseksi paremmin soveltuviksi alle 18 vuotiaille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Yleisissä ammattikouluissa kuten yleensä koululaitoksessa on tilapäisjärjestelynä siirrytty viisipäiväiseen kouluviikkoon lukuvuonna 1971—1972. Ammattikoululaisten kohdalla tämä käytännössä merkitsee saadun toisen viikottaisen vapaapäivän ohella keskimääräisen päivittäisen työajan pitenemistä I luokalla aikaisemmasta 6,7 tunnista 7,4 tuntiin ja II luokalla 7 tunnista 7,6 tuntiin. Viikkotuntien kokonaismäärä I luokalla on 37 tuntia ja II luokalla 38 tuntia. Päivittäinen opetusaika on I luokalla kahtena päivänä 8 ja kolmena päivänä 7 tuntia ja II luokalla kolmena päivänä 8 ja kahtena päivänä 7 tuntia. Koulupäivä voi sisältää joko yksinomaan teorian tai käytännön työn opetusta tai näitä molempia opetusmuotoja voidaan käyttää samana päivänä. Teorian opetuksessa pidetään tuntien välissä 10—15 minuutin tauko. Työn opetuksessa tauot on yleensä jaksotettu parin tunnin välein, koska tämän opiskelumuodon ei samassa määrin kuin teoreettisen opetuksen katsota olevan opiskelijaa rasittavaa. Erityisesti ravintotalousalan opetuksen järjestelyn osalta voidaan lisäksi todeta, että opetuskeittiössä oppilaat aterioivat päivittäin työnopetukseen laskettavana aikana. Vaikka oppilaat aterian aikana saavat pöytä- ja tarjoilutapojen opetusta, merkitsee ateriointi kuitenkin kevennystä koulupäivään.

Ammattikoululaisen koulupäivän pituutta arvosteltaessa on otettava huomioon, että myös käytännön työn opetus on oppilaan osalta opiskelua eikä työntekoa siinä mielessä kuin teollisuuslaitoksissa tapahtuu. Oppilaan suorittamaan työhön sisältyy opetustilanteita, jotka vähentävät varsinaisten fyysisten suoritusten rasittavuutta. Työnopetuksen tarkoituksena ei ole tuotannolliseen tulokseen pääseminen, vaan työssä esiintyvien erilaisten tehtävien ratkominen. Kun oppilas on ratkaissut tehtävän, opetussuunnitelmat edellyttävät uusien erilaisten työtehtävien antamista.

Viisipäiväinen kouluviikkojärjestely on kuten edellä mainittiin kuluvana lukuvuotena tilapäisluonteinen. Ennen vuonna 1972 tapahtuvaa siirtymistä viisipäiväiseen kouluviikkoon tarkistetaan nyt saatavien kokemusten valossa koulupäivien pituudet ja viikkojen kokonaistuntimäärät ottaen myös huomioon oppilaiden iän asettamat erityiset edellytykset. Kuitenkin on todettava, että ammattikoululaisten koulupäivän lyhentäminen on tuskin mahdollista ilman, että opetukselle asetetuista tavoitteista jouduttaisiin tinkimään, koska lyhentämisestä johtuvaa oppilaiden oppiajan menetystä ei voida korvata lisäämällä oleellisesti kouluviikkojen määrää. Tämä menettely nimittäin asettaisi ammattikoulujen oppilaat muiden ammatillisten koulujen ja lukioiden oppilaiden rinnalla huonompaan asemaan lukukausien ja loma-aikojen suhteen.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Meeri Kalavainen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 1 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Oili Suomi m. fl. ställda spörsmål nr 210:

> "Är Regeringen medveten om att yrkesskolelever under 18 år har en oskäligt lång skolarbetsdag om åtta timmar, och ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för justering av antalet timmar per skoldag i yrkesskolorna, så att de bättre lämpar sig för elever under 18 år?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I de allmänna yrkesskolorna har — såsom i allmänhet inom skolväsendet — skett en övergång till femdagars skolvecka under läsåret 1971—1972. I fråga om yrkesskoleleverna innebär detta i praktiken utom en andra fridag per vecka förlängning av den genomsnittliga dagliga arbetstiden, i klass I från tidigare 6,7 timmar till 7,4 timmar och i klass II från 7 timmar till 7,6 timmar. Totalantalet veckotimmar är i klass I 37 timmar och i klass II 38 timmar. Den dagliga undervisningstiden är i klass I under två dagar 8 och under tre dagar 7 timmar och i klass II under tre dagar 8 och under två dagar 7 timmar. Skoldagen kan omfatta antingen enbart undervisning i teori eller praktiskt arbete, eller båda dessa undervisningsformer under samma dag. Vid teoretisk undervisning hålles en 10—15 minuters paus mellan lektionerna. Vid arbetsundervisningen har pauserna i allmänhet hållits med ett par timmars mellanrum, då denna undervisningsform icke anses anstränga eleven i samma grad som den teoretiska undervisningen. Särskilt i fråga om organiseringen av undervisningen inom matlagningsområdet kan dessutom konstateras, att eleverna dagligen intar sin måltid i skolköket under en tid som inberäknas i den dagliga arbetsundervisningen. Även om eleverna under måltiden får undervisning i bordsskick och servering, innebär måltiden dock lättnad i skoldagen.

Vid bedömning av längden av yrkesskolelevernas skoldag bör beaktas, att för eleven är även undervisningen i praktiskt arbete studier och icke arbete på samma sätt som i industriföretag. Det arbete eleven utför innehåller undervisningssituationer, som minskar påfrestningen av de egentliga fysiska prestationerna. Syftet med arbetsundervisningen är icke att nå produktionsresultat, utan att lösa olika uppgifter som förekommer i arbetet. När en elev löst en uppgift, förutsätter studieplanerna, att nya arbetsuppgifter av olika slag tilldelas honom.

Arrangemanget med femdagars skolvecka är såsom ovan nämndes av tillfällig natur under innevarande läsår. Innan en övergång till femdagars skolvecka sker år 1972 granskas skoldagens längd och totalantalet timmar i veckan i ljuset av de erfarenheter som görs nu, med beaktande även av de speciella förutsättningar som elevernas ålder ställer. Konstateras kan dock, att en förkortning av yrkesskolelevernas skoldag knappast är möjlig utan att man prutar av på de mål som ställts på undervisningen, då förlusten i studietid för eleverna genom en sådan förkortning icke kan ersättas genom väsentlig ökning av antalet skolveckor. Ett sådant förfarande skulle nämligen ställa yrkesskoleleverna i en sämre ställning än eleverna vid andra yrkesskolor och vid gymnasierna i fråga om terminer och lov.

Helsingfors den 29 oktober 1971.

Minister *Meeri Kalavainen.*

Kirj. ksm. n:o 211.

Taipale: Liikenneturvallisuustyön keskuselimen perustamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuluvan vuoden alussa jätti mietintönsä Liikenneturvallisuustyön ylimmän johdon organisaatiokomitea (1971: B 45). Mietintö päätyi ehdotukseen liikenneturvallisuustyön ylimmän johdon uudelleen organisoimisesta eräänlaisen julkisoikeudellisen yhdistyksen alaisuuteen. Julkisuudessa on herättänyt huomiota se, että Tapaturmantorjunta r.y. on ryhtynyt puuhaamaan liikenneturvallisuustyön uudelleen organisointia, vaikka edellä mainitun mietinnön käsittely on vielä täysin kesken eikä kaikkia pyydettyjä lausuntojakaan ole saatu.

Tapaturmantorjunta r.y:n kaavailut ovat myös asiallisesti vähintäänkin kyseenalaiset. Niiden mukaan tulisi yhdistyksen liikennejaoston, Taljan toimintaa jatkamaan Liikenneturva -niminen keskusjärjestö. Laadittu ehdotus järjestön säännöiksi ja valtuuskunnan kokoonpanoksi antavat viitteen siitä, että järjestön päätösvalta olisi varsin vahvasti virkamiesten ja ns. autojärjestöjen käsissä. Järjestössä tärkeää päätösvaltaa käyttävässä valtuuskunnassa tulisi olemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi seitsemän viranomaisen ja 15:n yhdistyksen tai yhteisön edustus. Viimeksi mainituista olisi 10 erilaisia auto- ja moottorijärjestöjä. Sen sijaan ei valtuuskuntaan ole ajateltu yhtään jalankulkijain, pyöräilijäin eikä joukkoliikennevälineiden käyttäjäin edustajaa.

Edellä oleva antaa aiheen vakavaan huoleen liikenneturvallisuuden kannalta. Mikäli todella halutaan vähentää onnettomuuksien määrää ja vaikeusastetta, ei voida nimittäin jatkuvasti pitäytyä vain valistuksen ja suositusten linjoilla, vaan joudutaan harkitsemaan myös varsin pitkälle meneviä toimenpiteitä autoliikenteen vähentämiseksi ja ajonopeuksien rajoittamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi pysyvät tiekohtaiset nopeusrajoitukset, joista Ruotsissa on liikenneturvallisuuden kannalta saatu varsin myönteisiä kokemuksia. Pätevällä syyllä voidaan asettaa kyseenalaiseksi sellaisen järjestön, jossa autojärjestöillä on näinkin vahva asema, kyky ja halu täystehoisesti toimia sellaisten liikenneturvallisuutta edistävien uudistusten hyväksi, jotka tavalla tai toisella rajoittaisivat autoilijain oikeuksia ja vapautta. Periaatteelliselta kannalta on myös arveluttavaa, että yhteiskunnan varoilla toimivassa liikenneturvallisuustyön keskuselimessä olisi päätösvalta yksityisten yhdistysten ja järjestöjen eikä demokraattisesti valitun kontrollielimen käsissä.

Edellä mainittuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että ennenaikaisesti puuhataan liikenneturvallisuustyön keskuselimen perustamista, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta yhteiskunnan varoilla tapahtuva liikenneturvallisuustyö suoritettaisiin demokraattisesti valitun ja autojärjestöjen intresseistä riippumattoman elimen valvonnassa?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Ilkka Taipale.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivältä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ilkka Taipaleen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 211:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että ennenaikaisesti puuhataan liikenneturvallisuustyön keskuselimen perustamista, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta yhteiskunnan varoilla tapahtuva liikenneturvallisuustyö suoritettaisiin demokraattisesti valitun ja autojärjestöjen intresseistä riippumattoman elimen valvonnassa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtion liikenneturvallisuusviranomaisesta 29 päivänä helmikuuta 1952 annetun asetuksen (110/52) 5 §:n nojalla kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö on kirjeellään 6 päivältä maaliskuuta 1952 uskonut ministeriön tieliikenneosaston apuna liikenneturvallisuusasioissa toimivan neuvottelukunnan tehtävät Tapaturmantorjunta r.y:lle, jonka liikenneturvallisuusjaosto oli kokoonpantu sanotussa asetuksessa edellytetyllä tavalla. Tämän päätöksen nojalla yhdistyksen liikenneturvallisuusjaosto Talja on toiminut tieliikenneosaston apuna lähinnä liikenneturvallisuusalan tiedotus- ja valistustoiminnassa.

Taljan toiminnan rahoitus on rakentunut pääasiassa liikennevakuutuslain 18 §:n 1 momenttiin perustuvan, vakuutusmaksuihin sisältyvän ns. liikenneturvallisuusmaksun varaan. Tämän maksun suuruudesta ja jaosta päättää sosiaali- ja terveysministeriö. Annettaessa Tapaturmantorjunta r.y:lle tieliikenneosaston apuelimen tehtävät, määrättiin, että yhdistyksen hallituksen oli laadittava liikennevakuutusmaksuista yhdistykselle tulevien varojen käytöstä vuosittain menoarvio ja alistettava se valtion liikenneturvallisuusviranomaisena toimivan nykyisen liikenneministeriön tieliikenneosaston tarkistettavaksi ja hyväksyttäväksi.

Liikenneturvallisuustyön ylimmän johdon organisaatiokomitea ehdottaa mietinnössään (Komiteanmietintö 1971: B 45) julkisoikeudellisen yhdistyksen perustamista vapaaehtoisen liikenneturvallisuustyön keskuselimeksi jatkamaan Taljan toimintaa. Yhdistyksen rahoitus tapahtuisi samaan tapaan kuin Taljan toiminnan rahoituskin, mutta yhdistyksen julkisoikeudellisen luonteen vuoksi sen valvontaa voitaisiin hoitaa tehokkaammin. Yhdistyksen säännöt annettaisiin ehdotuksen mukaan asetuksella, jossa mm. säädettäisiin jäseneksipääsyn edellytyksistä, yhdistyksen toimielinten kokoonpanosta ja yhdistyksen toiminnan ja varainkäytön valvonnasta.

Hallituksen saamien tietojen mukaan Tapaturmantorjunta r.y. on jakaantumassa kahdeksi yhdistykseksi, joista toinen jatkaisi Taljan toimintaa. Koska kyseessä on yksityisoikeudellinen yhdistys, on jakaantuminen sen sisäinen asia. Myös yhdistyksen toimielinten kokoonpanosta päättäminen kuuluu yhdistyslain mukaan sille itselleen.

Selvänä on pidettävä, että kysymyksessä esimerkkinä mainittua pysyvien tiekohtaisten rajoitusten asettamista ei voida antaa minkään järjestön ratkaistavaksi.

Tapaturmantorjunta r.y:n jakaantuminen ei aiheuta muutosta julkisoikeudellisen yhdistyksen perustamista koskeviin suunnitelmiin. Kun asiaan liittyvät lausunnot on saatu, tulee kysymys tällaisen yhdistyksen perustamisesta ja liikenneturvallisuuden organisaation yleisestä kehittämisestä esille Hallituksen piirissä.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ilkka Taipale ställda skriftliga spörsmål nr 211:

> "Är Regeringen medveten om att man för tidigt har börjat syssla med arrangemang för inrättande av ett centralorgan för trafiksäkerhetsarbetet, och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att trafiksäkerhetsarbetet, vilket sker med samhällets medel, skall bli utfört under överinseende av ett demokratiskt valt och av bilorganisationernas intressen oberoende organ?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Med stöd av 5 § förordningen den 29 februari 1952 om statens trafiksäkerhetsmyndighet (110/52) har ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena medelst skrivelse av den 6 mars 1952 anförtrott den rådgivande kommissions uppgifter, som biträtt ministeriets vägtrafikavdelning i trafiksäkerhetsfrågor, åt föreningen Olycksfallsskyddet r.f., vars trafiksäkerhetssektion var sammansatt på sätt som förutsattes i sagda förordning. Med stöd av detta beslut har föreningens trafiksäkerhetssektion Talja biträtt vägtrafikavdelningen närmast i informations- och upplysningsverksamheten rörande trafiksäkerhet.

Finansieringen av Taljas verksamhet har huvudsakligen byggt på den i försäkringspremierna ingående s.k. trafiksäkerhetsavgiften, som baserar sig på 18 § 1 mom. i trafikförsäkringslagen. Angående storleken och fördelningen av denna avgift beslutar social- och hälsovårdsministeriet. Då uppgiften att fungera såsom hjälporgan för vägtrafikavdelningen gavs åt Olycksfallsskyddet r.f., bestämdes det, att föreningens styrelse årligen skulle uppgöra en budget över användningen av de medel som skulle tillfalla föreningen av trafikförsäkringspremierna och för justering och godkännande underställa denna budget det nuvarande trafikministeriets vägtrafikavdelning, som fungerar såsom statens trafiksäkerhetsmyndighet.

Kommittén för organisering av trafiksäkerhetsarbetets högsta ledning föreslår i sitt betänkande (Kommittébetänkande 1971: B 45) inrättande av en offentligrättslig förening för att såsom centralorgan för det frivilliga trafiksäkerhetsarbetet fortsätta Taljas verksamhet. Föreningens finansiering skulle ske på samma sätt som finansieringen av Taljas verksamhet, men på grund av föreningens offentligrättsliga natur skulle dess övervakning kunna skötas effektivare. Föreningens stadgar skulle enligt förslaget utfärdas genom förordning, vari bl. a. skulle stadgas om förutsättningarna för medlemskap, om sammansättningen av föreningens verksamhetsorgan och om övervakningen av föreningens verksamhet och användningen av föreningens medel.

Enligt vad regeringen erfarit håller Olycksfallsskyddet r.f. på att uppdelas i två föreningar, av vilka den ena skulle fortsätta Taljas verksamhet. Då det är fråga om en privaträttslig förening är dess uppdelning en intern fråga. Enligt lagen om föreningar tillkommer det också förening själv att besluta om sammansättningen av föreningens verksamhetsorgan.

Det bör anses klart, att man icke kan låta någon som helst organisation föreskriva permanenta begränsningar på vägar, vilket nämnes såsom ett exempel i spörsmålet.

Uppdelningen av Olycksfallsskyddet r.f. föranleder ingen ändring i planerna på att grunda en offentligrättslig förening. Då utlåtandena, i saken erhållits, kommer frågan om grundandet av en dylik förening och om det allmänna utvecklandet av trafiksäkerhetsorganisation att tagas upp till behandling inom regeringen.

Helsingfors den 4 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Pohjonen ym.: Yksityistielain mukaisten avustusten maksattamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun ja 1 päivänä tammikuuta 1963 voimaan tulleen lain 93 §:n mukaan määräytyy yksityisen tien kunnossapidon valtionavustukseen oikeutetun yksityisen tien avustuksen suuruus lääninhallituksen kullekin yksityiselle tielle vahvistaman prosentin mukaan, mikä prosentti "määrätään tien kunnossapidosta aiheuneiden todellisten hyväksyttävien kustannusten perusteella". Valtion määrärahojen jatkuva riittämättömyys yksityisteiden avustuksiksi, on aiheuttanut sen että avustusprosentit ovat yleensä kohtuuttoman alhaisia. Tämän lisäksi yksityistielain mukaisten valtionavustusten maksattamisessa on ollut epäkohtia.

Yksityistien kunnossapidon avustamisesta määrää yksityistie-asetuksen 24 § m.m.: "avustukset maksaa lääninhallitus postisiirron välityksellä kunkin kunnossapitovuoden päätyttyä". Maksattaminen saattaa kuitenkin viivästyä jopa seuraavan kunnossapitovuoden lopulle (m.m. Keski-Suomen läänin alueelta on väitetty, että ainakaan eräitä avustuksia ei olisi vieläkään, siis lokakuun 5. päivänä, viime kunnossapitovuodelta maksettu).

Yksityistielain 6 §:n 3 momentin mukaan "Tien kunnossapidoksi katsotaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tien pysyttämiseksi sen tarkoitusta vastaavassa kunnossa, niihin luettuina tien aukipitäminen talvella ja puhtaanapito". Tästä selvästä velvoituksesta säädetään myös yksityistie-asetuksen 21 §:n 3 momentissa: "Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi luetaan myös tien talviaukipidosta johtuvat menot — — —". Kun yksityistieasetuksen 21 §:n 1 momentti ei hyväksy tiekoneiden ja -kaluston hankintakustannuksia, vaan vain niiden käyttö-, korjaus- ja vuokrauskustannukset, niin sellaisen välttämättömän tiekoneen kuin esim. lumilingon hankintaa ei hyväksytä. Lumilinko on kuitenkin katsottava sellaiseksi koneeksi, joka on yleensä tarpeen kaikille tiekunnille. Sen vuokraus ei yleensä ole mahdollista eikä suositeltavaa. Lumilinko tulisi siis voida hankkia avustuksen turvin. Tiekuntien taloudellisia vaikeuksia lisää myös se tulkinta, että esim. puhelinkuluja ei voitaisi hyväksyä valtionavustuksen piiriin kuuluviksi kustannuksiksi.

Olisi toivottavaa, että yksityistieluontoisten teiden kunnossapidosta aiheutuneet todelliset hyväksyttävät kustannukset voitaisiin maksaa kokonaan valtion varoista. Samoin olisi oikeudenmukaista, että suhteellisen vaatimattomat avustukset maksettaisiin jo asianomaisena tilivuotena.

Edellä mainittuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että yksityistielain mukaisten avustusten maksattamisperusteissa ja maksattamisessa on epäkohtia, ja jos tietää,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä näiden epäkohtien korjaamiseksi?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Mauno Pohjonen.
Mikko Kaarna.
Pentti Pekkarinen.
Matti Mattila.
Sylvi Saimo.
J. E. Partanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja M. Pohjosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä no 212:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että yksityistielain mukaisten avustusten maksattamisperusteissa ja maksattamisessa on epäkohtia, ja jos tietää,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä näiden epäkohtien korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Yksityistielainsäädäntöön sisältyvistä, yksityisen tien kunnossapitoon annettavan valtionavustuksen avustusprosentin määrän vahvistamista koskevista säännöksistä ilmenee, että avustusprosenttia ei määrätä tien kunnossapidosta aiheutuneiden todellisten hyväksyttävien kustannusten perusteella. Kun kysymys kunnossapitoavustusten osalta on lakisääteisistä menoista ja kun menoarvion momentin 31.24.50 kohdalla yksityisten teiden kunnossapitoon ja tekemiseen myönnettäviä valtionavustuksia varten osoitettu määräraha on arviomääräraha, jota tarvittaessa voidaan ja on voitu ylittää, ei myöskään määrärahan riittämättömyys ole voinut vaikuttaa avustusprosenttimäärien vahvistamiseen. Lääninhallitusten käytettäväksi on asetettu tarkoitukseen tarvittavat varat niiden esitysten mukaisesti. Myöskään yksityisten teiden tekemiseen myönnettyjen valtionavustusten avustusprosenttien määräämiseen ei määrärahan riittämättömyys ole vaikuttanut. Edellä tarkoitettujen säännösten mukaan avustusprosentin tulee olla vähintään 20 ja enintään se voi olla 90. Liikenneministeriön saamien tietojen mukaan avustusprosentin suuruus on vaihdellut Pohjois-Suomessa ja rajaseudulla normaalisti jopa 50 ja 70 prosentin vä lillä. Etelä-Suomessa se on ollut pienempi vail dellen yleensä 25 prosentista 50 prosenttiin Liikenneministeriön käsityksen mukaan avu tusprosentit eivät ole kohtuuttoman alhaisia.

Valtionavustusta annetaan tien kunnossap dosta aiheutuneiden todellisten hyväksyttävie kustannusten perusteella. Tiekunnan tai ti osakkaiden on viimeistään kunnossapitovuott seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mer nessä toimitettava edellistä vuotta koskeva va tionavustushakemus valtion tiemestarille. Hä kemukseen on liitettävä kappale tarkistettu vuosikustannusarviota sekä selvitys tien kun nossapidosta ko. vuonna aiheutuneista kustan nuksista. Tiemestarin tarkastettua hakemukse ja tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinöörin an nettua siitä lausuntonsa, lääninhallituksen o viivytyksettä ratkaistava asia. Edellä mainitust käsittelyjärjestyksestä sekä käsiteltävien hake musten suuresta määrästä jo johtuu, että kaik kia hakemuksia ei ehditä käsitellä ja avustuk sia maksattaa samanaikaisesti. Asioiden käsitte lynopeuteen vaikuttaa osaltaan myös se, ett hakemusasiakirjoja joudutaan usein niiden puut teellisuuden vuoksi täydentämään ja pyytämää tiekunnilta lisäselvityksiä.

Kun avustukset maksetaan kunnossapitovuot ta seuraavan vuoden aikana ja säännöllisest joka vuosi, ei sillä seikalla, minkä kuukauden aikana suoritus tapahtuu, liene ratkaisevaa mer kitystä.

Yksityiset tiet ovat yleensä vain muutaman kilometrin pituisia. Useampia tiekoneita tarvi taan vuoden aikana niin vähän, että omien ko neiden hankkimista jokaista yksityistä tietä var ten erikseen ei voida pitää tarpeellisena eikä tarkoituksenmukaisena. Tämä koskee myös lu milinkoja. Tämän vuoksi valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi luetaan tiekoneiden vuokraamisesta aiheutuneet kustannukset, mutta ei niiden hankintakustannuksia. Hallintokustannusten osalta, joihin myös puhelinkulut kuuluvat, on kulkulaitosten ja yleisten töiden minis-

:riö 16. 9. 1964 antanut kaikille lääninhalli-ıksille yleisohjeen, että niitä ei ole luettava altionapuun oikeuttaviksi kustannuksiksi.

Yleisten teiden kunnossapidosta aiheutuneien todellisten hyväksyttävien kustannusten ıaksattaminen kokonaan valtion varoista edel-ttää yksityistielainsäädännön muuttamista ja valtion menojen huomattavaa lisäystä. Kun teiden kunnossapidosta aiheutuneiden todellisten hyväksyttävien kustannusten selvittäminen voi tapahtua vasta tilivuoden päätyttyä, ei valtionavustuksen maksaminen jo ao. tilivuoden aikana ole käytännössä mahdollista.

Helsingissä, lokakuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman M. Pohjonen m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 212:

> "Är Regeringen medveten om missförhållanden i fråga om grunderna för utanordnande av understöd enligt lagen om enskilda vägar, och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för avhjälpande av dessa missförhållanden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Av stadgandena i lagstiftningen rörande enskilda vägar om fastställande av statsunderstödsprocenten för underhåll av enskild väg framgår, att denna procent icke bestämmes på basen av de verkliga, godtagbara kostnaderna för vägens underhåll. Då det beträffande för underhåll är fråga om lagstadgade utgifter, och då det anslag som under utgiftsstatens moment 31.24.50 anvisats till statsunderstöd för underhåll och byggande av enskilda vägar är ett förslagsanslag, som vid behov kan och har kunnat överskridas, har icke heller anslagets otillräcklighet kunnat inverka på fastställandet av understödsprocentbeloppen. Nödiga medel för ändamålet har enligt länsstyrelsens framställningar, ställts till deras förfogande. Anslagets otillräcklighet har icke heller inverkat på bestämmandet av statsunderstödsprocenten för anläggande av enskilda vägar. Enligt ovan avsedda stadganden skall understödsprocenten vara minst 20 och kan vara högst 90. Enligt uppgifter som ingått till trafikministeriet har understödsprocentens storlek i norra Finland och gränstrakten normalt växlat mellan 50 och 70 procent. I södra Finland har den varit mindre, i allmänhet från 25 procent till 50 procent. Enligt trafikministeriets uppfattning är understödsprocenten icke oskäligt låga.

Statsunderstöd beviljas på basen av de verkliga, godtagbara kostnaderna för väghållning. Väglag eller delägare i väg skall senast före utgången av mars månad året efter väghållningsåret tillställa statens vägmästare ansökan om statsunderstöd för det föregående året. Till ansökan skall fogas justerad årskostnadskalkyl i ett exemplar samt utredning om kostnaderna för väghållningen under det ifrågavarande året. Sedan vägmästaren granskat ansökningen samt väg- och vattenbyggnadsdistriktets distriktsingenjör avgett utlåtande därom, skall länsstyrelsen utan dröjsmål avgöra ärendet. Av ovannämnda handläggningsordning samt redan av det stora antalet ansökningar som skall behandlas beror, att alla ansökningar icke hinner behandlas och understöd utanordnas samtidigt. På ärendenas behandlingstakt inverkar delvis även, att ansökningshandlingar ofta måste kompletteras på grund av bristfällighet och tilläggsutredningar inbegäras hos väglagen.

Då understöden utbetalas under året efter väghållningsåret och regelbundet varje år, torde icke den omständigheten, under vilken månad utbetalningen sker, ha någon avgörande betydelse.

Enskilda vägar har i allmänhet endast en längd av några kilometer. Flera vägmaskiner behövs så litet under året, att det icke kan anses nödigt eller ändamålsenligt att anskaffa egna maskiner för varje enskild väg. Detta gäller även snöslungor. Fördenskull räknas till kostnader som berättigar till statsunderstöd kostnaderna för upphyrning av vägmaskiner, men icke kostnaderna för anskaffning av sådana. I fråga om förvaltningskostnader, till vilka även hör telefonkostnader, har ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena 16. 9. 1964 till alla länsstyrelser utfärdat allmänna anvisningar, att de icke skall räknas som kostnader vilka berättigar till statsunderstöd.

Utanordning av de verkliga, godtagbara kostaderna för underhåll av enskilda vägar helt ch hållet av statens medel förutsätter ändring v lagstiftningen om enskilda vägar och medför n avsevärd ökning av statens utgifter. Då utredandet av de verkliga, godtagbara kostnaderna för vägarnas underhåll kan ske först efter redovisningsårets slut, är utbetalning av statsunderstöd redan under det ifrågavarande redovisningsåret icke möjlig i praktiken.

Helsingfors den 22 oktober 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Pohjonen ym.: Vuokramiehen oikeudesta käyttää siirtokustannuskorvaus osakehuoneiston hankintaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) 5 §:n mukaan voidaan vuokramies velvoittaa siirtymään muualle, jos valtio, kunta, kuntayhtymä tai seurakunta tarvitsee omistamallaan maalla olevan vuokra-alueen yleisiin tarkoituksiin. Siirron toimittaminen voidaan mainitun lain 7 §:n mukaan asianosaisen vaatimuksesta määrätä lykättäväksi, kunnes vuokramiehen hallinnassa ollutta aluetta ryhdytään käyttämään edellytettyyn tarkoitukseen. Siirto voidaan määrätä toimitettavaksi esim. 2 vuoden kuluessa siitä, kun alueen käyttämisestä on todistettavasti ilmoitettu vuokramiehelle. Vuokramiehellä on oikeus siirtyä uudelle alueelle aikaisemminkin, jos hän itse maksaa siirtokustannukset, mikä ei liene käytännössä mahdollista. Tässä yhteydessä on tullut voimakkaasti ja useissa tapauksissa esille kysymys, eikö vuokramies voisi siirtyä osakehuoneustoon, jos hänellä olisi mahdollisuus käyttää siirtokustannukset osoitetun tontin tai tilan sijaan osakehuoneuston osastoon. Tällöin tulisi siirtokustannukset voida maksaa valtion varoista mahdollisimman pian ilman lykkäysaikoja. Nykyiset säännökset siirron lykkäyksistä ja siitä, ettei siirtokustannuksia voida käyttää osakehuoneuston hankintaan, aiheuttavat vuokramiehelle usein turvattomuutta ja taloudellisia menetyksiä.

Edellä mainittuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) mukaan ei vuokramiehellä ole mahdollisuutta käyttää siirtokustannuksia osoitetun tontin tai tilan sijaan osakehuoneuston hankintaan, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ja koska ryhtyä mainitun epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Mauno Pohjonen. Mikko Kaarna. Sylvi Saimo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 5 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Pohjosen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 213:

> "Tietääkö Hallitus, että vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) mukaan ei vuokramiehellä ole mahdollisuutta käyttää siirtokustannuksia osoitetun tontin tai tilan sijaan osakehuoneuston hankintaan, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ja koska ryhtyä mainitun epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vuokra-alueiden järjestelylain nojalla suoritetussa toimituksessa määrättyjä siirtokustannusten korvauksia ei ole nykyisten säännösten mukaan mahdollista käyttää osakehuoneiston hankkimiseen. Asianomaisen viranomaisen nimenomaan on valvottava, että korvauksia käytetään vain siirron suorittamiseen. Korvausten käyttämisestä muuhun kuin toimituksessa määrättyyn tarkoitukseen saattaisi aiheutua sekaannusta ja valvonta muodostuisi tällöin vaikeaksi.

Vuokra-alueiden järjestelylain mukaisessa rahoitusmenettelyssä on todettu epäkohtia. Erääksi epäkohdaksi on katsottu se, ettei uudelle alueelle siirtymisen sijasta omaan osakehuoneistoon siirtyvä vuokramies saa siirtokustannusten korvauksia vastaavia etuja osakehuoneiston hankkimisessa. Maanmittaushallitus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta tutkinut, olisiko nykyinen vuokra-alueiden järjestelylain mukainen rahoitusmenettely uusittava sekä laatinut ehdotuksen epäkohtien poistamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriössä on nyt harkittavana, onko vuokra-alueiden järjestelylain säännöksiä muutettava mm. siten, että vuokramies, joka ei voi siirtyä uudelle vuokra-alueelle, voisi saada osakehuoneiston hankkimista varten lainaa valtion varoista sekä että vuokramies voi määrättyjen olosuhteiden vallitessa siirtyä, siirtokustannusten korvauksia menettämättä, uudelle alueelle aikaisemminkin kuin vuokramiehen aluetta tarvitaan asemakaavassa edellytettyyn tarkoitukseen.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 5 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Pohjonen m. fl. ställda spörsmål nr 213:

> "Är Regeringen medveten om att det inte är möjligt för legotagare enligt lagen om reglering av legoområden i stad och köping (218/62) att använda för utflyttningskostnader erhållna medel för anskaffning av aktielägenhet i stället för att övertaga anvisad tomt eller lägenhet, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för avhjälpande av nämnda missförhållande och när kan detta väntas ske?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt gällande stadganden är det icke möjligt att använda vid förrättning med stöd av lagen om reglering av legoområden fastställda ersättningar för utflyttningskostnader för anskaffning av aktielägenhet. Vederbörande myndighet skall uttryckligen tillse, att ersättningarna används endast för utflyttning. Användning av ersättning för annat ändamål än det vid förrättningen bestämda skulle kunna medföra oreda och försvåra övervakningen.

I finansieringsförfarandet enligt lagen om reglering av legoområden har missförhållanden konstaterats. Såsom ett sådant har ansetts, att en legotagare som i stället för att utflytta till ett nytt område flyttar till egen aktielägenhet icke åtnjuter den förmån som motsvarar ersättningen för utflyttningskostnader. Lantmäteristyrelsen har på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet undersökt, huruvida det nuvarande finansieringsförfarandet, vilket är fastställt i lagen om reglering av legoområden, borde revideras och har även uppgjort förslag till avhjälpande av missförhållandena. I jord- och skogsbruksministeriet föreligger nu till prövning, huruvida stadgandena i lagen om reglering av legoområden borde ändras bl.a. så, att legotagare, som icke kan utflytta till nytt legoområde, skulle kunna erhålla lån av statens medel för anskaffning av aktielägenhet samt att legotagare under vissa förhållanden, utan att gå förlustig ersättningen för utflyttningskostnader, skulle kunna flytta ut till nytt område även tidigare än hans område behövs för ändamål som förutsätts i stadsplan.

Helsingfors den 2 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 214.

Laine ym.: Salon ohikulkutien rakentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Salon kaupungin halki suuntautuva kauttakulkuliikenne on jo monien vuosien ajan aiheuttanut vakavia ongelmia Turun—Helsingin valtatien mutta myös Salon kaupungin sisäisen katuverkon liikenteessä. Ongelmaa ei voida tyydyttävästi ratkaista muulla tavoin kuin rakentamalla kaupungin sivuitse kulkeva moottoritie, jolloin läpikulkuliikenteen aiheuttamat liikennevirrat eivät suuntaudu kaupungin suhteellisen ahtaan keskustan alueelle. TVH:n suunnitelmien mukaan moottoritien rakentaminen tultaisiin toteuttamaan vasta n. 15 vuoden kuluttua.

Salon läpikulkuliikenteen järjestämistä ei voida odottaa seuraavan vuosikymmenen puoliväliin saakka. Ratkaisuvaihtoehdoiksi on esitetty ns. ohitustien rakentamista ja tavallisen tien rakentamista Salon kaupungin huolehtiessa maapohjan varaamisesta. Koska kyseessä on lähinnä läpikulkuliikenteen aiheuttama uuden tien tarve, kuuluu sen rakentaminen ja rahoittaminen ensi sijassa valtiolle. Tiettävästi Salon kaupunki on kuitenkin pitänyt mahdollisena osallistua tien rakentamiseen liittyvän sillan rakennuskustannusten rahoittamiseen.

Koska Salon kaupungin läpi suuntautuva liikenne jatkuvasti kasvaa aiheuttaen mm. kaupungin sisäisen liikenteen ruuhkautumista muusta haitasta puhumattakaan, olisi uuden tien rakentaminen toteutettava kiireellisesti asettamatta kohtuuttomia taloudellisia vaatimuksia ja vaikeuksia Salon kaupungille.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Salon ohikulkutien rakentamisen kiirehtimiseksi?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Ensio Laine.

Oili Suomi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 6 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 214.

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Salon ohikulkutien rakentamisen kiirehtimiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä on todettu, että valtatien n:o 1 liikenteen johtaminen Salon kaupungin katuverkkoa käyttäen vaikeuttaa sekä kauko- että kauttakulkuliikenteen ja kaupunkiseudun sisäisen liikenteen olosuhteita. Tämän ovat myös tieviranomaiset todenneet.

Liikenteen järjestelyn kokonaisratkaisu onkin ollut mm. tie- ja vesirakennushallituksen selvitettävänä jo usean vuoden ajan. Tässä selvitystyössä on Helsingin—Turun moottoritien sijainnilla kuitenkin ollut merkittävä osuus, eikä yleisessä tieverkossa Salon keskustan kohdalla suoritettavia lähimpiä parannustoimenpiteitä ole voitu tarkoituksenmukaisella tavalla ennakolta määrittää eikä hoitaa irrallisena kysymyksenä tästä laajemmasta selvityksestä. Kun tällä hetkellä kuitenkin tieverkkoratkaisu kokonaisuudessaan on valmistumassa, voidaan ns. ohikulkutien suunnassa, jonka aluevaraus vapautunee erilliseksi moottoritievarauksesta, jatkaa nimenomaan Salon keskustaa liikenteellisesti helpottavan liikenneväylän suunnittelua. Suunnittelua koordinoimaan on Salon kaupungin ja tie- ja vesirakennushallituksen kesken perustettu yhteistyötoimikunta, jossa valtion ja kaupungin väliset yhteistyö- ja kustannuskysymykset käsitellään. Suunnitelma, jolla uuden tiehankkeen hallinnolliset ja taloudelliset kysymykset voidaan riittävän yksityiskohtaisesti ratkaista, valmistunee noin puolen vuoden kuluttua. Suunnitelman valmistuttua voidaan sitten ryhtyä toimenpiteisiin tarvittavan rahoituksen järjestämiseksi valtion tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä eli ryhtyä toimenpiteisiin rakentamisen aloittamiseksi.

Helsingissä, lokakuun 27 päivänä 1971.

Liikenneministeri *K. F. Haapasalo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 6 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda spörsmål nr 214:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att påskynda byggandet av Salo omfartsväg?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet konstateras, att den omständigheten att trafiken på huvudväg nr 1 går genom Salo stads gatunät försvårar förhållandena såväl för fjärr- och genomfartstrafiken som för den interna trafiken inom stadsområdet. Detta har konstaterats även av vägmyndigheterna.

En totallösning av trafikregleringen har varit under utredning bl. a. i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen redan i flera års tid. I detta utredningsarbete har likväl dragningen av motorvägen Helsingfors—Åbo spelat en stor roll, och de närmaste förbättringsåtgärderna i det allmänna vägnätet kring Salo centrum har icke kunnat bestämmas på förhand på ett ändamålsenligt sätt och icke heller skötas såsom en från denna mera omfattande utredning separat fråga. Då emellertid vägnätsfrågan som helhet nu går mot sin lösning, blir det möjligt att, då markreserveringen för motorvägen upphör, i den s.k. omfartsvägens riktning fortsätta planeringen av den trafikled som trafikmässigt skall avlasta Salos centrum. För koordinering av planeringen har en för Salo stad och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gemensam samarbetskommission tillsatts, där samarbets- och kostnadsfrågor behandlas mellan staten och staden. Planen genom vilken de administrativa och ekonomiska frågorna i samband med det nya vägprojektet kan lösas tillräckligt detaljerat, torde bli färdig inom ungefär ett halvt år. Så snart planen är färdig, kan anstalter träffas för att ordna finansieringen i samband med statsverkspropositionen, dvs. åtgärder vidtagas för påbörjande av vägbygget.

Helsingfors den 27 oktober 1971.

Trafikminister *K. F. Haapasalo.*

Kirj. ksm. n:o 215.

Kauppi ym.: Ilmajoen työlaitoksen henkilöstön työllisyyden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 ehdotetaan Ilmajoen työlaitos lakkautettavaksi 1. 7. 1972 lukien. Perusteluina on mainittu muun muassa, että Ilmajoella ja kahdessa kuntainliittojen työlaitoksessa on ollut irtolaisten laitospaikkoja vajaakäyttöisinä. Lisäksi on viitattu siihen, että Ilmajoen työlaitoksen asuntola ja osa henkilökunnan asuinrakennuksista ovat heikkokuntoisia.

Irtolaispaikkojen tarpeen väheneminen on sinänsä hyvä ja ilahduttava asia. Valitettavasti on kuitenkin todettava, että alkoholin ja huumausaineiden lisääntynyt väärinkäyttö on toisaalta lisännyt laitoshoidon tarpeessa olevien määrää. Erityisen voimakkaasti tarve on lisääntynyt vuoden 1969 alusta alkaen, jolloin luovuttiin juopumussakoista. Sakoista luopuminen tehtiin nimenomaan sillä edellytyksellä, että päihtyneiden tarkoituksenmukainen lääketieteellinen ja sosiaalinen käsittely aloitetaan mahdollisimman pian. Päihtyneiden käsittelyn selvittelytoimikunta asetettiin kuitenkin niin myöhään, että sen laatima mietintö valmistui vasta 23. 12. 1969.

Mietinnössään selvittelytoimikunta ehdottaa, paitsi erityistä lakia päihtyneinä säilöön otettujen käsittelystä, myös päihtyneiden selviämisaseman kiireellistä suunnittelua. Toimikunnan käsityksen mukaan ensimmäinen selviämisasema olisi sijoitettava Helsinkiin, koska päihtyneiden ongelmat ovat siellä vaikeimmat ja koska sekä lääkintä- että sosiaalihuollon alalla Helsingissä ovat monipuolisimmat kokeilumahdollisuudet.

Selvittelytoimikunnan mietinnön valmistumisen jälkeen ja ennen kuin mitään sen ehdottamia toimenpiteitä on toteutettu, on tilanne pahentunut nopeasti. Tällä hetkellä on ilmeistä, että yksi Helsinkiin perustettava selviämisasema ei ole riittävä, vaan että myöskin Helsingin ulkopuolella tarvitaan selmiämisasemia. Kun alkoholin ja huumausaineiden väärinkäyttö on viime aikoina levinnyt valitettavan laajasti myös naisten keskuuteen, olisi heitä varten saatava erillinen selviämisasema.

Lakkautettavaksi ehdotettu Ilmajoen työlaitos olisi monessa suhteessa hyvin sopiva nimenomaan alkoholia ja huumausaineita väärinkäyttävien naisten selviämisasemaksi. Laitos sijaitsee tarpeeksi sivussa mutta kuitenkin tieyhteydet sekä maakunnan keskuksiin että sairaaloihin ovat erittäin hyvät. Työlaitoksen tiloissa voitaisiin antaa myös tarvittavaa jatkohoitoa sekä harjoittaa kuntouttamista, mitkä muualla saatujen kokemusten mukaan soveltuvat selviämisaseman toimintaan hyvin. Tarvittavaan työterapiaan Ilmajoen työlaitoksella on hyvät mahdollisuudet, koska laitoksella on muun muassa 70 hehtaarin suuruinen alue hyvää viljelysmaata.

Perustamalla edellä selostettu yhdistetty päihtyneiden selviämisasema ja kuntouttamislaitos Ilmajoen nykyisen työlaitoksen sijalle voitaisiin siinä käyttää myös osaksi uudelleenkouluttamalla nykyistä henkilökuntaa tarvitsematta ryhtyä suunnittelemaan sille uusia tehtäviä. Ilmajoen työlaitoksen henkilökuntaan kuuluu nyt yhteensä 28 toimihenkilöä ja työntekijää. Laitoksen henkilökunnan sijoittaminen uusiin tehtäviin, mihin budjettiesityksessä on viitattu, ei Ilmajoella ole mahdollista, jos työlaitoksen toiminta kokonaan lopetetaan. Nekin 4 työntekijää, jotka jouduttiin sosiaalihallituksen määräyksestä irtisanomaan viime vuoden lopulla, ovat edelleen vailla vakinaista työtä. Olisi kaikin keinoin estettävä sellaisen ennakkotapauksen syntyminen, jossa yhteiskunta jättää työntekijänsä oman onnensa varaan.

Ilmajoen työlaitoksen nykyinen asuntola ja osa henkilökunnan asuinrakennuksesta ovat kieltämättä niin heikossa kunnossa, että ne on nopeasti korjattava. Suunnitelmia niiden korjaamisesta ja uudelleen saneeraamisesta on vii-

me vuosina tehty ja näihin suunnitelmiin on käytetty varoja yhteensä noin 200 000 markkaa. Täydellisen peruskorjauksen suorittaminen vaatii luonnollisesti melko suuren rahaerän, mutta kiireellisimpiin korjauksiin riittää vähäisempikin summa. Muun muassa henkilökunnan asuntojen saattaminen paloturvallisiksi sähkölämmitystä käyttäen tulee suoritettujen laskelmien mukaan maksamaan noin 90 000 markkaa.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Ilmajoen työlaitoksen henkilöstön uudelleen työllistämiseksi, jos Ilmajoen työlaitoksen toiminta kokonaisuudessaan lopetetaan?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1971.

Eeva Kauppi. Harri Holkeri. Hannes Volotinen.
Eeva Särkkä. Elly Sigfrids. Pentti Pekkarinen.
Elsi Hetemäki. Pertti Salolainen. Eino Syrjä.
Erkki Häkämies. Timo Mäki. Viljo Suokas.
Veikko Salmi. Anna-Kaarina Aalto. Matti Silander.
Sinikka Karhuvaara. Jouko Siikaniemi. Eino Poutiainen.
Orvokki Kauppila. Lea Sutinen. Heimo Linna.
Mauri Seppä. G. Laatio. Paavo Niinikoski.
Ragnar Granvik. T. I. Vartia. Juuso Häikiö.
Toivo Åsvik. Orvokki Kangas. Olavi Nikkilä.
P. Mäki-Hakola. Esko Härkönen. Alli Vaittinen.
Maija Heino. Eeles Landström. Victor Procopé.
Niilo Tarvajärvi. Raino Westerholm. Akseli Rodén.
Aarne Penttinen. Jouni Mykkänen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 6 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1269 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Eeva Kaupin ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 215, jossa tiedustellaan:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Ilmajoen työlaitoksen henkilöstön uudelleen työllistämiseksi, jos Ilmajoen työlaitoksen toiminta kokonaisuudessaan lopetetaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sosiaalihallitus on asettanut 14. 10. 1971 toimikunnan, jonka tehtäväksi on annettu Ilmajoen työlaitoksen mahdollisesta lakkauttamisesta johtuvien laitoksen kiinteistön vastaista käyttöä ja laitoksesta vapautuvan henkilökunnan uudelleen sijoittamista koskevien kysymysten selvittäminen.

Kysymyksen perusteluissa sanotaan, että Ilmajoen työlaitos olisi monessa suhteessa sopiva nimenomaan alkoholia ja huumausaineita väärinkäyttävien naisten selviämisasemaksi. Tähän näkökantaan sosiaali- ja terveysministeriö ei voi yhtyä viitaten Päihtyneiden käsittelyn selvittelytoimikunnan mietintöön (Komiteanmietintö 1969: B 85). Mainitussa mietinnössä esitetään, että ainakin käynnistysvaiheessa selviämisasemien tulisi sijoittua lähinnä poliisiorganisaatioon ja että ko. asemien perustaminen on tarkoituksenmukaista vain suurimpiin asutuskeskuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan Ilmajoen työlaitos sopisi hyvin alkoholistien huoltolaksi ja huumausaineiden väärinkäyttäjien hoitokodiksi. Laitos sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella. Sillä on hyvät mahdollisuudet antaa nykyisen käsityskannan mukaista hoitoa alkoholisteille ja huumausaineiden väärinkäyttäjille. Psykiatrista hoitoa voidaan antaa Mustasaaren sairaalan psykiatrien välityksellä. Mustasaareen on laitokselta vain 40 minuutin automatka. Psykologista apua voidaan taas saada Seinäjoen keskusmielisairaalan ja Etelä-Pohjanmaan mielisairaanhoitopiirin psykologeilta. Laitos on jo nykyisessä toiminnassaan käyttänyt näitä palveluja hyväkseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan ei pitäisi kiirehtiä Ilmajoen työlaitoksen lakkauttamista. Kun aivan lähitulevaisuudessa on tarkoitus asettaa toimikunta tutkimaan työlaitosten asemaa yleensä, jossa yhteydessä Ilmajoen työlaitoksenkin asema ja tulevaisuus tulee tutkittavaksi, olisi ministeriön käsityksen mukaan siitäkin huolimatta, että hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972 Ilmajoen työlaitosta koskevissa perusteluissa ehdotetaan laitos lakkautettavaksi 1. 7. 1972, jäätävä odottamaan mainitun toimikunnan kannanottoja ja ehdotuksia.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1269 av den 6 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsledamoten Eeva Kauppi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 215:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att på nytt sysselsätta personalen vid arbetsinrättningen i Ilmajoki om anstaltens verksamhet helt nedlägges?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag härmed vördsamt anföra följande:

Socialstyrelsen tillsatte 14. 10. 1971 en kommission, som fick i uppdrag att utreda frågorna om hur den fastighet där arbetsinrättningen i Ilmajoki är förlagd skall användas i framtiden, om anstalten eventuellt avvecklas, och hur den personal som frigöres från anstalten i så fall skall omplaceras.

I spörsmålets motivering anföres, att arbetsinrättningen i Ilmajoki i många avseenden skulle vara lämplig såsom tillnyktringsstation för kvinnor, som missbrukar alkohol och narkotika. Denna åsikt kan social- och hälsovårdsministeriet dock inte omfatta. Ministeriet hänvisar i detta avseende till det betänkande som har avgetts av kommissionen för organisering av behandlingen av berusade (kommittébetänkande 1969: B 85). I betänkandet framföres, att tillnyktringsstationerna åtminstone i begynnelseskedet borde höra till polisorganisationen och att det är ändamålsenligt att inrätta dylika stationer endast i våra största bosättningscentra.

Social- och hälsovårdsministeriet anser, att arbetsinrättningen i Ilmajoki är väl ägnad att tjäna såsom vårdanstalt för alkoholister och vårdhem för missbrukare av narkotika. Inrättningen är belägen så, att trafikförbindelserna är goda. Den har goda möjligheter att ge alkoholister och narkomaner en vård som överensstämmer med nutida uppfattning om detta slags verksamhet. Psykiatrisk vård kan fås genom psykiatrerna vid Korsholms sjukhus. En bilfärd från anstalten i Ilmajoki till Korsholm tar endast 40 minuter. Psykologisk hjälp kan åter fås av psykologerna vid centralsinnessjukhuset i Seinäjoki och vid Sydösterbottens sinnessjukvårdsdistrikt. Arbetsinrättningen har redan i sin nuvarande verksamhet utnyttjat dessa tjänster.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets uppfattning finns det inte orsak att forcera en indragning av arbetsinrättningen i Ilmajoki. Meningen är att en kommission skall tillsättas i en nära framtid för att ompröva arbetsinrättningarnas situation överhuvudtaget. I det sammanhanget blir också inrättningen i Ilmajoki och dess framtid föremål för bedömning. Ministeriet anser därför, trots att det i statsverkspropositionen för år 1972 i motiveringen angående arbetsinrättningen i Ilmajoki föreslås, att denna indras 1. 7. 1972, att man borde avvakta nämnda kommissions ståndpunktstaganden och förslag.

Helsingfors den 29 oktober 1971.

Minister *Katri-Helena Eskelinen.*

Kirj. ksm. n:o 216.

Vilmi ym.: Metsäverotuksesta Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Joulukuun 15 päivänä 1967 annetun maatalouden tuloverolain mukaan siirryttiin Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa myyntituloihin perustuvaan metsäverotukseen, jossa metsätaloudesta saatuna puhtaana tulona pidetään lain 11 §:n 2 momentin mukaan verovelvollisen verovuotena tapahtuneen puun myynnistä tai käytöstä rahana tai rahanarvoisena etuutena saamia luovutushintoja ja muita vastikkeita sekä vahingon-, vakuutus- ja muita korvauksia, joista on vähennetty verovelvolliselle verovuotta edeltäneiden viiden viimeisen vuoden aikana metsänhoidosta ja metsän uudistamisesta aiheutuneet menot, jollei niitä aikaisemmin ole verotuksessa vähennetty.

Uuteen verotusjärjestelmään siirtyminen on ollut näille kolmen pohjoisimman kunnan alueen metsänomistajille täysin kohtuutonta. He ovat verotuksen osalta joutuneet muita verovelvollisia huomattavasti ankaramman verotuksen kohteeksi. Kun alueella myydään puuta erittäin harvoin, joutuvat metsänomistajat progressiivisen verotuksen johdosta maksamaan myymästään puutavarasta erittäin korkean tuloveron siitä huolimatta, että he aikaisemmin pinta-alaverotuksen puitteissa ovat tästä tulosta jo kertaalleen veron suorittaneet. Useimmissa tapauksissa on uusi verotusmenettely johtanut siihen, että metsiä ei kannata lainkaan myydä, vaikka metsänhoidollisesti myyntien suorittaminen olisikin välttämätöntä.

Kun ei voida pitää oikeana eikä kohtuullisena, että näiden vaikeissa olosuhteissa elävien kansalaisten verotus suoritettaisiin muista poikkeavana ja ankarampana, olisi näillä alueilla pitänyt heti epäkohdan selviämisen jälkeen palata takaisin pinta-alanmukaiseen metsäverotukseen. Muutoksella ei ole valtion tulojen kannalta sanottavaa merkitystä, mutta se tasottaisi kuntien verotuloja. Alueen metsänomistajat ovatkin useaan otteeseen esittäneet lähetystöjen ja kirjelmien muodossa vaatimuksia verolain muuttamisesta. Vaatimuksiin ovat myös paikalliset veroviranomaiset yhtyneet, koska he ovat yksimielisinä todenneet nykyisen verolain kohtuuttomuuden. Vaikka lähetystöille on annettu lupauksia verolain korjaamista tarkoittavan hallituksen esityksen antamisesta, ei esitystä ole vieläkään annettu. Annettuihin lupauksiin luottaen on vuoden 1970 tuloista tapahtuva verotus metsäverotuksen osalta edelleenkin suorittamatta, koska on luotettu siihen, että metsämaan osalta siirrytään pinta-alanmukaiseen verotukseen jo vuoden 1970 tuloista tapahtuvassa verotuksessa.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa suoritettavan metsäverotuksen palauttamiseksi pinta-alan perusteella tapahtuvaksi, kuten muuallakin maassa, ja antaa Eduskunnalle tätä tarkoittavan esityksen?

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Pekka Vilmi.
Esko Pekonen.
Jouko Siikaniemi.
Erkki Haukipuro.
Mikko Kaarna.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 8 päivänä lokakuuta 1971 n:o 1296 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pekka Vilmin ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa suoritettavan metsäverotuksen palauttamiseksi pinta-alan perusteella tapahtuvaksi, kuten muuallakin maassa, ja antaa Eduskunnalle tätä tarkoittavan esityksen?"

Kun asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän kysymykseen vastauksenani kunnioittaen seuraavaa:

Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa on metsätaloudesta saatua tuloa vuodesta 1968 lähtien verotettu toisin kuin muualla maassa sen puhtaan tulon mukaan, jonka verovelvollinen on saanut verovuonna tapahtuneesta puun myynnistä tai käytöstä. Tämä puhtaan tulon mukainen metsäverotus toteutettiin metsäverokomitean (Komiteanmietintö 1964: A 15) vuonna 1964 valmistuneen mietinnön pohjalta. Komitea totesi mietinnössään, että sanotuissa kunnissa aikaisemmin voimassa ollut, pinta-alan mukaiseen keskimääräiseen tuottoon perustuva verotusjärjestelmä soveltui huonosti sieltä saadun metsätulon verottamiseen, koska se edellytti, että metsätaloutta voitaisiin hoitaa normaalilla tavalla ja että metsästä saataisiin säännöllisesti hakkuutuloja. Sanotuissa kunnissa tämä ei ollut mahdollista, sillä hitaasta puunkasvusta ja hakkuurajoituksista johtuen voitiin hakkuita suorittaa ja sen mukaisesti hakkuutuloja saada vain verraten harvoin. Epäedulliset ilmasto-olosuhteet ja myyntimenekin puute aiheuttivat lisäksi, että metsien hoitokustannukset muodostuivat sekä markkamääräisesti että puutavaran myyntituloihin verrattuna korkeiksi ja että puuntuotoksesta saatu nettotulo jäi kovin pieneksi. Aikaisemmin voimassa ollut keskimääräisen tuoton mukainen pinta-alaverotus osoittautui soveltumattomaksi sanottujen kuntien erikoisolosuhteisiin erityisesti silloin, kun metsänomistaja hänestä riippumattomista luonto-olosuhteista johtuen ei voinut omistusaikanaan myydä metsäänsä eikä siitä saada hakkuutuloja, mutta joutui kuitenkin pinta-alanperusteiden mukaisesti verotetuksi metsäntuotosta.

Edellä esitetyistä syistä päätettiin maatilatalouden tuloverouudistuksen yhteydessä luopua pinta-alaperusteisesta metsäverotuksesta. Samalla katsottiin, että metsäverotuksen saattaminen oikeudenmukaisemmaksi ja todellisia olosuhteita vastaavaksi kävisi parhaiten päinsä siirtymällä puun myynnistä saadun puhtaan tulon verottamiseen, mitä verotusjärjestelmää jo entuudestaan sovellettiin Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa valtionmaiden osalta.

Metsänomistajia on Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa nyttemmin verotettu jo vuodesta 1968 lähtien metsästä saatuihin todellisiin tuloihin perustuen. Maatilatalouden tuloverolain 11 §:n 2 momentin mukaan, sellaisena kuin se on joulukuun 30 päivänä 1970 annetussa laissa (847/70), pidetään Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa harjoitetusta metsätaloudesta saatuna puhtaana tulona verovelvollisen verovuotena tapahtuneesta puun myynnistä tai käytöstä rahana tai rahanarvoisena etuutena saamia luovutushintoja ja muita vastikkeita ja metsästä saatuja vahingon-, vakuutus- ja muita korvauksia vähennettynä puun korjuusta ynnä muusta sellaisesta johtuneilla menoilla sekä

niillä verovuoden ja viiden sitä edeltäneen vuoden aikana aiheutuneilla metsänhoito- ja hallintomenoilla, joita ei ole aikaisemmin verotuksessa vähennetty. Lainkohdan mukaan ovat niin etu- kuin jälkikäteen saadut metsänmyyntitulot kokonaisuudessaan sen verovuoden tuloa, jona puun myynti on tapahtunut. Koko metsänmyyntitulo verotetaan myyntivuoden tulona ja siten yhtenä ainoana vuonna silloinkin, kun tulo koostuu useamman kymmenen vuoden aikana tapahtuneesta metsänkasvusta. Tästä johtuen ovat metsänomistajat, jotka jonakin vuonna ovat metsässään suorittaneet voimakkaita hakkuita, joutuneet progressiivisen verotuksen johdosta tuona vuonna suorittamaan metsänmyyntituloistaan korkean veron ja tulleet siten verotetuksi huomattavasti ankarammin kuin aikaisemman keskimääräiseen pinta-alaperusteiseen tuottoon perustuvan verotusjärjestelmän aikana. Tällaisten hakkuiden määrä on varsinkin Inarin talousmetsäalueella viime vuosina huomattavasti lisääntynyt johtuen metsäverotusjärjestelmän muutoksen jälkeen tapahtuneesta lisääntyneestä puun myyntimenekistä ja kohonneista hinnoista.

Kun olosuhteet erityisesti Inarin kunnan osalta ovat nykyiseen verotusjärjestelmään siirtymisen jälkeen sanotuin tavoin muuttuneet ja kun verotus siitä johtuen on eräissä tapauksissa muodostunut suhteettoman ankaraksi, on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja nykyiseen verotukseen liittyvien epäkohtien poistamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona on harkittu siirtymistä takaisin pinta-alan mukaiseen keskimääräiseen tuottoon perustuvaan verotukseen. Erityisen vaikeaksi on tällöin muodostunut kysymys siitä, miten jo toimitetut verotukset tulisi ottaa huomioon tehtäessä muutoksia nykyiseen verotusjärjestelmään.

Tällä hetkellä on pinta-alaperusteiseen verotukseen siirtymistä koskeva valmistelutyö viimeistelyvaiheessa. Hallituksen tarkoituksena on tämän valmistelun pohjalta laatia esitys, joka mahdollistaa verotuksen toimittamisen pinta-alaperusteiden mukaan jo vuodelta 1971 toimitettavassa verotuksessa. Annettava esitys tulee lisäksi sisältämään säännökset siitä, miten vuosilta 1968—1970 toimitettuja verotuksia olisi oikaistava, jotta niihin sisältyvä nykyisen verotusjärjestelmän aiheuttama kohtuuttomuus voidaan poistaa. Kun on ilmeistä, ettei nykyinen eduskunta ehtisi käsitellä esitystä ennen hajaantumistaan, hallituksen tarkoituksena on antaa esitys välittömästi sen jälkeen, kun uusi eduskunta vaalien jälkeen on kokoontunut varsinaisille valtiopäiville.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1296 av den 8 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pekka Vilmi m. fl. ställda spörsmål:

> "När skrider Regeringen till åtgärder för att också i Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner beskattningen av skogsinkomst åter skall börja verkställas enligt areal, såsom fallet är annorstädes i landet, och när avlåter Regeringen en proposition angående detta till Riksdagen?"

Då ärendet hör till mitt verksamhetsområde i min egenskap av finansminister får jag såsom svar på spörsmålet vördsamt anföra följande:

I Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner har inkomst av skogsbruk sedan år 1968 beskattats annorlunda än annorstädes i landet, d.v.s. enligt den nettoinkomst som den skattskyldige under skatteåret erhållit genom försäljning eller användning av virke. Denna beskattning av skog enligt nettoinkomst förverkligades på basen av skogsskattekommitténs betänkande som blev färdigt år 1964 (Kommittébetänkande 1964: A 15). Kommittén konstaterade i betänkandet, att det i sagda kommuner tidigare gällande beskattningssystemet som baserade sig på den genomsnittliga avkastningen enligt areal lämpade sig illa för beskattning av där erhållen skogsinkomst emedan detta system förutsatte, att skogshushållningen skulle kunna skötas på normalt sätt och att regelbundna avverkningsinkomster skulle erhållas från skogen. I sagda kommuner var detta icke möjligt, ty på grund av den långsamma återväxten och avverkningsbegränsningarna kunde avverkningar utföras och avverkningsinkomster erhållas relativt sällan. De ofördelaktiga klimatförhållandena och bristen på avsättning genom försäljning medförde dessutom, att skogsvårdskostnaderna såväl i markbelopp som i jämförelse med försäljningsinkomsten av virke blev höga och att nettoinkomsten av virkesavkastningen blev mycket liten. Den tidigare gällande arealbeskattningen enligt den genomsnittliga avkastningen visade sig olämplig i de speciella förhållanden som rådde i dessa kommuner särskilt i det fall, att skogsägaren till följd av naturförhållanden, som icke berodde på honom, under den tiden han var ägare till skogen icke kunde sälja skog eller av den erhålla avverkningsinkomster, men likväl blev beskattad för skogsavkastning på basen av arealen.

På grund av ovan anförda skäl beslöt man i samband med gårdsbrukets inkomstskattereform frångå arealgrunden vid skogsbeskattningen. Samtidigt ansåg man, att man bäst skulle kunna göra skogsbeskattningen rättvisare och sådan att den motsvarar de verkliga förhållandena genom att övergå till beskattning av nettoinkomsten av virkesförsäljningen, vilket beskattningssystem i fråga om statsjord redan tillämpades i Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner.

Skogsägare i Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner har numera sedan år 1968 beskattats på basen av de verkliga inkomster som erhållits av skogar. Enligt 11 § 2 mom. inkomstskattelagen för gårdsbruk, sådant detta lagrum lyder i lagen av den 30 december 1970 (847/70), anses såsom nettoinkomst av skogsbruk inom Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner av den skattskyldige genom försäljning

eller användning av virke under skatteåret i penningar eller förmåner med penningvärde uppburna överlåtelsepris och andra vederlag samt för skog erhållna skade-, försäkrings- och andra ersättningar, från vilka avdragits utgifterna för virkesdrivning och annat dylikt ävensom de vård- och förvaltningsutgifter för skogen under skatteåret och de fem närmast föregående åren, som icke tidigare avdragits vid beskattningen. Enligt lagrummet är inkomsterna av skogsförsäljning, oberoende av om de erhållits i förskott eller efterskott, i sin helhet inkomst under det skatteår, under vilket virkesförsäljningen skedde. Hela inkomsten av skogsförsäljning beskattas såsom inkomst under försäljningsåret och sålunda under ett enda år även då inkomsten bildas av skogsväxt under flera tiotals år. På grund av detta har många skogsägare, som under något år verkställt kraftliga avverkningar i sina skogar, med anledning av den progressiva beskattningen kommit att under sagda år för sina inkomster av skogsförsäljningen betala en hög skatt och sålunda blivit avsevärt strängare beskattade än de skulle ha blivit på basen av det tidigare, på den genomsnittliga avkastningen enligt areal baserade beskattningssystemet. Antalet av dylika avverkningar har särskilt inom Enare nyttoskogsområde under de senaste åren avsevärt ökat till följd av att virkesavsättningen efter ändringen av skogsbeskattningessystemet ökat och priserna stegrats.

Helsingfors den 10 november 1971.

Då förhållandena särskilt för Enare kommuns del efter övergången till det nuvarande beskattningssystemet har ändrats på här nämnt sätt, och då beskattningen till följd härav i vissa fall har blivit oskäligt sträng, har man övervägt olika alternativ i syfte att avhjälpa de missförhållanden som är förknippade med den nuvarande beskattningen. Såsom ett alternativ har man övervägt att gå tillbaka till beskattning enligt areal på basen av den genomsnittliga avkastningen. Ett särskilt svårt problem har härvid blivit frågan om på vilket sätt redan verkställda beskattningar borde beaktas, om ändringar göres i det nuvarande beskattningssystemet.

För närvarande är beredningsarbetet i fråga om en övergång till beskattningssystemet enligt areal i sitt slutskede. Regeringens avsikt är att på basen av denna beredning utarbeta en proposition, vilken möjliggör beskattning enligt areal redan vid beskattningen för år 1971. Propositionen kommer dessutom att innehålla stadganden angående det sätt på vilket de för åren 1968—1970 verkställda beskattningarna borde rättas så, att den oskälighet som på grund av det nuvarande beskattningssystemet vidlåder dem, skall kunna elimineras. Då det är uppenbart, att den nuvarande riksdagen inte hinner behandla propositionen före sin upplösning, har regeringen för avsikt att avlåta propositionen omedelbart efter det den nya lagtima riksdagen efter valet har sammankommit.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kirj. ksm. n:o 217.

Järvenpää ym.: Valtion lainoituksesta kaava-alueiden ulkopuolisessa rakennustoiminnassa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Asuntotuotantoon on maassamme viime vuosina lisätty valtion varoja. Lisäys on kohdistunut pääasiassa kaupungeissa ja muissa väestötaajamissa ja kaavoitetuilla alueilla toteutettuun rakentamiseen. Tällainen pääsuunta on luonnollista aikana, jolloin maaseudulta tapahtuu voimakasta muuttoliikettä väestötaajamiin. Mutta tästä huolimatta maaseudulla ja kaavoitettujen alueiden ulkopuolellakin joudutaan välttämättä asumaan. Monessa tapauksessa siihen on hyvät edellytykset pitkälle tulevaisuutta ajatellen. Lainojen saanti pikkutilojen ja kaavoitetun alueen ulkopuolella tarvittavien rakennusten rakentamiseen on viime vuosina vaikeutunut. Tämän epäkohdan poistamiseksi olisi kiireesti saatava muutos, niin että rakennustuotanto- tai muista määrärahoista myönnettäisiin varoja kaavoitettujen alueiden ulkopuolella tarvittavaa rakentamista varten.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä valtion lainojen saannin turvaamiseksi kaavoitettujen alueiden ulkopuolella tarvittavaa rakennustoimintaa varten?

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1971.

Matti Järvenpää.
Niilo Koskenniemi.
Lauha Männistö.
V. J. Rytkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 8 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Matti Järvenpään ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 217:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä valtion lainojen saannin turvaamiseksi kaavoitettujen alueiden ulkopuolella tarvittavaa rakennustoimintaa varten?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eri alueiden asumiskelpoisuuteen vaikuttavat muun muassa välttämättömien palvelupisteiden sijainti ja kunnallisteknisten töiden valmiusaste. Sekä yksityisen asunnontarvitsijan että kunnan kannalta on tarkoituksenmukaista, että asunto sijaitsee alueella, jossa yleisimmät palvelut kuten kunnallinen vesijohto- ja viemäriverkosto, koulut ja myymälät sekä työpaikat ovat kohtuullisen etäisyyden päässä ja siis käytettävissä ilman ylivoimaisia kunnalle ja sen asukkaille aiheutuvia kustannuksia. Mainitut syyt puoltavat valtion asuntolainoituksen kohdistamista alueille, joilla välttämättömimmät palvelut jo ovat olemassa tai joilla niiden saaminen lähitulevaisuudessa on todennäköistä. Yleensä tällaisille alueille on joko vahvistettu tai valmisteilla asianmukaiset kaavat. Tämä ei kuitenkaan ole ollut lainojen myöntämisen kannalta ratkaisevaa, vaan asuntotuotantomäärärahoja on osoitettu myös kaavoittamattomille alueille, siis varsinaiselle maaseudulle. Tällöin on kuitenkin edellytetty perusteltuja syitä. Erityisesti on huomattava, ettei haja-asuttamisella tule vaikeuttaa tulevaa kaavoittamista. Mikäli kunta ja lääninhallitus ovat puoltaneet rakentamista kaavoitetun alueen ulkopuolelle ja tarvittavat poikkeusluvat on saatu, asuntohallitus on myöntänyt asuntolainaa jopa kerrostalojen rakentamiseen kaavoittamatta olleelle alueelle. Yleensä tällöin on kuitenkin ollut kyse suurehkoista asuntoaluekokonaisuuksista ja välttämättömien palvelujen saanti alueelle on selvitetty. Myös omakotilainojen osalta on katsottu tarkoituksenmukaiseksi asettaa samat edellytykset. Omakotilainaa hakeneen yksityisen henkilön erityiset olosuhteet on kuitenkin ollut helpompi ottaa huomioon. Syinä, jotka puoltavat lainojen myöntämistä kaavoittamattomille alueille, on otettu huomioon muun muassa työpaikkojen syntyminen paikkakunnalle ja erityiset ammatin harjoittamisesta johtuvat syyt.

Mainittakoon lopuksi, että sellaista asuntorakentamista, joka liittyy maatilatalouteen taikka kalastukseen, porotalouteen tai muuhun sellaiseen maa- tahi metsätalouden ohella harjoitettavaan taloudelliseen toimintaan, lainoitetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Tämäkin huomioon ottaen ei ole syytä muuttaa asuntohallituksen kaavoittamattomille alueille suunnitellun asuntorakentamisen lainoittamisessa noudattamia periaatteita, joilla pyritään asumisen kokonaiskustannusten kannalta yhä taloudellisempiin ratkaisuihin.

Helsingissä sisäasiainministeriössä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 8 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Matti Järvenpää m.fl. ställda spörsmål nr 217:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att trygga erhållandet av statslån för byggnadsverksamhet utanför planläggningsområden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

På olika områdens lämplighet till bostadsområden inverkar bl.a., hur nödiga, servicepunkter är belägna och i vilken mån de kommunaltekniska arbetena är färdiga. Det är ändamålsenligt både för den enskilda bostadsbehövanden och kommunen, att bostaden är belägen inom ett område, där de allmännaste serviceformerna, såsom kommunalt vatten- och avloppssystem, skolor och butiker samt arbetsplatser befinner sig på skäligt avstånd och står till förfogande utan övermäktiga kostnader för kommunen och dess invånare. Nämnda skäl talar för att statens bostadslångivning inriktas på områden, där den nödvändiga servicen redan står till buds eller där sådan sannolikt kommer att erhållas inom den närmaste framtiden. I allmänhet har vederbörliga planer redan fastställts för sådana områden eller är under beredning. Detta har dock icke varit avgörande för beviljandet av lån, utan anslag för bostadsproduktion har anvisats även för icke planlagda områden, alltså på den egentliga landsbygden. Härvid förutsättes dock, att motiverade skäl föreligger. Särskilt är att märka, att en kommande planläggning icke får försvåras genom glesbebyggelse. Om vederbörande kommun och länsstyrelse har förordat byggande utanför planläggningsområde och nödiga undantagslov erhållits, har bostadsstyrelsen beviljat bostadslån till och med för byggande av våningshus på icke planlagt område. I allmänhet har härvid dock varit fråga om större bostadsområden, för vilka servicefrågan blivit klarlagd. Även i fråga om egnahemslån har samma förutsättningar ansetts ändamålsenliga. Det har dock varit lättare att beakta en enskild persons — som söker egnahemslån — förhållanden. Såsom skäl, vilka talat för beviljande av lån för icke planlagda områden, har beaktats bland annat, att nya arbetsplatser kan erhållas på orten och särskilda skäl som beror på idkande av yrke.

Det kan slutligen nämnas, att sådant bostadsbyggande, som ansluter sig till jordbruk eller fiske, renskötsel eller annan sådan ekonomisk verksamhet som bedrivs vid sidan av jord- eller skogsbruk, finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Även med beaktande av detta är det icke skäl att ändra de av bostadsstyrelsen i fråga om utlåning för planerat bostadsbyggande på icke planlagda områden tillämpade principerna, genom vilka man strävar till lösningar, som är mer ekonomiska med tanke på de totala boendekostnaderna.

Helsingfors, i ministeriet för inrikesärendena den 3 november 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

Kirj. ksm. n:o 218.

Junnila: Erään maantieteen oppikirjan sensuroimisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lehdistössä olleiden tietojen mukaan kouluhallitus on määrännyt poistettavaksi eräästä lukioiden maantieteen opetuksessa yleisimmin käytetystä oppikirjasta kohtia, joissa käsitellään toisen maailmansodan jälkeisen Euroopan valtiollisia oloja. Näiden tietojen mukaan kirjasta on mm. kokonaan poistettava luku, jossa käsitellään maailman valtiollista karttaa.

Jos näihin tietoihin on luottamista, kysymyksessä on siis erittäin pitkälle menevä sensurointitoimenpide. Asia tuntuu sitäkin oudommalta, koska kysymyksessä oleva oppikirja lienee ollut jo hyvän aikaa käytössä ilman, että viranomaisilla olisi ollut sen sisältöön nähden mitään huomauttamista ennen kuin vasta sitten, kun muuan kommunistinen kansanedustaja on eduskuntakyselyssään lausunut pitävänsä eräitä kirjan kohtia "äärioikeistokatsomuksia edustavana".

Jos edellä oleva todella pitää paikkansa ja jos siis oppikouluissa yleisesti käytettyjä oppikirjoja ryhdytään viranomaisten toimesta kommunistien niin vaatiessa sensuroimaan, on lähdetty erittäin arveluttavalle tielle, ja tällaista sensurointia harjoittamaan ryhtyneet viranomaiset ovat menettelystään selityksen velkaa sekä eduskunnalle että julkiselle sanalle.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Pitävätkö paikkansa ne lehdistössä olleet tiedot, joiden mukaan kouluhallitus olisi vaatinut eräästä yleisesti käytössä olevasta lukioiden maantieteen oppikirjasta poistettavaksi eräitä kohtie, ja jos pitävät,
>
> aikooko Hallitus esimerkiksi tähän eduskuntakyselyyn antamassaan vastauksessa tai muulla tavoin saattaa julkisuuteen yksityiskohtaisen selonteon niistä syistä, joiden vuoksi tällaiseen sensuurimenettelyyn on ryhdytty?

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1971.

Tuure Junnila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Tuure Junnilan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 218:

> "Pitävätkö paikkansa ne lehdistössä olleet tiedot, joiden mukaan kouluhallitus olisi vaatinut eräästä yleisesti käytössä olevasta lukioiden maantieteen oppikirjasta poistettavaksi eräitä kohtia, ja jos pitävät,
>
> aikooko Hallitus esimerkiksi tähän eduskuntakyselyyn antamassaan vastauksessa tai muulla tavoin saattaa julkisuuteen yksityiskohtaisen selonteon niistä syistä, joiden vuoksi tällaiseen sensuurimenettelyyn on ryhdytty?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kouluhallituksen tehtäviin voimassa olevien säännösten mukaan kuuluu sen alaisissa oppilaitoksissa käytettävien oppikirjojen tarkastaminen ja niiden hyväksymisestä päättäminen. Oman tarkastuksensa lisäksi kouluhallitus hankkii yleensä myös ulkopuolisilta asiantuntijoilta lausuntoja teosten soveltumisesta oppikirjoiksi. Näin pyritään saamaan monipuolinen arviointi paitsi niiden asiasisällöstä ja liittymisestä opetussuunnitelmaan myös esitystavasta sekä niiden muusta pedagogisten näkökohtien mukaan määräytyvästä soveltuvuudesta. Hyväksymispäätös annetaan määräajaksi, enintään kolmeksi vuodeksi, minkä jälkeen oppikirja on uudelleen alistettava tarkastettavaksi uutta hyväksymispäätöstä varten. Ennakkotarkastuksen lisäksi kouluhallitus suorittaa myös jo hyväksyttyihin oppikirjoihin kohdistuvaa seurantatutkimusta keräten informaatiota, jota asiasta kiinnostuneet eri kansalaispiirit, ennen kaikkea opettajat ja muut asiantuntijat, vanhemmat sekä myös oppilaat saattavat suoraan tai esimerkiksi lehdistön välityksellä kouluhallituksen tietoon. Tämän tai kouluhallituksen omien havaintojen perusteella oppikirjan kustantajalle tehdään korjausvaatimuksia. Tällöin voidaan korjata teoksiin mahdollisesti jääneet vanhentuneet tai virheelliset tiedot tai väärinkäsityksiä aiheuttavat kohdat. Jotta oppikirjoja voitaisiin käsitellä laajan asiantuntemuksen pohjalla, kouluhallitus on esittänyt erityisen oppikirjaneuvottelukunnan asettamista.

Kysymyksen kohteena olevan Esko Laulajaisen ja Eino Tahvosen laatiman oppikirjan "Maantietoa lukiolaisille" lukuun "Maailman valtiollinen karttakuva" sisältyy seuraava kohta:

> "Pohjois-Atlantin liiton syntyessä länteen ja Varsovan liiton itään molempien valtaryhmien välissä olevat maat Ruotsi, Suomi, Itävalta, Sveitsi ja Jugoslavia ovat halunneet säilyttää puolueettoman asenteen ja ovat tässä pyrkimyksessään Suomea lukuunottamatta myös täysin onnistuneet. Suomi sen sijaan poikkesi täyden puolueettomuuden linjalta tehdessään 1948 ns. ystävyys- ja avuntantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa."

Oppikirjan tekijöiden tulkinta ei ole maamme puolueettomuuspolitiikan mukainen eikä oppikirjan antama tieto ole oikea. Tämän todeten ja ottaen huomioon sen, että virheellinen tulkinta koskee maamme kannalta tärkeää asiaa, kouluhallitus on istunnossaan 24. 9. 1971 päättänyt peruuttaa puheena olevaa oppikirjaa koskevan hyväksymispäätöksen. Kustantajalla on mahdollisuus tarkistuksen jälkeen hakea oppikirjalle uutta hyväksymispäätöstä.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1971.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Tuure Junnila ställda skriftliga spörsmål nr 218:

> "Stämmer de uppgifter i pressen, enligt vilka skolstyrelsen skulle ha fordrat att vissa avsnitt av en allmänt använd lärobok i geografi för gymnasiet skall strykas, och om så är fallet, ämnar Regeringen till exempel i sitt svar på detta riksdagsspörsmål eller på annat sätt offentliggöra en detaljerad redogörelse för orsakerna till att ett sådant censurförfarande har tillgripits?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till skolstyrelsens uppgifter hör enligt gällande stadganden att granska och besluta om godkännande av läroböcker som skall användas i skolstyrelsen underlydande läroanstalter. Förutom den granskning skolstyrelsen själv utför införskaffar den i regel även utlåtanden av utomstående experter angående verkens lämplighet som läroböcker. På detta sätt strävar man till en mångsidig bedömning icke endast av deras sakinnehåll och anslutning till undervisningsplanen utan även av framställningssättet och deras lämplighet i övrigt från pedagogisk synpunkt. Beslut om godkännande utfärdas för viss tid, högst tre år, varefter läroboken ånyo skall underkastas granskning för nytt beslut om godkännande. Utom förhandsgranskning utför skolstyrelsen även eftergranskning av redan godkända läroböcker, varvid den samlar information som olika av saken intresserade medborgarkretsar, framför allt lärare och andra sakkunniga, föräldrar och även elever direkt eller till exempel genom pressens förmedling bringar till dess kännedom. Med stöd härav eller på basen av skolstyrelsens egna observationer framställes krav på rättelser hos lärobokens förläggare. Härvid kan eventuella föråldrade eller felaktiga uppgifter i verken eller sådana avsnitt som ger upphov till missuppfattningar rättas. För att behandlingen av läroböckerna skall kunna baseras på en vidsträckt sakkunskap, har skolstyrelsen föreslagit att en särskild läroboksdelegation skall tillsättas.

Spörsmålet gäller den av Esko Laulajainen och Eino Tahvonen utarbetade läroboken "Maantietoa lukiolaisille" ("Geografi för gymnasiet"), som har utkommit enbart på finska. I kapitlet "Maailman valtiollinen karttakuva" ("Världens politiska kartbild") ingår ett avsnitt som i översättning lyder:

> "Vid tillkomsten av Atlantpakten i väster och Warszawa-pakten i öster har de mellan dessa maktgrupper belägna länderna Sverige, Finland, Österrike, Schweiz och Jugoslavien velat hålla sig n e u t r a l a, och med undantag av Finland har de också helt lyckats häri. Finland däremot avvek från den absoluta neutralitetens linje då det år 1948 ingick den s.k. vänskaps- och biståndspakten med Sovjetunionen."

Författarnas tolkning står inte i överensstämmelse med vårt lands neutralitetspolitik och den uppgift läroboken ger är icke riktig. Skolstyrelsen har konstaterat detta och har med beaktande av att misstolkningen gäller en för vårt land viktig sak, vid plenum 24. 9. 1971 beslutat återkalla beslutet om godkännande av ifrågavarande lärobok. Det är möjligt för förläggaren att efter revision anhålla om nytt beslut om godkännande av läroboken.

Helsingfors den 11 november 1971.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 219.

Vilmi ym.: Ylimääräistä sotaeläkettä koskevien hakemusten käsittelyn jouduttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Syyskuun 1 päivänä 1971 voimaan tulleen rintamasotilaiden eläkelain perusteella tapahtuva eläkkeiden suoritus 55 vuotta vanhemmille rintamamiehille on saatettu kiitettävästi alkuun. Kun lain toteuttamisessa ja hakemusten käsittelyssä esille tulleet epäkohdat ja puutteet korjataan, kuten lain käsittelyn yhteydessä edellytettiin, voidaan 55 vuotta vanhempien rintamamiesten eläkekysymyksen todeta tulleen lakisääteisesti järjestykseen.

Tähän mennessä on ylimääräistä sotaeläkettä myönnetty myös 55 ikävuotta nuoremmille, sairaille ja vaikeuksiin joutuneille rintamamiehille. Tällaisia nuorempia rintamamiesten eläkehakemuksia, joita kuntien sosiaalilautakunnat ovat puoltaneet, on sosiaali- ja terveysministeriössä käsittelemättä huomattavan paljon. Hakemusruuhkasta johtuen monet sellaisetkin eläkehakemukset, joiden perusteella eläkkeen myöntäminen on selviö, ovat olleet käsittelemättä jopa kaksikin vuotta. On selvää, että näin pitkäksi muodostunut odotusaika sairaille ja työkyvyttömille, suuren perheen huoltajille on täysin kohtuutonta. Sen vuoksi olisi vähintään toivottavaa, että nämä ns. selvät tapaukset, joita myöskin sosiaalilautakunnat ovat puoltaneet, käsiteltäisiin ensitilassa.

Kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriöstä saamamme tiedon mukaan 55 vuotta nuorempien rintamamiesten ylimääräistä sotaeläkettä koskevien hakemusten käsittely ja eläkkeiden myöntäminen on ainakin toistaiseksi keskeytetty. Tällainen menettely tuntuu varsin ihmeelliseltä, sillä käsityksemme mukaan ei ainakaan varojen puute pitäisi olla esteenä eläkkeiden myöntämiselle. Onhan kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa myönnetty varoja ylimääräisiin sotaeläkkeisiin 30 miljoonaa markkaa. Myös vuoden 1972 menoarviossa on esitetty määräraha ylimääräisten sotaeläkkeiden maksamista varten. Samoin rintamasotilaseläkelain käsittelyssä edellytettiin, että ylimääräisiä sotaeläkkeitä voidaan edelleen myöntää. Jos nyt sosiaali- ja terveysministeriössä suunnitellaan muutoksia ylimääräisen sotaeläkkeen myöntämistä koskeviin perusteisiin, syntyy erittäin suuri epäkohta sen vuoksi, että osalle 55 ikävuotta nuoremmille on jo tähän mennessä eläke myönnetty, mutta hakemuspinkan pohjimmaiseksi jääneet ja ehkä kipeimmässä tarpeessa olevat jäisivät ilman omaa syytään eläkettä vaille. Tämä tulisi herättämään erittäin suurta katkeruutta niiden keskuudessa, jotka ovat kaksikin vuotta nöyrästi eläkepäätöstä odottaneet. Ainoa hyväksyttävä menettely asian hoitamiseksi on se, että kaikki sosiaali- ja terveysministeriölle jätetyt hakemukset käsitellään kiireellisesti voimassa olevien ja aikanaan hyväksyttyjen, eläkkeen myöntämistä koskevien perusteiden mukaan.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin sosiaali- ja terveysministeriölle jätettyjen ylimääräistä sotaeläkettä koskevien hakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi ja eläkkeiden myöntämiseksi edelleenkin myös 55 vuotta nuoremmille, sairaille ja vaikeuksiin joutuneille rintamamiehille valtioneuvoston aikanaan vahvistamien perusteiden mukaan?

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Pekka Vilmi.
Mauno Pohjonen.
Paavo Niinikoski.
Reino Kangas.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1307 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 219:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin sosiaali- ja terveysministeriölle jätettyjen ylimääräistä sotaeläkettä koskevien hakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi ja eläkkeiden myöntämiseksi edelleenkin myös 55 vuotta nuoremmille, sairaille ja vaikeuksiin joutuneille rintamamiehille valtioneuvoston aikanaan vahvistamien perusteiden mukaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa esitetyt väitteet, että 55 vuotta nuorempien rintamasotilaiden ylimääräistä sotaeläkettä koskevia hakemuksia olisi sosiaali- ja terveysministeriössä käsittelemättä huomattavan paljon ja että monet selvätkin hakemukset olisivat olleet käsittelemättä jopa kaksikin vuotta, eivät pidä paikkaansa. Kunkin kalenterivuoden aikana ministeriöön saapuneet hakemukset on käsitelty sinä vuonna ja otettu huomioon eläkkeitä sen vuoden menoarvioon otetusta määrärahasta myönnettäessä. Poikkeuksen ovat muodostaneet vain aivan vuoden lopussa ministeriöön toimitetut hakemukset, jotka on käsitelty seuraavan vuoden puolella, samoin kuin ne verrattain harvalukuiset hakemukset, joihin on jouduttu hankkimaan lisäselvityksiä sosiaalilautakunnilta, sotilas- tai veroviranomaisilta taikka muualta.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1971.

Eläkehakemukset on lisäksi vuosittain käsitelty uudelleen määrärahan kasvaessa, jolloin eläkkeiden myöntämisessä noudatettavia tarveharkintaperusteita on voitu vastaavasti lieventää ja eläkkeitä myöntää yhä useammalle hakijalle. Niinpä ministeriö on ennen rintamamieseläkelain voimaan tuloa myöntänyt eläkkeen kaikille niille hakijoille, joiden on katsottu täyttävän eläkkeen saamiselle asetetut edellytykset. Hylkäävien päätösten antamista ei kuitenkaan ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi, jotta eläkkeenhakija ei määrärahan kasvaessa joutuisi hakemaan eläkettä useampia kertoja.

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle laiksi rintamasotilaseläkkeestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (n:o 186/1970 vp.) todetaan, että rintamasotilaiden ylimääräisistä sotaeläkkeistä 22 päivänä toukokuuta 1969 annettua valtioneuvoston päätöstä sovelletaan rintamasotilaseläkelain voimaan tultua ainoastaan sikäli ja siltä osin kuin päätöksen nojalla jo myönnetyt etuudet ovat lain mukaisia etuuksia suuremmat. Tämän perusteella on katsottu, ettei uusia ylimääräisiä sotaeläkkeitä voida enää myöntää rintamasotilaseläkelain voimaantulosta eli 1 päivästä syyskuuta 1971 lukien.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena ja kohtuullisena, että ylimääräisiä sotaeläkkeitä voitaisiin edelleenkin myöntää valtioneuvostotn vahvistamien perusteiden mukaan sellaisille 55 vuotta nuoremmille rintamasotilaille, jotka ovat taloudellisen tuen tarpeessa. Ministeriö onkin ryhtynyt toimenpiteisiin asian järjestämiseksi valtiovarainministeriölle jättämässä ehdotuksessaan kuluvan vuoden viimeiseksi lisämenoarvioksi.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1307 av den 12 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Vilmi m.fl. ställda spörsmål nr 219:

> "Ämnar Regeringen skrida till åtgärder för påskyndande av behandlingen av ansökningar om extra krigspension, vilka inlämnats till social- och hälsovårdsministeriet, och för att även sjuka frontmän under 55 år, vilka råkat i svårigheter, skall beviljas pensioner enligt av statsrådet på sin tid fastställda grunder?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för spörsmålet göres gällande, att i social- och hälsovårdsministeriet skulle finnas ett betydande antal oavgjorda ansökningar om extra krigspension för frontmän under 55 år och att t.o.m. flera klara ansökningar skulle ha varit obehandlade ända upp till två år. Detta håller icke streck. De ansökningar som ingått till ministeriet under ett kalenderår har behandlats samma år och beaktats vid beviljandet av pensioner ur det i statsförslaget för samma år upptagna anslaget. Undantag har utgjort endast alldeles i slutet av året till ministeriet inkomna ansökningar, vilka har behandlats först följande år. Detsamma har varit fallet med de relativt få ansökningar om vilka man har nödgats införskaffa tilläggsutredningar från socialnämnderna, militär- eller skattemyndigheterna eller från annat håll.

Pensionsansökningarna har dessutom varje år behandlats på nytt när anslaget har ökats, varvid grunderna för behovsprövningen har kunnat mildras i motsvarande mån och pensioner beviljas allt flera sökande. Sålunda har ministeriet innan lagen om frontmannapensioner trädde i kraft beviljat pension åt alla de sökande, som ansetts uppfylla förutsättningarna för erhållande av pension. Det har dock icke ansetts ändamålsenligt att ge förkastande beslut, för att inte pensionssökande skall bli tvungen att söka pension ånyo när anslaget höjs.

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om frontmannapension samt vissa därtill anslutna lagar (nr 186/1970 rd.) konstateras, att statsrådets beslut den 22 maj 1969 om extra krigspensioner för frontsoldater alltjämt skulle gälla, men beslutet skulle tillämpas endast i de fall och till den del med stöd därav redan beviljade förmåner är större än förmånerna enligt lagen. På grund härav har det ansetts, att nya extra krigspensioner icke längre kan beviljas efter frontmannapensionslagens ikraftträdande, dvs. den 1 september 1971.

Social- och hälsovårdsministeriet anser det dock ändamålsenligt och skäligt, att extra krigspensioner fortfarande kan beviljas enligt av statsrådet fastställda grunder åt sådana frontsoldater under 55 år, som är i behov av ekonomiskt stöd. Ministeriet har också skridit till åtgärder i denna sak i sitt till finansministeriet inlämnade förslag till den sista tilläggsbudget för innevarande år.

Helsingfors den 10 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Terästö ym.: Valtion oppikoulun poikien käsityönopettajan kelpoisuudesta peruskoulun vastaaviin virkoihin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Peruskouluasetuksen 118 §:n 1 momentin ıukaan peruskoulun aineenopettajan virkaan aaditaan peruskoulun asianomainen aineenpettajan tutkinto tai valtion oppikoulun vasıavan opettajan kelpoisuus.

Kouluhallitus on Oppikoulun Mieskäsityönpettajat ry:n esittämään tiedusteluun antaıassaan vastauksessa (kirje n:o 4110/Khs 430/910 1971 rf 27. 5. 1971) katsonut, ettei ppikoulun poikien käsityönopettajan virkaa ıi tointa voida pitää sisällön suhteen perusoulun teknisten aineiden opettajan virkaa astaavana. Kouluhallituksen käsityksen muaan oppikoulun poikien käsityönopettajan elpoisuuden omaavan tulisi suorittaa kone- ı sähköopissa tai eräissä tapauksissa puutyössä ellainen lisäopiskelu, joka on peruskouluaseıksen 119 §:ssä säädetty kansalaiskoulun pettajille.

Peruskouluasetuksen 119 §:n 3 momentti, ıhon kouluhallitus edellä mainitussa kirjees- ı viittaa, koskee yksinomaan kansalaiskoulun pettajia. Valtion oppikoulun poikien käsityönpettajan kelpoisuuden omaavat henkilöt ovat äteviä vastaaviin virkoihin peruskoulussa, aikka heidän kelpoisuuttaan ei mainita lueeltaessa teknisten aineiden opettajan virkaan elpoisia henkilöitä. Jo peruskouluasetuksen 18 §:n 2 momentin sanamuoto "jäljempänä mainittuihin virkoihin ovat päteviä myös henkilöt, joilla on mainituissa pykälissä säädetty kelpoisuus", osoittaa, että eräille muillekin kuin sanotun lainkohdan 1 momentissa mainituille henkilöille on annettu mahdollisuus päästä mm. peruskoulun teknisten aineiden opettajan virkaan. Sana myös viittaa siihen, että valtionoppikoulun vastaavan opettajan kelpoisuuden omaavat henkilöt ovat päteviä ilman erityistä lisäopiskeluakin. Pätevyyttä voidaan tuskin asettaa kyseenalaiseksi, kun otetaan huomioon, että oppikoulun poikien käsityönopettajat ovat opiskeltuaan viisi vuotta ylioppilastutkinnon jälkeen saaneet varsin laajan ammatillisen koulutuksen.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kouluhallitus on esittänyt valtion oppikoulun poikien käsityönopettajan kelpoisuuden omaavien henkilöiden asemasta peruskoulussa tulkintoja, jotka ovat ristiriidassa peruskouluasetuksen asianomaisten säännösten kanssa, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen korjaamiseksi tässä suhteessa?

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1971.

Edit Terästö. Juuso Häikiö.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 12 päivältä lokakuuta 1971 n:o 1308 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Edit Terästön ym. tekemän seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että kouluhallitus on esittänyt valtion oppikoulun poikien käsityönopettajan kelpoisuuden omaavien henkilöiden asemasta peruskoulussa tulkintoja, jotka ovat ristiriidassa peruskouluasetuksen asianomaisten säännösten kanssa, ja jos on, mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen korjaamiseksi tässä suhteessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Peruskouluasetuksen (443/70) 19 ja 20 §:stä ilmenee, että peruskoulussa opetetaan yhteisenä aineena käsityötä I—VII luokalla. Tämän lisäksi peruskoulun yläasteella (VII—IX luokalla) opetetaan valinnaisaineena puutyötä, metallityötä, kone- ja sähköoppia sekä tekstiilityötä. Kaikkien edellä mainittujen aineiden opettajia peruskoulussa voi olla, mikä seikka ilmenee kansakoululain (247/57) 54 §:n 3 momentista ja peruskouluasetuksen 10 §:stä. Viimeksi mainitun pykälän mukaan peruskoulussa voi olla myös teknisten aineiden opettajan virkoja.

Teknisten aineiden opettajalla peruskouluasetuksessa tarkoitetaan opettajaa, jonka opetusalaan kuuluvat puutyö, metallityö ja kone- ja sähköoppi (Peruskoulun säännöstoimikunnan I osamietintö 1969: A 22 s. 17). Tämän vuoksi teknisten aineiden opettajalla on oltava riittävä koulutus näiden kaikkien aineiden opettamiseen. Teknisten aineiden opettajan kelpoisuus ilmenee peruskouluasetuksen 119 §:n 3 momentista. Puutyö, metallityö ja kone- ja sähköoppi eivät ole oppikoulun oppiaineita, minkä vuoksi vastaavia opettajia oppikouluissa ei ole.

Edellä sanotun perusteella voidaan todeta, että oppikoulun poikien käsityönopettajat eivät ole peruskouluasetuksen säännösten mukaan kelpoisia peruskoulun teknisten aineiden opettajan virkoihin. Sitä vastoin he täyttävät peruskoulun (poikien) käsityönopettajan kelpoisuusehdot. Mainittakoon vielä, että kansalaiskoulun puutyön, metallityön ja kone- ja sähköopin opettajista vain puutyön opettajilla on kelpoisuus peruskoulun käsityönopettajan virkaan peruskouluasetuksen 121 §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Opetusministeri *Jaakko Itälä.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ger har Ni, Herr Talman, med Eder skrilse nr 1308 av den 12 oktober 1971 till derbörande medlem av statsrådet översänt skrift av följande av riksdagsman Edit Testö m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att skolstyrelsen angående ställningen i grundskolan för personer, vilka innehar den kompetens som fordras av lärare i handarbete för gossar i statens läroverk, framfört tolkningar, som strider mot vederbörande stadganden i grundskolförordningen, och om så är fallet, vad har Regeringen för avsikt att göra för att rätta till läget i detta avseende?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt ıföra följande:

Av 19 och 20 §§ grundskolförordningen 143/70) framgår, att i grundskola undervisas som gemensamt ämne i handarbete i klasserı I—VII. Dessutom meddelas på grundskons högstadium (VII—IX klassen) undervisng såsom valfritt ämne i träslöjd, metallöjd, maskin- och elektricitetslära samt textilöjd. I alla ovan nämnda ämnen kan i grundola finnas lärare, vilket framgår av 54 § 3 mom. folkskollagen och 103 § grundskolförordningen. Enligt sistnämnda paragraf kan i grundskola även finnas lärartjänster i tekniska ämnen.

Med lärare i tekniska ämnen avses i grundskolförordningen lärare, vars undervisningsområde omfattar träslöjd, metallslöjd och maskin- och elektricitetslära (Kommissionen för utarbetande av stadganden och bestämmelser för grundskolan I delbetänkande 1969:A 22 sid. 17). Fördenskull skall lärare i tekniska ämnen ha tillräcklig utbildning för att undervisa i alla dessa ämnen. Kompetensen för lärare i tekniska ämnen framgår av 119 § 3 mom. grundskolförordningen. Träslöjd, metallslöjd och maskin- och elektricitetslära är icke läroämnen i läroverk, varför motsvarande lärare icke finns i läroverk.

På grund av det ovan sagda kan man konstatera, att lärare i handarbete för gossar vid läroverk enligt stadgandena i grundskolförordningen icke är kompetenta för lärartjänster i tekniska ämnen vid grundskola. Däremot uppfyller de kompetensfordringarna för lärare i handarbete (för gossar) vid grundskola. Ytterligare kan nämnas, att av lärarna i träslöjd, metallslöjd, maskin- och elektricitetslära vid medborgarskola har endast lärare i träslöjd kompetens för lärartjänst i handarbete vid grundskola under de i 121 § 1 mom. grundskolförordningen stadgade förutsättningarna.

Helsingfors den 29 oktober 1971.

Undervisningsminister *Jaakko Itälä.*

Rosnell ym.: Maitovalmisteiden vähittäismyynnin valvonnan tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maidontarkastuslaki (19. 7. 1946/558) koskee ihmisravinnoksi tarkoitetun lehmän maidon ja kerman tarkastusta sekä siihen kuuluvan maidon tuotannon, käsittelyn, kuljetuksen ja kaupan hygieenistä valvontaa. Lain 5 §:n nojalla annetun maatalousministeriön päätöksen (18. 3. 1966/157) 36 §:n mukaan maidosta annettuja määräyksiä on vastaavasti sovellettava myös piimään. Piimän vähittäismyyntipäällyksiin on merkittävä viimeinen sallittu myyntipäivä eli se päivä, johon asti piimä kauintaan säilyy 10° lämmössä.

Piimävalmisteita kaupasta ostettaessa on kuitenkin jatkuvasti voitu havaita, ettei piimän vähittäismyyntipäällyksiin aina ole merkitty viimeistä myyntipäivää tai että merkintä on niin epäselvä, ettei siitä voida lukea päivämäärää. Ostajalla ei tällöin ole mitään takeita siitä, että hänen ostamansa piimä on tuoretta ja että se kelpaa ihmisravinnoksi. Merkintöjen puutteen tai epäselvyyden selitykseksi ei kelpaa esimerkiksi sellainen, että päivämäärän leimauskone on joko epäkunnossa tai se ei toimi moitteettomasti. Lakia on lisäksi pyritty tulkitsemaan niin, että että se koskisi vain käsittelemätöntä maitoa ja kermaa eikä lainkaan piimää ja että tämän takia ei olisi tarpeen yleensäkään noudattaa maatalousministeriön päätöstä sikäli kuin se koskee piimää. Ministeriö olisi tämän mukaan ylittänyt valtuutensa antaessaan määräyksiä piimästä. Kun meijerit kuitenkin yleensä merkitsevät piimäpakkauksiin päivämäärän, niin selitetään tämä vapaaehtoiseksi kuluttajan edun valvomiseksi, mihin ei sinänsä olisi velvollisuutta. Asianomaisilla viranomaisillakaan ei näytä olevan selvää kantaa siitä, olisivatko piimävalmisteet eri asemassa kuin käsittelemätön maito ja kerma.

Vaikka tällainen meijereitä suosiva ja kuluttajille vahingollinen laintulkinta onkin ilmeisesti väärä, olisi asia tarpeen selventää muuttamalla maidontarkastuslakia siten, että se koskisi kaikkia maitovalmisteita paitsi voita ja juustoa, joista on säädetty erikseen ja että maitovalmisteen käsite täsmällisesti määriteltäisiin.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että piimän ja muiden maitovalmisteiden vähittäismyynnissä ei noudateta asiaa koskevan maatalousministeriön päätöksen määräyksiä valmisteen tuoreuden takaamisesta ja aikooko Hallitus ryhtyä toimiin maidontarkastuslain selventämiseksi siten, että kuluttajille vahingollinen menettely saadaan estetyksi valvontaa tehostamalla?

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Irma Rosnell.
Pauli Puhakka.
Ensio Laine.
Oili Suomi.
Mirjam Tuominen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette lokakuun 14 päivänä 1971 päivätyn kirjeen ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Irma Rosnellin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 221:

> "Tietääkö Hallitus, että piimän ja muiden maitovalmisteiden vähittäismyynnissä ei noudateta asiaa koskevan maatalousministeriön päätöksen määräyksiä valmisteen tuoreuden takaamisesta ja aikooko Hallitus ryhtyä toimiin maidontarkastuslain selventämiseksi siten, että kuluttajille vahingollinen menettely saadaan estetyksi valvontaa tehostamalla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kuten kirjallisen kysymyksen tekijät mainitsevat, maidontarkastuslain 5 §:n nojalla maidontarkastuksen suorittamisesta ja maidon laatuvaatimuksista annetun maatalousministeriön päätöksen (157/66) 36 §:n mukaan tulee maidosta annettuja määräyksiä tietyin poikkeuksin vastaavasti soveltaa myöskin piimään. Saman päätöksen 32 §:n 1 momentin kohdissa 7—10 luetellaan eri piimälajit ja niiden rasvapitoisuudet.

Ennen tämän päätöksen antamista oli piimänimistö koko maassa varsin sekainen. Samannimisten tuotteiden koostumus saattoi suuresti vaihdella eri kaupungeissa ja toisaalta esimerkiksi viilillä oli useita nimiä. Tällainen sekavuus oli omiaan hämäämään kuluttajia. Kun piimää koskevat säädökset puuttuivat, ei piimäpakkauksia pidetty jäähdytyslaitteissa, eikä pakkauksissa ollut päiväyksiä. Piimävalmisteiden valvonta ja tutkiminen olivat sattumanvaraisia. Suoritetut suppeatkin tutkimukset osoittivat, että piimätuotteiden laadussa oli runsaasti toivomisen varaa.

Alussa mainittu maatalousministeriön päätös tuli voimaan 1. 4. 66. Samana vuonna suoritettiin maidontarkastamoissa runsaat 6 600 piimää koskevaa tutkimusta, joista 12,7 % ei täyttänyt säädettyjä vaatimuksia. Vuosien mittaan on tutkimustaajuus tuntuvasti lisääntynyt; niinpä v. 1970 oli tutkimusten lukumäärä lähes 30 000. Laatukin oli parantunut, sillä 9,3 % näytteistä ei täyttänyt asetettuja arvoja. Viimeksi mainittu luku on lähimain sama kuin myymälöistä otetuilla maito- ja kermanäytteillä. Myöskin piimään kohdistuneet tutkimukset ovat monipuolistuneet. Maidontarkastamoiden laboranttien asiantuntemuksen lisäämiseksi pidettiin kuluneen vuoden tammikuussa 2-päiväiset kurssit piimätuotteiden tutkimisessa.

Päätöksen 36 §:ssä mainitut piimää koskevat poikkeussäädökset liittyvät puhtaasti valmistustekniikkaan. Se, että päätöksessä ei ole piimätuotteille määrätty kiinteätä viimeistä myyntipäivää johtuu siitä, että eri tuotteiden säilymisajat vaihtelevat suuresti. Tällöin meijereillä on parhaat mahdollisuudet määrätä itse se aika, jonka ne takaavat piimätuotteen säilyvän korkeintaan + 10° C lämpötilassa. Happamuutensa ansiosta piimätuotteet yleensä säilyvät tuntuvasti kauemmin kuin maito. Huomattava on myöskin, että muutamat piimätuotteet eivät pakattaessa vielä ole valmiita, vaan ne vaativat pakkauksessa ennen jakelua parin päivän kypsymisajan tietyssä lämpötilassa.

Suuri osa piimävalmisteista pakataan samoihin pahvitölkkeihin ja muovipusseihin kuin maito ja päiväysmerkinnät ovat niissä samat ja yhtä selvät kuin maitopakkauksissakin. Muutamissa viili- ja yoghurttitölkkityypeissä on selvien päiväysmerkintöjen tekemisessä ilmennyt vaikeuksia. Tähän seikkaan on valvonnassa kiinnitetty huomiota.

Piimätuotteiden valmistusta ja kauppaa valvotaan meillä maidontarkastussäädösten puitteissa samalla tavalla kuin maitoa ja kermaakin. Suomalaista maidontarkastustoimintaa pidetään

yleensä esikuvallisena ja kuluttajien etua turvaavana. Suurena periaatteellisena heikkoutena on pidettävä sitä, että maidontarkastuslaki on voimassa vain niissä kaupungeissa ja kauppaloissa, joissa on vähintään 4 000 asukasta. Parhaillaan on maa- ja metsätalousministeriössä valmisteilla esitys maitolaiksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 1972 alkupuolella. Tämä laki, joka olisi voimassa koko maassa, koskisi sekä maitoa, kermaa että erilaisia piimätuotteita.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Irma Rosnell m. fl. ställda spörsmål N:o 221:

> "Är Regeringen medveten om, att vid minutförsäljning av surmjölk och andra mjölkprodukter ej efterföljes de bestämmelser i lantbruksministeriets beslut som garanterar produkternas färskhet och ämnar Regeringen skrida till åtgärder för att klarlägga lagen om mjölkkontroll så, att man med att effektivera övervakningen kan förhindra detta för konsumenterna skadliga förfarande?"

Som svar på spörsmålet får jag högaktningsfullt anföra följande:

Såsom i det skriftliga spörsmålet konstaterats, har lantbruksministeriet med stöd av 5 § lagen om mjölkkontroll utfärdat beslutet om verkställande av mjölkkontroll och om kvalitetsfordringar för mjölk (157/66). Enligt 36 § i nämnda lantbruksministeriets beslut bör om mjölk givna bestämmelser med vissa undantag tillämpas även på surmjölk. I samma besluts 32 § 1 mom. punkterna 7—10 uppräknas olika surmjölkssorter och deras fetthalt.

Nomenklaturen på surmjölksprodukter var oenhetlig i hela landet innan detta beslut gavs. Å ena sidan varierade sammansättningen på produkter med samma namn storligen i olika städer och å andra sidan hade t. ex. filen många namn. En dylik oklarhet vållade förvirring bland konsumenterna. Då stadganden för surmjölk saknades uppbevarades surmjölksförpackningarna ej i kylanordningarna och förpackningarna hade ingen datumstämpel. Övervakningen och undersökningen av surmjölksprodukter var sporadisk. Även de fåtaliga undersökningarna visade att på surmjölksprodukternas kvalitet var det mycket att önska.

Förenämnda lantbruksministeriets beslut trädde i kraft den 1. 4. 1966. Ifrågavarande år utfördes å mjölkkontrollstationerna över 6 600 surmjölksundersökningar av vilka 12,7 % ej fyllde de stadgade fordringarna. Under årens lopp har undersökningsfrekvensen märkbart ökat, sålunda var undersökningarnas antal under år 1970 nära 30 000. Kvaliteten hade även förbättrats, för endast 9,3 % av proven fyllde ej de uppställda värdena. Detta senast nämnda tal är i det närmaste detsamma som för proven av mjölk och grädde från affärerna. Även undersökningarna av surmjölk har blivit mångsidigare. För att öka laboranternas vid mjölkkontrollstationerna kunskap anordnade man innevarande år en 2-dagars kurs i undersökning av surmjölksprodukter.

De i 36 § nämnda undantagsbestämmelserna för surmjölksprodukternas vidkommande hänför sig helt till tillverkningstekniken. Det, att i beslutet ej för surmjölksprodukter bestämts en fast sista försäljningsdag beror på, att de olika produkternas hållbarhet varierar storligen. Då har mejerierna de bästa förutsättningarna att själv bestämma den tid de garanterar surmjölksprodukternas hållbarhet i en temperatur som är högst + 10 C°. På grund av sin surhet håller sig surmjölksprodukterna betydligt längre än mjölk.

Beaktas bör även, att en del surmjölksprodukter då de förpackas ej ännu är färdiga, utan fordrar ett par dagars mogningstid i en viss temperatur före distributionen.

En stor del av surmjölksprodukterna packas i likadana pappkartonger och plastpåsar som mjölken och på dessa är datumstämplarna desamma och lika tydliga som på mjölkförpackningarna. På en del förpackningstyper för fil och yoghurt har det visat sig svårt att göra tydliga datumstämplar. Vid övervakningen har man fäst uppmärksamhet vid denna omständighet.

Surmjölksprodukternas tillverkning och saluföring övervakas hos oss på samma sätt som mjölk och grädde. Mjölkkontrollverksamheten

anses vara föredömlig i Finland och den tryggar konsumentens förmåner. Som en stor principiell svaghet bör anses, att lagen om mjölkkontroll är i kraft endast i de städer och köpingar som har minst 4 000 invånare. Jord- och skogsbruksministeriet förbereder som bäst ett förslag till mjölklag som är ämnat att ges riksdagen i början av året 1972. Denna lag som skulle vara i kraft i hela landet, skulle beröra mjölk, grädde samt olika surmjölksprodukter.

Helsingfors den 18 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 222.

Lehmonen ym.: Asuntotaajamien pesulaliikkeiden saattamisesta Kehitysaluerahaston myöntämän rahoitustuen piiriin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Koneellistettu pesulatoiminta on kehitysalueiden asuntotaajamien nopeasti kasvava työvaltainen yritystoiminta. Kuntien ja kuntainliittojen sairaalat, kampaamot, matkailualan yritykset sekä miltei kaikki liikelaitokset ovat kannattavuussyistä siirtyneet käyttämään tämän koneellistetun pesulatoiminnan palveluja. Viime aikoina ovat pesulaliikkeiden tarjoamia palveluksia alkaneet käyttää myöskin yksityiset perheet aina viljelijäperheitä myöten suurpesujen aikoina; vastaisuudessa tämä koneellisten pesuloiden palvelusten kysyntä tulee jatkuvasti lisääntymään, koska se mm. helpottaa suuresti perheenemäntien työsuoritusten määrää.

Kehitysalueilla on kuitenkin tarvittavista käyttöinvestointipääomista puutetta, jotta tämän alan liikkeet kykenisivät tarjoamaan kysynnän mukaisia palveluksia nopeasti aina kotiinkuljetusta myöten, mikä palvelumuoto maaseudulla mm. viljelijäperheiden osalta tulee kysymykseen.

Huomioiden näiden palveluliikkeiden sekä työllistävän, että toisaalta ihmistyötä helpottavan luonteen, kunnat ovat tukeneet lainoituksin ja lainoitustakauksin näitä yrityksiä, mutta pääomaköyhät kehitysalueet eivät ole kuitenkaan näidenkään taloudellisten tukitoimenpiteiden avulla kyenneet riittävästi auttamaan rakentamaan ja laajentamaan pesulaliikkeiden toimintaa. Kun Kehitysaluerahasto perustettiin nimenomaan kehittämään näiden kehitysalueiden monipuolista teollisuutta huomioiden niissä ensisijaisesti työvoimavaltaiset yritykset, tekivät tuhannet pesulaliikkeet nimenomaan kehitysalueiden asuntotaajamista lainoitusraha-anomuksensa toivoen tätä kautta voivansa auttaa paikkakuntansa työllistämistä ja kohottaa niiden yleistä palvelutasoa.

Kehitysaluerahasto Oy:n puolesta on kuitenkin ilmoitettu (kirjaamonumero 2110/71) että pesulaliikkeet eivät kuulu heidän toimintansa rahoituspiiriin viimeksi 22. 9. 1971, vaikka saman liikkeen lainahakemukseen on merkitty tämän asian kuuluvan toimialan n:o 9410. Miten yleensä on mahdollista, että tällaiset työvoimavaltaiset yritykset ovat jääneet toimialan ulkopuolelle ja miten erikseen tässä tapauksessa 2110/71 se kuitenkin on merkitty määrätyllä toimialanumerolla. Samanaikaisesti kuitenkin poikkeuksetta mm. autokorjaamot kuuluvat Kehitysaluerahasto Oy:n rahoitettaviin yrityksiin, vaikka niissä usemmin työskentelee vähemmän ihmisiä kuin esim. pesulaliikkeissä.

Edellä olevaan ilmeiseen epäkohtaan ja toisaalta ristiriitaisuuteen toisiin ammattiryhmiin nähden esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta myös kehitysalueiden asuntotaajamien pesulaliikkeet tulisivat Kehitysaluerahasto Oy:n lainoitusrahoituksen toimialaan kuuluviksi?

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1971.

Siiri Lehmonen.

Matti Koivunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 14 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Siiri Lehmosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 222:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta myös kehitysalueiden asuntotaajamien pesulaliikkeet tulisivat Kehitysaluerahasto Oy:n lainoitusrahoituksen toimialaan kuuluviksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kehitysaluerahasto Oy:lle on lokakuun loppuun mennessä saapunut kaikkiaan 620 laina- ja avustushakemusta, mikä osoittaa rahastoa kohtaan tunnettavaa suurta mielenkiintoa. Vaikka rahaston toiminta on nopeasti pyritty saamaan tehokkaaseen ja mahdollisimman laajamittaiseen käyntiin, tulee mainitun suuruisen hakemuskannan käsittely, johon sisältyy mm. hakijoiden ja heidän laajennushankkeittensa yritystutkimus, viemään aikaa ainakin ensi kevääseen asti.

Edellä esitetyssä tilanteessa ovat Kehitysaluerahasto Oy:n hallintoelimet joutuneet ottamaan kantaa siihen, missä järjestyksessä saapuneet hakemukset olisi käsiteltävä, jotta ko. alueiden ja koko maan talouselämän kehityksen kannalta tärkeimmät suunnitelmat eivät viivästyisi. Sen lisäksi, että käsittelyjärjestyksestä näin päätettäessä on kiinnitetty ensisijaisesti huomiota työllisyyteen, on katsottu kiireellisemmiksi sellaiset suunnitelmat, jotka liittyvät vientiä edistävän tai tuontia korvaavan teollisuuden rahoitukseen. Työliikkeiden osalta on Kehitysaluerahasto Oy:n hallintoneuvosto päättänyt ottaa tässä vaiheessa rahaston toimintapiiriin lähinnä vain sellaiset työliikkeet, joilla on paikallista laajempaa vaikutusta.

Pesuloista voitanee todeta, ettei niiden yhteydessä ole kysymys tuontia korvaavasta eikä vientiä edistävästä toiminnasta ja harvoin lienee olemassa myöskään varsinaista kilpailuasemaa kehitysalueiden ja muun Suomen pesulayritysten kesken. Lisäksi on nykyisessä kauppatasetilanteessa syytä kiinnittää huomiota siihen, että pesulakoneet ovat suurelta osalta tuontitavaraa, joten vaikutus tulisi olemaan kauppatasetta heikentävä. Jos yrittäjä voi osoittaa, että suuri tai suurin osa pesulahankkeesta palvelee matkailua, tehdään kuitenkin poikkeus, koska pesulatoimintakin tällöin voi osaltaan vaikuttaa maksutasetta parantavasti.

Tässä tilanteessa ei Kehitysaluerahasto Oy ole halunnut jättää pesulahankkeiden rahoitusta koskevia hakemuksia seisomaan pitkäksi aikaa ja yrittäjiä siten epätietoisina odottamaan tilanteen kehitystä. Kun yrittäjät nyt ovat saaneet tiedon tilanteesta, voivat he kääntyä muiden rahoittajien puoleen ja siten mahdollisesti nopeammin saada hankkeensa toteutetuiksi.

Kehitysaluerahasto Oy:n toimintakapasiteetin laajentuessa ja tutkijakunnan lisääntyessä on sillä tarkoitus kuitenkin laajentaa rahoitettavien yrityssektorien piiriä. Tällöin tulee laajeneminen kohdistumaan ilmeisesti suurelta osalta juuri palveluelinkeinoihin ja silloin sellaisetkin pesulayritykset, joilla ei ole suoranaisesti matkailua palvelevaa vaikutusta saattavat tulla sisällytetyksi rahaston toimintapiiriin.

Edellä esitetystä Kehitysaluerahasto Oy:n nykyisestä toimintamahdollisuuksien rajallisuudesta johtuen voitanee sen hallintoelimien hakemusten käsittelyjärjestyksen suhteen ottamaa kantaa pitää asiallisena ja tarkoituksenmukaisena. Kun yhtiön toimintamahdollisuudet paranevat, on pesulayritysten entistä laajempi sisällyttäminen yhtiön toimintapiiriin syytä ottaa, kuten sen hallintoelimien kannanotostakin ilmenee, uudelleen harkittavaksi. Tässä vaiheessa on ollut ilmeisen aiheellista, että pesulayrityksille on mahdollisimman nopeasti pyritty antamaan selvä kuva Kehitysaluerahasto Oy:n mahdollisuuksista nykyvaiheessa palvella tätä toimintahaaraa.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 14 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Siiri Lehmonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 222:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att även tvättinrättningsföretag i utvecklingsområdenas tätorter skall bli delaktiga av Utvecklingsområdesfonden Ab:s lånefinansiering?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till Utvecklingsområdesfonden Ab har före utgången av oktober inkommit inalles 620 ansökningar om lån och understöd, vilket visar att intresset för fonden är stort. Även om man har vinnlagt sig om att snabbt och effektivt få i gång fondens verksamhet i så stor omfattning som möjligt, kommer behandlingen av ett så stort antal ansökningar som ovan nämnts, vilken omfattar bl.a. företagsundersökningar rörande sökandena och deras utvidgningsplaner, att kräva tid åtminstone till nästa vår.

I ovan relaterade situation har Utvecklingsområdesfonden Ab:s förvaltningsorgan fått lov att ta ställning till frågan om den ordning, i vilken de inkomna ansökningarna borde behandlas, för att de planer som är viktigast med tanke på utvecklingen av det ekonomiska livet på ifrågavarande områden och i hela landet inte skall bli fördröjda. Förutom att man sålunda vid fastställandet av handläggningsordningen i främsta rummet har fäst uppmärksamheten vid sysselsättningen, har sådana planer ansetts för mest brådskande, vilka gälla finansiering av industri som främjar exporten eller ersätter import. Ifråga om arbetsrörelser har Utvecklingsområdesfonden Ab:s förvaltningsråd beslutat, att i detta skede inom sin verksamhetskrets uppta närmast enbart sådana arbetsrörelser, som är av större än blott lokal betydelse.

Beträffande tvättinrättningarna torde det kunna konstateras, att det inte är fråga om verksamhet som ersätter import eller främjar exporten, och någon egentlig konkurrens mellan tvättinrättningsföretag på utvecklingsområdena och i det övriga Finland torde sällan förekomma. Med tanke på den situation handelsbalansen för närvarande befinner sig i är det dessutom skäl att fästa uppmärksamhet vid att maskinerna i tvättinrättningarna till stor del är importartiklar, varför följden skulle vara att handelsbalansen skulle försvagas. Om företagaren kan påvisa, att tvättinrättningsföretaget till stor eller till största delen betjänar turismen, görs dock ett undantag, emedan även tvättinrättningsverksamheten härvid kan bidra till att förbättra betalningsbalansen.

I denna situation har Utvecklingsområdesfonden Ab inte velat lämna ansökningar som gäller finansiering av tvättinrättningsföretag liggande länge och sålunda låta företagarna i ovisshet avvakta situationens utveckling. När företagarna nu har fått vetskap om situationen, kan de vända sig till andra finansiärer och på så sätt eventuellt snabbare få sina planer förverkligade.

När Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhetskapacitet ökar och bolaget får flera forskare har bolaget emellertid för avsikt att utvidga kretsen av de företagssektorer som finansieras. Härvid kommer utvidgningen uppenbarligen till stor del att beröra just servicenäringarna, och då kan kanske även sådana tvättinrättningsföretag, som inte direkt betjänar turismen, omfattas av fondens verksamhetskrets.

På grund av att Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhetsmöjligheter såsom ovan nämts för närvarande är begränsade, torde den ståndpunkt dess förvaltningsorgan har intagit i fråga om ansökningarnas handläggningsordning kunna anses saklig och ändamålsenlig. När bolagets verksamhetsmöjligheter blir bättre är det, såsom även av dess förvaltningsorgans ställningstagande framgår, skäl att ta frågan

om upptagande av tvättinrättningsföretagen i bolagets verksamhetskrets i större omfattning än tidigare under omprövning. I detta skede har det varit uppenbart motiverat att man så snabbt som möjligt har velat ge tvättinrättningsföretagen en klar bild av Utvecklingsområdesfonden Ab:s möjligheter att i nuvarande skede betjäna denna verksamhetsgren.

Helsingfors den 15 november 1971.

Handels- och inrustriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 223.

Honkonen: Soittimiin kohdistuvan liikevaihtoveron lisäveron poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Liikevaihtoveron lisäveron takia soittimien ja elävän musiikin esittämiseksi tarvittavien laitteiden hinnat ovat entisestään kohonneet. Tämä on vaikeuttanut maamme muusikkojen, musiikinopettajien ja solistisen esittävän säveltaiteen edustajien, joille kaikille soittimet ovat välttämättömiä työvälineitä, toimintaa ja asemaa. Kun soittimien ja laitteiden hinnat ovat vuoden 1967 devalvaation jälkeen kohonneet keskimäärin noin 70 % on selvää, että ne joille soitin on välttämätön työväline, kokevat hintakehityksen ylivoimaisen raskaaksi.

On myös syytä kiinnittää huomiota niihin kielteisiin vaikutuksiin, joita soittimien hintojen nousulla on koko musiikkielämäämme ajatellen. Soittimien hintojen nousu koskee kipeimmin pienituloisia musiikinalan työntekijöitä sekä vähävaraisia musiikinopiskelijoita ja harrastajia, nuoria niin kuin vanhempiakin. Lisäveron seurauksena mm. koulujen syyslukukauden talousarviot soitinhankintojen osalta menivät sekaisin ja monissa tapauksissa hankinnoista on ollut kokonaan luovuttava.

Elävä ja rikas musiikkielämä on tavoite, johon meidänkin maassamme on ehdottomasti pyrittävä. Se, että soittimet kallistuvat ja tulevat yhä harvempien saataville, edustaa takaperoista kehitystä. On myös outoa, että valtiovalta, joka toisaalta täyttää velvollisuutensa tukemalla musiikkielämäämme, säveltaidetta, musiikinopetusta ja harrastustoimintaa, asettaa soittimet ylimääräisen veron alaiseksi ja tekee siten osittain tyhjäksi omat tukitoimenpiteensä.

Maamme musiikkielämälle lisävero on huomattava rasitus, eikä veron valtiolle tuottama hyöty vastaa niitä laajoja haittavaikutuksia, joita se aiheuttaa musiikkikulttuurin eri aloilla. Voidaan myös perustellusti kysyä, onko oikeudenmukaista asettaa jotkut työvälineet, tässä tapauksessa soittimet ja laitteet lisäverotuksen kohteeksi, kun työvälineet muutoin eivät ole lisäveron alaisia. Muusikkojen kannalta kysymys on erityisen aiheellinen senkin takia, että heidän on tavattoman vaikeata, usein täysin mahdotonta saada vähentää verotuksessa tulon hankkimisesta aiheutuneita työvälinekustannuksia, jotka korkean hintatason, kulumisen ja kunnossapitokustannusten vuoksi yleensä ovat huomattavan suuret.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus harkinnut liikevaihtoveron lisäveron poistamista soittimien ja elävän musiikin esittämiseksi tarvittavien laitteiden osalta?

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Kuuno Honkonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 15 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja K. Honkosen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 223:

"Onko Hallitus harkinnut liikevaihtoveron lisäveron poistamista soittimien ja elävän musiikin esittämiseksi tarvittavien laitteiden osalta?"

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eräistä tavaroista suoritettavasta liikevaihtoveron lisäverosta 5 päivänä kesäkuuta 1971 annettu laki (428/71) on soittimia koskevana voimassa tämän vuoden loppuun. Hallitus ei tule ehdottamaan liikevaihtoveron lisäveron kantamista jatkettavaksi ensi vuonna.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 15 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsman K. Honkonen ställda skriftliga spörsmål nr 223:

> "Har Regeringen övervägt att avskaffa tilläggsskatten till omsättningsskatten i fråga om musikinstrument och sådana apparater som erfordras för utförande av levande musik?"

Helsingfors den 15 november 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Lagen av den 5 juni 1971 om tilläggsskatt till omsättningsskatten på vissa varor (428/71) är, till den del den berör musikinstrument, i kraft till utgången av detta år. Regeringen kommer inte att föreslå att uppbörden av tilläggsskatt till omsättningsskatten fortsättes under nästa år.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kirj. ksm. n:o 224.

Suomi ym.: Korkeakoulujen hallinnonuudistusta koskevan lakiesityksen antamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme korkeakoululaitos on ollut jo yli vuosikymmenen ajan pahenevassa kriisissä. Tämä kriisi ilmenee sekä aineellisten että henkilöresurssien puutteena, koulutuksen suuntautumisena yhteiskunnan tarpeiden kannalta epätarkoituksenmukaisille aloille, koulutuksen sisällön vinoutumisena, tutkimuksen tehottomuutena, suunnittelemattomuutena ja virhesuuntautumisena.

Tämän kriisin ratkaiseminen edellyttää perustavaa laatua olevia muutoksia korkeakoulujen toimintaedellytyksissä. Yksi tärkeimmistä edellytyksistä on korkeakoulujen hallinnon uudistaminen siten, että hallinto vastaa tutkimus- ja opiskeluprosessin tarpeita. Olennaista on tällöin se, että tiede on yhteiskunnallinen ilmiö, että tieto on nykyään tärkein tuottavuutta lisäävä tuotantovoima. Siksi korkeakoulujen hallinnonuudistuksen on muodostuttava sellaiseksi, että suurpääoman vaikutusvaltaa tieteen ja koulutuksen alueella voidaan kaventaa ja että tutkimuksen ja koulutuksen yhteiskunnallisuus saa edistyksellisen luonteen — että korkeakoulujen toiminta palvelee yhteiskunnan uudistamista ja muuttamista eikä monopolien etuja.

Suomen tiede- ja koulutuspolitiikkaa on kehitelty ainakin vuodesta 1964 lähtien, jolloin Talousneuvoston lähivuosien kasvupolitiikkaa käsittelevä mietintö valmistui, niiden vaatimusten ja vaikutteiden mukaisesti, joita kapitalistinen integraatiokehitys on asettanut. Nämä vaatimukset on kuitenkin otettu huomioon suurpääoman etujen edellyttämällä tavalla. Tämä on merkinnyt, että OECD:n talous-, tiede- ja koulutuspoliittiset analyysit ja suositukset ovat tärkeällä tavalla vaikuttaneet maamme tiede- ja koulutuspolitiikan muotoiluun. Kun vielä otetaan huomioon se, että Suomi on kaupallisteknologisten suhteiden, tutkimusyhteistyön ja tieteentradition kautta voimakkaasti sidoksissa imperialismin tärkeimpiin maihin, voidaan todeta, että maassamme on suuri tarve kansan valtaenemmistön etuja palvelevan tiede- ja koulutuspoliittisen linjan aikaansaamiseksi.

Tilaisuus suurpääoman etuja vastaavan tiedepolitiikan murtamiseen syntyi, kun korkeakoulujen hallinnonuudistus tuli ajankohtaiseksi. Tästä kysymyksestä tuli kiivaan yhteiskunnallisen taistelun kohde. Demokraattiset voimat onnistuivat saamaan Eduskunnassa aikaan sangen edistyksellisen lakiesityksen, jonka oikeistovoimat kuitenkin jarruttivat yli eduskuntavaalien keväällä 1970. Vaalien jälkeen olisi kuitenkin tarjoutunut hyvä mahdollisuus uudistuksen nopeaan läpiviemiseen kansanvaltaisten puolueiden voimin. Asiaa on kuitenkin tarpeettomasti viivytetty.

Kansandemokraatit ovat sitä mieltä, että uudistuksen pohjaksi tarvittava tieto oli saatavissa jo vuoden 1970 alussa. Tämän vuoksi ei viivytystä olisi tarvittu. Onkin selvästi nähtävä, että korkeakoulujen hallinnonuudistuksen pitkittäminen liittyy kiinteästi oikeistovoimien yleiseen vahvistumiseen maassamme. On valitettavaa, että oikeiston vaikutus varsinkin keskustavoimiin on ollut niin suuri, että nämä ryhmät ovat valmiita liukumaan kannattajakuntansa etujen vastaisiin, työväenluokan etuja polkeviin ja opiskelijoiden valtaisan enemmistön esittämien vaatimusten vastaisiin periaatteettomiin kompromisseihin monopolien ja taantumusprofessorien kanssa.

Sen sijaan, että hallitus olisi nopeasti esittänyt demokraattisen hallinnonuudistuksen sisältävän lakiesityksen eduskunnalle, on hallitus haudannut asian ministerivaliokuntaan. Esityksen antamisajankohdasta on annettu vain viittauksenomaisia lausuntoja ja kuultu huhuja. Asian jatkuva viipyminen on osoitus siitä, että korkeakoulujen hallinnonuudistus pyritään kytkemään muihin ajankohtaisiin kysymyksiin. On ilmeistä, että hallituksessa valmistellaan hallin-

nonuudistuksen yhdistämistä osaksi oikeiston etujen mukaista politiikkaa, joka ilmenee kansallisella tasolla väestön valtaenemmistön vastaisena talouspolitiikkana — hintavyörynä, veronkorotuksina, koron nostamisena ja työttömyyden lisääntymisenä — sekä kansainvälisellä tasolla jatkuvana lähentymisenä läntisiin integraatioihin, ulkomaankauppamme tasevaikeuksina ja Neuvostoliiton kauppamme jatkuvana suhteellisena vähentymisenä. Tällainen linja on erittäin vaarallinen ja osoittaa, että hallinnonuudistus pyritään sovittamaan niihin vaatimuksiin, joita kapitalistinen integraatiokehitys ja Suomen monopolien edut asettavat.

Asia on kiireellinen. Mikäli hallinnonuudistus aiotaan saada voimaan edes vuoden 1973 aikana, on laki hyväksyttävä jo kuluvana syksynä. Jollei uudistusta pian demokraattisessa muodossa toteuteta, tulee korkeakoulujen toimintakriisi pian kestämättömäksi.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että sen omaksuma kapitalistisen integraatiokehityksen vaatimuksia myötäilevä ja suurpääoman etuja tukeva ja siten maamme ja sosialististen maiden keskinäisen tieteellisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksia huomioon ottamaton, viivyttelevä ja taktikoiva linja korkeakoulujen hallinnonuudistuskysymyksessä on jyrkästi kansamme valtaenemmistön etujen vastainen ja vahingollinen maamme tieteenharjoituksen ja koulutuksen demokraattisen kehityksen kannalta ja

aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin korkeakoulujen hallinnonuudistusta koskevan lakiesityksen antamiseksi ensi tilassa tämän syksyn aikana eduskunnalle ja esityksen laatimiseksi kansanvaltaisten voimien vaatimuksia vastaavasti sellaiseksi, että johdonmukaisesti yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvan korkeakouludemokratian avulla pystytään torjumaan suurpääoman vaikutusmahdollisuudet tieteen ja koulutuksen alueella korkeakoulujen osalta?

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Oili Suomi.
Ensio Laine.
Taisto Sinisalo.
Mirjam Tuominen.
Aarne Koskinen.
V. J. Rytkönen.

Heimo Rekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 15 päivänä lokakuuta 1971 n:o 1324 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Oili Suomen ym. tekemän seuraavan kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että sen omaksuma kapitalistisen integraatiokehityksen vaatimuksia myötäilevä ja suurpääoman etuja tukeva ja siten maamme ja sosialististen maiden keskinäisen tieteellisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksia huomioon ottamaton, viivyttelevä ja taktikoiva linja korkeakoulujen hallinnonuudistuskysymyksessä on jyrkästi kansamme valtaenemmistön etujen vastainen ja vahingollinen maamme tieteenharjoituksen ja koulutuksen demokraattisen kehityksen kannalta ja
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin korkeakoulujen hallinnonuudistusta koskevan lakiesityksen antamiseksi ensi tilassa tämän syksyn aikana eduskunnalle ja esityksen laatimiseksi kansanvaltaisten voimien vaatimuksia vastaavasti sellaiseksi, että johdonmukaisesti yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvan korkeakouludemokratian avulla pystytään torjumaan suurpääoman vaikutusmahdollisuudet tieteen ja koulutuksen alueella korkeakoulujen osalta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Pääministeri Koiviston johdolla toiminut hallitus antoi vuoden 1969 lopulla eduskunnalle esityksen laiksi korkeakoulujen sisäisen hallinnon perusteista sekä lakiesityksen korkeakoulujen sisäisen hallinnon kokeilutoiminnasta. Esityksiä ei kuitenkaan ehditty käsitellä silloisen eduskunnan aikana, vaan ne raukesivat.

Pääministeri Karjalaisen johdolla toiminut hallitus jatkoi korkeakoulujen sisäisen hallinnon uudistamiseen liittyvää selvitys- ja valmistelutyötä. Valtioneuvosto asetti viime elokuussa korkeakoulujen hallinnonuudistusta käsittelevän ministerivaliokunnan, jonka puheenjohtajana toimi pääministeri ja jossa olivat edustettuina kaikki hallitusryhmät. Tämä valmistelutyö kuitenkin keskeytyi hallituksen kaaduttua.

Nykyisen hallituksen aikana on tarkoitus jatkaa korkeakoulujen sisäisen hallinnon uudistukseen liittyvää valmistelutyötä sikäli kuin se on hallituksen luonteen vuoksi mahdollista. Opetusministeriössä katsotaan, että korkeakoulujen hallinnonuudistus on välttämätön ja se on toteutettava niin nopeasti kuin se ottaen huomioon valmistelutyöhön tarvittavan ajan ja poliittisen tilanteen on mahdollista.

Korkeakouluihin tulee luoda selväpiirteinen hallintojärjestelmä, joka täyttää hallinnolle yleisesti asetettavat riittävyyden, tehokkuuden, taloudellisuuden ja oikeusturvan vaatimukset. Korkeakoulun ominaisluonteesta ja sen yhteiskunnalta saamasta tehtävästä johtuu, että korkeakoulujen hallinnon on toimittava myös kansanvallan periaatteisiin nojautuen.

Edellä sanottujen periaatteiden noudattamisesta vallinnee yksimielisyys kaikkien korkeakouluhallinnon osapuolten välillä. Erimielisyys uudistuksen päälinjoista tulee esille päätettäessä siitä, miten korkeakouluhallinnolle asetettavat vaatimukset toteutetaan käytännössä. Erityisesti näkökannat eroavat ratkaistaessa mikä muoto demokratialle on annettava korkeakoulujen sisäisessä hallinnossa. Näyttää siltä, ettei nykyinen hallitus voi ratkaista tällaisia periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä, joilla on poliittista merkitystä myös korkeakoulujen toimintaa laajemmalla yhteiskuntapolitiikan alueella.

Vaikka nykyinen virkamieshallitus ei voinekaan antaa Eduskunnalle korkeakoulujen sisäisen hallinnon uudistamiseen liittyviä lakiesityksiä, tulee opetusministeriö kuitenkin jatkamaan uudistukseen liittyvää valmistelutyötä. Päämääränä tässä valmistelutyössä pidetään kansanvallan toteuttamista korkeakouluissa. Ministeriö tulee pyrkimään siihen, että uusi parlamentaarinen hallitus saa käyttöönsä sellaisen valmistelumateriaalin, jonka pohjalta se voi tehdä asiassa ratkaisuja nopeasti.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1324 av den 15 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Oili Suomi m.fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att dess tröga och av taktikspel präglade linje i frågan om högskolornas förvaltningsform, en linje som rättar sig efter den kapitalistiska integrationsutvecklingens krav och stöder storkapitalets intressen och sålunda icke beaktar möjligheterna att utveckla det vetenskapliga samarbetet mellan vårt land och de socialistiska länderna, helt strider mot vårt folks stora flertals intressen och skadar den demokratiska utvecklingen av vetenskapsutövningen och utbildningen i vårt land och
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för att en proposition med förslag till lag angående högskolornas förvaltningsreform skall kunna avlåtas till riksdagen vid första tillfälle denna höst och för att propositionen i enlighet med de demokratiska krafternas krav skall uppgöras så, att storkapitalets möjligheter att utöva inflytande på vetenskapens och utbildningens område för högskolornas vidkommande kan bekämpas genom en konsekvent på lika och allmän rösträtt baserad högskoledemokrati?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Regeringen Koivisto avlät mot slutet av år 1969 till riksdagen en proposition med förslag till lag om grunderna för högskolornas inre förvaltning samt en proposition med förslag till lag om försöksverksamhet beträffande högskolornas inre förvaltning. Den dåvarande riksdagen hann emellertid inte behandla propositionerna, utan de förföll.

Regeringen Karjalainen fortsatte med beredningsarbetet i anslutning till reformen av högskolornas inre förvaltning. Statsrådet tillsatte i augusti i år ett ministerutskott med uppgift att behandla högskolornas förvaltningsreform, i vilket statsministern var ordförande och samtliga regeringsgrupper var representerade. Detta beredningsarbete avbröts emellertid efter regeringens fall.

Man har för avsikt att under den nuvarande regeringen fortsätta med beredningsarbetet i anslutning till reformen av högskolornas inre förvaltning i den mån det är möjligt med beaktande av regeringens natur. På undervisningsministeriet anser man att en reform av högskolornas förvaltning är nödvändig och att den bör genomföras så snabbt det med beaktande av den för beredningsarbetet erforderliga tiden och den politiska situationen är möjligt.

För högskolorna bör skapas ett klart förvaltningssystem som uppfyller de krav på tillräcklighet, effektivitet, ekonomi och rättsskydd som generellt bör ställas på en förvaltning. På grund av högskolornas specifika natur och den uppgift de har fått av samhället måste högskolornas förvaltning också fungera på basen av demokratins principer.

Om iakttagandet av ovannämnda principer torde enighet råda mellan alla parter inom högskoleförvaltningen. Meningsskiljaktigheterna i fråga om reformens huvudlinjer kommer fram när det gäller att besluta hur de krav som ställs på högskoleförvaltningen skall genomföras i praktiken. Särskilt går åsikterna isär när det gäller att avgöra vilken form demokratin skall få i högskolornas inre förvaltning. Den nuvarande regeringen kan synbarligen inte avgöra principiellt viktiga frågor av detta slag, vilka är av politisk betydelse på ett område av socialpolitiken som sträcker sig även utanför högskolornas verksamhet.

Även om den nuvarande expeditionsministären inte torde kunna till Riksdagen avlåta några propositioner i anslutning till reformen av högskolornas inre förvaltning, kommer undervisningsministeriet likväl att fortsätta med beredningsarbetet i anslutning till reformen. Målet för detta beredningsarbete är införandet av demokrati i högskolorna. Ministeriet kommer att sträva till att den nya parlamentariska regeringen skall få till sitt förfogande ett sådant beredningsmaterial, att den på basen därav snabbt kan träffa avgöranden i saken.

Helsingfors den 16 november 1971.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 225.

Vaittinen: Hammaslahden tieyhteyksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hammaslahden kaivoksen löytyminen ja jo tehdyt päätökset kaivoksen käyttöönotosta aiheuttavat sen, että Pyhäselän kunnan hallintokeskuksesta Hammaslahdesta on muodostumassa Joensuun eteläpuoliselle alueelle pysyvä ja näissä olosuhteissa elinvoimainen kuntakeskus. Vapaaehtoinen yhteistyö Kiihtelysvaaran kunnan kanssa on useilla aloilla jo käynnistynyt ja parhaillaan neuvotellaan terveyskeskusyhteistyöstä — Kiihtelysvaaran lisäksi — myös Tohmajärven ja Värtsilän kuntien kanssa.

Rääkkylän kunnan pääosista suuntautuu liikenne läänin pääkaupunkiin Pyhäselän kautta. Rääkkylän kunnan itäiset osat käyttävät jossain määrin Hammaslahden tarjoamia palveluksia. Kuten tunnettua, ovat tieolosuhteet tällä alueella nykyisellään varsin heikot. Vuosia vireillä olleista suunnitelmista huolimatta ei vieläkään ole päätöstä esim. Haavanpää—Rasivaara maantien parantamisesta. Hammaslahti —Kiihtelysvaara tiestä ei ole edes suunnitelmia.

Pyhäselän ja Rääkkylän kunnanhallitukset ovat sopineet yhteistyöstä Haavanpää—Rasivaaran tien kiirehtimiseksi pitäen ensisijaisena tien Hammaslahden puoleista päätä. Samoin Kiihtelysvaaran ja Pyhäselän kunnanhallitukset ovat sopineet yhteistyöstä Hammaslahti —Kiihtelysvaara tien rakentamisen kiirehtimiseksi. Edelleen on Outokumpu Oy ilmoittanut tekevänsä aloitteen Hammaslahden kaivoksen ja Hammaslahden taajaman välisten tieyhteyksien parantamiseksi.

Tieolosuhteiden parantaminen alueella vaikuttaisi ratkaisevasti alueen järkevään kehittämiseen. Kuntien yhteistyön suuntaaminen luonnolliseen suuntaan tulisi mahdolliseksi ja helpottaisi kuntauudistuksen toteutumista. Kehityskykyisen kuntakeskuksen muodostuminen Hammaslahteen vaikuttaisi elinkeinoelämää elvyttävästi ja estäisi muuttoliikettä maakunnasta.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus ottanut kehitysalueiden elinkeinoelämän elvyttämissuunnitelmissa huomioon Hammaslahden kaivoksen käyttöönoton yhtenä tärkeänä edellytyksenä olevan sekä kaivostoiminnan alkamisen aiheuttavan liikenteen lisäyksen vaatiman alueen tieverkoston parantamisen?

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Alli Vaittinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa mainitussa takoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 15 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Alli Vaittisen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 225:

> "Onko Hallitus ottanut kehitysalueiden elinkeinoelämän elvyttämissuunnitelmissa huomioon Hammaslahden kaivoksen käyttöönoton yhtenä tärkeänä edellytyksenä olevan sekä kaivostoiminnan alkamisen aiheuttavan liikenteen lisäyksen vaatiman alueen tieverkoston parantamisen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Hammaslahden taajaman kohdalla on kuluvan vuoden aikana ollut käynnissä Rasivaaran —Haavanpään tien suunnittelu. Alustavan suunnitelman mukaan tieyhteys johdettaisiin taajamaa sivuten sen länsipuolitse. Kiihtelysvaaran ja Hammaslahden yhteys hoidettaisiin nykyistä yhteyttä parantaen. Outokumpu Oy:n kaivostoiminnan aloittaminen Hammaslahdessa ja varsinkin malminkuljetusten hoitaminen Hammaslahden aseman kautta rautateitse Outokumpuun on tehnyt tarpeelliseksi Hammaslahden koko taajaman tieverkon uudelleentarkastelun. Tässä tieverkkosuunnittelussa pyritään löytämään ne mahdollisimman taloudelliset ja tarkoituksenmukaiset olemassa olevien teiden parantamis- ja mahdollisten uusien teiden rakentamistoimenpiteet, jotka taajamassa tarvitaan alueen maankäyttö ja Outokumpu Oy:n tehdastoiminta huomioonottaen. Työt tältä osin ovat juuri käynnistyneet. Tieverkkosuunnitelma saataneen valmiiksi kevääseen 1972 mennessä. Tämän perustutkimuksen valmistuttua jatketaan Rasivaara—Haavanpää tien yksityiskohtaista suunnittelua taajaman kohdalla. Samoin tällöin käynnistetään kaivoksen vaatiman erillisen tieyhteyden suunnittelu. Tiesuunnitelmat Hammaslahden taajaman osalta saataneen valmiiksi niin, että rakennustoiminta voidaan tarvittaessa aloittaa vuoden 1973 aikana.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että Outokumpu Oy:n Hammaslahden kaivoksen käyttöönoton tärkeänä edellytyksenä oleva ja kaivostoiminnan aiheuttaman liikenteen lisäyksen vaatima tieverkoston parantaminen on suunnitelmissa otettu huomioon.

Helsingissä marraskuun 12 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 15 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsledamoten Alli Vaittinen ställda skriftliga spörsmål nr 225:

> "Har Regeringen i planerna på att stimulera näringslivet inom utvecklingsområdena bektat att en viktig förutsättning för ett igångsättande av Hammaslahti gruva är, att både det vägnät som existerar inom området och det som där påkallas av den ökning av trafiken som starten med gruvdriften skapar, förbättras?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Arbetet med att planera vägen på sträckan Rasivaara—Haavanpää intill tätorten Hammaslahti har pågått under innevarande år. Enligt en förberedande plan skulle vägförbindelsen ledas förbi tätorten på dess västra sida. Förbindelsen mellan Kiihtelysvaara och Hammaslahti skulle skötas genom en förbättring av den nuvarande förbindelsen. Inledandet av gruvdrift i Hammaslahti genom bolaget Outokumpu Oy:s försorg och speciellt ordnandet av malmtransporter med järnväg över Hammaslahti station till Outokumpu har nödvändiggjort en ny bedömning av vägnätet inom hela tätoten Hammaslahti. Syftet med denna planering av vägnätet är att utröna vilka åtgärder som är mest ekonomiska och ändamålsenliga, när det gäller att förbättra existerande vägar och bygga eventuella nya vägar, och som är påkallade inom tätorten med tanke på dispositionen av marken inom området och med hänsyn till Outokumpu Oy:s fabriksdrift. Arbetena har nyligen påbörjats till denna del. Planen för vägnätet torde föreligga färdig våren 1972. När denna grundläggande undersökning har slutförts, kommer detaljplaneringen av vägen på sträckan mellan Rasivaara och Haavanpää intill tätorten att fortsättas. Härvid påbörjas också planeringen av den för gruvan erforderliga separata vägförbindelsen. Vägplanerna i fråga om tätorten Hammaslahti torde kunna slutföras så, att byggnadsverksamheten vid behov kan påbörjas under år 1973.

På grund av vad ovan anförts kan det konstateras, att den förbättring av vägnätet som utgör en viktig förutsättning för igångsättandet av Outokumpu Oy:s gruva i Hammaslahti och påkallas av den ökning av trafiken som grunvdriften skapar har beaktats i planerna.

Helsingfors den 12 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 226.

Laine: Teollisuuden aiheuttaman pölyn ja savukaasujen leviämisen estämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ihmisten elinympäristön suojaamisessa saasteilta on tärkeä merkitys toimenpiteillä, joilla voidaan rajoittaa tai estää mm. teollisuuden savukaasujen vahingollinen vaikutus ihmisten terveyteen ja ympäröivään luontoon. Erityisen haitallisia ovat sementtiteollisuuden tuotantoprosessista leviävät runsaat pölymäiset saasteet. Niitä on kasvavassa määrin leviämässä mm. Paraisten kauppalassa sijaitsevilta Paraisten Kalkki Oy:n tuotantolaitoksilta. Ko. tuotantolaitosten arvioidaan levittävän kiven, kivihiilen ja sementtiklinkkerin pölyä n. 2—3 tonnia vuorokaudessa. Paikkakunnan asukkaiden kertoman mukaan on Paraisten Kalkki Oy:n levittämän pölyn määrä viime aikoina huomattavasti lisääntynyt. Sen arvellaan johtuvan tuotantomäärän kasvusta ja suodatinlaitteiden kehnosta kunnosta.

Vaikka Paraisten Kalkki Oy on viime vuosien aikana kiinnittänyt huomiota pölyn leviämiseen ja suorittanut eräitä toimenpiteitä, joilla on voitu jossain määrin rajoittaa pölyn leviämistä, ovat toimenpiteet riittämättömiä. Esim. uunien käyntiin ajon aikana pölyn leviämistä estävät sähkösuodattimet eivät ole käytössä lainkaan ja muunakin aikana niiden teho on riittämätön. Väitetään, että pölyn levittämistä rajoittavien laitteiden hankinta tulee erittäin kalliiksi ja että lainsäädäntö ei aseta täsmällisiä rajoituksia savukaasujen ja pölyn leviämiselle. Laitteiden kustannuksia arvioitaessa on syytä kiinnittää huomiota mm. siihen, että Paraisten Kalkki Oy on vuoteen 1963 verrattuna kaksinkertaistanut liikevaihtonsa, mutta yhtiön verokulut ovat vastaavana aikana pienentyneet (v. 1963 7,44 milj. mk, v. 1970, 5,43 milj. mk). Sitä paitsi ihmisten terveyden ja elinympäristön suojaamisen kannattavuutta ei voida em. perustein tehdä kyseenalaiseksi. Mitä taas lainsäädännön puutteellisuuteen tulee, niin em. esimerkin valossa ilmansuojelulain aikaansaaminen on mitä kiireisin välttämättömyys.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisin Hallitus aikoo ryhtyä Paraisten Kalkki Oy:n ja muiden pölyä ja savukaasuja kohtuuttoman runsaasti levittävien teollisuuslaitosten velvoittamiseksi toimenpiteisiin, jotka nykyistä paremmin ottavat huomioon ihmisten terveyden ja elinympäristön suojaamisen ko. saasteiden haittavaikutuksilta?

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1971.

Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeenne n:o 1364 18 päivältä lokakuuta 1971 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen kirjallisesta kysymyksestä n:o 226, jossa tiedustellaan:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Paraisten Kalkki Oy:n ja muiden pölyä ja savukaasuja kohtuuttoman runsaasti levittävien teollisuuslaitosten velvoittamiseksi toimenpiteisiin, jotka nykyistä paremmin ottavat huomioon ihmisten terveyden ja elinympäristön suojaamisen ko. saasteiden haittavaikutuksilta?"

Vastauksena kysymykseen ilmoitan kunnioittaen seuraavaa:

Terveydenhoitolain (469/65) 26 §:n mukaan laitos, jossa harjoitetaan teollisuutta, käsityötä tai muuta elinkeinotoimintaa, samoin kuin tavaravarasto on siten sijoitettava, järjestettävä ja hoidettava, että terveydellisten haittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estetään.

Terveydenhoitoasetuksen (55/67) 17 §:ssä on mainittu terveydenhoitolain 26 §:n tarkoittamana tehtaana mm. sementti- tai laastitehdas. Asetuksen 18 §:n mukaan edellytyksenä 17 §:ssä tarkoitetun tehtaan sijoituspaikan hyväksymiselle on, että tarkoitukseen varattu paikka on sopiva ottaen huomioon yrityksen laatu, sen aiheuttama melu, ympäristön asutus, ilman ja veden saastumisvaara sekä mahdollisuudet laitoksen vedenhankinnan ja viemäröinnin järjestämiseen. Asetuksen 19 §:n mukaan lain 26 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä on haettava sen kunnan terveydenhoitolautakunnalta, missä tehdas sijaitsee.

Terveydenhoitolaki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967. Lain 90 §:n 1 momentin mukaan lain voimaantullessa lupa laitoksen käyttämiseen oli tarpeen vain, milloin sen haltija vaihtuu. Laitos on kuitenkin mainitun pykälän mukaan saatettava lain mukaiseen kuntoon viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jollei terveydenhoitolautakunta myönnä tästä velvollisuudesta helpotusta.

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että terveydenhoitolaki antaa ensi vuoden alusta lukien kunnan terveydenhoitolautakunnalle nykyistä paremmat mahdollisuudet rajoittaa teollisuuden ympäristölle aiheuttamia terveydellisiä haittoja.

Tässä yhteydessä voidaan todeta, että ehdotus erityiseksi ilmansuojelulaiksi on valmisteltavana. Tämä laki sen täytäntöönpanosta annettavine asetuksineen parantanee aikanaan olennaisesti sekä kunnan että valtion viranomaisten mahdollisuuksia valvoa teollisuuden ympäristölleen aiheuttamia haittoja. Näillä säännöksillä vahvistettaisiin ne vahingollisten aineiden enimmäispitoisuudet, mitkä ilmaan voidaan laskea ilman että tästä katsotaan aiheutuvan terveydellisiä tai muita haittoja ympäristölle.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1364 av den 18 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet sänt en avskrift av följande, av riksdagsman Ensio Laine ställda skriftliga spörsmål nr 226:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att ålägga Pargas Kalk Ab samt andra industrier, som sprider oskäligt mycket damm och rökgaser, att skrida till åtgärder genom vilka skyddet av människors hälsa och levnadsmiljö mot de olägenheter dessa föroreningar vållar beaktas bättre än hittills?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 26 § hälsovårdslagen (469/65) skall inrättning, i vilken bedrives industri, hantverk eller annan näringsverksamhet, ävensom varulager, förläggas, ordnas och skötas på sådant sätt att uppkomsten av sanitär olägenhet i mån av möjlighet förebygges.

I 17 § hälsovårdsförordningen (55/67) nämnes bland i 26 § hälsovårdslagen avsedda fabriker bl.a. cement- eller murbruksfabrik. Enligt 18 § i samma förordning är förutsättning för godkännande av förläggningsplats för fabrik, som avses i 17 §, att den för ändamålet reserverade platsen är lämplig med beaktande av företagets art, det buller företaget åstadkommer, bosättningen i omgivningen, faran för förorening av luft och vatten samt möjligheterna att ordna inrättningens vattenanskaffning och avlopp. Enligt 19 § i förordningen skall i 26 § hälsovårdslagen avsett godkännande sökas hos hälsovårdsnämnden i den kommun där fabriken finnes.

Hälsovårdslagen trädde i kraft den 1 januari 1967. Enligt 90 § 1 mom. i lagen erfordrades vid dennas ikraftträdande tillstånd för nyttjande av anläggning endast vid anläggningens övergång till annan innehavare. Anläggning skall likväl enligt den åberopade paragrafen inom fem år efter lagens ikraftträdande bringas i ett skick, som överensstämmer med denna lag, såframt hälsovårdsnämnden icke beviljar lättnad i denna skyldighet.

På grund av vad ovan anförts kan konstateras, att hälsovårdslagen från början av nästa år ger kommunal hälsovårdsnämnd större möjligheter än den nu har att begränsa de sanitära olägenheter som industrin åsamkar miljön.

I detta sammanhang kan påpekas att ett förslag till en särskild lag om luftvård är under beredning. Denna lag jämte därtill hörande verkställighetsförordning torde i sinom tid väsentligt öka både de kommunala och de statliga myndigheternas möjligheter att utöva tillsyn över de olägenheter som industrin medför för sin omgivning. Genom dessa stadganden skulle också fastställas de största mängder skadliga ämnen som kan släppas ut i luften utan att härigenom anses uppstå sanitära eller andra olägenheter för omgivningen.

Helsingfors den 9 november 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

riftl. spm. nr 227.

Melin m. fl.: Om förfarandet vid utfärdande av registerutdrag för adoptivbarn.

Till Riksdagens Herr Talman.

Enligt § 5 lagen om adoptivbarn av den 5 ıi 1925 (208/25) erhåller adoptivbarn optantens släktnam, därest ej rätten tillåter, barnet behåller sitt namn eller bär båda mnen gemensamt. Lagstiftarens avsikt har rivelaktigt varit att bl.a. genom namnändring l adoption skapa ett förhållande adoptant — optivbarn, som i högsta möjliga grad skulle ɔtsvara förhållandet mellan föräldrar och rn. Till detta hör även en strävan att hålla optionsförfarandets parter inkognito.

Då domstolen bifallit till adoption och namndring skett, skall rättens utslag i ärendet lställas den, som det för vederbörande trosnfunds medlemsförteckning eller civilregist- åligger att göra nödig anteckning om adopɔn och namnändring i förteckningen eller gistret. (Förordning ang. anmälan om adopɔn 5. 6. 1925, 209/25).

Mot denna bakgrund ter det sig omotiverat t ovannämnd registermyndighet vid utfärndet av ämbetsbevis eller motsvarande reɜterutdrag för adoptivbarn synes tillämpa en axis, enligt vilken även dennas förra släktmn antecknas i nämnda utdrag. Förfaringsttet att anteckna tidigare släktnamn i ämtsbevis kan med skäl ifrågasättas med tanke vikten av utvecklandet av ett harmoniskt rhållande mellan adoptant och adoptivbarn.

Myndigheterna borde då det gäller adoptivbarn sträva till att visa nödig hänsyn till de känsliga och delikata omständigheter som ofta sammanhänger med ett adoptionsförhållande.

Med hänvisning till det ovansagda och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen ber undertecknade att få ställa följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att nuvarande praxis vid utfärdande av ämbetsbevis och motsvarande registerutdrag för adoptivbarn, som erhållit adoptantens släktnamn, genom anteckning av adoptivbarnets tidigare släktnamn i nämnda utdrag är omotiverad och därför, såvida ej särskilda skäl det påkallar, borde frångås, och om Regeringen delar denna åsikt,
>
> är Regeringen beredd att vidta åtgärder för att möjligöra ett förfarande som i högre grad än det nuvarande skulle ta hänsyn till de känsliga och delikata omständigheter som sammanhänger med ett adoptionsförhållande?

Helsingfors den 15 oktober 1971.

Ingvar S. Melin. Juha Vikatmaa.

Melin ym.: Menettelystä ottolapsien rekisteriotteita annettaes

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ottolapsista 5 päivänä kesäkuuta 1925 annetun lain (208/25) 5 §:n mukaan ottolapsi saa lapseksiottajan sukunimen, mikäli oikeus ei salli lapsen säilyttävän omaa nimeään tai käyttävän molempia nimiä rinnan. Lainsäätäjän tarkoituksena on epäilemättä ollut muun muassa nimenmuutoksella lapseksiottamisen yhteydessä luoda lapseksiottajan ja ottolapsen välille suhde, joka mahdollisimman suuressa määrin vastaisi vanhempien ja lapsen välistä suhdetta. Tähän kuuluu myös pyrkimys pitää lapseksiottamistoimenpitein osapuolet toisilleen tuntemattomina.

Kun tuomioistuin on hyväksynyt lapseksiottamisen ja nimenmuutos on tapahtunut, oikeuden asiasta antama päätös on toimitettava sille, joka pitää asianomaisen uskontokunnan jäsenluetteloa tai siviilirekisteriä ja jonka tehtävänä on tarpeellisen merkinnän tekeminen lapseksiottamisesta ja nimenmuutoksesta luetteloon tai rekisteriin. (Asetus lapseksiottamisesta tehtävästä ilmoituksesta 5. 6. 1925, 209/25).

Tätä taustaa vasten vaikuttaa perusteettomalta, että yllämainittu rekisteriviranomainen virkatodistusta tai vastaavaa rekisteriotetta ottolapselle antaessaan näyttää soveltavan käytäntöä, jonka mukaan myös tämän aikaisempi sukunimi merkitään mainittuun otteeseen. Tätä tapaa merkitä aikaisempi sukunimi virkatodistukseen voidaan aiheellisesti pitää kyseenalaisena ottaen huomioon, miten tähdellistä kehittää ottolapsen ja ottovanhemman väli harmooninen suhde. Viranomaisten olisi ott lapsien kohdalla pyrittävä osoittamaan tarpe lista huomiota ottolapsisuhteeseen usein li tyviin herkkiin ja arkaluontoisiin seikkoihin.

Yllä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärj tyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoitt neet esittävät valtioneuvoston asianomaisen j senen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, et nykyinen käytäntö annettaessa virk todistuksia ja vastaavia rekisteriottei ottolapsille, jotka ovat saaneet lapsek ottajan sukunimen, on siltä osin peru teeton, että ottolapsen aikaisempi suk nimi merkitään mainittuun otteeseen jos käytännöstä sen vuoksi, mikäli eiv erityiset syyt sen noudattamista vaad olisi luovuttava, ja jos Hallitus c samaa mieltä,

onko Hallitus valmis ryhtymään tc menpiteisiin mahdollistaakseen menett lyn, joka nykyistä suuremmassa määri ottaisi huomioon ne herkät ja arkaluo toiset seikat, jotka liittyvät ottolaps suhteeseen?

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1971.

Ingvar S. Melin. Juha Vikatmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa iinitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, :tte 18 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn :jeenne ohella toimittanut valtioneuvoston anomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanustaja I. Melinin ym. näin kuuluvasta kirjalesta kysymyksestä n:o 227:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että nykyinen käytäntö annettaessa virkatodistuksia ja vastaavia rekisteriotteita ottolapsille, jotka ovat saaneet lapseksiottajan sukunimen, on siltä osin perusteeton, että ottolapsen aikaisempi sukunimi merkitään mainittuun otteeseen ja jos käytännöstä sen vuoksi, mikäli eivät erityiset syyt sen noudattamista vaadi, olisi luovuttava, ja jos Hallitus on samaa mieltä,
>
> onko Hallitus valmis ryhtymään toimenpiteisiin mahdollistaakseen menettelyn, joka nykyistä suuremmassa määrin ottaisi huomioon ne herkät ja arkaluontoiset seikat, jotka liittyvät ottolapsisuhteeseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioitavasti seuraavaa:

Kuten kysymyksen perusteluissa on selostu, ottolapsisuhteen perustamisen tarkoituksa on luoda lapseksiottajan ja ottolapsen välle suhde, joka mahdollisimman suuressa äärin vastaa vanhempien ja lapsen välistä suhtta. Tätä suhdetta vahvistaa mm. se, että tolapselle annetaan ottovanhempien sukuni ja että vain tätä uutta nimeä yleisesti käytään. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan ottolapsen syntyperää kuitenkaan voida määrätä salassa pidettäväksi. Eräitä tarkoituksia varten on välttämätöntä saada tieto myös ottolapsen syntyperän mukaisesta aikaisemmasta sukunimestä.

Sukunimestä annetun asetuksen (329/20) 11 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä marraskuuta 1969 annetussa asetuksessa (707/69), säädetään: "Todistuksessa, jonka pappi antaa kirkonkirjan nojalla sosiaali-, ulosotto-, syyttäjä-, poliisi- tai sotilasviranomaisia varten tahi tuomioistuimelle esitettäväksi taikka yksityiselle henkilölle rikosrekisteri-ilmoituksen hankkimista varten, on, milloin sukunimi on muuttunut, mainittava myös entinen sukunimi. Muuten on entinen sukunimi mainittava todistuksessa vain, milloin hakija sitä haluaa tai se on ilmeisesti tarpeen tarkoitusta varten, johon todistusta pyydetään. Nimi, joka naisella oli naimattomana ollessaan, on kuitenkin aina todistuksessa mainittava, paitsi milloin hakija haluaa sen jäävän mainitsematta eikä siitä, mitä edellä tässä momentissa on säädetty noudatettavaksi, muuta johdu."

Mitä edellä on sanottu papin antamasta todistuksesta koskee sukunimestä annetun asetuksen 13 §:n mukaan muidenkin väestörekisterin pitäjien antamia todistuksia.

Sen johdosta, että rekisterinpitäjät eivät ehkä aina ole noudattaneet sukunimestä annetun asetuksen määräyksiä, väestörekisterikeskus on lähettänyt yleiskirjeen kaikille väestörekisterinpitäjille kehottaen näitä kiinnittämään huomiota edellä selostettuun sukunimiasetuksen 11 §:n muutokseen.

Samalla hallitus ilmoittaa, että ottolapsia koskevan lainsäädännön uudistaminen on parhaillaan valmisteltavana oikeusministeriössä. Tässä valmistelutyössä tullaan myös tutkimaan, missä määrin ottolapsen syntyperä voidaan pitää ja on pidettävä salassa.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsman I. Melin m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 227:

> "Är Regeringen medveten om att nuvarande praxis vid utfärdande av ämbetsbevis och motsvarande registerutdrag för adoptivbarn, som erhållit adoptantens släktnamn, genom anteckning av adoptivbarnets tidigare släktnamn i nämnda utdrag är omotiverad och därför, såvida ej särskilda skäl det påkallar, borde frångås, och om Regeringen delar denna åsikt,
>
> är Regeringen beredd att vidta åtgärder för att möjliggöra ett förfarande som i högre grad än det nuvarande skulle ta hänsyn till de känsliga och delikata omständigheter som sammanhänger med ett adoptionsförhållande?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Avsikten med upprättande av ett adoptivförhållande är, såsom i spörsmålets motivering anföres, att skapa ett förhållande mellan adoptant och adoptivbarn, som i högsta möjliga grad skulle motsvara förhållandet mellan föräldrar och barn. Detta förhållande förstärks bl.a. av att adoptivbarnet får adoptivföräldrarnas släktnamn och av att endast detta nya namn allmänt begagnas. Enligt gällande lagstiftning kan det emellertid inte bestämmas, att adoptivbarns hästamning skall hemlighållas. För vissa ändamål är det nödvändigt att uppgift kan erhållas också om adoptivbarns tic gare, av dess härstamning betingade släktnam

I 11 § förordningen om släktnamn (32! 20) sådant detta lagrum lyder ändrat i föror ning av den 21 november 1969 (707/69) sta gas: "I bevis, som av präst på basen av kyrk bok utfärdas åt social-, utsöknings-, åklaga: polis- eller militärmyndighet eller för att för tes domstol eller ock åt privat person f anskaffning av straffregisteruppgift, skall, o släktnamn undergått ändring, även tidiga släktnamn nämnas. I annat fall skall tidiga släktnamn nämnas i beviset endast då söka den det önskar eller då detta uppenbarlig är erforderligt för det ändamål, för vilket a hållan om bevis göres. Namn, som kvinna ha såsom ogift, skall dock alltid nämnas i bevise förutom då sökanden önskar att det icke när nes och annat icke följer av vad ovan i det moment är till efterrättelse stadgat."

Vad ovan har sagts om bevis, som utfärd av präst, äger enligt 13 § förordningen o släktnamn motsvarande tillämpning också i bevis, som utfärdas av andra befolkning registerförare.

Med anledning av att registerförarna kansl inte alltid har iakttagit bestämmelserna i fö ordningen om släktnamn har befolkningsregi tercentralen sänt ett cirkulär till alla befoll ningsregisterförare med uppmaning att beak ovan relaterade ändring av 11 § i föror ningen om släktnamn.

Regeringen meddelar samtidigt, att en r form av lagstiftningen om adoptivbarn f närvarande håller på att beredas inom justiti ministeriet. Vid detta beredningsarbete kon mer också frågan om i vilken utsträcknin adoptivbarns härstamning kan och bör hemli hållas att prövas.

Helsingfors den 16 november 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

Kirj. ksm. n:o 228.

Vaittinen ym: Alkoholin mainonnasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Käsiteltäessä Alkon hallintoneuvoston kertomusta eduskunnalle viime vuodelta ilmoitti sosiaali- ja terveysministeri Pekka Kuusi, että alkoholin kulutuksen kasvuvauhti on jälleen kiihtymässä ja että myös tilastoidut haittavaikutukset ovat kasvamaan päin. Alkoholilain uudistuksen ensimmäisenä vuonna 1969 puhtaan alkoholin kokonaiskulutus kasvoi lähes puolella edelliseen vuoteen verrattuna. Tämän vuoden tammi—elokuussa kulutus on kasvanut vielä 11 % viime vuodesta. Erityisen huolestuttava on ollut väkevien juomien kasvu, joka on ollut peräti 20 %. Sosiaali- ja terveysministeri ilmoitti myös, että jakelujärjestelmän laajentumista ryhdytään hillitsemään. Niinikään on harkittavana alkoholijuomien hintojen korotus.

Olisi syytä kiinnittää myös huomiota alkoholin mainontaan, joka on jyrkässä ristiriidassa edellä mainittuihin tosiseikkoihin. Samalla kun alkoholin kulutus kasvaa, alkoholin mainonta vain kiihtyy. Tämä mainonta on saanut myös muotoja, joita on pidettävä tässä yhteydessä sopimattomina ja alkoholin aiheuttamat vaarat huomioonottaen suorastaan edesvastuuttomina. Niinpä erästä väkevää viinilaatua, joka halpuutensa johdosta on erityisesti nuorison ja rappioalkoholistien suosiossa, mainostettiin äskettäin jokaisen Helsingin roskapöntön kylkeen kadun varsille liimatuilla ilmoituksilla "tuttavahintaan". Vielä repäisevämpiä ja estottomampia ovat olleet oluttehtaitten mainokset. Tällainen mainonta on kyynillistä, eikä vain sitä, vaan suorastaan epärehellistä ja tympäisevää. Sen vietteleä vaikutus varsinkin nuorisoon on suuri. Se antaa heille sen valheellisen kuvan, että alkoholin nauttiminen on vaaratonta ja nuoruuteen kuuluvaa, aivan kuten tupakkamainokset ovat takoneet mieliin.

Koska alkoholia tuottavat tehtaat eivät näytä ymmärtävän vastuutaan, olisi valtion pyrittävä hillitsemään sanottua kasvuprosessia ja tartuttava lujin ottein myös alkoholin mainostukseen. Alkoholia ei saisi mainostaa kuten jotain yleistä kulutushyödykettä. Ne jotka sitä haluavat käyttää hakekoot sen Alkosta. Mainostusta ei tarvita. Liike kannattaa jo liiankin hyvin. Mainoskulut voisi käyttää alkoholistien hoitamiseen. Alkossa on alkoholimainonnan mainostamista valvova toimikunta. Mitä se tekee? Onko se puuttunut mainittuihin epäkohtiin? Tietääkö se, että alkoholia mainostetaan maanteittemme varsilla ja siten lisätään rattijuoppoutta, joka on suuri sosiaalinen ongelma?

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota alkoholin mainonnan lisääntymiseen ja sen aiheuttamiin vakaviin seuraamuksiin erityisesti nuorison keskuudessa ja mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä alkoholin mainonnan rajoittamiseksi tai kokonaan lopettamiseksi?

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Alli Vaittinen. Anna-Liisa Linkola. Maija Heino.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lokakuun 19 päivänä 1971 päivätyllä kirjeellä Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Vaittisen ynnä muiden asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi esittämästä kysymyksestä:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota alkoholin mainonnan lisääntymiseen ja sen aiheuttamiin vakaviin seuraamuksiin erityisesti nuorison keskuudessa ja mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä alkoholin mainonnan rajoittamiseksi tai kokonaan lopettamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan.

Alkoholilain (459/68) 11 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan Oy Alko Ab:n hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa alkoholijuomien mainontaa sosiaali- ja terveysministeriön antamien yleisten ohjeiden mukaan ja antaa siitä alkoholijuomien valmistukseen, maahantuontiin ja myyntiin osallistuville tarpeellisiksi katsomiaan ohjeita. Sosiaali- ja terveysministeriö on 3. 12. 1968 antanut tässä tarkoitetut yleiset ohjeet Oy Alko Ab:n hallintoneuvoston ja sen toimesta asetetun Alkoholimainonnan valvontakunnan tiedoksi ja noudatettavaksi. Näiden yleisten ohjeiden mukaan alkoholijuomien, myös keskioluen, mainonnassa tulee pyrkiä sekä sanonnassa että kuvituksessa asiallisuuteen ja hillittyyn muotoon ottaen erityisesti huomioon alkoholilain 5 §:n ja keskiolutlain (462/68) 4 §:n sisältämä johtava periaate. Lisäksi mainonnassa on ohjeiden mukaan tyydyttävä pääasiassa informoivaan mainontaan eli tietojen antamiseen alkoholijuomien alkuperästä, valmistuksesta, merkeistä, tyypeistä ja hinnoista sekä niiden käyttötavasta ja -tarkoituksesta. Mainonnan tulee näin ollen olla lähinnä asiatietojen jakamista kyseessä olevasta alkoholijuomasta.

Oy Alko Ab:n apuna ko. mainonnan valvonnassa toimii jo 1960 asetettu Alkoholimainonnan valvontakunta, jossa on Alkon valitsema puheenjohtaja, jäseninä paitsi alan yrittäjäpiirien sekä mainos- ja tiedotusalan järjestöjen myös raittiusliikkeen edustajat. Valvontakunnan työvaliokunta, jonka muodostavat Alkon, Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton ja Mainostajien Liiton edustajat, käytännössä seuraa ja valvoo, että annettuja ohjeita noudatetaan ja ryhtyy tarvittaessa asian vaatimiin toimenpiteisiin havaitun epäkohdan korjaamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö ylivalvojana seuraa tätä toimintaa saamiensa työvaliokunnan pöytäkirjajäljennösten perusteella. Miten tätä valvontaa yksittäistapauksissa on hoidettu, ilmenee eduskunnalle vuosilta 1969 ja 1970 annetuista Alkon hallintoneuvoston kertomuksista. Myös siihen "tuttavahintaan" ilmoitteluun, johon kysymyksen perusteluissa viitataan, on puututtu ja annettu ao. valmistajalle kehoitus mainitun tyyppisen mainonnan lopettamisesta.

Yleisestä kulutuskysynnän kasvusta ja yrittäjien välisestä kilpailusta johtuen mainonta yleensä on viime vuosien kuluessa voimistunut. Myös alkoholijuomien — erityisesti oluen — mainonta on ollut aikaisempaa runsaampaa. On myös havaittavissa, että puhtaasti informatiivisen mainonnan osuus on mainonnassa yleensä vähentynyt ja ns. suggeroiva mainonta voittanut jalansijaa. Lehti-ilmoittelussa käytettiin oluen mainostamiseen v. 1968 n. 2,7 milj. mk, v. 1969 n. 3,4 milj. mk (+ 26 %) ja v. 1970 4,8 milj. mk (69/70 = + 40 %). Kuluvan vuoden aikana nousee olutilmoitteluun käytetty rahamäärä ilmeisesti yli 5 milj. markan. Vastaavat luvut muiden alkoholijuomien osalta olivat: v. 1968 n. 1,1 milj. mk, v. 1969 n. 1,4 milj. mk (+ 27 %) ja v. 1970 n. 1,5 milj. mk (69/70 = + 7 %). Lehti-ilmoitteluun käytetty rahamäärä muustakin kuin ilmoituskustannusten noususta johtuen on siten selvästi kasvanut. Tätä taustaa vasten asiaa tarkastellen voi yhtyä esitettyyn huolestumi-

seen alkoholimainonnan lisääntymisestä. On kuitenkin pantava merkille, että vaikka oluen ilmoitteluun käytetty rahamäärä v. 1970 oli n. 40 % suurempi kuin v. 1969, oluen kulutus väheni samana aikana lähes 5 %:lla. Olutmainonnan voimistuminen ei siis ole johtanut kulutuksen lisääntymiseen, mikä ainakin osaksi selittynee sillä, että kysymys on samanlaisen tuotteen, oluen eri merkkien keskinäisestä kilpailusta.

Alkoholimainonnan kokonaan kieltäminen, jota kysymyksessä vaihtoehtoisesti esitetään, oli esillä nykyistä alkoholilainsäädäntöä valmisteltaessa v:n 1958 alkoholikomiteassa. Komitea ei kuitenkaan nähnyt mahdolliseksi sisällyttää tällaista kieltoa alkoholilakiehdotukseensa toisaalta sen takia, että se olisi ristiriidassa paino- ja sananvapauden kanssa, eikä toisaalta siitä syystä, että tässä eri intressipiirejä koskevassa asiassa on tarkoituksenmukaisempaa pyrkiä tuloksiin vapaaehtoisuuteen perustuvan, jo vakiintuneen yhteistoiminnan pohjalla. Hallituskaan ei alkoholilakiesitykseensä sisällyttänyt alkoholimainonnan kieltämistä, eivätkä liioin sitä tarkoittavat eduskunta-aloitteet tulleet hyväksytyiksi. Kun tällaisen kiellon tehokas valvonta ilmeisesti tuottaisi suuria vaikeuksia, sen tarkoituksenmukaisuutta on syytä vahvasti epäillä, mikäli ko. kiellon sisällyttäminen alkoholilainsäädäntöömme oikeudelliset näkökohdat huomioon ottaen ylipäänsäkään olisi mahdollista.

Mitä tulee kysymyksessä tarkoitettuun alkoholimainonnan rajoittamiseen, Alko on sosiaali- ja terveysministeriölle ilmoittanut Alkoholimainonnan valvontakunnan tulevan vielä kuluvan vuoden aikana kiinnittämään huomionsa edellä mainittuun alkoholimainonnan lisääntymiseen sekä harkitsevansa nykyisin voimassa olevien ohjeiden tarkistamista tiukentavaan suuntaan. Ministeriö puolestaan tulee ylivalvojana tätä tarkoin seuraamaan.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Vaittinen m. fl. ställda spörsmål:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid den ökade alkoholreklamen och följderna av denna särskilt bland ungdomen, och vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga i syfte att begränsa eller helt göra slut på alkoholreklamen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 11 § 1 mom. 11 punkten i alkohollagen (459/68) åligger Oy Alko Ab:s förvaltningsråd att i enlighet med av social- och hälsovårdsministeriet utfärdade allmänna anvisningar övervaka reklamen för alkoholdrycker och att meddela dem som medverkar vid tillverkning, införsel och försäljning av alkoholdrycker nödigbefunna anvisningar därom. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade 3. 12. 1968 här avsedda allmänna direktiv Oy Alko Ab:s förvaltningsråd och den av förvaltningsrådet tillsatta Kontrollnämnden för alkoholreklam till kännedom och efterrättelse. Enligt dessa allmänna direktiv bör man inom reklamen för alkoholdrycker, mellanölet medräknat, såväl i text som bild eftersträva måttfullhet och en behärskad form, med särskilt beaktande av den ledande princip som ingår i 5 § alkohollagen och 4 § lagen om mellanöl (462/68). Dessutom bör man enligt direktiven inom reklamen huvudsakligen nöja sig med informativ reklam, dvs. meddelande av fakta om alkoholdryckernas ursprung, tillverkning, märken, typer och priser samt om användningssätt och -ändamål. Reklamen bör sålunda närmast bestå av lämnande av sakuppgifter om ifrågavarande alkoholdryck.

Oy Alko Ab bistås i övervakningen av sagda relklam av den redan år 1960 tillsatta Kontrollnämnden för alkoholrelklam, som består av en av Alko utsedd ordförande och såsom medlemmar förutom av representanter för branchens företagarkretsar samt organisationer inom reklam- och informationsområdet även av representanter för nykterhetsrörelsen. Kontrollnämndens arbetsutskott, som består av representanter för Alko, Finlands Nykterhetsorganisatnoners Förbund och Annonsörernas Förbund följer med och övervakar i praktiken att de utfärdade direktiven efterföljes, och vidtar vid behov nödig åtgärder i syfte att avhjälpa de missförhållanden som framkommit. Social- och hälsovårdsministeriet följer i egenskap av högsta övervakare med denna verksamhet på basen av avskrifterna av arbetsutskottets protokoll som det erhåller. På vilket sätt denna övervakning i enskilda fall har skett framgår av Alkos förvaltningsråds till riksdagen för åren 1969 och 1970 inlämnade berättelser. I fråga om den annonsering till "bekantskapspris", till vilken hänvisas i motiveringen för spörsmålet, har åtgärder även vidtgis och uppmaning riktats till vederbörande tillverkare att upphöra med relklam av denna typ.

Till följd av tillväxten av den allmänna konsumtionsefterfrågan och konkurrensen olika företagare emellan har relklamen i allmänhet under de senaste åren intensifierats. Också i fråga om alkoholdrycker — särskilt ölet — har reklamen varit rikligare. Man märker även, att den rent informativa reklamens andel av reklamen i allmänhet har minskat och den s.k. suggestiva reklamen vunnit fotfäste. I tidningsannonser användes för ölreklam år 1968 ca 2,7 milj. mk, år 1969 ca 3,4 milj. mk (+ 26 %) och år 1970 ca 4,8 milj. mk (69/70 = + 40 %). Innevarande år överstiger det belopp som används för ölannonser uppenbarligen 5 milj. mk. Motsvarande siffror var ifråga om övriga alkoholdrycker: år 1968 ca 1,1 milj. mk, år 1969 ca 1,4 milj. mk (+ 27 %) och år 1970

ca 1,5 milj. mk (69/70 = + 7 %). Det belopp som använts för tidningsannonser har sålunda tydligt ökats även av andra orsaker än stegringen av annonskostnaderna. Betraktar man saken mot denna bakgrund kan man förena sig om den i spörsmålet framförda oron för den ökade alkoholreklamen. Man bör dock observera, att fastän det för ölannonser använda beloppet i mark år 1970 var ca 40 % större än år 1969, minskade ölkonsumtionen under motsvarande tid med närmare 5 %. Den ökade ölreklamen har således icke lett till ökad konsumtion, vilket åtminstone delvis torde kunna förklaras av att det är fråga om konkurrens mellan olika märken av en och samma produkt, ölet.

Frågan om att helt förbjuda alkoholreklam, vilket i spörsmålet föreslås som ett andra alternativ, var före i 1958 års alkoholkommitté i samband med beredningen av den nuvarande alkohollagstiftningen. Kommittén ansåg dock icke möjligt att intaga ett dylikt förbud i förslaget till alkohollag, å ena sidan på grund av att detta skulle strida mot tryck- och yttrandefriheten, å andra sidan på grund av att det i denna sak som rör olika intressekretsar är ändamålsenligare att försöka uppnå reslutat på basen av frivilligt och redan vedertaget samarbete. Regeringen intog icke heller i sin proposition angående alkohollagen något förbud mot alkoholreklam, och de riksdagsmotioner som syftade till detta blev icke heller godkända. Då en effektiv övervakning av ett dylikt förbud uppenbarligen skulle medföra stora svårigheter, måste man kraftigt tvivla på dess ändamålsenlighet, om det med beaktande av rättsliga synpunkter överhuvudtaget skulle vara möjligt att intaga ett förbud av sagda slag i vår alkohollagstiftning.

Vad beträffar den i spörsmålet avsedda begränsningen av alkoholreklamen, har Alko meddelat social- och hälsovårdsministeriet, att Kontrollnämnden för alkoholrelklam redan under detta år kommer att fästa uppmärksamhet vid nämnda ökning av alkoholreklam samt att pröva en justering av gällande direktiv i stängare riktning. Ministeriet å sin sida kommer i egenskap av högsta övervakare att noggrant följa med saken.

Helsingfors den 18 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 229.

Pohjonen ym.: Täydennysojitusalueiden verovapaudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Uusissa metsien ojitushankkeissa tulee esille tapauksia, joissa on suunniteltu vanhojen, liian harvalla verkostolla ojitettujen suokuvioiden täydentämistä. Aiemmin, jolloin ojankaivu suoritettiin lapiokaivuna ja se oli kallista, tingittiin kustannuksista ja harvennettiin sarkavälejä. Nykyisin tiedemiehet ovat yksimielisesti tiheämmän ojituksen kannalla. Oikeudenmukaisuus edellyttäisi, että tällaisillekin täydennysojittajille myönnettäisiin samat edut esim. verovapauteen nähden kuin kokonaan uuden ojituksen suorittajille, koska kysymyksessä on samanlainen kansantaloutta edistävä toiminta. Asianomaista lakia (Maatilatalouden tuloverolaki 543/67) on kuitenkin nyt alettu tulkita niin, että laadittavista suunnitelmista on jätettävä täydennysojituspinta-alat pois, mikä tietää sitä, että näille alueille ei enää myönnetä verovapautta. Esim. vielä viime vuonna noin 40 vuotta sitten hyvin harvaan ojitetut alueet saivat verovapauden. Tällaista yksityismetsänomistajien ja kansantalouden kannalta kielteistä tulkintaa ei a.o. laki ja asetus puolla. Tähän asiaan tulisi näin ollen saada aikaan korjaus.

Edellä mainittuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että ns. täydennysojitusalueille voitaisiin edelleen myöntää asianmukainen verovapaus?

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Mauno Pohjonen.
Olavi Tupamäki.
Reino Kangas.
Jouko Siikaniemi.
Esko Pekonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Pohjosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 229:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, että ns. täydennysojitusalueille voitaisiin edelleen myöntää asianmukainen verovapaus?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettaneen lähinnä 1930-luvulla syntyneitä ojitusalueita, joissa liian harvasta ojaverkostosta ja ojaston kunnossapidon laiminlyönnistä johtuen kuivuminen eräissä tapauksissa on tapahtunut vaillinaisesti ja täydennysojitus on katsottu tarpeelliseksi. Ojakilometrien kokonaismäärästä täydennysojat muodostavat vain pienen osan. Keskusmetsälautakunta Tapion ilmoituksen mukaan maan yksityismetsissä esim. v. 1969 tehtiin uudisojia 51 555 km ja täydennysojia 173 km sekä vastaavasti v. 1970 47 887 km ja 353 km.

Säännökset ojitetun alueen verovapaudesta ja sen edellytyksistä sisältyvät 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 15 ja 16 §:ään. Lain 15 §:n 2 momentissa säädetään: "Milloin suo on joko kokonaan tai osittain maanomistajan varoilla ojitettu metsänkasvun parantamiseksi tai milloin pelto, luonnonlaidun tai -niitty on kylvämällä tai istuttamalla metsitetty, sovelletaan alueeseen mitä 1 momentissa on säädetty." Sanotussa momentissa on määritelty mm. verovapausaika maan eri osissa. Säännöksen soveltamisen edellytyksenä on katsottava olevan metsän kasvattamiseen soveltuvan luonnontilaisen suon ensikertainen ojitus eli uudisojitus. Tukea tällaiselle käsitykselle saa myös metsäverokomitean mietinnöstä (Komiteanmietintö 1964: A 15), johon puheena oleva 15 §:n 2 momentin säännös perustuu. Keskusmetsälautakunta Tapion metsänparannusosasto ei myöskään katso täydennysojitusten hyötyalaa, jonka määritteleminenkin on vaikeata, uudeksi ojitusalaksi. Täydennysojitus, jota varten on mahdollista saada myös metsänparannusvaroja, onkin paremmin ymmärrettävä olemassa olevan ojitusalueen kunnostustoimenpiteenä. Ojitusalueiden verovapaussäännöstä ei voida myöskään soveltaa soistuneiden kankaiden ojitusalueisiin, koska ojituksen kohteena ei tällöin ole suo, vaan kangasmaa.

Edellä esitetyn perusteella on katsottava, ettei maatilatalouden tuloverolain 15 ja 16 §:n säännöksiä niiden nykyisessä muodossaan ole voitu eikä voida soveltaa aikaisempien ojitusalueiden täydennysojituksiin, eikä siten myöskään täydennysojitusalueiden verovapauden jatkaminen tietenkään voi tulla kysymykseen. Edellä esitetyn perusteella ei ole myöskään aiheellista muuttaa kyseisiä säännöksiä siten, että verovapaus ulotettaisiin koskemaan aikaisempien ojitusalueiden täydennysojitusta.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Pohjonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 229:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att behörig skattefrihet fortfarande skall kunna beviljas för s.k. kompletteringsdikningsområden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålet torde närmast avses sådana på 1930-talet tillkomna dikningsområden, på vilka uttorkningen i vissa fall på grund av ett alltför glest dikesnät och försummelse av dikesnätets underhåll har varit ofullständig, varför kompletteringsdikning har befunnits nödig. Av totalantalet dikeskilometer utgör kompletteringsdikena bara en liten del. Enligt uppgift från Keskusmetsälautakunta Tapio benämnda centralskogsnämnd gjordes i landets enskilda skogar till exempel år 1969 51 555 km nydiken 173 km kompletteringsdiken och år 1970 47 887 respektive 353 km.

Stadganden om skattefrihet för utdikat område och om förutsättningarna härför ingår i 15 och 16 §§ inkomstskattelagen för gårdsbruk den 15 december 1967 (543/67). I lagens 15 § 2 mom. stadgas: "Har torvmark i och för förbättrande av skogsväxten antigen helt eller delvis utdikats med markägarens medel eller har åker eller naturbete eller -äng beskogats genom sådd eller plantering, tillämpas på området vad i 1 mom. är stadgat." I sagda moment är bl. a. skattefrihetstiden i olika delar av landet fastställd. En förutsättning för tillämpningen av stadgandet måste anses vara att det är fråga om dikning för första gången eller nydikning av torvmark, som befinner sig i natrutillstånd och som är lämplig för uppdragande av skog. Man finner också stöd för en sådan uppfattning i skogsskattekommitténs betänkande (Kommittébetänkande 1964: A 15), på vilket ifrågavarande stadgande i 15 § 2 mom. baserar sig. Keskusmetsälautakunta Tapios skogsförbättringsavdelning anser inte heller genom kompletteringsdikningar vunnen båtnadsareal, som det dessutom är svårt att bestämma, vara nytt dikningsområde. Kompletteringsdikning, för vilken det också är möjligt att få skogsförbättringsmedel, är snarare att uppfatta som en åtgärd för iståndsättning av redan förefintligt dikningsområde. Stadgandet om skattefrihet för dikningsområden kan inte heller tillämpas på dikningsområden på försumpade moar, emedan föremålet för dikningen härvid inte är torvmark, utan momark.

På basen av det ovan anförda måste det anses, att stadgandena i 15 och 16 §§ inkomstskattelagen för gårdsbruk i deras nuvarande form varken har kunnat eller kan tillämpas på kompletteringsdikningar av tidigare dikningsområden, och sålunda kan fortsatt skattefrihet för kompletteringsdikningsområden naturligtvis inte heller komma i fråga. På basen av det ovan anförda är det inte heller motiverat att ändra ifrågavarande stadganden så, att skattefriheten skulle utsträckas till att även gälla kompletteringsdikning av tidigare dikningsområden.

Helsingfors den 17 november 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Kirj. ksm. n:o 230.

Räsänen ym.: Yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten piirissä tapahtuvan epäterveen liiketoiminnan lopettamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lisääntynyt tieto ihmisestä ja teknisten edellytysten paraneminen suorittaa ihmisen terveyteen liittyviä tutkimuksia ovat johtaneet lisääntyneeseen tutkimuspalvelusten kysyntään. Mutta etenkin sairausvakuutuslain säätämisen jälkeen, missä yhteydessä yhteiskunta otti huolehtiakseen osan näistä aiheutuvista kustannuksista, osittain keinotekoinen kysyntä on viime vuosina johtanut valtavan yksityisen laboratorioverkoston syntymiseen. Tätä on edesauttanut myös se, että monien sairaaloiden rakentamista ei ole vielä loppuun suoritettu eivätkä olemassaolleet laboratorio- ja röntgenosastot ole olleet riittävän tehokkaassa käytössä.

Vaikka lukuisten yksityisten tutkimuslaitosten syntyminen onkin johtanut osittain alan kehittymiseen, on entistä enemmän alkanut ilmetä myös kielteisiä piirteitä, jotka eivät ole yhteiskunnan eikä sairaan ihmisen edun mukaisia. Niinpä esimerkiksi alalla tapahtuva kilpailu ei ole johtanut maksujen alenemiseen, vaan mm. tarpeettomien tutkimusten suorittamiseen sekä edustusmenojen voimakkaaseen kasvuun kilpailtaessa potilaita ja näytteitä lähettävistä lääkäreistä ja sairaaloista.

Sen vuoksi, että yksityiset laboratoriot ovat useimmiten sairaaloissa toimivien lääkäreiden, kemistien, sairaanhoitajien jne. hallinnassa, ei läheskään aina tutkimuksia suoriteta sairaanhoidollisista tarpeista lähtien, vaan perustuen mahdollisimman suuren liikevoiton saamiseen laboratorioita ylläpitäville yhtiöille, ja tässä tarkoituksessa kohtuullisen hyvin palkatut lääkärit lähettävät omistamiinsa laboratorioihin potilaita ja näytteitä yhteiskunnan omistamista sairaaloista.

Liikevoiton maksimoimiseksi tutkimusmaksut yksityisissä alan laitoksissa ovat vähintään 20 %, yleensä 30—40 % ja jopa kaksi kertaa suurempia kuin sairausvakuutuksen korvausperusteena olevat taksat. Näin sairausvakuutus ei turvaa potilaille niitä etuja, jotka alunperin laissa oli tarkoitettu ja etenkin vähävaraisille tämä tuo kohtuuttomia rasituksia.

Yhteiskunta on ollut myötävaikuttamassa siihen, että laboratorioista ja rtg-laitoksista on tullut erittäin tuottoisia liikelaitoksia viime vuosina. Kun useat eri laboratoriot suorittavat kuitenkin samoja perustutkimuksia, on tapahtunut runsaasti päällekkäisinvestointeja mm. kalliisiin laboratoriokoneisiin ja huoneistoihin.

Vaikka yksityisten laboratorioiden ja rtg-laitosten johtavien henkilöiden työ on yleensä sivutoimista, määräävät he itselleen kohtuuttoman korkeita palkkoja, jotta liiketoiminta näyttäisi mahdollisimman tappiolliselta. Sitävastoin varsinaisten työntekijöiden palkat ovat puolestaan suhteellisen vaatimattomat, kuten laboratoriotyöntekijöiden palkat yleensäkin. Laboratoriota ylläpitävät lääkärit saattavat saada useammanlaista tuloa, joiden yhteissumma saattaa yhden henkilön osalta nousta yli 10 000 mk kuukaudessa eli reilusti yli kolminkertaiseksi verrattuna esim. kansanedustajan palkkaan. Sama lääkäri saattaa saada sairaalalääkärin palkkaa, laboratorion johtajan palkkaa, praktiikkatuloja laboratoriossa suorittamastaan yksityisvastaanotosta, jossa helposti langetaan käyttämään ylitaksoja, osinkotuloja yhtiöltä ja edellisten lisäksi edustusmenojen puitteissa hoitelee "yhtiön edun nimessä" omat huvilaskunsa. Tällaista ei voida pitää kohtuullisena.

Edellä kuvatuista syistä tapahtuu huomattavaa tulonsiirtoa vähävaraisilta varakkaille, sairailta terveille ja sairaaloiden käyttökustannukset nousevat kovasti ja kunnat joutuvat maksamaan huoltoapupotilaistaan korkeimman mahdollisen hinnan.

Kansanterveyslain ja maksuttomien palvelusten voimaantultua saattavat palvelusten kysynnän kasvaessa epäkohdat käydä rehoittamaan laboratoriotoiminnan piirissä entistä enemmän, ellei niihin puututa tiukasti jo tässä vaiheessa. Tällä hetkellä tuntuisi myös hätiköidyltä läh-

teä vahvistamaan uusia korkeimpia sairausvakuutustaksoja, niinkuin KELA:ssa on kaavailtu, koska se johtaisi välittömästi laboratorio- ja rtg-maksujen nousuun. Ensiarvoisen tärkeätä olisi tässä vaiheessa puuttua muidenkin kuin pelkkien laboratorio- ja rtg-laitoksen palkkioihin liittyviin epäkohtiin ja siksi laboratorioorganisatiotoimikunnalle määrättyä tehtäväkenttää olisikin laajennettava. Ellei tähän päästä, kustannusten rajoittaminen tällä terveydenhuollon sektorilla järkeviin ja kohtuullisiin puitteisiin ei ole mahdollista.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Pauli Räsänen.
Anna-Liisa Jokinen.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten piirissä tapahtuvan ihmisten sairautta ja yhteiskunnan rahoitusta hyväkseen käyttävän epäterveen liiketoiminnan lopettamiseksi?

Siiri Lehmonen.
Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pauli Räsäsen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 230:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä yksityisten laboratorio- ja röntgenlaitosten piirissä tapahtuvan ihmisten sairautta ja yhteiskunnan rahoitusta hyväkseen käyttävän epäterveen liiketoiminnan lopettamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on kesäkuun 24 päivänä 1970 asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on tutkia julkisen ja yksityisen sektorin laboratorioiden toiminnan organisointia kiinnittäen erityistä huomiota avohoidon laboratoriopalvelujen tarkoituksenmukaisuuteen ja toisiinsa niveltyvyyteen sekä tutkimuksista perittäviin palkkioihin kuluttajan kannalta yhdenmukaisen käytännön mahdollistuttamiseksi maassamme. Toimikunnan mietinnön valmistuttua tämän vuoden loppuun mennessä tullaan toimikunnan esityksen pohjalta ryhtymään niihin toimenpiteisiin, jotka ovat omiaan poistamaan laboratoriotoiminnassa ilmenevät epäkohdat. On ilmeistä, että toimikunnan tekemiä ehdotuksia laboratoriotoiminnan osalta voidaan soveltaa myös röntgentoimintaan.

Saanen lisäksi huomauttaa, että kansanterveystyöstä annettavan lain mukaisen toiminnan alkaessa on mahdollista entistä enemmän käyttää terveyskeskusten laboratorioiden ja röntgenin lisäksi lakisääteistä valtionapua saavien kuntien ja kuntainliittojen laboratorioita ja röntgeniä myös avohoidon hyväksi.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande, av riksdagsman Pauli Räsänen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 230:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att göra slut på den osunda affärsverksamhet som förekommer vid privata laboratorie- och röntgenanstalter och som utnyttjar människors sjukdom och samhällets finansiering?"

Såsom svar detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 24 juni 1970 en komission, vars uppdrag är att undersöka hur verksamheten vid laboratorier inom den offentliga och den privata sektorn är organiserad samt att härvid ägna särskild uppmärksamhet åt ändamålsenligheten hos och den inbördes anpassningen mellan olika slag av laboratorieservice inom den öppna vården samt åt de arvoden som uppbäres för undersökningar. Syftet härmed är att en från konsumentens synpunkt sett enhetlig praxis skall bli möjlig i vårt land. När kommissionens betänkande föreligger färdigt i slutet av detta år, kommer, på grundval av dess förslag, sådana åtgärder att vidtagas som är ägnade att eliminera de olägenheter som förekommer inom laboratorieverksamheten. Uppenbart är att de förslag kommissionen framlägger i fråga om laboratorieverksamheten också kan tillämpas på röntgenverksamheten.

Härjämte torde det tillåtas mig påpeka, att när den på den kommande lagen om folkhälsoarbetet grundade verksamheten börjar, blir det möjligt att mera än förut jämte hälsovårdscentralernas laboratorier och röntgenanläggningar även utnyttja laboratorier och röntgenanläggningar, tillhörande kommuner och kommunalförbund, vilka erhåller lagstadgat statsunderstöd, för öppen vård.

Helsingfors den 17 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 231.

Koskinen: Rakennusliike Peruskiila Oy:n menettelystä asunnon ostajia kohtaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuluneen vuoden aikana on maassamme tapahtunut rakennusliikkeiden konkursseja yllättävän runsaasti, joukossa epäilyttäviäkin tapauksia, mutta viime viikolla paljastui konkurssin jälkiseurauksena rikollisia toimintamuotoja. Kysymyksessä on hyvinkääläinen rakennusliike Peruskiila Oy, jonka taholta ja toimesta suoritettiin asunto-osakekirjojen panttaus ennen konkurssin julistamista. Yhteismenetykset 33 asunto-ostajan kohdalla Hämeenlinnassa, Riihimäellä ja Hyvinkäällä nousevat yli miljoonan markan. Hyväuskoiset vanhukset, jotka ovat sijoittaneet ainoat rahansa ja nuoret parit, jotka osakehankintansa ovat rahoittaneet raskaalla pankkiluotolla, ovat joutuneet turvattomaan ja kestämättömään tilanteeseen. Hermoromahdus, valvotut yöt ja huoli tulevaisuudesta, nämä karmeita seurauksia pyrkimyksistä saada uusi pysyvä koti. Luottamus rakennusliikkeitä kohtaan on kokenut pahan vaurion, eikä tähän asiaan sekaantuneet rahalaitoksetkaan ole epäilyksien ulkopuolella. Tältäkin kannalta asiaa tarkastellen on väärinkäytökset viipymättä tutkittava, syylliset saatettava edesvastuuseen, petoksen uhriksi joutuneiden edut ja oikeudet turvattava sekä lakisääteisin toimenpitein vastaisuudessa nykyistä paremmin suojattava asunto-osakkeiden koskemattomuus.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen hyvinkääläisen rakennusliike Peruskiila Oy:n rikollisesta toiminnasta asunto-osakeomistajia kohtaan, ja jos on,
>
> ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin rahalaitosten hallussa olevien asunto-osakkeiden laittoman myynnin ja panttauksen estämiseksi ja että edellä olevassa tapauksessa petoksen uhriksi joutuneiden menetykset korvataan?

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1971.

Aarne Koskinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Aarne Koskisen kirjallisesta kysymyksestä n:o 231:

> "Onko Hallitus tietoinen hyvinkääläisen rakennusliike Peruskiila Oy:n rikollisesta toiminnasta asunto-osakeomistajia kohtaan, ja jos on,
>
> ryhtyykö Hallitus viipymättä toimenpiteisiin rahalaitosten hallussa olevien asunto-osakkeiden laittoman myynnin ja panttauksen estämiseksi ja että edellä olevassa tapauksessa petoksen uhriksi joutuneiden menetykset korvataan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Rakennusliike Peruskiila Oy:n sekä sen sisaryrityksen Teräskiila Oy:n konkurssin yhteydessä ilmenneiden tapahtumien selvittely on ollut keskusrikospoliisin hoidettavana. Sisäasiainministeriöstä saatujen tietojen mukaan tutkimukset tässä asiassa ovat tehtyjen rikosilmoitusten suuren lukumäärän vuoksi edelleenkin käynnissä. Tämän jälkeen asianomaisten viranomaisten tehtävänä on päättää, tullaanko ja keitä vastaan nostamaan asiassa syytteitä.

Hallitus on niin ikään kiirehtinyt parhaillaan työskentelevää asunto-osakeyhtiölakikomiteaa, jonka tehtävänä, paitsi asunto-osakeyhtiölainsäädännön kokonaisuudistusta, on valmistaa hallituksen esityksen muotoon laadittava ehdotus asunto-osakeyhtiöitä koskeviin säännöksiin tehtäviksi muutoksiksi silmällä pitäen asunto-osakkeen ostajan asemaan liittyvien epäkohtien poistamista. Saatujen tietojen mukaan komitea onkin laatinut tätä tarkoittavan ehdotuksen, jonka komitea toivoo saavansa valmiiksi lähiaikoina. Ehdotuksen tarkoituksena olisi erityisesti luoda takeet ns. kaksoisluovutuksia ja -panttauksia sekä muita asunto-osakkeen ostajan asemaa vaarantavia väärinkäytöksiä vastaan. Lausuntomenettelyn jälkeen voitaneen hallituksen esitys asiassa antaa vuoden 1972 valtiopäiville.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on myös kiinnitetty huomiota mahdollisuuteen sellaisen vapaaehtoisella pohjalla toimivan vakuutus- tai takuujärjestelmän aikaan saamiseksi, jonka tarkoituksena olisi turvata asunto-osakkeen ostajan asema, mikäli asunnon saaminen esim. urakoitsijan konkurssin vuoksi tai muusta syystä vaarantuu. Tällainen järjestelmä on kehitetty Ruotsissa Rakennusurakoitsijayhdistyksen ja Rakennusteollisuusliiton toimesta 1960-luvulla. Mikäli vapaaehtoisuuteen perustuvaa vakuutus- tai takuujärjestelmää ei kuitenkaan saataisi aikaan, on ryhdyttävä muun ohella harkitsemaan pakollisen vakuutuksen aikaansaamista asunto-osakkeen ostajan aseman turvaamiseksi.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1971.

Oikeusministeri *K. J. Lång.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Aarne Koskinen ställda skriftliga spörsmål nr 231:

> "Är Regeringen medveten om byggnadsfirman Peruskiila Oy:s, med hemort i Hyvinge, brottsliga verksamhet gentemot bostadsaktieägare, och om så är,
>
> kommer Regeringen ofördröjligen att vidtaga åtgärder till förhindrande av olaglig försäljning och pantsättning av bostadsaktier i penninginrättningars besittning och på det att förlusterna för dem som i förevarande fall blivit offer för bedrägeri blir ersatta?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Utredningen av de händelser som inträffat i samband med byggnadsfirman Peruskiila Oy:s och dess systerföretag Teräskiila Oy:s konkurs har handhafts av centralkriminalpolisen. Enligt uppgifter som erhållits från ministeriet för inrikesärendena pågår undersökningarna i denna sak till följd av det stora antalet brottsanmälningar fortfarande. Härefter är det vederbörande myndigheters uppgift att besluta huruvida och mot vilka åtal i saken skall väckas.

Helsingfors den 15 november 1971.

Regeringen har likaså påskyndat den för närvarande verksamma bostadsaktiebolagskommitténs arbete, vars uppgift, förutom en totalreform av bostadsaktiebolagslagstiftningen, är att i formen av en regeringsproposition uppgöra förslag till ändringar i stadgandena om bostadsaktiebolag med hänsyn till avlägsnande av de missförhållanden som anknyter till bostadsaktieköpares ställning. Enligt erhållna uppgifter har kommittén även uppgjort ett förslag i detta syfte, vilket kommittén hoppas få färdigt under den närmaste tiden. Förslagets ändamål vore särskilt att skapa garantier mot s.k. dubbelöverlåtelser och -pantsättningar samt andra missbruk, som äventyrar bostadsaktieköpares ställning. Efter remissförfarandet torde en regeringsproposition i saken kunna avlåtas till 1972 års riksdag.

Utöver ovan nämnda åtgärder har uppmärksamhet även fästs vid möjligheterna att åstadkomma ett sådant på frivillig bas verkande försäkrings- eller garantisystem, vars syfte vore att trygga bostadsaktieköpares ställning för den händelse erhållandet av bostad till följd av t.ex. entreprenörens konkurs eller av annan orsak skulle äventyras. Ett dylikt system har under 1960-talet utvecklats i Sverige på åtgärd av Byggnadsentreprenörföreningen och Byggnadsindustriförbundet. Om ett på frivillighet baserat försäkrings- eller garantisystem likväl icke fås till stånd, bör man vid sidan om annat taga i övervägande att åstadkomma en obligatorisk försäkring till tryggande av bostadsaktieköpares ställning.

Justitieminister *K. J. Lång.*

Kirj. ksm. n:o 232.

Sinisalo ym.: Arvonlisäverojärjestelmään liittyvien selvitysten saattamisesta julkisuuteen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiovallan taholta on eri yhteyksissä ilmoitettu suoritettavan valmisteluja siirtymisestä liikevaihtoverotuksessa ns. arvonlisäverojärjestelmään. Tätä toimenpidettä perustellaan erityisesti kapitalistisen yrittäjätoiminnan kilpailukykyisyyden parantamisella. Arvonlisäverojärjestelmä toteutettuna toisikin uusia verohelpotuksia nimenomaan suurpääomalle ja lisäisi kuluttajaväestön kannettavaksi tulevaa liikevaihtoverorasitusta huomattavasti vielä nykyisestään. Se tulisi vaikeuttamaan myös pienyrittäjätoimintaa.

Valtiovarainministeriössä on suoritettu pitkälle meneviä valmisteluja arvonlisäverojärjestelmän toteuttamiseksi. Tiettävästi on valmistettu myös selvitykset miten liikevaihtoveroa tultaisiin korottamaan mm. välttämättömyystarvikkeiden ja palvelusten osalta korvaamaan sitä tulonmenetystä, jonka suuryritystoiminnalle myönnettäväksi suunnitellut verohelpotukset tulisivat aiheuttamaan. Tiettävästi myös laskelmat kuluttajaväestön verotuksen lisääntymisen markkamääristä sekä jakaantumisesta eri sosiaaliryhmille ovat valmiina.

Julkisuuteen ei näitä selvityksiä ole kuitenkaan saatettu. Kansalaisilla ei ole näin ollen mahdollisuutta näihin asiatietoihin pohjautuvaan ennakkokäsittelyyn arvonlisäverojärjestelmän toteuttamisen seuraamuksista.

Edellä mainitut suunnitelmat ja selvitykset tulisi viipymättä julkistaa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus julkistaa arvonlisäverojärjestelmän valmistelussa tehdyt selvitykset suunnitellun uuden veron hinnankorotus- ym. kielteisistä vaikutuksista eri sosiaaliryhmille?

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1971.

Taisto Sinisalo. Rainer Virtanen. Irma Rosnell.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 232:

> "Aikooko Hallitus julkistaa arvonlisäverojärjestelmän valmistelussa tehdyt selvitykset suunnitellun uuden veron hinnankorotus- ym. kielteisistä vaikutuksista eri sosiaaliryhmille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tehdessään ehdotuksen nykyisen liikevaihtoverojärjestelmän korvaamisesta ns. lisäarvonverojärjestelmällä liikevaihtoverokomitea esitti mietinnössään (komiteanmietintö 1969: B 35) varsin laajoja selvityksiä ehdotustensa vaikutuksista eräiden elintarvikkeiden hintoihin sekä yleensä kuluttajahintoihin. Valtiovarainministeriön toimesta on sittemmin pyritty täydentämään näitä selvityksiä, mikä työ on vielä kesken.

Valtioneuvoston piirissä suoritetaan jatkuvasti laajoja selvitys- ja suunnittelutehtäviä lainsäädännön ja hallinnon kehittämiseksi. Ei ole mahdollista eikä aina tarkoituksenmukaistakaan saattaa julkisuuteen kaikkia laadittuja selvityksiä ja suunnitelmia, varsinkaan silloin kun ne vielä ovat keskeneräisiä. Yleisenä periaatteena onkin pidetty sitä, että selvitykset pyritään julkistamaan vasta niiden valmistuttua.

Kun siirtyminen lisäarvonverotukseen mahdollisesti tulee ajankohtaiseksi, tullaan hallituksen toimesta antamaan Eduskunnalle asiaa koskevan esityksen yhteydessä riittävästi informaatiota, jotta Eduskunta voisi tehdä ratkaisunsa laajoihin ja monipuolisiin asiatietoihin nojautuen. Tästä syystä ja suoritettujen selvitysten keskeneräisyyden vuoksi hallitus pitää epätarkoituksenmukaisena tässä vaiheessa julkistaa ed. Sinisalon ym. kirjallisessa kysymyksessä tarkoitettuja selvityksiä.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 20 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 232:

> "Ämnar Regeringen offentliggöra de utredningar som vid beredningen av mervärdeskattesystemet har gjorts om den planerade nya skattens prishöjande och andra, för olika socialgrupper negativa verkningar?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Omsättningsskattekommittén framlade, när den avgav förslag om att det nuvarande omsättningsskattesystemet skall ersättas med ett s.k. mervärdeskattesystem (kommittébetänkande 1969: B 35), mycket omfattande utredningar om de verkningar dess förslag skulle komma att få för priserna på vissa livsmedel och på konsumentpriserna överhuvudtaget. Genom finanministeriets försorg har bemödanden sedermera gjorts att komplettera dessa utredningar. Arbetet härmed pågår alltjämt.

Inom statsrådet utföres ständigt omfattande utrednings- och planeringsuppgifter för utvecklande av lagstiftning och förvaltning. Det är inte möjligt och inte heller alltid ändamålsenligt att offentliggöra alla utredningar och planer, som har utarbetats, särskilt inte medan de ännu är ofullbordade. Den allmänna principen härvidlag har varit, att, att utredningarna såvitt möjligt offentliggörs först när de föreligger färdiga.

När en övergång till mervärdebeskattning möjligen blir aktuell kommer Riksdagen att genom regeringens försorg i samband med propositionen i saken erhålla tillräcklig information därom, så att Riksdagen kan träffa sitt avgörande med stöd av omfattande och mångsidiga sakuppgifter. Fördenskull och emedan de gjorda utredningarna ännu inte har slutförts finner regeringen det inte ändamålsenligt att i detta skede offentliggöra de utredningar som åsyftas i riksdagsman Sinisalos m. fl. skriftliga spörsmål.

Helsingfors den 16 november 1971.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kirj. ksm. n:o 233.

Vaittinen ym.: Aborttitilanteesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kun lakia raskauden keskeyttämisestä aikaisemmin käsiteltiin eduskunnassa, esitettiin monelta taholta vahvoja epäilyksiä siitä, että laki hallituksen esittämässä muodossa saattaa johtaa moniin haitallisiin vaikutuksiin. Lakiesitykseen ehdotetut muutokset, joilla pyrittiin estämään epäiltyjä haittavaikutuksia kuten sitä, ettei laki rohkuttelisi eikä loisi edellytyksiä abortin liialliseen yleistymiseen eikä käyttämiseen ehkäisymenetelmänä, eivät saaneet riittävää kannatusta.

Hyväksyessään raskauden keskeyttämistä koskevan lakiesityksen eduskunta edellytti Hallituksen huolehtivan siitä, että lääkintöhallitus antaa lain täytäntöönpanijoille tarpeelliset ohjeet ja määräykset lakiehdotuksen säännösten, erityisesti sen keskeyttämisperusteiden soveltamisesta mahdollisimman yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi. Samassa yhteydessä eduskunta edellytti, että pikaisesti ryhdytään tarmokkaisiin toimenpiteisiin sukupuolivalistuksen ja ehkäisyneuvontatyön tehostamiseksi nykyisestään tai olemassa olevan terveydenhuoltojärjestelmän puitteissa.

Epäilykset, joita lain käsittelyn yhteydessä tuotiin julki, ovat käytännössä osoittautuneet aiheeksi. Kerättyjen tietojen ja tilastojen perusteella voidaan vain todeta, että abortista on muodostunut melko yleinen ehkäisymenetelmä. Tavoitteet, joihin lailla pyrittiin, eivät näytä lähimainkaan toteutuneen. Tilanne keskeyttämissairaaloissa on lain voimassaoloaikana muodostunut katastrofaaliseksi. Keskeyttämissairaaloihin hakeutuvat ovat nuoria, terveitä, pääasiassa kaupunkilaisia, hyvin toimeentulevia aviovaimoja, jotka vain mukavuussyistä eivät halua synnyttää lapsia. Sen sijaan monilapsiset maan pohjois- ja itäosissa asuvat perheenäidit eivät ole mainittavassa määrin käyttäneet hyväkseen uuden lain tarjoamia mahdollisuuksia. Valtava aborttipotilaiden tulva sairaaloissa ei ole jäänyt uuden aborttilain alkuvaiheen ohimeneväksi ilmiöksi, kuten toivottiin. Laki on ollut voimassa vajaat puolitoista vuotta, ja aborttien määrä kasvaa koko ajan. Tämän vuoden alkupuoliskolla Suomessa syntyi pyörein luvuin 30 000 lasta ja tehtiin 9 500 aborttia. Kun keskeytykset on lääkintöhallituksen antamien määräysten mukaan tehtävä kiireellisesti, on tilanne sairaaloissa muodostunut sellaiseksi, että monet kiireelliset gynekologista hoitoa tarvitsevat potilaat joutuvat odottamaan pitkään terveitten keskeytystä vaativien naisten kustannuksella.

Mitä Hallitus on tehnyt niiden Hallitusta velvoittavien toivomusten suhteen, jotka eduskunta esitti aborttilain hyväksymisen yhteydessä? Tätä asiaa tiedusteltiin Hallitukselta muun muassa 16 päivänä huhtikuuta 1971 suullisessa kysymyksessä. Sosiaali- ja terveysministeri Kuusen vastaus oli silloin: "Hallituksen piirissä tunnetaan erityisesti huolta ehkäisyneuvonnan riittämättömyydestä. Sen sijaan ne muutokset, mitä tällä hetkellä itse aborttilaki näyttää aiheuttavan, eivät ole mitenkään hälyttäviä." Mitä Hallitus mahdollisesti on tehnyt tämän "huolen tuntemisen" lisäksi, ei ministeri Kuusi vastauksessaan maininnut, eikä siitä sen jälkeenkään ole julkisuuteen annettu tietoja.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä aborttitulvan hillitsemiseksi?

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1971.

Alli Vaittinen.
Anna-Liisa Linkola. Erkki Häkämies. Maija Heino.
Juha Vikatmaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 20 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Alli Vaittisen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 233:

"Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä aborttitulvan hillitsemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Raskauden keskeyttämisestä annetun lain muutos merkitsi huomattavaa muutosta raskauden laillisten keskeytysten suhteen. Laki on ollut voimassa vasta suhteellisen lyhyen ajan. Lakia säädettäessä oli eräänä perusteena laittomien keskeytysten aiheuttama kansanterveydellinen ongelma. Asian luonteesta johtuen laittomien aborttien määristä ei ole olemassa tilastolukuja. Arvioidut määrät ovat kuitenkin olleet huomattavaa suuruusluokkaa. Koska laittomat keskeytykset ovat olleet vakavasti vaarantamassa terveyttä ja aiheuttaneet pysyvääkin terveydenhaittaa, on ensisijaisesti ollut tarpeen ehkäistä laittomat keskeytykset. Näkyvissä on, että tässä suhteessa on onnistuttu. Ennen laittomaan aborttiin päätyneet raskaudet esiintyvät nyt laillisesti keskeytettyjen aborttien lukujen nousuna. Nyt keskeytykset siis suoritetaan lääketieteellisesti asianmukaisissa olosuhteissa, jolloin terveydelliset vaarat ovat vähimmät. Tässä suhteessa on kehitystä pidettävä parannuksena aikaisempaan verrattuna. Lääkintöhallituksen keräämät tiedot vuodelta 1970 osoittavat, että laillisten keskeytysten lisääntyminen on ollut suurin keskimmäiseen sosiaaliryhmään kuuluvien naisten keskuudessa. Kehittymättömien läänien alueella lisäys on kohdistunut alimpaan sosiaaliryhmään. Alueittaiset laillisten keskeytysten erot ovat jonkin verran jo vuoden 1970 aikana pienentyneet.

Jo aborttilain uudistamista edeltäneenä aikana oli merkille pantavissa laillisten keskeytyste nopea vuosittainen nousu. Uudenmaan lääniss suoritettiin silloin laillisia keskeytyksiä suunnil leen tuhatta synnyttäjää kohden suurempi määr kuin lain uudistamisen jälkeen on suoritettu useimmissa muissa lääneissä. Koska jo uudis tusta edeltäneissäkin olosuhteissa keskeytyste lukumäärässä oli odotettavissa jatkuvaa nousua on vaikea osoittaa kuinka suuri osuus lisääntymiseen on johtunut lain uudistuksesta.

Vaikkakin lain uudistuksen vaikutusten ar vioiminen on näin lyhyen voimassaoloajan jäl keen vaikeata, on todettava, että on voitu ase tettujen tavoitteiden mukaisesti vähentää laitto mien keskeytysten määrää sekä tasoittaa lääniei välisiä eroja. Toisaalta keskeytysten kokonais määrä on huomattavan suuri ja tulee todennä köisesti vielä kasvamaan alueellisten erojen ta soittuessa.

Lääkintöhallituksen tilastoista ei ole saata vissa selvitystä, miten suuri on ollut aborttien siis laillisten ja laittomien kokonaismäärä ja sei muutos. On kuitenkin selvää, ettei raskaudei laillista keskeytystä ole pidettävä yleisenä ehkäi symenetelmänä ei toivottujen lasten suhteen Abortti muodostaa aina terveydellisen vaara ja sen toimeenpano sitoo lääkintöpalvelujen ka pasiteettia. Jotta aborttien kokonaismäärää voi taisiin tehokkaasti vähentää, on raskauden en nalta ehkäisyyn kiinnitettävä riittävästi huo miota. Tässä suhteessa onkin neuvontaa pyritty kehittämään ja tehostamaan. Yleisten käsitysten asenteiden ja käyttäytymistapojen muutos ei kui tenkaan tapahdu äkillisesti. Tarvitaan huomatta vasti tehokkaampaa ohjausta ja neuvontaa sek muita palveluksia ehkäisyneuvonnan alalla Tässä tarkoituksessa on kansanterveystyöstä an nettuun lakiesitykseen sisällytetty erityismai ninta siitä, että terveysneuvontaan sisältyy myö ehkäisyneuvonta.

Kansanterveystyöstä annetun lakiesitykse edellyttämässä valtakunnallisessa suunnitelmass on tarpeen erityisesti painottaa ehkäisytoimin nan kehittämistä ja vastaavasti asettaa kunnill

tehtäväksi selvittää, miten asia kussakin terveyskeskuksessa järjestetään. Lääkintöhallituksen käsityksen mukaan kansanterveystyöstä annettu lakiesitys hyväksyttynä antaa tarpeellisen toimivallan ehkäisyneuvonnan suhteen. Koska esitys on jo Eduskunnan käsiteltävänä, on se myös nopein tapa saada ehkäisyneuvonnan kehittämiselle tarvittavat lainsäädännölliset puitteet.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 20 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Alli Vaittinen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 233:

"Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att stävja abortfloden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den ändrade lagen om avbrytande av havandeskap innebar en märkbar ändring i fråga om lagligt avbrytande av havandeskap. Lagen har varit i kraft en relativt kort tid. Då lagen stiftades var ett av motiven det problem i fråga om folkhälsan som de olagliga avbrytandena av havandeskap medförde. På grund av sakens natur finns inga statistiska uppgifter om antalet olagliga aborter. Antalet har dock uppskattats till rätt stort. Då de olagliga avbrytandena av havandeskap har medfört allvarliga hälsorisker och även föranlett bestående men för hälsan, har det i första hand varit nödigt att förhindra olagliga aborter. Det verkar som om man skulle ha lyckats i detta hänseende. De havandeskap som tidigare ledde till olaglig abort ökar nu antalet lagligt avbrutna havandeskap. Nu utförs alltså aborterna under i medicinskt hänseende vederbörliga förhållanden varvid riskerna för patientens hälsa är de minsta möjliga. I detta hänseende bör utvecklingen anses såsom en förbättring i jämförelse med tidigare förhållanden. Av medicinalstyrelsen för år 1970 insamlade uppgifter utvisar, att ökningen av lagliga aborter har varit störst bland kvinnor som hör till den mellersta socialgruppen. Inom de outvecklade länens område har ökningen varit störst bland den lägsta socialgruppen. Skiljaktigheterna i fråga om lagliga aborter inom olika områden har redan under år 1970 i viss mån minskat.

Redan under tiden före förnyandet av abortlagen kunde man observera, att det årliga antalet lagliga aborter snabbt ökade. I Nylands län utfördes då ett större antal lagliga aborter per omkring tusen föderskor än vad som efter lagreformen har utförts i de flesta andra län. Då man redan under de förhållanden som rådde före förnyandet av lagen kunde förutse, att antalet aborter fortgående skulle stiga, är det svårt att påvisa hur stor andel av ökningen som beror på lagreformen.

Fastän det är svårt att bedöma verkningarna av lagreformen efter en så här kort giltighetstid bör det konstateras, att man i enlighet med de mål som ställts har kunnat minska antalet olagliga aborter samt utjämna skillnaderna mellan olika län. Å andra sidan är totalantalet aborter mycket stort och det kommer troligtvis ytterligare att öka allt efter som de regionala skiljaktigheterna utjämnas.

Av medicinalstyrelsens statistik framgår ej hur stort antalet aborter, d.v.s. såväl lagliga som olagliga, har varit och vilken förändring det undergått. Självklart är likväl, att lagligt avbrytande av havandeskap icke skall anses såsom ett allmänt preventivmedel i fråga om icke önskade barn. En abort innebär alltid en viss hälsorisk och utförandet av den binder kapaciteten i fråga om medicinska tjänster. För åstadkommande av en effektiv minskning av totalantalet aborter bör tillräcklig uppmärksamhet fästas vid preventivt förhindrande av havandeskap. I detta avseende har man också strävat till att utveckla och effektivera rådgivningen. En ändring av allmänna uppfattningar, inställningar och beteendemönster sker dock icke plötsligt. Det behövs avsevärt effektivare ledning och rådgivning samt andra tjänster på den förebyggande rådgivningens område. I detta syfte har i propositionen angående lagen om folkhälsoarbetet intagits ett särskilt omnämnande om att hälsorådgivning även omfattar rådgivning angående förebyggande av havandeskap.

I den i propositionen angående lagen om folkhälsoarbetet förutsatta riksomfattande planen är det skäl att särskilt betona vikten av att ut-

veckla den förebyggande verksamheten och att ålägga kommunerna att utreda på vilket sätt saken skall ordnas i de olika hälsovårdscentralerna. Enligt medicinalstyrelsens uppfattning ger lagen om folkhälsoarbetet, om propositionen godkännes, tillräcklig befogenhet i fråga om rådgivning angående förebyggande av havandeskap.

Då lagpropositionen redan är under behandling i riksdagen, utgör den det snabbaste sättet att åstadkomma en legislativ ram för utvecklande av den förebyggande rådgivningen.

Helsingfors den 17 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 234.

Kaarna ym.: Virkapuhelimien järjestämisestä metsänparannustehtävissä toimiville metsäteknikoille.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Metsänparannustehtävissä toimivat metsäteknikot (n. 130 miestä) ovat puhelimen käyttöön nähden aina olleet muita metsäteknikoita huonommassa asemassa siinä, että he ovat joutuneet itse kustantamaan työasioiden hoitamiseen tarvitsemansa puhelimen. Muut työnantajat kuten puutavarayhtiöt, piirimetsälautakunnat, mhy:t ja metsähallitus ovat yleensä hankkineet metsäteknikoilleen työnantajan puhelimen. Metsänparannusteknikot saivat aikaisemmin täyden korvauksen puhelimensa vuosi- ja perusmaksuista sekä korvauksen puhelumaksuista sen mukaan kuinka paljon puheluista oli työpuheluita. Tilanne muuttui huonommaksi vuoden vaihteessa 1969—70 valtiovarainministeriön järjestelyosaston määrättyä (Vv.-ministeriön järjestelyosaston kirje n:o 756/69 pvm. 29. 12. 1969), että omasta puhelimesta ei makseta vuosi- ja perusmaksuja ja metsähallituksen määrättyä (Metsähallituksen kirje 1. 4. 1970 n:o H 2546), että omasta puhelimesta puhutut kaukopuhelut on aina tilattava valtion keskuksen kautta ja että automaattista kaukovalintaa ei saa käyttää. Nämä metsänparannusteknikoiden etua loukkaavat päätökset johtivat siihen, että metsänparannusteknikoiden ammattiyhdistys Tapion teknikot ry päätti, että teknikot eivät 1. 5. 1970 alkaen ota vastaan työpuheluita omaan puhelimeensa eikä käytä sitä työpuhelujen puhumiseen.

Nykyinen tilanne haittaa varsin pahoin metsänparannuspiirien normaalia työskentelyä. Piirin toimistosta ei saada yhteyttä teknikoihin muutoin kuin kirjoittamalla kirje. Laaja asiakaskunta (vuosittain lasketaan olevan n. 70 000 kpl osakastiloja metsänparannushankkeissa) saa yhteyden teknikoihin vain kirjeitse tai käymällä ao. teknikon luona. Samoin teknikoiden alaisuudessa toimivat työnjohtajat ja metsänparannustöitä suorittavat urakoitsijat joutuvat tekemään pitkiä ja aikaavieviä matkoja päästäkseen hoitamaan asioita teknikoiden kanssa. Vastaavasti teknikoiden yhteydenotto edellämainittuihin on huomattavasti vaikeutunut, koska puhelinta ei ole välittömästi käytettävissä. Metsänparannustehtävissä esiintyy usein sellaisia tapauksia, joissa nopea yhteyden saanti olisi aivan välttämätöntä. Tällaisista tapauksista mainittakoon mm.:

— Keväisin joudutaan tilaamaan ja kuljettamaan metsitystyömaille suuria taimimääriä. Kun on kysymys elävästä taimimateriaalista, joka pilautuu hyvin helposti, ei ole aikaa ottaa yhteyttä kirjeitse, vaan olisi aivan välttämätöntä saada nopea puhelinyhteys.

— Tie- ja ojitustyömaille joudutaan tilaamaan ja kuljettamaan runsaasti räjähdysaineita. Tällöin on aivan välttämätöntä, että ao. metsäteknikkoon saadaan nopeasti yhteys.

— Metsänparannustyömaat sijaitsevat hajallaan teknikon toimialueella, joka yleensä käsittää useita pitäjiä. Tilanteet näillä työmailla saattavat muuttua hyvin nopeasti ja nopea yhteyden saanti olisi töiden tarkoituksenmukaisen suorittamisen ja taloudellisuuden kannalta useinkin aivan välttämätöntä.

Nykyinen systeemi, jonka mukaan teknikko ei ota vastaan kotipuhelimeensa työasioita koskevia virkapuheluita eikä myöskään puhu omasta puhelimestaan virkapuheluita, tulee kaikille osapuolille kalliimmaksi kuin entinen systeemi.

— Metsänomistajat joutuvat tekemään usein varsin pitkiäkin matkoja saadakseen yhteyden ao. teknikkoon.

— Urakoitsijat joutuvat uhraamaan työaikaansa ja tekemään matkoja asioiden takia, jotka normaalisti voitaisiin hoitaa puhelimella.

— Teknikot joutuvat varsin pientenkin asioiden takia tekemään virkamatkoja, koska heillä ei ole puhelinta asioiden hoitamiseen. Tästä on aiheutunut matkakustannuksiin huomattavaa

nousua. Nykyisin teknikot soittavat virkapuhelunsa baareista, huoltoasemilta, puhelinkioskeista ym. paikoista, joissa puhelinmaksut ovat yleisesti hyvin korkeat.

— Metsähallituksen määräys (1. 4. 1970 n:o 2546), jonka mukaan kaukopuhelut on tilattava valtion kautta, hankaloittaa nopeaa yhteydenottoa. Valtion kautta tilattuna tulevat kaukopuhelut myöskin suoraa kaukovalintaa kalliimmaksi.

Kun metsänparannustehtävissä toimivien metsäteknikkojen työ on monessa suhteessa erilaista kuin monien muiden valtion virkamiesten, joka vaatii paljon ja usein nopeaa yhteydenpitoa metsänparannuspiiriin ja metsänparannushankkeiden työkenttään, toimitsijamiehiin, osakkaisiin, koneyrittäjiin ja metsätyöntekijöihin sekä päinvastoin, niin nykyiseen tilanteeseen pitäisi saada mitä pikimmin korjaus niin, että asioiden nopea ja joustava hoitaminen sekä metsänparannuspiirin eri toimihenkilöiden välillä että asiakkaiden kanssa olisi mahdollista. Työmäärien ja yhteydenottotarpeen jatkuvasti lisääntyessä olisi ensiarvoisen tärkeää, että metsäteknikoilla olisi virkapuhelin.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä vaikeasta tilanteesta, joka on muodostunut metsänparannustehtävissä toimivien metsäteknikkojen puhelimen käytössä, ja jos on,

aikooko Hallitus järjestää heille virkapuhelimet vai mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä sanotun epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1971.

Mikko Kaarna.
Pentti Poutanen.
Reino Karpola.
Esko Pekonen.
Matti Maijala.
Eino Lottanen.
Orvokki Kangas.
J. E. Partanen.
Jouko Siikaniemi.
Esko Härkönen.

Heimo Linna.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 21 päivältä lokakuuta 1971 n:o 1386 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kaarnan ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä vaikeasta tilanteesta, joka on muodostunut metsänparannustehtävissä toimivien metsäteknikkojen puhelimen käytössä, ja jos on,
> aikooko Hallitus järjestää heille virkapuhelimet vai mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä sanotun epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa on mainittu, että ennen virkapuhelimien käytöstä sekä niiden hankkimisesta valtion virkamiehille 6. 3. 1969 annetun valtioneuvoston päätöksen (170/69) sekä valtiovarainministeriön ja metsähallituksen sen nojalla antamien ohjeiden voimaantuloa maksettiin keskusmetsälautakuntien metsänparannustehtävissä toimiville metsäteknikoille omasta asuntopuhelimesta puhutuista työpuheluista suoritetun korvauksen lisäksi myös puhelimen vuosi- ja perusmaksut. Tällöin ei kuitenkaan korvattu lainkaan paikallisia työasioita koskevia puheluja, vaan vuosi- ja perusmaksujen suorituksen katsottiin olevan juuri korvausta niistä. Koskaan ei liioin ole korvattu oman puhelimen käyttämistä puhelujen vastaanottoon, mistä metsäteknikot ovat 1. 5. 1970 lähtien kieltäytyneet.

Voimassa olevien ohjeiden mukaan korvataan metsäteknikoille heidän omista puhelimistaan puhumat työasioita koskevat kaukopuhelut valtion keskuksen kautta tilattuina puhelumaksukuitteja tai telelaskuja vastaan. Määräys kaukopuhelujen tilaamisesta valtion keskuksen kautta on tarpeellinen julkisten varojen käytön valvonnan kannalta, minkä lisäksi näin menetellen asianomaisen metsäteknikon ei ole tarpeen pitää puhelupäiväkirjaa. Kun tilausmaksut, jotka aiheutuvat kaukovalintaisten automaattipuhelujen tilaamisesta valtion keskuksen kautta, myöskin tuloutetaan valtiolle, eivät nämä kustannukset lisää valtion todellisia menoja. Työasioita koskevat paikallispuhelut korvataan asianomaiselle metsäteknikolle täysimääräisinä sen mukaan kuin hän osoittaa niitä puhuneensa tai hänen harkitaan niitä puhuneen. Näin ollen saavat metsäteknikot täyden korvauksen oman puhelimensa käytöstä työasioiden hoitamiseen samalla tavalla kuin valtion omat virkamiehetkin. Muutos aikaisempaan käytäntöön verrattuna on yleensä melko vähäinen.

Keskusmetsälautakuntien palveluksessa olevista metsänparannustehtävissä toimivista metsäteknikoista on kahdeksalla nykyisin valtion varoilla hankittu asuntopuhelin. Tarkoituksena on lisätä tulo- ja menoarvion sallimissa rajoissa työnantajan puhelimia.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1386 av den 21 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kaarna m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om den svåra situation som har uppstått för de skogstekniker som är verksamma i skogsförbättringsuppgifter i fråga om användningen av telefon, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att åt dem ordna tjänstetelefoner eller vilka åtgärder ämnar den vidtaga för avhjälpande av sagda missförhållande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för spörsmålet nämnes, att innan statsrådets beslut av den 6 mars 1969 om användning av tjänstetelefoner samt om anskaffning av sådana för statens tjänstemän (1970/69) samt finansministeriets och forststyrelsens med stöd av detta utfärdade anvisningar trädde i kraft erlades till skogstekniker som var verksamma i centralskogsnämndernas skogsförbättringsuppgifter utöver ersättning för samtal som i arbetsangelägenheter ringdes från egen bostadstelefon även års- och grundavgifter för telefonen. Härvid ersattes likväl icke alls lokala samtal i arbetangelägenheter, utan erläggandet av års- och grundavgifterna ansågs utgöra ersättning för dessa. Någon ersättning har aldrig heller erlagts för användning av telefonen för mottagande av samtal, vilket skogsteknikerna sedan 1. 5. 1970 vägrat att göra.

Enligt gällande anvisningar erhåller skogsteknikerna ersättning för de fjärrsamtal som de i arbetsangelägenheter, ringer från sin egen telefon och vilka beställts genom statens central, mot samtalsavgiftskvitton eller teleräkningar. Bestämmelsen att fjärrsamtal skall beställas genom statens central är nödig med tanke på övervakningen av användningen av allmänna medel, och tack vare detta förfarande behöver skogstekniker icke heller föra dagbok över samtalen. Då de beställningsavgifter som föranleds av beställning av fjärrvalsautomatsamtal genom statens central också redovisas såsom inkomst till staten, ökar dessa kostnader icke statens verkliga utgifter. För lokala samtal i arbetsangelägenheter erhåller vederbörande skogstekniker ersättning till fullt belopp i den mån han styrker sig ha haft dylika samtal eller han prövas ha haft sådana. Sålunda erhåller skogsteknikerna full ersättning för användningen av egen telefon för handhavandet av arbetsangelägenheter på samma sätt som statens egna tjänstemän. Förändringen är i jämförelse med tidigare praxis i allmänhet rätt ringa.

Av de skogstekniker som är anställda av centralskogsnämnder och verksamma i skogsförbättringsuppgifter har åtta för närvarande en med statens medel anskaffad bostadstelefon. Avsikten är att inom den av inkomst- och utgiftsstaten tillåtna ramen öka antalet av arbetsgivarens telefoner.

Helsingfors den 18 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 235.

Vilmi ym.: Lapin ja Oulun läänissä sijaitsevien kruununluontoisten tilojen omistussuhteiden selvittämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräiden kruununluontoisten tilojen ja tilanosien järjestelystä 12. 11. 1965 annetussa laissa n:o 598/65 säädetään, että tämän lain tullessa voimaan tila muuttuu perintöluontoiseksi ja että lääninhallitusten tulee antaa hakemuksetta ja vastikkeetta tila sen asukkaille luovutuskirjalla kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Oulun ja Lapin lääneissä on tänä päivänä yli 100 tämänkaltaista kruununluontoista tilaa, joille lääninhallitukset eivät ole antaneet luovutuskirjaa. Sotien hävitysten vuoksi ovat monet omistussuhteet epäselviä, mutta perintöoikeus ja omistusoikeus tiloihin on kiistaton ja riidaton. Nyt lain kolmen vuoden toimeenpanoajan umpeenkuluttua ovat lääninhallitukset ryhtyneet pakkotoimenpiteisiin näiden tilojen saattamiseksi valtion hallintaan.

Menettely koetaan hirveänä vääryytenä näiden tilojen asukkaiden taholla, koska heille on taattu tilojen asumis- ja rakentamisoikeus. Eihän voitane pitää asukkaiden syynä sitä, että sotien aikana ovat tilojen omistusta osoittavat asiakirjat tuhoutuneet, useimmassa tapauksessa palaneet. Yrityksistä huolimatta ei ole löytynyt sellaista lainopillista apua, että palaneiden omistuskirjojen tilalle olisi saatu uusia 25 vuoden selvitystyöstä huolimatta. Kuitenkaan kukaan paikallinen viranomainen ei kiellä eikä kiistä asukkaiden omistusoikeutta. Asukkaat ovat maksaneet veroja tilastaan lähes vuosisadan. He ovat luopuneet mm. täysien rintamamiestilaoikeuksien käytöstä siinä uskossa, että tämä kruununluontoinen perintötila on heidän. Nyt kuitenkin lain liian lyhyestä toimeenpanoajasta johtuen epäselvinä pidettävät omistussuhteet aiheuttavat sen, että Kainuusta ja Lapista pakkosiirretään yli 100 kruununluontoista tilaa ilmaiseksi valtiolle. Tämä on oikeusvaltiossa niin pöyristyttävä menettely, että sitä ei voida hyväksyä. Ei varmaan eduskuntakaan lakia säätäessään ole tätä tarkoittanut. Tämän vuoksi lain toimeenpanoaikaa olisi jatkettava ainakin viidellä vuodella, jona aikana kaikille kruununluontoisten tilojen asukkaille annettaisiin hakemuksetta ja vastikkeetta tilan omistusta osoittava luovutuskirja. Samoin olisi kiireellisesti annettava määräys tilojen valtiolle siirtämistä tarkoittavien katselmustoimenpiteiden keskeyttämisestä .

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että Lapin ja Oulun lääneissä olevien yli 100 kruununluontoisen tilan omistussuhteita koskevien asiakirjojen tuhoutumisen johdosta nämä tilat ollaan siirtämässä lain 598/65 perusteella valtion omistukseen, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin meneillään olevien katselmustoimenpiteiden keskeyttämiseksi siksi, kunnes valtion antaman oikeusavun turvin tilojen todelliset omistussuhteet tulevat selvitetyksi ja tilat luovutetaan niiden nykyisille asukkaille?

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1971.

Pekka Vilmi. J. E. Partanen. Reino Kangas.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 22 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 235:

> "Tietääkö Hallitus, että Lapin ja Oulun lääneissä olevien yli 100 kruununtuontoisen tilan omistussuhteita koskevien asiakirjojen tuhoutumisen johdosta nämä tilat ollaan siirtämässä lain 598/65 perusteella valtion omistukseen, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin meneillään olevien katselmustoimenpiteiden keskeyttämiseksi siksi, kunnes valtion antaman oikeusavun turvin tilojen todelliset omistussuhteet tulevat selvitetyksi ja tilat luovutetaan niiden nykyisille asukkaille?"

Vastauksena kysymykseeen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Eräiden kruununluontoisten tilojen ja tilanosien järjestelystä annetussa laissa (598/65) tarkoitettuja tiloja on saatujen selvitysten mukaan maassamme noin 150. Tähän mennessä ovat lääninhallitukset antaneet mainitun lain mukaisen luovutuskirjan asukkaalle 109 tapauksessa. Luovutuskirjan antaminen ei ole sidottu määräaikaan. Luovutuskirjan antamisen edellytyksenä on, että asukas on ennen mainitun lain voimaantuloa saanut sijoituskirjan tilaan tai että henkilö on sanotun ajankohdan jälkeen otettu asukkaaksi sellaisen hakemuksen perusteella, joka on tehty kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Hakemuksen tekemiselle säädetty määräaika päätttyi 31. 12. 1968. Tällä hetkellä on asukkaaksi ottamista koskevia hakemuksia vireillä 11 kappaletta.

Edellä tarkoitettua hakemusta ei ole joko lainkaan tehty tai se on tehty liian myöhään 27 tapauksessa. Täten vapaiksi joutuneista tiloista on 13 osalta tehty lääninhallitusten toimesta kruununluontoisten tilojen ja tilanosien järjestelystä annetun asetuksen (599/65) 4 §:n mukainen ilmoitus maatilahallitukselle niiden siirtymisestä sen hallintaan. Edellä mainitun lain 7 §:n 2 momentissa on nimenomaisesti kielletty asukkaan ottaminen tilalle myöhästyneen hakemuksen perusteella. Mikäli tämän säännöksen soveltamisen kuitenkin katsotaan joissakin tapauksissa johtavan ilmeiseen kohtuuttomuuteen, tullaan maa- ja metsätalousministeriössä harkitsemaan lainsäädännöllisiä toimenpiteitä.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 22 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Vilmi m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 235:

> "Är Regeringen medveten om, att över 100 i Lapplands och Uleåborgs län belägna lägenheter av krononatur med stöd av lagen 598/65 håller på att överföras i statens ägo på grund av att handlingarna rörande dessa lägenheters ägoförhållanden förstörts, och om så är fallet,
>
> har Regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder i syfte att avbryta de pågående syneförrättningarna tills lägenheternas verkliga ägoförhållanden med stöd av den rättshjälp staten lämnar blir utredda och lägenheterna överlåtes till de nuvarande åborna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Antalet i lagen om reglering av vissa lägenheter och lägenhetsdelar av krononatur (598/65) avsedda lägenheter i vårt land är enligt erhållna uppgifter ca 150. Hittills har länsstyrelserna i 109 fall utfärdat i sagda lag avsett överlåtelsebrev åt åbo. För utfärdandet av överlåtelsebrev gäller icke någon bestämd termin. En förutsätttning för utfärdande av överlåtelsebrev är, att åbo innan sagda lag trätt i kraft har erhållit immissionsbrev för lägenheten eller att person har antagits till åbo på grund av ansökan, som gjorts inom tre år från det lagen trädde i kraft. Den tid som stadgats för inlämnande av ansökan utlöpte 31. 12. 1968. För närvarande är 11 ansökningar om antagande till åbo anhängiga.

Ovan avsedd ansökan har icke alls gjorts eller har gjorts för sent i 27 fall. I fråga om 13 lägenheter av dem som sålunda blivit lediga har på åtgärd av länsstyrelserna till jordbruksstyrelsen gjorts i 4 § förordningen angående reglering av vissa lägenheter och lägenhetsdelar av krononatur (599/65) avsedd anmälan om att lägenheterna övergått i jordbruksstyrelsens besittning. 7 § 2 mom. av ovan nämnda lag innehåller en uttrycklig bestämmelse om att åbo icke får antagas till lägenhet på grund av försenad ansökan. I fall tillämpningen av detta stadgande dock i vissa fall skulle anses leda till uppenbar oskälighet, kommmer jord- och skogsbruksministeriet att överväga lagstiftningsåtgärder.

Helsingfors den 18 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Salama ym.: Veneliikennelain valvontaa koskevien säännösten tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Huhtikuun 1 päivänä 1969 tuli voimaan uusi ensisijassa pikkualuksia koskeva lainsäädäntö. Tarkoituksena oli hallituksen esityksen (108/68) mukaan pyrkiä järjestämään pienillä aluksilla tapahtuva vesiliikenne erillään varsinaisesta merenkulkua ja erityisesti kauppaaluksia koskevista jo tuolloin voimassa olleista säännöksistä.

Johdonmukaisesti ei ylläesitettyä periaatetta kuitenkaan lainsäädännössä toteutettu vaan varsinaisia merilainsäädännön säännöksiä on edelleen sovellettava tuomittaessa rangaistusta esimerkiksi sille, joka alusta kuljettaessaan on ollut alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena. Merilain 236 §:n mukaan voidaan aluksen päällikkö tuomita rangaistukseen vain mikäli todetaan hänen olleen alkoholin vaikutuksen alaisena siinä määrin, ettei hän ole turvallisesti voinut täyttää tehtäväänsä. Kun vesikulkuneuvon päällikön tai kuljettajan pätevyydestä sen enempää kuin hänen velvollisuuksistaankaan ei kaikissa tapauksissa ole erikseen säädetty, muodostuu monasti vaikeaksi selvittää, milloin hän ei ole voinut turvallisesti täyttää tehtäväänsä.

Pienten alusten lukumäärä on viime vuosina huomattavasti lisääntynyt ja niiden nopeus kasvanut. Samanaikaisesti on saatu varsin luotettavia tietoja alkoholin yhä lisääntyvästä osuudesta vesillä tapahtuviin onnettomuuksiin. Kun lisäksi otetaan huomioon, että valvontaviranomaisten valtuudet keskeyttää veneen matka on rajoitettu niihin tapauksiin, joissa on kysymys ilmeisen onnettomuuden vaarasta tai yleisen järjestyksen häiriintymisen uhasta, ei merilain säännöksiä voida tässä suhteessa pitää täysin riittävinä. Alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alainen kuljettaja on aina jossakin määrin vaarana vesiliikenteen turvallisuudelle.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin veneliikennelain muuttamiseksi siten, että viranomaiset nykyistä laajemmilla valtuuksilla voisivat valvoa vesillä tapahtuvaa liikennettä?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Aune Salama. Sakari Knuuttila. Akseli Rodén.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Salaman ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 236:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin veneliikennelain muuttamiseksi siten, että viranomaiset nykyistä laajemmilla valtuuksilla voisivat valvoa vesillä tapahtuvaa liikennettä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Ruorijuoppoussäännösten soveltaminen huviveneisiin oli veneliikennelain voimassaoloajan alkuaikoina hajanaista, ja valitettavan laajalle pääsi leviämään se harhakäsitys, että merilain ruorijuoppoussäännökset eivät lainkaan olisi huviveneisiin sovellettavissa. Tämä virheellinen käsitys oli ilmeisesti lähtöisin Helsingin hovioikeuden piiristä, mutta se on tullut jo täysin kumotuksi eräällä korkeimman oikeuden antamalla päätöksellä. Käsitys veneliikennelain tehottomuudesta saattaa perustua myös osaksi siihen, että veneliikennelain ensimmäisinä soveltamisaikoina viranomaiset tarkoituksellisesti pyrkivät ottamaan lähinnä opastavan ja neuvoa antavan asenteen, ja rajoittamaan syytteiden nostamisen aivan välttämättömiin tapauksiin.

Veneliikennettä ja veneilyä harjoitetaan niin laajalti ja niin monenlaisissa olosuhteissa, että mahdollisilla ruorijuoppoustapauksilla ei lähes-kään aina ole samaa merkitystä yleisen turvallisuuden kannalta kuin esim. rattijuoppoudella tieliikenteessä. Jouduttaisiin ilmeisesti mahdottomuuksiin, jos jokaista purjehtijaa ja veneen jopa soutuveneen kuljettajaa koskisivat alkoholin osalta yhtä ankarat määräykset kuin moottoriajoneuvon kuljettajaa. Erilaisten säännösten antaminen kauppa-aluksia ja huviveneitä varten aiheuttaisi myös vaikeita tulkintakysymyksiä, sillä näitten alusten välillä ei ole mitään selvää ja täsmällistä teknillistä rajaa. Erilaisten säännösten ollessa voimassa eri alusryhmiin nähden voitaisiin joutua jopa sellaiseen tilanteeseen, että ammattimaista matkustajien kuljetusta harjoittavan moottoriveneen päällikköä käsiteltäisiin lievemmin kuin pienen huviveneen kuljettajaa.

Veneliikennelain valvontaa koskevat valtuudet on rajoitettu kysymyksen perusteluissa esitetyllä tavalla, mutta poliisi- ja merivartioviranomaisten taholta saatujen tietojen mukaan ei tästä rajoituksesta ole ollut haittaa valvonnan käytännölliselle toteuttamiselle. Sen sijaan valvontahenkilökunnan pienuus ja puutteet käytettävissä olevassa kalustossa ovat vaikeuttaneet tehokkaan valvonnan aikaansaamista.

Sanotun perusteella hallitus katsoo ettei ole aihetta ryhtyä muuttamaan voimassaolevia veneliikennelain tai merilain säännöksiä, ja että näiden säännösten soveltamisessa edelleen tarvitaan joustavuutta ja kohtuusnäkökohtien huomioonottamista, samalla kun luonnollisesti todella turvallisuutta vaarantaneet tapaukset käsitellään kaikella ankaruudella.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Salama m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 236:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för ändring av lagen om båttrafik så, att myndigheterna med vidsträcktare befogenheter än nu skulle kunna övervaka trafiken på vattnet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Tillämpningen av stadgandena om roderfylleri på båtar, som användes för nöjesåkning, var i början av båttrafiklagens giltighetstid oklar, och den vanföreställningen, att bestämmelserna om roderfylleri icke alls skulle kunna tillämpas på dessa båtar, fick en beklagligt stor spridning. Denna felaktiga uppfattning ledde tydligen sitt ursprung från Helsingfors hovrätt, men den har redan blivit helt vederlagd genom ett utslag av högsta domstolen. Uppfattningen om båttrafiklagens kraftlöshet kan även delvis basera sig på den omständigheten, att myndigheterna under de första tiderna för båttrafiklagens tillämpning avsiktligt försökte intaga en närmast vägledande och rådgivande inställning och begränsa väckandet av åtal till de allra nödvändigaste fallen.

Båttrafik och båtsport idkas i så stor utsträckning och under så varierande förhållanden, att eventuella fall av roderfylleri icke har samma betydelse för den allmänna säkerheten som t.ex. rattfylleriet i fråga om vägtrafiken. Det skulle tydligen leda till orimligheter om för varje seglare och båtförare, till och med roddbåtsförare, skulle gälla lika stränga bestämmelser i fråga om alkohol som för förare av motorfordon. Utfärdandet av olika bestämmelser för handelsfartyg och båtar som användes för nöjesåkning skulle även ge upphov till svåra tolkningsfrågor, ty det finns ingen tydlig och noggrann teknisk gräns mellan dessa. Om olika bestämmelser skulle gälla i fråga om olika fartygstyper skulle man till och med kunna hamna i en sådan situation, att befälhavare på motorbåt, med vilken bedrives yrkesmässig transport av passagerare, skulle behandlas lindringare än förare av en liten båt för nöjesåkning.

Befogenheterna rörande övervakningen av lagen om båttrafik har begränsats på det sätt som nämnes i motiveringen till spörsmålet, men enligt uppgifter som erhållits från polis- och sjöbevakningsmyndigheterna har denna begränsning icke varit till förfång för det praktiska genomförandet av övervakningen. Däremot har genomförandet av en effektiv övervakning försvårats av övervakningspersonalens fåtalighet samt bristerna i den materiel som står till förfogande.

På grund av vad ovan sagts anser regeringen, att skäl till att skrida till ändring av gällande stadganden i lagen om båttrafik eller i sjölagen icke finnes och att det fortfrande erfordras smidighet och iakttagande av billighetshänsyn vid tillämpningen av dessa stadganden samtidigt som naturligtvis de fall som faktiskt äventyrat säkerheten behandlas med all strånghet.

Helsingfors den 25 november 1971.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 237.

Vilmi ym.: Maankäyttölain mukaisten sähköistämislainojen lainakaton korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vaikka maankäyttölain mukaisten lainojen enimmäismääriä on kuluvan vuoden aikana jossain määrin korotettu, ovat lainamäärät tarpeeseen nähden edelleenkin kovin pieniä. Tästä on seurauksena, että vähävaraiset maaseudun asukkaat joutuvat yhä suuremmassa määrin turvautumaan korkeakorkoisen pankkiluoton käyttöön, mikäli sitäkään on saatavissa.

Kaikkein synkin on tilanne mkl:n mukaisten sähköistämislainojen osalta, koska korkein mahdollinen lainamäärä on vain 2 500 mk. Näin pieni lainamäärä on keskimääräisiin kustannuksiin nähden täysin riittämätön. Sähköistämättä ovat enää maan syrjäisimmät seudut, joissa asutus on harvaa ja kustannukset tästä syystä korkeat. Jatkuvasti kohonnut hintataso on myös lisännyt kustannuksia. Tästä syystä myös sähköyhtiöt ovat haluttomia näiden vähätuottoisten alueiden sähköistämiseen, koska niiden saamaa valtionavustusosuutta ei ole vuoden 1966 jälkeen lainkaan korotettu, vaan maaseudun sähköistämisen tukeminen tapahtuu edelleenkin silloin hyväksyttyjen jakoperusteiden mukaan. Käytännössä tämä jälkeenjääneisyys on johtanut siihen, että valtion avustusta annetaan näiden vaikeimpien alueiden sähköistämiseen huomattavasti vähemmän, mitä aikaisemmin rintamaiden sähköistämiseen annettiin. Seuraukset tästä kantaa varsin raskaana heikommassa asemassa oleva syrjäperän asukas. Saadakseen sähkön, on hänen otettava useassa tapauksessa ylimääräisiä tariffeja jopa kaksinkertainen määrä. Kustannuksista esimerkkinä mainittakoon tila, jossa on kolmen huoneen asuinrakennus ja 10 hehtaaria peltoa, saattaa joutua ottamaan 20 tariffiyksikköä, mikä normaalin yksikköhinnan 170 mk/ty mukaan laskettuna vaatii rahaa 3 400 mk. Sisälaitto kolmen huoneen asuinrakennuksen ja karjasuojan osalta tulee nykyisen hintatason mukaan laskettuna maksamaan noin 3 000—4 000 mk. — Kun kustannukset tilaa kohden ovat tällaista suuruusluokkaa, tulisi halpakorkoista sähköistämislainaa myöntää kustannuksia vastaavasti, eli nykyistä enemmän. Kuluvana vuotena jo myönnettyihin sähköistämislainoihin olisi annettava lisälainaa ainakin niissä tapauksissa, jolloin kustannukset tilaa kohden ovat keskimääräistä suuremmat.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maankäyttölain mukaisten sähköistämislainojen lainakaton korottamiseksi vähintään 5 000 markaksi?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Pekka Vilmi.
J. E. Partanen.
Heimo Linna.
Paavo Niinikoski.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 237:

> "Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maankäyttölain mukaisten sähköistämislainojen lainakaton korottamiseksi vähintään 5 000 markaksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Maankäyttölain mukaisten sähköistämislainojen markkamääräisistä enimmäismääristä päättäminen kuuluu maatilahallitukselle. Kuluvan vuoden toukokuussa maatilahallitus korotti sanottuja määriä 25—37 prosentilla. Korotetut enimmäismäärät ovat osoittautuneet käytännössä yleensä riittäviksi. Kysymyksessä tarkoitettujen yksittäistapausten vuoksi, joissa sähköistämiskustannukset ovat keskimääräistä huomattavasti suuremmat, ei enimmäismäärien yleiseen korottamiseen ole asianmukaista ryhtyä. Maatilahallitus tulee kuitenkin harkitsemaan mahdollisia toimenpiteitä lisätuen antamiseksi sanotunlaisissa poikkeustapauksissa.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Vilmi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 237:

> "När har Regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder för att höja lånetaket för elektrifieringslånen enligt jorddispositionslagen till minst 5 000 mark?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Att besluta om maximibeloppen i mark för elektrifieringslånen enligt jorddispositionslagen ankommer på jordbruksstyrelsen. I maj månad innevarande år höjde jordbruksstyrelsen beloppen i fråga med 25—37 procent. De höjda maximibeloppen har i praktiken i allmänhet visat sig tillräckliga. Att på grund av de i spörsmålet avsedda enskilda fallen, i vilka elektrifieringskostnaderna är avsevärt högre än i genomsnitt, vidtaga någon allmän höjning av maximibeloppen är icke motiverat. Jordbruksstyrelsen kommer dock att överväga eventuella åtgärder för att tilläggsstöd skulle kunna beviljas i sagda undantagsfall.

Helsingfors den 18 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 238.

Sinisalo ym.: Ammattikoulujen oppilasasuntolain järjestyssääntöjen tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ammattikoulujen yhteydessä toimivissa oppilasasuntoloissa tai oppilaskodeissa asuu tuhansia koululaisia. Näiden koululaisten asumista ja elämistä varten on vahvistettu laitoskohtaiset säännöt. Pääosaltaan nämä säännöt sisältävät rajoituksia ja kieltoja, jotka tarpeettomasti rajoittavat oppilaiden elämää. Useat kielloista ovat sellaisia, että niiden mielekkyyttä on vaikea ymmärtää. Tällaiset säännöt, jotka useat lienevät muutenkin tarkistamisen tarpeessa, tekevät oppilasasuntoloista laitosmaisia ja vaikeuttavat koululaisten opiskelua ja koko elämää.

Kuvaavaa on, että oppilasasuntoloissa asuvilla koululaisilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa näiden sääntöjen sisältöön. Kuitenkin ainakin Porvoon seudun ammattikoulun oppilaat ovat omatoimisesti ryhtyneet valmistelemaan muutoksia asuntolansa järjestyssääntöön tarkoituksella saattaa esityksen säännön vahvistavalle johtokunnalle. Valtiovallan taholta olisi ammattikoulujen oppilasasuntolatoiminnan valvonnan yhteydessä kiinnitettävä huomiota edellämainittuihin epäkohtiin, joista myös Ammattikoululaisten Liitto on esittänyt huolestuneisuutensa ja uudistusesityksensä julkisuuteen. Ammattikoulujen oppilasasuntoloiden järjestyssäännöt olisi muutettava sellaisiksi, että ne vastaavat oppilaskodille asetettavia vaatimuksia ja turvaavat oppilaille mahdollisimman suotuisat opiskeluolosuhteet sekä heille kuuluvat vapaudet ja oikeudet.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että ammattikoulujen oppilasasuntoloiden ja oppilaskotien järjestyssäännöt uudistetaan sellaisiksi, että ne turvaavat oppilaille heille kuuluvat oikeudet ja vapaudet?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Taisto Sinisalo.
Rainer Virtanen.
Heimo Rekonen.
Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 238:

> "Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että ammattikoulujen oppilasasuntoloiden ja oppilaskotien järjestyssäännöt uudistetaan sellaisiksi, että ne turvaavat oppilaille heille kuuluvat oikeudet ja vapaudet?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Turvatakseen oppilailleen asunnon ja suotuisat opiskeluolosuhteet ovat ne ammattikoulut, joiden oppilaista huomattavan suuri osa on koulupaikkakunnan ulkopuolelta, rakennuttaneet asuntoloita tai vuokrannet sellaisiksi sopivia huonetiloja. Mainittakoon että kuntainliittojen yleiset ammattikoulut eivät ole saaneet asuntoloiden rakentamista varten valtionavustusta. Aloitteentekijöinä asuntolahankkeissa ovat yleensä ne kunnat, joiden koulua käyvä nuoriso ei pitkien etäisyyksien vuoksi voi kouluaikana asua kotonaan. Koskapa oppilaat koulunkäynnin aloittaessaan ovat 15—16-vuotiaita ja yleensä eläneet kotiympäristössä, asuntolaolosuhteet on pyritty luomaan sellaisiksi, että ne vastaavat yleistä ja myös oppilaiden kotiseudulla vallitsevaa käsitystä normaalista elämisen tavasta. — Erityisesti on huomattava, että ammattikoulut eivät ole sellaisia sisäoppilaitoksia, joissa oppilaiden on pakko asua koulun asuntoloissa. Asuntoja ei ole varattu koko oppilasmäärälle, joten opiskelija-asuntoa on siis anottava.

Oppilaat ovat luonnollisesti lähtöisin monenlaisista ympäristöistä ja monilla saattaa olla tavallisesta paljon poikkeavia tottumuksia. Näin ollen myös eri yksilöiden käsitykset itsestään selvinä pidettävistä vapauksista ja oikeuksista ovat osoittautuneet toisistaan usein paljonkin poikkeaviksi. Oppilasasuntoloissa tällaisista taustatekijöistä aiheutuneissa häiriötilannetapauksissa koulut ovat toisinaan joutuneet antamaan säännöksiä, usein väliaikaisiksi tarkoittaen, jotka ovat liian säännösteleviä. Valitusten tultua ammattikasvatushallituksen tietoon näihin on ohjauksellisin toimenpitein puututtu.

Suotuisten opiskeluolosuhteiden turvaamiseksi ja oppilasasuntoloiden järjestyssääntöjen kehittämiseksi olisi Ammattikoululaisten Liitto ry:n pyrittävä omalta osaltaan vaikuttamaan siihen, että koulujen oppilaskunnissa pohdittaisiin niin häiriötapauksia kuin ohjesääntöjen osuvuuttakin ja että koulun hallinto-organisaatiolle oppilaskunta esittäisi oman ehdotuksensa epäkohdan korjaamiseksi ja että koulukohtaisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi pidettäisiin neuvottelutilaisuuksia koulun hallinnon ja oppilaskunnan kesken. Tällaisella menettelyllä voidaan olosuhteet kehittää myös paikalliset erityisseikat huomioonottaen.

Kouluyhteistyökomitean II osamietinnössä 1971: A 1 on esitetty muutoksia nykyiseen oppilaiden, opettajien ja koulujen hallintoelimien väliseen käytännölliseen yhteistyöhön sekä yhteistyötä koskevaan säännöstöön.

Kun uudistukset toteutetaan ja osapuolet ohjautuvat niiden avaamiin yhteistyömahdollisuuksiin, myös oppilasasuntoloita koskevat järjestyssäännöt ilmeisesti voidaan saada eri osapuolia tyydyttäväksi.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Ministeri *Jouko Tyyri.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 238:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att ordningsreglerna för yrkesskolornas elevinternat och elevhem skall bli förnyade så, att de tillförsäkar eleverna de rättigheter och friheter som tillkommer dem?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

För att tillförsäkra eleverna bostad och gynnsamma studieförhållanden har de yrkesskolor, vilkas elever till en betydande del kommer från andra orter än skolorten, låtit bygga internat eller hyrt utrymmen som är lämpliga för ändamålet. Det är skäl att nämna, att kommunalförbundens allmänna yrkesskolor icke har erhållit statsunderstöd för byggande av elevinternat. Initiativtagare till internatprojekt är i allmänhet kommuner, vilkas skolungdomar icke kan bo hemma under skoltiden på grund av de långa avstånden mellan skola och hem. Emedan eleverna då de börjar sin skolgång är 15—16 år och i allmänhet har levat i hemmiljö, har man strävat till att skapa sådana internatförhållanden, att de motsvarar en allmän och även i elevernas hemtrakt rådande uppfattning om en normal livsföring. — Särskilt är att märka, att yrkesskolorna icke är sådana internatskolor, där eleverna är tvungna att bo i skolans internat. Bostäder har icke reserverats för hela elevantalet och eleverna måste sålunda ansöka om sådan bostad.

Eleverna är självfallet från många olika miljöer, och många kan ha vanor som mycket avviker från det vanliga. Sålunda har det visat sig att det ofta råder stora avvikelser mellan olika individers uppfattning om självklara friheter och rättigheter. Vid störningar som i elevinternaten orsakats av dylika bakgrundsfaktorer har skolorna ibland varit tvungna att införa regler, ofta avsedda att vara tillfälliga, som har varit alltför restraktiva. När klagomål har kommit till yrkesutbildningsstyrelsens kännedom, har man ingripit genom instruerande åtgärder.

För att säkerställa gynnsamma studieförhållanden och utveckla elevinternatens ordningsregler borde Ammattikoululaisten Liitto r.y. benämnda sammanslutning för sin del försöka förmå skolornas elevkårer att dryfta såväl ordningsfrågor vid störningar som ordningsreglernas lämplighet och att till skolans förvaltningsorganisation överlämna sina förslag till avhjälpande av missförhållandena. Vidare borde förbundet medverka till att man för uppnående av samförstånd i varje skola skulle anordna överläggningar mellan skolans ledning och elevkåren. Genom ett dylikt förfarande kan förhållandena utvecklas även med beaktande av speciella lokala förhållanden.

I skolsamarbetskommitténs delbetänkande II 1971: A 1 har föreslagits ändringar i det nuvarande praktiska samarbetet mellan elever, lärare och skolornas förvaltningsorgan, och i bestämmelserna angående detta samarbete.

Då reformerna förverkligas och parterna dirigeras in på de samarbetsmöjligheter som öppnas, kan uppenbarligen även ordningsreglerna för elevinternaten göras sådana att de tillfredsställer de skilda parterna.

Helsingfors den 25 november 1971.

Minister *Jouko Tyyri.*

Koskinen: Reserviläisjärjestöjen vapaaehtoisten jäsenten kouluttamisesta puolustuslaitoksen piirissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime aikoina on julkisuudessa näkynyt tie-
ɔja, joiden mukaan puolustuslaitos järjestää ns. viikonloppukertausharjoituksia" reservin up-
ɛereille. Näihin kertausharjoituksiin osallistu-
at reservin upseerit valitaan reserviläisjärjestö-
ɛn toimesta eikä suinkaan puolustuslaitoksen missa elimissä. Tällaisia viikonloppukertaushar-
ɔituksia on järjestetty ainakin Helsingin, Mik-
ɛelin ja Oulun varuskunnissa.

Vaikka mainittuihin kertausharjoituksiin osal-
istuvien lopullinen valinta onkin jätetty asiano-
naisen esikunnan tehtäväksi, on osallistujien to-
iasiallinen nimeämis- ja valintavalta reserviläis-
ärjestöillä. Näin ollen on tosiasiallisesti ky-
ymyksessä puolustuslaitokseen kuulumattomien
ɛouluttaminen reserviläisjärjestöjen toimesta yh-
teistyössä puolustuslaitoksen kanssa. Tällainen toiminta ei ole sopusoinnussa maamme kansainvälisten sitoumusten kanssa.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että maamme puolustuslaitos myötävaikuttaa reserviläisjärjestöjen toimintaan näiden järjestöjen vapaaehtoisten jäsenten kouluttamiseksi puolustuslaitoksen materiaalisia edellytyksiä käyttäen ja mitä Hallitus aikoo tehdä tällaisen maamme kansainvälisiä sitoumuksia kiertävän toiminnan estämiseksi?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Aarne Koskinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 26 päivänä lokakuuta 1971 n:o 1424 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja A. Koskisen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että maamme puolustuslaitos myötävaikuttaa reserviläisjärjestöjen toimintaan näiden järjestöjen vapaaehtoisten jäsenten kouluttamiseksi puolustuslaitoksen materiaalisia edellytyksiä käyttäen ja mitä Hallitus aikoo tehdä tällaisen maamme kansainvälisiä sitoumuksia kiertävän toiminnan estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

1. Kertausharjoitusten järjestäminen perustuu vuonna 1950 annetun asevelvollisuuslain 7 §:n säännöksiin. Asevelvollisuuslakia säädettäessä on myös otettu huomioon Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten määräykset, kuten asevelvollisuuslain voimaantulosäännöksistä i menee.

2. Eduskuntakysymyksessä tarkoitettuihin n viikonloppukertausharjoituksiin kutsuttavat r serviläiset valitsee sotilaspiirin esikunta niihi halukkaiksi ilmoittautuneista ja koulutettavak soveltuvista reservin upseereista. Koulutettav kutsutaan kertausharjoituksiin asevelvollisuu lain perusteella. Harjoitusten aikana he kuul vat puolustuslaitokseen ja ovat palveluksessaa asevelvollisia koskevien säännösten alaisia.

3. Muun tiedotustoiminnan ohella näistä ha joituksista on ilmoitettu reserviläisjärjestöill jotta nämä voisivat saattaa harjoitusten toimeer panoajat jäsenistöilleen tiedoksi.

4. Edellä tarkoitettuja kertausharjoituksia o toimeenpantu kuluvana syksynä kokeilunluor teisesti Helsingissä, Hämeenlinnassa, Oulussa j Mikkelissä. Niihin osallistuu yhteensä noin sat reservin upseeria. Näiden kertausharjoituste tarkoituksenmukaisuudesta antavat asianomaise sotilasläänien esikunnat lausuntonsa kuluva vuoden loppuun mennessä. Tämäntapaisten ker tausharjoitusten jatkamisesta ja niiden mahdoll sesta laajentamisesta päätetään näin saatuje lausuntojen perusteella.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Puolustusministeri *Arvo Pentti.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse / den 26 oktober 1971 nr 1424 till vederbör- ıde medlem av statsrådet för avgivande av svar versänt följande av riksdagsman A. Koskinen ıdertecknade spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att vårt lands försvarsväsen stöder reservist-organisationernas verksamhet för att utbilda frivilliga medlemmar av dessa organisationer med användning av försvarsväsendets matieriella förutsättningar och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förhindra en dylik verksamhet, som kringgår vårt lands internationella förpliktelser?"

Som svar på spörsmålet ber jag högaktnings- ıllt få anföra följande:

1. Repetitionsövningar anordnas med stöd av tadgandena i 7 § i den år 1950 givna värn- liktslagen. Då värnpliktslagen stadgats har ven de internationella avtal som binder Finland beaktats, såsom av stadgandena angående värnpliktslagens ikraftträdande framgår.

2. De reservister som inkallas till de i riksdagsspörsmålet avsedda s.k. veckoslutsrepetitionsövningarna utväljes av militärdistriktets stab bland de reservofficerare som anmält sig villiga till dem och som lämpar sig för utbildning. De som utbildas inkallas till repetitionsövningar med stöd av värnpliktslagen. Under övningarna hör de till försvarsväsendet och är i sin tjänstgöring underkastade de stadganden som gäller värnpliktiga.

3. Jämte övrig information har reservist-organisationerna fått meddelande om dessa övningar för att de skulle kunna tillkännage sina medlemmar övningarnas verkställighetstider.

4. Ovan avsedda repetitionsövningar har under innevarande höst i experimentsyfte verkställts i Helsingfors, Tavastehus, Uleåborg och S:t Michel. I dessa deltar sammanlagt cirka hundra reservofficerare. Militärlänsstaberna avger före slutet av innevarande år sitt utlåtande om dessa repetitionsövningars ändamålsenlighet. Om en fortsättning av dylika repetitionsövningar och en eventuell utvidgning av dem fattas beslut på basen av sålunda erhållna utlåtanden.

Helsingfors den 25 november 1971.

Försvarsminister *Arvo Pentti.*

Kirj. ksm. n:o 240.

Järvenpää: Henkilöjunaliikenteen aloittamisesta Porin ja Mäntyluodon välillä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtion Rautatiet lopetti henkilöjunaliikenteen Porista Mäntyluotoon vuonna 1953. Sen jälkeen liikenne hoidettiin VR:n linja-autoilla vuoteen 1968. Nykyisin liikenne on yksityisten linja-autojen varassa.

Liikenne Porin ja Mäntyluodon välillä on jatkuvasti voimakkaasti kasvanut. Keskimääräisten arvioiden mukaan lasketaan julkisen liikenteen osuudeksi 4 700 matkaa ja muun liikenteen osalta 15 000 matkaa eli yhteensä 19 700 matkaa vuorokaudessa. Liikenteen rakenteen osalta on tiedossa, että työmatkoja tehdään Maa-Porin ja Meri-Porin välillä noin 1 800 vuorokaudessa, joista tuhat linja-autoilla ja loput muilla ajoneuvoilla.

Meri-Porin alue on erittäin voimakkaasti kehittymässä. Uutta teollisuutta, uusia työpaikkoja, laivaliikenteen kasvu ja asukasmäärän kaksinkertaistuminen tulee tapahtumaan 70-luvulla. Pori—Mäntyluodon tie on yksikaistainen ja kuorma-, linja- ja henkilöautoliikenne on ruuhkautumassa. Sen vuoksi olisi rautatie otettava avuksi henkilöliikenteen välittämiseksi Porin rautatieasemalta Länsi-Porin alueilla aina Mäntyluotoon asti.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä henkilöjunaliikenteen aloittamiseksi Porin ja Mäntyluodon välillä?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 26 päivältä lokakuuta 1971 n:o 240 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Järvenpään tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä henkilöjunaliikenteen aloittamiseksi Porin ja Mäntyluodon välillä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Voimakkaasti lisääntynyt linja-autoliikenne ja yksityisautokanta ovat aiheuttaneet sen, että valtionrautatiet on kehittäessään kaukoliikennettä joutunut rajoittamaan paikallisliikenteen harjoittamisen suurimpiin asutuskeskuksiin. Kun matkustajamäärät ovat huomattavasti vähentyneet rautateillä, ei liikennepoliittisesti eikä taloudellisesti ole perusteltua ylläpitää kahta rinnakkaista liikennemuotoa ainakaan silloin, kun esim. asutuksen hajonnan vuoksi tai muusta syystä linja-autoliikenne on joustavampi tapa hoitaa paikallisliikennettä.

Valtionrautateiden suorittamat laskelmat liikennemääristä linjalla Pori—Mäntyluoto eivät anna varmuutta siitä, tulisiko matkustajia riittämään rautateiden kulkuvuoroilla tällä rataosalla. Julkisen liikenteen osuus lauttaliikenteestäkin on yleensä verraten vähäinen, koska yleistynyt seuruematkailu linja-autoineen sekä yksityisautot vievät valtaosan matkustajista.

Koko maata koskeva selvitys siitä, missä määrin on tarkoituksenmukaista ja kustannusten puolesta perusteltua hoitaa rautateiden paikallishenkilöliikennettä, on parhaillaan liikenneministeriön asiaa tutkimaan asettaman toimikunnan selvitettävänä. Vasta tämän tutkimuksen valmistuttua valtiovalta voi määritellä, millä rataosilla paikallisliikenteen harjoittaminen on liikennetarpeet ja kustannukset huomioon ottaen perusteltavissa.

Helsingissä marraskuun 16 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 240 av den 26 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Järvenpää ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för inledande av persontågstrafik mellan Björneborg och Mäntyluoto?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den kraftigt ökade busstrafiken och det växande antalet privatbilar har lett till att statsjärnvägarna, samtidigt som de utvecklat fjärrtrafiken har nödgats inskränka sin lokaltrafik till de största bosättningscentrumen. Då passagerarantalen har minskat märkbart på järnvägarna är det varken trafikpolitiskt eller ekonomiskt motiverat att upprätthålla två parallella trafikformer, åtminstone inte då busstrafiken till exempel på grund av att bosättningen är spridd eller av någon annan orsak är det smidigare sättet att sköta lokaltrafiken.

Statsjärnvägarnas beräkningar av trafikmängderna på linjen Björneborg—Mäntyluoto ger ingen garanti för att järnvägarnas turer på denna bandel skulle få ett tillräckligt antal passagerare. Kollektivtrafikens andel av färjtrafiken är också i regel relativt liten, emedan de allt allmännare sällskapsresorna, som begagnar sig av bussar, och privatbilarna tar den övervägande delen av passagerarna.

En hela landet omfattande utredning av frågan, i vilken mån det är ändamålsenligt och med tanke på kostnaderna motiverat att järnvägarna upprätthåller lokal persontrafik, utförs som bäst av en av trafikministeriet för undersökning av saken tillsatt kommission. Först när denna undersökning blivit färdig, kan statsmakten fastställa på vilka bandelar upprätthållande av lokaltrafik med beaktande av trafikbehoven och kostnaderna kan motiveras.

Helsingfors den 16 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Räsänen ym.: Kyläkoulujen oppilasminimistä peruskouluun siirryttäessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Peruskoulusuunnitelmia tehtäessä on käynyt ilmi, että harvaan asutussa Pohjois-Suomessa, lähinnä Oulun ja Lapin läänissä uuteen koulumuotoon siirryttäessä hyvin monessa kunnassa pienet kyläkoulut joudutaan lakkauttamaan yli 50 %:sti, jos oppilasminimit pysytetään entisellään.

Pienten 2-opettajaisten koulujen oppilasminimien pitäisi pudota nopeasti 20:stä 12:een luokilla I—IV, mutta sama putous pitäisi sallia myös luokilla I—VI, jos kyläkouluja aiotaan pitää pystyssä. Esimerkiksi Muhoksella, joka ei ole kovin syrjäinen kunta, 10:stä koulupiiristä 5:ssä vuotuinen syntyvyys heiluu 2—3 lapsen keskiarvoissa viimeisinä vuosina. Tämä tietää sitä, että, jos koulupiirit aiotaan säilyttää, oppilasminimien putoaminen luokilla I—IV ei riitä, vaan ne on laskettava myös luokilla I—VI 12 oppilaaseen.

Opetustason laskemista tuskin tarvinnee pelätä, koska peruskoulussa opetusmenetelmät muuttuvat oppilaskeskeiseksi ja yksilölliseksi opetus voi pikemminkin tehostua, kun jokainen oppilas pienessä oppilasryhmässä voi edetä omassa kehitystahdissa opettajan valvonnan alaisena.

Koulutuskustannukset kokonaisuutena ottaen eivät myöskään tule minimien pudotuksesta huolimatta kasvamaan, koska oppilasmäärissä lähivuosina tapahtuu rajua putoamista, samalla kuljetuskustannuksissa tapahtuu säästöä, kun oppilaita ei tarvitse ruveta siirtämään toisille kouluille.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä peruskouluun siirryttäessä oppilasminimien pudottamiseksi pienissä kyläkouluissa, jotta näitä ei tarvitsisi lakkauttaa?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Pauli Räsänen. Lauha Männistö. Kauko Hjerppe.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 26 päivänä lokakuuta 1971 n:o 1429 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pauli Räsäsen ym. tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä peruskouluun siirryttäessä oppilasminimien pudottamiseksi pienissä kyläkouluissa, jotta näitä ei tarvitsisi lakkauttaa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kansakouluasetuksen 179 §:n mukaan, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla asetuksella (377/68), kunnalla on oikeus saada valtionapua opettajan palkkaukseen, mikäli kunnan kansakoulupiirissä on varsinaiseen kansakouluun tulevia oppilaita vähintään seuraavat määrät:

1-opettajaisen koulun opettajan palkkaukseen kolmetoista;

2-opettajaisen koulun toisen opettajan palkkaukseen kaksikymmentäviisi;

3-opettajaisen koulun kolmannen opettajan palkkaukseen viisikymmentäviisi;

useampiopettajaisen koulun viimeksi otetun opettajan palkkaukseen kolmekymmentä kutakin luokkaopettajaa kohti yhtä lukuunottamatta. Mikäli kunta on aikaisemmin saanut valtionapua asianomaisen koulun opettajan palkkaukseen, ovat vaadittavat vähimmäisoppilasmäärät 2- ja 3-opettajaisissa kouluissa edellä mainittua alhaisemmat, nimittäin kaksikymmentäkolme ja neljäkymmentäkahdeksan.

Koulujen lakkauttaminen maassamme tapahtuu yleisimmin silloin, kun koulun oppilasmäärä alenee 2-opettajaisen koulun valtionapuminimin alle. Kunnat lakkauttavat mieluummin koulun kuin antavat sen muodostua 1-opettajaiseksi, jota onkin pidettävä vain erittäin poikkeuksellisten olojen kouluna. Eräissä tapauksissa lakkauttamisen syinä ovat olleet koulurakennustilanne tai opetuksen keskittämispyrkimykset.

Viime vuosina ovat kansakoulujen oppilasmäärät varsin voimakkaasti alentuneet lähinnä syntyvyyden pienentymisen ja muuttoliikkeen vuoksi. Myös se, että huomattava osa oppilaista siirtyy neljännen kansakouluvuoden jälkeen oppikouluun, on alentanut kansakoulun oppilasmääriä. Peruskouluun siirryttäessä tilanne muuttuu kahdella tavalla. Ensinnäkin oppilasikäluokkia ei neljännen kouluvuoden jälkeen enää jaeta kahden koulumuodon kesken. Toiseksi peruskouluasetuksessa säädetyt 2- ja 3-opettajaisen koulun vähimmäisoppilasmäärät ovat nykyistä alhaisemmat, nimittäin kaksikymmentä ja neljäkymmentäviisi. Koulujärjestelmän perusteista annetun lain 15 §:n ja valtioneuvoston 18 päivänä maaliskuuta 1971 kouluhallitukselle antamien ohjeiden mukaisesti peruskouluun siirtyminen pyritään suunnittelemaan siten, että ensimmäisessä vaiheessa peruskoulujärjestelmään siirretään syrjäiset ja vähävaraiset kunnat.

Hallitus on tietoinen niistä vaikeuksista, joita pienten koulujen lakkauttaminen harvaanasutulla maaseudulla aiheuttaa. Koulujen vähimmäisoppilasmääriä koskevilla säännöksillä voidaan lakkautusprosessia hidastaa, mutta eräillä alueilla tapahtuneen voimakkaan oppilasmäärien alentumisen vuoksi lakkauttamista ei voida kokonaan estää. Kuten kansanedustaja Pär Stenbäckin tekemään kirjalliseen kysymykseen N:o 205 29 päivänä lokakuuta 1971 annetussa vastauksessa todetaan, opetusministeriössä selvitellään parhaillaan mahdollisuuksia vähimmäisoppilasmäärää koskevien säädösten muuttamiseksi. Koska lakkautusuhan alaisia ovat pääasiassa 2-opettajaiset koulut, pyritään ensisijaisesti alentamaan näiden koulujen valtionapuminimiä siinä määrin kuin valtion ja kuntien talouden kannalta on mahdollista ja pedagogiselta kannalta tarkoituksenmukaista.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1429 av den 26 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Pauli Räsänen m. fl. ställda skriftliga spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vid övergången till grundskolan vidtaga för sänkande av elevminimum i små byskolor, så att dessa inte behöver indras?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 179 § folkskolförordningen, sådant detta lagrum lyder, delvis ändrat genom förordning av den 24 juni 1968 (377/68), äger kommun rätt att erhålla statsunderstöd för avlöning av lärare, om i folkskoldistrikt i kommunen finns minst följande antal elever, vilka intages i folkskola:

för avlöning av lärare i skola med en lärare tretton;

för avlöning av den andra läraren i skola med två lärare tjugofem;

för avlöning av den tredje läraren i skola med tre lärare femtiofem;

för avlöning av den senast anställda läraren i skola med flera lärare trettio för varje klasslärare med undantag av en. Om kommunen tidigare har erhållit statsunderstöd för avlöning av lärare i ifrågavarande skola, är de erforderliga minimiantalen elever i skolor med två och tre lärare lägre än de ovan nämnda, nämligen tjugotre och fyrtioåtta.

Indragning av skolor sker i vårt land oftast när elevantalet i någon skola sjunker under statsunderstödsminimum för skola med två lärare. Kommunerna indrar hellre en skola än låter den bli en skola med en enda lärare. En sådan skola måste också anses vara avsedd enbart för synnerligen exceptionella förhållanden. I vissa fall har orsaken till indragningen varit skolbyggnadssituationen eller strävan till centralisering av undervisningen.

Under de senaste åren har folkskolornas elevantal sjunkit rätt kraftigt närmast på grund av nativitetsminskningen och flyttningsrörelsen. Också den omständigheten, att en avsevärd del av eleverna efter fjärde folkskoleåret flyttar över till läroverk, har sänkt elevantalen i folkskolan. Vid övergången till grundskolan förändras situationen på två sätt. Först och främst fördelas elevåldersklasserna inte mera efter det fjärde skolåret mellan två skolformer, och för det andra är de i grundskolförordningen stadgade minimiantalen elever i skolor med två och tre lärare lägre än de nuvarande, nämligen tjugo och fyrtiofem. I enlighet med 15 § lagen om grunderna för skolsystemet och statsrådets direktiv till skolstyrelsen av den 18 mars 1971 strävar man till att planera övergången till grundskolan så, att avsides belägna och mindre bemedlade kommuner överförs till grundskolesystemet i första skedet.

Regeringen är medveten om de svårigheter indragningen av små skolor på den glest befolkade landsbyggden förorsakar. Genom stadganden angående skolornas minimielevantal kan indragningsprocessen retarderas, men på grund av den kraftiga nedgång i elevantalen som har skett på vissa områden kan indragning inte helt och hållet hindras. Såsom i svaret på riksdagsman Pär Stenbäcks skriftliga spörsmål nr 205 av den 29 oktober 1971 konstateras, utreds som bäst i undervisningsministeriet möjligheterna att ändra stadgandena angående minimiantalet elever. Då närmast skolor med två lärare hotas av indragning, söker man i främsta rummet sänka dessa skolors statsunderstödsminimum i den mån detta är möjligt med beaktande av statens och kommunernas ekonomi samt från pedagogisk synpunkt ändamålsenligt.

Helsingfors den 24 november 1971.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 242.

Linkola ym.: Ihmisen kuolinhetken määrittelystä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuoleman tapahtuman määrittelyssä on viime aikoina jouduttu vaikeuksiin. Tämä on tapahtunut lähinnä lääketieteen valtavan edistymisen johdosta. Kysymys siitä, missä kulkee raja elämän ja kuoleman välillä, on tullut uudella tavalla ongelmalliseksi.

Kysymys on perustavaa laatua olevasta ihmisoikeudesta. Sen vuoksi on herättänyt hämmästystä se tapa, millä lääkintöhallitus on tähän vakavaan asiaan suhtautunut. Lääkintöhallitushan on määritellyt kuolinhetkeksi aivotoiminnan lakkaamisen, ei siis sydämen pysähtymistä. Tekemänsä päätöksen lääkintöhallitus on julkaissut tavallisessa yleiskirjeessä, joka on kaikessa hiljaisuudessa lähetetty viime kevättalvella niille, jotka joutuvat ihmisen kuolinhetken lopullisesti ratkaisemaan.

Perusteluna tekemälleen päätökselle lääkintöhallitus pitää elin- ja kudossiirtojen suorittamisen mahdollistamista. Tämä on tärkeä asia, jota sellaisenaan ei voida vastustaa. Kuolema ei kuitenkaan ole vain lääketieteellinen ja biologinen tapahtuma, vaan se liittyy perusteellisesti koko ihmiselämään. Näin ollen tuntuukin siltä, että lääkintöhallitus ei ole suhtautunut riittävällä vakavuudella kuoleman tapahtuman eli kuolinhetken määrittelyyn. Käsityksemme mukaan näin vakavassa asiassa olisi ihmisille taattava demokratiaan kuuluva oikeus ilmaista mielipiteensä etukäteen. Tämä olisi mahdollista, jos päätöksen tekeminen tapahtuisi lainsäädännöllistä tietä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallituksen mielestä lääkintöhallituksen ihmisen kuolinhetkestä tekemä määrittely ja sen tiedottaminen kiertokirjeellä demokraattisen mielipiteen ilmaisuvapauden kannalta riittävä ja oikea tapa vai olisiko kuoleman tapahtuman määrittelyn tapahduttava lainsäädännöllisesti?

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Anna-Liisa Linkola.

Elsi Hetemäki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 27 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Anna-Liisa Linkolan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 242:

> "Onko Hallituksen mielestä lääkintöhallituksen ihmisen kuolinhetkestä tekemä määrittely ja sen tiedottaminen kiertokirjeellä demokraattisen mielipiteen ilmaisuvapauden kannalta riittävä ja oikea tapa vai olisiko kuoleman tapahtuman määrittelyn tapahduttava lainsäädännöllisesti?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kuolleen henkilön kudosten käyttämisestä sairaanhoidollisiin tarkoituksiin 8 päivänä heinäkuuta 1957 annetun lain (260/57) 1 §:n 2 momentin mukaan kudosten irroittamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin ruumiissa on todettu selvät kuolemanmerkit. Saman lain 6 §:n mukaan lääkintöhallituksen asiana on määrätä, miten kuolema on todettava ennen tässä laissa tarkoitettuun kudosten irroittamiseen ryhtymistä. Viimeksi mainitun lain kohdan nojalla lääkintöhallitus on yleiskirjeellään vuodelta 1958 ja 1970 sekä nyt kysymyksessä tarkoitetulla 24 päivänä maaliskuuta 1971 annetulla yleiskirjeellä määrännyt, miten kuolema on todettava ennen kudosten irroittamiseen ryhtymistä. Viimeksi mainittu yleiskirje, jota kysymyksessä tarkoitetaan, on ollut valmisteltavana syksyllä asetetussa lääkintöhallituksen asiantuntijaryhmässä ja siinä otetut kannanotot perustuvat paitsi mainitun työryhmän ja sen kuulemien asiantuntijoiden asiantuntemukseen myös niihin seikkoihin, jotka ovat tulleet ilmi yhteispohjoismaisen munuaissiirtoja tutkivan työryhmän työskentelyn yhteydessä sekä Pohjoismaiden Neuvoston suosituksesta yhdenmukaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi eri pohjoismaissa tutkivan työryhmän työskentelystä.

Mainitussa yleiskirjeessä on siis, kuten sanottu 6 § edellyttääkin, vain kysymys kuoleman toteamisen ohjeista erilaisten kuolemanmerkkien perusteella. Tässä tarkoituksessa käsitellään yleiskirjeessä sekä sydän- että aivokuolemaa siinä laajuudessa kuin nykyisen tietämyksen mukaan on harkittu tarpeelliseksi. Kun kudosten irroittamista varten lääkintöhallitus on hyväksynyt sairaalat, ei näiden ohjeiden antaminen ole tarpeen kuin näille sairaaloille.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 27 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Anna-Liisa Linkola m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 242:

> "Anser Regeringen, att den av medicinalstyrelsen omfattade definitionen angående tidpunkten då människans död inträder, och dess tillkännagivande genom cirkulär, är ett tillräckligt och riktigt sätt med tanke på den demokratiska friheten att ge uttryck för åsikt, eller borde tidpunkten då döden inträder definieras i lagstiftningsväg?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 1 § 2 mom. lagen den 8 juli 1957 om användning av vävnader från avliden person för sjukvårdsändamål (260/57) får avskiljande av vävnader icke vidtagas innan tydliga dödstecken konstaterats på kroppen. Enligt samma lags 6 § ankommer det på medicinalstyrelsen att förordna, hur dödsfall skall konstateras, innan i sagda lag avsett avskiljande av vävnader vidtages. Med stöd av sistnämnda lagrum har medicinalstyrelsen i sitt cirkulär av år 1958 och år 1970 samt i det i spörsmålet avsedda cirkuläret av den 24 mars 1971 förordnat, på vilket sätt döden skall konstateras innan avskiljande av vävnader vidtages. Sistnämnda, i spörsmålet avsedda cirkulär, har undergått beredning i en på hösten tillsatt sakkunniggrupp vid medicinalstyrelsen. Ställningstadgandena i cirkuläret baserar sig förutom på nämnda arbetsgrupps och av den hörda experters sakkännedom även på de omständigheter, som har framkommit i samband med arbetet i den samnordiska arbetsgrupp som undersöker njurtransplantationer, samt i arbetet inom den arbetsgrupp som enligt Nordiska Rådets rekommendation undersöker möjligheterna att åstadkomma en enhetlig lagstiftning i de olika nordiska länderna.

I nämnda cirkulär är det alltså, såsom i sagda 6 § förutsättes, endast fråga om anvisningar för konstaterande av döden på basen av olika dödstecken. I detta syfte behandlas i curkuläret såväl hjärt- som hjärndöd i den omfattning som man på basen av nuvarande insikter har prövat nödigt. Då avskiljandet av vävnader sker på sjukhus som medicinalstyrelsen har godkänt för ändamålet, är det icke nödigt att dessa anvisningar meddelas andra än dessa sjukhus.

Helsingfors den 12 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 243.

Kortesalmi: Huumausaineiden käytön ja markkinoinnin leviämisen estämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme lasten vanhempia, kasvattajia ja muita vastuuntuntevia kansalaispiirejä on jo kauan huolestuttanut yhä turmiokkaammaksi muuttuva huumausainetilanne. Tuorein lehtitieto (Ilta-Sanomat 25. 10. 1971) kertoo, että mm. maamme tullilaitoksessa tunnetaan suurta levottomuutta siitä, että maahamme on alkanut virrata huumausaineiden käyttöä ihannoivia pornojulkaisuja, joissa mainostetaan LSD:tä ja hasista "verrattomina keinoina ihaniin kokemuksiin pääsemiseksi" ja erityisesti ennen ryhmäseksiin ryhtymistä. Kysymyksessä on huumausaineiden suurkauppiaiden yksi ja ilmeisesti vaarallisen tehokas keino lisätä myyntiään Suomessa.

Esim. tullivartiotarkastaja Kaj Kaireniuksen mukaan tulli on lähes voimaton huumausaineita ja säädyttömyyttä ihannoivien pornolehtien maahantuonnin torjunnassa nykyisten lakien puitteissa.

Korostettakoon, että tehokkaasti järjestetty huumausainekauppa voi koitua uhkaksi kokonaisen suuren kansakunnan moraalille ja olemassaololle, kuten on tapahtunut esim. amerikkalaisten joukkojen keskuudessa Vietnamissa ja emämaassa Yhdysvalloissa.

Yhä vakuuttavammin on maassamme valtaamassa alaa käsitys, että huumausaineiden myyjiä, välittäjiä ja salakuljettajia olisi rangaistava nykyistä paljon ankarammin. Onhan huumausainekaupan uhriksi joutunut nuori kehitysiässä oleva ihminen ja aikuinenkin usein pysyvästi invalidisoitunut, jopa kuolemaan tuomittu, joten kyseessä on tavallaan ihmisen hidas murhaaminen huumausaineilla.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimiin ja millaisiin toimiin huumausaineiden myyjien ja salakuljettajien sekä huumausaineita mainostavien julkaisujen levittäjien toiminnan estämiseksi ja muutenkin tehokkaasti vähentämään ja ennalta ehkäisemään huumausaineiden käytön ja markkinoinnin huolestuttavaa leviämistä?

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

J. Juhani Kortesalmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa järjestyksessä Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1459 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja J. Juhani Kortesalmen kirjallisesta kysymyksestä n:o 243, jossa tiedustellaan:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimiin ja millaisiin toimiin huumausaineiden myyjien ja salakuljettajien sekä huumausaineita mainostavien julkaisujen levittäjien toiminnan estämiseksi ja muutenkin tehokkaasti vähentämään ja ennalta ehkäisemään huumausaineiden käytön ja markkinoinnin huolestuttavaa leviämistä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Poliisin toimintaa laittoman huumausainekaupan vastustamiseksi on vuodesta 1967 lähtien jatkuvasti tehostettu käytettävissä olevien mahdollisuuksien puitteissa. Tehostamiseen on kuulunut henkilöstön lisääminen ja erityiskouluttaminen, johon sisältyy myös ulkomailla annettavaa koulutusta, sekä irrottaminen yksinomaan huumausaineisiin liittyvän rikollisuuden valvontaan ja tutkintaan, teknisen kaluston lisääminen sekä poliisiin kohdistuva yleinen valistustoiminta.

Omaan henkilöstöönsä kohdistuvan tiedotus-, valistus- ja koulutustoiminnan lisäksi poliisi on antanut koulutusta myös muille viranomaisille, pitänyt luentoja erilaisissa oppilaitoksissa ja osallistunut aktiivisesti tilaisuuksiin, joissa huumausainekysymystä on käsitelty.

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen yhteistoimintaa myös huumausaineasioissa on jatkuvasti tiivistetty näiden viranomaisten ylimmän johdon yhteisneuvotteluissa laatimien periaatteiden mukaisesti. Yhteistoimintaa muiden viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa on samoin pyritty poliisin alotteesta lisäämään.

Edellä tarkoitettua tehostamistoimintaa tullaan jatkamaan tavoitteena saada varsinaiset suurmyyjät ja heidän asiamiehensä paljastamalla laiton huumausainekauppa loppumaan, ainakin rajoitetuksi mahdollisimman vähäiseksi. Kysymyksen perusteluissa sanotaan, että maahamme on alkanut virrata huumausaineiden käyttöä ihannoivia pornojulkaisuja. Sosiaali- ja terveysministeriön tullihallitukselta saamien tietojen mukaan huumausaineita ja säädyttömyyttä ihannoivien pornolehtien maahantuonti muussa kuin levittämistarkoituksessa on lainsäätäjien tahdon mukaisesti sallittua. Tämä tuonti on osoittautunut melko vähäiseksi. Sen sijaan varsinainen epäsiveellisten julkaisujen salakuljetus näyttää viime vuosina jonkin verran lisääntyneen. Sen torjunnassa tullilaitoksella on samat mahdollisuudet kuin muunkin salakuljetuksen suhteen. Suuriakin takavarikkoja on tehty.

Huumausaineiden käyttö on viime vuosina epäilemättä osoittanut leviämisen merkkejä. Luonnollisena seurauksena on ollut ongelmaan liittyvän rikollisuuden, muun muassa salakuljetuksen, lisääntyminen. Poliisi- ja tulliviranomaisten yhdessä ja erikseen suorittamien tehostettujen valvontatoimenpiteiden kautta rikollisuutta on voitu merkittävästi ehkäistä ja rajoittaa. Mainittakoon, että vuosina 1968 ja 1969 räjähdyksenomaisesti levinnyt huumausaineiden, lähinnä amfetamiinin, ammattimainen salakuljetus ja myynti saatiin pohjoismaiden eri viranomaisten yhteistyön avulla pysäytetyksi ja sitä harjoittanut liiga hajoitetuksi. Salakuljetus on tämän jälkeenkin lisääntynyt, mutta tämä ei ole tullut ilmi kuitenkaan sen kohteena olleiden huumausaine-erien suurenemisen muodossa, vaan pääasiassa huumausaineiden käyttäjäpiirien toimesta harjoitettavan pienehkön salakuljetuksen lukumääräisenä lisääntymisenä.

Huumausaineiden laittoman tuonnin estämiseen tähtäävään valvontaan on kiinnitetty erityistä huomiota muun muassa hankkimalla huumausainekoiria, kouluttamalla henkilökuntaa ja vahvistamalla muutoin erikoisvalvontaa suorit-

tavia ryhmiä. Tilannetta seurataan tarkasti yhteistoiminnassa muiden valvontaviranomaisten kanssa ja erikoisvalvontatoimenpiteitä kohdistetaan jatkuvasti eri kuljetus- ja liikennemuotoihin. Sosiaali- ja terveysministeriö tahtoo kuitenkin huomauttaa, ettei huumausaineiden laitonta tuontia ja myyntiä sekä niiden väärinkäyttöä missään olosuhteissa voida täysin estää ja että näinollen asiallisesti kysymys on siitä kuinka tehokkaasti rikollisuutta ja väärinkäyttöä voidaan viranomaistoimenpitein rajoittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan valvontaviranomaiset ovat huumausainerikollisuuden torjunnassa juttujen lisääntymisenkin huomioon ottaen ajan tasalla. Viranomaiset voivat tarpeen vaatiessa jopa tehostaa nimenomaan ennakkoehkäisevää valvontatehtäväänsä.

Hallitus on lokakuun 23 päivänä 1970 antanut Eduskunnalle esityksen uudeksi huumausainelaiksi, jossa muun muassa ehdotetaan säädettäväksi törkeästä huumausainerikoksesta ja törkeästä huumausaineen salakuljetuksesta enimmäisrangaistukseksi nykyisen 4 vuoden vankeusrangaistuksen sijasta 6 vuotta kuritushuonetta. Olisi toivottavaa, että Eduskunta mitä pikimmin hyväksyisi po. lain, koska rangaistusten koventamisella on oma merkityksensä salakuljetuksen ja salakaupan torjumisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on useiden viranomaisten kanssa suorittanut ja jatkuvasti suorittaa koulutus-, valistus- ja informaatiotoimintaa sekä pyrkii kiinnittämään yhä enenevässä määrin huomiota ennaltaehkäisevän työn merkitykseen ja tärkeyteen. Ministeriö tulee tarkkaan seuraamaan tilannetta ja ryhtyy kaikkiin niihin toimenpiteisiin, jotka käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa ja muutoinkin on mahdollista toteuttaa.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1459 av den 28 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman J. Juhani Kortesalmi ställda skriftliga spörsmål nr 243:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder och i så fall vilka för att förhindra den verksamhet som utövas av narkotikaförsäljare och -smugglare samt spridare av publikationer som gör reklam för narkotika och för att även i övrigt effektivt minska den oroväckande utbredningen av användningen och marknadsföringen av narkotika och förebygga dessa företeelser?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Polisens verksamhet för bekämpande av den olagliga narkotikahandeln har sedan år 1967 fortgående effektiverats inom ramen för de möjligheter som står till buds. Effektiveringen har innefattat ökning av personalen och specialutbildning, vari även ingår utbildning utomlands, samt frigörande av personal enbart för övervakning och undersökning av brottsligheten i samband med narkotika, utökning av den tekniska materielen samt allmän informering av polisen.

Utom att informering, upplysning och utbildning har bedrivits inom den egna personalen har polisen även utbildat andra myndigheter, hållit föreläsningar i olika läroanstalter och aktivt deltagit i sammankomster vid vilka narkotikafrågan har behandlats.

Samarbetet mellan polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet har även i narkotikafrågor fått en allt fastare form i enlighet med principer, uppgjorda av dessa myndigheters högsta ledning vid gemensamma förhandlingar. Likaså har man på polisens initiativ försökt öka samarbetet med andra myndigheter och medborgarorganisationer.

Ovan avsedda effektiveringsverksamhet kommer att fortsätta, varvid målet är att få den olagliga narkotikahandeln att upphöra eller åtminstone få den reducerad till ett minimum genom att avslöja de egentliga storförsäljarna och deras agenter. I motiveringen för spörsmålet sägs att pornografiska publikationer som idealiserar användningen av narkotika har börjat strömma in i vårt land. Enligt uppgifter, som social- och hälsovårdsministeriet inhämtat från tullstyrelsen är införsel av pornografiska tidskrifter, som idealiserar narkotika och oanständighet, i annat syfte än för utspridning, enligt lagstiftarnas vilja tillåten. Denna införsel har visat sig vara tämligen obetydlig. Däremot förefaller den egentliga smugglingen av osedliga publikationer att ha ökat något under de senaste åren. När det gäller dess bekämpande har tullverket samma möjligheter som i fråga om annan smuggling. Till och med stora beslag har gjorts.

Användningen av narkotika har under de senaste åren otvivelaktigt visat tecken på att vinna ökad utbredning. En naturligt följd har varit att brottsligheten i samband härmed, bl. a. smugglingen, har ökat. Genom de intensifierade övervakningsåtgärder som polis- och tullmyndigheterna har vidtagit gemensamt och var för sig har brottsligheten väsentligt kunnat förebyggas och begränsas. Det må nämnas att den professionella smuggling och försäljning av narkotika, närmast amfetamin, som utbredde sig explosivt under åren 1968 och 1969 har kunnat hejdas och den liga som bedrev den, sprängas genom samarbete mellan olika myndigheter i de nordiska länderna. Smugglingen har ökat även därefter, men detta har likväl inte yttrat sig så, att de smugglade narkotikapartierna skulle ha blivit större, utan huvudsakligen så, att smugglingarna i mindre skala inom de kretsar som använder narkotika har ökat i antal.

Särskild uppmärksamhet har ägnats övervakningen i syfte att stävja olaglig införsel av narkotika. Bl. a. har man anskaffat narkotika-

hundar, utbildat personal och eljest förstärkt specialövervakningsgrupperna. Man följer noga med situationen i samverkan med övriga övervakande myndigheter, och olika transport- och trafikformer står kontinuerligt under särskild tillsyn. Social- och hälsovårdsministeriet vill emellertid påpeka, att olaglig införsel och försäljning samt missbruk av narkotika under inga omständigheter helt kan förhindras och att det sålunda sakligt sett är fråga om hur effektivt brottsligheten och missbruket kan begränsas genom myndigheternas åtgärder.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets uppfattning behärskar de övervakande myndigheterna situationen i kampen mot narkotikabrottsligheten, även om man beaktar det ökade antalet fall. Myndigheterna kan vid behov till och med intensifiera sin preventiva övervakning.

Helsingfors den 30 november 1971.

Regeringen har den 23 oktober 1970 till Riksdagen avlåtit en proposition med förslag till ny narkotikalag, vari det bland annat föreslås, att det för grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling stadgade maximistraffet skall vara tukthus i sex år i stället fyra års fängelse såsom nu. Det vore önskvärt att Riksdagen med det snaraste skulle antaga lagen i fråga, emedan en skärpning av straffen är av betydelse vid bekämpandet av smuggling och smyghandel.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med flera myndigheter bedrivit och bedriver fortfarande utbildnings-, upplysnings- och informationsverksamhet samt försöker fästa allt större uppmärksamhet vid det preventiva arbetets vikt och betydelse. Ministeriet kommer att noga följa med situationen och vidtaga alla de åtgärder som inom ramen för tillbudsstående anslag och även eljest är möjliga.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Eskman ym.: Terveydenhoitosäännösten vähittäiskaupalle aiheuttamien haittojen poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Elokuun 27 p:nä vuonna 1965 annetun terveydenhoitolain 90 §:n 1 momentissa edellytetty viiden vuoden siirtymäaika päättyy vuoden vaihteessa. Kaupan eri järjestöjen ja yritysmuotojen taholta on viime aikoina yhä lisäävässä määrin pyritty kiinnittämään viranmaisten huomiota terveydenhoitolain ja -asetuksen lukuisiin määräyksiin, jotka pakoittavat ylkemaan tuhansia elintarvikemyymälöitä miäli nyt noudatettavasta terveydenhoitoviranmaisten erittäin tiukasta lain ja asetuksen tulintatavasta tullaan pitämään jyrkästi kiinni. Suustoiminnan ja yksityisen vähittäiskaupan holta on todettu olevan kysymyksessä yhensä yli kahdentuhannen myymälän toiminan lopettaminen. Vähittäiskaupan eri yritysmuotojen pelkoa on ollut omiaan lisäämään äkintöhallituksen kiertokirjeessään DN:o 69/63/71 esiintuomat terveydenhoitoasetuksen lkintaa täydentävät jyrkähköt kannanotot.

Kaikkein huonoimmassa asemassa tulevat oleaan maaseudun ja esikaupunkialueiden vanoissa huonetiloissa toimivat liikkeet. Näissä yymälöissä toimivat kauppiaat ja myymälänoitajat ovat usein suhteellisen iäkkäitä ja heiän siirtymisensä muihin tehtäviin tulisi oleaan erittäin vaikeata. Niin myymälähenkilöunta kuin kauppiaatkin, jotka näin tulevat jäämään työttömiksi edustavat lukumäärältään melko huomattavaa työntekijäjoukkoa, joka on hankalasti uudelleen työllistettävissä. Eräiden terveydenhoitoasetuksen tulkintojen osalta, mikäli niitä toteutetaan kirjaimellisesti, joutuu elintarvikekauppa myöskin muuhun vähittäiskauppaan nähden huonompaan asemaan, jota kohtuuttomuutta on omiaan lisäämään se, että terveydenhoitoasetus annettiin vajaa kaksi vuotta myöhemmin kuin terveydenhoitolaki.

Kaikkeen edellä esittämäämme ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen voimassa olevan terveydenhoitolain ja -asetuksen vähittäiskaupalle asettamista kohtuuttomista velvoitteista ja voimakkaasti työllisyyttä heikentävästä vaikutuksesta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta näiden haittailmiöiden vaikutuksia voitaisiin lieventää tai kokonaan poistaa sekä estää samalla elintarvikealan vähittäiskauppaa uhkaava huomattava työllisyystilanteen heikkeneminen?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1971.

Margit Eskman. Ville Tikkanen. Aune Salama.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Margit Eskmanin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 244:

> "Onko Hallitus tietoinen voimassa olevan terveydenhoitolain ja -asetuksen vähittäiskaupalle asettamista kohtuuttomista velvoitteista ja voimakkaasti työllisyyttä heikentävästä vaikutuksesta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta näiden haittailmiöiden vaikutuksia voitaisiin lieventää tai kokonaan poistaa sekä estää samalla elintarvikealan vähittäiskauppaa uhkaava huomattava työllisyystilanteen heikkeneminen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä esitetään niitä vähittäiskaupan vaikeuksia, joita aiheutuu terveydenhoitolain 90 §:n 1 momentin määräämistä toimenpiteistä, muttei oteta huomioon, mitä haittoja ja terveydellisiä vaaroja aiheutettaisiin ostajalle, mikäli tarkoitettuja toimenpiteitä ei suoritettaisi. Salmonella-lajin tartuntataudit, joihin myös hiirilavantauti kuuluu, leviävät pääasiallisesti elintarvikkeiden välityksellä. Maassamme on jatkuvasti hiirilavantautia, joka sairautena huonokuntoisille yksilöille voi muodostua varsin kohtalokkaaksi. Sairaus aina tietää potilaalle taloudellista menetystä, mutta tartuntatautiin sairastuneen osalta on vielä se mahdollisuus, että siihen sairastunut jää tartunnankantajaksi, joka useasti saattaa merkitä, että hänen on luovuttava entisestä ammatistaan. Ja vähäinenkin tartunnanlähde voi aiheuttaa suurellekin joukolle sanotunlaista vahinkoa. Tämä taas on vältettävissä vain eliminoimalla tartuntalähteet mahdollisimman tarkoin, jota myös terveydenhoitolain 46 § edellyttää säätämällä: "My täväksi tarkoitettuja elintarvikkeita tuotettae sa, valmistettaessa, kuljetettaessa, säilytettäess kaupan pidettäessä, tarjoiltaessa ja muutoin k siteltäessä on niin meneteltävä, että tautie tartunnan leviäminen ja muiden terveydelliste epäkohtien syntyminen mahdollisuuksien m kaan estetään." Tämän lainkohdan määräys noudattaen ovat terveydenhoitoasetuksen sää nökset laaditut eivätkä ne missään kohdin o ankarampia kuin laki edellyttää, joten sill että asetus on annettu vajaa kaksi vuotta my hemmin kuin terveydenhoitolaki, ei ole se laista merkitystä kuin kyselijät esittävät.

Kysymyksessä mainitussa lääkintöhallitukse kiertokirjeessä ei nähdäkseni ole esiintuotu te veydenhoitoasetuksen tulkintaa täydentäv "jyrkähköjä kannanottoja", kuten kyselijät ma nitsevat, sillä siinä on pääasiassa viitattu niihi terveydenhoitoasetuksen pykäliin, jotka tulev huomioitavaksi, kun terveydenhoitolain 90 §: 1 momentissa mainittu määräaika umpeutu Eihän voitane pitää "jyrkähkönä kannanott na" sitä, että kehoitetaan pitämään kiinni siit että elintarvikemyymälällä on tarkoituksenm kainen pesupaikka astioiden ja muiden väline den sekä käsien pesua varten, eikä myöskää sitä, että kiertokirjeessä korostetaan kylmätil jen riittävyyttä, jotta niihin voitaisiin sijoitta kaikki ne elintarvikkeet, jotka niissä säilyvä ihmisravinnoksi kelpaavina paremmin kui myymälän lämpötilassa.

Terveydenhoitolaki annettiin 27 päivänä el kuuta 1965 ja se tuli voimaan 1 päivänä tam mikuuta 1967, joten vähittäiskaupalla on oll lähes kuusi ja puoli vuotta aikaa saattaakseen liikkeensä lain 46 §:n edellyttämään kuntoo ja kun lisäksi terveydenhoitolautakunta v myöntää helpotusta tarkoitetusta velvollisu desta, niin mielestäni ei ole mitään syytä ryh tyä enempiin toimenpiteisiin asiassa. Onha tässä sentään kysymys ihmisten terveyden suo jelemisesta, jota on pidettävänä tärkeämpän kuin niitä seikkoja, joita kysymyksessä esit tään.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger har Ni, Herr Talman, med Eder skri- ɛlse av den 28 oktober 1971 till veder- örande medlem av statsrådet översänt avskrift ı följande av riksdagsman Margit Eskman ı.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 244:

> "Är Regeringen medveten om de oskäliga förpliktelser, som gällande hälsovårdslag och -förordning ålägger detaljhandeln, och om att sagda lag och förordning verkar i hög grad försvagande på sysselsättningen, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att verkningarna av dessa menliga företeelser skall kunna lindras eller helt avhjälpas och den avsevärda försämring av sysselsättningsläget som hotar detaljhandeln inom livsmedelsbranschen samtidigt avvärjas?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt nföra följande:

I spörsmålet framlägges de svårigheter för etaljhandeln som förorsakas av de i 90 § 1 ıom. hälsovårdslagen föreskrivna åtgärderna, ıen de olägenheter och faror för hälsan som öparen skulle utsättas för om de åtgärder som vses inte skulle vidtagas beaktas inte. De mittosamma sjukdomarna av Salmonella-typ, ill vilka även musparatyfusen hör, sprider sig uvudsakligen genom livsmedel. I vårt land inns ständigt musparatyfus, en sjukdom som an bli ödesdiger för individer i svag kon- ition. En sjukdom innebär alltid en ekono- ıisk förlust för patienten, men för den som ısjuknat i en smittosam sjukdom finns dess- tom den risken, att han blir smittobärare, ilket ofta kan betyda att han måste avstå rån sitt tidigare yrke. Och till och med en betydlig smittokälla kan åsamka ett stort ntal människor skada av sagda slag. Detta ter kan undvikas enbart genom att smitto- ällorna elimineras så noggrant som möjligt, ilket även 46 § hälsovårdslagen förutsätter genom att stadga: "Vid produktion, framställning, transport, förvaring, saluförande, servering och annan hantering av livsmedel, som äro avsedda för försäljning, skall så förfaras, att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av andra sanitära olägenheter i mån av möjlighet förhindras." Stadgandena i hälsovårdsförordningen är uppgjorda med iakttagande av vad detta lagrum föreskriver, och de är i ingen punkt strängare än lagen förutsätter, varför den omständigheten, att förordningen är given knappa två år senare än hälsovårdslagen inte är av sådan betydelse som spörsmålsställarna anför.

I medicinalstyrelsens i spörsmålet nämnda cirkulär har inte enligt vad jag kan finna framförts några, såsom spörsmålsställarna säger, "ganska extrema ställningstaganden", som kompletterar tolkningen av hälsovårdsförordningen, ty i cirkuläret har huvudsakligen hänvisats till de paragrafer i hälsovårdsförordningen som skall beaktas när den i 90 § 1 mom. hälsovårdslagen nämnda terminen utlöper. Det kan väl inte anses vara ett "ganska extremt ställningstagande" om man uppmanar att hålla fast vid att i en livsmedelsbutik skall finnas en ändamålsenlig tvättplats för diskning av kärl och andra redskap och för tvättning av händer, inte heller om det i cirkuläret betonas att det skall finnas tillräckligt med kalla utrymmen för förvaring av alla de livsmedel som i dem håller sig tjänliga till människoföda bättre än i butikens temperatur.

Hälsovårdslagen gavs den 27 augusti 1965 och den trädde i kraft den 1 januari 1967. Detaljhandeln har sålunda haft nästan sex och ett halvt år på sig att bringa sina företag i det skick lagens 46 § förutsätter och då hälsovårdsnämnden dessutom kan bevilja lättnad i den skyldighet som avses finns det enligt min åsikt ingen anledning att skrida till vidare åtgärder i saken. Det är ju ändå här fråga om att skydda människors hälsa, vilket måste anses viktigare än de omständigheter som åberopas i spörsmålet.

Helsingfors den 24 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 245.

Kohtala: Lammin ja Padasjoen välisen tieyhteyden parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lammi—Padasjoki tieyhteyden tutkimukset ja rakentaminen ovat olleet vireillä jo kauan. Tiehankkeen toteuttaminen on edistynyt erittäin hitaasti, koska suoritetut tutkimukset ja valmistelut on tehty osittain virheellisesti ja puutteellisesti.

Yleinen liikennelaskenta liikennemääristä on ko tien osalta suoritettu vuonna 1965. Tämän liikennelaskennan mukaan tien Lammin puoleisessa päässä on keskimääräinen vuorokausiliikenne ollut noin 350 autoa vuorokaudessa ja Padasjoen päässä noin 400 autoa vuorokaudessa. Suhde kesäliikenne/koko vuoden liikenne on ollut Lammin päässä 1,26 ja Padasjoen päässä 1,17. Raskaiden autojen osuus mainittuna ajankohtana kokonaislikenteessä on vaihdellut 25—35 %:n välillä.

TVL:n Hämeen piiri on suorittanut 5—7. 10. 1967 tienvarsihaastattelut Lammin ja Tommolan välisellä tieosuudella sekä Padasjoella Auttoisten kylän kohdalla sijaitsevissa laskentapisteissä.

Paikallisen liikenteen osuus, joksi on luokiteltu kunnan sisäinen liikenne, on ollut Lammin päässä noin 50 % ja Padasjoen päässä noin 47 % kokonaisliikenteestä. Seudullinen liikenne, joka on Lammin, Padasjoen, Kuhmoisten, Kosken ja Kärkölän kuntien välistä liikennettä, on Lammin pisteessä ollut noin 15 % ja Padasjoella noin 11 %. Maakunnalliseksi liikenteeksi on katsottu em. kuntien ja Lahden, Hämeenlinnan, Riihimäen sekä Hyvinkään seutujen välinen liikenne. Lammin pisteessä on maakunnallista liikennettä ollut noin 25 % ja Padasjoen pisteessä noin 18 %. Tien lähialueen ja Päijät- sekä Kanta-Hämeen ulkopuolisten alueiden välinen liikenne on ollut kummassakin pisteessä noin 7 %. Tien kokonaisliikenteestä on siis noin 85—95 % ollut sellaista liikennettä, jonka lähtö- tai määräpaikka sijaitsee tien lähialueella. Valtakunnallinen liikenne, joka muodostuu talousalueiden välisestä liikenteestä, on Lammin pisteessä ollut noin 4 % ja Padasjoen pisteessä noin 16 %.

Suoritetut tutkimukset ovat olleet nimenomaan valtakunnallisen liikenteen osalta virheellisiä ja puutteellisia. Tienvarsihaastattelut on suoritettu sellaisina ajankohtina ja sellaisissa pisteissä, joissa suurin osa valtakunnallisesta liikenteestä ja raskaasta autoliikenteestä on jäänyt haastattelun ulkopuolelle. Tämä tosiasia on käynyt ilmi tiehanketta koskevissa tilaisuuksissa, joissa sekä Etelä- että Keski-Suomen elinkeinoelämän ja teollisuuden sekä Kauppakamarien edustajat ovat tämän todenneet. Lisäksi Helsingin ja Länsi-Uudenmaan alueen väestö, jolla on kesäasunnot Kanta-Hämeen ja Jyväskylän suunnalla, ovat jääneet miltei kokonaisuudessaan haastattelujen ulkopuolelle. Helsingin ja Länsi-Uudenmaan alueiden asukkaat joutuvat kiertämään sekä matkallisesti että ajallisesti pitempää reittiä Lahden kautta kesäasunnoilleen. Jos Lammi—Padasjoki tieyhteys rakennettaisiin esitetyllä tavalla, niin tämä keventäisi huomattavasti Helsinki—Lahti välisen tien käyttöä. Lisäksi matkayhteydet Helsingin, Uudenmaan läntiseltä ja Varsinais-Suomen alueelta nopeutuisivat ja tulisivat myöskin halvemmiksi Lammi—Padasjoki tieyhteyden kautta Keski-Suomeen. Tätä viimeksimainittua seikkaa ovat erityisesti painottaneet teollisuuden ja elinkeinoelämän edustajat sekä Etelä-, Varsinais- että Keski-Suomessa.

Kaiken edellä sanotun perusteella olisi ryhryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin puutteellisten tutkimusten tarkistamiseksi ja täydentämiseksi sekä suunnittelutöiden päätökseensaattamiseksi tiesuunnalla Lammi—Padasjoki, jotta mainittu tie voitaisiin rakentaa valmiiksi mahdollisimman pian.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Lammin ja Padasjoen välisen tieyhteyden korjaamiseksi sekä kyseisen tieyhteyden suunnittelu- ja rakennustyön loppuunsaattamiseksi?

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja L. Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 245:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Lammin ja Padasjoen välisen tieyhteyden korjaamiseksi sekä kyseisen tieyhteyden suunnittelu- ja rakennustyön loppuunsaattamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluosassa on tehty selkoa Lammin—Padasjoen maantien liikenteen koostumuksesta Hämeen tie- ja vesirakennuspiirin piirikonttorin 5.—7. 10. 1967 suorittaman tievarsihaastattelun tuloksiin nojautuen. Tulosten mukaan tiellä ei nykyään ole sanottavaa valtakunnallista merkitystä. Vaikka haastattelutulokset haastattelun ajankohdasta riippuen eivät ehkä annakaan täysin oikeata kuvaa valtakunnallisen liikenteen osuudesta, voidaan niitä silti pitää suuntaa antavina koko vuoden keskimääräistä vuorokausiliikennettä ajatellen. Edes kesällä ei valtakunnallisen liikenteen osuus tiellä ole kovin merkittävä, koska kesän keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä on ainoastaan 15—25 % vuoden keskimääräistä vuorokausiliikennemäärää suurempi ja koska myös paikallisluonteinen liikenne kesällä on vilkkaampaa kuin keskimäärin koko vuonna. Lähinnä laajemman päätieverkkotutkimuksen tuloksiin nojautuen tieviranomaiset ovatkin päätyneet käsitykseen, ettei tien radikaalikaan parantaminen tulisi muuttamaan sen nykyistä verraten paikallista luonnetta, koska se ei sijaitse edullisesti juuri minkään valtakunnallisesti merkittävän liikennevirran toivelinjan suhteen.

Edellä sanotun perusteella tieviranomaiset katsovat, että kokonaan uuden korkealuokkaisen, suuria kustannuksia vaativan maantien rakentaminen Lammin ja Padasjoen välille ei ole tarkoituksenmukaista eikä liikennetaloudellisesti perusteltua.

Sen sijaan suunnitelma nykyisen Lammin—Padasjoen maantien rakenteen ja osittaiseksi suuntauksen parantamiseksi tullaan tieviranomaisten toimesta laatimaan aivan lähivuosina ja toteuttamaan niin pian kuin käytettävissä olevat rajoitetut määrärahat sen sallivat. Tällainen nykyisen tien parantaminen kokonaan uuden tien rakentamisen sijasta tyydyttää varmasti myös kysymyksessä esiin tuodun liikenteen tarpeet.

Helsingissä marraskuun 25 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten L. Kohtala ställda skriftliga spörsmål nr 245:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för reparation av vägförbindelsen mellan Lammi och Padasjoki samt för slutförande av planerings- och byggnadsarbetet beträffande denna vägförbindelse?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmålets motivering redogöres för sammansättningen hos trafiken på landsvägen mellan Lammi och Padasjoki med stöd av de resultat som distriktskontoret vid Tavastlands väg- och vattenbyggnadsdistrikt har fått fram genom intervjuer, som gjordes vid vägen under tiden 5—7. 10. 1967. Enligt dessa resultat har vägen för närvarande inte någon nämnvärd betydelse för trafiken i hela landet. Ehuru resultaten av intervjuerna — beroende på den tidpunkt då intervjuerna har gjorts — måhända inte ger en helt riktig bild av fjärrtrafikens andel i trafiken på denna väg, kan de dock betraktas som signifikativa med tanke på genomsnittstrafiken per dygn under hela året. Inte ens under sommaren är fjärrtrafikens andel i trafiken på denna väg särskilt betydelsefull. Genomsnittstrafiken per dygn under sommaren är nämligen endast 15—25 % större än genomsnittstrafiken per dygn under hela året och dessutom är också lokaltrafiken under sommaren livligare än vad den i medeltal är under hela året. Vägmyndigheterna har därför, närmast med stöd av resultaten av en mera omfattande undersökning av trafiken på de viktigaste vägarna, kommit till den uppfattningen, att inte ens en radikal förbättring av vägen skulle komma att ändra dess nuvarande, relativt lokala karaktär, emedan denna väg inte egentligen är gynnsamt belägen i förhållande till den önskvärda sträckningen för någon sådan trafikled som vore betydelsefull för hela landet.

På grund av vad ovan anförts anser vägmyndigheterna att byggande av en helt ny, högklassig landsväg mellan Lammi och Padasjoki, vilket skulle kräva stora kostnader, varken är ändamålsenligt eller från trafikekonomisk synpunkt motiverat.

Däremot kommer en plan för en förbättring av konstruktionen och delvis av riktningen för den nuvarande landsvägen mellan Lammi och Padasjoki genom vägmyndigheternas försorg att utarbetas under de allra närmaste åren och förverkligas så snart de begränsade anslag som står till buds tillåter det. En dylik förbättring av den nuvarande vägen i stället för ett byggande av en helt ny väg tillfredsställer säkert behovet i fråga om den trafik som har åberopats i sammanhanget.

Helsingfors den 25 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 246.

Suomi ym.: Ammattikoulujen lukuvuoden lyhentämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viisipäiväiseen työvikkoon siirryttäessä määrättiin kansa- ja oppikoulujen osalle lukuvuosi 190 päivää kestäväksi ja ammattikouluille lukuvuoden pituudeksi määrättiin 195 päivää. Ammattikoululaisten liitto ja myös Ammattikoulujen opettajaliitto ovat esittäneet, että kaikissa koulumuodoissa tulisi päästä yhtenäiseen lukuvuoteen. Ammattikoulujen opettajaliitto on jättänyt opetusministeriöön kannanoton, jossa se esitti ammatti-, oppi- ja kansakoulujen lukuvuoden yhtenäistämistä.

Ammattikoululaiset tulee rinnastaa samanveroisina muuhun opiskelevaan nuorisoon. Pitkät koulupäivät teorian opiskeluineen ja vielä pitempine käytännön harjoitteluineen vaativat, että ammattikoululaisille sovelletaan nykyistä lyhyempää lukuvuotta. Mahdollisesti opintotehtäviä tiivistämällä voitaisiin ammattikoulujen lukuvuotta lyhentää ja saattaa samanpituiseksi kuin on muillakin koululaisilla.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tuleeko Hallitus antamaan esityksen vuoden 1972 lukuvuoden alkuun mennessä ammattikoulujen lukuvuoden pituudesta, ja jos tulee,
>
> katsooko Hallitus tässä yhteydessä olevan tarvetta kaikkien eri koulumuotojen lukuvuosien yhtenäistämiseen samanpituiseksi?

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1971.

Oili Suomi.
Pauli Puhakka.
Ensio Laine.
Siiri Lehmonen.
Heikki Mustonen.
Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 28 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Oili Suomen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 246:

> "Tuleeko Hallitus antamaan esityksen vuoden 1972 lukuvuoden alkuun mennessä ammattikoulujen lukuvuoden pituudesta, ja jos tulee,
>
> katsooko Hallitus tässä yhteydessä olevan tarvetta kaikkien eri koulumuotojen lukuvuosien yhtenäistämiseen samanpituiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Viisipäiväiseen viikkoon siirtymisen yhteydessä määrättiin yleisten ammattikoulujen lukuvuoden pituudeksi 195 koulutyöpäivää. Samassa yhteydessä määrättiin tietopuolista opetusta sisältävien koulupäivien pituudeksi 7 tuntia ja työnopetuspäivien enimmäispituudeksi 8 tuntia. Tällöin ensimmäisten luokkien viikkotuntien määräksi muodostui 37 ja toisten luokkien viikkotuntimääräksi 38 tuntia. Vuosittainen opetusaika on näinollen 39 työviikkona keskimäärin 37,5 tuntia viikossa eli yhteensä 1 462 tuntia vuodessa.

Opetusministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että yleisen ammattikoulun kurssi, jolla pyritään laaja-alaiseen peruskoulutukseen, on kaksivuotinen. Tämän peruskurssin pohjalle voidaan ammattikoulun oppilaille kolmantena kouluvuotena varata erikoistumismahdollisuuksia jatkokursseilla tai erityisammattioppilaitoksissa tai antaa tulevaisuudessa täydennysopetusta esim. korkeakouluopiskelua varten.

Kaksivuotisilla laaja-alaisilla peruskursseilla pyritään oppilaille antamaan laajemmat yleistiedot ja valmiudet kuin mikä olisi tarpeen, jos koulutustavoitteena alun perin olisi vain jonkin yksityisen ammatin opettaminen. Toisaalta pyritään kuitenkin työharjoituksissa säilyttämään esim. tilaustöiden avulla kosketusta työelämän asettamiin vaatimuksiin. Tällöin myös saadaan paremmat mahdollisuudet opetustyön tavoitekontrolliin.

Koulutustavoitteisiin ei opetusministeriön käsityksen mukaan voida nykyisin resurssein päästä, mikäli yleisten ammattikoulujen sekä päivittäistä työaikaa, jota on eräissä aikaisemmissa eduskuntakyselyissä pidetty liian pitkänä, työnopetuspäivien osalta lyhennettäisiin yhdellä tunnilla että lisäksi koulupäivien lukumäärää vähennettäisiin 5 päivällä. Kouluvuoden työajaksi tulisi tällöin 38 työviikon ja 35 viikkotunnin mukaan 1 330 tuntia, mikä olisi nykyistä työaikaa 132 tuntia eli n. 9 % lyhyempi.

Yleisten ammattikoulujen työajan lyhentämiselle ei löydy perusteita minkään muun maan omaksumasta käytännöstä. Lyhin koulutyövuosi lienee Ruotsissa, jossa syksystä 1971 alkaen gymnasieskolan 2-vuotisten ammatillisten linjojen työaika on 40 työviikkona 38 tuntia viikossa tuntijaksojen pituuden ollessa normaalista työelämästä poikkeavasti 50 minuuttia.

Opetusministeriö katsoo, ettei yleisten ammattikoulujen työajan lyhentäminen ole perusteltavissa jonkin toisen koulumuodon tavoitteiden mukaan muodostuneilla työajoilla. Koulun arvostus riippuu ensisijaisesti saavutettavista tuloksista eikä yhdenmukaisista työajoista. Lisäksi todettakoon, että erityisammattikouluissa ja muissa ammattikasvatushallituksen alaisissa oppilaitoksissa vuosittaiset työajat poikkeavat varsin paljon toisistaan johtuen k.o. oppilaitosten erilaisista tavoitteista sekä koulutusaikojen kokonaispituudesta.

Mikäli yleisten ammattikoulujen työpäivien määrää supistettaisiin 195 päivästä 190 työpäiväksi ja samanaikaisesti päivittäistä tuntimäärää vähennettäisiin, on pelättävissä, koska viime

lukuvuosi oli 220 työpäivän pituinen, että 2-vuotista ammattikoulutusta on pidennettävä yhdellä lukukaudella, jotta saavutettaisiin samat koulutustavoitteet.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Edellä olevaan viitaten opetusministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena kaikkien koulumuotojen lukuvuosien yhtenäistämistä samanpituisiksi.

Ministeri *Jouko Tyyri.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Oili Suomi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 246:

> "Kommer Regeringen att före början av läsåret år 1972 avlåta proposition om läsårets längd vid yrkesskolorna, och om så är fallet,
>
> finner Regeringen i detta sammanhang erforderligt att förenhetliga läsåren vid samtliga olika skolformer, så att de blir lika långa?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I samband med införandet av femdagarsveckan föreskrevs, att läsåret vid de allmänna yrkesskolorna skall omfatta 195 skolarbetsdagar. Samtidigt bestämdes, att skoldagar med teoretisk undervisning skall omfatta 7 timmar och dagar med arbetsundervisning högst 8 timmar. Härvid blev antalet veckotimmar i de första klasserna 37 och i övriga klasser 38. Undervisningen omspänner därför varje år 39 arbetsveckor med i genomsnitt 37,5 timmar per vecka, dvs. sammanlagt 1 462 timmar per år.

Undervisningsministeriet finner ändamålsenligt, att kursen vid allmän yrkesskola, vilken avser att ge en vittomfattande grundutbildning, är tvåårig. På basen av denna grundkurs kan eleverna vid yrkesskola under det tredje skolåret beredas möjligheter till specialisering vid fortsättningskurser eller i specialyrkesläroanstalter eller i framtiden ges kompletterande utbildning, t. ex. med sikte på studier vid högskola.

Meningen är att eleverna vid de vittomfattande tvååriga grundkurserna skall ges vidsträckare allmänna kunskaper och insikter än vad som vore av nöden om målet för utbildningen från början endast skulle ha varit att lära in något enskilt yrke. Tillika går bemödandena emellertid ut på att vid arbetsövningar bibehålla kontakten med de krav arbetslivet ställer — detta t. ex. med hjälp av beställningsarbeten. Härvid ges också bättre möjligheter att kontrollera i vilken mån undervisningsarbetets mål nås.

Undervisningsministeriet anser, att utbildningsmålet inte kan nås med de resurser som nu står till buds, om vid de allmänna yrkesskolorna både den dagliga arbetstiden, som i en del tidigare riksdagsspörsmål har ansetts vara för lång, skulle förskortas med en timme när det gäller dagar med arbetsundervisning, och antalet skoldagar dessutom skulle minskas med 5. Arbetstiden under skolåret skulle härigenom komma att omfatta 38 arbetsveckor med 35 timmar per vecka, dvs. 1 330 timmar. Denna arbetstid skulle vara 132 timmar, dvs. 9 %, kortare än den nuvarande.

Intet annat land har heller omfattat en praxis som skulle ge skäl för en förkortning av arbetstiden vid de allmänna yrkesskolorna. Kortast torde skolarbetsåret vara i Sverige, där arbetstiden vid gymnasieskolans 2-åriga yrkesutbildningslinjer sedan hösten 1971 är 40 arbetsveckor med 38 timmar per vecka. Härvid omfattar timmarna — med avvikelse från vad fallet är inom det normala arbetslivet — 50 minuter.

Undervisningsministeriet anser, att en förkortning av arbetstiden vid de allmänna yrkesskolorna inte kan motiveras med de arbetstider som har utformats enligt någon annan skolforms målsättningar. Det värde en skola tillerkänns beror främst av de resultat som där nås, och inte av likformiga arbetstider. Dessutom förtjänar det påpekas, att arbetstiderna per år vid specialyrkesskolorna och vid övriga läroinrättningar som lyder under yrkesutbildningsstyrelsen avviker betydligt från varandra, beroende på dessa läroanstalters olika målsättningar samt på de sammanlagda utbildningstiderna vid dem.

Ifall antalet arbetsdagar vid de allmänna yrkesskolorna skulle inskränkas från 195 till 190 och antalet timmar per dag samtidigt minskas, kan man, på grund av att senaste läsår omfattade 220 arbetsdagar, befara, att den 2-åriga yrkesskolan måste förlängas med en termin för att motsvarande utbildningsmål skall kunna nås.

Hänvisande till det ovanstående finner undervisningsministeriet det inte ändamålsenligt att läsåren vid samtliga skolformer förenhetligas, så att de blir lika långa.

Helsingfors den 24 november 1971.

Minister *Jouko Tyyri.*

Skriftl. spm. nr 247.

Lindeman: Om anvisande av vissa skärgårdsområden vid Finska viken för den obesuttna civilbefolkningens rekreationsbruk.

Till Riksdagens Herr Talman.

Den obesuttna befolkningen, främst löntagare, i Ekenäs-nejden och på östra Hangö udd, känner missnöje över att allt större delar av Finska vikens skärgård från Hangö udd österut blivit alltmera avskärmade för allmän vistelse speciellt sommartid då det föreligger ett stort behov att rekreera sig i nämnda skärgård. Särskilt har uppmärksamheten riktats mot det s.k. Hästö—Busö området som tidigare stod till lotsverkets förfogande och som i trakterna av år 1956 överflyttats till försvarsmaktens disposition. Detta i sin tur har lett till att praktiskt taget all landstigning på området varit förbjuden för civilbefolkningen sedan år 1966. Från civilbefolkningens sida har man undrat varför däremot försvarsverkets personal med familjer, släkt och bekanta, nog kunnat röra sig tämligen fritt på ifrågavarande område. Området uppges även stå till förfogande för en "Hangon Patteriston Eränkävijät" hetande fiske- och jaktförening. Det måste även anses en smula märkligt, att trots talet om Hangö udds rekreationspolitiska betydelse, allmänhetens rörelsefrihet så starkt begränsats. Först kommer Tvärminne med sin industri och försvarsmaktens sjuktområde samt övriga skyddsområden, sedan Hästö—Busö området, därefter Jussarö naturskyddsområde vilket allt bidrar till att denna del av skärgården är tillgänglig för endast ett fåtal av befolkningen. För den händelse att själva Hästö—Busö måste betraktas som ett eventuellt försvarspolitiskt intresse, frågar man sig om inte de omkringliggande områdena såsom t.ex. Pattskär, Gråharun, Granskären, Trelänningen och Trelänningsgrunden, kunde upplåtas för civilbefolkningens rekreation åtminstone sommartid. Det förefaller som om Hästö—Busö områdets gränsdragning i övrigt skulle vara konstruerad så att den betjänar uteslutande snäva befolkningskategorier, vilket enligt vår åsikt inte kan vara rättvist.

Med hänvisning till det ovan sagda och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen framställer undertecknad härmed vördsamt följande spörsmål till vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att allt större delar av Finska vikens skärgård från Hangö udd österut avskärmats från civilbefolkningens rekreationsbehov och att detta väckt särskilt missnöje ifråga om det landstigningsförbud som gäller för Hästö—Busö området, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att främst Ekenäs-nejdens och östra Hangö udds obesuttna befolkning skall ges större möjligheter till rekreation sommartid i det område som ligger mellan Tvärminne och Porkkala så att rörelsefriheten och vistelsemöjligheterna på detta område inte förbehålles enbart snäva medborgarkretsar såsom försvarets stampersonal samt vatten- och markägare?

Helsingfors den 27 oktober 1971.

Lars Lindeman.

Lindeman: Eräiden Suomenlahden saaristoalueiden osoittamisesta maataomistamattoman siviiliväestön virkistyskäyttöä varten.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tammisaaren seudun ja itäisen Hankoniemen maataomistamaton väestö, lähinnä palkansaajat, ovat tyytymättömiä siihen, että yhä suuremmat osat Suomenlahden saaristoa Hankoniemestä itään on suljettu yleiseltä oleskelulta varsinkin kesäaikaan, jolloin virkistäytymisen tarve mainitussa saaristossa on suuri. Erityisesti huomio on kohdistettu nk. Hästön—Busön alueeseen, joka aikaisemmin oli luotsilaitoksen käytössä ja joka vuoden 1956 vaiheilla siirrettiin puolustusvoimain käyttöön. Tämä puolestaan on johtanut siihen, että käytännöllisesti katsoen kaikki maihin nouseminen alueelle on ollut siviiliväestöltä kiellettyä vuodesta 1966 lähtien. Siviiliväestö on ihmetellyt, miksi sitä vastoin puolustuslaitoksen henkilökunta perheineen, sukulaisineen ja tuttavineen on kylläkin voinut liikkua melko vapaasti kyseisellä alueella. Alueen ilmoitetaan myös olevan "Hangon Patteriston Eränkävijät"-nimisen kalastus- ja metsästysyhdistyksen käytettävissä. On myös pidettävä hieman omituisena, että huolimatta puheista Hankoniemen vapaa-ajanviettopoliittisesta merkityksestä yleisön liikkumavapautta on niin voimakkaasti rajoitettu. Ensin on Tvärminne teollisuuksineen ja puolustusvoimain ampuma-alue sekä muut suojelualueet, sitten Hästön—Busön alue, sen jälkeen Jussarön luonnonsuojelualue, mikä kaikki vaikuttaa siihen, että saariston tähän osaan pääsevät ainoastaan harvat. Siinä tapauksessa, että itse Hästö—Busötä on pidettävä ehkä puolustusnäkökohtien kannalta tärkeänä, voidaan kysyä, eikö ympäröiviä alueita, kuten esim. Pattskäriä, Gråharua, Granskäreniä, Trelänningeniä ja Trelänningenin matalikkoja voitaisi antaa siviiliväestön vapaa-ajanviettotarkoituksiin ainakin kesäaikaan. Vaikuttaa siltä, kuin Hästön—Busön alueen rajaaminen ylipäätään olisi suoritettu siten, että alue palvelee ainoastaan harvoja väestöryhmiä, mikä ei käsityksemme mukaan voi olla oikeudenmukaista.

Ylläsanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla allekirjoittanut esittää kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että yhä suuremmat osat Suomenlahden saaristoa Hankoniemestä itään on suljettu siviiliväestön vapaa-ajanviettokäytöltä ja että tämä on herättänyt erityistä tyytymättömyyttä Hästön—Busön alueella voimassa olevan maihinousemiskiellon osalta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta lähinnä Tammisaaren seudun ja Hankoniemen itäpuolen maataomistamattomalle väestölle suodaan suuremmat mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon kesäaikana sillä alueella, joka sijaitsee Tvärminnen ja Porkkalan välillä, niin ettei liikkumavapautta ja oleskelumahdollisuuksia tällä alueella varata ainoastaan suppeille kansalaispiireille kuten puolustuslaitoksen kantahenkilökunnalle sekä veden- ja maanomistajille?

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 1971.

Lars Lindeman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 28 päivänä lokakuuta 1971 n:o 1453 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Lars Lindemanin tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että yhä suuremmat osat Suomenlahden saaristoa Hankoniemestä itään on suljettu siviiliväestön vapaa-ajanviettokäytöltä ja että tämä on herättänyt erityistä tyytymättömyyttä Hästön—Busön alueella voimassa olevan maihinousemiskiellon osalta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta lähinnä Tammisaaren seudun ja Hankoniemen itäpuolen maataomistamattomalle väestölle suodaan suuremmat mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon kesäaikana sillä alueella, joka sijaitsee Tvärminnen ja Porkkalan välillä, niin ettei liikkumavapautta ja oleskelumahdollisuuksia tällä alueella varata ainoastaan suppeille kansalaispiireille kuten puolustuslaitoksen kantahenkilökunnalle sekä veden- ja maanomistajille?"

Vastauksena kysymykseen niiltä osin kuin se koskee puolustusministeriön hallinnonalaa esitän kunnioittaen seuraavaa.

Kysymyksen esittäjän mainitsema alue Hankoniemen ja Porkkalan välillä, leveydeltään noin 60 km, käsittää noin 105 000 ha mitattuna mantereen rantaviivasta kylien vesialueiden uloimpaan rajaan. Tästä alueesta puolustusministeriön hallinnassa on maa- ja vesialueita viitenä osana yhteensä noin 1100 ha eli yhden prosentin verran kokonaispinta-alasta. Puolustusministeriön alueisiin sisältyy kymmenkunta saarta koko kysymyksenalaisen alueen noin 1100 saaresta.

Puolustusministeriön alueista vain Lappohjan edustalla sijaitsevan Hästö—Busön alue on kokonaisuudessaan ajoittaisen liikkumiskiellon alainen. Muilla puolustusministeriön alueilla on virkistyskäyttöä ajatellen vain osittaisia rajoituksia kuten maihinnousu- ja oleskelukielto kahden pinta-alaltaan pienehkön saaren osalla.

Kysymyksessä mainittu Hästö—Busö, johon kuuluu pääsaaren lisäksi Pattskär, Gråharu, Granskären, Trelänningen ja Trelänningenin matalikko, käsittää yhteensä alueen, joka on noin 0,5 % kysytyn alueen pinta-alasta. Hästö—Busö on niitä saaria, joilla on puolustuslaitoksen kiinteistöjä, taisteluvälineitä, ampumatarvikkeita ja muita varastoja, viestilaitteita yms. ja joilla koulutetaan ja pidetään harjoituksia niihin kuuluvine ammuntoineen. Tällaisiin saariin ja niitä ympäröivälle vesialueelle ei voida päästää sivullisia jo heidän oman turvallisuutensa takia eikä myöskään sotilaallisten laitteiden turvallisuusnäkökohtien vuoksi.

Puolustusministeriö katsoo, että puolustuslaitoksen valvontaoikeudesta Hästö—Busön alueella ei voida luopua eikä alueen käyttöä nykyisestään väljentää.

Paikallisten kalastajien liikkumis- ja kalastusmahdollisuudet Hästö—Busön vesialueella on turvattu puolustusministeriön ja Ekenäs Västra Skärgårds Fiskargilletin välillä 8. 9. 1971 tehdyssä sopimuksessa. Sopimuksen mukaan lupa voidaan myöntää kalenterivuodeksi kerrallaan enintään 20:lle kyseiseen seuraan kuuluvalle, ammattimaista kalastusta harjoittavalle perheelle, joiden vakinainen asuinpaikka on Tammisaaren maalaiskunnassa tai Tenholan kunnan Lappohjan kylässä.

Linnakkeella valmius- ym. syistä asumaan joutuvalle kantahenkilökunnalle perheineen on annettu oikeus liikkua alueella myös vapaa-aikanaan, mutta heidänkin oleskeluaan rajoittavat sotilaallisista syistä johtuvat määräykset.

Samalla ministeriö tuo esille, että viimeksi vuonna 1963 luovutettiin Lappohjan suulla oleva 87 ha:n vesialue Helsingin yliopiston hallintaan, mikä on omiaan osoittamaan, että puolustusministeriön taholla ei ole ollut pyrkimystä rajoittaa virkistyskäyttöön sopivia alueita puheena olevalla seudulla.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Puolustusministeri *Arvo Pentti.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 28 oktober 1971 nr 1453 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Lars Lindeman undertecknade spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att allt större delar av Finska vikens skärgård från Hangö udd österut avskärmats från civilbefolkningens rekreationsbehov och att detta väckt särskilt missnöje ifråga om det landstigningsförbud som gäller för Hästö—Busö området, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att främst Ekenäs-nejdens och östra Hangö udds obesuttna befolkning skall ges större möjligheter till rekreation sommartid i det område som ligger mellan Tvärminne och Porkkala så att rörelsefriheten och vistelsemöjligheterna på detta område inte förbehålles enbart snäva medborgarkretsar såsom försvarets stampersonal samt vatten- och markägare?"

Som svar på spörsmålet i de avseenden det berör försvarsministeriets förvaltningsområde framför jag högaktningsfullt följande.

Det i spörsmålet nämnda området mellan Hangö udd och Porkkala, till sin bredd cirka 60 km, omfattar cirka 105 000 ha mätt från strandlinjen till byarnas vattenområdens yttersta gräns. Av detta område har försvarsministeriet i sin besittning land- och vattenområden i fem delar sammanlagt cirka 1100 ha eller ungefär en procent av totalarealen. I försvarsministeriets områden ingår ett tiotal av hela ifrågavarande områdes cirka 1100 öar.

Av försvarsministeriets områden är endast Hästö—Busö området utanför Lappvik i sin helhet underkastat tidvis rådande rörelseförbud. På försvarsministeriets övriga områden gäller med tanke på rekreationsbruk endast partiella restriktioner såsom landstignings- och vistelseförbud på två till sin areal små öar.

Det i spörsmålet nämnda Hästö—Busö, till vilket förutom huvudön även Pattskär, Gråharun, Granskären, Trelänningen och Trelänningsgrunden hör, omfattar sammanlagt ett område som utgör cirka 0,5 % av ifrågavarande områdes areal. Hästö—Busö hör till de öar, på vilka försvarsväsendet har fastigheter, tygmateriel, ammunition och andra förråd, signalanordningar o.d. och på vilka utbildning anordnas och övningar jämte därtill hörande skjutningar hålles. Till dylika öar och det omkringliggande vattenområdet kan utomstående inte ges tillträde redan för deras egen säkerhets skull och inte heller med hänsyn till de militära anläggningarnas säkerhet.

Försvarsministeriet anser att det inte går att avstå från försvarsväsendets övervakningsbefogenhet på Hästö—Busö området och att områdets disposition inte kan utvidgas mera än nu.

Den lokala fiskarbefolkningens rörelse- och fiskemöjligheter på Hästö—Busö vattenområdet har säkerställts genom ett mellan försvarsministeriet och Ekenäs Västra Skärgårds Fiskargille den 8. 9. 1971 gjort avtal. Enligt avtalet kan tillstånd beviljas för ett kalenderår i gången åt högst 20 till ifrågavarande förening hörande familjer som bedriver yrkesmässigt fiske och som stadigvarande bor i Ekenäs landskommun eller i Lappvik by i Tenala socken.

Den stampersonal med familjer som på grund av beredskaps- o.a. skäl är tvungen att bo på kustbefästningen har givits rätt att röra sig på området även under sin fritid, men även deras vistelse begränsas av bestämmelser föranledda av militära orsaker.

Samtidigt vill försvarsministeriet framföra, att det senast år 1963 till Helsingfors universitet avstod ett 87 ha stort vattenområde vid inloppet till Lappvik, vilket är ägnat att bevisa, att det från försvarsministeriets sida inte funnits någon strävan att i högre grad inskränka de områden som är lämpade för rekreationsbruk i ifrågavarande trakt.

Helsingfors den 25 november 1971.

Försvarsminister *Arvo Pentti.*

Kirj. ksm. n:o 248.

Turunen: Savonlinnassa sijaitsevan Inkilänniemen telakan toimintaedellytysten parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuten tunnettua, jätti Savonlinnan Konepaja Oy konkurssihakemuksen Savonlinnan raastuvanoikeudelle 11 päivänä lokakuuta 1971 ja jonka seurauksena 23 insinööriä ja teknikkoa, sekä lähes sataseitsemänkymmentä työntekijää ja konttorihenkilökuntaan kuuluvaa jäi työttömäksi.

Savonlinnan talousalueen osalta tunnetaan näin suuren määrän pysyvien työpaikkojen menetys erittäin raskaana tapahtumana. Kun asianomainen osakeyhtiö ei ollut saanut investointivaiheensa ja telakan rakentamisvaiheensa aikana minkäänlaista yhteiskunnan tukea, josta johtuen osittain vaikeudet johtivat edellä mainitun ikävän tilanteen syntymiseen ja toiminnan loppumiseen, olisi valtiovallan velvollisuutena nyt puuttua kaikin mahdollisin, käytettävissä olevin keinoin tilanteen selvittämiseksi niin, että metalliteollisuutta ja laivanrakennustoimintaa voitaisiin jatkaa Savonlinnan Konepajalla Inkilänniemen telakalla uudelta pohjalta. Tähän olisi kaikki mahdollisuudet, sillä entinen työvoima ja nykyaikainen telakka koneineen ja laitteineen olisi käytettävissä ja siten vältyttäisiin suureksi nousevilta tappioilta, mitä useisiin miljooniin markkoihin nousevat investoinnit jo korkomenoina aiheuttavat.

Savonlinnan ammattikoulussa ja ammatillisessa kurssikeskuksessa koulutetaan maamme metalliteollisuudelle työvoimaa. On olemassa vaara, etteivät koulutettavat saa riittävän täysipainoista työharjoittelua paikkakunnalla, kun yksi tärkeimmistä työharjoittelupaikoista on lopettanut toimintansa. Tämä seikka tulisi ottaa myös huomioon asiaa tarkasteltaessa. Savonlinnan Inkilänniemen telakan toiminnan aloittaminen muodossa tai toisessa kiireellisesti lienee mahdollista vain, että valtiojohtoiset metallialan yritykset ja valtion myötävaikutuksella, josta rahoituksen järjestäminen on eräs keino, alan yksityiset yrittäjät tutkisivat mahdollisuuksia ryhtyä harjoittamaan konepaja- ja telakkatoimintaa mainitulla nykyaikaisella telakalla.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Savonlinnassa sijaitsevan Inkilänniemen telakan toimintaedellytysten saattamiseksi sellaiseksi, että valtiojohtoiset metallialan yritykset voisivat aloittaa laivanrakennus- tai konepajatoiminnan mainitulla telakalla, tai vaihtoehtoisesti luoda mahdollisuudet yksityiselle laivanrakennus- ja metallialan teollisuudelle toiminnan aloittamiseen puheena olevalla telakalla?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Väinö Turusen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 248:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Savonlinnassa sijaitsevan Inkiläniemen telakan toimintaedellytysten saattamiseksi sellaiseksi, että valtiojohtoiset metallialan yritykset voisivat aloittaa laivanrakennus- tai konepajatoiminnan mainitulla telakalla, tai vaihtoehtoisesti luoda mahdollisuudet yksityiselle laivanrakennus- ja metallialan teollisuudelle toiminnan aloittamiseen puheena olevalla telakalla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Savonlinnan Konepaja Oy:n jätettyä konkurssihakemuksensa joutui yhtiön omaisuuden selvittely normaaliin tapaan määrättyjen konkurssipesän uskottujen miesten tehtäväksi. Tätä selvittelyä vaikeuttaa osaltaan se, että telakan Norjaan myymän, nyt Loviisassa olevan, ensimmäisen tankkilaivan osalta jatkuvat neuvottelut mahdollisesta kauppahinnan alentamisesta, koska toimitus ei ilmeisesti kaikissa kohdin ole hankintasopimuksen mukainen. Lisäksi on käynnissä välimiesoikeus telakalla Norjaan rakenteilla olevien kahden seuraavan laivan toimitukseen liittyvistä kysymyksistä. Näin ollen on yhtiön taloudellisen tilan selville saaminen normaalia vaikeampaa ja samalla valitettavasti aikaavievää.

Yhtiön omistama telakka on varsin ajanmukainen ja käyttökelpoinen ja on sille näin ollen ilmeisesti löydettävissä ostaja. Kauppaa koskevien neuvottelujen aloittamista ja niiden käymistä vaikeuttaa kuitenkin telakalla rakenteilla olevien laivojen epäselvä kohtalo, koska telakan ostaja joutuisi ottamaan tehtäväkseen niiden valmistamisen loppuun asti. Varmana voitanee kuitenkin pitää, että tuotannollinen toiminta telakalla tullaan uudelleen aloittamaan sen jälkeen, kun se on joutunut konkurssipesältä uuden yrittäjän haltuun.

Hallitus seuraa Savonlinnan Konepaja Oy:n konkurssipesän selvittelytyötä ja jos tilanne mahdollisesti kehittyy sellaiseksi, että joillakin hallituksen toimivallassa olevilla toimenpiteillä voidaan edesauttaa tuotannon nopeampaa uudelleen aloittamista, hallitus tulee vakavasti harkitsemaan tällaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Väinö Turunen ställda skriftliga spörsmål nr 248:

> "Ämnar Regerinen vidtaga åtgärder för att åstadkomma sådana arbetsbetingelser för Inkilänniemi varv i Nyslott att statsdominerade företag i metallbranschen kan inleda skeppsbyggeri eller verkstadsdrift vid nämnda varv eller alternativt skapa möjligheter för privat industri i skeppsbyggnads- och metallbranschen att börja arbeta vid berörda varv?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Sedan företaget Savonlinnan Konepaja Oy hade lämnat in konkursansökan fick konkursboets på normalt sätt utsedda gode män i uppdrag att utreda bolagets tillgångar. Denna utredning försvåras i sin del av att i fråga om det första av varvet till Norge sålda tankfartyget, som nu befinner sig i Lovisa, fortgår underhandlingarna om en eventuell minskning av köpeskillingen, på den grund att leveransen uppenbarligen inte i alla avseenden överensstämmer med leveransavtalet. Dessutom är förfarande vid skiljenämnd anhängigt beträffande frågor som rör leveransen av ytterligare två fartyg, som är under byggnad vid varvet för norsk räkning. Utredningen av bolagets ekonomiska ställning är fördenskull svårare än normalt och tyvärr samtidigt tidsödande.

Det av bolaget ägda varvet är helt modernt och i fullt användbart skick. Det kan fördenskull uppenbarligen finna köpare. Ett inledande och förande av underhandlingar om en försäljning försvåras dock av oklarheten beträffande det öde som kommer att drabba de vid varvet under byggnad varande fartygen, emedan köparen av varvet skulle nögas åtaga sig slutförandet av dessa byggen. Emellertid torde det kunna anses säkert att den produktiva verksamheten vid varvet kommer att återupptagas efter det att varvet av konkursboet överlåtits till en ny företagare.

Regeringen följer med utredningen av bolaget Savonlinnan Konepaja Oy:s konkursbo och om läget eventuellt utvecklar sig i den riktningen, att ett återupptagande av produktionen kan påskyndas genom åtgärder, som regeringen har befogenheter att vidtaga, kommer regeringen att allvarligt överväga vidtagande av sådana åtgärder.

Helsingfors den 29 november 1971.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 249.

Turunen: Kuntien järjestämän vajaatyökykyisten työtoiminnan saattamisesta valtionavun piiriin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tammikuun 1 päivänä 1971 voimaan tulleen lainmuutoksen jälkeen annetaan invalidihuoltolain 22 §:n perusteella valtion varoista lainaa ja avustusta yhdistykselle tai säätiölle sellaisen työvoiman järjestämistä varten, joka pääasiassa perustuu invalidityövoiman käyttöön. Lakiehdotuksen perusteluissa todettiin muutoksen tarkoituksena olevan laajentaa vajaakykyisten työmahdollisuuksia saattamalla heidän työllistämisensä valtionavun piiriin.

Avustuksen saajien piiriin ei kuitenkaan sisällytetty kuntia, vaikka monet kaupunkikunnat ovat kehittäneet vajaatyökykyisten työtoiminnan järjestämisen varsin pitkälle. Kun kunnilla lisäksi on valmis hallinto-organisatio tätä toimintaa varten sekä useimmiten hyvät ja luottamukselliset suhteet paikkakunnan työnantajiin, olisi kunnat valtionavun suhteen saatettava samaan asemaan erilaisten yhdistysten ja säätiöiden kanssa.

Kansainvälisten tilastojen mukaan maassamme on tällä hetkellä n. 10 000 suojatyön tarpeessa olevaa henkilöä. Työn sekä usein myös asunnon ja kuljetuspalvelusten järjestäminen näin suurelle ryhmälle muodostaa kuntien taloudessa huomattavan rasituksen. Järjestöjä suosiva ja kuntia syrjivä valtionapujärjestelmä johtuneekin ilmeisesti siitä, että muutosta tutkineessa komiteassa ei ollut yhtään kuntien edustajaa. Tämä epäkohta olisi korjattava joko välittömästi tai viimeistään silloin, kun ryhdytään suunnittelemaan vuoden 1975 lopussa päättyvän valtionaputoiminnan uudelleen järjestämistä.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin invalidihuoltolain muuttamiseksi siten, että kunnat saatetaan tasavertaiseen asemaan yhdistysten ja säätiöiden kanssa vajaatyökykyisten työtoiminnan valtionavun perusteita vahvistettaessa?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Väinö Turusen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 249:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin invalidihuoltolain muuttamiseksi siten, että kunnat saatetaan tasavertaiseen asemaan yhdistysten ja säätiöiden kanssa vajaatyökykyisten työtoiminnan valtionavun perusteita vahvistettaessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maaliskuun 20 päivänä 1970 annetulla invaliidihuoltolain muuttamisesta annetulla lailla (227/70) tuli sellainen työtoiminta, joka pääasiassa perustuu invalidityövoiman käyttöön valtionavun piiriin.

Laki on tarkoitettu suojatyön koetoimintaa varten ja sen vuoksi se on voimassa viisi vuotta, jona aikana sen tarkoituksena on luoda taloudelliset ja organisatoriset edellytykset rajoitetuin tavoin tapahtuvalle suunnitelmalliselle kehitykselle. Suojatyötoiminta on ollut maassamme järjestöjen alulle panemaa ja ylläpitämää, minkä vuoksi valtion varoista voivat saada lainaa ja avustusta nykyisin vain yhdistykset ja säätiöt.

Koetoiminnan päätyttyä on tarkoitus ottaa kunnat mukaan työtoimintaan.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Ministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Väinö Turunen ställda skriftliga spörsmål nr 249:

> "Ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för ändring av lagen om invalidvård på sådant sätt, att kommunerna ges en jämbördig ställning med föreningar och stiftelser vid fastställelsen av grunderna för statsunderstöd för arbetsverksamhet för partiellt arbetsföra?"

Såsom svar på dettta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Genom lag av den 20 mars 1970 angående ändring av lagen om invalidvård (227/70) kom sådan arbetsverksamhet som främst är grundad på användning av invaliders arbetskraft i åtnjutande av statsunderstöd.

Lagen är avsedd för experimentverksamhet som avser skyddat arbete och gäller fördenskull för fem år. Meningen är att lagen under denna tid skall skapa ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för en planmässig utveckling i begränsad skala. Den skyddade arbetsverksamheten har i vårt land igångsatts och upprätthållits av organisationerna. Fördenskull kommer i detta nu endast föreningar och stiftelser i åtnjutande av lån och understöd av statsmedel.

Meningen är att också kommunerna skall inbegripas i arbetsverksamheten när experimentverksamheten har slutförts.

Helsingfors den 18 november 1971.

Minister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 250.

Hara ym.: Liikaa perittyjen verojen takaisin maksamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ensi vuoden budjettiesitykseen liittyvissä lakiesityksissään hallitus on ehdottanut, että nykyiset valtion tuloveroasteikot säilytettäisiin ennallaan. Tämän ja ensi vuoden aikana tapahtuva rahan arvon huononeminen huomioon ottaen tämä merkitsisi tuloverorasituksen korottamista noin 15 prosentilla, ja verovelvollisuuden ulottamista koskemaan entistä alhaisempia tuloluokkia. Veroasteikkoja alennettiin viimeksi yleisesti v. 1961, josta lähtien rahan arvon aleneminen on kiristänyt tuloverorasitusta yleisimmissä tuloluokissa 40—60 %. Nykyisten asteikkojen säilyttäminen myös ensi vuodeksi merkitsisi tämän automaattisen verorasituksen kiristämisen jatkamista edelleen.

Tällaiseen verotuksen kiristämiseen ei kuitenkaan pitäisi olla aihetta, koska valtion verotulot ovat useana viime vuotena olleet huomattavasti arvioitua suuremmat ja tästä johtuen valtion kassatilanne on muodostunut hyväksi.

Tänä vuonna verot ja veronluonteiset tulot tulevat olemaan yli 1 000 milj. mk eli noin 10 % budjettiarviota suuremmat, ja on todennäköistä, että myös ensi vuonna verojen tuotto tulee olemaan budjettiarviota suurempi. Tämän vuoden kassa-arvioon verrattuna on verotulojen lisäys budjettiesityksessä arvioitu vain 4.8 prosentiksi, vaikka kansantulon kasvuksikin on arvioitu 7.5 %.

Verojen tuoton huomattavasta kasvusta johtuen valtiontalouden kassaylijäämä oli tämän vuoden elokuun lopussa jo 731 milj. mk. Viime vuodelta ylijäämä oli 485 milj. mk, joten viime ja tämän vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana valtio on kerännyt veronmaksajilta 1 216 milj. mk enemmän varoja kuin menojen rahoittamiseksi olisi ollut tarpeen.

Kun veronmaksajilta näin on kerätty ylijäämiä valtion kassaan ja kun hallituksen budjettiesityksessä verojen tuotto on arvioitu liian alhaiseksi ja kun esityksessä lisäksi on lainoja merkitty otettavaksi poikkeuksellisen vähän, on nyt olemassa mahdollisuus verorasituksen huojentamiseen. Tämä on välttämätöntä myös tulevien tulopoliittisten ratkaisujen takia, sillä verorasituksen alentamisella helpotettaisiin hinta- ja palkkarintamalla esiintyvää jännitystä ja tehtäisiin mahdollisiksi sellaisten ratkaisujen tekeminen, jotka eivät järkyttäisi taloudellista tasapainoa. Lisäksi suhdannepoliittiset päämäärät puoltavat verohelpotuksia tässä vaiheessa. Jos suhdannevarauskomitean ehdotusten mukaisesti veronmaksajilta aletaan korkeasuhdanteen aikana periä pakkotalletuksia, pitäisi tuloverokantaa vastaavasti matalasuhdanteen aikana alentaa.

Vaikka kaikki syyt puoltavat verorasituksen alentamista, hallitus on ehdottanut verotusta edelleen kiristettäväksi. Asteikkojen ennallaan säilyttämisen lisäksihän verorasituksen kiristämistä merkitsee myös osinkotulon 15 %:n vähennysoikeuden poistaminen, sairausvakuutusmaksun korottaminen ja pisteveron säilyttäminen myös ensi vuonna. Lisäksi hallitus on esittänyt nykyiset tuloveroasteikot säädettäviksi pysyviksi eikä vuodeksi kerrallaan, kuten on tähän saakka ollut käytäntönä. Asteikkojen säätäminen pysyviksi merkitsee inflaation aiheuttaman jatkuvan verorasituksen kiristymisen hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä veronmaksajilta liikaa perittyjen verojen takaisin maksamiseksi ja verorasituksen jatkuvan kiristymisen estämiseksi?

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1971.

Erkki Hara.
Alli Vaittinen.
Niilo Tarvajärvi.
Salme Katajavuori.
Jouni Mykkänen.
Olavi Nikkilä.
Anna-Liisa Linkola.
Raimo Ilaskivi.
Harri Holkeri.
Esko J. Koppanen.
Sinikka Karhuvaara.
Juha Vikatmaa.
Pentti Sillantaus.
Antero Salmenkivi.
Ilkka Suominen.
Anna-Kaarina Aalto.
Pertti Salolainen.
Timo Mäki.
Orvokki Kauppila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 29 päivältä lokakuuta 1971 n:o 250 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Erkki Haran ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä veronmaksajilta liikaa perittyjen verojen takaisin maksamiseksi ja verorasituksen jatkuvan kiristymisen estämiseksi?"

Kun kysymyksessä tarkoitettu asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän vastauksenani kysymykseen kunnioittaen seuraavaa:

Niin kuin ed. Haran ym. kysymyksen perusteluissa todetaan, verot ja veronluonteiset tulot tulevat tänä vuonna olemaan noin 1 000 milj. markkaa varsinaisessa tulo- ja menoarviossa arvioitua suuremmat. Lisäys on ollut seurausta alkuvuonna vielä vallinneesta hyvästä taloudellisesta tilanteesta, vuoden aikana tapahtuneesta nimellistulojen voimakkaasta kasvusta sekä tänä vuonna perityistä varsinaiseen tuloja menoarvioon sisältymättömistä uusista veroista: suhdanneverosta, liikevaihtoveron lisäverosta ja tasausverosta. Edellä tarkoitettu tulojen kasvu on kuitenkin otettu huomioon kuluvan vuoden aikana eduskunnalle annetuissa lisämenoarvioissa vastaavaa suuruusluokkaa olevien menojen katteeksi. Näissä on budjetin tulopuolella merkitty lisäystä kaikkiaan 1 157.4 milj. markkaa, joten tuloja on budjetoitu yhteensä 12 176.4 milj. markkaa.

Myöskään varsinaisessa tulo- ja menoarviossa kuluvalle vuodelle budjetoidut määrärahat eivät kaikilta osiltaan ole olleet riittävät. Maataloustuotteiden vaikean ylituotantotilanteen edellyttämä maataloustuotteiden markkinointi, sosiaaliturvaan, terveydenhuoltoon ja opetustoimeen liittyvät lähinnä lakisääteiset valtionavut sekä sijoitusmenot nopeasti heikentyneen työllisyyden turvaamiseksi vaativat kuluvana vuonna edelleen määrärahojen lisäämistä huomattavasti yli varsinaisessa tulo- ja menoarviossa arvioidun tarpeen. Näistä lisäyksistä on kuluvan vuoden lisämenoarvioihin merkitty yhteensä 1 171.9 milj. markkaa, mikä merkitsee vuodelle 1971 budjetoitujen menojen määrän nousua yhteensä 12 175.4 milj. markkaan.

Kun kuluvalle vuodelle budjetoitujen tulojen ja menojen määrät tulevat edellä esitetyn perusteella lisämenoarviot mukaan luettuna olemaan lähes yhtä suuret, ei budjettitaloudessa siten tule syntymään edustaja Haran kysymyksessään tarkoittamaa ylijäämää.

Mitä muuten tulee kysymyksen perusteluissa esitettyyn vuotta 1970 koskevaan ylijäämään, on todettava, että viime vuoden budjettitalouden ylijäämä, 475 milj. markkaa käytettiin valtiontalouden rahoitusaseman parantamiseen. Sanotulla ylijäämällä maksettiin pois valtion lyhytaikaisia luottoja. Valtiontaloudessa on siten pyritty vapautumaan lyhytaikaisista luotoista, mitä pyrkimystä on pidettävä valtiontalouden hoidon kannalta tarkoituksenmukaisena. Voidaankin todeta, että kuluvana vuonna valtion kassatalouden hoidossa ei ole ollut tarvetta turvautua lyhytaikaiseen luottoon.

Mitä tulee kuluvan vuoden tammi—elokuussa valtion kassataloudessa syntyneeseen 731 milj. markan ylijäämään, joka syyskuussa vielä lisääntyi 739 milj. markkaan, on todettava, että sanottu ylijäämä on vain kausiluonteista. Valtion kassatalouden kalenterivuoden sisäiselle kausiliikkeelle on nimittäin tyypillistä kassa-aseman keveneminen alkuvuodesta syksyyn asti, minkä jälkeen seuraa voimakas kiristyminen vuoden vaihteeseen mennessä. Tähän vaihteluun vaikuttaa mm. erilaisten toimenpiteiden vuoden sisäinen ajoittuminen. Näistä toimenpiteistä mainittakoon mm. marras—joulukuulle ajoittuva vuodelta 1970 liikaa suoritettujen veroennakoiden, yhteiseltä määrältään noin 620 milj. markkaa, palauttaminen

verovelvollisille, kunnille, seurakunnille ja kansaneläkelaitokselle äskettäin valmistuneen verotuksen tuloksen perusteella maksettavat ns. kantotilitykset sekä ns. väli- ja lopputilitykset, yhteensä noin 350 milj. markkaa, sekä vuodelta 1971 suoritettavan viljelmäkoon mukaisen hintapoliittisen tuen maksamisen alkaminen, johon tarvitaan kuluvana vuonna varoja noin 44 milj. markkaa. Yhteensä nämä kausiluonteiset menoerät merkitsevät marras—joulukuulle noin 1 000—1 100 milj. markan "ylimääräisiä" kassamenoja, joita vastaavia "ylimääräisiä" kassatuloja lähinnä lopullisen veron ensimmäisessä kannossa kertyy valtion kassaan vain noin 250 milj. markkaa. Valtion kassaan alkuvuonna kertyneet "ylijäämävarat" tulevat siten supistumaan nopeasti, eikä valtiolle vuoden vaihteessa jääne erityisemmin ylimääräisiä varantoja.

Niin kuin edellä sanotusta käy ilmi, ei veronmaksajilta voida katsoa perityn enempää veroja kuin on ollut tarpeen valtion budjetoitujen menojen rahoittamiseksi ja lyhytaikaisten luottojen maksamiseksi. Ennusteiden mukaan ei myöskään taloudellinen kehitys maassamme eikä valtiontalouden rahoitusasema tule lähitulevaisuudessa muodostumaan sellaiseksi, että voitaisiin katsoa olevan edellytyksiä ed. Haran ym. kysymyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 250 av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande, av riksdagsledamoten Erkki Hara m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för återbäring av skatter, som till för högt belopp indrivits hos skattebetalare, och för hejdande av en fortgående ökning av skattebördan?"

Enär det i spörsmålet avsedda ärendet hör till mitt verksamhetsområde i min egenskap av finansminister, får jag såsom svar på spörsmålet vördsamt anföra följande:

Såsom konstateras i motiveringen för riksdagsman Haras m. fl. spörsmål kommer skatterna och inkomsterna av skattenatur detta år att överskrida det belopp som har beräknats i ordinarie statsförslaget med ca 1 000 milj. mk. Ökningen är en följd av det goda ekonomiska läge som ännu rådde i början av året, av den kraftiga ökning av de nominella inkomsterna som har skett under året samt av de nya skatter som har uppburits under året utan att ingå i det ordinarie statsförslaget, dvs. konjunkturskatten, tilläggsskatten till omsättningsskatten och utjämningsskatten. Ovan avsedda ökning av inkomsterna har emellertid beaktats i de tilläggssbudgeter som har avlåtits till riksdagen under innevarande år och där upptagits såsom täckning för utgifter av motsvarande storlek. I dessa tilläggsbudgeter har på inkomstsidan upptagits tillägg av sammanlagt 1 157.4 milj. mk. Inkomster har således budgeterats till ett sammanlagt belopp av 12 176.4 milj. mk.

De anslag som har budgeterats för innevarande år i det ordinarie statsförslaget har inte heller i alla avseenden varit tillräckliga. Marknadsföringen av jordbruksprodukter, vilken påkallas av det svåra läge som överproduktionen på dessa produkter har föranlett, de — främst lagstadgade — statsbidrag som hänför sig till socialskyddet, hälsovården och undervisningsväsendet samt utgifterna för investeringar till säkerställande av den snabbt försämrade sysselsättningen kräver dessutom under innevarande år att anslagen ökas betydligt utöver det behov som beräknades i det ordinarie statsförslaget. Av dessa ökningar har sammanlagt 1 171.9 milj. mk upptagits i tilläggsbudgeterna för innevarande år, vilket innebär, att beloppet av de utgifter som har budgeterats för år 1971 stiger till sammanlagt 12 175.4 milj. mk.

Beloppen av de inkomster och utgifter som har budgeterats för innevarande år kommer enligt vad som framgår av det ovan anförda — tilläggsbudgeterna inberäknade — båda att vara ungefär lika stora. Fördenskull kommer inte något sådant överskott som riksdagsman Hara avser i sitt spörsmål att uppstå i budgethushållningen.

Vad för övrigt angår det i spörsmålets motivering berörda överskottet för år 1970 bör konstateras, att överskottet i senaste års budgethushållning, 475 milj. mk, utnyttjades till förbättring av statshushållningens finansieringssituation.

Med hjälp av nämnda överskott betalades en del av statens kortfristiga krediter. Inom statshushållningen har man sålunda bemödat sig att bli kvitt de kortfristiga krediterna, och denna strävan måste anses ändamålsenlig för statshushållningen. Fördenskull kan konstateras, att kortfristig kredit inte har behövt anlitas under innevarande år vid skötseln av statens kassahushållning.

I fråga om det överskott på 731 milj. mk som uppkom i statens kassahushållning under tiden fr.o.m. januari t.o.m. augusti innevarande år och som under september ytterligare ökades till 739 milj. mk bör konstateras, att det endast är säsongbetonat. Det är nämligen kännetecknande för säsongrytmen hos statens

kassahushållning inom kalenderåret att kassasituationen lättar under början av året ända fram till hösten — och därefter följer en kraftig åtstramning, som fortgår fram till årsskiftet. Till denna växling medverkar bl.a. bestämmandet av tidpunkterna inom året för åtgärder av olika slag. Bland dessa åtgärder förtjänar bl.a. nämnas återbäringen under november och december till de skattskyldiga av skatteförskott, som för år 1970 har erlagts till för högt belopp och som sammanlagt uppgår till omkring 620 milj. mk. Hit hör också de s.k. uppbördsredovisningar samt de s.k. mellan- och slutredovisningar, sammanlagt uppgående till omkring 350 milj. mk, vilka bör betalas till kommuner och församlingar samt till folkpensionsanstalten på grundval av resultatet av den nyligen färdigställda beskattningen, samt början av utanordningen av det enligt brukningsenhetens storlek utgående prispolitiska stöd som utbetalas för år 1971, vartill under innevarande år behövs ca 44 milj. mk. Sammanlagt innebär dessa säsongbetonade utgiftsposter "extra" kassauppgifter på 1 000—1 100 milj. mk under november och december. Motsvarande "extra" kassaintäkter inflyter i statskassan endast till ett belopp av omkring 250 milj. mk, främst vid den första uppbörden av den slutliga skatten. De "överskottsmedel" som under början av året har influtit i statskassan kommer därför att smälta samman snabbt. Staten torde fördenskull vid årsskiftet knappast ha kvar några extra reserver.

Såsom framgår av det ovan anförda kan det inte anses att hos skattebetalarna skulle ha uppburits större belopp i skatt än vad som har erfordrats för att statens budgeterade utgifter skulle kunna finansieras och de kortfristiga krediterna betalas. Enligt prognoserna kommer varken den ekonomiska utvecklingen i vårt land eller läget i fråga om statshushållningens finansiering inom den närmaste framtiden heller att bli sådana, att förutsättningar skulle kunna anses föreligga för ett förverkligande av de åtgärder som avses i riksdagsman Haras m.fl. spörsmål.

Helsingfors den 25 november 1971.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kauppi ym.: Psykiatrista terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä oleva laki kansanterveystyöstä tulee tuomaan parannusta moniin terveydenhuoltomme alalla valinneisiin epäkohtiin. Tämä laki kohdistuu kuitenkin vain yleiseen terveydenhoitoon ja varsinaisiin fyysisiin sairauksiin. Sen ulkopuolelle jää kokonaan erilaisten psyykkisten häiriötilojen hoito ja koko psykiatrinen terveydenhuolto.

Psykiatriset sairaudet ovat nykyään suurimpia työkyvyttömyyden aiheuttajia maassamme. Kuten yleisessä sairaanhoidossa on myös mielenterveydellisten sairauksien hoidossa painopiste tätänykyä sairaala- eli laitoshoidossa. Tätä hoitomuotoa onkin viime vuosina kehitetty niin hyvin, että sairaalahoidon mahdollisuus on tällä hetkellä turvattu kaikille psykiatrista sairaalahoitoa välttämättä tarvitseville. Sairaalalaitoksen nopean kehittämisen rinnalla avohoitopalveluksien kehittyminen on jäänyt toisarvoiseen asemaan.

Samoin kuin yleisessä kansanterveystyössä olisi myös psykiatrisessa terveydenhuollossa pyrittävä siirtymään sairaalakeskeisestä laitoshoidosta yhä enemmän avohoitoon. Tähän on olemassa moniakin perusteltuja syitä. Syyt ovat osittain samat kuin yleisessä kansanterveystyössä, esimerkiksi varsinaiset sairaanhoidon vaikuttavat tekijät ja sillä alalla vallitsevien epäkohtien poistaminen. Ehkä kuitenkin vielä painavampia syitä ovat ne monet inhimilliset epäkohdat, jotka sisältyvät nykyiseen laitoskeskeiseen hoitomuotoon, sekä taloudelliset tekijät.

Inhimillisten syiden takia avohoito olisi ulotettava mahdollisimman pitkälle. Nykyistä laajempi avohoito olisi omiaan oikaisemaan sitä väärää asennetta, mikä meillä valitettavasti vielä ilmenee suhtautumisessa psykiatrisiin sairauksiin. Laitoksiin, mielisairaaloihin, sulkemisella vain ylläpidetään vanhaa käsitystä. On laskettu, että meillä nyt mielisairaaloissa olevista noin 20 000 potilaasta 1 500—2 000 pitkäaikaispotilasta tulisi toimeen sairaalan ulkopuolella, jos heille järjestettäisiin siihen mahdollisuudet. He ovat kuitenkin sairautensa ja laitostumisen vuoksi siinä määrin invalidisoituneet, etteivät selviä laitoksen ulkopuolella ilman järjestettyä avohoitoa.

Taloudelliselta kannalta asiaa tarkastellen voidaan todeta, että sairaalakeskeiseksi muodostuneesta sairaanhoidosta aiheutuvat kustannukset ovat alkaneet yhä enemmän rasittaa yhteiskuntaa. Päästäisiin huomattavasti halvemmalla, jos potilas asuisi kotonaan ja kävisi saamassa hoitoa jossakin avohoitopisteessä. Asia ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen. Avohoidon kustannuksia ei ole vielä perusteellisesti tutkittu, joten ne olisikin ensisijassa selvitettävä.

Ennaltaehkäisevä hoito on psykiatrisessa terveydenhuollossa kenties vielä tärkeämpi kuin yleisessä kansanterveystyössä. Tällä hetkellä ihmiskunta elää jotakin omituista kriisiä. Ihmiset ovat korkeastakin elintasosta huolimatta tyytymättömiä, onnettomia ja ahdistuneita. Tässä on alkusyy monasti varsinaisiin mielenterveydellisiin häiriöihin. Psyykkisiin sairauksiin ja muihin psyykkisiin häiriötiloihin olisikin tästä syystä kiinnitettävä huomiota laajalla rintamalla. Muutamien yhteiskunnallisten sektorien on todettu olevan erityisen herkkiä mielenterveydellisille häiriöille. Nuorison keskuudessa häiriintyneisyys on viime aikoina lisääntynyt huomattavasti.

Tilanne psykiatrisen terveydenhuollon eri aloilla vaikeutuu jatkuvasti. Lääkintöhallitus on pyrkinyt saamaan parannusta aikaan erillisin toimenpitein ja toimintaohjein. Niiden vaikutus on jäänyt kuitenkin melko vähäiseksi eikä käänteentekevää parannusta saadakaan aikaan ilman alan lainsäädännön täydellistä uusimista eli uuden mielenterveyslain säätämistä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin Hallitus ryhtyy lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin psykiatrisen terveydenhuollon painopisteen siirtämiseksi laitoshoidosta avohoitoon ja psyykkisten sairauksien ja muiden häiriötilojen ennaltaehkäisyyn?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Eeva Kauppi.
Anna-Kaarina Aalto.
Juuso Häikiö.
Victor Procopé.
Anna-Liisa Linkola.
Erkki Häkämies.
Antero Salmenkivi.
Jouni Mykkänen.
Aarne Penttinen.
Lauri Linna.
Olavi Nikkilä.
Erkki Hara.
G. Laatio.
Esko J. Koppanen.
Ragnar Granvik.
Eeva Särkkä.
M. Jaatinen.
P. Mäki-Hakola.
Alli Vaittinen.
Sirkka Lankinen.
Aslak Aas.
Georg C. Ehrnrooth.
Salme Katajavuori.
Niilo Tarvajärvi.
Harri Holkeri.
Elly Sigfrids.
Evald Häggblom.
Mauno Kurppa.
Arttur Niemelä.
Viljo Suokas.
Mauri Seppä.
Pentti Sillantaus.
Raimo Ilaskivi.
Maija Heino.

Orvokki Kauppila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Eeva Kaupin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 251:

> "Milloin Hallitus ryhtyy lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin psykiatrisen terveydenhuollon painopisteen siirtämiseksi laitoshoidosta avohoitoon ja psyykkisten sairauksien ja muiden häiriötilojen ennaltaehkäisyyn?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Nykyisin voimassaoleva mielisairaslaki on vuodelta 1952. Tämän lain voimassa olon aikana maassamme mielisairaanhoito on kehittynyt voimakkaan sairaalavaltaiseksi. Kehitys on tältä osin ollut samansuuntainen myös yleissairaanhoidon alueella. Mielisairaanhoidon laitoskeskeinen kehitys on johtunut toisaalta lain voimaantulon aikana vallinneesta vaikeasta sairaalapaikkatilanteesta, suuresta kroonisesti mielisairaiden lukumäärästä ja toisaalta silloisten kroonistumista estävien ja sosiaalistumista edistävien hoitokeinojen niukkuudesta. Tässä tilanteessa päädyttiin ratkaisuun, jolla mielisairaalapaikkojen lukumäärä kaksinkertaistettiin vuosina 1955—1965 rakentamalla ns. B-sairaalaverkosto psyykkisesti pitkäaikaissairaiden hoitoa varten. Näin keskitettiin taloudelliset investoinnit ja henkilökuntaresurssit laitoshoidon luomiseen, jolloin — mielisairaslainkin edellyttämän — avohoidon kehittämiseen ei jäänyt riittävästi mahdollisuuksia. Vuoden 1970 lopulla oli mielisairaalalaitoksen palveluksessa noin 11 000 työntekijää. Psykiatrisessa avohoidossa oli samanaikaisesti 337 täysipäiväistä työntekijää. Mielisairaanhoitoon käytettävistä kustannuksista on avohoidon osuus vastaavasti noin 3 %.

Psykiatrisen avohoidon kehittämistä on vaikeuttanut paitsi työhön käytettävissä olevan lääkärityövoiman vähälukuisuus myöskin psyykkisistä häiriöistä kärsiviin potilaisiin suuntautuva kielteinen asennoituminen. Tähän on puolestaan osaltaan vaikuttanut psykiatrisen sairaanhoidon eristyneisyys muusta sairaanhoidosta, jolloin psykiatristen potilaiden erityisleimaisuutta on hoitoinstituutionkin taholta vahvistettu. Lääkintöhallitus on tästä syystä periaatteessa päättänyt pyrkiä psykiatrisen sairaanhoidon ja yleissairaanhoidon mahdollisimman laajamittaiseen yhdistämiseen, joka aloitetaan liittämällä yleissairaaloiden poliklinikoihin psykiatrisia palveluita antava työryhmä.

Eduskuntakäsittelyssä parhaillaan oleva laki kansanterveystyöstä tulee siirtämään terveydenhuollon painopistettä sekä terveyden- että sairaanhoidon osalta avohoitoon. Vaikkakaan laki ei erikseen ja erityisesti mainitse psyykkisten häiriöiden ennaltaehkäisyn ja hoidon kuulumisesta lain piiriin, kuten meillä perinteisen sairaanhoidon kolmijakoisuuden perusteella on totuttu odottamaan, koskee laki kansanterveystyöstä yhtäläisesti kuin muitakin sairauksia näiden häiriöiden ennaltaehkäisyä, mielenterveystoimiston ohjeiden mukaan tapahtuvaa hoitoa ja kuntoutusta. Tämän ryhmän hoidon erityisluonteen huomioiden on terveyskeskusten henkilökuntaa mitoitettaessa harkittu mainitun lain edellyttämää valtakunnallista suunnitelmaa tehtäessä, että terveyskeskusten henkilökuntaan liittyisi mahdollisesti psykologi ja psykiatrian erikoiskoulutuksen saanut sairaanhoitaja.

Samanaikaisesti kun lailla kansanterveystyöstä pyritään siirtämään terveydenhuollon painopistettä avohoitoon on lääkintöhallituksessa valmistettu esitys uudeksi — nykyistä mielisairaalalakia korvaavaksi — laiksi psykiatrisesta terveydenhuollosta. Tähän lakiesitykseen liittyy yksilöiden oikeusturvaa koskevia säädöksiä. Lainuudistuksessa on pyritty huomioimaan ne muutokset mielisairaanhoidon

alalla, jotka mahdollistaisivat avohoitokeskeisen suuntauksen toteuttamisen.

Tehokas psykiatrinen avohoito edellyttää onnistuakseen kuitenkin lääkärityövoiman lisäystä sekä yhä voimistuvaa myönteistä asennekehitystä psyykkisesti häiriintyneitä kohtaan ja erityisesti sosiaalipolitiikan suuntaamista siten, että asunto- ja työllisyyskysymykset eivät muodosta estettä näiden henkilöiden yhteiskunnassa toimimiselle.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Eeva Kauppi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 251:

> "När ämnar Regeringen vidtaga lagstiftningsåtgärder i syfte att förskjuta tyngdpunkten inom den psykiatriska hälsovården från anstaltsvård till öppen vård samt till förebyggande av psykiska sjukdomar och andra störningstillstånd?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Gällande sinnessjuklag är från år 1952. Under den tid denna lag har varit i kraft har sinnessjukvården i vårt land utvecklats i en riktning som har gjort den starkt centrerad till sjukhusen. Härvidlag har utvecklingen varit ensartad med den som har ägt rum inom den allmänna sjukvården. Anstaltscentreringen inom sinnessjukvårdens utveckling har å ena sidan berott på den svåra situation i fråga om sjukhusplatser som rådde när lagen trädde i kraft samt på det stora antalet kroniskt sinnessjuka och å andra sidan på den dåförtiden ringa tillgången på vårdmetoder som skulle ha kunnat hindra sjukdomarna att bli kroniska och främjat patienternas sociala anpassning. I detta läge nåddes ett avgörande, som ledde till att antalet sinnessjukhusplatser fördubblades under åren 1955—1965 genom att ett nät av s. k. B-sinnessjukhus skapades för vård av långvarigt psykiskt sjuka. Härvid koncentrerades de ekonomiska investeringarna och de tillgängliga personalresurserna på åstadkommande av anstaltsvård, och då återstod inte tillräckliga möjligheter att bygga ut den öppna vården — något som emellertid också sinnessjuklagen förutsatte. I slutet av år 1970 var omkring 11 000 arbetstagare anställda inom sinnessjukhusväsendet. Inom den psykiatriska öppna vården fanns samtidigt 337 heltidsanställda arbetstagare. Den öppna vårdens andel av kostnaderna för sinnessjukvården utgör i överensstämmelse därmed ca 3 %.

Utbyggnaden av den psykiatriska öppna vården har försvårats, dels av att endast ett fåtal läkare har stått till förfogande härför och dels av den negativa attityden mot patienter med psykiska störningar. Detta har i sin tur delvis föranletts av den psykiatriska sjukvårdens isolering från den övriga sjukvården. Därigenom har också vårdinstitutionen kommit att medverka till att betona de psykiatriska patienternas ställning såsom speciellt stämplade. Medicinalstyrelsen har fördenskull i princip beslutat försöka att i så stor utsträckning som möjligt sammanföra psykiatrisk och allmän sjukvård. Början härtill kommer att göras genom att var och en av de allmänna sjukhusens polikliniker kommer att få en arbetsgrupp för psykiatrisk hjälp.

Den lag om folkhälsoarbetet som för närvarande behandlas i Riksdagen kommer att överflytta tyngdpunkten inom både hälso- och sjukvård till den öppna vården. Ehuru lagen inte särskilt och uttryckligen nämner att den berör förebyggande av psykiska störningar och vård av psykiskt störda, vilket man skulle ha väntat sig på grund av den invanda, hos oss traditionella tredelningen av sjukvården, avser lagen om folkhälsoarbetet, lika väl som den gäller övriga sjukdomar, förebyggande av detta slags störningar samt vård och rehabilitering i enlighet med anvisningar från sinnessjukvårdsbyrå. Med hänsyn till den speciella karaktären hos denna kategori av vård har de vid dimensioneringen av hälsovårdscentralernas personal — i samband med utarbetandet av en sådan riksomfattande plan som nämnda lag förutsätter — övervägts, huruvida personalen vid varje hälsovårdscentral möjligen borde ökas med en psykolog och en sjukskötare med specialutbildning i psykiatri.

Samtidigt som lagen om folkhälsoarbetet avser at överflytta tyngdpunkten inom hälsovården till den öppna vården har inom medicinalstyrelsen utarbetats en ny proposition med förslag till en lag om psykiatrisk hälsovård, vilken skulle ersätta den nu gällande sinnessjuklagen. Till detta lagförslag ansluter sig stadganden som gäller den enskildas rättsskydd. Vid lagreformen har bemödanden gjorts att beakta de förändringar på sinnessjukvårdens område som skulle kunna göra det möjligt att förverkliga en tendens till centrering kring den öppna vården.

För att en öppen psykiatrisk vård skall bli effektiv krävs emellertid att antalet läkare ökas samt en allt kraftigare utveckling i positiv riktning av attityden till de psykiskt störda och särskilt en sådan inriktning av socialpolitiken att frågorna om bostäder och sysselsättning inte ugör hinder för dessa personer att verka inom samhällets ram.

Helsingfors den 19 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 252.

Härkönen ym.: Maankäyttötoimikuntien maanostovaltuuksien lisäämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ympäri valtakuntaa ja myös Keski-Suomen läänin alueella on ollut havaittavissa viimeisten vuosien aikana huolestuttavaa yksityisten omistamien metsämaiden ja kokonaisten tilojen siirtymistä ostojen kautta yhtiöiden omistukseen.

Hyvin useassa tapauksessa yhtiöiden maanostot tapahtuvat siten, että asutushallituksen alaiset maankäyttötoimikunnat suorittavat myytävillä tiloilla tilan hinnan määräämiseksi arvioinnin. Arviokirja lähetetään asutushallitukseen hinnan vahvistamista varten. Tämän jälkeen asutushallitus lähettää tarjouksensa tilan myytäväksi tarjonneelle isännälle.

Tavallisesti tässä vaiheessa tulevat mukaan sitten yhtiöiden maanostajat tarjoten vähän korkeampaa hintaa. Monessa tapauksessa kauppaa käydään vielä siten, että maansaantiin oikeutetut naapuritilojen omistajat eivät tiedä mitään naapuritilan siirtymisestä yhtiön omistukseen.

Tämä tilakeinottelu on huolestuttavaa siinäkin mielessä, että lisämaan saaminen läheltä saattaisi merkitä hyvinkin suurta elinkelpoisuuden lisääntymistä jäljelle jäävälle tilalle.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus lisätä maankäyttötoimikuntien lisämaiksi soveltuvien maa- ja metsätalousmaiden ostovaltuuksia esim. siten, että maankäyttötoimikunnat saisivat tehdä ns. esikauppakirjan tilansa myyntiin tarjonneen kanssa ja tämä kauppakirja lähetettäisiin sitten asutushallituksen hyväksyttäväksi ja joka kauppakirja olisi molempia osapuolia sitova mikäli asutushallitus kaupan hyväksyy?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Esko Härkönen.
Paavo Niinikoski.
Aaro Lintilä.
Veikko Hanhirova.
Mikko Kaarna.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Härkösen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 252:

> "Aikooko Hallitus lisätä maankäyttötoimikuntien lisämaiksi soveltuvien maa- ja metsätalousmaiden ostovaltuuksia esim. siten, että maankäyttötoimikunnat saisivat tehdä ns. esikauppakirjan tilansa myyntiin tarjonneen kanssa ja tämä kauppakirja lähetettäisiin sitten asutushallituksen hyväksyttäväksi ja joka kauppakirja olisi molempia osapuolia sitova mikäli asutushallitus kaupan hyväksyy?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Valtuuksien antamista maankäyttötoimikunnille kysymyksessä tarkoitettujen esisopimusten tekemistä varten on harkittu, mutta asiaan liittyvät haittatekijät huomioon ottaen sitä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa. Esisopimus sitoisi myyjää, ja on epäiltävää, ovatko myyjät etukäteen halukkaita antamaan tällaista sitoumusta. Lisäksi esisopimuksen tekeminen edellyttää myyjän saannon sekä tilaa rasittavien panttioikeuksien selvittämistä ennen sopimuksen tekemistä ja se voi toisaalta saattaa asian ratkaisijan hyvinkin kiusalliseen asemaan silloin, kun tämä on eri mieltä esisopimuksen ehdoista. Kilpailevan ostajan, esimerkiksi puutavarayhtiön, ilmaantumista sen jälkeen, kun maatilahallitus on tehnyt ostotarjouksen, ei voida estää sillä, että ratkaisuvalta kaupoissa annettaisiin maankäyttötoimikunnalle, koska sekin on sidottu lain säännöksiin ostettavan tilan hinnan osalta. Mainitut seikat huomioon ottaen ostovaltuuksien antamista maankäyttötoimikunnille ei voida pitää asianmukaisena.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Härkönen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 252:

> "Har Regeringen för avsikt att öka jorddispositionskommissionernas befogenheter att köpa jord- och skogsbruksmarker som lämpar sig för tillskottsområden t. ex. på sådant sätt, att jorddispositionskommissionerna skulle få uppgöra ett s.k. förberedande köpebrev med den som erbjudit lägenhet till försäljning. Detta köpebrev skulle tillställas kolonisationsstyrelsen för godkännande och vara bindande för båda parter, om köpet godkännes av kolonisationsstyrelsen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Man har prövat möjligheten att bevilja jorddispositionskommissionerna befogenheter att ingå i spörsmålet avsedda föravtal, men med beaktande av de olägenheter som är förenade med saken har man icke ansett ändamålsenligt att genomföra detta. Föravtalet skulle binda säljaren och det är tvivel underkastat, huruvida säljarna skulle vara villiga att på förhand avge en dylik förbindelse. Dessutom förutsätter ingåendet av ett föravtal utredning om säljarens fång och om de panträttigheter som lägenheten belastas av innan avtalet ingås, och detta kan å andra sidan ställa den som skall avgöra ärendet i en synnerligen pinsam situation i det fall att denne är av avvikande åsikt angående villkoren i föravtalet. Framträdendet av en konkurrerande köpare, t. ex. ett trävarubolag, sedan jordbruksstyrelsen givit sitt köpeanbud, kan icke förhindras genom ett sådant förfarande att befogenhet att avgöra köp skulle ges jorddispositionskommission, då även denna i fråga om priset för den lägenhet som skulle köpas är bunden av lagens stadganden. Med beaktande av här nämnda omständigheter kan det icke anses motiverat att bevilja jorddispositionskommissionerna köpefullmakter.

Helsingfors den 19 november 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 253.

Kaarlonen ym.: Valtion koulukotitoiminnan turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nuorison epäsosiaalinen käyttäytyminen on virallisen tilaston osoittamien lukujen perusteella maassamme ollut voimakkaassa nousussa viime vuosien aikana. Asiantuntijain lausuntojen mukaan on myös tällaisen nuorison laitoshoidon tarve ilmeisesti kasvamassa. Nähtävissä olevasta kehityksestä huolimatta sosiaalihallitus on jatkuvasti heikentänyt valtion koulukotitoimintaa ja epäsosiaalisten nuorten hoidossa on ilmoittanut oltavan siirtymässä kasvatuskotihoitoon, jonka tehokkuudesta ei ole kuitenkaan ollut esitettävissä mitään näyttöä.

Jo vuonna 1969 sosiaalihallitus siirsi Järvilinnan vastaanottokodin toimimaan osastona Pernasaaren koulukodissa. Järvilinnan vastaanottokoti oli siihen saakka tutkinut lähes kaikki valtion koulukoteihin sijoitettavat pojat ja laatinut heille kuntoutussuunnitelmat. Tämän toimenpiteen johdosta jää suuri osa koulukoteihin sijoitettavista oppilaista vaille sanottua suunnitelmaa, jollainen on järkiperäisen kasvatustoiminnan alkeellisin edellytys.

Parin viime vuoden aikana on lakattu sijoittamasta oppilaita Käyrän koulukotiin vieläpä silloinkin, vaikka paikallinen sosiaalilautakunta on sitä nimenomaan toivonut. Kun laitoksen oppilasmäärä täten on vähentynyt, on sieltä 1. 10. 1971 sanottu irti kuusi laitoksen toimihenkilöä. Näin on tapahtunut huolimatta siitä, että sosiaali- ja terveysministeriön toimesta asetettiin kesällä 1971 työryhmä laatimaan ehdotusta Käyrän koulukodin väliaikaiseksi käytöksi, mikäli sen paikkoja ei tarvittaisi tällä hetkellä sen nykyisessä tehtävässä. Työryhmän suosituksia ei ole lainkaan toteutettu.

Selostetut toimenpiteet viittaavat siihen, että eduskunta asetetaan valmiiden tosiasioiden eteen kun on kysymys ko. laitoksen ja mahdollisesti muidenkin koulukotien lakkauttamisesta, menettely, joka käytännössä merkitsisi eduskunnan päätäntävallan kaventamista. Mielestämme koulukotien käytöstä pitäisi laatia kokonaissuunnitelma, kun kuitenkin tätäkin hoitomuotoa tarvitaan.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että sosiaalihallitus on jo käytännössä lakkauttanut kahden valtion koulukodin, Järvilinnan vastaanottokodin ja Käyrän koulukodin toiminnan, vaikka riittävällä asiantuntemuksella ja perusteellisuudella laadittu suunnitelma koulukotien tulevaksi järjestelyksi täysin puuttuu, ja jos tietää, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tarpeellisen suunnitelmallisuuden aikaansaamiseksi koulukotikentän järjestelyissä?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Katri Kaarlonen.
Taisto Tähkämaa.
Juha Vikatmaa.
Mauno Kurppa.
Oili Suomi.
Reino Breilin.
Esko Niskanen.
Irma Toivanen.
Aune Salama.
Uljas Mäkelä.
Anna-Liisa Jokinen.
Paavo Aitio.
Sylvi Saimo.
Mauno Pohjonen.
T. I. Vartia.
Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjenne n:o 1464 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Katri Kaarlosen ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 253, jossa tiedustellaan:

> "Tietääkö Hallitus, että sosiaalihallitus on jo käytännössä lakkauttanut kahden valtion koulukodin, Järvilinnan vastaanottokodin ja Käyrän koulukodin toiminnan, vaikka riittävällä asiantuntemuksella ja perusteellisuudella laadittu suunnitelma koulukotien tulevaksi järjestelyksi täysin puuttuu, ja jos tietää, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tarpeellisen suunnitelmallisuuden aikaansaamiseksi koulukotikentän järjestelyissä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Mitä ensin tulee eduskuntakyselyssä mainittuun nuorison epäsosiaalisen käyttäytymisen voimakkaaseen nousuun viime vuosien aikana on ilmeistä, että jos nuorten ikäluokkien koko otetaan huomioon, nuorten lainvastaiset teot ovat olleet lisääntymään päin, ja tämän kehityksen on syytä olettaa jatkuvan. Lisääntyvä rikollisuus asettaa yhä vaativampia tehtäviä lastensuojelulle ja nuorisonhuollolle. On kuitenkin myönnettävä, että nuorison poikkeavan käyttäytymisen aiheuttamia ongelmia ei voida ratkaista pelkästään laitoshuollon toimenpitein.

Koulukodit suojelukasvatuksellisina laitoksina ovat lastensuojelulain 8 §:ssä tarkoitettujen lasten ja nuorten henkilöiden tarkkailua ja tutkimusta, heille annettavaa kasvatusta, hoitoa ja opetusta sekä jälkihuoltoa varten perustettuja laitoksia. Koulukotihuollolla ja siihen liittyvällä avohuollolla pyritään oppilaan psyykkiseen, sosiaaliseen ja koulutukselliseen kuntouttamiseen sekä luomaan edellytykset hänen sopeutumiselleen yhteiskuntaan sekä hänen itsenäiselle elämälleen.

Muutamia vuosia sitten koulukoteja kohtaan esitettiin varsin voimakasta arvostelua ja vaadittiin niihin pitkälle meneviä muutoksia. Sosiaaliministeriö ja sittemmin sosiaalihallitus (vuodesta 1968) ovatkin kiinnittäneet suurta huomiota koulukotitoiminnan kehittämiseen nykyaikaisen sosiaalihuollon toimintaperiaatteiden mukaisesti. Tämä on merkinnyt muun muassa esitutkimuksien aikaansaamista koulukoteihin sijoitettavista oppilaista, yksilöllisten jälkihuoltosuunnitelmien laatimista, hoidollisen ja huollollisen toiminnan samoin kuin ammattikasvatuksen kehittämistä.

Kysymyksen tekijät kuitenkin väittävät, että sosiaalihallitus on jatkuvasti heikentänyt valtion koulukotitoimintaa ja että se epäsosiaalisten nuorten hoidossa on ilmoittanut siirryttävän kasvatuskotihoitoon, jonka tehokkuudesta ei ole kuitenkaan ollut esitettävissä mitään näyttöä. Sosiaalihallitus on toimintansa alusta alkaen jatkanut edellä mainittuja toimenpiteitä sekä pyrkinyt laatimansa ohjelman mukaisesti poistamaan suunnitelmallisesti koulukotitoiminnassa havaittuja epäkohtia.

Kun oppilasluvut kaikissa koulukodeissa ovat alentuneet noin puoleen niiden vahvistetuista hoitopaikoista, on luonnollista, että laitostoiminnan supistaminen on tullut ajankohtaiseksi ja tarpeelliseksi tehtäväksi. Tämän huomioonottaen on muun muassa ryhdytty niihin toimenpiteisiin, joista kyselyssä mainitaan, nimittäin Järvilinnan vastaanottokodin toiminnan siirtämiseen Pernasaaren koulukodin yhteyteen ja Käyrän koulukodin henkilökunnan supistamiseen. Toiminnan yhdistämisestä on Pernasaaren koulukodissa tähän mennessä selvitty myönteisesti. Oppilaiden tutkimus ja tarkkailu on tosin pääasiassa jouduttu suorittamaan siinä laitoksessa, jossa heidän varsinainen hoitonsakin tapahtuu. Käyrän koulukodin osalta taas on todettava, että kuluvan lokakuun alussa Käyrän koulukodissa oli vain kuusi oppilasta, joista neljän kohdalla on suunniteltu kotiuttamista. Mikäli suunnitellut kotiuttamiset toteutuisivat, jäisi laitokseen ainoastaan kaksi oppilasta. Heikkolahjaiset poikaoppilaat voidaan nykyisellään

ja myös tulevaisuudessa sijoittaa Kylliälän koulukotiin, joka myös alusta alkaen on toiminut näiden poikien koulukotina. Näin ollen toimenpiteet Käyrän koulukodin henkilökunnan supistamiseksi ovat olleet tarpeelliset.

Kun valtion koulukotien oppilaspaikkojen luku tällä haavaa on yhteensä 482, merkitsevät toimenpiteet Järvilinnan ja Käyrän osalta varsin vaatimatonta koulukotitoiminnan supistamista ja ilman näitä laitoksia voidaan tyydyttää huomattavakin paikkojen kysynnän lisääntyminen. Toisaalta on myös todettava, ettei oppilaiden siirtäminen laitoksesta toiseen muuta koulukotien keskimääräistä käyttöastetta.

Kaiken edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, ettei sosiaalihallitus suinkaan, niin kuin kyselyssä väitetään, ole heikentänyt koulukotitoimintaa. Päinvastoin on pyritty kaikin sen käytettävissä olevin keinoin kehittämään koulukotitoimintaa niin, että alussa mainitut tavoitteet voitaisiin saavuttaa. Samalla on kuitenkin pyritty siihen, että koulukotitoimintaan osoitetut resurssit käytettäisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1464 av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Katri Kaarlonen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 253:

> "Är Regeringen medveten om att socialstyrelsen i praktiken redan har indragit två av statens skolhem, nämligen Järvilinna upptagningshem och Käyrä skolhem, trots att en med tillräcklig sakkunskap och grundlighet uppgjord plan för skolhemmens framtida organisation saknas, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att skapa en nödig planmässighet i skolhemsväsendets organisation?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

För att först taga ställning till den i spörsmålet nämnda frågan om den kraftiga ökningen av ungdomens asociala beteende under de senaste åren är det uppenbart, att om storleken av ungdomens åldersklasser beaktas, har ungdomens lagstridiga gärningar ökat, och det är skäl att förmoda att denna utveckling fortsätter. Den ökade brottsligheten ställer barnskyddet och ungdomsvården inför allt mera krävande uppgifter. Det måste dock medges, att de problem som orsakas av ungdomens avvikande beteende icke kan lösas enbart genom åtgärder som avser anstaltsvård.

Skolhemmen är skyddsuppfostrande anstalter som inrättats för observation, undersökning, uppfostran, vård och undervisning samt eftervård av sådana barn och unga personer, som avses i 8 § lagen om barnskydd. Genom vård i skolhem och därtill ansluten öppen vård strävar man till att rehabilitera eleven i psykiskt, socialt och utbildningsmässigt avseende och till att skapa förutsättningar för elevens återanpassning i samhället och för ett självständigt liv.

För några år redan riktades en synnerligen skarp kritik mot skolhemmen, och man krävde långtgående omställningar i dem. Socialministeriet och sedermera (sedan år 1968) socialstyrelsen har även i hög grad lagt an på att utveckla skolhemsverksamheten i enlighet med den moderna socialvårdens principer. Detta har inneburit bl. a. införande av förundersökning av elever som skall placeras i skolhem, uppgörande av individuella eftervårdsprogram samt utvecklande av vårdverksamheten och av yrkesutbildningen.

Spörsmålsställarna gör dock gällande, att socialstyrelsen fortgående skulle ha försvagat statens skolhemsverksamhet och att den har meddelat, att den i vården av asociala ungdomar har för avsikt att övergå till vård i fosterhem, på vilkens effektivitet något prov dock icke har kunnat uppvisas. Socialstyrelsen har från början av sin verksamhet fortsatt ovannämnda åtgärder samt i enlighet med sitt program systematiskt strävat till att avlägsna de missförhållanden som har kunnat konstateras inom skolhemsverksamheten.

Då elevantalet i samtliga skolhem har nedgått till omkring hälften av det fastställda antalet vårdplatser, är det naturligt att det blivit en aktuell och nödig uppgift att inskränka anstalternas verksamhet. Med beaktande härav har man bl. a. vidtagit de åtgärder som nämns i spörsmålet. Järvilinna upptagningshems verksamhet har överförts till Pernasaari skolhem och personalen vid Käyrä skolhem har inskränkts. Sammanslagningen av verksamheten har i Pernasaari skolhem hittills förlöpt väl. Visserligen har man i huvudsak varit tvungen att utföra undersökning och observation av eleverna i samma anstalt där de erhåller den egenliga vården. För Käyrä skolhems del måste konstateras, att där i början av oktober innevarande år fanns endast sex elever, av vilka man har planerat att hemförlova fyra. Om de planerade hemförlovningarna verkställes, skulle i anstalten finnas endast två elever. Klent begåvade pojkelever kan för närvarande och även i framtiden placeras i Kylliälä skolhem, som

även från början verkat såsom skolhem för sådana pojkar. Följaktligen har åtgärderna i syfte att minska personalen i Käyrä skolhem varit nödiga.

Då antalet elevplatser vid statens skolhem för närvarande är sammanlagt 482, innebär de åtgärder som vidtagits i Järvilinna och Käyrä en mycket anspråkslös inskränkning av skolhemsverksamheten, och utan dessa anstalter kan man tillgodose t.o.m. en betydande ökning av efterfrågan på platser. Å andra sidan måste det även konstateras, att överföring av elever från ett skolhem till ett annat icke förändrar medeltalet av graden för utnyttjande av skolhemmen.

På grundval av det ovan anförda kan det konstateras, att socialstyrelsen ingalunda har försvagat skolhemsverksamheten såsom i spörsmålet påstås. Tvärtom har den med alla tillgängliga medel strävat till att utveckla skolhemsverksamheten så, att de i början nämnda målen skall kunna uppnås. Samtidigt har man dock försökt se till att de för skolhemsverksamheten anvisande resurserna användes så ändamålsenligt och ekonomiskt som möjligt.

Helsingfors den 23 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 254.

H. Niskanen ym.: Sairaalain ja muiden laitosten siivoustöiden luovuttamisesta yksityisten yritysten tehtäväksi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräissä kunnissa ja kuntainliitoissa on noussut esille sairaaloiden ja vastaavanlaisten laitosten siivoustöiden luovuttaminen yksityisten siivousfirmojen tehtäväksi. Erittäin voimakkaasti sairaaloihin ja muihin laitoksiin pyrkii mm. Servi Systems niminen liike, jonka alkujuuret lähtevät Amerikasta ja jonka takana on kotimainen yksityinen suurpääoma. Kyseinen liike on onnistunut pääsemään mm. seuraaviin sairaaloihin Keski-Pohjanmaan Keskussairaala, Kainuun Keskussairaala, Koljonvirran sairaala, Porvoon aluesairaala, Riihimäen aluesairaala, Huutoniemen ja Mustasaaren sairaalat Vaasassa ja Törnävän sairaala Seinäjoella. Parhaillaan asia on käsittelyssä Oulun Yliopistollisen keskussairaalan kuntainliitossa, joka suhtautunee yksityisiin siivousfirmoihin kielteisesti.

Sairaalan toiminnalle tärkeiden aputöiden antaminen ulkopuolisille liikkeille on sairaalan toiminnan kannalta vahingollista ja kielteistä. Se on myöskin kielteistä näitä aputöitä tekevien työntekijöiden kannalta.

Tehtävien antamista yksityisille liikkeille perustellaan sairaaloiden toiminnan rationalisointitarpeella sekä kustannusten säästämisnäkökohdilla. Tästä voidaan kuitenkin todeta, että vähintään yhtä hyvät mahdollisuudet järkevään rationalisointiin sekä työvoiman ja kustannusten säästämiseen ovat olemassa myös siinä tapauksessa, että palkataan ja käytetään sairaalan omaa henkilökuntaa. Useimmissa tapauksissa kustannusten säästö muodostuu vain kuvitelluksi, johtuen siitä, että kiinteistöjen hoidontaso huomattavasti heikkenee, josta on seurauksena korjauskustannusten nousua. Kustannukset lisääntyvät myös siksi, että joudutaan palkkaamaan lisää varsinaista sairaalan hoitohenkilökuntaa, koska ulkopuolisen liikkeen palveluksessa olevilla työntekijöillä ei voida teettää sellaisia töitä, joita sairaalan palveluksessa olevilla.

Yksityisen firman suorittama työ perustuu voiton maksimointiin eikä yhteiskunnan kannalta töiden järkevään, taloudelliseen ja sairaalan toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseen suorittamiseen.

Työntekijät, jotka ovat siivousfirman palveluksessa, mutta tekevät työtä sairaalalle joutuvat olemaan jatkuvasti kahden tulen välissä. Joskin palkat tiettävästi ovat sopimusten mukaiset on työmäärä henkilöä kohti määritelty niin suureksi, että työntekijän on mahdoton selviytyä siitä edes tyydyttävästi. Puhumattakaan siitä, että hän ehtisi osoittamaan huomaavaisuutta ja ystävällisyyttä sairaalan potilaille. Siivousfirmat tekevät siivoussopimukset sairaaloiden kanssa määräajaksi, tämä on omiaan lisäämään työntekijän turvattomuutta työpaikkassaan.

Hyväksyessään virkaehtolait eduskunta edellytti kuntien ja kuntainliittojen palveluksessa olevien ihmisten työsuhteiden yhdenmukaistumista. Tällaiset kuntainliittojen ja yksityisten siivousfirmojen kesken tehtävät erilliset sopimukset estävät eduskunnan tarkoituksen toteutumisen. Käsityksemme mukaan kuntien ja kuntainliittojen tulisi palkata itse suoraan myös siivoushenkilökuntansa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen valtion rahoittamien sairaaloiden ja muiden laitosten aputöiden tarkoituksenmukaisen suorittamisen ja estääkseen näissä laitoksissa työntekijöihin kohdistetun tehostetun riiston ja työntekijöiden kannalta turvattomien työsuhteiden muodostumisen?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Helvi Niskanen. Aulis Juvela. Toivo Åsvik.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 29 päivänä lokakuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Helvi Niskasen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 254:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen valtion rahoittamien sairaaloiden ja muiden laitosten aputöiden tarkoituksenmukaisen suorittamisen ja estääkseen näissä laitoksissa työntekijöihin kohdistetun tehostetun riiston ja työntekijöiden kannalta turvattomien työsuhteiden muodostumisen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maamme koko sairaalalaitoksesta on kunnallisia sairaaloita yli 90 %. Sairaalakustannusten tiedetään muodostavan huomattavan rasituksen kuntien taloudelle. On luonnollista, että kuntainliitot ja kunnat pyrkivät löytämään erilaisia keinoja alentaakseen näitä kustannuksia. Tästä syystä on esimerkiksi siivouspalveluja ostettu joissakin sairaaloissa ulkopuoliselta, yksityiseltä yritykseltä silloin kun se laskelmien mukaan on osoittautunut taloudellisesti edullisemmaksi ratkaisuksi. Asia kuuluu kunnallisen päätöksenteon alueeseen eikä valtiovalta voi siihen sinänsä puuttua. Lienee myös aihetta mainita, että siivouspalveluja myyvän yrityksen ja Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto ry:n välillä on tehty työehtosopimus.

Asian taloudellisen puolen lisäksi tämäntyyppisiin ratkaisuihin sisältyy myös muita tekijöitä, joiden vaikutusta on tarkoin seurattava. Erityisesti on aihetta korostaa, että vastaavanlaisia sopimuksia aputöihin liittyvien palvelusten ostamisesta on syytä tehdä vain sellaisten yritysten kanssa, joilla on työehtosopimus. Henkilökohtaisen käsitykseni mukaan voitaisiin myös tutkia mahdollisuuksia palvelujen ostamiseksi sellaisilta liikkeiltä, jotka perustettaisiin yhteistyössä useiden sairaaloiden ja/tai niiden ylläpitäjätahojen kanssa.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 29 oktober 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Helvi Niskanen m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 254:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för tryggande av att hjälparbetena vid statens inrättningar blir ändamålsenligt utförda och för hindrande av en intensifierad utsugning av arbetstagarna och uppkomsten av för arbetarna otrygga arbetsförhållanden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Hela sjukväsendet i vårt land omfattar till över 90 % kommunala sjukhus. Såsom känt utgör sjukhuskostnaderna en avsevärd belastning för kommunernas ekonomi. Det är naturligt, att kommunalförbunden och kommunerna försöker finna olika utvägar för att sänka dessa kostnader. På grund härav har till exempel städtjänster i några sjukhus köpts av ett utomstående privatföretag, när detta enligt kalkylerna har visat sig vara en ekonomiskt sett mera fördelaktig lösning. Denna sak hör till området för den kommunala beslutsfattningen, och statsmakten kan icke befatta sig med saken som sådan. Det torde även vara skäl att nämna, att ett kollektivavtal har ingåtts mellan det företag som säljer städtjänster och förbundet Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto ry.

Förutom ekonomiska omständigheter ingår i avgöranden av denna typ även andra faktorer, vilkas verkan man noggrant bör följa med. Speciellt har man anledning att betona, att det är skäl att ingå avtal av motsvarande slag om köp av tjänster som ansluter sig till hjälparbeten endast med sådana företag, som har kollektivavtal. Enligt min personliga uppfattning skulle man även kunna undersöka möjligheterna att köpa tjänster av sådana företag som skulle grundas i samarbete med flera sjukhus och/eller dem som upprätthåller sådana.

Helsingfors den 1 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Skriftl. spm. nr 255.

Stenbäck: Om förbättrande av kommunikationerna i Borgåbygden.

Till Riksdagens Herr Talman.

Borgå stad och Borgå landskommun är ett område statt i snabb utveckling. Den främsta orsaken härtill är det väldiga industricentrum, som växer upp i Sköldvik i landskommunens sydvästra del. I landskommunens generalplanering har en stor del av området mellan riksväg 6-7 i norr och havet i söder, gränsen till Sibbo i väster och Gammelbacka i öster reserverats för industrietableringar.

Borgå stad expanderar också kraftigt och det reella befolkningstalet har i dag stigit över 17 000 mot 11 000 år 1960. Tillväxten ställer stora krav på trafikförbindelserna inom området. Trots att trafikens intensitet kraftigt tilltagit har motsvarande åtgärder för att förbättra vägarna inte kunnat vidtas p.g.a. bristande resurser. Inom Borgå vägmästardistrikt finns i dag hela 37 km sandväg, som klassificeras som I klass väg, d.v.s. trafiktätheten överstiger 1 500 fordon per dygn. Det gäller främst vägarna från Borgå till Vessö, Isnäs och Tolkis. I vägmyndigheternas planer ingår dock ännu inte definitiva beslut om förbättringar av dessa vägsträckningar. En snabb asfaltering av vägsträckorna är nödvändig.

En verklig flaskhals för kommunikationerna och den industriella utvecklingen i området utgör dock vägförbindelserna mellan Borgå och Sköldvik. Varje morgon bildas kilometerlånga bilköer på riksväg 6-7 i Kullo då den från Helsingfors-hållet kommande trafiken hindrar Borgåbilarna på väg till Sköldvik att svänga in på den s.k. Neste-vägen. Enligt trafikräkningar utförda i oktober är bilarna mellan kl. 06.00 och 07.00 samt mellan 16.00 och 17.00 ca 1 100 till antalet. Bilkön vid vägskälet hindrar självfallet också trafiken till Helsingfors och orsakar därför avsevärda dröjsmål för de Borgåbor, som arbetar i huvudstaden. Under en fredag i juni — juli är trafiktätheten på Borgå — Kullo-sträckan mellan 14 000 och 15 000 fordon. Dygnsstatistiken för sommarmånaderna ser ut såhär (medeltal per dygn):

maj	10 880	fordon
juni	12 360	„
augusti	11 880	„

Då situationen av allt att döma håller på att bli olidlig och då motorvägen Helsingfors —Borgå enligt vägmyndigheternas planer beräknas bli färdig 1977, bör trafikregleringar företas i Kullo i korsningen mellan riksväg 6-7 och Neste-vägen. Förbättringar är ofrånkomliga redan ur trafiksäkerhetssynpunkt. Trafikljus torde inte vara ändamålsenliga varför flera filer troligen måste byggas.

Med hänvisning till ovanstående och med stöd av 37 § i mom. riksdagsordningen framställer jag följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förbättra kommunikationerna i Borgåbygden, samt,

när ämnar Regeringen skrida till åtgärder som kan minska trafikstockningarna i vägkorsningen mellan Borgå—Helsingfors-vägen och Neste-vägen?

Helsingfors den 28 oktober 1971.

Pär Stenbäck.

Stenbäck: Porvoon seudun liikenneyhteyksien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Porvoon kaupunki ja Porvoon maalaiskunta ovat nopean kehityksen aluetta. Syynä tähän on lähinnä se valtava teollisuuskeskus, joka kohoaa Sköldvikiin maalaiskunnan lounaisosaan. Maalaiskunnan yleisessä suunnittelussa suuri osa valtatie 6-7:ään pohjoisessa ja mereen etelässä sekä Sipoon rajaan lännessä ja Gammelbackaan idässä rajoittuvasta alueesta on varattu teollisuutta varten.

Porvoon kaupunki laajenee myös voimakkaasti ja todellinen väestömäärä on tänä päivänä ylittänyt 17 000 sen oltua 11 000 vuonna 1960. Kasvu asettaa alueen liikenneyhteyksille suuria vaatimuksia. Huolimatta liikennetiheyden voimakkaasta kasvusta ei puuttuvien resurssien vuoksi ole voitu ryhtyä vastaaviin toimenpiteisiin teiden parantamiseksi. Porvoon tiemestaripiirissä on tänä päivänä peräti 37 km soratietä, joka luokitellaan I luokan tieksi, ts. jolla liikennetiheys ylittää 1 500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kyseessä ovat lähinnä Porvoosta Vessöön saareen, Isnäsiin ja Tolkkisiin johtavat tiet. Tieviranomaisten suunnitelmiin ei kuitenkaan vielä sisälly lopullisia päätöksiä näiden tieosuuksien parantamisesta. Tieosuuksien pikainen asfaltointi on välttämätöntä.

Varsinaisena liikenteen ja alueen teollisen kehityksen pullonkaulana ovat kuitenkin Porvoon ja Sköldvikin väliset tieyhteydet. Joka aamu muodostuu kilometrien pituisia autojonoja valtatiellä 6-7 Kullossa, kun Helsingin suunnasta tuleva liikenne estää Sköldvikiin matkalla olevia porvoolaisautoja kääntymästä nk. Nesteen tielle. Lokakuussa suoritetun liikennelaskennan mukaan autoja kello 06.00 ja 07.00 välisenä sekä 16.00 ja 17.00 välisenä aikana on lukumäärältään noin 1 100. Autojono tienhaarassa haittaa tietenkin myös Helsinkiin suuntautuvaa liikennettä aiheuttaen siten huomattavia viivytyksiä niille porvoolaisille, jotka käyvät työssä pääkaupungissa. Kesä-heinäkuussa perjantaisin liikennetiheys Porvoon—Kullon osuudella on 14 000—15 000 ajoneuvoa. Vuorokausitilasto kesäkuukausien osalta näyttää tällaiselta (keskimäärin vuorokautta kohden):

toukokuu	10 880	ajoneuvoa
kesäkuu	12 360	„
elokuu	11 880	„

Koska tilanne kaikesta päättäen on käymässä sietämättömäksi ja kun Helsingin—Porvoon moottoritie tieviranomaisten suunnitelmien mukaan arvioidaan valmistuvan 1977, on liikennejärjestelyihin Kullossa valtatie 6-7:n ja Nesteen tien risteyksessä ryhdyttävä. Parannukset ovat jo liikenneturvallisuussyistä aivan välttämättömiä. Liikennevalot eivät liene tarkoituksenmukainen ratkaisu, minkä vuoksi luultavasti on rakennettava useita kaistoja.

Ylläolevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Porvoon seudun liikenneyhteyksien parantamiseksi sekä,
>
> milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin, jotka voivat vähentää liikenneruuhkia Helsingin—Porvoon tien ja Nesteen tien välisessä tienristeyksessä?

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1971.

Pär Stenbäck.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 1 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle vastattavaksi jäljennöksen kansanedustaja P. Stenbäckin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 255:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Porvoon seudun liikenneyhteyksien parantamiseksi sekä,
> milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin, jotka voivat vähentää liikenneruuhkia Helsingin—Porvoon tien ja Nesteen tien välisessä tienristeyksessä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Porvoosta Vessöön saareen johtava maantie on äskettäin kestopäällystetty välillä Porvoo—Stensböle. Väli Stensböle—Kråkön paikallistien liittymä tullaan kestopäällystämään vuonna 1972. Samalla tullaan suorittamaan kolme pienehköä tienoikaisua. Välillä Kråkön paikallistien liittymä—Sondby liikennemäärä on nykyään niin pieni, ettei sen kestopäällystämistä, tiemäärärahojen riittämättömyys huomioon ottaen, voida vielä pitää riittävästi liikennetaloudellisesti perusteltuna.

Helsingissä marraskuun 25 päivänä 1971.

Porvoosta Isnäsiin johtava maantie on niinikään äskettäin kestopäällystetty välillä Porvoo—Veckjärvi (n. 5 km matkalla). Kestopäällystystä tullaan jatkamaan vuonna 1972 välillä Veckjärvi—Sannäs (n. 2,5 km matkalla). Samalla tullaan parantamaan yksi pienehkö silta. Väli Sannäs—Isnäs on suunniteltu kestopäällystettäväksi kuluvan vuosikymmenen puolivälin tienoilla.

Porvoosta Tolkkisiin johtavan maantien parantamiseksi on olemassa valmis tiesuunnitelma. Kyseinen parannustyö on alustavasti suunniteltu suoritettavaksi vuosina 1974—76.

Suunnitelma Sköldvikin liittymän parantamiseksi on tieviranomaisten toimesta parhaillaan tekeillä. Suunnitelma edellyttää mm. lisäkaistan rakentamista valtatielle n:o 6-7 Porvoon suunnasta välille Kullon—Anttilan maantien liittymä—Sköldvikin liittymä. Parannustyö on tarkoitus suorittaa vuonna 1972.

Kuten edellä esitetystä käy selville, kaikkien kysymyksessä nimenomaan mainittujen teiden osalta ovat suunnitelmat olemassa ja huomattava osa niistä, erityisesti Sköldvikin liittymän liikenneolosuhteiden parantaminen, on tarkoitus toteuttaa mahdollisimman nopeasti.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 1 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman P. Stenbäck m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 255:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förbättra kommunikationerna i Borgåbygden, samt
> när ämnar Regeringen skrida till åtgärder som kan minska trafikstockningarna i vägkorsningen meddan Borgå—Helsingfors-vägen och Neste-vägen?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vägen från Borgå till Vessölandet har nyligen permanentbelagts på sträckan Borgå—Stensböle. Sträckan Stensböle—Kråkö bygdevägsanslutning kommer att permanentbeläggas år 1972. Samtidigt kommer tre mindre väguträtningar att företagas. Trafiktätheten på sträckan Kråkö bygdevägsanslutning — Sondby är för närvarande så liten, att en permanentbeläggning av den inte ännu, med beaktande av de otillräckliga väganslagen, kan anses vara tillräckligt motiverad trafikekonomiskt sett.

Landsvägen från Borgå till Isnäs har likaså nyligen permanentbelagts på sträckan Borgå—Veckjärvi (ungefär på en sträcka av 5 km). Permanentbeläggningen kommer att fortsättas år 1972 på sträckan Veckjärvi—Sannäs (på en sträcka av ungefär 2,5 km). Samtidigt kommer man att förbättra en mindre bro. Sträckan Sannäs—Isnäs skulle enligt planerna permanentbeläggas ungefär i mitten av innevarande decennium.

För förbättrande av landsvägen från Borgå till Tolkis finns en färdig vägplan. Ifrågavarande förbättrinsarbete har preliminärt planerats att ske åren 1974—76.

På åtgärd av vägmyndigheterna håller man som bäst på med att utarbeta en plan för förbättrande av anslutningen till Sköldvik. Planen förutsätter bl.a. att man bygger till en extra fil på huvudväg nr 6-7 i riktning från Borgå på sträckan Kullo—Andersböle landsvägsanslutning — anslutningen till Sköldvik. Detta vägförbättringsarbete är avsett att utföras år 1972.

Såsom av det ovan anförda framgår finns det planer för alla de i spörsmålet speciellt nämnda vägdelarna och en betydande del av dem, särskilt förbättrandet av trafikförhållandena vid anslutningen till Sköldvik, är avsedda att förverkligas så snart som möjligt.

Helsingfors den 25 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kohtala: Rintamasotilaseläkelain soveltamisessa havaittujen epäkohtien korjaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Rintamasotilaseläkelain soveltamisen yhteydessä eläkepäätösten perusteella on ilmennyt, että asutus- ja kaupunkikeskusten rintamasotilaat, jotka ovat joutuneet työ- tai virkasuhteesta eläkkeelle, ovat jääneet muita huonompaan asemaan. Asutus- ja kaupunkikeskuksien rintamasotilaat joutuvat sosiaalisesti ja taloudellisesti elämään vaatimattomissa ja puutteellisissa olosuhteissa, koska heidän elin- ja asumiskustannuksensa ovat huomattavasti korkeammat kuin maaseudulla. Erityisesti 55-vuotiaiden rintamasotilaiden asema on asutus- ja kaupunkikeskuksissa muodostunut lakia sovellettaessa epätyydyttäväksi. Koska rintamasotilaseläkelakia säädettäessä edellytettiin, että rintamasotilaat ovat asuinpaikkaan ja ammattiin katsomatta tasa-arvoisia, niin tässä suhteessa ilmenneet puutteet ja epäkohdat olisi korjattava kaupunki- ja asutuskeskusten rintamasotilaiden osalta.

Työllisyystilanteen vaikeutuessa kaupunkipaikkakunnilla siitä joutuvat kärsimään ensimmäisinä lähinnä 50 vuotta täyttäneet, jolloin nimenomaan 55-vuotiaiden rintamasotilaiden oma ja perheen toimeentulo vaikeutuvat.

Em. syistä rintamasotilaseläkelakia ja muita siihen liittyviä lainsäännöksiä tulisi muuttaa niin, että 55-vuotiaat rintamasotilaat saisivat oikeuden valita joko virka- tai työsuhteensa jatkamisen taikka siirtyä eläkkeelle, jolloin 55 vuotta täyttäneillä rintamasotilailla tulisi olla oikeus kaikkiin rintamasotilaseläkelain etuuksiin.

Edellä esitetyn johdosta esitän kunnioittaen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä rintamasotilaseläkelain soveltamisessa havaittujen epäkohtien korjaamiseksi niin, että asutus- ja kaupunkikeskusten 55 vuotta täyttäneet rintamasotilaat olisivat tasa-arvoisia rintamasotilaseläkelain etuuksia myönnettäessä?

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 2 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1479 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 256:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä rintamasotilaseläkelain soveltamisessa havaittujen epäkohtien korjaamiseksi niin, että asutus- ja kaupunkikeskusten 55 vuotta täyttäneet rintamasotilaat olisivat tasa-arvoisia rintamasotilaseläkelain etuuksia myönnettäessä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sikäli kuin kysymyksessä tarkoitetaan sitä, että työ- ja virkaeläkkeitä ei tulisi lukea tuloksi rintamasotilaseläkettä määrättäessä, ei tasavertaisuusnäkökohdat huomioon ottaen voida pitää oikeudenmukaisena, että jokin rintamasotilasryhmä saatettaisiin huomattavasti erilaiseen asemaan kuin muut rintamasotilaat. Ei siis ole edellytyksiä sille, että asutus- ja kaupunkikeskusten rintamasotilaiden työ- ja virkaeläkkeitä ei luettaisi tuloksi, kun muualla asuvien rintamasotilaiden samat eläkkeet katsotaan tuloksi, taikka että vain muut ansioeläkkeet kuin työ- ja virkaeläkkeet katsottaisiin tuloksi. Ansioeläkkeisiin oikeuttavan ikärajan alentaminen vain työ- ja virkaeläkkeiden osalta tai vain asutus- ja kaupunkikeskusten rintamasotilailla ei edellä esitetyin perustein myöskään saata tulla kysymykseen.

Asumiskustannuksia tasaa rintamasotilaseläkkeeseen suoritettava asumistuki, jonka suuruus määräytyy samoin kuin kansaneläkkeeseen suoritettavan asumistuen suuruus. Täysimääräisenä asumistuki on 80 % laissa mainitun vähimmäismäärän ylittävistä asumiskustannuksista.

Toisaalta on todettava, että eläkeikärajan alentaminen ehdoitta johonkin tiettyyn ikään ei olisi henkilöiden työkyvyn ja ansiomahdollisuuksien erilaisuuden huomioon ottaen oikeudenmukaista. Sen sijaan on paikallaan selvittää mahdollisuudet eläkeperusteiden muuttamiseen siten, että siirtyminen eläkkeelle työkyvyn alentumisen perusteella olisi nykyistä helpompaa. Tähän päämäärään tähtää jo vastikään voimaantulleella kansaneläkelain ja työeläkelakien muutoksella toteutettu työttömyyseläke. Erityisen osatyökyvyttömyyseläkkeen järjestämistä koskevat kysymykset taas ovat parhaillaan eläkejärjestelmäkomitean selvitettävinä.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsardningen nger har Ni, Herr Talman, med Eder skri-else nr 1479 av den 2 november 1971 till ederbörande medlem av statsrådet översänt vskrift av följande av riksdagsman Kohtala tällda skriftliga spörsmål nr 256:

> "Vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att avhjälpa de missförhållanden som observerats vid tillämpningen av lagen om frontmannapension sålunda, att i bosättningscentra och stadscentra bosatta frontmän som fyllt 55 år skulle vara jämbördiga då förmåner enligt lagen om frontmannapension beviljas?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt nföra följande:

Såframt i spörsmålet avses, att arbets- och jänstepensioner vid bestämmandet av frontnannapension icke borde räknas som inkomst, kan det icke med beaktande av jämlikhetssynpunkter anses rättvits, att en viss frontmannagrupp skulle ställas i en avsevärt olika ställning än övriga frontmän. Det finns således icke förutsättningar för att i bosättningscentra och stadscentra bosatta frontmäns arbets- och tjänstepensioner icke skulle räknas såsom inkomst, då samma pensioner för annorstädes bosatta frontmän betraktas såsom inkomst, eller att endast andra frövärvspensioner än arbets- och tjänstepensioner skulle betraktas såsom inkomst. En sänkning av åldersgränsen som berättigar till förvärvspension endast i fråga om arbets- och tjänstepensioner eller endast för frontmän i bosättningscentra och stadscentra kan på grund av det ovan anförda icke heller komma i fråga.

Bostadskostnaderna utjämnas med hjälp av bostadsbidraget som erläggs utöver frontmannapensionen och vars storlek bestäms på samma sätt som storleken av bostadsbidraget som erläggs utöver folkpensionen. Bostadsbidragets fulla belopp är 80 % av de bostadskostnader som överstiger det i lagen nämnda minimibeloppet.

Å andra sidan bör konstateras, att en sänkning av pensionsåldersgränsen utan villkor till en viss ålder icke skulle vara rättvis med beaktande av olikehten i olika personers arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter. Däremot är det på sin plats att utreda möjligheterna för ändring av pensionsgrunderna så, att pensionering på grund av nedsatt arbetsförmåga skulle vara lättare än för närvarande. Till detta syftar också den arbetslöshetspension som nyligen trädde i kraft genom en ändring av folkpensions- och arbetspensionslagar. Frågorna i samband med anordnandet av en särskild pension på grund av partiell arbetsoförmåga åter är som bäst under utredning i pensionssystemskommittén.

Helsingfors den 1 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 257.

Tikkanen: Ylivieskan kaupungin määräämisestä toiseen paikkakuntakalleusluokkaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ylivieskan kaupungin paikkakuntakalleusluokka on nykyisin 3. Toimitettujen tutkimusten ja nykyisten olosuhteiden mukaan Ylivieskan tulisi kuulua 2 paikkakuntakalleusluokkaan. Mainitun kaupungin monipuolinen kehitys kaupungiksi tulon jälkeen on ollut myönteinen ja edellytykset paikkakuntakalleusluokan muuttamiselle ovat siten tulleet mahdollisiksi. Suoritettujen tutkimusten tulokset ovat osoittaneet hintatason ja muut asiaan liittyvät seikat sellaisiksi, että mainittu toimenpide voitaisiin ja olisi tarpeellinen toteuttaa. Hintatason kehitys edellyttää myös palkkatason pysyttämistä samantasoisena. Sen epäkohdan korjaaminen vaatii mm. sen, että Ylivieskan kaupunki sijoitettaisiin 2 paikkakuntakalleusluokkaan.

Kaupungin taholla ollaan myös ko. kysymyksen kohdalla sillä kannalla, että ratkaisu tällaisena olisi kiireellisesti toteutettava. Ammatillinen paikallisjärjestö, joka edustaa yli 1 200 jäsentä paikkakunnalla on niinikään käsitellyt asiaa ja päätynyt perusteltuun kannanottoon paikkakunnan siirtämisestä 2 paikkakuntakalleusluokkaan. Kehitysaluepoliittiset näkökohdat tarkoituksenmukaisesti toteutettuna ovat omiaan puoltamaan tätä toimenpidettä. Senvuoksi hallituksen olisi kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin edellämainitun toimenpiteen toteuttamiseksi.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin Ylivieskan kaupungin määräämiseksi II paikkakuntakalleusluokkaan?

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1971.

Ville Tikkanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1516 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ville Tikkasen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 257:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin Ylivieskan kaupungin määräämiseksi II paikkakuntakalleusluokkaan?"

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kuntien yleisestä kalleusluokituksesta 21. 1. 1966 annetun lain 2 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvosto voi kesken kulumassa olevan viisivuotiskauden muuttaa kalleusluokitusta jos erityisen painavia syitä tällaiseen muuttamiseen on. Nykyinen luokitus on vahvistettu vuosiksi 1968—1972. Ylivieskan kaupungin hakemuksesta on hankittu lausunto lääninhallitukselta ja asia tulee käsiteltäväksi valtioneuvostossa kuluvan kuun alkupuolella samalla kertaa kuin eräiden muiden kuntien vastaavat hakemukset.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1516 av den 3 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ville Tikkanen ställda skriftliga spörsmål nr 257:

> "Ämnar Regeringen skrida till behövliga åtgärder för att Ylivieska stad placeras i grupp II vid dyrortsklassificeringen?"

Såsom svar på frågan framhåller jag högaktningsfullt följande:

Helsingfors den 2 december 1971.

Enligt 2 § 2 mom. lagen den 21 januari 1966 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna äger statsrådet rätt att under pågående femårsperiod ändra dyrortsklassificeringen om synnerligen vägande skäl för en ändring förefinnas. Den nuvarande klassificeringen är fastställd för åren 1968—1972. Utlåtande har inhämtats från länsstyrelsen angående den av Ylivieska stad gjorda ansökan och ärendet kommer att behandlas av statsrådet i början av innevarande månad på samma gång som motsvarande, av en del andra kommuner gjorda ansökningar.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 258.

Vilmi ym.: Sotilasvammalain mukaisten korvaushakemusten käsittelyn kiirehtimisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan hyväksyttyä sotainvaliidien täydennyskoron perusteisiin eräitä korjauksia, on tästä ollut seurauksena tuhansien uusien korvaushakemusten saapuminen Tapaturmavirastolle. Kun jo tätä ennen vuosina 1968—1969 jätettyjä sotilasvammalain mukaisia korvaushakemuksia on edelleen odottamassa ratkaisuaan erittäin runsaasti, kaikkiaan yli 14 000 hakemusta, minkä lisäksi 1. 10. 1971 voimaan astunut sotilasvammalain uudistaminen on jo tähän mennessä tuonut tapaturmavirastolle noin 4 000 lisähakemusta entisten lisäksi, on tilanne muodostunut hakemusten käsittelyn osalta täysin kestämättömäksi. Vanhoissa korvaustapauksissa on hakemusten käsittelyä suuresti hidastuttamassa lisäksi se, että lisäselvityksiä joudutaan pyytämään sotatapaturma-arkistolta, josta selvityksen saaminen vie yleensäkin aikaa luvattoman kauan, useissa tapauksissa jopa vuosikausia. On selvää, että monet vaikeuksissa olevat sotavammaiset ja heidän perheensä ovat tästä syystä joutuneet erittäin tukalaan asemaan.

Asia on jatkunut tällaisena jo vuosikausia. Valtiontilintarkastajat ja eduskunta on kiinnittänyt epäkohtaan toistuvasti huomiotaan, mutta mitään ratkaisevaa ei ole asian kohdalla tapahtunut. Tilanne on pikemminkin pahentunut. Eduskunnan hyvää tarkoittavat toimenpiteet sotilasvammalakien korjaamiseksi jäävät kuolleeksi kirjaimeksi, ellei tilanteeseen saada nopeasti korjausta aikaan. Mikäli tapaturmavirastossa ja sotatapaturma-arkistossa on liian vähän työvoimaa, on sitä kiireesti lisättävä. Samalla valtioneuvoston tulisi päättää ennakkokorvausmenettelyn käyttöön ottamisesta niissä tapauksissa, joissa hakemusten käsittely vie kohtuuttomasti aikaa. Asia on tavalla tai toisella pystyttävä hoitamaan, sillä nykyinen tilanne on häpeäksi koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Virastokäsittelyistä ei saa muodostua jarrua eduskunnan hyvää tarkoittaville päätöksille.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että sotilasvammalain mukaisten korvaushakemusten käsittely valtion asianomaisissa virastoissa kestää kohtuuttoman kauan, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän jatkuvasti pahentuneen epäkohdan korjaamiseksi eduskunnan lausumien toivomusten mukaisesti ja siten, että jokainen hakemus on käsiteltävä vähintään kuuden kuukauden sisällä hakemuksen saapumisesta lukien?

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Pekka Vilmi.
Esu Niemelä.
Erkki Haukipuro.
Esko Pekonen.
J. E. Partanen.
Matti Maijala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1520 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pekka Vilmin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 258:

> "Tietääkö Hallitus, että sotilasvammalain mukaisten korvaushakemusten käsittely valtion asianomaisissa virastoissa kestää kohtuuttoman kauan, ja jos tietää,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän jatkuvasti pahentuneen epäkohdan korjaamiseksi eduskunnan lausumien toivomusten mukaisesti ja siten, että jokainen hakemus on käsiteltävä vähintään kuuden kuukauden sisällä hakemuksen saapumisesta lukien?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sotilasvammalainsäädännön piiriin kuuluvien asioiden käsittely tapaturmavirastossa on jo useiden vuosien aikana ollut vähemmän tyydyttävää. Tämä on johtunut, kuten hallituksen vastauksessa 18. 11. 1970 kansanedustaja U. H. Voutilaisen ym. kysymykseen on todettu, lähinnä lainsäädännön jatkuvasta kehityksestä, joka viiden viimeisen vuoden aikana on aiheuttanut useita suuria hakemusten ruuhkia ilman, että viraston työvoimaa olisi voitu sanottavammin lisätä. Syynä tähän taasen on ollut se, että viraston tiloihin ei ole voitu enempää työvoimaa sijoittaa eikä lisätiloja ole ollut saatavissa. Kun vuonna 1970 kuitenkin oli tiedossa, että vuoden 1971 aikana virastolla oli mahdollisuuksia saada lisätiloja, katsoi hallitus, että siinä yhteydessä voitiin päästä tarpeelliseen henkilökunnan lisäämiseen. Tämä oli erikoisesti välttämätöntä myös sen vuoksi, että sotilasvammalainsäädäntöön valmisteltiin laajakantoisia muutoksia, jotka pysyvästi tulivat lisäämään viraston tehtäviä.

Syksyllä 1970 ratkaisemattomia sotilasvammalainsäädäntöön perustuvia invaliideja koskevia korvausasioita oli noin 12 500. Syyskuun alussa 1971 vastaava määrä oli noin 12 000, joista ennen vuotta 1970 saapuneita 429. Tähän määrään sisältyi myös pienehkö joukko hakemuksia, jotka perustuivat 1. 10. 1971 voimaan tulleisiin, 19. 2. 1971 sotilasvammalainsäädännön muuttamisesta annettuihin lakeihin. Näiden perusteella arvioitiin etukäteen tässä vaiheessa tulevan uusia ylimääräisiä, lähinnä täydennyskorkoa ja ns. sairausapulisää koskevia hakemuksia ainakin 4 000—5 000. Näin onkin käynyt, sillä tällä erää ratkaisemattomien invalidiasioiden määrä on noussut jo yli 16 000:een.

Tapaturmavirasto sai tänä syksynä asuntohallituksen entisistä tiloista kymmenkunta lisähuonetta. Virasto teki tämän vuoksi esityksen, jossa pyydettiin oikeutta tilapäisen henkilökunnan lisäämiseen 14 hengellä (esittelijöitä, notaareja, apulaiskanslisti, toimistoapulaisia, konekirjoittajia ja sisälähetti). Tämä määrä katsottiin vähimmäismääräksi, jolla tilannetta voitaisiin parantaa. Asia on parast'aikaa valtiovarainministeriön järjestelyosaston tutkittavana.

Kysymyksen perusteluissa on esitetty ehdotus ennakkokorvausmenettelyn käytäntöön ottamisesta niissä tapauksissa, jossa hakemuksen käsittely vie kohtuuttomasti aikaa. Tästä tuskin olisi mitään hyötyä, koska virastossa jatkuvasti on ratkaisuvalmiita asioita siinä määrin kuin henkilökunta esitettyine lisäyksineenkin pystyy käsittelemään. Toisaalta ennakon suorittaminen edellyttäisi yleensä kuitenkin sellaista asian valmistelua, että se yhtä hyvin voidaan ratkaista lopullisesti kuin että turvauduttaisiin ennakkokorvausmenettelyyn. Menettelyn käytäntöön ottaminen vähentäisi ilmeisesti viraston suorituskykyä.

Ehdotusta, jonka mukaan tapaturmavirasto velvoitettaisiin ratkaisemaan jokainen hakemus kuuden kuukauden kuluessa sen saapumisesta, ei voitane toteuttaa. Käytännössä on pyritty siihen, että ns. juoksevat korvaukset, lähinnä

määräaikaiset elinkorot, elinkorkojen korotukset ja täydennyskorot hoidetaan niin, että keskeytyksiä niiden saannissa ei pääsisi syntymään. Sen sijaan vanhoissa peruskorvausasioissa, eli niissä, joissa korvausta vasta nyt haetaan sodanaikaisten tapahtumien perusteella, on usein mahdotonta, lisättiinpä henkilökuntaa miten tahansa, saada aina ratkaisua kuudessa kuukaudessa. Tämä johtuu siitä, että hakijalla useinkaan ei ole asiassa mitään selvityksiä esitettävänään. Virasto joutuu tällaisissa asioissa itse hankkimaan kaiken selvityksen mm. sotilaspiiristä, sotatapaturma-arkistosta, sairaaloista, hakijaa hoitavilta lääkäreiltä sekä poliisin avulla kuulustuttamaan nimettyjä todistajia. Tämä vie usein parhaassakin tapauksessa aikaa yli po. kuuden kuukauden.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1520 av den 4 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pekka Vilmi m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 258:

> "Är Regeringen medveten om, att handläggningen av ersättningsansökningar enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, i vederbörande statliga ämbetsverk tar en oskäligt lång tid, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder i enlighet med riksdagens hemställningar för korrigering av detta missförhållande som hela tiden förvärras, så att varje ansökan skulle handläggas inom minst sex månader från det ansökan inlämnades?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Handläggningen i olycksfallsverket av ärenden hörande till lagstiftningen angående skada, ådragen i militärtjänst, har redan under flera års tid varit mindre tillfredsställande. Detta har, såsom i regeringens svar av 18. 11. 1970 på riksdagsman U. H. Voutilainens m. fl. spörsmål konstaterades, närmast berott på lagstiftningens fortgående utveckling, som under de senaste fem åren har haft till följd stora anhopningar av ansökningar utan att ämbetsverkets arbetskraft nämnvärt har kunnat ökas. Anledningen härtill har åter varit den, att i ämbetsverkets lokaliteter icke har kunnat placeras mera arbetskraft, och mera utrymme har icke heller stått till buds. Då man år 1970 hade sig bekant, att verket under år 1971 skulle ha möjligheter att erhålla ökade utrymmen, ansåg regeringen, att man i samband därmed skulle kunna erhålla ett nödigt tillskott till personalen. Detta var även särskilt nödvändigt därför, att vittomfattande ändringar av lagstiftningen om skada, ådragen i militärtjänst, var under beredning, vilka varaktigt skulle komma att öka verkets uppgifter.

På hösten 1970 fanns det 12 500 oavgjorda ersättningsärenden rörande invalider, som grundade sig på lagstiftningen om skada, ådragen i militärtjänst. I början av september 1971 var motsvarande antal cirka 12 000, av vilka 429 hade inkommit före år 1970. I detta antal ingick även ett mindre antal ansökningar, som grundade sig på lagar givna 19. 2. 1971 angående ändring av lagstiftningen om skada, ådragen i militärtjänst, vilka trädde i kraft 1. 10. 1971. På basen av dessa beräknades det på förhand att det i detta skede skulle komma in åtminstone 4 000—5 000 nya, extra ansökningar, närmast rörande tilläggsränta och s.k. sjukhjälpstillägg. Så har det även gått, ty för närvarande har antalet oavgjorda invalidärenden redan överstigit 16 000.

Olycksfallsverket erhöll denna höst ett tiotal extra rum av bostadsstyrelsens tidigare utrymmen. Verket gjorde därför en framställning om rätt att få utöka den tillfälliga personalen med 14 personer (föredraganden, notarier, biträdande kanslister, byråbiträden, maskinskrivare och ett internt bud). Detta antal ansågs vara ett minimiantal, varmed situationen skulle kunna förbättras. Saken prövas för närvarande på finansministeriets organisationsavdelning.

I motiveringen till spörsmålet föreslås, att man skulle taga i bruk ett förskottsersättningsförfarande i de fall, då handläggningen av ansökan tar oskäligt lång tid i anspråk. Detta skulle knappast vara till någon nytta, emedan det hela tiden i ämbetsverket finns så många för avgörande färdiga ärenden, som personalen, också om den utökas på föreslaget sätt, förmår handlägga. Å andra sidan skulle likväl erläggandet av förskott i allmänhet förutsätta en sådan beredning av ärendet, att man lika väl kan avgöra det slutgiltigt som ty sig till ett förskottsersättningsförfarande. Ibruktagandet av ett dylikt förfarande skulle uppenbarligen minska ämbetsverkets prestationsförmåga.

Förslaget att olycksfallsverket skulle åläggas

att avgöra varje ansökan inom sex månader från dess inlämnande, torde icke kunna förverkligas. I praktiken har man vinnlagt sig om att sköta de s.k. löpande ersättningarna, närmast livräntor som gäller för viss tid, höjningar av livräntor och tilläggsräntor så, att avbrott i utbetalningarna av dem icke skulle uppstå. Däremot är det ofta omöjligt att i gamla grundersättningsärenden, dvs. sådana, i vilka ersättning först nu sökes på grund av händelser som tilldrog sig under kriget, alltid få saken avgjord inom sex månader, hur än personalen skulle ökas. Detta beror på, att sökanden ofta icke kan förete någon utredning i saken. Verket är i dylika fall tvunget att själv anskaffa all utredning, bl. a. från militärdistrikt, krigsolycksfallsarkivet, sjukhus och av läkare som skött sökanden samt att genom polisen låta höra namngivna vittnen. Också i bästa fall räcker detta längre tid än ifrågavarande sex månader.

Helsingfors den 1 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 259.

Kohtala: Someron—Forssan—Urjalan tieyhteyden rakentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Someron, Forssan ja Urjalan välinen tieyhteys on erittäin tärkeä Kanta-Hämeen lounaisosan sekä sisäisen että ulkoisen liikenteen kannalta. Forssan alue on erittäin voimakkaasti teollistuva. Myöskin Someron ja Urjalan kunnilla on tarjottavanaan hyviä luontaisia edellytyksiä laajentuvalle teollisuudella ja liiketoiminnalle. Tämän vuoksi em. tieyhteydellä on tärkeä merkitys Forssan, Someron ja Urjalan alueen talous- ja elinkeinoelämälle. Someron, Forssan ja Urjalan välisen tieyhteyden välttämättömyys ja kiireellisyys on jo myönnetty tieviranomaisten toimesta pitkään, mutta tästä huolimatta tätä tärkeää tieyhteyttä ei ole toteutettu kokonaisuudessaan.

Edellä esitetyn johdosta esitän kunnioittavasti valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä Someron, Forssan ja Urjalan välisen tieyhteyden loppuunsuunnittelemiseksi ja rakentamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja L. Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 259:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä Someron, Forssan ja Urjalan välisen tieyhteyden loppuunsuunnittelemiseksi ja rakentamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitetun tieyhteyden parantamista selvitetään parhaillaan Kanta-Hämeen seutukaavaliiton ja tie- ja vesirakennuslaitoksen yhteistyönä suoritettavassa Kanta-Hämeen tieverkkotutkimuksessa. Tieyhteys koostuu kahdesta toisistaan verraten riippumattomasta osasta: Someron—Forssan tieyhteydestä ja Forssan—Urjalan tieyhteydestä. Tutkimuksen tähänastiset tulokset viittaavat siihen, että lähivuosina molempia olisi tarkoituksenmukaisinta parantaa olemassa olevan maantien rakennetta ja osittain myös suuntausta parantamalla. Yleissuunnitelman laatiminen välin Forssa—Urjala parantamiseksi tultaneen sisällyttämään jo tulevan vuoden tiesuunnitteluohjelmaan. Yleissuunnitelman valmistuttua laaditaan parantamistyössä tarvittavat yksityiskohtaiset suunnitelmat, minkä jälkeen vasta töiden rahoittaminen ja aloittaminen tulevat ajankohtaisiksi ja mahdollisiksi.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman L. Kohtala ställda skriftliga spörsmål nr 259:

> "Vilka åtgärder har Regeringen ämnat vidtaga för slutförande av planeringen av vägförbindelsen mellan Somero, Forssa och Urjala samt byggande av denna vägförbindelse?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Frågan om en förbättring av den vägförbindelse som avses i spörsmålet utredes som bäst vid en undersökning av vägnätet inom Centraltavastland, vilken utföres gemensamt av Kanta-Hämeen seutukaavaliitto benämnda regionplaneförbund och väg- och vattenbyggnadsverket. Vägförbindelsen består av två sinsemellan relativt oberoende delar, nämligen vägen mellan Somero och Forssa samt vägen mellan Forssa och Urjala. De resultat av undersökningen som hittills har nåtts tyder på att det vore ändamålsenligt att under de närmaste åren förbättra båda dessa vägförbindelser genom förbättring av konstruktionen och delvis också sträckningen hos den existerande landsvägen. Uppgörandet av en generalplan för en förbättring av sträckan mellan Forssa och Urjala torde komma att upptagas redan i vägplaneringsprogrammet för nästa år. När generalplanen är färdig uppgöres de detaljplaner som behövs vid förbättringsarbetet. Först därefter blir det aktuellt och möjligt att börja arbetena och att finansiera dem.

Helsingfors den 29 november 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 260.

Kohtala: Toijalasta valtatielle n:o 3 johtavan kantatien parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Toijalan kauppalasta valtatielle n:o 3 johtava kantatie n:o 56 (pituus noin 10 km) on nykyisellään huonokuntoinen ja routiva sekä kapeutensa ja huomattavan suuren raskaan liikenteen ja henkilöautoliikenteen johdosta vaarallinen. Tämän tien liikennemäärät, jotka nykyisellääänkin ovat huomattavan suuret, kasvavat voimakkaasti, ja tie on mm. alueen Toijala—Viiala kehittymisen kannalta ensiarvoisen tärkeä. Tielle tulisi mahdollisimman nopeasti suorittaa pääpiirteittäin nykyisellä paikalla rakenteen ja suuntauksen parantaminen. Tämän tieyhteyden nopea kunnostaminen helpottaisi osaltaan myös alueen vaikeahkoa työllisyystilannetta. Tie elvyttäisi myöskin osaltaan Toijalan kauppalan ja Viialan kunnan teollistumisen hyviä luontaisia edellytyksiä.

Edellä esitetyn johdosta esitän kunnioittavasti valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä Toijalan kauppalasta valtatielle n:o 3 johtavan kantatien n:o 56 suunnitelmien sekä parannustoimenpiteiden aikaansaamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja L. Kohtalan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 260:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on aikonut ryhtyä Toijalan kauppalasta valtatielle n:o 3 johtavan kantatien n:o 56 suunnitelmien sekä parannustoimenpiteiden aikaansaamiseksi?"

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Suunnitelma kysymyksessä tarkoitetun kantatien n:o 56 rakenteen parantamiseksi välillä Toijala—Uittamo on jo valmis ja on parhaillaan viimeistelyvaiheessa. Parannustyö on alustavasti kaavailtu aloitettavaksi käytettävissä olevat määrärahat huomioonottaen vuoden 1974 aikana. Aikaisempaan aloittamiseen ei määrärahallisista syistä näytä olevan mahdollisuuksia.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman L. Kohtala ställda skriftliga spörsmål nr 260:

> "Vilka åtgärder har Regeringen ämnat vidtaga för att åstadkomma planer och åtgärder för förbättring av stamvägen nr 56 från Toijala köping till huvudvägen nr 3?"

Helsingfors den 29 november 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En plan för förbättring av den i spörsmålet avsedda stamvägen nr 56 på sträckan mellan Toijala och Uittamo är redan färdig och håller som bäst på att få sin slutliga form. Det har preliminärt avsetts att förbättringsarbetet, med beaktande av de anslag som står till buds, skall påbörjas under år 1974. Med hänsyn till anslagen synes möjligheter att börja arbetet tidigare inte föreligga.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 261.

Männistö ym.: Omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden verovapaudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maatilatalouden tuloverolakia muutettiin siten, että tänä vuonna verotusta suoritettaessa ei enää ole laskettu veroa viljelijöille yksityistaloudessa käytetyistä maataloustuotteista. Käytännössä on ainakin eräissä verolautakunnissa tulkittu asia siten, että työmiespienviljelijä, joka pienellä peltotilkullaan kasvattaa perunoita, vihanneksia, on sika tai muutama kana, niin siitä omaan käyttöön saaduista tuotteista on asetettu veroa. Perusteena on tiettävästi pidetty sitä, että asianomainen ei ole viljelijäväestöön kuuluva eikä verotettu maatilatalouden tuloverolain mukaan. Käytännössä on kirjanpito jäänyt pitämättä. On täysin selvää, että omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen peruna-, vihannes- ym. tuotteiden tuotantokustannukset ovat moninkertaiset varsinaisiin viljelystiloihin verrattuna ja kirjanpidollisesti laskettuna joka tapauksessa tappiollisia. Näin ollen on täysin lain hengen vastaista asettaa veroa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien kansalaisten omaan talouteensa tuottamistaan maataloustuotteista.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden pitämiseksi verovapaina samoin kuin maatilataloudessakin?

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Lauha Männistö.

Niilo Koskenniemi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Lauha Männistön ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 261:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden pitämiseksi verovapaina samoin kuin maatilataloudessakin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Veroa on suoritettava myös niistä tuloista, jotka verovelvollinen on käyttänyt omiin ja perheensä elantokustannuksiin tai muutoin kuluttanut yksityistaloutensa menoihin. Tämä verotuksessa yleisesti noudatettu periaate on saanut ilmaisunsa myös laissa. Tulo- ja omaisuusverolain 27 §:n 1 kohdan ja sitä vastaavien kunnallisverotuksessa sovellettavien maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen 82 §:n 7 kohdan ja kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 55 §:n 1 kohdan mukaan tulosta ei saa vähentää verovelvollisen ja hänen perheensä elantokustannuksia. Milloin verovelvollinen taas itse tuottaa yksityistaloudessa käytettäviä hyödykkeitä, luetaan hänen omiin tai perheensä tarpeisiin kulutettujen hyödykkeiden arvo tuloksi, josta häntä verotetaan. Maatilatalouden tuloverolain 4 §:n säännös, jonka mukaan tuloksi ei lueta maatilatalouden harjoittajan ja hänen perheensä yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen maatalous- ja puutarhatuotteiden luovutushintaa, on poikkeus edellä mainitusta yleisestä periaatteesta.

Koska maatilatalouden harjoittajan omaan käyttöön tuottamien maataloustuotteiden verovapaus perustuu poikkeussäännökseen, ei sitä voida soveltaa muissa kuin laissa nimenomaan mainituissa tapauksissa. Kun maatilatalouden tuloverolaki ei koske omakoti- ja asuntotilojen verottamista, on tällaisilla tiloilla omaan käyttöön tuotetuista maataloustuotteista verotettu yleisten sääntöjen mukaan. Verotus on toimitettu verovelvollisten omien ilmoitusten tai niiden puuttuessa varovaisten arviolukujen perusteella, kuten yleensäkin luontoisetujen verotus. Osittain kyselyssä tarkoitetuista syistä ei luontoisetujen verotuksessa ole pyritty tehokkuuteen eikä verotuksella asianomaisten verovelvollisten kannalta yleensä ole ollut sanottavaa merkitystä. Mitä maatilatalouteen tulee, on selvää, että maatilatalouden harjoittajat ovat omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden verovapauden muodossa saaneet tietyn verotuksellisen etuuden.

Verovelvollisten asettamista erilaiseen asemaan yksityistaloudessa kulutetun tulon verottamisen suhteen ei periaatteissa voida pitää asianmukaisena. Asiaa ei kuitenkaan voida korjata pelkästään sillä, että verovelvollisten erilainen asema oikaistaan vain tietyn verovelvollisuusryhmän osalta. Siten kansanedustaja Lauha Männistön ym. esittämässä kysymyksessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ei näytä olevan asiallista ryhtyä vapauttamalla yksityistaloudessa kulutetut tulot verotukselta vain omakoti- ja asuntotiloilla omaan käyttöön tuotettujen maataloustuotteiden osalta.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Lauha Männistö m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 261:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att de jordbruksprodukter som på egnahems- och bostadslägenheter produceras för eget behov skall vara skattefria såsom vid gårdsbruk?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Skatt bör erläggas även för de inkomster, som skattskyldig använt för sina egna och sin familjs levnadskostnader eller annars förbrukat i sitt privata hushåll. Denna princip som allmänt iakttages vid beskattningen har även kommit till uttryck i lagen. Enligt 27 § 1 punkten lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt motsvarande stadganden i 82 § 7 punkten förordningen angående kommunalförvaltning på landet och 55 § 1 punkten förordningen angående kommunalförvaltning i stad, vilka tillämpas vid kommunalbeskattningen, får från inkomst icke avdragas den skattskyldiges och hans familjs levnadskostnader. Då den skattskyldige åter själv producerar förnödenheter som användes i det privata hushållet, räknas värdet av de förnödenheter han använt för sitt eget och sin familjs behov såsom inkomst för vilken han beskattas. Stadgandet i 4 § inkomstskattelagen för gårdsbruk, enligt vilket såsom inkomst icke inräknas överlåtelsepriset för från lägenheten erhållna jordbruks- och trädgårdsprodukter, vilka använts i gårdsbrukande skattskyldigs och hans familjs privata hushåll, utgör ett undantag från ovan nämnda allmänna princip.

Då skattefriheten för de jordbruksprodukter som gårdsbrukande skattskyldig producerar för eget bruk baserar sig på ett undantagsstadgande, kan detta icke tillämpas i andra än de i lagen uttryckligen nämnda fallen. Då inkomstskattelagen för gårdsbruk icke berör beskattning av egnahems- och bostadslägenheter, har jordbruksprodukter som producerats på dylika lägenheter för eget bruk beskattats enligt de allmänna stadgandena. Beskattningen har verkställts på grund av de skattskyldigas egna uppgifter eller i avsaknad av sådana på grund av försiktiga värderingstal, såsom i allmänhet vid beskattning av naturaförmåner. Delvis på grund av de orsaker som nämns i spörsmålet har man icke vid beskattningen av naturaförmåner eftersträvat effektivitet, och beskattningen har i allmänhet icke varit av nämnvärd betydelse för de skattskyldiga. Vad gårdsbruk angår, är det klart, att gårdsbrukande skattskyldiga erhållit en viss förmån i beskattningshänseende i form av skattefrihet för jordbruksprodukter som producerats för deras eget behov.

Försättandet av skattskyldiga i olika ställning med avseende på beskattningen av den inkomst som förbrukats i det privata hushållet kan icke i princip anses vara sakenlig. Saken kan dock icke rättas till enbart genom att de skattskyldigas olika ställning korrigeras endast i fråga om en viss grupp skattskyldiga. Sålunda synes det icke vara motiverat att vidtaga de åtgärder som avses i riksdagsman Lauha Männistös m. fl. spörsmål genom att befria i det privata hushållet förbrukade inkomster från beskattning endast i fråga om jordbruksprodukter som producerats för eget bruk på egnahems- och bostadslägenheter.

Helsingfors den 1 december 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Kirj. ksm. n:o 262.

Saarto ym.: Korvauksen myöntämisestä kuulovammoja saaneille VR:n Pasilan ja Hyvinkään konepajojen työntekijöille.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

VR:n Pasilan ja Hyvinkään konepajoilta on valtion tapaturmavirastolle mennyt n. 50 korvaushakemusta kuulovammoista, jotka ovat aiheutuneet työpaikalla vallitsevasta kovasta melusta. Kuulovammat ovat uuden ammattitautilain mukaan korvattavia sairaalloisia tiloja. Nyt näyttää kuitenkin ilmeiseltä, että tapaturmavirasto tekee kielteiset päätökset em. korvaushakemuksiin epätarkoituksenmukaisten lainsäädösten perusteella melun johdosta kuuloaan menettäneiden työntekijäin vahingoksi.

Ammattitautilain mukaan työssä, fysikaalisista tekijöistä, aiheutuneista sairauksista on suoritettava korvausta tapaturmavakuutuslain tai valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain mukaisesti. Uuden ammattitautilain mukaisessa esimerkkiluettelossa, josta sosiaali- ja terveysministeriö on antanut päätöksen, luokitellaan fysikaaliseksi tekijäksi melu, mistä aiheutunut kuulonalennus tai muu kuuloelinten sairaus tulisi korvata työntekijälle. Vanhan ammattitautilain mukaan korvattavaksi sairaalloiseksi tilaksi katsottiin "akustisen energian aiheuttama kuurous tai vahva huonokuuloisuus". Vanhan lain mukaan ei työntekijöille, jotka mm. metalliteollisuudessa menettivät osan kuulostaan, suoritettu mitään korvausta, koska laki tunsi vain vahvan huonokuuloisuuden tai kuurouden. Uuden lain (voimassa 1. 1. 1968 alkaen) mukaisia korvauksia on työntekijöille maksettu jo lievistäkin meluvammoista. Rajana on ollut n. 10 %:n haitta-aste kuulossa.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1971.

Veikko Saarto.

Lainsäätäjän ilmeinen tarkoitus on ollut myös tältä osin saattaa työntekijä sosiaalivakuutuksen antaman turvan piiriin. Uutta lakia säädettäessä on kuitenkin lähdetty siitä, että esim. meluvammoista, jotka on todettu alkaneeksi vanhan ammattitautilain voimassa ollessa, tulee korvauskäsittely suorittaa vanhan lain mukaan. Tästä johtuen on valtion tapaturmavirastolta tulossa kielteiset päätökset, myös niille VR:n konepajojen n. 50 työntekijälle, jotka korvauksia ovat äskettäin hakeneet.

Osittainenkin kuulon menetys tuo työntekijälle monenlaisia pulmia, joihin hän törmää vapaa-aikanaan, mutta myös työssä ollessaan. Mm. normaalien ihmissuhteiden hoitaminen vaikeutuu.

Työntekijät odottavat oikeutetusti toimenpiteitä sellaisen lainmuutoksen aikaansaamiseksi, että vanhan ammattitautilain nojalla käsiteltävät asiat voitaisiin käsitellä uuden lain nojalla. Valtiolle tästä koituva lisärasitus olisi varsin vähäinen, mutta vammautuneille työntekijöille merkittävä.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä oikeudenmukaisen korvauksen takaamiseksi VR:n Pasilan ja Hyvinkään konepajojen työntekijöille, jotka työssään ovat saaneet kuulovammoja?

Terho Pursiainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 4 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Saarron ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 262:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä oikeudenmukaisen korvauksen takaamiseksi VR:n Pasilan ja Hyvinkään konepajojen työntekijöille, jotka työssään ovat saaneet kuulovammoja?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Ammattitautilain mukaan tapaturman sattumishetkeä vastaa se ajankohta, jona ammattitauti on ilmennyt. Sairauden korvattavuus ammattitautina määräytyy niiden säännösten mukaan, jotka tapaturman sattumishetkenä ovat olleet voimassa. Tästä johtuu, että ennen uuden ammattitautilain voimaantuloa 1 päivänä tammikuuta 1968 ilmenneisiin ammattitauteihin sovelletaan aikaisemmin voimassa ollutta vuonna 1939 annettua ammattitautilakia. Melun aiheuttama kuulon aleneminen korvattiin aikaisemman lain mukaan vain, milloin kysymyksessä oli kuurous tai vahva huonokuuloisuus. Uuden ammattitautilain mukaan korvataan kuulon aleneminen, milloin se aiheuttaa elinkoron saamisen edellytyksenä olevan 10 %:n haitta-asteen työkyvyttömyyden. Kun hitaasti pahenevissa ammattitaudeissa saattaa olla aiheellista uuden ammattitautilain soveltaminen ennen sen voimaan tuloa ilmenneisiin eräisiin sairauksiin, hallitus tulee harkitsemaan mahdollisuuksia tätä tarkoittavan muutoksen aikaansaamiseksi lainsäädäntöön.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 4 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Saarto m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 262 av följande lydelse:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta för att garantera en rättvis ersättning åt de arbetstagare som erhållit hörselskador i sitt arbete i SJ:s mekaniska verkstäder i Böle och Hyvinge?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I enlighet med lagen om yrkessjukdomar motsvaras den tidpunkt, då olycksfallet inträffat, av den tidpunkt, då yrkessjukdomen framträtt. Huruvida det är möjligt att ersätta sjukdomen som yrkessjukdom eller ej bestämmes enligt de stadganden, vilka varit i kraft vid tidpunkten, då olycksfallet inträffat. Härav följer, att i fråga om yrkessjukdomar, som framträtt innan den nya lagen om yrkessjukdomar trädde i kraft den 1 januari 1968, tillämpas den tidigare gällande, år 1939 givna lagen om yrkessjukdomar. Nedsatt hörsel på grund av buller ersattes enligt den tidigare lagen endast då det var fråga om dövhet eller stark lomhördhet. Enligt den nya lagen om yrkessjukdomar utgår skadestånd för nedsatt hörsel, då denna föranleder arbetsoförmåga av 10 %:s invaliditetsgrad, vilken är en förutsättning för erhållande av livränta. Då det beträffande yrkessjukdomar, som långsamt förvärras, kan vara motiverat att tillämpa den nya lagen om yrkessjukdomar i fråga om vissa yrkessjukdomar, som framträtt före lagens ikraftträdande, kommer regeringen att överväga möjligheter för åstadkommande av en ändring beträffande detta i lagstiftningen.

Helsingfors den 1 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 263.

Kaipainen: Kunnallisista luottamustoimista maksettavien palkkioiden ottamisesta huomioon eläkettä määrättäessä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräät kunnalliset luottamustoimet vievät varsin runsaasti aikaa varsinkin suuremmissa kunnissa. Luottamustoimia, kuten lautamiehen tai kunnallishallituksen jäsenen, joudutaan usein hoitamaan työaikana, mikä merkitsee ainakin tuntityössä tai urakkatyössä oleville ja muutenkin työväen edustajille ansioiden menetystä varsinaisessa työssä. Kun kunnallisista luottamustehtävistä maksettavista palkkioista ei mitään osaakaan lueta hyväksi eläkkeen pohjana olevaa tuloa laskettaessa, tulevat aikaa vievissä luottamustehtävissä olevat tässä mielessä varsin epäedulliseen asemaan aikanaan eläkkeelle joutuessaan. Monen työväenluokan edustajan osalta saattaa kunnallisista aikaa vievistä luottamustehtävistä maksettavat palkkiot kohota yhtä suuriksi tai suuremmiksi kuin varsinaisesta työstä saatava tulo, mikä merkitsee sitä, että tällöin eläkkeeseen oikeuttavaksi tuloksi työeläkkeiden osalta luetaan siis vain puolet tai alle puolet todellisista tuloista. Kun yhteiskunnallisissa luottamustehtävissä toimiminen on erittäin tärkeäksi ja arvokkaaksi arvioitavaa työtä ja kun niistä yleensä ei katsota olevan ainakaan moraalista oikeutta kieltäytyä ja kun toisaalta niiden pitäisi jakautua siten, että niitä hoitavat todella edustavat koko kansaa eikä vain hyvätuloista väestönosaa, on nykyistä tilannetta pidettävä epäkohtana.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että aikaa vievissä kunnallisissa luottamustehtävissä toimivat henkilöt saattavat joutua varsin epäedulliseen asemaan eläkkeen perustana olevaa tuloa laskettaessa, kun kunnallisista luottamustehtävistä maksettavia palkkioita ei oteta tässä mielessä huomioon, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kunnallisista luottamustehtävistä maksettavien palkkioiden muuttamiseksi siten, että ne voidaan ottaa huomioon eläkkeen perustana olevaa tuloa laskettaessa?

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Osmo Kaipainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1549 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Osmo Kaipaisen kirjallisesta kysymyksestä n:o 263, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että aikaa vievissä kunnallisissa luottamustehtävissä toimivat henkilöt saattavat joutua varsin epäedulliseen asemaan eläkkeen perustana olevaa tuloa laskettaessa, kun kunnallisista luottamustehtävistä maksettavia palkkioita ei oteta tässä mielessä huomioon, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä kunnallisista luottamustehtävistä maksettavien palkkioiden muuttamiseksi siten, että ne voidaan ottaa huomioon eläkkeen perustana olevaa tuloa laskettaessa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kunnalliset luottamusmiehet jakaantuvat henkilökohtaisen eläketurvansa osalta kaikkiin toiminnassa oleviin eläketurvajärjestelmiin. Niille, jotka kuuluvat yrittäjien tai maatalousyrittäjien eläkejärjestelmiin, ei kunnallisen luottamustoimen hoitamisesta, vaikka he sen johdosta ehkä menettävätkin tehollista työaikaansa, aiheudu eläketurvan menetystä. Myöskään niille työ- ja virkasuhde-eläkejärjestelmiin kuuluville, jotka saavat kuukausipalkkaa, ei siitä yleensä aiheudu eläketurvan menetystä, sillä heille on tavallisesti mahdollista hoitaa sanotut tehtävät ilman palkan menetystä. Sitä vastoin tunti- ja suorituspalkkaiset työntekijät menettävät työstä poissaolonsa ajalta palkkansa ja myös sitä vastaavan osan eläketurvastaan. Näistäkin työntekijöistä ovat lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain alaiset työntekijät muita epäedullisemmassa asemassa, sillä heidän eläketurvansa on suhteutettu koko työssäolokauden ansioihin. Sitä vastoin muihin työsuhde-eläkejärjestelmiin kuuluvilla henkilöillä vain eläketapahtuman sattumisvuoden tai työsuhteen päättymisvuoden ja kolmen edellisen kalenterivuoden aikana esiintyneet ansion menetykset vähentävät eläketurvaa, kun taas sitä aikaisemmin samassa työsuhteessa sattuneet ansion menetykset eivät enää vaikuta asiaan.

Kun kunnalliset luottamusmiehet ovat eläketurvan menetykseen nähden edellä selostetun mukaisesti eri asemassa, sellaisen yleisen ansaintaperiaatteelle rakentuvan uuden eläketurvajärjestelmän luominen, jossa kaikkiin kunnallisista luottamustoimista maksettuihin palkkioihin liittyisi palkkioiden määrään suhteutettu eläketurva, ei tuntuisi tarkoituksenmukaiselta. Niiden kohdalla, joille luottamustoimesta ei aiheudu eläketurvan menetystä, sanotunlainen järjestelmä synnyttäisi tarpeetonta eläke-etujen päällekkäisyyttä. Kun toisaalta luottamusmiespalkkiot eivät määrältään aina vastaa todellisia työansion menetyksiä, ei erillinen luottamusmieseläkejärjestelmä, vaikka eläkkeen kertymisprosentti olisi sama kuin kunnallisessa tai valtion eläkejärjestelmässä, kaikissa tapauksissa antaisi täyttä korvausta luottamustoimen hoidosta aiheutuneesta eläkeoikeuden menetyksestä.

Mikäli kysymyksessä tarkoitettu epäkohta kuitenkin haluttaisiin poistaa uudella luottamusmiessuhteeseen perustuvalla eläketurvajärjestelmällä, tuntuisi luonnolliselta, että se tulisi kunnallisen eläkelaitoksen hoidettavaksi. Luonnollista myös olisi, että uusi eläketurvajärjestelmä ainakin pääkohdissaan niveltyisi kunnallisiin virka- ja työsuhteisiin perustuvaan eläketurvajärjestelmään. Mikäli eläketurvan saamisen edellytykset kuitenkin olisivat samat tai edes lähes samat kuin kunnallisessa virka- ja työsuhde-eläkejärjestelmässä (viikottainen työaika vähintään 20 tuntia tai ansio vuoden 1972 alusta vähintään 313,10 markkaa kuukaudessa), vain hyvin harvat luottamusmiehet

tulisivat käytännössä pääsemään eläketurvasta osallisiksi. Uusi erillinen eläketurvajärjestelmä ei siis poistaisi puheena olevaa epäkohtaa läheskään kaikkien eläkeoikeuden menetystä kärsineiden kohdalta.

Edellä selostetuista syistä kunnallisen eläkelaitoksen piirissä asiaa harkittaessa on päädytty siihen, että jokaisen työansioihin suhteutetun virka- ja työeläkejärjestelmän nähtävästi olisi kunnallisissa luottamustoimissa olleelle henkilölle eläkettä myöntäessään otettava eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä huomioon myös se ansion menetys, mikä asianomaiselle on kunnallisen luottamustoimen hoitamisesta aiheutunut, joko ansion menetyksen tai luottamustoimesta maksetun palkkion suuruisena. Vain tällä tavoin näyttäisi olevan mahdollista päästä järjestelmään, joka olisi aukoton ja kaikkia luottamusmiehiä kohtaan oikeudenmukainen.

Suomen Kaupunkiliitto on tehnyt Kunnalliselle eläkelaitokselle aloitteen toimenpiteisiin ryhtymisestä asiassa. Kunnallinen eläkelaitos tehnee sisäasiainministeriölle esityksen siitä, että asiasta toimitettaisiin selvitys. Tämä näyttääkin aiheelliselta.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1549 av den 9 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Osmo Kaipainen ställda skriftliga spörsmål nr 263:

> "Är Regeringen medveten om att personer som är verksamma i tidsödande kommunala förtroendeuppdrag kan råka i mycket ogynnsam ställning i fråga om uträknandet av den pensionsgrundande inkomsten, då arvoden som erläggs för kommunala förtroendeuppdrag icke beaktas i detta hänseende, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att ändra arvodena för kommunala förtroendeuppdrag sålunda, att de kan beaktas vid uträknandet av den pensionsgrundande inkomsten?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

De kommunala förtroendemännen fördelar sig i fråga om det personliga pensionsskyddet på alla existerande pensionsskyddssystem. De som omfattas av företagares eller lantbruksföretagares pensionssystem, förorsakas ej förlust av pensionsskydd på grund av att de handhar kommunala förtroendeuppdrag utan endast, förlust av effektiv arbetstid. De som omfattas av pensionsskyddssystemen för personer i arbets- eller tjänsteförhållande och som åtnjuter månadslön, förorsakas i allmänhet ej heller förlust av pensionsskyddet, ty de har vanligtvis möjlighet att sköta sagda uppdrag utan att därför gå miste om sin lön. Däremot förlorar arbetstagare med tim- eller prestationslön lönen för den tid han är borta från arbetet och går även miste om motsvarande del av sitt pensionsskydd. Och av dessa arbetstagare är de som underlyder lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden sämre ställda än de andra, ty deras pensionsskydd har baserats på förtjänsten under hela den tid de har varit i arbete. Däremot minskas pensionsskyddet för personer, vilka omfattas av andra på arbetsförhållande baserade pensionssystem, endast med de förtjänstförluster som inträffat under pensioneringsåret eller det år då arbetsförhållandet upphörde och de tre föregående kalenderåren, medan tidigare förluster av förtjänst i samma arbetsförhållande icke längre verkar på sak.

Då de kommunala förtroendemännen i enlighet med det ovan sagda intar olika ställning i fråga om förlusten av pensionsskydd, förefaller det inte ändamålsenligt att skapa ett sådant allmänt på intjäningsprincipen baserat nytt pensionssystem i vilket arvodena för samtliga kommunala förtroendeuppdrag åtföljs av ett till arvodenas belopp anspassat pensionsskydd. För de personers del vilka icke förorsakas förlust av pensionsskydd på grund av förtroendeuppdrag, skulle ett system av det nämnda slaget medföra onödigt sammanfall av pensionsförmåner. Då förtroendemannaarvodena å andra sidan icke alltid till sitt belopp motsvarar den verkliga förlusten av arbetsförtjänst, skulle ett särskilt förtroendemannapensionssystem, även om den procentuella basen för pensionen skulle vara densamma som i det kommunala eller statliga pensionssystemet, icke i samtliga fall medföra full ersättning för den förlust av pensionsrätt som förorsakats av handhavandet av förtroendeuppdrag.

Skulle man likväl önska avhjälpa det i spörsmålet avsedda missförhållandet genom ett nytt, på förtroendemannaförhållande baserat pensionsskyddssystem, skulle det förefalla naturligt, att detta skulle skötas av kommunala pensionsanstalten. Det vore även naturligt, att det nya pensionsskyddssystemet åtminstone i sina huvudpunkter skulle inlemmas i det på kommunala tjänste- och arbetsförhållanden baserade pensionsskyddssystemet. Om emellertid

förutsättningarna för åtnjutande av pensionsskydd vore de samma eller i det närmaste de samma som i det kommunala, på tjänste- och arbetsförhållande baserade pensionssystemet (arbetstiden per vecka minst 20 timmar eller förtjänsten från början av år 1972 minst 313,10 mark i månaden), skulle mycket få förtroendemän i praktiken komma i åtnjutande av pensionsskyddet. Ett nytt särskilt pensionsskyddssystem skulle sålunda icke avhjälpa ifrågavarande missförhållande för till närmelsevis alla som gått miste om pensionsrätt.

Av ovan nämnda orsaker har man vid prövningen av frågan inom kommunala pensionsanstalten kommit till det resultatet, att varje till arbetsförtjästen anpassat tjänste- eller arbetspensionssystem, när pension beviljas person som innehaft kommunala förtroendeuppdrag, synbarligen vid bestämmandet av den pensionsgrundande lönen borde beakta även den förlust av förtjänst, som vederbörande förorsakats av handhavandet av kommunalt förtroendeuppdrag, antingen till det belopp vartill förlusten av förtjänst uppgår eller till beloppet av arvodet för förtroendeuppdraget. Endast på detta sätt förefaller det möjligt att komma till ett system, som skulle vara utan luckor och rättvist mot alla förtroendemän.

Finlands Stadsförbund har till Kommunala pensionsanstalten framlagt förslag om vidtagande av åtgärder i saken. Kommunala pensionsanstalten torde hos ministeriet för inrikesärendena göra framställning om utredning av saken. Detta förefaller motiverat.

Helsingfors den 7 december 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

I. Suominen: Energiantuotannon sijoittamisohjelmasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ydinenergiasta on seuraavien kolmenkymmenen vuoden aikana tulossa maamme vallitseva energian tuottamismuoto. Sellaisten sähköenergian tuotantomuotojen kuin vesivoiman, teollisuuden prosessivoiman ja kaukolämmitysvoiman tuotannon lisäämismahdollisuudet ovat rajoitetut ja lisäksi nämä resurssit ovat paikkaan sidottuja.

Koska sähköenergian siirtäminen on kallista, olisi erittäin tärkeää, että sähkövoiman kulutustarpeen lisäyksen ennusteet olisivat mahdollisimman tarkkoja ja että näiden ennusteiden mukaan suoritettaisiin ydinvoimaloiden sijoittaminen. Näin noudatettaisiin sekä johdonmukaista energiapolitiikkaa että valtakunnallisesti tasapainoista aluepolitiikkaa. Energian kulutuksen arvioinnissa tulisi aina ottaa huomioon se, että energiatuotantopisteen sijoittaminen jollekin alueelle ja siten tietoisuus saatavissa olevasta runsaasta sähköenergiasta vetää tälle alueelle teollisuutta. Näin ollen ydinvoimaloiden sijoittuminen määrää edelleen sähkön kulutuksen alueellista kehitystä.

Viime aikoina on julkistettu voimantuotantoa harjoittavien yhtiöiden suunnitelmia atomivoimaloiden sijoittamisesta. Näitä hankkeita on alueellisesti katsottuna pidettävä alustavina ja ennen kaikkea täysin keskenään koordinoimattomina sekä myöskin koordinoimattomina muihin voimantuotantohankkeisiin maassamme. Koordinoinnin puute ei rajoitu pelkästään voiman rakentamiseen vaan se näkyy päätöksissä riittämättöminä kontakteina myös muihin yhteiskunnan sektoreihin.

Julkisuuteen on saatettu seuraavat rakentamispäätökset ja suunnitelmat voimaloiden rakentamisesta. Näiden yhteiskapasiteettia kuvaavat seuraavat luvut.

Taulukko n:o 1.

	1971— n. 1975	1971— n. 1980	1971— n. 1990
Etelärannikko			
päätetty	n. 1 430 MW	1 950 MW	1 950 MW
suunnitteilla	400 „	2 100 „	3 320 „
yhteensä	1 830 MW	4 050 MW	5 270 MW
Länsirannikko			
päätetty	200 MW	200 MW	200 MW
suunnitteilla	200 „	200 „	200 „
yhteensä	400 MW	400 MW	400 MW

Edellisessä asetelmassa on oletettu, että Teollisuuden Voima rakentaa Storholmeniin 600 MW 1977 mennessä, Imatran Voima suunnittelee rakennettavaksi Kopparnäsiin 600 MW 1980—82 mennessä ja Vuosaareen rakennetaan 500 MW 1981—82 mennessä. Samoin on oletettu Etelä-Suomen osalle tulevan Inkoon laajennus 500 MW tai vastaava määrä tuontia Neuvostoliitosta vuoteen 1990 mennessä ja atomivoimalan rakentaminen Miessaareen tai Hirsalaan n. 1990 mennessä.

Jos perustaksi otetaan Imatran Voiman toimesta valmistunut tutkimus "Energian tarve ja talouskasvu" ja siinä esitetyt arviot maan eri alueilla tapahtuvasta energiavajauksen kehittymisestä tulisi voiman rakentaminen etelä- ja länsirannikolle tapahtua seuraavan karkean ohjelman mukaisesti. Tässä on oletettu, että etelä- ja länsi-Suomen energiavajaus hoidetaan alueellisella tuotannolla ja Pohjanmaan, Keski-Suomen, Savo-Karjalan ja Oulun läänin vajaus puoliksi etelä-rannikon ja puoliksi länsi-rannikon rakennettavalla tuotannolla, jolloin voiman siirrollisesti saataisiin edullisin voimantuotantojakautuma:

Taulukko n:o 2.

	1971— n. 1975	1971— n. 1980	1971— n. 1990
etelärannikko	570 MW	1 140 MW	3 800 MW
länsirannikko	—	540 „	2 100 „
yhteensä	570 MW	1 680 MW	5 900 MW

Tarkastelusta on selvästi havaittavissa voimalaitosten epäterve keskittyminen etelä-rannikolle, joka johtaa voimansiirron kannalta epätaloudelliseen toimintaan, puhumattakaan tämän keskityksen vaikutuksista muuhun yhteiskuntasuunnitteluun.

Energiatuotannon keskittymistä korostaa lisäksi se, että suhteellisen kapealle kaistalle etelä-Suomeen on sijoittumassa myös maakaasun jakeluverkosto. Myös öljynjalostuksen lisätuotanto Neste Oy:n kaavailujen mukaan tulisi samalle alueelle. Energiatuotannon näin voimakas keskittäminen ei voi olla valtakunnallisesti tarkoituksenmukaista.

Edellä olevaan viitaten näyttää selvästi siltä, että lähitulevaisuudessa rakennettavan energiatuotannon ja siihen liittyvien laitosten kaavailtu sijoittaminen yksipuolisesti Suomenlahden rannikolle on merkittävä valtakunnallinen virheratkaisu, joka on ristiriidassa yleisesti hyväksytyn valtakunnan tasapuolisen kehittämispolitiikan kanssa. Atomivoimalaitosten keskittäminen ensivaiheessa kokonaan Uudenmaan rannikolle tulee huomattavalla tavalla lisäämään alueen ennestäänkin suuria yhdyskuntakehityksen ongelmia. Kun merkityksettömämpienkin teollisten investointien ollessa kyseessä hallitustasolta on puututtu investointien alueelliseen suuntaamiseen, tuntuu käsittämättömältä, että hallitus ei olisi kiinnostunut energiatuotantomme kokonaisjärjestelyjen tulevaisuudesta.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mikä on Hallituksen yhtenäinen energiantuotannon sijoittamisohjelma

ja aikooko Hallitus puuttua sen puitteissa maan alueellisen kehittämispolitiikan mukaisesti energiantuotantolaitosten sijoittumiseen?

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Ilkka Suominen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1552 ohella toimittanut valtioneuvoston asiaomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ilkka Suomisen kirjallisesta kysymyksestä n:o 264:

> "Mikä on Hallituksen yhtenäisen energiantuotannon sijoittamisohjelma ja aikooko Hallitus puuttua sen puitteissa maan alueellisen kehittämispolitiikan mukaisesti energiantuotantolaitosten sijoittumiseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Maan sähköenergian tarpeen on kauppa- ja teollisuusministeriö eri selvityksiin perustuen arvioinut kasvavan tällä vuosikymmenellä keskimäärin 9 % vuodessa. Tähän asti on sähkön tuotanto pääasiassa tapahtunut vesivoimalla ja vastapainevoimalla. Vasta parina viimeisenä vuotena on lauhdutusvoiman osuus sähkön tuotannossa merkittävästi kasvanut. Kun vesivoimat sijaitsevat yleensä kaukana kulutuskohteista, on maahan syntynyt vahva voimansiirtoverkosto sähkön siirtämiseksi kulutuskohteisiin. Kun myös vastapainevoima on ollut teollisuuden sijaintipaikoista riippuvainen samoin kuin kaukolämmitysvoima asutuskeskuksista, ovat voimalaitosten sijoituspaikat olleet määrättyjä ilman, että niihin olisi ollut mahdollista eikä tarpeenkaan vaikuttaa. Rakennettu lauhdutusvoima on sijoitettu myös sinne, mihin sähkön siirtokustannukset muualta ovat olleet suurimmat.

Nyt kun sähkön tuotannossa lauhdutusvoiman osuus on nopeasti kasvamassa, on ryhdytty rakentamaan suuria lauhdutusvoimalaitoksia niiden tarvitseman suuren jäähdytysmäärän takia lähinnä rannikolle ja samalla ollaan myös siirtymässä ydinenergian käyttöön voimalaitosten energialähteenä.

Kulutuksen voimakas kasvu vaatii lisäämään nopeasti voimalaitostehoa. Sitä tarvitaan vuosina 1971—1975 noin 2 400 MW ja vuoteen 1980 mennessä kaikkiaan noin 5 500 MW lisää. Rakenteilla voimalaitoksia on tällä hetkellä noin 3 200 MW, josta noin 2 200 MW valmistuu 1975 mennessä ja lisäksi tuonti voi tehtyjen sopimusten puitteissa lisääntyä yli 300 MW. Suunnitteilla on lisäksi voimalaitoksia noin 1 500 MW. Kun otetaan mukaan myös tällä vuosikymmenellä valmistuviksi kaavaillut ja arvioidut vastapaine- ja kaasuturpiinilaitokset, yhteensä noin 1 000 MW, tulee voimalaitoskapasiteetti riittämään lähes koko vuosikymmenen tarpeisiin. Vuosikymmenen parin viimeisen vuoden mahdollisen vajauksen täyttämiseen on aikaa tehdä päätöksiä 2—4 vuotta, jolloin tuleva tarve on myös varmemmin ennustettavissa.

Tavanomaiset lauhdutusvoimalaitokset ja atomivoimalaitokset pyritään taloudellisista syistä rakentamaan mahdollisimman suuriksi ja varsinkin atomivoimalaitokset vaativat monista eri syistä suuren maa-alan sekä sopivan ympäristön. Näin ollen on mahdollisia sijaintipaikkoja pyritty voimayhtiöiden taholta etsimään ja varaamaan tulevia tarpeita varten. Tämä voimalaitospaikkojen varaaminen on herättänyt kaikkien kansalaispiirien huomiota, mistä on ollut seurauksena mm. runsasta sanomalehtikirjoittelua. On syntynyt käsitys, että atomivoimalaitosten rakentaminen tapahtuisi niiden paikkojen hankintajärjestyksessä, mikä käsitys kuitenkaan ei ole oikea. Kun näet tiedetään, että atomivoimalaitoksia tarvitaan tulevaisuudessa jatkuvasti lisää, on riittävän ajoissa pyrittävä varaamaan sopivia paikkoja niitä varten. Tämä on välttämätöntä seutusuunnittelunkin kannalta, jotta tehtäviin suunnitelmiin ei jouduttaisi myöhemmin tekemään muutoksia.

Kysymyksen esittäjä on perusteluissaan tarkastellut etelärannikon ja länsirannikon voimalaitosten rakentamispäätöksiä ja suunnitelmia. Kun länsirannikoksi lienee tällaisessa tarkastelussa katsottava alue Turusta Kokkolaan ja etelärannikoksi Turusta Imatralle, on todettava, että länsirannikon alueelle valmistuu vuosina 1971—1975 voimalaitoskapasiteettia noin 650 MW

ja eteläranikon alueelle noin 1 200 MW. Näiden päätettyjen laitosten tehojen suhde on suunnilleen sama kuin lisäenergian tarve seuraavien viiden vuoden aikana näillä alueilla. Molemmille alueille on suunniteltu lisäksi noin 200 MW voimalaitoksia. Vuosina 1976—1980 valmistuu eteläranikolle 840 MW atomivoimaa, kun taasen länsiranikon alueelle ei päätöksiä ole olemassa. Suunnitelmia lähinnä kaukolämmitysvoimalaitoksia varten on sensijaan molemmilla alueilla. Atomivoimalaitosten rakentamiseksi on myös olemassa kaavailuja molemmilla alueilla.

Lapin ja Oulun lääni ovat pääasialliset sähkövoiman ylituotantoalueet, kun taas suurin vajaus esiintyy Keski-Suomen, Hämeen ja Uudenmaan lääneissä. Kun Pohjois-Suomen ylijäämällä on siirtohäviöiden takia edullisinta peittää Keski-Suomen ja Hämeen läänien vajaus, on kauimpana sijaitsevan Uudenmaan vajaus pyrittävä peittämään paikallisilla voimalaitoksilla ja tähän kuuluu suuri osa uusien voimalaitosten tuottamasta energiasta. Länsirannikon tarpeita silmällä pitäen valmistuu vielä tänä vuonna Ulvilaan 400 kV:n johto, jota aluksi käytetään 220 kV:n jännitteisenä. Tätä johtoa käyttäen ovat siirtokustannukset pohjoisesta ja myös Ruotsista länsirannikolle pienemmät kuin eteläranikolle.

Edellä olevan perusteella ei voida väittää, että tähän mennessä olisi tehty virheratkaisuja voimalaitosten sijoituspaikkoja määrättäessä.

Kysymyksen esittäjä on perusteluissaan olettanut, että tällä vuosikymmenellä eteläranikolle rakennetaan kolmeen paikkaan atomivoimalaitos ja että Inkoon höyryvoimalaitosta laajennetaan 500 MW:lla tai vastaavasti tuodaan sähköä Neuvostoliitosta. Mitään lopullisia päätöksiä näistä ei ole vielä kuitenkaan tehty.

Kysymyksen perusteluissa ei ole mainittu, että myös länsirannikolta on etsitty atomivoimalaitospaikkoja sekä voimayhtiöiden että Satakunnan seutukaavaliiton toimesta. Kolme tällaista paikkaa on jo nimetty ja ainakin yhden paikan, Olkiluodon varaamiseksi on jo ryhdytty toimenpiteisiin.

Missä järjestyksessä näihin paikkoihin laitokset rakennetaan, ei ole vielä päätetty. Teollisuuden Voima Oy on suunnitellut Storholmeniin vuoteen 1977 mennessä rakennettavaksi 600 MW:n atomivoimalaitoksen. Kun tämä rakennetaan yhtiön osakkaiden tarpeita varten ja kun osakkaita on sekä eteläranikon että länsirannikon vaikutusalueilla, on ilmeisesti pyritty laitoksen sijaintipaikka määräämään voimansiirrollisesti edullisesti. Helsingin kaupungin suunnittelema kaukolämmitysvoimalaitos ei voi sijaita muualla kuin kaupungin läheisyydessä. Imatran Voima Oy on ilmoittanut, ettei Kopparnäs'in osto suinkaan merkitse sitä, että yhtiön seuraavan atomivoimalaitoksen paikka olisi juuri tämä, vaan se saattaa hyvinkin olla länsirannikolla. Kun lisäksi tiedetään, että sähköenergian siirtämisestä aiheutuu kustannuksia, on oletettavissa, että voimayhtiöt ottavat tämän huomioon laitoksia rakentaessaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriössä seurataan hyvin kiinteästi voimalaitosten rakentamista ja suunnittelua maassamme. Ministeriö pyrkii käytettävissään olevin keinoin myös ohjaamaan sitä koko maan kannalta parhaan ratkaisun saavuttamiseksi. Energiantuotannon sijoittamisohjelman määrää luonnollisesti energiantarve maan eri osissa ja se, millä tavoin se taloudellisimmin on tyydytettävissä. Kun maan voimansiirtoverkostoa jatkuvasti kehitetään muun muassa jo aloitetun länsirannikkoa ja eteläranikkoa sivuavan 400 kV:n johtorenkaan rakentamisella, ei alueellisen kehittämispolitiikan edellyttämä teollisuuden energiansaanti tule olemaan esteenä sen toteuttamiselle.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 9 november 1971 nr 1552 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ilkka Suominen ställda spörsmål nr 264:

> "Vilket är Regeringens program för lokaliseringen av en enhetlig energiproduktion
> och ämnar Regeringen inom ramen för detsamma ingripa i lokaliseringen av energiproduktionsföretag i överenstämmelse med den regionala politiken för utvecklande av landet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Handels- och industriministeriet har med stöd av olika utredningar beräknat, att landets behov av elenergi under detta decennium ökas med i medeltal 9 % om året. Hittills har elproduktionen huvudsakligen byggt på vattenkraft och mottryckskraft. Först under de två senaste åren har kondenskraftens andel i elproduktionen ökats avsevärt. Då vattenkraftsresurserna i allmänhet är belägna långt ifrån konsumtionsorterna, har i landet byggts ett starkt kraftöverföringsnät för överföring av elektricitet till konsumtionsplatserna. Då även mottryckskraften varit beroende av industrins lokaliseringsställen liksom fjärrvärmekraften av bostadscentra, har platserna för kraftverken varit bestämda utan att det skulle ha varit möjligt eller ens behövligt att inverka på saken. Den utbyggda kondenskraften har också förlagts till platser, till vilka kostnaderna för överföring av elektricitet från annat håll varit störst.

Nu när kondenskraftens andel av elproduktionen snabbt ökas har man börjat bygga stora kondenskraftverk närmast vid kusten på grund av den stora mängd kylvatten de behöver, och samtidigt sker också en övergång till användning av atomkraft såsom energikälla för kraftverken.

Den kraftiga ökningen av konsumtionen kräver en snabb ökning av kraftverkseffekten. Åren 1971—1975 behövs omkring 2 400 MW och före år 1980 sammanlagt ytterligare omkring 5 500 MW. I detta nu är omkring 3 200 MW kraftverk under byggnad, varav omkring 2 200 MW blir färdiga till år 1975. Dessutom kan importen inom ramen för ingångna avtal ökas med över 300 MW. Ytterligare är omkring 1 500 MW kraftverk under planering. Om även de mottrycks- och gasturbinaggregat beaktas som planerats och kalkylerats bli färdiga under detta decennium, sammanlagt omkring 1 000 MW, kommer kraftverkskapaciteten att förslå för behovet under nästan hela decenniet. För täckande av en eventuell brist under de två sista åren av årtiondet har man tid att under 2—4 år fatta beslut, varvid det kommande behovet också kan förutses med större säkerhet.

De sedvanliga kondenskraftverken och atomkraftverken vill man av ekonomiska skäl bygga så stora som möjligt, och särskilt atomkraftverken fordrar av flera olika skäl ett stort markområde och lämplig omgivning. Sålunda har man på kraftbolagshåll sökt möjliga förläggningsplatser och velat reservera sådana för kommande behov. Denna reservering av platser för kraftverk har väckt uppmärksamhet inom alla medborgarkretsar, varav följden varit bl. a. mycket skriveri i tidningarna. Den uppfattningen har spritt sig, att byggandet av atomkraftverk skulle ske i samma ordning som platsanskaffningen, vilket icke är riktigt. Då man nämligen vet, att ytterligare atomverk fortsättningsvis behövs i framtiden, måste man i tillräckligt god tid söka reservera lämpliga platser för dem. Detta är nödvändigt även med tanke på regionplaneringen, för att ändringar i uppgjorda planer inte skall behöva företagas senare.

Spörsmålsställaren har i sin motivering granskat besluten och planerna rörande byggande av kraftverk på syd- och västkusten. Då som västkust i en sådan granskning torde böra anses området från Åbo till Gamlakarleby och som sydkust området från Åbo till Imatra, kan konsta-

teras, att på västkustområdet under åren 1971—1975 omkring 650 MW kraftverkskapacitet blir färdiga och på sydkustområdet omkring 1 200 MW. Kapaciteten hos dessa beslutade kraftverk motsvarar ungefär behovet av tilläggsenergi under de närmaste fem åren inom dessa områden. För bägge områdena har planerats ytterliga omkring 200 MW kraftverk. Under åren 1976—1980 blir 840 MW atomkraftverk färdiga på sydkusten, medan beslut rörande västkusten icke föreligger. Däremot finns planer närmast på fjärrvärmeanläggningar inom båda dessa områden. För byggande av atomkraftverk finns även planer rörande båda områdena.

Lapplands och Uleåborgs län är de huvudsakliga överproduktionsområdena för elkraft, medan åter det största underskottet förekommer i Mellersta Finlands, Tavastehus och Nylands län. Då det på grund av transmissionsförlusterna är förmånligast att täcka bristen i Mellersta Finlands och Tavastehus län med Norra Finlands överskott, måste man söka täcka det längst borta belägna Nylands underskott med lokala kraftverk, och här konsumeras största delen av den av de nya karftverken alstrade energin. Med tanke på västkustens behov blir redan i år en 400 kV ledning till Ulvsby färdig, vilken till en början används med 220 V spänning. Genom användning av denna ledning är också kostnaderna för strömöverföring norrifrån och även från Sverige till västkusten mindre än till sydkusten.

På grund av ovanstående kan icke påstås, att man hittills skulle ha fattat felaktiga beslut vid bestämmandet av kraftverkens placering.

Spörsmålsställaren har i sin motivering antagit, att på sydkusten under detta decennium byggs atomkraft på tre olika platser och att ångkraftverket i Ingå utvidgas med 500 MW eller att motsvarande mängd elektricitet importeras från Sovjetunionen. Några slutliga beslut härom har dock icke ännu fattats.

I motiveringen för spörsmålet nämns inte, att platser för atomkraftverk sökts även på västkusten på åtgärd av både kraftbolagen och Satakunnan seutukaavaliitto. Tre sådana platser har redan nämnts, och för reservering av en plats, Olkiluoto, har man redan skridit till åtgärder.

I vilken ordning kraftverk byggs på dessa platser har icke ännu beslutats. Teollisuuden Voima Oy har planerat, att på Storholmen före år 1977 uppföra ett atomkraftverk om 600 MW. Då detta byggs för bolagets aktieägares behov och då aktieägare finns både på sydkustens och västkustens influensområden, har man uppenbarligen sökt bestämma kraftverkets lokalisering på ett sätt som är förmånligt med tanke på kraftöverföringen. Det av Helsingfors stad planerade fjärrvärmekraftverket kan inte placeras annorstädes än i närheten av staden. Imatran Voima Oy har meddelat, att köpet av Kopparnäs ingalunda betyder, att platsen för bolagets följande atomkraftverk skulle vara just denna, utan det kan mycket väl förläggas till västkusten. Då man dessutom vet, att överföringen av elektrisk energi medför kostnader, kan det antagas, att kraftverken beaktar detta vid byggandet av kraftverk.

Handels- och industriministeriet följer intensivt med byggandet och planeringen av kraftverk i vårt land. Ministeriet söker med tillbudsstående medel dirigera detta i syfte att uppnå den för hela landet bästa lösningen. Energiproduktionens lokaliseringsprogram bestämmes givetvis av energibehovet i landets olika delar och av på vilket sätt detta mest ekonomiskt kan tillgodoses. Då landets kraftöverföringsnät fortgående utvecklas, bland annat genom byggandet av den redan påbörjade 400 kV ledningsringen som tangerar västkusten och sydkusten, kommer den av den regionala utvecklingspolitiken förutsatta industrins energitillgång inte att ställa hinder för dess förverkligande.

Helsingfors den 9 december 1971.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 265.

Karpola ym.: Vaivaisprosenttia koskevien säännösten kumoamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuodelta 1698 peräisin olevan säännöksen mukaan on kuolinpesän omaisuudesta eli varojen yhteenlasketusta määrästä maksettava 1/8 prosenttia kunnalle ns. vaivaishoitoon.

Useissa tapauksissa tällä vaivaisprosentilla ei ole mitään käytännöllistä merkitystä, koska maksettava summa jää monta kertaa mitättömän pieneksi. Sen sijaan perunkirjoituksen toimittajille tästä aiheutuu kohtuuttomasti vaivoja. Erikoisesti sellaisissa tapauksissa, joissa kuolinpesän omaisuudesta ei mene perintöveroa, aiheuttaa vaivaisprosentin suorittaminen monenlaista sekaannusta ja epätietoisuutta.

Vuoden 1966 alusta voimaan tulleen uuden perintökaaren valmistelujen aikana oli esillä myös vaivaisprosentin määräysten kumoaminen. Jostakin syystä tämä jäänne kuitenkin säilyi laissa. Koska vaivaisprosentilla ei ole sanottavaa merkitystä kuntien taloudelle, voitaisiin tämä säännös kokonaan kumota. Mikäli ei haluta mennä näin pitkälle, pitäisi lakiin tehdä määräys siitä, että esim. 5 markkaa pienempää vaivaismaksua ei tarvitse maksaa.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ns. vaivaisprosentin säännösten kumoamiseksi?

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Reino Karpola. Lea Sutinen. Jouko Siikaniemi.
Reino Kangas. Ahti Pekkala. Matti Maijala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Reino Karpolan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 265:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ns. vaivaisprosentin säännösten kumoamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vaivaisprosentin periminen perustuu 21 päivänä lokakuuta 1698 annettuun kuninkaalliseen sääntöön. Tämän mukaan on kuolinpesän brutto-omaisuudesta suoritettava 1/8 prosenttia kunnan vaivaisille. Alunperin on säännöksen tarkoituksena ollut kerätä varoja köyhäinhoitoon. Kun köyhäinhoito maamme itsenäistymisen jälkeen järjestettiin lainsäädännöllisesti, menetti säännös samalla alkuperäisen tarkoituksensa. Tästä johtuen sekä vaivaisprosentin kantoon liittyvien käytännön hankaluuksien vuoksi eri yhteyksissä on esitetty vaivaisprosentin lakkauttamista. Asia on ollut muun muassa aineellisen verolainsäädännön kokonaisuudistusta tutkineen verolakikomitean käsiteltävänä. Vuonna 1961 antamassaan mietinnössä tämä komitea ehdotti, että vaivaisprosentti poistettaisiin ja että kunnat sen sijaan saisivat siitä niille kertyviä tuloja vastaavan osan perintö- ja lahjaverolain tuotosta. Niin ikään on eduskunta 25 päivänä maaliskuuta 1966 lausunut toivomuksen, että Hallitus antaisi aineellisen verolainsäädännön uudistuksen yhteydessä esityksen vaivaisten prosenttia koskevien säännösten kumoamisesta, sekä että kunnille samalla korvattaisiin vaivaisprosentin tuoton menetys.

Kun vaivaisprosentti on eräs jäämistön arvon perusteella kunnille kannettava vero, merkitsee siitä luopuminen kuntien tulopohjan kaventumista. Vaivaisprosentista luovuttaessa joudutaankin harkitsemaan, onko ja millä tavoin siitä johtuva kuntien tulojen väheneminen korvattava. Kun perintö- ja lahjaverolain kokonaisuudistus on tällä hetkellä perintöverotoimikunnan valmisteltavana, voidaan kuntien tulojen edellä tarkoitettu väheneminen ottaa harkittavaksi sanotun uudistuksen yhteydessä. Kunnan menettämät tulot voidaan myös korvata kuntien verotuloihin vaikuttavan muun aineellisen verolainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Perheverotuksen tarkistamistoimikunta onkin esittäessään vaivaisprosenttia koskevien säännösten kumoamista vuonna 1970 valmistuneessa komiteamietinnössä (komiteamietintö 1970: B 69) samalla esittänyt verolainsäädäntöä uudistettavaksi siten, että kuntien verotuspohja laajenisi.

Hallitus tulee viimeistään siinä yhteydessä, kun edellä mainittujen toimikuntien valmisteltavana olleita verouudistuksia koskevat lakiesitykset annetaan Eduskunnalle, esittämään myös vaivaisprosenttia koskevien säännösten kumoamista.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 9 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Reino Karpola m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 265:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för upphävande av stadgandena om den s.k. fattigprocenten?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Uppbärandet av den s.k. fattigprocenten grundar sig på en kunglig stadga av den 21 oktober 1698. I enlighet med denna skall 1/8 procent av ett dödsbos bruttoegendom erläggas till kommunens fattiga. Ursprungligen har ändamålet med stadgandet varit att samla medel för fattigvården. Då fattigvården efter det vårt land blev självständigt ordnades i lagstiftningsväg, förlorade stadgandet samtidigt sitt ursprungliga syfte. På grund härav samt till följd av de praktiska olägenheter som ansluter sig till uppbörden av fattigprocenten har det i olika sammanhang föreslagits, att fattigprocenten skulle avskaffas. Saken har bl.a. behandlats av skattelagskommittén, vars uppgift är att pröva en totalrevision av den materiella skattelagstiftningen. I sitt betänkande av år 1961 föreslog denna kommitté, att fattigprocenten skulle avskaffas och att kommunerna i stället av avkastningen av skatten enligt lagen om skatt på arv och gåva skulle erhålla en så stor del att den motsvarar de inkomster som inflyter till kommunerna av fattigprocenten.

Helsingfors den 9 december 1971.

Riksdagen har likaså den 25 mars 1966 hemställt, att regeringen i samband med revisionen av den materiella skattelagstiftningen måtte överlämna en proposition angående upphävande av stadgandena om fattigprocenten samt att kommunerna samtidigt skulle ersättas för att de går förlustiga inkomsten av fattigprocenten.

Då fattigprocenten är en skatt som uppbäres åt kommunerna på grund av värdet på kvarlåtenskap, innebär slopandet av den inkomstförlust för kommunerna. Då fattigprocenten frångås måste man överväga, huruvida och på vilket sätt kommunernas därigenom minskade inkomster borde ersättas. Då arvsskattekommissionen för närvarande bereder en totalrevision av lagen om skatt på arv och gåva, kan kommunernas ovan avsedda inkomstminskning tas till prövning i sambans med sagda revision. De inkomster kommunen går miste om kan å andra sidan även ersättas i samband med annan på kommunernas skatteinkomster verkande materiell skattelagstiftning. Kommissionen för revidering av familjebeskattningen har också i ett kommittébetänkande som blev färdigt år 1970 (Kommittébetänkande 1970: B 69) i samband med sitt förslag att stadgandena rörande fattigprocenten skulle upphävas samtidigt föreslagit en sådan revision av skattelagstiftningen, att kommunernas skatteunderlag skulle bli större.

Regeringen kommer senast i samband med att lagförslagen rörande de skattereformer som beretts av ovannämnda kommissioner förelägges Riksdagen även föreslå, att stadgandena rörande fattigprocenten upphäves.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Skriftl. spm. nr 266.

Procopé m. fl.: Om omsättningsbeskattningen på basen av prövning.

Till Riksdagens Herr Talman.

Inom vissa av landets omsättningsskattebyråer har det under senare år blivit allt allmännare att man i efterhand börjat beskatta omsättningsskattepliktiga företagare på basen av prövning.

Enligt omsättningsskattelagens 44 § kan beskattningen äga rum på basen av prövning i det fall att vederbörlig skattedeklaration inte avgivits eller att deklarationen inte ens i korrigerad form kan läggas till grund för beskattningen, varvid det dock förutsättes, att den skattskyldige i mån av möjlighet beredes tillfälle att avge förklaring. I andra momentet av samma paragraf anges rätt utförligt de grunder, enligt vilka man härvidlag skall försöka fastslå skattebeloppet. Likväl har i flera olika fall de omsättningsskattebyråer, vilka utfört beskattning enligt prövning, endast i största allmänhet konstaterat, att vederbörande företagares bokföring inte är tillförlitlig. Utan att beakta senare inlämnade utredningar har skattemyndigheterna envetet hållit fast vid sin tidigare ståndpunkt att det är nödvändigt att prövningsbeskatta företagaren ifråga.

Landets företagarkår, som till stor del sköter sin bokföring hos auktoritativa räkenskapsbyråer, anser, att rättsskyddet är i fara. I ingen händelse kan man förstå omsättningsskattebyråernas ensidiga och schematiska inställning i ett för företagarna livsviktigt ärende. Man hävdar, att skattemyndigheterna vid sin inspektion av omsättningsskatten borde sträva till att i första hand på ett opartiskt och likvärdigt sätt klarlägga de eventuella fel, som företagaren i sin affärsverksamhet gjort sig skyldig till. Har sådana fel uppdagats, borde de rättas till och beskattas, medan det inte är att rekommendera att man genast tillgriper den för myndigheterna betydligt lättare prövningsbeskattningsmetoden.

Enligt uppgift avviker beskattning enligt prövning regelbundet från det verkliga förhållandet till nackdel för den skattskyldige. Vidare visar erfarenheten att det i besvärsinstanserna är så gott som omöjligt att få någon ändring till stånd i redan fattade beslut.

Hänvisande till vad som ovan anförts ställes till vederbörande medlem av statsrådet med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen vördsamt följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om att det vid omsättningsbeskattningen blivit allt vanligare att företagarna utan tillräckligt bindande orsaker beskattas enligt prövning, och om så är fallet,
>
> vad ämnar Regeringen göra för att avhjälpa detta missförhållande?

Helsingfors den 5 november 1971.

Victor Procopé. Salme Katajavuori. Georg C. Ehrnrooth.

Procopé ym.: Arvioon perustuvasta liikevaihtoverotuksesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräissä maan liikevaihtoverotoimistoissa on viime vuosina tullut yhä yleisemmäksi tavaksi, että liikevaihtoverovelvollisia yrittäjiä on alettu verottaa jälkikäteen arvion mukaan.

Liikevaihtoverolain 44 §:n mukaan verottaminen voi tapahtua arvion mukaan siinä tapauksessa, ettei asianomaista veroilmoitusta ole jätetty tai että ilmoitusta ei oikaistunakaan voi asettaa verotuksen perustaksi, jolloin kuitenkin edellytetään, että verovelvolliselle mahdollisuuksien mukaan suodaan tilaisuus selvityksen antamiseen. Saman pykälän toisessa momentissa luetellaan varsin tyhjentävästi ne perusteet, joiden mukaan tällöin on pyrittävä veromäärä vahvistamaan. Kuitenkin useissa eri tapauksissa ne liikevaihtoverotoimistot, jotka ovat toimittaneet verotuksen arvion mukaan, ovat vain aivan yleisin sanakääntein todenneet, ettei asianomaisen yrittäjän kirjanpito ole luotettavaa. Huomioimatta myöhemmin jätettyjä selvityksiä veroviranomaiset ovat itsepäisesti pitäytyneet aikaisemmassa kannassaan, että kyseisen yrittäjän arvion mukainen verottaminen on välttämätöntä.

Maan yrittäjäkunta, joka suurelta osin hoitaa kirjanpitonsa pätevien tilitoimistojen välityksellä, katsoo, että oikeusturva on vaarassa. Missään tapauksessa ei voi ymmärtää liikevaihtoverotoimistojen yksipuolista ja kaavamaista asennetta yrittäjille elintärkeään asiaan. Vaaditaan, että veroviranomaisten liikevaihtoverotusta tarkastaessaan tulisi pyrkiä ensi sijassa puolueettomalla ja tasapuolisella tavalla selvittämään ne mahdolliset virheet, joihin yrittäjä liiketoiminnassaan on syyllistynyt. Mikäli sellaisia virheitä on havaittu, tulisi ne korjata ja niistä verottaa, kun taas ei ole suositeltavaa heti käyttää viranomaisten kannalta huomattavasti helpompaa arvioverotusmenettelyä.

Saatujen tietojen mukaan arvionmukainen verotus eroaa säännöllisesti todellisista olosuhteista verovelvollisen vahingoksi. Kokemus osoittaa lisäksi, että valitusasteissa on lähes mahdotonta aikaansaada muutosta jo tehtyihin päätöksiin.

Yllä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että liikevaihtoverotuksen yhteydessä on tullut yhä tavallisemmaksi verottaa yrittäjiä arvion mukaan ilman riittävän sitovia syitä, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tämän epäkohdan poistamiseksi?

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1971.

Victor Procopé. Salme Katajavuori. Georg C. Ehrnrooth.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 10 päivältä marraskuuta 1971 n:o 1581 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Victor Procopén ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 266:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että liikevaihtoverotuksen yhteydessä on tullut yhä tavallisemmaksi verottaa yrittäjiä arvion mukaan ilman riittävän sitovia syitä, ja jos on,
> mitä Hallitus aikoo tehdä tämän epäkohdan poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Voimassa olevan liikevaihtoverolain 42 §:n mukaan liikevaihtoverotoimiston on kultakin verokaudelta toimitettava jokaisen verovelvollisen kohdalta verotus ja silloin vahvistettava se verollinen määrä, mistä verovelvollisen on veroa suoritettava, tai se määrä, mistä verovelvollisella on oikeus saada vero takaisin, sekä suoritettavan tai takaisinmaksettavan veron määrä. Toimittaessaan mainitussa lainkohdassa tarkoitettua säännönmukaista verotusta veroilmoitusten perusteella liikevaihtoverotoimistot määräävät suoritettavan veron tai takaisinmaksettavan palautuksen kunkin verovelvollisen osalta veroilmoituksessa annettujen tietojen ja saadun selvityksen mukaan. Verotuksen perusteena olevaa aineistoa ei yleensä voida verotustyön kestäessä tarkistaa. Tämän vuoksi on selvää, että veronsaajalla täytyy olla mahdollisuus myöhemmin jälkiverotuksin puuttua toimitettuihin verotuksiin.

Liikevaihtoverolain 46 §:n mukaan, milloin havaitaan, että verovelvollinen on sen johdosta, että hän on jättänyt antamatta veroilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, jäänyt joltakin kolmen lähinnä edellisen kalenterivuoden verokaudelta kokonaan tai osaksi verottamatta tai saanut veroa liikaa takaisin, hänen suoritettavakseen on määrättävä se vero, mikä mainitusta syystä on jäänyt hänelle panematta, taikka häneltä on perittävä se määrä, minkä hän on saanut liikaa. Milloin todetaan, ettei verovelvollisen kirjanpitoa ja sen nojalla annettuja veroilmoituksia voida oikaistunakaan panna verotuksen perusteeksi, on verotus lain 44 §:n mukaan toimitettava arvion mukaan. Verollinen määrä on tällöin pyrittävä selvittämään suoritettujen tavaraostojen, tavanomaisten myyntipalkkioiden, maksettujen palkkojen tai muiden sellaisten kustannuserien perusteella laadittujen laskelmien avulla taikka muiden samalla alalla ja vastaavasti samanlaisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten liiketoimintaan vertaamalla. Ennen verotuksen toimittamista on veroilmoituksen antaneelle verovelvolliselle varattava tilaisuus selityksen antamiseen niistä seikoista, joiden vuoksi verotus aiotaan toimittaa arvion mukaan, ja verollista määrää koskevasta laskelmasta.

Viimeisin liikevaihtoverotoimistojen toimittamia jälkiverotuksia koskeva tilasto on laadittu 1. 7. 1970—30. 6. 1971 väliseltä ajalta. Tilaston mukaan toimitettiin sanottuna ajanjaksona yhteensä 3 203 todettuihin virheisiin perustuvaa jälkiverotusta. Arviojälkiverotuksia toimitettiin mainittuna aikana yhteensä 932 tapauksessa. Tilastoja siitä, millä perusteilla verotus on toimitettu arvion mukaan, ei ole käytettävissä. Tavallisimpina syinä voidaan kuitenkin mainita seuraavat kirjanpidon epäluotettavuutta osoittavat seikat:

— Kassatili on ollut toistuvasti kreditsaldoinen, ts. kirjanpidon mukaan liikkeen kassasta on maksettu tavara- ym. ostoja enemmän kuin mitä rahavaroja on ollut käytettävissä.
— Kassatilillä esiintyy lainoja liikkeen omistajalta.
— Menoja puuttuu kirjanpidosta.
— Ostoja puuttuu kirjanpidosta.

— Kassatili muodostuu kirjaamattomilla ostoilla oikaistuna toistuvasti kreditsaldoiseksi.
— Kirjattu myynti varastovaihtelut huomioon ottaen ei vastaa todellisia ostoja.
— Myyntijakautuma edellyttää huomattavasti korkeampaa bruttovoittoa kuin kirjanpito osoittaa.
— Liikkeen nettotuotto oikaistuna kirjaamattomilla menoilla ei riitä kattamaan verovelvollisen ja hänen perheensä välttämättömiä elantokustannuksia, vaikka otetaan huomioon myös muut mahdolliset tulot.

Jos verovelvollisen kirjanpito joistakin edellä mainituista syistä on katsottava epäluotettavaksi, ei kirjanpidon nojalla annettuja veroilmoituksia voida oikaistuinakaan panna verotuksen perusteeksi, vaan verotus on toimitettava arvion mukaan. Liikevaihtoverotoimiston pöytäkirjaan otetaan tällöin ne syyt, joiden perusteella verotus on toimitettu arvion mukaan, sekä verollista määrää koskeva laskelma. Verovelvolliselle toimitetaan tieto päätöksestä pöytäkirjan otteella, johon on liitetty valitusosoitus.

Toimitettuihin jälkiverotuksiin voidaan hakea muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeudelle (ennen 1. 3. 1970 liikevaihtoverokonttorille). Vuodelta 1969 laaditun selvityksen mukaan oli liikevaihtoverokonttori ratkaissut mainittuna vuonna yhteensä 312 valitusasiaa, joissa oli ollut kysymys jälkiverotuksesta. Verovelvollisten tekemistä valituksista oli hyväksytty 82 ja valtion edustajien valituksista 35. Arviojälkiverotusta koskevia valitusasioita oli ratkaistu sanottuna vuonna yhteensä 279. Näistä oli hyväksytty yhteensä 60 verovelvollisen ja 2 valtion edustajien valitusta.

Jälkiverotusten välttämiseksi on verovelvollisille pyritty kaikin käytettävissä olevin keinoin antamaan ohjausta mm. toimittamalla erityistä tiedotuslehteä ja julkaisemalla opaskirjoja, jotka on viranomaisaloitteisesti lähetetty ilmaiseksi jokaiselle verovelvolliselle. Mitä arvion mukaan toimitettuihin jälkiverotuksiin tulee, niin niissä on monessa tapauksessa ollut kysymys tahallisesta veropakoilusta. Veropakoilun osalta on mm. Eduskunta useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota tarkastustoiminnan tehostamiseen, veronkorotuksiin ja rangaistussäännösten soveltamiseen niihin verovelvollisiin, jotka todetaan syyllisiksi tahallisiin verorikoksiin. Monessa tapauksessa jälkiverotus on ollut toimitettava arvion mukaan sen vuoksi, että verovelvollisella ei ole ollut kirjanpitoa lainkaan tai se ei ole vastannut kirjanpitolain ja -asetuksen vaatimuksia.

Valtiovarainministeriön tietoon ei ole tullut, että liikevaihtoverotoimistot olisivat jälkiverotuksia toimittaessaan menetelleet voimassa olevien säännösten vastaisesti. Eri asia on, että lakia sovellettaessa syntyneet ratkaisut saattavat varsinkin arvioverotapauksissa melko usein johtaa valitusmenettelyyn. Myöskään ei ole voitu todeta, että liikevaihtoverolain soveltamisessa olisi yksipuolisesti pidetty silmällä vain veronsaajan etua tai että liikevaihtoverotoimistot olisivat toimittaneet jälkiverotuksia pääasiallisesti arvion mukaan. Siten ei voida katsoa, että liikevaihtoverotuksen yhteydessä olisi tullut yhä tavallisemmaksi verottaa yrittäjiä perusteettomasti arvion mukaan.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 10 november 1971 nr 1581 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Victor Procopé m. fl. ställda spörsmål nr 266:

> ”Är Regeringen medveten om att det vid omsättningsbeskattningen blivit allt vanligare att företagarna utan tillräckligt bindande orsaker beskattas enligt prövning, och om så är fallet,
> vad ämnar Regeringen göra för att avhjälpa detta missförhållande?”

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt 42 § i gällande lag angående omsättningsskatt skall omsättningsskattebyrå för varje skatteperiod verkställa beskattning av varje skattskyldig och därvid fastställa det beskattningsbara belopp, på vilket den skattskyldige skall erlägga skatt eller det belopp, för vilket han äger rätt att återfå erlagd skatt, samt beloppet av den skatt, som skall erläggas eller återbäras. Vid verkställandet av i nämnda lagrum avsedd normal beskattning på basen av skattedeklarationer bestämmer omsättningsskattebyråerna den skatt som skall erläggas eller det belopp som skall återbäras enligt uppgifterna i skattedeklarationen och erhållen utredning. Det material som ligger till grund för beskattningen kan i allmänhet inte kontrolleras under pågående beskattningsarbete. Det är därför klart, att skattetagaren bör ha möjlighet att senare genom efterbeskattning ingripa i verkställd beskattning.

Enligt 46 § lagen angående omsättningsskatt skall skattskyldig, som med anledning av att han underlåtit att avgiva skattedeklaration eller avgivit vilseledande, bristfällig eller oriktig skattedeklaration eller lämnat annan sådan uppgift eller handling för någon skatteperiod under de närmast föregående tre kalenderåren helt eller delvis undgått beskattning eller återfått för mycket skatt, påföras den skatt som han av nämnda orsak undgått eller hos honom indrivas vad som för mycket återburits. Konstateras det, att skattskyldigs bokföring och med stöd därav avgivna skattedeklarationer icke ens såsom rättade kan läggas till grund för beskattningen, skall beskattningen med stöd av lagens 44 § verkställas enligt beräkning. Därvid bör man sträva till att utreda det beskattningsbara beloppet genom uträkningar på grundvalen av varuköp, sedvanliga försäljningsprovisioner, erlagda löner eller andra sådana kostnadsposter eller genom jämförelse med andra i samma bransch och under liknande förhållanden verksamma skattskyldigas rörelser. Innan beskattning verkställes, skall skattskyldig som avgivit skattedeklaration beredas tillfälle att avge förklaring angående de omständigheter som föranleder beskattning enligt beräkning och att yttra sig om uträkningen av det beskattningsbara beloppet.

Den senaste statistiken över efterbeskattningar som omsättningsskattebyråerna verkställt uppgjordes för tiden 1. 7. 1970—30. 6. 1971. Enligt denna statistik verkställdes under nämnda tidsperiod sammanlagt 3 203 efterbeskattningar på grund av konstaterade fel. I sammanlagt 932 fall verkställdes beskattning enligt beräkning. Någon statistik över på vilka grunder beskattning verkställts enligt beräkning står inte till förfogande. Såsom de vanligaste orsakerna kan dock nämnas följande omständigheter som tyder på otillförlitlig bokföring:

— Kassakontot har upprepade gånger visat kreditsaldo, m.a.o. har enligt bokföringen ur rörelsens kassa betalats mera varu- m. fl. köp än penningmedel stått till förfogande.
— På kassakontot förekommer lån hos affärens ägare.
— Utgifter saknas i bokföringen.
— Inköp saknas i bokföringen.
— Kassakontot uppvisar efter rättelser med icke införda inköp upprepade gånger kreditsaldo.

— Den bokförda försäljningen motsvarar icke de verkliga inköpen, med beaktande av växlingarna i lagren.
— Försäljningsfördelningen förutsätter en avsevärt mycket större bruttovinst än bokföringen utvisar.
— Rörelsens nettoavkastning, korrigerad med icke bokförda utgifter, förslår icke för att täcka den skattskyldigas och hans familjs oundgängliga levnadskostnader, ens när övriga eventuella inkomster beaktas.

Om en skattskyldigs bokföring av någon av ovan nämnda orsaker bör anses otillförlitlig, kan de med stöd av bokföringen avgivna skattedeklarationerna icke ens rättade läggas till grund för beskattningen, utan denna måste verkställas enligt beräkning. I omsättningsskattebyråns protokoll intas härvid orsakerna till att beskattningen verkställts enligt beräkning samt en kalkyl över det skattepliktiga beloppet. Den skattskyldige tillställes meddelande om beslutet genom protokollsutdrag, vartill fogats besvärsundervisning.

Ändring i verkställda efterbeskattningar kan sökas genom besvär hos omsättningsskatterätten (före 1. 3. 1970 omsättningsskattekontoret). Enligt utredning för år 1969 hade omsättningsskattekontoret nämnda år avgjort sammanlagt 312 besvärsärenden, som hade gällt efterbeskattning. Av de besvär som anförts av skattskyldiga hade 82 godkänts och av statsrepresentanternas besvär 35. Sagda år avgjordes sammanlagt 279 besvärsärenden som berörde beskattning enligt beräkning. Av dessa godkändes sammanlagt 60 besvär som anförts av skattskyldiga och 2 som anförts av statens representanter.

Helsingfors den 10 december 1971.

För undvikande av efterbeskattning har man på alla sätt som stått till buds försökt handleda de skattskyldiga, bl. a. genom ett särskilt informationsblad och genom utgivning av broschyrer, vilka på initiativ av myndigheterna gratis tillsänts alla skattskyldiga. Vad beträffar efterbeskattningarna enligt beräkning har det i många fall varit fråga om uppsåtlig skatteflykt. Bl. a. riksdagen har i fråga om skatteflykten i flera sammanhang fäst uppmärksamhet vid nödvändigheten av att effektivera kontrollen samt tillämpa skatteförhöjningar och straffstadganden på skattskyldiga som konstateras skyldiga till uppsåtliga skattebrott. I många fall har man nödgats verkställa efterbeskattning enligt beräkning därför att den skattskyldiga icke alls haft någon bokföring eller för att denna icke har uppfyllt bokföringslagens och -förordningens fordringar.

Till finansministeriets kännedom har inte kommit, att omsättningsskattebyråerna när efterbeskattningar har verkställts, skulle ha förfarit i strid mot gällande stadganden. En annan sak är att avgörandena vid lagens tillämpning särskilt i fall som rör beskattning enligt beräkning, rätt ofta kan leda till besvärsförfarande.

Icke heller har det kunnat konstateras, att tillämpningen av lagen angående omsättningsskatt skulle ha skett med ensidigt tillvaratagande av skattetagarens intressen eller att omsättningsskattebyråerna skulle ha verkställt efterbeskattningar huvudsakligen enligt beräkning. Sålunda kan det icke anses, att det i samband med omsättningsbeskattningen skulle ha blivit allt vanligare att utan grund beskatta företagarna enligt beräkning.

Minister *Jorma Uitto.*

Skriftl. spm. nr 267.

Melin m.fl.: Om erhållande av privat kapital till produktionen av hyresbostäder.

Till Riksdagens Herr Talman.

Hyresmarkanden uppvisar en marknat obalans mellan tillgång och efterfrågan. Detta har inte enbart lett till sociala missförhållanden som bostadslöshet och trångboddhet utan utgör även ett hinder på arbetsmarknaden och en av orsakerna till emigration. Trots kraftigt höjda statliga anslag för bostadsbyggandet ökar bristen på hyresbostäder. En vägande orsak härtill står att söka i den misstro, som man uppenbarligen på privat håll numera hyser mot investeringar i hyresbostäder. Någon extra stimulator av det slag som skattelättnadssystemet utgjorde tidigare på 1960-talet finns ej för närvarande.

Ett belägg för situationens allvar är att den nuvarande årliga avgången i hyresbostadssektorn, genom rivning, kontorisering och försäljning, beräknas vara nästan lika stor, ca 10 000, som den årliga nyproduktionen av Arava-hyresbostäder.

Karjalainen-regeringens program, det till programmet fogade protokollet, statsbudgeten för 1971 och förslaget till budget för år 1972 måste ses mot bakgrunden av utvecklingen sedan 1961. Den framgår av följande tabell:

År	Anslag i statsbudgeten för bostadsproduktionen, milj.mk	Antal producerade bostäder
1962	100	37 449
1963	87	44 133
1964	92	35 381
1965	105	36 661
1966	140	36 457
1967	215	36 780
1968	250	35 781
1969	360	40 408
1970	430	44 000
1971	580	—

Ifall det privata bostadsbyggandet icke stimuleras, står det klart, att den målsättning för bostadsbyggandet 1966—1975, som riksdagen antagit d.v.s. 500 000 nya bostäder under 10-årsperioden, inte kan uppnås. Trots att statens anslag för bostadsproduktionen under de senaste åren mångdubblats har detta inte avsatt önskat resultat för produktionen i dess helhet.

Den parlamentariska regering som utnämndes 15. 7. 1970, sade i sitt program angående bostadspolitiken bl. a.: "Regeringen vidtar åtgärder i syfte att öka såväl den statsunderstödda som den privatfinansierade bostadsproduktionen, också uppförandet av egna bostäder, särskilt på orter där brist på bostäder råder, samt framför allt för att främja produktionen av hyres- och andelslägenheter samt för att tillräcklig tomtmark skall kunna erhållas för bostadsproduktionens behov". I programmets protokollbilaga nämndes en successiv utbyggnad av bostadsbidraget, liksom slopandet av beskattningen av bostadsbidraget. Vidare upptogs i protokollet följande önskemål: "Sänkning av byggnadsverksamhetens kostnadsnivå, effektivering av planläggningen och användning av bostadsobligationer för finansieringen", liksom "Stödjande av arrangemang som syftar till att säkerställa totalfinansieringen av bostadsproduktionen". — Målsättningen att öka den privat finansierade bostadsproduktionen har tyvärr inte kunnat uppnås i önskvärd utsträckning.

I budgetförslaget för år 1972 föreslås att statliga bostadslån under 1972 skulle kunna utanordnas till ett ytterligare utökat belopp om 730 milj. mark.

I bilagan till 1971 års budgetförslag "Finansministeriets översikt av utsikterna för statshushållningen åren 1972—1974" utlovades en utredning av bostadsbidragssystemet för familjer med barn. Strävan är här att skapa ett sådant system med vars hjälp man bättre än vad nu är fallet kunde allokera statens bo-

stadsbidrag till att höja mindrebemedlades och de i speciellt svåra förhållanden boendes bostadsnivå. Enligt nuvarande grunder beräknar man att utgifterna för bostadsstödet kommer att stiga från 38 milj. mark år 1971 till 53 milj .mark år 1974. En utvidgning av bostadsbidragssystemet är nödvändig med tanke på de höga boendekostnaderna i större tätorter. Stödsystemets målsättning är att familjen för att bo tillfredsställande inte skall behöva ge ut mera än ca 20 procent av sina inkomster. De för bostadsbidragssystemet för närvarande fastställda övre gränserna för barnfamiljernas inkomster är dock för låga med tanke på boendekostnaderna t. ex. i Helsingfors.

Av de justeringar i den nya hyreslagen, som efterlystes av riksdagen i oktober 1970 har följande klämmar inte ännu verkställts av regeringen:

"I det Riksdagen antar lagförslaget, förutsätter den, att Regeringen ofördröjligen till Riksdagen avlåter en lagproposition med följande innehåll: 1) Uppsägningsgrunderna i lagens 37 § 2 punkt definieras sålunda, att en uppsägningsgrund även blir behov att få bostad till sitt förfogande för affärsverksamhet, som familjemedlem idkar, och försäljning för att ägaren behöver de härigenom erhållna medlen för att skaffa sig en bostad, som motsvarar hans familjs bostadsbehov."

"Riksdagen förutsätter jämväl, att Regeringen skyndsamt låter undersöka, på vilket sätt de områden i landet kunde befrias från hyresreglementering, där det ej råder egentlig bostadsbrist, samt att man efter det utredningen verkställts skyndsamt vidtar åtgärder för befriande av egnahemshus och ägarbostäder från de byråkratiska hyresbestämmelserna utan att hyresgästernas rättsskydd minskas."

Ovannämnda justeringar i hyreslagen vore onekligen av betydelse för en mera positiv inställning till nyinvesteringar i hyreslägenheter, liksom den skulle verka stävjande på den alltmer allmänna avyttringen av hyresbostäder, detta utan att hyresgästernas behövliga rättsskydd skulle inskränkas på någon väsentlig punkt.

Det gällande förbudet mot indexbindning har gjort de långa bostadskrediterna (Arava t. ex. 22 år) speciellt ogynnsamma för långivarna. Med tanke på skapandet av en bostadsproduktionspolitik på längre sikt bör man dock framhålla värdesäkringens betydelse för de i egentlig mening långa krediterna. En begränsad indexbindning i framtiden kunde tänkas i t. ex. den formen, att sådant kapital, som influtit som betalning för långfristiga förbindelser (såsom delvis är fallet med försäkringssektorn) vid utlåning på lång sikt delvis kunde bindas till lämpligt index.

Under åren 1947—66 beviljades i vårt land med stöd av särskilda lagar skattelättnader för bostadsproduktionen. De sista av dessa lättnader utgår 31. 12. 1972. Det torde vara ostridigt att dessa skattelättnader medförde ett avsevärt uppsving inom bostadsproduktionen, då det privata kapitalet i rätt stor utsträckning sökte sig till denna sektor. Sedan skattelättnaderna upphörde, har produktionen i någon mån stagnerat, trots att de statliga bostadsproduktionsanslagen samtidigt kraftigt höjts. Enbart genom ökade budgetanslag löses ej bostadsproblem om man inte samtidigt kraftigt kan stimulera det privata kapitalet till bostadsinvesteringar.

Mot skattelättnaderna för bostadsproduktionen har å andra sidan invänts, att de bidragit till tomtprisernas och byggnadskostnadernas stegring samt att de givit enskilda placerare en alltför förmånlig ställning, samtidigt som de hyror dessa enskilda vid uthyrning betingat sig ofta varit oskäligt höga. Dessa invändningar är delvis motiverade och till följd av dem kan det inte komma ifråga att förnya de tidigare skattelättnaderna som sådana.

Däremot bör man inte utesluta möjligheten att ånyo stimulera bostadsproduktionen med skattelättnader, om dessa kan konstrueras så, att de tidigare missförhållandena inte ånyo uppstår.

Genom ändringarna av hyreslagen har hyresnivån reglerats så, att oskäligt höga hyror inte mera kan krävas. Därmed har ett av de med skattelättnadssystemet tidigare förknippade missförhållandena eliminerats. Oberoende av detta borde samhället dock i en eventuell ny skattelättnadslag sätta ett tak för den inkomst, som ägare av uthyrda skattefria bostäder kan erhålla skattefritt. Begränsningen kan i princip kontrueras på två sätt: antingen så att lättnaden gäller bara förmögenhetsbeskattningen, men inte inkomstbeskattningen eller måhända bara den statliga, men inte den kommunala inkomstbeskattningen eller så att vid sidan av förmögenhetsskattefriheten inkomsten är skattefri bara upp till en viss gräns, t.ex. upp till 5—6 % av det insatta kapitalet. Det senare alternativet vore synbarligen att föredra, men

är tekniskt svårare att genomföra. — I varje fall borde det väl vara en allmänt acceptabel princip, att inkomsten inte skall vara obegränsat skattefri. Då den som placerar i bankdepositioner har 5—6 % ränta skattefritt utan realvärdesäkring, borde procentsatsen inte heller här sättas högre.

De skattelättnader, som ovan uppskisserats syftar till att intressera privatpersoners disponibla kapital. Emellertid behövs även kreditanstalternas hjälp för att uppliva bostadsproduktionen. Det är därför skäl att fråga sig, om någon form av smärre skattelättnader i det sammanhanget kan komma ifråga.

I en av de äldre skattelättnadslagarna för bostadsproduktionen gavs kreditinrättningarna först hel och senare halv skattefrihet för räntor på bostadshyreslån, som uppfyllde vissa villkor i avseende å räntans höjd. Dessa lättnader visade sig gå för långt. Idén är dock fortfarande användbar, om man genom lämpliga begränsningar tillser, att lättnaderna inte blir för stora. Man kan tänka sig, enligt det exempel som man kan få av skattelättnaderna för främjande av metallindustrins produktion och export, att räntan på bostadslån upp till en viss procent vore skattefri. Sålunda kunde man tänka sig att räntan på bostadslån skulle vara skattefri upp till 3—3.5 %, under förutsättning att bostadslånets ränta icke skulle överstiga 8—8.5 %. En lättnad av detta slag skulle knappast vara för stor, men skulle ändå medföra en viss förmån för kreditanstalterna och skulle därför troligen stimulera deras intresse för denna långivning.

Hänvisande till det ovansagda får vi till vederbörande medlem av statsrådet med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen ställa följande spörsmål:

> Är Regeringen beredd att skapa möjligheter till att stimulera privat kapital till investeringar i hyresbostäder genom en modifierad lag om skattefrihet till en viss gräns för bostadsinvesteringar?

Helsingfors den 9 november 1971.

Ingvar S. Melin. Grels Teir. Henrik Westerlund.

Melin ym.: Yksityisen pääoman saamisesta vuokra-asuntotuotantoon.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuokramarkkinoilla vallitsee kysynnän ja tarjonnan välillä huomattava tasapainottomuus. Tämä ei ole johtanut vain sosiaalisiin epäkohtiin kuten asunnottomuuteen ja asuntoahtauteen, vaan se on myös työmarkkinoita haittaava tekijä ja yksi maastamuuton syistä. Huolimatta voimakkaasti lisätyistä valtion asuntomäärärahoista vuokra-asuntojen puute pahenee. Eräänä painavana syynä on se luottamuksen puute, jota yksityisellä taholla nyttemmin selvästikin tunnetaan vuokra-asuntoihin investoimista kohtaan. Mitään erityistä senkaltaista kiihoketta kuin verohelpotusjärjestelmä aikaisemmin 1960-luvulla oli, ei tätä nykyä ole olemassa.

Todisteena tilanteen vakavuudesta on, että nykyisen vuotuisen poistuman vuokra-asuntosektorilta purkamisten, virastoiksi muuttamisen ja myynnin johdosta arvioidaan olevan melkein yhtä suuri, noin 10 000, kuin vuotuinen aravavuokra-asuntojen tuotannon.

Karjalaisen hallituksen ohjelmaa, siihen liitettyä pöytäkirjaa, tulo- ja menoarviota vuodelle 1971 ja budjettiesitystä vuodelle 1972 on tarkasteltava vuoden 1961 jälkeisen kehityksen valossa. Se käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Vuosi	Valtion tulo- ja menoarviossa osoitetut asuntomäärärahat miljoonina markkoina	Tuotettujen asuntojen lukumäärä
1962	100	37 449
1963	87	44 133
1964	92	35 381
1965	105	36 661
1966	140	36 457
1967	215	36 780
1968	250	35 781
1969	360	40 408
1970	430	44 000
1971	580	—

Jollei yksityistä asunnonrakentamista stimuloida, on selvää, ettei eduskunnan hyväksymää tavoitetta asuntorakentamiselle 1966—1975, ts. 500 000 uutta asuntoa kymmenvuotiskaudella, voida saavuttaa. Huolimatta siitä, että valtion asuntotuotantomäärärahoja viime vuosina on moninkertaistettu, ei kokonaistuotannossa ole saavutettu toivottua tulosta.

Parlamentaarinen hallitus, joka nimitettiin 15. 7. 1970, lausui ohjelmassaan asuntopolitiikasta mm.: "Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin niin valtion tukeman kuin yksityisesti rahoitetun asuntotuotannon, myös omistusasuntorakentamisen, lisäämiseksi erityisesti asuntovajauspaikkakunnilla sekä etenkin vuokra- ja osuuskunta-asuntotuotannon edistämiseksi ynnä riittävien tonttialueiden saamiseksi asuntotuotannon tarpeisiin." Ohjelmaan liitetyssä pöytäkirjassa mainittiin asumistuen jatkuva laajentaminen samoin kuin asumistuen verotuksen poistaminen. Ja edelleen otettiin pöytäkirjaan seuraava toivomus: "Rakennustoiminnan kustannustason alentaminen, kaavoituksen tehostaminen ja asunto-obligaatioiden käyttö rahoituksessa", samoin kuin "asuntotuotannon kokonaisrahoituksen takaamiseen tähtäävien järjestelyjen tukeminen". — Tavoitetta, jonka mukaan yksityisesti rahoitettua asuntotuotantoa lisättäisiin, ei valitettavasti ole toivotussa määrin voitu saavuttaa. Budjettiesityksessä vuodelle 1972 ehdotetaan, että valtion asuntolainoja vuonna 1972 voitaisiin määrätä maksettavaksi edelleen lisätyin määrin 730 milj. mk.

Vuoden 1971 tulo- ja menoarvioesityksen liitteessä "Valtiovarainministeriön katsaus valtiontalouden kehitysnäkymiin vuosina 1972—74" luvattiin laatia selvitys lapsiperheiden asumistukijärjestelmästä. Tässä on pyrkimyksenä luoda sellainen järjestelmä, jonka avulla paremmin kuin nyt on asianlaita voitaisiin ohjata valtion asumistuki kohottamaan vähävaraisten ja erityisen vaikeissa olosuhteissa asuvien asu-

mistasoa. Nykyisten perusteiden mukaan arvioidaan, että asumistukimenot tulevat nousemaan 38 miljoonasta markasta vuonna 1971 53 miljoonaan markkaan vuonna 1974. Asumistukijärjestelmän laajentaminen on välttämätöntä ottaen huomioon asumiskustannukset suurehkoissa taajamissa. Tukijärjestelmän tavoitteena on, ettei perheen tyydyttävään asumiseen tarvitse kuluttaa enempää kuin noin 20 % tuloistaan. Asumistukijärjestelmää varten nyt vahvistetut lapsiperheiden tulojen ylärajat ovat kuitenkin liian alhaiset ajatellen asumiskustannuksia esimerkiksi Helsingissä.

Niistä korjauksista uuteen huoneenvuokralakiin, joita eduskunta lokakuussa 1970 vaati, ei hallitus vielä ole toteuttanut seuraavia ponsia: "Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle viipymättä lakiesityksen, joka sisältää seuraavat asiat: 1) Irtisanomisperusteiden määrittely lain 37 §:n 2 kohdassa suoritetaan niin, että irtisanomisperusteiksi tulee myös tarve saada asunto käyttöön perheenjäsenen liikkeenharjoittamista varten ja myyntiin sitä varten, että omistaja tarvitsee tästä saamansa varat hankkiakseen itselleen perheensä asumistarvetta vastaavan asunnon." "Eduskunta edellyttää myös, että hallitus kiireellisesti tutkituttaa, millä tavalla voitaisiin vapauttaa vuokrasäännöstelystä ne maamme alueet, joissa ei ole varsinaista asuntopulaa, sekä että selvityksen jälkeen ryhdytään kiireellisesti toimenpiteisiin omakotitalojen ja omistusasuntojen vapauttamiseksi byrokraattisista vuokramääräyksistä vuokralaisten oikeusturvaa kaventamatta." Yllä mainitut korjaukset huoneenvuokralakiin olisivat epäilemättä tärkeitä, jotta aikaansaataisiin myönteisempi suhtautuminen vuokra-asuntoihin suoritettuihin uusinvestointeihin, samoin se vaikuttaisi hillitsevästi yhä yleisempään vuokra-asuntojen myymiseen ilman, että vuokralaisten välttämätöntä oikeusturvaa rajoitettaisiin miltään oleelliselta kohdin.

Voimassa oleva indeksisidonnaisuuskielto on tehnyt pitkäaikaiset asuntoluotot (Arava esim. 22 vuotta) erityisen epäedullisiksi lainanantajille. Ajatellen pidemmälle tähtäävän asuntotuotantopolitiikan luomista olisi kuitenkin arvon säilymisen merkitystä korostettava varsinaisessa mielessä pitkäaikaisten luottojen osalta. Rajoitettua indeksisidonnaisuutta voitaisiin vastaisuudessa ajatella esim. siinä muodossa, että sellainen pääoma, joka on saatu maksuna pitkäaikaisista sitoumuksista (kuten osittain on asianlaita vakuutussektorilla), pitkäaikaista lainaa annettaessa voitaisiin osittain sitoa sopivaan indeksiin.

Vuosina 1947—66 myönnettiin maassamme erityisten lakien nojalla verohelpotuksia asuntotuotannolle. Viimeiset näistä helpotuksista päättyvät 31. 12. 1972. Lienee kiistatonta, että nämä verohelpotukset aikaansaivat huomattavan lisäyksen asuntotuotantoon, kun yksityinen pääoma varsin suuressa mitassa hakeutui tälle sektorille. Sen jälkeen kun verohelpotukset lakkasivat, tuotanto on pysynyt lähes paikoillaan, huolimatta siitä, että valtion asumistukimäärärahoja on samanaikaisesti voimakkaasti lisätty. Asunto-ongelmia ei ratkaista yksinomaan lisätyillä budjettimäärärahoilla, jollei samanaikaisesti voimakkaasti voida stimuloida yksityisen pääoman hakeutumista asuntoinvestointeihin.

Asuntotuotannon veronhuojennuksia vastaan on toisaalta huomautettu, että ne ovat edistäneet tonttien hintojen ja rakennuskustannusten kohoamista ja samoin, että ne ovat asettaneet yksityiset sijoittajat liian edulliseen asemaan, samaan aikaan kuin näiden yksityisten vaatimat vuokrat ovat usein olleet kohtuuttoman korkeita. Nämä väitteet ovat osittain perusteltuja eikä niiden johdosta aikaisempien verohelpotusten sellaisenaan uudistaminen voi tulla kysymykseen. Sitä vastoin ei tule sulkea pois mahdollisuutta uudelleen elvyttää asuntotuotantoa veronhuojennuksin, mikäli nämä voidaan järjestää sellaisiksi, ettei aikaisempia epäkohtia enää pääse syntymään.

Huoneenvuokralain muutoksin on vuokrataso säädelty siten, ettei kohtuuttoman korkeita vuokria enää voida vaatia. Siten on poistettu yksi veronhuojennusjärjestelmään aikaisemmin liittynyt epäkohta. Tästä riippumatta tulisi yhteiskunnan kuitenkin mahdollisessa uudessa veronhuojennuslaissa asettaa katto sille tulolle, jonka vuokratun verovapaan asunnon omistaja voi verovapaasti saada. Rajoitus voidaan periaatteessa konstruoida kahdella tavoin: joko niin, että helpotus koskee vain omaisuusverotusta, mutta ei tuloverotusta tai ehkä ainoastaan valtionverotusta, mutta ei kunnallista tuloverotusta tahi siten, että omaisuusverovapauden ohella tulo on verovapaata ainoastaan tiettyyn rajaan asti, esim. 5—6 %:iin sijoitetusta pääomasta. Jälkimmäinen vaihtoehto olisi nähtävästi parempi, mutta se on teknisesti vaikeampi toteuttaa. Joka tapauksessa on kai yleisesti hyväksyttävissä oleva periaate, ettei tulon

tule olla rajoituksetta verovapaata. Kun sillä, joka sijoittaa pankkitalletuksiin, on 5—6 %:n verovapaa korko ilman reaaliarvon turvaa, ei prosenttimäärää tässäkään yhteydessä tulisi asettaa korkeammaksi.

Yllä luonnosteltujen veronhuojennusten tarkoituksena on houkutella yksityisten henkilöiden käytettävissä olevaa pääomaa. Kuitenkin myös luottolaitosten apua asuntotuotannon virkistämiseen tarvitaan. On sen vuoksi aiheellista kysyä, voisivatko tässä yhteydessä jotkut pienehköt veronhuojennukset tulla kysymykseen.

Eräässä vanhimmista asuntotuotannon veronhuojennuslaeista luottolaitoksille annettiin ensin täysi ja myöhemmin puolittainen verovapaus koroista asuntovuokralainoille, jotka täyttivät tietyt ehdot, mitä koron korkeuteen tulee. Nämä helpotukset osoittautuivat liian pitkälle meneviksi. Idea on kuitenkin jatkuvasti käyttökelpoinen, jos sopivin rajoituksin pidetään huoli siitä, etteivät huojennukset muodostu liian suuriksi. Voidaan ajatella sen esimerkin perusteella, joka voidaan saada metalliteollisuuden tuotannon ja viennin edistämisen veronhuojennuksista, että asuntolainojen korko tiettyyn prosenttiin asti olisi verovapaa. Siten voitaisiin ajatella, että asuntolainojen korko olisi verovapaa 3—3.5 %:iin asti edellyttäen, ettei asuntolainan korko ylittäisi 8—8.5 %. Tämänkaltainen helpotus olisi tuskin liian suuri, mutta se antaisi kuitenkin luottolaitoksille tietyn edun ja sen vuoksi luultavasti stimuloisi niiden mielenkiintoa tällaista lainanantoa kohtaan.

Yllä sanottuun viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus valmis luomaan mahdollisuuksia yksityisen pääoman saamiseksi kiinnostumaan investoinneista vuokra-asuntoihin sellaisen lain avulla, joka tietää rajoitettua verovapautta asuntoinvestoinneille?

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1971.

Ingvar S. Melin. Grels Teir. Henrik Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja I. S. Melinin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 267:

> "Onko Hallitus valmis luomaan mahdollisuuksia yksityisen pääoman saamiseksi kiinnostumaan investoinneista vuokra-asuntoihin sellaisen lain avulla, joka tietää rajoitettua verovapautta asuntoinvestoinneille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Yksityisen pääoman saaminen asuntojen rakennustoimintaan riippuu useista eri tekijöistä. Ensi sijassa tähän vaikuttaa sijoituksiin ja investointeihin käytettävissä olevien yksityisten pääomien runsaus tai niukkuus eli rahamarkkinoilla kulloinkin vallitseva tilanne. Kuinka suuri osa käytettävissä olevasta kokonaismäärästä sijoitetaan asuntotuotantoon ja siinä erityisesti vuokra-asuntotuotantoon, riippuu puolestaan tällaisen sijoituksen taloudellisesta edullisuudesta. Tämän vaikuttavat muun ohella sijoitukseen liittyvä riski, lainan takaisin maksuajan pituus, sijoituksen realisointimahdollisuus sekä luonnollisesti sijoituksen tuoton suuruus. Verotuksella ja verotuksellisilla seikoilla on asiassa merkitystä sikäli, että vero muodostaa erään sijoituksen tuottamaan tuloon vaikuttavan kustannuserän.

Tilastojen mukaan on vuokra-asuntotoimintaan sijoitetun pääoman tuotto pienentynyt aikaisempaan verrattuna, mikä osaltaan on vaikeuttanut tarvittavan pääoman saamista. Tämä ei kuitenkaan ole johtunut verotuksellisten tekijöiden muuttumisesta. Päinvastoin on todettava, että viime aikoina toteutettujen lainmuutosten johdosta vuokra-asuntojen tuottamasta tulosta saadaan tehdä aikaisempaa suuremmat vuotuiset poistot, minkä lisäksi kiinnitettyjen korkojen vähennysoikeutta on kunnallisverotuksessa laajennettu. Tuoton pienentymiseen vaikuttavina tekijöinä on pidetty kiinteistökustannusten viime aikoina tapahtunutta nousua sekä vuokrien säännöstelyn samanaikaista vaikutusta vuokrauksesta saatuun bruttotuloon. Tuoton pienentyminen on luonnollisesti vähentänyt kiinnostusta vuokra-asuntotuotantoon tapahtuviin pääomasijoituksiin sekä siten vaikeuttanut yksityisen pääoman saamista. Tämä ei ole voinut olla vaikuttamatta haitallisesti asuntotuotantoon.

Viime vuosina on niin omistusasunto- kuin vuokra-asuntotuotantoakin pyritty tukemaan lisäämällä huomattavasti valtion varoista myönnettäviä asuntolainoja. Lisäksi on yritysten siirtoina investointirahastoon ja niiden tekeminä suhdannetalletuksina kertyneet varat lainsäädäntötoimin pyritty ohjaamaan vuokra-asuntojen rakentamiseen yrityksen palveluksessa oleville työntekijöille. Tämä on toteutettu määräämällä investointivarojen erääksi käyttökohteeksi yrityksen henkilökunnan asuinrakennukset sekä liittämällä muun muassa sanottuun tarkoitukseen tapahtuvaan suhdannetalletusten käyttämiseen verotuksellisia etuja. Tällä hetkellä on eduskunnan käsiteltävänä hallituksen esitys, joka mahdollistaa yrityksen investointi- ja suhdannetalletusvarojen käyttämisen paitsi yrityksen omissa puitteissa tapahtuvaan vuokra-asuntojen rakentamiseen myös sellaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan perustamiseen, jonka tarkoituksena on vuokrata hallitsemansa asuinrakennuksen asuintiloja yrityksen työntekijöille.

Asuntotuotannon ja erityisesti vuokra-asuntotuotannon lisääminen on niin tärkeä tehtävä, että sitä on pyrittävä edistämään kaikin käytettävissä olevin keinoin. Tästä syystä on muun muassa asuntotuotannon rahoittamiseen käytettävien julkisten varojen määrää vuosittain lisätty. Tämän lisäksi on tutkittu mahdollisuuksia käyttää uusia keinoja asuntotuotannon lisäämiseksi. Niinpä valtioneuvosto on 18 päi-

vänä marraskuuta 1971 asettanut komitean kiireellisesti selvittämään, onko valtion varoista myönnettävää korkotukea koskevia säännöksiä soveltamalla tai muilla mahdollisilla toimenpiteillä mahdollista ja tarkoituksenmukaista alentaa asumiskustannuksia sekä lisätä asuntotuotantoa.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Mitä erityisesti verohelpotuksiin tulee asuntotuotannon lisäämisen keinona, on todettava, että niihin helposti liittyy vaikeasti vältettäviä kielteisiä seurannaisilmiöitä, minkä vuoksi veronhuojennusten käyttämiseen on syytä suhtautua varauksellisesti.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ingvar S. Melin m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 267:

> "Är Regeringen beredd att skapa möjligheter till att stimulera privat kapital till investeringar i hyresbostäder genom en modifierad lag om skattefrihet till en viss gräns för bostadsinvesteringar?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Möjligheterna att erhålla privat kapital för bostadsbyggnadsverksamhet är beroende av flera faktorer. Härpå inverkar i främsta rummet rikligheten av eller knappheten på de privata kapital som står till förfogande för placeringar och investeringar, m.a.o. den situation som för tillfället råder på penningmarknaden. Hur stor del av det till buds stående totalkapitalet som placeras i bostadsproduktion, och inom denna särskilt i hyresbostadsproduktionen, beror åter på lönsamheten hos en sådan investering. Härpå inverkar bl. a. den risk som är förbunden med investeringen, längden av lånets återbetalningstid, möjligheten att realisera investeringen samt givetvis investeringens avkastningsvärde. Beskattningen och beskattningsomständigheter är av betydelse för saken såtillvida, att skatten utgör en kostnadspost som inverkar på den intäkt som erhålles av investeringen.

Enligt statistiken har intäkten av kapital som investerats i hyresbostadsproduktionen minskat i jämförelse med vad som tidigare var fallet, vilket delvis har försvårat tillgången på nödigt kapital. Detta har likväl icke föranletts av någon ändring av beskattningsfaktorerna. Tvärtom bör det konstateras, att man på grund av de lagändringar, som gjorts under den senaste tiden får göra större årliga avskrivningar än tidigare, på inkomst av hyresbostäder, och att avdragsrätten i fråga om intecknade räntor har för kommunalbeskattningens del utvidgats. Såsom faktorer, vilka bidrar till en minskning av intäkterna, har ansetts stegringen av fastighetskostnaderna under den senaste tiden samt den inverkan som hyresreglementeringen samtidigt har haft på bruttoinkomsten av uthyrning. Minskningen av intäkterna har givetvis minskat intresset för kapitalinvesteringar i hyresbostadsproduktionen samt sålunda försvårat möjligheterna att erhålla privat kapital. Detta har icke kunnat undgå att inverka menligt på bostadsproduktionen.

Under de senaste åren har man strävat till att stödja produktionen av såväl ägarebostäder som hyresbostäder genom att avsevärt öka de bostadslån som beviljas av statens medel. Dessutom har man strävat till att genom lagstiftningsåtgärder dirigera de medel, som influtit i form av företagens överföringar till investeringsfonden och deras konjunkturdepositioner, till byggnadsverksamhet som syftar till uppförande av bostäder för i företaget anställda arbetstagare. Detta har genomförts sålunda, att såsom ett användningsändamål för investeringsmedel bestämts bostadsbyggnader för företagets personal samt genom att till användningen av konjunkturdepositioner för bl. a. sagda ändamål foga vissa förmåner i beskattningshänseende. För närvarande är i riksdagen under behandling en regeringsproposition, som möjliggör användning av företags investerings- och konjunkturdepositionsmedel förutom för uppförande av hyresbostäder inom själva företaget även för grundandet av sådana aktiebolag eller andelslag som har till syfte att i bostadsbyggnad, som bolaget eller andelslaget innehar, hyra ut bostadslägenheter åt företagets arbetstagare.

Ökandet av bostadsproduktionen och särskilt hyresbostadsproduktionen är en så viktig uppgift, att man måste sträva till att främja den

med alla till buds stående medel. Av denna orsak har bl. a. beloppet av de offentliga medel som skall användas för finansiering av bostadsproduktionen årligen ökats. Dessutom har möjligheterna att utnyttja andra medel i syfte att öka bostadsproduktionen undersökts. Sålunda har statsrådet den 18 november 1971 tillsatt en kommitté, som har till uppgift att i brådskande ordning utreda, huruvida det skulle vara möjligt och ändamålsenligt att genom tillämpning av stadgandena angående beviljandet av räntestöd av statens medel eller genom andra eventuella åtgärder sänka boendekostnaderna och öka bostadsproduktionen.

Vad speciellt angår skattelättnader såsom ett medel att öka bostadsproduktionen bör det konstateras, att dessa lätt kan medföra negativa följdföreteelser, vilka är svåra att undvika, varför det är skäl att i fråga om användningen av skattelättnader intaga en förbehållsam ståndpunkt.

Helsingfors den 9 december 1971.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kirj. ksm. n:o 268.

Toivanen: Valtion perhe-eläkettä saavien leskien saattamisesta keskenään tasavertaiseen asemaan.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Laki 395/51 valtion viran- ja toimenhaltijain perhe-eläkevakuutuksesta astui voimaan 1. 1. 1952 ja lain voimaantullessa lakkasi seuraavien eläkekassojen toiminta: Sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassa, Helsingin Yliopiston eläkekassa, Siviilivirkakunnan leski- ja orpokassa, Kouluvirkakunnan eläkekassa ja Puolustuslaitoksen leski- ja orpokassa kuin myös Valtionrautateiden eläkelaitos perhe-eläkkeitä koskevalta osalta. Edellä mainittujen kassojen lakanneeseen vakuutustoimintaan kuuluvat varat ja vastuu siirtyvät perhe-eläkerahastolle.

Ne lesket ja orvot, jotka olivat tähän asti saaneet lesken ja orvon eläkkeen edellä mainituilta kassoilta, alkoivat saada perhe-eläkevakuutusta perhe-eläkerahastolta. Eläkkeen suuruudeksi määrättiin 20 % edunjättäjän palkasta ensimmäiselle edunsaajalle (tavallisimmin leski). Tämä eläkevakuutus oli verotonta tuloa. Verottomuus johtui siitä, että valtion perhe-eläkerahaston maksamat lasken eläkkeet olivat 50 % pienemmät kuin kuntien maksamat lesken eläkkeet. Laissa puhutaankin eläkevakuutuksesta eikä perhe-eläkkeestä. Kuntien maksamat leskeneläkkeet olivat jo vuonna 1951 33 % edunjättäjän omasta eläkkeestä (66 %:sta).

Vuosina 1951—1956 joutuivat viran- ja toimenhaltijat edelleenkin maksamaan määräprosentin palkastaan perhe-eläkerahastolle.

Vuonna 1956 muutettiin valtion perhe-eläkelakia siten, että viran- ja toimenhaltijat vapautettiin eläkemaksuista ja siitä viran- ja toimenhaltijoiden palkkaedut paranivat, koska ne vapautuivat eläkemaksuista. Saman lain mukaan joutuivat nyt lesket ja orvot maksamaan saamastaan eläkkeestä kunnallisveroa kaikkine liitännäisineen. Eläkkeen määrä jäi samaksi 20 % edunjättäjän palkasta.

Kun uuteen valtion perhe-eläkelakiin 774/68 perhe-eläkeoikeus hyväksyttiin ja ensimmäisen edunsaajan eläke nostettiin 30 % edunjättäjän palkasta, jäi lakiin sellainen aukko, että siihen eivät päässeet siirtymään ne edunsaajat, jotka aikaisempien lakien mukaan ovat oikeutettuja valtion perhe-eläkkeeseen. Vanhojen valtion perhe-eläkelakien alaiset lesket velvoitettiin kuitenkin maksamaan veroa eläkkeestään yhdenvertaisina niiden kanssa, jotka saivat korkeampaa eli 30 %:n mukaista perhe-eläkettä. Nämä vanhojen eläkkeiden saajat ilmeisesti yksinkertaisesti unohdettiin, ja niin he ovat edelleenkin samassa asemassa kuin vuonna 1951, sillä erotuksella, että kaksi eri kertaa heidän eläketurvansa on kavennettu verotuksella.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen vanhan virkamiesten perhe-eläkelain ja vuonna 1968 säädetyn uuden valtion perhe-eläkelain mukaisten eläkkeiden suuruudessa vallitsevasta epäoikeudenmukaisesta erosta ja siitä syntyneestä tyytymättömyydestä vanhan eläkelain piiriin kuuluvien keskuudessa, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä valtion perhe-eläkettä nauttivien leskien saattamiseksi keskenään tasavertaiseen asemaan?

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1971.

Irma Toivanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Irma Toivasen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 268:

> "Onko Hallitus tietoinen vanhan virkamiesten perhe-eläkelain ja vuonna 1968 säädetyn uuden valtion perhe-eläkelain mukaisten eläkkeiden suuruudessa vallitsevasta epäoikeudenmukaisesta erosta ja siitä syntyneestä tyytymättömyydestä vanhan eläkelain piiriin kuuluvien keskuudessa, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä valtion perhe-eläkettä nauttivien leskien saattamiseksi keskenään tasavertaiseen asemaan?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtion vanhan perhe-eläkelainsäädännön mukainen perhe-eläke yhdelle edunsaajalle on edunjättäjän palvelusvuosien määrästä riippumatta aina 20 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Valtion uuden perhe-eläkelainsäädännön mukaisen perhe-eläkkeen enimmäismäärä yhdelle edunsaajalle on 30 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Mainittu 30 prosenttia on siis perhe-eläkkeen enimmäismäärä, joka saavutetaan 30 eläkkeeseen oikeuttavalla palvelusvuodella. Uuden lainsäädännön mukaisen perhe-eläkkeen karttuessa 1 prosentin vuodessa, oikeuttaa alle 20 vuotta jatkunut palvelus prosentuaalisesti pienempään perhe-eläkkeeseen kuin vanha lainsäädäntö.

Perhe-eläkejärjestelmiä verrattaessa on lisäksi huomattava edunsaajapiirin erilaisuus. Lesken ja lapsen osalta ovat perhe-eläkkeen saamisen edellytykset uudessa lainsäädännössä jonkun verran rajoitetummat kuin ennen. Edunjättäjän entinen aviopuoliso ja vanhemmat ovat edunsaajia vain vanhassa järjestelmässä. Vanhan tai uuden perhe-eläkejärjestelmän mukaista kokonaiseläketurvaa arvosteltaessa ei siten voitane kiinnittää huomiota yksinomaan perhe-eläkkeiden prosenttimääriin.

Joulukuun 16 päivänä 1970 tehdyssä virkaehtosopimusratkaisussa edellytettiin eräiden valtion virkamiesten sosiaalisia etuja koskevien järjestelyjen tutkimista. Tämän mukaisesti valtiovarainministeriössä on selvitetty muun muassa kysymystä ns. vanhojen perhe-eläkkeiden tarkistamisesta. Tämä selvittelytyö valmistunee ensi vuoden alkupuolella. Tällöin tulee ratkaistavaksi, mihin toimenpiteisiin asia mahdollisesti antaa aihetta ryhtyä.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Irma Toivanen ställda skriftliga spörsmål nr 268:

> "Är Regeringen medveten om den orsättvisa skillnaden i storlek mellan pensionerna enligt den gamla lagen om statens familjepensioner och pensionerna enligt den år 1968 stiftade nya lagen om statens familjepensioner och om det härav föranledda missnöjet bland dem som lyder under den gamla pensionslagen, och om så är fallet,
>
> vad har Regeringen för avsikt att göra för att bringa de änkor som åtnjuter statens familjepension i sinsemellan jämlik ställning?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Familjepensionen enligt den gamla lagstiftningen om statens familjepensioner är till en förmånstagare, oberoende av antalet tjänsteår, som förmånslåtaren hade, alltid 20 procent av den pensionsgrundande lönen. Enligt den nya lagstiftningen om statens familjepensioner är maximibeloppet för familjepension till en förmånstagare 30 procent av den pensionsgrundande lönen. Sagda 30 procent utgör alltså familjepensionens maximibelopp, vilket uppnås efter 30 till pension berättigande tjänsteår. Då familjepensionen enligt den nya lagstiftningen växer med 1 procent om året, berättigar tjänsteförhållande, som pågått kortare tid än 20 år, procentuellt till en mindre familjepension än den gamla lagstiftningen.

Vid en jämförelse av familjepensionssystemen bör dessutom observeras olikheten i kretsen av förmånstagare. I fråga om änka och barn är förutsättningarna att erhålla familjepension i den nya lagstiftningen något mer begränsade än tidigare. Förmånslåtarens tidigare make eller maka och föräldrar är förmånstagare endast i det gamla systemet. Vid bedömningen av hela pensionsskyddet enligt det gamla eller det nya familjepensionssystemet torde man sålunda icke kunna fästa uppmärksamhet enbart vid procentsatserna i fråga om familjepensionerna.

I samband med tjänstekollektivavtalet av den 16 december 1970 förutsattes, att undersökningar skulle göras angående vissa regleringar i fråga om statens tjänstemäns sociala förmåner. I enlighet härmed har i finansministeriet företagits utredningar bl. a. i frågan om reglering av de s. k. gamla familjepensionerna. Detta utredningsarbete torde bli färdigt under första hälften av nästa år. Härvid kommer avgörande att fattas om vilka åtgärder saken eventuellt ger anledning till.

Helsingfors den 14 december 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Kirj. ksm. n:o 269.

Hemmi: Teollisuuspiiritoimistojen neuvojien ja toimistoapulaisten aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on ollut vuodesta 1956 lähtien piiriorganisaatio ensisijaisesti pienen ja keskisuuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinojen edistämistoimintaa varten. Nykyisin on eri puolilla maata 14 piiritoimistoa, joissa työntekijöinä toimii liiketaloudellisia ja teknillisiä neuvojia sekä toimistoapulaisia.

Toimistojen toiminnasta saadut kokemukset ovat kauttaaltaan myönteisiä, mutta toimintaa haittaa toimihenkilöiden aseman tilapäinen luonne ja alhainen palkkataso.

Kauppa- ja teollisuusministeriössä on parhaillaan menossa organisaatiomuutos, johon tärkeänä osana liittyy maan jakaminen teollisuuspiireihin. Näin ollen nykyiset pienteollisuuspiiritoimistot muuttuvat teollisuuspiiritoimistoiksi. Erityisesti kehitysalueilla muutos tulee merkitsemään huomattavaa edistysaskelta yritystoiminnalle. Piiritoimistojen toiminnan laajentuessa organisaatiouudistus edellyttää uusien virkojen ja toimien perustamista (piiripäälliköt). Tämän johdosta nykyisten työntekijöiden työmäärä tulee aivan ilmeisesti lisääntymään. Piiritoimistojen työntekijät ovat jatkuvasti tehneet valtiovallalle esityksiä siitä, että tilapäiset toimet muutettaisiin sopimuspalkkaisiksi ja ylimääräisiksi viroiksi ja toimiksi. Tämä olisi oikeudenmukainen toimenpide, kun ottaa huomioon sen, etteivät piiritoimistot tulevaisuudessakaan voi toimia ilman henkilökuntaa ja on kohtuutonta, että valtio jatkuvasti pitäisi viranja toimenhaltijoitaan eräissä laitoksissa eriarvoisessa asemassa. Mainittakoon, että monet piiritoimistojen toimistoapulaisista ovat olleet yhtäjaksoisesti valtion palveluksessa yli 12 vuotta saamatta ikälisiä. Ainoastaan pienet palkankorotukset ovat tulleet kysymykseen.

Edellä mainitun johdosta ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että teollisuuspiiritoimistojen neuvojien tilapäiset toimet muutetaan sopimuspalkkaisiksi ikälisään oikeuttaviksi toimiksi sekä ko. toimistojen toimistoapulaisten tilapäiset toimet ikälisään oikeuttaviksi ylimääräisiksi toimiksi?

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1585 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kerttu Hemmin kirjallisesta kysymyksestä n:o 269:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että teollisuuspiiritoimistojen neuvojien tilapäiset toimet muutetaan sopimuspalkkaisiksi ikälisään oikeuttaviksi toimiksi sekä ko. toimistojen toimistoapulaisten tilapäiset toimet ikälisään oikeuttaviksi ylimääräisiksi toimiksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kauppa- ja teollisuusministeriön alainen pienteollisuuspiiriorganisaatio, jonka tarkoituksena on ollut pienen ja keskisuuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinojen edistämistoiminta on varsin pitkään ollut täysin tilapäisten järjestelyjen varassa. Myöskin voidaan arvostella sitä, että tähän tehtävään, joka erityisesti kehitysalueiden talouselämän edistämisen kannalta on varsin tärkeä, ei ole saatu varoja ja henkilökuntaa siinä määrin kuin olisi ollut aiheellista. Niinpä tämän neuvonnan käytettävissä olevat voimavarat ovat ratkaisevasti pienempää suuruusluokkaa kuin esimerkiksi maatalousneuvontaorganisaation.

Koska kuten kyselyssäkin mainitaan näiden toimistojen toiminnasta saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä, on tänä vuonna ryhdytty toimenpiteisiin toiminnan saamiseksi vakinaisemmalle pohjalle. Tässä tarkoituksessa annettiin kesäkuun 18. päivänä asetus kauppa- ja teollisuusministeriön teollisuuspiireistä, jonka mukaan mm. teollisuuspiirien rajat tulevat noudattamaan läänin rajoja. Vaikka piirien uudeksi nimeksi tuli teollisuuspiiri, tulevat niiden toimistot kuitenkin edelleen keskittämään toimintansa pääasiassa pienen ja keskisuuren teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinojen edistämistoimintaan. Kehitysalueilla sijaitsevien seitsemän toimiston toiminnan tehostamiseksi saatiin niihin kaikkiaan v. 1971 budjeteissa sopimuspalkkaiset piiripäällikön virat (S 13). Tällä tavoin on piiriorganisaation toiminnan vakinaistamisessa päästy alkuun.

Hallituksen esitykseen vuoden 1972 tulo- ja menoarvioksi sisältyy myös piiriorganisaatiota varten ylimääräisten virkojen perustamisia. Mikäli eduskunta hyväksyy esityksen, saadaan piireihin ensi vuonna kolme neuvojan (A 28), seitsemän neuvojan (A 25), kaksi toimistoapulaisen (A 7) ja yksi toimistoapulaisen (A 6) ylimääräistä tointa. Tällä tavoin saadaan alkuun toimistojen henkilökunnan siirtäminen tilapäisistä ylimääräisiin toimiin. Samalla voidaan todeta myös, että toimistojen toimintamahdollisuuksia lisätään jossain määrin myöskin sen kautta, että teollisuuspiiritoimistojen tilapäisten toimihenkilöiden palkkioihin ehdotetaan lisäystä 150 000 markkaa. Tämän määrärahan puitteissa voidaan piiritoimistoihin ottaa uusia henkilöitä tilapäisiin toimiin.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tarkoituksena on edelleen tehostaa ja vahvistaa teollisuuspiiritoimistojen toimintaa ja tässä tarkoituksessa se tulee pyrkimään siihen, että seuraavien vuosien tulo- ja menoarvioissa lisätään ylimääräisten toimien määrää sekä neuvojien että toimistoapulaisten osalta. Samalla on tarkoitus myöskin pyrkiä saamaan uusia tilapäisiä toimia, jolloin tuloksena olisi, että toimistojen kokonaishenkilökunnan kasvaessa yhä kasvava määrä toimihenkilöistä voitaisiin sijoittaa ylimääräisiin toimiin sen jälkeen, kun he tilapäisinä toimenhaltijoina ovat osoittaneet kyvykkyytensä vaativiin tehtäviinsä.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1585 av den 11 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kerttu Hemmi ställda skriftliga spörsmål nr 269:

> "Ämnar Regeringen vidtaga sådana åtgärder, att de tillfälliga konsulentbefattningarna vid industridistriktsbyråerna ändras till befattningar med avtalslön, vilka berättigar till ålderstillägg, samt de tillfälliga byråbiträdesbefattningarna vid ifrågavarande byråer till extraordinarie befattningar, vilka berättigar till ålderstillägg?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Handels- och industriministeriet underställda småindustriorganisationen, som haft till syfte att främja småindustrins och den medelstora industrins samt vissa andra näringars verksamhet, har länge varit beroende av fullständigt tillfälliga arrangemang. Kritik kan även riktas mot den omständigheten, att för denna uppgift, som särskilt i fråga om främjandet av utvecklingsområdenas ekonomiska liv är av mycket stor betydelse, icke har erhållits medel och personal i befogad utsträckning. Sålunda är de kraftresurser som står till förfogande för denna rådgivning av en avgjort mindre storleksklass än till exempel för lantbrukets rådgivningsorganisation.

Då såsom i spörsmålet även nämnes, de erfarenheter man fått av dessa byråers verksamhet har varit positiva, har man i år vidtagit åtgärder för att få verksamheten ordnad på en varaktigare bas. I detta syfte gavs den 18 juni en förordning om handels- och industriministeriets industridistrikt, enligt vilken bl. a. industridistriktens gränser kommer att följa länsgränserna. Fastän det nya namnet för dessa distrikt blev industridistrikt, kommer deras byråer likväl fortfarande att koncentrera sin verksamhet huvudsakligen på främjandet av småindustrin och den medelstora industrin samt vissa andra näringar. För effektivering av verksamheten vid sju inom utvecklingsområdena befintliga byråer erhölls för dem alla i budgeterna för år 1971 distriktschefstjänster med avtalslön (S 13). På detta sätt har man inlett försättandet av distriktsorganisationernas verksamhet på ordinarie fot.

I regeringens proposition angående statsförslaget för år 1972 ingår även inrättanden av extraordinarie tjänster för distriktsorganisationen. Såframt riksdagen godkänner propositionen, fås till distrikten nästa år följande extraordinarie befattningar: tre konsulentbefattningar (A 28), sju konsulentbefattningar (A 25), två byråbiträdesbefattningar (A 7) och en byråbiträdestjänst (A 6). På detta sätt inleds överföringen av byråpersonalen från tillfälliga till extraordinarie befattningar. Samtidigt kan man även konstatera, att byråernas verksamhetsmöjligheter i någon mån även ökas genom att för tillfälliga funktionärers arvoden föreslås ett tillägg av 150 000 mk. Inom ramen för detta anslag kan till distriktsbyråerna antagas nya personer i tillfälliga befattningar.

Handels- och industriministeriet har för avsikt att ytterligare effektivera och stärka industridistriktsbyråernas verksamhet och kommer i detta syfte att försöka få antalet extraordinarie befattningar utökat i statsförslagen för de inkommande åren såväl i fråga om konsulenter som byråbiträden. Samtidigt har man för avsikt att även försöka få nya tillfälliga befattningar, vilket skulle leda till, att då byråernas totala personal ökar en allt större del av funktionärerna, skulle kunna placeras i extraordinarie befattningar efter det dessa såsom tillfälliga funktionärer har ådagalagt sin kompetens för krävande uppgifter.

Helsingfors den 14 december 1971.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 270.

Hemmi: Ammattikurssikeskusten opettajien ja terveyssisaren aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ammattikurssikeskustoiminta on nyt maassamme lakiin pohjautuvaa. Tämä on koettu kehitysalueilla erityisen myönteisenä ja välttämättömänä toimenpiteenä.

Eräitä epäkohtia on tämän verrattain nuoren ja uuden koulutusmuodon piirissä koettu. Nämä liittyvät lähinnä opettajien pätevyystason määrittelemättömyyteen yhtenäisesti kaikkialla maassa. Toinen ongelmakenttä on oppilaiden terveydenhuoltotyöntekijän-terveyssisaren kohdalla. Esimerkkeinä näistä on mainittava, että Oulun kurssikeskuksen ja Seinäjoen kurssikeskuksen levyseppäkurssin opettajalta on vaadittu erilaiset pätevyydet.

Epäkohtana opettajien kohdalla on lisäksi pidettävä myös seikkaa, että opettajat joutuvat omin kustannuksin osallistumaan ammattikasvatushallituksen järjestämään pedagogiseen koulutukseen Hämeenlinnassa. Kurssit on suunniteltu eri jaksoissa 21-viikkoisiksi, jolta ajalta opettaja ei tule saamaan palkkaa eikä päivärahaa sekä menettää tältä ajalta myöskin kesälomakorvauksensa. Olisikin mitä toivottavinta, että ammattikurssikeskusten opettajien asema ja ammattipätevyys määriteltäisiin yhdenmukaisesti, niin että heidän sosiaaliset ja eläke-etuutensa tulisivat sitä tietä oikeudenmukaiselle tasolle ja että koulutuksesta vastaisi kokonaan valtio.

Ammattikurssikeskuksista annetun lain mukaan on oppilaiden terveydenhoito ja ensiapu järjestettävä. Tällaisia tehtäviä suorittamaan on luonnollisesti henkilöllä oltava terveyssisaren koulutus. Viimeisten valtion, kunnan ja järjestöjen välisissä sopimuksissa terveyssisaren palkkaluokka ammattikoulussa on A 19. Nyt ammattikasvatushallitus maksaa terveyssisarelle oppilaisiin kohdistuvasta terveydenhuoltotyöstä ainoastaan A 12 palkkaluokan mukaisen palkan ja niistä oppitunneista, joita terveyssisar pitää oppilaille, maksetaan A 19 mukaisesti. Asia lienee niin, että ammattikasvatushallitus pitää kiinni n.k. asuntolanvalvojan palkkaluokasta, joka maksetaan valtion keskusammattikouluissa toimiville terveyssisarille, jotka ovat asuntolanvalvojan vakanssilla. Ammattikurssikeskuksissa on kuitenkin erilliset asuntolanvalvojat. Tämän mukaan ei olisi syytä polkea terveyssisaren palkkaluokkaa siltäkään osin, mikä koskee nimenomaan oppilaisiin kohdistuvaa terveydenhuoltoa. Mikäli tältä osin maksetaan vain A 12 palkkaluokan mukaisesti, on olemassa ilmeinen vaara, että tämä työ, jota monesta syystä on pidettävä ensisijaisena, jää minimiin, jonka kyseinen palkkaluokka korkeintaan edellyttää eli noin kahteen tuntiin päivässä. Mainittakoon, että noin tuhannen oppilaan koulussa terveydenhoitoon käytetään 5—8 tuntia päivässä.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että ammattikurssikeskusten opettajille laaditaan yhtenäiset pätevyysvaatimukset ja heidän sosiaalinen ja taloudellinen asemansa taataan ammattikoulun opettajien asemaa vastaavalle tasolle ja että myöskin ammattikurssikeskuksen terveyssisaren asema määritellään voimassa olevien sopimusten mukaisesti?

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1971.

Kerttu Hemmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 11 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kerttu Hemmin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 270:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että ammattikurssikeskusten opettajille laaditaan yhtenäiset pätevyysvaatimukset ja heidän sosiaalinen ja taloudellinen asemansa taataan ammattikoulun opettajien asemaa vastaavalle tasolle ja että myöskin ammattikurssikeskuksen terveyssisaren asema määritellään voimassa olevien sopimusten mukaisesti?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Entistä huomattavasti laajemmassa määrin tapahtunut koulutus- ja työllisyysnäkökohtien yhteensovittaminen on aiheuttanut viimeisten puolentoista vuoden aikana ammattikurssitoiminnan merkittävän kasvun. Tavoitteeksi on asetettu vuosien 1972—73 aikana saavuttaa yli 10 000 oppilaspaikkaa 35 kurssikeskuksessa käsittävä työllisyyskurssiverkosto. Tästä kehityksestä on muun muassa seurannut tarve uudistaa työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta säädetyt laki ja asetus. Uudistusta valmistelemaan on lokakuussa 1971 asetettu toimikunta.

Ammattikurssien opettajilla tulee voimassa olevan työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta annetun asetuksen mukaan olla ammattikasvatushallituksen hyväksymä kelpoisuus. Ammattikurssien opettajiin on sovellettu mahdollisuuksien mukaan ammatillisten oppilaitosten opettajan virkojen kelpoisuusehtoja. Ammattikasvatushallitukselle säädetty harkintavalta on ollut tarkoituksenmukainen ammattikurssitoiminnan nopeasti laajetessa uusille koulutusaloille, koska toisaalta on tarpeen mukaan voitu joustaa opettajan pätevyyksissä aloilla, joilla toistaiseksi ei ole vielä järjestetty esim. pedagogista valmennusta ja koska toisaalta opettajakunnan tasoa on täten kuitenkin voitu valvoa keskitetysti valtion viranomaisten toimesta. Edellä mainitun toimikunnan tehtäviin kuulunee myös ammattikurssien opettajien kelpoisuusehtokysymyksen selvittäminen.

Ammattikurssien opettajien sosiaalisen ja taloudellisen aseman osalta on todettava, että opettajien palkkaus vastaa ammattikoulun opettajien saman tason opettajien palkkausta. Ammattikurssien opettajien oikeudellinen asema suhteessa työnantajaan on tämän koulutusmuodon kohdalla katsottu tarkoituksenmukaiseksi järjestää työsopimuslainsäädännön puitteissa, koska tämä koulutusmuoto on toistaiseksi voimakkaassa kehitysvaiheessa ja vielä hakemassa uomiaan. Opettajien sosiaaliseen asemaan taas vaikuttaa palkkauksen ohella opettajan tehtävissä vaadittava koulutuspohja. Ammattikurssien opettajien kohdalla se on periaatteessa sama kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa.

Ammattikurssikeskuksissa toimii oppilaskodin valvojana yleensä terveyssisar. Kun kurssikeskuksia varten ei ole tältä osin omia palkkausnormeja, sovelletaan valtionavustuksia määrättäessä vastaavia valtion keskusammattikouluja varten laadittuja palkkausperusteita. Valtion keskusammattikoulujen asuntolanvalvojan virka kuuluu A 12 palkkausluokkaan. Jos terveyssisaren koulutuksen saanut henkilö opettaa ammattiainetta kurssilla, hänen palkkaukseensa suoritettavan valtionavustuksen peruste määräytyy korkeamman ammattiopettajan tuntipalkkion mukaisesti, joka on 18,55 markkaa ja vastaa valtion A 23 palkkausluokkaa.

Asuntolanvalvoja-terveyssisaren asema kytkeytyy oppilaiden terveydenhuollon järjestelyyn niin ammattikurssikeskuksissa kuin ammattikouluissakin. Hallitus on tietoinen siitä, että asuntolanvalvojan palkkaus ei vastaa terveys-

sisaren yleistä palkkaustasoa. Kun kuitenkin palkkauksen eräänä tärkeänä tekijänä on asianomaiseen toimeen vaadittava kelpoisuus ja kun toisaalta asuntolanvalvojille ei toistaiseksi ole säädetty erityisiä kelpoisuusehtoja, on tämä kysymys kokonaisuudessaan tarkoituksenmukaista ratkaista samassa yhteydessä kuin ratkaistaan päälinjat oppilaiden terveydenhuollon suunnitteilla olevalle uudelleen järjestelylle.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jouko Tyyri.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Kerttu Hemmi ställda spörsmål nr 270:

> "Ämnar Regeringen vidtaga sådana åtgärder, att för lärare vid fackliga kurscentra uppgörs enhetliga kompetensfordringar, att dessa lärare garanteras en social och ekonomisk ställning på samma nivå som lärarna vid yrkesskola och att även vid fackligt kurscentrum anställd hälsosysters ställning bestämmes enligt gällande avtal?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den sammanjämkning av utbildnings- och sysselsättningssynpunkter, som ägt rum i betydligt större omfattning än förut, har under de senaste ett och ett halvt åren medfört en avsevärd ökning av yrkeskursverksamheten. Såsom mål har uppställts att under åren 1972—73 åstadkomma ett sysselsättningskursnät med över 10 000 elevplatser i 35 fackliga kurscentra. Denna utveckling har medfört bland annat behov att revidera den lag och den förordning, som givits om sysselsättningsfrämjande yrkeskursverksamhet. En kommission tillsattes i oktober 1971 för att bereda revisionen.

Lärarna vid yrkeskurser skall enligt förordningen om sysselsättningsfrämjande yrkeskursverksamhet inneha av yrkesutbildningsstyrelsen godkänd kompetens. På lärarna vid yrkeskurserna har i mån av möjlighet tillämpats samma kompetensvillkor som på lärarna vid yrkesläroanstalterna. Den prövningsrätt som stadgats för yrkesutbildningsstyrelsen har varit ändamålsenlig, då yrkeskursverksamheten snabbt utvidgas till nya utbildningsområden, emedan man å ena sidan efter behov har kunnat förfara smidigt i fråga om lärares kompetens på områden, inom vilka hittills de icke har ordnats t. ex. pedagogisk träning, och då å andra sidan lärarkårens nivå på detta sätt dock har kunnat kontrolleras centraliserat genom de statliga myndigheternas försorg. På den ovannämnda kommissionen torde även ankomma att klarlägga frågan om lärarnas kompetensvillkor.

Vad beträffar de vid yrkeskurserna anställda lärarnas sociala och ekonomiska ställning kan det konstateras, att avlöningen motsvarar avlöningen för yrkesskollärare på samma nivå. Yrkeskurslärarnas rättsliga ställning i förhållande till arbetsgivaren har man i fråga om denna utbildningsform ansett ändamålsenligt ordna inom ramen för kollektivavtalslagstiftningen, då denna utbildningsgren är stadd i kraftig utveckling och ännu söker sin form. På lärarnas sociala ställning inverkar åter utom avlöningen den utbildningsbas som krävs för lärarens uppgifter. I fråga om lärare vid yrkeskurser är denna bas i princip densamma som inom den övriga fackliga utbildningen.

I fackliga kurscentra är övervakaren i elevhemmet i allmänhet en hälsosyster. Då kurscentra härvidlag inte har egna avlöningsnormer, tillämpas vid bestämmande av statsunderstöden motsvarande, för statens centralyrkesskolor uppgjorda avlöningsgrunder. Elevhemsföreståndartjänsten vid statens centralyrkesskolor hör till avlöningsklassen A 12. Om en person med hälsosysterutbildning undervisar i fackämne på kurs, bestäms grunden för statsunderstödet för hennes avlöning enligt högre yrkeslärartimarvode, som är 18,55 mark och motsvarar statens avlöningsklass A 23.

Elevhemsföreståndarens-hälsosysterns ställning sammanhänger såväl i fackliga kurscentra som i yrkesskolor med hur elevhälsovården är ordnad. Regeringen är medveten om att elevhemsföreståndarens avlöning icke motsvarar hälsosysterns allmänna avlöningsnivå.

Då emellertid den kompetens som fordras för en befattning är en viktig faktor i fråga om avlöningen och då å andra sidan inga särskilda kompetensvillkor är stadgade för elevhemsföreståndare, är det ändamålsenligt att avgöra denna fråga i sin helhet samtidigt som huvudlinjerna uppdras för den planerade omorganisationen av elevhälsovården.

Helsingfors den 14 december 1971.

Minister *Jouko Tyyri.*

Kirj. ksm. n:o 271.

Nieminen: Heinolan alueella vallitsevan työttömyyden torjumisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Itä-Häme on alityöllisyysaluetta, jossa viime vuosien aikana on esiintynyt runsaasti työttömyyttä. Jo tällä hetkellä on Heinolan kaupungissa ja ympäristökunnissa työttömyyttä, joka jatkuvasti kasvaa. On odotettavissa, että työttömyys tällä alueella muodostuu vuoden vaihteessa ja sen jälkeisenä talvikautena erittäin vaikeaksi.

Rakennusalalla on Heinolan kaupungissa vielä jonkin verran työtä, mutta rakennusalan työttömyyskin pahenee ajan kuluessa. Vaikeimpana työttömyys kohdistuu metsä- ja sekatyöläisiin, joita tällä alueella on suhteellisen runsaasti. Metsäostoja tällä alueella on vähän ja metsätyöt loppuvat jo varsin varhaisessa vaiheessa ennen vuoden vaihdetta. Tällöin Heinolan alueella ei ole tarpeellisia työkohteita.

Kouvolan—Heinolan pikatien rakentaminen on aloitettu työllisyysvaroilla, mutta Kouvolan—Jaalan välisellä osuudella, jolloin työkohde on liian kaukana Heinolan alueen työttömien työllistämiseen. Varsinkin perheellisten on vaikea sijoittua tälle työmaalle. Sysmän ja Hartolan välisen maantien rakentaminen on vielä jonkin verran kesken ja työn alla, mutta sekin on liian kaukana Heinolan kaupungin ja Heinolan maalaiskunnan työttömille. Eikä tälle työmaalle ilmeisestikään sovi edes kaikki Sysmän ja Hartolan työttömätkään. Näin ollen Heinolan alueelle tarvittaisiin oma kohtuullisen iso työkohde, jolle tämän alueen työttömät voitaisiin sijoittaa.

Työllisyystyömaiksi sopivista työkohteista ei Heinolan alueella ole puutetta, tarvitsee vain avata ne työn alle. Eräänä tällaisena sopivana työttömyystyökohteena on pidettävä paikallistien rakentamista välille Heinolan kirkonkylä—Lakeasuo—Heinolan kaupunki. Tämän tien rakentamiseksi ovat kaikki suunnitelmat valmiina TVH:ssa, joten tarvitaan vain varoja työn aloittamiseksi. Työllisyysvaroista olisi nämä varat myönnettävä ja aloitettava tietyöt työttömyystyömaana.

Heinolan kirkonkylä—Lakeasuon—Heinolan kaupungin välisen maantieyhteyden rakentaminen on erittäin tarpeellinen liikenteellisesti. Tällä hetkellä Heinolan kirkonkylän ja Lakeasuon välillä ei ole laisinkaan tieyhteyttä, vaikka Lakeasuo on Heinolan maalaiskunnan eräs huomattava asutusalue. Heinolan kaupunkiin tältä asutusalueelta on eräänlainen "kinttupolku", jota mm. autolla ajaminen on erittäin hankalaa. Lakeasuon asutusalueeseen liittyy myöskin Heinolan kaupungin asutusta. Tällä alueella asuu noin 300 henkeä ja asutus on yhä kasvamassa. Tältä alueelta käyvät kaikki työssä olevat Heinolan kaupungissa tai Heinolan kirkolla sijaitsevissa teollisuuslaitoksissa. Myöskin koululaiset käyvät kouluaan joko kaupungin tai kirkonkylän kouluissa. Mm. kansakoululaiset Lakeasuolta käyvät kirkonkylän kansakoulussa ja joutuvat kiertämään kaupungin kautta, joka lisää matkaa usealla kilometrillä. Kansakoululaisille onkin pitänyt järjestää kunnan puolesta kyyditys. Paitsi paikallisten asukkaiden tieyhteyksien parantamiseksi, on tämän tien rakentamisella erittäin suuri merkitys myöskin puutavaran kuljetustienä. Heinolan kaupungissa sijaitsee useita suuria puuteollisuuslaitoksia, jotka käyttävät erittäin runsaasti puuta raaka-aineenaan. Tällöin kaikki se puutavara, joka tulee näille tehtaille Heinolan pohjois- ja itäpuolelta tulee autokuljetuksena ja siirtyisi Heinolan kirkonkylässä tämän tien kautta tapahtuvaksi. Täten po. tie keventäisi tuntuvasti viitostien liikennettä Heinolan kaupungin läheisyydessä, jossa esiintyy jo nykyisin runsasta ruuhkaliikennettä. Näin ollen Heinolan kirkonkylän—Lakeasuon—Heinolan kaupungin välisen tien rakentaminen on erittäin tarpeellinen ja työttömyystyömaaksi sopiva.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen

37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä Hallitus aikoo tehdä Heinolan alueen jatkuvasti paisuvan työttömyyden torjumiseksi ja

aikooko Hallitus myöntää työllisyysvaroja Heinolan kirkonkylän—Lakeasuon—Heinolan kaupungin välisen paikallistien rakentamiseksi työttömyystyönä?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Niilo Nieminen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 12 päivänä marraskuuta 1971 n:o 1590 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Niilo Niemisen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mitä Hallitus aikoo tehdä Heinolan alueen jatkuvasti paisuvan työttömyyden torjumiseksi ja
> aikooko Hallitus myöntää työllisyysvaroja Heinolan kirkonkylän—Lakeasuon—Heinolan kaupungin välisen paikallistien rakentamiseksi työttömyystyönä?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Työnvälitystilastojen mukaan työllisyystilanne Heinolan työnvälitystoimiston alueella ei ole vielä mainittavammin huonontunut. Elokuusta lähtien työnvälityksen työttömien työnhakijoiden määrä on alueella pysynyt jokseenkin vakiona ollen marraskuun puolivälissä 103. Samanaikaisesti tosin työpaikkojen määrä on jonkin verran vähentynyt. Verrattuna edelliseen vuoteen työttömyys on kuluvalla syyskaudella ollut jopa vähäisempää.

Koko työvoimapiirin aluetta ajatellen Heinolan alue ei ole viime aikoina ollut työllisyysmielessä ongelma-aluetta. Työvoimatoimikuntien toimenpiteitä on tarvittu viimeksi kevättalvella 1970. Toistaiseksi alueen kuntia ei ole tarvinnut velvoittaa täyttämään työhönsijoitusosuuttaan eikä työvoimatoimikuntien ole tarvinnut kokoontua.

Kyselyssä mainittu työkohde, Heinolan kirkonkylän—Lakeasuon—Heinolan kaupungin välinen paikallistie, ei merkitykseltään ole työllisyyden hoidon kannalta suuri. Tarvittava työvoimamäärä olisi keskimäärin vain 20—25 miestä ja työ oletettavasti jouduttaisiin suorittamaan huomattavalta osin sulan maan aikana eikä selvästi talvipainotettuna.

Liikenneministeriön lausuman mukaan ei ko. tiehanke kuulu TVL:n Mikkelin piirin kiireellisimpien joukkoon. Varsinaisilla paikallistievaroilla voitaisiin hankkeen toteuttaminen aloittaa aikaisintaan v. 1973 aikana.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Työvoimaministeri *Keijo Liinamaa.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I syfte som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse den 12 november 1971 nr 1590 tillställt vederbörande medlem av statsrådet för besvarande avskrift av riksdagsman Niilo Nieminen ställda skriftliga spörsmål nr 271:

> "Vad ämnar Regeringen göra i avsikt att bekämpa den alltjämt tilltagande arbetslösheten i Heinolatrakten och
>
> ämnar Regeringen bevilja sysselsättningsmedel för byggandet av bygdevägen Heinola kyrkby—Lakeasuo—Heinola stad såsom arbetslöshetsarbete?"

Som svar på detta spörsmål önskar jag vördsamt framhålla:

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken har sysselsättningsläget inom Heinola arbetsförmedlingsbyrås område ej ännu nämnvärt försämrats. Sedan augusti månad har antalet arbetslösa arbetssökande inom detta område hållits någorlunda konstant och uppgick i mitten av november till 103. Samtidigt har visserligen antalet arbetsplatser minskat något. Jämfört med föregående år har arbetslösheten innevarande höst till och med varit mindre.

Med tanke på hela arbetskraftsdistriktets område har Heinola-området icke på senare tid i sysselsättningsavseende utgjort något problem. Åtgärder från arbetskraftskommissionernas sida har senast behövts på vårvintern 1970. Tillsvidare har man inte behövt förplikta kommunerna inom området att fylla sin arbetsplaceringsandel, inte heller har arbetskraftskommissionerna behövt sammanträda.

Det i spörsmålet nämnda arbetsobjektet, bygdevägen Heinola kyrkby—Lakeasuo—Heinola stad, är inte av större betydelse med hänsyn till skötseln av sysselsättningen. Den erforderliga arbetsstyrkan skulle i genomsnitt endast stiga till 20—25 man samt arbetet antagligen till betydande del få utföras under den tid marken är ofrusen och skulle inte vara klart vinterdominerat.

Enligt trafikministeriets utlåtande hör ifrågavarande vägföretag icke till de mest brådskande inom väg- och vattenbyggnadsverkets St. Michels distrikt. Med ordinarie bygdevägsanslag kunde förverkligandet av detta vägbygge påbörjas tidigast år 1973.

Helsingfors den 9 december 1971.

Arbetskraftsminister *Keijo Liinamaa.*

Kirj. ksm. n:o 272.

Kurppa: Salaojitustöiden aloituslupakäytännön lopettamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nykyisin joudutaan pyytämään salaojitustöiden aloittamislupaa maatilahallitukselta jos työt halutaan aloittaa ennen kuin laina lopullisesti on myönnetty.

Viime keväänä ei tällaista lupaa tarvittu, vaan riitti kun lainahakemus oli allekirjoitettu.

Uudesta käytännöstä on haittaa varsinkin pikasuunnitelmia toteutettaessa sillä aloitusluvan saaminen postituksineen vie aikaa yli viikon ja varsinkin syksyllä tämä haitta on varsin merkityksellinen saattaen lykätä ojituksen seuraavaan vuoteen.

Koko aloituslupasysteemi on turha sillä luvan on saanut poikkeuksetta ilman mitään perusteluja. Luvan hankkimisesta tulee turhaa työtä maatilahallitukselle, pankeille ja harmia ojittajille.

Lisäksi on ilmennyt maatilahallituksen ja rahalaitosten välillä tulkintaeroja lainaperusteita määrättäessä. Maatilahallituksen omaisuusrajana on 30 000 markkaa ja rahalaitosten rajana on 30 000 markan omaisuusveroraja.

Edellä esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitä Hallitus aikoo tehdä salaojituksen aloituslupakäytännön aiheuttamien viivästymisien poistamiseksi ja lainaperusteiden tulkinnan oikaisemiseksi?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 272:

> "Mitä Hallitus aikoo tehdä salaojituksen aloituslupakäytännön aiheuttamien viivästymisien poistamiseksi ja lainaperusteiden tulkinnan oikaisemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Huhtikuun 30 päivänä 1971 annetulla asetuksella (330/71) lisättiin maankäyttölainoista annettuun asetukseen uusi 11 §, jossa on säädetty kysymyksessä tarkoitetusta aloituslupamenettelystä. Jos salaojitustyö, jonka rahoittamista varten on haettu maankäyttölain mukaista perusparannuslainaa, on aloitettu ennen kuin lainahakemusta koskeva ratkaisu on tehty keskusrahalaitoksessa, ei lainaa mainitun säännöksen mukaan saa myöntää, ellei maatilahallitus ole antanut lupaa työn aloittamiseen, tai milloin työ on aloitettu ilman sanottua lupaa, hyväksynyt erityisten syiden perusteella hakijan menettelyä. Kysymys on järjestysluonteisesta, käytännön lainoitustoiminnassa tärkeäksi katsotusta säännöksestä, joka koskee myös muita tilan kunnostamista ja rakentamista varten myönnettäviä maankäyttölainoja. Aloituslupamenettely on käytännössä toteutettu niin joustavasti, ettei sen ole voitu todeta aiheuttaneen töiden haitallista viivästymistä.

Maatalousministeriön maankäyttölainoista antaman päätöksen 12 a §:n (916/70) mukaan perusparannuslainaa ei myönnetä salaojitustöiden suorittamiseen, milloin hakijan ja hänen puolisonsa verotettavan omaisuuden määrä on ollut 30 000 markkaa suurempi siinä tulo- ja omaisuusverotuksessa, joka on toimitettu lähinnä ennen kuin lainahakemus on jätetty rahalaitokselle. Maatilahallituksen ja rahalaitosten välillä ei ole tulkintaeroavuuksia mainitun määräyksen sisällöstä.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksragsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 272:

> "Vad har Regeringen för avsikt att göra för att avlägsna de dröjsmål som föranletts av praxis i fråga om tillstånden för påbörjande av täckdikning och för att rätta tolkningen av lånegrunderna?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Genom förordningen den 30 april 1971 (330/71) fogades till förordningen om jorddispositionslån en ny 11 §, i vilken stadgas angående det i spörsmålet avsedda förfarandet i fråga om tillstånd för påbörjande av arbete. Har täckdikningsarbete, för vars finansiering ansökts om grundförbättringslån i enlighet med jorddispositionslagen, påbörjats innan penninginrättningen fattat sitt beslut angående låneansökningen, får lånet enligt sagda stadgande icke beviljas, såvida icke jordbruksstyrelsen givit tillstånd till arbetets påbörjande eller, såframt arbetet påbörjats utan nämnda tillstånd, på synnerliga skäl godkänt sökandens förfarande. Det är här fråga om ett stadgande av ordningsnatur, vilket ansetts viktigt i praktiken inom långivningsverksamheten, och vilket gäller även andra jorddispositionslån för lägenhets förbättrings- eller byggnadsarbete. Förfarandet i fråga om tillstånd för arbetets påbörjande har i praktiken tillämpats så smidigt, att man icke har kunnat konstatera att det skulle ha förorsakat menlig fördröjning av arbetena.

Enligt 12 a § i lantbruksministeriets beslut om jorddispositionslån (916/70) beviljas icke grundförbättringslån för täckdikningsarbeten, om beloppet av sökandens och hans makas beskattningsbara förmögenhet överstigit 30 000 mark vid den inkomst- och förmögenhetsbeskattning, som verkställts närmast före det ansökan om lånet inlämnats till penninginrättning. Mellan jordbruksstyrelsen och penninginrättningarna förekommer ej tolkningsskiljaktigheter i fråga om innehållet i nämnda bestämmelse.

Helsingfors den 14 december 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 273.

Kurppa: Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttäminen on viivästynyt jo kolmatta vuotta syystä, että maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosasto ei ole antanut määräystä Laitilan kunnanvaltuuston virkaan valitsemalle eläinlääket.lis. Sulho Sakari Isolaurille. Laitilan kunnanvaltuusto on suljetuin lipuin toimitetussa vaalissa jo kolmasti lähes yksimielisesti valinnut Isolaurin kunnaneläinlääkärin virkaan. Vaali on perustunut kunnanvaltuuston jäsenten ehdottomaan vakaumukseen, että hän on virkaan sopivin ja pätevin. Käsityksensä valtuusto samoin kuin asiasta ehdollepanon suorittaneet terveydenhoitolautakunta ja kunnanhallitus ovat muodostaneet paitsi hakijoiden virkahakemuksista myös siitä laajasta käytännön kokemuksesta, joka kuntalaisilla on Isolaurin suorittamien eläinlääkärin tehtävien hoidosta.

Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosasto on kieltäytynyt antamasta virkaan valitulle määräystä Laitilan kunnaneläinlääkärin virkaan ja määrännyt kunnanvaltuuston yhä uudestaan toimittamaan vaalin. Kielteisen päätöksen antaessaan eläinlääkintäosasto on viitannut eläinlääkintähuoltolain 9 §:ään ja sillä perusteella katsonut Isolaurin muita hakijoita heikommaksi. On todettava, että eläinlääkintäosasto on ilmeisen epätarkoituksenmukaisesti käyttänyt harkintavaltaansa ja päätöstä tehtäessä osaston kantaa ovat määränneet muut kuin Laitilan kunnan eläinlääkintähuollon onnistuneeseen järjestämiseen tähtäävät tarkoitusperät. Ainoa peruste, johon tapauksessa voidaan vedota, on valitun hieman alempi virkaikä eräisiin muihin hakijoihin verrattuna. Sen sijaan virkaan sopivuuden suhteen Isolauri on osoittautunut muita hakijoita verrattomasti paremmaksi. Sama voidaan sanoa hänen kyvystään hoitaa Laitilan kunnaneläinlääkärin virkaa josta on todistuksena se, että Laitilan 600 eläinlääkäriä tarvitsevaa karjankasvattajaa on antanut hänelle varauksettoman tukensa.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaista ratkaisua on puoltamassa ennenkaikkea se, että kysymyksessä on kunnan virka ja siten kunnallisen itsehallinnon piiriin kuuluva asia. Se valvonta, joka lain perusteella on eläinlääkintähuoltoasiassa annettu valtion viranomaisille, ei voi tarkoittaa ulotettavaksi niin pitkälle kuin eläinlääkintäosaston asenne tähtää. Kun eläinlääkintäosasto on suullisessa keskustelussa kantansa tueksi vedonnut tarkoitukseensa pakottaa omaksumallaan kannalla nuoria eläinlääkäreitä hakemaan vähemmän kysyttyihin Pohjois- ja Itä-Suomen virkoihin, on todettava, että menettely on erittäin kyseenalainen, epätarkoituksenmukainen ja ilmeisesti myös lakiin perustumaton. Koska vastaanvanlaisia tapauksia on esiintynyt ennenkin niin asiantilan korjaaminen on melkoisen välttämätöntä.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttäminen on jo viivästynyt kolmatta vuotta siitä syystä, että maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto ei ole antanut määräystä kunnanvaltuuston jo kolmasti virkaan valitsemalle eläinlääket.lisensiaatti Sulho Sakari Isolaurille, vaikka kaikki seikat osoittavat hänet tähän virkaan sopivaksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin lainsäädännöllisillä tai muilla tarpeellisilla toimenpiteillä karjankasvattajille ja kuntalaisille tarkoituksenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 273:

> "Onko Hallitus tietoinen, että Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttäminen on jo viivästynyt kolmatta vuotta siitä syystä, että maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto ei ole antanut määräystä kunnanvaltuuston jo kolmasti virkaan valitsemalle eläinlääket.lisensiaatti Sulho Sakari Isolaurille, vaikka kaikki seikat osoittavat hänet tähän virkaan sopivaksi, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin lainsäädännöllisillä tai muilla tarpeellisilla toimenpiteillä karjankasvattajille ja kuntalaisille tarkoituksenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Laitilan kunnanvaltuusto valitsi 28 päivänä heinäkuuta 1969 kunnaneläinlääkärin virkaan eläinlääkärin, jonka maatalousministeriön eläinlääkintöosasto katsoi aikaisemman virkatoiminnan perusteella olevan toisia hakijoita huomattavasti heikomman. Tämän vuoksi eläinlääkintöosasto 1 päivänä lokakuuta 1969 antamallaan päätöksellä määräsi eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla uuden vaalin toimitettavaksi. Laitilan kunnanhallitus ja mainittu eläinlääkäri hakivat muutosta eläinlääkintöosaston päätökseen, mutta Korkein hallinto-oikeus jätti valitukset tutkimatta nimitysasiaa koskevina.

Laitilan kunnanvaltuusto toimitti 4 päivänä toukokuuta 1970 uuden vaalin valiten uudelleen saman eläinlääkärin. Eläinlääkintöosasto on 16 päivänä heinäkuuta 1970 ilmoittanut Laitilan kunnanhallitukselle, ettei tätä eläinlääkäriä olisi saanut ottaa huomioon uutta vaalia toimitettaessa, vaan vaali olisi tullut toimittaa muiden hakijoiden kesken sekä samalla määrännyt eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla uuden vaalin toimitettavaksi ja kehottanut siinä laillisesti menettelemään.

Eläinlääkintöosaston pyydettyä Turun ja Porin lääninhallitukselta toimenpiteitä asiassa lääninhallitus esitti Korkeimmalle hallinto-oikeudelle, että se purkaisi Laitilan kunnanvaltuuston 4 päivänä toukokuuta 1970 Isolaurin uudelleen valitsemista koskevan päätöksen. Korkein hallinto-oikeus katsoi päätöksessään mainitun vaalin olevan vaikutusta vailla ja jätti sen tämän vuoksi purkamatta.

Laitilan kunnanvaltuusto on edellä mainitun Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen antamisen jälkeen toimittanut kolmannen vaalin eläinlääkärin viran täyttämiseksi ja valinnut jälleen virkaan saman hakijan, mihin päätökseen on haettu muutosta, joka valitus on vielä lääninhallituksen käsiteltävänä.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voi jättää antamatta virkaan valitulle määräyksen siihen, milloin valittu ei ole virkaan sopiva tahi hänen on suoritettujen opinnäytteiden muutoin osoitetun taidon tai aikaisemman virkatoiminnan perusteella katsottava olevan toista hakijaa huomattavasti heikomman. Näin ollen, ja kun ko. eläinlääkäri on aikaisemman virkatoiminnan perusteella ollut huomattavasti toisia hakijoita heikompi, eläinlääkintöosastolla on ollut oikeus määrätä uusi vaali toimitettavaksi. Laitilan kunnaneläinlääkärin viran täyttämisen viivästyminen on johtunut siitä, että kunnanvaltuusto on jättänyt toistuvasti noudattamatta viranomaisen lainsäädännön nojalla antamaa määräystä.

Kun maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto on toiminut voimassa olevan lain mukaisesti ja sille säädetyn harkintavallan ra

joissa, ei ole perustetta puuttua sen menettelyyn. Laitilan kunnaneläinlääkärin vaalin yhteydessä syntynyttä tilannetta vastaavien tapausten välttämiseksi vastaisuudessa on syytä harkita lainsäädännön muuttamiseen johtavia toimenpiteitä.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 273:

> "Är Regeringen medveten om, att besättandet av kommunalveterinärtjänsten i Laitila redan har fördröjts mer än två år på grund av att jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning icke har utfärdat förordnande för veterinärlicentiat Sulho Sakari Isolauri som redan tre gånger utsetts till tjänsten av kommunalfullmäktige, fastän alla omständigheter visar att han är lämplig för denna tjänst, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen genom lagstiftnings- eller andra nödiga åtgärder draga försorg om att en för boskapsuppfödarna och kommunens medlemmar ändamålsenlig lösning uppnås?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Kommunalfullmäktige i Laitila kommun valde den 28 juli 1969 till kommunalveterinärtjänsten en veterinär, som lantbruksministeriets veterinäravdelning på grund av hans tidigare tjänsteverksamhet ansåg vara betydligt svagare än de övriga sökandena. Fördenskull förordnade veterinäravdelningen genom sitt beslut av den 1 oktober 1969 med stöd av 9 § lagen om veterinärvård att nytt val skulle verkställas. Kommunalstyrelsen i Laitila och nämnda veterinär sökte ändring i veterinäravdelningens beslut, men Högsta förvaltningsdomstolen upptog icke besvären till prövning då de avsåg ett utnämningsärende.

Kommunalfullmäktige i Laitila verkställde nytt val den 4 maj 1970 och valde ånyo samma veterinär. Veterinäravdelningen meddelade kommunalstyrelsen i Laitila den 16 juli 1970, att denna veterinär icke skulle ha fått beaktas då nytt val verkställdes, utan valet borde ha verkställts bland de övriga sökandena och förordnade samtidigt, med stöd av 9 § lagen om veterinärvård, att nytt val skulle verkställas och uppmanade, att därvid lagligen förfara.

Sedan veterinäravdelningen av länsstyrelsen i Åbo och Björneborgs län anhållit om åtgärder i saken hemställde länsstyrelsen hos Högsta förvaltningsdomstolen, att denna skulle upphäva kommunalfullmäktiges i Laitila beslut av den 4 maj 1970 rörande det nya valet av Isolauri. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg i sitt beslut att nämnda val saknade verkan och upphävde det fördenskull icke.

Kommunalfullmäktige i Laitila har efter det Högsta förvaltningsdomstolens ovan nämnda beslut hade utfärdats verkställt ett tredje val för besättande av sagda veterinärtjänst och åter valt samma sökande till tjänsten, i vilket beslut ändring sökts. Besvären är ännu under behandling i länsstyrelsen.

Enligt 9 § lagen om veterinärvård kan jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning låta bli att utfärda förordnande till tjänsten för den till tjänsten valda, om den valda icke är lämplig till tjänsten eller på grund av avlagda lärdomsprov, annars ådagalagt skicklighet eller tidigare tjänstgöring bör anses vara betydligt svagare än annan sökande. Sålunda och då ifrågavarande veterinär på grund av tidigare tjänstgöring var betydligt svagare än de andra sökandena, har veterinäravdelningen haft rätt att förordna, att nytt val skall verkställas. Dröjsmålet med besättandet av Laitila kommunalveterinärtjänst har berott på, att kommunalfullmäktige upprepade gånger uraktlåtit att iakttaga myndighets med stöd av lagstiftning utfärdade förordnande.

Då jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning har handlat i enlighet med gällan-

de lag och inom gränserna för den prövningsrätt som stadgats för avdelningen finnes intet skäl att ingripa i dess förfarande. För att i framtiden hindra att liknande fall uppstår, som nu uppstått i samband med kommunalveterinärvalet i Laitila är det skäl att överväga åtgärder för ändring av lagstiftningen.

Helsingfors den 15 december 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 274.

Ahde: Teollisuudessa käytettävien vaarallisten aineiden käytön valvonnan tehostamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kemian teollisuuden voimakkaan kasvun mukana on työelämään jatkuvasti syntynyt uusia työntekijöiden terveyttä vaarantavia työvaiheita. Usein otetaan kemian teollisuudessa käyttöön vaikutukseltaan tuntemattomia kemiallisia aineita, joiden käytön terveydelliset vaikutukset saattavat johtaa työntekijöiden myrkyttämiseen ja sairastumiseen.

Nimenomaan puunjalostus- ja kemian teollisuudessa on tästä asiantilasta runsaasti esimerkkejä. Asiaa pahentaa lisäksi se, että vanhoja jo kauan tiedossa olleita terveysvaaroja ei vielä ole onnistuttu riittävästi poistamaan. Sellaiset keskushermostomyrkyt kuin rikkihiili, lyijy ja elohopea aiheuttavat vielä valitettavan usein myrkytystapauksia näitä aineita käsittelemään joutuvien työntekijöiden keskuudessa. Myös uusia myrkytysvaaroja ilmaantuu jatkuvasti, kuten difenyylitapaukset hiljattain osoittivat. Viime aikoina on kiinnitetty huomiota myös alumiinisulfaatin ja titaanidioksiidin mahdollisesti aiheuttamiin keuhkosairauksiin.

Koska kemian teollisuus voimakkaasti laajenee on työsuojelun kannalta ensiarvoisen välttämätöntä, että kemiallisten aineiden työpaikoilla aiheuttamiin vaaroihin kiinnitetään enenevästi huomiota turhien ihmishengen menetysten ja tarpeettoman inhimillisen kärsimyksen estämiseksi.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen mielestä ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin teollisuudessa käytettävien kemiallisten aineiden vaarallisuuden selvittämiseksi ja työntekijäin terveyden suojelemiseksi, ja jos näin ei ole,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työntekijäin terveyden suojelemisen ja työturvallisuudesta annettujen määräysten valvonnan tehostamiseksi?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Matti Ahde.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 12 päivältä marraskuuta 1971 n:o 1593 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Matti Ahteen tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 274:

> "Onko Hallituksen mielestä ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin teollisuudessa käytettävien kemiallisten aineiden vaarallisuuden selvittämiseksi ja työntekijäin terveyden suojelemiseksi, ja jos näin ei ole,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työntekijäin terveyden suojelemisen ja työturvallisuudesta annettujen määräysten valvonnan tehostamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kysymyksen tärkeyden ja ajankohtaisuuden vuoksi todettakoon ensinnäkin, että sosiaali- ja terveysministeriö asetti 12. 5. 1971 kaksi toimikuntaa, joista toisen tehtävänä oli selvittää ammattientarkastuslain uusimistarve ja laatia ehdotus laiksi työsuojelun valvonnasta sekä siihen liittyvät muut säännösehdotukset, ja toisen tehtäväksi annettiin selvittää millainen työsuojelun organisaation kokonaisuudessaan tulisi olla ja laatia tarpeelliset laki- ja asetusehdotukset. Toimikunnat ottivat nimikseen työsuojelulakitoimikunta ja työsuojeluorganisaatiotoimikunta. Molempien toimikuntien mietinnöt valmistuivat 30. 9. 1971.

Toimikuntien mietinnöissä ehdotetaan useita parannuksia sekä nykyiseen työsuojeluorganisaatioon ja -lainsäädäntöön että myöskin määräysten valvontaan. Keskeisiä kohtia mietinnöissä ovat ehdotukset työsuojelun keskusviraston — työsuojeluhallituksen perustamisesta sekä laki työsuojelun valvonnasta. Kemiallisen työsuojelun kannalta on työsuojelulakitoimikunnan mietinnössä oleellista nimenomaan se, että kun työsuojeluviranomaisten pakkokeinoja yleensäkin ehdotetaan lisättäväksi, ehdotetaan samalla tällaisia toimenpiteitä voitavan käyttää myös silloin, kun työntekijää uhkaa ilmeinen terveyden vaara.

Työsuojeluorganisaatiotoimikunta puolestaan ehdottaa uuteen organisaatioon perustettavaksi työhygienian toimiston, jonka tehtävänä laaditun asetusehdotuksen mukaan olisi mm. kemiallisten aineiden työsuojeluun kuuluvien ohjeiden, neuvojen ja lausuntojen antaminen. Edelleen suunnittelu- ja kehittämistoiminta tapaturmien ja sairastumisvaaran välttämiseksi erilaisten kemikaalioiden ja myrkkyjen johdosta. Tällä ehdotuksellaan on toimikunta pyrkinyt siihen, että työsuojeluviranomaisilla olisi käytössään riittävästi työhygieenistä asiantuntemusta, jotta kysymyksessä mainitut työympäristön vaaratekijät voitaisiin riittävässä määrin selvittää ja poistaa.

Mietinnössä ehdotetaan lisäksi työsuojeluviranomaisten määrän huomattavaa lisäystä. Mikäli eduskunta hyväksyy edellä mainitut toimikuntien esitykset, tehostuu ko. määräyksien laadinta ja valvonta huomattavasti.

Sosiaali- ja terveysministeriö on edelleen 2. 6. 1971 tekemällään päätöksellä asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on mm. laatia ehdotukset työilman epäpuhtauksien enimmäispitoisuusmääräyksistä, työntekijöille vaarallisten kemiallisten aineiden varoitusmerkinnöistä ja muista kemian työsuojelualaan kuuluvista kiireellisistä toimenpiteistä. Tämä parhaillaan työskentelevä toimikunta on ottanut nimekseen kemian työsuojelutoimikunta ja sen määräaika päättyy 31. 1. 1972. Toimikunnan työstä mainittakoon, että se tähän mennessä on saanut valmiiksi ehdotuksensa uusiksi työilman epäpuhtauksien enimmäispitoisuuksiksi.

Lisäksi on syytä todeta, että valtioneuvosto on 11. 8. 1971 tehnyt päätöksen (637/71) työntekijöille työturvallisuuslain 44 §:n tarkoittamassa työssä suoritettavista lääkärintarkastuksista. Tässä päätöksessä kiinnitetään erityistä huomiota paitsi kemiallisille aineille työpaikoilla altistuneiden työntekijöiden lääkä-

rintarkastuksiin, myös teknillis-hygieenisiin mittauksiin, joilla voidaan selvittää terveydellisen vaaran suuruus ja olemassaolo työpaikoilla. Päätöksen mukaan asianomainen työturvallisuutta valvova viranomainen voi määrätä, että työnantajan on kustannuksellaan työolosuhteisii liittyvän terveydenvaaran selvittämistä varten toimitutettava määräajoin tai kerran työilman epäpuhtauspitoisuus-, melu-, tärinä-, säteily- sekä muita työhygieenisiä mittauksia. Kyseessä oleva valtioneuvoston päätös tuli voimaan 1. 10. 1971.

Esitetystä selvinnee, että Hallitus on ryhtynyt eräisiin toimenpiteisiin kysymyksessä tarkoitettujen terveysvaarojen poistamiseksi teollisuuden työpaikoilta. Koska asian selvittely on osittain vielä kesken mm. kemian työsuojelutoimikunnan osalta ja koska työsuojeluorganisaation kokonaisuudistusta koskevat laki- ja asetusehdotukset ovat vielä sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltävänä, ei tässä vaiheessa ole vielä mahdollista arvioida niiden toimenpiteiden vaikutusta, joihin Hallitus asiassa on jo ryhtynyt. Saatuaan puuttuvat selvitykset Hallitus tulee harkitsemaan tarpeellisia toimenpiteitä ja keinoja teollisuuden työntekijöiden suojelemiseksi kemiallisten aineiden aiheuttamilta terveysvaaroilta.

Edellä olevan saatan kunnioittavasti Teidän, Herra Puhemies, tietoonne.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1593 av den 12 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt avskrift av följande av riksdagsman Matti Ahde ställda skriftliga spörsmål nr 274:

> "Anser Regeringen, att tillräckliga åtgärder har vidtagits för utredande av farligheten hos de kemiska ämnen som användes inom industrin och för skyddande av arbetstagarnas hälsa, och om så icke är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att skydda arbetstagarnas hälsa och göra tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om skydd i arbete mera effektiv?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

På grund av spörsmålets betydelse och aktualitet må till en början konstateras, att social- och hälsovårdsministeriet 12. 5. 1971 tillsatte två kommissioner, av vilka den ena fick i uppdrag att utreda behovet av en reform av lagen angående yrkesinspektionen och utarbeta förslag till en lag om tillsyn över arbetsskyddet jämte övriga därtill hörande förslag till stadganden, medan den andra anmodades att utreda, hur arbetsskyddet i hela dess omfattning borde organiseras samt att utarbeta förslag till erforderliga lagar och förordningar. Kommissionerna antog namnen 'Kommissionen för revidering av lagen om skydd i arbete' och 'Kommissionen för organisering av arbetsskyddet'. Båda kommissionerna avgav sina betänkanden 30. 9. 1971.

I kommissionernas betänkanden föreslås flera förbättringar, såväl i den nuvarande arbetsskyddsorganisationen och -lagstiftningen som i tillsynen över bestämmelsernas efterlevnad. Centrala avsnitt i betänkandena är förslagen om inrättande av ett centralt ämbetsverk för arbetsskydd — en arbetsskyddsstyrelse — samt om stiftande av en lag om tillsyn över arbetsskyddet. Med tanke på skydd i arbete mot kemikalier är en av de bärande tankegångarna i det betänkande som avgavs av kommissionen för revidering av lagen om skydd i arbete uttryckligen den, att samtidigt som det föreslås, att arbetsskyddsmyndigheterna överhuvudtaget skall få ökade möjligheter att använda tvångsmedel, föreslås att detta slags åtgärder också skall kunna tillämpas om arbetstagares hälsa uppenbart hotas av fara.

Kommissionen för organisering av arbetsskyddet föreslår för sin del, att inom den nya organisationen inrättas en byrå för arbetshygien. Den skulle enligt det förslag till förordning som har utarbetats bl. a. ha till uppgift att ge anvisningar, råd och utlåtanden, som berör arbetsskyddet mot kemiska ämnen. Den skulle dessutom sköta utvecklande och planering av den verksamhet som avser undvikande av olycksfall och sjukdom, föranledda av olika slag av kemikalier och gifter. Kommissionen har genom detta förslag syftat till att arbetsskyddsmyndigheterna skulle förfoga över tillräcklig sakkunskap inom arbetshygienens område för att de faromoment i arbetsmiljön som beröres i spörsmålet i tillräcklig omfattning skall kunna klarläggas och elimineras.

I betänkandet föreslås dessutom en betydande ökning av arbetsskyddsmyndigheternas personal. Om riksdagen godkänner kommissionernas ovan nämnda förslag, kommer utarbetandet av ifrågavarande bestämmelser och tillsynen över deras efterlevnad att bli effektivare än förut.

Social- och hälsovårdsministeriet har ytterligare genom ett beslut av 2. 6. 1971 tillsatt en kommission, som bl. a. har till uppgift att utarbeta förslag till bestämmelser om maximimängder av föroreningar i luften på arbetsplatser, varningsbeteckningar för kemiska ämnen som är farliga för arbetstagare och övriga brådskande åtgärder för arbetsskydd i den

kemiska branschen. Denna kommission, vilken som bäst utför sitt arbete, har antagit namnet kommissionen för arbetsskydd i kemiska branschen och terminen för dess arbete utgår 31. 1. 1972. I fråga om kommissionens arbete kan nämnas, att den hittills har utarbetat ett förslag till nya bestämmelser om maximimängder av föroreningar i luften på arbetsplatser.

Ytterligare förtjänar konstateras, att statsrådet 11. 8. 1971 har fattat ett beslut om läkarundersökningar i arbete, som avses i 44 § lagen om skydd i arbete (637/71). I detta beslut fästes särskild uppmärksamhet dels vid läkarundersökningar av arbetstagare, som på arbetsplatserna är utsatta för kemiska ämnen, dels också vid teknisk-hygieniska mätningar, genom vilka hälsovådas storlek och förekomst på arbetsplatser kan utredas. Enligt beslutet kan vederbörande myndighet, som övervakar skyddet i arbete, bestämma, att arbetsgivaren för utredande av fara för hälsan i anslutning till arbetsförhållanden på sin bekostnad skall låta periodiskt eller en gång verkställa mätningar av föroreningshalt, buller, vibration och strålning samt andra arbetshygieniska mätningar. Detta statsrådsbeslut trädde i kraft 1. 10. 1971.

Av det anförda torde framgå, att regeringen har vidtagit vissa åtgärder för att eliminera i spörsmålet avsedda faror för hälsan vid arbetsplatser inom industrin. Då utredning i saken alltjämt pågår, bl. a. inom kommissionen för arbetsskydd i kemiska branschen, och emedan förslagen till lagar och förordningar om en total reform av arbetsskyddets organisation fortfarande behandlas inom social- och hälsovårdsministeriet, är det inte ännu i detta skede möjligt att bedöma verkningarna av de åtgärder i saken som regeringen redan har vidtagit. Regeringen kommer, sedan den har erhållit de utredningar som saknas, att överväga vilka åtgärder och utvägar som erfordras för att skydda arbetstagarna inom industrin mot sådana faror för hälsan som vållas av kemiska ämnen.

Ovanstående bringar jag vördsamt Eder, Herr Talman, till kännedom.

Helsingfors den 23 november 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 275.

S. Westerlund: Oppimismateriaalin hyväksymisprosessin nopeuttamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Siirtyminen peruskoulujärjestelmään alkaa ensi syksynä. Tämä merkitsee uusia tavoitteita koululle, kokonaan uudenlaista opetussuunnitelmaa ja uusia opetusmenetelmiä. Yksi tärkeimmistä asioista koulunuudistuksessa on oppilaskeskeisen ja oppilaiden tason mukaisen oppimistilanteen aikaansaaminen. Tämä ei ole mahdollista ilman kokonaan uutta ja uudentyyppistä oppimismateriaalia. Koulujen ja oppilaiden kannalta koulunuudistus ei voi tapahtua ilman tällaisia oppimisen välineitä.

Kustantajat ovat käynnistäneet kouluhistoriamme laajimman oppimismateriaalin suunnittelun. Valmistuneet kokeilumonisteet kehitetään kouluhallituksen järjestämässä oppikirjakokeilussa.

Kouluhallituksella on myös keskeinen valvontatehtävä oppimismateriaalin suhteen. Oppikirjat on hyväksyttävä kouluhallituksessa, jotta kunnat voisivat saada niille valtionavun.

Koko valtavaa tarkastus- ja hyväksymisprosessia varten kouluhallituksessa on vain yksi päätoiminen virkamies, joka ajoittain voi saada apua aineiden ylitarkastajilta. Esimerkiksi Ruotsissa on vastaavaa tehtävää varten kokonainen oppimismateriaalitoimisto.

Koulujen kannalta nykyinen oppikirjojen hyväksymisprosessi, joka voi viedä aikaa 3—18 kuukautta, merkitsee sitä, ettei oppilaiden käytössä työryhmien ja kustantajien ponnistuksista huolimatta ole ajoissa ajan tasalla olevia ja uusien opetussuunnitelmien mukaisia oppikirjoja ja muuta oppimismateriaalia.

Näitä puutteita poistamaan olisi syytä perustaa kouluhallitukseen kiireellisesti oppimismateriaalitoimisto, joka riittävällä työvoimalla ryhtyisi tehokkaasti hoitamaan oppimismateriaalin ja erityisesti oppikirjojen hyväksymisprosessia sekä samalla valmiin materiaalin arviointitoimintaa. Viimemainitussa tarkoituksessa on kouluhallitus pyytänyt kuluvan vuoden toukokuussa opetusministeriötä asettamaan eri intressipiirejä edustavan neuvottelukunnan, joka voisi myös koordinoida kouluradion ja koulu-TV:n ohjelmia voimassa oleviin opetussuunnitelmiin.

Mikäli oppimismateriaalitoimistoa ei kiireellisesti aikaansaada, on vaara, että peruskouluuudistus ja sitä seuraava toisen asteen kouluuudistus suuresti vaikeutuvat asianmukaisen oppimismateriaalin myöhästymisen vuoksi.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä oppimismateriaalin hyväksymisprosessin nopeuttamiseksi ja valmiin materiaalin arviointitoiminnan tehostamiseksi?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1971.

Seppo Westerlund.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 12 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Seppo Westerlundin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 275:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä oppimismateriaalin hyväksymisprosessin nopeuttamiseksi ja valmiin materiaalin arviointitoiminnan tehostamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Peruskoulun opetussuunnitelman toteuttaminen on edellyttänyt ja vaatii jatkuvasti uusien oppikirjojen valmistamista eri oppiaineita varten. Muidenkin koulumuotojen oppikirjoille asetetaan pedagogisiin ja oppimispsykologisiin ratkaisuihin nähden uusia vaatimuksia, joten oppikirjojen uudistamistyö on kauttaaltaan suoritettavana. Näin ollen oppikirjojen ja niihin liittyvän muun oppimismateriaalin kehittäminen ja kokeilu sekä niitä seuraava laadittujen käsikirjoitusten tarkastus- ja hyväksymismenettely edellyttävät riittävän työvoiman varaamista kouluhallitukseen.

Kouluhallitus on hyväksynyt viime ja tämän vuoden kuluessa peruskoulun opetussuunnitelmaa noudattavia kouluja varten yhteensä 81 suomenkielistä ja 42 ruotsinkielistä oppikirjaa. Viime vuonna kouluhallitus hyväksyi kaikkia koulumuotoja varten yhteensä 115 suomenkielistä ja 76 ruotsinkielistä oppikirjaa. Kuluvan vuoden aikana on kouluhallituksessa hyväksytty tähän päivämäärään mennessä kaikkia koulumuotoja varten yhteensä 124 suomenkielistä ja 59 ruotsinkielistä oppikirjaa. Hyväksyttyjen oppikirjojen vuotuinen määrä on siis jonkin verran kasvanut ja tulee epäilemättä lähivuosina kasvamaan peruskoulun toteuttamisen myötä.

Oppikirjojen tarkastamis- ja hyväksymis- tai hylkäämispäätösten valmistelutehtävät on suomenkielisten oppikirjojen osalta hoidettu kouluhallituksen opetusosaston opetussuunnitelmatoimistossa, jossa tähän tarkoitukseen on ollut käytettävissä yksi ylitarkastaja täysitoimisesti ja yksi osatoimisesti. Ruotsinkieliset oppikirjat on käsitelty vastaavasti kouluhallituksen ruotsinkielisessä osastossa yhden ylitarkastajan toimesta.

Lisäksi kouluhallituksen kokeilu- ja tutkimustoimistossa on ollut tilapäiset ylitarkastajan sekä tutkimussihteerin toimet oppikirjojen kokeilun järjestämistä varten. Parastaikaa on eri kouluissa kokeiltavana 65 peruskoulua varten tarkoitettua opiskelumonistetta.

Oppikirjojen tarve opetussuunnitelmien toteuttamiseksi on tullut riittävästi tyydytetyksi toistaiseksi. Kysymyksessä tarkoitetun oppimismateriaalin tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn sekä valmiin materiaalin arviointitoiminnan tehostaminen edellyttää kuitenkin vastaisuudessa lisätyövoiman sijoittamista näihin tehtäviin. Kouluhallituksessa on pidetty tarkoituksenmukaisena opetussuunnitelmatoimistossa erillisen oppimismateriaali- ja opetusvälinetoimiston perustamista, mutta toistaiseksi on menoarviossa esitetty vain uuden ylitarkastajan toimen perustamista.

Lisäksi on mainittava, että opetusministeriössä on valmisteilla eri intressipiirejä edustavan asiantuntijaelimen asettaminen oppikirja-asioiden tähän astista tehokkaampaa käsittelyä ja seuraamista varten. Kyseinen asiantuntijaelin päässee aloittamaan työnsä jo ensi vuoden alkupuolella.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1971.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 12 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Seppo Westerlund ställda skriftliga spörsmål nr 275:

> "Vilka återgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att göra förfarandet i fråga om godkännandet av läromaterial snabbare och för att effektivera bedömningen i fråga om färdigt material?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Genomförandet av grundskolans undervisningsplan har förutsatt och kräver alltjämt utarbetande av nya läroböcker för olika läroämnen. Också på läroböcker inom andra skolformer ställs i fråga om pedagogiska och läropsykologiska avgöranden nya krav, varför arbetet för förnyande av läroböcker måste genomföras över lag. Därför krävs för utveckling och prövning av nya läroböcker och till dessa anslutet annat material samt för det därpå följande förfarandet i fråga om granskning och godkännande, att skolstyrelsen erhåller tillräcklig arbetskraft.

Skolstyrelsen har under senaste och innevarande år för skolor som följer grundskolans undervisningsplan godkänt sammanlagt 81 finskspråkiga och 42 svenskspråkiga läroböcker. Under senaste år godkände skolstyrelsen för samtliga skolformer sammanlagt 115 finskspråkiga och 76 svenskspråkiga läroböcker. Under innevarande år har i skolstyrelsen tills dato godkänts för samtliga skolformer sammanlagt 124 finskspråkiga och 59 svenskspråkiga läroböcker. Det årliga antalet godkända läroböcker har sålunda i någon mån stigit och kommer otvivelaktigt under de närmaste åren att ytterligare stiga i anslutning till genomförandet av grundskolan.

De förberedande uppgifterna i samband med besluten angående granskning och godkännande eller förkastande av läroböcker har för finskspråkiga läroböckers del skötts vid undervisningsavdelningens läroplansbyrå, vid vilken för detta ändamål till förfogande har funnits en överinspektör med befattningen som huvudsyssla och en med befattningen som bisyssla. De svenskspråkiga läroböckerna har behandlats vid skolstyrelsens svenskspråkiga avdelning av en överinspektör.

Dessutom har vid skolstyrelsens försöks- och forskningsbyrå funnits en extraordinarie överinspektörs- och en extraordinarie utredningssekreterarbefattning för anordnandet av läroboksförsök. Som bäst utföres vid olika skolor försök med 65 för grundskolan avsedda studieduplikat.

Behovet av läroböcker för genomförandet av undervisningsplanerna har hittills blivit tillgodosett i tillräcklig mån. Den i spörsmålet avsedda effektiveringen av förfarandet vid granskning och godkännande av läromaterial samt av bedömningen av färdigt material förutsätter likväl, att ytterligare arbetskraft i framtiden placeras i dessa uppgifter. I skolstyrelsen har man ansett det vara ändamålsenligt att inrätta en från läroplansbyrån avskiljd läromaterial- och undervisningsmaterialbyrå, men hittills har i utgiftsstaten endast föreslagits inrättande av en ny överinspektörsbefattning.

Dessutom bör nämnas, att i undervisningsministeriet förbereds tillsättande av ett sakkunnigorgan, som representerar olika intressekretsar, i syfte att göra det möjligt att på ett effektivare sätt än hittills behandla och följa med läroboksärendena. Ifrågavarande sakkunnigorgan torde kunna inleda sitt arbete redan under första hälften av nästa år.

Helsingfors den 14 december 1971.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 276.

Sinisalo: Yleisradion Lappeenrannan ja Kotkan aluetoimitusten toimittajain nimityksen tarkistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Oy. Yleisradio Ab:n Lappeenrannan ja Kotkan aluetoimituksiin otetun kahden uuden toimittajan nimitys on herättänyt laajaa tyytymättömyyttä Kymen läänin alueella. Nimityksessä on syrjäytetty väliaikaisluontoisesti tehtäviä menestyksellä hoitaneet toimittajat Tuula Salmi ja Pekka Kunnari. Heidän nimittämistään po. tehtäviin pysyväisluontoisesti ovat olleet tukemassa laajat yhteiskuntapiirit sekä radion alueelliseen toimituskuntaan kuuluvat henkilöt, joiden asiantuntemusta po. henkilöiden pätevyyden arviointiin ei ole syytä asettaa kyseenalaiseksi.

Tapahtuneen syrjinnän johdosta ovat viisi Kaakkois-Suomen alueradion ohjelmaneuvoston vasemmistojäsentä antaneet nimityspäätöstä voimakkaasti arvostelevan julkilausuman, jossa vaaditaan selvitystä virheelliseksi todettujen nimitysten johdosta.

Kymen läänin aluetoimittajien nimityksessä ilmenevä syrjintä suuntautuu Kymen läänin työläisvaltaisen asujamiston, maakunnan asukkaiden enemmistön käsityksiä vastaan ja loukkaa heidän oikeudentuntoaan, mikä ei voi olla vaikeuttamatta radion menestyksellistä toimintaa alueen asukkaiden palvelijana.

Kaiken edellä sanotun vuoksi ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Oy. Yleisradio Ab:n Lappeenrannan ja Kotkan aluetoimitusten toimittajain nimityksen tarkistamiseksi siten, että ansiokkaasti po. tehtäviä väliaikaisesti hoitaneiden ja alueen väestön suurta luottamusta nauttivien toimittajien syrjintäpäätös peruutetaan?

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Taisto Sinisalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Sinisalon näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 276:

> "Millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Oy. Yleisradio Ab:n Lappeenrannan ja Kotkan aluetoimitusten toimittajain nimityksen tarkistamiseksi siten, että ansiokkaasti po. tehtäviä välillä aikaisesti hoitaneiden ja alueen väestön suurta luottamusta nauttivien toimittajien syrjintäpäätös peruutetaan?"

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kun kysymyksessä on Oy Yleisradio Ab:n sisäinen asia ja yhtiön sisäistä toimintaa ylimpänä elimenä valvoo eduskunnan valitsema hallintoneuvosto, Hallitus ei tule ryhtymään toimenpiteisiin kysymyksessä olevan nimityksen johdosta.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 16 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Sinisalo ställda skriftliga spörsmål nr 276:

> "Vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att justera utnämningen av redaktörerna vid Oy Yleisradio Ab:s lokala redaktioner i Villmanstrand och Kotka på sådant sätt, att det diskriminerande beslutet i fråga om redaktörer, som på ett förtjänstfullt sätt temporärt skött ifrågavarande uppgifter och åtnjutit stort förtroende från den inom området bosatta befolkningens sida, återkallas?"

Helsingfors, den 15 december 1971.

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Då det är fråga om en intern angelägenhet inom Oy Yleisradio Ab och tillsynen över bolagets interna verksamhet ankommer på det av riksdagen utsedda förvaltningsrådet såsom högsta organ, kommer Regeringen ej att skrida till åtgärder med anledning av ifrågavarande utnämning.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 277.

Eskman ym.: Alennuksen myöntämisestä rautateillä kaikille työkyvyttömyyseläkkeen saajille.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtioneuvoston päätöksen perusteella myönnetään Valtionrautateilla ns. vanhuusalennuslippujen lisäksi samankaltaiset edut työkyvyttömyyseläkkeellä oleville, jos kansaneläkkeeseen kuuluu tukiosa. Alennuksen saajat voivat ostaa asemilta ns. I-kortin.

Kansaneläkejärjestelmässä ovat tukiosan määräytymisperusteet epäoikeudenmukaiset monissa suhteissa. Esim. puolison ansiotulo poistaa työkyvyttömyyseläkkeellä olevan puolison oikeuden tukiosaan kun taas omaisuutta saa olla verrattain paljon ilman vähentävää vaikutusta tukiosaan. Samoin etuoikeutettujen tulojen huomiotta jättäminen aiheuttaa paljon katkeruutta sellaisissa eläkeläisissä, jotka yrittävät vielä tehdä jotakin työtä ja eläke heti alenee.

Edellä mainitut kansaneläkejärjestelmän epäoikeudenmukaisuudet heijastuvat välittömästi myös I-korttijärjestelmään aiheuttaen katkeruutta. Maassamme on työkyvyttömyyseläkkeensaajia yhteensä 172 402, joista tukiosaan ja siten myös I-korttiin oikeutettuja 141 974.

Ulkopuolelle I-korttioikeuden jää siis vain 30 428 työkyvyttömyyseläkkeen saajaa, joista huomattava osa on juuri sellaisia, joiden tukiosan saanti estyy puolison ansiotulon vuoksi. Käsityksemme mukaan I-korttien osto-oikeus tulisi laajentaa kaikkiin työkyvyttömyyseläkkeellä oleviin, eikä asiasta koituisi valtiolle kohtuuttomia kustannuksia.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä matka-alennukseen rautateillä oikeuttavan I-kortin myöntämiseksi kaikille työkyvyttömyyseläkkeen saajille?

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Margit Eskman. Aune Salama. Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette marraskuun 16 päivänä 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Margit Eskmanin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 277:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä matka-alennukseen rautateillä oikeuttavan I-kortin myöntämiseksi kaikille työkyvyttömyyseläkkeen saajille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Valtioneuvosto on oikeuttanut Valtionrautatiet maaliskuun 1 päivästä 1970 lukien myymään kyselyssä mainittuja I-kortteja niille työkyvyttömille henkilöille, joille on kansaneläkkeen perusosan lisäksi myönnetty tukiosa. Kortti oikeuttaa sekä meno- että meno- ja paluulippuihin rautateillä 50 %:n alennuksin. Alennuksesta aiheutuva tappio korvataan valtionrautateille valtion varoista. Koko kulumassa olevan vuoden I-korttien myynnin arvioidaan nousevan noin 555 000 markkaan. Rautateille korvattava määrä mainitulta vuodelta on siis samansuuruinen.

Valtioneuvoston tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi vähävaraisten työkyvyttömien henkilöiden tarpeelliset matkat. Valtioneuvoston tiedossa myös oli, että tukiosan saajien tulot ja muu varallisuusasema tutkitaan kansaneläkelaitoksessa ennen tukiosan myöntämistä.

Edellä mainitun I-kortin myyminen 50 %:n suuruisella alennuksella on tarkoitettu sosiaaliseksi eduksi, joka perustuu asianomaisen välttämättömään liikkumistarpeeseen. Jos edunsaajien lukumäärää lisättäisiin kyselyssä tarkoitetulla tavalla, jouduttaisiin huomattavasti poikkeamaan ko. sosiaalisesta yleislinjasta. Tämä olisi lisäksi omiaan herättämään katkeruutta niiden työkyvyttömien keskuudessa, jotka ovat todella vähävaraisia. Mikäli kansaneläkejärjestelmässä tältä osin on joitakin puutteellisuuksia, olisi ne syytä pyrkiä poistamaan mainitusta järjestelmästä. Tällöin valtioneuvoston alussamainittu päätös I-kortin myöntämisestä tulisi sovellettavaksi myös kyselyssä tarkoitettuihin tapauksiin.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 11 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Margit Eskman m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 277:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att alla som erhåller invalidpension skall kunna beviljas I-kort, vilka berättigar till rabatt vid resor med järnväg?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Statsrådet har berättigat statsjärnvägarna att från den 1 mars 1970 sälja de i spörsmålet nämnda I-korten till invalider, vilka utom folkpensionens grunddel också har beviljats dess understödsdel. Kortet berättigar till att lösa antingen tur- eller tur-returbiljetter på järnvägarna med 50 % rabatt. Statsjärnvägarna ersättes av statsmedel för den förlust som rabatten vållar. Försäljningen av I-kort under hela innevarande år beräknas uppgå till ca 555 000 mark. Det belopp som skall ersättas statsjärnvägarna för nämnda år är m.a.o. lika stort.

Statsrådet avsåg att möjliggöra nödvändiga resor för mindre bemedlade invalider. Statsrådet hade sig även bekant att innan folkpensionens understödsdel beviljas, undersöker folkpensionsanstalten mottagares av understödsdel inkomster och övriga förmögenhetsförhållanden.

Försäljningen av ovan nämnda I-kort med 50 % rabatt är avsedd att vara en social förmån, som grundar sig på vederbörandes nödvändiga behov att företaga resor. Om förmånstagarnas antal skulle ökas på det sätt som avses i spörsmålet, skulle man i hög grad avvika från nämnda allmänna sociala linje. Detta skulle dessutom vara ägnat att väcka bitterhet bland de invalider som verkligen är mindre bemedlade. Om några brister härvidlag finnes i folkpensionssystemet, borde de såvitt möjligt avskaffas, varvid statsrådets ovan nämnda beslut om beviljande av I-kort skulle kunna tillämpas också på de fall som avses i spörsmålet.

Helsingfors den 10 december 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Skriftl. spm. nr 278.

Lillqvist: Om olikheterna i folkskollärarnas pensionsförmåner.

Till Riksdagens Herr Talman.

Enligt lagen om statens pensioner (280/66) får en folkskollärare, som gått eller går på pension efter lagens ikraftträdande den 1 januari 1967 pension beräknad på hela sin lön med alla tillägg. Alltså på ett förmånligare sätt än vad som tidigare varit fallet.

De lärare igen som gått på pension under tiden 1. 7. 62—31. 12. 66 har rätt att ansöka om att få sin pension erlagd enligt den nya lagen ifall pensionen uträknad efter densamma stiger till högre belopp än efter den gamla lagen. Därom skulle ingenting vara att anmärka, såvida lön med alla tillägg skulle beaktas som pensionsberättigad inkomst även för denna pensionärsgrupp. Men så är tyvärr inte fallet. Åtminstone arvodet för övertimmarna bortlämnas vid uträkningen av pensionens storlek. Detta har som följd, att lärare som är pensionerade före den 1. 1. 67, har betydligt sämre pensionsförmåner än de, vilka gått på pension efter nämnda datum.

Den tredje gruppen av lärare är de, som pensionerats före 1. 7. 62. De har det allra sämst ställt med sina pensionsförmåner. För deras vidkommande är endast grundlön med ålderstillägg pensionsberättigad lön. Alla arvoden bortlämnas, vilka utgör en betydande del av lärarens inkomst. Dessutom erfordras för denna pensionsärsgrupp minst tio tjänsteår för att de överhuvudtaget skall få pension. Vid sjukpensionering har de ej heller som tjänsteår fått räkna sig tillgodo de återstående åren till pensionsåldern, vilket är möjligt enligt den nya pensionslagen.

Dessa mycket varierande pensionsförmåner för lärare med lika lång tjänstetid och i övrigt med likartade arbetsförhållanden, förorsakar ett stort missnöje och irritation bland ovannämnda pensionärer. Missnöjet måste även anses berättigat, eftersom en pensionerad folkskollärare i vissa fall kan få ca 30 procent högre pension än en kollega med exakt samma arbetsuppgifter och lika lång tjänstetid. Det enda, som skiljer, är att lärare som lyfter betydligt större pension har pensionerats några år senare. Detta kan knappast vara tillräckligt motiv för så stora olikheter i pensionsförmånerna.

På grund av ovan framförda synpunkter framställes med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen vördsamt följande skriftliga spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om de missförhållanden som nu är rådande bland pensionerade folkskollärare på grund av de stora skillnader i pensionsförmånerna för olika tidsperioder, och i så fall,
>
> vad ämnar Regeringen göra i syfte att avlägsna dessa missförhållanden?

Helsingfors den 16 november 1971.

Bror Lillqvist.

Lillqvist: Kansakoulunopettajien eläke-etujen erilaisuudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtion eläkelain (280/66) mukaan kansakoulunopettaja, joka on siirtynyt tai siirtyy eläkkeelle lain tultua voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967, saa eläkkeen, joka lasketaan koko hänen palkastaan kaikkine lisineen, siis edullisemmin kuin aikaisemmin oli asian laita.

Niillä opettajilla taas, jotka ovat siirtyneet eläkkeelle 1. 7. 62 ja 31. 12. 66 välisenä aikana, on oikeus anoa eläkkeensä maksamista uuden lain mukaan, jos sen mukaan laskettu eläke on suurempi kuin vanhan lain mukainen. Tätä vastaan ei olisi mitään huomauttamista, jos palkka kaikkine lisineen otettaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana tulona myös tämän eläkeläisryhmän osalta. Mutta asia ei valitettavasti ole näin. Ainakin ylituntikorvaus jätetään pois laskettaessa eläkkeen suuruutta. Tästä on seurauksena, että ennen 1. 1. 67 eläkkeelle siirtyneellä opettajalla on huomattavasti huonommat eläke-edut kuin niillä, jotka ovat siirtyneet eläkkeelle mainitun päivämäärän jälkeen.

Kolmannen opettajaryhmän muodostavat ne, jotka ovat siirtyneet eläkkeelle aikaisemmin kuin 1. 7. 62. He ovat, mitä eläke-etuihin tulee, kaikkein heikoimmassa asemassa. Heidän osaltaan ainoastaan peruspalkka ikälisineen on eläkkeeseen oikeuttavaa palkkaa. Kaikki palkkiot jätetään pois, mikä merkitsee huomattavaa osaa opettajan tulosta. Sitä paitsi tältä eläkeläisryhmältä vaaditaan vähintään kymmenen palvelusvuotta, jotta siihen kuuluvat ylipäätään saisivat eläkkeen. Sairauden johdosta eläkkeelle siirtyessään he eivät myöskään ole saaneet laskea hyväkseen eläkeikään vielä jäljellä olevia palvelusvuosia, mikä on uuden eläkelain mukaan mahdollista.

Nämä hyvin erilaiset eläke-edut opettajilla, joilla on takanaan yhtä pitkä palvelusaika ja muuten samankaltaiset työolosuhteet, aiheuttavat suurta tyytymättömyyttä ja ärtymystä yllämainittujen eläkeläisten keskuudessa. Tyytymättömyyttä onkin pidettävä oikeutettuna, koska eläkkeellä oleva kansakoulunopettaja tietyissä tapauksissa voi saada n. 30 % suurempaa eläkettä kuin virkatoveri, joka on suorittanut täsmälleen samoja työtehtäviä ja jolla on takanaan yhtä pitkä palvelusaika. Ainoana erona on, että huomattavasti suurempaa eläkettä saava opettaja on siirtynyt eläkkeelle joitakin vuosia myöhemmin. Tämä voi tuskin olla riittävä peruste näin suurille eroille eläke-eduissa.

Yllä esitettyjen näkökohtien perusteella, esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kirjallisen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen niistä epäkohdista, jotka nyt vallitsevat eläkkeellä olevien kansakoulunopettajien kohdalla ja jotka johtuvat suurista eroista eläke-eduissa riippuen eläkkeelle siirtymisen ajankohdasta, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä näiden epäkohtien poistamiseksi?

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Bror Lillqvist.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 16 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Bror Lillqvistin näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 278:

> "Onko Hallitus tietoinen niistä epäkohdista, jotka nyt vallitsevat eläkkeellä olevien kansakoulunopettajien kohdalla ja jotka johtuvat suurista eroista eläke-eduissa riippuen eläkkeelle siirtymisen ajankohdasta, ja jos on, mitä Hallitus aikoo tehdä näiden epäkohtien poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Työntekijäin eläkelain (TEL) tultua voimaan 1. 7. 1962 lukien ryhdyttiin valmistelemaan valtion eläkelainsäädännön uudistusta, jossa otettaisiin huomioon myös yhdenmukaisuus TEL:ssä jo omaksuttuihin periaatteisiin. Uudistettu, valtion eläkelakiin (VEL) perustuva eläkelainsäädäntö tuli voimaan 1. 1. 1967 lukien, mutta lainsäädäntöä sovelletaan takautuvasti 1. 7. 1962 lukien.

Kun myös TEL:ia uudistettiin samanaikaisesti, toteutettiin nämä vastaavat muutokset myös valtion eläkelainsäädännössä. TEL:n mukainen eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyi alunperin säännöllisen työansion perusteella. Säännöksiä muutettiin 1. 1. 1967 lukien siten, että eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyy tosiasiallisen kokonaisansion perusteella.

Vastaava muutos otettiin heti huomioon valtion eläkelainsäädännössä. Täten eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyy niiden eläketapahtumien osalta, jotka ovat sattuneet 1. 7. 1962—31. 12. 1966 välisenä aikana, säännönmukaisesti saadusta ansiosta ja 1. 1. 1967 jälkeen sattuneiden eläketapahtumien osalta palvelussuhteesta saatujen kokonaisansioiden perusteella.

Tästä johtuen nykyisin on siis olemassa kysymyksessä tarkoitetut kolme ryhmää: ennen 1. 7. 1962, 1. 7. 1962—31. 12. 1966 välisenä aikana ja 1. 1. 1967 jälkeen eläkkeelle siirtyneet.

Niin kuin edellä on esitetty, kysymyksessä ei ole epäkohta vaan eläkelainsäädännön kehittyminen ja muuttuminen. Vastaavassa asemassa ovat valtion eläkelainsäädännön piiriin kuuluvien ohella myös kunnallisen eläkejärjestelmän sekä TEL:n piirissä olevat.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 16 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Bror Lillqvist ställda spörsmål nr 278:

> "Är Regeringen medveten om de missförhållanden som nu är rådande bland pensionerade folkskollärare på grund av de stora skillnader i pensionsförmånerna för olika tidsperioder, och i så fall,
> vad ämnar Regeringen göra i syfte att avlägsna dessa missförhållanden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Efter det lagen om pension för arbetstagare (APL) trätt i kraft räknat från 1. 7. 1962 började man bereda en revision av statens pensionslagstiftning, varvid även konformiteten i fråga om de redan i APL omfattade principerna skulle beaktas. Den på basen av statens pensionslag (StPL) reviderade pensionslagstiftningen trädde i kraft räknat från 1. 1. 1967, men lagstiftningen tillämpas retroaktivt från 1. 7. 1962.

Då även APL samtidigt förnyades, genomfördes motsvarande ändringar även i statens pensionslagstiftning. Den enligt APL pensionsgrundande lönen bestämdes ursprungligen på basen av den regelbundna arbetsförtjänsten. Stadgandena ändrades räknat från 1. 1. 1967 så, att den pensionsgrundande lönen bestämmes på basen av den verkliga totalförtjänsten.

Motsvarande ändring beaktades omedelbart i statens pensionslagstiftning. Sålunda bestämmes den pensionsgrundande lönen beträffande pensionsfall som inträffat under tiden 1. 7. 1962—31. 12. 1966 enligt regelbunden förtjänst och för pensionsfall som inträffat efter 1. 1. 1967 på basen av totalförtjänsterna i tjänsteförhållande.

På grund härav finns således de i spörsmålet avsedda tre grupperna: personer som uppförts på pensionsstat före 1. 7. 1962, 1. 7. 1962—31. 12. 1966 och efter 1. 1. 1967.

Så som ovan anförts, är här icke fråga om något missförhållande, utan om utvecklande och förändring av pensionslagstiftningen. En motsvarande ställning intar utom de personer som berörs av statens pensionslagstiftning även de som hör till det kommunala pensionssystemet och APL.

Helsingfors den 21 december 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Skriftl. spm. nr 279.

Melin: Om utredning angående statens möjligheter att delta i byggnadskostnaderna för Helsingfors metro.

Till Riksdagens Herr Talman.

Skötseln av trafiken, främst den kollektiva trafiken, i Helsingforsnejden har år för år försvårats. Trafikstockningarna är ett dagligt faktum, som leder till att den tid som åtgår till resor från och till arbetsplatsen för många redan nu är oskäligt lång. Samtidigt borde som realistiskt faktum konstateras att basen för planeringen av Helsingforsnejdens kollektiva trafik borde vara den av Helsingfors valda spårtrafiklösningen eller med andra ord metron. Om så gjordes, skulle hela stadsnejden ha ett gemensamt basnät av spårtrafik till vilket sedan andra kommunikationsmedel såsom Statsjärnvägarnas lokaltrafik ändamålsenligt skulle anknytas. Det torde inte vara nationalekonomiskt förmånligt att i Helsingforsnejden flera olika system för kommunikationsväsendet skulle tillåtas som grund för planeringen.

Helsingfors stadsfullmäktiges metrobeslut av den 7 maj 1969 var ett viktigt steg mot lösningen av kollektivtrafikens problem, inte enbart i Helsingfors utan i hela stadsnejden. Vid fattandet av detta beslut hade Helsingfors stad också viljan att rädda Helsingfors stad med dess värden undan följderna av det alltjämt ökande bilbeståndet och göra staden människovänligare samtidigt som farorna av föroreningen av omgivningen även beaktades. Detta beslut innebär även bindandet av stora investeringar för många år framåt. Kostnadsförslaget för metrons första skede i Helsingfors, sträckningen Kampen—Botbyhöjden, som omfattar ca 12 km, stiger enligt prisnivån våren 1970, till 355 milj. mk, vilket innebär ca 700 mk per invånare i Helsingfors (Obs! ej skattebetalare).

Då det av Helsingfors valda metrosystemet tas som grund för planeringen av den kollektiva trafiken i hela nejden, såsom man gjort i de andra huvudstäderna i de nordiska länderna, skulle spårtrafikens basnät i Helsingforsnejden om kanske 20 år omfatta ca 50 km dubbelspår och närmare 40 metrostationer. Så vore även grundproblemet av den kollektiva trafiken i Helsingfors grannkommuner löst. Enligt nuvarande preliminära kostnadsberäkning för hela nejdens metronät stiger kostnaderna enligt prisnivån av maj 1970 till ca 1 500 milj. mk. I denna summa ingår förutom banor, stationer och vagnar även kostnaderna för byggandet av depåer.

Om man beaktar att metron utgör en väsentlig del av hela Helsingforsnejdens trafiksystem, är det naturligt att behovet att bygga ut vägnätet minskar, så snart metron börjar fungera med full effekt. Staten är enligt lag tvungen att delta i utbyggnaden av vägnätet, men deltar däremot inte i kostnaderna för metron. En metrobana är dock helt jämförbar med en motorväg — den är ett alternativt sätt att lösa vissa trafikproblem —, varför statens deltagande i byggandet av landets huvudstads metronät kan anses vara både motiverat och skäligt.

Utländska exempel visar att statens deltagande i kostnaderna för metroleder nästan överallt är en regel. I Stockholm deltar sålunda staten i byggnadskostnaderna för de egentliga metrobanorna till 95 %, vilket innebär ca 50 % av metrons totala kostnader. I Hamburg är Förbundsrepublikens andel ca 50 % av banans kostnader, d.v.s. ca 25 % av de totala kostnaderna. I USA står staten för 75 % av den omfattande metron i San Francisco-regionen.

Man bör vidare komma ihåg, att av skatter och avgifter som uppbärs av biltrafiken i Helsingforsnejden, endast en bråkdel återgår till förnyandet eller utbyggande av vägnätet i denna region.

Med hänvisning till det ovan sagda, får jag till vederbörande medlem av statsrådet med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen ställa följande spörsmål:

Är Regeringen beredd att företa en utredning om statens möjligheter att delta i byggnadskostnaderna för Helsingfors metro?

Helsingfors den 17 november 1971.

Ingvar S. Melin.

Kirj. ksm. n:o 279. *Suomennos.*

Melin: Valtion osallistumismahdollisuuksista Helsingin metron rakentamiskustannuksiin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Liikenteen, etenkin julkisen liikenteen hoito Helsingin seudulla on vuosi vuodelta vaikeutunut. Liikenneruuhkat ovat jokapäiväinen tosiasia, mistä johtuu, että työpaikalle ja sieltä takaisin matkustamiseen kuluva aika on monien osalta nyt kohtuuttoman pitkä. Samanaikaisesti olisi realistisena tosiasiana todettava, että Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelun perustana tulisi olla Helsingin kaupungin valitsema raideliikenneratkaisu, eli toisin sanoen metro. Mikäli näin tehtäisiin, koko kaupunkiseudulla olisi yhteinen raideliikenteen perusverkko, johon sitten muut kuljetusmuodot kuten Valtion rautateiden paikallisliikenne tarkoituksenmukaisesti liitettäisiin. Ei liene kansantaloudellisesti järkevää ottaa Helsingin seudulla useita eri liikennejärjestelmiä suunnittelun perustaksi.

Helsingin kaupunginvaltuuston 7 päivänä toukokuuta 1969 tekemä metropäätös oli tärkeä askel joukkoliikenteen ongelmien ratkaiseniseksi paitsi itse Helsingissä, myös kaupungin ympäristössä. Tämän päätöksen yhteydessä Helsingin kaupunki tahtoi myös pelastaa kaupungin arvoineen yhä lisääntyvän automäärän vaikutuksilta ja tehdä kaupungin ihmisystävällisemmäksi samalla kun ympäristön saastumisvaara myös otettiin huomioon. Tämä päätös tietää myös sitoutumista suuriin investointeihin monniksi vuosiksi eteenpäin. Helsingin metron ensimmäisen vaiheen — välillä Kamppi—Puotinharju, pituudeltaan 12 km — kustannusarvio on kevään 1970 hintatason mukaan 355 miljoonaa markkaa, mikä merkitsee noin 700 mk Helsingin jokaista asukasta kohden (Huom. ei veronmaksajaa).

Otettaessa Helsingin valitsema metrojärjestelmä perustaksi koko seudun joukkoliikenteen suunnittelulle, kuten muissa pohjoismaisissa pääkaupungeissa on tehty, raideliikenteen perusverkko olisi Helsingin seudulla ehkä kahdenkymmenen vuoden kuluttua pituudeltaan noin 50 km kaksoisraidetta ja lähes 40 metroasemaa. Niin olisi joukkoliikenteen perusongelma myös Helsingin naapurikuntien osalta ratkaistu. Nykyisen alustavan kustannusarvion mukaan koko seudun metroverkon kustannukset toukokuun 1970 hintatason mukaan nousevat noin 1 500 miljoonaan markkaan. Tähän rahamäärään sisältyy ratojen, asemien ja vaunujen lisäksi myös varikkojen rakennuskustannukset.

Jos otetaan huomioon, että metro on olennainen osa koko Helsingin seudun liikennejärjestelmää, on luonnollista, että tieverkon laajentamisen tarve pienenee heti, kun metro alkaa toimia täysitehoisesti. Lain mukaan valtion on pakko osallistua tieverkon laajentamiseen, mutta sitävastoin se ei osallistu metron kustannuksiin. Metroratoja voidaan kuitenkin täysin verrata moottoritiehen — se on vaihtoehtoinen keino tiettyjen liikenneongelmien ratkaisemiseksi —, joten valtion osallistumista maan pääkaupungin metroverkon rakentamiseen voi pitää sekä perusteltuna että kohtuullisena.

Ulkomaiset esimerkit osoittavat, että valtion osallistuminen metroreittien kustannuksiin miltei kaikkialla on sääntönä. Niinpä valtio Tukholmassa osallistuu varsinaisten metroratojen rakennuskustannuksiin 95 prosenttisesti, mikä merkitsee noin 50 % metron kokonaiskustannuksista. Hampurissa Liittotasavallan osuus on noin 50 % radan kustannuksista, ts. noin 25 % kokonaiskustannuksista. USA:ssa valtio vastaa 75 prosenttisesti San Fransiscon seudun laajan metron kustannuksista.

Edelleen on muistettava, että Helsingin seudulla verojen ja maksujen muodossa autoliikenteeltä kerättävistä varoista vain murto-osa palautuu tälle alueelle tieverkon uudistamista tai laajentamista varten.

Edelläesitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymykseen:

Onko Hallitus valmis suorittamaan selvityksen valtion mahdollisuuksista osallistua Helsingin metron rakentamiskustannuksiin?

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1971.

Ingvar S. Melin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne N:o 1662 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ingvar S. Melinin näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus valmis suorituttamaan selvityksen valtion mahdollisuuksista osallistua Helsingin metron rakentamiskustannuksiin?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysyjän kanssa voi olla yhtä mieltä siitä, että metro on olennainen osa Helsingin seudun liikennejärjestelmää ja että Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelun perustana tulisi olla raideliikenneratkaisu. Kysyjän kanssa ei kuitenkaan voi olla yhtä mieltä siitä, että Helsingin kaupungin valitsema metrojärjestelmä otettaisiin perustaksi koko Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelulle. Helsingin kaupungin ja sen ympäristöalueiden liikenteen hoitamiseen tarvitaan metroa mutta sen lisäksi siihen tarvitaan myös teillä, kaduilla ja rautateillä hoidettavaa liikennettä. Työn-, vastuunsekä kustannusten jako eri liikennemuotojen sekä valtion ja asianomaisten kuntien kesken tulisi olla tasapuolinen ja tarkoituksenmukainen.

Helsingin seudun joukkoliikenteen hoitaminen on kunnille suuri taloudellinen rasitus, mutta myös valtio osallistuu siihen merkittävällä panoksella. Tie- ja vesirakennuslaitos on viime vuosikymmenen loppupuoliskolla käyttänyt yleisten teiden tekemiseen Helsingin seudulla (Helsingin kaupunki ja maalaiskunta, Espoo ja Kauniainen) varoja vuosittain 10—16 milj. markkaa. Alustavien arvioiden mukaan on tielaitoksen investointitarve Helsingin seudulla vuosina 1972—1985 noin 400 milj. markkaa.

Rautatieinvestointeina valtio on osallistunut ja tulee lähivuosina osallistumaan huomattavassa määrin Helsingin seudun joukkoliikenteen investointeihin. Valtionrautateiden toimesta ylläpidetään Helsingin seudulla ja Helsingin kaupungin alueella joukkoliikennettä kahdella ja tulevaisuudessa kolmella suunnalla. Rautatieliikenteen kehittämiseksi valtio on suorittanut viime vuosina suuria investointeja Helsingin lähiliikenteen kehittämiseksi rataosilla Helsinki—Kirkkonummi ja Helsinki—Riihimäki. Investointien määrä on ollut vuosina 1966—1970 noin 88 milj. markkaa ja vuosina 1971—1977 se tullee olemaan noin 215 milj. markkaa kuluvan vuoden hintatasolla mitattuna. Huomattavana kohteena on mainittava Huopalahden—Martinlaakson rautatie, joka valmistuu vuonna 1974 ja jonka investointikustannuksiin osallistuvat sekä valtio että Helsingin kaupunki ja maalaiskunta (tuleva Vantaan kauppala).

Helsingin ja sen ympäristöalueiden liikenteen hoitamisessa valtio ei suinkaan ole ollut toimeton eikä se tule olemaan sitä vastaisuudessakaan. Hallituksella ei ole mitään sitä vastaan, että suoritetaan selvitys valtion mahdollisuuksista osallistua Helsingin metron rakentamiskustannuksiin, mutta samassa yhteydessä olisi laajemmin selvitettävä, mikä yleensä on oleva työn-, vastuun- ja kustannusten jako valtion ja kuntien kesken liikenteen hoitamisessa. Ongelmat tällä hetkellä ovat suurimmat Helsingin seudulla, mutta tulevaisuudessa samanlaisia ongelmia voi esiintyä muuallakin. Suoritettavaa selvitystä ei ole syytä rajoittaa koskemaan vain Helsingin metron rahoitusta vaan selvityksen kohteena tulisi olla yleiset perusteet liikenteen hoitamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisesta valtion ja kuntien kesken.

Helsingissä joulukuun 22 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1662 av den 18 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Ingvar S. Melin ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen beredd att företa en utredning om statens möjligheter att delta i byggnadskostnaderna för Helsingfors metro?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Jag kan dela spörsmålsställarens uppfattning i det avseende, att metron utgör en väsentlig del av Helsingforsregionens trafiksystem och att spårtrafiklösningen bör läggas till grund för planeringen av den kollektiva trafiken i Helsingforsregionen. Däremot kan jag icke dela spörsmålsställarens uppfattning i det avseendet, att det metrosystem, som Helsingfors stad bestämt sig för, skulle läggas till grund för planering av den kollektiva trafiken i hela Helsingforsregionen. För att sköta trafiken i Helsingfors stad och omgivande områden behöves metro men dessutom trafik som kräver vägar, gator och järnvägar. Fördelningen av arbete, ansvar och kostnader mellan de olika trafikformerna samt mellan staten och vederbörande kommuner borde vara rättvis och ändamålsenlig.

Skötseln av den kollektiva trafiken i Helsingforsregionen är för kommunerna en stor ekonomisk belastning, men även staten gör häri en betydande insats. Väg- och vattenbyggnadsväsendet har under senare hälften av sistlidna årtionde för byggande av allmänna vägar i Helsingforsregionen (Helsingfors, Helsinge, Esbo och Grankulla) årligen använt 10—16 milj. mk. Enligt preliminära beräkningar är vägväsendets investeringsbehov i Helsingforsregionen under åren 1972—1985 omkring 400 milj. mark.

I betydande grad har staten med järnvägsinvesteringar deltagit och kommer under de närmaste år att deltaga i investeringarna för den kollektiva trafiken i Helsingforsregionen. Genom statsjärnvägarnas försorg upprätthålles i Helsingforsregionen och på Helsingfors stads område kollektiv trafik i två riktningar och i framtiden i tre riktningar. För utvecklande av järnvägstrafiken har staten under de senaste åren gjort stora investeringar för att utveckla Helsingfors närtrafik på bandelarna Helsingfors—Kyrkslätt och Helsingfors—Riihimäki. Investeringarnas belopp har under åren 1966—70 varit omkring 88 milj. mk och kommer under åren 1971—1977 att vara omkring 215 milj. mk, mätt enligt med innevarande års prisnivå. Såsom ett betydande objekt måste nämnas järnvägen Hoplaks—Mårtensdal, som blir färdig år 1974 och i vars investeringskostnader deltar såväl staten som Helsingfors och Helsinge (den blivande Vanda köping).

I skötseln av trafiken i Helsingfors och omgivande områden har staten ingalunda varit overksam och kommer icke heller att vara det i framtiden. Regeringen har ingenting emot, att man utreder möjligheterna att staten deltar i kostnaderna för byggandet av Helsingfors metro, men i detta sammanhang borde grundligare utredas, hurudan fördelningen av arbete, ansvar och kostnader skall vara mellan stat och kommuner vid skötseln av trafik. För närvarande är problemen störst i Helsingforsregionen, men i framtiden kan likadana problem förekomma även annanstans. Det är icke skäl att begränsa den utredning som skall företagas till att omfatta endast finansieringen av Helsingfors metro utan föremål för utredningen borde vara de allmänna principerna för fördelning mellan stat och kommuner av de kostnader, som orsakas av skötseln av trafiken.

Helsingfors den 22 december 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 280.

Vilponiemi: Asuntoedun verotuksen poistamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Asuntoedun verotuksen epäoikeudenmukaisuudesta on keskusteltu useiden vuosien ajan. Kohtuuttomana tätä verotuksen muotoa pitävät erityisesti sellaiset omakotitalon tai asuntoosakkeen omistajat, jotka ovat asuntonsa hankkineet yksinomaan oman perheensä käyttöön ja jotka ovat jo maksaneet verot ansaitessaan asunnon hankkimiseen käytetyt varat tai maksettavaksi tulevat lainamenot. Erityisesti alemmissa tuloluokissa asuntoedun verotus on omiaan vain lisäämään ennestäänkin korkeita asumiskustannuksia.

Eduskunta kiinnitti asiaan huomiota viimeksi syksyllä 1969 käsitellessään hallituksen esitystä laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta. Tällöin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä lausuttiin valiokunnan tulleen sellaiseen käsitykseen, että hallituksen tulisi tutkia toimenpiteitä asuntoedun verotuksen helpottamiseksi sekä vuokrakulujen kohtuulliseksi vähennysoikeuden sallimiseksi verotuksessa. Huojennuksen tulisi määräytyä verovelvollisen veronalaisten tulojen määrän perusteella siten, että vähennys kohdistuisi lähinnä alemmissa veroluokissa verotettavien asuntokuluihin. Toistaiseksi hallituksen taholta ei ole ryhdytty toimenpiteisiin kyseisten epäkohtien poistamiseksi. Asuntoedun verotus on siinä määrin kohtuuton verotuksen muoto, että siitä olisi mitä pikimmin luovuttava.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kohtuuttoman asuntoedun verotuksen poistamiseksi?

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Väinö Vilponiemi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä marraskuuta 1970 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Väinö Vilponiemen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 280:

> "Milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kohtuuttoman asuntoedun verotuksen poistamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Verotuksen yksinkertaistamistoimikunta käsitteli mietinnössään (Komiteanmietintö 1969: B 12) laajasti asuntoedun verottamiseen liittyviä kysymyksiä. Toimikunnan mietintöä tarkistamaan asetettu perheverotuksen tarkistamistoimikunta (Komiteanmietintö 1970: B 69) on pääosiltan yhtynyt verotuksen yksinkertaistamistoimikunnan ehdotuksiin, mutta on kuitenkin tehnyt niihin eräitä muutoksia. Mietinnöissä todetaan että omasta tai osakeyhtiön osakkaana tai osuuskunnan jäsenenä hankitusta asunnosta saatava etu on asuntoon sijoitetun pääoman tuottoa, joka voidaan rinnastaa muuhun pääomatuloon. Lisäksi todetaan, että asuntoedun verotuksesta luovuttaessa saisivat tästä suusimman hyödyn suurituloiset, mikä taas johtuu verotuksen progressiivisuudesta. Tällä perusteella on päädytty siihen lopputulokseen, että verorasitus voidaan jakaa oikeudenmukaisesti vain, jos asuntoetua pidetään veronalaisena tulona.

Toimikunnat ehdottavatkin nykyisen asuntoedun verottamisen korvaamista ns. tuottoprosenttijärjestelmän mukaisella verotuksella. Tämän mukaan asuntokiinteistön veronalaisena tulona pidettäisiin laissa vahvistetun prosenttiluvun osoittamaa osaa kiinteistön verotusarvosta. Tuottoprosenttijärjestelmää sovellettaisiin sekä omakotitaloihin, joiden huoneistojen pinta-alasta vähintään puolta käytetään omistajan tai hänen perheensä asuntona, että myös asunto-osakeyhtiöiden ja asunto-osuuskuntien omistamiin kiinteistöihin, milloin kiinteistön huoneistojen pinta-alasta vähintään 70 % kuuluu huoneistoihin, joihin osakkeenomistajilla tai jäsenillä on yhtiöjärjestyksen tai osuuskunnan sääntöjen nojalla hallintaoikeus. Velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot saataisiin vähentää muusta tulosta näistä vähennyksistä yleensä voimassa olevien säännösten mukaan. Perheverotuksen tarkistamistoimikunta ehdotti asuntotulon verottamista koskevan lain mukaisen tulon säätämistä veronalaiseksi vain kunnallisverotuksessa. Perusteluina on esitetty, että koska kiinteistöistä aiheutuu kunnille erityisiä menoja ja rasituksia ja kuntien verotuspohja on muutenkin varsin kapea, olisi asianmukaista säätää asuntotuloverosta kunnallinen vero.

Asuntotulon verottamista koskeva edellä tarkoitettu ehdotus sisältyy luonnollisten henkilöiden kokonaisverouudistukseen, joka on ollut edellisen hallituksen ministerivaliokunnan käsiteltävänä. Asiaa ei ole nykyisessä hallituksessa käsitelty, mutta tarkoituksena on, että kokonaisuuteen liittyen selvitetään vielä asuntotulon verottamista koskevan lakiehdotuksen toteuttamisen vaikutuksia. Välttämättä ehdotuksen ei kuitenkaan tarvitse liittyä verotuksen kokonaisuudistukseen.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Väinö Vilponiemi ställda spörsmål nr 280:

> "När ämnar Regeringen skrida till åtgärder för frångående av den oskäliga beskattningen av bostadsförmån?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Kommissionen för uppgörande av förslag till förenkling av beskattningen har i sitt betänkande (Kommittébetänkande 1969: B 12) vidlyftigt behandlat frågor som ansluter sig till beskattningen av bostadsförmån. Den för justering av sagda kommissions betänkande tillsatta kommissionen för revidering av familjebeskattningen (Kommittébetänkande 1970: B 69) har i huvudsak förenat sig om de av kommissionen för uppgörande av förslag till förenkling av beskattningen gjorda förslagen, men likväl gjort en del ändringar i dem. I betänkandena konstateras, att förmånen av egen bostad eller av bostad som man anskaffat i egenskap av delägare i aktiebolag eller medlem av andelslag utgör avkastning av det kapital som investerats i bostaden och kan jämställas med annan kapitalinkomst. Ytterligare konstateras, att om man skulle avstå från att beskatta bostadsförmån, skulle de som har stora inkomster draga den största nyttan härav, vilket åter beror på beskattningens progressivitet. På grund härav har man kommit till det slutresultatet, att skattebördan kan fördelas rättvist endast om bostadsförmånen bibehålles såsom skattepliktig inkomst.

Helsingfors den 20 december 1971.

Kommissionerna föreslår, att beskattningen av den nuvarande bostadsförmånen skulle ersättas med en beskattning enligt det s.k. avkastningsprocentsystemet. Enligt detta skulle såsom bostadsfastighets skattepliktiga inkomst anses den del av fastighetens beskattningsvärde som ett i lag fastställt procenttal anger. Avkastningsprocentsystemet skulle tillämpas såväl på egnahemshus, i vilka av lägenheternas areal minst hälften användes såsom bostad för ägaren eller hans familj, som på av bostadsaktiebolag och bostadsandelslag ägda fastigheter, då av arealen av fastighetens lägenheter minst 70 % hör till lägenheter, till vilka aktieägare eller medlemmar har besittningsrätt med stöd av bolagsordningen eller andelslagets stadgar. Räntor på lån samt index- och kursförluster skulle få avdragas från annan inkomst enligt de stadganden som i allmänhet gäller angående dessa avdrag. Kommissionen för revidering av familjebeskattningen föreslog att det skulle stadgas, att inkomst enligt lag rörande beskattning av bostadsinkomst skulle vara skattepliktig endast vid kommunalbeskattningen. Såsom motiv har anförts, att emedan kommunerna åsamkas särskilda utgifter och besvär av fastigheter, och kommunernas beskattningsunderlag även annars är rätt litet, skulle det vara motiverat att stadga, att bostadsinkomstskatten skulle vara en kommunal skatt.

Ovan avsedda förslag rörande beskattning av bostadsinkomst ingår i totalrevisionen av beskattningen av fysiska personer, vilken behandlats av ett ministerutskott inom den föregående regeringen. Saken har icke behandlats av den nuvarande regeringen, men avsikten är, att i anslutning till helheten skall utredas även vilken inverkan verkställande av lagförslaget om beskattning av bostadsinkomst skulle ha. Förslaget behöver dock icke nödvändigtvis ansluta sig till totalrevisionen av beskattningen.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Taipale: Suojelupoliisin toiminnasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosien oikeusturvakeskustelussa on eräänä tärkeänä puheenaiheena ollut yksityisten kansalaisten oikeusturva erilaisten kortistojen ja lausunnonantojen yhteydessä. Suojelupoliisin osuutta eräänä kansalaisten oikeusturvaa loukkaavana laitoksena on samanaikaisesti sivuttu.

Suojelupoliisin apulaispäällikön julkisuuteen antamien tietojen mukaan Suojelupoliisin kortistoissa on tietoja yli 100 000 kansalaisesta. Suojelupoliisi on antanut lisäksi vuosittain viime vuosina noin 25—30 000 lausuntoa yksityishenkilöistä ja lähes parisataa lausuntoa tiedustelluista yhdistyksistä. Samoin ainakin vuosina 1965—67 on suojelupoliisi antanut lausuntoja palvelukseen pyrkivistä eri viranomaisille 855—980 kappaletta vuosittain.

Suojelupoliisin tehtäviin kuuluu nykyisin valvoa ja saattaa ilmi sellaiset hankkeet, jotka kohdistuvat:

— valtion itsenäisyyteen (maanpetoksellinen eli vakoilutoiminta)

— laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan (valtiopetoksellinen toiminta)

— yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen (johon pitkäaikaisen porvarillisen perinteen johdosta on tulkittu kuuluvan mm. lakot ja mielenosoitukset!).

Ne menetelmät, joilla suojelupoliisi toimintaa harjoittaa ja mihin seikkoihin se erityisesti kiinnittää huomiota sekä kortistoinnin tai pikemmin lausunnonantojen laajuus käy ilmi sen viime vuoden vuosikertomuksesta.

"Suojelupoliisin vahvuudessa ja kokoonpanossa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia. Suojelupoliisin palveluksessa on ollut yhteensä kahdeksan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön palkkaamaa virastotyöntekijää, jotka ovat olleet sijoitettuina Oulun, Tampereen, Lappeenrannan ja Turun piiritoimistoihin sekä Kemin, Porin, Kajaanin ja Vaasan edustustoihin.

I Valtakunnan itsenäisyyttä vastaan kohdistuneet hankkeet ja muu vakoiluun viittaava toiminta.

Vakoilu.

Tammikuun 12 päivänä ilmoittautui suojelupoliisin pääosastolla Vieremäeltä kotoisin oleva maanviljelijä , joka oli palannut ulkomailta Suomeen, haluten selvittää asiansa viranomaisille.

oli osallistunut maanpetoksesta tuomitun kanssa vuonna 1952 partiomatkaan Neuvostoliiton puolelle vieraan valtion laskuun.

tuomittiin Helsingin hovioikeuden kesäkuun 17 päivänä antamalla päätöksellä 10 kuukaudeksi kuritushuoneeseen ja menettämään valtiolle rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn. Tuomio on ehdollinen 3 vuoden koetusajalla.

Kesäkuun 23 päivänä palasi USA:sta kotimaahan vuonna 1953 Suomesta poistunut vieremäkeläinen autonkuljettaja , jonka suojelupoliisi epäili suorittaneen vieraan valtion toimesta vuonna 1952 niinikään partiomatkan Neuvostoliiton puolelle yhdessä turkulaisen työmies kanssa. Suomesta poistunut on edelleen ulkomailla. Suomeen palattuaan oli halukas selvittämään asiansa viranomaisille.

tuomittiin Itä-Suomen hovioikeuden joulukuun 30 päivänä antamalla päätöksellä 10 kuukaudeksi kuritushuoneeseen ja menettämään valtiolle rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn. Tuomio on ehdollinen 3 vuoden koetusajalla.

Toukokuun 24 päivänä havaittiin Porissa, Mäntyluodon edustalla poliisiveneestä kauempana merellä sukellusvenettä muistuttava esine, joka oli 3—4 sekunnin kuluttua havaintohetkestä painunut näkymättömiin. Vastaavanlainen havainto oli tehty muutamia päiviä aikai-

semminkin Merikarvian ja Ouran saaristojen välillä. Merivartioston ja ilmavoimien tehostetusta tarkkailusta huolimatta ei havainnoille saatu vahvistusta.

Syyskuun 5 päivänä kello 22.30 havaitsi Kainuun rajavartioston Karttimon 2-miehinen partio rajamerkki 747 tornista, että Suomen puolelta oli annettu morsemerkkejä muistuttavaa valovilkutusta Neuvostoliiton suuntaan ja sieltä oli vastattu samantapaisin merkein. Valomerkkien anto oli lopetettu Suomen puolelta kello 23.10 ja Neuvostoliiton puolelta kello 23.49. Merkkejä ei oltu pystytty tulkitsemaan eikä niiden antajaa oltu tavoitettu koirapartionkaan avulla.

II Rajatapahtumat.

Luvattomat rajanylitykset.

Kertomusvuoden aikana tuli suojelupoliisin tietoon yhteensä 20 luvatonta rajanylitystä Suomesta Neuvostoliittoon ja 1 luvaton rajanylitys Neuvostoliitosta Suomeen. Luvattomasti rajan ylittäneistä oli 20 Suomen kansalaisia ja 1 Neuvostoliiton kansalainen.

Näitten lisäksi todettiin 4 luvatonta rajanylitystä Suomesta Neuvostoliittoon, joiden tekijöistä ei ole saatu selkoa.

Luvattomasti rajan ylittäneistä Suomen kansalaisista asetettiin syytteeseen 11 henkilöä. Syytteeseen asetetut on tuomittu 10—20 päivän päiväsakkoihin.

Luvaton liikkuminen rajavyöhykkeellä.

Kertomusvuoden aikana meni itäiselle rajavyöhykkeelle luvattomasti yhteensä 118 henkilöä. Näistä oli Suomen kansalaisia 70, Ruotsin 2, Norjan 1, Tanskan 2, Länsi-Saksan 25, Sveitsin 6, Italian 2, Ranskan 2, Espanjan 3, Japanin 2 ja Yhdysvaltain 3.

Luvattomasti rajavyöhykkeelle menneistä asetettiin syytteeseen 43 suomalaista sekä 7 ulkomaalaista. Muiden kohdalla ei ole katsottu aiheelliseksi ryhtyä syytetoimiin. Syytteeseen asetetut on yleensä tuomittu 5—10 päivän päiväsakkoihin.

Luvaton kalastaminen Neuvostoliiton aluevesillä.

Kertomusvuoden aikana yhteensä 8 suomalaista kalastusalusta ylitti luvattomasti Neuvostoliiton aluevesirajan. Neuvostoliiton viranomaiset ottivat näistä kiinni 5 alusta.

Luvattomasti Neuvostoliiton aluevesillä kalastaneiden alusten miehistöön kuuluneista on asetettu syytteeseen 7 Suomen kansalaista luvattomasta valtakunnan rajan ylittämisestä. Syytteeseen asetetut on tuomittu yleensä 10—20 päivän päiväsakkoihin.

Neuvostoliiton viranomaisten toimesta Neuvostoliitosta Suomeen luovutetut henkilöt.

Kertomusvuoden aikana Neuvostoliiton rajaviranomaiset luovuttivat Suomen viranomaisille yhteensä 34 Suomen kansalaista, joilta oli kadonnut tai varastettu henkilöllisyyspaperit heidän ollessaan seuramatkalla Neuvostoliitossa.

Uskonnollisen kirjallisuuden salakuljetusyritykset Neuvostoliittoon.

Kertomusvuoden aikana palauttivat Neuvostoliiton rajaviranomaiset Suomen viranomaisille neuvostoliittolaisilta tullitarkastusasemilta yhteensä 27 suomalaista, 2 ruotsalaista ja 2 englantilaista henkilöä, jotka olivat yrittäneet salakuljettaa uskonnollista kirjallisuutta Neuvostoliittoon. Suoritetuissa puhutteluissa ko. henkilöt eivät ole suostuneet kertomaan kirjojen alkuperää, vaan ovat kertoneet yrittäneensä viedä kirjat Neuvostoliittoon uskonnollisen vakaumuksen vuoksi.

III Ulkomaisista matkaseurueista Suomessa kadonneet henkilöt.

Suojelupoliisin saaman tiedon mukaan katosi kertomusvuoden aikana Suomessa käyneistä matkaseurueista 1 Unkarin kansalainen, 1 Bulgarian kansalainen, 1 Tsekkoslovakian kansalainen ja 6 Romanian kansalaista.

Kukaan kadonneista henkilöistä ei ole ottanut Suomessa yhteyttä viranomaisiin, eikä heitä ole Suomessa tavattu.

IV Valtakunnan laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan kohdistuvat hankkeet.

Mielenosoitukset.

Yhdysvaltain Vietnamin politiikkaa vastaan suunnatut mielenosoitukset muodostivat kerto-

musvuoden aikana suurimman mielenosoitusryhmän, mutta huomiotaherättävimpinä mielenosoituksina voidaan pitää Iranin Shaahin valtiovierailua kohtaan suunnatut mielenosoitukset 22—26. 6. 1970 välisenä aikana. Muitakin mielenosoituksia esiintyi, mutta niissä ei yleensä tapahtunut järjestyshäiriöitä.

Yleistä järjestystä häirinneistä mielenosoituksista mainittakoon amerikkalaisten astronauttien kunniaksi Helsingissä, Porthanian suuressa luentosalissa järjestetyn tiedotustilaisuuden yhteydessä 27. 2. 1970 Helsingin FNL-komitean järjestämää mielenosoitusta. Tilaisuuden aikana nostivat noin 20 mielenosoittajaa punaisia vaatteita luentosalin seinustalle, joukossa oli myös joitakin FNL:n lippuja. Kankaissa oli englanninkielisiä, USA:n vastaisia tekstejä. Paikalla ollut noin 1 000 henkilön joukko paheksui äänekkäästi mielenosoittajien toimintaa, mutta useiden kehotusten ja tilaisuuden järjestelystä vastanneen professorin pyynnöstä huolimatta mielenosoittajat jäivät saliin. Mielenosoitus ei vaikuttanut astronautteihin millään tavoin.

Toukokuun 8 päivänä järjesti Tricont mielenosoituksen Helsingissä Yliopiston pienessä juhlasalissa Senegalin presidentti Leopold Senghoria vastaan hänen ollessaan valtiovierailunsa aikana siellä pitämässä esitelmää. Tilaisuudessa oli myös läsnä presidentti Kekkonen. Esitelmänsä aikana presidentti Senghor joutui mielenosoittajien keskeyttämäksi, kun 2 mielenosoittajaa lähti ryntäämään kohti puhujakorokketta ja presidentti Senghoria. Nämä saatiin kuitenkin pysäytettyä ja poistettua salista. Noin 20 mielenosoittajaa piti lisäksi erilaisia julisteita ylhäällä esitelmän aikana. Julisteissa sanottiin presidentti Senghorin olevan maansa petturi ja Ranskan marionetti.

Iranin Shaahin vierailun yhteydessä 22—26. 6. 1970 järjestettiin eri puolilla Helsinkiä sekä Espoossa ja Rovaniemellä mielenosoituksia, jotka alunperin oli tarkoitettu itse shaahia ja Persiaa vastaan Persian kansan puolesta, mutta jotka loppuvaiheessa suuntautuivat melkein yksinomaan poliisia ja tämän toimintaa vastaan.

Maanantaina 22. 6. 70 järjestettiin suurehko mielenosoitus Helsingin kauppatorilla klo 17.00 alkaen. Tilaisuudessa, johon otti osaa noin 200 henkilöä, huudettiin Shaahin vastaisia iskulauseita ja kannettiin julisteita, joissa kehotettiin Shaahia poistumaan ja ilmoitettiin, ettei tämä ole tervetullut maahamme. Lisäksi mielenosoittajat jakoivat julkilausumia, joissa arvosteltiin Persiaa ja Shaahia. Mielenosoitus sujui melko rauhallisesti, joskin pientä kahinaa poliisin kanssa pyrittiin saamaan aikaan.

Tiistaina 23. 6. 70 oli mielenosoitus Kappelin edustalla klo 12.00 alkaen. Tällöin Helsingin kaupunki tarjosi lounaan vieraiden kunniaksi ns. Jugend-salissa. Kappelin edustalle oli kerääntynyt noin 200 mielenosoittajaa ja runsaasti uteliasta yleisöä. Valtiovieraiden saapuessa Jugend-salin edustalle huusivat mielenosoittajat voimakkaasti "Shaahi go home" ja "Reza Shell go to hell". Tämän mielenosoituksen aikana joutuivat poliisit pidättämään muutamia mielenosoittajia, jotka aiheuttivat epäjärjestystä.

Samana iltana, jolloin vieraat tarjosivat illallisen Kalastajatorpalla oli sen edustalla suurehko mielenosoitus. Mielenosoittajien joukko, joka oli aluksi melko pieni, suureni illan kuluessa ja erilaiset huudot sekä Shaahia että poliisia vastaan voimistuivat. Shaahia huudettiin murhaajaksi ja poliisin antamia määräyksiä ei toteltu. Myöhemmässä vaiheessa poliisin ja mielenosoittajien välisen yhteenoton jälkeen noin 40 mielenosoittajaa vietiin kuulusteltavaksi.

Shaahin vieraillessa 24. 6. 70 Rovaniemellä järjestettiin siellä hotelli Polarin edustalla mielenosoitus. Mielenosoittajat, joita oli noin 40, kantoivat punalippuja ja julisteita, joissa oli Shaahin ja Persian vastaisia iskulauseita. Myöhemmin samana iltana pyrki samainen joukko pitämään vielä uuden mielenosoituksen, mutta järjestyshäiriöiden vuoksi tämä estettiin ja poliisi otti kiinni lukuisia rauhanhäiritsijöitä.

Torstaina 25. 6. 70 klo 20.00 järjestettiin jälleen Helsingissä Esplanaadin puistossa suuri mielenosoitus Shaahia vastaan. Vieraiden oli määrä saapua klo 20.30 Valtioneuvoston juhlahuoneistoon illalliselle ja jo puoli tuntia ennen tätä oli suuri joukko mielenosoittajia kokoontunut puistoon. Vieraiden saapuessa tekivät mielenosoittajat lukuisia läpimurtoyrityksiä poliisiketjun läpi, mutta poliisi hallitsi tilanteen. Illan kuluessa mielenosoittajien joukko kasvoi noin 400 henkilöksi. Tässä vaiheessa mielenosoittajien päätarkoitukseksi muodostui poliisin kanssa kisaileminen. Pieniä välikohtauksia sattui silloin tällöin ja tilanne kärjistyi noin klo 22.30 aikoihin, jolloin mielenosoittajat istuutuivat kadulle Kauppatorin laidassa ja tukkivat siten koko liikenteen. Poliisi joutui tyhjentämään kadut, joutuen vaikeimmissa tapauksissa

turvautumaan rivakampiin otteisiin. Kadulla istujista 100 itsepäisintä jouduttiin viemään kuulusteluun.

Mielenosoitukset eivät häirinneet vierailijoita juuri millään tavalla, mutta yleistä järjestystä sitä vastoin enemmän.

Syyskuun 2 päivänä järjesti Helsingin FNL-komitea 3 erillistä mielenosoitusta Helsingissä USA:n sisäministerin Walter Hickel'in Suomen vierailua vastaan. Mielenosoitukset, joihin otti osaa yhteensä noin 1 000 henkilöä, järjestettiin Helsingin lentoasemalla, Esplanaadin puistossa ja Dipolissa. Mielenosoittajat huusivat ja kantoivat USA:n vastaisia iskulauseita sekä jakoivat yleisölle Pohjois-Vietnamin historiaa selvittävää monistetta. Dipolissa syödyn illallisen aikana sattui välikohtaus, kun illallissaliin pudotettiin kattoluukusta FNL:n lippu. Tämä ei kuitenkaan aiheuttanut suurempaa häiriötä ja lippu poistettiin salista poliisin toimesta. Illallisen päätyttyä ja vieraiden poistuessa syntyi joitakin pieniä kahinoita poliisin ja mielenosoittajien välillä. Tilanne rauhoittui, kun mielenosoittajat poistuivat paikalta.

Mielenosoituksellinen ilkivalta.

Tammikuun 12—13 päivien välisenä yönä ilmestyi Suonenjoen kauppalan keskustan liikehuoneistojen näyteikkunoihin useita kymmeniä sinisellä huopakynällä piirrettyjä, noin 30 sm:n suuruisia hakaristikuvioita. Suonenjoen poliisi pidätti suonenjokelaisen puusepän epäiltynä tekoon.

Ennen maaliskuun 15—16 päivinä pidettyjä eduskuntavaaleja tehtiin useilla paikkakunnilla vaalimainoksiin kohdistunutta ilkivaltaa.

Huhtikuun alkupuolella ilmestyi Kotkassa olevan Kotkan Seudun Opiskelevan Nuorison Yhteiskunnallisen Seuran (KONYS) huoneiston ikkunoihin sisäpuolelle muiden julisteiden lisäksi 2 julistetta, joissa suuri koura musersi USA:n lippua. Julisteet poistettiin Kotkan poliisin toimesta.

Huhtikuussa 3 porilaista poikaa pudotti pilailumielessä erään tuttavansa postiluukusta sisään lehtisen, johon yksi heistä oli keksinyt tekstin ja joka oli sitten monistettu. Asiasta nousi Porissa melkoinen kohu lehtisessä olleen poliittisesti jyrkän tekstin johdosta.

Huhtikuun aikana oli Helsingissä liimailtu mm. busseihin ja liikehuoneiden ikkunoihin sekä raitiovaunupysäkeille tarralappuja, joissa luki: "Tue FNL:ää ps-tili 55800".

Leninin 100-vuotisjuhliin menevää yleisöä häirittiin 19. 4. 1970 Helsingissä Kulttuuritalon edustalla. Marxilais-Leniniläiseen Seuraan kuuluvat 4 henkilöä kaupustelivat "Punakaarti"-nimistä julkaisua markan hinnasta asettuen tilaisuuteen saapuvien eteen ja yrittäen myydä lehteä puolipakolla. Poliisi poisti häiritsijät.

Toukokuun 1 päivänä Helsingin FNL-komitea järjesti mielenosoituksen USA:n suurlähetystön edessä USA:n Kambodsan politiikkaa vastaan. Tällöin he maalasivat sekä USA:n että Ranskan lähetystöjen edustalle jalkakäytävään hakaristejä ja kirjaimia USA. Samoin he heittelivät mukanaan tuomia kiviä USA:n lähetystöä kohti sillä seurauksella että 14 ikkunaa rikkoontui. Mielenosoittajat polttivat myös omatekoisen USA:n lipun. Seitsemän "innokkainta" mielenosoittajaa toimitettiin kuulusteltavaksi.

Toukokuun lopulla ja 25. 6. 1970 oli Wärtsilä Oy:n Turun telakan paikoitusalueella kiinnitetty työläisten autoihin lehtisiä, joissa oli mustalla tussilla piirretty sakarat väärin päin olevia hakaristejä sekä kuivamustekynällä kirjoitettu seuraavanlaisia tekstejä: "Kommunistit ovat yhteiskunnan pohjasakkaa", "Kaikki kommunistit kaasukammioon", "Sabotoikaa punikkien autoja" ja "Tapporaha 100 mk/nuppi". Allekirjoitukseksi oli merkitty "Turun Uusnatsit ry Turku, Hämeenkatu ". Tekoon syylliseksi epäillään turkulaisia huumausaineiden käyttäjiä, joita kyseinen kaupunginviskaali, varatuomari Hilding Lindholm oli joutunut syyttämään.

Elokuun 21—23 päivinä pidettiin Rovaniemellä VIII Pohjoiskalottikonferenssi. Samanaikaisesti järjestivät Tricont-yhdistystä lähellä olevat piirit rinnakkaiskonferenssin Rovaniemen kirjastossa. Rinnakkaiskonferenssin osanottajien toimesta liimattiin varsinaisen kalottikonferenssin kokouspaikan seinään juliste, missä todettiin VIII Pohjoiskalottikonferenssin olevan 500 000 markan petos. Toinen välikohtaus sattui, kun eräs kiihkeä ruotsalainen rinnakkaiskonferenssin osanottaja tunkeutui kaupunginjohtaja Tuure Salon asuntoon esittämään mielipiteitään.

Lokakuun 26 päivänä löytyi Porin pääpostiaseman kirjelaatikosta piirustuslehtiön paperille tehty piirros, johon useiden tekstien lisäksi oli piirretty Suomen valtakunta vanhojen rajojen mukaan. Paperissa oli mm. seuraavanlaisia tekstejä: "sinihakaristilippumme sulle valan vannomme sydämiin sinun puolesta elää ja

kuolla on tahtomme korkehin", "Ryssät pois Suomesta", "Kauan eläköön fasismi", "Ryssät hirteen" ja "Karjalan kuuluu Suomelle".

Joulukuun 28 ja 29 päivinä tehtiin Espanjan Valtion Matkatoimistoa vastaan ilkivaltaa rikkomalla ikkunoita. Toinen teko on selvitetty ja tekijä sanoi motiivikseen vastalauseen baskien tuomioille. Toista tapausta tutkitaan edelleen.

V Ulkovaltojen edustustoihin kohdistunut häirintä ja ilkivalta.

Tammikuun 25 päivänä varastettiin Turussa Neuvostoliiton konsulaatin seinästä konsulaatin nimikilpi. Turun poliisi pidätti tekoon syyllistyneet 2 nuorukaista, jotka kertoivat varastaneensa kilven sen erikoisuuden ja koristeellisuuden takia. Konsulaatilla ei ollut asiassa vaatimuksia.

Syyskuun 5 päivänä oli eräs humalainen mieshenkilö mennyt kolkuttamaan USA:n suurlähetystön Itäisen Puistotien puoleista ovea. Mies poistettiin paikalta radiopoliisin toimesta. Lähetystöllä ei ollut asiassa vaatimuksia.

Syyskuun 12 päivänä oli Argentiinan suurlähetystön nimikilpeen liimattu noin 10 × 12 sm:n suuruinen paperilappu, jossa oli Maon kuva sekä teksti "Lisez La Causa Du Peuple. Journal communiste revolution naire proletarien". Lappu poistettiin poliisin toimesta.

Joulukuun 4 ja 6 päivinä poistettiin Neuvostoliiton suurlähetystön alueelta 2 suomalaista mieshenkilöä, jotka olivat menneet sinne alkoholin vaikutuksen alaisina. Lähetystöllä ei ollut asiassa vaatimuksia.

VI Turvallisuusvartiointi.

Suojelupoliisi asetti kertomusvuonna henkilökohtaiset turvallisuusvartiot ja suoritti muita valtiovierailuihin liittyviä turvallisuustehtäviä seuraavasti:

— Yhdysvaltain Apollo 12:n astronauttien Charles Conradin, Richard Gordonin ja Alain Bean'in vierailu 27. 2.—28. 2. 1970

— NKP:n keskuskomitean ja poliittisen toimikunnan jäsenen A. J. Pelshen'in vierailu 2. 3.—7. 3. 1970

— SNTL:n opetusministeri M. A. Prokofjev'in johdolla Suomeen saapuneen neuvostoliittolaisen valtuuskunnan vierailu 4. 4.—9. 4. 1970

— Senegalin presidentin Leopold Senghor'in vierailu 7. 5.—10. 5. 1970

— Intian tasavallan presidentin V. V. Giri'n ja Shirmati V. Sarasvathi Giri'n vierailu 13. 6. —16. 6. 1970

— Iranin Shaahin Mohammed Reza Pahlevin ja Shaahitar Farah'in vierailu 22.6.—26. 6. 1970

— Yhdysvaltain sisäministeri Walter J. Hickel'in vierailu 1. 9.—4. 9. 1970

— Neuvostoliiton varapresidentti H. A. Jasnov'in vierailu 2. 9.—5. 9. 1970

— HKK Norjan kruunuprinssi Haraldin, HKK Ruotsin Prinssi Bertilin ja HKK Prinssi Henrikin vierailut 3. 9.—4. 9. 1970

— Ranskan ulkoministeri ja rouva Maurice Schumann'in vierailu 9. 9.—12. 9. 1970

— HKK Edinburgin Herttuan, Prinssi Philipin vierailu 22. 9.—25. 9. 1970

— Neuvostoliiton Ammattiliittojen Keskusjärjestön puheenjohtaja Alexander Shelepinin vierailu 27. 9.—29. 9. 1970

— Tsekkoslovakian Sosialistisen Tasavallan presidentin Ludvik Svoboda'n vierailu 6. 10.—9. 10. 1970

— Neuvostoliiton ulkomaankauppaministerin Nikolai Patolitshev'in vierailu 8. 10.—14. 10. 1970

— Neuvostoliiton varapresidentin A. P. Ljasko'n vierailu 26. 11.—1. 12. 1970.

VII Muut asiat.

A. *Kanslia-asiat*

Pääosastolla kirjattiin kertomusvuonna:

		v. 1969
Lähetettyjä kirjelmiä	3 866	(4 033)
Saapuneita kirjelmiä	3 403	(4 165)
Ilmoituksia	2 285	(2 480)

B. *Rekisteritoimisto*

Lausuntoja annettiin:

Tiedustelluista suomalaisista	24 946	(31 387)
Yhdistyksistä	182	(166)
Ulkomaalaisten maahantuloasioissa	3 832	(3 370)
Ulkomaalaisten kansalaisuushakemuksia	76	(139)
Ulkomaalaisten kiinteistön omistusta koskevissa asioissa	443	(617)

Annettu matka- ja rajavyöhykelupia ..... 22 (21)"

Vuosina 1961—69 tuomittiin maassamme ainoastaan yhdeksän kansalaista maanpetoksesta eikä sodan jälkeen ole tuomittu valtiopetoksesta ketään. Täten voidaan asettaa edellä kuvatun laajuinen kortistointi ja lausuntojen anto vahvasti ristiriitaisena kontrolloitaviin ilmiöihin, suorastaan asiattomana.

Huomiota on kiinnittänyt niinikään se, että suojelupoliisin vuosi- ja kuukausiraporteissa käy selvästi ilmi, että lähinnä edistykselliset tai vasemmistolaiset järjestöt ovat suojelupoliisin huomion kohteina. Luokitteleepa suojelupoliisi edellä olevassa vuosiraportissaan Lain yleisistä kokouksista mukaisesti pidettyjä kokouksia "Valtakunnan laillista valtio- ja yhteiskuntajärjestystä vastaan kohdistuvat hankkeet" otsakkeen alle.

Luonnollisesti suojelupoliisille kuuluu asiallisestikin tärkeitä toimintoja kuten valtiovierailijoiden suojelu ja rajatapahtumien valvonta. Kuitenkin tuntuisi luonnolliselta, että edellinen siirrettäisiin normaalipoliisin tehtäväksi ja jälkimmäinen rajavartiolaitokselle. Kumpikaan tehtävä ei liioin puolusta laajamittaista kortistointia ja lausuntojenantoa. On jopa todettava, että tämänasteinen kortistointi ja lausuntojen anto herättää suuresti kansalaisten epäluuloisuutta jo historiallisista syistä ja on omiaan luomaan turvattomuutta viranomaisten edessä, virkoja haettaessa jne.

Edellä mainittuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, keistä kansalaisryhmistä, viranhakijaryhmistä ja järjestöistä suojelupoliisi pitää kortistoa ja antaa lausuntoja ja keille näitä lausuntoja annetaan ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tällaisen laajamittaisen kortistoinnin ja lausuntojenantamisen hillitsemiseksi?

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1971.

Ilkka Taipale.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1665 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Taipaleen kirjallisesta kysymyksestä n:o 281, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, keistä kansalaisryhmistä, viranhakijaryhmistä ja järjestöistä suojelupoliisi pitää kortistoa ja antaa lausuntoja ja keille näitä lausuntoja annetaan ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tällaisen laajamittaisen kortistoinnin ja lausuntojenantamisen hillitsemiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä mainittu luku yli 100 000 kansalaisesta olevista tiedoista sisältää myös kaikkien suojelupoliisin edeltäjien tallentamat tiedot. Yhtenäisiä kansalaisryhmiä tiedot jo tämänkään vuoksi eivät kata. Tietoja on aikojen kuluessa tallennettu niiden perusteiden mukaisesti, jotka kulloinkin ovat olleet suojelupoliisin ja sen edeltäjien valvonnan kohteena. Näin on ollut laita myös yhdistysten osalta. Onhan Suomi viimeksi Pariisin rauhansopimuksen mukaan sitoutunut olemaan sallimatta määrätynlaisten järjestöjen olemassaolon ja toiminnan. Päättävillä viranomaisilla tulee olla saatavilla tietoa tämänlaatuisista asioista.

Edelliseen liittyen ovat eri viranomaiset koko itsenäisyyden ajan pyytäneet suojelupoliisilta ja sen edeltäjiltä tietoja ja lausuntoja henkilöistä, jotka joutuvat tehtävään ja asemaan, jossa saatetaan käsitellä valtakunnan turvallisuuden vuoksi salassa pidettäviä tai Suomen suhteille vieraisiin valtioihin merkitystä omaavia asioita. Tällainen menettely on ominaista kaikille itsenäisille valtioille. Suojelupoliisi on puolestaan pyynnöstä antanut mainittuja lausuntoja, mikäli se asiakirjojen julkisuudesta annettujen säännösten mukaan on ollut mahdollista. Huomattava osa suojelupoliisin vuosikertomuksessa mainituista "lausunnoista" on viranomaisten puhelintiedusteluihin annettuja vastauksia. Ja noin 90 % vastauksista ja lausunnoista on ollut kielteisiä, toisin sanoen suojelupoliisilla ei ole ollut kysytystä henkilöstä lainkaan tietoja.

Osa lausunnoista koskee myös 1920- ja 1930-luvuilla arkistoituja tietoja. Tällöin on kysymys siviilioikeudellisista asioista, kuten perintö- ja perheoikeuden alaan kuuluvien tai kuolleeksi julistamista koskevien seikkojen selvittämisestä. Suojelupoliisin hallussa olevat edeltäjiensä arkistot ovat jokseenkin ainoat, joista kyseisiä selvityksiä on saatavissa. Elokuun 16 päivänä 1971 päivätyllä kirjeellään sisäasiainministeriö on jo kehottanut suojelupoliisia ryhtymään toimenpiteisiin tämän arkistonosan siirtämiseksi kortistoineen valtionarkistoon. Arkisto ei kuitenkaan tähän mennessä ole ollut vielä valmis sitä vastaanottamaan.

Kysymys tässä tarkoitettujen tietojen keräämisestä ei sisäasiainministeriön mielestä ole merkityksellinen ainoastaan suojelupoliisin osalta, vaan sitä on nykyajan suomien mahdollisuuksien valossa pidettävä erittäin laajana ja kokonaisselvitystä vaativana asiana. Oikeusministeriö onkin marraskuun 17 päivänä 1971 asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on selvittää muun muassa minkälainen ongelmakokonaisuus liittyy yksityiseen ihmiseen, julkiseen toimintaan ja elinkeinoelämään kohdistuvaan tietojenhankintaan ottaen erityisesti huomioon yksityiselämän suojan sekä kehittyneet tiedonhankinta- ja tallennusmenetelmät. Toimikunnan, jonka tulee saada työnsä valmiiksi 1 päivään maaliskuuta 1972 mennessä, on laadittava ehdotus asiaa varsinaisesti tutkimaan asetettavan komitean toimeksiannosta.

Tietojenhankintaa ja -jakelua on nykyään tarkasteltava kokonaisuutena eikä tehtävä toisistaan kenties poikkeavia erillisratkaisuja.

Tästä syystä hallitus katsoo, että myös suojelupoliisin toimesta tapahtuvaa tietojen keräämistä ja niiden käyttämistä koskevat kysymykset on ratkaistava yleensä viranomaisten toimesta pidettäviä rekistereitä koskevien oikeusturvakysymysten yhteydessä.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1665 av den 18 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taipale ställda spörsmål nr 281:

> "Vet Regeringen över vilka medborgargrupper, grupper av tjänstesökande och organisationer skyddspolisen för kortregister och avger utlåtanden och till vem dessa utlåtanden ges, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för stävjande av en registerföring och ett utlåtande förfarande av denna omfattning?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den i spörsmålet nämnda siffran angående uppgifter över 100 000 medborgare innefattar även de uppgifter som här bevarats av alla föregångare till skyddspolisen. Redan därför täcker uppgifterna inga enhetliga medborgargrupper. Uppgifter har under tidernas lopp bevarats enligt de grunder, som vid envar tidpunkt har varit föremål för skyddspolisens och dess föregångares övervakning. Så har fallet varit även i fråga om föreningar. Finland har ju senast enligt fredsslutet i Paris förbundit sig att icke tillåta organisationer av visst slag att existera och verka. De beslutande myndigheterna bör ha tillgång till uppgifter om dylika saker.

I anslutning till ovanstående har olika myndigheter under hela självständighetstiden hos skyddspolisen och dess föregångare begärt uppgifter och utlåtanden om personer som kommer att inneha ett sådant uppdrag och en sådan ställning, att saker som bör hemlighållas med tanke på rikets säkerhet eller som har betydelse för Finlands relationer till främmande stater kan komma att behandlas. Ett sådant förfarande kännetecknar alla självständiga stater. Skyddspolisen har å sin sida på begäran avgett nämnda utlåtanden, om det har varit möjligt enligt stadgandena om handlingars offentlighet. En betydande del av de i skyddspolisens årsberättelse nämnda "utlåtandena" är svar på telefonfrågningar från myndigheterna. Omkring 90 % av svaren och utlåtandena har varit nekande, vilket innebär att skyddspolisen icke har haft några uppgifter om personen i fråga.

En del av utlåtandena berör också uppgifter som arkiverats på 1920- och 1930-talen. Härvid är det fråga om civilrättsliga ärenden, såsom utredning av omständigheter på arvs- och familjerättens område eller angående dödförklaring. De arkiv som skyddspolisen innehar efter sina föregångare är ungefär de enda där ifrågavarande utredningar står att få. Ministeriet för inrikesärendena uppmanade genom en skrivelse av den 16 augusti 1971 skyddspolisen att skrida till åtgärder för överföring av denna del av arkivet jämte därtill hörande kortregister till riksarkivet. Arkivet har dock icke hittills varit berett att taga emot det.

Frågan om insamling av här avsedda uppgifter är enligt ministeriets för inrikesärendena åsikt av betydelse icke endast för skyddspolisen utan bör i ljuset av nutida möjligheter anses såsom en synnerligen omfattande sak som kräver utredning i sin helhet. Justitieministeriet tillsatte därför den 17 november 1971 en kommission som har till uppgift att utreda bland annat problemkomplexet kring den enskilda människan, den offentliga verksamheten och anskaffningen av uppgifter som berör näringslivet, med beaktande särskilt av privatlivets helgd samt de utvecklade informations- och arkiveringsmetoderna. Kommissionen, vars arbete bör bli färdigt före den 1 mars 1972, skall utarbeta förslag på uppdrag av en kommitté som skall tillsättas för att speciellt undersöka saken.

Införskaffandet och distributionen av upplysningar bör granskas såsom en helhet, så att icke från varandra måhända avvikande, fri-

stående avgöranden fattas. På grund härav anser regeringen, att även den insamling av uppgifter som sker genom skyddspolisens försorg, och frågor rörande uppgifternas användning bör avgöras i samband med rättsskyddsfrågor vilka berör myndigheternas register i allmänhet.

Helsingfors den 22 december 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

Kirj. ksm. n:o 282.

Tähkämaa: Ulkolaisen vehnän tuonnin lopettamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viljasadon markkinointi on tänä syksynäkin kohdannut vaikeuksia. Viljelijöiden varastoissa on vielä runsaasti vehnää ja rehuviljaa markkinoimatta. Kun sadosta aiheutuvat kustannukset on kuitenkin vuosittain maksettava, on ko. tilanne johtanut viljamarkkinoinnista kärsimään joutuneet tilat rahoitusvaikeuksiin ja lisääntyvien korkomenojen johdosta kustannukset ovat nousseet.

Viljavarastotilojen puutteen ja rahoituksen vähäisyyden takia ei valtion viljavarasto ole pystynyt satoa vastaanottamaan. Tilannetta on vielä vaikeutettu sillä, että tarpeettomasti on tuotu ulkolaista vehnää maahan viimeisten vuosien aikana noin 20 milj. kg vuodessa. Tällaisen tuonnin tarpeellisuutta ei voida millään perustella. Viralliset näytteet niin kotimaisesta kuin tuontivehnästäkin osoittavat kotimaisen vehnän olevan laadultaan täysin ulkolaisen tuontivehnän veroista. Tarpeeton tuonti aiheuttaa yhtä suurella määrällä kuin tuonti on, kotimaisen viljasadon vientitarpeen, vaikeuttaa kotimaan viljasadon markkinointia ja vähentää luonnollisesti viljan viljelymahdollisuutta. Erittäin valitettavaa on se, että samanaikaisesti kun valtiovallan toimesta on pyritty monin eri tavoin supistamaan mataloustuotantoa, niin tarpeettomalla tuonnilla sallitaan kavennettavan maataloutemme tuotantomahdollisuuksia.

Kuten edellä mainituista perusteluissa on käynyt ilmi, on ulkolaisen vehnän tuonti sekä kansantalouden että maataloustuottajain etujen vastaista, niin esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ulkolaisen vehnän tuonnin lopettamiseksi?

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Taisto Tähkämaa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Taisto Tähkämaan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 282:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä ulkolaisen vehnän tuonnin lopettamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kotimainen vehnä on laatuominaisuuksiltaan viime vuosina ollut erittäin hyvää. Tästä johtuen on kotimaisen vehnän jauhatusvelvollisuus voitu pitää jo vuoden 1969 marraskuusta lähtien 93 prosenttina. Ulkomaisen vehnän tuontia on tästä johtuen vähennetty ja niin sanottua vahvaa vehnää, jota on tuotu kotimaisen vehnän leivontaominaisuuksien parantamiseksi, tuodaan vuonna 1972 enää vain 10 milj. kiloa. Tämä määrä, joka vastaa n. puolta edellisten vuosien maahantuonnista, tullaan ostamaan Neuvostoliitosta. Kun tuotavan vehnän määrä on pienempi kuin jauhatusprosentin edellyttämä kovan vehnän tarve, tulee valtion viljavaraston ulkolaisen vehnän varastot vähenemään. Kun kotimaassa ei ole toistaiseksi onnistuttu kehittämään vehnää, joka olisi sopivaa keksin valmistukseen, on maahan jouduttu tuomaan myös tätä varten erikoisvehnää. Keksivehnän vuosittainen tuonti on ollut n. 5 milj. kg.

Kun kotimaisen vehnän leivontaominaisuudet ovat jatkuvasti parantuneet, tullaan vehnän tuontia supistamaan siten, että maahan tuodaan vain se välttämätön määrä vahvaa vehnää, mitä leipomoteknilliset seikat ja laatutason ylläpitäminen kunakin vuonna edellyttävät.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Taisto Tähkämaa ställda skriftliga spörsmål nr 282:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att importen av utländskt vete skall inställas?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Det inhemska vetet har under de senaste åren varit av synnerligen god kvalitet. Av denna anledning har förmalningsskyldigheten i fråga om inhemskt vete sedan november månad 1969 kunnat hållas vid 93 procent. Importen av utländskt vete har av denna orsak minskats, och av så kallat hårt vete, som importerats i syfte att förbättra det inhemska vetets bakningsegenskaper, kommer år 1972 att importeras endast 10 miljoner kilogram. Denna kvantitet, som motsvarar ungefär hälften av de föregående årens import, kommer att köpas från Sovjetunionen. Då mängden av det vete som skall importeras är mindre än det av förmalningsprocenten förutsatta behovet av hårt vete, kommer statens spannmålsförråds lager av utländskt vete att minska. Då man i hemlandet hittills icke har lyckats utveckla en vetesort som skulle lämpa sig för tillverkningen av kex, har man varit tvungen att också för detta ändamål importera specialvete. Importen av kexvete har omfattat ca 5 milj. kg.

Då det inhemska vetets bakningsegenskaper fortgående har förbättrats, kommer man att minska importen av vete sålunda, att till landet importeras endast den kvantitet hårt vete som bageritekniska omständigheter och upprätthållandet av kvalitetsnivån varje år förutsätter.

Helsingfors den 9 december 1971.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Kirj. ksm. n:o 283.

Breilin: Kouluhallituksen ja ammattikasvatushallituksen antamien ohjeiden ristiriitaisuudesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ammattikasvatushallituksen ja kouluhallituksen antamat ohjeet 5-päiväiseen kouluviikkoon siirtymisestä sisältävät määräyksiä, jotka ovat keskenään ristiriitaisia ja varsinkin ammattikasvatushallituksen osalta niin puutteellisia, että se antoi ammattikoulujen aloittamista koskevat ohjeensa vasta 22 päivänä syyskuuta 1971, kun lukuvuosi oli alkanut jo 16 päivänä elokuuta 1971. Oheisena asiaan liittyvien kirjelmien merkintä.

AKH.
17. 4. 71/No 28/37/71
15. 7. 71/No 121/37/71
22. 9. 71/No 141/60/71
15. 10. 71/No 59/03/71

KH.
18. 5. 71/No 3804 ,3430
1. 7. 71/No 5406 ,5137
30. 9. 71/No 8045 ,7299

Todettakoon, että kun ammattikoulut alkoivat 16 päivänä elokuuta 1971 sekä oppi- ja kansakoulut 23 päivänä elokuuta 1971 ja kun ammattikoulun oppilaiden lukuvuosi on 195 työpäivän sekä oppi- ja kansakoulujen vastaavasti 190 työpäivän pituinen, olisi ammattikoulu ollut "tasoissa" mainittujen koulujen muiden koulujen kanssa näiden alkaessa lukuvuotensa, ja näin olisi ollut mahdollista, kuten yleisohje edellyttää, että näiden kaikkien koulutyyppien lukuvuosi olisi muilta osiltaan ollut sama.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Edellä lausutun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että ammattikasvatushallituksen ja kouluhallituksen antamat ohjeet ovat keskenään ristiriitaisia, ja jos tietää,

milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin edellä mainitun epäkohdan korjaamiseksi?

Reino Breilin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 19 päivänä marraskuuta 1971 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Reino Breilinin tekemän kirjallisen kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että ammattikasvatushallituksen ja kouluhallituksen antamat ohjeet ovat keskenään ristiriitaisia, ja jos tietää,
> milloin Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin edellä mainitun epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kansa- ja oppikouluissa on työ- ja lomaajoista säädetty asetuksilla varsin yksityiskohtaisesti. Sitävastoin ammatillisten koulujen osalta ei ole säädetty koulutyön aloittamis- ja päättymispäivistä eikä loma- ja lupapäivien määrästä ja sijoittumisesta. Tämä johtuu siitä, että ammatillinen koulutus jakaantuu moneen erityyppiseen koulutushaaraan, jolloin säännösten on sallittava joustaa. Viime aikoina on pyritty koulujen työaikoja yhtenäistämään, vaikka täysin samanlaisiin työaikoihin ei päästä kaikissa koulumuodoissa. Tämä johtuu eräiden koulujen toiminnan riippuvuudesta vuodenajoista, koulujen poikkeuksellisista oppilasalueista sekä siitä, että opetussuunnitelmat on mitoitettu eri pituisia vuotuisia oppikursseja varten.

Kulumassa olevan lukuvuoden koulutyön aloittamisaikaa sekä lukukauteen sijoittuvien loma- ja lupapäivien määrää on jouduttu muuttamaan viisipäiväiseen kouluviikkoon siirtymisen vuoksi. Työviikon lyhentämisestä siihen liittyvine järjestelyineen sovittiin pöytäkirjassa, joka allekirjoitettiin valtiovarainministeriön, opetusministeriön ja kunnallisen sopimusvaltuuskunnan sekä toisaalta asianomaisia opettajia edustavien järjestöjen kesken 29 päivänä maaliskuuta 1971 sekä myöhemmin tehdyissä virkaehtosopimuksissa. Kansa- ja oppikoulujen työajat voitiin yhtenäistää tässä yhteydessä, mutta esimerkiksi ammattikoulujen työkausi tuli edellä mainittujen koulujen työkautta pitemmäksi, koska työkauden yhtenäistäminen olisi merkinnyt opetustavoitteista tinkimistä.

Mainitun pöytäkirjan 3 §:n mukaan tarkempia ohjeita työpäivien, lupapäivien ja lomapäivien järjestelyistä antavat ammattikasvatushallitus ja kouluhallitus sitä silmällä pitäen, että päästään mahdollisimman yhdenmukaiseen käytäntöön. Kansa- ja oppikoulujen työkauden alkamisajasta, päättymisajasta sekä loma- ja lupapäivien määrästä ja sijoituksesta lukuvuonna 1971—72 on säädetty asetuksella. Tähänastisen käytännön mukaisesti ammattikoulujen osalta säädettiin vain vuotuisten työpäivien määrästä. Ammattikasvatushallituksen kirjeessä 15. 10. 1971 n:o 59/03/71 ammattikasvatushallitus suosittelee yleisille ammattikouluille lomien pitämistä samoina aikoina kuin paikallisissa oppikouluissakin.

Hallituksen käsityksen mukaan ammattikasvatushallituksen ja kouluhallituksen työaikoja koskevissa ohjeissa ei ole huolestuttavia ristiriitaisuuksia. Pysyvään viisipäiväiseen kouluviikkoon siirryttäessä tullaan kiinnittämään huomiota työaikojen yhtenäistämiseen siinä laajuudessa kuin koulutuksen kannalta on tarkoituksenmukaista.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jouko Tyyri.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet gör avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Reino Breilin ställda skriftliga spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att de anvisningar som har utfärdats av yrkesutbildningsstyrelsen och skolstyrelsen står i strid med varandra, och om så är fallet,
>
> när ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för avhjälpande av ovannämnda missförhållande?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Arbetsperioderna och ferierna i folkskolorna och läroverken är mycket noggrant reglerade genom förordningar. I fråga om yrkesskolor har däremot ingenting stadgats vare sig om dagarna för skolarbetets begynnelse och avslutning eller om antalet ferie- och lovdagar och deras placering. Detta beror på att yrkesutbildningen är fördelad på flera utbildningsgrenar av olika typ, och en viss elasticitet hos stadgandena måste därför tillåtas. Under den senaste tiden har man försökt förenhetliga skolornas arbetstider, även om helt likformiga arbetstider inte kan uppnås inom alla skoltyper. Orsaken härtill är att arbetet vid en del skolor är beroende av årstiderna, att områdena för rekryteringen av eleverna är exceptionella och läroplanerna är avpassade för årliga kurser av varierande längd.

På grund av införandet av fem dagars arbetsvecka i skolan har det blivit nödvändigt att ändra tidpunkten för skolarbetets början innevarande läsår samt antalet lovdagar under terminerna. Avtal om förkortning av arbetsveckan ingicks och därmed sammanhängande arrangemang fastslogs genom det protokoll som den 29 mars 1971 undertecknades av företrädare för finansministeriet, undervisningsministeriet och den kommunala avtalsdelegationen å ena sidan och företrädare för de organisationer som representerar vederbörande lärare å andra sidan samt genom senare avslutande tjänstekollektivavtal. I detta sammanhang kunde arbetstiderna för folkskolor och läroverk förenhetligas. Däremot blev arbetsperioden vid t.ex. yrkesskolorna längre än arbetsperioden vid nyssnämnda skolor, emedan ett förenhetligande av arbetsperioden för yrkesskolornas del skulle ha inneburit en sänkning av målsättningen för undervisningen.

Enligt 3 § i nämnda protokoll utfärdar yrkesutbildningsstyrelsen och skolstyrelsen närmare föreskrifter om arbets- och lovdagar samt ferier med beaktande av att en så enhetlig praxis som möjligt uppnås. Om tidpunkterna för arbetsperiodens början och slut vid folkskolor och läroverk samt om antalet lovdagar och ferier och deras placering under läsåret 1971—72 är stadgat genom förordning. I överensstämmelse med hittills tillämpad praxis stadgades angående yrkesskolor endast om antalet arbetsdagar under året. Yrkesutbildningsstyrelsen rekommenderade i en skrivelse 15. 10. 1971 nr 59/03/71 att frierna vid de allmänna yrkesskolorna skulle hållas under samma tider som ferierna vid läroverken på respektive orter.

Enligt regeringens upfattning föreligger inte några betänkliga motsättningar mellan de anvisningar om arbetstiderna som har utfärdats av yrkesutbildningsstyrelsen och dem som har meddelats av skolstyrelsen. När femdagarsveckan blir bestående i skolorna, kommer förenhetligandet av arbetstiderna att ägnas uppmärksamhet i den utsträckning som är ändamålsenlig med tanke på utbildningen.

Helsingfors den 28 december 1971.

Minister *Jouko Tyyri.*

Kirj. ksm. n:o 284.

Paasivuori ym.: Sairausvakuutuspäivärahan maksamisesta lasta huoltavalle lapsen sairausajalta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eräs laiminlyödyimpiä kysymyksiä maassamme on lasten päivähoidon tarkoitusta ja tarvetta vastaava järjestäminen. Ansiotyössä käyvien äitien alle kouluikäisistä lapsista vain noin 15 prosenttia pääsee yhteiskunnan järjestämistä päivähoitopalveluista osalliseksi. Vielä onnettomampi on tilanne, jos lapsi sairastuu. Päivähoitopaikkaan ei sairasta lasta voi viedä, eikä missään tapauksessa kunnalliseen lastentarhaan taikka -seimeen. Kuitenkin lapsi on ennen kaikkea hoidettava. Vanhemmat ovat silloin erittäin vaikeassa asemassa, sillä lapsen sairastumista ei katsota hyväksyttäväksi syyksi työstä poissa oloon. Eräs käyttökelpoinen ratkaisu olisi, että jompi kumpi lapsen vanhemmista, taikka sitten yksinäinen perheenhuoltaja, voi jäädä kotiin sairasta lasta hoitamaan. Tästä syystä sairaan lapsen hoitamisesta johtuva poissaolo tulisi tehdä samalla tavalla oikeutetuksi kuin työntekijän omasta sairastumisesta johtuva poissaolokin. Tämän vuoksi tulisi sairausvakuutuslakia muuttaa niin, että sairausajan päivärahaa voitaisiin maksaa myös lapsen sairausajalta.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen lapsen sairastumisen aiheuttamista suurista vaikeuksista ansioäitien ja erityisesti yksinäisten huoltajien perheissä, ja jos on, aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin sairausvakuutuslain muuttamiseksi niin, että sairausajan päivärahaa voitaisiin maksaa lasta huoltavalle työntekijälle myös lapsen sairausajalta?

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Tyyne Paasivuori.

Sinikka Luja-Vepsä.

Eero Salo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Tyyne Paasivuoren ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 284:

> "Onko Hallitus tietoinen lapsen sairastumisen aiheuttamista suurista vaikeuksista ansioäitien ja erityisesti yksinäisten huoltajien perheissä, ja jos on, aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin sairausvakuutuslain muuttamiseksi niin, että sairausajan päivärahaa voitaisiin maksaa lasta huoltavalle työntekijälle myös lapsen sairausajalta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan maksuperusteiden laajentaminen siten, että päivärahaa suoritettaisiin lastaan huoltavalle työntekijälle lapsen sairauden ajalta aiheuttaisi lain soveltamisessa vaikeuksia, vaikka päivärahan maksamista pidettäisiinkin perusteltuna. Muun muassa luotettavan selvityksen esittäminen siitä, että työstä poissaolo on aiheutunut lapsen sairaudesta, saattaa olla vaikeaa. Jos esimerkiksi lapsen sairaudesta olisi aina esitettävä lääkärintodistus, aiheuttaisi se tarpeetonta lääkärissä käyntiä varsinkin lyhytaikaisissa sairauksissa. Lain soveltamisalan rajaaminen vain toisen palveluksessa oleviin tuottaisi myös vaikeuksia. Lisäksi on otettava huomioon, ettei päivärahaa makseta sairastumispäivältä eikä seitsemältä sitä lähinnä seuraavalta arkipäivältä. Tämän johdosta lyhytaikaisissa sairaustapauksissa, joita todennäköisesti esiintyy eniten, lapsen huoltajalla ei olisi mahdollisuutta saada päivärahaa. Mikäli mainittuihin tapauksiin ei sovellettaisi ns. karenssiaikaa, aiheuttaisi se puolestaan epäselvyyksiä muun muassa vanhempien oman sairauspäivärahan karenssiajan laskemisessa. Lisäksi voidaan todeta, ettei missään muussa pohjoismaassa tiettävästi makseta sairauspäivärahaa kysymyksessä olevalla perusteella, vaan sairaan lapsen kotihoito on järjestetty muulla tavalla.

Vaikkakin lapsen kotihoidon järjestäminen lapsen sairastuessa on tärkeä asia, ei sitä edellä esitetyn perusteella voitane tyydyttävästi ratkaista kysymyksessä tarkoitetulla tavalla sairausvakuutuslakia muuttamalla, vaan hoito olisi järjestettävä muulla tavalla esimerkiksi siten kuin lasten päivähoitokomitea on valtioneuvostolle lokakuussa 1971 jättämässään mietinnössä esittänyt.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsledamoten Tyyne Paasivuori m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 284 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om de stora svårigheter som barnets insjuknande förorsakar i förvärvsarbetande mödrars och särskilt i ensamma försörjares familjer, och om så är fallet, ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för ändring av sjukförsäkringslagen så, att dagpenning för sjuktid kunde utbetalas åt arbetstagare, som försörjer barn, även för barnets sjuktid?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En utvidgning av grunderna för utbetalande av dagpenning enligt sjukförsäkringslagen så, att dagpenning skulle utgå till arbetstagare som försörjer sitt barn för barnets sjuktid, skulle förorsaka svårigheter vid tillämpningen av lagen, fastän utbetalandet av dagpenning skulle anses motiverat. Det kan bland annat vara svårt att uppvisa en tillförlitlig förklaring till att bortavaron från arbetet har förorsakats av barnets sjukdom. Om man t. ex. alltid vore tvungen att uppvisa läkarintyg över barnets sjukdom, skulle det förorsaka onödiga läkarbesök i synnerhet vid kortvariga sjukdomar. En begränsning av lagens tillämpningsområde endast till personer i annans tjänst skulle också medföra svårigheter. Dessutom måste man beakta, att dagpenning varken utbetalas för dagen för insjuknandet eller för de sju närmast härpå följande vardagarna. Till följd härav skulle det inte vara möjligt för barnets försörjare att erhålla dagpenning vid kortvariga sjukdomsfall, vilka det sannolikt oftast är fråga om. Om s.k. karenstid inte tillämpades på nämnda fall, skulle detta åter förorsaka oklarheter bland annat vid beräknandet av karenstid för föräldrarnas egen sjukpenning. Dessutom kan det konstateras, att man veterligen inte i något annat nordiskt land utbetalar sjukpenning på ifrågavarande grund, utan hemvården av det sjuka barnet har ordnats på annat sätt.

Fastän ordnandet av hemvård för barnet vid dess insjuknande är en viktig angelägenhet, torde den inte på grund av det ovan anförda kunna avgöras tillfredsställande på sätt som avses i frågan genom ändring av sjukförsäkringslagen, utan vården borde ordnas på annat sätt, t. ex. så som kommittén för barndagvård har föreslagit i sitt betänkande till statsrådet i oktober 1971.

Helsingfors den 21 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 285.

Friberg ym.: Puolustuslaitoksen aluksissa meripalvelusta suorittavien saattamisesta työaikasäännösten piiriin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sulan veden aikana on rajavartiolaitoksen ja merivoimien suorittamalla merialueiden vartioinnilla ratkaiseva merkitys puolueettomuusvalvonnan kannalta.

Merivoimien laivapalveluksen järjestäminen vaikuttaa suoranaisesti puolueettomuusvalvonnan tehokkuuteen.

Valvonnan tehostaminen ilman vastaavia henkilökunta- ja vapaa-aikalisäyksiä on luonut — aluskannan koon ja työaikalainsäädännön toteuttamisen huomioon ottaen — merivoimien henkilökunnalle kohtuuttoman suuren rasituksen. Jos rasitus jatkuu entisenlaisena saattaa tästä koitua puolueettomuusvalvonnalle eri muodoissa haittaa.

Perusteluna tälle kannanotolle voidaan esittää seuraavaa:

Puolustuslaitoksen laivapalveluksessa oleva henkilökunta on purjehduskautena työaikalain ulkopuolella. Tästä johtuen on tämä henkilökunta sidottu aluksensa ja tehtävän määrittelemiin valmiusvelvoitteisiin niin, ettei sillä ole mahdollisuuksia vapaa-aikaan purjehduskautena juuri muulloin kuin vuosilomalla.

Kun puolustuslaitoksen työaikatoimikunnan mietintö (komiteamietintö B 9/1969) valmistui, siinä todettiin purjehtivan henkilöstön päivittäiseksi työajaksi kaksivahtijärjestelmästä johtuen 12 tuntia. Edellä mainittuun liittyy myös se, että henkilöstöllä ei ole järjestettyä viikkolepoa, josta seuraa, että myös viikonvaihde (lauantai ja sunnuntai) on saman keskimääräisen työajan ja työmäärän sisältävä. Edellä mainittu työaikatoimikunta totesi mainitut epäkohdat, mutta ei tehnyt mitään esitystä asiantilan parantamiseksi.

Meripalvelusta suorittavia puolustuslaitoksen virkamiehiä edustavat järjestöt ovat esittäneet, että myös kyseiset virkamiehet sisällytettäisiin puolustuslaitoksen työaikalain alaisuuteen mahdollisimman pian. Järjestelyjen ajaksi järjestöt esittivät maksettavaksi henkilöstölle matkustussäännön mukaista kokopäivärahaa, silloin maksetun 50 prosentin päivärahan sijasta. Tämä tulisi maksaa sunnuntaisin ja pyhinä kaksinkertaisena. Viikkovapaajärjestelyksi järjestöt esittivät yhden vapaapäivän antamista viikkoa kohti. Tämä voisi tapahtua kerran kolmen viikon jaksoa kohden, joten viikkovapaa ei häiritsisi meripalvelujaksoja. Mikäli henkilöstötilanne ei sallisi joissakin tapauksissa vapaapäivien antamista tällöinkään, olisi ne korvattava asianomaisen yksinkertaisena päiväpalkkana rahassa. Vapaapäivät esitettiin annettavaksi laivahenkilöstön sijoituspaikkakunnalla.

Valtiovarainministeriö ei ole vieläkään suostunut esitettyihin järjestelyihin. Ainoa muutos on ollut, että meripalveluraha on korotettu 70 prosentiksi matkustussäännön mukaisesta päivärahasta, entisen 50 prosentin sijasta.

Muut edellä esitetyt järjestelyt mm. vapaa-aikojen osalta eivät ole edes osittain toteutuneet.

Viivyttelyt johtuvat ensisijaisesti valtiovarainministeriön piittaamattomasta asenteesta ja uskosta, että asiaa voidaan loputtomiin viivyttää sen vuoksi, että meripalvelusta suorittavat henkilöt eivät voi asemaansa parantaa työtaistelutoimenpiteillä.

Kun väliaikaista ratkaisua ei ole saatu aikaan tätä tehtävää varten asetetussa valtiovarainministeriön ja järjestöjen yhteisessä työryhmässä, esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Minkälaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä puolustuslaitoksen aluksissa meripalvelusta suorittavien virkamiesten saattamiseksi keskimäärin samanlaisten työaikasäännösten antamien sosiaalisten ja työsuojelun kannalta tärkeiden etuisuuksien piiriin kuin muut puolustuslaitoksen virkamiehet on jo saatettu?

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

Ralf Friberg.
V. O. Mäkinen.
Sakari Knuuttila.
Reino Breilin.
Leo Kohtala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on Herra Puhemies minulle lähettänyt jäljennöksen edustaja Fribergin ym. jättämästä kysymyksestä, jossa vastattavakseni esitetään:

> "Minkälaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä puolustuslaitoksen aluksissa meripalvelusta suorittavien virkamiesten saattamiseksi keskimäärin samanlaisten työaikasäännösten antamien sosiaalisten ja työsuojelun kannalta tärkeiden etuisuuksien piiriin kuin muut puolustuslaitoksen virkamiehet on jo saatettu?"

Tämän johdosta minulla on kunnia esiintuoda seuraavaa:

Kun puolustuslaitoksen työaikatoimikunta antoi mietintönsä (Komiteanmietintö B 9/1969), siinä lausuttiin toimikunnan päätyneen siihen tulokseen, ettei puolustuslaitoksen virkamiesten työaikalakia voida ulottaa kulkukannalla olevaan alukseen.

Myös Hallituksen esityksessä Eduskunnalle laiksi puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta lausutaan perusteluina seuraavasti: "Kun palvelus merivoimissa erityisesti purjehduskauden aikana muodostaa omalaatuisen tehtäväryhmän, jossa työajan käytännössä tapahtuva määrittely riippuu mm. ns. kaksivahtijärjestelmän soveltamisesta, ja tässä kohdin tapahtuville muutoksille jo mahdollisuus asuntojen järjestämiseen aluksissa asettaa ylivoimaiset esteet, ehdotetaan lain 3 §:ssä säädettäväksi, että laivapalvelus aluksessa, joka on määrätty purjehdukseen, jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle."

Eduskunnan hyväksyessä lain puolustuslaitoksen virkamiesten työajasta (218/70) tuli 3 §:ään 2-kohta, jonka mukaan lakia ei sovelleta virkamieheen, joka suorittaa laivapalvelusta purjehdukseen määrätyllä aluksella.

Virkaehtosopimuksella, joka on voimassa 31. 3. 1972 saakka ja joka koskee myös puolustuslaitoksen virkamiesten työoloja, ei ole muutettu puolustuslaitoksen työaikalain määräyksiä, joten ne ovat edelleen voimassa.

Keväällä 1971 valtiovarainministeriö asetti työryhmän tutkimaan puolustuslaitoksen aluksissa palvelevien virkamiesten työaikakysymyksiä purjehduskauden aikana. Tähän työryhmään on kuulunut valtiovarainministeriön edustajien lisäksi MerivE:n ja virkamiesjärjestöjen edustajia. Asiaa on tiiviisti selvitetty koko kesän ja syksyn ajan, mutta lopullisia ratkaisuja ei ole vielä voitu suorittaa.

Puolustuslaitoksen työaikamääräykset on tarkoitus seuraavaa virkaehtosopimuskautta varten saattaa virkaehtosopimuksen muotoon, ja niinpä on luonnollista, että ennen varsinaisten sopimusneuvottelujen alkamista ei ennakoida tulevia ratkaisuja myöskään laivapalveluksessa olevan henkilökunnan osalta, koska asia liittyy osana virkamiesten palvelusehtoja koskevaan virkaehtosopimukseen, joka solmitaan valtiovarainministeriön ja toisaalta valtion virkamiehiä edustavien virkamiesyhdistysten keskusjärjestöjen välillä.

Helsingissä joulukuun 30 päivänä 1971.

Puolustusministeri *Arvo Pentti.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, till mig översänt avskrift av följande av riksdagsman Friberg m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att de tjänstemän som utför sjötjänstgöring på försvarsväsendets fartyg skall få åtnjuta samma sociala och med tanke på skydd i arbetet viktiga förmåner, vilka övriga tjänstemän inom försvarsväsendet redan åtnjuter med stöd av i genomsnitt likadana arbetstidsstadganden?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Då arbetstidskommissionen för försvarsväsendet avgav sitt betänkande (Kommittébetänkande B 9/1969), sades i detta att kommittén kommit till den slutsatsen, att arbetstidslagen för försvarsväsendets tjänstemän icke kan utsträckas att gälla fartyg som beordrats till seglation.

Också i regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om arbetstiden för tjänstemän inom försvarsväsendet säges såsom motivering följande: "Då tjänstgöringen inom sjöstridskrafterna, i synnerhet under seglationstiden, omfattar en särpräglad grupp av uppgifter, inom vilken bestämningen av arbetstiden i praktiken beror bl.a. av tillämpningen av det s.k. tvåvaktssystemet och då för förändringar i detta avseende redan möjligheten att anordna logi ombord ställer ett övermäktigt hinder, föreslås i lagens 3 § stadgat, att skeppstjänst på fartyg som beordrats till seglation, skulle lämnas utanför lagens tillämpningsområde."

Då riksdagen antog lagen om arbetstiden för tjänstemän inom försvarsväsendet (218/70), intogs i 3 § en 2 punkt, enligt vilken lagen icke tillämpas på tjänsteman i skeppstjänst på fartyg som beordrats till seglation.

Genom det tjänstekollektivavtal, som gäller till 31. 3. 1972 och även avser arbetsförhållandena för tjänstemännen inom försvarsväsendet, har bestämmelserna i lagen om arbetstiden inom försvarsväsendet icke ändrats, varför de alltjämt är i kraft.

På våren 1971 tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp för att för de tjänstemäns vidkommande som tjänstgör på försvarsväsendets fartyg undersöka arbetstidsfrågor under seglationsperioden. Till denna arbetsgrupp har förutom representanter för finansministeriet även hört representanter för staben för sjöstridskrafterna och för tjänstemannaorganisationerna. Saken har undersökts intensivt under hela sommaren och hösten, men slutgiltiga avgöranden har ännu ej kunnat fattas.

Avsikten är att utfärda bestämmelserna om arbetstiden inom försvarsväsendet för följande tjänstekollektivavtalsperiod i tjänstekollektivavtalsform. Det är sålunda naturligt att man icke före inledandet av de egentliga avtalsförhandlingarna kan föregripa kommande avgöranden för personalens i skeppstjänst del, emedan saken såsom en del ansluter sig till tjänstekollektivavtalet rörande tjänstemännens anställningsvillkor, vilket ingås mellan finansministeriet å ena sidan och centralorganisationerna för tjänstemannaföreningarna å andra sidan.

Helsingfors den 30 december 1971.

Försvarsminister *Arvo Pentti.*

Rytkönen ym.: Sosiaalietujen myöntämisestä metsätyöläisille kokonaisansion perusteella.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kun yksityisiä työsuhteita koskeva eläketurva 60-luvun alkupuolella vasemmistoenemmistöisessä eduskunnassa säädettiin, saatettiin eläketurvan yleisiin perusteisiin nähden tulla siihen johtopäätökseen, että eläketurva rakentuisi yhtäläisin perustein mm. kaikkia LEL-työsuhteissa työskenteleviä koskevana. Näin onkin kaikkien muiden LEL-järjestelmän piiriin kuuluvien työntekijäin kohdalla, mutta talouselämämme avainasemissa työskentelevien metsätyöläisten osalta tilanne on päinvastainen.

LEL-järjestelmän lähtökohtana on eläketurvan määräytyminen bruttoansion perusteella. Metsätyöläisten työeläke- ja muu lakisääteinen sosiaaliturva määräytyy sen sijaan siitä ansiosta mikä jää, kun ns. 40 % moottorisahavähennys on tehty. Tarkemmin sanottuna metsätyöläisten työ- ja perhe-eläkepohjat, vuosilomakorvaus, tapaturmakorvaus ja sairausvakuutuspäiväraha lasketaan 40 %:lla vähennetystä ansiosta, kun vastaavat edut muille työntekijöille kaikissa em. sosiaaliturvan eri järjestelmissä lasketaan kokonaisansiosta. Metsätyöläisten sorretusta sosiaaliturva-asemasta johtuu paitsi se, että he saavat em. sosiaaliturvansa vain puolinaisina, myös se, että metsätyönantajat vapautuvat sosiaaliturvamaksun suorittamisesta siltä osin kun se koskee ns. moottorisahavähennyksen osuutta metsätyöläisten kokonaisansioista. Vapautuminen sosiaaliturvamaksun suorittamisesta tältä osin koskee ensisijaisesti suuryhtiöitä, mutta yleensä kaikkia metsätyönantajia. Mainittakoon, että myös KELA menettää vuosittain erittäin suuret vakuutusmaksut järjestelmän kieroudesta johtuen.

Ammatillisesti järjestäytyneet metsätyöläiset ovat varsinkin viime aikoina ruvenneet vaatimaan täyttä eläke- ja sosiaaliturvaa. Monet ovat menneet jopa niin pitkälle, että he nykyisinkin heitä koskevan järjestelmän vallitessa ovat luopuneet ns. moottorisahavähennyksestä, maksavat ennakkonsa ja lopullisen veronsa kokonaisansiosta.

Mielestämme tämä osoittaa, miten suuren arvon ja tässä tapauksessa lainsäädännön perusteella taloudellisesti itse uhrautuen nämä eturivin metsätyöläiset asettavat itsensä ja perheensä sosiaaliturvalle. Esimerkki valaisee mistä on kysymys. Metsätyömies joutuu työkyvyttömyyseläkkeelle ja hänen vuosiansionsa on ollut 7 000 mk. Eläkettä ei lasketa tästä summasta, vaan 4 200 markasta. Epäkohta on todella räikeä ja käy yhä räikeämmäksi, jos lasketaan ns. vuosivähennyksestä johtuva menetys 18 vuotiaana työkyvyttömäksi joutuvan metsätyöläisen kärsimä menetys esim. 70 vuotiaaksi elettyänsä. Jos menetys laskettaisiin, metsuri on tässä tapauksessa menettänyt montakymmentä tuhatta markkaa ja summa on alunalkaen jäänyt puutavarakapitalisteille.

SKDL on eduskunta-aloittein pyrkinyt korjaamaan em. epäkohdan, mutta kaikki porvarilliset puolueet ovat jyrkästi vastustaneet sellaista ratkaisua, että metsätyöläisten sosiaalietu laskettaisiin kokonaisansiosta ja ns. verovähennys säilyisi. Toinen mahdollisuus on se, että maksettaisiin riittävä työkalukorvaus. Edelleen voitaisiin siirtyä sellaiseen käytäntöön, että työnantaja hankkii moottorisahat ja suorittaa niiden käyttökustannukset, joka on hiljattain Ruotsissa otettu käyttöön. Olkoon ratkaisun muoto mikä tahansa, metsätyöläiset on saatettava sosiaaliturvan osalta vähintäin samaan asemaan muiden työntekijäryhmien kanssa.

Edellä olevan perusteella ja nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin metsätyöläisten eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden, vuosilomakorvauksen, sairausvakuutuspäivärahan ja tapaturmakorvauksen perusteiden niin muuttamiseksi, että metsätyöläiset saavat sosiaaliedut kokonaisansion perusteella?

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

V. J. Rytkönen.
Pekka Salla.
Helvi Niskanen.
Anna-Liisa Jokinen.
Veikko Salmi.
Kaisu Weckman.
Hertta Kuusinen.
Aulis Juvela.
Kuuno Honkonen.
Kauko Tamminen.
Siiri Lehmonen.
Niilo Koskenniemi.
Niilo Nieminen.
Ele Alenius.
Veikko Saarto.
Paavo Aitio.
Anna-Liisa Tiekso.
Irma Rosnell.
Terho Pursiainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 19 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Veikko J. Rytkösen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 286:

> "Aikooko Hallitus kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin metsätyöläisten eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden, vuosilomakorvauksen, sairausvakuutuspäivärahan ja tapaturmakorvauksen perusteiden niin muuttamiseksi, että metsätyöläiset saavat sosiaaliedut kokonaisansion perusteella?"

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Metsätyöläisten sosiaaliturvaetujen määräämisperusteiden muuttaminen siten, että edut laskettaisiin kokonaistyöansion eikä ns. moottorisahavähennyksellä alennetun työansion perusteella, merkitsisi samalla huomattavaa työmarkkinapoliittista muutosta, minkä vuoksi määräämisperusteiden muuttaminen työmarkkinajärjestöjä kuulematta ei ole tarkoituksenmukaista. Ministeriössä tullaan harkitsemaan, olisiko asian selvittämiseksi asetettava toimikunta.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 19 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Veikko J. Rytkönen m. fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 286 av följande lydelse:

> "Ämnar Regeringen i brådskande ordning vidta åtgärder för ändring av grunderna för skogsarbetarnas pensioner och familjepensioner, semesterersättning, sjukförsäkringsdagpenning och olycksfallsersättning så, att skogsarbetarna erhåller sociala förmåner på grundval av den totala förtjänsten?"

Helsingfors den 20 december 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En ändring av grunderna för bestämmande av skogsarbetarnas socialskyddsförmåner så, att förmånerna skulle beräknas på grundval av den totala arbetsförtjänsten och inte på grundval av den med s.k. motorsågsavdrag sänkta arbetsförtjänsten, skulle samtidigt innebära en betydande arbetsmarknadspoltisk förändring, varför det inte är ändamålsenligt att ändra de ifrågavarande grunderna utan att höra arbetsmarknadsorganisationerna. Ministeriet kommer att överväga om en kommitté borde tillsättas för att utreda ärendet.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Rytkönen ym.: Esityksen antamisesta verotulojen menetyksen korvaamisesta kunnille valtion varoista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maatalouden tuloverolakiin tehdyt muutokset ovat varsinkin maatalousvaltaisissa kunnissa aiheuttaneet erittäin huomattavan äyrimäärien alentumisen. Mm. Pohjois-Savon eräissä kunnissa äyrimäärät ovat alentuneet jopa 26—30 %. Tämä on aiheuttanut seurauksenaan äyrinhinnan kohoamisen jopa usealla pennillä. Tämä taas puolestaan saattaa ennestäänkin taloudellisissa vaikeuksissa kamppailevat kunnat entistäkin suurempiin vaikeuksiin ja suorastaan estää pyrkimyksiä kehittää kunnallisia palveluksia. Lisäksi tällainen kehitys vaikeuttaa kehitysalueiden kuntien teollistumista ja sysää muuttoliikettä vieläkin laajemmaksi.

Tapahtunutta verotulojen menetystä ei voida mitenkään muuten kunnille korvata kuin suorittamalla menetys valtion varoista.

SKDL:n eduskuntaryhmä on jättänyt vuoden 1972 valtion tulo- ja menoarvioon 80 milj. markan raha-asia-aloitteen tätä tarkoitusta varten. Karjalaisen hallituksen sisäministeri antoi myös ymmärtää, että hallitus varaisi tarkoitukseen määrärahan lisäbudjetissa. Edellä mainitut toimenpiteet osoittavat olevan pyrkimystä hoitaa asia kuntien edun mukaisesti. Asia ei ole kuitenkaan edistynyt. Hallituksen olisi kiireellisesti hoidettava tämä asia ja estettävä kuntien aseman vaikeutuminen verotulojen menetyksen vuoksi.

Edellä lausutun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus antaa kiireellisesti eduskunnalle esityksen maatilatalouden tuloverolain ja eräiden muiden lainsäädännöllisten ratkaisujen aiheuttamien verotulojen menetyksen korvaamiseksi kunnille valtion varoista?

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1971.

V. J. Rytkönen.
Siiri Lehmonen.
Helvi Niskanen.
Niilo Koskenniemi.
Anna-Liisa Jokinen.
Veikko Salmi.
A-L. Tiekso.
Irma Rosnell.
Heikki Mustonen.
Kuuno Honkonen.
Lauri Kantola.
Terho Pursiainen.
Niilo Nieminen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 19 päivänä marraskuuta 1971 n:o 1718 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja V. J. Rytkösen ym. tekemän seuraavansisältöisen kysymyksen:

> "Aikooko Hallitus antaa kiireellisesti eduskunnalle esityksen maatilatalouden tuloverolain ja eräiden muiden lainsäädännöllisten ratkaisujen aiheuttamien verotulojen menetyksen korvaamiseksi kunnille valtion varoista?"

Kun kysymyksessä tarkoitettu asia ainakin osittain kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, esitän vastauksena kysymykseen kunnioittaen seuraavaa:

Kuluvana, kuten edellisenäkin vuonna, vaikeuksiin joutuneiden kuntien avustamiseen on käytetty huomattavan suuri summa eli 20 milj. markkaa kumpanakin vuonna. Kysymyksessä olevasta summasta on tänä vuonna jaettu yleisiin rahoitusavustuksiin 13 milj. markkaa ja 7 milj. markkaa sairaalakustannusten korvaamiseen. Avustusta saaneet kunnat ovat useimmissa tapauksissa juuri samoja kuntia, jotka ovat joutuneet vaikeuksiin sen vuoksi, että maatalouden tuloverolakiin on tehty muutoksia.

Kuntien verotulot ovat lisääntyneet viime vuosina verotuspohjan kasvua nopeammin. Veroäyrien lukumäärä on puolestaan kasvanut vuosittain noin 11 prosenttia. Kuntasektorin kulutusmenoista ovat nopeimmin lisääntyneet terveydenhoidon menot, jotka olivat koko 1960-luvun ajan kunnallistalouden kasvua huomattavin aiheuttaja. Terveydenhoidon menojen suhteellinen osuus nimenomaan alimpiin kantokykyluokkiin kuuluvien kuntien menoista on jatkuvasti lisääntynyt.

Kokonaisuutena ottaen kuntasektorin rahoitusasemassa tapahtui vuonna 1970 merkittävä paraneminen. Tällöin kunnat lisäsivät sijoituksiaan liikeyrityksiin yli 50 prosenttia edellisestä vuodesta samalla kun velan takaisinmaksuihin, lainanantoon ja muihin finanssisijoituksiin jäi käytettäväksi 84 milj. mk kun edellisenä vuonna investointien rahoitusvajaus oli ollut 62 milj. markkaa. Vuosina 1971—1972 arvioidaan kuntien edelleen lisäävän sijoituksiaan liikeyrityksiin. Tästä huolimatta jää finanssisijoituksiin vuonna 1971 käytettäväksi arvion mukaan yli 50 prosenttia ja vuonna 1972 noin 12 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Nimellistulojen kasvun jatkuessa voimakkaana arvioidaan kuntasektorin käytettävissä olevan tulon lisääntyvän vuonna 1971 13 prosenttia ja vuonna 1972 lähes yhtä nopeasti. Kulutuksen kasvusta huolimatta säilyy kuntien säästämisaste edelleen noin 20 prosenttina. Säästöjen kasvu tekee puolestaan mahdolliseksi lisätä kuntien investointeja ilman, että rahoitusasema heikkenee. Kuntien talousarvioiden mukaan kuntien investoinnit lisääntyvätkin vuonna 1971 kulutusta nopeammin ja tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan myös vuonna 1972, minkä puolestaan säästöjen kasvu tekee mahdolliseksi.

Kuntien tulojen ja rahoitusaseman kehityksessä on kuitenkin vielä havaittavissa huomattavia eroja eri kuntien kesken. Kuntien palvelustuotannon rahoitusmahdollisuuksien tasoittamiseen tähtäävistä toimenpiteistä voidaan mainita seuraavaa.

Sairaalatoimessa kuntien taloudellisen kantokyvyn erilaisuus on otettu tähän saakka huomioon vain alue- ja paikallissairaaloiden osalta suppean kantokykyasteikon puitteissa. Vuoden 1972 alusta tulevat voimaan uudet sairaalatointa koskevat valtionapusäännökset. Niiden mukaan sairaaloiden käyttökustannuksiin annettava valtionapu suoritetaan kuntakohtaisesti yleisen kantokykyluokituksen mukaan, mikä merkitsee kunnille kyseisenä vuonna terveydenhuoltotehtäviin annettavan valtionavun lisääntymistä 77 milj. markan määrällä verrattuna nykyisen lainsäädännön perusteella suoritettavaan avustukseen.

Sairaalatoimen valtionapusäännösten muuttamisesta aiheutuva kuntien sairaalamenojen pieneneminen tulee olemaan voimakkainta alimpiin kantokykyluokkiin kuuluvien, taloudellisesti vaikeassa asemassa olevien kuntien osalta. Esimerkiksi kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvien kuntien kohdalla lisäys on keskimäärin 36 % eli yhteensä 41 milj. markkaa. Kantokykyluokkiin 4—5 kuuluvien kuntien osalta lisäys on keskimäärin 19 % eli yhteensä 34 milj. markkaa.

Sairaalatoimen valtionavustuksiin on ehdotettu valtion vuoden 1972 tulo- ja menoarviossa myönnettäväksi kaikkiaan 797 milj. markkaa, mikä merkitsee 184 milj. markan lisäystä kuluvan vuoden menoarvioon verrattuna.

Kansanterveystyötä koskeva hallituksen lakiesitys tullee eduskunnassa hyväksytyksi. Sen mukaan valtion menot tulevat kasvamaan kansanterveystyön osalta 10,3 milj. markkaa voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna vuonna 1972. Kuntien terveyskeskusten perustamis- ja käyttökustannuksiin myönnettävän valtionavun osalta tullaan soveltamaan kuntien yleistä kantokykyluokitusta. Kuntien kantokykyluokituksen mukaiset muutokset menorasituksen jakaantumisessa on otettu myös tämän lainuudistuksen osalta huomioon edellä esitetyissä luvuissa.

Kansakoulumenoihin myönnetään kunnille vuosittain ylimääräistä valtionapua kansakoululaitoksen aiheuttamien vuotuisten kustannusten alentamiseen siinä määrin, etteivät nämä kustannukset nouse köyhissä tai harvaanasutuissa maalaiskunnissa veroäyriä kohden suuremmiksi kuin keskimäärin maalaiskunnissa. Valtioneuvosto on viimeksi kuluvan vuoden alussa lisännyt tätä ylimääräistä valtionapua saavien kuntien määrää merkittävästi. Tästä syystä ja uusien koulujen perustamisesta johtuen on vuoden 1972 tulo- ja menoarvioesityksessäkin ehdotettu ylimääräisen valtionavun määrärahaa korotettavaksi 7,5 milj. markalla.

Voimassaolevan työllisyyslain velvoitteiden täyttäminen on aiheuttanut lähinnä alityöllisyysalueiden köyhille kunnille kohtuuttomia rasituksia ja pakottanut ne työllisyystilanteen vaikeutuessa järjestämään töitä, joista on aiheutunut huomattava kunnallistaloudellinen rasitus. Uudessa työllisyyslaissa nämä kohtuuttomat rasitukset pyritään poistamaan. Sen lisäksi että kuntien on mahdollista uuden lain mukaan ajoittaa työnsä tarkoituksenmukaisesti, lain mukaan poistetaan kuntien velvollisuus osallistua puoleen työvoimatoimikuntien menoista, jotka siirtyvät kokonaisuudessaan valtion kannettavaksi. Kun lain arvioidaan nostavan korvauksensaajien määrää nykyisestään noin 7 000 hengellä, aiheutuu tästä puolestaan kuntien sosiaalimenojen pienenemistä. Korvauksensaajien lukumäärän kasvun arvioidaan aiheuttavan valtiolle vuonna 1972 kaikkiaan noin 24,5 milj. markan lisämenon.

Kantokykyluokituksen soveltamisala eri hallinnonalojen valtionavustuksiin on jatkuvasti laajentunut. Toteutettujen kantokykyluokituksen laskentaperusteiden muutosten ja harkintamahdollisuuksien laajentamisen seurauksena on jo kuluvan vuoden alusta lukien voitu huomattavan suuri osa kunnista siirtää aikaisempaa alempaan luokkaan. Todettakoon, että erityisesti verotulojen kehitys on otettu huomioon harkittaessa kunnan taloudellista kantokykyä. Vastaavanlaisia siirtoja on tarkoituksena suorittaa myös vuoden 1972 alusta lukien. Pyrkimyksenä nimenomaan on, että kantokykyluokituksen muutoksilla ja valtionapulainsäädännössä esiintyvien puutteiden poistamisella voidaan kuntien välisiä taloudellisia eroja tasoittaa.

Voidaankin todeta, että jo osittain toteutuneiden sekä parhaillaan vireillä olevien lainsäädännöllisten uudistusten seurauksena tulevat kuntien väliset taloudelliset erot vuoden 1972 alusta lukien merkittävästi tasoittumaan samalla kun valtio ottaa kannettavakseen entistä huomattavasti suuremman osan kunnille niille kuuluvien tehtävien hoidosta koituvista kustannuksista. Kun näiden toimenpiteiden vaikutuksia kuntien välisiin taloudellisiin eroihin on tarpeen edelleen seurata ja kun kulumassa oleva varainhoitovuosi on lopuillaan, ei hallitus enää näe mahdolliseksi erillisiin tukitoimenpiteisiin ryhtymistä tällä vaalikaudella.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1971.

Valtiovarainministeri *Päiviö Hetemäki.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1718 av den 19 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman V. J. Rytkönen m.fl. ställda spörsmål:

> "Har Regeringen för avsikt att i brådskande ordning till riksdagen avlåta en proposition angående ersättning till kommunerna av statens medel för förlust av skatteintäkter till följd av inkomstskattelagen för gårdsbruk och vissa andra avgöranden i lagstiftningsväg?"

Då det i spörsmålet avsedda ärendet åtminstone delvis hör till mitt verksamhetsområde som finansminister, får jag såsom svar vördsamt anföra följande:

Under innevarande år såsom även under det föregående året har för understödjande av kommuner som råkat i svårigheter använts ett betydande belopp, eller 20 milj. mk under vartdera året. Av ifrågavarande belopp har detta år för allmänna finansieringsunderstöd utdelats 13 milj. mk och 7 milj. mk för ersättning av sjukhuskostnader. De kommuner som erhållit understöd är i flesta fall just samma kommuner, vilka råkat i svårigheter på grund av att ändringar vidtagits i inkomstskattelagen för gårdsbruk.

Ökningen av kommunernas skatteintäkter har under de senaste åren varit snabbare än beskattningsbasens tillväxt. Antalet skattören åter har årligen ökat med ca 11 procent. Bland den kommunala sektorns konsumtionsutgifter har den största ökningen skett i fråga om hälsovårdsutgifterna, vilka under hela 1960-talet utgjorde den faktor som mest förorsakade ökning i kommunernas hushållning. Den proportionella andelen av utgifterna för hälsovården särskilt av de kommuners utgifter vilka hör till de lägsta bärkraftsklasserna, har fortgående ökat.

Som helhet betraktat skedde i den kommunala sektorns finansieringsställning en märkbar förbättring under år 1970. Under sagda år ökade kommunerna sina investeringar i affärsföretag med över 50 procent i jämförelse med det föregående året samtidigt som för återbetalningar av lån, långivning och andra finansieringsinvesteringar fanns till förfogande 84 milj. mk, medan finansieringsunderskottet i fråga om investeringar under det föregående året hade utgjort 62 milj. mk. Under åren 1971—1972 beräknas kommunerna alltjämt komma att öka sina investeringar i affärsföretag. Trots detta finns under år 1971 kvar för finansinvesteringar enligt uppskattning över 50 procent och år 1972 ca 12 procent mera än under det föregående året.

Då den kraftiga tillväxten av de nominella inkomsterna fortgår, beräknas att den inkomst som står till den kommunala sektorns förfogande år 1971 ökas med 13 procent och år 1972 nästan lika snabbt. Trots konsumtionsökningen förblir graden av kommunernas inbesparingar alltjämt ca 20 procent. Tillväxten av inbesparingar gör det å andra sidan möjligt att öka kommunernas investeringar utan att finansieringsläget försämras. Enligt kommunernas budgeter kommer också kommunernas investeringar att under år 1971 ökas snabbare än konsumtionen, och denna utveckling beräknas fortgå även under år 1972, vilket åter möjliggöres av inbesparingarnas tillväxt.

I utvecklingen av kommunernas inkomster och finansieringsställning observeras likväl ännu avsevärda skillnader olika kommuner emellan. Om de åtgärder som syftar till utjämnande av finansieringsmöjligheterna i fråga om kommunernas serviceproduktion må nämnas följande.

I fråga om sjukhusväsendet har olikheten i kommunernas ekonomiska bärkraft hittills beaktats endast för krets- och de lokala sjukhusens del inom ramen för en snäv bärkraftsskala. Från och med början av år 1972 träder nya stadganden om statsunderstöd för sjukhusväsendet i kraft. Enligt dessa erlägges statsunderstödet för sjukhusens driftskostnader kommunsvis enligt den allmänna bärkraftsklassificeringen, vilket för kommunerna under sagda år innebär en ökning av statsunderstödet för hälsovårdsuppgifter med 77 milj. mk i jämförelse med det understöd som erlägges i enlighet med den nuvarande lagstiftningen.

Minskningen av kommunernas sjukhusutgifter till följd av de ändrade stadgandena i fråga om statsunderstöd för sjukhusväsendet kommer att vara störst för de kommuners del, vilka hör till de lägsta bärkraftsklasserna och är i svår ekonomisk ställning. T.ex. för de kommuner som hör till bärkraftsklasserna 1—3 utgör ökningen i genomsnitt 36 % eller sammanlagt 41 milj. mk. För de kommuner som hör till bärkraftsklasserna 4—5 är ökningen i genomsnitt 19 % eller sammanlagt 34 milj. mk.

För statsunderstöd åt sjukhusväsendet har i statsförslaget för år 1972 föreslagits sammanlagt 797 milj. mk, vilket innebär en ökning av 184 milj. mk i jämförelse med innevarande års statsförslag.

Regeringens proposition med förslag till lag om folkhälsoarbetet torde bli antagen av riksdagen. Enligt den kommer statens utgifter för folkhälsoarbetets del år 1972 att stiga med 10,3 milj. mk i jämförelse med förhållandena enligt gällande lagstiftning. I fråga om statsunderstödet för grundläggnings- och driftskostnaderna för kommunernas hälsovårdscentraler kommer att tillämpas kommunernas allmänna bärkraftsklassificering. Ändringarna enligt kommunernas bärkraftsklassificering i fördelningen av utgiftstungan har också för denna lagreforms del beaktats i de ovan nämnda siffrorna.

För folkskoleutgifter beviljas kommunerna årligen extra statsunderstöd för sänkning av de av folkskoleväsendet föranledda årliga kostnaderna i sådan utsträckning, att dessa kostnader i fattiga eller glestbebodda landskommuner icke stiger till en större andel per skatteöre än i landskommunerna i genomsnitt. Statsrådet har i början av det sistlidna året avsevärt ökat antalet kommuner som erhåller detta extra statsunderstöd. Av denna orsak och på grund av att nya skolor inrättats har också i statsverkspropositionen för år 1972 föreslagits förhöjning av beloppet för det extra statsunderstödet med 7,5 milj. mk.

Uppfyllandet av skyldigheterna enligt den gällande sysselsättningslagen har närmast för de fattiga kommunerna inom undersysselsättningsområden medfört oskäliga belastningar och tvingat dem, då sysselsättningsläget försämrats, att ordna arbeten, vilka förorsakat en betydande kommunalekonomisk tunga. I den nya sysselsättningslagen strävar man till eliminering av dessa oskäliga belastningar. Förutom att det enligt den nya lagen blir möjligt för kommunerna att tidsbestämma arbetena på ett ändamålsenligt sätt, bortfaller enligt lagen kommunernas skyldighet att deltaga i hälften av arbetskraftskommissionernas utgifter, vilka helt och hållet överföres på staten. Då antalet ersättningstagare på grund av lagen beräknas stiga med ca 7 000 personer, föranleder detta å andra sidan minskning av kommunernas socialutgifter. Det ökade antalet ersättningstagare beräknas under år 1972 för staten medföra en tilläggsutgift av sammanlagt 24,5 milj. mk.

Bärkraftsklassificeringens tillämpningsområde i fråga om statsunderstöden för olika förvaltningsområde har fortgående utvidgats. Till följd av genomförda ändringar av beräkningsgrunderna för bärkraftsklassificeringen och utvidgandet av möjligheterna till prövning har redan från och med innevarande års början en betydande del av kommunerna kunnat överföras till en lägre klass. Det må konstateras, att utvecklingen av skatteintäkter särskilt har beaktats vid bedömandet av kommuns ekonomiska bärkraft. Avsikten är att företaga överföringar av motsvarande slag också räknat från ingången av år 1972. Man strävar uttryckligen till att genom ändringar i bärkraftsklassificeringen och avskaffandet av brister i statsunderstödslagstiftningen utjämna de ekonomiska skillnaderna kommuner emellan.

Man kan även konstatera, att de ekonomiska skillnaderna kommuner emellan tack vare redan delvis genomförda samt anhängiga lagstiftningsreformer räknat från ingången av år 1972 kommer märkbart att utjämnas samtidigt som staten påtager sig en avsevärt större del än tidigare av de kostnader som förorsakas kommunerna av omhänderhavandet av på dem ankommande uppgifter. Då det är skäl att alltjämt följa med verkningarna av dessa åtgärder på de ekonomiska skillnaderna kommuner emellan, och då det innevarande finansåret närmar sig sitt slut, ser regeringen inga möjligheter att skrida till separata stödåtgärder under denna valperiod.

Helsingfors den 17 december 1971.

Finansminister *Päiviö Hetemäki.*

Kurppa: Liikaa maksettujen eläkkeiden takaisinperimisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiokonttorin eläkkeenmaksutoimistolta on ıllut eläkeläisille ilmoituksia, joissa muutıneen eläkejärjestelyn takia vaaditaan takaisin ikaa maksettuja eläkkeitä.

Näin tapahtuu esimerkiksi silloin, kun ao. enkilölle myönnetään kansaneläkelain mukaien työkyvyttömyyseläke ja hän on tätä enen nauttinut rintamasotilaiden ylimääräistä soaeläkettä, joka lakkaa sen kuukauden alusta, ɔsta lukien eläkkeen saajalle on myönnetty ansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Tuitenkin valtiokonttori maksaa näitä molemıia eläkkeitä päällekkäin jopa neljäkin kuuıautta ja tämän jälkeen ilmoittaa tästä vaatien ıkaisin ylimääräisesti maksettua eläkettä, vaikıa eläkkeen saaja on useaan otteeseen ilmoitanut tästä ylimääräisestä maksusta ja tullut loıulta siihen tulokseen, että eläkkeet yhteensä ɔdella kuuluvat hänelle, koska kiellosta huoliıatta maksatusta ei ole lopetettu.

Eläkeläisen, joka on hyvässä uskossa käyttänyt saamansa rahat, on nyt hyvin vaikea kerätä kokoon tuota useisiin satoihin markkoihin nousevaa summaa, kun säästöjä ei useinkaan ole. Olisikin tärkeää jo ennakolta ehkäistä päällekkäin menevien eläkkeiden maksaminen, jottei niiden jälkiperinnällä aiheutettaisi kohtuuttomia vaikeuksia muutoinkin niukkojen eläkkeiden varassa eläville kansalaisille.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, kuinka suuriin vaikeuksiin valtiokonttori saattaa asettaa eläkeläisen periessään tältä jälkikäteen liikaa maksettuja eläkkeitä ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä em. menettelyn ehkäisemiseksi ja varattomille eläkkeen saajille aiheutuneitten vaikeuksien korjaamiseksi?

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1971.

Mauno Kurppa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Mauno Kurpan näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 288:

> "Onko Hallitus tietoinen, kuinka suuriin vaikeuksiin valtiokonttori saattaa asettaa eläkeläisen periessään tältä jälkikäteen liikaa maksettuja eläkkeitä ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä em. menettelyn ehkäisemiseksi ja varattomille eläkkeen saajille aiheutuneitten vaikeuksien korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Rintamasotilaiden ylimääräisistä sotaeläkkeistä 22 päivänä toukokuuta 1969 annetun valtioneuvoston päätöksen (312/69) mukainen ylimääräinen sotaeläke voidaan myöntää sellaiselle rintamasotilaalle, jonka työkyky on olennaisesti alentunut tai joka on muusta syystä taloudellisen tuen tarpeessa. Eläkettä ei myönnetä rintamasotilaalle, joka on täyttänyt 65 vuotta tai saa kansaneläkettä. Eläkkeen myöntää sosiaali- ja terveysministeriö ja maksaa valtiokonttori. Sanotun valtioneuvoston päätöksen 5 §:n mukaisesti oikeus eläkkeeseen lakkaa sen kuukauden alusta lukien, joka lähinnä seuraa eläkkeensaajan täytettyä 65 vuotta tai sen kuukauden alusta, josta lukien hänelle on myönnetty kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Rintamasotilaiden ylimääräisistä sotaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 17 päivänä syyskuuta 1970 annetun valtioneuvoston päätöksen (606/70) nojalla aiheettomasti maksettu eläkemäärä voidaan jättää takaisin perimättä, jos se on vähäinen taikka jos sen myöntämisen ja maksamisen ei ole katsottava johtuneen eläkkeensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä.

Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyy eläkkeen myöntää ja maksaa kansaneläkelaito Rintamasotilaiden ylimääräisen sotaeläkkeen kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläl keen maksamista samalta ajalta samalle henk lölle on valtiokonttorin toimesta pyritty est mään tiedustelemalla ennen sotaeläkkeen mal samista kansaneläkelaitokselta, onko kansanel kelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä myö netty tai onko tätä tarkoittavaa hakemusta v reillä. Lisäksi valtiokonttori ilmoittaa jokaisel sotaeläkkeen saajalle, että jos hänelle myönn tään kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyy eläke ja sitä maksetaan samalta ajalta kuin yl määräistä sotaeläkettä, tältä samalta ajalta su ritettu sotaeläke peritään takaisin. Kun kansa eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke vo daan kuitenkin myöntää takautuvasti ja maks taan ensisijaisena jo maksetusta sotaeläkkees huolimatta, on tästä ollut seurauksena sotaeläl keen ja kansaneläkkeen maksaminen samal ajalta, mitä ei voida estää sotaeläkkeen maks tukseen liittyvillä toimenpiteillä.

Kun valtiokonttori kansaneläkelaitoksen t sotaeläkkeen saajan ilmoituksesta saa tietoons mistä ajankohdasta sotaeläkkeen saajalle mal setaan kansaneläkettä, ei ylimääräistä sot eläkettä makseta eikä ole maksettu samal ajalta. Jos kansaneläkelain mukaisen työkyvy tömyyseläkkeen takautuvan myöntämisen maksamisen johdosta ylimääräistä sotaeläket on maksettu liikaa, valtiokonttori on näis tapauksista ilmoittanut sosiaali- ja terveysm nisteriölle, jotta tämä voisi päättää, voidaank aiheettomasti maksettu eläke tai sen osa jättä takaisinperimättä.

Ylimääräisiä sotaeläkkeitä ei ole myönnett eikä tulla myöntämään 1. 9. 1971 jälkeen, jo loin tuli voimaan 23. 4. 1971 annettu laki ri tamasotilaseläkkeistä (294/71). Tämän lai mukaista rintamasotilaseläketurvaa hoitaa ka saneläkelaitos. Niiden henkilöiden, joille o myönnetty ylimääräinen sotaeläke, tulee 31. 1 1971 mennessä hakea kansaneläkelaitokse

rintamasotilaseläkettä, jonka määrä vähennetään sotaeläkkeestä. Kun rintamasotilaseläkkeet, muodostuvat näin ensisijaisiksi sotaeläkkeeseen nähden, sotaeläkkeiden maksatus valtiokontto-rista tulee huomattavasti vähenemään. Rintamasotilaseläkkeen maksatus tapahtuu kansaneläkelaitoksen toimesta.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1971.

Ministeri *Jorma Uitto.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Mauno Kurppa ställda skriftliga spörsmål nr 288:

> "Är Regeringen medveten om i hur stora svårigheter statskontoret kan försätta en pensionär genom att hos denne i efterhand återindriva pensioner, som har utbetalats till för högt belopp, och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att förebygga detta tillvägagångssätt samt för att avhjälpa de svårigheter som har åsamkats medellösa pensionärer?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt statsrådets beslut den 22 maj 1969 om extra krigspensioner för frontsoldater (312/69) kan extra krigspension beviljas frontsoldat, vars arbetsförmåga är väsentligt nedsatt eller som av annat skäl är i behov av ekonomiskt stöd. Pension beviljas inte frontsoldat som har fyllt 65 år eller åtnjuter folkpension. Pension beviljas av social- och hälsovårdsministeriet och utbetalas av statskontoret. Enligt 5 § i nämnda statsrådsbeslut upphör rätten till pension vid ingången av månaden efter den då pensionstagaren fyllde 65 år eller av den månad, från och med vilken honom har beviljats invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Med stöd av statsrådets beslut den 17 september 1970 angående ändring av statsrådets beslut om extra krigspensioner för frontsoldater (606/70) kan pensionsbelopp, som har erlagts utan grund, lämnas oindrivet, om beloppet är ringa eller om beviljandet eller utbetalningen av detsamma inte bör anses ha förorsakats av svikligt förfarande från pensionstagarens eller hans ombuds sida.

Invaliditetspension, som utgår enligt folkpensionslagen, beviljas och utbetalas av folkpensionsanstalten. Statskontoret har bemödat sig om att förebygga, att extra krigspension för frontsoldater och invaliditetspension enligt folkpensionslagen utbetalas för en och samma tid till en och samma person. Statskontoret har därför, innan krigspension har utbetalats, förfrågat sig hos folkpensionsanstalten om, huruvida invaliditetspension enligt folkpensionslagen har beviljats eller ansökan om sådan pension har inlämnats. Dessutom underrättar statskontoret alla som får krigspensioner om, att i händelse någon av dem beviljas invaliditetspension enligt folkpensionslagen och den utbetalas för samma tid som den extra krigspensionen, återindrivs den krigspension som har betalats för denna samma tid. Invaliditetspension enligt folkpensionslagen kan dock beviljas retroaktivt och betalas primärt, oberoende av redan utbetalad krigspension. Följden härav har blivit, att både krigs- och folkpension har betalats för samma tid, och detta kan inte hindras genom åtgärder i samband med utanordnande av krigspension.

När statskontoret genom meddelande från folkpensionsanstalten eller från mottagare av krigspension har blivit underrättat om den tidpunkt från vilken folkpension betalas till mottagare av krigspension, betalas inte extra krigspension för samma tid, och sådan har inte heller betalats. Har extra krigspension betalats till för högt belopp till följd av att invaliditetspension, som utgår enligt folkpensionslagen, har beviljats och betalats retroaktivt, har statskontoret underrättat social- och hälsovårdsministeriet om dessa fall, så att ministeriet har kunnat besluta huruvida pension, som har betalats utan grund, eller en del därav kan lämnas oindriven.

Extra krigspensioner har inte beviljats och kommer inte att beviljas efter 1. 9. 1971, då lagen den 23 april 1971 om frontmannapensioner (294/71) trädde i kraft. Frontmannapensionsskyddet enligt denna lag ombesörjes av folkpensionsanstalten. De som har blivit beviljade extra krigspension skall senast 31. 12.

1971 hos folkpensionsanstalten ansöka om frontmannapension, vars belopp avdras från krigspensionen. Frontmannapensionerna blir m. a o. primära i förhållande till krigspensionerna, och utanordnandet av de sistnämnda genom statskontoret kommer därför att minskas avsevärt. Frontmannapensionerna utanordnas genom folkpensionsanstaltens försorg.

Helsingfors den 22 december 1971.

Minister *Jorma Uitto.*

Kirj. ksm. n:o 289.

Tuominen ym.: Virallisen ulkopolitiikan kanssa ristiriidassa olevan opetusmateriaalin käyttämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Noin 300 suomalaista koulua, joukossa myös valtion oppikouluja, käyttää säännöllisesti länsisaksalaisen JRO-Verlagin valmistamia karttoja ja suomennettuja tekstiliitteitä, joissa käsitellään keskeisiä maailmanpoliittisia kysymyksiä. Ne ilmestyvät kymmenen kertaa vuodessa ja eräissä kouluissa on tapana kiinnittää ne luokkien seinille. Tämän länsi-saksalaisen yhtiön opetusaineisto on kuitenkin sisällöltään Neuvostoliittoa ja muita sosialistisia maita vastaan suunnattua vihamielistä propagandaa, joka vastaa NATO:n kylmän sodan päämääriä, mutta on jyrkässä ristiriidassa maamme virallisen puolueettomuus- ja rauhanpolitiikan kanssa. Näiden koulujen käyttämien karttojen otsikot jo puhuvat niiden propagandasisällöstä, kuten esim. "Tshekkoslovakia — teollisuusmaa kahleissa" tai "Saksan itäalueet vieraan vallan alaisuudessa". Saksan Demokraattista Tasavaltaa julkaistu aineisto nimittää Neuvostoliiton miehitysvyöhykkeeksi tai käyttää maan virallista nimeä lainausmerkeissä. Aineistossa on törkeitä hyökkäyksiä Neuvostoliiton johtohenkilöitä vastaan kuten mm. SALT-neuvotteluja koskevassa AJL-kartassa.

Toisen länsi-saksalaisen julkaisijan "Institut für Angewandte Geodäsie" julkaisemaa aineistoa käytetään myös kouluissa huolimatta siitä, että ne sisällöltään ovat valheellisia, jopa revanssihenkisiä. Suomalaisissa kouluissa on käytetty tämän julkaisijan toimittamaa Keski-Euroopan karttaa, joka on painettu v. 1965, mutta esittää Saksan rajat sellaisina kuin ne olivat v. 1938. Näissäkin kartoissa Saksan Demokraattista Tasavaltaa mainitaan nimellä "neuvostovyöhyke" ja eräitä Puolan alueita nimitetään "tällä hetkellä Puolan hallinnon alaisiksi" sekä eräitä Neuvostoliiton alueita "tällä hetkellä neuvostohallinnon alaisiksi".

Koska koulujen opetusmateriaalissakin esiintyy tämänkaltaista vihamielistä kiihoitusta Suomen kanssa ystävällisissä suhteissa olevia maita vastaan, on tämä omiaan rohkaisemaan viime aikoina eri puolilla maata nuorison parissa ilmennyttä hakaristejä tunnuksenaan käyttävää uusnatsilaista toimintaa. Siitä ovat vastuussa myös opettajat, jotka harjoittavat oppilaiden parissa mielialamuokkausta, joka on ristiriidassa maamme virallisen ulkopolitiikan kanssa. Lehdistössä on näkynyt jopa eräiden opettajain kirjoituksia, joissa vastustetaan oppikirjojen saattamista asialliselle tasolle. Jos asennoituminen on tällainen, on tuskin odotettavissa, että oppilaat voivat koulussa saada asiallista tietoa Neuvostoliitosta ja muista sosialistisista maista.

Edellisen johdosta esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että maamme kouluissa käytetään opetusmateriaalina karttoja ja tekstejä, jotka sisällöltään loukkaavat Neuvostoliittoa ja muita Suomen kanssa ystävällisissä suhteissa olevia maita ja ovat ristiriidassa maamme virallisen rauhanpolitiikan kanssa, ja jos tietää,
>
> millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjaamisen aikaansaamiseksi tässä asiassa?

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Mirjam Tuominen.
Irma Rosnell.
Taisto Sinisalo.
Toivo Åsvik.
Rainer Virtanen.
Oili Suomi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 23 päivänä marraskuuta 1971 n:o 1743 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Mirjam Tuomisen ym. tekemän seuraavan kysymyksen:

> "Tietääkö Hallitus, että maamme kouluissa käytetään opetusmateriaalina karttoja ja tekstejä, jotka sisällöltään loukkaavat Neuvostoliittoa ja muita Suomen kanssa ystävällisissä suhteissa olevia maita ja ovat ristiriidassa maamme virallisen rauhanpolitiikan kanssa, ja jos tietää,
>
> millaisiin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä nopean korjaamisen aikaansaamiseksi tässä asiassa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kouluhallitus tarkastaa ja hyväksyy kaikki kouluissamme käytettävät varsinaiset oppikirjat. Tämä virallinen tarkastusmenettely ei kuitenkaan koske kysymyksessä tarkoitettua karttaym. materiaalia. Tätä materiaalia kouluille toimitetaan muun muassa maassamme olevista ulkomaisista edustustoista. Koulut valitsevat opetuksen kannalta tarpeellisen ulkomaisen oheismateriaalinsa riippumatta siitä, minkälainen yhteiskuntajärjestelmä missäkin maassa vallitsee. Niinpä muun muassa kielenopetuksessa käytetään sekä Saksan Liittotasavallasta että Saksan Demokraattisesta tasavallasta peräisin olevaa aineistoa.

Historian, yhteiskuntaopin ja taloustiedon sekä maantieteen opetuksessa käytettävää oheismateriaalia valmistetaan maassamme niukasti ja sitä on kouluissa riittämättömästi. Aineiden opetussuunnitelmat ja opetuksesta annetut ohjeet kehoittavat kuitenkin käyttämään tämän laatuista materiaalia monipuolisesti opetuksen havainnollistamiseen ja ajankohtaistamiseen. Tähän tarkoitukseen varatut määrärahat asettavat rajoituksia oheismateriaalin hankinnalle. Ilmaista materiaalia ovat eri maiden viralliset edustustot antaneet mahdollisuuksiensa mukaan koulujen käyttöön, muun muassa viimeaikaista poliittista ja taloudellista kehitystä omassaan maassaan selvittelevää oheismateriaalia. Tällä tavoin hankitussa oheismateriaalissa samoin kuin suhteellisen huokeissa länsisaksalaisen JRO-Verlagin kustantamissa karttoissa on sellaisia kohtia, jotka ovat alkuperämaan ulkopoliittisten kannanottojen ja tulkintojen mukaisia. Ulkomaista alkuperää oleva materiaali esittää yleensäkin asiat asianomaisen maan oman näkemyksen mukaisesti. Tällaisen materiaalin käyttö edellyttää kuitenkin, että maamme virallisista ulkopoliittisista ja muista kannanotoista poikkeavat kohdat opetuksessa erikseen käsitellään ja poikkeavuudet selvästi osoitetaan.

Oppimismateriaalin käytöllä saattaa historian ja maantieteen opetuksessa olla muitakin päämääriä kuin objektiivisen tiedon jakaminen, koska oppilaita on ohjattava arvioimaan tiedon luotettavuutta ja erottamaan mielipiteet ja tosiasiat toisistaan. Heille tulee käydä selväksi, miten tiedon alkuperä on vaikuttanut viestitettyjen asioiden valintaan. Näin nyky-yhteiskunnan aktiivinen nuoriso totutetaan suhtautumaan painetun sanan tai sähköisten tiedotusvälineiden välittämään viestintään kriittisesti. Nykyisissä opetussuunnitelmissa korostetaan jatkuvasti kriittistä asennoitumista opetuksen tavoitteena.

Länsisaksalaisen JRO-Verlagin valmistamia karttoja joihin kysymyksessä viitataan, on niiden havainnollisuuden vuoksi hankittu verraten runsaasti historian ja maantieteen opetukseen. Kartaston avulla oppilas saa tuoreet tiedot valtiollisen karttakuvan muutoksista, luonnonvarojen hyväksikäytöstä ja poliittisen tilanteen kehityksestä. Materiaalia, joka olisi samalla tavoin ajankohtaista ja yhtä sopivaa opetuskäyttöön, on muuten ollut suomenkielisenä vaikeasti saatavissa. Tehdyssä kysymyksessä viitataan myös Keski-Euroopan karttaan, jonka kustantaja on "Institut für Angewandte

Gäodesie" ja jossa tietyt Saksan osat esitetaan "Vyöhykkeinä" tai sen ja sen "hallinnon alaisina". Tällaisia karttoja ei kuitenkaan ole johtavien koulutarvikeliikkeiden luetteloissa, joten niiden käyttö rajoittunee vähäiseen. Muutaman vuoden takaisissa länsisaksalaisissa kartoissa, jotka on myöhemmin varustettu joko ruotsinkielisellä tai suomenkielisellä tekstillä, käytetään molemmista Saksoista yleensä yhteistä nimeä, Saksa. Saksan Liittotasavallan ja Saksan Demokraattisen tasavallan raja on kuitenkin merkitty asianomaiselle kohdalle pisteviivalla, mikä poikkeaa valtioiden välisestä normaalista rajamerkinnästä. Tällaisia karttoja, joiden sisältö räikeästi poikkeaa Suomen virallisesta ulko- ja puolueettomuuspolitiikasta, ei voida pitää sopivina opetusvälineinä maamme kouluissa.

Erityisesti historian ja yhteiskuntaopin sekä taloustiedon opetussuunnitelmiin sisällytetyt ohjeet ajankohtaisten kysymysten käsittelemisen tarpeellisuudesta asettavat opettajalle suuria vaatimuksia, sillä oppikirjat eivät voi sisältää tietoa juuri tapahtuneesta tai parhaillaan tapahtuvasta. Opettajat joutuvat tällöin käyttämään runsaasti oheismateriaalia sekä tietojen hankkimiseksi että opetuksen havainnollistamiseksi. Näihin tarkoituksiin kouluissa käytetään sanoma- ja aikakauslehtiä, kirjoja, kuultokuvia, elokuvia sekä radion ja television ohjelmia. Vain oheismateriaalia käyttäen on mahdollista saavuttaa niitä tavoitteita, joita opetussuunnitelmat asettavat historian aineryhmän ja maantieteen opetukselle.

Valtion varoilla hankittavan kaupallisen oheismateriaalin tarkastaminen on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan niiden samojen yleisten periaatteiden mukaisesti, joita noudatetaan oppikirjojen tarkastuksessa. Tämä edellyttää sekä varojen että työvoiman lisäämistä tarkastustoimintaan sekä sellaisen tarkastusmenettelyn kehittämistä, jonka puitteissa voidaan kokonaisvaltaisesti ja yhdenmukaisesti järjestää kaiken opetusmateriaalin tarkastus. Tarkastusmenettelyä luotaessa on huolehdittava siitä, etteivät järjestelyt muodostu opetuksen suunnittelun kannalta haitallisiksi rajoitustoimenpiteiksi. Sellaisen materiaalin, jonka koulut saavat opetuksen oheisaineistoksi lahjana, on vastattava sisällöltään muuta koulussa käytettävää opetusaineistoa.

Helsingissä 4 päivänä tammikuuta 1972.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1743 av den 23 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamoten Mirjam Tuominen m.fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att vårt lands skolor såsom undervisningsmateriel använder kartor och texter, vilkas innehåll kränker Sovjetunionen och andra länder till vilka Finland har vänskapliga relationer och vilka står i strid med vårt lands officiella fredspolitik, och om så är fallet, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för åstadkommande av snar rättelse i denna sak?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Skolstyrelsen granskar och godkänner alla ordinarie läroböcker som används i våra skolor. Detta officiella granskningsförfarande berör dock icke i spörsmålet avsedd kart- o.a. materiel. Sådan materiel levereras till skolorna bland annat av de utländska representationerna i vårt land. Skolorna väljer sin för undervisningen nödiga utländska bredvidläsningsmateriel oberoende av vilket samhällssystem som råder i ett land. Sålunda används bland annat vid språkundervisningen materiel både från Förbundsrepubliken Tyskland och från Tyska demokratiska republiken.

Framställningen av materiel för undervisningen i historia, samhällslära och ekonomilära samt geografi är ringa hos oss, och skolorna har icke tillräckligt med sådan materiel. Läroplanerna för de olika ämnena och instruktionerna rörande undervisningen rekommenderar dock mångsidig användning av dylik materiel för att undervisningen skall bli åskådlig och behandla aktuella saker. Anslagen för ändamålet begränsar anskaffningen av dylik tilläggsmateriel. De officiella representationerna för olika länder har enligt sina möjligheter gratis ställt materiel till skolornas förfogande, bland annat bredvidläsningsmateriel som klarlägger den senaste politiska och ekonomiska utvecklingen i respektive land. I den på detta sätt anskaffade bredvidläsningsmaterielen liksom i de relativt billiga, av det västtyska förlaget JRO-Verlag utgivna kartorna finns punkter vilka överensstämmer med ursprungslandets utrikespolitiska ställningstaganden och tolkningar. Utländsk materiel framställer i allmänhet saker och ting ur ifrågavarande lands egen synvinkel. Användningen av sådan materiel förutsätter dock, att punkter som avviker från vårt lands officiella utrikespolitiska och andra ställningstaganden behandlas särskilt vid undervisningen och att eleverna tydligt uppmärksamgörs på avvikelserna.

Användningen av läromateriel kan dock vid undervisningen i historia och geografi ha även andra mål än meddelande av objektiv kunskap, emedan eleverna bör läras att bedöma en uppgifts tillförlitlighet och att skilja åsikter och fakta från varandra. Det bör göras klart för dem, hur en uppgifts ursprung har inverkat på valet av informationer. På detta sätt vänjs det nuvarande samhällets aktiva ungdom vid en kritisk inställning till det tryckta ordet och telekommunikationsinformationerna. I de nuvarande läroplanerna betonas fortgående betydelsen av en kritisk inställning såsom mål för undervisningen.

Kartor som framställts av det västtyska JRO-Verlag, till vilka hänvisas i spörsmålet, har på grund av deras åskådlighet införskaffats ganska rikligt för undervisningen i historia och geografi. Med hjälp av kartorna får eleven färska uppgifter om förändringarna i den statliga kartbilden, om exploateringen av naturtillgångar och om utvecklingen av den politiska situationen. Materiel som skulle vara på samma sätt aktuell och lika lämplig att användas vid undervisningen har det eljest varit svårt att få på finska. I spörsmålet hänvisas även till kartan över Mellaneuropa, som ut-

givits av "Institut für angewandte Gäodesie", där vissa delar av Tyskland framställs som "zoner" eller såsom stående under den eller den "förvaltningen." Sådana kartor finns dock inte i de ledande skolmaterielaffärernas förteckningar, varför deras användning torde vara ringa. I västtyska kartor från några år tillbaka, vilka senare försetts med antingen svenskspråkig eller finskspråkig text, används om de båda tyska staterna i allmänhet ett gemensamt namn, Tyskland. Gränsen mellan Förbundsrepubliken Tyskland och Tyska demokratiska republiken har dock markerats med en streckad linje, vilket avviker från det normala sättet att ange statsgränser. Kartor, vilkas innehåll radikalt avviker från Finlands officiella utrikes- och neutralitetspolitik, kan icke anses lämpliga såsom undervisningsmateriel i vårt lands skolor.

Särskilt i läroplanerna rörande historia och samhällslära samt ekonomilära ingående direktiv om nödvändigheten av att behandla aktuella frågor ställer stora krav på lärarna, ty läroböckerna kan inte innehålla uppgifter om det som just har skett eller håller på att ske. Lärarna nödgas härvid använda mycket bredvidläsningsmateriel både för att förvärva kunskaper och för att kunna göra undervisningen åskådlig. För dessa ändamål används i skolorna tidningar och tidskrifter, böcker, diapositiv, filmer samt radio- och televisionsprogram. Endast genom användning av bredvidläsningsmateriel är det möjligt att nå de mål som läroplanerna ställer på undervisningen i ämnesgruppen historia och i geografi.

Granskningen av kommersiell bredvidläsningsmateriel som anskaffas med statens medel bör såvitt möjligt ordnas enligt samma allmänna principer som tillämpas vid granskningen av läroböcker. Detta förutsätter ökning av såväl medel som arbetskraft för granskningsverksamheten och utvecklande av ett sådant granskningsförfarande, inom vars ram granskningen av all undervisningsmateriel kan ordnas enhetligt. Granskningsförfarandet bör skapas med beaktande av att arrangemangen icke blir för planeringen av undervisningen menliga restriktionsåtgärder. Materiel som skolorna får som gåva för bredvidläsning vid undervisningen, bör till innehållet motsvara annan undervisningsmateriel som används i skolan.

Helsingfors den 4 januari 1972.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 290.

Laatio: Kehitysalueiden kuljetustuesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työttömyys ja maastamuutto ovat yhä lisääntymässä erityisesti Pohjois-Suomessa. Tämä on seurausta työpaikkojen puutteesta. Työpaikkoja tarjonneiden ja tarjoavien yritysten kilpailuedellytykset ovat kuljetuskustannusten nousuista johtuen entisestäänkin huonontuneet. Kun on valtakunnallisesti välttämätöntä, että Pohjois-Suomessakin asukkailla on elämisen mahdollisuudet, olisi meilläkin muiden kehitysalueita sisältävien maiden kuten Ruotsin, Englannin, Italian jne. tavoin ryhdyttävä soveltamaan kuljetustukea kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Kuljetustuen piiriin olisi kiireellisesti otettava kehitysalueitten talouselämän kaikkinainen tavarankuljetus tapahtuipa se maanteitse, rautateitse, lentoteitse tai vesiteitse, jotta yritystoiminnan kilpailumahdollisuus voidaan ylläpitää ja asukkaiden elintaso pitää siedettävänä.

Kehitysalueiden neuvottelukunnassa tehtyä esitystä olisi korjattava ja otettava huomioon edellä esitetyn lisäksi Pohjois-Suomessa jo tehdyt satama-investoinnit.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus ottaa seuraavaan lisämenoarvioon määrärahan kehitysalueiden kuljetustukea varten?

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

G. Laatio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1752 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja G. Laation kirjallisesta kysymyksestä n:o 290:

> "Aikooko Hallitus ottaa seuraavaan lisämenoarvioon määrärahan kehitysalueiden kuljetustukea varten?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eräs teollisuuden toimintamahdollisuuksia kehitysalueilla haittaava tekijä on pitkät kuljetusmatkat valtakunnan päämarkkina-alueille. Kun tuotteista siellä saatavat hinnat riippuvat yleisestä alan hintatasosta, saa valmistaja kehitysalueella sijaitsevalla tehtaallaan korkeampien kuljetuskustannusten johdosta tuotteistaan pienemmän korvauksen kuin lähempänä päämarkkina-alueita sijaitseva tehdas. Tosin meillä Suomessa erityisesti pitkien matkojen rautatierahdit on tariffioitu huomattavasti halvemmiksi kuin esimerkiksi Ruotsissa, mutta tämä ei kuitenkaan kykene poistamaan edellämainittua kehitysalueiden tuotantolaitosten lisärasitusta.

Kehitysalueiden neuvottelukunta käsitteli vuoden alkupuoliskolla ja kesällä kehitysalueiden yritysten kuljetustukea koskevaa asiaa ja jätti sitä koskevan lakiesityksensä valtioneuvostolle 17. 8. 1971. Tässä lakiesityksessä oli kuitenkin eräitä sellaisia heikkouksia, jotka olisivat voineet vaikuttaa eri kuljetusmuotojen käytön jakautuman muutttumiseen mm Perämeren rannikkoalueen teollisuuden osalta. Tämän vuoksi asiaa käsiteltiin edelleen kauppa- ja teollisuusministeriössä, jossa laadittiin siitä sellainen uusi lakiluonnos, joka tähtäsi eri kuljetusmuotojen välisen nykyisen työnjaon säilymiseen. Kun asia oli hallituksessa alustavasti käsiteltävänä, todettiin kuitenkin kumpaankin esitykseen sisältyvän sellaisia heikkouksia, ettei niitä välittömästi voitu käyttää eduskunnalle annettavan lakiesityksen pohjana. Tästä syystä kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 17. 11. 1971 toimikunnan tarkistamaan kehitysalueiden neuvottelukunnan tekemää lakiesitystä. Toimikuntaan tulivat edustajat kauppa- ja teollisuusministeriöstä, liikenneministeriöstä, työvoimaministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, kehitysalueiden neuvottelukunnasta ja rautatiehallituksesta. Asettamisen yhteydessä määrättiin, että toimikunnan tulee saada työnsä valmiiksi 15. 1. 1972 mennessä.

Hallituksen tarkoituksena on saattaa kehitysalueiden kuljetustukea koskeva lakiesitys eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pian uuden eduskunnan kokoonnuttua. Koska laki näin ollen tulee eduskunnassa käsiteltäväksi kevätistuntokauden aikana, on hallituksen tarkoituksena sisällyttää saman istuntokauden aikana annettavaan lisämenoarvioonsa määräraha lakiesityksen johdosta ensi vuoden aikana aiheutuvia menoja varten.

Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 1971.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1752 av den 23 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman G. Laatio ställda skriftliga spörsmål nr 290:

> "Ämnar Regeringen i nästa tilläggsbudget upptaga anslag för transportstöd för utvecklingsområdena?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En av de faktorer som inverkar ofördelaktigt på industrins verksamhetsmöjligheter i utvecklingsområdena är de långa transportvägarna till huvudmarknadsområdena i riket. Då de priser man inom dessa marknadsområden erhåller för produkter är beroende av branschens allmänna prisnivå, erhåller tillverkaren för produkterna från sin fabrik på utvecklingsområdet, på grund av de högre transportkostnaderna, en mindre ersättning än en fabrik som ligger närmare huvudmarknadsområdena. Visserligen är hos oss i Finland järnvägsfrakterna särskilt för stora avstånd tariffe-rade betydligt billigare än t. ex. i Sverige, men detta kan dock icke avlägsna ovan nämnda extra börda som vilar på produktionsinrättningarna inom utvecklingsområdena.

Delegationen för utvecklingsområdena behandlade under förra hälften av året och under sommaren frågan om transportstöd för företag inom utvecklingsområdena och inlämnade 17. 8. 1971 ett lagförslag i saken till statsrådet. I detta lagförslag fanns dock några sådana brister, som kunde ha lett till ändringar i fördelningen vid anlitande av olika transportformer bl. a. i fråga om den industri, som är belägen inom Bottenvikens industriområde. Av denna orsak behandlades ärendet ytterligare i handels- och industriministeriet där ett nytt utkast till en sådan lag uppgjordes, som avsåg att bevara den nuvarande arbetsfördelningen mellan de olika transportformerna. Då ärendet preliminärt behandlades i regeringen, konstaterade man likväl att båda förslagen innehöll sådana brister, att de icke direkt kunde användas såsom underlag för en lagproposition till riksdagen. Av denna orsak tillsatte handels- och industriministeriet 17. 11. 1971 en kommission för att justera det lagförslag som uppgjorts av delegationen för utvecklingsområdena. Till kommissionen utsågs representanter för handels- och industriministeriet, trafikministeriet, arbetskraftsministeriet, finansministeriet, delegationen för utvecklingsområdena och järnvägsstyrelsen. Då kommissionen tillsattes bestämdes, att dess arbete skulle vara slutfört senast den 15. 1. 1972.

Regeringens avsikt är att förelägga lagförslaget om transportstöd för utvecklingsområdena till behandling i riksdagen så snart som möjligt efter det att den nya riksdagen har sammanträtt. Då lagen sålunda kommer att föreläggas riksdagen under vårsessionen har regeringen för avsikt att i den tilläggsbudget, som avgives under samma session, upptaga anslag för utgifter som orsakas under nästa år till följd av lagförslaget.

Helsingfors den 23 december 1971.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 291.

Aro ym.: Ensi tammikuussa toimitettavien valtiollisten vaalien laillisuuden selvittämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kansanedustajain vaaleista annetun lain mukaan on eduskunnan tultua hajoitetuksi uudet vaalit toimitettava niin lyhyen ajan kuluessa, eli 60 päivän kuluttua päätöksen julkaisemisesta seuraavana sunnuntaina ja maanantaina, että puolueiden jäsenet eivät nykyisin yleensä ehdi toimittaa ehdokasasettelua siinä järjestyksessä, kuin mitä puolueiden ja niiden jäsenjärjestöjen säännöt edellyttävät. Hakemus ehdokaslistan julkaisemisesta on näet toimitettava keskuslautakunnalle 51. päivänä ennen vaaleja. Keskuslautakunnan tulee hylätä hakemukset, joista ei käy selville asianomaisten puolue-elinten ehdokasasettelua koskevan päätöksen laillisuus.

Kun edessäolevat, 2 ja 3 päivinä tammikuuta 1972 toimitettavat vaalit näin ollen joudutaan toimittamaan olennaiselta kohdin keskeneräiseksi jääneen lainsäädännön pohjalla ja sellaisissa olosuhteissa, että on esitetty epäilyksiä, ovatko kansalaisten oikeudet vaikuttaa ehdokasasettoluun edes puolueiden puitteissa oikeudellisesti turvatut, tarvitaan käsityksemme mukaan selvitys, onko ehdokkaiden asettelu oikein suoritettu. Jos asiaan ei nyt puututa, syntyy tilanne, johon vedoten voidaan vaalien jälkeen jatkuvasti esittää väitteitä valitun eduskunnan laittomuudesta.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että voimassaolevan, kansanedustajain vaaleja koskevan lainsäädännön niukkuus on aiheuttanut epäilyksiä tammikuun 2 ja 3 päivinä 1972 pidettävien vaalien laillisuudesta, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1971.

Pirkko Aro.
Pekka Tarjanne.
Kerttu Hemmi.
Irma Toivanen.
Seppo Westerlund.
Eeles Landström.
Juhani Orrenmaa.
Arne Berner.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 23 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Pirkko Aron ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 291:

> "Onko Hallitus tietoinen, että voimassaolevan, kansanedustajain vaaleja koskevan lainsäädännön niukkuus on aiheuttanut epäilyksiä tammikuun 2 ja 3 päivinä 1972 pidettävien vaalien laillisuudesta, ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä epäkohdan korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Tasavallan presidentin oikeus määrätä uudet vaalit toimitettavaksi ja hajoittaa eduskunta perustuu valtiopäiväjärjestyksen 20 §:n 1 momentissa olevaan nimenomaiseen säännökseen. On selvää, että tämän perustuslaissa tasavallan presidentille turvatun oikeuden käyttäminen ei voi riippua siitä, pidetäänkö kansanedustajain vaaleista annetun lain säännöksiä joka suhteessa parhaina mahdollisina vai ei.

Kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain 46 §:n 2 momentissa säädetään, että jos tasavallan presidentti on määrännyt toimitettaviksi uudet vaalit, on vaalitoimitus ensimmäisenä sunnuntaina ja sitä seuraavana maanantaina siinä kuussa, joka alkaa lähinnä 60 päivän kuluttua siitä, kun määräys uusien vaalien toimittamisesta julkaistiin.

Edellä selostetuista säännöksistä johtuu, että hajoitusvaalit aina joudutaan toimittamaan varsin lyhyitä määräaikoja noudattaen. Tämä aiheuttaa tietysti sekä vaaliviranomaisille että vaaleissa toimiville puolueille eräitä käytännöllisiä vaikeuksia. Kaikkia laissa säädettyjä määräaikoja on kuitenkin uusien vaalien toimittamisesta viime lokakuun 29 päivänä julkaistun määräyksen jälkeen kyetty noudattamaan eikä oikeusministeriön tiedossa muutoinkaan ole sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat vaaliviranomaisten missään vaiheessa toimineen vastoin lakia.

Mitä tulee siihen julkisuudessa esitettyyn väitteeseen, että kansanedustajain vaaleista vuonna 1969 annettu laki olisi ristiriidassa perustuslain säännösten kanssa, on syytä tähdentää, että lakien perustuslainmukaisuuden tarkastaminen tapahtuu meillä perustuslakivaliokunnan toimesta lakien säätämisvaiheessa. Perustuslakivaliokunta, joka puheena olevan lainsäädännön valmisteluvaiheessa kuuli asiantuntijoina muun ohella silloista oikeuskansleri Jaakko Enäjärveä, silloista eduskunnan oikeusasiamiestä Risto Leskistä, professoreita V. Merikoskea, Paavo Kastaria ja Jaakko Uotilaa sekä oikeustieteen tohtori Antero Jyränkiä, ei ole missään vaiheessa tehnyt huomautuksia puheena olevan lain säätämisjärjestystä vastaan.

Kysymyksen perusteluissa on kiinnitettty huomiota voimassa olevan lain mukaan tapahtuvaan kansanedustajaehdokkaiden asettamismenettelyyn sekä lausuttu esitetyn epäilyksiä siitä, ovatko kansalaisten oikeudet vaikuttaa ehdokasasetteluun puolueiden puitteissa oikeudellisesti turvatut. Tässä kohden on syytä todeta, että ehdokkaiden asettamisoikeuden uskominen puolueille on tapahtunut lailla, jota viranomaisten ja kansalaisten on nyt noudatettava. Oikeusturvan kannalta on huomattava, että vaaleissa noudatettavan tiukan aikataulun johdosta ei vaalivalmisteluihin liittyvien keskuslautakunnan toimenpiteiden ja päätösten osalta meillä milloinkaan ole katsottu voitavan avata erityistä oikeusturvatietä. Vaalivalmisteluissa mahdollisesti tapahtuneet virheellisyydet voidaan nyt niin kuin aina ennenkin saattaa hallinnollisten tuomioistuinten tutkittaviksi kansanedustajain valeista annetun lain 8 luvun säännösten edellyttämässä järjestyksessä.

Edellä lausutun perusteella hallitus pitää selvänä, että kansanedustajain vaaleista annettu laki on säädetty perustuslain edellyttämässä

järjestyksessä eikä sen nojalla toimitettavien vaalien laillisuutta voida saattaa epäilyksen alaiseksi. Kun ehdokkaat on jo kaikissa vaalipiireissä asetettu ja vaalivalmistelut muutoinkin edistyneet normaalisti, ei hallituksella ole aihetta ryhtyä muihin toimenpiteisiin kuin niihin, jotka vaalien toimeenpanossa lain mukaan sille kuuluvat.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Oikeusministeri *K. J. Lång.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 23 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Pirkko Aro m.fl. ställda skriftliga spörsmål nr 291:

> "Är Regeringen medveten om att de knapphändiga stadgandena i gällande lagstiftning om riksdagsmannaval har gett upphov till tvivel på lagligheten av de val som förrättas den 2 och den 3 januari 1972, och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för avhjälpande av detta missförhållande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Republikens presidents rätt att förordna om nya val och upplösa riksdagen grundar sig på ett uttryckligt stadgande i 20 § 1 mom. riksdagsordningen. Det är självklart att utövningen av denna rätt, som i grundlag tillförsäkrats republikens president, inte kan vara beroende av om stadgandena i lagen om riksdagsmannaval i alla avseenden anses eller inte anses vara de bästa möjliga.

I 46 § 2 mom. lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval stadgas: "Har republikens president förordnat om nya val, äger valförrättningen rum den första söndagen och därpå följande måndag i den månad, som börjar närmast efter förloppet av 60 dagar från det förordnandet om nya val utfärdades."

På grund av ovan nämnda stadganden måste upplösningsval alltid förrättas med iakttagande av rätt korta terminer. Detta åsamkar givetvis såväl valmyndigheterna som de vid valen aktiva partierna vissa praktiska svårigheter. Alla i lag stadgade terminer har emellertid kunnat iakttagas efter det förordnandet om nya val utfärdades den 29 sistlidna oktober, och justitieministeriet känner inte heller annars till några sådana omständigheter som skulle utvisa att valmyndigheterna i något skede skulla ha handlat lagstridigt.

Vad beträffar det i offentligheten framförda påståendet, att den år 1969 givna lagen om riksdagsmannaval skulle strida mot stadganden i grundlag, är det skäl att betona att granskningen av lagarnas grundlagsenlighet hos oss sker genom grundlagsutskottets försorg i det skede då lagarna stiftas. Grundlagsutskottet, som i ifrågavarande lagstiftnings beredningsskede såsom sakkunniga hörde bland andra dåvarande justitiekanslern Jaakko Enäjärvi, riksdagens dåvarande justitieombudsman Risto Leskinen, professorerna V. Merikoski, Paavo Kastari och Jaakko Uotila samt juris doktor Antero Jyränki, har inte i något skede framställt anmärkningar mot ordningen för stiftandet av ifrågavarande lag.

I motiveringen för spörsmålet har uppmärksamhet fästs vid förfarandet vid uppställandet av riksdagsmannakandidater enligt gällande lag, varmjämte det har anförts, att man har ifrågasatt, huruvida medborgarnas rätt att inverka på uppställandet av kandidater inom ramen för partierna är juridiskt tryggad. Härvidlag är det skäl att konstatera, att rätten att uppställa kandidater har anförtrotts partierna genom lag, som myndigheterna och medborgarna nu bör följa. Beträffande rättsskyddet är det att märka, att man hos oss i fråga om centralnämnds åtgärder och beslut i samband med valförberedelserna på grund av den snäva tidtabell som skall iakttagas vid val aldrig har ansett sig kunna öppna någon särskild rättsskyddsväg. Eventuella felaktigheter som skett vid valförberedelserna kan nu liksom alltid tidigare dras inför förvaltningsdomstolarna i den ordning stadgandena i 8 kap. lagen om riksdagsmannaval förutsätter.

Med stöd av vad ovan anförts anser regeringen det vara klart att lagen om riksdagsmannaval är stiftad i den ordning grundlag förutsätter och att lagligheten av de val som förrättas

med stöd därav inte kan dragas i tvivelsmål. Då kandidaterna redan har uppställts i samtliga valkretsar och valförberedelserna även i övrigt har fortskridit normalt, har regeringen ingen orsak att vidtaga andra åtgärder än de som vid föranstaltandet av valen enligt lag ankommer på densamma.

Helsingfors den 10 december 1971.

Justitieminister *K. J. Lång.*

L. Aalto: Varattomien lapsien sosiaaliturvan parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme voimassa oleva sosiaalilainsäädäntö jakaa varattomille lapsille annettavan yhteiskunnan tuen täysin erimääräisenä, pitäen perusteena sitä, minkä vuoksi lapsi on joutunut yhteiskunnan tuen tarpeeseen. Tällaisina esimerkkeinä voin mainita, että varaton täysiorpo voi saada kansaneläkelain mukaisena lapsen eläkkeenä 75—88—90 mk/kk riippuen kuntaluokasta eli vuorokautta kohden 2,50—2,70—3,00 mk. Perhelisää myönnetään täysiorvolle, kuten normaalille perheelle eli neljännestä lapsesta lukien 78—84—92 mk vuodessa kuntaluokasta riippuen. Varaton puoliorpo saa kansaneläkelain perusteella lapsen eläkkeenä 38—41—45 mk/kk riippuen kuntaluokasta eli vuorokautta kohden 1,27—1,37—1,50 mk. Perhelisää myönnetään puoliorvolle, kuten normaalille perheelle eli neljännestä lapsesta lukien. Lapsi, jonka vanhemmista toinen tai molemmat saa työkyvyttömyyseläkettä saa erityislapsilisäain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla erityislapsilisää 46 mk vuosineljännekseltä eli vuorokaudelta 0,51 mk. Perhelisää työkyvyttönän perhe saa, mikäli työkyvyttömyyseläkettä saava on perheen pääasiallinen huoltaja, toisesta lapsesta lähtien. Summa vaihtelee kuntaluokittain 78—84—92 mk/vuosi. Au-lapsi, onka elatusvelvollisuus on selvitetty saa erityislapsilisää vain erityislapsilisälain 3 §:n momentin 4 kohdan perusteella, mikäli äiti saa työkyvyttömyyseläkettä. Erityislapsilisä on 46 mk/vuosineljännekseltä eli 0,51 mk/vrk. Elatusavun ennakkoa saa lapsi 50 mk/kk, mikäli elatusvelvollinen ei huolehdi elatusmaksuistaan. Tämä tekee vuorokaudessa 1,67 mk. Au-lapsi, jonka elatusvelvollisuutta ei ole selvitetty, saa ainoastaan erityislapsilisän 0,51 mk/vrk. Avuton lapsi saa erityislapsilisää erityislapsilisälain 3 §:n 2 momentin nojalla 92 mk/vuosineljännekseltä eli vuorokaudelta 1,02 mk. Kaikki nämä lapset saavat näiden erikoistukien lisäksi myös normaalin lapsilisän. On huomattava, että parhaimman erityistuen täys- ja puoliorvon eläkkeen saavat myös varakkaat täys- ja puoliorvot.

Yllä olevasta esimerkkisarjasta selviää, että kaikkein vähemmälle yhteiskunnan tuelle jäävät juuri ne lapset, joiden varallisuus on kaikkein heikoin, kuten työkyvyttömyyseläkkeen varassa elävien lapset sekä sellaiset au-lapset, joiden isää ei ole saatu selvitetyksi.

Erityistuen jakaminen täysin varattomille lapsille ei mitenkään voi nykyisten säännösten perusteella olla oikeudenmukainen.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota varattomille lapsille maksettavan sosiaaliturvan erisuuruisuuteen sillä perusteella, onko heidän varattomuutensa syy puoli- tai täysorpous, lapsen avuttomuus, vanhempien työkyvyttömyys tai avioero tai aviottoman lapsen osalta elatusvelvollisen selvittämättä jääminen, kuoleminen tai elatusavun maksamatta jättäminen, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä varattomien lapsien sosiaaliturvan parantamiseksi ja yhtenäistämiseksi?

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Lyyli Aalto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1755 ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Lyyli Aallon kirjallisesta kysymyksestä n:o 292, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota varattomille lapsille maksettavan sosiaaliturvan erisuuruisuuteen sillä perusteella, onko heidän varattomuutensa syy puoli- tai täysorpous, lapsen avuttomuus, vanhempien työkyvyttömyys tai avioero tai aviottoman lapsen osalta elatusvelvollisen selvittämättä jääminen, kuoleminen tai elatusavun maksamatta jättäminen, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä varattomien lapsien sosiaaliturvan parantamiseksi ja yhtenäistämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Lapsilisälain mukaisen yleisen lapsilisän ohella lasten elatusta ja kasvatusta varten eri perusteilla suoritettavien erityistukimuotojen erisuuruisuus on seurausta siitä, että perhekustannusten tasaus- ja lapsiavustusjärjestelmämme ja sitä koskeva lainsäädäntö on muodostunut vähitellen pitkähkön ajan kuluessa ja erilaisten perhepoliittisten käsitysten vallitessa. Hajanaisuutta tuen suhteen ja yleensäkin on ollut omiaan lisäämään se, että toisaalta sosiaalihuollon, toisaalta sosiaalivakuutuksen toimenpiteitä tällä alueella ei ole riittävästi koordinoitu.

Vanhemmat tukimuodot, kuten perhelisä ja erityislapsilisä, sosiaalihuoltoon liittyvinä perustuvat verotustiedoista todettavaan vähävaraisuuteen. Ajan mukana on kuitenkin voittanut alaa käsitys sosiaalisen toimeentuloturvan eläkeluonteisuudesta, jonka mukaan tukeen ovat yhtäläisesti ja varallisuudesta riippumatta oikeutettuja kaikki tietyn sosiaalisen "riskin" kohtaamat yksilöt ja perheet. Monilapsisuutta on ruvettu perhelisän ohella voimakkaimmin tukemaan yleisen lapsilisän porrastuksella, vähävaraisten orpojen erityislapsilisä on korvattu kaikille orvoille suoritettavalla lapseneläkkeellä toista huoltajaa vailla olevalle vähävaraiselle lapselle suorittavan erityislapsilisän rinnalle on tullut elatusavun ennakko jokaiselle lapselle jonka toinen huoltaja on laiminlyönyt velvollisuutensa jne.

Kun nämä eläkeluonteiset tukimuodot ovat uudempia, ovat ne tapahtuneesta elinkustannusten noususta ja rahanarvon alenemisesta johtuen jo alunperin olleet markkamääriltään vanhoja tukimuotoja suuremmat. Uudet etuudet on lisäksi pyritty sitomaan elinkustannusten nousuun ja siten turvaamaan niiden reaaliarvon säilyminen hintojen noustessa.

Senjälkeen kun Eduskunta vuoden 1969 valtiopäivillä oli lausunut edellyttävänsä, että Hallitus selvittää, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä lapsilisiin oikeutettujen perheiden tulojen huomioonottamiseksi lapsilisiä myönnettäessä on sekä sosiaalihallituksessa että sosiaali- ja terveysministeriössä tähän kysymykseen kiinnitetty useassa yhteydessä huomiota sen seikan selvittämiseksi, miten sekä lapsilisä- että muut perheavustusvarat voitaisiin järjestää mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama perheavustusten tarkistamistoimikunta, joka vuonna 1970 teki ehdotuksen perheavustusjärjestelmämme yksinkertaistamiseksi, on kuitenkin mietinnössään todennut, että myös verotuksessa myönnettävät lapsivähennykset olisi otettava huomioon eri perhekustannusten tasausmuotoja yhdistettäessä ja että täysin yhtenäisen ja johdonmukaisen tasausjärjestelmän aikaansaaminen edellyttää eri sosiaali- ja veropoliittisten sekä eräiden muiden finanssipoliittisten toimenpiteiden koordinointia.

Nämä kysymykset eivät kuitenkaan kuuluneet sanotun toimikunnan toimeksiannon piiriin, minkä vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö asetti niiden selvittämiseksi erityisen asiantuntijatoimikunnan. Tällöin olisi selvitettävä perhekustannusten tasaamisen vaikutus tulonjakoon

ja tehtävä ehdotus sellaisen sosiaaliavustusjärjestelmän ja verotusmenettelyn koordinoinnin toteuttaman kokonaisuudistuksen aikaansaamiseksi, joka parantaisi ensisijassa varattomien ja vähävaraisten perheiden asemaa ja näin aikaansaisi perhekustannusten tasaamista erilaisiin tuloluokkiin kuuluvien perheiden kesken. Puheena olevan selvitystyön suorittaminen on sisällytetty sosiaali- ja terveyshallinnon vuosien 1973—77 taloussuunnitelmaan.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1971.

Eri lapsiryhmien sosiaaliturvan parantamista ja yhtenäistämistä tarkoittavana toimenpiteenä on lisäksi mainittava, että sosiaali- ja terveysministeriö on 10. 11. 1971 asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä muun ohella on selvittää ja tehdä ehdotus lapsen elatusavun turvaamisen tehostamiseksi siten, että avioliitossa ja sen ulkopuolella syntyvien lasten edut tulevat tasapuolisesti huomioonotetuiksi.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1755 av den 25 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Lyyli Aalto ställda spörsmål nr 292:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att socialhjälp som utgår till medellösa barn är av olika storlek beroende på om orsaken till medellösheten är att barnet saknar endast någondera av föräldrarna eller båda, att barnet är hjälplöst, att föräldrarna är arbetslösa eller frånskilda eller, i fråga om barn utom äktenskap, att underhållsplikten är outredd eller att den försörjningspliktige har avlidit eller underhållsbidrag lämnats obetalat, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga till förbättrande och förenhetligande av medellösa barns socialskydd?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Att de former av specialstöd som, utöver det allmänna barnbidraget enligt lagen om barnbidrag, på olika grunder erlägges för försörjning och uppfostran av barn varierar till sin storlek, är en följd av att vårt system för utjämning av familjekostnader och vårt barnbidragssystem och lagstiftningen angående den utvecklats småningom under en längre tid och under tider då olika familjepolitiska uppfattningar har varit rådande. Oenhetligheten i fråga om stödets storlek och i systemet i allmänhet har ökats av att å ena sidan socialvårds-, å andra sidan socialförsäkringsåtgärderna inom detta område icke har koordinerats tillräckligt.

Äldre understödsformer, såsom familjebidrag och specialbarnbidrag, grundar sig såsom hörande till socialvården på medellöshet, vilken konstateras med ledning av beskattningsuppgifter. Med tiden har dock den uppfattningen vunnit terräng, att det sociala utkomstskyddet är av pensionsnatur. Enligt denna uppfattning är alla invalider och familjer, som är utsatta för en viss social "risk", oberoende av förmögenhet, lika berättigade till stöd. Man har allt kraftigare börjat understöda flerbarnsfamiljerna, utom genom familjebidrag, genom gradering av det allmänna barnbidraget, genom att ersätta specialbarnbidraget för medellösa föräldralösa med barnpension åt alla föräldralösa, genom att för medellöst barn som saknar den ena försörjaren vid sidan av specialbarnbidraget införa förskott på underhållsbidraget, om den andra försörjaren har försummat sin underhållsplikt osv.

Emedan dessa stödformer av pensions natur är nyare, har de redan från början på grund av stegringen av levnadskostnaderna och penningvärdets fall varit större till beloppet än de äldre stödformerna. Man har dessutom försökt binda de nya förmånerna vid stegringen av levnadskostnaderna och sålunda trygga deras realvärde när prisen stiger.

Sedan 1969 års riksdag uttalat, att den förutsatte, att Regeringen skulle låta utreda vilka åtgärder man borde vidtaga för att de till barnbidrag berättigade familjernas inkomster vid beviljandet av barnbidrag skall bli beaktade, har uppmärksamhet i flera sammanhang fästs vid denna fråga såväl i socialstyrelsen som i social- och hälsovårdsministeriet i syfte att få utrett hur barnbidrags- och andra familjebidragsmedel skall kunna disponeras så ändamålsenligt som möjligt.

Den av social- och hälsovårdsministeriet tillsatta kommissionen för revision av familjeunderstödssystemet, som år 1970 framlade sitt förslag till förenkling av vårt familjebidragssystem, har likväl i sitt betänkande konstaterat, att även de barnavdrag som beviljas vid beskattningen borde beaktas, när de olika formerna för utjämning av familjekostnaderna kombineras, och att åstadkommandet av ett fullt enhetligt och konsekvent utjämningssystem förutsätter koordinering av olika sociala

och skattepolitiska samt vissa andra finanspolitiska åtgärder.

Dessa frågor hörde dock icke till sagda kommissions uppdrag, varför social- och hälsovårdsministeriet tillsatte en särskild sakkunnigkommitté för utredandet av dessa frågor. Härvid borde den inverkan som en utjämning av familjekostnaderna har på inkomstfördelningen utredas och förslag uppgöras för åstadkommande av en sådan genom koordinering av socialbidragssystemet och beskattningsförfarandet genomförd totalrevision som skulle förbättra i främsta rummet medellösa och mindre bemedlade familjers ställning och sålunda åstadkomma utjämning av familjekostnaderna mellan familjer av olika inkomstklass. Ifrågavarande utredningsarbete har innefattats i social- och hälsovårdsförvaltningens ekonomiska program för åren 1973—77.

Såsom en åtgärd som syftar till förbättring och förenhetligande av socialskyddet för olika barngrupper må ytterigare nämnas, att social- och hälsovårdsministeriet 10. 11. 1971 tillsatte en kommission som bland annat har till uppgift att utreda frågan om ett effektivare tryggande av underhållsbidrag åt barn och att uppgöra förslag i saken så, att inom äktenskap födda och utomäktenskapliga barns intressen blir opartiskt tillgodosedda.

Helsingfors den 29 december 1971.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 293.

Juvela ym.: Pirttijärven maankäyttösuunnitelman toteuttamisesta Parkanossa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Parkanon Vuorijärven kylässä jo kauan vireillä ollut ns Pirttijärven maankäyttösuunnitelma on nyttemmin joutunut vakavan uhan alaiseksi. Näin siksi, että Tampereen Seutukaavaliitto sekä valtion luonnonsuojeluvalvoja ovat yllättäen tehneet esityksen ns. Häädetkeitaan luonnonsuojelualueen laajentamisesta, mikä toteutettuna merkitsisi edellä mainitun maankäyttösuunnitelman lähes täydellistä romuttamista.

Mainittu vuonna 1960 vireille pantu Pirttijärven maankäyttösuunnitelma on jo niin pitkällä, että palstat on nimetty lisämaata anoneille 33 paikalliselle pienviljelijälle. Niinikään palstoilla olevan puuston arvo on hinnoitettu. Lisämaan saaminen merkitsisi näille tiloille huomattavaa elinkelpoisuusasteen lisääntymistä. Suuri osa kyseisistä pientilallisista on jopa kaksikymmentä vuotta odottanut myönteistä ratkaisua asiassa ja hyvässä uskossa uhranneet varojaan ja ottaneet velkaa tilojensa kohentamiseksi.

Ja kun asia on näin tuntuisi kohtuuttomalta, että suunnitelma nyt yllättäen ilman todella painavia perusteluita hylättäisiin ja kyseinen alue liitettäisiin aikaisemmin määrätyn luonnonsuojelualueen jatkeeksi. Kohtuutonta se olisi jo senkin vuoksi, että luonnonsuojelualueeksi soveltuvaa maastoa on kyllä riittävästi Häädetkeitaan lounaispuolella, mikäli tällainen laajentaminen nähdään tarpeelliseksi.

Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Tampereen Seutukaavaliitto sekä valtion luonnonsuojeluvalvoja ovat laatineet esityksiään kartan ääressä kiinnittämättä lainkaan huomiota mm. niihin moninaisiin toimeentulo- ja tunneseikkoihin, jotka tähän asiaan erittäin läheisesti liittyvät. Välttämätöntä ja paikkakunnan etujen mukaista onkin, että asia saa lisämaananojia tyydyttävän ratkaisun mahdollisimman pian ja että kaikki muut suunnitelmat hylätään. Tulkoon nimittäin vielä toistetuksi, että luonnonsuojeluviranomaisten kylmään laskelmointiin perustuvan suunnitelman toteutuminen merkitsisi kohtuuttoman ankaraa iskua näille lisämaata anoneille viljelijöille, jotka vuosikausia ovat odottaneet myönteistä ratkaisua tilojensa elinkelpoisuuden parantamiseksi.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus huolehtia siitä, että Parkanon kunnassa sijaitseva 33 pientilan elinkelpoisuuden parantamiseen tähtäävä ns. Pirttijärven maankäyttösuunnitelma toteutetaan ensi tilassa anojille myönteisesti?

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1971.

Aulis Juvela. Matti Järvenpää. Irma Rosnell.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Juvelan ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 293:

> "Aikooko Hallitus huolehtia siitä, että Parkanon kunnassa sijaitseva 33 pientilan elinkelpoisuuden parantamiseen tähtäävä ns. Pirttijärven maankäyttösuunnitelma toteutetaan ensi tilassa anojille myönteisesti?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä on Parkanon kunnassa Parkanon hoitoalueen valtionmaasta otetulle alueelle laadittu maankäyttölain mukainen käyttösuunnitelma, jonka Tampereen maankäyttötoimikunta on alistanut maatilahallituksen vahvistettavaksi.

Tampereen seutukaavaliitto on ilmoittanut maatilahallitukselle, että liiton tekemässä luonnonsuojeluesityksessä pääosa tämän käyttösuunnitelman tiluksia on ehdotettu täydellisen luonnonsuojelun alueeksi Häädetkeitaan luonnonpuiston laajennuksena, sekä esittänyt, että maatilahallitus pidättyisi kysymyksessä olevien alueiden siirtämisestä valtiolta lisämaan saajille sekä muistakin käyttösuunnitelman toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Myös valtion luonnonsuojeluvalvoja on esittänyt, ettei näitä alueita ainakaan toistaiseksi käytettäisi asutustarkoituksiin.

Vaikka käyttösuunnitelman vahvistaminen kuuluu maatilahallituksen toimivaltaan, ei maatilahallitus ole mainituista syistä asiaa vielä ratkaissut, vaan pyytänyt maa- ja metsätalousministeriön kannanottoa käyttösuunnitelman johdosta. Asia on parhaillaan ministeriössä tutkittavana. Tarkoituksena on selvittää muun muassa, onko luonnonsuojelualueen laajentaminen esitetyssä laajuudessa välttämätöntä ja mitä mahdollisuuksia on käyttää tähän tarkoitukseen muuta kuin käyttösuunnitelman alaista maata. Niin ikään tullaan selvittämään asukkaiden muut lisäalueensaantimahdollisuudet ja käyttösuunnitelman taloudellinen merkitys heidän kannaltaan. Saatuaan asiassa tarvittavat lausunnot ja lisäselvitykset maa- ja metsätalousministeriö tulee harkitsemaan, minkälaiseen kannanottoon sen taholta asia antaa aihetta.

Helsingissä 12 päivänä tammikuuta 1972.

Maa- ja metsätalousministeri *Samuli Suomela.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 25 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Juvela m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 293:

> "Ämnar Regeringen dra försorg om att den i Parkano kommun belägna s.k. "Pirttijärvi jorddispositionsplan" vilken syftar till förbättrande av 33 småbruks livsduglighet, med det snaraste genomföres på ett för sökandena positivt sätt?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Det är fråga om en dispositionsplan i enlighet med jorddispositionslagen, uppgjord för ett från staten tillhörig jord av Parkano revir i Parkano kommun taget område. Tammerfors jorddispositionskommission har underställt planen jordbruksstyrelsen för fastställelse.

Tammerfors regionplansförbund har meddelat jordbruksstyrelsen, att den övervägande delen av den mark som denna dispositionsplan berör, i ett av förbundet framställt naturskyddsförslag har föreslagits som fullständigt naturskyddat område såsom utvidgning av Häädetkeidas benämnda naturpark, samt hemställt om att jordbruksstyrelsen skulle avhålla sig från att överföra ifrågavarande områden från staten till mottagare av tillskottsjord och även från andra åtgärder i anslutning till dispositionsplanens genomförande. Även statens naturskyddsinspektör har hemställt om att dessa områden åtminstone inte än så länge skulle användas för kolonisationsändamål.

Ehuru fastställande av dispositionsplan hör till jordbruksstyrelsens befogenhet, har jordbruksstyrelsen av ovan nämnda orsaker inte ännu avgjort ärendet, utan inbegärt jord- och skogsbruksministeriets ställningstagande med anledning av dispositionsplanen. Ärendet är som bäst under utredning i ministeriet. Avsikten är att bland annat utreda, huruvida en utvidgning av naturskyddsområdet i föreslagen omfattning är nödvändig och vilka möjligheter som finns att för detta ändamål använda annan mark än den som dispositionsplanen berör. Likaså kommer invånarnas övriga möjligheter att erhålla tillskottsområden och den ekonomiska betydelse dispositionsplanen har för dem att utredas. Efter att ha erhållit de utlåtanden och ytterligare utredningar som erfordras i saken kommer jord- och skogsbruksministeriet att överväga, vilket ställningstagande från dess sida ärendet föranleder.

Helsingfors den 12 januari 1972.

Jord- och skogsbruksminister *Samuli Suomela.*

Puhakka ym.: Kaatuneiden neuvostoliittolaisten sotilaiden jäännösten häpäisemisen estämisestä Kuhmossa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Äskettäin eräässä aikakauslehdessä kerrottiin Kuhmossa tapahtuvasta kaatuneiden neuvostoliittolaisten sotilaiden ruumiiden ryöstöstä. Kirjoitusta oli tehostettu asiaa hyvin paljastavin kuvin. Kerrotusta kävi ilmi, että sota-aikana oli korsuihin kaatunut neuvostosotilaita. Nyt korsuista kaivetaan esiin niiden jäämistöjä. Löydettyjä pääkalloja myydään turisteille muistoksi 10 markkaa kappale. Pääkalloista kaivetaan myös puukolla esiin metallihampaita. Eräät suomalaiset turistit ovat kirjoituksen mukaan pelanneet neuvostoliittolaisten pääkalloilla jopa jalkapalloa Kuhmon kankailla.

Jo edellä sanotusta voi todeta, että kaatuneiden jäämistöjen häpäiseminen tapahtuu karmaisevalla tavalla. Mutta asia ei rajoitu vain tähän. Ruumiiden ryöstön ohella etsitään myös sotasaalista, josta lehti kertoo näin: "Kuhmossa on havaittu etenkin viime, siis kuluneen kesän aikana hyvin varustuneita turisteja. He tulevat tänne kuin savottaan, mukanaan kirveet, sahat, rautakanget ja jopa moottorisahat. He eivät olekaan mitään tavallisia pihkaturisteja, vaan haudanryöstäjiä, jotka kaivavat auki venäläisten korsuja onkiakseen sieltä yli 30 vuotta maannutta sotasaalista aseita, pistimiä, kypäriä, yleensä kaikkea kamaa."

Kaikkeen edellä sanottuun olisi viranomaisten pitänyt puuttua välittömästi. Niin ei näytä tapahtuneen, sillä nimismies kirjoituksen mukaan sanoo olevansa voimaton. Näin toki ei voi olla. Jos viranomaiset haluavat estää ruumiiden jäämistöjen ryöstön, siihen kyllä löytyy keinot.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että Kuhmossa sodan aikaisista korsuista kaivetaan esiin kaatuneiden neuvostoliittolaisten sotilaiden jäämistöjä tarkoituksella ottaa mm. metallihampaita, myydä pääkalloja ja muuta jäämistöä muistoesineiksi, ja jos on,

mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä vainajien häpäisemisen estämiseksi ja tässä tarkoituksessa kaatuneille yhteisen hautapaikan aikaansaamiseksi, johon ruumiiden jäännökset voidaan siirtää ja täten estää niiden jatkuva ryöstö?

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1971.

Pauli Puhakka.
Niilo Koskenniemi.
Ensio Laine.
Taisto Sinisalo.
Toivo Åsvik.
Heimo Rekonen.
Terho Pursiainen.
Siiri Lehmonen.
Pentti Liedes.
Paavo Aitio.
Helvi Niskanen.
Pekka Salla.
Rainer Virtanen.
A-L. Tiekso.
Oili Suomi.
Irma Rosnell.
Lauri Kantola.
Aulis Juvela.
Kuuno Honkonen.
Heikki Mustonen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 25 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1771 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Puhakan ym. kirjallisesta kysymyksestä n:o 294, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen, että Kuhmossa sodan aikaisista korsuista kaivetaan esiin kaatuneiden neuvostoliittolaisten sotilaiden jäämistöjä tarkoituksella ottaa mm. metallihampaita, myydä pääkalloja ja muuta jäämistöä muistoesineiksi, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä vainajien häpäisemisen estämiseksi ja tässä tarkoituksessa kaatuneille yhteisen hautapaikan aikaansaamiseksi, johon ruumiiden jäännökset voidaan siirtää ja täten estää niiden jatkuva ryöstö?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettuja asioita koskevien väitteiden tultua sisäasiainministeriön tietoon ministeriö määräsi 16. 11. 1971 päivätyllä kirjeellään keskusrikospoliisin suorittamaan niiden johdosta tutkinnan.

Tutkinnassa, jonka yhteydessä on kuultu paikkakunnan asukkaisiin ja viranomaisiin kuuluvia henkilöitä, ei ole saatu selvitystä siihen, että väitettyjä rikoksiksi katsottuja tekoja todella olisi tapahtunut, vaikkakin jokin yksityistapaus tietenkin saattaa olla mahdollinen.

Kysymyksessä on kymmenien kilometrien laajuinen entinen taistelualue, jolla on lukuisia tuhoutuneita korsuja. Nämä korsujen jäännökset, joiden sisälle on taistelujen aikana hautautunut kaatuneita, ovat viime aikoina alkaneet sortua ja näin ollen on vainajien jäännöksiä tullut näkyville. Myös metsän eläimet ovat kaivelleet korsujen tienoita. Paikkakuntalaisten kertoman mukaan matkailijat ovat alkaneet osoittaa mielenkiintoa korsujen jäännöksiä kohtaan, heidän käsityksensä ja havaintojensa mukaan ei kuitenkaan vainajien jäännösten vaan kypärien ja muiden korsuihin jääneiden varusteiden vuoksi.

Kysymyksessä tarkoitetussa aikakausilehdessä oleva valokuva on juuri tällaiselta korsulta. Valokuvaaja on oppaana toimineen henkilön kertoman mukaan kerännyt siinä näkyvät pääkallot ja ottanut niistä kuvan, jossa myös opas on näkyvillä. Opas on ilmoittanut, että kyseisessä aikakausilehdessä hänen sanomikseen kerrotut tiedot vainajain häpäisemisestä eivät perustu hänen lausumiinsa. Hänen havaintojensa mukaan ihmiset ovat yleensä karttaneet vainajien jäännösten lähelle menemistä. Hänellä ei ole tietoja kysymyksessä tarkoitetunlaisesta vainajia häpäisevästä toiminnasta.

Sisäasiainministeriön toimialaan kuuluu ulkomaalaisten sotilaiden hautojen hoito. Nyt kyseessä oleva alue ei ole hautapaikka vaan laaja taistelualue. Kuhmon suunnan taisteluissa kaatuneille neuvostosotilaille on pystytetty yhteinen muistomerkki Luvelahteen, jossa aikanaan oli neuvostoliittolainen kenttäsairaala. Puolustusvoimain samoin kuin rajavartioviranomaistenkin toimesta on esiintulleita vainajien jäännöksiä haudattu löytöpaikoille ja paikat merkitty puuristeillä, jotka sääolosuhteista johtuen eivät kuitenkaan ole pitkäaikaisia.

Kysymyksessä tarkoitettu taistelualueen osa on Kainuun Prikaatin toimesta kuluvan vuoden lokakuussa raivattu ja löydetyt vainajien jäännökset haudattu säilytyshautaan.

Hallitus tulee tutkimaan mahdollisuuksia taistelupaikoille haudattujen ja korsuihin hautautuneiden vainajien jäännösten kokoamiseksi yhteisiin hoidettuihin hautapaikkoihin, jotta mahdollisuudetkin vainajien häpäisemiseksi voitaisiin tulevaisuudessa estää.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1771 av den 25 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Puhakka m.fl. ställda spörsmål nr 294:

> "Är Regeringen medveten om att man i Kuhmo ur krigstida "korsur" gräver fram stupade sovjetiska soldaters kvarlevor i syfte att taga bl.a. metalltänder samt sälja skallar och andra kvarlevor som suvenirer, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga till förhindrande av skändning av de döda och för åstadkommande i detta syfte av en gemensam gravplats för stupade, dit kvarlevorna skulle kunna flyttas och fortgående plundring sålunda förhindras?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Sedan till ministeriets för inrikesärendena kännedom kommit påståenden som berör i spörsmålet avsedda saker, beordrade ministeriet genom skrivelse 16. 11. 1971 centralkriminalpolisen att verkställa undersökning på grund av dem.

Vid undersökningen, i samband varmed ortsbor och myndighetspersoner hörts, har det icke kunnat klarläggas, att de påstådda, såsom brott betraktade gärningarna, verkligen skulle ha ägt rum, även om något enstaka fall givetvis kan vara möjligt.

Det är fråga om en tidigare krigsskådeplats på flera tiotal kilometer med ett stort antal förstörda "korsur". Resterna av dessa, under vilka i striderna stupade har blivit begravna, har under senaste tid börjat rasa samman, och kvarlevor av döda har börjat komma i dagen. Även skogens djur har grävt på platsen. Enligt vad ortsborna har omtalat har turister börjat visa intresse för rester från "korsurna", enligt deras uppfattning och iakttagelser likväl inte för de dödas kvarlevor utan för hjälmar och annan utrustning som blivit kvar i korsurna.

Fotografin i den i spörsmålet avsedda tidskriften är just från en sådan korsu. Fotografen hade, enligt vad den person berättat som var vägvisare vid tillfället, samlat ihop de på bilden synliga skallarna och tagit en bild av dem. Även vägvisaren syns på bilden. Denne har meddelat, att de uppgifter som i sagda tidskrift återgivits såsom hans yttranden om skändning av de döda icke bygger på vad han sagt. Enligt hans iakttagelser har folk i allmänhet dragit sig för att gå i närheten av de dödas kvarlevor. Han känner icke till något sådant skymfligt beteende som omnämnes i spörsmålet.

Till ministeriets för inrikesärendena verksamhetsområde hör skötseln av utländska soldaters gravar. Det ifrågavarande området är icke ett gravområde utan en vidsträckt krigsskådeplats. Åt de i Kuhmo-trakten stupade sovjetsoldaterna har rests ett gemensamt minnesmärke i Luvelahti, där det på sin tid fanns ett sovjetiskt fältlasarett. Genom försvarsmaktens och likaså genom gränsbevakningsmyndigheternas försorg har kvarlevor som kommit i dagen begravts på fyndplatserna och platserna utmärkts med kors av trä, vilka beroende på klimatförhållandena dock icke är långvariga.

Den i spörsmålet avsedda delen av stridsområdet röjdes i oktober innevarande år på åtgärd av Kainuun Prikaati, och hittade kvarlevor begrovs i en uppsamlingsgrav.

Regeringen kommer att undersöka möjligheterna att samla på krigsskådeplatserna begravnas och under hoprasade korsur kvarblivnas kvarlevor i gemensamma, skötta gravplatser, för att också möjligheterna till skymflig behandling av döda skall kunna förhindras framdeles.

Helsingfors den 29 december 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

Skriftl. spm. nr 295.

Lillqvist m. fl.: Om förbättrande av ställningen för dem, som blivit utanför arbetspensionslagstiftningen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Enligt nu gällande lagstiftning är pensionerna och vissa på pensionernas storlek verkande förmåner mycket olika för personer med samma utbildning, utför samma slags arbete under likartade arbetsförhållanden men hos olika arbetsgivare. Så borde det inte få vara utan med samma yrke och arbetsförhållanden borde följa samma pensionsförmåner.

Inom den statliga och kommunala sektorn är full pension inklusive folkpensionens grunddel 66 procent av den till pension berättigande lönen, förstås under förutsättning att man har tillräckligt antal tjänsteår. Motsvarande procent inom den privata sektorn är 60 procent eller 6 procent mindre. Därtill är det sämre ställt även med de s. k. privilegierade inkomsterna, varför inkomstskillnaden i verkligheten är större än ovannämnda procenttal. En omständighet som i praktiken ytterligare verkar försämrande på de privatanställdas pensionsförhållanden är den, att deras pensionslag trädde i kraft mycket senare än pensionslagarna och -bestämmelserna för stats- och kommunalanställda. Detta har till följd, att endast en del av anställningstiden är pensionsberättigande för dem som nu uppnår pensionsåldern. Däremot får en stats- eller kommunalanställd i allmänhet pension för hela anställningstiden.

De pensionärer, som nu har det allra sämst ställt med sina inkomster är de, som på grund av ålder eller annan orsak lämnades att stå utanför vår arbetspensionslagstiftning och vars enda inkomst därför i dag består av folkpension med alla tillägg. Enligt september månads statistik uppgick deras antal till drygt 238 000. Visserligen har deras ställning något förbättrats då folkpensionens understödstillägg har höjts från 25 mk till 110 mk per månad. Men den inkomst som ovannämnda pensionärsgrupp i dag lyfter räcker inte på långt när till ett människovärdigt liv, trots stor sparsamhet. Ej heller motsvarar inkomsten den pension vederbörande skulle ha erhållit enligt arbetspensionslagen såvida den även berört honom.

Då folkpensionslagen stiftades på 1930-talet lämnades de äldsta årsklasserna utanför lagens bestämmelser. Genom senare lagstiftning fick de ändå en pension som ungefär motsvarade den dåtida folkpensionen. På samma sätt borde även nu ske. Alltså de pensionärer, som nu på grund av en eller annan orsak inte får arbetspension, borde i någon form få en motsvarande inkomst. Samhällets pensionsutgifter skulle förstås i någon mån öka men socialnämndernas minska i stället.

Med hänvisning till det ovan sagda och med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen ställer vi följande spörsmål att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet:

> Är Regeringen medveten om att mycket olika pensionsförmåner nu är rådande inom vår pensionslagstiftning mellan å ena sidan stats-, kommunalanställda och å andra sidan anställda inom den privara sektorn samt att det nu finns drygt 238 000 pensionärer som helt saknar arbetspension och vilka nödvändigt borde få kompensation i någon form eftersom deras enda inkomst nu består av folkpension, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder avser Regeringen att vidta för att dessa missförhållanden skulle rättas till?

Helsingfors den 26 november 1971.

Bror Lillqvist.
Lars Lindeman.
Ulf Sundqvist.
Ralf Friberg.

Lillqvist ym: Työeläkelainsäädännön ulkopuolelle jääneiden aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nyt voimassaolevan lainsäädännön mukaan eläkkeet ja eräät eläkkeiden suuruuteen vaikuttavat edut ovat kovin erilaisia eri henkilöillä, joilla on sama koulutus, jotka tekevät samanlaista työtä samankaltaisissa työolosuhteissa, mutta eri työnantajille. Näin ei saisi olla, vaan samasta ammatista ja samoista työolosuhteista tulisi seurata yhdenmukaiset eläke-edut.

Valtiollisella ja kunnallisella sektorilla täysi eläke mukaan lukien kansaneläkkeen perusosa on 66 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta, edellyttäen tietenkin, että virkavuosia on riittävästi. Vastaava prosenttiluku yksityisellä sektorilla on 60 eli 6 prosenttia vähemmän. Sen lisäksi asia on huonommin nk. etuoikeutettujen tulojen suhteen, minkä vuoksi tuloero todellisuudessa on yllämainittua prosenttilukua suurempi. Muuan käytännössä vielä yksityisessä työsuhteessa olevien eläkeolosuhteita heikentävä seikka on se, että heidän eläkelakinsa tuli voimaan paljon myöhemmin kuin valtion ja kunnan palveluksessa olevien eläkelait ja -määräykset. Tästä on seurauksena, että ainoastaan osa palvelusajasta on eläkkeeseen oikeuttavaa niillä, jotka nyt tulevat eläkeikään. Sitävastoin valtion tai kunnan palveluksessa oleva saa yleensä eläkkeen koko palvelusajalta.

Nyt tulojensa osalta kaikkein huonoimmassa asemassa ovat ne eläkeläiset, jotka ikänsä tai jonkin muun seikan johdosta ovat jääneet työeläkelainsäädäntömme ulkopuolelle ja joiden ainoana tulona tänä päivänä on kansaneläke kaikkine lisineen. Syyskuisen tilaston mukaan heidän lukumääränsä oli runsaat 238 000. Tosin heidän asemansa parani jonkin verran, kun kansaneläkkeen tukilisää korotettiin 25 markasta 110 markkaan kuukaudessa. Mutta se tulo, jota yllämainittu eläkeläisryhmä tänä päivänä saa, ei läheskään riitä ihmisarvoiseen elämään vaikka noudattaisi suurta säästäväisyyttä. Tulo ei myöskään vastaa sitä eläkettä, jonka asianomainen olisi saanut työeläkelain mukaan, mikäli se olisi koskenut häntä.

Kun kansaneläkelaki 1930-luvulla säädettiin vanhimmat ikäluokat jätettiin lain vaikutuksen ulkopuolelle. Myöhemmin lainsäädäntö sai heille kuitenkin eläkkeen, joka suunnilleen vastasi senaikaista kansaneläkettä. Samoin tulisi myös nyt tapahtua. Siis niiden eläkeläisten, jotka nyt syystä tai toisesta eivät saa työeläkettä, tulisi jollakin tavoin saada vastaava tulomäärä. Yhteiskunnan eläkemenot tietenkin jossakin määrin lisääntyisivät, mutta sen sijaan sosiaalilautakuntien menot vähenisivät.

Yllä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen kovin erilaisten eläke-etujen olemassaolosta eläkelainsäädäntömme mukaan toisaalta valtion tai kunnan palveluksessa olevien ja toisaalta yksityisen sektorin palveluksessa olevien välillä, ja että nyt on olemassa runsaasti 238 000 eläkeläistä, joilta työeläke kokonaan puuttuu ja joiden välttämättä olisi saatava jonkinlaista hyvitystä, koska heidän ainoana tulonaan on nyt kansaneläke, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1971.

Bror Lillqvist.
Lars Lindeman.
Ulf Sundqvist.
Ralf Friberg.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, Te, Herra Puhemies, olette 26 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Bror Lillqvistin ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 295:

> "Onko Hallitus tietoinen kovin erilaisten eläke-etujen olemassaolosta eläkelainsäädäntömme mukaan toisaalta valtion tai kunnan palveluksessa olevien ja toisaalta yksityisen sektorin palveluksessa olevien välillä, ja että nyt on olemassa runsaasti 238 000 eläkeläistä, joilta työeläke kokonaan puuttuu ja joiden välttämättä olisi saatava jonkinlaista hyvitystä, koska heidän ainoana tulonaan on nyt kansaneläke, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäkohdan korjaamiseksi?"

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1971.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kun työeläkejärjestelmä toteutettiin vasta 1960-luvun alkupuolella, ei sitä etuuksiin nähden voitu heti saattaa samalle tasolle kuin valtion tai kunnan palveluksessa olevien jo vuosikymmeniä voimassa olleet eläkejärjestelmät. Työeläkejärjestelmän etuja on jatkuvasti parannettu. Lapsikorotuksen lisäämisellä järjestelmän etuuksiin 1 päivänä helmikuuta 1971 voimaan tulleella lain muutoksella useassa tapauksessa saavutettiin jo 66 %:n eläketurva.

Tukilisä- ja asumistukijärjestelmä on nimenomaan säädetty työeläkejärjestelmän ulkopuolelle jääneiden eläketurvan parantamiseksi. Pelkästään kansaneläkkeen varassa elävien vähimmäistoimeentulon parantamista edelleenkin hallitus pitää eläkepolitiikkamme yhtenä tärkeimmistä tavoitteista.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 26 november till vederbörande medlem av statsrådet översänt en avskrift av ett av riksdagsman Bror Lilllqvist m.fl. undertecknat skriftligt spörsmål nr 295 av följande lydelse:

> "Är Regeringen medveten om att mycket olika pensionsförmåner nu är rådande inom vår pensionslagstiftning mellan å ena sidan stats-, kommunalanställda och å andra sidan anställda inom den privara sektorn samt att det nu finns drygt 238 000 pensionärer som helt saknar arbetspension och vilka nödvändigt borde få kompensation i någon form eftersom deras enda inkomst nu består av folkpension och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder avser Regeringen att vidta för att dessa missförhållanden skulle rättas till?"

Helsingfors den 30 december 1971.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Då arbetspensionssystemet förverkligades först i början av 1960-talet, kunde det inte med avseende på förmåner genast bringas till samma nivå som de pensionssystem vilka redan i årtionden varit gällande för stats- och kommunalanställda. Arbetspensionssystemets förmåner har hela tiden förbättrats. Genom att foga barnförhöjning till systemets förmåner medelst en lagändring, som trädde i kraft den 1 februari 1971, uppnåddes redan i många fall ett 66 %:s pensionsskydd.

Systemet med understödstillägg och bostadsbidrag har stiftats speciellt för att förbättra pensionsskyddet för dem som blivit utanför arbetspensionssystemet. En förbättring av minimiutkomsten för dem som är beroende enbart av folkpension anser regeringen fortfarande vara en av de viktigaste målsättningarna inom vår pensionspolitik.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Sinisalo ym.: Yhteyksien solmimisesta Etelä-Vietnamin Tasavallan Väliaikaiseen Vallankumoushallitukseen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme ulkoasiainhallinnon taholta on julkisuudessa selvitetty, että Suomi on ryhtynyt näihin toimenpiteisiin tutustuakseen poliittiseen tilanteeseen Vietnamissa. Tämä tapahtuu yhteydenotolla Hanoihin ja Saigoniin.

Tilanne Etelä-Vietnamissa on tunnetusti selvinen, että Saigonin nukkehallitus ei edusta Vietnamin kansaa. Tämä tosiasia tunnustetaan laajasti ja hiljattain vaalifarssi paljasti tämän koko maailmalle. Suomen hallituksen yhteydenotto tällaiseen "hallitukseen" on aiheellisesti herättänyt voimakasta arvostelua ja tyytymättömyyttä.

Etelä-Vietnamissa toimii Etelä-Vietnamin Tasavallan Väliaikainen Vallankumoushallitus laajojen kansalaispiirien edustajana pyrkien rauhaan demokratisointiin ja rauhaan. Vallankumoushallituksen asemaa osoittaa mm., että se toimii virallisena neuvotteluosapuolena Pariisissa käytävissä Vietnam-neuvotteluissa.

Suomen hallituksen selvityksessä ei kuitenkaan käy ilmi, että ulkoasiainhallinnon taholta pyrittäisiin tutustumaan tilanteeseen Vietnamissa ottamalla ja pitämällä yhteyttä Väliaikaiseen Vallankumoushallitukseen.

Edellä sanotun vuoksi ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus, tutustuessaan tilanteeseen Vietnamissa, solmia ja ylläpitää yhteyksiä Etelä-Vietnamin Tasavallan Väliaikaiseen Vallankumoushallitukseen?

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Taisto Sinisalo. Rainer Virtanen. Ensio Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa on kansanedustaja T. Sinisalo ym. esittänyt Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> "Aikooko Hallitus, tutustuessaan tilanteeseen Vietnamissa, solmia ja ylläpitää yhteyksiä Etelä-Vietnamin Tasavallan Väliaikaiseen Vallankumoushallitukseen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavan.

Ulkoasiainministeriön taholta ilmoitettiin 27 päivänä marraskuuta, että Vietnamin kysymyksen kehitystä koskevien tietojen hankintaa on ryhdytty tehostamaan tilanteessa tapahtuneen yleisen muuttumisen takia. Tässä mielessä ova Suomen Pekingissä ja Tokiossa olevat suurlä hettiläät saaneet tehtäväkseen tutustua tilantee seen paikan päällä. Tietojen hankintaa tehoste taan myös Suomen Pariisissa olevan suurlähe tystön välityksellä, jolla on mahdollisuus oll yhteydessä rauhanneuvotteluihin osallistuvii eri osapuolten valtuuskuntiin.

Korostettakoon, että hallituksen toimenpitee tähtäävät tietojen hankintaan Vietnamin kysy myksen kaikkien osapuolten taholta. Pariisi suurlähetystömme toimintaa tämän kysymykse osalta on tarkoituksena tehostaa kaikkiin rau hanneuvotteluihin osallistuviin valtuuskuntii nähden, mukaanlukien myös Etelä-Vietnami Tasavallan väliaikaisen vallankumoushallituksei edustajat.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1971.

Ulkoasiainministeri *Olavi J. Mattila.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen nger har riksdagsman T. Sinisalo m. fl. till ederbörande medlem av Statsrådet för avgi-ande av svar ställt följande spörsmål:

> "Ämnar Regeringen, efter att ha bekantat sig med situationen i Vietnam, knyta och upprätthålla förbindelser med Syd-Vietnams temporära Revolutionsregering?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördamt anföra följande:

Från utrikesministeriet meddelades den 27 ıovember, att man, på grund av den allmänna örändringen i läget, har börjat effektivera anskaffandet av information om Vietnam-frågans utveckling. Sålunda har Finlands ambassadörer i Peking och Tokio fått i uppdrag att göra sig bekanta med situationen på ort och ställe. Anskaffningen av information effektiveras även genom ambassaden i Paris, som har möjlighet att vara i kontakt med de i fredsförhandlingarna deltagande parternas delegationer.

Det bör understrykas, att regeringens åtgärder riktar sig på anskaffandet av informationer från alla parter i Vietnam-frågan. Paris-ambassadens verksamhet i denna fråga kommer att effektiveras med avseende å alla delegationer, som deltar i fredsförhandlingarna, inbegripet representanterna för Syd-Vietnams temporära revolutionsregering.

Helsingfors den 28 december 1971.

Ministern för utrikesärendena *Olavi J. Mattila.*

Kirj. ksm. n:o 297.

Sundqvist ym.: Varuskunta-alueella tapahtuvan poliittisen värväystoiminnan estämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kokoomuksen jäseneksi ilmoittautuneen henkilön johdolla ovat eräät siviilihenkilöt Akateemisten Reservinupseerien nimissä hankkineet Helsingin ympäristövaruskunnissa varusmiehiä äänestämään heidän ehdokkaitaan marraskuun 28 päivänä 1971 Helsingissä Vanhalla ylioppilastalolla pidetyssä Suomen Varusmiesliiton syyskokouksessa.

Esimerkiksi Santahaminassa sijaitsevan Uudenmaan Jääkäripataljoonan Aliupseerikoulun oppilaskunnan puheenjohtajalle luvattiin 26. 11. 1971 palvelusaikana olleessa neuvottelussa kuntoisuuslomaa, jos hän järjestäisi luotettavia varusmiehiä syyskokoukseen äänestämään oikeiston listan mukaan. 30 aliupseerioppilaan Varusmiesliiton jäsenmaksu maksettiin etukäteen. Heille luvattiin ja myös järjestettiin lomaa kokousta varten sekä ilmainen kuljetus kokouspaikalle.

Puolustusvoimien komentajan 12. 10. 1970 joukko-osastoille lähetetyssä Varusmiesliittoa koskevassa kirjelmässä ei liiton syyskokousta tunneta lomaperusteena. Pääesikunnan mukaan ei erityistä lomaa olisi voitu myöskään myöntää Helsingissä Vanhalla Ylioppilastalolla 18.—19. 12. 1971 järjestettäviksi aiotuille varusmiespäiville, jotka mm. tämän vuoksi jouduttiin peruuttamaan.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä varuskunta-alueella tapahtuvan poliittisen värväystoiminnan estämiseksi?

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Ulf Sundqvist. A-V. Perheentupa. Ilkka Taipale.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 30 päivänä marraskuuta 1971 n:o 1795 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ulf Sundqvistin ym. tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä varuskunta-alueella tapahtuvan poliittisen värväystoiminnan estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Suomen Varusmiesliiton aloitettua toimintansa pääesikunta antoi ohjeet suhtautumisesta sanotun liiton toimintaan kirjelmällään n:o 1669/Ttus-os/6 d 6/12. 10. 1970. Tämän kirjelmän mukaisesti Varusmiesliitto on saanut varsin vapaasti toimia varuskunnissa edellyttäen, että se on toiminut lakien ja hyvien tapojen mukaisesti ja että sen toiminta on ollut sopusoinnussa puolustuslaitokselle lakisääteisesti annettujen tehtävien kanssa. Puolustuslaitoksen myönteisen kannanoton lähtökohtana on ollut käsitys, että Suomen Varusmiesliitto olisi epäpoliittinen varusmiesten etujärjestö.

Kun eduskuntakysymyksen perustelut antavat aiheen epäillä, että Suomen Varusmiesliiton vuoden 1971 syyskokouksen valmistelut olisivat siirtyneet poliittiselle pohjalle, on asiasta hankittu selvitystä eri varuskunnista.

Selvitysten perusteella voidaan todeta, että varusmiesten keskuudessa on ilmeisesti suoritettu mielipiteen muokkausta eri tahoilta liiton viime syyskokouksen edellä. Sanotun syyskokouksen tapahtumat osoittavat muutoinkin Varusmiesliiton toiminnan muuttuneen avoimesti poliittiseksi. Kysymyksessä mainitussa loman myöntämistapauksessa Uudenmaan Jääkäripataljoonassa Varusmiesliiton syyskokousta varten ei ole haluttu keinotekoisesti estää varusmiehiä osallistumasta ao. kokoukseen, koska kyseisenä sunnuntaina yksiköllä ei ollut mitään palvelusta.

Hankitut selvitykset osoittavat, että mainitun syyskokouksen valmisteluihin liittyvät toiminnat ovat tapahtuneet Varusmiesliiton jäsenten ja muiden varusmiesten keskeisinä eikä puolustuslaitoksen kantahenkilökunta ole niihin sekaantunut. Edellä mainitussa loman myöntämisessä on toimittu pääesikunnan ohjeen mukaisesti, jossa sanotaan: "Liiton asiat on hoidettava vapaa-ajan ja normaalin lomajärjestelmän puitteissa. Toisaalta ei liioin tule keinotekoisin toimenpitein vaikeuttaa tätä osallistumista." Koska puolustuslaitoksen on lähdettävä siitä, että kasarmialueilla ja palveluksen yhteydessä muuallakin pidättäydytään kaikesta poliittisesta toiminnasta, tullaan määräyksiä tarkistamaan siten, että varuskunta-alueilla ei poliittinen toiminta ole mahdollista.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1971.

Puolustusministeri *Arvo Pentti.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1795 av den 30 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande av riksdagsman Ulf Sundqvist m. fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga till förhindrande av politisk värvningsverksamhet inom garnisonsområde?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Sedan Finlands Beväringsförbund inlett sin verksamhet utfärdade huvudstaben direktiv om inställningen till sagda förbunds verksamhet genom skrivelse nr 1669/Ttus-os/6 d 6/12. 10. 1970. Enligt denna skrivelse har Beväringsförbundet fått verka rätt fritt inom garnisonerna under förutsättning att det följt lagar och god sed och att dess verksamhet stått i samklang med de uppgifter som enligt lag uppdragits åt försvarsväsendet. Utgångspunkt för försvarsväsendets positiva ställningstagande har varit den uppfattningen, att Finlands Beväringsförbund skulle vara en opolitisk intresseorganisation för beväringarna.

Då motiveringen för riksdagsspörsmålet ger skäl till misstanken, att förberedelserna för Finlands Beväringsförbunds höstmöte år 1971 skulle ha överflyttats till politisk grund, har utredning om saken införskaffats från olika garnisoner.

På basen av utredningarna kan konstateras, att opinionsbildningen bland beväringarna uppenbart påverkats från olika håll före förbundets senaste höstmöte. Händelserna under sagda höstmöte visar även i övrigt att Beväringsförbundets verksamhet blivit öppet politisk. I det i spörsmålet nämnda fallet som berörde beviljande av permission inom Nylands Jägarbataljon för Beväringsförbundets höstmöte ville man inte på konstlad väg hindra beväringarna från att delta i sagda möte, då enheten icke hade tjänstgöring under ifrågavarande söndag.

Införskaffade utredningar visar, att den verksamhet som anslöt sig till förberedelserna för nämnda höstmöte ägt rum internt mellan medlemmarna i Beväringsförbundet och andra beväringar och att förvarsväsendets stampersonal icke varit inblandad. Vid beviljandet av ovan nämnda permission har förfarits enligt huvudstabens instruktioner, som lyder: "Förbundets ärenden bör skötas inom ramen för fritiden och det normala permissionssystemet. Å andra sidan bör deltagande däri icke heller försvåras genom konstlade åtgärder." Då försvarsväsendet måste utgå ifrån, att man inom kasernområdena och även annorstädes i samband med tjänstgöring avhåller sig från all slags politisk verksamhet, kommer bestämmelserna att justeras så, att politisk verksamhet inom garnisonsområdena icke blir möjlig.

Helsingfors den 29 december 1971.

Försvarsminister *Arvo Pentti.*

Kirj. ksm. n:o 298.

Lankinen: Taidehistorian opetuksen tehostamisesta Helsingin yliopistossa.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Opiskelijain mielenkiinto kulttuurin eri sektoreita kohtaan on viime aikoina huomattavasti lisääntynyt. Erityisesti taidehistoriaa ja musiikkia opiskelemaan pyrkijöiden määrä on voimakkaasti kasvanut. Niinpä Helsingin yliopistoon on pyrkinyt taidehistoriaa opiskelemaan vuosittain noin 400 ylioppilasta. Pääaineena taidehistoriaa lukee nyt 253 opiskelijaa, kun taas approbatur-, cumlaude- ja laudatur-lukijoita on yhteensä runsaasti yli 500. Väitöskirjoja on tekeillä 5, lisensiaattitutkielmia n. 25, pro gradu- ja laudatur-töitä 57. Laudaturseminaarissa on 42 opiskelijaa, proseminaarissa 45. Numerus clausus-määrät ovat vuodesta 1963 lähtien olleet seuraavat: 1963—1968 vuosittain 120 uutta, 1969 uusia 95, 1970 uusia 95 ja 1971 uusia 80. Näiden lisäksi on vuosittain tullut ilman karsintaa muutamia kymmeniä hum.kandidaatteja, fil.kandidaatteja ja kuvaamataidon opettajia. Paine on suurimmillaan cumlaude ja laudaturtasolla.

Virkoja ja toimia on nyt: 1 professori, 1 yp assistentti, 1 ap assistentti, 2 amanuenssia (kirjasto ja kuva-arkisto), 1 tilapäinen ap assistentti ja 4 dosenttia. Uusia virkoja ja toimia on ehdotettu seuraavasti: 1 ap assistentti v 1967, 1969 ja 1. 3. 1972 alkaen, 1 amanuenssi (kirjasto) v 1969 ja 1971, 1 apulaisprofessori v 1969 ja 1971 sekä kiirehditty 31. 10. 1971.

Opettajavoimien lisäämisohjelmassa vuosiksi 1971—1980 on lisäksi edellytetty seuraavia toimia, joista ei vielä ole tehty esityksiä: 1 yp assistentti, 1 ap assistentti ja 1 amanuenssi.

Alan laajuudesta johtuen ja yhä lisääntyvän spesialisoitumisen takia aineen jakaminen useamman oppituolin kesken käynee lähitulevaisuudessa välttämättömäksi. Ehdotetut virat ja toimet ovat sekä taidehistorian laitoksen toiminnan että opetuksen ja tieteellisen jälkikasvun näkökulmasta ensisijaisia toivomuksia ja erittäin kiireellisiä.

Jo nykyinen opiskelijamäärä edellyttäisi taidehistorian apulaisprofessorin viran pikaista perustamista. Silloin voitaisiin ottaa myös lisää taidehistorian opiskelijoita. Pyrkijöistä ei ole puutetta.

Edellä sanotun perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen suureen työtaakkaan, jonka alaiseksi Helsingin yliopiston taidehistorian professori on viime aikoina joutunut hoitaessaan yksinään taidehistorian yläasteen opetusta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä hänen työtaakkansa keventämiseksi ja samalla taidehistorian opetuksen tehostamiseksi ja opiskelijoiden määrän lisäämiseksi Helsingin yliopistossa?

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Sirkka Lankinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne n:o 298 30 päivältä marraskuuta 1971 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Sirkka Lankisen tekemän seuraavan sisältöisen kysymyksen:

> "Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen suureen työtaakkaan, jonka alaiseksi Helsingin yliopiston taidehistorian professori on viime aikoina joutunut hoitaessaan yksinään taidehistorian yläasteen opetusta, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä hänen työtaakkansa keventämiseksi ja samalla taidehistorian opetuksen tehostamiseksi ja opiskelijoiden määrän lisäämiseksi Helsingin yliopistossa?"

Vastauksena saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Edellisen hallituksen ministeri Kalavainen on vastannut helmikuun 19 päivänä 1971 edustaja Lankisen suulliseen kysymykseen, joka koski lähes samaa asiaa kuin mistä hän nyt on tehnyt kirjallisen kysymyksen. Hallitus on hyvin selvillä Helsingin yliopiston taidehistorian opetuksen tilasta. Kyseiseen oppiaineeseen ilmoittautuneita opiskelijoita on ollut todella runsaasti. Tämä johtui aikaisemmin siitä, että opiskeluoikeutta tässä aineessa ei ollut rajoitettu numerus clausus-järjestelmällä. Nyttemmin on vapaa opinto-oikeus aineessa poistettu ja opiskelijoiden määrää on pyritty asteittain vähentämään. Tällä hetkellä taidehistorian opetuksesta huolehtivat yksi professori, 3 assistenttia, 2 amanuenssia ja 4 dosenttia. Oppiaineen taholta on esitetty useiden alempien opettajanvirkojen sekä myös apulaisprofessorin viran perustamista koskevia esityksiä. Yliopiston historiallis-kielitieteellisen osaston opettajatilanne on kuitenkin niin vaikea myös muilla aloilla, että kyseisiä esityksiä ei yliopisto ole voinut ottaa opetusministeriölle jätettyihin uusien virkojen perustamista koskeviin esityksiin tai ne ovat jääneet tärkeysjärjestyksessä niin vaatimattomille sijoille, että virkojen perustaminen ei ole ollut tarkoituksenmukaista.

Vuonna 1973 perustettaviksi ehdotettavia virkoja koskeva yliopiston esitys saapuu opetusministeriölle kuluvan vuoden loppuun mennessä, joten vielä ei tiedetä onko siinä esitetty taidehistorian alalle uusia virkoja.

Mitä tulee taidehistorian opiskelijoiden määrän lisäämiseen Helsingin yliopistossa, Hallitus ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena. Viime vuosien korkeakoulupolitiikassa on pyritty noudattamaan painopisteajattelua, jolla tarkoitetaan työnjaon kehittämistä eri yliopistojen kesken. On katsottu tarkoituksenmukaiseksi kehittää taidehistorian opetusta lähinnä Jyväskylän yliopistossa, jonne on perustettu taidehistorian professorin ja apulaisprofessorin virat. Jyväskylän yliopistossa on suunniteltu myös erityisen taidekasvatuksen opintosuunnan perustamista.

Helsingin yliopisto ja taideteollinen oppilaitos ryhtyvät opettajankoulutuslain mukaisesti yhteistyöhön suunnitelmien mukaan vuonna 1974. Tämän johdosta ei taidehistorian opetus kuitenkaan tule laajenemaan.

Todennäköisesti Helsingin yliopiston taidehistorian professorin työtaakka tulee lähivuosina kevenemään aikaisempaa pienemmän opiskelijoiden vuotuisen sisäänottomäärän alkaessa vaikuttaa opiskelijoiden kokonaismäärään.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1971.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 298 av den 30 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamoten Sirkka Lankinen ställda spörsmål:

> "Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid den stora arbetsbörda, som under den senaste tiden belastat professorn i konsthistoria vid Helsingfors universitet, genom att han ensam handhar undervisningen i konsthistoria på högstadiet, och om så är fallet
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga i syfte att lätta hans arbetsbörda och tillika effektivera undervisningen i konsthistoria och för att öka antalet studerande vid Helsingfors universitet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Minister Kalavainen i den föregående regeringen har den 19 februari 1971 besvarat riksdagsledamot Lankinens muntliga spörsmål, som berörde i det närmaste samma sak som hennes nu förevarande skriftliga spörsmål. Regeringen är väl på det klara med läget i fråga om undervisningen i konsthistoria vid Helsingfors universitet. Till kurserna i ifrågavarande läroämne har verkligen anmält sig ett stort antal studerande. Detta berodde förut på att studierätten i detta ämne icke varit begränsad genom numerus clausussystem. Numera har den fria studierätten i ämnet upphävts och man har successivt sökt minska antalet studerande. I detta nu handhas undervisningen i konsthistoria av en professor, 3 assistenter, 2 amanuenser och 4 docenter. I fråga om detta läroämne har gjorts framställningar om inrättande av flera lägre lärartjänster och även en biträdande professors tjänst. Situationen i fråga om lärare vid universitetets historisk-filologiska sektion är dock så svår även inom andra områden, att universitetet icke har kunnat intaga ifrågavarande förslag i framställningarna till undervisningsministeriet om inrättande av nya tjänster, eller också har de kommit att inta en så anspråkslös plats i preferensordningen, att det icke har varit ändamålsenligt att inrätta tjänsterna.

Universitetets förslag rörande tjänster som skulle inrättas år 1973 inlämnas till undervisningsministeriet före utgången av innevarande år, varför det icke ännu är känt huruvida där gjorts förslag om inrättande av nya tjänster på konsthistoriens område.

Vad beträffar ökande av antalet studerande i konsthistoria vid Helsingfors universitet anser Regeringen icke detta ändamålsenligt. Högskolepolitiken under de senaste åren har sökt följa tyngdpunktstänkandet, varmed avses utvecklande av arbetsfördelningen mellan de olika universiteten. Det har ansetts ändamålsenligt att utveckla undervisningen i konsthistoria närmast vid universitetet i Jyväskylä, där en professur och biträdande professorstjänst i konsthistoria inrättats. Även inrättande av en särskild studielinje i konstfostran vid Jyväskylä universitet har planerats.

Helsingfors universitet och konstindustriella läroverket planeras inleda samarbete år 1974 enligt lagen om lärarutbildning. Undervisningen i konsthistoria kommer dock icke att utvidgas på grund härav.

Professorns i konsthistoria vid Helsingfors universitet arbetsbörda kommer sannolikt att lättas under de närmaste åren när den reducerade årliga intagningen av studerande börjar inverka på totalantalet studerande.

Helsingfors den 20 december 1971.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 299.

Suomi ym.: Erään aikakauslehden Neuvostoliiton vastaisesta kirjoittelusta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Neuvostoliiton vastaisen propagandan leviäminen maassamme on viime aikoina laajentumistaan laajentunut. Neuvostoliiton oloja ja valtiojärjestystä vääristellään mitä moninaisimmissa maamme äärioikeistolaisten toimesta julkaistuissa teoksissa ja heidän käsissään olevissa julkaisuissa. Useimmissa eri yhteyksissä on tähän ilmiöön puututtu ja viimeksi mm. Suomi-Neuvostoliitto-Seuran edustajakokous varoitti tällaisen toiminnan vaarallisuudesta maamme ja Neuvostoliiton välisten suhteiden edelleen kehittämiselle.

Uskonnolliset piirit ovat myös jo lyöttäytyneet avoimesti panettelemaan ja solvaamaan Neuvostoliittoa. Tällaisten törkyjuttujen kirjoittajana on viimeksi "kunnostautunut" Kristillisen Kirjallisuuden Seuran julkaisema "Vastaus"-niminen lehti. Lehden numerossa 11/71 on artikkeli otsakkeella "Neuvostoliiton kristityt pyytävät apua". Lehti kertoo, että he ovat artikkelin aineiston saaneet illegaaliselta Kristittyjen Vankien Omaisten Neuvostolta suoraan Neuvostoliitosta ja että "Neuvosto pyytää meitä rukoilemaan vankilassa kuolleitten miesten perheitten ja vankilassa olevien kristittyjen puolesta".

Seuraavassa artikkelista eräitä poimintoja: "... tuomittiin kolmen vuoden vankeuteen sen tähden että tunnusti uskonsa Kristukseen. Kuoli työleirillä seuraavana vuonna.... Ritikovin kuusi lasta odottaa Krasnodonissa, milloin uskon tähden vankeuteen tuomittu isä pääsee kotiin. ... Vainottu, kuoli pidätettynä. ... Ollut 22 vuotta vankilassa uskonsa tähden Kristukseen. ... Oli kolme vuotta vankilassa Jumalan Sanan tähden. Nyt maan alla ..." Rukouskehotuksen saatteeksi on mukaan liitetty Hebr. 13:3: "Muistakaa vankeja, niinkuin olisitte itsekin heidän kanssaan vangittuina; muistakaa pahoinpideltyjä, sillä onhan teillä itsellännekin ruumis".

Tuntuu uskomattomalta lukea tällaista tekstiä aikana, jolloin yleisesti tunnustetaan hyvien naapuruussuhteiden olevan meidänkin maamme kehitykselle mitä suurimerkityksellisintä. Nykyaikana myös hyvin tiedetään se, että Neuvostoliitossa kansalaiset saavat vapaasti uskontonsa parissa toimia ja että vaikka valtio ei osallistu kirkon kanssa yhteistyöhön uskonnollisen kasvatuksen antamisessa on kirkolla kuitenkin täysin vapaa mahdollisuus harjoittaa uskonnollista herätystyötään. Neuvostoliiton kansalaiset saavat, jos haluavat papiston apua vihkiäisiinsä, lapsen kastamiseen, hautajaisiin ja he voivat vapaasti käydä kirkoissa vaikka joka päivä hakemassa synninpäästöä. Neuvostoliitossa ei yksikään rehellinen kansalainen, joka toimii maansa etujen mukaan olkoonpa hänellä minkälainen uskonto tahansa, joudu vankilaan. Jos Neuvostoliiton kansalainen kuuluu johonkin maanalaisena toimivaan järjestöön, niin silloin tällä kansalaisella ovat muut pyrkimykset kuin uskonnon puolesta toimiminen.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että Kristillisen Kirjallisuuden Seuran kustantama lehti "Vastaus" on numerossa 11/71 julkaissut törkeän Neuvostoliiton ja Suomen suhteita vaarantavan ja Neuvostoliiton uskonnollisia oloja räikeästi vääristelevän kirjoituksen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämäntapaisten kirjoitusten estämiseksi?

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1971.

Oili Suomi. Heimo Rekonen. Toivo Åsvik.
Ensio Laine. Pauli Puhakka. Lauri Kantola.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 30 päivänä marraskuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Oili Suomen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 299:

> "Onko Hallitus tietoinen siitä, että Kristillisen Kirjallisuuden Seuran kustantama lehti "Vastaus" on numerossa 11/71 julkaissut törkeän Neuvostoliiton ja Suomen suhteita vaarantavan ja Neuvostoliiton uskonnollisia oloja räikeästi vääristelevän kirjoituksen, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämäntapaisten kirjoitusten estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vapaaseen yhteiskuntajärjestykseemme kuuluu eräänä sen perusoikeutena painovapaus. Sen olemukseen kuuluu, että jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus kirjoituksen tai kuvallisen esityksen painosta julkaisemiseen kenenkään sitä ennakolta estämättä. Sanotun oikeuden käyttämiseen sitä rajoittavana tekijänä liittyy myöskin vastuu siitä, että painotuotteita samoin kuin puhuttuakaan sanaa ei käytetä oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen loukkaamiseen. Oikeusministeriölle onkin painovapauslain 40 §:ssä säädetty velvollisuus valvoa tuon lain noudattamista; niinpä ministeriön on lain 42 §:n mukaan nostettava syyte, "jos havaitaan, että ilmestyneet painotuotteet ovat sisällykseltään rikollisia". Varsinaisesta painovapausrikoksesta, jolla ymmärretään painovapauden väärinkäyttämistä sisällöltään rikollisella tai loukkaavalla painotuotteella, rangaistusta ei määrätä painovapauslaissa, vaan rikoslaissa ja eräissä muissa laeissa olevien säännösten mukaan.

Kysymyksen perusteluihin on otettu eräitä poimintoja Kristillisen Kirjallisuuden Seuran julkaiseman Vastaus-nimisen lehden numeroon 11/1971 sisältyvästä kirjoituksesta "Neuvostoliiton kristityt pyytävät rukousapua". Kirjoituksen tarkoituksena lehden mukaan on kehottaa rukoilemaan vankilassa kuolleitten miesten perheitten ja vankilassa olevien kristittyjen puolesta.

Puuttumatta tässä enemmälti lehden sisältöön, oikeusministeriö katsoo, että sanottu aikakautinen julkaisu ei sisällä sellaista rikollista tai loukkaavaa ilmaisua, joka antaisi ministeriölle aihetta ryhtyä toimenpiteisiin sille painovapauslain mukaan kuuluvan valvontavelvollisuuden nojalla.

Helsingissä 3 päivänä tammikuuta 1972.

Oikeusministeri *K. J. Lång.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 30 november 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamoten Oili Suomi m.fl. ställda spörsmål nr 299:

> "Är Regeringen medveten om att den av Kristillisen Kirjallisuuden Seura utgivna tidskriften "Vastaus" i nummer 11/71 publicerat en oförsynt artikel, som äventyrar relationerna mellan Sovjetunionen och Finland och grällt förvränger de religiösa förhållandena i Sovjetunionen, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga till förhindrande av dylika skriverier?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

En av de fundamentala rättigheterna i vår fria samhällsordning är tryckfriheten. Till dess väsen hör, att varje medborgare i Finland har rätt att i tryck publicera skriftlig eller bildlig framställning utan att någon på förhand förhindrar det. Till utövningen av sagda rätt hör såsom begränsande faktor även ansvaret för att ett tryckalster lika litet som det talade ordet används på ett sätt som kränker rätts- och samhällsordningen. För justitieministeriet har i 40 § tryckfrihetslagen stadgats skyldighet att övervaka att nämnda lag följs; sålunda bör ministeriet enligt lagens 42 § väcka åtal, "om det befinnes, att utkomna tryckalster äro till sitt innehåll förgripliga". För egentligt tryckfrihetsbrott, varmed förstås missbruk av tryckfriheten genom förgripligt eller anstötligt tryckalster, bestämmes icke straff i tryckfrihetslagen utan enligt stadganden i strafflagen och vissa andra lagar

I motiveringen för spörsmålet har anförts vissa axplock ur artikeln "Neuvostoliiton kristityt pyytävät rukousapua", som ingick i nummer 11/1971 av tidskriften Vastaus, vilken utges av Kristillisen Kirjallisuuden Seura. Artikelns syfte är enligt tidskriften att uppmana till bön för i fängelse avlidna mäns familjer och för kristna i fängelse.

Utan att här vidare ingå på tidskriftens innehåll, anser justitieministeriet, att sagda tidskrift icke innehåller något sådant brottsligt eller kränkande uttryck, som skulle föranleda åtgärder från ministeriets sida på grund av den övervakningsskyldighet tryckfrihetslagen pålägger ministeriet.

Helsingfors den 3 januari 1972.

Justitieminister *K. J. Lång.*

Kirj. ksm. n:o 300.

Järvenpää: Alle 20-vuotiaiden työllisyyskurssilaisten päivärahan korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme on viime vuosien aikana voimakkaasti lisätty ammattikasvatushallituksen valvonnassa tapahtuvaa ammattikurssitoimintaa. Kurssitoiminta on toteutettu lähinnä ammattikurssisäätiöiden toimesta. Näin on tuhansille ammattia vailla oleville työttömille turvattu ammatti ja työpaikka. Kurssiajalta on kurssilaisille maksettu päivärahaa viisi markkaa alle kaksikymmentävuotiaille ja kymmenen markkaa yli kaksikymmentävuotiaille päivässä. Tällaista erisuuruisen päivärahan maksamista voidaan pitää epäoikeudenmukaisena.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä alle 20-vuotiaille työllisyyskurssilaisille maksettavan päivärahan korottamiseksi kymmeneen markkaan päivältä?

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1971.

Matti Järvenpää.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Kirj. ksm. n:o 301.

Laine ym.: Peruskoulujärjestelmään siirtymisestä Turun ja Porin läänissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Peruskouluun siirtymistä varten laaditut alueelliset toimeenpanosuunnitelmat ovat aiheuttaneet suurta tyytymättömyyttä monestakin syystä. Eniten on arvosteltu ko. suunnitelman sisältämää hidasta siirtymistä uuteen koulumuotoon. Esim. Varsinais-Suomen kunnista yli 80 % olisi halukas siirtymään peruskouluun jo vuosina 1972—73. Kouluhallituksen laatiman toimeenpanosuunnitelman mukaan Varsinais-Suomessa päästäisiin siirtymään uuteen koulumuotoon eräillä alueilla 1975, mutta esim. Uudenkaupungin, Salon ja Loimaan alueilla vasta vuosien 1977—78 aikana. Ensi vuoden tulo- ja menoarviokäsittelyn yhteydessä käsiteltävissä raha-asia-aloitteissa n:o 511 Ensio Laine ym. ja n:o 869 Irma Rosnell on ehdotettu lisämäärärahojen merkitsemistä budjettiin ns. pistekohtaisten siirtymisten toteuttamiseksi laadittua aikataulua nopeammassa tahdissa.

Esim. Turun kaupungin siirtyminen uuteen peruskoulujärjestelmään tulisi toteuttaa 1. 8. 1973 ja vuotta aikaisemmin siirtymisen tulisi tapahtua mm. Raision, Kaarinan, Liedon ja Dragsfjärdin kunnissa. Myös Uudenkaupungin, Salon ja Loimaan osalta aikataulua tulisi nopeuttaa usealla vuodella.

Erityisen perusteltua olisi hyväksyä peruskoulujärjestelmään siirtyminen 1. 8. 1972 lukien Raision kauppalassa. Tämä olisi välttämätöntä mm. kauppalan sisäisten kouluolojen järjestämisen vuoksi. Valtiolle koituva käyttökustannusten lisäys peruskoulujärjestelmän toteuttamisen johdosta ei Raision osalta muodostuisi kovinkaan suureksi.

Edellä esitettyihin perusteluihin viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä peruskoulujärjestelmään siirtymisen toteuttamiseksi Raision kauppalassa 1. 8. 1972 alkaen ja siirtymisen nopeuttamiseksi Turun ja Porin läänin toimeenpanoalueilla ns. pistetoteutuslupajärjestelmää noudattaen?

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Ensio Laine.

Oili Suomi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 2 päivänä joulukuuta 1971 n:o 1875 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ensio Laineen ym. kirjallisen kysymyksen:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä peruskoulujärjestelmään siirtymisen toteuttamiseksi Raision kauppalassa 1. 8. 1972 alkaen ja siirtymisen nopeuttamiseksi Turun ja Porin läänin toimeenpanoalueilla ns. pistetoteutuslupajärjestelmää noudattaen?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kuntien peruskouluun siirtymisaika määrätään koulujärjestelmän perusteista annetun lain mukaan alueellisissa toimeenpanosuunnitelmissa, jotka valtioneuvosto vahvistaa kouluhallituksen esityksestä asianomaisia kuntia ja kuntien keskusjärjestöjä kuultuaan. Toimeenpanosuunnitelmia ei ole vielä vahvistettu, on olemassa ainoastaan kouluhallituksen ja opetusministeriön ehdotukset asiasta. Toimeenpanosuunnitelmat pyritään vahvistamaan valtioneuvostossa helmi-maaliskuussa 1972.

Hallitus on tietoinen siitä, että kunnat olisivat halukkaita siirtymään peruskouluun nopeammin kuin valtiontaloudelliset näkökohdat sallivat. Tämä ei koske pelkästään Turun ja Porin lääniä vaan myös muita alueita. Tietoisena tästä on peruskoulun toimeenpanoa pyritty nopeuttamaan koko maassa. Aikaisemmista suunnitelmista poiketen peruskoulu pyritään organisatorisesti toteuttamaan koko maassa jo vuoteen 1977 mennessä. Todettakoon, että koulujärjestelmän perusteista annettu laki edellyttää peruskoulun organisatorista toteuttamista vasta vuoteen 1980 mennessä. Uudistusta on nopeutettu myös siten, että opetuksellinen siirtyminen on mahdollinen aikaisempaa lyhyemmän ylimenokauden aikana.

Helsingissä 4 päivänä tammikuuta 1972.

Koulujärjestelmän perusteista annetun lain 15 §:n mukaan alueellisia toimeenpanosuunnitelmia laadittaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä vähävaraisiin ja syrjäisiin alueisiin. Hallituksen käsityksen mukaan näiden alueiden kouluoloja voidaan tehokkaimmin parantaa nopealla peruskouluun siirtymisellä, minkä vuoksi peruskoulun toimeenpano aloitetaan maan pohjois- ja itäosista. Toisena huomattavana suunnitteluperiaatteena on ollut toiminnallisesti yhtenäisten alueiden samanaikainen siirtyminen peruskouluun, jottei samassa koulutuksellisessa asemassa olevien vierekkäisten kuntien siirtymisaika tulisi kovin erilaiseksi. Tästä olisi haittaa mm. peruskoulun jälkeisen koulutuksen järjestämisessä, samoin se vaikeuttaisi kuntien välistä yhteistyötä koulutoimen alalla. Peruskoulun toimeenpanon pääsääntönä tullaankin pitämään alueellista siirtymistä, yksittäisen kunnan siirtymisen toimeenpanoalueen siirtymisaikataulusta poikkeavaan aikaan ollessa erityisten syiden vaatima poikkeustoimenpide. Tällainen toimeenpanoalueen yleistä määräaikaa aikaisemmin tapahtuva siirtyminen tulee kysymykseen mm. peruskoulukokeilukunnissa.

Mitä tulee Turun ja Porin läänin siirtymisaikaan, voidaan todeta, että siirtyminen tapahtuu pääsäännön mukaan vuosina 1974—76. Suurin osa läänin peruskoulukokeilukunnista on tarkoitus siirtää peruskoulujärjestelmään jo vuosina 1972—73. Raision kauppala yhdessä vastaavanlaisten muiden kaupunki- tai kauppalakuntien kanssa siirtyy opetusministeriön alustavan ehdotuksen mukaan, joka on parhaillaan kunnissa lausunnolla, peruskoulujärjestelmään 1973. Kysymyksessä mainittujen Uudenkaupungin, Salon ja Loimaan toimeenpanoalueiden siirtymisaikataulua on opetusministeriön toimeenpanosuunnitelmaehdotuksessa nopeutettu siten, että alueet siirretään peruskouluun vuonna 1976 aikaisemmin suunnitellun vuoden 1978 asemasta.

Opetusministeri *Matti Louekoski.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1875 av den 2 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Ensio Laine m.fl. ställda spörsmål:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att övergång till grundskolesystemet skall kunna ske i Reso köping 1. 8. 1972 och för att påskynda övergången inom Åbo och Björneborgs läns verkställighetsområden med tillämpning av det s.k. punktövergångssystemet?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Tiden för kommunernas övergång till grundskola bestämmes enligt lagen om grunderna för skolsystemet i regionala verkställighetsplaner, som statsrådet fastställer på framställning av skolstyrelsen, sedan vederbörande kommuner och kommunala centralorganisationer hörts. Inga verkställighetsplaner har än så länge fastställts. Endast skolstyrelsens och undervisningsministeriets förslag i saken föreligger. Avsikten är att verkställighetsplanerna skall fastställas i statsrådet i februari—mars 1972.

Regeringen är medveten om att kommunerna skulle vara villiga att övergå till grundskolan snabbare än de statsekonomiska synpunkterna medger. Detta gäller icke endast Åbo och Björneborgs län utan även andra områden. I medvetande härom har man velat påskynda verkställigheten av grundskolan i hela landet. Med avvikelse från de tidigare planerna försöker man få grundskolan organisatoriskt genomförd i hela landet före år 1977. Konstateras må, att lagen om grunderna för skolsystemet förutsätter att grundskolan skall vara organisatoriskt genomförd först år 1980. Reformen har påskyndats även så, att den pedagogiska övergången är möjlig under en kortare övergångstid än tidigare beräknats.

Enligt 15 § lagen om grunderna för skolsystemet skall vid utarbetandet av verkställighetsplanerna särskild uppmärksamhet fästas vid mindre bemedlade och avsides belägna områden. Enligt regeringens åsikt kan dessa områdens skolförhållanden effektivast förbättras genom en snabb övergång till grundskolan, varför verkställigheten av grundskolan påbörjas i landets norra och östra delar. En annan betydelsefull planeringsprincip har varit samtidig övergång till grundskolan inom funktionellt enhetliga områden, för att inte i utbildningsavseende likställda, invid varandra liggande kommuners övergångstid skall bli mycket olika. Detta skulle vara till men bl.a. vid organiseringen av utbildningen efter grundskolan. Likaså skulle det försvåra samarbetet kommunerna emellan inom skolväsendets område. Huvudregler för grundskolans införande kommer att vara, att övergången sker regionalt. En enskild kommuns övergång vid en tidpunkt som avviker från verkställighetsområdets övergångstidtabell skulle vara endast en av särskilda skäl påkallad exceptionell åtgärd. En sådan tidigare övergång än den allmänna för verkställighetsområdet utsatta tiden förutsätter kommer i fråga bl.a. i grundskoleförsökskommunerna.

Vad beträffar övergångstiden i Åbo och Björneborgs län, kan det konstateras, att övergången enligt huvudregeln sker under åren 1974—76. Avsikten är att största delen av länets grundskoleförsökskommuner skall införa grundskolesystemet redan under åren 1972—1973. Reso köping övergår till grundskolesystemet år 1973 tillsammans med motsvarande andra stads- eller köpingskommuner enligt ett av undervisningsministeriet uppgjort preliminärt förslag, vilket som bäst är på remiss i kommunerna. Övergångstidtabellen för Nystads, Salo och Loimaa i spörsmålet nämnda verkställighetsområden har i undervisningsministeriets förslag till verkställighetsplan påskyndats så, att områden överförs till grundskolsystemet år 1976 i stället för år 1978 såsom tidigare planerats.

Helsingfors den 4 januari 1972.

Undervisningsminister *Matti Louekoski.*

Kirj. ksm. n:o 302.

Honkonen ym.: Liike- ja toimistoapulaisten sosiaalisen aseman parantamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuosikymmenen kuluessa on palveluselinkeinojen piirissä työskentelevien lukumäärä noussut voimakkaasti, ja sama suunta tulee ennusteiden mukaan yhä voimistumaan, jopa siinä määrin, että alasta kehittyy lähivuosina suurin elinkeinoryhmä.

Valitettavasti tämän alan, johon ensisijaisesti on luettava myymäläapulaiset ja pienipalkkaiset toimisto- ja varastoapulaiset, baareissa ja huoltoasemilla työskentelevät, työntekijäin taloudellinen ja sosiaalinen asema ei ole noussut edes kohtuulliselle tasolle. He muodostavat edelleen erään kaikkein heikoimmin palkatuista ryhmistä, näin huolimatta siitä, että työ on monessa suhteessa erittäin rasittavaa ja vaativaa.

Epäkohtaan on eduskuntakin kiinnittänyt huomionsa lausuessaan vuonna 1965 seuraavaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti suorituttaa tutkimuksen liike- ja toimistoalojen toimihenkilöiden ja työntekijäin sosiaalisesta asemasta."

Kun eduskunnan lausumasta huolimatta silloin hallitus ei ryhtynyt toimenpiteisiin asiantilan korjaamiseksi, tehtiin ryhmämme taholta seuraava eduskuntakysymys:

"Miksi ei Hallitus ole ryhtynyt Eduskunnan nimenomaisesta toivomuksesta huolimatta toimenpiteisiin liike- ja toimistoalojen työntekijäin aseman parantamiseksi?"

Vastauksessaan kysymykseen hallitus ilmoitti 25. 3. 1966 sosiaaliministeriön asettaneen toimikunnan, jonka tehtäväksi on annettu tutkia liike- ja toimistoalojen työntekijäin ja toimihenkilöiden taloudellisia ja sosiaalisia oloja sekä tehdä ehdotuksensa mahdollisesti todettujen epäkohtien poistamiseksi.

Viimeiseen kysymykseen ministeri Eskelinen vastasi, että 21. 11. 1968 on asetettu komitea selvittämään asian yksityiskohtia. Kun komitean asettamisesta on kulunut jo yli kolme vuotta eikä sen työn tuloksista ole vielä tullut selvitystä, esitämme jälleen, viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin, valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä pienipalkkaisten myymälä-, toimisto-, varasto- ja baariapulaisten sekä huoltoasemilla työskentelevien palkka-, työaika- ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi ja korjaamiseksi?

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1971.

Kuuno Honkonen.
Heikki Mustonen.
Siiri Lehmonen.
Aulis Juvela.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 2 päivältä joulukuuta 1971 n:o 1876 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Kuuno Honkosen ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 302:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä pienipalkkaisten myymälä-, toimisto-, varasto- ja baariapulaisten sekä huoltoasemilla työskentelevien palkka-, työaika- ja sosiaalisten epäkohtien poistamiseksi ja korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Liikealan työolotoimikunta on mietinnössään (1968: B 57) todennut, että liike- ja toimistoalojen työntekijäin taloudellisia ja sosiaalisia oloja koskevien epäkohtien poistamisessa on yhteiskunnalle kuuluvia tehtäviä lasten päivähoitopaikkojen lisääminen, ammattientarkastuksen valtuuksien laajentaminen etukäteen tapahtuvassa työ- ja sosiaalitilojen suunnittelun tarkastamisessa sekä ammatillisen koulutuksen lisääminen lähinnä myymälähenkilökunnan osalta. Näihin kysymyksiin on hallituksen taholla kiinnitetty huomiota. Lasten päivähoitokomitea on laatinut valtakunnallisen kokonaisohjelman lasten päivähoidon tarkoituksenmukaista järjestämistä varten (Komiteanmietintö 1971: A 20). Työsuojelulakitoimikunta on laatinut ehdotuksen laiksi työsuojelun valvonnasta (komiteanmietintö 1971: B 86) ja siinä esittänyt, että työsuojeluviranomaisilla olisi oikeus saada nähtävikseen työhuoneistoja koskevat rakennus- tai muutossuunnitelmat piirustuksineen. Ammatillisen koulutuksen lisäämiseen liikealalla on huomiota kiinnitetty ammattikasvatushallituksen toimesta.

Ansiotaso- ja toimeentulokomitean tehtävänä on tutkia, mitkä työnsuorittajaryhmät ovat siinä asemassa, että ansiotaso heidän suorittaessaan tavanomaista työtään jää niin alhaiseksi, ettei heillä voida katsoa olevan kohtuullista toimeentuloturvaa, sekä tehdä ehdotuksensa tarvittaviksi toimenpiteiksi. Kun annettu tehtävä on siten hyvin laaja, ei komitea ole vielä voinut saada lopullista mietintöään valmiiksi. Osamietintönä on marraskuussa 1970 valmistunut ehdotus työsopimussuhteessa olevia koskevasta vähimmäispalkkajärjestelmästä.

Työsopimuslakiin sisältyvän yleissäännöksen mukaan työnantajan on noudatettava vähintään niitä palkka- ja muita ehtoja, jotka työstä asianomaisen alan yleiseksi katsottavassa valtakunnallisessa työehtosopimuksessa on noudatettavaksi määrätty. Myymälä-, toimisto- ja varastoapulaisia koskevat työehtosopimukset ovat jo vanhastaan olleet liikealalla vallitsevia. Myös baareissa ja huoltoasemilla työskentelevät ovat saaneet työehtosopimuksensa, joissa palkka-, työaika- ja muut työehdot on lähemmin määritelty. Hallitus pitää oikeana sitä, että palkkakysymykset edelleenkin pyritään hoitamaan työehtosopimusteitse. Myös järjestymättömien työnantajien on noudatettava valtakunnallisia työehtosopimuksia ja sen valvomiseksi, että näin tapahtuu, ammattientarkastusta on tehostettu ottamalla 20 työsopimuslain valvontaan erikoiskoulutuksen saanutta tarkastajaa. Näiden tarkastajain työkentältään saamat kokemukset ja havainnot on tarkoitus koota lähiaikana sosiaali- ja terveysministeriöön. Tarkastajain koulutustilaisuuksissa saatujen tietojen mukaan on jo voitu todeta, että valtakunnallisten työehtosopimusten palkkamääräysten noudattamisen valvonnassa ei ole esiintynyt suurempia vaikeuksia. Hallitus tulee edelleen seuraamaan palvelualinkeinojen piirissä työskentelevien työntekijäin taloudellista ja sosiaalista asemaa sekä tarvittaessa ryhtymään olosuhteiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä tammikuuta 1972.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1876 av den 2 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar översänt följande, av riksdagsman Kuuno Honkonen m. fl. ställda spörsmål nr 302:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att avhjälpa och råda bot på löne- och arbetstidsmässiga samt sociala missförhållanden bland lågavlönade butiks-, kontors-, lager- och barbiträden samt anställda vid servicestationer?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Kommissionen för undersökning av arbetsförhållandena i affärsbranchen har i sitt betänkande (1968: B 57) konstaterat, att det vid avhjälpandet av missförhållanden inom de ekonomiska och sociala förhållandena bland arbetstagare i affärs- och kontorsbranscherna finns uppgifter som ankommer på samhället i form av en ökning av antalet platser för dagvård för barn, en utvidgning av yrkesinspektionens befogenheter vid förhandskontroll av planeringen av arbetsplatser och sociala utrymmen samt en ökning av fackutbildningen, främst för butikspersonal. Regeringen har ägnat dessa frågor uppmärksamhet. Barndagvårdskommittén har utarbetat ett för hela landet gemensamt program för en ändamålsenlig organisering av dagvården för barn (kommittébetänkande 1971: A 20). Kommissionen för revidering av lagen om skydd i arbete har utarbetat ett förslag till lag om övervakning av arbetarskyddet (kommittébetänkande 1971: B 86) och har däri föreslagit att arbetarskyddsmyndigheterna skulle få rätt att till påseende erhålla byggnads- och ändringsplaner för arbetsutrymmen jämte till planerna hörande ritningar. En ökning av den fackliga utbildningen inom affärsbranschen har ägnats uppmärksamhet genom yrkesutbildningsstyrelsens försorg.

Förtjänstnivå- och utkomstkommittén har till uppgift att undersöka vilka kategorier av arbetstagare som är i den situationen att inkomstnivån i deras vanliga arbete blir så låg att de saknar en skälig, trygg utkomst, samt att framlägga förslag till nödiga åtgärder. Kommitténs uppdrag är m. a. o. mycket omfattande. Fördenskull har kommittén ännu inte kunnat färdigställa sitt definitiva betänkande. I form av ett delbetänkande framlades i november 1970 ett förslag till minimilönesystem för anställda i arbetsavtalsförhållande.

Enligt ett allmänt stadgande i lagen om arbetsavtal skall arbetsgivare iakttaga åtminstone de löne- och andra villkor som har bestämts för arbetet i riksomfattande kollektivavtal, vilket bör anses vara allmänt i vederbörande bransch. Kollektivavtal för butiks-, kontors- och lagerbiträden har redan sedan gammalt förekommit inom affärsbranschen. Också de anställda vid barer och servicestationer har fått sina kollektivavtal, i vilka lön, arbetstid och andra villkor för arbetet är närmare angivna. Regeringen finner det riktigt att lönefrågorna alltjämt såvitt möjligt sköts genom kollektivavtal. Också oorganiserade arbetsgivare bör ställa sig riksomfattande kollektivavtal till efterrättelse, och för kontroll av att så sker har yrkesinspektionen effektiverats genom att 20 inspektörer med specialutbildning i tillsyn av efterlevnaden av lagen om arbetsavtal har anställts. Meningen är att de erfarenheter och iakttagelser som dessa inspektörer har inhämtat inom sitt arbetsfält skall insamlas vid social- och hälsovårdsministeriet i en nära framtid. Enligt uppgifter som har erhållits vid utbildningsmöten för inspektörerna har redan kunnat påvisas att några större vanskligheter inte har förekommit när det har gällt att övervaka efterlevnaden av lönebestämmelserna i de riksomfattande kollektivavtalen. Regeringen kommer fortfarande att följa med den ekonomiska och sociala situationen bland de anställda inom serviceyrkena samt att vid behov vidtaga de åtgärder förhållandena påkallar.

Helsingfors den 12 januari 1972.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 303.

Laine ym.: Sillan rakentamisesta Loimaan ratapihalle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ainakin kahden vuosikymmenen ajan on esitetty toistuvia toivomuksia ja vaatimuksia maantiesillan rakentamisesta Loimaan ratapihan alueelle. Liikenteen kasvamisen myötä on sillan rakentaminen tullut yhä ajankohtaisemmaksi. Nykyisin Forssan ja Ypäjän suunnalta Loimaalle, Alastaroon, Oripäähän ja Uuteenkaupunkiin sekä päinvastoin suuntautuvan liikenteen määrä on kasvanut niin voimakkaasti, että ko. maantien ja sen poikki kulkevan rautatien risteyskohdan liikenneturvallisuus vaatii välttämättä toimenpiteitä. Liikenteen turvallisuusvaatimuksen ohella on todettava, että maantieliikenteen esteetön, junien aikatauluista riippumaton kulku olisi myös turvattava.

TVL:n Turun piirin toimesta on laadittu ko. seudun tieverkkoselvitys ja parhaillaan laaditaan Loimaan—Ypäjän tiesuunnitelmaa, johon sillan rakentaminen Loimaan ratapihalle liittyy. Aikaisemmin on edellytetty rautatien yli kulkevan sillan rakentamista mutta viime aikoina on esitetty ajatuksia mahdollisen alikulkusillan rakentamisesta. Sillan suunnitteluun ja rakentamiseen tulisi ryhtyä nopeasti valtiovallan toimesta.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt sillan rakentamiseksi Loimaan ratapihalle?

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Ensio Laine. Oili Suomi. Anna-Liisa Jokinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ensio Laineen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 303:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt silllan rakentamiseksi Loimaan ratapihalle?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1971.

Kysymyksessä tarkoitetun sillan toteuttamista tutkii parhaillaan Loimaan kaupungin, tie- ja vesirakennushallituksen ja Turun tie- ja vesirakennuspiirin piirikonttorin edustajista koostuva työryhmä. Teknillisen ratkaisun ohella työryhmän tehtävä on selvittää, olisiko silta toteutettava valtion toimesta yleisen tien osana vai kaupungin toimesta katusiltana. Selvityksen valmistuttua tieviranomaiset tulevat ratkaisemaan oman kantansa asiassa, jolloin voidaan tehdä myös tarvittavat päätökset sillan lopullisesta suunnittelusta, rakentamistoimenpiteistä, toteuttamisajankohdasta ja rahoituksesta.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 3 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda skriftliga spörsmål nr 303:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit för byggande av en bro över bangården i Loimaa?"

Såsom svar på dettta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Frågan om åstadkommande av den i spörsmålet avsedda bron undersöks som bäst av en arbetsgrupp, bestående av representanter för Loimaa, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt Åbo väg- och vattenbyggnadsdistrikt. Arbetsgruppens uppdrag innefattar utom den tekniska lösningen att utreda, huruvida bron borde byggas genom statens försorg såsom en del av en allmän väg eller genom stadens försorg såsom en gatuviadukt. När utredningen föreligger kommer vägmyndigheterna att ta ståndpunkt till saken. Härvid kan också erforderliga beslut träffas om den definitiva planeringen av bron, om åtgärderna för byggandet av denna samt om tidpunkten för bygget och dess finansiering.

Helsingfors den 28 december 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 304.

Tiekso ym.: Polttoaineiden kuljetustaksoista.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hinta- ja palkkaneuvoston esityksestä vahvisti sosiaali- ja terveysministeriö polttoaineiden kuljetusmaksuihin 6.6 %:n korotuksen 1. 9. 1971 alkaen. Samanaikaisesti annettiin öljy-yhtiöille lupa korottaa polttoaineiden vähittäismyyntihintoja ko. kuljetuskustannusten korvaukseksi.

Nyt on käytännössä kuitenkin tapahtunut niin, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 lukien ns "Vihreän kirjan" mukaisia uusia kuljetustaksoja, jonka mukaan kuljetusmaksut ovat alentuneet 9—10 %. Siten öljy-yhtiöt ovat ottaneet polttoaineiden kuljetusten suorittajille ministeriön tarkoittaman taksankorotuksen kiertotietä omaksi hyödykseen korkojen kanssa.

Käsityksemme mukaan sosiaali- ja terveysministeriön tulisi ryhtyä toimenpiteisiin polttoaineita kuljettavien autoilijoiden taksatilanteen palauttamiseksi ennen 1. 11. 1971 olleelle tasolle sekä mainitusta päivästä alkaen aiheutettujen taksanalennusmenetysten maksamiseksi takautuvasti ko. autoilijoille.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

A-L. Tiekso.
Veikko Saarto.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 lukien uusia kuljetustaksoja, jonka mukaan kuljetusmaksut ovat alentuneet 9—10 % aiheuttaen siten ammattiautoilijoiden ansioiden tuntuvan alenemisen;

ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä polttoaineita kuljettavien autoilijoiden taksatilanteen palauttamiseksi ennen 1. 11. 1971 olleelle tasolle sekä mainitusta päivästä alkaen aiheutettujen taksanalennusmenetysten korvaamiseksi takautuvasti ko. autoilijoille?

Pekka Salla.
Niilo Koskenniemi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja A-L. Tiekson ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 304:

> "Tietääkö Hallitus, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 lukien uusia kuljetustaksoja, jonka mukaan kuljetusmaksut ovat alentuneet 9—10 % aiheuttaen siten ammattiautoilijoiden ansioiden tuntuvan alenemisen;
>
> ja mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä polttoaineita kuljettavien autoilijoiden taksatilanteen palauttamiseksi ennen 1. 11. 1971 olleelle tasolle sekä mainitusta päivästä alkaen aiheutettujen taksanalennusmenetysten korvaamiseksi takautuvasti ko. autoilijoille?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa mainitaan, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 alkaen Vihreän kirjan mukaisia uusia kuljetustaksoja, jonka mukaan kuljetusmaksut ovat alentuneet 9—10 %.

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosaston antaman selvityksen mukaan esittivät syyskuussa 1970 Säiliöautoliikennöitsijät ry, joka edustaa n. 80 % maamme yksityisestä säiliöautoliikenteestä, öljy-yhtiöille neuvotteluja siirtymisestä koko maassa sellaiseen rahtijärjestelmään, joka silloista järjestelmää paremmin ottaisi huomioon ja korvaisi kuljetustoiminnasta syntyvät kustannukset. Öljy-yhtiöt ilmoittivat olevansa halukkaita neuvottelemaan asiasta, ja asiaan liittyvät neuvottelut käynnistettiin.

Nämä neuvottelut keskeytyivät yksityisen säiliöautokaluston seisokkiin marraskuussa 1970. Kuljetusten seisauttaminen johtui siitä, että liikennöitsijäyhdistys ei katsonut voivansa hyväksyä hinta- ja palkkaneuvoston päätöstä 7 %:n korotuksesta silloisiin rahteihin pitäen sitä riittämättömänä. Kuljetusseisauksen lopettamisneuvottelujen päätöspöytäkirjassa sovittiin, paitsi liikennöitsijäin saamasta 11 %:n rahtikorotuksesta myös siitä, että öljy-yhtiöt toisaalta ja Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry toisaalta asettavat keskuudestaan toimikunnan, jonka tehtävänä on tutkia ja selvittää, millä tavoin voitaisiin säiliöautokuljetusten taksaperusteita yhtenäistää, yksinkertaistaa sekä saattaa täsmällisemmin syntyviä kustannuksia vastaaviksi.

Joulukuun 29 päivänä 1970 muodostettiin kyseinen neuvottelukunta Säiliöautoliikennöitsijät ry:n, Suomen Kuorma-autoliitto ry:n ja öljy-yhtiöiden edustajista.

Neuvottelukunta nimitettiin Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnaksi, ja se sai tehtäväkseen laatia suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista ja kuljetusmaksuista öljyalalla. Tämän neuvottelukunnan laajamittaisen ja perusteellisen työn tuloksena valmistui 12. 5. 1971 pöytäkirja säiliöautojen kustannuksia, kuljetusmaksuja ja maksuperusteita koskevista tutkimuksista, laskelmista ja neuvotteluista eli ns. vihreä kirja. Tämä pöytäkirja sisältää myös suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista öljyalan säiliöautokuljetuksissa. Suositus käsiteltiin ja hyväksyttiin sekä öljyyhtiöiden että Säiliöautoliikennöitsijät ry:n taholla.

Tämän jälkeen Säiliöautoliikennöitsijät ry teki sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen öljyalan kuljetusmaksujen korottamisesta "vihreän kirjan" tasolle, joka merkitsi ilmoituksen mukaan keskimäärin 6.6 %:n korotusta siihen asti voimassa olleeseen rahtitasoon.

Hintaneuvosto teki elokuun 9 päivänä 1971 asiaa koskevan päätöksen, jossa hintajaosto antoi suostumuksensa säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti sekä muiden kuorma- ja pakettiauto-

jen kuljetusmaksujen korottamiseen keskimäärin enintään 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi elokuun 16 päivänä 1971 liikenneministeriölle päätöksen, jonka mukaan moottoriajoneuvoasetuksen perusteella harjoitettavassa ammattimaisessa tilaus- ja linjaliikenteessä hintasäännöstelymääräysten mukaisesti noudatettuja kuljetusmaksuja saa korottaa keskimäärin enintään 7 prosentilla ja säiliöautoliikenteen kuljetusmaksuja saa tarkistaa öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti.

Säiliöautokustannusten nousu huomioitiin nestemäisten polttoaineiden hinnoissa siten, että sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi uudet päätökset elokuun 27 päivänä 1971 nestemäisten polttoaineiden korotetuista hinnoista, joihin mm. säiliöautorahtien nousu sisältyi.

Koska uutta järjestelmää ei laskentateknillisistä syistä voitu ottaa käyttöön välittömästi edellä mainitusta päivästä lukien, sopivat öljyyhtiöt ja Säiliöautoliikennöitsijät ry keskenään siitä, että ylimenokautena maksetaan 6.6 %:n korotus suoraan aikaisempiin rahteihin. Samalla ne sopivat uuden rahtijärjestelmän käyttöönotosta 1. 11. 1971 lukien.

Senjohdosta, että ministeriölle esitettiin "vihreän kirjan" sisältävän eräiltä osin myös taksan alennuksia vaikkakin niiden määrä on vähäinen ja vaikutus kokonaisuuteen katsoen pieni on sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto pyytänyt ja saanut asian selvittämistä varten lausunnot öljy-yhtiöiltä ja Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä. Kummankin lausunnon mukaan on säiliöautorahtien muutos toteutettu kahdessa erässä öljy-yhtiöiden ja Säiliöautoliikennöitsijät ry:n keskinäisen sopimuksen mukaisesti. Lausunnoista ilmenee, että alennuksiakin on tapahtunut, mutta tällöin on korjattu eräitä epäsuhteita.

Ratkaistessaan vaikeata säiliöautokuljetusmaksujen kysymystä ovat viranomaiset pyrkineet oikeudenmukaiseen päätökseen kuten ilmenee hintajaoston päätöksestä antaa suostumuksensa säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti. Tapa jolla päätös yhtiöiden ja liikennöitsijöiden kesken tekemillä sopimuksilla on käytännössä toteutettu, lienee aiheuttanut tyytymättömyyttä eräiden liikennöitsijäin taholta. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF:n jäsenliitto) on marraskuun 28 päivänä 1971 päivätyssä kirjelmässään ministeriölle esittänyt näkökohtia asiassa. Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry ovat tämän johdosta antaneet selvityksen joulukuun 15 päivänä 1971. Sen mukaan ovat Säiliöautoliikennöitsijät ry järjestäneet joulukuun 12 päivänä jäsenkokouksen Tampereella kannan ottamista varten edellä mainittuun "vihreään kirjaan". Kokouksessa pidetyssä äänestyksessä hyväksyttiin "vihreän kirjan" mukaiset kuljetusmaksut 329 äänellä käytössä pidettäviksi, vastustavien äänten lukumäärän ollessa 91. Näin ollen katsoo Säiliöautoliikennöitsijät ry "vihreän kirjan" käytön liikennöitsijäin keskuudessa tulleen ratkaistuksi. Kun uuteen säiliöautokuljetusmaksujen tariffiin voi vieläkin jäädä epäsuhteita, voidaan tällaiset tapaukset hakemuksesta ottaa uudelleen käsiteltäviksi ja mahdolliset epäkohdat korjata.

Helsingissä 8 päivänä tammikuuta 1972.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 304 av den 3 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsledamot A-L. Tiekso m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att oljebolagen, räknat från 1. 11. 1971, har börjat tillämpa nya transporttaxor, enligt vilka transportavgifterna sjunkit med 9—10 %, varigenom åkeriidkarnas inkomster minskats kännbart;
>
> och vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för återställande av de bränsletransporterande åkeriidkarnas taxeläge till nivån före 1. 11. 1971 samt för ersättande retroaktivt av åkeriidkarnas taxenedsättningsförluster efter nämnda dag?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för spörsmålet nämns, att oljebolagen 1. 11. 1971 börjat tillämpa de i "Gröna boken" upptagna nya transportavgifterna, enligt vilka transportavgifterna sjunkit med 9—10 %.

Enligt utredning från social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning föreslog Säiliöautoliikennöitsijät ry, som representerar omkring 80 % av vårt lands privata tankbilstrafik, i september 1970, för oljebolagen underhandlingar om övergång i hela landet till ett sådant fraktsystem som bättre än det dåvarande systemet skulle beakta och ersätta kostnaderna för transportverksamheten. Oljebolagen meddelade, att de var villiga till underhandlingar, och överläggningar inleddes.

Dessa underhandlingar avbröts genom att den privata tankbilsmaterielen stoppade körningarna i november 1970. Transportinställelsen berodde på att åkeriidkarföreningen icke ansåg sig kunna godkänna pris- och lönerådets beslut om höjning av de dåvarande frakterna med 7 %, vilket föreningen ansåg otillräckligt. I beslutsprotokollet över underhandlingarna om avvecklande av transportstoppet överenskom man, utom om en 11 % frakthöjning åt åkeriidkarna, att oljebolagen å ena sidan och Suomen Kuorma-autoliitto ry samt Säiliöautoliikennöitsijät ry å andra sidan skulle bland sig tillsätta en bestyrelse med uppgift att undersöka och utreda på vilket sätt taxegrunderna för tankbilstransporter skulle kunna förenhetligas, förenklas och bringas att mera exakt motsvara kostnaderna.

Den 29 december 1970 tillsattes en konsultativnämnd av representanter för Säiliöautoliikennöitsijät ry, Suomen Kuorma-autoliitto ry och oljebolagen.

Nämnden kallades Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunta och den fick till uppgift att utarbeta en rekommendation om enhetliga avgiftsgrunder och transportavgifter inom oljebranschen. Resultatet av nämndens omfattande och grundliga arbete var ett 12. 5. 1971 färdigställt protokoll angående undersökningar, kalkyler och förhandlingar rörande kostnaderna för tankbilar, transportavgifter och avgiftsgrunder, eller den s.k. "gröna boken". Detta protokoll innefattar även en rekommendation angående enhetliga avgiftsgrunder för tankbilstransporter inom oljebranschen. Rekommendationen behandlades och godkändes av både oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry.

Härefter gjorde Säiliöautoliikennöitsijät ry hos social- och hälsovårdsministeriet en framställning om höjning av transportavgifterna inom oljebranschen till den i "gröna boken" angivna nivån, vilket enligt uppgift innebar en höjning av den dittills gällande fraktnivån med i medeltal 6.6 %.

Prisrådet fattade den 9 augusti 1971 ett beslut i saken, enligt vilket prissektionen gav sitt tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet samt till höjning av öv-

riga last- och paketbilstransporttaxor med i medeltal högst 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning avlät den 16 augusti 1971 till trafikministeriet ett beslut, enligt vilket transportavgifter som i enlighet med prisregleringsbestämmelserna tillämpats i yrkesmässig beställnings- och busstrafik på basen av motorfordonsförordningen fick höjas med i medeltal högst 7 procent, och transportavgifterna inom tankbilstrafiken fick justeras i överensstämmelse med sagda nämnds protokoll.

Stegringen av tankbilskostnaderna beaktades i prisen för flytande bränsle så, att social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning den 27 augusti 1971 utfärdade nya beslut angående förhöjda priser för flytande bränsle, i vilka bl.a. de stegrade tankbilsfrakterna innefattades.

Då det nya systemet av kalkyleringstekniska skäl inte kunde tas i bruk omedelbart ovannämnda dag, överenskom oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry sinsemellan, att under övergångstiden skulle betalas en höjning av 6.6 % direkt på de tidigare frakterna. Samtidigt skedde en överenskommelse dem emellan om tillämpning av det nya fraktsystemet räknat från 1. 11. 1971.

På grund av att för ministeriet angavs, att "gröna boken" i vissa delar innehöll även taxenedsättningar, även om deras belopp var obetydligt och deras inverkan på helheten ringa, har social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning begärt och för sakens utredande erhållit utlåtanden av oljebolagen och av Suomen Kuorma-autoliitto ry. Enligt vartdera utlåtandet har ändringen av tanksbilsfrakterna genomförts i två etapper enligt inbördes överenskommelse mellan oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry. Av dessa utlåtanden framgår, att även nedsättningar har förekommit, men att därvid vissa disproportioner har rättats.

Myndigheterna har vid lösandet av den svåra frågan om tankbilstransportavgifterna strävat till att nå en rättvis lösning, såsom framgår av prissektionens beslut att ge tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet. Det sätt på vilket beslutet förverkligats i praktiken genom överenskommelser mellan bolagen och åkeriidkarna torde ha väckt missnöje bland vissa åkeriidkare. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF-medlemsförbundet) framlade sina synpunkter i saken i en skrivelse till ministeriet av den 28 november 1971. Suomen Kuorma-autoliitto ry och Säiliöautoliikennöitsijät ry har med anledning härav avgivit en utredning den 15 december 1971. Enligt den föranstaltade Säiliöautoliikennöitsijät den 12 december ett medlemsmöte i Tammerfors för att man skulle taga ställning till ovan nämnda "gröna bok". Vid omröstning under mötet godkändes de i "gröna boken" upptagna transportavgifterna med 329 röster, medan antalet motståndare var 91. Säiliöautoliikennöitsijät ry anser sålunda att frågan om tillämpning av "gröna boken" bland åkeriidkarna blivit avgjord. Då disproporiton ännu kan förekomma i tariffen för tankbilstransporter, kan sådana fall på ansökan upptas till ny prövning och eventuella missförhållanden rättas.

Helsingfors den 8 januari 1972.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Härkönen: Saarijärven postitoimiston sijaintipaikasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Saarijärven kirkonkylässä toimii posti- ja ennätinhallituksen alainen postitoimisto valtion virastotalossa, mikä on rakennettu vuonna 1960. Tässä virastotalossa, minkä sijainti on hyvä ja keskeinen, sijaitsevat Saarijärven tuomiokunta, nimismiehen kanslia ja poliisiasema sekä metsähallituksen aluetoimisto. Lisäksi tässä virastotalossa toimii posti- ja lennätinhallituksen alainen puhelinaluetoimisto. Tämä puhelinaluetoimisto on nyt kuitenkin päässyt muuttamaan kalun toiselle puolelle tänä syksynä valmistuneeseen puhelintaloon. Vapautuneet tilat virastotalossa ovat jääneet avoimiksi ja ne käytetään myöhemmin virastotaloon jääneiden virastojen lisätiloiksi.

Paikkakunnalla on nyt levinnyt hämmästyttävä tieto siitä, että postitoimisto aiotaan siirtää sältä keskeiseltä ja tarkoitukseen hyvin sopivalta paikalta pois. Perusteluina on esitetty, ttä nykyiset tilat eivät muka riittäisi. Tämä untuu ihmeelliseltä, koska sikäläisestä postista on annettu ymmärtää, että tilat ovat riittävät a siirto loukkaa yleistä oikeustajua. Ihmetetyä herättää myös se, että Saarijärven kunnan ausuntoa ei asiasta ole kuultu ja kuitenkin luulisi, että posti on yleisön ja kunnankin palvelija.

Kun lisäksi otetaan huomioon, että Saarijärven kunta rakentaa lähiaikoina kunnan virastotalon, niin tuntuisi tarkoituksenmukaiselta, että nykyisestä keskitetystä virastojen sijoituksesta ei ainakaan luovuttaisi ennenkuin tämäkin asia ratkeaa. Tuntuukin siltä, että asiassa ei niinkään ole kysymyksessä postin tilojen tarkoituksenmukainen järjestely, vaan jonkun muun tavoitteen saavuttaminen.

Todettakoon lisäksi, että nykyisen virastotalon ympärillä on riittävät pysäköinti- ja liikkumatilat postiautoille ja muullekin postiliikenteelle.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että Saarijärven postitoimisto voisi edelleenkin toimia nykyisellä keskeisellä paikalla valtion virastotalossa?

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1971.

Esko Härkönen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 3 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi jäljennöksen kansanedustaja E. Härkösen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 305:

> "Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että Saarijärven postitoimisto voisi edelleenkin toimia nykyisellä keskeisellä paikalla valtion virastotalossa?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Saarijärven posti- ja lennätinkonttori sijaitsee nykyisin valtion virastotalossa huoneistossa, jossa on toimistotilaa 226 m² ja arkistotilaa 20 m². Tämän lisäksi talossa on n. 59 m² suuruinen konttorinhoitajan asunto. Nämä tilat ovat riittämättömät, eivätkä ne enää vastaa kasvaneen liikenteen vaatimuksia. Etenkin postinkäsittelytila ja lastaustilat ovat olleet ahtaat ja epätarkoituksenmukaiset. Liikenteen voimakas kasvu käy ilmi siitä, että v. 1958 oli posti- ja lennätinkonttorin pistearvo 168.6 ja v. 1971 oli pistearvo 236.4. Huoneisto on myös sijainnut sivussa liikekeskuksesta, joten se on ollut haitaksi liikenteen hoidolle. Etenkin postipankin rahaliikenne on joutunut tästä kärsimään. Valtion muillakin virastoilla Saarijärvellä on huonetilakysymys ollut erittäin vaikea. Saarijärven poliisilaitos tarvitsee 3 huonetta lisä tilaa virastotalosta ja Keski-Suomen lääninhalli tus tarvitsee kiireellisesti tilaa henkikirjoittaji varten n. 100 m² arkistotiloineen. Henkikirjoit tajalla ei toistaiseksi ole ollut lainkaan huone tiloja, vaan hän on hoitanut toimistoa kotonaan Työnvälitystoimistolle oli varattu 2 huonett Saarijärvelle rakennettavasta teletalosta, mutt po. toimisto sijoitettiin kuitenkin virastotaloon Teletalosta varatut tilat tulevat posti- ja lennä tinlaitoksen käyttöön.

Keski-Suomen ja Vaasan piirirakennustoimis ton lausunnon mukaan Saarijärven virastotaloo olisi välttämättä sijoitettava huomattava määr uusia huoneiston käyttäjiä ja vapauttaisi postil muutto tarpeellista tilaa muille valtion viras toille.

Edellä esitetyn perusteella posti- ja lennätin hallitus päätti ryhtyä hankkimaan posti- ja len nätintoimistolle uutta huoneistoa. Usean tie dustelun jälkeen tehtiinkin alustava sopimu huoneiston vuokrauksesta Saarijärven Kiinteis töosuuskunnan kanssa ja sovittiin siitä, ett posti- ja lennätinhallitus vuokraa osuuskunnalt 445 m² suuruiset tilat niiden valmistumisest lukien.

Liikenneministeriön käsityksen mukaan uu den huoneiston hankkiminen Saarijärven posti ja lennätintoimistolle on välttämätöntä ja kosk samalla saadaan ratkaiseva parannus myös mui den virastojen huonetiloihin, on vuokraus myö kokonaisuus huomioonottaen valtion edun mu kainen.

Helsingissä, joulukuun 27 päivänä 1971.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen nger har Ni, Herr Talman, med Eder skri-else av den 3 december 1971 till vederbörande nedlem av statsrådet för avgivande av svar iversänt avskrift av följande av riksdagsleda-noten E. Härkönen ställda skriftliga spörsmål ır 305:

"Ämnar Regeringen vidtaga sådana åtgärder att postexpeditionen i Saarijärvi alltjämt kan arbeta på den nuvarande, centralt belägna platsen i statens ämbetshus?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördamt anföra följande:

Post- och telegrafexpeditionen i Saarijärvi ir för närvarande inrymd i statens ämbetshus en lägenhet som omfattar 226 m² kontors-ıtrymme och 20 m² arkivutrymme. Dessutom inns i huset en bostad på ca 59 m² för kontors-öreståndaren. Dessa utrymmen är otillräckliga)ch motsvarar inte mera den växande trafikens :rav. Särskilt har utrymmena för behandling ıv post och för lastning varit trånga och oända-nålsenliga. Att trafiken har ökats kraftigt ramgår av att post- och telegrafexpeditionens)oängvärde år 1958 var 168.6 och år 1971 236.4. Härtill kommer att lägenheten har legat)å sidan om ortens affärscentrum, vilket har arit till förfång för handhavandet av trafiken. Särskilt har Postbankens penningrörelse blivit idande härpå. Också för statens övriga ämbets-verk i Saarijärvi har lokalfrågan varit mycket svår. Polisinrättningen i Saarijärvi behöver tre rum till i ämbetshuset och länsstyrelsen i Mellersta Finlands län behöver skyndsamt ungefär 100 m² lägenhetsutrymme jämte plats för arkiv för häradsskrivaren. Häradsskrivaren har hittills inte överhuvudtaget förfogat över några utrymmen utan har haft sitt kansli i sitt hem. I den telebyggnad som kommer att uppföras i Saarijärvi hade två rum reseverats för arbetsförmedlingsbyrån. Denna inrymdes emellertid i ämbetshuset, och de utrymmen som hade reserverats i telebyggnaden kommer därför att stå till post- och telegrafverkets förfogande.

Enligt utlåtande från distriktsbyggnadsbyrån i Mellersta Finlands och Vasa byggnadsdistrikt borde många som är i behov av lokal placeras i ämbetshuset i Saarijärvi, och om posten skulle flytta bort skulle nödigt utrymme frigöras för statens andra ämbetsverk.

På basen av vad som har anförts i det föregående beslöt post- och telegrafstyrelsen anskaffa en ny lokal för post- och telegrafexpeditionen. Efter flera förfrågningar ingicks ett preliminärt hyresavtal om en lokal med Saarijärven Kiinteistöosuuskunta benämnda andelslag, och härvid överenskoms att post- och telegrafstyrelsen av andelslaget skulle hyra utrymmen på 445 m² så snart dessa står färdiga.

Enligt trafikministeriets uppfattning är det nödvändigt att en ny lokal förvärvas för post- och telegrafexpeditionen i Saarijärvi, och då samtidigt en avgörande förbättring av lokaliteterna uppnås med tanke på andra ämbetsverk, är hyresavtalet också med hänsyn till helheten förenligt med statens intressen.

Helsingfors den 27 december 1971.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 306.

Koskenniemi ym: Maaseudun vähävaraisten talouksien sähköistyksen tukemisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maaseudun sähköistäminen on edistynyt valtion myöntämän tuen turvin siinä määrin, että esim. niin myöhällä kuin v. 1964 oli maaseudun talouksista sähköistämättä n. 17 % koko maassa. Vuoden 1970 lopussa arvioidaan vastaavan luvun olevan vain n. 10 %. Sähköistetty on siis yli 90 % kaikista talouksista. Tällä hetkellä sähköistämättä ovat siis yhteiskunnan kannalta vaikeimmat syrjäiset ja harvaanasutut alueet. Niiden taloudellinen ja tarkoituksenmukainen sähköistäminen tuottaakin niin voimajohtojen rakentajille kuin itse sähkön tarvitsijoille ylivoimaisia esteitä erikoisesti kustannussyistä. Harva asutus ja sen seurauksena muuntajien lukumäärä sähköistettävää yksikköä kohden kuin virran siirtolinjojen pituus nostavat yksikön liittymiskustannuksia kohtuuttomasti. Tällöin tuleekin yleensä sähköistäminen kysymykseen vain kunnan ja valtion tuen muodossa. Kun kuitenkin tätä tukea ovat saaneet yleensä vain sähköyhtiöt, itse sähköntarvitsijain kustannusten jäädessä sen kustannettavaksi joko eräissä tapauksissa saatavana olevan pienen valtion halpakorkoisen lainan tai kokonaan yleisen rahamarkkinoilta saatavan luoton varaan, josta maksettava korko on huomattavasti suurempi kuin valtion lainan.

Kun syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla asuva väestö on pohjimmiltaan vähävaraista uhkaa monessa tapauksessa sähköistäminen jäädä kokonaan toteuttamatta, varojen puuttuessa, juuri näillä alueilla. Sen vuoksi olisikin mitä välttämättömimmin ja kiireellisimmin vakavasti harkittava valtion avustuksen myöntämistä vähävaraisille syrjäisten alueiden asukkaille omien talouksiensa sähköistämisen tukemiseen.

Esimerkkinä siitä mitä saattavat tulla eräillä syrjäisillä alueilla tavallisen pienviljelijän oman kodin ja karjataloutensa sähköt maksamaan, esitämme Sodankylän kunnan Rajalan kylästä pari tapausta, joiden sähköistäminen uhkaa jäädä toteutumatta, monien muiden samassa kylässä olevien vähävaraisten tilojen omistajien tavoin, varojen puuttuessa.

Tila jossa on 6 huoneen asuinrakennus ja 4,8 ha peltoa

Normaali tariffiyksikkömäärä 9 ty.
Liittymismaksu
Liittyjän maksettava 4.930 mk
Liittymismaksun lisäksi liittyjä maksaa mittarin kertakaikkisena vuokrana
— voimavirralla 140 mk
— valovirralla 60 mk
Vuotuiset maksut yleistariffilla

Laskutettava määrä vähintäin 810 mk vuodessa, joka oikeuttaa käyttämään sähköä (á 12 p/kWh) 5400 KWh vuodessa ja johon sisältyy vuotuinen perusmaksu 9 ty:n mukaan.

Toisessa tapauksessa, jossa on 4 huoneen asunto ja 6 ha viljeltyä maata vastaavat maksut ovat muutoin samat paitsi liittymismaksu verkostoon 4.335 mk.

Kun näihin esimerkkitapauksiin lisätään tilan omistajalle talouteen kuuluvat sähkölaitteiden hankinta- ja laittokustannukset, jotka yleensä niissä tapauksissa, joissa voimavirtaa käytetään, nousevat 5000—6000 markkaan ja valovirtatapauksissa 3000—4000 markkaan tilaa kohti, on jo edellä mainituissakin tapauksissa sähköistämisestä pakko luopua, vaikka se nyt olisikin muutoin teknillisistä syistä mahdollista.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt maaseudun sähköistyksen parantamiseksi avustusten ja halpakorkoisten lainojen myöntämiseksi vähävaraisten tilojen ja talouksien omistajille?

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Niilo Koskenniemi. A-L. Tiekso. Pekka Salla.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Kirj. ksm. n:o 307.

Laine ym.: Työturvallisuustoiminnan tehostamisesta työpaikoilla.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työturvallisuuslain 9 § velvoittaa työnantajan tarkoin ottamaan varteen kaikki, "mitä työn laatuun, työolosuhteisiin, työntekijän ikään, sukupuoleen, ammattitaitoon ja hänen muihin edellytyksiinsä katsoen kohtuudella on tarpeellista työntekijän suojelemiseksi joutumasta työssä alttiiksi tapaturmille tai saamasta työn johdosta haittaa terveydelleen". Monissa tuotantolaitoksissa työturvallisuuslain velvoite ihmisen suojaamisesta on jäänyt kuolleeksi kirjaimeksi. Mm. rakennusalan ja metalliteollisuuden luonteen huomioon ottaen tulisi työturvallisuuteen kiinnittää paljon suurempaa huomiota kuin tähän saakka on tapahtunut.

Esim. metalliteollisuuden työntekijöiden terveyteen kohdistuvat miltei kaikki ajateltavissa olevat vaarat ja rasitukset kuten melu, tärinä, säteily, häikäisy, kaasu, kylmyys, kuumuus, tomut, kemikaliot, epäterveelliset asennot, yksipuoliset kuluttavat liikkeet ja työvaiheet jne. Erityisesti laivarakennustyöt ja korjaustyöt raskaine nostoineen, ahtaine paikkoineen, kylmine sääsuhteineen ja tulopalovaaroineen ovat rasittavia ja kuluttavia aiheuttaen mm. suuren tapaturma-alttiuden.

Työpaikoilla tapahtuvan työturvallisuustoiminnan tehostaminen vaatii valtiovallan taholta ohjaavaa ja työnantajia velvoittavaa lainsäädäntöä. Työntekijöille on varattava oikeuksia ja kontrollimahdollisuuksia itsensä ja työtoveriensa suojaamiseksi. Erityisesti suurempiin tuotantolaitoksiin ja työpaikkoihin tulisi perustaa työterveysasemia sekä valita työntekijäin luottamusmieheen verrattavia työsuojeluhenkilöitä, jotka voisivat osan tai suurimmissa työpaikoissa koko työpäivän käyttää työturvallisuutta edistävään toimintaan. Pienten työpaikkojen työntekijäin tarpeita varten olisi perustettava kunnallisia työterveysasemia. Työpaikkojen työturvallisuustoimikuntiin olisi valittava myös työntekijäin edustajia.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt työturvallisuustoiminnan tehostamiseksi työpaikoilla?

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

Ensio Laine.
Rainer Virtanen.
Lauri Kantola.
Taisto Sinisalo.
Heimo Rekonen.
Oili Suomi.
Pauli Puhakka.
Kaisu Weckman.
Irma Rosnell.
Matti Järvenpää.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette kirjeellänne 7 päivältä joulukuuta 1971 n:o 1941 lähettänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Ensio Laineen ym. tekemän, seuraavan sisältöisen kysymyksen n:o 307:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt työturvallisuustoiminnan tehostamiseksi työpaikoilla?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan ja työntekijäin on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla. Tuotantokomiteoista annetun lain mukaan tuotantokomiteain tehtävänä on muun muassa käsitellä kysymyksiä, jotka koskevat työturvallisuuden parantamista työpaikalla sekä valvoa ammattientarkastajien ja luottamusmiehen ohella työturvallisuutta koskevien määräysten noudattamista. Työsopimuslaissa taasen säädetään, että työn turvallisuudesta ja terveellisyydestä huolehtimiseksi ja niiden edistämiseksi työnantajan ja työntekijän on oltava yhteistoiminnassa. Työmarkkinain keskusjärjestöt ovat tehneet sopimuksen turvallisuustyöstä työpaikoilla. Yhteistyötä varten on työsuojelun keskustoimikunta, työalatoimikuntia ja turvallisuustoimikuntia. Työnantajilta perittävään tapaturmavakuutusmaksuun sisältyy tietty erä käytettäväksi työturvallisuustyöhön. Valtioneuvoston asettama työturvallisuustyön rahoittamisneuvottelukunta tekee ehdotuksen kertyneiden varojen jakamisesta niiden saantiin oikeutetuille. Sosiaali- ja terveysministeriö on jakanut työturvallisuusvaroja tähän mennessä 4 237 985 mk.

Työturvallisuudesta huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti työnantajille, työntekijöille ja näiden muodostamille yhteistyöelimille, kun taasen valtion tehtäviin kuuluu työturvallisuussäännösten noudattamisen valvonta lähinnä ammattientarkastustoiminnan avulla. Tässä toiminnassa muodostaa opastava, neuvova ja tiedottava työ tärkeän osansa. Ammattientarkastuksen laajentunut ja monipuolistunut tehtävä edellyttää vanhentuneeksi todetun lainsäädännön muuttamista. Ammattientarkastuslainsäädännön ja siinä määritellyn organisaation uudistamisesta on lokakuussa 1971 valmistunut kaksi sosiaali- ja terveysministeriön asettamien toimikuntien mietintöä (komiteanmietinnöt 1971: B 86 ja 87). Ehdotukset laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työsuojeluhallinnosta tarkoittavat juuri työsuojelutoiminnan tehostamista sekä keskushallinnossa ja piiritasolla että työpaikoilla. Tällöin pyritään myös saamaan valtion palvelukseen monipuolisempaa ja lukumäärältään suurempaa asiantuntijakuntaa, kuten kemian, lääketieteen, rakennus- ja kuljetusalojen sekä teknillisen turvallisuusalan asiantuntijoita.

Lääkärintarkastuksista työssä, johon liittyy erityinen vaara terveydelle, on valtioneuvosto antanut uuden päätöksen (637/71). Päätökseen liittyvässä esimerkkiluettelossa luetellaan joukko vaarallisia tekijöitä ja töitä sekä määritellään miten tiheästi lääkärintarkastuksia on suoritettava, kun on kysymys muun muassa tärinästä, melusta, paineesta ja säteilystä sekä vaarallisista kemiallisista tekijöistä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama asiantuntijatoimikunta on juuri saanut valmiiksi ehdotuksensa työhygienisiksi raja-arvoiksi, joilla on tärkeä merkitys työpaikkamittausten suorittamisessa ja torjuntatoimenpiteiden suunnittelussa.

Kuten edellä selostetusta käy ilmi, on hallituksen toimesta ryhdytty erinäisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on tehostaa työturvallisuustoimintaa työpaikoilla. Tämä toiminta on kuitenkin niin monipuolista ja vaativaa, että se vaatii myös hallituksen taholla jatkuvaa seuraamista ja kehittämistä.

Helsingissä 12 päivänä tammikuuta 1972.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1941 av den 7 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Ensio Laine m. fl. ställda spörsmål nr 307:

> "Vilka åtgärder har Regeringen vidtagit för effektivering av arbetarskyddsverksamheten på arbetsplatserna?"

Såsom svar spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Enligt lagen om skydd i arbete skall arbetsgivare och arbetstagare samarbeta för upprätthållande och förbättrande av arbetarskyddet på arbetsplatsen. Enligt lagen om produktionskommittéer åligger det produktionskommitté bl. a. att behandla frågor, som angår förbättrandet av skyddet på arbetsplatsen samt att jämte yrkesinspektörerna och förtroendemannen övervaka iakttagandet av bestämmelserna angående arbetarskyddet. I lagen om arbetsavtal stadgas åter, att arbetsgivare och arbetstagare skall samarbeta för trygghet och hälsa i arbetet och främjande av dem. Arbetsmarknadernas centralorganisationer har ingått avtal om arbetarskydd på arbetsplatserna. För samarbetet finns en centralkommission för arbetarskyddet, branschkommittéer och skyddskommittéer. I den olycksfallsförsäkringspremie som uppbärs hos arbetsgivarna innefattas ett visst belopp som används för arbetarskyddsarbete. En av statsrådet tillsatt delegation för finansiering av arbetarskyddsarbetet framställer förslag om fördelning av influtna medel mellan därtill berättigade. Social- och hälsovårdsministeriet har hittills utdelat 4 237 985 mk i arbetarskyddsmedel.

Arbetarskyddet ankommer främst på arbetsgivarna, arbetstagarna och av dem bildade samarbetsorgan, medan åter på staten ankommer att övervaka, att stadgandena om skydd i arbetet iakttages, närmast genom yrkesinspektionen. I denna verksamhet utgör handledning, rådgivning och information en viktig del. Yrkesinspektionens uppgift, som har utvidgats och blivit mångsidigare, förutsätter ändring av den föråldrade lagstiftningen. Om revision av lagstiftningen rörande yrkesinspektionen och förnyelse av den där angivna organisationen förelåg i oktober 1971 två betänkanden, som av social- och hälsovårdsministeriet tillsatta kommissioner avgivit (kommittébetänkande 1971: B 86 och 87). Förslag till lagar om övervakning av arbetarskyddet och om arbetarskyddsadministrationen avser just effektivering av arbetarskyddsverksamheten både inom centralförvaltningen och på distriktsnivå samt på arbetsplatserna. Härvid försöker man även i statens tjänst anställa en mångsidigare och numerärt större sakkunnigkår, såsom sakkunniga inom kemin, medicinen, byggnads- och transportbranscherna samt den tekniska säkerheten.

Om läkarundersökning i arbete, som medför särskild fara för ohälsa har statsrådet utfärdat ett nytt beslut (637/71). I en till beslutet ansluten exempelförteckning uppräknas ett antal farliga faktorer och arbeten samt anges huru tätt läkarundersökningar bör företagas, när fråga är om bland annat vibration, buller, tryck och strålning samt farliga kemiska faktorer. En av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt sakkunnigkommission har just färdigställt ett förslag om arbetshygieniska gränsvärden, som har en stor betydelse vid mätningar på arbetsplatser och vid planeringen av förebyggande åtgärder.

Såsom av ovanstående framgår har vissa åtgärder vidtagits på åtgärd av regeringen i syfte att effektivera arbetarskyddsverksamheten på arbetsplatserna. Denna verksamhet är dock så mångsidig och krävande, att det gäller också för regeringen att hela tiden följa med händelsernas gång och påverka utvecklingen.

Helsingfors den 12 januari 1972.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 308.

Haapasalo ym.: Polttoainekuljetusten suorittajien ansiotason alenemisen estämisestä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hinta- ja palkkaneuvoston esityksestä vahvisti sosiaali- ja terveysministeriö polttoaineiden kuljetusmaksuihin 6.6 %:n korotuksen 1. 9. 1971 alkaen. Samanaikaisesti annettiin öljy-yhtiöille lupa korottaa polttoaineiden vähittäismyyntihintoja kyseessä olevien kuljetuskustannusten korvaukseksi. Nyt on kuitenkin käytännössä tapahtunut niin, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 lukien ns. vihreän kirjan mukaisia uusia kuljetusmaksuja, jonka mukaan kuljetustaksat ovat eräissä tapauksissa alentuneet jopa 10 %. Tällä tavoin öljy-yhtiöt ovat ottaneet polttoaineita kuljettaville autoilijoille tarkoitetun taksankorotuksen hyödykseen.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että eräät öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 alkaen ns. vihreän kirjan taksasopimusta, jonka perusteella varsinkin pienempiä polttoainemääriä kuljettavien ammattiautoilijoiden ansiotasoa on alennettu jopa 10 %:lla, ja jos tietää,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä polttoaineiden kuljetusten suorittajien ansiotason alentamisen estämiseksi?

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1971.

K. F. Haapasalo.
Heikki Hykkäälä.
Arvo Ahonen.
Akseli Rodén.
Väinö Turunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 7 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja K. F. Haapasalon ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 308:

> "Tietääkö Hallitus, että eräät öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet noudattamaan 1. 11. 1971 alkaen ns. vihreän kirjan taksasopimusta, jonka perusteella varsinkin pienempiä polttoainemääriä kuljettavien ammattiautoilijoiden ansiotasoa on alennettu jopa 10 %:lla, ja jos tietää,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä polttoaineiden kuljetusten suorittajien ansiotason alentamisen estämiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa mainitaan, että öljy-yhtiöt ovat ryhtyneet marraskuun 1 päivästä 1971 alkaen noudattamaan ns. vihreän kirjan mukaisia uusia kuljetusmaksuja, jolloin kuljetustaksat ovat alentuneet jopa 10 %.

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosaston antaman selvityksen mukaan esittivät syyskuussa 1970 Säiliöautoliikennöitsijät ry, joka edustaa n. 80 % maamme yksityisestä säiliöautoliikenteestä, öljy-yhtiöille neuvotteluja siirtymisestä koko maassa sellaiseen rahtijärjestelmään, joka silloista järjestelmää paremmin ottaisi huomioon ja korvaisi kuljetustoiminnasta syntyvät kustannukset. Öljy-yhtiöt ilmoittivat olevansa halukkaita neuvottelemaan asiasta, ja asiaan liittyvät neuvottelut käynnistettiin.

Nämä neuvottelut keskeytyivät yksityisen säiliöautokaluston seisokkiin marraskuussa 1970. Kuljetusten seisauttaminen johtui siitä, että liikennöitsijäyhdistys ei katsonut voivansa hyväksyä hinta- ja palkkaneuvoston päätöstä 7 %:n korotuksesta silloisiin rahteihin pitäen sitä riittämättömänä. Kuljetusseisauksen lopettamisneuvottelujen päätöspöytäkirjassa sovittiin, paitsi liikennöitsijän saamasta 11 %:n rahtikorotuksesta myös siitä, että öljy-yhtiöt toisaalta ja Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry toisaalta asettavat keskuudestaan toimikunnan, jonka tehtävänä on tutkia ja selvittää, millä tavoin voitaisiin säiliöautokuljetusten taksaperusteita yhtenäistää, yksinkertaistaa sekä saattaa täsmällisemmin syntyviä kustannuksia vastaaviksi.

Joulukuun 29 päivänä 1970 muodostettiin kyseinen neuvottelukunta Säiliöautoliikennöitsijät ry:n, Suomen Kuorma-autoliitto ry:n ja öljy-yhtiöiden edustajista.

Neuvottelukunta nimitettiin Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnaksi, ja se sai tehtäväkseen laatia suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista ja kuljetusmaksuista öljyalalla. Tämän neuvottelukunnan laajamittaisen ja perusteellisen työn tuloksena valmistui 12. 5. 1971 pöytäkirja säiliöautojen kustannuksia, kuljetusmaksuja ja maksuperusteita koskevista tutkimuksista, laskelmista ja neuvotteluista eli ns. vihreä kirja. Tämä pöytäkirja sisältää myös suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista öljyalan säiliöautokuljetuksissa. Suositus käsiteltiin ja hyväksyttiin sekä öljy-yhtiöiden että Säiliöautoliikennöitsijät ry:n taholla.

Tämän jälkeen Säiliöautoliikennöitsijät ry teki sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen öljyalan kuljetusmaksujen korottamisesta "vihreän kirjan" tasolle, joka merkitsi ilmoituksen mukaan keskimäärin 6.6 %:n korotusta siihen asti voimassa olleeseen rahtitasoon.

Hintaneuvosto teki elokuun 9 päivänä 1971 asiaa koskevan päätöksen, jossa hintajaosto antoi suostumuksensa säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti sekä muiden kuorma- ja pakettiautojen kuljetusmaksujen korottamiseen keskimäärin enintään 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi elokuun 16 päivänä 1971 liikenneminis-

teriölle päätöksen, jonka mukaan moottoriajoneuvoasetuksen perusteella harjoitettavassa ammattimaisessa tilaus- ja linjaliikenteessä hintasäännöstelymääräysten mukaisesti noudatettuja kuljetusmaksuja saa korottaa keskimäärin enintään 7 prosentilla ja säiliöautoliikenteen kuljetusmaksuja saa tarkistaa öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti.

Säiliöautokustannusten nousu huomioitiin nestemäisten polttoaineiden hinnoissa siten, että sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi uudet päätökset elokuun 27 päivänä 1971 nestemäisten polttoaineiden korotetuista hinnoista, joihin mm. säiliöautorahtien nousu sisältyi.

Koska uutta järjestelmää ei laskentateknillisistä syistä voitu ottaa käyttöön välittömästi edellä mainitusta päivästä lukien, sopivat öljyyhtiöt ja Säiliöautoliikennöitsijät ry keskenään siitä, että ylimenokautena maksetaan 6.6 %:n korotus suoraan aikaisempiin rahteihin. Samalla ne sopivat uuden rahtijärjestelmän käyttöönotosta 1. 11. 1971 lukien.

Sen johdosta, että ministeriölle esitettiin "vihreän kirjan" sisältävän eräiltä osin myös taksan alennuksia vaikkakin niiden määrä on vähäinen ja vaikutus kokonaisuuteen katsoen pieni on sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto pyytänyt ja saanut asian selvittämistä varten lausunnot öljy-yhtiöiltä ja Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä. Kummankin lausunnon mukaan on säiliöautorahtien muutos toteutettu kahdessa erässä öljy-yhtiöiden ja Säiliöautoliikennöitsijät ry:n keskinäisen sopimuksen mukaisesti. Lausunnoista ilmenee, että alennuksiakin on tapahtunut, mutta tällöin on korjattu eräitä epäsuhteita.

Ratkaistessaan vaikeata säiliöautokuljetusmaksujen kysymystä ovat viranomaiset pyrkineet oikeudenmukaiseen päätökseen kuten ilmenee hintajaoston päätöksestä antaa suostumuksensa säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti. Tapa jolla päätös yhtiöiden ja liikennöitsijöiden kesken tekemillä sopimuksilla on käytännössä toteutettu, lienee aiheuttanut tyytymättömyyttä eräiden liikennöitsijöiden taholta. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF:n jäsenliitto) on marraskuun 28 päivänä 1971 päivätyssä kirjelmässään ministeriölle esittänyt näkökohtia asiassa. Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry ovat tämän johdosta antaneet selvityksen joulukuun 15 päivänä 1971. Sen mukaan ovat Säiliöautoliikennöitsijät ry järjestäneet joulukuun 12 päivänä jäsenkokouksen Tampereella kannan ottamista varten edellä mainittuun "vihreään kirjaan". Kokouksessa pidetyssä äänestyksessä hyväksyttiin "vihreän kirjan" mukaiset kuljetusmaksut 329 äänellä käytössä pidettäviksi, vastustavien äänten lukumäärän ollessa 91. Näin ollen katsoo Säiliöautoliikennöitsijät ry "vihreän kirjan" käytön liikennöitsijäin keskuudessa tulleen ratkaistuksi. Kun uuteen säiliöautokuljetusmaksujen tariffiin voi vieläkin jäädä epäsuhteita, voidaan tällaiset tapaukset hakemuksesta ottaa uudelleen käsiteltäviksi ja mahdolliset epäkohdat korjata.

Helsingissä 10 päivänä tammikuuta 1972.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 308 av den 7 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman K. F. Haapasalo m. fl. ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att vissa oljebolag, räknat från 1. 11. 1971, börjat tillämpa taxeavtalet i den s.k. gröna boken, på basen av vilken förtjänstnivån för särskilt sådana åkeriidkare vilka transporterar mindre mängder bränsle sänkts med upp till 10 %, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga till förhindrande av sänkning av förtjänstnivån för dem som transporterar bränsle?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för spörsmålet nämns, att oljebolagen räknat från den 1 november 1971 har börjat tillämpa de nya transportavgifterna i den s.k. gröna boken, varvid transporttaxorna sjunkit med upp till 10 %.

Enligt utredning från social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning föreslog Säiliöautoliikennöitsijät ry, som representerar omkring 80 % av vårt lands privata tankbilstrafik, i september 1970 för oljebolagen underhandlingar om övergång i hela landet till ett sådant fraktsystem som bättre än det dåvarande systemet skulle beakta och ersätta kostnaderna för transportverksamheten. Oljebolagen meddelade, att de var villiga till underhandlingar, och överläggningar inleddes.

Dessa underhandlingar avbröts genom att den privata tankbilsmaterielen stoppade körningarna i november 1970. Transportinställelsen berodde på att åkeriidkarföreningen icke ansåg sig kunna godkänna pris- och lönerådets beslut om höjning av de dåvarande frakterna, med 7 % vilket föreningen ansåg otillräckligt. I beslutsprotokollet över underhandlingarna om avvecklande av transportstoppet överenskom man, utom om en 11 % frakthöjning åt åkeriidkarna, att oljebolagen å ena sidan och Suomen Kuorma-autoliitto ry samt Säiliöautoliikennöitsijät ry å andra sidan skulle bland sig tillsätta en bestyrelse, med uppgift att undersöka och utreda, på vilket sätt taxegrunderna för tankbilstransporter skulle kunna förenhetligas, förenklas och bringas att mera exakt motsvara kostnaderna.

Den 29 december 1970 tillsattes en konsultativnämnd av representanter för Säiliöautoliikennöitsijät ry, Suomen Kuorma-autoliitto ry och oljebolagen.

Nämnden kallades Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunta och den fick till uppgift att utarbeta en rekommendation om enhetliga avgiftsgrunder och transportavgifter inom oljebranschen. Resultatet av nämndens omfattande och grundliga arbete var ett 12. 5. 1971 färdigställt protokoll angående undersökningar, kalkyler och förhandlingar rörande kostnaderna för tankbilar, transportavgifter och avgiftsgrunder, eller den s.k. "gröna boken". Detta protokoll innefattar även en rekommendation angående enhetliga avgiftsgrunder för tankbilstransporter inom oljebranschen. Rekommendationen behandlades och godkändes av både oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry.

Härefter gjorde Säiliöautoliikennöitsijät ry hos social- och hälsovårdsministeriet en framställning om höjning av transportavgifterna inom oljebranschen till den i "gröna boken" angivna nivån, vilket enligt uppgift innebar en höjning av den dittills gällande fraktnivån med i medeltal 6.6 %.

Prisrådet fattade den 9 augusti 1971 ett beslut i saken, enligt vilket prissektionen gav sitt tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet samt till höjning av

övriga last- och paketbilstransporttaxor med i medeltal högst 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning avlät den 16 augusti 1971 till trafikministeriet ett beslut, enligt vilket transportavgifter som i enlighet med prisregleringsbestämmelserna tillämpats i yrkesmässig beställnings- och busstrafik på basen av motorfordonsförordningen fick höjas med i medeltal högst 7 procent, och transportavgifterna inom tankbilstrafiken fick justeras i överensstämmelse med sagda nämnds protokoll.

Stegringen av tankbilskostnaderna beaktades i prisen för flytande bränsle så, att social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning den 27 augusti 1971 utfärdade nya beslut angående förhöjda priser för flytande bränsle, i vilka bl.a. de stegrade tankbilsfrakterna innefattades.

Då det nya systemet av kalkyleringstekniska skäl inte kunde tas i bruk omedelbart ovannämnda dag, överenskom oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry sinsemellan, att under övergångstiden skulle betalas en höjning av 6.6 % direkt på de tidigare frakterna. Samtidigt skedde en överenskommelse dem emellan om tillämpning av det nya fraktsystemet räknat från 1. 11. 1971.

På grund av att för ministeriet angavs att "gröna boken" i vissa delar innehöll även taxenedsättningar, även om deras belopp var obetydligt och deras inverkan på helheten ringar, har social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning begärt och för sakens utredande erhållit utlåtanden av oljebolagen och av Suomen Kuorma-autoliitto ry. Enligt vartdera utlåtandet har ändringen av tankbilsfrakterna genomförts i två etapper enligt inbördes överenskommelse mellan oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry. Av dessa utlåtanden framgår, att även nedsättningar har förekommit, men att därvid vissa disproportioner har rättats.

Myndigheterna har vid lösandet av den svåra frågan om tankbilstransportavgifterna strävat till att nå en rättvis lösning såsom framgår av prissektionens beslut att ge tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet. Det sätt så vilket beslutet förverkligats i praktiken genom överenskommelser mellan bolagen och åkeriidkarna torde ha väckt missnöje bland vissa åkeriidkare. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF-medlemsförbundet) framlade sina synpunkter i saken i en skrivelse till ministeriet av den 28 november 1971. Suomen Kuorma-autoliitto ry och Säiliöautoliikennöitsijät ry har med anledning härav avgivit en utredning den 15 december 1971. Enligt den föranstaltade Säiliöautoliikennöitsijät den 12 december ett medlemsmöte i Tammerfors för att man skulle taga ställning till ovan nämnda "gröna bok". Vid omröstning under mötet godkändes de i "gröna boken" upptagna transportavgifterna med 329 röster, medan antalet motståndare var 91. Säiliöautoliikennöitsijät ry anser sålunda att frågan om tillämpning av "gröna boken" bland åkeriidkarna blivit avgjord. Då disproportion ännu kan förekomma i tariffen för tankbilstransporter, kan sådana fall på ansökan upptas till ny prövning och eventuella missförhållanden rättas.

Helsingfors den 10 januari 1972.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 309.

Kortesalmi: Säiliöautojen rahtimaksujen alentamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Säiliöautoliikenteessä on tapahtunut huolestuttavaa rahtikehitystä. Marraskuun 9 päivänä 1970 alkanut ajoseisaus säiliöautokuljetuksissa päättyi 17. 11. 1970, jolloin valtakunnansovittelija Sunila sai aikaan sopimuksen öljy-yhtiöiden ja säiliöautoliikennöitsijöiden kesken. Sopimuksen nojalla rahteja saatiin korotetuksi 11 %:lla. Sovittiin myös siitä, että rahdit tarkistetaan kahdesti vuodessa, tammi- ja heinäkuussa. Kun tarkistus suoritettiin heinäkuussa 1971, saatiin kohonneiden kustannusten vuoksi 6.6 %:n lisäkorotus entiseen rahtiin. Tästä sopimusrahdista liikennöitsijät saivat nauttia vain 2 kuukautta 3 päivää eli 27. 8. 1971—30. 10. 1971.

Tämän jälkeen rahtikehitys on kulkenut huolestuttavaan suuntaan. Jostain syystä rahteja on laskettu 1. 11. 1971 noin 6—12 %:lla. Rahtien aleneminen on suurinta kehitysalueilla eli Pohjois- ja Itä-Suomessa, mikä on täysin vastoin valtiovallan lupauksia kehitysaluepolitiikan tehostamisesta.

Näin suurta rahtien alenemista ei voida pitää oikeudenmukaisena ajankohtana, jolloin säiliöauton hankintahinta kohoaa 10 000—15 000 markan vuosivauhtia. Lisäksi vakuutusmaksut kohoavat 1. 12. 1971 alkaen 12.5 %:lla. Mainittakoon edelleen, että kuitenkin öljy-yhtiöt ovat saaneet rahtien korotuksen yhteydessä vastaavan korotuksen myyntihintoihinsa.

Edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Tietääkö Hallitus, että säiliöautojen rahtimaksuja on alennettu 1. 11. 1971 lähtien 6—12 %:lla vastoin valtakunnansovittelijan, öljy-yhtiöiden ja säiliöautoliikennöitsijöiden sopimusta ja
>
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisen tilanteen korjaamiseksi?

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

J. Juhani Kortesalmi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 9 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja J. Juhani Kortesalmen näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 309:

> "Tietääkö Hallitus, että säiliöautojen rahtimaksuja on alennettu 1. 11. 1971 lähtien 6—12 %:lla vastoin valtakunnansovittelijan, öljy-yhtiöiden ja säiliöautoliikennöitsijöiden sopimusta ja
> mihin toimiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisen tilanteen korjaamiseksi?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa mainitaan, että säiliöautoliikenteessä on tapahtunut huolestuttavaa rahtikehitystä. Kun rahtikorotus saatiin säiliöautorahteihin, siitä saivat nauttia liikennöitsijät vain pari kuukautta, minkä jälkeen rahteja on laskettu n. 6—12 %.

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosaston antaman selvityksen mukaan esittivät syyskuussa 1970 Säiliöautoliikennöitsijät ry, joka edustaa n. 80 % maamme yksityisestä säiliöautoliikenteestä, öljy-yhtiöille neuvotteluja siirtymisestä koko maassa sellaiseen rahtijärjestelmään, joka silloista järjestelmää paremmin ottaisi huomioon ja korvaisi kuljetustoiminnasta syntyvät kustannukset. Öljy-yhtiöt ilmoittivat olevansa halukkaita neuvottelemaan asiasta, ja asiaan liittyvät neuvottelut käynnistettiin.

Nämä neuvottelut keskeytyivät yksityisen säiliöautokaluston seisokkiin marraskuussa 1970. Kuljetusten seisauttaminen johtui siitä, että liikennöitsijäyhdistys ei katsonut voivansa hyväksyä hinta- ja palkkaneuvoston päätöstä 7 %:n korotuksesta silloisiin rahteihin pitäen sitä riittämättömänä. Kuljetusseisauksen lopettamisneuvottelujen päätöspöytäkirjassa sovittiin, paitsi liikennöitsijäin saamasta 11 %:n rahtikorotuksesta myös siitä, että öljy-yhtiöt toisaalta ja Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry toisaalta asettavat keskuudestaan toimikunnan, jonka tehtävänä on tutkia ja selvittää, millä tavoin voitaisiin säiliöautokuljetusten taksaperusteita yhtenäistää, yksinkertaistaa sekä saattaa täsmällisemmin syntyviä kustannuksia vastaaviksi.

Joulukuun 29 päivänä 1970 muodostettiin kyseinen neuvottelukunta Säiliöautoliikennöitsijät ry:n, Suomen Kuorma-autoliitto ry:n ja öljy-yhtiöiden edustajista.

Neuvottelukunta nimitettiin Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnaksi, ja se sai tehtäväkseen laatia suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista ja kuljetusmaksuista öljyalalla. Tämän neuvottelukunnan laajamittaisen ja perusteellisen työn tuloksena valmistui 12. 5. 1971 pöytäkirja säiliöautojen kustannuksia, kuljetusmaksuja ja maksuperusteita koskevista tutkimuksista, laskelmista ja neuvotteluista eli ns. vihreä kirja. Tämä pöytäkirja sisältää myös suosituksen yhdenmukaisista maksuperusteista öljyalan säiliöautokuljetuksissa. Suositus käsiteltiin ja hyväksyttiin sekä öljy-yhtiöiden että Säiliöautoliikennöitsijät ry:n taholla.

Tämän jälkeen Säiliöautoliikennöitsijät ry teki sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen öljyalan kuljetusmaksujen korottamisesta "vihreän kirjan" tasolle, joka merkitsi ilmoituksen mukaan keskimäärin 6.6 %:n korotusta siihen asti voimassa olleeseen rahtitasoon.

Hintaneuvosto teki elokuun 9 päivänä 1971 asiaa koskevan päätöksen, jossa hintajaosto antoi suostumuksena säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti sekä muiden kuorma- ja pakettiautojen kuljetusmaksujen korottamiseen keskimäärin enintään 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi elokuun 16 päivänä 1971 liikenneministeriölle päätöksen, jonka mukaan moottoriajoneuvoasetuksen perusteella harjoitettavassa ammattimaisessa tilaus- ja linjaliikenteessä hinta-

säännöstelymääräysten mukaisesti noudatettuja kuljetusmaksuja saa korottaa keskimäärin enintään 7 prosentilla ja säiliöautoliikenteen kuljetusmaksuja saa tarkistaa öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti.

Säiliöautokustannusten nousu huomioitiin nestemäisten polttoaineiden hinnoissa siten, että sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto antoi uudet päätökset elokuun 27 päivänä 1971 nestemäisten polttoaineiden korotetuista hinnoista, joihin mm. säiliöautorahtien nousu sisältyi.

Koska uutta järjestelmää ei laskentateknillisistä syistä voitu ottaa käyttöön välittömästi edellä mainitusta päivästä lukien, sopivat öljyyhtiöt ja Säiliöautoliikennöitsijät ry keskenään siitä, että ylimenokautena maksetaan 6.6 %:n korotus suoraan aikaisempiin rahteihin. Samalla ne sopivat uuden rahtijärjestelmän käyttöönotosta 1. 11. 1971 lukien.

Sen johdosta, että ministeriölle esitettiin "vihreän kirjan" sisältävän eräiltä osin myös taksan alennuksia vaikkakin niiden määrä on vähäinen ja vaikutus kokonaisuuteen katsoen pieni on sosiaali- ja terveysministeriön hintaosasto pyytänyt ja saanut asian selvittämistä varten lausunnot öljy-yhtiöiltä ja Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä. Kummankin lausunnon mukaan on säiliöautorahtien muutos toteutettu kahdessa erässä öljy-yhtiöiden ja Säiliöautoliikennöitsijät ry:n keskinäisen sopimuksen mukaisesti. Lausunnoista ilmenee, että alennuksiakin on tapahtunut, mutta tällöin on korjattu eräitä epäsuhteita.

Ratkaistessaan vaikeata säiliöautokuljetusmaksujen kysymystä ovat viranomaiset pyrkineet oikeudenmukaiseen päätökseen kuten ilmenee hintajaoston päätöksestä antaa suostumuksensa säiliöautoliikenteen kuljetusmaksujen korottamiseen öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunnan pöytäkirjan mukaisesti. Tapa jolla päätös yhtiöiden ja liikennöitsijöiden kesken tekemillä sopimuksilla on käytännössä toteutettu, lienee aiheuttanut tyytymättömyyttä eräiden liikennöitsijöiden taholta. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF:n jäsenliitto) on marraskuun 28 päivänä 1971 päivätyssä kirjelmässään ministeriölle esittänyt näkökohtia asiassa. Suomen Kuorma-autoliitto ry ja Säiliöautoliikennöitsijät ry ovat tämän johdosta antaneet selvityksen joulukuun 15 päivänä 1971. Sen mukaan ovat Säiliöautoliikennöitsijät ry järjestäneet joulukuun 12 päivänä jäsenkokouksen Tampereella kannan ottamista varten edellä mainittuun "vihreään kirjaan". Kokouksessa pidetyssä äänestyksessä hyväksyttiin "vihreän kirjan" mukaiset kuljetusmaksut 329 äänellä käytössä pidettäviksi, vastustavien äänten lukumäärän ollessa 91. Näin ollen katsoo Säiliöautoliikennöitsijät ry "vihreän kirjan" käytön liikennöitsijäin keskuudessa tuleen ratkaistuksi. Kun uuteen säiliöautokuljetusmaksujen tariffiin voi vieläkin jäädä epäsuhteita, voidaan tällaiset tapaukset hakemuksesta ottaa uudelleen käsiteltäviksi ja mahdolliset epäkohdat korjata.

Helsingissä 10 päivänä tammikuuta 1972.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Gunnar Korhonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 309 av den 9 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman J. Juhani Kortesalmi ställda spörsmål:

> "Är Regeringen medveten om att tankbilarnas fraktavgifter sänkts räknat från 1. 11. 1971 med 6—12 % i strid med överenskommelsen mellan riksförlikningsmannen, oljebolagen och tankvagns-åkeriidkarna, och
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för avhjälpande av detta orättmätiga förhållande?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

I motiveringen för spörsmålet nämns, att en oroande utveckling av frakterna ägt rum inom tanksbilstrafiken. Då frakthöjning erhölls för tankbilsfrakterna, fick åkeriidkarna åtnjuta denna förmån endast ett per månader, varefter frakterna sänktes med ca 6—12 %.

Enligt utredning från social -och hälsovårdsministeriets prisavdelning föreslog Säiliöautoliikennöitsijät ry, som representerar omkring 80 % av vårt lands privata tankbilstrafik, i september 1970 för oljebolagen underhandlingar om övergång i hela landet till ett sådant fraktsystem som bättre än det dåvarande systemet skulle beakta och ersätta kostnaderna för transportverksamheten. Oljebolagen meddelade, att de var villiga till underhandlingar, och överläggningar inleddes.

Dessa underhandlingar avbröts genom att den privata tankbilsmaterielen stoppade körningarna i november 1970. Transportinställelsen berodde på att åkeriidkarföreningen icke ansåg sig kunna godkänna pris- och lönerådets beslut om höjning av de dåvarande frakterna med 7 %, vilket föreningen ansåg otillräckligt. I beslutsportokollet över underhandlingarna om avvecklande av transportstoppet överenskom man, utom om en 11 % frakthöjning åt åkeriidkarna, att oljebolagen å ena sidan och Suomen Kuorma-autoliitto ry samt Säiliöautoliikennöitsijät ry å andra sidan skulle bland sig tillsätta en bestyrelse med uppgift att undersöka och utreda på vilket sätt taxegrunderna för tankbilstransporter skulle kunna förenhetligas, förenklas och bringas att mera exakt motsvara kostnaderna.

Den 29 december 1970 tillsattes en konsultativnämnd av representanter för Säiliöautoliikennöitsijät ry, Suomen Kuorma-autoliitto ry och oljebolagen.

Nämnden kallades Öljyalan säiliöautokuljetusten neuvottelukunta och den fick till uppgift att utarbeta en rekommendation om enhetliga avgiftsgrunder och transportavgifter inom oljebranschen. Resultatet av nämndens omfattande och grundliga arbete var ett 12. 5. 1971 färdigställt protokoll angående undersökningar, kalkyler och förhandlingar rörande kostnaderna för tankbilar, transportavgifter och avgiftsgrunder, eller den s.k. "gröna boken". Detta protokoll innefattar även en rekommendation angående enhetliga avgiftsgrunder för tankbilstransporter inom oljebranschen. Rekommendationen behandlades och godkändes av både oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry.

Härefter gjorde Säiliöautoliikennöitsijät ry hos social- och hälsovårsdministeriet en framställning om höjning av transportavgifterna inom oljebranschen till den i "gröna boken" angivna nivån, vilket enligt upgift innebar en höjning av den dittills gällande fraktnivån med i medeltal 6.6 %.

Prisrådet fattade den 9 augusti 1971 ett beslut i saken, enligt vilket prissektionen gav sitt tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet samt till höjning av övriga last- och paketbilstransporttaxor med i medeltal högst 7 % (Hj 175/30/71 § 5).

Social- och hälsovårsdministeriets prisavdelning avlät den 16 augusti 1971 till trafikministeriet ett beslut, enligt vilket transportavgifter som i enlighet med prisregleringsbestämmelserna tillämpats i yrkesmässig beställnings- och busstrafik på basen av motorfordonsförordningen fick höjas med i medeltal högst 7 procent, och transportavgifterna inom tankbilstrafiken fick justeras i överenstämmelse med sagda nämnds protokoll.

Stegringen av tankbilskostnaderna beaktades i prisen för flytande bränsle så, att social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning den 27 augusti 1971 utfärdade nya beslut angående förhöjda priser för flytande bränsle, i vilka bl.a. de stegrade tankbilsfrakterna innefattades.

Då det nya systemet av kalkyleringstekniska skäl inte kunde tas i bruk omedelbart ovannämnda dag, överenskom oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry sinsemellan att under övergångstiden skulle betalas en höjning av 6.6 % direkt på de tidigare frakterna. Samtidigt skedde en överenskommelse dem emellan om tillämpning av det nya fraktsystemet räknat från 1. 11. 1971.

På grund av att för ministeriet angavs, att "gröna boken" i vissa delar innehöll även taxenedsättningar, även om deras belopp var obetydligt och deras inverkan på helheten ringa, har social- och hälsovårdsministeriets prisavdelning begärt och för sakens utredande erhållit utlåtanden av oljebolagen och Suomen Kuorma-autoliitto ry. Enligt vartdera utlåtandet har ändringen av tankbilsfrakterna genomförts i två etapper enligt inbördes överenskommelse mellan oljebolagen och Säiliöautoliikennöitsijät ry. Av dessa utlåtanden framgår, att även nedsättningar har förekommit, men att därvid vissa disproportioner har rättats.

Myndigheterna har vid lösandet av den svåra frågan om tankbilstransportavgifterna strävat till att nå en rättvis lösning, såsom framgår av prissektionens beslut att ge tillstånd till höjning av transportavgifterna inom tankbilstrafiken enligt det av nämnden för tankbilstransporter inom oljebranschen uppgjorda protokollet. Det sätt på vilket beslutet förverkligats i praktiken genom överenskommelser mellan bolagen och åkeriidkarna torde ha väckt missnöje bland vissa åkeriidkare. Ammattiautoilijain Unioni ry (KAF-medlemsförbundet) framlade sina synpunkter i saken i en skrivelse till ministeriet av den 28 november 1971. Suomen Kuorma-autoliitto ry och Säiliöautoliikennöitsijät ry har med anledning härav avgivit en utredning den 15 december 1971. Enligt den föranstaltade Säiliöautoliikennöitsijät den 12 december ett medlemsmöte i Tammerfors för att man skulle taga ställning till ovannämnda "gröna bok". Vid omröstning under mötet godkändes de i "gröna boken" upptagna transportavgifterna med 329 röster, medan antalet motståndare var 91. Säiliöautoliikennöitsijät ry anser sålunda att frågan om tillämpning av "gröna boken" bland åkeriidkarna blivit avgjord. Då disproportion ännu kan förekomma i tariffen för tankbilstransporter, kan sådana fall på ansökan upptas till ny prövning och eventuella missförhållanden rättas.

Helsingfors den 10 januari 1972.

Handels- och industriminister *Gunnar Korhonen.*

Kirj. ksm. n:o 310.

Mattila: Lisäalueiden liittämisestä Helsingin kaupunkiin.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime päivinä on jälleen mm. Helsingin kaupungin talousarviokeskustelussa esitettyjen lausuntojen takia syntynyt hälyä pelosta, että pääkaupunki pyrkii saamaan liitetyksi itseensä alueita naapurikunnista Espoosta ja Helsingin maalaiskunnasta. Yhteiskuntamoraalinkin kannalta voidaan asettaa kyseenalaiseksi se, että tällainen hanke on pantu vireille hallituksen toimeesta, jonka johdossa on Helsingin ylipormestari.

Helsingin ja koko Helsingin seudun ongelmahan on se, että keskustan liikenteellisesti epäedulliselle ruuhka-alueelle on poliittisin päätöksin keskitetty paljon sellaisiakin työpaikkoja, joiden ei ole eduksi olla siellä. Liitosajatuksen esillä pitäminen ilmentää sitä, ettei tähän peruskysymykseen ja vaikeuksien varsinaiseen syyhyn haluttaisi puuttua. Nykyinen tilanne ja sitä myötäilevä politiikka on kaikkien etujen vastainen lukuunottamatta suppeita, mutta rikkaita ja vaikutusvaltaisia kantakaupungin kiinteistönomistajapiirejä.

Nykyinen tilanne aiheuttaa myös valtiolle suuria kustannuksia. Helsinkiin sijoitetut virastot joutuvat maksamaan huikeita vuokria. Lisäksi virastojen työ kärsii siitä, että ne on hajoitettu moniin paikkoihin, sama virasto jopa kymmenmäärään eri paikkoja. Virastojen toistuvat muutot vaikeuttavat niiden toimintaa. Myös tähän olisi paras ratkaisu kantakaupungin työpaikkojen vähentäminen. Valtion tulisikin siirtää soveltuvat virastot pois Helsingistä. Näinhän menetellään parhaillaan mm. Tukholman suhteen Ruotsissa. Uusia virastoja perustettaessa olisi selvitettävä niiden sijoituspaikka ratkaisun kokonaisvaikutukset huomioon ottaen.

Pääsyy vaikeaan ja kalliiseen asuntotilanteeseen, asumalähiöiden syntymiseen ja ajan tuhlautumiseen työmatkoihin on työpaikkojen liiallinen keskittäminen kantakaupunkiin. Tästä syystä koko Helsingin seutu ei ole päässyt jäsentymään tarkoituksenmukaiseksi ja viihtyisäksi elinympäristöksi. Valtakunnallisesti Helsinki on kasvanut epätaloudellisiin mittoihin.

Edellä esitetyn perusteella on selvää, että lisäalueiden liittäminen Helsinkiin on vahingollista. Kun mammuttikunta lisäksi kaventaa kuntalaisten itsehallintomahdollisuuksia ja kunnallista kansanvaltaa, olisi kenties pikemminkin pyrittävä jakamaan Helsingin kaupunki useampaan kuntaan. Helsingin seudun yhteistyö on parhaiten luotavissa itsenäisten kuntien pohjalta syntyvin ratkaisuin, niin kuin on suunniteltukin tapahtuvaksi.

Edellä esitettyyn viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen Helsingin kaupungin pyrkimyksestä saada lisäalueita naapurikunnistaan, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä alueliitosuhan poistamiseksi Helsingin seudulta?

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1971.

Matti Mattila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 10 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjeenne n:o 1956 ohella lähettänyt valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle toimitettavaksi jäljennöksen kansanedustaja Matti Mattilan kirjallisesta kysymyksestä n:o 310, jossa tiedustellaan:

> "Onko Hallitus tietoinen Helsingin kaupungin pyrkimyksestä saada lisäalueita naapurikunnistaan, ja jos on,
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä alueliitosuhan poistamiseksi Helsingin seudulta?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Sisäasiainministeriö määräsi kesällä 1970 toimitusjohtaja L. O. Johansonin toimittamaan kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain mukaan selvityksen siitä, onko kunnallista jaoitusta Helsingin kaupungin ja sen jonkin tai joidenkin naapurikuntien välillä tarpeen muuttaa rajantarkistuksia tai muutoin suppeahkoja aluesiirtoja toimeenpanemalla sekä tehdä selvityksen perusteella ne ehdotukset, joihin on aihetta. Marraskuussa 1970 sisäasiainministeriö on kiinnittänyt selvitysmiehen huomiota siihen, että selvityksessä ei ole kysymys sen selvittämisestä, mikä eri näkökannat ja vaihtoehdot huomioon ottaen voitaisiin katsoa tarkoituksenmukaisimmaksi kunnalliseksi jaoitukseksi Helsingin kaupungin ja sen naapurikuntien välillä, vaan ainoastaan sellaisista mahdollisista rajoitetuista alueliitoksista, joihin on viitattu kunnallisen yhteistoiminnan järjestysmuotokomitean I mietinnön sivuilla 74 ja 87.

Selvitysmiehen alustava ehdotus on valmistunut toukokuussa 1971, ja hänen työnsä jatkuu. Näin ollen enempää sisäasiainministeriö kuin valtioneuvostokaan ei vielä ole ottanut ehdotukseen kantaa.

Asia kytkeytyy kysymykseen Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupunkien sekä Vantaan kauppalan erinäisten yhteisten tehtävien hoidon järjestämisestä edellä mainitussa mietinnössä ehdotetun seutukuntahallinnon muodossa tai muulla tavoin.

Kummankaan mainitun asian ratkaisemiseen ei ilmeisestikään ole ajallisesti edellytyksiä nykyisen hallituksen toimesta. Asiat ovat sitä paitsi sen laatuisia, että ne jo tästä syystä on jätettävä seuraavan hallituksen ratkaistaviksi.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 1971.

Sisäasiainministeri *Heikki Tuominen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse nr 1956 av den 10 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Matti Mattila ställda skriftliga spörsmål nr 310:

> "Är Regeringen medveten om Helsingfors stads bemödanden att få ytterligare områden från grannkommunerna, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för att undanröja hotet om inkorporeringar i Helsingforsregionen?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Ministeriet för inrikesärendena förordnade sommaren 1970 verkställande direktören L. O. Johanson att enligt lagen angående ändring i kommunal indelning göra en utredning om, huruvida det är motiverat att den kommunala indelningen mellan Helsingfors stad och någon eller några av dess grannkommuner ändras genom gränsjusteringar eller eljest genom smärre överföringar av områden, samt uppdrog åt honom att på grundval av utredningen framlägga de förslag som är påkallade. I november 1970 påpekade ministeriet för inrikesärendena för utredningsmannen, att det i hans uppdrag inte är fråga om att reda ut hur den kommunala indelningen mellan Helsingfors och dess grannkommuner skulle kunna anses bli mest ändamålsenlig med beaktande av olika synpunkter och alternativ, utan endast om sådana eventuella begränsade inkorporeringar, vartill hänvisats på sidorna 74 och 87 i kommitténs för organisering av samarbetet mellan kommunerna I betänkande.

Utredningsmannens preliminära förslag förelåg i maj 1971 och hans arbete fortsätter. Fördenskull har varken ministeriet för inrikesärendena eller statsrådet ännu tagit ställning till förslaget.

Till saken ansluter sig frågan om ordnande av vissa för städerna Helsingfors, Esbo och Grankulla samt Vanda köping gemensamma uppgifter, antingen i form av en sådan regionkommunförvaltning som föreslås i ovan nämnda betänkande eller på annat sätt. Också denna fråga är alltjämt under behandling.

Uppenbarligen finns det icke några tidsmässiga förutsättningar för att någondera av de nämnda frågorna skulle kunna avgöras av den nuvarande regeringen. Frågorna är dessutom av den arten, att de redan av denna orsak bör avgöras av följande regering.

Helsingfors den 22 december 1971.

Minister för inrikesärendena *Heikki Tuominen.*

Rekonen ym.: Vähimmäiskansaneläkkeen korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tapahtuneiden ja yhä jatkuvien hintojen, maksujen ja vuokrien sekä erilaisten välillisten ja välittömien verojen korotusten seurauksena ovat vähävaraiset ja pientä eläkettä saavat eläkeläiset joutuneet entistäkin suurempiin vaikeuksiin.

Jo viime vuoden puolella alkanut voimakas hintojen nousu on kuluvan vuoden aikana yhä vain kiihtynyt. Jopa virallinen elinkustannusindeksi on noussut kuluvan vuoden 9 ensimmäisen kuukauden aikana 18 pistettä eli 8 prosenttia. Toisaalta tiedetään, ettei elinkustannusindeksi anna todellista kuvaa siitä missä määrin ovat nousseet elintarvikkeet ja muut kulutustarvikkeet, joita mm. eläkeläiset käyttävät. Elinkustannusindeksi mittaa nykyisin huomattavasti suurituloisempien indeksiperheiden menoja kuin mitä suurin osa eläkeläisistä saa tuloja. Eläkeläisten valtaosahan käyttää suurimman osan eläkkeistään ruoka- ja muihin välttämättömyystarvikkeisiin, koska eläkeläisten tulot eivät juuri muuhun riitä. Ne tarvikkeet, joita eläkeläiset käyttävät ovat nousseet kaikista eniten.

Eläkeläiset ovat jääneet hintojen ja maksujen korotusvyöryssä suhteellisesti vieläkin heikompaan asemaan kuin mikään muu väestöryhmä. Siksi on välttämätöntä, että jo useiden vuosien aikana tapahtunut eläkkeiden jälkeenjääneisyys kiireellisesti poistetaan. Vähin vaatimus on, että eläkeläiset saavat osuutensa kansantulon kasvusta mitä vaille he ovat jääneet.

Työeläkekassoilla ja säätiöillä on valtavia rahastoja, joita yhä vain kasvatetaan. Näin ollen on olemassa kaikki mahdollisuudet alimpien työeläkkeiden korottamiseen kunhan vain työeläkelakia parannetaan.

Valtion tilinpäätös osoitti vuonna 1970 423 miljoonan markan ylijäämää. Kuluvan vuoden syyskuun loppuun mennessä oli valtion kassaan kertynyt 700 miljoonaa markkaa enemmän tuloja kuin mitä valtion menot olivat olleet, joten kaikki edellytykset kansaneläkkeiden tuntuvaan korotukseen ovat olemassa. Eläkeläisiä ei lämmitä se, että jokin sosiaalipoliittinen klubi pohtii eläkeasioita mm. sitä, että tulisiko kansaneläkkeetkin laittaa verolle. Tarvitaan käytännön toimenpiteitä eläkkeiden korottamiseksi. Eläkeläisten vaikeaa asemaa ei paranneta EEC:hen liittymisellä eikä arvonlisäverojärjestelmään siirtymisellä, jotka vain merkitsevät jatkuvia hintojen ja verojen korotuksia, työttömyyttä ja kaikkien työtätekevien toimeentulon vaikeutumista.

Edellä sanottuun ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus antaa Eduskunnalle esityksen kansaneläkelain niin muuttamiseksi, että alin maksettava eläke on vähintään 550 markkaa kuukaudessa?

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1971.

Heimo Rekonen. Ensio Laine. Aarne Koskinen.
Taisto Sinisalo. Mirjam Tuominen. P. Puhakka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 10 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Heimo Rekosen ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 311:

> "Aikooko Hallitus antaa Eduskunnalle esityksen kansaneläkelain niin muuttamiseksi, että alin maksettava eläke on vähintään 550 markkaa kuukaudessa?"

Helsingissä 7 päivänä tammikuuta 1972.

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Kansaneläkelain muuttaminen siten, että alin maksettava eläke on vähintään 550 markkaa kuukaudessa, tulisi lisäämään kansaneläkelain mukaisia kustannuksia yli 2 600 miljoonaa markkaa vuodessa. Tällaiseen korotukseen ei ole mahdollisuuksia, ennen kuin on selvitetty, miten rahoitus voidaan järjestää.

Sosiaali- ja terveysministeri *Alli Lahtinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen ıger, har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse ı den 10 december 1971 till vederbörande med- :m av statsrådet översänt en avskrift av ett av ksdagsman Heimo Rekonen m. fl. undertecknat ɔriftligt spörsmål nr 311 av följande lydelse:

> "Ämnar Regeringen avlåta en proposition till Riksdagen med förslag till ändring av folkpensionslagen så, att den lägsta pension som utbetalas är minst 550 mark i månaden?"

Helsingfors den 7 januari 1972.

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

En ändring av folkpensionslagen så, att den lägsta pension som utbetalas är minst 550 mark i månaden, skulle öka kostnaderna enligt folkpensionslagen med över 2 600 miljoner mark om året. En dylik förhöjning är inte möjlig, förrän man har utrett hur finansieringen kan ordnas.

Social- och hälsovårdsminister *Alli Lahtinen.*

Kirj. ksm. n:o 312.

Saarto ym.: Julkisen liikenteen palvelutason parantamisesta Helsingissä ja sen ympäristössä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Julkisen liikenteen kehitys Helsingin kaupunkiseudulla eli Helsingin kaupungin, Espoon kauppalan, Kauniaisten kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueella ei ole kyennyt seuraamaan yleistä yhteiskunnallista kehitystä.

Linja-auto- ja junayhteydet Helsingin kaupungin keskustan ja Espoossa, Kauniaisissa ja Helsingin maalaiskunnassa sijaitsevien yhdyskuntien välillä ovat kyllä verrattain tyydyttävästi hoidetut, mutta poikittaiset em. yhdyskuntien väliset liikenneyhteydet julkisen liikenteen osalta ovat hyvin puutteelliset tai puuttuvat kokonaan.

Se että julkinen liikenne ei ole riittävästi kehittynyt ja ettei se pääse tyydyttävästi kehittymään Helsingin kaupunkiseudulla johtuu mm. seuraavista syistä:

Yksityisille liikennöitsijöille on jo vuosia sitten annettu kullekin oma liikennekenttänsä, jonka alkupiste yleensä on Helsingin kaupungin keskustassa ja päätepiste jossakin Espoossa, Kauniaisissa tai Helsingin maalaiskunnassa sijaitsevassa yhdyskunnassa. Näistä liikennekentistä yksityiset liikennöitsijät yleensä pitävät tiukasti kiinni eivätkä yleensä salli sellaisten poikittaissuuntaisten liikennereittien perustamisia, jotka kulkisivat heidän liikennekenttiensä poikki.

Toiseksi on osoittautunut vaikeaksi saada yksityisiä liikennöitsijöitä yhdessä muodostamaan rengaslinjoja nykyisten säteittäisten linjojen päätepisteiden yhdistämisellä.

Kolmanneksi yksityiset liikennöitsijät eivät ole halukkaita ottamaan hoitaakseen poikittaisreittejä, jotka vielä toistaiseksi kannattavat heikommin kuin säteittäiset reitit.

Voimassa olevien määräysten mukaan mainituille reiteille liikenneluvat myöntää liikenneministeriö. Kaupungeissa, tässä tapauksessa Helsingin kaupungissa, liikenneluvat myöntää Helsingin kaupungin maistraatti. Espoon kauppalan ja Kauniaisten kauppalan muuttuessa ensi vuoden alussa kaupungeiksi tulee liikenneluvat niiden alueilla myöntämään näiden kaupunkien järjestysoikeus. Näin ollen tulevat ensi vuoden alusta lukien Helsingin kaupunkiseudulla liikennelupia myöntämään liikenneministeriö, Helsingin kaupungin maistraatti sekä Espoon ja Kauniaisten kaupunkien järjestysoikeudet. Kun liikennöitsijöitä puolestaan on useita kymmeniä, on selvää, ettei tällä vuoden alussa syntyvällä järjestelmällä kyetä poistamaan julkisessa liikenteessä Helsingin kaupunkiseudulla vallitsevia puutteita.

Julkisen liikenteen palvelusten lisääminen edellyttää ennen kaikkea kokonaisvaltaisempaa liikennelupien myöntämismenettelyä.

Syksyllä 1970 liikenneministeriön toimesta perustettiin neuvottelukunta, jonka tehtäväksi tuli etsiä keinoja julkisen liikenteen parantamiseksi Helsingin kaupunkiseudulla. Neuvottelukunnan työhön ovat osallistuneet liikenneministeriön, Espoon kauppalan, Kauniaisten kauppalan, Helsingin maalaiskunnan, valtionrautateiden ja Linja-autoliiton edustajia. Neuvottelukunnan toimesta ei kuitenkaan vielä ole esitetty mitään ratkaisuehdotusta julkisen liikenteen parantamiseksi Helsingin kaupunkiseudulla.

Vuoden 1971 kevättalvella liikenneministeriö esitti Helsingin seudun kunnille tiedustelun suhtautumisesta julkisen liikenteen toimintaedellytysten parantamiseen Helsingin seudulla. Tähän tiedusteluun Helsingin seudun kunnat vastasivat periaatteessa myönteisesti. Helsingin seudun kunnat ja erityisesti Helsingin kaupunkiseudun edellä erikseen mainitut kunnat ovat siis jo ilmaisseet valmiutensa julkisen liikenteen parantamisen puolesta.

Helsingin kaupunkiseudun kuntien myönteisen asenteen perusteella voitaisiin nyt jo ryhtyä parantamaan julkisen liikenteen sujuvuutta mm. varaamalla julkiselle liikenteelle omia ajokais-

toja ruuhkautuvilla tie- ja katuosuuksilla työ- ja koulumatkojen ajaksi sekä ottaa harkittavaksi Helsingin kaupungin, Espoon kauppalan, Kauniaisten kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueella tapahtuvan bussi- ja linja-autoliikenteen liikennelupien myöntämisen siirtäminen liikenneministeriöltä ja Helsingin kaupungin maistraatilta näiden kuntien kunnallisvaltuustojen yhteisesti valitsemalle luottamuselimelle.

Edellä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä julkisen liikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi ja julkisen liikenteen palvelusten lisäämiseksi ja palvelutason parantamiseksi Helsingin kaupungin, Espoon kauppalan, Kauniaisten kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueella?

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 1971.

Veikko Saarto.

Terho Pursiainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 18 päivänä joulukuuta 1971 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Veikko Saarron ym. näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 312:

> "Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä julkisen liikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi ja julkisen liikenteen palvelusten lisäämiseksi ja palvelutason parantamiseksi Helsingin kaupungin, Espoon kauppalan, Kauniaisten kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan alueella?"

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingin seudun julkisen liikenteen osalta voidaan todeta, että lähikunnista Helsingin keskustaan suuntautuva liikenne lienee tällä hetkellä riittävä ja vuonna 1974 valmistuva Martinlaakson sähkörautatie tuo siihen huomattavasti parannusta.

Poikittaisliikenne Helsingin seudulla ei ole kehittynyt siinä määrin kuin keskustaan suuntautuva liikenne, mikä on johtunut ensisijaisesti liikennetarpeen vähäisyydestä ja aiemmin myös sopivien poikittaisväylien puutteesta. Kuitenkin kehätien valmistumisesta lähtien ja sitä mukaan kun matkustajamäärät ovat lisääntyneet on tätä liikennettä mahdollisuuksien mukaan lisätty. Tällä hetkellä on ministeriössä vireillä useita poikittaisliikenneanomuksia ja ne ovat lausuntokierroksella. Näiden anomusten pohjalta voitanee liikennettä edelleen parantaa.

Vuoden 1971 kevättalvella liikenneministeriön taholta esitettyyn tiedusteluun annetut vastaukset suurimmalta osalta toteavat liikenneongelmien keskittyvän Helsingin kaupungin alueelle varsinkin keskikaupungille. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi onkin Helsingin kaupungin toimesta ryhdytty moniin toimenpiteisiin, mm. julkisen liikenteen kaistoja on varattu pääväylille, samaten on elokuussa 1971 aloitettu kunnallinen pysäköintitarkkailu ollut omiaan vähentämään yksityistä henkilöautoliikennettä ns. Niemen alueella lisäten siten julkisen liikenteen sujuvuutta.

Liikennekenttäperiaatteesta todettakoon, ettei tämä käsite ole esteenä liikenteen kaikinpuoliselle kehittämiselle. Jos liikennetarvetta on ja anojan liikenne on tarkoituksenmukainen, ei toinen yksityinen liikennöitsijä voi estää liikennetarpeellisen linjan perustamista.

Liikenneministeriön toimesta syksyllä 1970 perustettu Helsingin ympäristön lähiliikenteen neuvotteluelin (HYLL) työskentelee edelleen. Sen työn pohjana ovat kuntien itsensä laatimat liikennetutkimukset, -ennusteet sekä -suunnitelmat. Tähän mennessä on perehdytty Helsingin osalta mm. oleviin liikenneongelmiin ja viimeksi 3. 9. 1971 valmistuneeseen Helsingin kaupungin julkisen pintaliikenteen yleissuunnitelmaan. Espoon kaupungin osalta on perehdytty vuoden 1971 aikana valmistuneeseen tutkimukseen julkisesta liikenteestä. Tutkimus sisältää nykytilanteen inventoinnin ja ehdotuksen yleissuunnitelmaksi. Vuoden viimeisessä kokouksessa joulun alla saattoi neuvottelukunta perehtyä nykyistä Vantaan kauppalaa koskevaan tutkimukseen. Näitä tutkimuksia ei liene vielä käsitelty kuntien päättävissä elimissä, mutta sen tapahduttua voinee suunnitteluelinkin ottaa niihin kantaa.

Espoon ja Kauniaisten tultua kuluvan vuoden alusta kaupungeiksi ovat ao. järjestysoikeudet saaneet myös oikeuden myöntää liikennelupia toimialueelleen. On kuitenkin todettava, että näiden kaupunkien alueella pelkästään yhden kunnan sisäinen liikenne toistaiseksi on melko vähäistä ja se voidaan hoitaa sellaisella linjaliikenteellä, joka ylittää kuntien rajoja ja

jonka liikenneluvat niinollen myöntää keskitetysti liikenneministeriö. Kuinka julkinen liikenne lupien myöntämisen ja liikenteen hoidon kannalta voitaisiin tulevaisuudessa hoitaa on tutkimuksen alaisena tällä hetkellä mm. kunnallisen yhteistoiminnan järjestysmuotokomitean mietintöjen pohjalta eikä siihen tässä yhteydessä liene syytä puuttua.

Helsingissä 12 päivänä tammikuuta 1972.

Liikenneministeri *Esa Timonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 18 december 1971 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Veikko Saarto m. fl. ställda spörsmål nr 312:

> "Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för förbättrande av verksamhetsbetingelserna för kollektivtrafiken och för ökande av de tjänster den erbjudes samt för förbättrande av servicenivån inom Helsingfors stads, Esbo köpings, Grankulla köpings och Helsinge kommuns område?"

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Vad kollektivtrafiken i Helsingforstrakten beträffar kan det konstateras, att trafiken från närliggande kommuner till Helsingfors centrum torde vara tillräcklig i detta nu, och Mårtensdals eltågsbana, som blir färdig år 1974, kommer att medföra en avsevärd förbättring.

Den tvärgående trafiken i Helsingforstrakten har icke utvecklats i samma takt som trafiken mot centrum, vilket i främsta rummet har varit en följd av det ringa trafikbehovet och tidigare även av brist på lämpliga tvärgående leder. Sedan ringvägen blev färdig och efter hand som passagerarfrekvensen har ökat, har denna trafik likväl ökats i den mån det har varit möjligt. I detta nu är flera ansökningar rörande tvärgående trafik anhängiga i ministeriet. De befinner sig för närvarande på remiss. På basen av dessa ansökningar torde trafiken ytterligare kunna förbättras.

I största delen av de svar som avgivits på en förfrågan från trafikministeriet vårvintern 1971 konstateras det, att trafikproblemen är koncentrerade till Helsingfors stads område, särskilt till centrum. För att lösa dessa problem har Helsingfors stad vidtagit många åtgärder, bl. a. har på huvudlederna reserverats körfält för kollektivtrafiken. Lisaså har den i augusti 1971 inledda kommunala parkeringskontrollen varit ägnad att minska den privata personbilstrafiken på den s. k. Helsingfors-udden, vilket har ökat kollektivtrafikens smidighet.

Angående trafikfältsprincipen må konstateras, att detta begrepp icke utgör hinder för ett allsidigt utvecklande av trafiken. Om trafikbehov finns och sökandens trafik är ändamålsenlig, kan en annan privat trafikidkare icke hindra inrättande av en för trafiken nödig linje.

Den konsultativa kommission för närtrafiken i Helsingfors omnejd som tillsattes hösten 1970 (HYLL), arbetar alltjämt. Basen för dess arbete är kommunernas egna trafikundersökningar, -prognoser och -planer. Hittills har man för Helsingfors vidkommande studerat bl. a. rådande trafikproblem och den generalplan för Helsingfors stads allmänna gatu- och vägtrafik som blev färdig 3. 9. 1971. Vad Esbo stad beträffar har man studerat en undersökning av kollektivtrafiken som färdigställdes år 1971. Undersökningen omfattar inventering av den nuvarande situationen och förslag till generalplan. Under sitt sista möte före jul kunde kommissionen taga del av en undersökning rörande nuvarande Vanda köping. Dessa undersökningar torde ännu icke ha behandlats i kommunernas beslutande organ, men så snart detta har skett, torde även planeringsorganet kunna taga ställning till dem.

Sedan Esbo och Grankulla vid ingången av detta år blivit städer, har ifrågavarande ordningsrätter även erhållit rätt att bevilja trafiktillstånd inom sitt verksamhetsområde. Konstateras kan dock, att den interna trafiken inom kommunen i dessa städer än så länge är rätt ringa och kan skötas av den linjetrafik över kommungränserna för vilken trafiktillstånd be-

viljas centraliserat av trafikministeriet. Hur kollektivtrafiken i framtiden skall kunna skötas vad beträffar beviljandet av tillstånd och skötseln av trafiken är i detta nu föremål för undersökning bl. a. på grundval av ett betänkande som har avgivits av kommittén för organisering av samarbetet mellan kommunerna, och det torde därför icke vara skäl att i detta sammanhang ingå på den frågan.

Helsingfors den 12 januari 1972.

Trafikminister *Esa Timonen.*

Kirj. ksm. n:o 313.

Saarto: Leppävaaran Liikenne Oy:n työntekijäin toimeentulon turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Liikenneministeriö on peruuttanut Leppävaaran Liikenne Oy:n liikenneluvat, joilla yhtiö on liikennöinyt Helsingistä Leppävaaraan ja Laajalahteen Espoossa sekä Hämevaaraan Helsingin maalaiskunnassa, ja antanut ko. linjat kahden muun yhtiön hoidettavaksi. Liikenneluvan peruuttamisen syyksi on mainittu mm. liikenneturvallisuutta vaarantavan kaluston käyttäminen sekä vuorojen ajamatta jättäminen ja myöhästymiset.

Peruuttaessaan liikenneluvat yrittäjältä, joka ei ole hoitanut hänelle uskottua liikennettä turvallisesti ja säännönmukaisesti, liikenneministeriö on menetellyt oikein.

Jättäessään ilmoittamatta asiasta ennakkoon yrityksen työntekijöille liikenneministeriö sitä vastoin on menetellyt väärin. Liikenneministeriön menettely tältä osin käsittääkseni poikkeaa aikaisemmin omaksutusta periaatteesta, jonka mukaan liikenneministeriö liikennelupia myöntäessään pitää perusteena toisaalta liikennetarpeen tyydyttämistä ja toisaalta työnsaannin ja riittävän toimeentulon turvaamista alalla työskenteleville.

Edellä esitetyn perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten Hallitus aikoo turvata Leppävaaran Liikenne Oy:n palveluksessa olleiden työntekijäin työnsaannin ja toimeentulon, ja

merkitseekö Leppävaaran Liikenne Oy:n liikennelupien peruuttaminen ilman että siitä ennakkoon on ilmoitettu yrityksen palveluksessa oleville työntekijöille sitä, että liikenneministeriö on luopunut liikenteen piirissä työskentelevien työnsaannin ja riittävän toimeentulon turvaamisesta yhtenä perusteena liikennelupia myönnettäessä ja peruutettaessa?

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1971.

Veikko Saarto.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Kirj. ksm. n:o 314.

Nieminen: Työttömyyden torjumisesta Mikkelin läänissä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työllisyystilanne maassamme on muodostunut jo varsin vaikeaksi ja se edelleen pahenee kuukausi kuukaudelta. Mikkelin lääni kokonaisuudessaan on vaikeimpiin työttömyysalueihin kuuluva. Tästä johtuen muuttoliike Mikkelin läänin alueelta on ollut voimakasta. Kuitenkaan muuttavalle väestölle ei ole tarjolla työtä muualtakaan maassamme, joten muuttoliike tuo vain lisääntyviä vaikeuksia sekä yhteiskunnallisesti että ennen kaikkea muuttavalle väestölle itselleen. Sen vuoksi työttömyyttä olisi ryhdyttävä torjumaan siten, että kullakin paikkakunnalla turvattaisiin työmahdollisuuksia riittävästi työllisyystöiden avulla, ja että samalla luotaisiin edellytyksiä pysyvien työpaikkojen muodostumiselle.

Viimeksi kuluneiden vuosikymmenien aikana on työttömyyttä torjuttu mm. rakentamalla uusia teitä ja parantamalla entisiä. Tämä on ollut oikeaan osunut toimenpide, sillä samalla kun on järjestetty työttömiksi joutuneille työtä ja toimeentuloa on aikaan saatu parantuvia kulkuyhteyksiä. Liikenteen vaatimusten ja liikennemäärien kasvaessa on välttämätöntä parantaa myöskin tieverkostoa. Työllisyyden ylläpitämiseksi on edelleenkin syytä jatkaa tierakennustoimintaa riittävässä laajuudessa.

Viime aikainen tierakennustoiminta on keskittynyt pääasiallisesti uusien moottoriteiden ja muiden valtaväylien rakentamiseen. Pienempien teiden rakentaminen on jäänyt melkein kokonaan suorittamatta. Kuitenkin maaseudulla kuntien ja kylien väliset tieyhteydet ovat erittäin tärkeitä. Ne merkitsevät kuntakeskuksien kehitykselle suoranaisesti ratkaisevaa vaikutusta. Ellei kulkuyhteyksiä paranneta, ei myöskään kuntakeskusten kehitys mene eteenpäin, ja niillä alueilla asuvien ihmisten toimeentulo vaarantuu sekä muuttoliike kasvaa. Teollisuuden, myöskin pienteollisuuden sijoittuminen maaseutupitäjiin on riippuvaista kulkuyhteyksien kunnollisuudesta. Sen vuoksi niitä on parannettava.

Mikkelin läänin alueella on runsaasti sellaisia kuntia, joissa on riittäviä edellytyksiä kehittyä ja saada teollisuutta, varsinkin pienteollisuutta, kunhan kulkuyhteydet saadaan kuntoon. Kun Mikkelin lääni on kokonaisuudessaan kehitysaluetta, niin kehitysaluelakien suomat edut ovat tälle alueelle sijoittuvan teollisuuden käytettävissä. Tämäkin on auttava tekijä Mikkelin läänin teollistamiselle ja taloudelliselle kehitykselle. Sen vuoksi on pyrittävä poistamaan kaikki muut esteet, kuten juuri huonot liikenneyhteydet.

Tierakennustoiminnan tehostamisella voitaisiin Mikkelin läänin alueella tuntuvasti parantaa työllisyyttä sekä teiden rakentamisvaiheessa että uuden teollisuuden sijoittuessa alueelle uusien pysyvien työpaikkojen kautta.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Mikkelin läänin alueella vallitsevan työttömyyden torjumiseksi ja teollistumisedellytysten lisäämiseksi alueen liikenneyhteyksiä parantamalla?

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Niilo Nieminen.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Kirj. ksm. n:o 315.

Rekonen ym.: Työllisyyden turvaamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jälleen kerran on maamme talouselämä ajautunut kapitalistiselle järjestelmälle ominaiseen aika-ajoittain toistuvaan taloudelliseen lamakauteen. Ns. kulutuskysynnän kasvua rajoittava tulopolitiikka on johtanut etenkin pienituloisten ja vähävaraisten kansalaisten ostokyvyn heikkenemiseen ja on siten osaltaan syventänyt taloudellista laskusuhdannetta. Tulopolitiikan seurauksena hinnat ovat olleet jo runsaan vuoden ajan voimakkaassa nousussa saattaen työläiset ja muut pienipalkkaiset palkansaajat, eläkeläiset, maaseudun työläiset ja pienviljelijät yhä suurempiin vaikeuksiin. Taloudellisen laman vaikutukset ulottuvat siis erittäin laajalle koko kansantalouteen ja kaikkein raskaimmin tästä joutuvat kärsimään työtätekevät kansalaispiirit.

Taloudellisen laman seurausten lievittämiseksi ja talouselämän elvyttämiseksi tulee valtiovallan ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin. Eräänä keskeisimpänä tehtävänä on luonnollisesti se, että valtiovalta ryhtyy toimenpiteisiin työn saannin turvaamiseksi kaikille niille, jotka ovat jo työttömänä ja jotka joutuvat työttömiksi. Virallistenkin arvioiden mukaan työttömien määrä tulee nousemaan jopa 90 000:een alkaneena talvikautena. Valtiovalta ei saa suhtautua kylmäkiskoisesti eikä vähätellen ihmisiin, jotka ilman omaa syytään ovat joutuneet työttömiksi.

Koko kansantalouden kannalta on tärkeää työn saannin turvaaminen kaikille työttömille, koska vain työllä voidaan kansantuloa lisätä. Kansantulon kasvun ohella on luonnollisesti keskeisenä kysymys nykyistä oikeudenmukaisemmasta tulonjaosta ja erikoisesti vähimmäistoimeentulon parantaminen alimpia palkkoja ja eläkkeitä korottamalla.

Perustuslain mukaisen työn saannin turvaaminen kaikille työttömille on asia, josta valtiovallan tulee viime kädessä vastata. Minkäänlaisilla tekosyillä tai verukkeilla ei saa tätä yhteiskunnan ensisijaista velvollisuutta laiminlyödä. Valtiovallalla on ja täytyy olla mahdollisuudet työn turvaamiseksi kaikille.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä vaikean ja yhä vaikeutuvan työllisyystilanteen hoitamiseksi siten, että kaikille työttömille järjestetään työtä?

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 1971.

Heimo Rekonen.	Taisto Sinisalo.	Toivo Åsvik.
V. J. Rytkönen.	Rainer Virtanen.	Pauli Puhakka.
Aarne Koskinen.	Matti Järvenpää.	Mirjam Tuominen.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Kirj. ksm. n:o 316.

Laine: Postin palveluksessa olevien sanomalehdenkantajien palkkojen korottamisesta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Useimmilla paikkakunnilla tapahtuu sanomalehtien kantaminen tilaajille postin välityksellä. Tämä varhaisina aamutunteina tapahtuva työ on lehdenkantajille raskas ja vaativa ja sen edellytetään tapahtuvan erittäin suurella nopeudella. Postin palveluksessa olevien sanomalehdenkantajien määrä on varsin suuri. Heidän palkkauksensa ja muiden olosuhteidensa järjestämisessä on huomattavia puutteellisuuksia. Palkat ovat yleisesti erittäin pieniä ja niitä ei viime vuoden aikana liene lainkaan korotettu lukuunottamatta muutaman markan yötyölisää. On työntekijöitä, joiden käteen jää verojenperinnän jälkeen jopa alle 200 markkaa. Kun kukaan ei voi selvitä asunnosta, ruoasta ja muista välttämättömistä menoista näin pienillä tuloilla, olisi välttämätöntä korottaa ko. henkilöiden palkkaa. Monet näistä työntekijöistä olisivat halukkaita tekemään sanomalehtien kantamiseen menevän ajan lisäksi muitakin postin töitä mikäli se olisi mahdollista muun vakinaisen henkilökunnan asemaa vaikeuttamatta.

Edellä esitettyihin perusteluihin viitaten esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä postin palveluksessa olevien sanomalehdenkantajien palkkojen korottamiseksi työehtosopimuksissa määriteltyä vähimmäispalkkaa vastaavaksi?

Helsingissä 7 päivänä tammikuuta 1972.

Ensio Laine.

Vastausta ei ole annettu ennen valtiopäiväin päättymistä.

Valtiopäivillä 1970 ja 1971 annetut, mietintöihin liittämättä jääneet lausunnot

Viittauslehti

Lakivaliokunnan lausunto n:o 4 hallituksen esityksestä n:o 69 Pariisissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyyn yleissopimukseen ja siihen liittyvään, Brysselissä tehtyyn lisäyleissopimukseen sisältyvien eräiden määräysten hyväksymisestä sekä atomivastuulaiksi. — Ks. A. I.

Laki- ja talousvaliokunnan lausunto n:o 4 hallituksen esityksestä n:o 41 laiksi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista. — Ks. A. I.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä,
4 päivänä toukokuuta 1971.
Lausunto n:o 1.

Valtiovarainvaliokunnalle.

Valtiovarainvaliokunta on kirjeessään 12 päivältä maaliskuuta 1971 pyytänyt perustuslakivaliokuntaa antamaan lausuntonsa ed. Liedeksen ym. lakialoitteesta n:o 72, joka sisältää ehdotukset laeiksi hallitusmuodon 65 §:n, valtiopäiväjärjestyksen 82 a §:n ja valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta. Kuultuaan asian johdosta hallitusneuvos Jaakko Vihmolaa valtiovarainministeriöstä ja professori V. Merikoskea perustuslakivaliokunta esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan aloitteen tarkoituksena on muuttaa 6 päivänä marraskuuta 1970 annettua, valtion virkamiesten palvelussuhteen ehtojen vahvistamiseen virkaehtosopimuksin tähtäävää neuvottelu-, sopimus- ja sovittelumenettelyä järjestävää lainsäädäntöä eräiden yksityiskohtien osalta. Aloitteen perusteluissa lausutaan, että mainitun lainsäädännön perusteella päätäntävalta valtion virkamiesten palkoista ja muista palvelussuhteen ehdoista siirtyi eduskunnalta eduskunnan palkkavaltuuskunnalle, joka sekin voi vain joko hyväksyä tai hylätä valtioneuvoston sille alistaman sopimuksen. Kun tätä ei aloitteen mukaan voida pitää oikeana, on siinä ehdotettu tästä järjestelystä säännöksen sisältävää hallitusmuodon 65 §:n 3 momenttia muutettavaksi niin, että eduskunnan palkkavaltuuskunta tulisi olemaan vain neuvotteleva elin, mutta virkaehtosopimus tulisi alistaa eduskunnan lopullisesti päätettäväksi. Eduskunnan palkkavaltuuskunnan tehtävän ja aseman tällaisesta muuttamisesta aiheutuisi myös muutos valtiopäiväjärjestyksen 82 a §:n 6 momenttiin, jota aloitteessa onkin ehdotettu vastaavasti muutettavaksi.

Edelleen aloitteessa lausutaan, että valtion virkaehtosopimuslaissa on virkamiehille myönnetty lakko-oikeus, mutta muihin työtaistelutoimenpiteisiin heillä ei ole oikeutta ja lakko-oikeuttakin on rajoitettu kieltämällä muun muassa myötätuntolakot. Kun tällaiset rajoitukset työtaistelutoimenpiteiden osalta eivät ole tarpeellisia, on aloitteessa ehdotettu tehtäväksi niiden poistamista tarkoittavat muutokset valtion virkaehtosopimuslakiin, lähinnä sen 8 §:ään. Koska aloitteen mukaan ei voida pitää hyväksyttävänä sitä, että yksityinen virkamies voitaisiin määrätä maksamaan ns. hyvityssakkoa, ehdotetaan siinä sakon enimmäismäärää koskevan säännöksen poistamista valtion virkaehtosopimuslain 19 §:n 4, oikeastaan sen 3 momentista.

Aloitteessa on lausuttu olevan mahdollista valtion virkaehtosopimuslakiin sisältyviä niin sanottuja yhteiskunnalle vaarallisia työtaistelutoimenpiteitä koskevia säännöksiä hyväksi käyttäen mitätöidä lähes kaikki virkamiesten aikomat tai aloittamat lakot, koska virkariitalautakunta voi enemmistöpäätöksellään julistaa minkä tahansa työtaistelun yhteiskunnalle vaaralliseksi. Aloitteen mukaan onkin oletettava, että virkariitalautakunta tulee työtaistelukysymyksissä tekemään luokkapäätöksiä. Aloitteessa on mainituin perustein ehdotettu kumottaviksi valtion virkaehtosopimuslain 12—18 §:t, jotka sisältävät säännökset virkariitalautakunnan toiminnasta ja kokoonpanosta.

Edelleen aloitteessa ehdotetaan kumottavaksi valtion virkaehtosopimuslain 10 §:n 3 momentti, johon sisältyy säännös siitä, että virkamiesyhdistys ei saa tukea tai avustaa kiellettyjä työtaistelutoimenpiteitä eikä muullakaan tavalla myötävaikuttaa sellaisiin toimenpiteisiin, vaan on velvollinen pyrkimään niiden lopettamiseen. Ehdotettaessa edellä selostetuilla perusteilla puheena olevan lain 8 §:n muuttamista on aloitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen tämä pykälä laadittu niin, että siihen ei tulisi sisältyämään siinä nykyisin olevaa, lakon määritelmään liittyvää säännöstä lakon tarkoituksesta.

Aloitteeseen sisältyvät lakiehdotukset tarkastettuaan perustuslakivaliokunta toteaa, että ennen valtion virkaehtosopimuslainsäädännön voi-

maansaattamista noudatettavana olleen valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun, alkuaan määräaikaisena säädetyn, mutta sittemmin määräajoin uudistetun lain mukaan päätäntävalta valtion virkamesten palkkauksen tarkistamisesta oli uskottu valtioneuvostolle. Kun virkaehtosopimuslainsäädäntöä annettaessa lisättiin hallitusmuodon 65 §:ään uusi 3 momentti, jolla annettiin eduskunnan palkkavaltuuskunnalle oikeus eduskunnan puolesta hyväksyä virkaehtosopimus, merkitsi tämä valtion virkamiesten palkkauskysymyksissä tehtävien ratkaisujen osalta päätäntävallan siirtämistä takaisin eduskunnan piiriin. Puheena olevan lainsäädännön lyhyenä voimassaoloaikana saadut kokemukset eivät perustuslakivaliokunnan saamien selvitysten mukaan ole antaneet aihetta ratkaisuvallan siirtämiseen näissä kysymyksissä eduskunnalle siten kuin aloitteessa tarkoitetaan. On syytä myös ottaa huomioon, että voimassa olevan lain mukaan eduskunnan palkkavaltuuskunnalla on oikeus alistaa virkaehtosopimusasiassa tekemänsä päätös eduskunnan vahvistettavaksi.

Edelleen perustuslakivaliokunta katsoo, että valtion virkaehtosopimuslaissa ei ole rajoitettu lakko-oikeutta kieltämällä myötätuntolakot, joten tarvetta säännösten tarkistamiseen siinä kohdin ei näytä olevan. Yksityiselle virkamiehelle virkaehtosopimuksen määräysten rikkomisen johdosta seuraamukseksi säädettyä hyvityssakkoa koskevan säännöksen kumoamista tarkoittavan ehdotuksen osalta perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että valtion virkaehtosopimuslain 19 §:n 1 momentin mukaan työtuomioistuin voi tuomita jokaisen virkaehtosopimukseen sidotun, joka tietensä rikkoo sopimuksen määräyksiä, maksamaan hyvityssakon. Kun virkaehtosopimukseen sidottuja lain 5 §:n 1 momentin 4) kohdan mukaan ovat ne virkamiehet, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun yhdistyksen jäseniä, on yksityisen virkamiehen osalta hyvityssakkoon tuomitsemista koskeva perussäännös lain edellä mainitussa 19 §:n 1 momentissa. Jos tämän pykälän 3 momentissa oleva säännös yksityiselle virkamiehelle tuomittavan sakon enimmäismäärästä poistettaisiin laista, jäisi työtuomioistuimelle valta tuomita yksityinen virkamies kuinka suureen hyvityssakkoon tahansa. Sikäli kuin lakia halutaan muuttaa niin, että yksityistä virkamiestä ei voitaisi tuomita hyvityssakkoon, olisi myös puheena olevaa 19 §:n 1 momenttia siltä osin muutettava. Perustuslakivaliokunta kuitenkin katsoo, että riittäviä perusteita tällaiseen lainmuutokseen ei näytä olevan.

Mitä tulee yhteiskunnalle vaarallisia työtaisteluja koskeviin säännöksiin valtion virkaehtosopimuslain 12—18 §:ssä valiokunta pitää niitä tarpeellisina ja katsoo, ettei ole esitetty riittäviä syitä niiden kumoamiseen. Virkariitalautakuntaan kuuluu puheena olevan lain 13 §:n 1 momentin mukaan kuusi jäsentä, joista kolme määrätään valtion neuvotteluviranomaisten esityksestä ja kolme virkamiesyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen esityksestä. Lain 15 §:n mukaan virkariitalautakunta on päätösvaltainen vain täysilukuisena ja sen päätökseksi työtaistelun vaarallisuutta yhteiskunnalle koskevassa asiassa tulee enemmistön mielipide. Siten lautakunta voi päätöksessään katsoa työtaistelutoimenpiteen yhteiskunnalle vaaralliseksi vain edellytyksin, että ainakin yksi virkamiesjärjestöjen edustaja on päätöstä tehtäessä ollut tällä kannalla. Näin ollen ei ole mahdollista näissä kysymyksissä tehdä sellaista päätöstä, jota kaikki virkamiesjärjestöjen edustajat vastustavat. Valiokunnan käsityksen mukaan nämä päätöksentekemistä koskevat säännökset turvaavat sen, että virkariitalautakunnassa tehtävät päätökset perustuvat asiallisiin syihin.

Edellä lausutun lisäksi perustuslakivaliokunta vielä toteaa, että eduskunta on, hyväksyessään 13 päivänä lokakuuta 1970 hallituksen esityksen laiksi valtion virkaehtosopimuksista samalla lausunut edellyttävänsä, että hallitus seuraa tarkoin niitä rajoittavia vaikutuksia, joita lain soveltamisella on toisaalta viran- ja toimenhaltijain sekä valtion työntekijäin työtaisteluoikeuksiin ja toisaalta eduskunnan päätäntävaltaan, ja antaa eduskunnalle mahdolliset tarvittavat muutosesitykset.

Esitetyillä perusteilla ja ottamalla lisäksi huomioon, että eduskunta on hyväksynyt aloitteessa muutettavaksi ehdotetut lait niin äskettäin kuin 13 päivänä lokakuuta 1970, jolloin eduskunnalla on ollut tilaisuus määritellä kantansa myös aloitteessa tarkoitettuihin yksityiskohtiin, ja ettei lakien hyväksimisen jälkeen ole tullut esiin sellaisia uusia seikkoja, joiden johdosta niitä olisi aloitteessa ehdotetuin tavoin muutettava, perustuslakivaliokunta on päätynyt siihen käsitykseen, että puheena olevat lakiehdotukset olisi hylättävä. Mikäli kuitenkin päätettäisiin hyväksyä nämä lakiehdotukset, jotka siinä tapauksessa on käsiteltävä johto-

lauseittensa edellyttämällä tavalla, olisi niitä edellä jo mainittujen yksityiskohtien lisäksi eräiltä osin vielä tarkistettava. Ensinnäkin ehdotukseen laiksi hallitusmuodon 65 §:n muuttamisesta olisi valiokunnan käsityksen mukaan lakiehdotuksen toisen lauseen loppuun sanojen saattaa ja Eduskunnan väliin lisättävä sana *sopimusehdotus,* joka tekisi lauseen tarkoitustaan vastaavaksi. Valtion virkaehtosopimuslain muuttamista tarkoittavan lakiehdotuksen johtolauseessa oleva maininta lain 19 §:n 4 momentin muuttamisesta olisi korjattava koskemaan 19 §:n 3 momenttia, niin kuin tarkoitus selvästi on.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että ed. Liedeksen ym. lakialoitteeseen n:o 72 sisältyvät kaikki lakiehdotukset olisi hylättävä.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Juuso Häikiö

Antti Okko.

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä
1 päivänä huhtikuuta 1971.
Lausunto n:o 3.

Perustuslakivaliokunnalle.

Perustuslakivaliokunta on 16 päivänä maaliskuuta 1971 päivätyssä kirjeessään pyytänyt, eduskunnan päätöksen mukaisesti, lakivaliokunnan lausuntoa ed. Aron ym. lakialoitteesta n:o 30, joka sisältää ehdotukset laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Käsiteltyään asian lakivaliokunta, jossa ovat olleet asiantuntijoina kuultavina holhouslainsäädännön uudistamiskomitean puheenjohtaja oikeusneuvos Åke Kuhlefelt ja oikeusministeriön lainsäädäntöosaston osastopäällikkö Kai Korte, esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Lakialoitteen tarkoituksena on alentaa vaalioikeusikärajaa valtiollisissa vaaleissa sekä täysi-ikäisyysrajaa nykyisestä kahdestakymmenestä vuodesta kahdeksaantoista vuoteen. Sitä vastoin äänioikeusikärajaan kunnallisvaaleissa ei aloitteen mukaan tässä yhteydessä puututtaisi.

Vastauksessaan hallituksen esitykseen n:o 23 (1969 vp.) valtiopäiväjärjestyksessä olevaa vaalioikeusikärajaa ja holhouslain täysi-ikäisyysrajaa koskevien sekä eräiden niihin liittyvien säännösten muuttamisesta 13 päivältä toukokuuta 1969 eduskunta on, hyväksyessään esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, edellyttänyt, että hallitus kiireellisesti tutkituttaa täysivaltaisuus- sekä erityisesti valtiollisen äänioikeusikärajan alentamisen mahdollisuuden sekä antaa sitä koskevan esityksen eduskunnalle. Valiokunnan saaman ilmoituksen mukaan oikeusministeriössä on viimeisteltävänä luonnos hallituksen esitykseksi, joka sisältää ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta mm. siten, että vaalioikeusikäraja valtiollisissa vaaleissa ja äänioikeusikäraja kunnallisvaaleissa alenisi kahdeksaantoista vuoteen. Sitä vastoin esitykseen ei sisältyisi ehdotusta täysi-ikäisyys- eikä vaalikelpoisuusikärajan alentamisesta. Sanottu esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vielä kuluvan kevätistuntokauden aikana.

Valiokunnan mielestä vaali- ja äänioikeusikärajan ei tarvitse olla sama kuin yksityisoikeudellinen täysivaltaisuusikäraja, vaikka niin on usein aikaisemmin katsottu. Sanotut ikärajat määräytyvät erilaisten perusteiden mukaan. Holhouslain mukaisella yksityisoikeudellista vajaavaltaisuutta koskevalla säännöstöllä pyritään lähinnä suojaamaan alaikäistä hänelle epäedullisilta useimmiten varallisuusoikeudellisilta oikeustoimilta. Vajaavaltaisuuden ei siten tarvitse olla ratkaiseva peruste harkittaessa, pystyykö kansalainen muodostamaan mielipiteensä yhteiskunnallisista ja poliittisista kysymyksistä, mitä taas on pidettävä vaali- ja äänioikeuden myöntämisen tärkeimpänä edellytyksenä. Kun vaali- ja äänioikeusikäraja voidaan määrätä täysi-ikäisyysrajaa alemmaksi, ei valiokunnan mielestä ole estettä käsitellä noita kysymyksiä erillisinä.

Valiokunta yhtyy lakialoitteen perusteluissa mainittujen seikkojen, nuorison nykyisen kehittyneisyyden ja yhteiskunnallisen tietämyksen lisääntymisen, johdosta siihen, että vaalioikeusikärajaa valtiollisissa vaaleissa voidaan alentaa. Kunnallista äänioikeusikärajaa, joka nykyään on sama kuin valtiollisissa vaaleissa, olisi tarkoituksenmukaista samassa yhteydessä vastaavasti alentaa. Valiokunnan tiedossa ei myöskään ole sellaisia yhteispohjoismaisia suosituksia tai lainsäädäntöhankkeita, jotka estäisivät Suomen erikseen toteuttamasta vaali- ja äänioikeusikärajan alentamista. Koska kuitenkaan lakialoitteessa ei ole ehdotettu kunnallisen äänioikeusikärajan alentamista ja lisäksi vaalioikeusikärajan alentaminen valtiollisissa vaaleissa edellyttäisi kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 13 ja 14 §:n, eikä aloitteeseen sisältyvässä lakiehdotuksessa mainitun 11 §:n muuttamista, olisi vaali- ja äänioikeusikärajan alentaminen toteutettava odotettavissa olevan hallituksen esityksen eikä lakialoitteen pohjalta.

Täysi-ikäisyysraja on nykyään kaikissa viidessä pohjoismaassa sama eli kaksikymmentä vuotta. Vaikka vaali- ja äänioikeusikärajan alentaminen on katsottu kansalliseksi kysymykseksi, on pidetty tärkeänä, ettei saavutettua yhdenmukaisuutta täysi-ikäisyysrajan osalta vaarannettaisi. Muissa pohjoismaissa ei tällä hetkellä ole pidetty ajankohtaisena tämän rajan alentamista, vaan asiaa tutkitaan edelleen yhteispohjoismaisen lakiyhteistyön puitteissa sekä laajemmassakin yhteydessä Euroopan neuvoston toimesta asetetussa täysi-ikäisyysrajaa käsittelevässä komiteassa, johon Suomikin tarkkailijana osallistuu. Kun täysi-ikäisyysrajan erilaisuudesta eri valtioissa saattaa, varsinkin milloin valtioiden välillä on vilkas vuorovaikutus, aiheutua vaikeita ristiriitatilanteita ja oikeuden menetyksiä, valiokunta pitää tärkeänä, että mahdollinen sanotun ikärajan alentaminen tapahtuu yhteisymmärryksessä muiden pohjoismaiden kanssa. Lakialoitteessa täysi-ikäisyysrajan aiheuttamat lainmuutokset on rajoitettu aivan välttämättömimpään ja voidaan perustellusti epäillä, onko rajanveto aloitteeseen otettujen ja muiden tarkistusta kaipaavien lainkohtien välillä suoritettu tarkoituksenmukaisella tavalla. Näyttääkin siltä, että lainsäädännössämme olevat muutkin tiettyä ikää edellyttävät säännökset, joihin täysi-ikäisyysraja on ainakin välillisesti vaikuttanut, olisi tutkittava ja tarkistettava lakialoitteessa tarkoitetun täysi-ikäisyysrajan mahdollisen alentamisen yhteydessä. Tähän on erityistä syytä senkin vuoksi, että lakialoitteeseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksyminen merkitsisi lyhyen ajan kuluessa huomattavaa muutosta täysi-ikäisyysrajaan. Täysi-ikäisyysrajan alentamisen toteuttamisesta vain ehdotettujen säännösten puitteissa saattaa siis aiheutua ristiriitatilanteita Suomen kansallisessa lainsäädännössäkin. Mainituin perustein valiokunta päätyy ehdottamaan, ettei sitä olisi tässä vaiheessa toteutettava.

Vaalikelpoisuusikärajan osalta valiokunta yhtyy siihen lakialoitteen perusteluista ilmenevään kannanottoon, että sen tulee vastata täysi-ikäisyysrajaa.

Päätyessään edellä mainituista syistä ehdottamaan lakialoitteeseen sisältyvien lakiehdotusten hylkäämistä valiokunta ei ole katsonut aiheelliseksi tarkemmin puuttua lakiehdotusten muodolliseen puoleen etenkin, kun kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamista koskevassa ehdotuksessa oleva virheellisyys estänee vaalioikeusikärajaa koskevan asian käsittelyn lakialoitteen pohjalta. Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että holhouslain ja perintökaaren muuttamista koskevien lakiehdotusten johtolauseita olisi joka tapauksessa täydennettävä.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että edellä mainittuun lakialoitteeseen n:o 30 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lakivaliokunnan puolesta:

Georg C. Ehrnrooth.

Erik Svinhufvud.

EDUSKUNNAN
LAKI- JA TALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä,
6 päivänä toukokuuta 1971.
Lausunto n:o 1.

Perustuslakivaliokunnalle.

Perustuslakivaliokunta on kirjeessään 16 päivänä maaliskuuta 1971 eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt laki- ja talousvaliokunnan lausuntoa ed. Silanderin ym. lakialoitteesta n:o 29, joka sisältää ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen, kunnallislain, kunnallisvaalilain ja kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijana oikeusministeriön lainsäädäntöosaston osastopäällikköä, hallitusneuvos Kai Kortetta valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Lakialoitteen tarkoituksena on alentaa vaalioikeusikäraja valtiollisissa vaaleissa ja äänioikeusikäraja kunnallisvaalissa nykyisestä kahdestakymmenestä vuodesta kahdeksaksitoista vuodeksi, minkä vuoksi aloitteessa ehdotetaan valtiopäiväjärjestyksen 6 §:n ja kunnallislain 15 §:n muuttamista sekä niistä johtuvia muutoksia kansanedustajain vaaleista annettuun lakiin ja kunnallisvalilakiin.

Valiokunnalle on ilmoitettu, että hallitus antaa lähiaikoina eduskunnalle esityksen, jossa vaalioikeusikäraja valtiollisissa vaaleissa ja äänioikeusikäraja kunnallisvaalissa ehdotetaan alennettavaksi kahdeksaksitoista vuodeksi, kuitenkin niin, että vaalikelpoisuusikäraja säilyisi nykyisenä. Kun puheena olevassa lakialoitteessa ei ole ehdotettu valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n ja kunnallislain 16 §:n muuttamista, merkitsisi aloitteeseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksyminen sitä, että myös vaalikelpoisuusikäraja alenisi kahdeksaksitoista vuodeksi. Tämän vuoksi valiokunta ei katso voivansa puoltaa aloitteeseen sisältyviä lakiehdotuksia.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että puheena olevaan lakialoitteeseen n:o 29 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Laki- ja talousvaliokunnan puolesta:

Mikko Kaarna

Aapo Lehtovirta.

EDUSKUNNAN
SOSIAALIVALIOKUNTA

Helsingissä,
27 päivänä huhtikuuta 1971.
Lausunto n:o 2.

Perustuslakivaliokunnalle.

Perustuslakivaliokunta on kirjeellään 16 päivältä maaliskuuta 1971 pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaalivaliokunnan lausuntoa ed. Aron ym. lakialoitteesta n:o 30, joka sisältää ehdotukset laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Kai Kortetta oikeusministeriöstä, nuorempaa hallitussihteeriä Leo Lähdevuorta sosiaali- ja terveysministeriöstä, pääjohtaja Alli Lahtista sosiaalihallituksesta, toimistopäällikkö Lauri Häyhää kansaneläkelaitoksesta sekä varatuomari Kaarina Heinosta ja sosiaalilääkäri Sirkka Syvännettä Helsingin kaupungin lastensuojeluvirastosta valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Lakialoitteen tarkoituksena on alentaa vaalioikeusikäraja valtiollisissa vaaleissa ja täysi-ikäisyysraja nykyisestä kahdestakymmenestä vuodesta kahdeksaantoista vuoteen. Lakialoitteeseen sisältyy ehdotukset valtiopäiväjärjestyksen ja kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta sekä täysi-ikäisyysrajan alentamista tarkoittavien muutosten tekemistä eräisiin muihin lakeihin koskevat lakiehdotukset.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikeusministeriössä on valmisteilla luonnos hallituksen esitykseksi, joka sisältäisi lakiehdotukset valtiopäiväjärjestyksen sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta siten, että vaalioikeusikäraja valtiollisissa vaaleissa ja äänioikeusikäraja kunnallisvaaleissa alenisi kahdeksaantoista vuoteen. Esitysluonnosta valmisteltaessa on lähdetty siltä pohjalta, että vaalikelpoisuusikäraja ja täysi-ikäisyysraja säilyisivät nykyisellään.

Lakialoitteessa on katsottu, että vaali- ja äänioikeusikärajan tulisi olla sama kuin yksityisoikeudellinen täysivaltaisuusikäraja. Valiokunnan käsityksen mukaan tämä ei ole kuitenkaan välttämätöntä. Ikärajojen alentaminen laajentaa kysymyksessä olevien nuorten toimintamahdollisuuksia ja valtuuksia, mutta samalla se poistaa sitä suojaa, joka lainsäädännössä esim. holhouslainsäädännössä ja sosiaalisen lainsäädännön alueella on haluttu antaa nuorille. Näin ollen kysymyksessä olevia ikäraroja ei ole niiden erilaiset tarkoitukset huomioon ottaen syytä pyrkiä käsittelemään yhtenä kokonaisuutena.

Täysi-ikäisyysrajan alentamiseen liittyviä kysymyksiä on käsitelty pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön puitteissa. Täysi-ikäisyysraja onkin kaikissa pohjoismaissa nykyään sama eli kaksikymmentä vuotta. Tällä seikalla on pohjoismaisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääntyessä huomattava merkitys. Näin ollen valiokunnan mielestä meillä ei ole syytä yksipuolisesti pyrkiä alentamaan täysi-ikäisyysrajaa, vaan täysi-ikäisyysrajan mahdolliseen alentamiseen liittyviä kysymyksiä tulisi edelleen harkita yhteistyössä muiden pohjoismaiden kanssa.

Täysi-ikäisyysraja alennettiin vuonna 1969 kahteenkymmeneen vuoteen, joten sen edelleen alentaminen kahdeksaantoista vuoteen merkitsisi verrattain huomattavaa muutosta lyhyen ajan sisällä ja se edellyttäisi valiokunnan käsityksen mukaan asian perusteellisempaa valmistelua. Sosiaalilainsäädännön alalla muutos vaikuttaisi keskeisesti nykyisen lastensuojelulain täytäntöönpanoon ja soveltamiseen suhteessa eräisiin muihin lakeihin kuten irtolaislakiin ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annettuun lakiin. Lastensuojelulaissa mainittujen ikärajojen alentamisen vuoksi olisi tarkistettava myös edellä mainittuja lakeja sekä pyrittävä löytämään nykyistä lastensuojelulakia korvaavia keinoja 18—20 vuotiaiden nuorten tukemiseksi. Koska lastensuojelulainsäädäntö samoin kuin holhouslainsäädäntö on parhaillaan uudistustyön alaisena, sopisi kysymys ikärajojen alentamisesta näiden lakien osalta ehkä parhaiten siinä yhteydessä käsiteltäväksi.

Edellä mainituista syistä valiokunta on päätynyt ehdottamaan lakialoitteeseen sisältyvien lakiehdotusten hylkäämistä. Tämän vuoksi valiokunta ei ole pitänyt tarpeellisena puuttua

lähemmin lakiehdotusten yksityiskohtiin. Todettakoon kuitenkin lakialoitteeseen sisältyvän huoltoapulain muuttamista koskevan ehdotuksen osalta, että siinä mainitut 4 ja 30 pykälät eivät ole enää nykyisin voimassa. Lailla huoltoapulain muuttamisesta (275/70) on huoltoapulain 4 § kumottu ja 30 § korvattu uudella säännöksellä. Lakialoitteeseen sisältyvä sairausvakuutuslain 1 §:n 2 momentti on myös muutettu lailla sairausvakuutuslain muuttamisesta (499/70) ja samalla pykälään on lisätty uusi 3 momentti, joka myös tulisi täysi-ikäisyysrajan alentamisen yhteydessä muutettavaksi.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että edellä mainittuun lakialoitteeseen n:o 30 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Sosiaalivaliokunnan puolesta:

Sulo Hostila

Seppo Mikkola

EDUSKUNNAN
PUOLUSTUSASIAINVALIOKUNTA

Helsingissä,
22 päivänä lokakuuta 1970.
Lausunto n:o 1.

Perustuslakivaliokunnalle.

Perustuslakivaliokunta on 30 päivänä syyskuuta 1970 lähettämässään kirjeessä pyytänyt puolustusasiainvaliokuntaa antamaan lausuntonsa ed. Rekosen ym. lakialoitteesta n:o 10, joka sisältää ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta. Kuultuaan asian johdosta hallitussihteeri T. Siivosta puolustusministeriöstä ja everstiluutnantti E. Metsälampea pääesikunnasta puolustusasiainvaliokunta esittää seuraavaa.

Valiokunnan enemmistön käsityksen mukaan kansanedustajaa ei asevelvollisuuden suorittamisen osalta voida asettaa muihin kansalaisiin nähden poikkeukselliseen asemaan.

Kansanedustajan tehtävän kannalta on myös arveluttavaa asettua puoltamaan työpalvelua asevelvollisuuden suorittamisen korvikkeena eri ehdoin kuin mitä muiden osalta on säädetty. Asiassa saadun selvityksen mukaan tähän ei asevelvollisuuslain työpalvelua koskevien säännösten perusteella ole edes käytännöllisiä edellytyksiä. Puolustusasiainvaliokunta ilmoittaa näin ollen lausuntonaan, että se ei katso mahdolliseksi hyväksyä lakialoitteessa ehdotettua järjestelyä asevelvollisuuden suorittamisessa edustajantoimen kestäessä.

Puolustusasiainvaliokunta toteaa kuitenkin, että lainsäädäntö asevelvollisuuden suorittamisen osalta, sikäli kuin on kysymys kansanedustajasta, on nykyisin puutteellinen, osin ristiriitainenkin varsinkin tarkasteltaessa kansanedustajan asemaa asevelvollisuuden suorittamisessa vakinaisessa väessä taikka aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä, ja kaipaisi näin ollen tarkistamista. Valiokunnan mielestä saattaisi olla aiheellista tämän kysymyksen laajempikin selvittäminen, koska asialla näyttää olevan vaalilain uudistamisen seurauksena myös käytännöllistä merkitystä. Tämän tarkistuksen yhteydessä tulisi tutkia, olisiko kansanedustajan asevelvollisuutta koskevat erikoissäännökset sisällytettävä yhtenä kokonaisuutena valtiopäiväjärjestykseen, johon ne luonteensa puolesta lähinnä kuuluisivat, vai olisiko asia järjestettävä asevelvollisuuslain lykkäyssäännöstöä tarkoituksenmukaisella tavalla muuttamalla. Samassa yhteydessä voitaisiin myös selvittää mahdollisuudet kansanedustajan varamiesjärjestelmän käytäntöön ottamisesta sen tapauksen varalta, että kansanedustaja edustajatoimensa aikana suorittaa asevelvollisuuttaan vakinaisessa väessä taikka aseettomana tai siviilipalvelusmiehenä. Varamiesjärjestelmällä on puheena olevissa tapauksissa nyttemmin merkitystä sikäli, että äänioikeusikärajan alentuessa saattavat yhä useammat edustajiksi valituista olla asevelvollisuutensa suorittamattomia. Varamiesjärjestelmän puute voi jopa johtaa siihen, että palvelusvelvollisuuden täyttäminen aiheuttaa melko pitkäaikaisia muutoksia eduskunnan parlamentaarisissa voimasuhteissa. Kun valtioneuvosto on äskettäin asettanut komitean tarkistamaan hallitusmuotoa, valtiopäiväjärjestystä ja muita perustuslakeja, otettaneen myös kansanedustajan asevelvollisuuden suorittamista koskevat kysymykset kokonaisuutena mainitun komitean käsiteltäviksi.

Edellä olevan nojalla puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että ed. Rekosen ym. lakialoitteeseen n:o 10 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Puolustusasiainvaliokunnan puolesta:

Seppo Westerlund.

Tauno Jokinen.

Suomen Eduskunnan päätös,

joka tehtiin vuoden 1971 varsinaisilla valtiopäivillä Helsingissä

14 päivänä tammikuuta 1972.

Me, Suomen Eduskunta ja Suomen kansan Edustajat, jotka nyt olemme varsinaisille valtiopäiville kokoontuneina olleet, teemme tiettäväksi, että sitten kun Eduskunta oli vuoden 1970 valtiopäivillä valtiopäiväjärjestyksen 19 §:n nojalla päättänyt, että Eduskunta kokoontuu vuoden 1971 varsinaisille valtiopäiville 2 päivänä helmikuuta 1971, Me olemme mainittuna päivänä täällä Helsingissä kokoontuneet.

Toimemme olemme aloittaneet anoen ja rukoillen Kaikkivaltiaalta siunausta työllemme, ja saatuamme valtiopäivien kestäessä tiedoksi erinäisiä esityksiä, ehdotuksia ja kertomuksia, jotka Hallitus on Meille esittänyt, sekä käyttäen perustuslakien mukaan Eduskunnalle tulevaa aloiteoikeutta, Me olemme tehneet seuraavat päätökset.

Kevätistuntokausi.

Hallituksen esitykset.

1 §.

Hallituksen esitys n:o 11 (1970 Vp.) laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, minkä lisäksi sanotuilla valtiopäivillä on tehty lakialoite laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1971 hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt lain irtolaislain muuttamisesta, lain huoltoapulain 55 §:n 4 momentin kumoamisesta, lain sukupuolitautilain 15 §:n kumoamisesta ja lain rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 luvun 5 §:n muuttamisesta.

Hyväksyessään lain irtolaislain muuttamisesta Eduskunta on edellyttänyt, että työlaitosten ohjesäännöt kiireellisesti uusitaan.

Eduskunta on myös edellyttänyt, että kiireellisesti selvitetään mahdollisuudet irtolaishuollon järjestämiseksi nykyaikaisen sosiaalihuollon periaatteiden mukaiseksi. Eduskunnan mielestä olisi myös tutkittava mahdollisuuksia erityisosastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen tarkoitettujen varojen käyttämisestä esim. päihtyneiden käsittelyn selvittelytoimikunnan mietinnössä (komiteanmietintö 1969: B 85) ehdotettujen selviämisasemien perustamiseen.

2 §.

Hallituksn esitys n:o 25 (1970 Vp.) laiksi lihantarkastuslain muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lain Eduskunta on lausunut pitävänsä tärkeänä, että Hallitus kiirehtii maa- ja metsätalousministeriössä valmisteltavana olevan lihantarkastuslainsäädännön tarkistamista koskevan työn valmistumista ja odottaa Hallituksen ryhtyvän muihinkin tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin puheena olevan lainsäädännön täydentämistä tarkoittavan esityksen antamiseksi Eduskunnan käsiteltäväksi.

3 §.

Hallituksen esitys n:o 95 (1970 Vp.) laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

4 §.

Hallituksen esitys n:o 100 (1970 Vp.) radiovastuulaiksi ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta. Eduskunta on 2 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lait.

Hyväksyessään lakiehdotukset Eduskunta on ilmoittanut odottavansa, että Hallitus viipymättä antaa valmisteilla olevan radiolakiehdotuksen Eduskunnan käsiteltäväksi, jotta yleisradiotoimintaan liittyvät, käytännön kannalta merkittävät vastuu- ja oikeusturvakysymykset saataisiin lainsäädäntöteitse järjestetyiksi.

5 §.

Hallituksen esitys n:o 112 (1970 Vp.) laiksi ilmailulain muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt antaa suostumuksensa Suomen liittymiseen Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun yleissopimukseen rikoksista ja eräistä muista teoista ilma-aluksessa.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain ilmailulain muuttamisesta.

6 §.

Hallituksen esitys n:o 119 (1970 Vp.) kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta ja valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin lain leimaverolain muuttamisesta.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, että myös niissä tuomiokunnissa, joissa on entisin palkkaeduin nimitetyt viranhaltijat, siirtyttäisiin kokonaispalkkaukseen ja että myös raastuvanoikeuksien kohdalta, joiden valtiollistaminen on suunnitteilla, toteutetaan vastaava uudistus.

Eduskunta on lausunut myös edellyttävänsä, että virkasivutulojärjestelmästä luopuminen toteutetaan niin, ettei siitä aiheudu haittaa oikeudenkäytölle, vaaraa yksityisen kansalaisen oikeusturvalle eikä kustannusten nousua oikeutta hakeville. Eduskunta on lopuksi edellyttänyt, että Hallitus kiireellisesti selvityttää, miten nuorten lakimiesten jatkokoulutus olisi järjestettävä.

7 §.

Hallituksen esitys n:o 125 (1970 Vp.) laiksi kaavoitusalueiden jakolain sekä yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 1971 hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen hyväksynyt lain kaavoitusalueiden jakolain muuttamisesta.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ensi tilassa antaa Eduskunnalle esityksen yksityisistä teistä annetun lain tarkistamisesta.

8 §.

Hallituksen esitys n:o 126 (1970 Vp.) laiksi maankäyttölain muuttamisesta, minkä lisäksi samoilla valtiopäivillä on tehty lakialoite, joka sisältää ehdotuksen laiksi maankäyttölain muuttamisesta. Eduskunta on 12 päivänä maliskuuta 1971 Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt lain maankäyttölain muuttamisesta.

9 §.

Hallituksen esitys n:o 143 (1970 Vp.) laiksi yhteismetsäosuuksien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta. Eduskunta on 20 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lait, niistä ensimmäisen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen.

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen, että Hallitus selvityttäisi, millä tavoin voitaisiin järjestää mahdollisuus yhteisöjen omistamiin tiloihin kuuluvien yhteismetsäosuuksien siirtymiseen yhteismetsän osakaskunnalle ja vastaisuu-

dessa estää yhteismetsäosuuksien kuuluminen tällaisiin tiloihin, ja antaisi asiasta, mikäli selvitys antaa siihen aihetta, esityksen Eduskunnalle.

10 §.

Hallituksen esitys n:o 153 (1970 Vp.) Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1970 Suomen ja Portugalin välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

11 §.

Hallituksen esitys n:o 163 (1970 Vp.) kasvatusneuvolalaiksi. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

Lähtiessään siitä, että kasvatusneuvolassa työskentelevän lääkärin kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella, Eduskunta on edellyttänyt, että lastenpsykiatrin ohella kasvatusneuvolan lääkäriksi hyväksyttävien pätevyysvaatimukset määrätään alusta alkaen riittävän tiukoiksi ja että niitä tiukennetaan sitä mukaa kuin se käytännössä on mahdollista pitäen päämääränä sitä, että lastenpsykiatrin pätevyys määrätään, mahdollisuuksien siihen auettua, kasvatusneuvolalääkärin ainoaksi hyväksyttäväksi kelpoisuusehdoksi.

12 §.

Hallituksen esitys n:o 166 (1970 Vp.) Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Tanskan kanssa noottivaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Tanskan Kuningaskunnan välisen tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttuvan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Tanskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

13 §.

Hallituksen esitys n:o 167 (1970 Vp.) Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämnseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopi-

muksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Espanjan kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen Tasavallan ja Espanjan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määärykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Espanjan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

14 §.

Hallituksen esitys n:o 175 (1970 Vp.) Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt hyväksyä Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1970 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

15 §.

Hallituksen esitys n:o 176 (1970 Vp.) laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen, että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, voidaanko nykyisestä erillisestä rikoksentekijän eristämisjärjestelmästä luopua esim. pitkäaikaisia vapausrangaistuksia käyttämällä tai hoitomahdollisuuksia järjestämällä, sekä eristämisjärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistamiseksi kokonaisuudessaan.

16 §.

Hallituksen esitys n:o 177 (1970 Vp.) laiksi shekkilain 54 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

17 §.

Hallituksen esitys n:o 178 (1970 Vp.) laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 2 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

18 §.

Hallituksen esitys n:o 179 (1970 Vp.) laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain valtion eläkelain muuttamisesta, lain valtion perhe-eläkelain muuttamisesta, lain valtion eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta, lain valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta, lain kansanedustajain eläkelain muuttamisesta, lain kansanedustajain perhe-eläkelain muuttamisesta ja lain ennakkotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

19 §.

Hallituksen esitys n:o 182 (1970 Vp.) Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudellaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäin ryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevasta suosituksesta. Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1971 päättänyt että käsiteltävänä oleva suositus ei anna aihetta Eduskunnan taholta toimenpiteisiin.

20 §.

Hallituksen esitys n:o 186 (1970 Vp.) laiksi rintamasotilaseläkkeestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ja Hallituksen esitys n:o 11 laiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain rintamasotilaseläkkeestä, lain kansaneläkelain muuttamisesta ja lain kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

21 §.

Hallituksen esitys n:o 190 (1970 Vp.) Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt hyväksyä Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1970 Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ne määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

22 §.

Hallituksen esitys n:o 191 (1970 Vp.) Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopi-

musta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Israelin hallituksen kanssa noottienvaihdolla tehdyn Suomen tasavallan ja Israelin välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Israelin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

23 §.

Hallituksen esitys n:o 192 (1970 Vp.) laiksi säännöllisen, yleisen väestölaskennan toimittamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

24 §.

Hallituksen esitys n:o 193 (1970 Vp.) laiksi metsästyslain 69 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

Eduskunta on edellyttänyt, että petojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisinä ja, mikäli tulo- ja menoarviossa olevat määrärahat (arviomäärärahoja) osoittautuvat siihen riittämättömiksi, Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin niiden korottamiseksi.

25 §.

Hallituksen esitys n:o 194 (1970 Vp.) laiksi leimaverolain muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

26 §.

Hallituksen esitys n:o 195 (1970 Vp.) laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

27 §.

Hallituksen esitys n:o 196 (1970 Vp.) laiksi tullitariffin muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

28 §.

Hallituksen esitys n:o 198 (1970 Vp.) laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta. Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

Eduskunta on edellyttänyt, että palveluskelpoisuutta koskevien asevelvollisuuslain 13 ja 15 §:n soveltamisesta annettavissa säännöksissä ja ohjeissa kiinnitetään

huomiota päätöksen teon joustavuuteen ja nopeuteen siten, että asevelvollinen viivytyksettä saa ratkaisun asiassaan. Sama koskee 14 §:n lykkäyssäännöksiä. Eduskunta on todennut, että puolustuslaitoksen lääkintähuoltoa on kehitettävä tehokkuuden lisäämiseksi. Eduskunta on edellyttänyt myös, että asevelvollisille annetaan tarvittavaa koulutusta ennen kuin heitä käytetään puolustuslaitoksen ulkopuolisissa tehtävissä ja että 47 §:n johdosta annetaan soveltamissäännökset, joissa määritetään, missä tapauksissa ja miten asevelvollisia ja puolustuslaitoksen muuta henkilöstöä käytetään maanpuolustusta ja sotilaallista koulutusta edistävissä tehtävissä. Samalla on valvottava, ettei puolustuslaitokselle aiheudu sanotunlaisesta toiminnasta ylimääräisiä, kohtuuttomia menoja.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus pyrkii huolehtimaan siitä, että varusmiesten käytöstä varsinaisen koulutuksen ulkopuolella vaarallisiin tehtäviin luovutaan ja että nämä tehtävät hoidetaan erikoiskoulutetun henkilökunnan avulla.

29 §.

Hallituksen esitys n:o 199 (1970 Vp.) laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

30 §.

Hallituksen esitys n:o 1 laiksi peruskoulun luokanopettajien valmistuksesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

31 §.

Hallituksen esitys n:o 2 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon. Eduskunta on 2 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt esityksen.

32 §.

Hallituksen esitys n:o 3 laiksi aluevaihdosta valtion ja Helsingin kaupungin välillä. Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

33 §.

Hallituksen esitys n:o 4 laiksi valtion Porvoon maalaiskunnassa omistamaan sotilasvirkataloon kuuluvan määräalan luovuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

34 §.

Hallituksen esitys n:o 5 Alankomaiden kanssa tehdyn kansainvälisiä maantiekuljetuksia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Suomen Tasavallan halli-

tuksen ja Alankomaiden Kuningaskunnan hallituksen välisen kansainvälisiä maantiekuljetuksia koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Alankomaiden kanssa tehdyn kansainvälisiä maantiekuljetuksia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

35 §.

Hallituksen esitys n:o 6 laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamisesta ulkoasiainhallintoon. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

36 §.

Hallituksen esitys n:o 8 laiksi eräiden pitkäaikaisten sopimusten tarkistamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain eräiden pitkäaikaisten sopimusten tarkistamisesta, lain asuntotuotantolain 15 a §:n saattamisesta uudelleen voimaan, lain vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain 17 §:n 2 momentin saattamisesta uudelleen voimaan ja lain rakennuslain 91 §:n 3 momentin saattamisesta uudelleen voimaan.

Kun se ajankohta, josta alkaen asuntotuotantolain 15 a §:n saattamisesta uudelleen voimaan annettavaa lakia olisi sovellettava, on Eduskunnan mielestä jossakin määrin epäselvä, saattaa olla mahdollista, että joihinkin asuntotuotantolain mukaista lainaa saaneisiin asunto-osakeyhtiöihin ei voida soveltaa lakia eräiden pitkäaikaisten sopimusten tarkistamisesta sen vuoksi, että yhtiön yhtiöjärjestys on tehty ja vahvistettu vasta vakauttamislain voimaantulon jälkeen, ja ettei yhtiöön myöskään voida soveltaa uudelleen voimaan saatettavaa asuntotuotantolain 15 a §:n määräystä rakennuskustannusindeksin huomioon ottamisesta. Koska Eduskunnalla kuitenkaan ei ole mahdollisuuttta tässä yhteydessä tätä kysymystä tutkia, Eduskunta on edellyttänyt, että se Hallituksen toimesta perusteellisesti tutkitaan ja sen jälkeen annetaan Eduskunnalle sellaiset sitykset, joihin tutkimuksen tulos antaa aihetta.

37 §.

Hallituksen esitys n:o 9 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

38 §.

Hallituksen esitys n:o 10 laeiksi kansakoululain 79 §:n, kirjastolain 6 §:n ja yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain kansakoululain 79 §:n

muuttamisesta, lain kirjastolain 6 §:n muuttamisesta ja lain yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.

39 §.

Hallituksen esitys n:o 13 laiksi valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

40 §.

Hallituksen esitys n:o 14 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt lain.

41 §.

Hallituksen esitys n:o 15 laiksi vanadiinituotannon aloittamisen tukemisesta Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiiniesiintymällä. Eduskunta on 20 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

42 §.

Hallituksen esitys n:o 16 laiksi keskussairaaloiden rakentamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

43 §.

Hallituksen esitys n:o 18 laiksi talletusten veronhuojennuslain muuttamisesta. Eduskunta on 20 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain.

44 §.

Hallituksen esitys n:o 19 Suomen Kiinteistöpankki Oy:n, Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisesti ottaman ulkomaisen obligaatiolainan vakuudeksi annettavasta valtion takauksesta. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaa vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Kiinteistöpankki Oy:n, Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisvastuullisesti ottaman, vasta-arvoltaan enintään 80 miljoonan markan määräisen ulkomaisen lainan maksamisen ja sen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

45 §.

Hallituksen esitys n:o 20 laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta. Eduskunta on 1 päivänä kesäkuuta 1971 valtio-

päiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

46 §.

Hallituksen esitys n:o 21 laeiksi valtionrautateiden sekä posti- ja lennätinlaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annettujen lakien muuttamisesta. Eduskunta on 20 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt lain valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain muuttamisesta ja lain posti- ja lennätinlaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain muuttamisesta.

47 §.

Hallituksen esitys n:o 22 ydinaseiden ja muiden joukkotuhoaseiden merenpohjaan tai sen sisustaan asettamisen kieltämiseksi tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi. Eduskunta on 29 päivänä huhtikuuta 1971 päättänyt hyväksyä ydinaseiden ja muiden joukkotuhoaseiden merenpohjaan tai sen sisustaan asettamisen kieltämiseksi tehdyn sopimuksen.

48 §.

Hallituksen esitys n:o 25 Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä tehdyn yhteistyösopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 7 päivänä toukokuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Kööpenhaminassa 13 päivänä helmikuuta 1971 allekirjoitetun Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä tehdyn yhteistyösopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

49 §.

Hallituksen esitys n:o 26 Outokumpu Oy nimisen yhtiön ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Outokumpu Oy nimisen yhtiön ottamien, yhteensä enintään 80 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen maksamisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1972 loppuun saakka.

50 §.

Hallituksen esitys n:o 27 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 11 päivänä toukokuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

51 §.

Hallituksen esitys n:o 28 aluevaihdosta valtion ja Helsingin kaupungin välillä. Eduskunta on 11 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

52 §.

Hallituksen esitys n:o 29 laiksi kansakoululain väliaikaisesta muuttamisesta. Eduskunta on 11 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

53 §.

Hallituksen esitys n:o 30 laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiin annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

54 §.

Hallituksen esitys n:o 31 laiksi patenttilain muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

55 §.

Hallituksen esitys n:o 32 laiksi patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

56 §.

Hallituksen esitys n:o 33 laiksi Suomen valtion Brysselissä omistaman tontin myymisestä. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään valtion Brysselissä omistama tontti.

57 §.

Hallituksen esitys n:o 34 laiksi ulkomaanedustuksessa sekä Suomen kansainvälisessä kehitysyhteistyössä palvelevan henkilökunnan terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

58 §.

Hallituksen esitys n:o 38 nuorista rikoksentekijöistä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

59 §.

Hallituksen esitys n:o 39 laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain 107 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

60 §.

Hallituksen esitys n:o 40 laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 1 päivänä kesäkuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

Hyväksyessään Hallituksen esityksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus kiireellisesti antaa uuden esityksen eduskunnalle, jonka mukaan edustajanpalkkio voidaan selvästi ja yksinkertaisesti määritellä kunakin ajankohtana noudatettavan valtion viran tai toimen haltijain palkkauksen pohjalta.

61 §.

Hallituksen esitys n:o 43 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt esityksen eräin muutoksin ja huomautuksin.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tulee kiinnittämään erityistä huomiota teattereiden saaman valtionavun jälkeenjääneisyyden poistamiseen.

Eduskunta pitää tärkeänä, että myös suurten tuomiokuntien kihlakunnantuomareiksi saadaan muiden kokeneiden lakimiesten ohella myös hovioikeuden jäseniä. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen tutkivan sellaisia palkkajärjestelyjä, joilla edellä mainittu periaate voidaan saavuttaa.

62 §.

Hallituksen esitys n:o 44 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta. Eduskunta on 1 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

63 §.

Hallituksen esitys n:o 45 laiksi maidon ja vehnän markkinoimismaksusta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus niin pian kuin mahdollista antaa Eduskunnalle uuden esityksen, joka tähtää vehnän markkinoimismaksun lieventämiseen, koska nyt voimassa oleva laki ei ole sen enempää oikeudenmukainen kuin tarkoituksenmukainenkaan sen edellyttäessä, että täysi markkinoimismaksu, nimittäin 3 p. kilolta, on välittömästi suoritettava jo silloin kun tapahtuu pienikin 280 miljoonan kilon vahvistetun katon ylitys.

64 §.

Hallituksen esitys n:o 49 pellon käytön rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

65 §.

Hallituksen esitys n:o 50 laiksi väestökirjalain 33 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tarkoin seuraa väestörekisterikeskuksen toimintaa ja huolehtii siitä, että henkikirjoitus vastaisuudessa toimitetaan riittävällä huolellisuudella ja siten, että väestörekisteritiedot ovat luotettavia.

66 §.

Hallituksen esitys n:o 51 Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy nimisen pankin ulkomaisten lainojen valtion takauksista. Eduskunta on 25 päivänä toukokuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n ottamien, vasta-arvoltaan enintään 80 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen maksamisen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

67 §.

Hallituksen esitys n:o 52 Veitsiluoto Osakeyhtiön ulko- ja kotimaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion takauksia Veitsiluoto Osakeyhtiö nimisen yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperituotannon jalostusasteen korottamista sekä mekaanisen puunjalostusteollisuuden kehittämistä varten ottamien yhteensä 50 000 000 markkaan nousevien sekä ulko- että kotimaisten lainojen ja niiden korkojen sekä lainojen hoidosta johtuvien muiden kustannusten maksamisen vakuudeksi, ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen myyntikurssin mukaan, sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

68 §.

Hallituksen esitys n:o 53 laiksi kehitysalueiden tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

69 §.

Hallituksen esitys n:o 55 laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

70 §.

Hallituksen esitys n:o 60 laeiksi kansaneläkelain, työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain, yrittäjien eläkelain, merimieseläkelain ja sairausvakuutuslain sekä eräiden niihin

liittyvien lakien muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain kansaneläkelain muuttamisesta, lain työntekijäin eläkelain muuttamisesta, lain lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta, lain maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta, lain yrittäjien eläkelain muuttamisesta, lain merimieseläkelain muuttamisesta, lain sairausvakuutuslain muuttamisesta, lain kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta, lain perhe-eläkelain 9 §:n muuttamisesta, lain kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamisesta, lain valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain 20 §:n muuttamisesta ja lain työllisyyslain 6 §:n muuttamisesta.

Hyväksyessään lakiesitykset Eduskunta on edellyttänyt, että eläkelainsäädäntöä kehitettäessä Hallitus sopeuttaa erilliset uudistustoimenpiteet eläkepolitiikan yleisiin sosiaalisiin pyrkimyksiin siten, että samalla kun kansaneläkkeiden muodostama peruseläketurva lähenee vähimmäisansioiden antamia kulutusmahdollisuuksia, kansan- ja ansiosuhde-eläkkeiden muodostama kokonaiseläketurva rakentuu eläkkeensaajien tuloeroja kaventavasti niin, että suhtautettuina tuloon eläkkeet tulojen kohotessa asteittain supistuvat.

71 §.

Hallituksen esitys n:o 61 laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

72 §.

Hallituksen esitys n:o 62 laiksi valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

73 §.

Hallituksen esitys n:o 64 laiksi eräistä tavaroista suoritettavasta liikevaihtoveron lisäverosta. Eduskunta on 4 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus seuraa tarkoin lain vaikutusta kehitysalueiden yrittäjätoimintaan ja tarvittaessa ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, ettei työvaltainen pien- ja keskisuuri yrittäjätoiminta kehitysalueilla lain johdosta vaikeudu.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on myös edellyttänyt, että Hallitus seuraa tarkoin lain vaikutusta asumiskustannuksiin ja asuntojen rakentamiskustannuksiin ja ryhtyy tarvittaessa sellaisiin toimenpiteisiin, etteivät edellämainitut kustannukset lain johdosta tarpeettomasti nouse.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on lopuksi edellyttänyt, että sellaisena erityisen painavana kohtuussyynä, jonka nojalla lisävero voidaan lakiehdotuksen 12 §:n ja liikevaihtoverolain 71 §:n mukaisesti poistaa, voidaan pitää myös

tavaran toimittamista tämän lain voimaan tultua kiinteään hintaan, joka on sovittu ennen lain voimaantuloa myyjän ja asiakkaa kesken.

74 §.

Hallituksen esitys n:o 65 laiksi suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen ja laiksi investointirahastoista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lait.

75 §.

Hallituksen esitys n:o 66 tasausverolaiksi. Eduskunta on 1 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

76 §.

Hallituksen esitys n:o 67 laiksi vientimaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

77 §.

Hallituksen esitys n:o 70 laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

78 §.

Hallituksen esitys n:o 76 laiksi kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lain ja asettuessaan siten kannattamaan kuntien oman kotiavustajatoiminnan ohella myös yksityisten järjestöjen toimesta harjoitettavan kotiavustajatoiminnan tukemista Eduskunta, jonka mielestä kotiavustajatoimintaa kunnissa ei voida jättää pääasiassa tai pelkästään yksityisten järjestöjen sinänsä merkittävän toiminnan varaan on ilmoittanut edellyttävänsä, että Hallitus huolehtii kotiavustajatoiminnan kehittämisestä edelleenkin ensisijaisesti kuntien itsensä harjoittaman kotiavustajatoiminnan pohjalta.

79 §.

Haallituksen esitys n:o 77 Rautaruukki Oy:n ulko- ja kotimaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta, mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rautaruukki Oy nimisen yhtiön raudanjalostustoiminnan laajentamista varten ottamien, yhteensä enintään 190 000 000 markkaan nousevien sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

80 §.

Hallituksen esitys n:o 78 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt lain.

81 §.

Hallituksen esitys n:o 83 Suomen Vientiluotto Oy — Finlands Exportkredit Ab:n ulkomaisten lainojen valtion takauksista. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion takauksia Suomen Vientiluotto Oy — Finlands Exportkredit Ab:n ottamien, vasta-arvoltaan enintään 250 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen maksamisen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin lainan määrä tällöin lasketaan takauksia annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan.

Asetukset ja valtioneuvoston päätökset.

82 §.

Asetus Romanian Sosialistisen Tasavallan kanssa tehdyn pitkäaikaisen kauppasopimuksen voimaansaattamisesta 27 päivältä marraskuuta 1970. Eduskunta on 26 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa asetusta ole kumottava.

83 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös meijerivoin hinnoista. Eduskunta on 19 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

84 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös eräiden urakka-, hankinta- ja tavarantoimitussopimusten perusteella määräytyvien hintojen tarkistamisesta. Eduskunta on 19 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

85 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös valuutan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta. Eduskunta on 19 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

86 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hintaneuvostosta. Eduskunta on 23 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

87 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä. Eduskunta on 23 päivänä helmikuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

88 §.

Valtioneuvoston 30 päivänä joulukuuta 1970 antama päätös hyödykkeiden hintavalvonnasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta. Eduskunta on 17 päivänä maaliskuuta 1971 päättänyt, ettei puheena olevaa valtioneuvoston päätöstä ole kumottava.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus seuraa tarkoin hintojen kehitystä ja aiheen ilmaantuessa ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin hintatason vakaana pitämiseksi.

Kertomukset.

89 §.

Hallituksen kertomus toimenpiteistään vuonna 1969. Eduskunta on 16 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt Perustuslakivaliokunnan ja Ulkoasiainvaliokunnan asiasta antamat mietinnöt seuraavin lisäyksin: "Eduskunta edellyttää Hallituksen kiinnittävän aivan erityistä huomiota kaupankäyntimme kehittämiseen Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden kanssa."

90 §.

Eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1969 antama kertomus. Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 1971 hyväksynyt Perustuslakivaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

91 §.

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 1970. Eduskunta on 14 päivänä huhtikuuta 1971 hyväksynyt Sivistysvaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

92 §.

Hallituksen kertomus niistä toimenpiteistä, joihin Eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarainhoidosta ja tilinpidosta vuonna 1968 ovat antaneet aihetta. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt Perustuslakivaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

93 §.

Pankkivaliokunnan mietintö valiokunnan valtiopäiväjärjestyksen 50 §:n mukaisesti suorittamasta Suomen Pankin hallintoa ja tilaa vuonna 1970 koskevasta tutkimuksesta. Eduskunta on 4 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt mietinnön ja päättänyt, että vuoden 1970 voitosta puolet eli 31 702 887,96 markkaa siirretään

valtiorahastoon sekä että valiokunnan mietintö saatetaan Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille tiedoksi.

94 §.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan Pohjoismaiden neuvoston toiminnasta vuodelta 1970 antama kertomus. Eduskunta on 4 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt Ulkoasiainvaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

Toivomukset.

95 §.

Eräiden Eduskunnassa tehtyjen aloitteiden johdosta Eduskunta on päättänyt lausua toivomukset:

1) että Hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin varusmiesten, soittaja- ja ratsuttajaoppilaiden sekä siviilipalvelusmiesten varuskunta-alueen ulkopuolelle tapahtuvien kotilomamatkojen järjestämiseksi siten, että ne olisivat ilmaisia valtion omistamissa kulkuneuvoissa ja että Hallitus tutkisi mahdollisuudet siirtyä maksuttomiin matkoihin myös yksityisten omistamissa kulkuneuvoissa;

2) että Hallitus kiirehtisi toimenpiteitä posti- ja lennätinlaitoksen ja tie- ja vesirakennuslaitoksen moottoriajoneuvo- ja työkonekaluston korjaustoiminnan keskittämiseksi Joensuussa;

3) että Hallitus, antaessaan Eduskunnalle peruskoulua koskevia esityksiä, ottaisi tarkoituksenmukaisessa laajuudessa huomioon peruskouluun siirtymisen ja opettajien työllisyyden asettamat vaatimukset opettajien eläkeikää mahdollisuuksien mukaan joko pysyvästi tai määräajaksi alentamalla;

4) että Hallitus selvityttäisi, onko ja missä määrin tarpeen tehostaa turkiseläintarhausta koskevaa neuvonta-, tutkimus- ja koetoimintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta;

5) että Hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin istutustarkoitukseen ja kauppaan kasvatettavien kalojen kansainväliset vaatimukset käsittävät tautitarkkailun tehostamiseksi;

6) että Hallitus selvityttäisi, olisiko Itä-Uudellamaalle perustettava Valtion Viljavaraston alainen viljavarasto, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys ehkä antaa aihetta;

7) että Hallitus tutkisi onko mahdollisuuksia koulujärjestelmän perusteista annetun lain valtionapusäännösten selventämiseksi siten, että kunnalla olisi kouluviranomaisten määräämissä tapauksissa mahdollisuus saada valtionapua niihin tarpeellisiin menoihin, jotka sen on sopimuksen mukaan maksettava yksityiselle oppikoululle koulun, kiinteän omaisuuden käyttämisestä kunnan peruskoulua korvaavan koulun tarpeisiin;

8) että Hallitus kiirehtisi Salon kaupungin ohitustien rakentamiseen liittyvää selvitystyötä niin, että ohitustien rakentamiseen voitaisiin ryhtyä;

9) että Hallitus selvityttäisi, onko tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin lisäalueiden antamiseksi sellaisista entisen Karvian erityistyölaitoksen maista, jotka eivät ole välttämättömiä metsäntutkimuslaitoksen toiminnalle;

10) että Hallitus selvityttäisi, missä määrin metsäojitukset ovat aiheuttaneet vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa toisten omistamille maille, ja ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, joihin selvitys antaa aihetta;

11) että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin rehuviljakaupan uudelleen järjestämiseksi siten, että, lähinnä Pohjois-Suomessa turvataan pysyvästi rehuviljan saanti Etelä-Suomen hintatasoon verrattavalla hinnalla; sekä

12) että Hallitus selvittäisi kiireellisesti mahdollisuudet rajavartiolaitoksen kantamiesten oikeudellisen aseman vakiinnuttamiseksi sekä taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien tarkistamiseksi.

96 §.

Eduskunnan valitsijamiesten toimittama Eduskunnan Pankkivaltuusmiesten täydennysvaali. Eduskunta on 12 päivänä helmikuuta 1971 ilmoittanut vaalista Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

97 §.

Eduskunnan valitsijamiesten toimittama Eduskunnan Pankkivaltuusmiesten täydennysvaali. Eduskunta on 16 päivänä huhtikuuta 1971 ilmoittanut vaalista Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

98 §.

Eduskunnan kirjaston ohjesäännön muuttaminen. Eduskunta on 2 päivänä kesäkuuta 1971 hyväksynyt eduskunnan kirjaston ohjesäännön muutoksen.

Syysistuntokausi.

Hallituksen esitykset.

99 §.

Hallituksen esitys n:o 94 (1970 Vp.) laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta sekä nällä valtiopäivillä tehty lakialoite sotaväen rikoslain muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain sotaväen rikoslain muuttamisesta ja lain sotatuomioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain 77 §:n 3 momentin kumoamisesta, niistä ensimmäisen Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta.

100 §.

Hallituksen esitys n:o 128 (1970 Vp.) huumausainelaiksi. Eduskunta on 7 päivänä tammikuuta 1972 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus kiireellisesti asettaa sosiaali- ja terveysministeriöön toimikunnan päihdeaineiden väärinkäyttäjien hoidon, huollon ja jälkihuollon alaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

Samalla Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen, että Hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin huumaaviin tarkoituksiin käytettävien teknisten liuottimien ja lääkeaineiden saannin vaikeuttamiseksi, näiden aineiden käytön valvonnan tehostamiseksi sekä erityisesti huumausaineiden, mainittujen teknisten liuottimien ja lääkeaineiden väärinkäytön seurauksia koskevan hoito- ja valistustoiminnan järjestämiseksi.

101 §.

Hallituksen esitys n:o 157 (1970 Vp.) laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa. Eduskunta on 17 päivänä syyskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

102 §.

Hallituksen esitys n:o 7 laiksi maankuivatuslainan osaksi tai kokonaan perimättä eräissä tapauksissa. Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain:

103 §.

Hallituksen esitys n:o 12 laiksi asianosaisia ja eräiden asioiden käsittelyjärjestystä koskevien oikeudenkäymiskaaren säännösten muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta ja lain leimaverolain 12 §:n muuttamisesta.

104 §.

Hallituksen esitys n:o 17 laeiksi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain, yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain, mielisairaslain, tuberkuloosilain ja terveydenhoitolain muuttamisesta. Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain kunnallisista yleissairaaloista annetun lain muuttamisesta, lain yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta, lain mielisairaslain muuttamisesta, lain tuberkuloosilain 27 ja 31 a §:n muuttamisesta ja lain terveydenhoitolain 11 §:n muuttamisesta.

105 §.

Hallituksen esitys n:o 23 laiksi oppikoulun kouluneuvostosta. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

106 §.

Hallituksen esitys n:o 24 opettajankoulutuslaiksi. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

107 §.

Hallituksen esitys n:o 42 laiksi sianlihan ylituotantomaksusta. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiesityksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tarkoin seuraa ylituotantomaksun vaikutusta sianlihan ylituotannon kehitykseen ja mikäli aihetta ilmenee, antaa välittömästi lakiesityksen sianlihan ylituotantomaksun korottamisesta suursikaloiden osalta, viljelijäväestön toimeentulon turvaamiseksi sekä valtion vientitukivarojen säästämiseksi.

108 §.

Hallituksen esitys n:o 46 laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 24 päivänä syyskuuta 1971 hyväksynyt lain.

109 §.

Hallituksen esitys n:o 47 laiksi kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

110 §.

Hallituksen esitys n:o 54 laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta. Eduskunta on 29 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta, lain kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta ja lain maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Kun asuntopula ja asumiskustannusten kalleus monissa asutuskeskuksissa hidastavat talouselämän elpymistä ja kun toisaalta jatkuvasti parantuvat liikenneyhteydet mahdollistavat asumista työpaikkakunnan ulkopuolella mm. lähimaaseudulla, Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tarkoin seuraa matkakulujen vähennysoikeuden vaikutusta ja ryhtyy sen perusteella mahdollisiin toimiin matkakulujen vähennysoikeuden enimmäismäärän tarkistamiseksi.

111 §.

Hallituksen esitys n:o 56 laiksi Valtion ammattikoulukodin lakkauttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

112 §.

Hallituksen esitys n:o 57 laiksi kuurojen ja sokeiden ammattikouluista. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikouluista.

113 §.

Hallituksen esitys n:o 58 laiksi tilan yhteisomistajien osallistumisesta metsänparannushankkeeseen. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

Lakiehdotuksen 5 §:n mukaan on, milloin kysymys on luoton myöntämisestä, tiedoksianto toimitettava kaikille niille yhteisomistajille, joiden oma tai Suomessa olevan asiamiehen osoite on tiedossa. Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt lakia sovellettavan siten, että edellä mainituista osoitteista myös pyritään ottamaan selvää.

114 §.

Hallituksen esitys n:o 59 laiksi sähkölaitoksista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 26 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

115 §.

Hallituksen esitys n:o 68 laiksi kananmunien ylituotantomaksusta. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

116 §.

Hallituksen esitys n:o 71 laiksi rikoslain täydentämisestä ilma-aluksen kaappausta koskevilla säännöksillä. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

117 §.

Hallituksen esitys n:o 72 laiksi kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

118 §.

Hallituksen esitys n:o 73 laiksi metsänparannuslain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt lakia sovellettavan siten, ettei lannoitusta varten myönnetä avustusta sellaisille henkilöille, joiden ei voida katsoa olevan taloudellisen asemansa puolesta tällaisen avustuksen tarpeessa.

119 §.

Hallituksen esitys n:o 75 laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen invaliidihuoltolain muuttamisesta Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus invaliidihuoltolain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvityttää millä tavoin ja missä määrin voitaisiin taloudellisesti tukea vaikeasti liikuntavammaisia moottoriajoneuvon käyttökustannusten alentamiseksi.

120 §.

Hallituksen esitys n:o 79 Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välisen kulttuuriyhteistyösopimuksen eräiden määräysten hyväksymiseksi. Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välisen kulttuuriyhteistyösopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

121 §.

Hallituksen esitys n:o 80 laeiksi valtiopäiväjärjestyksen ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 hyläten muut lakiehdotukset, hyväksynyt lain valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta ja lain sotaväen rikoslain muuttamisesta, niistä ensimmäisen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen.

Valtiopäiväjärjestyksen 7 §:ään tehtävä muutos, jolla tehdään mahdolliseksi asevelvollisuuttaan vakinaisessa väessä suorittavan valitseminen kansanedustajaksi, sekä tähän lainmuutokseen liittyvä sotaväen rikoslain 147 §:n muuttaminen olisi Eduskunnan mielestä tarpeen saada voimaan niin kiireellisesti, että niitä voitaisiin soveltaa jo 2 ja 3 päivinä tammikuuta 1972 toimitettavien vaalien osalta. Tämän mukaisesti Eduskunta on hyväksynyt Hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista vain ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta ja senkin vain valtiopäiväjärjestyksen 7 §:n kohdalta sekä ehdotuksen laiksi sotaväenrikoslain muuttamisesta, mutta on päättänyt hylätä Hallituksen esitykseen sisältyvät muut lakiehdotukset. Tähän ratkaisuun päätyessään Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus antaa toimitettavien vaalien jälkeen viipymättä Eduskunnalle esityksen sellaisiksi muutoksiksi vaalilainsäädäntöön, joiden toteuttamista nyt hylätyillä lakiehdotuksilla on tarkoitettu.

122 §.

Hallituksen esitys n:o 81 laiksi eräiden vakinaisesta palveluksesta kieltäytyvien asevelvollisten rankaisemista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain eräiden vakinaisesta palveluksesta kieltäytyvien asevelvollisten rankaisemisesta, lain aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta annetun lain muuttamisesta ja lain asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti selvittämään mahdollisuuksia, jotta uskonnollisiin vähemmistöryhmiin kuuluvat ns. totaalikieltäytyjät voitaisiin vapauttaa rangaistusseuraamuksista.

123 §.

Hallituksen esitys n:o 82 laiksi merimiesverolain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

124 §.

Hallituksen esitys n:o 85 taloudellisen, teknisen ja teollisen yhteistyön kehittämisestä Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä taloudellisen, teknisen ja teollisen yhteistyön kehittämisestä Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä Moskovassa 20 päivänä huhtikuuta 1971 tehdyn sopimuksen.

125 §.

Hallituksen esitys n:o 86 laiksi tullitariffin muuttamisesta. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

126 §.

Hallituksen esitys n:o 87 laiksi tuberkuloosilain muuttamisesta. Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

127 §.

Hallituksen esitys n:o 90 laiksi ulkomaanedustuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

128 §.

Hallituksen esitys n:o 91 laeiksi valtion eläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain valtion eläkelain muuttamisesta, lain eduskunnan kanslian menosäännön perusteista annetun lain muuttamisesta, lain valtiontilintarkastajain kanslian henkilökunnn palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta, lain eduskunnan oikeusasiamiehen eläkkeestä ja hänen kuoltuaan suoritettavasta perhe-eläkeestä annetun lain muuttamisesta, lain eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta, lain Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnasta annetun lain muuttamisesta, lain evankelisluterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksesta ja eläkeoikeudesta annetun lain muuttamisesta, lain kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta, lain kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta, lain kunnan kätilöistä annetun lain muuttamisesta, lain maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta, lain metsäoppilaitoksista annetun lain muuttamisesta, lain eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain muuttamisesta, lain Suomen Pankin ohjesäännön muuttamisesta ja lain kansanedustajain eläkelain muuttamisesta.

129 §.

Hallituksen esitys n:o 92 laiksi eräiden Kemijoen vesistön säännöstelyn johdosta maansa luovuttaneiden asuttamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 12 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

130 §.

Hallituksen esitys n:o 93 Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen muutosten hyväksymistä. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välisen tullikysymyksiä koskevan sopimuksen muutokset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen muutosten eräiden määräysten hyväksymisestä.

131 §.

Hallituksen esitys n:o 94 työllisyyslaiksi. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lain Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tarkoin seuraa, ettei lain 11 §:n soveltamisesta kunnille aiheudu sellaisisa seuraamuksia, että ne joutuvat pidättymään kesäkausina harjoittelijoiden, koululaisten, vajaakuntoisten ja iäkkäämpien ja muiden näihin verrattavien henkilöiden työhönottamisesta ja, että kunnille ei myöskään aiheudu kohtuuttomia taloudellisia ja toiminnallisia vaikeuksia investointien ajoittamisessa.

132 §.

Hallituksen esitys n:o 95 Pohjois-Atlantin jäävartion taloudellisesta tuesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Pohjois-Atlantin jäävartion taloudellisesta tuesta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

133 §.

Hallituksen esitys n:o 96 laiksi leimaverolain muuttamisesta. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

134 §.

Hallituksen esitys n:o 98 kansanterveystyöstä ja sen voimaanpanosta annettaviksi laeiksi. Eduskunta on 7 päivänä tammikuuta 1972 hyväksynyt kansanterveyslain ja lain kansanterveyslain voimaanpanosta, niistä toisen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen.

Eduskunnan saaman selvityksen mukaan kunnalliseläinlääkärien siirtäminen terveyskeskusten virkoihin ei aina olisi tarkoituksenmukaista, koska terveyskeskusten alueet pyritään muodostamaan sopivan suuruisen, yleensä 10 000—13 000 asukasta käsittävän väestöpohjan mukaan, kun taas maalaiskuntien eläinlääkäripiirien muodostamisen perusteena on ollut noin 4 000 lasketun nautayksikön kotieläinmäärä. Siirtäminen saattaisi eräissä tapauksissa johtaa elinkelvottomien eläin-

lääkäripiirien muodostamiseen. Tämän vuoksi ja kun kansanterveyslain voimaantulo edellyttää terveydenhoitolautakuntien lakkauttamista, joiden alainen viranhaltija kunnaneläinlääkäri nyt on, Eduskunta, hyväksyessään puheena olevat säännökset, on edellyttänyt Hallituksen tutkivan, onko kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevan eläinlääkärin siirtäminen kansanterveystyötä varten perustetun vastaavan kuntainliiton palvelukseen kaikissa tapauksissa asianmukaista ja onko se eläinlääkintähuoltolakia muuttamatta mahdollista sekä ryhtyvän tarvittaessa tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin asiassa.

Hyväksyessään lakiehdotuksen, Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus pyrkii toteuttamaan lain tarkoittaman maksuttoman avosairaanhoidon jo ensimmäisen viittä vuotta koskevan valtakunnallisen kansanterveystyösuunnitelman aikana eli vuoden 1976 loppuun mennessä huolehtimalla samalla tarvittavan henkilökunnan kouluttamisesta, jotta henkilökuntaresurssit eivät enää olisi maksuttomuuden toteuttamisen esteenä, ja että maksuttomuus toteutetaan asteittain niin, että se ensin kohdistuu pitkäaikaissairaisiin ja muihin palveluksia usein tai runsaasti tarvitseviin kansalaisiin.

135 §.

Hallituksen esitys n:o 99 laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Eduskunta on 7 päivänä tammikuuta 1972 hyväksynyt lain.

136 §.

Hallituksen esitys n:o 102 laiksi Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention sekä Suomen Tasavallan ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välisen sopimussuhteen luomista tarkoittavan sopimuksen nojalla tehtyjen eräiden maataloustuotteiden tulli- ja tuontimaksukohtelua koskevien päätösten hyväksymisestä sovellettaviksi Suomen ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden. välisissä suhteissa. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä Suomen Tasavallan ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välillä sovellettavaksi Suomen ja EFTA-maiden välisen vapaakauppasopimuksen tarkoittaman yhteisneuvoston 17 päivänä kesäkuuta 1971 tekemän päätöksen n:o 5/1971 siltä osin kuin se vaatii Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention sekä Suomen Tasavallan ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välisen sopimussuhteen luomista tarkoittavan sopimuksen nojalla tehtyjen eräiden maataloustuotteiden tulli- ja ja tuontimaksukohtelua koskevien päätösten hyväksymisestä sovellettaviksi Suomen ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välisissä suhteissa.

137 §.

Hallituksen esitys n:o 103 laiksi eräistä poikkeuksista valtakunnallisista työttömyyskassoista ja työttömyyskorvauksista annettuihin lakeihin. Eduskunta on 12 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt lain.

138 §.

Hallituksen esitys n:o 104 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972. Eduskunta on 14 päivänä tammikuuta 1972 hyväksynyt Suomen tasavallan tulo- ja menoarvion vuodelle 1972.

Koska ehdotetun ympäristönsuojeluosaston perustaminen sisäasiainministeriöön jää tässä vaiheessa toteuttamatta Eduskunta on pitänyt välttämättömänä, että Hallitus kiireellisesti selvittää, millä tavoin yleinen vastuu ympäristön suojelemisesta ja keskeiset ympäristönsuojelutehtävät voidaan järjestää ja hoitaa.

Kuten tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluista ilmenee, vaihtotaseen kehitys on ollut huolestuttava. Tämän vuoksi, ulkomaankaupan tasapainottamiseksi Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen pikaisesti selvittävän, millä keinoin voidaan laajentaa kahdenkeskistä kauppaa erityisesti Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Tuonnin lisääminen Neuvostoliitosta avaisi lisääntyviä vientimahdollisuuksia suomalaisille tuotteille ja parantaisi työllisyyttä maassamme. Eduskunta on myös korostanut, että Suomen tulee pyrkiä säilyttämään ja laajentamaan kaupallista osuuttaan Neuvostoliiton kasvavilla markkinoilla, joilla kilpailu eri maiden kesken on entisestään kiristynyt.

Eduskunta on kiinnitänyt Hallituksen vakavaa huomiota myös siihen, että rikollisuus ja järjestyshäiriöt ovat huolestuttavassa määrin lisääntyneet. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti kansalaisten turvallisuutta parantaviin toimenpiteisiin.

Asuntotuotannon riittämättömyys vaikeuttaa edelleen työvoiman liikkuvuutta ja asumistason paranemista. Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus yhteistyössä raha- ja vakuutuslaitosten kanssa selvittäisi niiden mahdollisuudet osallistua nykyistä tehokkaammin asuntotuotannon ensisijaislainoitukseen.

Eduskunta on katsonut, että kulttuuripäivien lisääntyvään merkitykseen ja kansanmusiikkikulttuurin voimakkaaseen kasvuun ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus suorittaa selvityksen siitä, millä tavoin erityisesti kansanmusiikkiharrastuksen toimintaedellytyksiä voitaisiin parantaa.

Asumajätevesien puhdistaminen ja johtaminen aiheuttaa kunnille suuria taloudellisia rasitteita. Näiden toimenpiteiden vaikutus on yleensä alueellinen. Tästä syystä Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen selvittävän,, mitä mahdollisuuksia olisi nykyistä enemmän myöntää kunnille suoranaisia avustuksia niiden suoritettavia, viranomaisten vaatimia vesiensuojelutoimenpiteitä varten.

Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen huolehtivan siitä, että maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetään nykyistä enemmän lainoja myös pienten tilojen pääomatarpeen tyydyttämiseksi.

Kun paikallis- ja yksityistierasitukset ovat useissa tapauksissa muodostuneet raskaiksi, Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen selvittävän mahdollisuuksia tämän rasituksen tasoittamiseksi.

Viime aikoina on talouspolitiikassa kiinnitetty lisääntyvää huomiota kehitysalueiden yritystoiminnan kehittämiseen ja monipuolistamiseen. On kuitenkin osoittautunut, että kuljetuskustannukset ehkäisevät ja jarruttavat näiden alueiden yritystoiminnan kasvua. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen kiirehtivän esityksen yleisperusteluissa mainittua kuljetustukijärjestelmää koskevaa selvitystyöstä sekä on lausunut odottavansa Hallituksen toimenpiteitä asiassa. Samalla Eduskunta on lausunut pitävänsä tärkeänä, että talouspolitiikassa kiinnitetään erityistä huomiota kehitysalueiden väestön työ- ja toimeentuloedellytysten parantamiseen. Edistämällä voimakkaasti työvaltaista yritystoimintaa sekä tehostamalla kehitysaluepolitiikkaa voidaan vahingollista maaltapakoa hillitä ja taata kehitysalueiden väestölle tasaveroinen asema.

Maamme energiatarpeen voimakkaan kasvun tyydyttäminen edellyttää rakennettavien atomivoimalaitosten lisäksi myös öljynjalostuksen lisäämistä. Kun kotimaassa tapahtuvalla öljynjalostuksella on lisäksi myönteisiä vaikutuksia maan kauppataseeseen, Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen laativan riittävän pitkällä tähtäyksellä suunnitelmat tulevien öljynjalostamoiden rakentamisesta sekä ottavan näiden sijoituspaikkaa koskevissa tutkimuksissa huomioon myös kehitysaluepoliittiset ja luonnonsuojeluun liittyvät näkökohdat.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että nykyinen eläkejärjestelmä on muodostunut varsin hajanaiseksi ja monimutkaiseksi eikä myöskään järjestelmän tavanomaisten käyttömenojen kasvuun ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus kiireellisesti selvittää, miten eläkejärjestelmää voitaisiin yksinkertaistaa ja samalla turvata kaikille kansalaisille riittävä vähimmäiseläke.

Edelleen Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota monien sosiaalisten avustusten ostovoiman pienenemiseen ja edellyttää, että Hallitus selvittää edellytykset lakien sille suomien mahdollisuuksien puitteissa tarkistaa sosiaalisissa laeissa olevia markkamääriä elinkustannusten nousua vastaavasti.

Eduskunta on myös edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin erilaisille sosiaalista työtä tekeville järjestöille myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten jakoperusteiden tarkistamiseksi siten, että muun muassa epilepsiaa sairastavien hyväksi tehtävään vapaaehtoiseen avustustyöhön voitaisiin valtion taholta kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Tulo- ja menoarvioesitystä käsitellessään Eduskunta on vielä kiinnittänyt huomiota siihen, että lasten päivähoitokysymystä ei ole tällä hetkellä järjestetty sen edellyttämällä tavalla. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, viitaten samalla Hallituksen esityksen yleisperusteluissa asiasta lausuttuun, Hallituksen selvittävän lasten päivähoitokysymyksen ensi tilassa ja ryhtyvän kiireellisesti asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Eläkeläisten määrän voimakas lisääntyminen yhteiskunnassa on aiheuttanut monille eläkeläisille asuntojen peuutteen ja eläkkeiden pienuuden lisäksi myös

vapaa-ajan käyttöön ja mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Tämän vuoksi Eduskunta on katsonut, että Hallituksen tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota eläkeläisten erilaisen vapaa-aika- ja virkistystoiminnan järjestämiseen.

Tässä yhteydessä Eduskunta on vielä kiinnittänyt huomiota siihen, että sosiaaliturvaa koskevassa järjestelmässämme on edelleen sellaisia, muun muassa järjestelmän hajanaisuudesta aiheutuvia puutteita, jotka kaipaisivat pikaisia korjaustoimenpiteitä. Sosiaaliturvaa edelleen kehitettäessä tulisi Eduskunnan mielestä pyrkiä nykyistä yhtenäisempään järjestelmään siten, että varattomille, varattomuuden syystä riippumatta, voitaisiin turvata kohtuulliset toimeentulon mahdollisuudet.

Taloudellisen kasvun hidastuessa on työttömyys samalla laajasti lisääntymässä. Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy riittäviin, tehostettuihin toimenpiteisiin julkisten töiden ajoittamiseksi työllisyytä tukevalla tavalla ja pyrkii yhteistyössä kunnallisen ja yksityisen sektorin kanssa huolehtimaan täystyöllisyyden turvaamiseksi.

Vielä Eduskunta on katsonut, että Pohjois- ja Itä-Suomen työllisyystilanteen parantamiseksi olisi ryhdyttävä kiireellisiin yritteliäisyyden elvyttämistoimiin. Tässä mielessä Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen tutkivan mahdollisuudet muun muassa kehitysalueiden yritysten työllisyystukijärjestelmän toteuttamiseksi.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin liikenneturvallisuuden kaikinpuoliseksi tehostamiseksi.

Eduskunta on edellyttänyt että Hallitus kiirehtii pienyrittäjien ja maatilatalouden piirissä omaa työtään tekevän väestön vuosilomaa ja muuta vapaa-aikaa selvittävän komitean mietinnön valmistumista ja ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, että näiden ihmisten vuosiloma ja vapaa-aika mahdollisimman oikeudenmukaisesti vastaisivat muiden väestöryhmien vastaavia etuja.

Sen johdosta, että ympäristönsuojelu on muodostumassa elintärkeäksi kysymykseksi yhteiskunnassamme, Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy mahdollisimman nopeasti kaikkiin sen käytettävissä oleviin toimenpiteisiin luonnonsuojelutoiminnan tehostamiseksi.

Eduskunta on edellyttänyt, että eläkeläisten asemaan yleensä ja työeläkejärjestelmän ulkopuolelle jääneiden vanhusten olosuhteisiin erityisesti kiinnitetään huomiota, silmälläpitäen alhaisempien eläkkeiden tason nostamista vähintään voimassa olevalle minimipalkkatasolle.

Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen pikaisesti selvittävän, miten voidaan estää kunnallisen veroäyrin hinnan kohtuuton nousu maamme vähävaraisissa kunnissa ja samalla turvata kohtuullinen palvelustaso.

Kun Eduskunnan saaman selvityksen mukaan jutturuuhkan purkaminen ei voi Vaasan hovioikeuden osalta tapahtua sen nykyisten jaostojen puitteissa kohtuullisen ajan kuluessa kansalaisten oikeusturvaa heikentämättä, Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy pikaisesti todella tehokkaisiin toimenpiteisiin siten, että

jutturuuhkan purkaminen voidaan kiireellisenä aloittaa. Samalla Eduskunta on katsonut vielä, että Hallituksen tulisi muutoinkin selvittää mahdollisuuksia Pohjois-Suomen väestön oikeusturvan lisäämiseksi.

Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen suorittavan läänijaon tarkistamista koskevan selvitystyön kiirellisenä jo vuoden 1972 aikana.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus viivyttelemättä tutkii mahdollisuuksia varusmiesten päivärahan nostamiseksi varusmiesten tosiasiallista toimeentulotarvetta vastaavaksi sekä varusmiesten päivärahojen siirtämiseksi sosiaalisiin menoihin.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että Jyväskylän uusien rakennusten suunnittelun yhteydessä riittävässä määrin selvitettäisiin, rakennustöiden aloittamista silti viivyttämättä, mahdollisuudet ottaa huomioon maisemansuojelulliset näkökohdat erityisesti kirjasto- ja hallintotilojen sijoittamisessa.

Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Jyväskylän hydrobiologisen tutkimuslaitoksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ja kiireellisesti selvittää mahdollisuudet mainitun tutkimuslaitoksen liittämiseksi Jyväskylän yliopiston yhteyteen erillisenä tutkimusuaitoksena.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että Tampereen Yliopiston opiskelijat ovat tällä hetkellä muiden yliopistojen ja teknillisten korkeakoulujen opiskelijoita huonommassa asemassa joutuessaan rahoittamaan lukukausimaksuilla opetusta, jota muille annetaan ilmaiseksi. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen ryhtyvän välittömästi toimenpiteisiin nykyisen asiantilan korjaamiseksi.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että monien peruskoulukokeilukuntien siirtymävalmius ja kokeilun aiheuttama kunnallistaloudellinen rasitus edellyttäisivät peruskouluun siirtymistä näissä kunnissa mahdollisimman nopeasti.

Eduskunta on edellyttänyt, että momentin 29.45.01 perustelujen kohdassa c mainittujen uusien koulutoimentarkastajien sijoitusta ja tehtäväpiiriä määrättäessä otetaan riittävässä määrin huomioon kirjastotoimen tarkastajien tarve.

Eduskunta on katsonut, että Hallituksen tulisi edelleen seurata vaikeissa taloudellisissa oloissa olevien kansanopistojen toimintaedellytysten kehitystä ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin näiden toiminnan turvaamiseksi.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että valtion virastojen ja laitosten uudelleen järjestelyjen yhteydessä tulisi henkilökunnan siirrot mahdollisuuksien mukaan pyrkiä suorittamaan siten, että siirrettävän henkilökunnan virkamiesoikeudellista asemaa ei huononnettaisi. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus selvittäisi mahdollisuudet momentin 29.70.01 kohdalla lakkautettavaksi ehdotettujen eräiden virkojen ja ylimääräisten toimien haltijoiden sijoittamiseksi sokeain ammattikouluun siten, että heidän asemansa ei siirron johdosta huonone.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että maatalouden koneellistuessa maatalousopetuksen ajan tasalla pitäminen edellyttäisi tarpeellisten opetustyöpajojen rakentamista maatalousoppilaitoksiin.

Momentin 29.86.51 perustelujen mukaan tarkoituksena on selvittää, miten kotiteollisuuden edistämistoiminta voitaisiin yhdistää kauppa- ja teollisuusministeriön alaisen pienteollisuusorganisaation ja pienteollisuuden edistämistoiminnan kanssa. Eduskunta on katsonut, että suoritettavan selvityksen yhteydessä Hallituksen tulee kiinnittää riittävästi huomiota kotiteollisuuden edistämisen koulutukselliseen puoleen.

Eduskunta on vielä todennut, että eräiden vesipiirien vesitoimistojen laboratorioiden työskentelytilat eivät vastaa kunnoltaan kohtuullisena pidettäviä vaatimuksia. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus suorittaa asiasta selvityksen ja ryhtyy sen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota Pyhäjoen Sukkakosken perkaushankkeen merkitykseen ja on edellyttänyt Hallituksen ryhtyvän asiassa sellaisiin toimenpiteisiin, että Pyhäjoen Sukkakosken perkaustyö voidaan tarvittaessa aloittaa.

Eduskunnan saaman selvityksen mukaan maatalouden neuvontajärjestöjen tehtävät sekä näiden järjestöjen hoidettavana olevan tehtäväalueen mahdollisesti tapahtuva laajentaminen siten, että kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota maatalouden rationalisointi- ja ylituotantokysymykseen ovat parhaillaan tutkittavana. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen ryhtyvän tarvittaessa toimenpiteisiin järjestöjen taloudellisten toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Eduskunta on vielä todennut, että maataloustuotteiden markkinoinnin edistämiseen ja maatalouden hintatason vakaannuttamiseen ehdotettu 672 000 000 markan määräraha ei ole riittävä, mutta todellinen tarve on tässä vaiheessa vaikeasti arvioitavissa. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus huolehtii vuoden 1972 aikana riittävien varojen irroittamisesta tarvetta vastaavasti.

Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen selvittävän kiireellisesti mahdollisuudet lampaanlihan hinnan voimakasta kausivaihtelua rajoittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi siten, että lampaanlihan kotimaassa tapahtuva tuotanto voisi nousta kysyntää vastaavaksi.

Eduskunta on edellyttänyt, ettei maanmittaushallinnon uudistuksen johdosta pitkäaikaisten työntekijäin ja toimenhaltijain asemaa heikennetä ja että heidän työsuhteensa jatkumisesta huolehditaan.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota nimenomaan kehitysalueiden köyhille kunnille kunnaneläinlääkärien virka-asuntojen rakentamisesta aiheutuviin rasituksiin. Samalla Eduskunta on katsonut, että Hallituksen tulisi selvittää mahdollisuuksia asiantilan parantamiseksi.

Eduskunta on vielä katsonut, että maa-alueiden hankinnan ja näihin liittyvien peltoalueiden metsityksen yhteydessä Hallituksen tulee huolehtia riittävästä yhteistyöstä metsähallituksen ja maatilahallituksen kanssa siten, että peltoalueiden epätarkoituksenmukaisia metsityksiä voidaan välttää.

Kun vuosina 1964—1967 lähinnä Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saadun lainan turvin hankitusta tienpitokalustosta joudutaan merkittävä osa lähivuosina poistamaan käytöstä epätaloudellisena ja loppuun kuluneena, Eduskunta on vielä edellyttänyt, että Hallitus kiireellisesti selvittää tarpeen ja mahdollisuudet poistettavaksi tulevan kaluston uudistushankintaan ja sen rahoittamiseen.

Eduskunta on katsonut, että vientisatamien määrätietoinen ja pitkäjännitteinen kehittäminen on myös valtion satamapolitiikan mukaista. Tämän vuoksi Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus kiinnittää asiaan nykyistä suurempaa huomiota ja ryhtyy samalla tarpeellisiin toimenpiteisiin satamapolitiikalle asetettavien tavoitteiden saavuttamiseksi tehostamalla myös kunnallisten vientisatamien rakentamisen korkotuen käyttöä.

Momentin 31.47.01 kohdalla Eduskunta on vielä katsonut tarpeelliseksi lausua edellyttävänsä Hallituksen huolehtivan siitä, että ilmailuhallinnon uudelleen järjestelyn johdosta lakkautettavien virkojen ja toimien haltijoiden markkamääräiset varsinaiset palkkaedut eivät pienene heidän aikaisempia vastaaviin ilmailuhallinnon tehtäviin siirtymisen johdosta.

Eduskunta on edellyttänyt selvitettävän, miten kauppa- ja teollisuusministeriön alaista merenkulun hallintoa voidaan kehittää ja tehostaa siten, että se nykyistä tehokkaammin pystyisi palvelemaan merenkulkuelinkeinoa sekä sen välityksellä maan teollisuutta ja kauppaa.

Eduskunta on katsonut, että Hallituksen tulisi selvittää mahdollisuudet paineastiain tarkastustoiminnan kehittämiseksi siten, että tarkastustoiminta vastaisi nykyistä paremmin alla tapahtuvaa kehitystä.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön toimintaa teollisuuden edistämiseksi on tarkoitus myös sikäli kehittää, että rahoitustukitoimenpiteiden suunnittelussa ja toimeenpanossa koordinoidaan tuotantoa tukevan teknillisen tutkimuksen sekä vientimarkkinoinnin tukitoimenpiteet. — Kun pienteollisuuden kehittämiseen tarvittavat rahoitustukitoimenpiteet eivät ole kaikilta osin osoittautuneet viime aikoina riittäviksi, Eduskunta on katsonut, että tämän tyyppisen teollisuuden edistämiseen olisi mainitussa yhteydessä kiinnitettävä erityistä huomiota. Samalla Eduskunta on edellyttänyt, viitaten Eduskunnan vastauksessa Hallituksen esitykseen vuoden 1971 tulo- ja menoarvioksi lausuttuun, että Hallitus kiireellisesti selvittää mahdollisuudet pienteollisuuden lainansaantimahdollisuuksien turvaamiseksi valtion rahoituksen avulla.

Eduskunta on kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen, että teollisuuden toimintaedellytysten parantaminen ja teollisuudenharjoittajien neuvontatyön ke-

hittäminen edellyttäisi teollisuuspiiripäälliköiden palkkaamista kaikkiin teollisuuspiiritoimistoihin.

Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen ryhtyvän kiireellisiin toimenpiteisiin, joilla työväensuojelu ja sen valvonta saatetaan vastaamaan viimeaikaista teknillistä ja lainsäädännöllistä kehitystä.

Eduskunta on todennut, että edelleen on rintamamiehiä, joille rintamamieseläkkeen myöntämistä iästä riippumatta on pidettävä kohtuullisena ja tarpeellisena. Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen selvittävän mahdollisuudet toimenpiteiksi, joilla ylimääräisiä sotaeläkkeitä voitaisiin myöntää rintamasotilaseläkelain ulkopuolelle jääneille.

Eduskunta on kehottanut Hallitusta huolehtimaan siitä, että varattomille lapsiperheille maksettavia perhelisiä korotetaan siten, että niistä vuonna 1972 aiheutuvat menot vastaavat vähintään menoarvioesityksessä momentille 33.37.50 merkittyä määrärahaa.

Eduskunta on katsonut, että Hallituksen tulisi vakavasti harkita mahdollisuutta Sairaskoti Radiumin ja Turun Radiumkodin liittämisestä asianomaisiin yliopistollisiin keskussairaaloihin suoritettavasta kauppahinnasta maksettavan valtionavun maksatuksen nopeuttamiseksi.

Espoon ym. kuntien sairaalan osalta Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus tekee kiireellisesti ratkaisun siitä, katsotaanko kyseessä oleva sairaala kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) perusteella aluesairaalaksi vai paikaallissiraalaksi ja että Hallitus tarvittaessa ryhtyy asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Eduskunta on edellyttänyt, että momentin 33.76.36 määrärahasta myönnetään Iisalmen aluesairaalan peruskorjauksesta ja laajentamisesta aiheutuviin hyväksyttäviin perustamiskustannuksiin valtionavustusta 75 prosenttia.

139 §.

Hallituksen esitys n:o 105 valtioneuvoston lainanottovaltuuksista. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1972 ottamaan lähemmin määrättävillään ehdoilla 640 000 000 markan nimellismäärään asti pitkäaikaista lainaa; sekä oikeuttaa valtioneuvoston vuoden 1972 aikana käyttämään lyhytaikaista luottoa harkintansa mukaan.

140 §.

Hallituksen esitys n:o 106 laiksi eräiden virkojen ja toimien perustamiseen. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

141 §.

Hallituksen esitys n:o 107 laiksi eräiden sopimuspalkkaisten virkojen täyttämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

142 §.

Hallituksen esitys n:o 109 laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

143 §.

Hallituksen esitys n:o 110 laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

144 §.

Hallituksen esitys n:o 111 laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

145 §.

Hallituksen esitys n:o 112 laiksi vuodelta 1972 suoritettavan vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 hylännyt Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

146 §.

Hallituksen esitys n:o 114 Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Ruotsin kanssa eräiden Suomelle annettujen lainojen maksamisen järjestelystä tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

147 §.

Hallituksen esitys n:o 115 laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

148 §.

Hallituksen esitys n:o 116 laiksi kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuuksista. Eduskunta on 7 päivänä joulukuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

149 §.

Hallituksen esitys n:o 117 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiesityksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus selvittyttää kiireellisesti mahdollisuudet pienituloisten vapauttamiseksi kokonaan valtio-

verosta ja antaa tätä tarkoittavan tulo- ja omaisuusverolain muutosesityksen eduskunnalle.

Eduskunta on myös edellyttänyt, että Hallitus kiinnittää huomiota niihin tapauksiin, joissa velkain korkojen vähennysoikeutta väärinkäytetään verotuksesta vapautumiseen sijoittamalla velkavaroja verovapaisiin kohteisiin, ja ryhtyy toimenpiteisiin tällaisten väärinkäytösten estämiseksi.

150 §.

Hallituksen esitys n:o 118 laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lan voimasaoloajan pitentämisestä. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

151 §.

Hallituksen esitys n:o 119 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

152 §.

Hallituksen esitys n:o 120 laiksi Heinolan kurssikeskuksesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

153 §.

Hallituksen esitys n:o 121 opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta ja lakialoite, joka sisältää ehdotuksen opintotukilaiksi. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971, hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvät neljännen ja viidennen lakiehdotuksen, hyväksynyt opintotukilain, lain valtion opintotukikeskuksesta ja lain tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain muuttamisesta, niistä ensimmäisen Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta.

154 §.

Hallituksen esitys n:o 122 laiksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 12 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

155 §.

Hallituksen esitys n:o 123 laiksi tasausverolain 6 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

156 §.

Hallituksen esitys n:o 124 laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

157 §.

Hallituksen esitys n:o 125 laeiksi investointirahastoista annetun lain ja suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamisesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain investointirahastoista annetun lain muuttamisesta ja lain suhdannetalletusten käyttämisestä taloudellista kasvua ja ympäristönsuojelua edistävien toimenpiteiden suorittamiseen annetun lain muuttamisesta.

158 §.

Hallituksen esitys n:o 126 laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

159 §.

Hallituksen esitys n:o 127 laiksi museovirastosta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

160 §.

Hallituksen esitys n:o 129 laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta ja lakialoite laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 Hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt lain.

161 §.

Hallituksen esitys n:o 130 laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja laiksi eläkeoikeuden valintaa koskevan ilmoituksen tekemisestä eräissä tapauksissa. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lait.

162 §.

Hallituksen esitys n:o 131 laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

163 §.

Hallituksen esitys n:o 132 laiksi eläkesäätiölain muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

164 §.

Hallituksen esitys n:o 133 Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa sovittujen eräiden tavaroiden tullikohtelua koskevien määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä tullikysymyksistä 24 päivänä marraskuuta 1960 allekirjoitetun sopimuksen 2-liitteessä mainittujen eräiden tavaroiden tullikohtelun muuttamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton kanssa

14 päivänä syyskuuta 1971 tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen määräysten muutosten hyväksymisestä.

165 §.

Hallituksen esitys n:o 135 Imatran Voima Osakeyhtiön toisen ydinvoimalaitoksen hankintaan liittyvälle luotolle annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 2 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Imatran Voima Osakeyhtiön Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitosta ottamien, nykyisin voimassa olevan ruplan kulta-arvon (0.987412 grammaa puhdasta kultaa) mukaan laskien enintään 52 000 000 ruplaan nousevien lainojen sekä niissä sovittujen lainaehtojen vakuudeksi.

166 §.

Hallituksen esitys n:o 136 laiksi talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

167 §.

Hallituksen esitys n:o 137 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt lain.

168 §.

Hallituksen esitys n:o 138 laiksi merentutkimuslaitoksessa. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

169 §.

Hallituksen esitys n:o 139 laeiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lait.

170 §.

Hallituksen esitys n:o 140 laeiksi yrittäjien eläkelain 9 ja 13 §:n sekä maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lait.

171 §.

Hallituksen esitys n:o 141 laiksi eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

172 §.

Hallituksen esitys n:o 142 laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 7 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

173 §.

Hallituksen esitys n:o 144 Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Suomen, Norjan ja Ruotsin väliseen Pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevaan sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

174 §.

Hallituksen esitys n:o 146 laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

175 §.

Hallituksen esitys n:o 147 talletusten veronhuojennuslaiksi. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

176 §.

Hallituksen esitys n:o 148 laiksi obligaatiolainojen veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

177 §.

Hallituksen esitys n:o 149 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

178 §.

Hallituksen esitys n:o 150 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen Eduskunta on kuitenkin edellyttänyt, että Hallitus antaa kiireellisesti Eduskunnalle oman asunnon asuntoedun verovapautta ja asunnon vuokrien vähennysoikeutta verotuksessa koskevan esityksen niin, että Eduskunnalla on mahdollisuus käsitellä se vuoden 1972 valtiopäivillä. Samalla Eduskunta on edellyttänyt myös Hallituksen saattavan Eduskunnalle annettavassa esityksessään omakotitalon omistajan samaan asemaan asunto-osakeyhtiön osakkaan ja asunto-osuuskunnan jäsenen kanssa niin, että omakotitaloon kohdistuvien velkojen korot on oikeus vähentää samoin perustein kuin asunto-osakeyhtiön osakkaalla tai -osuuskunnan jäsenellä on oikeus vähentää asuntoonsa kohdistuvien velkain korot kunnallisverotuksessa.

179 §.

Hallituksen esitys n:o 151 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

180 §.

Hallituksen esitys n:o 152 pientonniston rakennuslainoille annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla takauksia niiden sekä ulko- että kotimaisten lainojen vakuudeksi, joita käytetään rakennettaessa suomalaisille varustajille kotimaisilla veistämöillä bruttovetoisuudeltaan enintään 2 500 rekisteritonnin suuruisia ulkomaanliikenteeseen tarkoitettuja aluksia, kuitenkin niin, että näiden valtuuksien perusteella annettavien takausten perusmäärä on yhteensä enintään 10 000 000 markkaa ja että kunkin ulkomaisen lainan määrä lasketaan tällöin takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1973 loppuun saakka.

181 §.

Hallituksen esitys n:o 153 laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Eduskunta on edellyttänyt, että 26 §:n 3 momentin mukaista lisäavustusta myönnetään noudattaen samoja periaatteita, joita tähän saakka on noudatettu kansakoulujen ylimääräisen avustuksen kohdalla.

182 §.

Hallituksen esitys n:o 154 laiksi kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

183 §.

Hallituksen esitys n:o 155 laiksi maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt hylätä Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

184 §.

Hallituksen esitys n:o 156 laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta annetun lain soveltamisajan pitentämisestä. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

185 §.

Hallituksen esitys n:o 157 laiksi ilmailuhallinnosta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

186 §.

Hallituksen esitys n:o 158 laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

187 §.

Hallituksen esitys n:o 160 laiksi lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että hallitus ryhtyy valmistelemaan lapsiperheiden asumistukijärjestelmän kokonaisuudistusta siten, että perheen koosta ja asunnon omistussuhteista riippumatta kaikki tuen tarpeessa olevat voivat päästä asumistuen piiriin.

188 §.

Hallituksen esitys n:o 161 laiksi työnvälityslain 3 a §:n muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

189 §.

Hallituksen esitys n:o 162 laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

190 §.

Hallituksen esitys n:o 164 Rikkihappo Oy:n lainojen valtion takauksista. Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuuksia vaatimatta mutta muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön kemiallisen teollisuuden alalla toimivien tuotantolaitostensa laajentamista varten ottamien, yhteensä 70 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja niissä sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1974 loppuun saakka.

191 §.

Hallituksen esitys n:o 165 Outokumpu Oy:n ulkomaisen lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastauksia vaatimatta ja muutoin määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Outokumpu Oy nimisen osakeyhtiön ottamien yhteensä enintään 100 000 000 markkaan nousevien ulko-

maisten lainojen vakuudeksi siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan anta vuoden 1973 loppuun sakka.

192 §.

Hallituksen esitys n:o 166 laiksi kaivosteollisuuden investointivarauksista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

193 §.

Hallituksen esitys n:o 168 laiksi tonttien vaihdosta valtion ja Joensuun kaupungin välillä. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

194 §.

Hallituksen esitys n:o 169 laiksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

195 §.

Hallituksen esitys n:o 171 laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 1972. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lain Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus suorittaa tutkimuksen, mitä epäkohtia aiheuttuu siitä, että osallistuminen sosiaalisiin kustannuksiin perustuu maksettujen työpalkkojen määrään ja tämän tutkimuksen perusteella antaa aiheelliseksi osoittautuneen esityksen oikeudenmukaisemman perusteen ottamiseksi lakiin.

196 §.

Hallituksen esitys n:o 172 Itävallan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Wienissä 21 päivänä syyskuuta 1970 Itävallan kanssa tehdyn Suomen Tasavallan ja Itävallan Tasavallan välistä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Itävallan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

197 §.

Hallituksen esitys n:o 173 laiksi valtion viljavarastosta annetun lain voimassaolon jatkamisesta. Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa suoritetun käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain valtion viljavarastosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

198 §.

Hallituksen esitys n:o 174 laiksi maanmittaushallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyläten Hallituksen esitykseen sisältyvät muut lakiehdotukset, hyväksynyt lain maanmittaushallinnosta.

Hylätessään muut lakiehdotukset tässä vaiheessa Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus ajoissa antaa vuoden 1972 valtiopäiville uudet esitykset laiksi maanmittausmaksusta ja Hallituksen esityksessä tarkoitettujen muiden lakien muuttamisesta. Eduskunta katsoo kuitenkin jo nyt, ettei ole perusteltua aihetta muuttaa maanjako-oikeuden perinteistä nimeä, kuten Hallituksen esitykseen sisältyvässä kolmannessa lakiehdotuksessa on ehdotettu.

199 §.

Hallituksen esitys n:o 177 laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus selvityttää erityislapsilisälain ulkopuolelle jäävien hoitotuen tarpeessa olevien lapsiryhmien aseman ja ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin heidän saattamisekseen tasavertaiseen asemaan erityislapsilisiä saavien kanssa.

200 §.

Hallituksen esitys n:o 178 laiksi tullilain muuttamisesta sekä laiksi erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 10 §:n 1 momentin kumoamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

201 §.

Hallituksen esitys n:o 179 laiksi eräistä palkkatuloista verotuksessa tehtävistä vähennyksistä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus viipymättä antaa Eduskunnalle esityksen laiksi, jolla työnantajat velvoitetaan maksamaan metsätyömiehille omien työvälineiden käytöstä riittävän suurta työkalukorvausta.

202 §.

Hallituksen esitys n:o 180 laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa. Eduskunta on 2 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

203 §.

Hallituksen esitys n:o 181 laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

204 §.

Hallituksen esitys n:o 182 laiksi aluevaihdosta valtion ja Kuopion kaupungin välillä. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

205 §.

Hallituksen esitys n:o 183 Veitsiluoto Osakeyhtiön ottamien lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista. Eduskunta on 25 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion takauksia Veitsiluoto Osakeyhtiö nimisen yhtiön Veitsiluodon tehtaitten paperintuotannon jalostusasteen kohottamista sekä mekaanisen puunjalostusteollisuuden kehittämistä varten ottamien yhteensä 40 000 000 markkaan nousevien ulko- ja kotimaisten lainojen ja lainasopimuksissa sovittujen ehtojen täyttämisen vakuudeksi ja siten, että kunkin ulkomaisen lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1975 loppuun saakka.

206 §.

Hallituksen esitys n:o 184 laiksi postipankkilain muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

207 §.

Hallituksen esitys n:o 185 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

208 §.

Hallituksen esitys n:o 186 laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lait.

209 §.

Hallituksen esitys n:o 187 laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja kiinnitysluottopankkilain muuttamisesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain liikepankkilain 29 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, lain säästöpankkilain 35 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, lain osuuspankkilain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja lain kiinnitysluottopankkilain 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

210 §.

Hallituksen esitys n:o 188 laiksi Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

211 §.

Hallituksen esitys n:o 189 laiksi vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt lain.

212 §.

Hallituksen esitys n:o 190 laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

213 §.

Hallituksen esitys n:o 194 vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa ja elintarvikeapua koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne vuoden 1971 kansainväliseen vehnäsopimukseen sisältyvien, vehnän kauppaa koskevan yleissopimuksen ja elintarvikeapua koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

214 §.

Hallituksen esitys n:o 195 Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt lain Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17 päivänä helmikuuta 1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

215 §.

Hallituksen esitys n:o 196 Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt hyväksyä ne Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa 11 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun valvontasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Eduskunta samalla on hyväksynyt lain Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

216 §.

Hallituksen esitys n:o 197 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1971 tulo- ja menoarvioon. Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt Hallituksen esityksen eräin muutoksin ja huomautuksin.

Hyväksyessään momentille 23.25.88 merkityn 5 500 000 markan siirtomääräraha kiinteistön hankkimiseen valtiolle Eduskunta on edellyttänyt, että valtio edustus-, kongressi- ja koulutustarkoituksiin tarvittavien tilojen ja kiinteistöjen vastainen tarve sekä niiden tehokas käyttö tutkitaan ja selvitetään ensi tilassa.

Hyväksyessään lisämenoarvion Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus valmistellessaan vastaisuudessa maataloustuen jakoperusteita asettaa lähtökohdaksi tähänastisen pienviljelijöitä ja kehitysalueita syrjineen jakoperusteen muuttamisen siten, että maatalouden sekä sisäiset että alueelliset tuloerot kaventuvat.

Eduskunta on edellyttänyt, että lisätulo- ja menoarviossa maataloustuotteiden hintojen jälkeenjääneisyyden korvaamiseen otettavat varat eivät saa vaarantaa varsinaisten pinta-alalisien maksamista pienviljelijöille.

217 §.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 198 ulkomaisen kunnallisobligaatiolainan valtion takauksesta. Eduskunta on 25 päivänä marraskuuta 1971 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston antamaan vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisen takauksen Suomen Teollisuus-Hypoteekkipankki Oy:n, Suomen Kiinteistöpankki Oy:n sekä Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:n yhteisvastuullisesti ottaman, vasta-arvoltaan enintään 120 000 000 markan määräisen ulkomaisen lainan maksamisen ja sen ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

218 §.

Hallituksen esitys n:o 199 valtion tulo- ja menoarvion voimassaoloajan jatkamisesta. Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt, että siihen asti, kunnes valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1972 on julkaistu, ei kuitenkaan sanotun vuoden maalikuun 31 päivän jälkeen, saadaan soveltuvin osin väliaikaisesti noudattaa vuoden 1971 tulo- ja menoarviota, kuitenkin niin, että harkinnanvaraisten sijoitusmenojen (momentin tunnus 70—89) ja siirtomenojen (momentin tunnus 30—69) osalta, siltä osin kuin siirtomenot on tarkoitettu valtionavuiksi sijoitusmenoihin, sekä valtioon virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkausmenojen osalta saadaan noudattaa Eduskunnalle 10 päivänä syyskuuta 1971 annettuun esitykseen n:o 104 sisältynyttä ehdotusta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1972.

219 §.

Hallituksen esitys n:o 200 tasausverolaiksi. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

220 §.

Hallituksen esitys n:o 201 laiksi nuorison talletustoiminnan edistämisestä. Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

221 §.

Hallituksen esitys n:o 202 peruskoulun viranhaltijain palkkauksesta, eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

222 §.

Hallituksen esitys n:o 203 laiksi valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt Hallituksen huolehtivan lain soveltamisen yhteydessä siitä, että oppikoulujen tuntiopettajien edut turvataan samanlaisiin periaatteisiin nojaavilla järjestelyillä kuin tässä laissa muiden opettajien kohdalla tapahtuu.

Eduskunta on edellyttänyt myös, että valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestäminen koskee myös koulun terveydenhuoltohenkilökuntaa kouluterveydenhuoltoa koskevat suunnitelmat huomioon ottaen.

223 §.

Hallituksen esitys n:o 204 laiksi kansakoululain 66 §:n muuttamisesta sekä laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt lait.

Hyväksyessään lakiehdotukset Eduskunta on edellyttänyt, että Hallitus huolehtii lain soveltamisen yhteydessä siitä, että kunnan siirtyessä peruskoulujärjestelmään kansakoululaitoksen pätevien päätoimisten tuntiopettajien siirtämisessä peruskoulun palvelukseen noudatetaan samaa menettelyä kuin lakkautetun valtion oppikoulun pätevästä päätoimisesta tuntiopettajasta on voimassa.

Eduskunta on myös edellyttänyt, että Hallitus huolehtii lain soveltamisen yhteydessä siitä, että siirrettäessä lakkautetun viran haltijaa hänelle soveltuvaan toiseen virkaan hänet pyritään ensisijaisesti siirtämään hänen entistä kouluastettaan vastaavaan kouluasteen virkaan.

224 §.

Hallituksen esitys n:o 205 laiksi kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestelystä. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

Hyväksyessään lakiehdotuksen Eduskunta on edellyttänyt, että kunnan peruskouluksi muutetun yksityisoppikoulun eräiden toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden järjestely koskee myös koulun terveydenhuoltohenkilökuntaa kouluterveydenhuoltoa koskevat suunnitelmat huomioon ottaen.

225 §.

Hallituksen esitys n:o 206 laiksi eläkeoikeudesta yksityisluontoisen oppilaitoksen lakatessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

226 §.

Hallituksen esitys n:o 207 laiksi eräiden opettajanvirkojen ja -toimien täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

227 §.

Hallituksen esitys n:o 208 laiksi peruskoulun aineenopettajan viran perustamisesta eräissä tapauksissa. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

228 §.

Hallituksen esitys n:o 209 laiksi poikkeuksista kansa- ja oppikoulujen opettajien eläke- ja eroamisikää koskeviin säännöksiin. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

229 §.

Hallituksen esitys n:o 211 laiksi vientitakuulain muuttamisesta. Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain.

230 §.

Hallituksen esitys n:o 212 laiksi tullitariffin muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä tammikuuta 1972 valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyn määräenemmistöin hyväksynyt lain.

231 §.

Hallituksen esitys n:o 213 laiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain muuttamisesta. Eduskunta on 14 päivänä tammikuuta 1972 hyväksynyt lain.

232 §.

Kirjelmillä 14 päivältä tammikuuta 1972 Eduskunta on ilmoittanut, että seuraavat Hallituksen esitykset ovat jääneet loppuun käsittelemättä:

1) Hallituksen esitys n:o 20 (1970 Vp.) eräiksi muutoksiksi ja lisäyksiksi ulosottoviranomaisten toimittamaa täytäntöönpanoa ja ulosotto-oikeudellisia turvaamistoimenpiteitä koskevaan lainsäädäntöön.

2) Hallituksen esitys n:o 35 palkkaan kohdistuvaa täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.

3) Hallituksen esitys n:o 36 laeiksi lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevan tuomion täytäntöönpanosta sekä ulosottolain muuttamisesta.

4) Hallituksen esitys n:o 37 ulosottolain 4 luvun 18 a §:n muuttamisesta.

5) Hallituksen esitys n:o 41 laiksi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista.

6) Hallituksen esitys n:o 48 laiksi Turun yliopistosta.

7) Hallituksen esitys n:o 63 luopumiskorvausta koskevaksi lainsäädännöksi.

8) Hallituksen esitys n:o 69 Pariisissa vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehtyyn yleissopimukseen ja siihen liittyvään, Brysselissä tehtyyn lisäyleissopimukseen sisältyvien eräiden määräysten hyväksymisestä sekä atomivastuulaiksi.

9) Hallituksen esitys n:o 74 laiksi työntekijäin yleisestä irtisanomissuojasta ja laiksi työsopimuslain muuttamisesta.

10) Hallituksen esitys n:o 84 laiksi työtuomioistuimesta ja laiksi leimaverolain muuttamisesta.

11) Hallituksen esitys n:o 88 laiksi valtion väestönsuojelukoulusta.

12) Hallituksen esitys n:o 89 laiksi jakolain muuttamisesta.

13) Hallituksen esitys n:o 97 laiksi Oulun yliopistosta annetun lain muuttamisesta.

14) Hallituksen esitys n:o 101 laiksi eräistä vesitilusjärjestelyistä.

15) Hallituksen esitys n:o 108 oikeudenkäyntiä huoneenvuokra-asioissa koskevaksi lainsäädännöksi.

16) Hallituksen esitys n:o 113 laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

17) Hallituksen esitys n:o 128 laiksi kalastuslain muuttamisesta.

18) Hallituksen esitys n:o 134 kuolemanrangaistuksen poistamisesta rangaistusjärjestelmästä.

19) Hallituksen esitys n:o 143 laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

20) Hallituksen esitys n:o 145 laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

21) Hallituksen esitys n:o 159 laiksi geologisesta tutkimuslaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

22) Hallituksen esitys n:o 163 laeiksi poliisihallinnosta ja rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta.

23) Hallituksen esitys n:o 167 laeiksi leimaverolain, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain sekä julkisista notaareista annetun lain muuttamisesta.

24) Hallituksen esitys n:o 170 laiksi aluksista aiheutuvien öljyvahinkojen torjumisesta.

25) Hallituksen esitys n:o 175 laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

26) Hallituksen esitys n:o 191 laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisessa työsuhteessa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

27) Hallituksen esitys n:o 192 laiksi päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain muuttamisesta.

28) Hallituksen esitys n:o 193 laiksi eduskunnan kirjastosta annetun lain muuttamisesta.

29) Hallituksen esitys n:o 210 laiksi atomienergialain muuttamisesta.

Asetukset ja valtioneuvoston päätökset.

233 §.

Asetus maan ulkomaankaupan turvaamisesta annetun asetuksen muuttamisesta 19 päivältä toukokuuta 1971. Eduskunta on 28 päivänä syyskuuta 1971 päättänyt, että puheena olevan asetuksen saattaminen Eduskunnan tietoon ei aiheuta enempiä toimenpiteitä Eduskunnan taholta.

Kertomukset.

234 §.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1969 ja valtiontilintarkastajain kertomus samalta vuodelta. Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1971 hyväksynyt Valtiovarainvaliokunnan asiasta antaman mietinnön ja lähettänyt sen sekä valtiontilintarkastajain kertomuksen Hallitukselle niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joihin tehdyt muistutukset ja ehdotukset antavat aihetta.

Samalla Eduskunta on kehottanut Hallitusta antamaan Eduskunnalle kertomuksen näistä toimenpiteistä.

235 §.

Kertomus suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1970. Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt Sivistysvaliokunnan suomalaisen kirjallisuuden edistämiesksi myönnettyjen määrärahain hoidosta antaman mietinnön.

236 §.

Kertomus ruotsalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1970. Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt Sivistysvaliokunnan ruotsalaisen kirjallisuuden edistämiseksi myönnettyjen määrärahain hoidosta antaman mietinnön.

237 §.

Eduskunnan oikeusmiehen toimintakertomus vuodelta 1970. Eduskunta on 25 päivänä marraskuuta 1971 hyväksynyt Perustuslakivaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

238 §.

Eduskunnan palkkavaltuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1970. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt Valtiovarainvaliokunnan asiasta antaman mietinnön.

239 §.

Kirjelmillä 14 päivältä tammikuuta 1972 Eduskunta on ilmoittanut, että seuraavat kertomukset ovat jääneet käsittelemättä:

1) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1970.

2) Oy Alko Ab:n hallintoneuvoston kertomus alkoholiolojen kehityksestä vuonna 1970.

3) Valtioneuvoston kertomus Eduskunnalle toimenpiteistä työllisyyslain soveltamisesta vuonna 1970.

4) Hallituksen kertomus valtiovarain hoidosta ja tilasta vuonna 1970.

5) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1970.

6) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1970.

Lakialoitteet.

240 §.

Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Eduskunta on 21 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt lain sairausvakuutuslain 16 ja 76 §:n muuttamisesta.

Toivomukset.

241 §.

Eräiden Eduskunnassa tehtyjen aloitteiden johdosta Eduskunta on päättänyt lausua toivomukset:

1) että Hallitus selvityttäisi, esiintyykö liikehuoneistoja koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvissä ns. yhteistyösopimuksissa vuokralaisen kannalta, huomioon ottaen sopimussuhteen kokonaisuudessaan, kohtuuttomia sopimusehtoja, sekä tarvittaessa ryhtyisi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, että kohtuuttomia sopimusehtoja voidaan sovitella tai katsoa ne mitättömiksi; ja

2) että Hallitus kiireellisesti antaisi Eduskunnalle esityksen laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta sekä selvityttäisi, onko tarpeen rajoittaa muidenkin kuin yhteisöjen maanhankintaa, ja ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, joihin saatu selvitys antaa aihetta.

Erinäiset asiat.

242 §.

Eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön muuttaminen. Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1971 hyväksynyt Eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön muutokset.

243 §.

E. J. Längmanin yrittäjärahaston apurahojen jakoa varten vahvistetut ohjeet. Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1971 päättänyt vahvistaa ohjeet E. J. Längmanin yrittäjärahaston apurahojen jakoa varten.

244 §.

Eduskunnan valitsijamiesten toimittama valtiontilintarkastajain ja heidän varamiestensä vaali varainhoitovuodeksi 1972. Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1971 ilmoittanut vaalista Hallitukselle.

245 §.

Eduskunnan valitsijamiesten toimittama Suomen Pankin tilintarkastajain ja heidän varamiestensä vaali vuodeksi 1971. Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1971 ilmoittanut vaalista Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

246 §.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali nelivuotiskaudeksi 1972—1975. Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1971 ilmoittanut vaalista Hallitukselle.

Paremmaksi vakuudeksi, että Me näin olemme määränneet, päätttäneet ja suostuneet, Me, Suomen kansan Edustajat, olemme tämän allekirjoittaneet ja

vahvistaneet; mikä tapahtui Helsingin kaupungissa neljäntenätoista päivänä tammikuuta vuonna Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen syntymän jälkeen tuhat yhdeksänsataa ja seitsemänkymmentäkaksi.

Rafael Paasio.
puhemies.

Johannes Virolainen.
varapuhemies.

Olavi Lähteenmäki.
varapuhemies.

Ele Alenius
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Georg C. Ehrnrooth
Helsingfors stads valkrets.

Kristian Gestrin
Helsingfors stads valkrets.

Harri Holkeri
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Sinikka Karhuvaara
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Salme Katajavuori
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Ingvar S. Melin
Helsingfors stads valkrets.

Terho Pursiainen
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Kalevi Sorsa
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Pekka Tarjanne
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Mirjam Tuominen
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Veikko Helle
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Osmo Kaipainen
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Esko J. Koppanen
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Sinikka Luja-Vepsä
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Victor Procopé
Nylands läns valkrets.

Veikko Saarto
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Pirkko Aro
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Ralf Friberg
Helsingfors stads valkrets.

Erkki Hara
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Raimo Ilaskivi
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Seija Karkinen
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Hertta Kuusinen
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Tyyne Paasivuori
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Pertti Salolainen
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Ilkka Taipale
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Niilo Tarvajärvi
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Erkki Tuomioja
Helsingin kaupungin vaalipiiristä.

Elsi Hetemäki
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Lauri Kantola
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Lars Lindeman
Nylands läns valkrets.

Matti Mattila
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Kaisa Raatikainen
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Antero Salmenkivi
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Kaarle Salmivuori
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Matti Silander
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Pär Stenbäck
Nylands läns valkrets.

Ulf Sundqvist
Nylands läns valkrets.

Henrik Westerlund
Nylands läns valkrets.

Seppo Westerlund
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Rainer Virtanen
Uudenmaan läänin vaalipiiristä.

Paavo Aitio
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Reino Breilin
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Anna-Liisa Jokinen
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Katri Kaarlonen
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Mauno Kurppa
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Ensio Laine
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Esko Niskanen
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Sylvi Siltanen
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Oili Suomi
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Carl Olof Tallgren
Åbo läns södra valkrets.

Irma Toivanen
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Taisto Tähkämaa
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

T. I. Vartia
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Juha Vikatmaa
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Pentti Antila
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Margit Eskman
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Tuure Junnila
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Aulis Juvela
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Matti Järvenpää
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Nestori Kaasalainen
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Eeles Landsröm
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Uljas Mäkelä
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

A-V. Perheentupa
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Irma Rosnell
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Ilkka Suominen
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Väinö Vilponiemi
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Saimi Ääri
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Evald Häggblom
Landskapet Ålands valkrets.

Erkki Huurtamo
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Aarne Koskinen
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Eino Lottanen
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Timo Mäki
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Olavi Nikkilä
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Jouko Siikaniemi
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Mikko Vainio
Turun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Pekka Haarla
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Orvokki Kauppila
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Eino Loikkanen
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Heimo Rekonen
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Sami Suominen
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Eeva Särkkä
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Anna-Kaarina Aalto
Kymen läänin vaalipiiristä.

Mauno Forsman
Kymen läänin vaalipiiristä.

Kalevi Huotari
Kymen läänin vaalipiiristä.

Lyyli Aalto
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Leo Kohtala
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Sirkka Lankinen
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Salme Myyryläinen
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

V. O. Mäkinen
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Eero Salo
Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Kauko Tamminen
Turun läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Anni Flinck
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Kuuno Honkonen
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Tellervo Koivisto
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Matti Maijala
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Valdemar Sandelin
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Eino Syrjä
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Kaisu Weckman
Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Arne Berner
Kymen läänin vaalipiiristä.

Sulo Hostila
Kymen läänin vaalipiiristä.

Heikki Hykkäälä
Kymen läänin vaalipiiristä.

Erkki Häkämies
Kymen läänin vaalipiiristä.

Meeri Kalavainen
Kymen läänin vaalipiiristä.

Anna-Liisa Linkola
Kymen läänin vaalipiiristä.

Yrjö Sinkkonen
Kymen läänin vaalipiiristä.

Raino Westerholm
Kymen läänin vaalipiiristä.

K. F. Haapasalo
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Ahti Karjalainen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Niilo Nieminen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Esko Pekonen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Väinö Turunen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Maija Heino
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Lauha Männistö
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Aarne Penttinen
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Tahvo Rönkkö
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Edit Terästö
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Reino Karpola
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Eino Poutiainen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Mikko Kaarna
Kymen läänin vaalipiiristä.

Valto Käkelä
Kymen läänin vaalipiiristä.

Taisto Sinisalo
Kymen läänin vaalipiiristä.

Paavo Tiilikainen
Kymen läänin vaalipiiristä.

Aslak Aas
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Heikki Kainulainen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Esu Niemelä
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Ilmo Paananen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Pentti Poutanen
Mikkelin läänin vaalipiiristä.

Katri-Helena Eskelinen
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Juuso Häikiö
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Pentti Pekkarinen
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Veikko J. Rytkönen
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Keijo Suksi
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Veikko Vennamo
Kuopion läänin vaalipiiristä.

Valde Nevalainen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Pauli Puhakka
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Lea Sutinen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Hannes Volotinen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Matti Asunmaa
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Orvokki Kangas
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Verner Korsbäck
Vasa läns valkrets.

Bror Lillqvist
Vasa läns valkrets.

Aaro Lintilä
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Juhani Orrenmaa
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Veikko Salmi
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Elly Sigfrids
Vasa läns valkrets.

Grels Teir
Vasa läns valkrets.

Toivo Åsvik
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Esko Härkönen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Sakari Knuuttila
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Siiri Lehmonen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Sylvi Saimo
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Pentti Sillantaus
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Alli Vaittinen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Uki Voutilainen
Pohjois-Karjalan läänin vaalipiiristä.

Ragnar Granvik
Vasa läns valkrets.

Eeva Kauppi
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Eeli Lepistö
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Heimo Linna
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Pentti Mäki-Hakola
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Akseli Rodén
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Mauri Seppä
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Viljo Suokas
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Eino Uusitalo
Vaasan läänin vaalipiiristä.

Arvo Ahonen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Matti Jaatinen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Matti Koivunen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Mauno Pohjonen
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Aune Salama
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Olavi Tupamäki
Keski-Suomen läänin vaalipiiristä.

Matti Ahde
Oulun läänin vaalipiiristä.

Erkki Haukipuro
Oulun läänin vaalipiiristä.

Kerttu Hemmi
Oulun läänin vaalipiiristä.

Kauko Hjerppe
Oulun läänin vaalipiiristä.

Antti Isomursu
Oulun läänin vaalipiiristä.

Reino Kangas
Oulun läänin vaalipiiristä.

J. Juhani Kortesalmi
Oulun läänin vaalipiiristä.

G. Laatio
Oulun läänin vaalipiiristä.

Pentti Liedes
Oulun läänin vaalipiiristä.

Lauri Linna
Oulun läänin vaalipiiristä.

Heikki Mustonen
Oulun läänin vaalipiiristä.

Paavo Niinikoski
Oulun läänin vaalipiiristä.

Helvi Niskanen
Oulun läänin vaalipiiristä.

Eemil Partanen
Oulun läänin vaalipiiristä.

Ahti Pekkala
Oulun läänin vaalipiiristä.

Matti Ruokola
Oulun läänin vaalipiiristä.

Pauli Räsänen
Oulun läänin vaalipiiristä.

Ville Tikkanen
Oulun läänin vaalipiiristä.

Veikko Hanhirova
Lapin läänin vaalipiiristä.

Urho Knuuti
Lapin läänin vaalipiiristä.

Niilo Topias Koskenniemi
Lapin läänin vaalipiiristä.

Jouni Mykkänen
Lapin läänin vaalipiiristä.

Arttur Niemelä
Lapin läänin vaalipiiristä.

Pekka Salla
Lapin läänin vaalipiiristä.

A-L. Tiekso
Lapin läänin vaalipiiristä.

Pekka Vilmi
Lapin läänin vaalipiiristä.

Paavo Väyrynen
Lapin läänin vaalipiiristä.